

CUMHUR YET ÜN VERS TES
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Türk Dili Bilim Dalı

K T B-I IBB-I KMET (NCELEME-MET N-D Z N)

Doktora Tezi

Ahmet Turan DO AN

Sivas
Mart 2015

CUMHUR YET ÜN VERS TES
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Türk Dili Bilim Dalı

K T B-I IBB-I KMET (NCELEME-MET N-D Z N)

Doktora Tezi

Ahmet Turan DO AN

Tez Danı manı
Doç. Dr. Emin EM NO LU

Sivas
Mart 2015

KABUL VE ONAY

Üniversite : Cumhuriyet Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ana bilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Bilim Dalı : Türk Dili
Tezin Başlığı : Kitâb-ı Tıbb-ı Hikmet (İnceleme-Metin-Dizin)
Savunma Tarihi : 27.03.2015
Danışmanı : Doç. Dr. Emin EMİNOĞLU

Unvanı - Adı Soyadı

Jüri Başkanı : Prof. Dr. Recep TOPARLI
Üye : Prof. Dr. Bilâl YÜCEL
Üye : Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN
Üye : Prof. Dr. Hanifi VURAL
Üye : Doç. Dr. Emin EMİNOĞLU (Danışman)

İmza

Oy Birliği
Oy Çokluğu

Ahmet Turan DOĞAN tarafından hazırlanan Kitâb-ı Tıbb-ı Hikmet (İnceleme-Metin-Dizin) başlıklı tez, kabul edilmiştir. 27/03/2015

Prof. Dr. Alim YILDIZ
Enstitü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırladığım bu Yüksek Lisans/Doktora/Sanatta Yeterlik tezinin bizzat tarafımdan ve kendi sözcüklerimle yazılmış orijinal bir çalışma olduğunu ve bu tezde;

- 1- Çeşitli yazarların çalışmalarından faydalandığımda bu çalışmaların ilgili bölümlerini doğru ve net biçimde göstererek yazarlara açık biçimde atıfta bulunduğumu;
- 2- Yazdığım metinlerin tamamı ya da sadece bir kısmı, daha önce herhangi bir yerde yayımlanmışsa bunu da açıkça ifade ederek gösterdiğimi;
- 3- Başkalarına ait alıntılanan tüm verileri (tablo, grafik, şekil vb. de dahil olmak üzere) atıflarla belirttiğimi;
- 4- Başka yazarların kendi kelimeleriyle alıntılıdığım metinlerini, tırnak içerisinde veya farklı dizerek verdiğim yine başka yazarlara ait olup fakat kendi sözcüklerimle ifade ettiğim hususları da istisnasız olarak kaynak göstererek belirttiğimi,

beyan ve bu etik ilkeleri ihlal etmiş olmam halinde bütün sonuçlarına katlanacağımı kabul ederim.

Ahmet Turan DOĞAN

ÖN SÖZ

Eski Anadolu Türkçesi ile Osmanlı Türkçesinin ba langıç dönemlerinde yazılmı tıp eserleri, O uz a zına dayalı Türkçenin tıp diline ait ilk örnekleri olması bakımından önem ta ımaktadır. Önceleri tercüme olarak kaleme alınan bu eserler, daha sonraları telif ekinde yazılarak Türkçenin tıp dili alanında kullanılmasını peki tirmi tir. Bu eserler, Türk dili açısından zengin bilgiler sunmanın yanında tıp tarihi, eczacılık, botanik ve halk hekimli i alanlarında da önemli bilgiler içermektedir. Bu nedenle de çe itli alanlardan ara tırmacılar, bu eserleri incelemeye yönelmektedir.

ncelememize konu olan *Kitâb-ı Tıbb-ı Hikmet*, XV. yüzyıl sonlarında tıp alanında kaleme alınmı bir eserdir. Eser, dönemin önde gelen tıp kitapları okunup anlam çıkarma yoluyla olu turulmu tur. Bunun yanında; Eflatun, Calinus, Hipokrat ve bn-i Sina gibi önemli tıp âlimlerinin görü leri ve halk arasından yapılan kimi derlemeler de esere dâhil edilmi tir. Toplamda 127 baptan meydana gelen eser, ba tan aya a kadar insan bedeninde olu an hastalıklar ve tedavi yöntemlerini, insana faydalı hâl ve hareketleri, sa lık için tüketilmesi gereken besinleri ve çe itli hastalıklar için hazırlanmı macun ve terkipleri içermektedir. Bu açılardan bakıldı ında eser, kendi dönemi ve öncesinde yazılmı tıp kitaplarındaki terimleri toplu hâlde bulundurması bakımından önemlidir. Bu nedenle, incelememize konu olan eser; bitki, hastalık, organ, ilaç ve hayvan adları bakımından kıymetli söz varlı ı hazinesine sahiptir. Kullanılan bu terimlerde Türkçe hâkim dil olmakla birlikte dönemin genel anlayı ı gere i özellikle Arapçanın, bunun yanında, Farsça ve Yunancanın da etkisi görülmektedir. Bu dillerden terimler kullanılmakla birlikte, bu terimlere Türkçe kar ılıklar olu turma da ihmal edilmemi tir. Bu da dönemin Türkçesinin tıp dili olarak ne derece etkin bir ekinde kullanıldı ını göstermesi bakımından önemlidir.

Kitâb-ı Tıbb-ı Hikmet üzerine yapmı oldu umuz çalı ma; *Ön Söz*, *Giri* , *Söz Varlı ı* ve *Sonuç* dı ında *nceleme*, *Metin* ve *Dizin* olmak üzere üç bölümden olu maktadır. *Giri* kısmında tıp tarihi hakkında bir de erlendirme yapıldıktan sonra genel olarak Türklerde, özel olarak da Anadolu'da O uz Türkleri tarafından olu turulan tıp anlayı ına de inilmi tir. Daha sonrasında ise Eski Anadolu Türkçesi döneminde kaleme alınan tıp eserleri hakkında bilgiler verilerek üzerine yapılan çalı malardan söz edilmi tir. Ayrıca, bu kısımda incelememize konu olan eser

hakkında bilgiler aktarılarak çalı manın hazırlanmasında tutulan yol ve kar ıla ılan sorunlar ile çözüm yollarına de inilmi tir.

nceleme bölümünde önce, Türkçe sözcüklerin yazım özellikleri de erlendirilerek henüz oturmu bir yazımın olmadığı tespit edilmi tir. Daha sonra metin üzerinde ses ve biçim bilgisi bakımından betimlemeli, yer yer kar ıla tırmalı ve açıklamalı yöntemle de erlendirme yapılmı tır. *Söz Varlı ı* kısmında metin içerisinde geçen ve terim niteli i ta ıyan bitki, hayvan, hastalık, organ ve ilaç adları sıralanarak yanlarına tırnak içerisinde kısaca anlamları yazılmı tır. Bunun yanında tedavide kullanılan ilaç niteli indeki pek çok sözcük ve sözcük öbe ine de yer verilmi tir.

Metin bölümünde, Almanya Gotha Ara tırma Kütüphanesi pt. 144/Seetzen: Nr. 123'te kayıtlı 141 varaklık *Kitâb-ı Tıbb-ı Hikmet*, çeviri yazı alfabesi kullanılarak Latin kökenli Türk alfabesine aktarılmı tır.

Dizin bölümünde metinde geçen tüm sözcükler ve aldıkları ekler alfabetik olarak sıralanmı tır. Sözcüklerin varak-satır numaralarıyla birlikte metinde geçti i yerler ve kaç kere geçti i gösterilmi , Türkçe olmayan sözcüklerin kökenleri yazılmı ve metinde kullanıldı ı anlamlar tespit edilerek sözlük hazırlanmı tır.

Elde edilen veriler, *Sonuç* kısmında bölüm bölüm özetlenmi ve çalı madaki ilgili yere bk. kısaltması ile göndermeler yapılmı tır.

Türk dilinin tarihsel döneminde Arap harfleriyle yazılmı bir eser üzerinde yapımı oldu umuz *nceleme*, *Metin*, *Dizin* çalı masıyla Türklük bilimi ara tırmalarına hizmet etmi ve katkı sa lamı olmak umudu bizi mutlu edecektir.

Tez çalı mam boyunca bilgi, birikim ve deste ini esirgemeyen ba ta danı man hocam Doç. Dr. Emin Eminolu'na ve bizlerin yeti mesinde sonsuz emekleri bulunan Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümündeki ders hocalarım Prof. Dr. Recep TOPARLI, Prof. Dr. Bilâl YÜCEL, Prof. Dr. H. brahim DEL CE, Prof. Dr. Mehmet ARSLAN, di er de erli hocalarım ve kıymetli jüri üyelerine tekkür ederim. Ayrıca, eserin okunması konusunda yardımlarını esirgemeyen kıymetli hocam Prof. Dr. Süleyman ÇALDAK'a, çalı mam boyunca beni cesaretlendirip çalı ma azmi olu turan e im Fatma eyma DO AN'a, üzerimden manevi desteklerini hiç eksik etmeyen aileme, bilgisayar programları konusunda her zaman imdadıma yeti en de erli arkadaş ım Akif TANDO AN'a ve "2211-A Genel Yurt çi Doktora Burs Programı" adı altında sa lamı oldu u maddi destek ile bu tezin hazırlanmasına katkıda bulunan TÜB TAK'a gönülden tekkürlerimi sunarım.

Ç NDEK LER

ÖN SÖZ.....	i
Ç NDEK LER	iii
KISALTMALAR VE ARETLER.....	xi
ÇEV R YAZI ALFABES	xii
ÖZET.....	xiii
ABSTRACT	xv
1. G R	1
1.1. Tıp Tarihine Kısa Bir Bakı	2
1.1.1. Mezopotamya Tıbbı.....	2
1.1.2. Mısır Tıbbı	3
1.1.3. Hitit Tıbbı	4
1.1.4. Çin Tıbbı.....	5
1.1.5. Hint Tıbbı.....	5
1.1.6. Eski Yunan ve Roma Tıbbı.....	7
1.1.7. slam Tıbbı.....	9
1.2. Türklerde Tıp Anlayı ı ve Anadolu Türk Tıbbı	11
1.3. Eski Anadolu Türkçesi ile Yazılmı Tıp Eserleri.....	14
1.4. Kitâb-ı Tıbb-ı Hikmet.....	24
1.5. Çalı manın Kurulu unda zlenen Yol	43
2. NCELEME	48
2.1. Yazım Özellikleri	48
2.1.1. Türkçe Sözcüklerin Yazımı	48
2.1.1.1. Ünlülerin Yazımı.....	48
2.1.1.1.1. <i>a</i> Ünlüsünün Yazımı.....	49
2.1.1.1.2. <i>e</i> Ünlüsünün Yazımı	50
2.1.1.1.3. <i>ı</i> ve <i>i</i> Ünlülerinin Yazımı.....	51
2.1.1.1.4. <i>o</i> ve <i>ö</i> Ünlülerinin Yazımı	52
2.1.1.1.5. <i>u</i> ve <i>ü</i> Ünlülerinin Yazımı	53
2.1.1.2. Ünsüzlerin Yazımı	53
2.1.1.2.1. <i>p</i> Ünsüzünün Yazımı	54
2.1.1.2.2. <i>ç</i> Ünsüzünün Yazımı	55
2.1.1.2.3. <i>s</i> Ünsüzünün Yazımı	56
2.1.1.2.4. <i>t</i> Ünsüzünün Yazımı.....	57
2.1.1.2.5. <i>ñ</i> Ünsüzünün Yazımı	58

2.1.1.3. Bazı Önemli Yazımlar.....	58
2.1.1.3.1. Bitişik Yazımlar	58
2.1.1.3.2. Belirtme Durumu Ekinin Yazılı 1.....	59
2.1.1.4. Bazı eddeli ve Tenvinli Yazımlar	60
2.1.2. Alıntı Sözcüklerin Yazımı	60
2.1.2.1. Bitki ve Hastalık Adlarının Yazımı	60
2.1.2.2. Bitki ve Hastalık Adları Dışında Kalanların Yazımı	61
2.2. Ses Bilgisi.....	61
2.2.1. Ünlüler	61
2.2.1.1. Kök Hecede e / / i Meselesi.....	62
2.2.1.2. Ünlü Uzunlukları.....	66
2.2.1.3. Ünlü Uyumları	68
2.2.1.3.1. Aralık-Önlük Uyumu	68
2.2.1.3.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu	70
2.2.1.3.2.1. Sözcük Kök ve Gövdelerinde Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu .	70
2.2.1.3.2.2. Eklerde Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu.....	73
2.2.1.3.2.2.1. {I} Sınıfı Ekler	73
2.2.1.3.2.2.1.1. {+CI} Addan Ad Yapma Eki	74
2.2.1.3.2.2.1.2. {-dI} Belirli Geçmiş Zaman 3. Teklik Kişisi Eki	74
2.2.1.3.2.2.1.3. {-IcI, -UcI} Ad Yapma Eki	74
2.2.1.3.2.2.1.4. {-mI } Örenilen Geçmiş Zaman Eki.....	75
2.2.1.3.2.2.1.5. {-sIn} 2. Teklik Kişisi Eki	75
2.2.1.3.2.2.1.6. {+(y)I}, {+(n)I} Belirtme Durumu Eki.....	75
2.2.1.3.2.2.2. {U} Sınıfı Ekler	76
2.2.1.3.2.2.2.1. {+dUr} 3. Teklik Kişisi Bildirme Eki.....	76
2.2.1.3.2.2.2.2. {-dUr-} Eylemden Eylem Yapma Eki.....	76
2.2.1.3.2.2.2.3. {-Ur} Eylemden Eylem Yapma Eki.....	77
2.2.1.3.2.2.2.4. {-GUr-} Eylemden Eylem Yapma Eki.....	77
2.2.1.3.2.2.2.5. {-dUm} Belirli Geçmiş Zaman 1. Teklik Kişisi Eki..	77
2.2.1.3.2.2.2.6. {-dUñ} Belirli Geçmiş Zaman 2. Teklik Kişisi Eki...	78
2.2.1.3.2.2.2.7. {-sAñUz} 2. Çokluk Kişisi Eki	78
2.2.1.3.2.2.2.8. {-AlUm} Emir 1. Çokluk Kişisi Eki.....	78
2.2.1.3.2.2.2.9. {-(U)ñ}, {-(U)ñUz} Emir 2. Çokluk Kişisi Eki.....	79
2.2.1.3.2.2.2.10. {-sUn} Emir 3. Teklik Kişisi Eki.....	79
2.2.1.3.2.2.2.11. {-Ur} Geniş Zaman Eki.....	79
2.2.1.3.2.2.2.12. {-GUn} Eylemden Ad Yapma Eki	80

2.2.1.3.2.2.2.13. {-(U)K} Eylemden Ad Yapma Eki	80
2.2.1.3.2.2.2.14. {+(U)mUz} yelik Çokluk 1. Ki i Eki	80
2.2.1.3.2.2.2.15. {+(U)ñ} yelik Teklik 2. Ki i Eki	81
2.2.1.3.2.2.2.16. {+(U)ñuz} yelik Teklik 2. Ki i Eki.....	81
2.2.1.3.2.2.2.17. {+(n)Uñ} Igi Durumu Eki	81
2.2.1.3.2.2.2.18. {-(U)p} Zarf-Fiil Eki	82
2.2.1.3.2.2.2.19. {-(U)K} Eylemden Ad Yapma Eki	82
2.2.1.3.2.2.2.20 {+ArU} Yön Gösterme Durumu Eki.....	82
2.2.1.3.2.2.3. {U}, {I} Sınıfı Ekler	83
2.2.1.3.2.2.3.1. {-U, -I} Zarf-Fiil Eki	83
2.2.1.3.2.2.3.2. {+sUz, +sIz} Sıfat Yapma Eki	83
2.2.1.3.2.2.3.3. {-dUK, -dIK} Sıfat-Fiil Eki.....	84
2.2.1.3.2.2.3.4. {+IU, +II} Sıfat Yapma Eki.....	84
2.2.1.3.2.2.3.5. {+(I)ncI, +(U)ncI} Sıra Sayı Eki.....	85
2.2.1.3.2.2.3.6. {-(I)n-, -(U)n-} Eylemden Eylem Yapma Eki.....	85
2.2.1.3.2.2.3.7. {-(I)k-, -(U)k-} Eylemden Eylem Yapma Eki.....	86
2.2.1.3.2.2.3.8. {+I, +sI, +U, sU} 3. Teklik Ki i yelik Eki.....	86
2.2.1.3.2.2.3.9. {-(I)l-, -(U)l-} Eylemden Eylem Yapma Eki	87
2.2.1.3.2.2.4. {X} Sınıfı Ekler	87
2.2.1.3.2.2.4.1. {+IIK, +IUK} Addan Ad Yapma Eki.....	87
2.2.1.3.2.2.4.2. {-(I) -, -(U) -} Eylemden Eylem Yapma Eki	88
2.2.1.4. Ünlü De i meleri	88
2.2.1.4.1. Daralma	88
2.2.1.4.2. Yuvarlakla ma.....	88
2.2.1.4.3. Düzle me	89
2.2.1.4.4. Geni leme	89
2.2.1.5. Ünlü Türemesi.....	89
2.2.1.6. Ünlü Dü mesi.....	89
2.2.1.7. Birle me / Kayna ma	90
2.2.2. Ünsüzler	91
2.2.2.1. Ünsüz De i meleri	91
2.2.2.1.1. b- / -b- /-b	91
2.2.2.1.1.1. b- / p- De i imi.....	91
2.2.2.1.1.2. b- / v- De i imi.....	91
2.2.2.1.1.3. -b- / -v- De i imi	91
2.2.2.1.1.4. -b / -v De i imi	92

2.2.2.1.2. -d- / -d.....	92
2.2.2.1.2.1. -d- / -y- De i imi	92
2.2.2.1.2.2. -d / -y De i imi	92
2.2.2.1.3. - /-	92
2.2.2.1.3.1. - /- - De i imi	92
2.2.2.1.3.2. - /- De i imi	93
2.2.2.1.4. k- / -k- / -k	93
2.2.2.1.4.1. k- / g- De i imi	93
2.2.2.1.4.2. - / - De i imi	94
2.2.2.1.5. -ñ- / -n-.....	94
2.2.2.1.5.1. - ñ - / -n- De i imi	94
2.2.2.1.6. - / -v-, -g / -v.....	95
2.2.2.1.6.1. - / -v- De i imi	95
2.2.2.1.6.2. -g / -v De i imi	95
2.2.2.1.7. -v- / -f-, -v- / -b- De i imi	95
2.2.2.1.8. t- / d-	96
2.2.2.1.8.1. Art Ünlülü Sözcüklerde t- / d- De i imi.....	96
2.2.2.1.8.2. Ön Ünlülü Sözcüklerde t- / d- De i imi	97
2.2.2.1.9. -r- / -l- De i imi	100
2.2.2.2. Ötümlüle me	100
2.2.2.2.1. Birincil Uzun Ünlüler Sebebiyle Ötümlüle me.....	100
2.2.2.2.2. Ünlüler Arasında Ötümlüle me.....	100
2.2.2.3. Ünsüz Dü mesi	101
2.2.2.3.1. b- Dü mesi.....	101
2.2.2.3.2. -b Dü mesi.....	101
2.2.2.3.3. - -, -g- Dü mesi.....	101
2.2.2.3.4. - , -g Dü mesi	102
2.2.2.3.5. - / -k- Dü mesi.....	102
2.2.2.3.6. -l-, -l Dü mesi.....	103
2.2.2.3.7. y- Dü mesi.....	103
2.2.2.4. Ünsüz Türemesi	104
2.2.2.4.1. -n- Türemesi	104
2.2.2.4.2. -y- Türemesi	104
2.2.2.5. Ünsüz kizle mesi	104
2.2.2.6. Ünsüz Uyumu	104
2.2.2.7. Göçü me.....	105

2.2.2.8. Hece Yitimi	105
2.3. Biçim Bilgisi.....	106
2.3.1. Ad.....	106
2.3.1.1. Ad Çekimi	106
2.3.1.1.1. Çokluk Eki.....	106
2.3.1.1.2. yelik Ekleri	106
2.3.1.1.3. Aitlik Eki	107
2.3.1.1.4. Durum (Hâl) Ekleri.....	107
2.3.1.1.4.1. Yalın Durum	108
2.3.1.1.4.2. İgi Durumu Eki	108
2.3.1.1.4.3. Belirtme Durumu Eki.....	108
2.3.1.1.4.4. Yönelme Durumu Eki	108
2.3.1.1.4.5. Bulunma Durumu Eki.....	109
2.3.1.1.4.6. Ayrılma Durumu Eki	109
2.3.1.1.4.7. E itlik Durumu Eki	109
2.3.1.1.4.8. Vasıta Durumu Eki	109
2.3.1.1.4.9. Yön Gösterme Durumu Eki	110
2.3.1.1.5. Soru Eki	110
2.3.1.2. Ad Yapımı	110
2.3.1.2.1. Addan Ad Yapma Ekleri	110
2.3.1.2.2. Eylemden Ad Yapma Ekleri.....	112
2.3.2. Sıfat.....	114
2.3.2.1. Niteleme Sıfatları	114
2.3.2.2. Belirtme Sıfatları	114
2.3.2.2.1. İret Sıfatları	114
2.3.2.2.2. Sayı Sıfatları	114
2.3.2.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları.....	114
2.3.2.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları	115
2.3.2.2.2.3. Üle tirme Sayı Sıfatları.....	115
2.3.2.2.3. Belirsizlik Sıfatları	115
2.3.2.2.4. Soru Sıfatları.....	115
2.3.2.3. Sıfatlarda Kar ıla tırma, Peki tirme ve Küçültme	115
2.3.3. Zamir.....	116
2.3.3.1. Ki i Zamirleri	116
2.3.3.2. İret Zamirleri.....	117
2.3.3.3. Dönü lülük Zamirleri	117

2.3.3.4. Soru Zamirleri	117
2.3.3.5. Belirsizlik Zamirleri	117
2.3.4. Zarf	117
2.3.4.1. Zaman Zarfları	118
2.3.4.2. Durum (Hâl) Zarfları	118
2.3.4.3. Yer-Yön Zarfları	118
2.3.4.4. Azlık-Çokluk (Miktar) Zarfları	119
2.3.4.5. Soru Zarfları	119
2.3.5. Edat	119
2.3.5.1. Çekim Edatları	119
2.3.5.2. Kuvvetlendirme Edatları	120
2.3.6. Bağlaç	120
2.3.7. Eylem	121
2.3.7.1. Eylem Çekimi	121
2.3.7.1.1. Ki i Ekleri	121
2.3.7.1.1.1. Zamir Kökenli Ki i Ekleri	121
2.3.7.1.1.2. yelik Kökenli Ki i Ekleri	122
2.3.7.1.1.3. Emir Kipindeki Ki i Ekleri	122
2.3.7.1.2. Basit Çekimler	123
2.3.7.1.2.1. Bildirme (Haber) Kipleri	123
2.3.7.1.2.1.1. Görülen Geçmiş Zaman (-dİ, -dU)	123
2.3.7.1.2.1.2. Ö renilen Geçmiş Zaman (-mİ)	124
2.3.7.1.2.1.3. Geniş Zaman (-Ar; -Ur; -r)	124
2.3.7.1.2.1.4. Gelecek Zaman	124
2.3.7.1.2.1.5. İndiki Zaman	125
2.3.7.1.2.2. Tasarlama Kipleri	125
2.3.7.1.2.2.1. Dilek- art Kipi	125
2.3.7.1.2.2.3. Gereklilik Kipi	126
2.3.7.1.2.2.4. Emir Kipi	127
2.3.7.1.3. Birleşik Çekimler	127
2.3.7.1.3.1. Hikâye	127
2.3.7.1.3.2. art	127
2.3.7.2. Eylem Yapımı	128
2.3.7.2.1. Eylemden Eylem Yapma Ekleri	128
2.3.7.2.2. Addan Eylem Yapma Ekleri	129
2.3.7.3. Birleşik Eylemler	130

2.3.7.3.1. Ad+Yardımcı Eylem Yapısında Olan Birle ik Eylemler	130
2.3.7.3.2. Eylem+Yardımcı Eylem Yapısında Olan Birle ik Eylemler	131
2.3.7.3.2.1. Sıfat-Fiillerle Yapılan Birle ik Eylemler	131
2.3.7.3.2.2. Zarf-Fiillerle Yapılan Birle ik Eylemler.....	131
2.3.7.4. Çekimsiz Eylemler	132
2.3.7.4.1. Ad-Fiiller	132
2.3.7.4.2. Sıfat-Fiiller	132
2.3.7.4.3. Zarf-Fiiller	133
2.3.7.5. Ek-Eylem.....	134
2.4. Söz Varlı ı	135
2.4.1. Bitki Adları	135
2.4.1.1. Türkçe Bitki Adları	135
2.4.1.2. Türkçe Dı ındaki Dillere Ait Bitki Adları	138
2.4.2. Hayvan Adları.....	143
2.4.2.1. Türkçe Hayvan Adları.....	143
2.4.2.2. Türkçe Dı ındaki Dillere Ait Hayvan Adları.....	145
2.4.3. Hastalık Adları ve Sa ıklı İlgili Adlar	145
2.4.3.1. Türkçe Hastalık Adları ve Sa ıklı İlgili Adlar	145
2.4.3.2. Türkçe Dı ındaki Dillere Ait Hastalık Adları ve Sa ıklı İlgili Adlar	150
2.4.4. Organ, Vücutun Bir Bölümü ve Vücut Sıvısı Adları.....	153
2.4.4.1. Türkçe Organ, Vücutun Bir Bölümü ve Vücut Sıvısı Adları.....	153
2.4.4.2. Türkçe Dı ındaki Dillere Ait Organ, Vücutun Bir Bölümü ve Vücut Sıvısı Adları	155
2.4.5. Cevher Adları.....	156
2.4.5.1. Türkçe Cevher Adları.....	156
2.4.5.2. Türkçe Dı ındaki Dillere Ait Cevher Adları.....	157
2.4.6. Tedavide Kullanılan İlaç, Zehir ve Di er Katı ve Sıvı Adları.....	158
2.4.6.1. Türkçe Tedavide Kullanılan İlaç, Zehir ve Di er Katı ve Sıvı Adları	158
2.4.6.2. Türkçe Dı ındaki Dillere Ait Tedavide Kullanılan İlaç, Zehir ve Di er Katı ve Sıvı Adları	168
2.4.7. Ölçü ve Tartı Adları.....	173
2.4.7.1. Türkçe Ölçü ve Tartı Adları.....	173
2.4.7.2. Türkçe Dı ındaki Dillere Ait Ölçü ve Tartı Adları	174
2.4.8. Alet Adları	174
2.4.8.1. Türkçe Alet Adları	174

2.4.8.2. Türkçe Dı ındaki Dillere Ait Alet Adları.....	174
2.4.9. Tedavi Yöntemi Adları	175
2.4.9.1. Türkçe Tedavi Yöntemi Adları	175
2.4.10. Yabancı Sözcüklere Türkçe Kar ılıklar	175
2.4.10.1. Hastalık Adları	176
2.4.10.2. Bitki Adları	176
2.4.10.3. Hayvan Adları	177
2.4.10.4. Organ Adları.....	177
2.4.10.5. Di erleri	177
3. MET N	180
4. SÖZLÜK-D Z N	364
4.1. Türkçedeki Bitki Adlarının Metnimizdeki Kar ılıkları Dizini.....	961
4.2. Eserde Okunamayan Sözcükler.....	976
SONUÇ.....	977
KAYNAKÇA	982
TIPKIBASIM	995
ÖZ GEÇM	1140

KISALTMALAR VE ARETLER

Ar.	: Arapça
bk.	: bakınız
Bul.	: Bulgarca
çev.	: çeviren
ET	: Eski Türkçe
Far.	: Farsça
Hız.	: Hazreti
br.	: branice
t.	: talyanca
k.b.s.	: kökeni bilinmeyen sözcük
kr .	: kar ıla tırınız
KTH	: Kitâb-ı Tıbb-ı Hikmet
MÖ	: Milattan önce
T.	: Türkçe
TT	: Türkiye Türkçesi
vb.	: ve benzeri, bunun gibi
Yay.	: Yayınevi, Yayınları, Yayıncılık / yayımlayan
yay. haz.	: yayıma hazırlayan
yrd. eyl.	: yardımcı eylem
Yun.	: Yunanca
>	: Sözcü ün, ekin veya harfin eskiden yeniye de i en biçimini gösterir
<	: Sözcü ün, ekin veya harfin yeniden eskiye giden biçimini gösterir
~	: Arasına girdi i sözcü ün her iki biçimini de gösterir.
/	: 1. Dizinde sözcü ün bulundu u yeri gösterirken varak numarası ile satır numarası arasında konur 2. Arasına girdi i ekin türevlerini gösterir
//	: Bitki adlarının bugün kullanılan biçimlerini belirtmek için kullanılır
+	: Ad kök veya gövdelerinden sonra getirilir
-	: Eylem kök veya gövdelerinden sonra getirilir
()	: Satır arasında yazılmış sözcükleri belirtmek için kullanılır
[ ]	: 1. Metinde eksik olan ve tamamlanan yerleri gösterir 2. Dizinde, sözcü ün metin içerisinde kaç kere geçti ini belirtmek için kullanılır
(?)	: Sonuna kondu u sözcük veya açıklamanın kesin olmadığını gösterir

ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ

	a,
	a, e
	b
	p
	t
	c, ç
	ç
	d
	r
	z
	j
	s
	,
	ž
	f
	k, g, ñ
ك	ñ
	l
	m
	n
	v, o, , ö, u, , ü
	h, a, e
ی	y, ı, , i,

ÖZET

Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait bilimden sanata, edebiyattan tarihe çe itli alanlarda pek çok telif ve tercüme eser yazılmış tır. Bu eserler içerisinde tıp metinleri de önemli bir yere sahiptir. Üzerinde çalı tı ımız eser bir tıp metnidir.

Kitâb-ı Tıbb-ı Hikmet, miladi 1500/1501 yıllarında kaleme alınmış tır. Üzerinde bir çalı ma yaptı ımız bu eserin bilinen tek nüshası Almanya Gotha Ara tırma Kütüphanesi pt. 144/Seetzen: Nr. 123'te kayıtlıdır.

Bu çalı ma, *Ön Söz*, *Giri* , *Söz Varlı ı* ve *Sonuç* dı ında *nceleme*, *Metin* ve *Dizin* olmak üzere üç bölümden olu maktadır. Ayrıca, çalı manın sonuna metnin tıpkıbasımını da eklenmi tir.

Giri kısmında çe itli medeniyetlerin tıp anlayı larından bahsedilmi ; metin hakkında tanıtıcı bilgiler verilerek tezin hazırlanmasında izlenen yol açıklanmış tır.

nceleme bölümünde Arap harfli eserin ta ıdı ı yazım özellikleri belirlendikten sonra ses ve biçim bilgisi betimlemeli olarak ele alınmış tır. Bunun yanında yer yer kar ıla tırılmalı ve açıklamalı dil bilgisi yöntemine de ba vurulmu tur. Ayrıca, bu bölümde, eserin söz varlı ı bakımından zenginli ini ortaya koyacak *Söz Varlı ı* ile yazarın bazı yabancı sözcüklere verdi i Türkçe kar ılıklar tespit edilerek *Türkçe Kar ılıklar* konularına göre sınıflandırılmış ve eklenmi tir.

Metin bölümünde çeviri yazı i aretleri kullanılarak eserin yazı çevirimi yapılmış tır.

Dizin bölümünde metinde geçen sözcükler alfabetik olarak dizilmi ; sözcüklere gelen ekler ve birle ik yapılı sözcükler; bu sözcüklerin metinde kaç defa geçti i ve anlamları verilerek bir dizin hazırlanmış tır.

Çalı ma sonucunda elde edilen veriler genel olarak de erlendirildi inde, söz varlı ı bakımından zengin olan eser, bugün Anadolu'da kullanılan bazı sözcüklerin bu yüzyılda yazı dilinde de var oldu unu göstermektedir. Ayrıca terim dili bakımından genelde Türkçe sözcükleri tercih etmesi ve bazı Arapça, Farsça ve Yunanca sözcüklere Türkçe kar ılıklar bulması eserde tespit etti ımız önemli özelliklerdir.

XVI. yüzyılda yazılmı bir metin üzerinde yapılan bu çalı mayla Türk dili tarihi ara tırmalarına söz varlı ı, yabancı terimlere Türkçe kar ılıklar, ses ve biçim bilgisi özellikleri ve sözlük bilimi bakımlarından katkı sa lamı olmayı umuyoruz.

Anahtar Sözcükler: Eski Anadolu Türkçesi, Kitâb-ı Tıbb-ı Hikmet, Tıp, Tıp terimleri, Türk dili, Türk tıbbı.

ABSTRACT

A number of copyright and translation works belonging to the Old Anatolian Turkish period were written in various areas from science to art; from literature to history. Among these works, medicine texts also have a crucial place. The subject of our research is a medicine text.

Kitab-ı Tibb-ı Hikmet was written in 1500/1501 in the Christian era. The only known copy of this work that is the subject of this research is registered in pt. 144/Seetzen: Nr. 123 in Gotha Research Library in Germany.

This research has three sections consisting of *Analysis*, *Text*, and *Index* apart from *Preface*, *Introduction*, *Lexicon* and *Conclusion*. Also, at the end of this research, the copy of the original text was added.

In the *Introduction* part, the medical understanding of different civilizations was mentioned and introductory information related to the text was given. The path followed in the preparation of this thesis was explained.

In the *Analysis* section, phonological and morphological features were presented, based on descriptive grammar after the writing features of the text in Arabic letters were identified. In addition to this, sometimes, the method based on comparative and annotative grammar was made used of. Also, in this section, the lexicon revealing the richness of the text in the aspect of lexicon and Turkish equivalents to foreign words given by the author were identified. The Turkish equivalents were classified according to their subjects and added.

In the *Text* section, the transcription of the work was made by using transcription symbols.

In the *Index* section, the medicine terms in the text were put into an alphabetical order. An index was prepared by presenting affixes added to words and compound words in the text, stating how many times these words appear in text and giving the meanings of these words.

Evaluating the data obtained from this research generally, this work that is rich in terms of lexicon has shown that some words used these days in Anatolia existed in the written language in the century the work was written. Also, not only the general

choice of Turkish words for terms but also the existence of Turkish equivalence to some Arabic, Persian and Greek words are important features identified in this work.

We hope to contribute to the history of Turkish language research studies in the aspects of lexicon, Turkish equivalents to foreign terms, phonological and morphological features, and lexicology by means of this research done on a text written in XVI century.

Key Words: Old Anatolian Turkish, Kitâb-ı Tıbb-ı Hikmet, Medicine, Medicine terms, Turkish language, Turkish Medicine.

1. G R

nsanlık tarihi kadar eski bir geçmi e sahip olan tıp bilimi her devirde insano lunun üzerinde uzun ara tırmalar yaptı ı, akıl yürüttü ü konulardan biridir. Hastalıklar ve bunların tedavi yöntemleri zihinleri me gul eden bir konu olagelmi tir. Bugün dahi tıp bilimi bu kadar geli mi olmasına ra men hastalıklar ve tedavi yöntemleri hâlâ kafa karı tıran, üzerinde uzun ara tırmalar yapılması gereken meseleler durumundadır. Modern tıbbın geli medi i, klasik tıbbın hâkim oldu u dönemlerde de hastalıkların sebepleri, sonuçları ve tedavi yöntemleri oldukça revaçtaydı. Bu çerçevede eski zamanlara baktı ımızda insano lu, gerek ta ıdı ı dinî inanç, sihir ve büyü gibi din dı ı uygulamalar gerek içerisinde bulundu u medeniyetin geçmi ten getirdi i birikim gerek çevresinde bulunan hayvan ve bitki temelli ilaçlar ve geli tirdi i aletler ile hastalıkları tedavi yoluna gitmi tir. Bazen de bu üç yöntem harmanlanarak tedaviler yapılmı tir.

Modern tıbbın ba langıcına kadar uzanan bu süre içerisinde çe itli uygarlıklarda tıp dü ünceleri geli mi , zamanla bu dü ünceler birbirini etkileme yoluyla büyüyerek ilerlemi tir. Çe itli uygarlıklar çevresinde geli en bu tıp anlayı larını biz, arkeolojik çalı malardan, yazının icadının ardından yazılı kaynaklardan ve toplum hafızasında bugün dahi ya ayan eski zamanlara ait tedavi yöntemlerinden ö renmekteyiz. Bu konuda yazının icadı milat niteli indedir. Artık, daha geni kitlelerin tıbbi geli melerden haberdar olması için edinilen bu bilgiler yazıya geçirilir olmu tur. Böylece de ilk elden tıpla ilgili bilgilere ula mak mümkün hâle gelmi tir.

Tıp bilimiyle ilgili çe itli kaynak ve ara tırmalara dayanarak geçmi teki büyük uygarlıkların insan sa lı ı ve tedavi yöntemleriyle ilgili kullandıkları bilgileri gözden geçirmenin Eski Anadolu Türkçesi döneminde yazılan tıp eserlerini daha iyi yorumlamamızı sa layaca ı a ikârdır. Bu nedenle bu bölümde öncelikle tıp tarihi hakkında kısa bir bilgi verilecektir.

1.1. Tıp Tarihine Kısa Bir Bakı

1.1.1. Mezopotamya Tıbbı

Bilindi i üzere insano lunun en eski yerle im yerlerinden biri Fırat ve Dicle nehirleri arası olarak nitelendirilen Mezopotamya bölgesi ve çevresidir. Bu bölge, pek çok bilim ve tekni e ev sahipli i yapmı tır. Bunlardan biri de tıp bilimidir. Ku kusuz Mezopotamya uygarlı ı denildi inde akla Babil, Sümer ve Asur toplumları gelmektedir.

Mezopotamya tıbbı hakkındaki bilgilerimiz, büyük bir ço unlukla *Asurbanipal Kitaplı ı*'nda bulunan belgelerden ileri gelmektedir (Gündüz 2002: 301). Ancak bunlardan daha önceki dönemlerde olu turulan tıp tabletleri MÖ üçüncü binyılın sonlarında olmak kaydıyla Sümerlere aittir (Sayılı 1991: 411). Babil dönemine ait en önemli tıbbi belgeleri ise *Hammurabi Kanunları* olu turmaktadır (Dinçol 2003: 8).

Mezopotamya uygarlıklarınının tıp anlayı nı üç ba lık altında incelemek mümkündür: Dinî (rahiplerin hâkim oldu u) toplumlarda büyüyle tedavi; sava çı toplumlarda bıçakla cerrahi tedavi; tarım toplumlarında ifalı bitkilerle tedavi (Bayat 2010: 49).

Mezopotamya'daki tıbbi inanı a baktı ımızda eytan dü ünçesinin ön plana çıktı nı görmekteyiz. Hâkim olan bu inanı a göre hastalıklar, görünmez güçlerin (cinler, kötü ruhlar...) insan bedenine girmesiyle meydana gelirdi. Her insanın kar ıla abilece i bu tehlikeler büyü, günah i leme, tanrılara kar ı olan görevleri ihmal etme, kusurlu davranı larda bulunma, tanrıların korumalarının kalkması veya ki iyi cezalandırması gibi sebeplerle ortaya çıkardı. Bu dönemde hastalıkların tedavisinde nasıl bir yol izledi ine baktı ımızda burada da üç yöntem dikkatimizi çekmektedir: tanrının öfkelerini yatı tırma; vücuda giren kötü ruhu büyüye dayalı i lemlerle kovma, korkutup kaçıрма; hastalı a uygun ilaçlar kullanma (Bayat 2010: 49-51). Bu dönemde ilaçla tedavinin yanında; suya zeytinya ı döküp suya karı an ya ın aldı ı ekle göre yorum yapma, koyun veya keçinin mide, böbrek, kalp ve karaci erini inceleyip yorumlama, nazarlık kullanma, hastalanan ki ilerinin nefesle a zından çıktı ı inanılan ruhu geri getirme gibi i lemler de uygulanmı tır (Yoket 2003: 76). Görüldü ü üzere

tedavide dua, büyü, muska; bitki, hayvan ve maden kaynaklı ilaçlar bir arada kullanılmı tır.

Mezopotamya tıbbi dü üncesinin ilgi çekici yanlarından biri; karaci erin, hayati fonksiyonların en önemli organı, duyuların ve heyecanın merkezi, ruhun barına ı olarak kabul edilmesiydi. Bu nedenle de karaci er falı geli tirilmi ti. Bu fal gere i semiz bir koyun veya keçi yavrusunun karnı yarılarak karaci eri incelenir, hastaların iyile ip iyile meyece ine dair tahminler yürütülürdü (Bayat 2010: 54).

1.1.2. Mısır Tıbbı

Hakkındaki bilgileri arkeolojik kazılarda çıkan buluntulardan, anıtlardan, kitabelerden, mumyalardan, çe itli e yalardan, duvar resimlerinden, tıbbi papirüslerden ve Herodotus, Diodorus gibi tarihçilerin eserlerinden ö rendi imiz Mısır'ın tıbbi anlayı ı, ça ına göre daha fazla geli mi bilgiler içermektedir. (Bayat 2010: 60). Birçok hekim yeti tiren Mısır'da bilinen ilk büyük hekim MÖ 3000'li yılların sonlarında ya amı olan *mhotep*'tir (Yoket 2003: 76). Bu ki i daha sonra kutsalla tırılıp tıp tanrısı olarak kabul edilecektir.

Bilindi i üzere Mısır uygarlı ı tanrıları ile me hurdur. Bu nedenle de Mısır'ın tıbbi gelene ini dinden ayrı dü ünme m mümkün de ildir. Bu durumu, tanrılarının hemen hepsinin ifa verici özelliklerinin bulunmasından da çıkarmak mümkündür.

Mısır uygarlı ından günümüze ula mı kaynaklarda, doktorluk görevini de yerine getiren rahipler ile mumyalama i ini yapan ki iler arasında bir ili kinin oldu u görülmektedir. Hem hastalıkların tedavisi hem de ölmü ki ilerın mumyalanması i lemlerinde benzer yöntemlerin uygulandı ı görülmektedir. Buradan da anla ılıca ı üzere Eski Mısır'da doktorlar cerrahi ve otopsinin yanında, mumyalamadan, inançla tedaviye kadar geni bir alanda i ler yürütmü lerdir (Bruwier 2006: 2). Aynı zamanda, Mısır'daki mumyalama gelene i, zengin bir anatomi sözlü ünü de beraberinde getirmi tir (Bayat 2010: 68).

Mısırlılar, insan iskeletini olu turan kemiklerin ba lıcalarını, beyni ve ci erleri oldukça isabetli bir ekilde tasvir ederek kan dola ımının en önemli organının kalp oldu unu (Saraç 1943: 109-110) belirlemeyi ba armı lardır.

Mezopotamya tıbbının ya amın merkezine karaci eri koymasının aksine, Mısır tıbbı ya am kayna ı olarak solunumu belirlemi tir. Onlara göre, hayat rüzgârdan ibaretti. Aynı zamanda, hastalıkların, a ırı beslenme, bayat yiyecekler, ham meyveler, fazla içki, rüzgâr, toz, iklim de i iklimleri ve parazitler nedeniyle meydana geldi ini de dü ünümü lerdir. Bunun yanında Eski Yunan'da *Humoral Patoloji Teorisi'nin* temelini de olu turan kan alma, masaj yapma, vantuz çekme, da lama, lavman yapma, kusturma gibi tedavilerle de sıvı dengesi sa lanmaya çalı ılmı tır (Bayat 2010: 68-69).

1.1.3. Hitit Tıbbı

Mezopotamya ve Mısır tıbbından aktarılan bilgilerin, Anadolu toplumlarının folklorik tıbbi bilgilerinin, büyüsel i lemlerin ve bitkisel drogların toplamı durumunda olan (Bayat 2010: 75-76) Hitit tıbbı, genellikle uzun tecrübeler dayanan kocakarı ilaçları ekinde ortaya çıkmaktadır. Hititlilerin tıpla ilgili konulara ilgisiz oldukları, büyük oranda din ve büyüye yöneldikleri görülmektedir. nsanın temiz olan gök ile kirli olan yer tarafından büyük ölçüde etkilendi ine inanan (Ünal 1980: 483) Hititler, tanrıların ihmal edilmesi, ma ara, düden ve yer altlarında bulunan kötülük yapıcı varlıklar, bedensel kirlilik, kara büyü, yemin ve antla ma artlarını çi neme gibi durumların hastalıklara sebep oldu unu dü ünmekteydi. Bunun yanında Hitit tıbbi tabletlerinde sarılık, sara, kansızlık, öksürük, bel so uklu u, cüzam, ba dönmesi, katarakt, göz kanaması, hıçkırık gibi 40'a yakın hastalı ın adı ve bunlara uygulanan bitki kaynaklı tedaviler de görülmektedir (Bayat 2010: 75-78). Geleneklerine ait tedavi yöntemlerini uygulamada ısrarcı olan Hititlerin ancak kraliyet ailesini ilgilendiren çok önemli hastalıklarda Babil ve Mısır'dan yardım istedikleri (Ünal 1980: 494) anla ılmaktadır.

Hitit tıbbında tedavi yöntemlerinde bitki kaynaklı ilaçların kullanılmasının yanında büyük oranda büyüye ba vurulmu tur. Hititler, hastalıkları kovmak için çe itli büyülere ve hayvanlarla yapılan ilginç tedavilere yönelmi lerdir (Bayat 2010: 79). Hayvanlarla uygulanan bu tedavilerin bir kısmını hem Eski Anadolu Türkçesi ile kaleme alınmı eserlerde hem de günümüz halk inanı ları içerisinde görmek mümkündür.

1.1.4. Çin Tıbbı

Çin felsefesine göre, evreni meydana getiren ve birbirleriyle etkileşim içinde olan beş ana unsur vardır: odun, ateş, toprak, maden, su (Bayat 2010: 86). Bunun da belirtmek gerekir ki, her şeyden önce, Çin tıbbında, yalnız sorun yaratan vücut sistemi veya organ değil, kişinin bütün varlığını ele alınmıştır (Bayat 2010: 88).

Çin tıbbında hastalıklar *Yin-Yang* Teorisine göre açıklanırdı. Bu teoriye göre, evrenin ulu ruhu Tao, birbirine zıt iki güç olan *Yin* ve *Yang* ile kendini hissettirir. Kırmızı renkle sembolize edilen *Yin*; mide, safra kesesi, mesane, ince bağırsak ve kalın bağırsakta bulunur, ilkbahar ve yazın artar. Siyah renkle sembolize edilen *Yang* ise kalp, akciğerler, karaciğerler, dalak ve böbrekte bulunur, sonbahar ve kışın artar. *Yin-Yang*, bedende belli oranlarda uyum içinde ve dengede bulunduğu sürece vücut sağlıklı olur, dengenin bozulduğu durumlarda hastalık meydana gelir. Tedavi de bu dengenin yeniden sağlanmasına (Bayat 2010: 87) yönelik çabılardan ibarettir.

Çinli hekimler hastanın nabzına, genel durumuna, nefesinin kokusuna, dilinin temizliğini, rengine ve kalp atışına da dikkat etmişlerdir (Ronan 2005: 204). Bunlar içerisinde, hastalığın teşhisinde nabız muayenesi önemlidir. Bu nedenle Çinliler 2000 yıldan beri nabız atışını tespit etmişlerdir. Bunun yanında *Humoral Patoloji* anlayışı da bu dönemde hastalıkların açıklanmasında kullanılmıştır (Demirhan Erdemir 1994: 30).

Akupunkturun MÖ 3000 yıllarında (Günday 1997: 207) Çin'de tıbbın en önemli tedavi yöntemleri olarak kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca, tütsüleme de Çin tıbbının önemli bir parçası olarak tedavide kullanılmıştır (Ronan 2005: 204). Bunun yanında kültür-fizik, masaj, hidroterapi, fitoterapi gibi yöntemler de tedavi amacıyla kullanılmıştır (Bayat 2010: 91).

1.1.5. Hint Tıbbı

Eski Hint'te hastalık nedenlerinin başında metafizik sebepler gelmektedir. Buna göre, hastalık, hastada bulunan ve hastaya etki eden ruhanlarla olmaktadır (Demirhan Erdemir 1994: 27). Bu durum diğer uygarlıklardaki anlayışa da benzemektedir.

Hint tıbbında ayrıca, Çin tıbbında olduğu gibi beş temel element göze çarpmaktadır: su, toprak, hava, ateş ve boşluk (Bayat 2010: 92). Bu elementlere

kar ılık insan bedeninde sevda, safra, balgam ve kan bulunmaktadır. Bunların vücuttaki oranı, mevsimlere göre de i erek hastalıklara neden olur (Demirhan Erdemir 1994: 27) inancı hâkimdi.

Hint mitolojisinde Ayur-Veda metinleri, kozmik yasalarla uyum içinde olan dünyanın sa lıklı ya am biçimlerini, beden-zihin-ruh sa lı nı korumak için yapılması gerekenleri ve hastalıkların tedavi yollarını ihtiva etmektedir. Veda'nın 40 dalından biri olan ve sa lıklı, uzun ya amın sırlarını içeren Ayur-Veda, günümüze ula mı en eski tıp sistemidir (Bayat 2010: 92).

MS I-II. yüzyılda ya amı olan Caraka, kendisine kadar gelen yüzlerce yıllık tıbbi bilgileri topladı ı “Carakasamhita” adlı eserinde eker, sarılık, tüberküloz, lepra, kuduz, delilik gibi hastalıklar ile bula ıcı hastalıkları, 600'den fazla bitki, hayvan ve maden kaynaklı ilacı anlatmı tır. Aynı zamanda, kitapta 300 ameliyat için 121 farklı alet tarif etmi tir. Bu bilgiler, sonraları daha iyi sistematize edilmi bir ekilde Susruta'nın IV-V. yüzyıldan kalma Susruta-samhita adlı eserinde kar ımıza çıkmaktadır (Bayat 2010: 95-97).

Hint tıbbında tedavi için idrar, gaita, kusmuk ve nabız muayeneleri yapılmı tır. eker hastalı nın idrarın tatlılı ından tespit edilmesi buna örnek olarak gösterilebilir (Bayat 2010: 97). Ayrıca, çe itli suçlar nedeniyle burnu kesilen, alınına i aretler konan ve di leri sökülen insanlara yapılan müdahaleler sebebiyle cerrahi anlayı nın (Demirhan Erdemir 1994: 28) geli ti i de görülmü tür.

Hint tıbbı; Mezopotamya, Yunan ve slam tıbbı yoluyla günümüz tıbbını etkilemi tir. MÖ VIII-V. yüzyıllara ait kil tabletler, Mezopotamya ile Hint tıbbının alı veri içinde oldu unu göstermektedir. MÖ V. yüzyıldan itibaren, Güney Hindistan'dan ba layan Baharat yolu ile gelen malzemelerin Yunan hekimlerine ula tı ı bilinmektedir. Yunan tıbbının, evrenin, “su, toprak, hava, ate ” olmak üzere dört temel unsurdan meydana geldi i dü üncesi ile geli tirdi i *Humoral Patoloji Teorisi* de Hint felsefesi temellidir.

slam tıbbında Caraka, Susruta ve Canakya gibi eserler Arapçaya tercüme edilerek (Bayat 2010: 99) slam tıbbının hizmetine sunulmu tur. Ardından da, bu tıbbi gelenek Türk tıp anlayı nı etkilemi tir. Bu nedenle de diyebiliriz ki Türk tıbbı, hem Uygurların Hindistan'la olan münasebetinden hem de slam tıbbının Hint tıbbıyla olan

münasebetinden dolayı bu tıbbi anlayı tan izler ta ımaktadır. Gerçekten de Uygurlardan ba lamak üzere yazılan Türkçe tıp eserlerinde bu anlayı ın izlerini görmek mümkündür. Böylece de slam tıbbı ile yo rulan bu dü ünceler Anadolu'da geli imini sürdüren Türk tıp anlayı ına yabancılık çekilmeden eklenmi tir.

1.1.6. Eski Yunan ve Roma Tıbbı

MÖ V. yüzyılda Hipokrat ile ba layan ve Akdeniz çevresinde yüzyıllarca etkisini sürdüren Yunan tıbbı 3 ba lık altında incelenebilir: Mitolojik dönem, Filozof-hekimler dönemi, Hipokratik dönem (Bayat 2010: 102).

Mitolojik dönem, çe itli tanrılardan olu an Yunan mitolojisi içerisinde tıp tanrısı olan Asklepios'a adanmı tapınaklar ve uyku odaları ile geçen süredir (Bayat 2010: 103). Bu dönemde, Asklepios tapınaklarında rüyaların özel yeri olan su ve güne banyoları, fiziki tedavi ve gıda rejimine dayalı tedaviler uygulanmı tır (Tekeli, Kâhya, Dosay, Demir, Topdemir, Unat, Koç Aydın 2001: 54-55)

Filozof hekimler dönemi, Demokedes, Epikharmos, Empedokles, Alkmaion gibi filozof-hekimlerin önderli inde serbest ve sistemli dü ünceyle dünyayı ve insanı kavramaya, tabiatüstü olaylara geçmi te oldu u gibi körü körüne inanmak yerine olaylar arasındaki sebep-sonuç ili kilerini ara tırmaya, tıbbi olayları tabiat felsefesiyle açıklayıp tıbbi bilgileri teorilerden elde etmeye çalı tıkları dönemdir. Yani, bu dönemde genellikle deneysel ara tırmaların yapıldı ı görülmektedir (Bayat 2010: 109-111).

Kos Tıp Okulunun büyük kurucusu olan Hipokrat'ın, tıbbi felsefeden ayırarak ayrı bir bilim dalı hâline getirmesi ile Hipokratik dönem ba lamı tır. Bu dönemde Hipokrat, tıbbi geleneksel dinî-sihri tedavi metotlarından kurtarıp, kendisinden önceki birikimleri sistemle tirip, sindirilemeyen besin artıklarından ortaya çıkan ve vücuda yayılarak sa lıklı nefesin yerini alan gazların hastalıklara neden oldu unu belirtmi ve Empedokles'in *Humoral Patoloji Teorisi*'ni benimsemi tir. (Bayat 2010: 112). Hipokrat'ın en önemli ilkesi, do anın iyile tirici gücünden faydalanmaktır. Sa lı ın, hastalıkla bozulan dengenin yeniden kurulması oldu unu söylemi tir. Ayrıca, do anın iyile tirici etkisinden faydalanmak için maddi oldu u kadar ruhi rahatlamanın da sa lanması gerekti ini belirtmi tir. Bu da bize Hipokrat'ın psikolojik tedavi (Tekeli,

Kâhya, Dosay, Demir, Topdemir, Unat, Koç Aydın 2001: 58-59) ile de ilgilendi ini göstermektedir.

Humoral Patoloji Teorisi, Hipokrat'ın Empedokles'ten alıntılada ı dört temel unsur anlayı nı insan bedenine uygulanmasıyla olu mu tur. Bu anlayı a göre canlılık, bedenın sıvı kısımlarını olu turan *su*, katı kısımlarını olu turan *toprak*, solumayı olu turan *hava* ve canlılı ı olu turan *ate* ten meydana gelmektedir. nsan da evrenin bir parçası oldu u için evrende bulunan bu durumun insan bedeninde de bulundu u, bunun da dört temel sıvı olan *kan*, *balgam*, *safra*, *kara safra* oldu unu belirtmi tir. Bunların da evrendeki dört unsur olan *su*, *toprak*, *hava*, *ate* 'in kar ılı ı oldu unu ve aynı onlar gibi iki er özelli e sahip oldu unu ortaya koymu tur. *Kan*, *sıcak-ya* (hâr-ratb) olan *hava*'ya; *balgam*, *so uk-ya* (bârid-ratb) olan *su*'ya; *safra*, sıcak-kuru (hâr-yâbis) olan *ate* 'e; *kara safra* (sevda), *so uk-kuru* (bârid-yâbis) olan *topra a* kar ılıktır. nsan bedeninin sa lı ı da mizaca göre bu sıvıların vücutta dengesine ba lıdır. Aynı zamanda, bu karı ımın oranı ki inin mizacını da belirlemektedir (Bayat 2010: 125). Bu anlayı , modern tıbbın kurulu na kadar hâkim olmu tur.

Görüldü ü üzere bu anlayı , slam tıbbını, oradan da Türk tıbbını etkileyerek bu yönde eserler verilmesini sa lamı tır.

Roma döneminde ise tıp anlayı ı Eski Yunan tıbbının devamı niteli inde olmakla birlikte Celsus, Efesli Rufus, Galen ve Dioskorides gibi hekimler bu dönemde yeti mi tir. Bunlar içerisinde Celsus, diyetten bahsederek sa lıklı ya am için nasıl beslenmek gerekti ini belirtmi tir. Rufus, göz ve gözün yapısı; kalp, kalbin yapısı, kasılma ve gev eme; patoloji alanlarında çalı malar yürütmü tür. Galen, kan dola ımı ve böbreklerle ilgili çalı malar yürütürken Dioskorides, bitkilerle tedaviye yönelmi tir (Tekeli, Kâhya, Dosay, Demir, Topdemir, Unat, Koç Aydın 2001:116-119).

skenderiye ehri de bir dönem tıp anlayı ının geli ti i, anatomiyle ilgili önemli bilgilerin elde edildi i bir merkez hâline gelmi tir. Özellikle, Herophilos tarafından kalp ve dola ım sistemi bizzat görülerek incelenmi , böylece de kalp hareketleri ile nabız arasındaki ili ki tespit edilmi tir. Bunun yanında Herophilos, sinir sisteminin merkezinin beyin oldu unu ve beyin ile omurilik arasında bir ba lantı bulundu unu belirtilerek, kendi döneminde sinirlerle bir tutulan tendonların aslında sinirlerden farklı oldu unu ortaya koymu tur (Bayat 2010: 119-122).

1.1.7. slam Tıbbı

Orta Çağ slam dünyasında tıp çalışmaları, önceleri, gelenek hâline gelmiş ansiklopedik nitelikteki bilgilerin derlenmesi ve bitkilerin iyiletirici özellikleriyle ilgili geleneğe ait bilgilerden yararlanılması şeklindeydi. Bunun yanında Peygamber'in çeşitli zamanlarda verdiği tavsiyeler ve öneriler de önemli bir yer tutmaktaydı. Daha sonraki dönemlerde ise Hint tıbbı ve ardından Yunan tıbbı ile tanışan Araplar (Topdemir 2012: 90), bu uygarlık çerçevesindeki eserleri kendi dillerine tercüme etmekle söz konusu tıbbi geleneklerin birikiminden faydalanmaya başladılar.

slam dünyasında Kur'an'ın sağlıkla ilgili ayetleri ile Peygamber'in sağlıkla ilgili sözleri ve çeşitli vesilelerle tavsiye ettiği tedaviler önemli bir yer tutmaktadır (Bayat 2010: 201). Daha sonraları bu ayet ve hadisler slam dünyasında derlenmek suretiyle "Tıbb-ı Nebevî" adında bir tıp anlayışı geliştirilmiş ve bu yönde kitaplar yazılmaya başlanmıştır.

Tıbb-ı Nebevî anlayışının yanında slam dünyasında Hint ve Yunan kaynaklı eserlerin çevrilmesi ile geliştirilen tıp anlayışı da önemli bir ilerleme göstermiştir. Bu kaynaklar arasında Dioskorides, Hipokrat ve Galen'den yapılan çeviriler önemli bir yer tutmaktadır (Topdemir 2012: 90). Ancak slam dünyasında sistematik çeviri faaliyetleri Abbasiler ile ortaya çıkmıştır. Bağdat'ta "Beytü'l-Hikme" adıyla bir okul kurularak çeşitli bilim adamları ile mütercimler davet edilmiş ve çeviri faaliyetleri başlatılmıştır (Bouamrane 2009: 384).

Yönelen tercüme faaliyetlerinin ardından Arap ve Müslüman bilim adamları antik mirası iyice özümsemiştir (Bouamrane 2009: 385) ve kitaplardaki bilgilere deneylerini, gözlemlerini, bilgilerini ve tecrübelerini katarak orijinal eserler kaleme almışlardır (Bayat 2010: 207). Bunun yanında Müslümanların "pratik tıp" anlayışını bu çevirilerden daha önce Mısır, İran ve Irak'ta öğrendiklerini, daha önceden edindikleri bu bilgiler sayesinde değişik kaynakları tercüme ettiklerini (Hamârîne 2012: 146) ileri süren görüşler de vardır. Her iki durum da değerlendirildiğinde Müslümanlar, uzun bir süre tıp biliminin önemli temsilcisi durumuna yükselmişlerdir.

Müslüman hekimler arasında, özellikle Galen'in fikirleri yayılmakla birlikte bu hekimler, eski Yunan tıbbının birikimleri üzerine yaptıkları araştırmalar neticesinde

elde etmiş oldukları gözlem ve deneyleri ekleyerek tıp biliminin gelişimine katkıda bulunmuşlardır (Tekeli, Kâhya, Dosay, Demir, Topdemir, Unat, Koç Aydın 2001: 195). Bu hekimler arasında “Huneyn”, “Razi” ve “bn-i Sina” gibi İslam tıbbının önemli şahsiyetleri de bulunmaktadır. Huneyn, insan bedenini sağlıklı, hasta ve nötr olmak üzere üçe ayırmıştır. *Göz Üzerine On Makale* adlı eseri göz üzerine yazılmış en eski eser durumundadır. Rey ve Bağdat hastanelerinde yöneticilik yapmış olan Razi, çok sayıda eser kaleme almasının yanında çiçek ve kızamık hastalıklarıyla ilgili ilk eseri veren kişi de olmuştur (Bayat 2010: 215-219).

İslam tıbbında bn-i Sina'ya ayrı bir paragraf açmak gerekir. En önemli eseri, ansiklopedik bir tıp kitabı olan, *Kânûn fi't-Tıbb*'de Eski Yunan'dan beri gelen damıktık tıbbi bilgileri sistemleştirilmiş ve kendi gözlemlerini de katarak tıp bilimini zenginleştirilmiştir (Bayat 2010: 223-224). Bu eser, Batı tıp anlayışına bir ufuk açmasının yanında İslam tıbbı içerisinde de çok sayıda yoruma, özete ve derleme konu olmuştur.

Yukarıda zikredilen hekimlerin yanında İslam tıbbında Zehravî, cerrahi ve cerrahi aletler üzerine yazdığı eserlerle döneminde ve sonrasında cerrahinin önemli temsilcisi olmuştur. Bu dönemde bn-i Rûd, İslam tıbbında çokça itibar görmüş biri olarak karımıza çıkar. bn-i Nefis, küçük kan dolaşımını bulması ile öhret kazanmıştır (Ronan 2005: 263-264). Endülüs'te dünyaya gelen bn-i Baytar, yeni bitkiler bulmak, bilgisini artırmak, malzemeler toplamak amacıyla yaptığı seyahatleri ile tanınmıştır. Topladığı bitkileri bütün özellikleri ile tanıtmaya en önemli özelliğidir (Bayat 2010: 228).

İslam tıbbında hastanelerin de önemli bir yeri vardır. Tam tekilatlı ilk İslam hastanesi Abbasiler döneminde, yaklaşık 800 yılında, Harun Reşit tarafından Bağdat'ta kurularak (Bayat 2010: 209) tedavi faaliyetleri sistemli bir şekilde yürütülmeye başlanmıştır.

İslam dünyasında Araplar arasındaki parlak dönem, gerek siyasi gerek sosyal olaylar nedeniyle batı bölgelerinden itibaren bozulmaya başlamıştır. Doğu bölgelerinde ise Moğol baskı ve talanları ile zayıflasa da Türklerin kurmuş oldukları güçlü siyasi birlikler sayesinde modern tıba kadar İslam tıbbı etkisini devam ettirmiştir.

1.2. Türklerde Tıp Anlayışı ve Anadolu Türk Tıbbı

Bilindiği üzere Türk toplumları geni bir coğrafyaya yayılmıştır. Bu özelliğinden dolayı ulaşımları yerlerdeki diğer toplum ve kültürlerle etkileşime girmişlerdir. Bu etkileşimden hem dilleri hem de kültürleri nasibini almıştır. Etkileşim içerisinde oldukları alanlardan biri de tıp bilimidir. Türk uygarlığının tıp konusundaki birikimi hem kendi dinî inanışları gereği geliştirdiği hem de çevresinde bulunan diğer uygarlıklardan edindiği bilgilerden meydana gelmiştir. Henüz Anadolu'ya gelmeden *Gök Tanrı* inancı ve geçmişten gelen deneyimlerin temelini oluşturduğu bilgiler mevcutken bunlarla Çin ve Hint tıbbının öğretileri de harmanlanmıştır. Türkler, bu bilgi birikimleri ile Anadolu'ya geldiklerinde çevrelerinde buldukları İslam tıbbını da inceleme fırsatı bularak eski bilgileri ile sentezlemek suretiyle zengin bir tıbbi düşünce geleneği oluşturmuştur.

Bu ifadelerin ardından Türk tıp tarihini üç döneme ayırmak mümkündür:

1. İslam öncesi dönem (Orta Asya)
2. İslami dönem (Orta Asya (Türkistan hanlıkları), Yakın Doğu (Büyük Selçuklu), Anadolu (Selçuklu, Beylikler, Osmanlı))
3. Batıya yönelik (Çağdaş) dönemi (Bayat 2010: 238).

incelememiz gereği, burada belirtilen dönemlerden sadece ilk ikisini zikredeceğiz.

İslam öncesi Türk tıbbında görülen en önemli durum, bozkır kültürünü yansıtan Türklerde bilimsel bir tıptan bahsetmenin mümkün olmadığıdır. Genel olarak, tabiata ve toprağa yakın yaşayan atalarımız, sağlık sorunlarını büyük ölçüde dinî inanışların hâkim olduğu halk hekimliği ile karıştırmaya çalışmıştır (Bayat 2010: 239). Halk hekimliğine dayalı bir tıbbın yürütüldüğü bu dönemde karıştırmaya şamanizm inancı çıkmaktadır. Kam, şaman ve baksı adı verilen kişiler, Eski Türklerde psikolojik bozuklukları tedavi etmek için (Ceylan 2012: 17), büyücü-hekim adı altında şamanizm'in majik tedavi yöntemlerini uygulamışlardır. Şamanların uyguladıkları bu tedavilerde, hastayı kötü ruhlardan kurtarmak için yüzüne su serpmek, üzerlik, ödünç gibi antiseptik veya şeytanı uzaklaştırması gibi antiastmatik özellikte olan tütsüleri kullanmak suretiyle rasyonel tıbbı yaklaşımlarını da görmek mümkündür.

(Gürgan 2010: 10). Bunun yanında *otacı*, *emci* ve *atasagun* adı verilen ki iler ise droglarla ve di er tedavi yöntemleriyle dönemin maddeci tıp anlayı nı temsil etmi lerdir (Bayat 2010: 239). Bunun yanında Eski Türklerde büyü ve din temelli olmak üzere, hastalı n giderilmesi için ataların ruhlarından medet umma inancı olan *atalar kültü*; iyilikçi ruhların memnun edilmesine, kurban adanmasına dayanan *yer-su kültü*; kötü ruhların ve e yanın ate le temizlenece ine inanılan *alazma*; hastalı n kurban edilen bir hayvana veya tahta, bez, keçe gibi cansız bir nesneye aktarılabilece ine inanılan *göçürme*; fal bakma; kur un dökme; *uçguk* denen bir ruhun sebep oldu u dü ünülen *uçuklama* ve zehirli hayvanların ısırılmalarına yönelik yapılan *arbav* gibi çe itli inanı lar da vardır (Bayat 2010: 243-246).

Türkler arasında yayılan tarım, yerle ik düzen ve kentli ya am gibi etkenler kamlar ve otacılarla yapılan tedavi anlayı nın yanında ba ka bir hekim tipini de öne çıkarmı tır (Gürgan 2010: 11). Özellikle, Uygurlar arasında ba ka dinlerin yayılması üzerine tapınakların kurulması, girilen bu yeni dönem neticesinde yazı alı kanlı nın geli ip di er dillerden çevirilerin yapılması gibi geli meler ile Uygur rahipleri aracılı ıyla Hint tıbbının ö retileri Türkler arasında yayılmaya ba lamı tır.

Uygurlarda dönemine göre oldukça ileri gitmi bir tıp anlayı ı vardır. Bu durum mistik anlayı a göre daha çok geli mi ve usta-çırak ili kisi ekinde tıp e itimi verilmi tir (Demirhan Erdemir 1994: 115).

slam öncesi Türk tıbbının en önemli kaynakları olan Uygur eserlerindeki tıp anlayı ı ile Anadolu'da kaleme alınan tıp eserlerindeki anlayı arasında benzerlikler bulunması (Sertkaya 1997: 349-359) geçmi gelen bir tıp anlayı nın devamlılı nı göstermesi açısından önemlidir.

slami dönem Türk tıbbı hakkında elimizde daha çok yazılı kaynaklar bulunmaktadır. Bunların bir kısmı Asya'daki Türk hanlıkları zamanından, bir kısmı da O uzların gerek Asya ve gerek Anadolu'da kurmu oldukları devletler zamanından kalmadır.

Türk dilinin en önemli yadigârlarından olan Divânü Lügati't-Türk ve Kutadgu Bilig pek çok alanda aydınlatıcı bilgiler vermesinin yanında bizlere Türk tıbbıyla ilgili terimler de sunmaktadır. Bu terimler, Anadolu'da yazılan eserlerde de kar ımıza çıkmaktadır (Önler 2006: 135-150; Bayat 2010: 256-261). Bu eserlerin yanında Eski

O uzca satır arası bir sözlük olan *Bah ayi Lüğati* da tıpla ilgili birçok O uzca sözcük ve terimi içermesi bakımından de erlidir (Turan 2001).

Mısır'da Toluno lu Ahmet'in kurmu oldu u hastane, hem slam tıbbı hem de Türk tıbbı açısından oldukça önemlidir (Topdemir 2012: 90). Bu darü ifayı Türklerin Ni abur, Ba dat, am, Halep, Musul ve Anadolu'nun Türkle mesi ile Niksar, Kayseri, Sivas, Aksaray, Tokat, Kastamonu, Mardin ve Amasya gibi çe itli vilayetlerde kurdukları darü ifalar izlemi tir.

Büyük Selçuklu Devleti, Anadolu Selçuklu Devleti, Beylikler ve Osmanlı Devleti dönemlerinde Türkler, tıpla ilgili faaliyetler yürütmü lerdir. Bilhassa, Anadolu Selçuklu, Beylikler ve Osmanlı dönemleri, tıp anlayı mın slam tıbbıyla sentezlenmesi açısından önemli zaman dilimleri olmu tur.

Büyük Selçuklular ve Atabeyler döneminde tıp e itimi, sa lık hizmetleri ve sosyal yardım için bazı kurulu ların varlı ı bilinmektedir (Demirhan Erdemir 1994: 120)

Anadolu Selçuklularının çe itli hastaneler in a etti i, bu hastanelerde eczane olarak kullanılan birimler bulundurdıkları ve belli kurallara ba lı olarak ilaç da ıtımı yaptıkları (Demirhan Erdemir 1994: 120) bilinen bir gerçektir.

Anadolu beylikleri döneminde Türkçeye verilen önemle birlikte pek çok Arapça tıp eseri Türkçeye tercüme edilmi tir. Bu durumu belli bir olgunlu a ula an Türk tıbbının kendi eserlerini olu turması takip etmi tir. Bu esnada Türkler, hem Asya'dan getirdikleri halk hekimli i dü ünmesini hem geldikleri bölgede buldukları hekimlik birikimlerini hem de slam tıbbı dolayısıyla ö rendikleri Eski Yunan ve Hint destekli tıp anlayı mını eserlerine yansıtmı lardır. Ayrıca, bu dönemde Türklerdeki tıp dili büyük oranda Türkçeyle meye ba lamı tır. Türkçe tıp kitapları özentisi ve sanat endisi güdülmeden, yalnız ö retmek ve faydalı olmak amacıyla mümkün oldu unca sade bir dille yazılmaya çalı ılmı tır (Bayat 2010: 283).

Bu dönemde kaleme alınmı eserlere baktı ımızda Türkçe tıp terimlerinin yerle mi oldu unu ve tercüme yapılan eserlerdeki terimleri kar ılamada büyük ölçüde yeterli hâle geldi ini görmekteyiz. Halkın anlayaca ı dilde; yani sade bir Türkçe ile yazılan eserler ço aldıkça Türkçenin tıp dili olarak kullanılabilirli i daha da belirginle mi tir.

Türkler arasında bu dönemde, Tıbb-ı Nebevî ile ilgili çalı malar yapılarak Peygamber'in tıpla ilgili sözleri ve tavsiyeleri Türk tıbbına eklenerek hizmete sunulmu tur.

Bu dönem tıp anlayı ında kan alma, hacamat yapma, sülük vurma, lavman (hukne) yapma; kusturucu, ishal yapıcı ve idrar söktürücü ilaçlar verme; da lama ve i e çekme gibi yöntemlerle vücuttaki fazlalık attırılmaya çalı ılmı tır. laçlar, so uk-sıcak, ya -kuru olma durumlarına ve hastanın sahip oldu u mizaca göre verilerek hasta iyile tirilmeye çalı ılmı tır.

Anadolu'da halk hekimli i de önemli bir yer tutmaktadır. Çe itli hastalıkların tedavisinde birtakım yöntemler geli tirilmi tir. Bu yöntemler bitki, hayvan veya maden temelli olabildi i gibi dua ve sihir/büyü ekinde de olmu tur. Bu tedavilerin en güzel örneklerine masallarda, destanlarda, halk hikâyelerinde ve destan gelene inden halk hikâyecili ine geçi dönemi eseri olan Dede Korkut anlatılarında rastlamak mümkündür.

Anadolu'da O uz toplumunun meydana getirdi i bu tıbbi geli melerden ba ka, Asya'da bazı Türk toplulukları da tıpla ilgili çalı malar yaparak bunları kaleme almı lardır. Bunlar arasında Kıpçak sahasında kaleme alınmı olan *Baytaratu'l-Vazıh* örnek olarak verilebilir. Ayrıca, Ça atay sahasında kaleme alınan *Menâfiü'l-insân*, *Tabiblik Kitabı*, *Tıb Kitabı*, *Risale-i ifâü'l-ebdân* ve *Hülâsatü'l-hükemâ* (Károly 2015: 5) adlı eserler de mevcuttur.

1.3. Eski Anadolu Türkçesi le Yazılı Tıp Eserleri

X. yüzyıldan itibaren Orta Asya'dan batıya göç eden O uzların XII. yüzyılın sonlarında kendi lehçelerine dayalı olarak Anadolu'da kurup geli tirdikleri edebî yazı diline Eski Anadolu Türkçesi denilmektedir (Gülsevin, Boz 2010: 1). Bu dönem Türkçesi, O uz ivesinin ilk olarak yazıya geçirilmi biçimi (ahin 2003: 13) olması sebebiyle büyük bir öneme sahiptir. Eski Anadolu Türkçesi, büyük oranda Anadolu Selçuklu Devleti'nin yıkılıp parçalanmasından sonra olu an ve Eski Anadolu Türkçesinin ikinci alt dönemini olu turan Anadolu Beylikleri dönemi, bu yazıyı temsil eden dönemdir (Korkmaz 2013: 87).

Eski Anadolu Türkçesi için genel görüş, bu dönemin XIII. yüzyıl sonlarından başlayarak XV. yüzyılın ortalarına kadar sürdüğüdür (Korkmaz 2013; Şahin 2003; Timurtaş 2005; Ergin 2009). Bu sürecin en hareketli devresi yukarıda da belirttiğimiz üzere Anadolu Beylikleri dönemidir. Bunda Anadolu'da çok sayıda beylik kuran Türk boylarının başlarında bulunan beylerin Arap ve Fars dillerinden çok Türkçeyi önemsemeleri gelmektedir. Ouz geleneklerini devam ettiren bu beyler, meclislerinde bulundurdukları âlimleri, Selçuklu hükümdarlarından farklı olarak, çeşitli Arapça ve Farsça eserleri Türkçeye çevirmeleri konusunda yüreklendirmişlerdir. Bu çeviri faaliyetlerinin ardından belli bir bilgi düzeyine ulaşan Türk ilminde telif eserler de yazılmaya başlanmıştır. Bu dönem Osmanlı Beyliği'nin iyice güçlenip Anadolu'daki beylikleri tek tek hâkimiyeti altına alarak devlet olma yoluna girdiği döneme kadar uzanmıştır.

Eski Anadolu Türkçesi döneminde bilimin pek çok alanıyla ilgili eserler kaleme alınmıştır. Bu alanlar arasında tıp bilimi de bulunmaktadır. Türkler, İslamiyet'i kabullerinin ardından dâhil oldukları uygarlık çerçevesinde İslam tıbbıyla tanışmışlardır. Uzun süre İslam'ın savunucusu olan Türkler, Batı'nın Orta Çağ'ın karanlıklarına gömüldüğü yıllarda Eski Yunan'dan, Hint'ten gelip İslam uygarlığı içerisinde yer alan tıbbi anlayışı geçmişten getirdikleri hekimlik düşünceleri ile birleştirerek asırlarca yaygınlaştırdılar ve bu alana da birçok katkıda bulunmuşlardır.

Önceleri topladıkları tıp eserlerini tercüme etmekle meşgul olan hekimlerimiz, farklı ülkelere seyahatler yaparak gittikleri yerlerde edittimlerini ve tıpla ilgili çeşitli araştırmalarda bulunmuşlardır (Uludağ 1991: 24).

XIV. yüzyıldan itibaren tıp içerikli ilk Türkçe yazılı ürünlerin yazılmaya başlamasıyla Anadolu'da Arap ve Fars kaynaklarından beslenen bir tıp dili Eski Anadolu Türkçesi içerisinde şekillenmiş ve bu dil standart dilden farklı, söz varlığı ve söz dizimi bakımından bazı farklılıklar göstererek özel dil vasfını kazanmaya başlamıştır (Doğan 2010: 362). Eski Anadolu Türkçesi, tercüme veya telif pek çok Türkçe tıp eserinin kaleme alındığı dönemdir. Bunda, çeşitli dillerde yazılan tıp eserlerinin Türk halkı tarafından da okunup anlaşılması sağlama düşüncesi etkin olmuştur. Bu dönem tıp eserleri, halkın genelinin eserlerden yararlanması için, kullanılan dilin sadeliğiyle ön plana çıkmaktadır. Eski Anadolu Türkçesiyle ilgili

zengin sözcük hazineleri sunan bu eserler, aynı zamanda, dönemin Türkçe tıp terimlerini tespit etme bakımından da birincil kaynak durumundadır.

XIV. yüzyıldan itibaren görülmeye başlanan bu tür eserler, günümüzde pek çok ara tırmacı tarafından, özellikle doktora seviyesinde, incelenerek geçmi te beylikler dönemi tabiplerinin halkı bilgilendirmek adına yaptıkları çalı maların küçük bir örne i ekinde yayımlanmaktadır.

Telif veya tercüme edilen bu dönem eserlerinin ço unda geleneklere uyularak yazılı tarihleri kaydedilmemi tir. Bu durum da ilk Türkçe tıp kitaplarının kronolojik sıraya konulmasını güçle tiren (Erda ı Do uer 2013: 12) bir sebep olarak zihnimizi me gul etmektedir. Yaptı ımız ara tırmalar sonucunda tespit edebildi imiz bu dönem tıp eserleri unlardır:

Tuhfe-i Mubarizi

Hekim Bereket tarafından Arapça olarak yazılan Lubâbü'n-Nuhab'ın, yine aynı yazar tarafından Hudâvendigar Melikü'l-ümerâ Mübârizü'd-devle ve'd-din unvanlı bir ki i adına yapılan çevirisidir (Erda ı Do uer 2013: 12).

bn-i Sina'nın Kânun fi't-tıb adlı eserine dayanarak hazırlanan (Tekinda 1971: 134) bu eser, Eski Anadolu Türkçesiyle XIII. yüzyıl ba larında yazılmış ilk tıp eseri olarak kabul edilir (Canpolat ve Önler 2007: 9).

Eser üzerine Binnur Erda ı Do uer bir doktora çalı ması yapmış ve bunu kitap olarak yayımlamış tır (2007). Bunun dı nda eser üzerine Adnan Derin (1987), Nurhan Kafadenk (1996) ve Zehra Uslucan Tekdemir (2000) yüksek lisans çalı maları yapmış lardır.

Terceme-i Müfredât-ı bn-i Baytar

Orta Ça 'ın en büyük botanikçisi ve eczacısı bnü'l-Baytar'ın Câmi ü'l-Müfredâtü'l-Edviye ve'l-A diye adlı eserinin Aydınolu Umur Bey adına Türkçeye tercümesi (Bayat 2010: 285) olan bu eserin yazarı bilinmemekle birlikte tarihi bilinen ilk çeviri (Canpolat, Önler 2007: 9) olması açısından önem ta ımaktadır. Eser üzerine "Mu'âlecât-ı bn-i Baytar'ın XVII. Yüzyıl Tercümesi (nceleme-Metin-Dizin)" adıyla eyda arkı la (2013) bir yüksek lisans çalı ması yapmış tır.

Edviye-i Müfrede

Eski Anadolu Türkçesinde kaleme alınan ve tarihi bilinen ilk eser özelliğindeki Edviye-i Müfrede (Canpolat, Önler 2007: 9), Geredeli Şah bin Murad tarafından yazılmıştır. 1389'da yazılmış olan bu eser, Osmanlı Beyliği'nin bilinen ilk tıp kitabı (Bayat 2010: 286) olma özelliğindedir.

Eser üzerine Mustafa Canpolat ve Zafer Önler (2007), bir çalışmaya yürütüp kitap olarak yayımlamıştır.

Kâmilü's-Sinâ a Tercümesi

Ali bin Abbas'ın aynı adlı eserinin Aydınolu Umur Bey adına Türkçeye tercümesidir (Bayat 2010: 286-287). Yazarı ve istinsah tarihi tam olarak bilinmemektedir.

Tabî at-nâme

Aydınolu Umur Bey adına, eserden anlaşıldığı kadarıyla adının veya mahlasının *Tutmacı* olduğu anlaşılan bir kişi tarafından Farsçadan Türkçeye çevrilmiştir. Mesnevi tarzında yazılmış olan eser 372 beyitten oluşmaktadır (Bayat 2010: 285).

Müntahab-ı ifâ

Hekim Hacı Paşa (Celalüddin Hızır) tarafından kaleme alınan bu eser, yazarın *Kitâbü's-saâde ve'l-ikbal murattab alâ arba'â akvâl* adlı eserinin Türkçeye çevrisidir (Adıvar 1982: 23-24). Bir görüşe göre de bu eser, yine Hacı Paşa'nın Aydınolu Şah Bey adına yazdığı *ifâü'l-esham Devâü'l-alâm* adlı eserinden Türkçeye çeviridir (Gürlek 2011: 3). Yazılı tarihi bilinmeyen bu eser üzerine Zafer Önler bir doktora çalışması yapmıştır ve bu çalışmasını daha sonra iki kitap hâlinde yayımlamıştır (Önler 1990; Önler 1999).

Teshil / Teshilü' - ifâ

Hekim Hacı Paşa'nın *Müntahab-ı ifâ*'dan sonra en önemli eseridir. 1408 yılında yazılan bu eser, *Müntahab-ı ifâ*'nın bir özeti mahiyetindedir. Bununla birlikte *Teshil*, Hacı Paşa'nın diğer eserlerindeki tıbbi bilgileri bazı detaylıklar ile daha yüzeysel anlattığı bir tür cep kitabı niteliğindeki eseridir (Bayat 2010: 286). Eser üzerine Zikri Turan (1992) bir doktora çalışması yapmıştır.

Müfîd (Nazmü't-Teshil)

Bu kitap, Hacı Pa a'nın Teshil adlı eserinin Amasya Darü ifası ba hekimi Sabuncuo lu erafeddin'in tavsiyesiyle, kolaylıkla ezberlenebilmesi için ö rencilerinden Muyiddin Mekkî tarafından nazma çekilmi eklidir. Eser, dönemin Amasya valisi olan ehzade II. Bayezid'in ehzadelerinden birine sunulmu tur (Önler 1990: 5). Eser üzerine Emel Kaya (2008) bir doktora çalı ması yapmı tır.

Tervîhü'l-Ervâh

Hekim ve aynı zamanda air olan Ahmedî'nin Yıldırım Bayezid'in o lu Emir Süleyman'ın emri üzerine mesnevi türünde kaleme aldı ı tıpla ilgili 1100 beyitlik eseridir (Gülsevin, Boz 2010: 16). Eser üzerinde Osman Özer (1995) bir doktora tezi hazırlamı tır.

Kitâb-ı Hülâsa der İm-i Tıbb

Hekim Bereket tarafından kaleme alınmı tır. Tıp konusunda teorik bilgilerin verildi i ve ba tan aya a hastalıkların ve tedavilerinin anlatıldı ı yirmi bölümden olu an telif bir eserdir (Gürlek 2011: 4)

lyasiyye

irvanlı Mahmud olarak da bilinen Mehmed bin Mahmud-ı irvanî'nin Menteeo ulları'ndan Iyas Bey adına önce *lyasiyye* adıyla Arapça olarak yazıp, daha sonra Iyas Bey'in iste i üzerine aynı adla Türkçeye çevirdi i eserdir. Iyas Bey'in Osmanlı himayesine girmeden önce (1403-1414) yazıldı ı (Bayat, Okumu 2004: 14) dü ünülmektedir.

Yadigâr-ı bni erîf

Ali Çelebi bin erîf tarafından XIV. yüzyılda yazılan bu eser, Timur Pa o lu Umur Bey'e sunulmu tıpla ilgili bir eserdir. Döneminde çokça ra bet görüp birçok nüshası olu turulan bu eser, hakkındaki bir görü e göre de içerdi i tarihî bilgiler bakımından ya stanbul'un fethinden sonra yazıldı ı veya bu dönemde bir kopyasının yapıldı ı yönündedir (Adıvar 1982: 68). Eser üzerine Paki Küçükler (1994) bir doktora çalı ması yapmı tır.

Hazâinü's-Sa âdat

E ref bin Muhammed tarafından yazılan bu eser dört bölümden olu maktadır. Bilinen tek nüshası 1460 yılında istinsah edilen bu eserin Bedi N. ehsuvaro lu (1960)

tarafından yazı çevirimi yapılarak tıpkıbasımı ile yayımlanmıştır. Ayrıca, eser ile ilgili olarak Nadir İhan doktora çalışması yapmış ve bu çalışma 2009 yılında yayımlanmıştır (2009).

Bah-nâme

Ali bin Şak tarafından II. Murad adına yazılmış olan bu eser, Osmanlı dönemi Türkçe telif bah-nâmelerin ilki ve en kapsamlısıdır. Eserin incelenmesi ve yazı çevirimi Ali Haydar Bayat tarafından yapılmıştır (2006).

Bah-nâme Tercümesi

Farsçadan Türkçeye tercüme olan bu eser, Musa bin Mesud tarafından II. Murat (1421-1451) döneminde kaleme alınmıştır (Gürlek 2011: 5). Bunun yanında başka bir *Bah-nâme Tercümesi* de bulunmaktadır. Bu eser, Selahaddin adlı bir zat tarafından Saruhanoğlu Yakub bin Devlet adına Farsçadan tercüme edilmiştir (Bayat 2010: 290). Ayrıca bu eserin Germiyanoğlu Yakub Bey adına tercüme edildiği de belirtilmiştir (Erdoğan 2013: 13).

Hulâsa

Kitâb-ı Hulâsa-i Tıbb adıyla bilinen bu eser, Cerrah Mesud tarafından XV. yüzyılın ikinci yarısında Farsça aynı adlı eserden Türkçeye tercümedir. Eser üzerinde İhan Uçar (2009) doktora çalışması yapmıştır.

Hulâsatü't-Tıbb

Hekim Hayrettin tarafından Candaroğulları'ndan İsfendiyar Bey'in oğlu Kasım Bey adına yazılmıştır (Erdoğan 2013: 13). XV. yüzyılın ortalarında yazıldığı tahmin edilen bu eser, üzerinde Emel Kaya yüksek lisans çalışması yapmıştır (Kaya 2002). Ayrıca aynı hekimin *Hulâsatü't-Tıbb*'a yardımcı olarak yazdığı *Kitâb-ı Akribâdin* adlı bir eseri (Kaya 2008: 17) daha vardır. Bu eser üzerinde de Yasemin Yavuz (2008) bir yüksek lisans çalışması yapmıştır.

Tıbb-ı Nebevî

Aynı zamanda diğer de olan Ahmed-i Dâî tarafından yazılan bu eser, Ebu Nuaym Hâfız İsfahânî'nin *e - ifâ* adlı eserinin tercümesidir (Gürlek 2011: 5). Bu eser, üzerinde Önder Çarıran (1992) bir doktora çalışması yapmış ve daha sonra bu çalışmayı kitap hâlinde yayımlamıştır (1996).

Mecmu'atü'l-Fevâ'id

Hekim Be ir Çelebi tarafından Karamano lu brahim Bey adına yazılmı bir eserdir. Otuz üç bölümden olu an bu eser, iç hastalıklardan bahsetmektedir. Eserin son bölümünde ise alfabetik olarak ilaçlar verilmi tir (Uzel, Süveren 1988).

Kitâbü'l-Müntahab fi't-Tıbb

Bu eser, Hekim Abdulvahhab olarak da bilinen Abdulvahhâb bin Yûsuf ibni Ahmed el-Mârdanî tarafından kendinden önceki Arapça ve Farsça muteber tıp kitaplarından seçilen bölümlerin tercümesi niteli indedir. Eser, Sultan Çelebi Mehmed'e sunulmu tur (Bayat 2010: 288). Eser üzerinde çe itli ara tırmalar yapılmı tir. Ali Haydar Bayat, eserin Tire nüshasını sadele tirerek bir dizinini hazırlamı tir (2005). Hatice ahin (2007), eserin Bursa Haraççı nüshası üzerine bir çalı ma yapmı tir. Meriç Güven (2005), eser üzerine bir doktora çalı ması yürütmü tür. Ayrıca, Esra Gül Akta (2010) ve Serap Göçgün (2010) eser üzerine yüksek lisans çalı maları yapmı tir.

Terceme-i Kânûnçe

Harezmlî hekim ve astronom Ça mînî'nin *Kânûnçe-i Tıbb* adlı eserinin Abdulvehhâb bin Yûsuf ibni Ahmed el-Mârdanî tarafından yapılan tercümesidir (Bayat 2010: 289).

Miftâhü'n-Nûr ve Hazâinü's-Sürûr

Sinoplu Mü'min bin Mukbîl'in slam bilginlerinin eserlerindeki bilgilere ve ahsi gözlemlerine dayanarak yazmı oldu u eserdir (Bayat 2010: 289). Göz hastalıklarından bahseden bu eser üzerine Mehmet Ünal ahin (1994) doktora çalı ması yapmı tir.

Zâhire-i Murâdiyye

Sinoplu Mü'min bin Mukbîl tarafından II. Murad adına 1437 yılında yazılmı tir (Gürlek 2011: 5). Eser üzerinde Hüseyin Demir (2002) yüksek lisans çalı ması yapmı tir.

Terceme-i Rahâtü'l- nisan

Bursa Haraççı Ktp. 1149 numarada kayıtlı olan bu eser, dokuz varaklık yazarı bilinmeyen bir eserdir. Eser, tanınmı hekimlerin de i ik hastalıklar için önerdi i

tedavileri içermektedir. Hatice Şahin (2004), eserin yazı çevirimi ve dizinini yaparak yayımlamıştır.

Mâddetü'l-Hayât

Fatih'in hocası Ak emseddin tarafından hazırlanan bu eser, varlıkların daha çok kimyevi yapıları üzerinde durmuş ve kimyevi kökenli ilaçlardan bahsetmiştir. Ayrıca hastalıklardan bahsederken ortaya çıkmalarında bir nevi tohumların etkili olduğunu (Kâhya 2003: 17) ileri sürerek mikroplara işaret etmiştir.

Akrabâdin Tercümesi

Zahîre-i Harzemî adlı Farsça eserin *Akrabâdin* kısmının Şerafeddin Sabuncuoğlu tarafından tercümesidir. Bu eser, II. Bayezid'in Amasya'ya vali olarak gönderildiği 1454 yılında yazılmıştır (Doğan 2009: 20). Eser üzerine Şaban Doğan (2009) doktora çalışması yapmıştır.

Cerrâhiyetü'l-Haniyye

Cerrâhiye-i İlhâniyye adıyla da bilinen bu eser, İslâm hekimi Endülüslü Ebu'l-Kasım Zehrâvî'nin *Tasrif* adlı ansiklopedik eserindeki son bölüm esas alınarak Şerafeddin Sabuncuoğlu tarafından 1465 yılında kaleme alınmıştır. Eser, ameliyatların resmedilmesi ile büyük önem taşımaktadır. Eser üzerine Vecihe Kılıçoğlu (1956) ve İter Uzel (1992) tarafından çalışmalar yapılmıştır.

Mücerreb-nâme

Sabuncuoğlu Şerafeddin tarafından 1468 yılında kaleme alınmıştır. Sabuncuoğlu'nun son eseri olan bu eser üzerine İter Uzel ve Kenan Süveren (1999), daha sonra da Paki Küçüker (2010) bir çalışma yapmıştır.

Tuhfe-i Murâdî

İrivanlı Mahmud'un kendi eseri olan *Cevher-nâme*'ye cinsî gücü artırıcı, güzel kokuları ihtiva eden bölümleri ilave etmesiyle meydana getirdiği eserdir. Eserde kıymetli taşlar, kuvvetlendirici ilaçlar ve güzel kokulardan bahsedilir. 1430 yılında Bursa'da yazılarak II. Murad'a sunulmuştur (Bayat, Okumu 2004: 16).

Eser üzerine Mustafa Argunhan (1999) bir çalışma yapmıştır.

Kemâliyye

XV. yüzyılda kaleme alınan bu eser, genel olarak İrivanlı Mahmud'a ithaf edilmektedir. Ancak eserde Ak emseddin'den *rahmetullah* diye bahsedilmesi, kitabın

en erken 1459'da yazıldı mı, dolayısıyla da Fatih devrine yeti memi olan irvanî'ye ait olmasının mümkün olmayacağı sebebiyle irvanlı Mahmud'a ait olmadığı da belirtilmiştir (Bayat, Okumu 2004: 34). Eser üzerine Muhammet Yelten (1997) ve Hatice Şahin (2005) birer çalışması yapmıştır.

Sultâniyye

irvanlı Mahmud'un Çelebi Mehmed adına yazdığı koruyucu hekimliğine dair bir eserdir. Eserde nasıl beslenilmesi gerektiği, yemek zamanı, sağlıklı için yapılması gerekenler, suların nasıl ve ne zaman içilmesi gerektiği, göz, kulak sağlığı gibi çeşitli konulardan (Gürlek 2011: 7) bahsedilir. Eser üzerine Ferhat Kurban (1990) yüksek lisans çalışması yapmıştır.

Kitâbü't-Tabih Tercümesi

Ba dadî'nin Arapça *Kitâbü't-Tabih mine'l-Et'ime fî Kable't-Tıbb* adlı eserinin irvanlı Mahmud tarafından eklemelerle Türkçeye tercümesidir. *Kitâbü't-Tabih Tercümesi*, her ne kadar yemek tarifleriyle ilgili bir eser olsa da tariflerden önce vücutta olan faydalarından bahsedilmesi sebebiyle tıp bilgilerini de içermektedir (Bayat, Okumu 2004: 18).

Kitâb-ı Güzîde-i İm-i Tıbb

irvanlı Mahmud'un 1434 yılında kaleme aldığı eserdir. Tek nüshası İngiltere'de The British Library, Oriental and India Office Collections, No. 15049'da kayıtlıdır (Bayat, Okumu 2004: 23).

Mürîd

irvanlı Mahmud tarafından yazılmış olan bu eser, göz hastalıklarından bahsetmektedir. 1438 yılında kaleme alınan bu eser, kendi alanında yazılmış ilk kitap olması bakımından önemlidir (Bayat, Okumu 2004: 23). Eser üzerine Ali Haydar Bayat ve Necdet Okumu (2004) bir çalışması yapmıştır.

Kitâbü'l-Mühimmât

Eser, Diyarbakır İl Halk Kütüphanesi 1353 numarada kayıtlı 276 varaklık bir mecmua içerisindedir. Eser, on farklı tıp kitabından tercüme yoluyla yazılmıştır. Her ana bölümden oluşan eserde çeşitli hastalıkların tedavisinden bahsedilmekle birlikte birçok kitap ve hekim ismini de barındırması açısından önemlidir. Sadettin Özçelik

(2001), eser üzerine çalı arak yayımını yapmı tır. Bu eserle birlikte aynı mecmuada *Hulâsa-i Divân ve Risâle-i Bâsûr* adlı küçük hacimli ba ka tıp eserleri de vardır.

Cerrâh-nâme

XV. yüzyıla ait olan bu eserin yazarı bilinmemektedir. Eser üzerinde Nuran Yıldırım (1983) doktora çalı ması yapmı tır. Ayrıca, Serdar Yavuz (2013) eserin Arkeoloji Kütüphanesi nüshası üzerinde bir çalı ma yapıp kitap olarak yayımlamı tır.

Cerrâh-nâme (Alâ'im-i Cerrâhîn)

brahim bin Abdullah tarafından 1505 yılında kaleme alınan bu eser, Yunanca ve Süryanice olarak yazılmı *Çindâr* adlı bir eserden çeviridir. Bunun yanında çe itli hekimlerden de bilgiler içermektedir. Eser üzerine Mehmet Gürlek (2011) doktora çalı ması yapmı tır.

Hasâtü'l-Kilye ve'l-Mesâne

Ahi Çelebi'nin böbrek ve idrar torbasında meydana gelen ta larla ilgili yazdı ı eseridir. Birtakım ilaçları ve ifalı sularla banyo yapılmasını tavsiye etmi tir. Ayrıca, çe itli kalınlıktaki sondalarla idrar zorluklarının giderilebilece ini anlatmı tır.

Mûcez

bn-i Sina'nın *Kanun* adlı eserinin erhini yapan bni Nefs'in El-Mûcez adlı eserine Cemalettin Aksarayî'nin birtakım erhler ekleyerek yazdı ı eserdir. Bu eseri de önce Ahi Çelebi, ardından da o lu Gelibolulu Sürûrî Mustafa Efendi Türkçeye çevirmi lerdir.

Menâfiü'n-Nâs

Ankaralı Nidâ'î Çelebi'ye ait olan bu eserin en eski nüshası 1556 yılında istinsah edilerek II. Selime takdim edilmi tir. Kısmen manzum, genellikle de mensur olan bu eser, hastalıkların tedavisi, bitkiler, macunlar, ilaçlar hakkında bilgiler içermektedir.

Eser üzerine Sadettin Özçelik (1990) doktora çalı ması yapmı tır. Bunun yanında Hatice Özcan'ın (2007) da eser üzerinde bir yüksek lisans çalı ması vardır.

Manzûme-i Tıbb

Ankaralı hekim Nidâ'î tarafından mesnevi nazım ekliyle II. Selim adına kaleme alınmı bir eserdir. Eser üzerine Burhan Paçacıo lu (2010) bir çalı ma yaparak yayımlamı tır.

Kitâbu Emrâzi'l- Ayn

Eski Anadolu Türkçesi döneminde kaleme alınan bu eserin yazarı bilinmemektedir. Eser, göz hastalıklarının çe itlerinden, sebeplerinden ve devalarından bahsetmektedir. 99 varak 11 satırdan olu an bu eser üzerine Zeynep Akkiraz Ayhan (2011), yüksek lisans çalı ması yapmı tır.

1.4. Kitâb-ı Tıbb-ı Hikmet

Kitâb-ı Tıbb-ı Hikmet, eserde dü ülen kayda göre hicri 906 (1500/1501) yılında kaleme alınmı tır. Eserin bilinen tek nüshası, Kültür ve Turizm Bakanlığı ı Türkiye Yazmaları katalo unda her ne kadar Avusturya Dükalık Kütüphanesinde gösterilse de aslında eser, Almanya'da Gotha Ara tırma Kütüphanesi pt. 144/Seetzen: Nr. 123'te kayıtlıdır.

Eserin yazılı tarihiyle ilgili tereddüde sebep olabilecek bir konuya açıklık getirmek gerekir. Her ne kadar yukarıda da ifade etti imiz üzere, sondaki tarih kaydında yazılı tarihi olarak hicri 906 (1500/1501) senesi belirtmi olsa da eser içerisindeki bazı ifadeler bizi bu konuda tereddüde dü ürmü tür. Bunlar, sadece iki yerde geçen terk b-i Sul n Sel m nü'l-mer m [114b/6, 114b/10] ve sadece bir yerde geçen Sul n Ma m duñ il cıdur [73a/21] ibareleridir. Hastalıkların tedavilerinden bahsedilirken padi ahlarla ilgili ilaçların anlatımı sırasında bu ifadelere yer verilmi tir. İlk olarak zikretti i padi ahı I. Selim (Yavuz Sultan Selim) olarak dü ünürsek, ondan mer m diye bahsedilmesi ölümünden sonraki bir zamanı; yani 1520 sonrasını i aret etmektedir. Bu da eserin yazılı tarihi olarak I. Selim sonrası bir tarihi akıllara getirmektedir. Bu ifadeler içerisinde en dikkat çekici olanı Sul n Ma m d adıdır. Zira, bu padi ahın I. Mahmud oldu unu dü ünürsek, Sultan Mahmud, 1730-1754 tarihleri arasında saltanat sürmü tür. Bu tarih ise eserin dili göz önüne alındı ında oldukça geç bir dönemdir. Yazarın yazım hatası yapma sıklı ını ve eserin dil özellikleri açısından XVIII. yüzyıla kadar uzanmasının pek mümkün görülmedi ini göz önünde bulundurarak, Ma m d adının aslında yine eserde adı sadece bir defa geçen Sul n Me emmed [120a/5] (Fatih Sultan Mehmet) olabilece i ve yanlış olarak bu adın Ma m d ekinde yazıldı ı dü ünülebilir. Ancak eserin yazılı tarihi olarak

sonda hicri 906 (1500/1501) ibaresi yer almasına rağmen Sultan Selim'den merhum diye bahsedilmesi eserin tarihini net olarak ortaya koymamızı güçle tirmektedir.

Eserin adının yazıldığı kısım zamanla oluşan tahribat ve rutubet nedeniyle kısmen silinmiş ve okunması zorlaştırılmış için de yanına Kitâb-ı Tıbb-ı Hikmet kaydedülmüştür. Biz de bu kaydı esas alarak kitabın adını bu şekilde de belirledik.

Eserin fihrist bölümünün son yedi babında belirtilen konuların başlıkları eserin sonunda bulunmamaktadır. Bu babların ikisinde eserin adı olabileceğini tahmin ettiğimiz bazı adlar geçmektedir. Bunlar, "...til c-n meki Segir-n medür..." ve "...Tetimme-i Bayır-n me-i Muhtar Kitâb-ı Tıbb-ı Hikmetten istinac olunup cem olunmuşdur..." ibareleridir. Ancak fihristte belirtilen bu başlıklar ve konuları eserin sonunda yer almadığı için eserin adıyla ilgili net bir bilgiye sahip olunamamıştır.

Eserin başında ve içerisinde herhangi bir ad zikredilmediği için müellifin veya müstensihinin kim olduğu bilinmemektedir.

Kitâb-ı Tıbb-ı Hikmet, her varakta 21 satır olmak üzere toplam 141 varaktan oluşmaktadır. Sadece, başlangıç sayfası 18; 58a sayfası 20 ve 136b sayfası 22 satırdan ibarettir. Eser, doğrudan doğruya eser içerisindeki babların başlıklarının bildirildiği fihrist olarak hazırlanmış bölümlerle başlanmaktadır. Bu bölümde dönemin gelenek hâline gelmiş tıp anlayışı gereği beden, baştan ayağa sıralanarak meydana gelen rahatsızlıklar ve tedavi yöntemleri anlatılmıştır.

Eser, toplamda 127 baptan meydana gelmektedir. Fihrist bölümünde bu baplara numaralar verilmiştir. Ancak 1b'den 3b'nin sonuna kadar gelen bu bölümde numaralar verilirken numara atlama veya iki kere aynı numarayı yazma gibi sebeplerle hatalar yapılmıştır. Bu durum, bap numaralarının sonradan yazılmış olduğunu veya düzenlenirken bir yanlışlık yapıldığını düşündürmektedir.

Ayrıca babların fihristte verilen numaraları ile eser içerisindeki dizilişleri karşılaştırılmış ve daha iyi anlaşılması için tablo hâlinde verilmiştir:

BAP NO	F H R S T T E B A P B A L I I	ESER N Ç N D E B A P B A L I I	AÇIKLAMA
b b1	ba a rısına müte alli ve ba da bit ve sirke def in bildürür	ba ve dim ve a a a rısınıñ il cın bildürür	çindekiler bölümünde b b1, eser içerisinde b b-ı evvel yazılmıştır.
b b2	m l ly il cın bildürür	m l ly ya müte alli olan mu lece bildürür	
b b3	ar a müte alli il cları bildürür	ar a müte alli il clarıñ a k mın bildürür	
b b4	d v nelere mün sib il cları bildürür	div nelere müte alli il cı bildürür	
b b5	sers ma ve ba ı sevd ya mün sib il cları bildürür	sers ma ve sevd ya müte alli il cı bildürür	çindekiler bölümünde b b5, eser içerisinde b b-ı mis olarak yazılmıştır.
b b6	nisy n-ki unutsa lı anuñ mu lecesin bildürür	unutsa lı il cın bildürür	
b b7	ba da olan bu rı ve çıbanını bildürür	ba da olan çıbanları bildürür ve ba da olan bu r def in bildürür	
b b8	burun anı diñmesin bildürür	burunun anın diñdürmesin bildürür	
b b9	burun içinde olan za metlerüñ il cın bildürür	burun a rıların ve içinde olan za metleri bildürür	
b b10	di a rılarınuñ il cların bildürür	di a rısınıñ il cların bildürür	
b b11	di eti mu kem olmasınıñ il cın bildürür	di eti mu kem olmasını bildürür	
b b12	di a artmasını bildürür	di a artmasını bildürür ve çı armasını bildürür	

BAP NO	F H R S T T E B A P B A L I I	ESER N Ç N D E B A P B A L I I	AÇIKLAMA
b b13	yüzde olan çu uruñ gidermesin bildürür	yüzde olan çu uruñ gidermesin bildürür	
b b14	demüñ yüzi güzel ve mücell olmasını bildürür	demüñ yüzi güzel ve mücell olmasın bildürür	
b b15	demüñ yüzine güne ar r etmesinüñ il cın bildürür	güne demüñ yüzün yolda ya maya anuñ il cı[n] bildürür	
b b16	av u r m ı a n u ñ v e p i y d e y ü r ü y ü p y o r u l m a s ı n u ñ v e g e m i y e b i n ü p g ö ñ l i b u l a n a n u ñ i l c ı n b i l d ü r ü r	o v u i r m i a n u ñ v e y a y a n y ü r ü y ü p y o r u l m a n u ñ i l c ı n b i l d ü r ü r v e g e m i y e b i n ü p g ö ñ l i b u l a n a u n u ñ	
b b17	a ız ve dil ve u a z a m e t l e r i n v e a z ı n d a n a n g e l m e s i n v e a l a g e l m e s i n v e s y i r i n b i l d ü r ü r	a ız ve dil ve u a z a r ı s ı n u ñ i l c ı n b i l d ü r ü r	
b b18	a ız o u s ı n u ñ m u l e c e s i n v e d i l z a m e t l e r i n b i l d ü r ü r		Fihristte b b18'de a ız kokusu ile ilgili bölüm varken, eser içerisinde bu b a l ı k t a b ö l ü m y o k t u r .
b b19	u n n a v e s y i r b o a z a m ü t e a l l i d i o l m a ı v e ç e ñ e a ı l m a s ı n b i l d ü r ü r	b o [a] z a r ı m a v e i m e k v e d i o l m a i l c l a r ı n b i l d ü r ü r	Fihristte tek bir bap içerisinde yer alan bu bölüm, eser içerisinde b b18 ve sayfa kenarına b b19 yazılıp b a l ı ı v e n u m a r a s ı e s e r i ç e r i s i n d e y a z ı l m a y a n b ö l ü m d e y e r a l m a k t a d ı r .

BAP NO	F H R S T T E B A P B A L I I	ESER N Ç N D E B A P B A L I I	AÇIKLAMA
b b20	bo azda sülük olmasın ve a il cların ve yılan çıyan gir[mesin] bildürür	bo azda sülük ve yılan girse ve burunda olan ve duda larda olan i i za metlerin bildürür	
b b21	eñse siñirleri a rısın ve sustlu ın bildürür	eñse siñirleri a rısınuñ ve süstlüğün bildürür	
b b22	an z r çıbanları-ki boyunda ve eñsede olur anı bildürür	an z r çıbanlar ki boyunda ve [e]ñsede olur il cın bildürür	
b b23	gögüs a rısın bildürür	gögüs a rısınuñ il cın bildürür	
b b24	ınç ırı ve urla an mu lecelerin bildürür	ınç ırı il cın bildürür ve urla an bildürür	
b b25	u'n-nefes il cların bildürür	u'n-nefes bildürür	
b b26	öyken ve ciger a rısın ve südde il cların bildürür	öyken ve ciger a rısın ve südde a v lin bildürür	
b b27	v z açılmasını bildürür	v z açılmasın ve bo az bo ulmasın ve gökçek olmasın bildürür	Eser içerisinde sadece b b yazılıp numara yazılmadı ı için ve bir sonraki bapta 28 yerine 27 yazıldı ından iki bap 27 rakamıyla gösterilmi tir ve bu nedenle de eserin ba ı ile içinde yazılan bap numaraları bundan sonra birbirini tutmamı tır.
b b28	ma de a rısını ve uvvetin ve a fin bildürür	ma de a rısın ve uvvetin ve a fin bey n ider	Eser içerisinde b b27 olarak geçmektedir.

BAP NO	F H R S T T E B A P B A L I I	ESER N Ç NDE BAP B A L I I	AÇIKLAMA
b b29	a m ha m olmasın ve olmamasın bildürür	a m ha m olmasın olmamasın bildürür	Eser içerisinde b b28 olarak geçmektedir.
b b30	u ma ı ve u mama ı bildürür	u ma ı ve u mama ı bildürür	Eser içerisinde b b29 olarak geçmektedir.
b b31	göz a rıların ves yir a v llerin bildürür	göz a rısınıñ dürlü dürlü il cların bildürür	Eser içerisinde b b30 olarak geçmektedir.
b b32	uyuma ve uyumama il cların bildürür	uyuma ve uyumama a v llerin bildürür	Eser içerisinde b b31 olarak geçmektedir.
b b33	ula a rısın ve a ırlı ın bildürür	ula a rısın ve a ırlığın ve gürüldüsün ve çinildisin bildürür	Eser içerisinde b b32 olarak geçmektedir.
b b34	yürek a rısın bildürür	yürek a rısına müte alli mara larıñ il cın bildürür	Eser içerisinde b b33 olarak geçmektedir.
b b35	afa n-ki yürek oynama dur	afa n ki yürek oynamasıdur anı bildürür	Eser içerisinde b b34 olarak geçmektedir.
b b36	yürece uvvet virenleri ve a f astelik il cın bildürür	yürece uvvet virenleri ve a f astaların il cın bildürür	Eser içerisinde b b35 olarak geçmektedir.
b b37	yürece fera virenleri bildürür	yürece fera virenleri bildürür	Eser içerisinde b b36 olarak geçmektedir.
b b38	a y a l z il olma dur anı bildürür	a y a l z il olmasın bildürür	Eser içerisinde b b37 olarak geçmektedir.
b b39	a l ziy de olmasını bildürür	a l ziy de olmasın bildürür	Eser içerisinde b b38 olarak geçmektedir.
b b40	tü'l-cenb ves yir ancuları bildürür	sancu ve tü'l-cenb il cın bildürür	Eser içerisinde b b39 olarak geçmektedir.

BAP NO	F H R S T T E B A P B A L I I	E S E R N Ç N D E B A P B A L I I	A Ç I K L A M A
b b41	yara n-ki arulu duranı bildürür	yara n ki arulu duranı il cın bildürür	Eser içerisinde b b40 olarak geçmektedir.
b b42	öksürüğü bildürür	öksürüğü için bildürür	Eser içerisinde b b41 olarak geçmektedir.
b b43	zük mı bildürür	zük m ki duma ıdur il cın bildürür	Eser içerisinde b b42 olarak geçmektedir.
b b44	n zleyi bildürür	n zle il cın bildürür	Eser içerisinde b b43 olarak geçmektedir.
b b45	istis yı bildürür	istis il cın bildürür	Eser içerisinde b b44 olarak geçmektedir.
b b46	ala ı bildürür	ala il cların bildürür	Eser içerisinde b b45 olarak geçmektedir.
b b47	uluncı bildürür	ulunç il cın bildürür	Eser içerisinde b b46 olarak geçmektedir.
b b48	müşhil erbetleri bildürür	s nlı a ish l olma ı bildürür	Eser içerisinde b b47 olarak geçmektedir.
b b49	bı nesnelere bildürür	atı ish l olanun dutmasının bildürür	Eser içerisinde b b48 olarak geçmektedir.
b b50	arında ı urdı bildürür	demün içinde urd ve yılan oldu ın bildürür	Eser içerisinde b b49 olarak geçmektedir.
b b51	arında ı o ulcanı bildürür	demün içinde o ulcan olsa anı bildürür	Eser içerisinde b b50 olarak geçmektedir.
b b52	tatar urdını bildürür	tatar urdı[n]un il cın bildürür	Eser içerisinde b b51 olarak geçmektedir.
b b53	göbege müte alli olan a rıları bildürür	göbek uyun ve göbek dü mesin ve yürümesin bildürür	Eser içerisinde b b52 olarak geçmektedir.
b b54	iç a rısın ve arın a rısın bildürür	iç a rısıçun ve arın a rısın il cın bildürür	Eser içerisinde b b53 olarak geçmektedir.
b b55	avuda ı a ı bildürür	bögrekden avu dan a ı gidermegi bildürür	Eser içerisinde b b54 olarak geçmektedir.

BAP NO	F H R S T T E B A P B A L I I	ESER N Ç N D E B A P B A L I I	AÇIKLAMA
b b56	sidik dutulma ı ve sidik durma[sı]nı ve bil ovu lu ın bildürür	sidügi utulanuñ ve durmayanuñ ve an gelenüñ ve bil ovu lu ın bildürür	Eser içerisinde b b55 olarak geçmektedir.
b b57	yada ve ekerde olan i leri bildürür	yada olan i lerüñ il cın bildürür ve murd rı ekerde olan i i bildürür	Fihristte bir önceki bap ba lı ının ortasına fazladan b b57 yazıldı ı için b b58, eser içerisinde b b56 olarak geçmektedir.
b b58	bev r ve ma ad za metlerin bildürür	bev siri ve ma ad za metlerin bildürür	Fihristte b b59, eser içerisinde b b57 olarak geçmektedir.
b b59	mile avratlara müte alli o urma ve ı r olma ve südleri az olma ı bildürür	mile avratlar ne isti m l ide ve do urdu ı lleri ve sevd ları ve ay ları a v lin bildürür	Fihristte b b60, eser içerisinde b b58 olarak geçmektedir.
b b60	süst end m il cların bildürür	süst end m il cın bildürür	Fihristte b b61, eser içerisinde b b59 olarak geçmektedir.
b b61	u a z il olmasını bildürür	u a z yil olmasınuñ il cın bildürür	Fihristte b b62, eser içerisinde b b60 olarak geçmektedir.
b b62	bil a rısın bildürür	bil a rısı il cın bildürür	Fihristte b b63, eser içerisinde b b61 olarak geçmektedir.
b b63	ır u'n-nes yı ve nı r s il cın bildürür	ır u'n-nes yı ve nı r ve böğür a rısını bildürür	Fihristte b b64, eser içerisinde b b62 olarak geçmektedir.
b b64	kötürümleri bildürür	kötürümler il cı bildürür	Fihristte b b65, eser içerisinde b b63 olarak geçmektedir.

BAP NO	F H R S T T E B A P B A L I I	ESER N Ç N D E B A P B A L I I	AÇIKLAMA
b b65	nı r slerüñ il cın ve aya a rıların bildürür	nı r s il cın ve yir aya za metlerin bildürür	Fihristte b b66, eser içerisinde b b64 olarak geçmektedir.
b b66	veca -ı mef il ve yıl ve ızı bildürür	veca -ı mef il il cın bendek eler a rıların ve yıl ve ızıları bildürür	Fihristte b b67, eser içerisinde b b65 olarak geçmektedir.
b b67	ırna kem olma ı urla an ve yaya yürüyüp yorulmama ı bildürür	ırna ı kem olanuñ ve bozulma il cın bildürür	Fihristte b b68, eser içerisinde b b66 olarak geçmektedir.
b b68	semirmegi ve aru olma ı bildürür	semirmek ve aru lama il cın bildürür	Fihristte b b69, eser içerisinde b b67 olarak geçmektedir.
b b69	ısıtmaları bildürür	ısıtmalarıñ mu lecesin bildürür	Fihristte b b70, eser içerisinde b b68 olarak geçmektedir.
b b70	çiçek ve ızamu il cın bildürür	sigil olanı bildürür	Bu bölümler, fihristte de eser içerisinde de b b71 olarak geçmektedir. Fakat eser içerisinde iki adet b b71 bulunmaktadır.
		cü m il cın bildürür	Fihristte bulunmayan bu bölüm, eser içerisinde b b69 olarak geçmektedir.
		bah ı ve urde eni ve barası bildürür	Fihristte bulunmayan bu bölüm, eser içerisinde b b70 olarak geçmektedir.

BAP NO	F H R S T T E B A P B A L I I	E S E R N Ç N D E B A P B A L I I	A Ç I K L A M A
b b71	uyuz ve kel ba ve Firenk uyuzı bildürür	uyuz ve kel ba ve Firenk uyuzın bildürür	Fihristte b b72, eser içerisinde b b71 olarak geçmektedir. Eser içerisinde, hem demregü ile ilgili bölüme hem de bu bölüme b b71 yazılmıştır. Dolayısıyla iki bap 71 rakamıyla gösterilmiştir.
b b72	demregüyi bildürür	demregü il cın bildürür	Fihristte b b73, eser içerisinde b b71 olarak geçmektedir.
b b73	re ki yenür ba dur anı bildürür	çürük yenür ba dur ve da ı ba ı cer atları bildürür	Fihristte b b74, eser içerisinde b b72 olarak geçmektedir.
b b74	cer atları bildürür	eski ve t ze cer atlar ve cer atda an an ve i [bildürür]	Fihristte b b74'ten b b77'ye geçildi inden b b77 olarak, eser içerisinde b b73 olarak geçmektedir.
b b75	gevdeye batan temren ve dikenini bildürür	gevdeye batan demreni çı armasının ve uva yaraları [bildürür]	Fihristte b b78, eser içerisinde b b74 olarak geçmektedir.
b b76	afr yı bildürür	def -i afr bildürür	Fihristte b b79 olarak geçmektedir. Eser içerisinde ise numara verilmemiştir. Sıraya göre b b75 olması gerekirken, bu numara bir sonraki baba verilmiştir.

BAP NO	F H R S T T E B A P B A L I I	ESER N Ç N D E B A P B A L I I	AÇIKLAMA
b b77	sevd yı bildürür	[def -i sevd bildürür]	Fihristte b b80, eser içerisinde b b75 olarak geçmektedir.
b b78	bal amı bildürür	bal am def ini bildürür	Fihristte b b81, eser içerisinde b b76 olarak geçmektedir.
b b79	et kesilmesini ve bertinmesini bildürür	et kesilmesin ve et bertinmesin bildürür	Fihristte b b82, eser içerisinde b b77 olarak geçmektedir.
b b80	od yanunuñ il cın bildürür	te göyündürdüğüñ il cın bildürür	Fihristte b b83, eser içerisinde b b78 olarak geçmektedir.
b b81	att l edviye yeyenlerüñ il cın ve afy n yeyenüñ ve sıçan otını bildürür	att l edviye ve afy n yeyenüñ il cın bildürür	Fihristte b b84, eser içerisinde b b79 olarak geçmektedir.
b b82	u uz alayını bildürür	u uz alayanuñ il cın bildürür	Fihristte b b85, eser içerisinde b b80 olarak geçmektedir.
b b83	ılan ve a reb ve aru o du ını bildürür	ılan ve a reb ve aru o du uñ bildürür	Fihristte b b86, eser içerisinde b b81 olarak geçmektedir.
b b84	aç sa al dökülmesini ve il bitürmesini ve oña ı bildürür	aç ve sa al dökülmesin ve oña gidermesin bildürür	Fihristte b b87, eser içerisinde b b82 olarak geçmektedir.
b b85	saç sa al boyama ı bildürür	saç ve sa al ara olmasın bildürür	Fihristte b b88, eser içerisinde b b83 olarak geçmektedir.
b b86	an tükürmegi ve an u ma ı bildürür	an tükürmek ve an u ma il cın bildürür	Fihristte b b89, eser içerisinde b b84 olarak geçmektedir.
b b87	iç ar retin bildürür	iç ar retin bildürür	Fihristte b b90, eser içerisinde b b85 olarak geçmektedir.

BAP NO	F H R S T T E B A P B A L I I	ESER N Ç N D E B A P B A L I I	AÇIKLAMA
b b88	n ve abarcu ve yanı ara bildürür	n ve abarcu ve yanı ara ve env dürlü i leri ve mara ları bildürür	Fihristte b b91, eser içerisinde b b86 olarak geçmektedir.
b b89	ümmü' - ıby n ki uçu dur anı bildürür	uçu dur ki afr dan olur anı bildürür ümmü' - ıby n ki o lancu lar astalı ıdur anı bildürür	Fihristte b b92, eser içerisinde b b87 olarak geçmektedir.
b b90	o lancu laruñ a ra çı du da göz degdigin bildürür	o lancu lar yab na varmasın ve göz degmesin bildürür	Fihristte b b93, eser içerisinde b b88 olarak geçmektedir.
b b91	çıbanları ves yir i leri bildürür	çıbanlar il cın bildürür	Fihristte b b94, eser içerisinde b b89 olarak geçmektedir.
b b92	f lic ve sekteyi bildürür	f lic il cın bildürür	Fihristte b b95, eser içerisinde b b90 olarak geçmektedir.
b b93	la ve ve ra eyi bildürür	ra eyi bildürür ki ba ditremegi dirler ve la ve ye bildürür	Fihristte b b96, eser içerisinde b b91 olarak geçmektedir.
b b94	te ennüc ki siñir çekilmekdür anı bildürür	te ennüc ki siñir çekilmekdür il cın bildürür	Fihristte b b97, eser içerisinde b b92 olarak geçmektedir.
b b95	ya lar çı arma ı bildürür	ya lar çı a[r]masın bildürür	Fihristte b b98, eser içerisinde b b93 olarak geçmektedir.
b b96	ı ır ıyı bildürür ki m r dirler	ı ır anı il cın bildürür	Fihristte b b99, eser içerisinde b b94 olarak geçmektedir.
b b97	dilcu ve unn ı ve bo azı dü en bildürür	yı lancu için il cı ve bo az dü en için il cın bildürür	Fihristte b b100, eser içerisinde b b95 olarak geçmektedir.

BAP NO	F H R S T T E B A P B A L I I	ESER N Ç N D E B A P B A L I I	AÇIKLAMA
b b98	avratlar mile olmasını olmamasını ve bikr gibi eylemesini bildürür	avrat mile olmasının ve olmamasının il cın bildürür ve bikrligi gidenün ve eker büyüklüğün bildürür	Fihristte b b101, eser içerisinde b b96 olarak geçmektedir.
b b99	siñek ve arınca ve çekirge ve büre ve dolı ve sıçan ve bit ve mekr ve ya mur def olmasını bildürür ve aru incü a armasını bildürür	siñek ve çekirge ve arınca ve püre ve sıçan ve bit ve oy ve yılan ve o lı ve c z lu ve gevde[den] ırmasını def ini bildürür	Fihristte b b102, eser içerisinde b b97 olarak geçmektedir.
b b100	süciden kesilmegi bildürür	süciden kesilmek isteyenleri bildürür	Fihristte b b103, eser içerisinde b b98 olarak geçmektedir.
b b101	yüksek yerden y atdan dü megi bildürür	bir ki i yüksekten y atdan dü üp a sı a rısını anı bildürür	Fihristte b b104, eser içerisinde b b99 olarak geçmektedir.
b b102	mu avv leri ve ba luları bildürür	mu avv ve ba lular il cın bildürür	Fihristte b b105, eser içerisinde b b100 olarak geçmektedir.
b b103	def -i derlemegi ve mayısa ota girmegi bildürür	def -i derlemek ota girmek bildürür	Fihristte b b106, eser içerisinde b b101 olarak geçmektedir.
b b104	ba ı müferri ma c nları ve abları bildürür	ba ı c n müf ddür ve ma z-ı ra ve ayrıya	Fihristte b b107, eser içerisinde bap numarası yoksa da 101 ile 103 arasında oldu u için b b102 yazılmıştır.
b b105	²¹ aftan[a]-leke bula sa ve sa al boyasını bildürür	geyecege ya ful n bula sa ve sa al boya ın bildürür	Fihristte b b108, eser içerisinde b b103 olarak geçmektedir.

BAP NO	F H R S T T E B A P B A L I I	ESER N Ç N D E B A P B A L I I	AÇIKLAMA
b b106	i ti n i bildürür	i ti n bildürür	Fihristte b b109, eser içerisinde b b104 olarak geçmektedir.
b b107	e y f i bildürür		Fihristte b b110, eser içerisinde bu bap geçmemektedir.
b b108	evr[ ]mı ve ba ı za metler ve murd rlı ula ma ı bildürür	verem için ve aña beñzer za metleri bildürür	Fihristte b b111, eser içerisinde 105 atlanıp b b106 olarak geçmektedir.
b b109	sıracayı bildürür	sıraca il cın bildürür	Fihristte b b112, eser içerisinde b b107 olarak geçmektedir.
b b110	ovu geçenleri bildürür	o u geçmi demün il cın bildürür	Fihristte b b113, eser içerisinde b b108 olarak geçmektedir.
b b111	mek n ve mesken ve hav ve ular ve lib sları ve cim bey n ider	mek n ve mesken ve ehr ve geyecekler ve ehr tedb rin ve u a v lini bildürür	Fihristte b b114, eser içerisinde b b109 olarak geçmektedir.
b b112	ba ı müf d e ribeleri bildürür	ba ı e ribeler ve mü elle leri bildürür	Fihristte b b115, eser içerisinde b b110 olarak geçmektedir.
b b113	müfred t-ı edviyelerün ıyyetlerin bildürür	müfred t-ı edviyenün ıyyetlerin bildürür	Fihristte b b116, eser içerisinde b b111 olarak geçmektedir.
b b114	astelik ne sebebdenür al metlerin bildürür	ol il cları bildürür ki astalı ne sebebden il ol mı dur	Fihristte b b117, eser içerisinde b b112 olarak geçmektedir.
b b115	ilk yazın ve yayın ve güzün ne isti m l etmek gerekdür anı bildürür	evvel yazın yay fa lında ve güz eyy mında nite isti m l etmek gerek anı bildürür ve an alma ı bildürür	Fihristte b b118, eser içerisinde b b113 olarak geçmektedir.

BAP NO	F H R S T T E B A P B A L I I	ESER N Ç N D E B A P B A L I I	AÇIKLAMA
b b116	mu leceler tedb rin bildürür	mu lece tedb rin bildürür	Fihristte b b119, eser içerisinde yeri bo bırakılarak sayfa kenarına b b114 yazılmıştır.
b b117	an alma a v llerün bildürür	an alma tedb rin bildürür	Fihristte b b120, eser içerisinde yeri bo bırakılarak sayfa kenarına b b115 yazılmıştır.
b b118	bu r nlar tedb rini bildürür	bu r n bilmeklik tedb rin bildürür	Fihristte b b121, eser içerisinde b b116 olarak geçmektedir.
b b119	nab ve r rey ve astanuñ eyü vey telü al metlerin bildürür	nab [ve] r rey ve asta eyü al metlerin ve yavuzın ¹³ bildürür	Fihristte b b122, eser içerisinde b b117 olarak geçmektedir.
b b120	e ribeleri bi ürmek bildürür	e ribeler niçe bi mek gerekdür anı bildürür	Fihristte b b123, eser içerisinde babın üzerinde numara yoksa da sıralamaya göre b b118 yazılmıştır.
b b121	edviyelerden ya ne vechile çı ar anı bildürür		Fihristte b b124 olarak geçmekte, eser içerisinde bu bölüm geçmemektedir.
b b122	k b s-ki a ır ba ma dur anı bildürür		Fihristte b b125 olarak geçmekte, eser içerisinde bu bölüm geçmemektedir.
b b123	oca ki iler ne vechile amel idecegin bildürür		Fihristte b b126 olarak geçmekte, eser içerisinde bu bölüm geçmemektedir.

BAP NO	F H R S T T E B A P B A L I I	ESER N Ç N D E B A P B A L I I	AÇIKLAMA
b b124	ba ı merhem düzmesin bildürür		Fihristte b b127 olarak geçmekte, eser içerisinde bu bölüm geçmemektedir.
b b125	i til c-n me ki segir- n medür		Fihristte b b128 olarak geçmekte, eser içerisinde bu bölüm geçmemektedir.
b b126	ba ı c me- y ilmin bildürür		Fihristte b b129 olarak geçmekte, eser içerisinde bu bölüm geçmemektedir.
b b127	tetimme-i bay r- n me-i mu ta ar kit b-ı ıbb ki ba ı ıbb kit blarından isti r c olunup cem olunmı dur		Fihristte b b123 olarak geçmekte, eser içerisinde bu bölüm geçmemektedir.

Fihrist olarak hazırlanmı bölümden sonra eserin esas kısmı gelmektedir. Bu bölümde hastalıklar ba tan aya a do ru sıralanarak bunların tedavileri anlatılmı tur. Aynı zamanda, eser içerisinde bir bapta hastalık belirtilip tedavisi anlatılırken farklı tedavi yöntemlerini göstermek için alt baplar da olu turulmu tur. Bu da bir hastalı ın çe itli tedavilerini ayrı ayrı göstermesi bakımından eserin kullanı lılı nı artırmı tur:

[28a] b b30 ¹²göz a rısınun dürlü dürlü il cların bildürür

b b eger um ı ¹³gül uyıyla ezüp göze çekseler göz a rısın gidere eger ızıl a aç ¹⁴yapra ın ya iken bir aç kez göze ursalar ola b b ¹⁵kerefes ve benef e döğüp gözi a rıyan ki i üstine ura ¹⁶n fi ola

Eser, dönemin tıp anlayı na göre düzenlenmi tir. Bir sırayı takip eder ekilde ba tan ba lamak üzere ayaklara varıncaya kadar bedenin tüm yerlerinde olu an hastalıklardan ve bunların tedavi yollarından bahsedilmi tir. Hastaların durumlarından yola çıkılarak iyi veya kötü olacakları konusunda çıkarımlarda bulunulmu ve hangi

durumlarda bir tedavinin uygulanıp hangi durumlarda uygulanmayacağından söz edilmiştir. Ayrıca, göz de mesi ve kâbus görmek gibi olaylardan da bahsedilmiştir. Bunun yanında attan düşme, savaşta yaralanma ve vücutta dışarıdan bir zarar gelmesi gibi durumlarda nasıl bir tedavi uygulanacağı da anlatılmıştır. Ayrıca, insana faydalı yiyecek, içecek ve karışımlardan, su ve havanın özellikleri ile mekân ve meskenlerin kileri üzerindeki etkilerinden ve hastalığın hangi sebeplerden meydana geldiğinden bahsedilen bölümlere de yer verilmiştir. Bir bölümde de tedavide Ay ve Yıldızların durumundan bahsedilerek astronomi ile ilgili bilgilere de değinilmiştir.

Eserin oluşumuna bakıldığında, yazarın, hem dönemin çeşitli tıp kitaplarından yararlandığı hem de kendi bilgileri ve dinlediği rivayetleri esere kattığı görülmektedir. Yararlandığı eserlerden nerelerde aktarmalar yaptığı, onlardan bahsederken "... *beyân eder*;... *buyurur*; ...*eydür*" şeklinde ifadeler kullanmasından anlaşılmaktadır. Bu münasebetle eserde adı geçen dönemin bazı önemli tıp kitapları şunlardır: *ifâ kitâbı*, *Teshil*, *Tıbb-ı Nebî*, *Tıb kitâbı*. Ayrıca, bazı tedavilerden bahsederken "*asıl tıbb kitâbları, ecell tıbb kitâbları, sahîh tıbb kitâbları, bir kitâbda dahi öyle yazar, kitâblarda yazar ki*" ifadelerini kullandığı da görülmektedir. Bu tür kitaplardan alıntılarının yanında antik dönem, İslam tıbbı dönemi ve XIV-XV. yüzyıl Anadolu tıbbı döneminde yaşamış önemli hekimlerin adlarından da bahsedilmiştir. Bu münasebetle eserde adı geçen hekimler şunlardır: *Eflâdûn*, *Bukrât*, *Câlînûs*, *bn-i Sinâ*, *brâhîm*, *Yakûb*. Bunun yanında "*hekim eydür, Arab hekimleri dimilerdür, me âyihden menkûldür...*" gibi ibareler de bulunmaktadır. Buradan da anlaşılacağı üzere, yazarımız, döneminin ve kendisinden önceki dönemlerin tıp alanındaki önemli şahsiyetlerinin kitaplarını okuyarak onlardan faydalanmış, böylece tıp konusunda önemli bilgilere sahip olarak eserini kaleme almıştır. Bunlardan bazılarının örnekleri şunlardır:

[47a] b b Teshilde beyân eder sü'l- iyye bir mara dur ki beñzi ⁷ arardur boz[ardur] abaları ve aya ları i duda ı büzer eger ciger ⁸ i üp arı abarursa istis dır z olur ki...

[62b] ²⁰b b if kitâbında eydür keb re otınun iyyeti budur ki bev siri ²¹olan kimesne yatsu nam zı va tında keb re otın biten yere vara...

[13a] ...b b di i a rıyan kimesnelere [13b] ¹kit blarda yazar ki cem i mu leceden
[d] lama yegdür dirler a ki ²anuñ m ddesi di inuñ delügünden ola
çuvald zı ıssı eyleyüp ³andan di üñ dört yanını am r ile perkide öyle ki
çuvald zuñ ⁴ ar reti ayr mev i e za met eyle[me]ye pes ol çuvald zı amı
⁵içine geçürüp ol a rıyan di üñ delüğüne o a bir aç kerre ⁶ide mücerrebdür

[69b] b b dimi lerdür ki bil a rısına ıb kit bında mes rdur ¹⁹evvel u ne-i leyyine
ideler ba deh u ne-i mutavassı ideler ve ten ıyeden ²⁰ oñra ya u eyleyeler

[38a] bn-i S n eydür gül ya ı ¹⁹ ihni ve a lı arturur eger ılıca ıla ba a dürtsele
eyüdür zenceb l ²⁰yemek eyüdür

[65b] b b bev sirden bir kimesnenüñ dübüri a ında ¹⁶çı mı istiri[d]ye abların
mu kem ya up hav nda dögüp elekden ¹⁷geçürüp bir kimesne avucın doldurup
bunuñ ma addan urup ¹⁸ omı bir zam ndan- oñra al olmu mücerrebdür

Tıp kitaplarından yapılan alıntılarının yanında yazar, çe itli hikmet kitaplarını okudu unu ve eserini yazarken bunlardan da faydalandı ını kullandı ı ifadelerle belirtmektedir. Bu durum da eserin adına uygun bir kitap oldu unu göstermesi bakımından önemlidir:

[68a] b b ikmet kit blarında eydür bir s atlık u a ³bir yıllı uvvet giderür

Yazar, sadece çe itli tıp kitaplarından faydalanmakla kalmamı , eseri kaleme alırken kendi gözlem, deney ve tecrübelerini, çe itli hasta ve ya lılardan ö rendi i bilgileri de ekleyerek yarı telif yarı anlam çıkarma ekinde bir eser meydana getirmi tir. Bunun yanında, bazı yerlerde bir hastalı ın ba kaca tedavilerinin de bulundu unu; ancak kendisinin bunları yazmadı ını da belirtmi tir:

[113b] b b bir kimesne mayıs ayında ⁸ota girse atı n fi dür bundan n fi nesne
yo dur ota girenlerden ⁹e idüp yazıldı tecrübe da ı olundu

[19a] ...maf al ne ise ısıca ¹⁹ uta ve atı derleyüp ovu dan a ına ve atı ıssilikden
da ı ²⁰ a ına fi'l-cümle bu didügümüz ac zelerden na l olunmı dur amm
²¹ a ıb kit blarındadır amm ac zelerüñ mücerrebi budur

[61b] b b ya i i a ır yükden vey ça ırma dan olsa y atı ¹⁷içi ab olma dan
olur ni nı oldur ki ası dan yaya yumurda ¹⁸bigi iner sancar ba ısı iner
girü yatıca giderür il cı vardır ¹⁹yazılmadı

Yazar, eserinde hastalıklar ve bunların tedavileriyle ilgili bilgileri sadece aktarmakla yetinmemi , bu tedavileri uyguladı ını ve neticesinde faydalar gördü ünü, dolayısıyla bu bilgilerin gönül rahatlı ıyla kullanılabilce ini ifade etmi tir:

[20a] ⁸sirkeyi içmek bo azda olan sülügi dü ürür a r nı sülük ⁹yudan ki inün depesine ba de't-tır dürteler fi'l- l sülügi ¹⁰dü üre mücerrebdür

[7b] b b sar illeti için mücerrebdü[r] gerek büyük dem olsun ¹⁵gerek küçük dem olsun za metin gidere mücerrebdür inanmı dur

Eserde uygulanan tedavi yöntemlerinin, eski ça lardan beri süregelen tıp anlayı ının bir tezahürü ekinde oldu u görülür. Yazar, hem klasik hem gelene e ait hem dinî hem de sihir/büyü ekinde olan tedavi yöntemlerini eserinde belirtmi tir. Bu da Türklerin o dönemde sahip oldu u tıp anlayı ını göstermesi bakımından önemlidir. Eser, genel olarak dönemin klasik tıp anlayı ı gere i, Eski Yunan'da *Humoral Patoloji Teorisi*, slam tıbbında *Ahlât-ı Erbaa* denen, anlayı ları esas alarak yazılmı tır; yani, insan bedeninde dört temel sıvı (kan, balgam, safra, sevda) oldu u ve hastalıkların bu sıvıların vücutta dengesiz da ılımından meydana geldi i belirtilmi tir. Tedavi yöntemi ise bu sıvıları vücutta tekrar dengeli bir hâle getirmektir. Bunun yanında, Türklerin uzun süredir geleneklerinde var olan tedavi yöntemleri ve ya lılardan dinlenerek ö renilmi terkipler de esere eklemi tir. Ayrıca, dinî tedavi olarak dualardan, ayetlerden, hadislerden ve bunların hangi hastalıklarda ne tür tedavilerle kullanılması gerekti inden de bahsedilmi tir. Yazarın bazı tedavilerde sihir/büyü niteli inde uygulamalardan da söz etti i görülmektedir. Bütün bunlar göz önüne alındı ında genel olarak tedavinin bitki ve hayvanlardan elde edilen birtakım ürünlerle yapıldı ı; ancak bunun yanında ba kaca tedavi yöntemlerinin de kullanıldı ı; tüm bu tedavi yöntemlerine bakılarak en çok kullanılanın bitkilerle yapılan tedaviler oldu u söylenebilir:

[8a] b b ⁵ar için birez a ır ar ve birez afy n ve birez us amdus ve birez ⁶besf yic dögüp eleyeler ve mev z ya ıyla yo uralar donmazdan evvel ⁷bir oz adarı yeyeler ol hefte ar dan em n ola

[8b] eger e ek a aya ı ırna ın yüzük düzeler ve ol ma r uñ ¹⁴barma ına geçüreler uçı ı gide mücerrebün bi-i ni'll hi te l

[32a] F ti a S resin ⁸bir p k k zeye yazsalar gül ya ı ile yusalar a rıyan ula a
⁹damzursalar a rısın gidere

Okunaklı bir ekilde harekesiz nesih ile yazılmasına rağmen zamanla meydana gelen rutubet nedeniyle, özellikle sayfaların 10. satırlarından itibaren eserde kar ılıklı nokta ekinde mürekkep da ılmalarının ve beneklerin oldu u görülmektedir. Bu durum, eserdeki bazı sözcüklerin okunmasını güçle tirmektedir. Bunun yanında, yanlış okumanın önüne geçmek amacıyla harekelenmi sözcükler de vardır; fakat bunların sayısı oldukça azdır.

Dönemin tıp kitaplarının ço unlukla halkın anlayıp istifade etmesine yönelik olarak, edebî kaygılardan uzak yazılmaları; yazarın halkın kullandı ı dili ön plana çıkarması; içinde bulunulan çevrenin a ız özelliklerinin dikkate alınması sonucu eserin dili sade ve anlaşılır bir görünüm arz etmektedir. *beyân it-* yerine *bildür-*, *sahk it-* yerine *dög-*, *halt it-* yerine *karı dur-* gibi sözcüklerin sıklıkla kullanılması; yabancı kökenli sözcük ve terimlerden sonra bunların Türkçe kar ılıklarını verme çabası bu sadeli in göstergelerindedir:

[4b] b b ba uñ uluñı a rısa köpek derisin y ¹⁴at derisin dütüzdüreler dütüne dura b b gelincik çiçegin ¹⁵hav na oyup döge zeyt ya ı ata üç gün ura andan- oñra ¹⁶aynadup depesine ura ayru ba a rısın görmeye

[5b] b b ⁶eger a üzümü ki mev zec dirler anı döğüp zeyt ya ına atalar ⁷da ı ba a dürteler biti ve sirkeyi gidere

[6b] ⁵b b arba -ı esved ki araca otdur eger mercimek ile pi ürüp ⁶rv sın içseler ar a ve f lice ve m l lly ya ve mecn nlara ⁷ve maf allar a rısına müf ddür

1.5. Çalı manın Kurulu unda zlenen Yol

Kitâb-ı Tıbb-ı Hikmet üzerine yürüttü ümüz bu çalı ma *nceleme*, *Metin ve Dizin* bölümlerinden oluşmaktadır. *nceleme* bölümünde eser, dönemin genel dil özelliklerine göre dilbilgisi açısından değerlendirilmiştir. Bunun yanında, eserde geçen bitki, hayvan, organ, hastalık vb. adları üzerinde bir söz varlığı çalı ması da yapılmıştır. *Metin* bölümünde ise eser, yazı çevirimi yapılarak Latin kökenli Türk alfabesine aktarılmıştır. Üçüncü bölüm olan *Dizin*'de ise metinde geçen sözcüklerin

alfabetik bir sıralaması yapılarak anlamları verilmiştir; yani sözlüklü bir dizin çalışması yapılmıştır. Ayrıca, çalışmanın sonuna eserin tipkibasımı da eklenmiştir.

nceleme bölümünde dönemle ilgili bazı dil bilgisi kitapları esas alınarak dil bilgisi çalışması yürütülmüştür. Bu bölüm, kendi içerisinde *Yazım Özellikleri*, *Ses Bilgisi*, *Biçim Bilgisi* ve *Söz Varlığı* alt başlıklarına ayrılmıştır. *Yazım Özellikleri* kısmında eserde ünlülerin, ünsüzlerin yazımından ve bazı özel yazımlardan bahsedilmiştir. Burada, örneklerin yanına Arap harfli biçimleri de yazılmıştır. *Ses Bilgisi* kısmında bazı ünlülerin eserdeki durumundan, ünlü uyumlarından, ünlü ve ünsüzlerde meydana gelen ses olaylarından bahsedilmiştir. *Biçim Bilgisi* kısmında adlar, sıfatlar, zamirler, zarflar, eylemler, edatlar ve bağlaçlar da ele alınarak açıklanmıştır. Dil bilgisi çalışması yapılırken betimlemeli yöntem kullanılmıştır. Ancak yer yer karışık yer yer de açıklamalı dil bilgisi yöntemlerine başvurulmuştur. Örnek olarak verilen sözcüklerin Eski Türkçe ve Türkiye Türkçesindeki ekleri eserimizdeki örneklerinin yanına verilmiştir. *Söz Varlığı* kısmında ise metinde geçen bazı sözcükler çeşitli açılardan da açıklanmıştır.

Metin bölümünde öncelikle eserin yazı çevirimi yapılarak Latin kökenli Türk alfabesine aktarılması sağlanmıştır. Bu aktarım esnasında genel transkripsiyon kuralları kullanılmıştır. Metin kurulurken her sayfanın başına köşeli parantez içerisinde varak numarası ve hangi yüz olduğu yazılmıştır. Bölüm başlıkları ve baplar koyu olarak belirtilmiştir ve ayrıca bölüm başlıkları satıra ortalanarak metin içerisinde belirgin hâle getirilmiştir. Satır numaraları ise üst karakter (¹) şeklinde satırın başına yazılmıştır:

[54b]

¹b b50 ² demün içinde o ulcan olsa anı bildürür

³b b eft I yapra ın dögüp göbegine urşa ve hem yapra ın ve çiçeğin ⁴dögüp
ı up on dirhem içse ve üzerine ısıca u içse o- ⁵ ulcan dü üre eger b
çubu ın ya up külini uyıla ezüp oşa ⁶bir zam ndan oñra durucasın alup ac
arnına bir iki a ı içse ⁷ o ulcan ve urdın ıra amm bir niçe def a etmek
gerekdür

Daha önce de belirttiğimiz üzere eser, harekesiz bir elyazmasıdır. Bu nedenle sözcüklerin ve eklerin ünlülerinin yazımında bazen harf gösterilirken bazen de klasik

yazım gere i gösterilmemi tir. Metin kurulurken Türkçe sözcüklerdeki ünlü, harf ile gösterilmi se ona uyulmu , harf veya hareke ile i aret edilmemi se dönemin klasik yazımına veya eser içerisindeki di er örneklerinin yazılı larına göre okumak tercih edilmi tir.

Rutubet nedeniyle olu an mürekkep da ımları okuma konusunda bizi biraz zorlamı tır. Burada öncelikle eserin bütünlü ü esas alınımı , bunun yanında, sayfaların birbirine yapı ması sonucu yazıların üst üste gelmesiyle kar ılıklı sayfalarda iç içe geçmesi muhtemel sözcükler tespit edilip eser bunlardan arındırılarak okunmu tur. Bunun yanında okunu unu bilmedi imiz, tahminen okudu umuz sözcü ün yanına (?) konulmu tur. Bu ekilde okudu umuz sözcükler dizinde yine yanına (?) konularak madde ba ı yapılmı ; eserin akı na göre tahmin edilen anlamı kar ısına yazılarak bu anlamın yanına da (?) konmu tur.

Eserin yazımı esnasında cümle bütünlü ü içerisinde bazı sözcük ve eklerin yazılmadı ı tespit edilmi tir. Bu sözcük ve ekler, hem eserin bütünlü ü esas alınarak hem de alt veya üst satırlarda buna benzer kullanımları varsa tespit edilerek kö eli parantez [ ] içerisinde metne eklenmi tir. Ayrıca, satır aralarına yazılan sözcükler parantez ( ) içerisinde gösterilmi tir:

[13a] b b siñirlüce yapra ın deminde çeyneseler ⁵a rısın gidere b b na na yı çeyneseler di [a rısın] gidere

[95a] ⁷b b d rç n att l nesne yeyen att ldur eger n -g h bunları yese ⁸ il cı budur ki on dirhem gül ya ın ovura (içürseler) otıla uyıla ⁹içürseler istifr ide

Sözcükler okunurken bitki, hayvan, hastalık adı gibi terim niteli i ta ımayanların yanlı yazılı ları do ruları ile de i tirilmi ve bu durum dipnotta yanlı yazılmı ekilleri verilerek belirtilmi tir. Ancak bitki, hayvan ve hastalık adı durumunda olan sözcüklerin eser içerisindeki yazımlarına dokunulmayarak orijinal ekilleriyle verilmi tir.

Eserde bazı dualar ve bazı ilaç terkipleri Arapça yazılmı tır. Metin kurulurken bu Arapça ibareler yazı çevirimi yapılmadan eserdeki ekliyle metinde ilgili yere Arap harfli olarak eklenmi tir.

Dizin bölümünde önce *Türksözdiz* programı kullanılarak sözcükler alfabetik olarak dizilmiştir. Ardından her sözcük için geçerli olmak kaydıyla sadece ekli kullanımları üstte, ad ve sıfat tamlaması durumunda olanları onların altına, birle ik eylem yapısında olanları ise en alta gelecek ekilde sıralanmıştır. Ayrıca, birle ik eylemler e ik olarak yazılmış ve deyimle mi olanların anlamları yanlarına tırnak içerisinde verilmiştir. Bunun yanında, anlam olarak birbirinin aynısı olan sözcüklerin hepsine anlamı yazılmış ve ayrıca *bk.* (bakınız) kısaltması ile birbirine göndermeler yapılmıştır. Anlamını bütün sözcüklere yazmakla kullanıcının sözcü ün anlamını *bk.* lar içerisinde aramaktan kurtarılması ve çabucak anlamına ulaşılması sağlanmıştır. Ayrıca, *bk.* kısaltması ile de sözcü ün eser içerisinde ne gibi kullanımlarının olduğu toplu bir ekilde kullanıcının hizmetine sunulmuştur:

ar n [17]: *Ar. Organik maddelerden kuru damıtma yoluyla elde edilen, sıvı ya kıvamında, kara renkte, a ır, is kokulu, suda erimeyen bir madde. bk. ara a ız, zift.*

Dizin bölümünde metin içerisindeki sözcükler de erlendirilirken öncelikle bunların metinde kaç defa geçtikleri verilmiştir; ardından, Türkçe sözcükler hariç, sözcü ün hangi dile ait olduğu kısaltmalar ile belirtilmiştir. Daha sonra, sözcüklerin anlamları yazılmıştır. Burada sözcü ün sözlüklerdeki anlamlarından ziyade metin içerisinde taşıdığı anlamları esas alınarak bir sıralama yapılmış ve ona göre maddeler halinde verilmiştir. Yani, ba lam sözlü ü hazırlanmaya çalışılmıştır. Anlam verme esnasında, özellikle bitkilerin anlamları farklı adlandırmaları ile de il, çe itli kaynaklar taranıp sa lıklı bir tanım bulunarak verilmiştir. Ayrıca, eserde geçmemesine ra men, bitkilerin günümüzdeki de i ik adları da tanımının sonuna iki e ik çizgi // arasında verilmiştir. Bunun yanında, sözcü ün eserimizdeki kullanımı bozulmuş bir kullanımsa, eserimizde geçmedi i hâlde, di er metinlerden tespit edilerek, orijinal kullanımlarına *kr.* (kar ıla tırınız) kısaltması ile gönderme yapılmıştır. Bunun yanında, metnimizdeki bazı bitki adlarının dönemin çe itli metinlerindeki farklı adlandırmaları da bu kısaltma ile gösterilmiştir:

bo a dikenini [2]: Çok yıllık, otsu ve dikenli bir bitki (*Eryngium campestre*).
/deveelması, gözdikenini, tüsü, yılan dikenini/

buyan [11]: Kökleri tatlı, mavimsi ve mor çiçekli bir bitki türü (*Glycyrrhiza glabra*).
bk. puyan. kr . meyan.

Olumsuzluk anlamı veren -mA- eylemden eylem yapma ekini alan sözcükler dizinde madde başlı olarak verilmemiştir. Bunlar, çekim ekleri sırasında alfabetik olarak dizilmemiştir. Ancak bu ekten sonra tekrar yapım eki gelmesi bu biçim, ilgili madde başlığının altına çekim ekli kısımların bittiği yerde verilmemiştir.

Dizin hazırlanırken eserdeki tıbbi kullanımı daha iyi yansıtmaları için önem arz eden tamlamalar dizinde geçtiği yerle birlikte başlık altında gösterilmemiştir:

böğürtlen:

b. yaprağı uyu 96b/20

it-:

yumurtalı(d).-icileri 75b/3

mişler:

serçe barmağı m.+ı 40b/20

Son olarak, *Dizin* bölümünde alt başlık hâlinde Türkçedeki bazı bitki adlarının metnimizdeki karşılıkları alfabetik sırayla verilmemiştir.

2. NCELEME

2.1. Yazım Özellikleri

Eski Anadolu Türkçesi, konuma dilinden yazı diline geçme mücadelesi ile kuruldu ve bu döneme daha Arap yazısı temelinde kelimeleri itibarıyla bir imlâ geleneği yerleştirmiş oldu. Bu için konuma dili ile yazı dili arasındaki köklü farklılıkların elverişli ölçüde yazıya da yansıtılmıştır (Korkmaz 2013: 90). Bu nedenle metnimizin de dâhil olduğu Eski Anadolu Türkçesi döneminde sözcüklerin yazımında yerleştirmiş bir yazım geleneği bulunmamaktadır. Bu durum kendini, Uygur yazım geleneği ile Arap-Fars yazım geleneğinin (Köktekin 2011: 59) bir arada kullanılarak aynı sözcüklerin farklı farklı yazımlarının ortaya çıkması ile göstermektedir. Farklı yazımlar sadece Türkçe sözcüklerle sınırlı değildir. Aynı zamanda; Arapça, Farsça ve Yunanca gibi dillerden alınan sözcüklerde de farklı yazımlar görülmektedir.

İncelediğimiz eser, bir tıp metnidir. Dönemin tıp eserleri sanat amacı güdülmeyen yazılan eserlerdir. Bu nedenle, nasıl anlatıldığı değil, ne anlatıldığı esas alınmıştır. Asıl olanın halkı bilgilendirme olmasından dolayı eserdeki yazımlara çok dikkat edilmemesi ve halka yazı ile anlatıma büyük oranda yer verilmiştir. Bu durum, bilhassa bitki adlarının yazımında halk arasında söylenen ifadelerinin de dikkate alınıp metinde ona uygun yazılması şeklinde ortaya çıkmıştır. Bu da aynı sözcükte dahi ikili, hatta üçlü yazımları beraberinde getirmiştir.

2.1.1. Türkçe Sözcüklerin Yazımı

2.1.1.1. Ünlülerin Yazımı

Metnimizde ünlülerin yazım özellikleri dışındaki durumları, incelememizin *Ses Bilgisi* başlığı altında ayrıntılı olarak değerlendirilmiştir. Eserdeki ünlüler yazım yönünden incelendiğinde bir bütünlük görmek mümkün değildir. Ünlü, söz içinde ve söz sonunda bazen harfle gösterilirken bazen de hiç yazılmamıştır. Bu da bir sözcüğün farklı yazımlarını ortaya çıkarmıştır. Bu durum, bazen o kadar ileri gitmiştir ki ikileme durumunda olan sözcüklerin ünlülerinin bile yazımlarının farklı olduğu durumlara rastlanmıştır. Metnimizde, ünlüler genel olarak harflerle gösterilmiştir, birkaç örnekte

ise harekeli gösterilmi tir. Ünlülerinin farklı biçimlerde yazıldığı sözcüklerin bazılarını u ekilde sıralayabiliriz:

<i>a artmasını</i> ( ) 1b/10	~	<i>a artmasın</i> ( ) 15a/9
<i>ba lanmı</i> ( ) 24b/11	~	<i>ba lanmı</i> ( ) 25a/7
<i>ço</i> ( ) 16b/8	~	<i>ço</i> ( ) 57b/5
<i>döndüre</i> ( ) 71a/12	~	<i>döndüre</i> ( ) 71a/12
<i>ı ır ana</i> ( ) 106a/21	~	<i>ı ır ana</i> ( ) 106b/2
<i>inen</i> ( ) 44b/11	~	<i>inen</i> ( ) 139b/10
<i>ara</i> ( ) 116a/14	~	<i>ara</i> ( )
<i>atı</i> ( ) 45a/4	~	<i>atı</i> ( ) 17a/1
<i>unutsa lı</i> ( ) 1b/5	~	<i>unutsa lı ı</i> ( ) 10b/6
<i>adum</i> ( ) 53a/5		<i>bisleseler</i> ( ) 80b/16
<i>kesgimlü</i> ( ) 97b/21		

Bu genel de erlendirmenin ardından ünlülerin yazımlarını *a* ünlüsünden *ba* lamak üzere de erlendirecek olursak u özellikler kar ımıza çıkmaktadır:

2.1.1.1.1. a Ünlüsünün Yazımı

Söz ba ında a ünlüsü

Söz ba ında *a* ünlüsü, genellikle *elif*( ), bazen de medli *elif*( ) ile gösterilmi tir:

<i>açalar</i> ( ) 59b/9		<i>anı</i> ( ) 3a/11
<i>azacu</i> ( ) 28b/20		<i>ac</i> ( ) 98a/13
<i>aya ı</i> ( ) 73a/5		<i>ayu</i> ( ) 55a/4
<i>a rısın</i> ( ) 135b/4	~	<i>a rıların</i> ( ) 2a/10
<i>alalar</i> ( ) 106a/7		<i>azacu</i> ( ) 6a/3
<i>arasın</i> ( ) 42b/3		<i>atdan</i> ( ) 3a/18

Söz içinde a ünlüsü

Söz içinde *a* ünlüsü, genellikle *elif* ( ) ile, bazen *i* aretsiz olarak, bazen de *he* ( ) ile gösterilmi tir:

yaya ( ) 2b/14	omayalar ( ) 109a/3
batan ( ) 2b/19	yumu a ( ) 119a/3
a ( ) 15b/4	uralar ( ) 65a/11
ya u ( ) 106a/2	atalar ( )
ya u ( ) 38a/6	a ınalar ( ) 109a/2

Söz sonunda a ünlüsü

Söz sonunda *a* ünlüsü, genellikle *he* ( ), bazen de *elif* ( ) ile gösterilmi tir:

ucında ( ) 89b/2	yu aruda ( ) 137b/16
aynaya ( ) 90a/10	a a a ( ) 10b/3
ola ( ) 120a/8	ola ( ) 28b/3
çıbana ( ) 10b/16	aña ( ) 46b/18
ba laya ( ) 5a/6	yaña ( ) 4b/9

2.1.1.1.2. e Ünlüsünün Yazımı

Söz ba ında e ünlüsü

Söz ba ında *e* ünlüsü, genellikle *elif* ( ) ile, bir örnekte ise üstünlü *elif* ( ) ile gösterilmi tir:

eski ( ) 5a/17	erligi ( ) 113a/2
etleri ( ) 15a/6	eylemesini ( ) 3a/14
eger ( ) 84b/7	ezmeye ( ) 101b/2
eksilmekdür ( ) 74b/8	eksik ( ) 64b/21
etmeyeler ( ) 126b/19	et ( ) 2b/21

Söz içinde e ünlüsü

Söz içinde *e* ünlüsü, genellikle herhangi bir *i* aret kullanılmadan ve bazen *he* ( ) ile, nadiren de *elif* ( ) ile gösterilmi tir:

gerile ( ) 64b/17	gözleyesin ( ) 86b/14
yelme ik ( ) 92b/8	vireler ( ) 46b/20

yelek ( ) 107b/8	yüregine (بورمکنه) 101a/3
geçen ( ) 77b/1	geñirmek ( ) 25b/5
eylenmi ( ) 106a/18	ekeler ( ) 30b/12
gelmemek ( ) 78a/1	yürüyen ( ) 76b/5

Söz sonunda e ünlüsü

Söz sonunda *e* ünlüsü, *he* ( ) ile gösterilmi tir. Bir örnekte ise aynı sözcük hem *elif* ( ) hem *he* ( ) ile yazılmı tır:

gicelerde ( ) 15b/11	dürte ( ) 81b/11
eyleye ( ) 38b/4	eyle ( ) 15a/8
ki ilere ( ) 39a/3	degme ( ) 10a/7
gelse ( ) 60b/5	südiyle ( ) 106b/16
belüñe ( ) 69a/6	üzerinde ( ) 120b/7
çeñe ( ) 1b/18	~ çeñe (چکه) 19b/4

2.1.1.1.3. ı ve i Ünlülerinin Yazımı

Söz ba nda ı ve i ünlüleri

Söz ba nda *ı* ve *i* ünlüleri, bazen *elif* ( ), bazen de *elif-ye* ( ) ile gösterilmi tir:

iki ( ) 48a/8	~ iki ( ) 4a/19
içdügi ( )	~ içseler ( ) 26b/21
igne ( ) 89b/13	~ igne ( ) 33b/20
ı lasa ( ) 40b/6	~ ı la alar ( ) 61a/20
ınç ıru ( ) 2a/5	~ ınç ıru ( ) 23a/7

Söz içinde ı ve i ünlüleri

Söz içinde *ı* ve *i* ünlüleri, bazen *ye* (,) ile gösterilmi , bazen de herhangi bir *i* aret olmadan yazılmı tır:

ı ıllar ( ) 7b/2	~ ı ıllamaz ( ) 7b/2
acısından ( ) 103a/5	~ acıdur ( ) 68b/16
gicir ( ) 123a/10	~ gicir (كجر) 102a/16
degin ( ) 53a/2	~ degin ( ) 4a/15
iriñ ( ) 32b/4	~ iriñ ( ) 64b/21

Söz sonunda ı ve i ünlüleri

Söz sonunda ı ve i ünlüleri, genellikle *ye* ( ), bazen de *ye* ( ) ile gösterilmi tir:

ek i (اكشى) 65a/1	amusu ( ) 9b/1
uyını ( ) 41b/16	uyuzı ( ) 126b/3
gibi ( ) 17b/18	yigirmi ( ) 140a/3
abı (قبى) 33b/17	balını (بالنى) 118a/21
ı ırdı ( ) 133a/12	kesilmegi ( ) 3a/17

2.1.1.1.4. o ve ö Ünlülerinin Yazımı

Türkçede *o* ve *ö* ünlüleri sadece ilk hecede yer almaktadır.

Söz ba ında o ve ö ünlüleri

Söz ba ında *o* ve *ö* ünlüleri, genellikle *elif-vav* ( ), nadiren de sadece *elif* ( ) ile gösterilmi tir:

o usa (اوقسه) 31b/2	~	o usa (اوقسه) 28a/17
omuzı ( ) 111a/10	~	omuz ( ) 111a/6
öksürük ( ) 42b/11	~	öksürük ( ) 42b/8
ökçe (اوکچه) 73a/12	~	ökçeden ( ) 104b/14
ol ( ) 33a/21	~	ol ( ) 32b/20
otuz ( ) 140a/5		ördek ( ) 93a/12

Söz içinde o ve ö ünlüleri

Söz içinde *o* ve *ö* ünlüleri, genellikle *vav* ( ) ile gösterilmekle birlikte, herhangi bir i aret kullanmadan yazıldı ı da olmu tur. Bazı sözcüklerde ise ikili yazımlar bulunmaktadır:

<i>döğüp</i> ( ) 116a/1		<i>duta</i> (دوته) 56a/1
<i>o ulasa</i> (قو قولسه)		<i>oyun</i> (قوين) 38a/6
<i>ço</i> ( ) 16b/8	~	<i>ço</i> ( ) 57b/5
<i>dört</i> ( ) 15b/8	~	<i>dört</i> ( ) 16a/8
<i>bögrekdeki</i> ( ) 59b/19	~	<i>bögrekdeki</i> (بكر كدى) 60b/3

2.1.1.1.5. u ve ü Ünlülerinin Yazımı

Söz ba nda u ve ü ünlüleri

Söz ba nda *u* ve *ü* ünlüleri, genellikle *elif-vav* ( ) , birkaç örnekte ise sadece *elif* ile gösterilmi tir:

<i>unutsa lu</i> (اوتتساقلغى) 10b/7	~	<i>unutsa lu</i> (انتتساقلغى) 38b/20
<i>uy usı</i> (اويقوسى) 31b/2	~	<i>uy u</i> (ايقو) 31b/1
<i>u unma</i> (اوغونمغى) 38a/10	~	<i>u unma</i> (اغونمغى) 38a/3
<i>uzanup</i> ( ) 107a/19		<i>üçünde</i> ( ) 140a/7
<i>ü ügen</i> ( ) 5b/16		<i>üzerlik</i> ( ) 68b/19

Söz içinde u ve ü ünlüleri

Söz içinde *u* ve *ü* ünlüleri, bazen *vav* ( ) ile gösterilmi , bazen de herhangi bir i aret kullanılmadan yazılmı tir:

<i>süglün</i> ( ) 6b/18	~	<i>süglün</i> ( ) 38b/8
<i>yu aru</i> (يوقارو) 19a/7	~	<i>yu aru</i> (يقارو) 19a/7
<i>uçu</i> ( ) 8a/10		<i>dutulan</i> ( ) 32a/15
<i>söğüt</i> ( ) 78b/11		<i>yüklü</i> (يوكلو) 67a/3
<i>sürünseler</i> ( ) 11a/16		<i>dükeli</i> (دوكلى) 47a/8

Söz sonunda u ve ü ünlüleri

Söz sonunda *u* ve *ü* ünlüleri, *vav* ( ) ile gösterilmi tir:

<i>diürlü</i> ( ) 8b/9		<i>ayu</i> (ايو) 8b/16
<i>eyegü</i> (ايكو) 94b/2		<i>içerü</i> (ايچرو) 33a/4
<i>indu</i> ( ) 12b/18		<i>o ulu</i> ( ) 95b/6
<i>girü</i> (كيرو) 11a/1		<i>ar u</i> ( ) 125a/6

2.1.1.2. Ünsüzlerin Yazımı

Metnimizde bazı ünsüzlerin yazımında birtakım farklılıklara rastlanmaktadır. Yazım özelli i olarak de erlendirdi imiz bu durumu nda kalan ünsüzlerin sesleri kar ılama özellikleri, Ses Bilgisi ba lı ı altında de erlendirilmi tir.

Eski Anadolu Türkçesi döneminde kullanılan iki ayrı yazım gelene i metnimizde ünsüzler açısından farklı yazılı ların ortaya çıkmasına sebep olmu tur. Bu

durum, Türklerin eskiden beri kullandıkları Uygur yazı geleneği ile Arap-Fars yazı geleneğinin henüz kendi imlasını oluşturamamış olması. Özgün yazı dilinde bir arada kullanılmasından kaynaklanmaktadır. Bu açıklamalardan sonra, bazı ünsüzlerin yazımında görülen farklılıkları şöyle örneklendirmek mümkündür:

2.1.1.2.1. p Ünsüzünün Yazımı

Metnimizde sözcük tabanı ve eklerin yazımında belirli bir kurala bağlı olmaksızın *p* için, aynı sözcüklerde bile, *b* ( ) veya *p* ( ) harfleri dönüşümlü olarak kullanılmıştır. Ancak *-up* / *-üp* zarf-fiil ekinin yazımında, birkaç istisna dışında, düzenli olarak *b* ( ) harfinin tercih edildiği görülmüştür:

Söz başlarında genellikle *b* ( ) harfi ile yazılmakla birlikte, az da olsa *p* ( ) harfi ile yazıldığı örnekler de vardır:

barma ( ) 13a/13 ~ parma ( ) 31a/1
biürüp ( ) 139b/7 ~ piürüp ( ) 6b/5
bilüç ( ) 102a/13 pañ ( ) 14b/1

Bazı sözcüklerde sözcük tabanında *p* ( ) ünsüzü için *p* ( ) harfi kullanılmıştır:

apuların (قبولرين) 125a/14 iple (ايپله) 79b/6
kepek ( ) 9b/3 arpa (ارپه) 95a/12
yaprağın (ياپراغن) 3b/19 opara ( ) 15b/7

Bazen aynı sözcüklerde *p* ( ) ünsüzü için hem *b* ( ) hem de *p* ( ) harfi kullanılmıştır:

opu ( ) 19b/4 ~ opu ( ) 111a/6
apda ( ) 127b/16 ~ apda ( ) 130a/7
aplar ( ) 6a/18 ~ aplayu oyalar (قاپليو قويلر) 19b/18

Zarf-fiil ekinin yazımında genellikle *b* ( ) harfi kullanılmıştır. Bunun yanında *a* ağızdaki birkaç örnekte olmak kaydıyla *p* ( ) harfinin kullanıldığı da görülmüştür. Bir örnekte ise ikili yazım söz konusudur:

çıup ( ) 75b/21 ıup ( ) 101a/19
alup ( ) 120a/9 delüp ( ) 98b/14
dögüp ( ) 9a/20 eyleyüp (ايليوب) 13b/2

yumup (يومپ) 29b/1   yeyüp (بيوپ) 34b/7
yayup (يايوپ) 53b/4   ~ yayup (يايوب) 53b/5

2.1.1.2.2. ç Ünsüzünün Yazımı

Eski Anadolu Türkçesi döneminde bu ünsüz, ç ( ) ve c ( ) harfleri ile dönü ümlü olarak gösterilmi tir. Metnimizde ise ç ünsüzü, sözcük tabanı ve eklerin yazımında bazı sözcüklerde sadece ç ( ) harfi ile gösterilirken, bazı sözcüklerde ise ç ( ) ve c ( ) harfleri ile dönü ümlü olarak gösterilmi tir. Ancak bilhassa söz sonunda ço unlukla c ( ) harfinin tercih edildi i görülmü tür:

ç ( ) harfi ile yazılanlar:

çal ayalar (چالايار) 138b/10

çekirge (چكرگه) 109a/10

çeñesin (چكهسين) 19b/6

Arabça (عربچه) (131b/21)

uçu ( ) 103b/21

c ( ) harfi ile yazılanlar:

çabalar (چابلار) 139b/20

birkaç ( ) 41a/3

bulamaç ( ) 95b/9

burça ( ) 24a/15

a aç ( ) 31a/1

hem ç ( ) hem de c ( ) harfi ile yazılanlar:

çal oyun (چالقيون) 58b/12   ~ *çal oyun* (چالقيون) 29b/1

çıbanı (چبانی) 104a/12   ~ *çıbana* (چبانه) 104a/13

çiçek ( ) 106a/4   ~ *çiçek* ( ) 16b/9

buçu ( ) 6b/14   ~ *buçu* ( ) 8b/2

ça ( ) 41a/5   ~ *ça* ( ) 107a/3

istedükçe (استدکچه) 84a/13   ~ *istedükce* (استدوکجه) 124a/19

üç ( ) 132a/2   ~ *üç* ( ) 130a/15

2.1.1.2.3. s Ünsüzünün Yazımı

Metnimizde *s* ünsüzü, ön ünlülü sözcüklerde genellikle *sin* ( ) ile gösterilmi tir. Ancak bazı sözcüklerde *sad* ( ) ile gösterildi i de olmu tur. Art ünlülü sözcüklerde ise *sad* ( ) ile gösterilmekle birlikte, birçok sözcükte *sin* ( ) ile gösterildi i de olmu tur. Eklerin yazımında da aynı ikilik söz konusudur. Bazen aynı satırda, hatta alta alta gelen sözcüklerde dahi iki farklı yazıma ahit olmak mümkündür:

Ön ünlülü sözcüklerin *sin* ( ) ile yazılması:

semüz ( ) 16a/7	siñdürür ( ) 130b/15
sürseler ( ) 100a/5	segirse (سكرسه) 9a/6
serçe (سرچه) 25b/10	sekiz ( ) 121a/5
silseler (سلهله) 15b/5	süze ( ) 81b/3

Ön ünlülü sözcüklerde ikili yazımlar:

<i>süre</i> ( ) 4a/14	~	üre ( ) 17a/8
südüñ ( ) 20b/14	~	üd ( ) 20b/14

Art ünlülü sözcüklerin *sad* ( ) ile yazılması:

a alda ( ) 98b/8	aplayalar (صاپليهلر) 13b/7
a ıldu (صاغلدوغی) 24a/3	aru ( ) 141b/9
aman ( ) 16b/20	arp ( ) 11b/1
ovu ( ) 6a/7	uvardu (صواردوغی) 96a/3

Art ünlülü sözcüklerin *sin* ( ) ile yazılması:

sa ala (سقاله) 99a/3	sıracayı ( ) 3b/2
sırça (سيرچا) 65b/7	sıçanlar ( ) 109b/2
sıtma (ستمه) 77a/3	saça ın ( ) 123a/21

Art ünlülü sözcüklerde ikili yazımlar:

o alar (صوقهله) 57b/1	~	so alar (سوقهله) 59a/1
o anı (صوغانی) 132b/16	~	so an ( ) 96b/3
ızısı (صزی سی) 74a/13	~	sızı (سزی) 75a/13
a ır ( ) 32a/21	~	sa ır ( ) 32b/9

aç ( ) 3a/4 ~ saç ( ) 3a/5

Art ünlülü eklerde *sad* ( ) kullanılması ve ikili yazımlar:

ı la alar (ایصلاصلر) 61a/20 ~ ı lasalar ( ) 11b/16

u ama ( ) 18b/7

2.1.1.2.4. t Ünsüzünün Yazımı

Metnimizde *t* ünsüzü, art ünlülü sözcüklerde, söz ba nda birkaç örnek hariç, *tt* ( ) ile gösterilmi tir. Bir örnekte de ikili yazım tespit edilmi tir. Ön ünlülü sözcüklerde ise ço unlukla *te* ( ) ile yazılırken, bazı sözcüklerde söz ba nda hem *te* ( ) hem de genel yazıma aykırı olarak *tt* ( ) ile gösterilmi tir:

Art ünlülü sözcüklerin *tt* ( ) ile yazılması:

amar ( ) 139b/3

opu ı (طپوغی) 19b/9

ala ( ) 47b/2

op olu ( ) 103a/9

a lasalar ( ) 13a/6

u a dan ( ) 20a/14

abanı (طبانى) 19b/9

uluñ ( ) 90b/14

aru ( ) 44b/6

utam ( ) 70b/5

Art ünlülü sözcüklerin *te* ( ) ile yazılması:

tozdan ( ) 24b/21

tarlaya (تارلیه) 109a/16

talı (تالی) 7b/8

Art ünlülü sözcüklerde ikili yazım:

avu ( ) 98a/14

~ tavuk ( ) 98a/5

Ön ünlülü sözcüklerin *te* ( ) ile yazılması:

temren ( ) 2b/19

tüküre ( ) 15a/3

terleyen (ترلین) 113b/2

tütüni (توتونى) 107b/21

tere ( ) 116a/15

tüiy (تیلری) 93b/13

getürür ( ) 80a/11

tütsü ( ) 66a/6

eti (اتی) 80b/10

bitüre ( ) 86b/5

Ön ünlülü sözcüklerin söz ba ında tı ( ) ile yazılması ve ikili yazımlar:

eve ( ) 136b/3	ökesin (طوكهسن) 123b/1
ört ( ) 118a/18	ögüp ( ) 115b/12
ö eginden ( ) 140b/3	ükeli (كلى) 136a/11
türtüp ( ) 36a/5	ürteler ( ) 123a/5
tütüzdürseler ( ) 109b/13	ütüzdürseler ( ) 109b/6

2.1.1.2.5. ñ Ünsüzünün Yazımı

Damak ünsüzü ñ metnimizde genellikle *kef* ( ) harfi ile gösterilirken, bu ünsüz için üç noktalı *kef* (كڭ) harfi de kullanılmı tır. Bir örnekte ise *nun-kef* ( ) ile gösterilmi tir.

kef ( ) ve üç noktalı *kef* (كڭ) ile yazılması:

aña ( ) 86b/1	yaña ina (يڭاغنه) 15b/8
beñzer ( ) 86b/13	siñe (سڭه) 121a/13
anuñ ( ) 139a/5	diñmesin (دڭمهسن) 1b/7
a ularuñ ( ) 98b/8	çiçeginüñ ( ) 4b/17
siñek ( ) 109a/9	siñek (سيڭك) 3a/15
geñzi (كڭزى) 4b/4	geñzi (كڭزى) 12b/3

nun-kef ( ) ile yazılması:

anuñla (انونكله) 84b/9

2.1.1.3. Bazı Önemli Yazımlar

2.1.1.3.1. Biti ik Yazımlar

Bu bölümde bazı sözcüklerin eser içerisinde biti ik yazımlarından bahsedilecektir. Bu sözcüklerin yazımında kesin bir kural yoktur. Bazen biti ik bazen de ayrı yazılabilmektedir. *ki, kim; ile, için, mi* ve *ek-eylem* yazımları bu duruma örnek olarak verilebilir:

ki, kim ba laçlarının biti ik yazımı:

<i>ba asın-ki</i> (بقهسنكه) 41a/3	<i>ne-kim</i> ( ) 4a/17
<i>öyle-ki</i> (شويلكه) 34b/1	<i>öyle-kim</i> (شويلكم) 4b/6

o lan-ki (اوغلانکه) 60b/6   *açan-kim* ( ) 21b/2
bil-ki (بلکه) 141b/1   *bil-kim* ( ) 83b/3
a rıstı-ki (اغری سیکی) 131a/10   *ol-kim* ( ) 132a/4

ile, için edatlarının biti ik yazımı:

balıla (باليله) 115b/3   *çubu ıla* (چبوغله) 20b/2
uyıla (صوييله) 5a/12   *uzıla* (طوزيله) 11a/10
ekimile (حکمیله) 113a/13   *barma ıla* (برماغله) 58b/21
anuñçun-kim ( ) 128a/17   *a rısıçun* (اغریسیچون) 29a/19
def için (دفعیچون) 43a/3   *afr yıçun* (صفرایچون) 52b/1

mI soru eki, eklendi i sözcü e biti ik yazılmaktadır. Sadece biti meyen harflerden sonra ayrı yazıldı ı görülmektedir:

a -mıdur ( ) 84b/16   *a -mıdur* ( ) 88a/8
a -mıdur ( ) 96a/14   *b ıl-mıdur* ( ) 57a/13
uduz-mıdur ( ) 96a/14

ek-eylem'in biti ik yazımı:

dü diyse (دوشدیسه) 28b/14   *etdiyse* (اندیسه) 122b/12
oldıysa (اولدیسه) 29a/4   *ba ladıysa* (باشلادیسه) 17a/5

2.1.1.3.2. Belirtme Durumu Ekinin Yazılı ı

-ı, -i belirtme durumu eki, metnimizde ünsüzle biten sözcüklerden sonra her zaman *ye* (ی/) ile gösterilmektedir. Ünlü ile biten sözcüklerden sonra ise *ye* (ی/), bazen de *hemze* ( ) ile yazılmaktadır. Bir örnekte ise *hemzeli ye* ( ) ile yazıldı ı görülmektedir:

demregüyi (دمرەگۆی) 86b/13 ~ *demregüyi* ( ) 86b/19
göyi ( ) 86b/8   *evi* (وی) 34a/9
kedüyi (کدۆی) 76b/15
ısıtmayı ( ) ~ *ısıtmayı* (ستماء) 52b/20
igneyi ( ) 7b/16   *yumurdayı* (یمرده) 124b/1
a yı ( ) 93b/3

2.1.1.4. Bazı eddeli ve Tenvinli Yazımlar

Az sayıda Türkçe sözcükte yan yana gelen aynı ünsüzü göstermek için ikinci ünsüz edde ile gösterilmektedir:

a ı (اصّی) 131b/2   ıssı (اسّی) 11a/10
kellesin (كلسین) 7a/19   u ı (اصّی) 38b/2
ya ılayup (یاصّی لیوب) 14a/17

Ayrıca *elli* sözcü ünün yazımında harfle beraber edde kullanılmaktadır:

elli (اللی) 28b/6

Türkçe sadece bir örnekte tenvinli yazım tespit edilmiştir:

a a an ( ) “asasın”

2.1.2. Alıntı Sözcüklerin Yazımı

Metnimizde Türkçe sözcüklerin yanında yabancı sözcüklerde de farklı yazımlara rastlamak mümkündür. Özellikle Arapça ve Farsça bazı sözcüklerin yazımında bir birli in bulunmadığını söyleyebiliriz. Bu tür sözcükleri bitki ve hastalık adları ile bunların dışında kalan sözcükler olarak ikiye ayırmayı tercih ettik.

2.1.2.1. Bitki ve Hastalık Adlarının Yazımı

ncelediğimiz eser, oldukça fazla sayıda bitki ve hastalık adını bünyesinde barındırmaktadır. Eserde geçen bu sözcüklerin yazımına baktığımızda pek çoğunda bir birli in olmadığını söz etmek mümkündür. Bir sözcü ün iki, hatta üç farklı yazımına bile rastlamaktayız. Bu farklı yazılımlardan hangisinin esas olduğunu bilmek mümkün değildir. Bu sebeple eserdeki yazılımları bağılı kalınarak okunmuştur:

a r bin ( ) 21b/4   ~   serey n (سریان) 122b/17
benefsec ( ) 3a/17   ~   benefs c (بنفسیج) 74a/18
benef e (بنفشه) 15b/9   ~   benef ec ( ) 42a/20
ma denüs ( ) 97a/2   ~   ma denüs (مغدنوسی) 60b/16
nı r se (نقریسه) 72b/7   ~   nı r (نقریض) 70a/15
a f r ( ) 87a/8 ~ a bur ( ) 84b/2 ~ a p r ( ) 87a/8
na na ( ) 26b/13 ~ na n ( ) 23a/19 ~ na ne (نعنه) 26b/6

2.1.2.2. Bitki ve Hastalık Adları Dışında Kalanların Yazımı

Yukarıda bahsettiğimiz örneklerin dışında eser içerisinde geçen Arapça ve Farsça sözcüklerin yazımında da birtakım farklılıklar göze çarpmaktadır. Bu yazım farklılıkları, genelde yanlış harf kullanmadan veya bazı harfleri eksik yazmadan kaynaklanmaktadır. Biz, yanlış harf kullanımından kaynaklanan sözcüklerin asıl yazımlarını göz önünde bulundurarak bunları düzeltme yoluna gittik ve yanlış yazımlarını da dipnotta belirttik. Eksik harf kullanmadan kaynaklanan yanlışlıkları ise eksik harfi köşeli parantez [ ] içerisinde göstererek düzelttik. Bazı sözcüklerin Türkçe söylenişine uygun yazıldığı örnekler de bulunmaktadır. Bunları ise yazıldığı biçime bağlı olarak okumayı uygun gördük:

Yazımlarında düzeltmeler yaptığımız sözcükler:

hażm (هضم) 27a/7	>	ha m (هضم) 26a/15
vaya (طاويه) 85b/6	>	t va ( ) 110a/17
hav nda ( ) 115b/5	>	hav n (هوان) 72b/1
evr[ ]m ( ) 3b/1		ze[b] lin (زيلن) 7b/12
m [m]-r[ ] an ( ) 57a/8		pey [ ]mber (يغمبر) 112b/9

Bazı sözcüklerin hem orijinal yazımları hem de Türkçe söyleyişine uygun yazımları bir arada bulunmaktadır:

ha im (هظيم) 51b/4	~	ha m (هضم) 2a/9
fa ide ( ) 17a/5	~	f yide (يُ) 7b/7
c izdür ( ) 29b/8	~	c yizdür (جَائِ) 3a/19
m il ( ) 9a/3	~	m yildür (مايلدر) 81a/10

2.2. Ses Bilgisi

2.2.1. Ünlüler

Öncelediğimiz metinde, bugün olduğu gibi Türkçenin tarihî dönemlerinde de kullanılan sekiz ünlü (a, e, ı, i, o, ö, u, ü) bulunmaktadır. Kapalı e ( ) için ayırıcı veya özel bir işaret kullanılmamıştır. Birincil uzun ünlülü birkaç sözcüğün yazımında *medli elif* ( ) kullanılmıştır; ancak bu durum geneli kapsamaktan uzak kalmıştır.

2.2.1.1. Kök Hecede e / / i Meselesi

Türkçenin bilinen ilk yazılı eserlerinden günümüz Türkçesinin yazı ve konu ma diline gelene kadar bazı sözcüklerde kök hecedeki e / / i ünlüleri, sürekli de i iklik gösterir. Bu de i iklik, kapalı e olarak adlandırılan ünlüsünün dönemler boyunca farklı yazımlarından kaynaklanmaktadır. Bu durumu Türkçenin tarihî devirleri boyunca özetleyecek olursak öyle bir tablo kar ımıza çıkmaktadır:

Türkçenin bilinen ilk yazılı eserleri olan Orhon Yazıtlarında e / / i ünlülerinin yazımında üç durum söz konusudur: Asli *i* sesi, † i areti ile; asli *e* sesi, ya ‡ i areti ile ya da i aretsiz; sesi ise ya *i* sesinin de gösterilmesinde kullanılan † ile ya da i aretsiz olarak gösterilmi tir (Tekin 2000: 48; Yılmaz Ceylan 1991: 157-158).

Orhon Türkçesinde rastlanan bu ikili yazımlar, Thomsen'a göre bir kapalı e ( ) ünlüsünün varlı na i arettir. Daha sonra *e* ve *i* arası bir sesi gösteren bu ünlünün, bazı Yenisey yazıtlarında özel olarak † i areti ile kök hecede gösterilmesi ünlüsünün varlı mı peki tirmi tir (Tekin 2000: 48)

Orhon Yazıtlarındaki durum Uygurlar döneminde Uygur, Mani ve Brahmi yazılarında da devam etmi tir. Uygur ve Mani yazısında bazen *ä* bazen de *i* ile temsil edilen kapalı bir ünlünün olması gerekir. Brahmi yazısında da *e* ünlüsünü *ä* ünlüsünden ayırt eden yazımlara rastlamak mümkündür (Akalin 2007: 34). Ayrıca, Eski Türkçedeki kapalı e ünlüsünün kullanımı O uzca özellikler olarak da de erlendirilmi tir (Korkmaz 2013: 45).

Karahanlılar döneminden itibaren Arap harflerinin Türkçedeki sesleri kar ılamada yetersiz kalması ile kapalı e ünlüsünü tespit etmek zorla mı tır. Bu dönemde asli *i* ve *e* sesi için olmamak kaydıyla *i* / *e* sesleri arasında bir oynaklık vardır (Mansuro lu 1988:136).

Harezmi Türkçesi döneminde ise Nehcü'l-Ferâdîs'in Yeni Cami nüshasındaki ünlüsünün gösterili ekli ilgi çekicidir. Arap harflerinin izin verdi i ölçüde kapalı e ünlüsü bu nüshada üstünlü ye (ِ) ile gösterilmi tir: *b r-* (بِر), *b* (بِش), *b g* (بِك). Eckmann (1996: 7), bu yazılı la neyin kastedildi inin bilinemeyece ini; ama bunun *e* ve *i*'den farklı bir sesin kar ılı ı olması gerekti ini ve burada kapalı e görmek temayülünde olundu unu belirtir. Yücel (2007: 2016), Nehcü'l-Ferâdîs'te *üstün* ile *ye*

üzerine *cezim* ( ) yahut ikinci bir *üstün* getirilerek ( ) yazılan *i* aretin *uzun-kapalı e* ($\bar{e}$)'yi kar ıladı nı belirtmi tir.

Ça atay Türkçesinde Nevâyî'nin Muhâkemetü'l-Lügateyn adlı eserinde Türk dilinin Arap alfabesiyle yazımı ve o harflerin Türk dilindeki ünlü ve ünsüz sesleri kar ılaması hakkında verdi i bilgiler bu konuya açıklık getiren cinstendir. Nevâyî, özetle, Arapçadaki *y* (ﻯ) harfinin Türkçede üç ayrı ünlü sesi; yani (kapalı *e*), *i* ve Farsça uzun *î*'yi kar ıladı nı belirterek u örnekleri vermi tir: *b z* "bez", *biz* "üçüncü ki i zamiri", *t r* "ok" (Kocao lu 2003: 1-2).

Eski Anadolu Türkçesi döneminde Arap yazı gelene inin O uz lehçesine yeni yeni uygulandı ı göz önünde bulundurulacak olursa, genel olarak *e* ve *i* ünlülerinin ikili yazımlarının devam etti i görülmektedir. Bu durum hakkında Korkmaz (2005a: 496-497), bu konuyla ilgili yapılan çalı maları da de erlendirerek, Eski Anadolu Türkçesinde ilk hecedeki *i* ünlülerinin yer yer *i*'den ve açık *e*'den ayrı kapalı bir *e* ( ) ile yer de i tirdi ini, dolayısıyla da bu dönemde açık *e* yanında kapalı *e* ( ) ünlüsünün de bulundu unu, bunun da V. Thomsen, K. Foy, W. Radloff, Gy. Németh, A. von Gabain tarafından yapılan ara tırma ve yayınlarla artık kesinli e kavu tu unu belirtmi tir. Ancak konuya yazım-ses ba lantısı açısından baktı ımızda söz konusu sözcükler bu dönem metinlerinde Eski Türkçede oldu u gibi farklı iki imlâ ile de il, çoklukla tek bir imlâ ile ve esre veya esreli *y*'lerle yazılmı lardır. Böyle durumlarda yazım-ses ba lantısı kurabilmek için esreli ve üstünlü yazılı ların eserdeki a ırlık düzeyi, eserin kopya yeri ve dönemi ile aslına ve kopyasına ait ekiller göz önünde bulundurulmak suretiyle *i*'li veya kapalı *e*'li ekli tercih yolunda bir normale meye gidilebilir. Ancak ba tanba a esre veya esreli *y*'li yazılı ların hâkim oldu u dönem ve eserlerde, bu yazılı ı, Eski Anadolu Türkçesinde kapalı *e*'yi gösteren özel bir *i* aret yoktur diye kapalı *e* olarak de erlendirmek, bize yazım-ses ba lantısı açısından pek isabetli görünmemektedir.

Dönemin kurallı ve oturmu bir imlasının olmaması veya Arap alfabesinin fonetik göstergeler açısından yetersiz olması gibi sebeplerle kök hecede söz konusu seslerin *e*, *i* ya da kapalı *e* ( ) oldu unun söylenmesi güç oldu u gibi; bu seslerin zamanla nasıl bir geli me gösterdi i ve geli menin hangi yöne do ru oldu unun ortaya konması da oldukça güçtür (Emino lu 2008: 64).

Yukarıda yapılan bu de erlendirmelerden sonra, biz de bu dönem metinlerindeki bazı sözcüklerde kapalı e ( ) ünlüsünün varlı ını kabul etmekteyiz. A a ıda verdi imiz örnekler göz önüne alındı ında ikili yazımların varlı ı, kapalı e ( ) ünlüsünü i aret etmektedir. Ancak yine de *esreli* ve *ye* (ی) ünlülü yazılı lara bakarak metinde kapalı e olarak okumanın betimlemeli yöntemde uygun olmayaca ı dü ünülmektedir. Bu durum, yazım-ses bilimi açısından de erlendirildi inde, kapalı e'nin kullanıldı ı sözcüklerin geli im ve de i im a amalarını gösterebilmek için hareke, harekeli ünlü veya sadece ünlü ile yazılı larına uymanın daha do ru oldu u kanısını ta ımaktayız.

Kitâb-ı Tıbb-ı Hikmet, birkaç sözcükteki i aretlemenin dı ında harekesiz bir metindir. Bu nedenle de kök hecedeki bu ünlülerin durumunu tespit etmek için eser içerisinde ünlü ile yazılmı olduklarını esas aldık. Kök hecede *ye* (ی) ile yazılmı olanlar ve ünlü yazılmadan *esre* ile harekelenenleri *i*; *ye*'siz yazılmı olanları da *e* ile gösterdik. Buna göre metnimizin bu sözcüklerin yazımında göstermi oldu u durumu u örneklerle açıklamak mümkündür:

Hem *ye* (ی) ile hem de *ye*'siz yazılanlar:

<i>itmek</i> (ایتمك) 4b/11	~	etmek ( ) (3b/7)
<i>di ilür</i> (ديشيلور) 15b/21	~	de ilür ( ) 102a/5
<i>iri mi dür</i> (ايرشمشدر) 37b/7	~	eri mi ( ) 105a/13
<i>yil</i> (ييل) 50a/2	~	<i>yel</i> (يل) 23b/19
<i>bil</i> (بيل) 50a/4	~	<i>belini</i> (بيليني) 56a/16
<i>yidüreler</i> (بيدورملر) 54b/16	~	<i>yedüreler</i> (يدورملر) 127b/10
<i>dirler</i> (ديرلر) 3a/12	~	<i>derler</i> ( ) 115a/11
<i>kiçe</i> (كيجه) 90b/1	~	<i>keçe</i> (كچه) 57a/10
<i>irkek</i> (ايركك) 108a/3	~	<i>erkek</i> ( ) 66b/7
<i>yiri</i> (بيري) 124b/19	~	<i>yeri</i> (پري) 91b/15
<i>gide</i> (كيديه) 7a/18	~	<i>gede</i> ( ) 132b/9
<i>girü</i> (كيرو) 11a/1	~	<i>gerü</i> ( ) 14a/5

Sadece *ye* (ی) ile yazılanlar:

vire (ويره) 37b/10

gice (كيجه) 7b/2

ye'siz yazılanlar:

e itmek ( ) 32a/17

be ( ) 35b/16

yedi (یدی) 110a/3

eyü (ایو) 3b/10

ye (ی) ünsüzü yazılmadan sadece esre ile yazılanlar:

bisleseler ( ) 80b/16

yinmez (ینمز) 132a/5

Eserimizin kapalı *e* ( ) konusunda *e / i* kullanımını bakımından durumunu bir tablo hâlinde gösterecek olursak öyle bir durum karşımıza çıkmaktadır:

e'li Yazımlar	Adet	i'li Yazımlar	Adet
bel	9	bil	38
besle-	-	bisle-	1
be	88	bi	-
de-	10	di-	164
de -	16	di -	1
en	-	in / iñ	3
en-	36	in-	42
er	30	ir	3
er-	2	ir-	5
erte	8	irte	3
e it-	14	i it-	-
et-	184	it-	913
eyü	189	iyü	-
gece	-	gice	86
geç	11	giç	5
geç-	84	giç-	1
gerü	4	girü	53
get-	132	git-	24
gey-	30	giy-	-

e’li Yazımlar	Adet	i’li Yazımlar	Adet
geñ	-	giñ	3
keçe	1	kiçe	2
ver-	-	vir-	229
ye-	677	yi-	3
yedi	39	yidi	-
yeg	27	yig	1
yel	55	yil	15
yene	13	yine	-
yer	230	yir	4
yet-	9	yit-	-
yetmi	4	yitmi	-
Toplam	1902		1595
Oran	% 54		% 46

Yukarıda verdi imiz tabloya göre *e’li* ve *i’li* örneklerin birbirine yakın oranlarda kullanıldı ı söylenebilir. Sadece bazı sözcüklerde *e’li* örneklerin bazı sözcüklerde ise *i’li* örneklerin daha fazla oldu u görülür.

2.2.1.2. Ünlü Uzunlukları

Türk dilinde birincil uzun ünlülerin varlı ı, XIX. yüzyılın ortalarından itibaren tartışılmaya başlanmıştır. Ancak en eski yazılı belgelerden başlayarak bütün Türk lehçe ve a ızlardaki uzun ünlülerin tespiti kolay olmamıştır. Günümüze ulaşan tarihî metinlerin çeşitli alfabelerle yazılması, kullanılan alfabelerin Türkçenin fonetiğini, özellikle ünlüleri, yeteri kadar karşılamayı ve farklı imlâ gelenekleri, uzun ünlülerin tespitini güçleştirmiştir (Bağcıbaşı 2007: 90). Ancak yapılan çalışmalar çerçevesinde bugün, uzun ünlüleri Türkçenin Yakut, Türkmen ve Halaç lehçelerinde takip etmemiz mümkündür.

Orhon Türkçesi ünlü sisteminin önemli bir özelliği de bu ünlülerin uzun türlerinin de bulunmasıdır. Başka bir deyişle, Orhon Türkçesinde ünlü uzunluğ fonemiktir, yani anlam farkı yapar (Tekin 2000: 44).

Eski Türkçede varlığı bilinen asli ünlü uzunlukları günümüzde de bazı lehçe ve ağızlarda hâlâ devam ettiğine göre, XIII-XV. yüzyıl Anadolu Türkçesi döneminde de bulunuyor olabilir (Gülsevin 2009: 53).

Eski Anadolu Türkçesi döneminde Arap yazısının elverdiği ölçüde asli uzun ünlüleri takip etmek mümkünse de kesin kanıtlara varmak yine de güçtür. Elimizdeki verilerden biri, bu uzunluğun bazı sözcüklerde *elif*, *vav* ve *ye* ünlüleriyle, *med* ve çekme üretlerinin kullanılmasıyla sağlanmıştır. Bu üretlerin kullanılmasıyla ünlü uzunlukları arasında yazım-dil bilimi açısından bir ilişki olduğu açıktır. Bu harf ve üretlerin kullanılması her zaman bir uzunluk belirtisi sayılmamalıdır; ancak Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde bazı Türkçe sözcüklerin, ç ‘aç’ (, چ); *d* ‘ad, unvan’ (, اد); *v* ‘av’ (, و); *v r* ‘var’ ( ); *n* ‘in, höyük’ (اين) eklerinde gösterilmesi birer ses deşeri taşıyan üretlerdir (Korkmaz 2005a: 499).

Eski Anadolu Türkçesi dönemi eserlerinde *medli elif*, *medli üstünlü elif* ve *medli dik üstünlü elif* ile yazılan ve birincil uzun ünlü olduğu düşünülen bazı sözcüklerin yazımında görülen tutarsızlıklar ve bazen birincil uzun ünlü olmadığı hâlde bu üretlerle yazılan ünlüler, bu dönemde birincil uzun ünlülerin tespitini tartışılabilir bir duruma getirmektedir.

Eski Anadolu Türkçesi dönemi metinlerinde birincil uzun ünlüyü belirlemede elimizdeki bir dizi veri, uzun ünlüyü takip eden ünsüzün ötümlü olmasıdır. Bu tür sözcükler, ünlüyle başlayan bir ek almadığı veya kendisinden sonra ünlüyle başlayan bir sözcük gelmediği hâlde, yalnız durumdayken, kendisinden sonra ünsüzle başlayan bir ek aldığında veya kendisinden sonra ünsüzle başlayan bir sözcük geldiğinde ötümlü yazılırlar.

Üzerinde çalıştığımız elyazması, harekesiz bir eserdir. Ancak bazı sözcüklerin yazımında, bir sözcüğün tüm yazımlarında olmamak kaydıyla, *medli elif* görülmektedir: (*ad* ( ) 116b/18, *ac* ve *susuz* ( ) 101b/15, *at derisin* ( ) 4b/14). Bu yazımların uzun ünlülerin varlığını kanıtlamada tartışılabilir olduğu yukarıda belirttik. İkinci olarak, metnimizde bazı sözcüklerin yukarıda belirtilen durum çerçevesinde ötümlü olması da birincil uzun ünlülerin metnimizdeki göstergeleri olarak değerlendirilebilir.

Metnimizde birincil uzun ünlülü bazı sözcükler, ünsüzle ba layan bir ek aldı ı veya kendisinden sonra ünsüzle ba layan bir sözcük geldi inde ötümlüle mi tir. Ayrıca, aynı sözcüklerin ünsüzle ba layan bir ek aldı ında veya kendisinden sonra ünsüzle ba layan bir sözcük geldi inde hem ötümlü hem de ötümsüz yazıldı ı tespit edilmi tir. Bu durum, ünlü uzunlu unun bir i areti olarak de erlendirilebilir:

süd kesile ( ) 9b/7

yudsa (يودسه) 24a/16

ac arnına ( ) 9b/10

urd yetle ( ) 14b/1

oddan ( ) 112b/21

yud un- (يودغون) 107b/1

aç günde ( ) 85a/12

urt girmeye ( ) 109b/16

otda ( ) 110b/2

2.2.1.3. Ünlü Uyumları

2.2.1.3.1. Artlık-Önlük Uyumu

Türkçenin tarihî devirlerinden beri en belirgin özelli i ses uyumudur. Bu dönem metinlerinde de artlık-önlük uyumu da denilen dil uyumu istisna ekler dı ında sa lamdır (Develi 1995: 48).

Artlık-önlük uyumu Türkçe ses yapısının temelini olu turan bir özelliktir. Bu özellik, metnimizde kendisinden önceki sözcü e bitik olarak yazılan *ile* ve *için* edatlarının art ünlülü sözcüklerde uyuma girmesiyle de kendini gösterir (*uyıla* 128a/10, *a u ıla* 128b/16; *a rısıçun* 13b/20, *anuñçun* 128a/17). Hatta, Arapça ve Farsça sözcüklerin de, birkaç istisna dı ında, bu kurala uyduruldu u görülmü tür. Ancak *-ki* aitlik (Ekin ünsüzünün tonlula arak uyuma girdi i örnekler de vardır.) ve *-ken* zarf-fiil ekleri art ünlülü sözcüklerde uyuma aykırıdır. Bunun yanında, bazı Türkçe ve alıntı art ve ön önlülü sözcüklere gelen eklerde birtakım uyumsuzluklar da tespit edilmi tir. Bu uyumsuzluklar, bazen metnimizde aynı sözcüklerde ikili kullanımları da beraberinde getirmi tir.

-ki aitlik ekinin yazımı:

Bu ek, metnimizde ön ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girerken, art ünlülü sözcüklerde genellikle uyum dı ıdır. Ancak Eski Türkçe ve Eski Anadolu Türkçesinde *-ı/-ki* biçimlerinde uyuma giren bir özellik ta ıdı ı ve eklendi i sözcükte iki ünlü

arasında kalınca ünsüzünün tonlula tı ı (Korkmaz 2003: 264) da belirtilmi tir. Bu açıklamaya metnimizde uyan örnekler unlardır:

arında ı (2b/2), avu da ı (2b/4), ba ırda ı (24b/4), ba da ı (24b/7), yanında ı (56a/20)

Ön ünlülü sözcüklerde uyuma giren ve art ünlülü sözcüklerde uyum dı nda kalan örnekler:

içindeki (11b/21), gözdeki (30b/8), bögrekdeki (59a/15), evvelkinden (102b/5); avu daki (60b/3), yanındaki (111b/12), o lanlı ndaki (16b/9)

-ken zarf-fiil ekinin yazımı:

-ken zarf-fiil eki, ön ünlülü sözcüklerde uyuma girerken, art ünlülü sözcüklerde uyuma girmemi tir:

içerken (20b/8), çekerken (91a/20), bi ürürken (136b/16)

o ayorken (7a/9), yaturken (7b/19), olımı ken (38a/7), ya arken (110a/17)

ya iken (28a/14), açu iken (31a/1), ısıca iken (43a/13)

Artlık-önlük uyumuna girmeyen di er ekler:

Genellikle artlık-önlük uyumuna girdi i hâlde bazı Türkçe sözcüklerde a a ıdaki eklerin uyuma girmeyen örnekleri veya hem uyumlu hem uyumsuz biçimleri görülmektedir. Aynı durum, bazı yabancı sözcüklerde de tespit edilmi tir:

dilcu (3a/12)	~	dilcük (107a/9)
yumrucek (17b/17)	~	yumruca (15b/1)
gicidu da (20a/16)	~	gicidür (81a/10)
a ırligin (34a/13)	~	a ırlı ın (118a/2)
alacak (136b/21)	~	alıca (14b/18)
damlacügin (45a/15)		

u alenmek (9a/9)	~	u alanma (35a/18)
astalı dan (84a/14)	~	astelik (2a/14)
mi d rcük (45a/13)		

Metnimizde an ı, an ı eklinde uyuma girmi olarak yazılan “hangi” sözcü ü iki yerde uyumsuz olarak geçmektedir:

anki (11a/3-76a/3)

2.2.1.3.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Bir kelimenin ilk hecesinin ünlüsü düz ise onu takip edecek hece veya hecelerin ünlüsünün düz; yuvarlak ise onu takip edecek hece veya hecelerin ünlüsünün ya dar-yuvarlak ya da düz-*geni* olması düzlük-yuvarlaklık uyumu olarak nitelendirilir. Ancak Eski Anadolu Türkçesindeki yuvarlakla ma ve düzle me dudak uyumunu büyük ölçüde bozmaktadır (Köktekin 2011: 75). Henüz yerle memi olan Eski Anadolu Türkçesi yazı gelene i çerçevesinde sözcüklerin kök, gövde ve eklerinin yazımında ünlüler, harfler ile gösterilirken bazı yazımlarda ise gösterilmemi tir. ncelememize konu olan esere bakıldı ında, genel olarak hareke bulunmadı ı için bazı sözcüklerin yazımı düzlük-yuvarlaklık uyumuyla ilgili yeterli bilgiyi vermemektedir. Bu nedenle de metnin yazı çevirimini yaparken ünlülerin harfler ile gösterilmedi i durumlarda, aynı sözcük ve ekin metin içerisinde ünlüsü yazılmı di er ekillerini esas almayı, ba ka yazımı yok ise dönemin genel uyum özelliklerini göz önünde bulundurarak okumayı tercih ettik.

2.2.1.3.2.1. Sözcük Kök ve Gövdelerinde Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Eski Anadolu Türkçesinin genel ses yapısına bakıldı ında, bir yuvarlakla ma e iliminin oldu u görülmektedir. Çe itli sebeplerle meydana gelen bu yuvarlakla ma olayı da genel olarak, bu dönem sözcüklerinde düzlük-yuvarlaklık uyumunu bozmaktadır. Bu bilgiler çerçevesinde metnimizde sözcük kök ve gövdelerindeki düzlük-yuvarlaklık uyumunu öyle de erlendirmek mümkündür:

1. Eski Türkçede sözcük kök ve gövdelerinde görülen düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırı durumlar metnimizde de bulunmaktadır. Bu kullanımlar Türkiye Türkçesi yazı dilinde *a-u > a-i*; *e-ü > e-i*; *i-ü > i-i* ses de i meleri ile uyuma girmi tir:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
a u	a u (59b/19)	a ı
edgü	eyü (104b/6)	iyi
kendü	kendü (16a/11)	kendi

altun	altun (28b/17)	altın
yinçü	incü (110a/19)	inci
tilkü	dilkü (73b/18)	tilki

2. Metnimizde bazı sözcüklerin düzlük-yuvarlaklık uyumuna girmedikleri görülmektedir:

a) Dudak ve di dudak ünsüzleri olan *b, m, p, v* seslerinin etkisiyle yuvarlakla an ve düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırılıklar olmaktadır. Metnimizde vardır:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
semiz	semüz (50a/17)	semiz
temir	demür (34b/2)	demir
ta u/ta u	avu (25b/9)	tavuk
	kemük (79b/8)	kemik
	ızamu (83b/19)	kızamık

Metnimizde ovu- sözcüğü yanında birkaç örnekte uyuma aykırı olarak düzle me e ilimi gösteren ovi- sözcüğü de bulunmaktadır:

ovi (57b/1) ~ ovu (57b/2)

b) Eski Türkçe döneminde sözcük sonlarında bulunan - / -g ünsüzlerinin Eski Anadolu Türkçesi döneminde dü erken kendisinden önceki ünlüyü yuvarlakla tırması sebebiyle olmaktadır. Metnimizde de bulunmaktadır:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
apı	apu (125a/11)	kapı
arı	aru (3a/16)	sarı
ama > amu	amu (109a/16)	kamu
yapı	yapu (79b/8)	yapı

Metnimizde bir örnekte Türkiye Türkçesi yazı dilindeki kullanımı gibi sarı kullanımının da olduğu görülmektedir:

arı (98b/6)

c) Yuvarlakla manın gerçekte mesi için herhangi bir sebep bulunmamasına rağmen - / -g ünsüzlerinin dümesi sebebiyle oluşan yuvarlakla maları örnekseme sonucu yuvarlakla arak düzlük-yuvarlaklık uyumunda kalan sözcükler de vardır:

ET	KTH	TT
arı	aru (9a/10)	karı

d) Eski Türkçede düzlük-yuvarlaklık uyumuna giren, ancak metnimizde *ü-ü* ünlü dizisinde ünlülerden birinin de i ereki *i-ü* ünlü dizisine de i mesi sonucu uyumunda kalan bir sözcük bulunmaktadır:

ET	KTH	TT
üçün	içün (24b/8)	için

3. Eski Türkçe döneminde düzlük-yuvarlaklık uyumu içinde olan ve söz sonunda - / -g ünsüzleri bulunan sözcüklerdeki bu ünsüzler metnimizde dümesi olmasına rağmen yuvarlakla ma meydana gelmeyip düz yazılmıştır. Böylece de düzlük-yuvarlaklık uyumu bozulmadan devam etmiştir:

ET	KTH	TT
açı	acı (25b/15)	acı
arı	arı (89b/10)	arı "temiz"
ası	a ı "yarar" (131b/2)	---
atı	atı (117a/3)	katı
kiçig	kiçi (43b/4)	küçük

4. Eski Türkçede düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırı olan sözcüklerden sınırlı sayıda sözcük, metnimizde yuvarlakla arak uyuma girmiş, birkaç sözcük ise uyumsuzluğuna devam ettirmiştir. Bunun yanında bazı sözcüklerde hem uyumlu hem uyumsuz kullanımlar tespit edilmiştir:

ET	KTH	TT
udı-	uyu- (2a/11)	uyu-
kozi	uzı (80b/10)	kuzu
kurı	uru (6b/7) ~ urı (7b/4)	kuru
yorı-	yürü- (53a/4) ~ yüri- (59a/14)	yürü-

telü (3b/10) ~ deli (87b/10) deli
ancu (23a/13) ~ ancı (121b/16) sancı

2.2.1.3.2.2. Eklerde Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Sözcük kök ve gövdelerinde oldu u gibi, Eski Anadolu Türkçesinde eklerin genel yapısına bakıldığında, bir yuvarlakla ma e iliminin varlığı dikkat çekmektedir. Bu da, sözcüklere gelen ekler sebebiyle düzlük-yuvarlaklık uyumunun bozulmasına yol açmaktadır. Bu dönem ek ve yardımcı ünlülerinde oluşan yuvarlakla maların genel sebebi dudak ünsüzleridir. Bunun yanında, örneksene yoluyla dudaksı olmayan ünsüzlerin çevresinde de bir yuvarlakla ma e ilimi gözlenmiştir.

Eski Anadolu Türkçesinde eklerin iyice düzlük-yuvarlaklık uyumundan ınacıkta görülmüştür. Bu uyumsuzluğa sebep olan birtakım fonetik etkileri ve Anadolu'ya kitleler hâlinde gelen Türk boylarının bazı buldukları diyalekt gruplarının fonetik özelliklerinin birbirine etkisi de dikkate alınarak söylenebilir ki, Eski Türkçenin {X} sınıfı ekleri, uyum özelliklerini kaybederek ikiye ayrılmıştır, büyük bir kısmı {U} sınıfına geçerken, bir kısmı da {I} sınıfına geçmiştir. {I} ve {U} sınıfı ekler ise bir iki istisnadında durumlarını korumuşlardır (Develi 1995: 61).

Metnimizdeki eklerin düzlük-yuvarlaklık uyumu konusundaki durumlarını belirlemek için ekleri, taşıdıkları ünlülerin özelliklerine göre dört gruba ayırıp incelemek mümkündür:

1. {I} Sınıfı Ekler
2. {U} Sınıfı Ekler
3. {U}, {I} Sınıfı Ekler
4. {X} Sınıfı Ekler

2.2.1.3.2.2.1. {I} Sınıfı Ekler

Bu sınıfta, {+CI} addan ad yapma eki; {-dI} belirli geçmiş zaman 3. teklik kişi eki; {-IcI, -UcI} eylemden ad yapma eki; {-mI} örenilen geçmiş zaman eki; {-sIn} 2. teklik kişi eki ve {+(y)I}, {+(n)I} belirtme durumu eki yer almaktadır. Bu ekler, düzlüklü sözcüklerden sonra düzlük-yuvarlaklık uyumuna girerken, yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girmemiştir.

2.2.1.3.2.2.1.1. {+CI} (EAT +CI / ET +çI) Addan Ad Yapma Eki

Bu ek, Eski Türkçede sürekli düz ünlüdür (Gabain 2007: 43). Eski Anadolu Türkçesi döneminde de düz ünlülü ekli kalıpla mı bir ekilde düzlü ü devam etmi tir (Timurta 2005: 53).

Metnimizde sürekli düz ünlülü olan bu ek, yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girmemi tir:

demürçi (55b/20), kürkçi (90a/11), uykucu (31b/4)

2.2.1.3.2.2.1.2. {-dI} (EAT -dI / ET -DI) Belirli Geçmiş Zaman 3. Teklik Ki i Eki

Bu ek, Eski Türkçe döneminde sürekli düz ünlüdür (Gabain 2007: 80). Eski Anadolu Türkçesinde de düz ünlülü ekli kalıpla mı olarak son zamanlara kadar devam etmi tir (Timurta 2005: 53).

Metnimizde bu ek, sürekli düz ünlülü ekliyle bulunmaktadır. Bu nedenle de düz ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girerken, yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girmez:

ba ladı (17a/5), çal adı (51a/10), ıldı (7a/3), yazıldı (113b/9)

oldı (29b/11), o dı (8a/1), dü di (28b/14)

2.2.1.3.2.2.1.3. {-IcI, -UcI} (EAT -IcI, UcI / ET -GUçI) Eylemden Ad Yapma Eki

Eski Türkçede bu ek, eylemden ad yapma eki *-GU* ile addan ad yapma eki *çI* ekinin birleşmesiyle *GuçI* ekli almı tir. Eski Anadolu Türkçesinde ekin başındaki *g/* ünsüzlerinin dümesiyle ek *-UçI* ekli almı , zamanla *ç* ünsüzünün yumuşaması sonucu *-IcI*, *-UcI* biçimine gelmi tir (Emino lu 2008: 80). Metnimizde bu ekle ilgili olarak sözcüklere bakıldığında Arap harfleriyle ekin ilk ünlüsünün genellikle yazılmadığı görülmektedir. İkinci ünlüsü sürekli düz yazıldığı için düz ünlülü sözcüklerde uyuma girerken, yuvarlak ünlülü sözcüklerde uyuma girmemi tir:

yırtıcı (110a/14), arıdıcı (104a/21), ısırdıcı (109b/14), yıydıcı (17b/19)

ovuducu (138a/9), öldürücü (131a/5), olucu (8a/11), u durucu (28a/9)

2.2.1.3.2.2.1.4. {-mI } (EAT -mI / ET -mI , -mU) Ö renilen Geçmi

Zaman Eki

Eski Türkçede bu ekin genellikle düz ünlülü ekli bulunmaktadır. Bunun yanında yuvarlak ünlülülerden sonra çok nadir olarak *-mU* eklini almı tır (Gabain 2007: 81). Eski Anadolu Türkçesi döneminde sürekli düz ünlülüdür (Timurta 2005: 54).

Metnimizde bu ekin ünlüsü, harf veya hareke ile belirtilmedi inden dönemin genel yazımına göre okunmu tur. Düz ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girmi ; fakat yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra uyum dı ı kalmı tır:

enmi (89b/6), ancılanmı (91a/19), yemi (97a/12)
o umı (91b/8), olımı (100a/15), onulmı (125a/10)

2.2.1.3.2.2.1.5. {-sIn} (EAT -sIn / ET sen) 2. Teklik Ki i Eki

Bu ek, *sen* ki i zamirinden geli ip zamanla ekle erek Eski Anadolu Türkçesinde *-sIn* eklini almı tır (Timurta 2005: 54).

Metnimizde düz ünlülü olarak bulunan bu ek, düz ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girmi tir. Bu ekin yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra örne ine rastlanmamı tır:

bilesin (67a/5), da layasın (13b/7), ekessin (69a/6), eyleyesin (120b/17),
oyasın (98b/14), geçüresin (69a/2)

2.2.1.3.2.2.1.6. {+(y)I}, {+(n)I} (EAT +(y)I, +(n)I / ET +XG, +nI) Belirtme Durumu Eki

Eski Türkçe döneminde ekin düzlük-yuvarlaklık uyumuna ba lı olarak +XG ve zamirli çekimden gelen +nI ekli vardır (Gabain 2007: 64). Bu ek, Eski Anadolu Türkçesi döneminde de sürekli düz ünlülüdür (Timurta 2005: 52).

Metnimizde bu ek, sürekli düz ünlülü olarak bulunmaktadır. Bu nedenle de düz ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girerken, yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra uyum dı ı olmu tur:

anını (31a/3), ula ını (33a/3), evi (34a/9), boyayı (84b/17), gözünü (31b/6)
göyü (86b/8), uyu (91b/16), or uyu (36b/2), n rı (118b/5)

2.2.1.3.2.2.2. {U} Sınıfı Ekler

Bu sınıfta, {+dUr} 3. teklik ki i bildirme eki; {-dUr-} eylemden eylem yapma eki; {-Ur-} eylemden eylem yapma eki; {-GUr-} eylemden eylem yapma eki; {-dUm} belirli geçmiş zaman 1. teklik ki i eki; {-dUñ} belirli geçmiş zaman 2. teklik ki i eki; {-sAñUz} art 2. çokluk ki i eki; {-AlUm} emir 1. çokluk ki i eki; {-(U)ñ} {-(U)ñUz} emir 2. çokluk ki i eki; {-sUn} emir 3. teklik ki i eki; {-Ur} geniş zaman eki; {-gUn} eylemden ad yapma eki; {-(U)k} eylemden ad yapma eki; {+(U)mUz} iyelik çokluk 1. ki i eki; {+(U)ñ} iyelik teklik 2. ki i eki; {+(U)ñuz} iyelik teklik 2. ki i eki; {+(n)Uñ} ilgi durumu eki; {-(U)p} zarf-fiil eki; {-(U)k} eylemden ad yapma eki ve {+ArU} yön gösterme durumu eki bulunmaktadır. Bu ekler, yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra düzlük-yuvarlaklık uyumuna girerken, düz ünlülü sözcüklerden sonra uyum dışında kalmıdır.

2.2.1.3.2.2.2.1. {+dUr} (EAT +dUr, +durur / ET +tur-ur) 3. Teklik Ki i Bildirme Eki

Eski Türkçe döneminde *tur-ur* ekinde bulunan bu ek, Eski Anadolu Türkçesinden itibaren eklemeye bağlanarak *+dur* eklini almıştır. Ancak eklemeli yanıda *durur* da bulunmaktadır (Timurtaş 2005: 49).

Metnimizde sadece eklemeli olan *+dUr* bulunmaktadır. Bu ek, yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girerken, düz ünlülü sözcüklerden sonra uyum dışında kalmıştır:

budur (4b/7), bo umdur (93a/17), çodur (37b/10), öksürükdür (43a/19)
bal amdur (39b/13), o landur (67a/19), idicidür (104a/21), a dur (134a/6)

2.2.1.3.2.2.2.2. {-dUr-} (EAT -dUr- / ET -Dur-) Eylemden Eylem Yapma Eki

Bu ek, Eski Anadolu Türkçesinde, Eski Türkçedeki yuvarlaklığı korumuştur. Daha sonraki yüzyıllarda vokal uyumuna tabi olmuştur (Timurtaş 2005: 48).

Metnimizde, yuvarlak ekli bulunan bu ek, yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girerken, düz ünlülü sözcüklerden sonra uyum dışında olmuştur:

öldür- (34a/5), dütüzdür- (64a/13), doldur- (107a/6), u dur- (98a/17)

bildür- (1b/3), çekdür- (63b/18), diñdür- (11b/4), aldur- (85b/5)

2.2.1.3.2.2.2.3. {-Ur} (EAT -Ur- / ET -Ur-, -Ar-, -Ir-) Eylemden Eylem

Yapma Eki

Eski Türkçede genellikle bu ekin ünlüsü yuvarlaktır. Bunun yanında nadiren de olsa *-Ar*, *-Ir* gibi düz ekileri de vardır (Gabain 2007: 60). Eski Anadolu Türkçesinde ise yuvarlak ünlülü ekli kullanılmı tır (Timurta 2005: 48).

Metnimizde yuvarlak ünlülü ekli bulunan bu ek, yuvarlak ünlülü sözcüklere eklendi inde uyuma girerken, düz ünlülü sözcüklerde uyum dı ı kalmı tır:

dü ür- (2a/11), do ur- (109a/6)

degür- (107a/4), bi ür- (141b/20), artur- (29a/14), içür- (49b/13)

2.2.1.3.2.2.2.4. {-GUr-} (EAT -GUr- / ET -GUr-) Eylemdem Eylem

Yapma Eki

Bu ek, Eski Türkçede *-ur-*, *-gür-*; *-ur-*, *-kür-* yuvarlak ünlülü olarak bulunmaktadır (Gabain 2007: 59). Eski Anadolu Türkçesinde de kalıpla mı bir ekilde yuvarlak ünlülü ekli vardır (Timurta 2005: 48).

Metnimizde bir örne i bulunan bu ekin ünlüsü yazılmamı tır; fakat dönemin genel yazılı ına göre de erlendirirsek, yuvarlak ünlülü sözcükten sonra gelerek uyuma girmi tir:

dur ur- (11b/16)

2.2.1.3.2.2.2.5. {-dUm} (EAT -dUm / ET -DXm) Belirli Geçmi Zaman 1.

Teklik Ki i Eki

Bu ek, Eski Türkçede sözcük kök ve gövdesindeki ünlüye göre düzlük-yuvarlaklık uyumuna girmektedir (Gabain 2007: 80). Eski Anadolu Türkçesinde ise *m* dudak ünsüzü sebebiyle yuvarlakla arak (Timurta 2005: 50) {U} sınıfı ekler arasına geçmi tir.

Metnimizde ekin ünlüsü yazılmamı tır. Ancak dönemin genel özelli i göz önünde bulundurulup ekin ünlüsü yuvarlak okundu unda yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girerken, düz ünlülü sözcüklerde uyum dı ı kalmı tır:

buldum (8a/2), oldum (29b/10)
eyledüm (8a/2), içdüm (56a/8)

2.2.1.3.2.2.2.6. {-dUñ} (EAT -dUñ / ET -DXñ) Belirli Geçmi Zaman 2.

Teklik Ki i Eki

Eski Türkçede genellikle *-DXñ* ekinde olan bu ekin yazıtlarda *-tX* ekli de bulunmaktadır ve sözcük kök ve gövdesine göre düzlük-yuvarlaklık uyumuna girmektedir (Gabain 2007: 80). Eski Anadolu Türkçesinde ise bu ek sürekli yuvarlak ünlüye sahiptir. Bu yuvarlakla *manın* da *ñ* ünsüzünün etkisi ile ve belirli geçmi zaman ki i eki *-dUm*'u örnekseme yoluyla oldu u dü ünülür (Timurta 2005: 51).

Metnimizde tek örne i bulunan bu ekin ünlüsü yazılmamı tır. Bu nedenle ekin ünlüsü, dönemin genel yazımına uygun okundu unda yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girdi i görülmektedir:

yapı durduñ (69a/8)

2.2.1.3.2.2.2.7. {-sAñUz} art 2. Çokluk Ki i Eki

Metnimizde bir örne i bulunan bu ekin yazımında ünlüsü belirtilmemi tir. Ancak dönemin genel yazımına uygun okundu unda düz ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girmedi i görülmektedir:

çekseñüz (28a/18)

2.2.1.3.2.2.2.8. {-AIUm} (EAT -AIUm / ET -AIIm, -AIAm) Emir 1. Çokluk Ki i Eki

Eski Türkçe döneminde ekin ünlüsü sürekli düz ekildedir. Dönemin *n a* zında düz-*geni* *-AIAm* ekli de görülür (Gabain 2007: 79). Eski Anadolu Türkçesi döneminde ise sürekli yuvarlak ünlülü ekli vardır (Timurta 2005: 147-148).

Metnimizde bir örne i bulunan bu ekin ünlüsü yazılmamı tır. Ancak *m* dudak ünsüzü sebebiyle ekin ünlüsünün yuvarlakla tı ı bilindi inden yuvarlak ünlüden sonra gelerek uyum dı ı kaldı ı görülmü tür:

bildürelüm (22a/17)

**2.2.1.3.2.2.2.9. {-(U)ñ}, {-(U)ñUz} (EAT -(U)ñ, -(U)ñUz / ET -(X)ñ) Emir
2. Çokluk Ki i Eki**

Eski Türkçede sözcük kök ve gövdesine göre ekin ünlüsü de i mektedir (Gabain 2007: 79). Eski Anadolu Türkçesinde ise ñ ünsüzünün etkisi ve 1. ki i ekini örneklemesi sebebiyle yuvarlakla mı tır (Timurta 2005: 49).

Metnimizde bir örne i bulunan bu ekin ünlüsü harfle gösterilmemi tir. Ancak dönemin genel yuvarlakla ma e ilimi nedeniyle yuvarlak okunmu tur. Bu nedenle de düz ünlülü sözcü e gelerek uyum dı ı olmu tur:

artuñuz (69a/14)

2.2.1.3.2.2.2.10. {-sUn} (EAT -sUn / ET -zUn) Emir 3. Teklik Ki i Eki

Eski Türkçede ekin yuvarlak ünlülü ekli bulunmaktadır (Gabain 2007: 79). Eski Anadolu Türkçesi döneminde de yuvarlak ünlülü ekli devam etmi tir (Timurta 2005: 49).

Metnimizde bu ek, yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girerken, düz ünlülü sözcüklerden sonra uyum dı ında kalmı tır:

dursun (67a/6), olsun (102a/2), oysun (108a/8), bürünsün (45b/4)

yalasun (25a/19), alsun (32b/1), yatsun (45b/5), içsün (25a/19)

2.2.1.3.2.2.2.11. {-Ur} (EAT -Ur / ET -Ur, -Ar, -Ir) Geni Zaman Eki

Eski Türkçede geni zaman eki, genellikle *-Ur*, bazen *-Ar*, nadiren de *-Ir* eklindedir. Eylem tabanının ünlü ile bitmesi durumunda *-(y)Ur*, nadiren de *-r* eklini alır (Gabain 2007: 80). Eski Anadolu Türkçesinde ise ekin yuvarlak ünlülü ekli görülür.

Metnimizde ekin ünlüsü bazen yazılı mı bazen de yazılmamı tır. Ünlüsü yazılanları esas alarak devamlı yuvarlak okudu umuz bu ek, metnimizde yuvarlak ünlülü sözcüklere geldi inde uyuma girerken, düz ünlülü sözcüklere geldi inde uyum dı ı kalmı tır:

olur (7b/2), uyu ur (50b/13), döndürür (125b/7), döğülür (106a/14)

çı arur (92a/13), alur (104b/19), geñirür (27a/10), eksilür (105a/20)

2.2.1.3.2.2.2.12. {-GUn} (EAT -GUn) Eylemden Ad Yapma Eki

Eski Anadolu Türkçesinde ekin ünlüsü sürekli yuvarlaktır (Timurta 2005: 96).

Metnimizde sınırlı sayıda örneği bulunan bu ekin ünlüsü genellikle yuvarlak olarak yazılmıştır. Buna göre, yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girerken, düz ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girmemektedir:

yor un (17a/11),
ız un (78a/1), yan un (101a/1)

2.2.1.3.2.2.2.13. {-(U)K} (EAT -(U)K / ET -(U)K) Eylemden Ad Yapma

Eki

Eski Türkçede yuvarlak ünlü taşıyan bu ek (Gabain 2007: 54-58), Eski Anadolu Türkçesinde de yuvarlak ekini korumuştur (Timurta 2005: 96).

Metnimizde yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra uyuma giren bu ek, düz ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girmemiştir:

bo u (82b/4), bulanu (59b/7), öksürük (42a/11), onu (9a/2)
yanu (94b/11), yaru (20b/3), ayru (4b/16), artu (11b/6)

2.2.1.3.2.2.2.14. {+(U)mUz} (EAT +(U)mUz / ET +(X)mXz) yelik Çokluk

1. Kişiler Eki

Eski Türkçede bu ek, düzlük-yuvarlaklık uyumuna girmektedir (Gabain 2007: 70). Eski Anadolu Türkçesinde *m* dudak ünsüzünün etkisiyle bazı ünlülü sözcükler yuvarlaklaşmıştır (Timurta 2005: 49).

Metnimizde bu ekin ünlüsü yazılmamıştır. Ancak dönemin genel durumuna göre değerlendirilirse, bu ek, yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra gelerek uyuma girmemiştir, düz ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girmemiştir:

didüğümüz (10b/4), oyamadu umuz (127b/3)
tarafumuz (122a/7)

2.2.1.3.2.2.2.15. {+(U)ñ} (EAT +(U)ñ / ET +Xñ, +XG) yelik Teklik 2. Ki i Eki

Bu ek, Eski Türkçede düzlük-yuvarlaklık uyumuna girmektedir (Gabain 2007: 70). Eski Anadolu Türkçesinde ñ damak ünsüzü nedeniyle yuvarlakla mı tır (Timurta 2005: 49).

Metnimizde sadece düz ünlülü sözcükten sonra gelerek uyum dı ı kalmı tır:
ba uña (45a/21)

2.2.1.3.2.2.2.16. {+(U)ñuz} (EAT +(U)ñuz / ET +XñXz) yelik Teklik 2. Ki i Eki

Eski Türkçede bu ek, düzlük yuvarlaklık uyumuna girmektedir (Gabain 2007: 70). Eski Anadolu Türkçesinde ise damak ünsüzü ñ sebebiyle yuvarlakla mı tır (Timurta 2005: 49)

Metnimizde bir örnekte ünlüsü yuvarlak olarak yazılan bu ek, sadece düz ünlülü sözcüklerden sonra gelmi ve uyuma girmemi tir:

aya laruñuz (4a/19), ba uñuz (4a/18), dim uñuz (4a/18)

2.2.1.3.2.2.2.17. {+(n)Uñ} (EAT +(n)Uñ / ET +(n)Xñ) Igi Durumu Eki

Eski Türkçede ekin ünlüsü büyük ölçüde düzlük yuvarlaklık uyumuna ba lıdır (Gabain 2007: 36-63). Eski Anadolu Türkçesinde damak ünsüzü ñ sebebiyle olabilece i gibi 1. teklik ki i yelik eki m sebebiyle de yuvarlakla tı ı dü ünülmü tür (Timurta 2005: 49-50).

Metnimizde ünlüsü yazılmayan bu ek, dönemin genel durumuna göre yuvarlak okunmu tur. Böylece de yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girerken, düz ünlülü sözcüklerden sonra uyum dı ı kalmı tır:

ozuñ (49a/13), urduñ (49a/16), gözüñ (68a/6), yüzüñ (16a/9)
yapra uñ (47b/3), atuñ (66b/20), ba lanuñ (68b/12), di üñ (13b/3)

2.2.1.3.2.2.2.18. {-(U)p} (EAT -(U)p, -(I)p / ET -Xp, -°p) Zarf-Fiil Eki

Eski Türkçede ekin ünlüsü genel olarak uyuma girmektedir (Gabain 2007: 36, 84). Eski Anadolu Türkçesinde bu ek, *p* çift dudak ünsüzü sebebiyle yuvarlakla mı tır (Timurta 2005: 48/158-159).

Metnimizde bu ekin ünlüsü genellikle yuvarlak olarak yazılmıştır. Ünlüsü yazılmayanları da ünlüsü yazılanları esas alarak yuvarlak okuduk. Buna göre, yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girerken, düz ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girmemi tir:

dutup (7b/16), doldurup (98b/15), döğüp (79b/16), yürüyüp (140b/12)
yarup (59a/2), arup (34a/17), eyleyüp (26b/7), derleyüp (19a/19)

2.2.1.3.2.2.2.19. {-(U)K} (EAT -(U)K / ET -(U)K) Eylemden Ad Yapma Eki

Eski Türkçede ekin ünlüsü yuvarlak (Gabain 2007: 54) oldu u için yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girerken, düz ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girmemi tir. Eski Anadolu Türkçesinde de ekin ünlüsü daima yuvarlak (Timurta 2005: 96) oldu undan yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girerken, düz ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girmemi tir.

Metnimizde bu ekin ünlüsü genellikle yuvarlak olarak yazılmıştır. Ünlüsü yazılmayan yerleri de ünlüsü yazılanları esas alarak okuduk. Metnimizde bu ek, yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girmi , düz ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girmemi tir:

bölük (69a/5), göynük 94b/10, ovu (94a/14)
artu (109a/18), aru (76b/13), delük (12a/5), eksük (8a/12)

2.2.1.3.2.2.2.20 {+ArU} (EAT +ArU / ET +GArU, +rU) Yön Gösterme Durumu Eki

Eski Türkçede genellikle ünlüsü yuvarlak olan bu ek (Gabain 2007: 65), uyuma girmemi tir. Eski Anadolu Türkçesinde de yuvarlak ünlülü olması sebebiyle uyum dı ı kalmı tır (Timurta 2005: 90-91).

Metnimizde düz ve yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra gelerek uyum dı ı kalmı tır:

añaru (141a/9), içerü (31b/10), yu aru (108b/10)

2.2.1.3.2.2.3. {U}, {I} Sınıfı Ekler

Bu sınıfta, {-U, -I} zarf-fiil eki; {+sUz, +sIz} sıfat yapma eki; {-dUK, -dIK} sıfat-fiil eki; {+IU, +II} sıfat yapma eki; {+(I)ncI, +(U)ncI} sıra sayı eki; {-(I)n-, -(U)n-} eylemden eylem yapma eki; {-(I)k-, -(U)k-} eylemden ad yapma eki; {+I / +sI, +U / sU} 3. teklik ki i iyelik eki ve {-(I)l- / -(U)l} eylemden eylem yapma eki bulunmaktadır. Bu eklerin hem yuvarlak hem de düz ünlülü biçimleri görülmektedir. Ancak {X} sınıfı eklerden farklı olarak sözcüklere eklendi inde uyuma giren örneklerinin yanında girmeyen örnekleri de vardır.

2.2.1.3.2.2.3.1. {-U, -I} (EAT -U, -I / ET -U, -I) Zarf-Fiil Eki

Bu ekin Eski Türkçe döneminde genellikle -U ekli kullanılırken, istisna olarak -I ekli de bulunmaktadır (Gabain 2007: 85). Eski Anadolu Türkçesinde yaygın olarak -U ekli bulunan ekin, az da olsa düz ekli de kullanılmı tır (Timurta 2005: 52).

Metnimizde genellikle birle ik eylem yapımında kullanılan bu ek, yuvarlak biçimi ile yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girerken, düz ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girmemi tir. Düz ünlülü biçiminde ise tam tersi bir durum söz konusudur:

inç urduvireler (91b/14)

acıyu (58b/1), deyü (86b/1), amlayu (58a/21)

aplayu oyalar (19b/18)

alı oyup (64b/5), ba ıvire (19b/8), itivireler (19b/10), salıvire (50b/13)

dutivire (33a/4)

2.2.1.3.2.2.3.2. {+sUz, +sIz} (EAT +sUz, +sIz / ET +sXz) Sıfat Yapma Eki

Bu ek, Eski Türkçede düzlük-yuvarlaklık uyumuna girmektedir (Gabain 2007: 36). Eski Anadolu Türkçesinde bu ekin ünlüsünün yuvarlakla arak uyum dı ı kalması +IU ekini örnekseme sebebiyledir (Timurta 2005: 95-96).

Metnimizde ekin ünlüsünün yazıldı ı ve yazılmadı ı örnekler bir aradadır. Ekin ünlüsü yazıldı ında bazen yuvarlak bazen de düz oldu u görülmektedir. Dolayısıyla ünlünün yazıldı ı örnekleri yazılan ünlüye göre, yazılmadı ı örnekleri ise benzer örneklerde yazılı ına ve eklendi i sözcü e göre okudu umuzu göz önünde bulundurursak uyum durumu eklendi i sözcü ün ve aldı ı ekin ünlüsüne göre de i mektedir:

uzsuz (70b/7), usuz (95b/1), südsüz (66a/16), belürsüz (108a/17)
uzsüz (64b/18), uy usüz (126b/15),
am rsüz (70b/6), ba süz (102a/1), ansüz (57b/18), atsüz (108a/6)

2.2.1.3.2.2.3.3. {-dUK, -dIK} (EAT -dUK / ET -DUK) Sıfat-Fiil Eki

Eski Türkçe döneminde *-du* , *-dük*; *-tu* , *-tüük* ekileri bulunan bu ek (Gabain 2007: 51), Eski Anadolu Türkçesinde de yuvarlak ünlülü eklini korumu tur (Timurta 2005: 51).

Metnimizde bu ek, yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girerken, düz ünlülü sözcüklerden sonra uyum dı ı kalmı tır. Ayrıca, *-dik* ekinde yazılarak düz ünlülü sözcükten sonra uyuma girdi i bir örnek de vardır:

dutdu ı (77a/8), oturdu ın (29a/3), dökdüğü (83a/14), yüzüldüğü (111a/19)
a ıldu ı (24a/3), uvardu ı (55b/20), geçdüğün (27a/15), yedüğü (50a/16)
yedigi (26a/15)

2.2.1.3.2.2.3.4. {+IU, +II} (EAT +IU / ET +IXG) Sıfat Yapma Eki

Eski Türkçede düzlük-yuvarlaklık uyumuna giren bu ek (Gabain 2007: 36-44), Eski Anadolu Türkçesinde - , -g ünsüzlerinin dü mesi ile yuvarlakla mı tır (Timurta 2005: 50).

Metnimizde yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girerken, düz ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girmemi tir. Yuvarlak ünlülü sözcükten sonra düz ünlüyle gelerek uyumu bozdu u bazı örnekler de vardır:

uzlu (15b/5), buzlu (17a/1), ulu (53b/16), yüklü (66b/3)
ya lu (13a/12), atlu (121a/18), anlu (12a/2), etlü (57b/10)
a ulı (62b/11), ulıdur (83b/14)

2.2.1.3.2.2.3.5. {+(I)ncI, +(U)ncI} (EAT +(I)ncI, +(U)ncI / ET +Xnc) Sıra Sayı Eki

Bu ek, Eski Türkçede düzlük-yuvarlaklık uyumuna girmektedir (Gabain 2007: 36, 75). Eski Anadolu Türkçesinde ise di ünsüzünün de etkisiyle ekin ba lama ünlüsü düzle mi tir. Ayrıca “iki, altı, yedi” gibi sayıların son ünlüsünün düz olması di er sayıların eklenmesindeki fonolojiyi de etkilemi tir (Emino lu 2008: 97).

Metnimizde bu ekin ünlüsünün yazılmadı ı durumlarda ilk ünlüsünü tespit etmek mümkün de ildir. Bu gibi durumlarda eklendi i sözcü ün ünlüsüne göre okunmu tur. Bu özelli iyle de ekin birinci ünlüsünü dikkate aldı mızda, yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra birinci ünlü yuvarlak oldu u hâlde ikinci ünlü düz oldu u için uyum dı ındadır. Düz ünlülü sayılardan sonra uyuma girdi i görülmektedir:

üçüncü (78b/9), dördüncü (140a/4), o uzuncı (3a/13)

ikinci (18b/9), sekizinci (140a/3), altıncı (78b/9), yedinci (140a/3)

2.2.1.3.2.2.3.6. {-(I)n-, -(U)n-} (EAT -(I)n-, -(U)n- / ET -(X)n-) Eylemden Eylem Yapma Eki

Eski Türkçede ekin ünlüsü düzlük-yuvarlaklık uyumuna girmektedir (Gabain 2007: 36, 59). Eski Anadolu Türkçesinde ise ekin ünlüsü genellikle düzdür, ancak düzlük-yuvarlaklık uyumuna girerek yuvarlakla tı ı örnekler de vardır (Timurta 2005: 54).

Metnimizde ekin ünlüsü genellikle yazılmamakla beraber, yazıldı ı örnekler de vardır. Buna göre yazıldı ı yerlerde ünlüye göre, yazılmadı ı yerlerde uyuma göre okunmu tur. Bu nedenle de metnimizde genel olarak uyuma girmekle beraber, uyum dı ı oldu u bir örnek vardır:

alın- (114b/18), da ın- (28b/13), delin- (90a/20), geyin- (114a/6)

sürün- (11a/16), dökün- (5a/14), görün- (74a/11), örtün- (40b/2)

sürin- (82a/12)

2.2.1.3.2.2.3.7. {-(I)k-, -(U)k-} (EAT -(I)k-, -(U)k- / ET -(X)k-) Eylemden Eylem Yapma Eki

Eski Türkçede ekin ünlüsü düzlük-yuvarlaklık uyumuna girmektedir (Gabain 2007: 49). Eski Anadolu Türkçesinde az sayıda örneğe rastlanan bu ek, geldiği sözcüklerde genellikle uyuma girmektedir (Gülsevin 2011: 120).

Metnimizde sadece iki yerde kullanılmış olan bu ekin bir yerde ünlüsü yazılmış, diğer yerde ise yazılmamıştır. Ünlüsünün yazılmadığı yeri uyuma göre okuduğumuzu belirtirsek; bu ek, yuvarlak ünlülü sözcüğe gelerek bir yerde uyuma girmiş, bir yerde ise uyum dışı olmuştur:

görü-k- (103a/10)

görik- (34a/8)

2.2.1.3.2.2.3.8. {+I, +sI, +U, sU} (EAT +I, +sI / ET +I, +sI) 3. Teklik Kişiyelik Eki

Eski Türkçede sürekli düz ünlülü (Gabain 2007: 70) olan bu ek, Eski Anadolu Türkçesi döneminde de sürekli düz ünlülü olarak yazılmıştır (Timurtaş 2005: 53).

Metnimizde genel olarak düz ünlülü ekliyle kullanılan bu ekin düz ünlülü biçimi yuvarlak ünlülü sözcüklerde; yuvarlak ünlülü biçimi de düz ünlülü sözcüklerde uyum dışıdır. Düz ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girerken, yuvarlak ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girmez. Bunun yanında, metnimizde bazı düz ve yuvarlak ünlülü sözcüklere yuvarlak {+U} olarak eklendiği de görülmüştür:

yağı (73b/7), eti (74b/14), anası (63a/1), cümlesi (113a/10), derisi (65b/2), ikincisi (39a/7)

yanu (3a/1), delüğüne (13b/5), kürklüsün (125a/16)

burusu (34b/10), amusu (9b/1), o usı (7a/6), urdu (13b/20), uyrı (80b/13), uğı (73b/21), ödi (73b/2)

içü (25a/6)

2.2.1.3.2.2.3.9. {-(I)l-, -(U)l-} (EAT -(I)l- / ET -(X)l-) Eylemden Eylem

Yapma Eki

Bu ek, Eski Türkçede düzlük-yuvarlaklık uyumuna girmektedir (Gabain 2007: 36, 59). Eski Anadolu Türkçesinde ekin ba lama ünlüsü genellikle düzle mekle birlikte, seyrek olarak düzlük-yuvarlaklık uyumuna giren yuvarlak ünlülü ekilleri de vardır.

Metnimizde ekin ünlüsü genellikle yazılmamı tır. Ünlünün yazıldı ı örneklerde ise hem yuvarlak ünlülü, hem de düz ünlülü örnekleri vardır. Yazılmadı ı yerlerde ise uyuma göre okumayı tercih ettik. Buna göre düz ünlülü sözcüklerden sonra gelerek uyuma girmekle beraber, uyuma girmed i örnekler de vardır. Yuvarlak ünlülerden sonra ise uyuma girmi tir:

deril- (15b/21), eksil- (45b/17), atıl- (27b/15), yazıl- (137b/16)
kesül- (27a/10), ayrul- (112b/8), atul- (44a/2), ıyrul- (140b/4)
bükül- (132a/20), çözü- (111b/10), döğül- (89b/11), bo ul- (24b/10)

2.2.1.3.2.2.4. {X} Sınıfı Ekler

Bu sınıfta, {+IİK, +IUK} addan ad yapma eki ve {-(I) -, -(U) -} eylemden eylem yapma eki bulunmaktadır. Bu ekler, eklendi i sözcü e göre uyuma girmektedir.

2.2.1.3.2.2.4.1. {+IİK, +IUK} (EAT +IİK, +IUK / ET +IXK) Addan Ad

Yapma Eki

Eski Türkçede bu ek, büyük ölçüde düzlük yuvarlaklık uyumuna girmektedir (Gabain 2007: 36, 44). Eski Anadolu Türkçesinde ise ekin ünlüsü genellikle düzlük-yuvarlaklık uyumu bakımından eklendi i sözcü e uymaktadır.

Metnimizde ekin ünlüsü büyük oranda yazılmamı tır. Bu gibi durumlarda dönemin genel durumuna ba lı kalarak eklendi i sözcü e göre okunmu tur. Bu nedenle de yuvarlak ve düz ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girmektedir:

a çalı (9b/5), a ırlı (78b/21), ocalı (105b/20), erligi (113a/2)
ço lu unan (56b/13), urulu ı (9b/5), u lu (114b/20), büyüklüğün (107b/11)

2.2.1.3.2.2.4.2. {-**(I)** -, -**(U)** -} (**EAT** -**(I)** -, -**(U)** - / **ET** -**(X)** -) Eylemden Eylem Yapma Eki

Bu ek, Eski Türkçede düzlük-yuvarlaklık uyumuna girmektedir (Gabain 2007: 36, 60). Eski Anadolu Türkçesinde genellikle düz ünlülü olan bu ekin yuvarlak ekilleri de vardır (Timurta 2005: 138).

Metnimizde bu ek, sınırlı sayıda sözcükte bulunmaktadır. Bu sözcüklerde de ekin ünlüsü bazen yazılmış bazen de yazılmamıştır. Yazılmış durumlarda harfe göre okunmuş, yazılmamış durumlarda uyuma göre okunmuştur. Böylece de yuvarlak ve düz ünlülü sözcüklerden sonra uyuma girdiği görülmüştür:

eri - (105a/12), olu - (11a/14), yeti - (116b/15)

2.2.1.4. Ünlü De i meleri

Sözcük köklerinde veya aldıkları eklerde farklı sebeplerden ötürü ünlü de i meleri görülmektedir. Görülen bu de i meler sözcük bünyesindeki seslerin birbirini etkilemeleri ile olmaktadır (Duman 1995: 174).

Metnimiz, harekesiz yazılmış için Arap yazısı elverdiği ölçüde de erlendirilecektir. Metnimizde görülen ünlü de i melerini şu eklede sıralamak mümkündür:

2.2.1.4.1. Daralma

Daralmanın temel nedenleri arasında, sözcük içerisindeki dar ünlüler ve ünlü daralmasına sebep olan *y*, *m* gibi sesler gösterilebilir:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
amtı ~ emti	imdi (7a/3)	imdi

Eski Türkçede kök hece ünlüsü kapalı *e* ( ) olan sözcüklerin metnimizde *i* ile yazılına yukarıda değinilmiştir. (bk. 2.2.1.1. Kök Hecede *e* / / *i*)

2.2.1.4.2. Yuvarlakla ma

Sözcük kök, gövde ve eklerinde meydana gelen yuvarlakla ma olayı, genellikle sözcük içerisinde bulunan di er ünlü veya ünsüzlerin etkisiyle olmuştur. Bunun yanında, bu türden etkiler olmamasına rağmen yuvarlakla manın meydana geldiği

görülmü tür. Yuvarlakla ma olayı, incelememizin düzlük-yuvarlaklık ba lı ı altında ayrıntılı olarak de erlendirildi inden burada örnekleri verilmeyecektir.

2.2.1.4.3. Düzle me

Genellikle sözcük bünyesinde bulunan ünlü veya ünsüzlerin etkisiyle meydana gelen düzle me olayı, sözcük kök ve gövdelerinin yanında eklerde de görülmektedir. Düzlük-yuvarlaklık ba lı ı altında ayrıntılı inceledi imiz bu konuyla ilgili burada sadece sözcük köklerindeki düzle meyle ilgili örnekler verilecektir:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
büt-	bit- (16a/17)	bitmek
tüp	dip (23b/11)	dip
o l	avu (1b/13) ~ ovu (23a/16)	so uk

2.2.1.4.4. Geni leme

Bu ses olayının genel sebebi sözcük içerisinde bulunan geni ünlülerdir:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
ı aç	a aç (111a/17)	a aç

2.2.1.5. Ünlü Türemesi

Ünlü türemesi, söz ba ında ve söz içinde görülmektedir:

azacu (28b/20)	<	azcu
opılan- (129b/12)	<	oplan-
us u uri (114b/2) (Yun.)	<	su utri (Yun.)
hażım (51b/4) (Ar.)	<	hażm (Ar.)

2.2.1.6. Ünlü Dü mesi

Bu ses olayı, genellikle, ünlüyle ba layan bir ek alan sözcü ün vurgusuz orta hece ünlüsünün dü mesiyle meydana gelir. Dü me olayı kalıcı olabildi i gibi, geçici de olabilir. Bu durum bazen sözcü ün bünyesinde bazen de ekte olabilmektedir:

a ız	:	a zı (12a/14)
alın	:	alnı (12a/12)
ayır- (ayır-u)	:	ayru (4b/16)

eyit-	:	eyt- (68b/5)
ba ır	:	ba rı (130a/18)
beñize-	:	beñze- (60b/1)
boyun	:	boynı (76a/8)
gögüs	:	gögsi (19b/20)
arın	:	arnı (20b/15)
o ul	:	o lan (24a/5)

Metnimizde aynı sözcü ün hem ünlüsü dü mü hem de dü memi ekilleri de vardır:

burnı (45a/15)	~	burunı (7a/5)
sıca (18a/1)	~	ısıca (6a/5)
sıtma (43a/19)	~	ısıtma (22a/19)

2.2.1.7. Birle me / Kayna ma

Türkçede ünlü ile biten sözcüklere ünlü ile ba layan bir ek getirildi inde iki ünlüden biri dü er. Dü menin sonucunda sözcükler birle ir. Birle me olayı iki ünlünün yan yana gelmesi olayı dı nda iki sözcü ün bile mesi ekinde de gerçekte ebilir. Bu birle melerin bir kısmı kalıcı olurken, bir kısmı da geçicidir:

agrısı + içün	:	a rısıçun (69b/13)
bir + ile	:	bile (78a/16)
bir + ile	:	birle (77b/4)
bu + eyle	:	böyle (22b/4)
u + ol	:	ol (102b/8)
u + eyle	:	öyle (68b/16)
kim + ise + ne	:	kimesne (85b/15)
ne + ise + ne	:	nesne (6a/9)

Metnimizde *u-* maktadır olma eyleminin olumsuzunda da birle me / kayna ma durumu vardır:

<i>varımaz</i> (34b/11)
<i>urımaz</i> (69b/7)

2.2.2. Ünsüzler

2.2.2.1. Ünsüz De i meleri

2.2.2.1.1. b- / -b- /-b

2.2.2.1.1.1. b- / p- De i imi

Arap alfabesinin Türkçedeki sesleri kar ılamadaki yetersizli inden dolayı *b-* sesinin tespiti oldukça güçtür. Metnimizde söz ba ında genel olarak *b-* bulunmakla birlikte, aynı sözcükte *p-* ile ba layan örnekler de vardır. Bu sözcüklerin bazıları Türkiye Türkçesinde *p-* ile yazılmaktadır:

ET	KTH	TT
bıç- ~ biç-	bıça (13a/16)	bıçak
barmak	barma (107b/6) ~ parma (31a/1)	parmak
bek	bek (71a/20) ~ pek (87b/12)	pek
bekür-	berkit- (16b/7) ~ perkit- (13b/3)	perkitmek
bi -	bi ür- (139b/7) ~ pi ür- (6b/5)	pi irmek

2.2.2.1.1.2. b- / v- De i imi

Eski Türkçe döneminde bazı sözcüklerde söz ba ında görülen *b-* ünsüzü, metnimizde *v-* iledir:

ET	KTH	TT
bar	var (71b/13)	var
bar-	var- (19b/8)	varmak
b r-	vir- (140b/20)	vermek

2.2.2.1.1.3. -b- / -v- De i imi

Eski Türkçedeki bazı sözcüklerde bulunan söz içi *-b-* ünsüzü, metnimizde *-v-* ünsüzüne de i mi tir:

ET	KTH	TT
yabla	yavla (117b/7)	"çok, pek"
yabız	yavuz (8a/15)	yavuz, kötü

2.2.2.1.1.4. -b / -v De i imi

Eski Türkçedeki söz sonu *-b* ünsüzü, metnimizde *-v* ünsüzüne de i mi tir:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
eb	ev (5b/18)	ev
seb-	sev- (96a/10)	sev-

2.2.2.1.2. -d- / -d

2.2.2.1.2.1. -d- / -y- De i imi

Eski Türkçe dönemindeki söz içi *-d-* ünsüzü metnimizde *-y-* ünsüzüne de i mi tir:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
ada	aya (2b/12)	ayak
adru	ayru (109b/20)	ayrık
edgü	eyü (65b/5)	iyi
ad u	ay u (37a/19)	kaygı
udı-	uyu- (17b/5)	uyumak
yada	yaya (16b/11)	yaya

2.2.2.1.2.2. -d / -y De i imi

Eski Türkçe söz sonu *-d* ünsüzü, metnimizde *-y* ünsüzüne de i mi tir:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
ked-	gey- (41a/12)	giymek
od-	oy- (13a/16)	koymak

2.2.2.1.3. - - / -

2.2.2.1.3.1. - - / - - De i imi

Metnimizde sınırlı sayıda örnekte - - / - - de i imi ve nöbetle mesi meydana gelmi tir:

ET	KTH	TT
	a am (5b/12)	ak am
ta ı	da ı (139a/3)	dahi
aru	aru (130a/8) ~ aru (76b/14)	arık
udı u	uy u (85b/10) ~ uy u (31a/21)	uyku
yo	yo sa (57a/20) ~ yo sa (98a/9)	yoksa

2.2.2.1.3.2. - / - De i imi

Metnimizde bazı sözcüklerde söz sonunda - /- de i imi ve nöbetle mesi görülmektedir:

ET	KTH	TT
	bo (19a/3) ~ bo (122b/1)	bok
tır a	<i>ırna</i> (38a/9) ~ ırna (2b/13)	tırnak
	<i>opra</i> (125b/14) ~ topra (124b/19)	toprak

2.2.2.1.4. k- / -k- / -k

2.2.2.1.4.1. k- / g- De i imi

Eski Türkçeden Batı Türkçesine geçi te söz ba ında genel olarak k- / g- de i imi meydana gelmi tir. Ancak bu ayrımı Arap alfabesi ile yazılmı metinlerde yapmak pek de kolay de ildir. Bugün de batı grubu diller arasında söz ba ında k- / g- durumunda ikilikler bulunmaktadır (Ergin 2009: 88-89). Eski Türkçedeki kelimelerin ço u bugün Türkiye Türkçesinde tonlula arak g tarafına geçmi tir. Metnimizde söz ba ında k- / g- de i imi oldu unu dü ündü ümüz bazı sözcüklerin durumu öyledir:

ET	KTH	TT
keç-	geç- (44a/18)	geçmek
kel-	gel- (69a/7)	gelmek
keltür-	getür- (91b/14)	getirmek
kir-	gir- (5a/14)	girmek
kök	gök (44a/14)	gök
könül	gönül (129b/8)	gönül
	göyündür- (134b/9)	göyündürmek

köz göz (9a/5) göz

Metnimizde Eski Türkçede söz ba ındaki *k-* ünsüzünü koruyan sözcükler de vardır:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
kentü	kendü (141b/12)	kendi
kekelik	keklik (136a/8)	keklik
kes-	kes- (27b/1)	kesmek
kiçig	kiçi (43b/4) ~ küçük (7b/15)	küçük
kim	kim (4a/16)	kim
ki i	ki i (53b/19)	ki i
köpük	köpük (129a/4)	köpük

2.2.2.1.4.2. - / - De i imi

Bugün sadece Anadolu a ızlarında söz ba ında görülen bu de i iklik, aslında Anadolu ve Azerbaycan a ızlarında hemen hemen genelle mi durumdadır (Ergin 2009: 89). Metnimizde bir örnekte de i ime u ramı tır:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
ızıl	ızıl (11a/2) ~ ızıl (21b/13)	kızıl

2.2.2.1.5. -ñ- / -n-

2.2.2.1.5.1. - ñ - / -n- De i imi

Eski Türkçede de *Xñ / nXñ*, Eski Anadolu Türkçesinde *Uñ / nUñ* biçiminde olan ilgi durumu eki, metnimizde de Eski Anadolu Türkçesindeki ekliyledir. Ancak ekin *damak n (ñ)*'si ile gösterilen ünsüzü, birkaç yerde *n* ekinde de görülmü tür:

anuñ (rengi) (139a/5) ~ anun (uf netinden) (83b/19)
orun (içine) (101a/18)

2.2.2.1.6. - / -v-, -g / -v

2.2.2.1.6.1. - / -v- De i imi

Eski Türkçe dönemindeki - - sesi, Eski Anadolu Türkçesinde yuvarlak ünlülerin etkisiyle -v- sesine dönü mü tür. Bunun yanında, metnimizde ikili kullanımlar da vardır:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
o ı	o u (119a/7) ~ ovu (119a/8)	so uk
ta ı u	avu (114a/9)	tavuk

2.2.2.1.6.2. -g / -v De i imi

Metnimizde hem *döv-* hem *dög-* biçiminde yazılan söz sonunda -g ve -v- ünsüzleri Türkiye Türkçesinde iledir:

<u>KTH</u>	<u>TT</u>
dög- (27b/6) ~ döv- (20b/16)	dövmek

2.2.2.1.7. -v- / -f-, -v- / -b- De i imi

Eski Türkçede *uwat-* ekinde olup, Türkiye Türkçesinde *ufak*, *ufan-*, *ufat-* gibi örnekleri bulunan sözcü ün, metnimizde söz içinde hem -v- ünsüzü hem de -f- ünsüzü ile yazıldı ı görülmektedir:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
uwat-	uvat- (90b/1)	ufaltmak
	uva (13a/12) ~ ufa (115b/4)	ufak

Metnimizde *torva* “torba” sözcü ündeki -v- ünsüzü Türkiye Türkçesinde -b-ye de i mi tir:

<u>KTH</u>	<u>TT</u>
torva (118a/19)	torba

2.2.2.1.8. t- / d-

2.2.2.1.8.1. Art Ünlülü Sözcüklerde t- / d- De i imi

Eski Türkçede söz ba ı *t* ünsüzünün metnimizde *d*'li veya *t*'li yazıldı ı gibi aynı sözcüklerde hem *d* hem *t* ile de yazıldı ı görülmektedir. Bu sözcüklerin ço u Türkiye Türkçesinde *d* ünsüzüne de i mi tir:

Sadece *d* ile yazılanlar:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
ta ı	da ı (100a/6)	dahi
tam a	dama (18a/19)	damak
	da - (40b/7)	takmak

Sadece *t* ile yazılanlar:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
tal	al (7b/8)	dal
tala-	ala- (96a/6)	dalamak
tam	am (111a/17)	dam
tamar	amar (80a/20)	damar
ta	añ (57a/18)	tan
tart-	art- (130a/8)	tartmak
ta ra	a ra (3a/8)	ta ra
tawı an	av an (40a/16)	tav an
	o san (54a/13)	doksan
to	o (35b/16)	tok
to uz	o uz (3a/13)	dokuz

Hem *t* hem de *d* ile yazılanlar:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
ta	da (125a/8) ~ a (125a/6)	da
	dala (133a/7) ~ ala (126a/6)	dalak
	damla (34b/3) ~ amla (4b/2)	damla
tamı -	damzur- (33a/6) ~ amzur- (103b/13)	damlat-
tar	dar (35a/18) ~ ar (33b/16)	dar

tarı	darı (116b/10) ~ arı (45b/21)	darı
ta	da (123a/13) ~ a (31a/1)	ta
tatı	dat (18b/6) ~ at (108a/6)	tat
ta ı u	davu (5a/16) ~ tavu (98a/5) ~ avu (25b/9)	tavuk
	do - (67b/16) ~ o - (127a/11)	do -
tol-	dol- (67a/21) ~ ol- (103a/10)	dol-
ton	don (125a/15) ~ on (22b/7)	don
toñuz	doñuz (22a/9) ~ oñuz (109a/18)	domuz

Alıntı sözcüklerde de *t-* / *d-* nöbetle mesi vardır:

da la- (82a/18) ~ a la- (12a/8)

Ergin (2009: 91-92), söz ba ı *t-* / *d-* meselesinin eski yazım nedeniyle tereddütle kar ılanan bir durum oldu una dikkat çekerek, art ünlülü sözcüklerde *d'*ye dönmü oldu u bilinen sözcüklerde bile *ti* ( ) harfinin bir yazım tarzı olarak eski yazı terkedilinceye kadar kullanıldı ını; yani eski yazıda *ti* ( ) harfinin hem *t* hem *d* kar ılı ı olarak yazıldı ını, bu yüzden de art ünlülü sözcüklerde söz ba ındaki *t-* / *d-* de i ikli ini takip etmenin çok güç bir hâle geldi ini, *d'*li ve *t'*li karı ık olan örneklerin daha çok bu *ti* ( ) ile yazılan *d'*li sözcükler oldu unu belirtir. Ancak bu durumun Osmanlı Türkçesi döneminde ya andı ını, Eski Anadolu Türkçesinde *ti* ( ) yazımlarının *t* ünsüzünü kar ıladı ını da ekler. Böylece yukarıda verdi imiz ikili örnekler, *d'*ye de i imin i aretleri olarak görülebilece i gibi, geçi dönemi olması sebebiyle *t'*yi yansıtan örnekler olarak da de erlendirilebilir.

2.2.2.1.8.2. Ön Ünlülü Sözcüklerde *t-* / *d-* De i imi

Ön ünlülü sözcüklerde, Eski Türkçede *t* olup, Türkiye Türkçesinde *d* veya *t* olan örnekler, metnimizde genellikle *d* ile kar ılanmakta; bunun yanında *t* ile kar ılandı ı örnekler de bulunmaktadır. Aynı zamanda, nöbetle me de mevcuttur. Metnimizde söz ba ında bu sesin yazımında belirtilmesi gereken bir durum da Eski Türkçede *t*, Türkiye Türkçesinde genellikle *d* ile kar ılanan, Eski Anadolu Türkçesinde de *d'*li olan bazı sözcüklerin yazımında söz ba ında hem *d* hem de ( ) ünsüzünün bir arada yazılmasıdır. Yani, azımsanmayacak ölçüde sözcü ün metnimizde söz ba ında hem *d* hem ( ) ile yazıldı ını görmek mümkündür. Burada belirti imiz durumun metnimizdeki örnekleri unlardır:

Sadece *d* ile yazılanlar:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
teg-	deg- (17a/9)	de mek
tegin	degin (4a/15)	de in
	degül (24a/4)	de il
tegür-	degür- (15a/5)	de dirmek
telin-	del- (98b/14)	delmek
temir	demür (55b/20)	demir
tep-	dep- (111a/11)	tepmek
töpü ~ töpi	depe (11b/19)	tepe
tile-	dile- (70b/7)	dilemek
tilkü	dilkü (104b/8)	tilki
titre-	ditre- (105a/19)	titremek
tün	dün (122a/16) "gece"	dün

Sadece *t* ile yazılanlar:

<u>KTH</u>	<u>TT</u>
tel (89b/2)	tel
ten (22a/19)	ten
tükür- (15a/3)	tükürmek
tüm (69a/4)	tüm

Hem *d* hem *t* ile yazılanlar:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
	deli (90a/20)	~ telü (3b/10) deli
	demregü (80b/1)	~ temregü (136a/19) temriye
	demren (91a/6)	~ temren (91b/18) temren
	derle- (70a/4)	~ terle- (71b/19) terle-
	ders (121b/18) "dı kı"	~ ters (121a/8) "dı kı" ters
tütsük	dütsü (110a/10)	~ tütsü (66a/6) tütsü
tütün	dütün (29a/2)	~ tütün (25a/2) tütün
tü ~ tüü	düy (134a/2)	~ tüy (31b/8) tüy

Sadece ( ) ile yazılanlar:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
tüke-	üken- (106a/17)	tükenmek

Hem *d* hem ( ) ile yazılanlar:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
tewe ~ tebe	deve (136b/5) ~ eve (136b/3)	deve
	dev ür- (71b/14) ~ ev ür- (140b/8)	dev irmek
ıl ~ til	dilcük (107a/9) ~ dilcu (3a/12) ~ ılcu (19a/4) "bademcik"	
	dög- (62b/12) ~ ög- (120a/13)	dövmek
	dögün (103a/11) ~ ögün (103a/12) "yakı"	"yakı"
tök-	dök- (56b/3) ~ ök- (122b/10)	dökmek
	dön- (123b/10) ~ ön- (139a/5)	dönmek
tört	dört (15b/8) ~ ört (102a/21)	dört
tö ek	dö ek (113a/19) ~ ö ek (140b/3)	dö ek
	dükelü (76a/19) ~ ükelü (130b/18)	"tüm"
	dü (137a/12) ~ ü (137a/1)	dü
tü -	dü - (12b/8) ~ ü - (139b/11)	dü mek

Hem *d* hem *t* hem de ( ) ile yazılanlar:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
türt-	dürt- (81b/11) ~ türt- (36a/5) ~ ürt- (105b/20)	dürtmek

Ergin (2009: 91-92), art ünlü sözcüklerde söz ba ında *d* ve ( ) yazımlarının Eski Anadolu Türkçesinde *t* sesini kar ıladı mı, ancak Osmanlı Türkçesinde bunun kalıpla mı bir yazım oldu unu belirttikten sonra, bu türden karı ık yazımların ön ünlülü sözcüklerde de bulundu unu; fakat sayısının az oldu unu bildirmi tir.

Duman (1995: 107), söz ba ındaki *t/d* de i iminden bahsederken, *dürlü/türlü* sözcüklerinin Meninski'de *urlü*, Parigi'de *turlu*, Harsány'de *turli*, *turlu* okunu larının oldu unu belirtmi tir.

2.2.2.1.9. -r- / -l- De i imi

Metnimizde bir örne i vardır. De i imin yanında asıl ekli de metnimizde bulunmaktadır:

melhem (64b/6) ~ merhem (64b/18)

2.2.2.2. Ötümlüle me

Metnimizdeki ötümlüle me durumunu iki başlık altında inceleyebiliriz:

2.2.2.2.1. Birincil Uzun Ünlüler Sebebiyle Ötümlüle me

Ünlü uzunlukları konusunda da belirtti imiz üzere, birincil uzun ünlülü sözcüklerde ç, t ünsüzlerinin sırasıyla c, d de i imi gösterdi i görülmektedir. Buradaki ötümlüle me, ya birincil uzun ünlülü sözcü ün yalın oldu u ve kendisinden sonra ünsüzle ba layan bir ek veya sözcük geldi i durumlarda ya da iki ünlü arasında meydana gelmi tir. Aynı zamanda, metnimizde bazı sözcüklerin ötümlü ve ötümsüz ekilleri bir arada bulunmaktadır:

ET	KTH
c	ac (ac arnına) (100b/17) ~ aç (açla) (103b/15)
d	ad (ad omı dur) 116b/18
t, h t	od (od gibi) (7b/4) ~ ot (otda) (65a/21)
k rt	urd (urd dü se) (14a/21) ~ urt (urt dü mi) (72a/21)
s t	süd (süd çürügin) (80b/9)
y ̄ti	yedi "yedi sayısı" 22a/11

2.2.2.2.2. Ünlüler Arasında Ötümlüle me

ç, , p, t ötümsüz ünsüzleriyle biten sözcükler, ünlü ile ba layan bir ek aldıklarında veya bu sözcüklerden sonra ünlüyle ba layan bir sözcük geldi inde ötümlüle erek sırasıyla c, , b, d olur. Bu durumun metnimizdeki bazı örnekleri unlardır:

ad-ıyla (86b/1), a ac-a (106a/16), uc-ı (7a/11), barma -ı (8b/14), çürüg-i (90b/21), dad-ın "tadını" (127a/18), du-d-ak (47a/7), göbeg-i (93a/2), avu -ı (110a/20), yapra -ı (107b/12); eyd-ür (7b/3), gid-er (103b/1); aya a rısı (73a/11)...

Metnimizde ötümlüle mi sözcüklerin ötümsüz örnekleri de vardır:

duda -ı (89b/19) ~ duda -ı (47a/7) ~ u a (17a/20)
ucı (12a/2) ~ uçı (103b/5)

Kendisinden sonra ünlü ile başlayan bir sözcük geldi inde de bir örnekte yukarıdaki gibi ötümlüle me meydana gelmi tir:

ıra ol- (125a/8)

2.2.2.3. Ünsüz Dü mesi

2.2.2.3.1. b- Dü mesi

Eski Türkçede *bol-* (olmak) eyleminin *b-* ünsüzü, Eski Anadolu Türkçesinde *dü* üp, eylem *ol-* eklini almı tır. Bu durum, Batı O uz Türkçesine özgüdür. Metnimizde de *dü* me oldu u görülmü tür:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
bol-	ol- (64b/21)	olmak

2.2.2.3.2. -b Dü mesi

Eski Türkçede *sub* sözcü ündeki *-b* ünsüzü, zamanla *-v* ünsüzüne dönü mü tür, ardından Eski Anadolu Türkçesinde oldu u gibi metnimizde de *dü* mü tür:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
sub	u (10b/10)	su

2.2.2.3.3. - -, -g- Dü mesi

Eski Türkçede söz içinde ek ve hece başında bulunan - -, -g- ünsüzleri Eski Anadolu Türkçesinde *dü* mü tür. Metnimizdeki örnekleri unlardır:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
kergek	gerek (21b/2)	gerek
kul ak	ula (33a/7)	kulak
kurt ar-	urtar- (95b/12)	kurtarmak
+GA	bo aza (1b/18)	bo aza

	saça (100a/3)	saça
-GAn	a aran (100a/12)	a aran "beyazlayan"
	dutan (103b/17)	tutan
+GARu	içerü (9a/15)	içeri
	yu aru (139b/5)	yukarı
-GInçA	ıslanınca (19a/)	ıslanınca
	alınca (33b/19)	kalınca
-GUçl	u durıcı (28a/9)	kusdurucu
	yırtıcı (110a/14)	yırtıcı

2.2.2.3.4. - , -g Dü mesi

Eski Türkçede çok heceli sözcüklerin ve eklerin sonunda yer alan - , -g ünsüzü Eski Anadolu Türkçesinde dü mü tür. Metnimizde de durum böyledir:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
açı	acı (45b/4)	acı
arı	arı (89b/10)	arı "temiz"
ası	a ı (46a/9) "yarar"	---
tirig	diri (41a/3)	diri
elig	elli (28b/6)	elli
kamu < ama	amu (12b/20)	kamu
katı	atı (3b/19)	katı
kapı	apu (125a/14)	kapı
kiçig	kiçi (43b/4)	küçük
sarı	aru (17b/17)	sarı
+IXG	etlü (57b/10)	etli
	anlu (29b/9)	kanlı
+XG / +nl	ba ı (45b/2)	ba ı
	yeri (96a/19)	yeri

2.2.2.3.5. - / -k- Dü mesi

Söz sonunda -k ünsüzü bulunan sözcüklere küçültme eki +cAk getirildi inde sözcü ün sonundaki ünsüz dü er. Metnimizde de bu durumun örnekleri vardır:

büyücek (83b/19)	<	büyük+cek
kemüçük (86b/2)	<	kemük+cük
uvacu (62a/9)	<	uva +cu

2.2.2.3.6. -l-, -l Dü mesi

Eski Türkçede söz içindeki *l* ünsüzü Eski Anadolu Türkçesinde dü mü tür. Metnimizde de bunun örnekleri vardır:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
keltür-	getür- (10b/14)	getirmek
oltur-	otur- (126a/17)	oturmak

Metnimizde, üç örnek dışında *ol* ki *i* zamiri Eski Türkçedeki eklini korumu tur. Sözcü ün iki örnekte ekli, bir örnekte eksiz biçiminde *-l* ünsüzü dü mü ve sözcük, *o* biçimini almı tur:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
ol	o (43a/6)	o

2.2.2.3.7. y- Dü mesi

Metnimizde *y-* ünsüzü, söz ba nda genellikle korunmakla birlikte birkaç örnekte dar ünlüler önünde dü mü tür:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
yinçge	ince (46b/19)	ince
yinçü	incü (28b/12)	inci
yıra	ıra (125a/8)	ırak

ki sözcükte söz ba nda ve bir sözcükte söz sonunda hem *y*'li hem *y*'siz biçimler tespit edilmi tir:

<u>ET</u>	<u>KTH</u>	<u>TT</u>
yılan	yılan (2a/2) ~ ılan (3a/3)	yılan
yüksek	yüksek (8a/19) ~ üksek (58b/7)	yüksek
	böy (98a/20) ~ bö (98a/8)	"örümcek"

2.2.2.4. Ünsüz Türemesi

2.2.2.4.1. -n- Türemesi

3. teklik ki i iyelik eklerinden sonra ad çekim ekleri geldi inde arada zamir n'si türer. Metnimizde bu durumun örnekleri öyle gösterilebilir:

a-n-dan (139b/21), bu-n-ları (99b/16); acısı-n-dan (103a/5), eli-n-de (86a/7), eñsesi-n-den (5a/1)

2.2.2.4.2. -y- Türemesi

Ünlü ile biten bir sözcü e yine ünlü ile ba layan bir ek getirildi inde veya ek-eylemin çekimli biçimlerinde ve edatların kendisinden önceki sözcü e biti ik yazımlarında araya -y- ünsüzü girmektedir. Metnimizde bu durumun örnekleri unlardır:

a rı-y-an (55b/1), eyle-y-üp (53b/13), yumurda-y-a (55a/21); dü di-y-(i)se (28b/14), oldu-y-(ı)sa (10a/14); uyıyla (4b/9), ökçesi-y-le (141a/9)

2.2.2.5. Ünsüz kizle mesi

Metnimizde ikizle menin görüldü ü örnekler unlardır:

ET	KTH	TT
ası	a ı (46a/9)	"yarar"
us	u ı "aklı" (139a/3)	us
isig	ıssı "sıcak" (134b/9) ~ issi (19a/9) "sıcak"	ısı

2.2.2.6. Ünsüz Uyumu

Eski Anadolu Türkçesinde bazı ünsüzlerin sürekli ötümlü olması, ünsüz uyumsuzlu unu da beraberinde getirmektedir (Gülsevin, Boz 2010: 42). Bir ba ka deyi le, Eski Anadolu Türkçesinde bazı eklerin kalıpla mı bir ekilde yazılmaları ve Arap alfabesinin Türkçedeki sesleri tam olarak kar ılayamaması gibi durumlar ünsüz uyumsuzlu una neden olmu tur. Metnimizde de genel olarak durum bu yönde olmakla birlikte, az sayıda yazımda uyuma girmi örneklere de rastlanmaktadır. Hatta aynı sözcükte dahi uyuma girmi ve girmemi yazımlar bir arada bulunmaktadır:

kürkci (90a/11)
güne de (29a/4), itdükde (108b/10), kemükde (122b/11)
açlı dan (141a/12), elekden (111b/18), ovu dan (114a/3), yürümekden
(29a/4)
etdi (29b/11), dü di (28b/14)
itdügi (73a/19), yedükden (6b/10)
ılı dur- (85b/12), arı dur- (71b/17), yapı dur- (74a/12)
ço dur (115b/10), gerekdür (120a/8), görmekdür (137a/7), oynama dur
(2a/13)
oldu ça (85b/14) eksildükce (45b/17)
ovudu ça (71a/15) öksürdükce (42a/9)
vardu ça (58a/19) ezildükce (19a/3)
istedükce (124a/19) ~ istedükçe (84a/13)

2.2.2.7. Göçü me

Bir sözcük içerisinde birbirini izleyen iki ünsüzün yer de i tirmesi olan göçü me, bugün daha çok a ızlarda olmakla birlikte Eski Anadolu Türkçesinde de bazı sözcüklerde görülmektedir. Metnimizde göçü menin sınırlı sayıda örne i vardır:

eksi (42a/4) : eski
e ki (48b/9) : ek i
öskürük (43b/9) : öksürük

2.2.2.8. Hece Yitimi

Hece yitimi, ek-eylem *durur*'un ekle erek *-dur* biçimini alması ile metnimizde görülmektedir:

bulma dur (50a/5), ço dur (48b/19), eyüdür (110b/9), gerekdür (54b/7), gibidür (141b/13), urıdur (47b/7), ovu dur (60a/9), vardur (2a/1), yegdür (133a/11)

2.3. Biçim Bilgisi

2.3.1. Ad

Adlar, evrendeki canlı cansız bütün varlıkları, insan tasavvurundaki somut ve soyut kavramları, tek tek ya da tür olarak kar ılayan sözlerdir (Korkmaz 2003: 195). Bu ba lamda metnimizde adla ilgili tespit etti imiz hususlar unlardır:

2.3.1.1. Ad Çekimi

2.3.1.1.1. Çokluk Eki

Tarihî süreç içerisinde *+lAr*; *+Kun*, *+GUn*; *+z*; *+An* ve *+t* eklerinin çokluk bildirmek için kullanıldı ı görülmektedir (Köktekin 2011: 86). Ancak Türkçenin genel çokluk eki *+lAr*'dir. Metnimizde de durum böyledir. Bunun yanında çokluk bildiren bir ek olarak *+An* eki ve arkaik bir çokluk eki olan ve daha çok ikizlik bildiren *+z* eki de metnimizde rastlanan çokluk eklerindedir:

+lAr çekirgeler (109a/160), ki iler (51b/16), ular (125b/14), a lar (7a/6), onlar (41a/12)

+An o lan (6a/21)

+z beñiz (10b/2) göz (101a/5)

Türkçede sayı sıfatından sonra çokluk eki kullanılmamasına ra men bir yerde örne ine rastlanır:

iki aya larınuzı (4a/19)

2.3.1.1.2. yelik Ekleri

smın kar ıladı ı nesnenin bir ahsa veya bir nesneye ait oldu unu ifade eden (Vural, Böler 2012: 146) eklere iyelik ekleri denir. Metnimizde bulunan iyelik ekleri unlardır:

Telik 1. Ki i: *+(U)m* *ful num* (86b/1)

Teklik 2. Ki i: *+(U)ñ* ba uña (45a/21), belüñe (69a/6), depeñe (45b/1), di lerüñe (15a/14), elüñe (123a/21)

Teklik 3. Ki i: +I / +sI balı (114b/19), otı (68b/11), ucu (69a/7), yeri (31a/18); a rısı (33a/2), depesi (57a/21), ancusu (54a/4), yarusı (33b/18)

Çokluk 1. Ki i: +(U)muz oyamadu umuz (127/3), arafumuz (122a/7), didüğümüz (10b/4), deyeçegümüz (74a/19)

Çokluk 2. Ki i: +(U)ñuz ba uñuz (4a/18), dim iñuz (4a/18), aya laruñuz (4a/19)

Çokluk 3. Ki i: +IArI aya ları (71a/21), çıbanları (88b/6), di leri (118b/13), gevdeleri (106a/1), ırna ları (71a/20)

Türk dilinde, bazen 3. ki i iyelik eki almı kelimelerde bu ekin fonksiyonu kaybolur ve kelime kalıpla arak taban hâline gelir. Bu durumlarda, kelimenin üstüne tekrar bir 3. teklik ki i iyelik eki geldi i görülür (Gülsevin 2011: 15). Üst üste iki iyelik ekinin kullanılması ile ortaya çıkan iyelik eki yı lması olayı metnimizde birkaç örnekte görülmektedir:

birisi (39b/4), dükelisi (10a/5)

2.3.1.1.3. Aitlik Eki

Metnimizde aitlik eki, hem uyuma girmeyen +ki ekliyle hem de uyuma giren + I ekliyle bulunmaktadır:

içindeki (11b/21), avu daki (60b/3), yanındaki (111b/12); arında ı (2b/2), avu da ı (2b/4), ba ırda ı (24b/4)

2.3.1.1.4. Durum (Hâl) Ekleri

Hâl ekleri, sık sık kullanılan ve cümlenin anlamına tesir eden isim çekim ekleridir (Gülsevin 2011: 16). Bu ekler, adlara gelerek onların di er sözcüklerle ve sözcük öbekleriyle ili kisini ortaya koyar. Metnimizde tespit etti imiz durum ekleri unlardır:

2.3.1.1.4.1. Yalın Durum

Yalın durum, adların ba ka unsurlara ba lı olmayan biçimleridir. Eksiz bir ad durumudur:

ba (10b/13), çıyan (98a/8), amı (91a/11), an (11b/18), uz (96b/4), üzüm (27b/13), yaz (83a/18)

2.3.1.1.4.2. İgi Durumu Eki

Adı di er ada ba layarak tamlama kurmaya yarayan bir ektir. Eski Türkçede +Xñ, +nXñ biçimlerinde olan bu ek, metnimizde ünsüzle biten adlardan sonra +Uñ, ünlüyle biten adlardan sonra +nUñ biçimindedir. Bu ekin ñ yerine n ile yazıldı ı birkaç örnek de tespit edilmi tir:

a acuñ (109a/21), urduñ (31b/6), o lanuñ (108b/13), uyuñ (33b/18); almanuñ (36a/10), ancunuñ (39b/1), ayrunuñ (36b/9), yumurdanuñ (54a/8) anun (83b/19), orun (101a/18)

2.3.1.1.4.3. Belirtme Durumu Eki

Eski Türkçede +IG, +n ve +nI olmak üzere üç türlü belirtme durumu eki vardır (Ergin 2009: 232). Eski Anadolu Türkçesinde ise +(n/y)I ve 3. ki i eklerinden sonra kullanılan +n ve zamirlerden sonra gelen +nI belirtme durumu eki bir arada kullanılmı tir. Belirtme durumunun metnimizdeki bazı örnekleri unlardır:

+(n/y)I altını (104a/7), ba layı (55b/19), etmegi (55a/7),
ki iyi (97a/20)

+n barma ların (112a/8), beltesin (107a/9), degirmisin (103b/16),
depesin (123a/21), ikisin (111b/12)

2.3.1.1.4.4. Yönelme Durumu Eki

Eski Anadolu Türkçesinde +A ekinde kullanılan bu ek, Eski Türkçe +GA ekinde meydana gelmi tir (Timurta 2005: 85). Ünlü ile biten adlara geldi inde araya -y- ba lama ünsüzünü almaktadır. Metnimizde de bu durum için +A eki kullanılmı tir. Ancak bir örnekte Do u Türkçesi özelli i olarak + a ekinin kullanıldı ı da görülmü tür:

ayaza (103b/7), burna (12a/19), andu a (110a/15), opu a (54a/1); ocaya (129a/1), ki iye (125b/1), uya (125a/20)

açma a (109a/12)

2.3.1.1.4.5. Bulunma Durumu Eki

Eski Türkçede +*DA* biçiminde olan bu ek, Eski Anadolu Türkçesinde +*dA* eklindedir. Metnimizde de +*dA* biçiminde örnekleri vardır:

ba ında (45b/12), günde (12b/14), içinde (46a/16), gögsinde (36a/16), avu da (125b/6), oca da (128b/13)

2.3.1.1.4.6. Ayrılma Durumu Eki

Eski Türkçede +*DIn* biçiminde olan bu ek, Eski Anadolu Türkçesinde +*dAn* olarak geçmektedir. Metnimizde de +*dAn* biçimiyle bulunmaktadır:

atdan (3a/18), bulutlardan (126a/4), elekden (29b/14), evden (109a/12), andan (4b/20), kemükden (87b/5)

2.3.1.1.4.7. E itlik Durumu Eki

Eski Türkçede +*çA* ekiyle kar ılanan bu durum, Eski Anadolu Türkçesinde genellikle, bir yazım özelli i olarak da kabul edilen, +*cA* ekiyle kar ılanmıştır. Metnimizde ekin hem +*cA* hem de +*çA* biçimleri bulunmaktadır:

bilesince (45a/21), ya ıca (30b/10), yumruca (82b/5), ziy dece (50b/12); akça (58a/5) "beyaz gibi"

2.3.1.1.4.8. Vasıta Durumu Eki

Eylemin birlikte yapıldı nı belirtmek için kullanılan bu ek, Eski Türkçe döneminde +*Xn* ile kar ılanmaktadır (Gabain 2007: 64). Eski Anadolu Türkçesinde ise +*n*; +*lA*, +*lIA*; +*lAyIn*, +*lAyUn* ve *bile*, *birle*, *ile* gibi kullanımları vardır. Metnimizde u kullanımlar görülmektedir:

demürle (89b/1), eliyle (44a/4), gücile (68b/20), ısıca ıla (121a/18), ab la (121a/19), uyıla (41b/16)

buncılayun (112b/8), ikileyin (121a/17)

güzin (137a/20), yayan (16b/11), va tın (12a/6), yayın (3b/7), yazın (3b/7)

abıyla bile (94a/18), aranfil birle (25b/11), b birle (55a/15), süd ile (96b/6), yumurda ile (55b/3)

2.3.1.1.4.9. Yön Gösterme Durumu Eki

Eski Türkçede genellikle +*GA*r*U* ve birkaç örnekte de +*rA*, +*rU* ekleri bu durumu kar ılamak için kullanılmı tır (Gabain 2007: 65). Eski Anadolu Türkçesinde ise +*ArU* ve +*rA* ekleri kullanılmı tır (Timurta 2005: 90-91). Metnimizde iki ek de bulunmaktadır:

añaru (141a/9), içerü (31b/10), yu aru (108b/10)

oñra (50a/15), a ra (56a/7)

2.3.1.1.5. Soru Eki

Metnimizde soru eki birkaç örnekte bulunmaktadır. Bu örneklerde de kendisinden önceki sözcü e bitik yazılmaktadır:

avratdan-mıdur (108a/13), uduz-mıdur (96a/14), a -mıdur (96a/14), a -mıdur (84b/16)

2.3.1.2. Ad Yapımı

2.3.1.2.1. Addan Ad Yapma Ekleri

+AK

benek (81b/6), bögrek (58a/4)

+AlAK

opala (38b/10)

+An

o lan (6a/21)

+Ar

be er (116a/7), *birer* (42a/11), *onar* (86a/13)

+Az

geñez (18b/17)

+CA

Arabça (131b/21), P rsça (131b/20), Türkce (47b/18)

+CAGUz

ozça uz (112b/12),

+CAK

ılıca (111a/9), büyücek (83b/19)

+CI

boyacı (84b/11), demürçi (55b/20), uy ucu (31b/4)

+cIIAyUn

buncılayun (112b/8)

+CUGAz

ucu az (5a/14), a cu az (8b/8), yercügez (85b/10)

+CUK

ı ırcu (68a/17), yemi cük (7a/5), yıllancu (106b/20)

+ç

anaç (133a/11)

+dA

arda (55b/2)

+dUz

gündüz (28b/19)

+GU

gözü (105b/5)

+il

ye il (83b/3)

+kek

erkek (66a/21)

+II, +IU (< +IIG)

iriñlü (84a/20), etlü (88a/19), anlu (56a/15), atlu (92a/4), uzlu (93a/8), ya lu (53b/15); ulı 34b/17

+IK, IUK

a ırlı (9a/8), günlük (56a/4), arulu (2a/18), uyanu lu (37a/14), yıllı (27b/14)

+(I)ncI, +(U)ncI

altıncı (72a/18), be inci (140a/2), o uzuncı (3a/13), yüzüncü (2a/1)

+sIz, sUz

ansız (57b/18), usuz (95b/1), atsız (108a/6), uy usuz (109a/3)

+ er

yigirmi er (121b/5)

2.3.1.2.2. Eylemden Ad Yapma Ekleri

-AK

bıça (13a/17), duda (22a/15)

-Am

utam (65b/8)

-An

diken (58a/7), domalan "mantar" (55a/11)

-Az

bo az (18a/10)

-AcAk

geyecek (40b/17), oturaca "oturak yeri, makat" (17a/7)

-cAk

emcek "meme" (67a/13)

-dU

ındu "makas" (12b/18), ıyrundu "sümüksü bir madde" (57a/1)

- Aç

yengeç (31b/5)

-GAn

ısır an (18a/13), urla an "dolama" (2a/5)

-GI, -GU

ı ır ı "yılancık" (106a/19), içgü (130b/8), yan u (50b/12), uy u (31b/1)

-GI_m

kesgimlü (97b/21)

-I, -U

buru (34b/10), or u (9a/12), ancı (121b/16), olu (77b/13), ya u (10b/21)

-IcI, -UcI

depredici (8a/14), ızdurucı (134a/19)

-(I)m, -(U)m

bo um (93a/17), kötürüm (69a/19), uçurum (137a/12), yarım (70a/8)

-mA

degme (10a/7), ısıtma (80a/3), sürme (30b/8)

-mAç

bulamaç (68b/12)

-mA_k

yemek "a " (20b/8)

-(U)K

artu (134a/13), büyük (113a/4), asu (63b/15), öksürük (42a/11), tükürük (20a/17), uçu (6b/12)

-mUK

u mu (23a/1)

-mUr

ya mur (3a/16), kömür (127b/12)

-Un

dögün (5a/19), tütün (14b/3), ya ın (19b/20)

-sAK

unutsa (139a/18)

-sU

tütsü (66a/6)

2.3.2. Sıfat

Sıfatlar, adlardan önce gelerek onları niteleyen, nasıl olduklarını gösteren veya çeşitli yönlerden belirten sözcüklere (Korkmaz 2003: 333). Metnimizde de bu türden çokça sözcük vardır. Eserde bulunan sıfat türleri ve bazı örnekleri şunlardır:

2.3.2.1. Niteleme Sıfatları

Kendinden sonra gelen ismin niteliğini gösteren (Vural, Böler 2012: 188) sıfatlara niteleme sıfatları denir. Metnimizdeki bazı örnekleri şunlardır:

acı ya (22a/15), aulu nesne (95a/17), ekilen r (129b/9), eyüp (7a/11), uru üzüm (23b/10), aru u (33b/10), semüz avu (16a/7), atlu b dem (5b/8), yıyıcı ot (17b/19)

2.3.2.2. Belirtme Sıfatları

Bu başlık altındaki sıfatlar, adları iaret, sayı, belirsizlik ve soru yoluyla belirtir. Metnimizdeki örnekleri şunlardır:

2.3.2.2.1. İaret Sıfatları

Sıfat tamlaması içinde kendinden sonra gelen ismi gösterme ilgisiyle tamamlayan (Delice 2008: 42) sözcüklere iaret (gösterme) sıfatı denir. Metnimizde bulunan iaret sıfatlarının bazıları şunlardır:

bu çölmek (9b/8), i bu abbı (9a/17), o kimesne (43a/6), ol illet (9b/20), ol al met (9a/4), u mesken (125a/5)

2.3.2.2.2. Sayı Sıfatları

Sayı sıfatları, isimleri sayılarını bildirmek suretiyle tamamlayan (Vural, Böler 2012: 190) sıfatlardır. Metnimizde bulunan sayı sıfatı türleri ve örnekleri şunlardır:

2.3.2.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları

Metnimizde geçen asıl sayı sıfatlarının bazıları şunlardır:

bir üsküre (43b/8), iki dirhem (43b/11), üç gün (45b/12), dört dirhem (105b/15), be gün (35b/16), altı ay (9a/11), yedi gün (78b/14), sekiz s at (79a/3), on yıllı (27b/14), on iki gice (73b/13), on be dirhem (5a/3), yigirmi dirhem (38a/1), otuz

gün (24a/6), elli dirhem (127b/9), yetmi d ne (52a/10), seksen dirhem (121a/7), yüz
ır dirhem (5a/4)

2.3.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları

Metnimizde bulunan sıra sayı sıfatları unlardır:

birinci gün (76b/16), ikinci gün (18b/9), altıncı b b (72a/18), yedinci gün
(78b/9), yüzüncü b b (2a/1)

2.3.2.2.3. Üle tirme Sayı Sıfatları

Metnimizde bulunan üle tirme sayı sıfatları unlardır:

iki er dirhem (63b/6), üçer d ne (41b/20), onar dirhem (86a/13), yüzer dirhem
(120a/8)

2.3.2.2.3. Belirsizlik Sıfatları

Sıfat tamlaması içinde kendinden sonra gelen ismi kesin bir özelli i ile de il
de belirsizlik özelli iyle tamamlayan (Delice 2008: 43) sözcüklere belirsizlik sıfatları
denir. Metnimizde bulunan belirsizlik sıfatları unlardır:

az bal am (53a/13), ba ı merhem (3b/14), bir dürlü öksürük (43a/19), bir
kimesne (12a/14), bir nice gün (55a/21), bir aç gün (15a/2), birez eker (17b/16), ço
f ide (27b/9), ful n avrat (63a/1), her gün (10b/10), her bir d ne (117b/10), her ne
yer (73b/6), nice il (133a/2)

2.3.2.2.4. Soru Sıfatları

Soru sıfatları, varlıkları ve nesnelere soru yoluyla belirten sıfatlardır (Korkmaz
2003: 393). Metnimizde bulunan soru sıfatları unlardır:

anki amar (11a/3), ne va t (123b/14)

2.3.2.3. Sıfatlarda Kar ıla tırma, Peki tirme ve Küçültme

Metnimizde bazı sıfatlarda kar ıla tırma-derecelendirme örnekleri
görölmektedir. Bunun için de *da ı*, *iñ* ve *ziy de* gibi sözcükler kullanılmı tır:

da ı ço (117b/14), iñ ilk (86b/14), ziy de çirk n (39a/10)

Sıfatlarda peki tirme, sıfatın ilk hecesine *m*, *p*, *r*, *s* ünsüzlerinden birinin eklenmesiyle olu an hecenin sıfat önüne getirilip birleştirilmesiyle veya sıfatın tekrarlanmasıyla yapılır. Ayrıca, *+rAK* eki ile de sıfatlarda peki tirme yapılır. Metnimizde bulunan örnekleri şunlardır:

op olu an (22b/6)

arañura yer (30a/15), ovura yel (132a/6)

Sıfatlarda küçültme için, *+cA* *+CAK*, *+CUK* ekleri kullanılmıdır. Metnimizdeki örnekleri şunlardır:

araca ot (6b/5), azacu süci sirkesi (6a/3), uvacu abarçu (62a/9), ılıca u (20a/20), yumrucek atı nesne (17b/17)

2.3.3. Zamir

Zamirler, adların yerlerini tutan, ki ileri ve nesnelere temsil veya işaret ederek karıştıran bir gramer kategorisidir (Korkmaz 2003: 399). Metnimizde tespit ettiğimiz zamirler şunlardır:

2.3.3.1. Ki i Zamirleri

Ki i zamirleri, varlıkları ki i olarak temsil eden ve ki i isimlerinin yerine kullanılan zamirlerdir (Vural, Böler 2012: 196). Metnimizde ki i zamirleri olarak *ben*, *ol*, *o*; *anlar* bulunmaktadır. 3. teklik / çokluk ki i zamiri üzerine çekim ekleri aldığı anda kök ünlüsünde de i iklik meydana gelmektedir. Bunun yanında, 3. teklik ki i zamiri ek aldığı anda de i ikli in meydana gelmediği birkaç örnek de metnimizde bulunmaktadır:

Teklik 1. Ki i Zamiri: beni (8a/1)

Teklik 3. Ki i Zamiri: aña (132a/19), anda (137b/20), andan (134a/6),
anı (2a/18), anuñ (1b/3), ol (132a/5), onuñla
(27b/16)

Çokluk 3. Ki i Zamiri: anları (54a/8)

2.3.3.2. İret Zamirleri

Varlıkları iaret ederek, göstererek karılayan zamirlere (Korkmaz 2003: 420) iaret zamirleri denir. Metnimizde tespit ettiimiz iaret zamirleri unlardır:

budur (125b/14), bunları (5a/12), bunun (5b/15), oldur (9a/1), ol (84a/21)

2.3.3.3. Dönü lülük Zamirleri

Ki i zamirlerini peki tirmek amacıyla kullanılan anlamlı sözcüklere (Delice 2008: 32) dönü lülük zamirleri denir. Metnimizde kullanılan dönü lülük zamiri *kendü* sözcü üdür. Üzerine durum eki aldı ında genellikle araya y ba lama ünsüzü gelirken, günümüzdeki gibi zamir n'sinin geldi i bir örnek de vardır:

kendü (17a/12), kendüni (70a/5), kendünün (63a/1), kendüsi (65a/13), kendüye (112a/9), kendüyi (113b/15)

2.3.3.4. Soru Zamirleri

Nesneleri, ki ileri soru ekinde temsil eden, onların soru ekindeki kar ılıkları olan, onları soru hâlinde ifade eden, onları sormak için kullanılan (Vural, Böler 2012: 201) sözcüklere soru zamirleri denir. Metnimizde soru zamiri olarak *ne* kullanılmı tır:

ne (6a/18), nesi (112a/2)

2.3.3.5. Belirsizlik Zamirleri

Belirsizlik zamirleri, kar ıladıkları ismi belirsiz bir ekinde kar ılayabilen (Delice 2008: 32) zamirlerdir. Metnimizde ba ı / ba ısı / ba ılar, biri / birisi / her biri, biribiri, birkaç, kimi / her kim, cümle / cümlesi, dükeli, kimse/kimesne, ne / ne kim / her ne / her ne kim, an ısı, amısı gibi belirsizlik zamirleri kullanılmı tır:

ba ı (113b/18), ba ılar (113b/10), biri (10a/7), biribirine (21b/2), birisi (107a/8), cümle (118b/5), cümlesin (51a/7), her biri (15a/13), her an ı (40a/8), her kim (22b/17), her ne (11a/9), kimi (84a/21), kimse (68b/1), kimesne (71b/13), dükeli (9b/14), ne kim (130b/13), an ısı (13a/20), amısı (9b/1)

2.3.4. Zarf

Zarflar fiillerden, sıfatlardan, sıfat-fiillerden ve zarf niteli indeki sözlerden önce gelerek onları zaman, yer, yön, nitelik, durum azlık-çokluk bildirme, peki tirme

ve sorma gibi çe itli yönlerden etkileyip de i tirerek anlamlarını daha belirgin duruma getiren sözlere (Korkmaz 2003: 451).

Metnimizde tespit etti imiz zarflar unlardır:

2.3.4.1. Zaman Zarfları

Fiillerin ve fiilimsilerin anlamlarını zaman bakımından belirleyen, sınırlandıran ve kesinle tiren (Vural, Böler 2008: 203) sözcüklere zaman zarfları denir. Metnimizde eylemin gerçekleşme zamanını ve süresini bildirmek için kullanılan bu zarfların bazıları unlardır:

andan ol uyu an olan göze damzursalar (28b/6-7), ay eskisinde azup (49a/6), ba deh oca a oyup aynada (13a/15), bir gün bir gice dura (5b/19), bir iki gün dürteler (15b/19), bir nice gün et yemeyeler (55a/21), evvel çı du ında (62a/10), g h g h sürseler (14b/7), gice ı latalar (5b/1), gündüz isti m l ideler (116a/21), irtesi içerse (10a/11), ol ıy r uyıdur ki açan ıy rı keseler üstine u gelür (17b/11), öyleye degin elin yüzün yumaya (53a/2), pes fuçuya girdükde (114a/1-2), ab a am süreler (13a/11), ab dan ikindüye degin ı lanadura (9b/9), yazın v i olsa (76a/6)

2.3.4.2. Durum (Hâl) Zarfları

Bu zarflar, durumda benzerlik, beraberlik, dilek, hatırlatma, kar ıla tırma, kesinlik, peki tirme, tahmin, tekrarlama, sebep, sınırlama, süreklilik gösterme, üphe bildirme, yanıt verme gibi türlü i levler yüklenmi lerdir (Korkmaz 2003: 502). Metnimizde bu türden zarflara örnekler unlardır:

ar un ar un arı dura (33a/19), ayru ayru döğüp (54b/21), ayru dutmaya (103b/14), böyle ide (9b/20), d yim yeseler (16a/19), geç a ardur (117b/8), geñez olur (18b/17), girü çeküp (12b/18), hem n çı a (45b/11), hergiz uyumaya (31b/11), merhem gibi olur (20b/3), öyle ablar (6a/17), tekr r ideler (102a/6), t z t z i ese 861a/4), yalnız bi ürseler (63a/8), yap yap aynaya (34a/21), yine aynadsa (38b/3)

2.3.4.3. Yer-Yön Zarfları

Fiileri ve fiilimsileri yer ve yön bakımından belirli duruma getiren zarflardır (Vural, Böler 2012: 204). Metnimizde tespit etti imiz yer-yön zarfları unlardır:

içerü gede (33a/4), öte geçerse (139b/12), a ra çı ardım (56a/7), af dan yaña gelür (90a/13), yu aru çı arsa (67a/9), te e ar u yatsa (11a/15)

2.3.4.4. Azlık-Çokluk (Miktar) Zarfları

Sınırlandırıcısı oldu u sözcüklere miktar anlamı katan zarflardır (Delice 2008: 52). Metnimizde bulunan örnekleri unlardır:

azar azar areket eyleye (112b/3), bir mi d r aynaya (52a/12), birez bi ürüp (19a/5), bir aç kerre ide (13b/5), bir aç kez çeyneyüp (15a/2), ço a ıdalar (20a/17), atı derleyüp (19a/19), ziy de a ınalar (66a/7), ol adar oyalar (10b/21), ol adar ezeler (5a/4)

2.3.4.5. Soru Zarfları

Fildeki olu ve kılı ı çe itli yönlerden soru yoluyla belirleyen zarflardır (Korkmaz 2003: 523). Metnimizdeki örnekleri unlardır:

ne isti m l ide (66a/1), nice görür (16b/10), nite isti m l etmek (137a/14)

2.3.5. Edat

Yalnız ba larına anlamları olmayan, ad ve ad soylu kelime ve kelime gruplarından anlam bakımından bunlarla sıkı sıkıya ba lı bulunan, gramer bakımından onlara hâkim olan ve eklendikleri kelimeler ile cümlelerin öteki kelimeleri arasında çe itli anlam ili kileri kuran görevli sözcüklere (Korkmaz 2003: 1052).

2.3.5.1. Çekim Edatları

simlerden sonra gelerek, ba lı buldukları isimlerle cümlelerin di er unsurları arasında zaman, mekân, cihet, tarz, benzerlik, ba kalık vb. bakımlardan çe itli ilgiler kuran kelimelere çekim edatı denir (Hacıemino lu 1992: 1). Metnimizde bulunan çekim edatları unlardır:

yumurda bigi (61b/18), uyru ya ın bile (19a/12), gül uyu birle (24a/17), üstübi ile (19a/12), ba la gibi (102b/11), südde için (24b/8), fındı adar (42a/15), det üzre (72a/1)

ikindüye degin (9b/9), on dirheme dek (83a/5), miz ca göre (127a/21), güne ar u (9a/10), oldu ından ötüri (62b/11)

yedükden oñra (132b/18), yüzinden yaña (140b/7)

2.3.5.2. Kuvvetlendirme Edatları

Eylemdeki ifadeyi kuvvetlendirmek için kullanılan edatlardır. Metnimizdeki örnekleri unlardır:

sıtması bile olur (43a/19), ol da ı za metle gelür (60b/11)

2.3.6. Ba laç

Ba laçlar; kelimeleri, kelime gruplarını, cümleleri ve kimi zaman da paragrafları ekil ve anlam bakımından birbirine ba layan ve yükledikleri i levlerle ba ladıkları sözler arasında türlü anlam ili kileri kuran gramer öğeleridir (Korkmaz 2003: 1091). Metnimizde tespit etti imiz ba laçlar ve bazı örnekleri unlardır:

as vetin giderür amm atı ço yeyicek (37b/11)

çün altından gidereler girü ar rına vara (111b/17)

f sid oldu ina del let ider çünki uvvet ve a m i tih sı s ı olur (140a/20)

billüc yaralar da ı ısica ıla uralar (98a/19)

ev irür gibi amleler de yavuzdur (140b/8)

yarılsa eger ba ı atı a rısa (90b/10)

sar illeti için mücerrebdür gerek büyük dem olsun gerek küçük dem olsun (7b/14)

hem keli gede hem ıl bitüre (86b/4)

eker ile b dem için yemek (4b/4)

delücek oyalar kim iriñ ve u ir gelüp bi e (89b/13)

p rlere müf dür likin yigitlere o lancu alar yaramazdur (126b/15)

h ç an almayalar meger an lib ola (78a/7)

bir dürlü il c da ı me el bir ki inüñ saçı sa alı ve a ı dökülüp (99b/13)

ne acla ne o la girmeye (126b/11)

aynadalar t kim bir ba ı ala (5a/12),

bir gözi a ra alur ve bir gözi içerü girer nitekim uya bira ıca birisi batar
birisi batmaz (31b/10)

arba ki araca otdur (90b/20)

uç s at mi d rı ura t ki aña bu ya siñe (121a/12)

r u y bisdür (134b/9)

g lbe eker ve ar b-ı limon i ureler (79a/21)

em n ola ve da ı bunuñ aları  o dur (7b/1)

s kin eyleye v'eger uyın ula a osalar (32a/4)

i se ve hem yarılsa (90b/9)

a zı a rımı vey di etleri  ur mi (15a/4)

ura otın yese vey d uyın içse (35a/2)

bir derdi y za meti y ditremesi olsa (36a/17)

c l b atalar y d u atalar (127a/17)

u'n-nefes ya n nefes arlı ı (23b/9)

il c ideler yo sa i er (98a/9)

gögercin yavrusın  o yemeyeler z r anı i r ider (11a/13)

2.3.7. Eylem

Kar ıladıkları hareketler ile zaman ve mek n kapsamı içinde, somut ve soyut nesne ve kavramlarla ilgili her türlü olu , kılı , kılımı ve durumları bildiren sözlere (Korkmaz 2003: 527) eylem denir.

2.3.7.1. Eylem  ekimi

2.3.7.1.1. Ki i Ekleri

2.3.7.1.1.1. Zamir Kökenli Ki i Ekleri

Ki i zamirlerinin zaman içerisinde ekle mesi ile olu an bu ki i ekleri, Türkiye Türkçesinde   renilen geçmi zaman, imdiki zaman, gelecek zaman, geni zaman,

gereklilik ve istek kiplerinin çekiminde kullanılmaktadır. Eski Anadolu Türkçesinde geni zaman, gelecek zaman, ö renilen geçmiş zaman, imdiki zaman ve istek kiplerinin çekiminde kullanılmı tır. Metnimizde de durum bu yöndedir. Ancak incelememize konu olan eser, genellikle ikinci ve üçüncü ahıslara seslenmi tir. Bu nedenle de bütün kip eklerinin çekimlerini örneklendirmek mümkün olmamı tır:

Teklik 1. Ki i:	+Am	-
Teklik 2. Ki i:	+sIn	da layasın (13b/8), itdüresin (71b/21)
Teklik 3. Ki i:	∅	
Çokluk 1. Ki i:	+Uz/+vUz	-
Çokluk 2. Ki i:	+sIz	-
Çokluk 3. Ki i:	+lAr	dirler 003a/12, eylemi ler (128a/16), alalar (5a/1)

2.3.7.1.1.2. yelik Kökenli Ki i Ekleri

Bu ba lık altındaki ekler, iyelik eklerinin zamanla eylem çekimlerinde ki iyi gösteren ekler olarak kullanılması ile olu mu tur. Görülen geçmiş zaman ve dilek- art çekimlerinde kullanılan bu eklerin durumu metnimizde öyledir:

Teklik 1. Ki i:	+m	buldum (8a/2), a sam (125a/15)
Teklik 2. Ki i:	+ñ	görseñ (83b/2), yapı durduñ
Teklik 3. Ki i ∅		dilese (141a/2), eyledi (53b/9)
Çokluk 1. Ki i	+K	-
Çokluk 2. Ki i	+ñUz	çekseñüz (28a/18)
Çokluk 3. Ki i	+lAr	atsalar (82a/21)

2.3.7.1.1.3. Emir Kipindeki Ki i Ekleri

Emir çekimi, müstakil bir zaman veya kip eki almaması ve kendine özgü ahıs eklerinin bulunması sebebiyle öteki çekimlerden farklı bir görünümde dir (Yücel 2002: 111). 2. teklik ki i emir çekimi, eylem köküyle veya peki tirme görevindeki -GII ekiyle yapılır. Bu çekimindeki örnekleri unlardır:

Teklik 1. Ki i:	-(y)AyIm/-(y)AyUm	bildüreyüm (22a/17)
Teklik 2. Ki i:	ø/Gıl	getür (67a/7), oy (67a/7)/bilgil (5a/17)
Teklik 3. Ki i:	-sUn	bandursun (108a/8), dursun (67a/6), dürtsün (35a/14)
Çokluk 1. Ki i:	-(y)AlUm	bildürelüm (22a/17)
Çokluk 2. Ki i:	-UñUz	artuñuz (69a/14)
Çokluk 3. Ki i:	-sUnlAr	ovsunlar (45b/4)

2.3.7.1.2. Basit Çekimler

Ki ilerin, nesnelere yaptıkları hareketler iki türdür; ortaya çıkan veya çıkacak olan hareket, ortaya çıkması tasarlanan hareket. Dolayısıyla ortaya çıkan ve çıkacak olan hareketleri bildirenlere *bildirme* kipleri, tasarlanan hareketi ifade edenlere ise *tasarlama kipleri* adı verilir (Vural, Böler 2012: 216).

Yukarıda da belirttiğimiz üzere incelediğimiz eser, bir tıp metni olduğu için genellikle ikinci ve üçüncü şahıslara seslenmektedir. Bu nedenle de bazen eylemlerin çekiminde bütün şahısları bulmak mümkün değildir.

2.3.7.1.2.1. Bildirme (Haber) Kipleri

2.3.7.1.2.1.1. Görülen Geçmiş Zaman (-dI, -dU)

Bu eki almış olan eylemler, söylenenin geçmişi te olduğu veya yapıldığını bizzat gördüğü; görmüşü kadar kesinlikle aktardığı durumları bildirir.

Teklik 1. Ki i:	buldum (8a/2), içdüm (56a/8)
Teklik 2. Ki i:	yapı durduñ (69a/8)
Teklik 3. Ki i:	bitmedi (99b/5), etdi (29b/11), eytdi (71b/13)

2.3.7.1.2.1.2. Ö renilen Geçmi Zaman (-mI)

Bu eki almı eylemler, söyleyenin oldu u veya yapıldı ını görmedi i, fakat duyuma veya sonradan ö renime dayanan bilgileri aktardı ı durumları bildirir.

Teklik 3. Ki i: iri mi dūr (37b/7), ūkenmi dūr (106a/17), virmi dūr (104b/16)

Çokluk 3. Ki i: almı lardur (62a/21), olmı lardur (51b/6)

2.3.7.1.2.1.3. Geni Zaman (-Ar; -Ur; -r)

Geçmi ten gelece e kadar uzanan geni bir zaman dilimini kapsar. Ünlüsünün hangi artlarda ve hangi nitelikte gelece i belli de ildir.

Teklik 3. Ki i: bildürür (76b/7), giderür (121b/11), ı ıllar (7b/2), ancār (15b/14), virür (76a/13), yarar (125b/11), yur (125b/9)

Çokluk 3. Ki i: ba arlar (41a/6), ı ladurlar (115b/5), aynadurlar (9b/14), orlar (114a/1), u arlar (27b/10)

Geni Zamanın Olumsuzu: Geni zamanın olumsuzu metnimizde “-mAz” eki ile yapılmı tır.

batmaz (31b/11), enmez (53a/14), gerekmez (5b/3), almaz (62b/16), omaz (5b/8), olmaz (26b/1), sevmez (30b/14), virmez (7b/5)

2.3.7.1.2.1.4. Gelecek Zaman

Türkiye Türkçesinde -AcAk eki ile kar ılanan bu zaman, Eski Anadolu Türkçesinde genellikle -IsAr eki ile kar ılanmı tır. Bunun yanında -A istek eki de bu görevi üstelenmi tir. Eski Türkçe döneminde -GAy biçiminde olan bu ek, sonradan -GA biçiminde ortaya çıkmı , Batı Türkçesinde G'nin dü mesi üzerine -A biçimine dönü mü ; fakat bu arada görev de i tirerek istek eki olmu tur (Ergin 2009: 303). Metnimizde de durum bu yöndedir:

üç günde bir amm ma ileteler ço oturmaya (141a/1)

bögürtlen dibin uyla aynada içe (34b/21)

ya lu çöregi p releyüp nı fina degin doldura (13a/12)

Her ne kadar yukarıdaki örneklerde istek görevinde kullanılsa da bu ekin istek ve gelecek zamandan çok, metnin içeriği sebebiyle geniş zamanı karıştıran nitelikte kullanıldığı görülmüştür. Metnin içerisinde çeşitli vesilelerle bahsedilen olaylar sayesinde de iki kip eklerine rastlasak da, metnimiz genel olarak geniş zamana yönelik yargılara sahiptir. Dolayısıyla gelecek zaman kipine metnimizde rastlanmamıştır.

2.3.7.1.2.1.5. İmdiki Zaman

Eski Anadolu Türkçesinde imdiki zaman için özel bir ek kullanılmamıştır. Bu zamanı karıştırmak için genel olarak geniş zaman ekleri kullanılırken bunun yanında *-A / -I / -U turur* ve XIII. yüzyılın bazı eserlerinde başlayıp XV. yüzyıldan itibaren genişleyen *-A yor(ur)* yapısı da kullanılmaktadır. Metnimizde iki yerde imdiki zamana ait bu yapılar kullanılmaktadır. Ancak bu kullanımlar, imdiki zaman ekinin daha bu dönemde kalıplaşmadığını da göz önünde bulunduracak olursak, imdiki zamandan çok, geniş zamana ait ifadeler sahiptir.

Teklik 3. Ki i: (gün) o ayorken (7a/9), (gün) otururken (123b/13)

2.3.7.1.2.2. Tasarlama Kipleri

2.3.7.1.2.2.1. Dilek- art Kipi

Bu ek, getirildiği eylemi dilek-istek ifadesiyle temel cümle yüklemi yapıp bitmiş bir yargı bildiriyorsa kip eki, cümleyi sonlandırmayıp art bildirecek biçimde kullanılıyorsa art zarf-fiil görevinde olur (Yücel 2002:107).

Metnimizde cümleler sonlandırılmamıştır, bu ek art bildirecek biçimde zarf-fiil görevinde kullanılmaktadır. Bu nedenle de *-sA* dilek- art kipi örneği tespit edilememiştir.

2.3.7.1.2.2.2. İstek Kipi

İstek kipi eki metnimizde *-A*'dır¹. Bu ekin, metnimizde asıl görevi yanında çoğunlukla geniş zaman olmak üzere, emir ve gereklilik bildirmek için de kullanıldığı görülmüştür.

¹ Tarihi gelişimi için bk. 2.3.7.1.2.1.4. Gelecek Zaman.

Teklik 2. Ki i: da layasın (13b/8), itdüresin (71b/21); gideresün (69a/8), olasuñ (69a/11)

Teklik 3. Ki i: dola (67a/21), gele (18b/15), süre (71b/4)

Çokluk 3. Ki i: dürteler (20b/6), ideler (19a/14), yuyalar (89a/7)

stek kipinin olumsuzu: içmeye (126b/12), oymaya (124a/12), olmaya (127b/1), ya maya (113b/16)

Geni zamanı kar ılamak için kullanımı:

her kim iki dirhemin içse aź m fera bula

Emir kipini kar ılamak için kullanımı:

il cı evvel an alalar ve u yerine ar b-ı unn b içüreler

Gereklilik kipini kar ılamak için kullanımı:

eger ço u arsa ar b-ı ı rım-ki na n yla bi mi ola ve m ü'r-rumm neyn vireler

2.3.7.1.2.2.3. Gereklilik Kipi

Eski Anadolu Türkçesi döneminde gereklilik kipine özgü bir ek yoktur. Gerek sözcü ü; istek, art ve isim-fiil eklerinden birini almı olan kelimeyle birlikte bu kipi kurar. ahıs ekleri, belirtilen eklerden sonra gelir (Yücel 2002: 110). Metnimizde bu kipin -sA gerek ve -mAK gerek biçimleri kullanılmı tır:

-sA gerek:

olsa gerek (10a/21)

-mAK gerek:

çeynemek gerek (131b/1), a er etmek gerek (127a/7), oturma gerek (135b/11), a ınma gerekdür (137b/5)

Gereklilik kipinin olumsuzu: çı mama gerek (16b/16), ıssı itmemek gerekdür (16b/15), içmemek gerek (126a/6), omama gerek (30a/13)

2.3.7.1.2.2.4. Emir Kipi

Emir çekimi, müstakil bir zaman veya kip eki almaması ve kendine özgü ahıs eklerinin bulunması sebebiyle öteki çekimlerden farklı bir görünümde (Yücel 2002: 111). Metnimizde tespit etti imiz emir kipi örnekleri unlardır:

Teklik 1. Ki i:	<i>-(y)AyUm</i>	bildüreyüm (22a/17)
Teklik 2. Ki i:	<i>ø / Gıl</i>	getür (67a/7), oy (67a/7) / bilgil (5a/17)
Teklik 3. Ki i:	<i>-sUn</i>	bandursun (108a/8), dursun (67a/6), dürtsün (35a/14)
Çokluk 1. Ki i:	<i>-(y)AlUm</i>	bildürelüm (22a/17)
Çokluk 2. Ki i:	<i>-(U)ñ / -(U)ñUz</i>	artuñuz (69a/14)
Çokluk 3. Ki i:	<i>-sUnlAr</i>	ovsunlar (45b/4)

2.3.7.1.3. Birle ik Çekimler

Birle ik çekimler, ek-eylemin basit çekimler üzerine getirilmesiyle oluşur. Birle ik çekimlerde ek-eylem, kendinden önceki sözcükten ayrı yazıldı ı gibi, bitilik yazıldı ı veya dü tü ü durumlar da olur. Metnimizde ayrı yazıldı ı veya bitilik yazılma esnasında dü tü ü örnekleri vardır:

2.3.7.1.3.1. Hikâye

Metnimizde sadece bir örne i bulunmaktadır:

Geni zamanın hikâyesi: yorulmaz idi (71b/12)

2.3.7.1.3.2. art

Görülen geçmiş zamanın artı: ba ladiysa (17a/5), dü diyse (28b/14), etdiyse (122b/12), oldıysa (10a/14), sürmediyse (9b/21)

Ö renilen geçmiş zamanın artı: enmi ise (89b/6), ölmi ise (66a/12), ancılanmı ise (91a/19), o umı ise (91b/8)

Geni zamanın artı: görür ise (16b/10), arı durursa (99b/4), olursa (97b/5), i er ise (111a/4), utarsa (104b/15), yarılırsa (91b/16), yuvalanur ise (96a/11)

2.3.7.2. Eylem Yapımı

2.3.7.2.1. Eylemden Eylem Yapma Ekleri

A a ıdaki eklerin bir kısmı geçi li eylemleri geçi siz; geçi siz eylemleri geçi li eylem hâline dönü türür veya geni letir. Metnimizdeki örnekleri unlardır:

-AIA-

ovala- (129a/5)

-Ar-

çı ar- (91a/11), gider- (90b/21), ızar- (76a/13)

-dUr-

aldur- (85b/5), ba dur- (105b/5), bandur- (108a/8), bildür- (1b/2), döndür- (71a/12)

-Ur-

dur ur- (11b/16)

-(I)k- / -(U)k-

görik- (34a/8), görük- (103a/10)

-(I)l- / -(U)l-

deril- (15b/21), dutul- (12b/3), atıl- (119b/3), atul- (44a/2), oyul- (23b/15), e il- (50a/15), o ral- (56a/21), yarıl- (17b/8), yazıl- (48a/19)

-(I)n- / -(U)n-

alın- (120a/2), da ın- (28b/13), delin- (90a/20), dökün- (5a/14), idin- (85b/3), incin- (17b/9), olun- (116b/10), sürün- (11a/16), yun- (5b/20)

-(I) -

eri - (105a/12), olu - (11a/14), söyle - (6b/3), yeti - (116b/15)

-(I)t-

a it- (41b/1)

-mA-

dutma- (103b/14), ırma- (109b/21), alma- (89b/7), ovıma- (91b/7)

-t-

a art- (134a/5), eksilt- (113a/10), abart- (94b/10), o ut- (52b/10)

-Ur-

bi ür- (141b/20), degür- (107a/4), dü ür- (20a/11), içür (49a/1)

-y-

oy- (44a/11)

-zUr- < -z-U-r-

degzür- (13a/6), damzur- (33a/6), emzür- (106b/11)

2.3.7.2.2. Addan Eylem Yapma Ekleri

+A-

beñze- (64b/16), ana- (11b/6), oyna- (35b/14)

+(A)l-

dikel- (81b/19), ocal- (39a/11), a al- (89a/15)

+(A)r-

a ar- (15a/10), göger- (104b/14), uvar- (55b/20), ya ar- (5a/8)

+DA-

gürülde- (33a/13), urulda- (48a/14)

+I- / +U-

a rı- (4b/21)

+IK-

acı - (78b/5)

+(I)r- / -(U)r-

geñir- (27a/10), üfür- (11b/14)

+KUr-

küzkür- "püskürtmek" (107a/7), yüfkür- "üfürmek" (11a/21)

+IA-

ba la- (66a/3), gözle- (86b/14), i le- (50b/20), ya la- (124b/10)

+IA-n-

a rılan- (33a/13), iriñlen- (23a/17), anlan- (82a/10), küflen- (54b/13)

+sA-

u a- (46b/7)

2.3.7.3. Birle ik Eylemler

2.3.7.3.1. Ad+Yardımcı Eylem Yapısında Olan Birle ik Eylemler

Metnimizde genellikle *et- / it-, eyle-, il- ol-* yardımcı eylemleri, adlarla birlikte birle ik eylemleri meydana getirir. Bu birle ik eylemlerde birinci unsur Türkçe veya di er dillerden alınmı bir ad, ikinci unsur ise eylemdir. Ayrıca metnimizde, yukarıda belirtilen yardımcı eylemlerin dı ında pek çok eylem de asıl anlamlarının dı ında kullanılarak adlarla kayna mak suretiyle ço u mecazi anlamlar ta ıyan birle ik eylemleri meydana getirmi tir:

dütsü it- (8b/17), ar ara it- (18a/18), al it- (101b/9), isti m l it- (73b/16), sa it- (87a/15), ya u it- (11b/16), za met it- (34a/4)

em n eyle- (105b/21), ıssı eyle- (99a/10), s kin eyle- (118b/6), sir yet eyle- (97b/21), ya u eyle- (101a/1), z il eyle- (100b/13)

biry n il (63b/14), f ide il- (33a/1), alebe il- (10a/1), k r il- (132a/19), av il- (43b/10), mu kem il- (137b/10), ziy de il- (6a/5),

az ol- (38b/21), hel k ol- (33b/3), b ol- (117b/21), n fi ol- (119b/2), p k ol- (120b/19), s lin ol- (40a/13), if ol- (32b/1)

Metnimizde asıl eylemlerle kurulan birle ik eylemlerin bazıları unlardır:

ac yıb gör- (48b/5), ciz al- (62a/21), cil vir- (15a/11), giç al- (104b/15), alel gel- (113a/3), il bit- (30b/2), nefes al- (23b/21), o u geç- (124a/9), sürme çek- (30b/8), if bul- (8b/11), uy u getir- (31b/1), ya u ur- (111a/14)

2.3.7.3.2. Eylem+Yardımcı Eylem Yapısında Olan Birle ik Eylemler

2.3.7.3.2.1. Sıfat-Fiillerle Yapılan Birle ik Eylemler

Bu başlık altındaki birle ik eylemler, birinci unsuruna sıfat-fiil eki getirilip *ol-* yardımcı eylemiyle birleştirilerek oluşur. Karma ik eylemler olarak da adlandırılan bu yapılar, yardımcı eylemden önce gelen sıfat-fiillerin taşıdıkları zaman kesimine ve yükledikleri i levlere göre öncelik eylemleri, alı kanlık eylemleri ve niyet eylemleri olarak üçe ayrılabilir. Metnimizde bulunan örnekleri unlardır:

Öncelik eylemleri: batmı ol- (9a/15), bi mi ol- (37a/1), çürümi ol- (15a/1), enmi ol- (20a/10), o mı ol- (72a/21)

Alı kanlık eylemleri: çı ar ol- (33b/20), e idür ol- (33a/10), e itmez ol- (33b/15), görmez ol- (29b/10), uyumaz ol- (31b/5)

2.3.7.3.2.2. Zarf-Fiillerle Yapılan Birle ik Eylemler

Tasvir eylemleri olarak adlandırılan bu birle iklerin iki tarafı da eylemdir. Birinci eylemden sonra ünlü zarf-fiil ekleri getirilip ardından *bil-*, *dur-* / *ur-*, *gel-*, *o-* / *oy-*, *vir-* eylemleri, yardımcı eylem olarak eklenerek yapılır. Eklenen bu yardımcı eylemler, asıl anlamlarıyla de il; tezlik, süreklilik ve yeterlilik gibi anlamlarla kullanılır. Metnimizdeki örnekleri unlardır:

Tezlik: ba ıvir (19b/8), dutıvir- (33a/4) itivir (19b/10), inç ırduvir- (91b/14)

Süreklilik: ı lanadur- (9b/9), sayı laya ur- (141a/8), o a urur- (123b/13); dutagel- (84a/2), urugel- (141a/8); a a oy- (12a/12), ara o- (7b/3)

Yeterlilik: derleyebil- (124b/6), durabil- (14a/4), döyebil (40b/15), içebil (64a/1), içürebil- (95b/10), atlanabil- (59b/1), oturabil- (71b/19)

Yeterlilik eyleminin olumsuzluğu: açamaz (4b/21), alamaz (23b/21), o unamaz (122b/17), urıamaz (69b/7), varıamaz (34b/11), yatamaz (43b/3)

2.3.7.4. Çekimsiz Eylemler

2.3.7.4.1. Ad-Fiiller

Eylemlerden geçici olu -kılı adları yapan eklerdir. Bazen de kalıcı adlar yaparlar. Metnimizdeki örnekleri unlardır:

-mA

a artma (1b/12), u ma (27a/17), oynama (35b/17), ınma (94a/17), yuma (133b/7)

-mAK

ba lama (34a/18), çı ma (20b/17), açma (109a/12), anama (14b/13), oturma (135b/11)

-mAKIİK

bilmeklik (139b/18), dönmeklik (26b/2), uruma lı (17b/8), oñulma lı "iyile me" (135b/19)

2.3.7.4.2. Sıfat-Fiiller

Sıfat-fiil ekleri hem yapım hem de çekim eklerine özgü özellikler ta ır. Bu nedenle de farklı bir kategori olu turur. Bu ekler, adlar yapar, sıfat-fiil öbe i olu turur (Emino lu 2008: 138). Metnimizdeki örnekleri unlardır:

-(y)AcAK

binecek va t (16b/16), girecek va t (113b/16), yataca va t (43a/5)

-(y)An

a rıyan kimesne (12a/18), dutulan ula a (32a/15), dü üren avratuñ (66b/18), u rayan ular (126a/7)

-Ar, -Ur, -r / -mAz

a ar olsa (32b/9), çı ar ola (33b/20), e idür ola (33a/10), anar olsa (14b/4), oñulmaz etler (91a/16)

-dUK

od görmedük bal (70b/10), b l olmadu o lan (40b/9), dutulmadu ab (47b/16), sevduğı ki i (138a/6), yedüğü a am (126b/16)

- I

Seyrek kullanılan bu sıfat-fiil eki, bugün Türkmen Türkçesinde karılaılan bir ektir. Ekin ünlüsünün düz olması metnimiz için önemlidir.

ı ır ı c navar (97a/7)

-IcI, -UcI

ı ırıcı c navar (109b/14), u durıcı ot (28a/9), ovuducı dev (138a/9), yırtıcı c navar (110a/14), yıyıcı ot (17b/19)

-mAz

e itmez ula a (33a/9), yaramaz ular (125b/14)

-mI

acı mı it (7a/10), göyünmi il (21b/18), a ımı ki i (139a/15), azınmı turb (9a/19), yanmı b (13a/10)

2.3.7.4.3. Zarf-Fiiller

Eylemlerden geçici zarflar olu turan eklerdir. Metnimizdeki örnekleri unlardır:

-A

döndüre döndüre dütsü vire (71a/12), döyebil- (72a/12), aña göre (13a/20), ı lanadur- (9b/9), ara o- (7b/3)

-AndA

çı anda (123a/10), olanda (53a/15)

-DUKCA

ezüldükce (19a/3), istedükçe (84a/13), öksürdükce (42a/9), u adu ça (35b/16), vardu ça (21a/14)

-DUKdA

ba ladu da (112b/1), çı du da (3a/8), içdükde (46a/6), yatdu da (53a/9), yedükde (54b/10)

-DUGInca

ovudu inca (54a/8)

-I

ba ıvir (19b/8), dutıvir- (33a/4)

-(I)ken

dururken (39a/9), içerken (20b/8), aynarken (107b/14), uyurken (20b/8), yazarken (77a/3)

-IcAK

belüricek (18b/7), büyüyicek (29b/5), geçicek (9a/11), içicek (50a/4), yatıca (61b/18)

-IncA

bilesince (31b/6), diñince (17a/12), gedince (47b/19), pi ince (36b/8), terleyince (4a/14)

-IncAK

ı inca (86a/15), pi ince (117b/19)

-mAdIn

almanın (139a/3), ı madın (82b/7), do unmadın (41a/1), oymadın (73a/12), yumadın (91b/15)

-mAdAn

ı mazdan (84a/3), donmazdan (8a/6), etmezden (89b/19), o mazdan (51a/16)

-U

acıyu acıyu (58b/1), amlayu (58a/21), urugel- (141a/8)

-Up

alup (15a/14), ı up (138b/10), aynadup (139b/8), oyup (53a/11), yayup (53b/5)

2.3.7.5. Ek-Eylem

Eski Anadolu Türkçesinde ve Türkiye Türkçesinde ek-eylem, Eski Türkçe *er-* yardımcı eyleminin zaman içerisinde ekle mesi ile olu mu tur. Ek-eylemin dildeki görevi, ad soylu sözcükleri eylem durumuna getirmek ve basit zamanlı kiplerden

birle ik zamanlı kipler olu turmaktır (Korkmaz 2003: 702). Metnimizde *i-* ek-eyleminin bazı kullanımları unlardır:

Görülen geçmiş zaman çekimi: var idi (71b/13), vardı (7a/1)

Geni zaman çekimi: ço dur (7a/14), duzdur (104a/21), ıssıdur (125a/16), andur (95a/20), olaydur (23b/21), yegdür (4a/8)

art çekimi: berk ise (9b/20), büyük ise (11a/4), degül ise (70b/11), varısa (13b/20), yo ısa (54a/4)

Zarf-fiil çekimi: açu iken (31a/1), ısıca iken (24a/11), ıssıken (47a/14), varıken (91a/17), ya iken (28a/14)

2.4. Söz Varlı ı

Anadolu sahasında yazılmış tıp metinleri içerdiği zengin söz varlı ı bakımından önemli eserlerdir. Bu eserler, yazıldıkları dönemde kullanılan tıp terimlerinin Türkçe karşılıklarını ve Türkçedeki kullanımlarını vermesi bakımından da ayrıca değerlidir. Üzerinde çalıştığımız eser, kendinden önce yazılmış çeşitli tıp metinlerinin gözden geçirilip özetlenmesi ve halk arasından yapılan derlemelerin birleştirilmesi yoluyla oluşturulmuş söz varlı ı bakımından zengin bir kaynaktır. *Kitâb-ı Tıbb-ı Hikmet*, dönemin tıp terimlerini örneklendirdiği gibi bitki, hayvan, hastalık, organ, cevher, tedavide kullanılan yiyecek, içecek vb., ölçü-tartı, alet ve tedavide kullanılan yöntem adlarını da bünyesinde barındırmaktadır. Aşağıda eserde geçen bu türden sözcükler tespit edilip yanlarına tırnak içerisinde kısaca anlamları yazılmıştır. Bunun yanında, yazarın eserde geçen bazı yabancı sözcüklerin hemen yanlarına yazılmış olduğu Türkçe karşılıkları da tespit edilip bu kısmın sonuna eklenmiştir.

2.4.1. Bitki Adları

2.4.1.1. Türkçe Bitki Adları

Bu başlık altında, tek sözcük veya Türkçe+Türkçe; Türkçe+yabancı sözcük yapısında oluşturulmuş birle ik adlar durumundaki Türkçe bitki adları sıralanmıştır. Örnekleri unlardır:

acı b dem “yabani badem”
ad ır “ayrık otu”
a aç “a aç”
a aç avunu “turunçgillerden bir a aç”
a u a acı “zakkum a acı”
a anzar t “bir tür bodur a aç”
a biber “ak biber”
a fülful “ak biber”
a günlük “bir tür günlük a acı”
a ardal “ak hardal”
a no d “ak nohut”
a anzar t “bodur bir tür a aç”
a andal “kokulu bodur bir a aç”
a o an “zambakgillerden bir tür bitki”
a s rınc n “ak çi dem”
a n / a an “ak susam”
a turb “ak turp”
a türbüd “ak türbüt otu”
al bu day “kırmızı bu day”
alma “elma a acı”
anduz “kökü kullanılan andız otu”
ardıc “ardıç a acı”
arpa “arpa bitkisi”
ayıd “ayıt a aççı ır”
ayva “ayva a acı”
baldırı ara “e relti otu, karabaldır”
balı otı “yemi iyle balık yakalamaya
yarayan bir tür bitki”
bo a dikenli “dikenli bir tür bitki”
boy “bir tür kokulu ot”
bö ürtlen “bö ürtlen bitkisi”
bu da a acı “bu day bitkisi”

bu day “bu day bitkisi”
burça “burçak bitkisi”
bu ura “pıtrak”
buyan “meyan otu”
bük “bir tür çalılık, sazlık”
cırcır “yabani tere”
çam “çam a acı”
çıyan otı “kurtpençesi otu”
çiçek “çiçeklerin genel adı”
çigdem “zehirli bir tür bitki”
çiri “çiri otu”
çivit “çivit otu”
ço an “çöven otu”
çöregın otı / çörek otı “çörek otu”
d ne ç dırı “çadırı a ı bitkisi”
darı / daru “darı bitkisi”
demür dikenli “demirdikeni bitkisi”
deve dikenli “devedikeni bitkisi”
dilkü a a ı “salep türünden bir bitki”
domalan “bir tür mantar”
ebegümeci / ebemgümeci “ebegümeci
bitkisi”
eb cehil arpuzı “elma büyüklü ünde
acı meyveli bir bitki”
enc r a acı “incir a acı”
erik / erük “erik a acı”
evren yav anı “pelin otu”
fındı a acı “fındık a acı”
gelincik “gelincik”
gelincik çiçe i “gelincik çiçe i”
güçlebüken “kargabüken a acı”
güni çiçe i / günüñ çiçeği “ayçiçe i”

güneyik “karahindiba otu”
günlük “çınar görünümünde bir a aç”
güyegü otı “bir tür kekik otu”
a un uzlu ı “sarıçalı”
Hindist n ozi “Hindistancevizi”
ısırgan / ı ır an “ısırgan otu”
ibl s ırna ı / ibl s ırna ı “güzel kokulu
bir bitki”
iki arda anı “karde kanı a acı”
it burunu “yabani gül”
it üzümü “siyah veya kırmızı meyveler
veren bir tür ot”
aba “kabak bitkisi”
adın uzlu ı / adun uzlu ı “sarıçalı”
amı “kamı , saz”
ara çörek otı “çörek otu”
ara a aç “kökü hekimlikte kullanılan
bir tür a aç”
ara ba lu “karaba otu”
ara çalı / ara çalu “altın sarısı çiçekli,
sık dikenli bir tür çalı”
ara hel le “kokulu müşhil olan bir tür
bitki”
ara ot “çörek otu”
araca ot “bir tür çöpleme otu”
a r n köpüğü “çayır mantarı”
avun “kavun”
kelkik otı “keklik otu”
kelebek otı “kelebek otu”
kene “kene otu”
keven “geven otu”
kızıl behmen “bir tür kunduz otu”

ızıl a aç “kızıl söğüt”
ızıl boya “soluk sarı çiçekli bir tür
bitki”
o ar ot “beyaz çiçekli bir tür bitki”
oyun bu ura ı “bir tür pıtrak otu”
unduz yası “maydanoz türünden bir
otu”
unduz a a ı “maydanoz türünden ot”
unt “bir tür üzüm”
u dili “biberiye bitkisi”
leylek otı “narın bir tür bitki”
marsama “nane benzeri bir tür bitki”
meke “mısır”
o lan a ı “çak ır a acı”
o lan otı / o ul otı “o ul otu”
pañ “yapı kan, kötü kokulu bir tür bitki”
pey mber çiçeği “menek e rengi
çiçekler açan bir tür bitki”
puyan “meyan otu”
samu “dereotu”
sarımsa “sarımsak bitkisi”
aru hel le “müşhil olarak kullanılan bir
tür helile bitkisi”
aru ıy r “bir tür hıyar”
aru abr “sarısabır”
seleme “mantar”
semüz otı “semizotu”
ı ır dili “sı ırdili otu”
ı ır göbeği “sevdadan olan hastalıklara
iyi gelen bir tür bitki”
ı ır otı “sı ırkuyru u otu”
siñirlü “ba a yapra ı”

siñirlüce / siñirlüçe “ba a yapra ı”	opala “hekimlikte kullanılan bir tür kök”
siñüre “ba a yapra ı”	opara “hekimlikte kullanılan bir tür kök”
o an “so an bitkisi”	ura otı “dereotu, rezene”
o ulcan otı “hardal sarısı çiçekler açan bir tür bitki”	u a ç dırı “çadıru a ı otu”
sögüt “sö üt a acı”	üzerlik “üzerlik otu”
u teresi “yabani tere”	üzüm “asma”
sul n otı “ye ilimsi çiçekli bir tür bitki”	yab n marul “acı marul”
Süleym n pey mber a acı “adam otu”	yab n o anı “ada so anı”
ekerlü “tatlandırıcı bir tür bitki”	yarpuz “nane türünden bir tür bitki”
ekerlüce “tatlandırıcı bir tür bitki”	yılan ya du ı “zehirli bir tür bitki”
a üzümü “yabani üzüm”	yıl un “ılgın a acı”
arı / aru “darı”	yonca “yonca”
tere “tere bitkisi”	yüzerlik “üzerlik otu”

2.4.1.2. Türkçe Dı ndaki Dillere Ait Bitki Adları

Bu ba lık altında Arapça, Farsça, Yunanca ve di er dillere ait bitki adlarına yer verilmi tir. Örnekleri unlardır:

afsentin “pelin otu”	ayvadana / ayva ana “soluk sarı çiçekli bir tür bitki”
a a ıya “bir tür akasya a acı”	babadya “papatya”
a ır / a r “nezle otu”	b b nec “papatya”
a ır ar “nezle otu”	b d m / b dem “badem a acı”
amberbaris / amberp r s “karamuk cinsi bir tür çalı”	b dilc n / b dinc n “patlıcan bitkisi”
amr d “armut a acı”	b drenb ye “bir türü turunç kokusuna benzeyen, bir türü o ul otu olan iki türlü bitki”
an s n “anason”	ba “asma”
anzar t / anz r t “bodur bir tür a aç”	ba am “kırmızı boya elde edilen bir tür a aç”
arm d “armut a acı”	ba la “bakla bitkisi”
s “mersin a acı”	
asarun “kırmızı çiçekli bir tür bitki”	
a bur / a f r / a p r “yalancı safran”	

ba al-ı un ul “ada so anı”	ç v r “kunduzhayası otu”
b lıc n “patlıcan bitkisi”	çe mezen “karaçalı bitkisi”
bef yic “pespaye”	çevel n- Hind “Hint topala ı”
behmen “kunduz otu”	çın r “çınar a acı”
behmen-i a mer “kırmızı çiçekli kunduz otu”	çügündür “yabani pancar”
bel dur “kestane benzeri bir tür a aç”	d r-ı fülful “uzun biber a acı”
beles n “pelesenk a acı”	d rç n / d rç n “tarçın a acı”
bel c / bel le “belile otu”	defne “defne a acı”
bell / bel t “me e a acı”	demürhind / demürhindü “baklagillerden bir tür a aç”
benc “ban otu”	der nec “çıyan otu”
benefsec / benefs c / benef e / benef ec “menek e”	dest-i meryem “meryemanaeli otu”
bersiy v n “baldırıkara otu”	eftimun “bostanbozan otu, bir tür sarma ık”
besf yic “pespaye”	egir “kasık otu”
bırasa / bıra a “pırasa bitkisi”	emle “amlaç otu”
bı “kavun, karpuz”	emlec “amlaç otu”
biber “biber bitkisi”	en r “nar a acı”
birinc “pirinç bitkisi”	encere “ısırgan otu”
bozanya “bir tür bitki (?)”	enc r / enc r “ıncir a acı”
b d ne “yarpuz”	encüb r “be parmak otu”
bu r-ı meryem “tav ankula ı bitkisi”	fer siy n “yaban pırasası”
bur cu’ - anem “adam otu”	ferfiy n “sütle en otu”
b z d n “salep türünden bir bitki”	fers n “yaban pırasası”
cev “arpa bitkisi”	feslegen “reyhan otu”
cevel n-ı Hind “Hint topala ı”	fılori “bitki tür bitki (?)”
cevz “ceviz a acı”	fındu “fındık a acı”
cevz-i bev v “portala benzeyen tropik bir tür a aç”	fısdı / fıstu “fıstık a acı”
cüln r “yabani nar a acı”	ficen “sedef otu”
cünd-i b dester / çünd-i b dester “kunduzhayası otu”	fig “fi bitkisi”
	fir de “kırmızı dut a acı”
	fülful “biber”

r	“çayır mantarı”	r n	“yaban hurması”
r n	“çayır mantarı”	ı rım	“üzüm koru u”
g v-zeb n	“sı ırdili bitkisi”	ıy r	“hıyar bitkisi”
gendene	“yabani pırasa”	ıy r enbe	“Hint hıyarı”
gezm z	“ılgıngillerden bir tür a aç”	ıy r enber	“Hint hıyarı”
gül	“gül bitkisi”	hindib	“hindiba bitkisi”
güln r	“yabani nar a acı”	oras n	“bir tür yav an”
abbü'l-mül k	“kiraza benzer meyvesi olan bir tür a aç”	umm s/ umm	“kuzukula ı bitkisi”
amel	“kökleri hekimlikte kullanılan bir tür bitki”	urm	“hurma a acı”
anzal	“ebucehil karpuzu”	u yetü' - a leb	“salep türünden bir bitki”
arba	“bir tür bitki”	ısbana / ısbana	“ıspanak bitkisi”
arba -ı esved	“kara çöpleme otu”	ısbatan	“yabani tere”
ardal	“hardal bitkisi”	ısfana	“ıspanak bitkisi”
ardal-ı ebya	“beyaz hardal otu”	ısnafa	“ıspanak bitkisi”
arn b	“keçiboynuzu a acı”	ı r f l	“hazmettirici bir tür bitki”
a	“ha ha bitkisi”	ı r f l-i a r	“bir tür ıtrafil bitkisi”
atm / a m	“hatmi bitkisi”	ı r f l	“hazmettirici bir tür bitki”
avlic n	“zencefilgillerden bir tür bitki”	ic	“erik a acı”
avlinc n	“zencefilgillerden bir tür bitki”	ikl lü'l-melik	“sarı çiçekli bir tür yonca”
h vuc	“havaç bitkisi”	ineb	“asma”
ayy-ı lem	“ba a yapra ı”	k bile / k bil	“bir tür helile bitkisi”
hel c	“helile bitkisi”	k f r	“kâfur a acı”
hel c-i a fer	“sarı helile bitkisi”	le	“güzel kokulu bir tür bitki”
hel c-i esved	“kara helile bitkisi”	aranfil	“karanfil bitkisi”
hel k / hel le / hel lec	“helile bitkisi”	arpuz	“karpuz bitkisi”
hel le-i esved	“kara helile bitkisi”	a nı	“kadıa acı”
hel le-i kâbile	“kara helile bitkisi”	k sn	“hindiba bitkisi”
hely n	“ku konmaz bitkisi”	a n / n	“yav an benzeri bitki”
hevel n-ı Hind	“Hint topala ı”	keb be	“Hint biberi”
		kebere	“gebre otu”

kelem “lahana bitkisi”
kene-i eby “beyaz kene otu”
kenger “kengel otu”
kerdeme “bir tür tere otu”
kerefes / kerefez / kerevez “kereviz
bitkisi”
ke r / ke re / ke r “havuç bitkisi”
ket n “keten bitkisi”
ına “kına a acı”
kimm n “kimyon bitkisi”
kimn n “kimyon bitkisi”
ki n c “ki niç otu”
oz “ceviz”
köknar “köknar a acı”
ul s “kulkas otu”
labada / labuda “evelik otu”
l den “laden”
la ana “lahana bitkisi”
lebl b “bir tür sarma ık”
limon “limon a acı”
lis nü'l- a fir “ku dili bitkisi”
lis nü'l- amel “ba a yapra ı”
lis nü' - evr “sı ırdili bitkisi”
lubada / lupada “evelik otu”
ma danos “maydanoz”
ma danos “maydanoz”
ma m de “mahmude otu”
m m “bir tür gelincik otu”
mantar “mantar”
marul “marul”
mazeryun “yalancı defne”
m z “mazı a acı”

mercimek “mercimek bitkisi”
mersin “mersin a acı”
merzenc / merzeng “mercankö k”
mı ır “mısır bitkisi”
misk / mü k “misk otu”
mu l “çınar görünümünde bir tür a aç”
müferrihü'l- alb “safran bitkisi”
mürver “çiçek suları nezleye iyi gelen
bir tür a açık”
na na / na n / na ne “nane”
n r “nar a acı”
n renc “turunç a acı”
n renc n “turunç a acı”
n rence “turunç a acı”
n r-misk “Hint narı”
nergis “nergis”
n l “çivit otu”
n l fer “nilüfer”
no d “nohut bitkisi”
öd “öd a acı”
papada “papatya”
papadya “papatya”
p z “yaban pancarı”
pel d “me e a acı”
pelin “evren yav anı”
persiy v n / per siy v n “baldırıkara
otu”
pirinc “pirinç bitkisi”
piy de “bir tür çiçek”
piy z “so an”
r sen “andız otu”
r vend “ı gın bitkisi”

r vend-i Ç n “Çin ravendi”	n / an “susam”
r vend n “ı gın bitkisi”	su d “topalak”
r vend “ı gın bitkisi”	sünbül “sümbül”
r zy ne “rezene”	sünbül-i Hind “Hint sümbülü”
r zy nec “rezene”	h-d ne “esrar otu”
rev nde “ı gın bitkisi”	hendec / hendec “ ahtere otu”
rey n “reyhan”	htere “ ahtere otu”
r vend “ı gın bitkisi”	hterec / htere “ ahtere otu”
rumm n “nar a acı”	a i u’n-nu m n “gelincik otu”
abr “sabır otu”	a ul “yabani havuç”
abr-ı su u i / abr-ı su u ur / abr-ı su u uri / abr-ı us u uri “bir tür sabır otu”	a yı “ akayık bitkisi”
adef “sedef otu”	al am “ algam bitkisi”
sa muniya / sa m niy “bingöz otu”	a ranc “kur un otu”
andal “kocayemi ”	ay arac “kur un otu”
sa ter “zahter”	eft l “ eftali a acı”
sa ranc “kur un otu”	eh-d ne “esrar otu”
sefercel “ayva a acı”	n ze “çörek otu”
sek ter “bir tür bitki”	tar n / tar n “tarhun bitkisi”
seres “e relti otu”	eb r “bambu ekeri”
servi “servi a acı”	eb r-i Hind “Hint bambu ekeri”
se b “sedef otu”	temürhind “baklagillerden bir tür a aç”
sibist n “itüzümü benzeri meyvesi olan bir tür a aç”	ırfıl “bir tür yonca”
sin mek “sarı çiçekli çalı türü bir bitki”	to mek n “semizotu”
sir cü'l- u b “adamotu”	tuff “elma a acı”
sir ı t “çav ır otu”	turb “turp bitkisi”
sir “çiri otu”	t runc “turunç a acı”
su d / su da “topalak”	t t / t “dut a acı”
suma / sum “sumak”	türbüd “türbüt otu”
s rınc n “çi dem türünden bir bitki”	d “öd a acı”
	d-ı beles n “pelesenk a acı”
	dü'l- ahr / dü'l- a r “pire otu”
	dü' - al b “yer akayı ı”

unn b “kızıl i de a acı”
un ul “ada so anı”
us amdus “karaba otu”
u a “çadırı a ı otu”
u n n “çöven otu”
verd “gül bitki”
y sem n “yasemin”
yekb n “reyhan”
za fer n “safran”
zanba “zambak”
zenceb l “zencefil”
zer mend / zer vend “lohusa otu”

zer mend-i av l / zer vend-i av l
“erkek zeravent otu”
zerd l “zerdali”
zerde-ç b / zerde- b “zerdeçal”
zerneb “çekirgeaya ı bitkisi”
zeyt “zeytin a acı”
zeyt n “zeytin a acı”
z re “kimyon”
z f “çördük otu”
z runb d / zur nb d / zurunb t “yabani
zencefil”

2.4.2. Hayvan Adları

2.4.2.1. Türkçe Hayvan Adları

Bu ba lık altında, tek sözcük veya Türkçe+Türkçe; yabancı+Türkçe sözcük yapısında olu turulmu birle ik adlar durumundaki Türkçe hayvan adları sıralanmı tır. Örnekleri unlardır:

a ef “beyaz engerek yılanı”
arı / aru “arı”
arlan “arlan”
at “at”
at siñegi “atsine i”
ay ur “damızlık erkek at”
ayu “ayı”
balı “balık”
bay u “bayku ”
bıldırcın “bıldırcın”
billüç / bilüç “piliç”
bit “bit”
bo a “damızlık erkek sı ır”
bö / böy “zehirli bir tür örümcek”

buza ı / buza u “sı ır yavrusu”
büre / pire / püre “pire”
çekirge “çekirge”
çekük “tarla ku u, turgay”
çıyan “çıyan”
davu / avu “tavuk”
deve / eve “deve”
devgenleç “çaylak cinsi bir tür ku ”
dilki / dilkü “tilki”
donuz / oñuz “domuz”
durna “turna”
engerek “engerek yılanı”
enük “kedi, köpek yavrusu”
e ek “e ek”

geyik “geyik”	ördek “ördek”
gödek “kuyruksuz bir kümes hayvanı”	örümcek “örümcek”
gögercin / gögerçin “güvercin”	pampal urdı “kuduzböce i”
gölük “at, e ek, katır”	porsu “porsuk”
güve “bir tür pul kanatlı böcek”	sa a “saka ku u”
ılan “yılan”	a sa an / sa sa an “saksa an”
inek “inek”	serçe “serçe”
it “köpek”	sıçan “sıçan”
abluba a “kaplumba a”	ı ır “büyükba hayvan”
arınca “karınca”	ı ırçu “sı ırcık”
atır “katır”	siñek “sinek”
az “kaz”	sivrisiñek “sivrisinek”
keçi “keçi”	o ulcan “solucan”
kedi / kedü “kedi”	süglün “sülün”
keklik “keklik”	sülük “sülük”
kelebek “kelebek”	sümüklü böcek “sümüklüböcek”
keler “bir tür kertenkele”	i ek “koç”
kertenkele “kertenkele”	av an “tav an”
ırlan uç / urlengüç “kırlangıç”	teb urdı “tespih kurdu”
ı ra “di i at”	tesb böcegi “tespih böce i”
kirpü “kirpi”	o lı “bir yıllık kuzu”
oç “koç”	oy “toy”
oyun “koyun”	urna “turna”
köpek “köpek”	urr c “turaç”
uduz böcegi “kuduzböce i”	yab n avu “yaban tavu u”
urba a “kurba a”	yarasa “yarasa”
urd / urt “kurt”	yencek / yengeç “yengeç”
urd “kurtçuk”	yer ba arsu ı “solucan”
uz ın “kuzgun”	yılan “yılan”
uzı “kuzu”	yunus “yunus balı ı”
o la “keçi yavrusu”	

2.4.2.2. Türkçe Dışındaki Dillere Ait Hayvan Adları

Bu başlık altında Arapça, Farsça, Yunanca ve diğer dillere ait hayvan adlarına yer verilmiştir. Örnekleri şunlardır:

a reb “akrep”	inzır “domuz”
s “sansargillerden bir tür hayvan”	orıs “horoz”
bır-bır “bir tür bağırsak paraziti”	uff “yarasa”
bednus “horoz”	hüdhüd “çavuşkuşu, ibibik”
bülbül “bülbül”	istiridyе “bir tür deniz canlısı”
cınavar “yılan, akrep gibi zehirli hayvanlar”	kebuter “güvercin”
ef “engerek yılanı”	kelb “köpek”
ferrıs / ferıs “piliç”	legleg “leylek”
fıl “fil”	namız-bır “bir tür bağırsak paraziti”
aert “yılan, akrep gibi küçük böcekler”	saanır “kum kertenkelesi”
	hın “ahin”
	va’a “kedigillerden yırtıcı bir hayvan”

2.4.3. Hastalık Adları ve Sağlıkla İlgili Adlar

2.4.3.1. Türkçe Hastalık Adları ve Sağlıkla İlgili Adlar

Bu başlık altında, tek sözcük veya Türkçe+Türkçe, Türkçe+yabancı, yabancı+Türkçe sözcük yapısında oluşturulmuş birleşik adlar durumundaki hastalık adları ve sağlıkla ilgili adlar sıralanmıştır. Örnekleri şunlardır:

acı “acı”	aır / auru / aır “aır, sızı”
acılı “ızdırıp”	auza meti “zehirlenme”
aırba ma “karabasana u ramak”	aulucınavar o ma “zehirli hayvan sokmak”
aırastalı “iddetli hastalık”	abah “abra lik hastalığın beyaz türü”
aırlı “halsiz düme”	alıarturma “hafızayı güçlendirmek”
aırlıba ma “karabasana u ramak”	alıaz olmak “aklını yitirmek”
aızelmek “yüz felci geçirmek”	alıgelmek “aklı başına gelmek”
aızo usu “aızdan gelen kötü koku”	
alı “katarakt”	

a lı gitmek “aklını yitirmek”	ba “çıban, yara”
a l arulmak “aklını yitirmek”	ba a rısı “ba a rısı”
a lı z il olmak “bayılmak, kendinden geçmek”	ba bart “yara bere”
a lı “katarakt”	ba çegzinmek “ba dönmek”
a reb o du ı “akrep sokması”	ba çevrilmek “ba dönmek”
anadan o ma “ilk günü gibi sa lıklı olma”	ba ditremek “ba titremek”
ar a za metleri “sırt a rıları”	ba uyuz / ba uyuzı “suluca denen sivilce”
aru o du ı “arı sokması”	ba yaru ı “ba yarı ı”
aru “zayıf”	ba lu ızıl “kırmızı yara, çıban”
aru lama “zayıflamak”	b ve uçu ı “bir tür uçuk hastalı ı”
aru latma “zayıflatmak”	beden ovu lu ı “vücut so uklu u”
s nlı “rahatlık”	beden i i “vücudun i mesi, siroz”
atdan dü mek “attan dü mek”	beli a rımak “beli a rımak”
v zı açılma “seesi açılmak”	bendek eler a rısı “eklem a rısı”
v zı utulma “sesi kısılmak”	benek “deride olu an ufak leke”
aya a rısı “ayak a rısı”	berelenmek “yaralanmak”
aya zahmeti “ayak a rısı”	bertinmek “burkulup incinmek”
baca yarası “bacak yarası”	bev sirlü “basurlu”
ba “iktidarsızlık”	bıça yarası “bıçak yarası”
ba arsu uñ süddesi “kabızlık”	bikrlik “bekâret”
ba arsu çıbanları “ba ırsak çıbanları”	bil a rısı “bel a rısı”
ba arsu ıyruodusı “ba ırsaktan çıkan sümüksü madde”	bil ovu lu ı “bula ıcı bir tür üreme organı hastalı ı”
ba arsu lar a rısı “karın a rıları”	bo az a rısı “bo az a rısı”
ba lu “iktidarsız”	bo az bo ulmak “sesi kısılmak”
bal am za meti “balgamdan olan hastalık”	bo azı dü mek “bo az i mek, bo az iltihaplanmak”
bal am mara lar “balgamdan olan hastalık”	bo azlanmak “hastalık bo aza sıçramak”
bal am i ler “balgamdan olan i ler”	boz “bir tür kara sarılık”
	bögrekleriñ a rısı “böbrek a rısı”

bögür a rısı “bö ür a rısı”
burun a rısı “burun a rısı”
burun anama “burun kanamak”
c n ı ilma “ölecek gibi olmak”
c navar o ma “zehirli hayvan
sokmak”
ciger a rısı “ci er a rısı”
ciger donlu ı “ci er so uklu u”
ciger süddesi “ci er tutuklu u”
ciger a fı “ci er zayıflı ı”
çaba / çapa “çapak”
çeñe a ilma “yüz felci geçirmek”
çıban “çıban”
çıbanlu çıbanlı”
çı ın “ i ”
çiçek “çiçek hastalı ı”
çiñil “bir tür çıban”
dala “dalak i mesisi”
dama i i “damak i i”
darlanma “bunalmak”
deli “deli”
delülük “delilik”
demregü “temriye hastalı ı”
demren yarası “ok yarası”
derletme “tifo hastalı ı”
dertlü “hastalıklı”
dil a ırlı ı “konu ma güçlü ü”
dil yarılma “dili yarılmak”
dilcu / dilcük / dilicu / dilücük / ılcu
“bademeik i mesisi”
dim uñ perdesi “sersem hastalı ı”

dim uñ süddeleri “akıl tutulması
hastalı ı”
diri “sa lıklı”
di a rısı “di a rısı”
ditremek “titremek”
duma ı “nezle”
ek i geñirmek “genirirken a za ek i bir
tat gelmek”
ek imek “yiyecek midede bozulmak”
end m sustlu ı “bedenin güçsüz ve
hâlsiz olması”
eñse çekilmek “kısmi felç geçirmek”
eñse siñirleri a rısı “ense sinirleri
a rısı”
erkek sıracı “bir tür sıracı”
eski ba a rısı “uzun zamandır devam
eden ba a rısı”
eski cer at “uzun zamandır olan yara”
eski demregü “uzun zamandır olan
temriye hastalı ı”
eski ısıtma “uzun zamandır olan sıtma
hastalı ı”
eski ish l “uzun zamandır olan ishal”
eski öksürük “uzun zamandır olan
öksürük”
eti yenmek “eti çürümek”
eyegü a rısı “kaburga a rısı”
eyü bu r n “zararsız hastalık nöbeti,
zarasız buhran”
Frenk uyuzı “frengi”
al z bal am “yo un balgam”
gal z ıl “yo un hılt, vücut sıvısı”

al z an “yo un kan”	ı ır ı “yılancık”
al z yara “kötü, kokmu yara”	ısıtma “sıtma”
gezer sancu “bir yerde durmayan sancı”	ıssı ba a rısı “ate li ba a rısı”
gezer yil “bir yerde durmayan sızı”	ıssı ısıtma “ate li sıtma”
gızıl “çıban, yara”	ıssı verem “akci er zarı iltihabı”
gici “uyuz hastalı ı”	iç a rısı “dizanteri, karın a rısı”
gicik “uyuz hastalı ı”	iç alavlanmak “ate lenmek”
göbek a rısı “göbek a rısı”	iç ar reti “ate lenme”
göbek burusu “göbek sancısı”	iç yan unı “ate lenme”
göbegi çı ma “göbe i yerinden oynamak”	ince a rı “verem, tüberküloz”
göbegi dü mek “göbe i yerinden oynamak”	it dirsegi “arpacık”
göbegi yürümek “göbe i yerinden oynamak”	abarcu / abarçu “küçük i kinlik”
gögüs a rısı “gö üs a rısı”	an alebesi “kan çoklu u”
göñli açma “ferahlandırmak”	an usma “kan kusmak”
göñli bulanma “midesi bulanmak”	ara “siyah çıban”
göñli dönmek “midesi bulanmak”	ara bah “abra lık hastalı ının siyah türü”
göñli dü mek “ishal olmak”	ara u enmek “göze kara su inmek”
göñül darlı ı “kederlenme, bunalma”	arın a rısı “dizanteri, karın a rısı”
göz a rısı “göz a rısı”	asu a rısı “kasık a rısı”
göz berdesi “katarakt”	asu ında a urma “kasıkta ta olu mak”
göz ararma “tansiyonu dü mek”	atı öksürük “çok öksürük”
göze a dü mek “katarakt olmak”	atı i “sert i ”
göze u inmek “karasu hastalı ına yakalanmak”	kel “kellik”
ya i i “haya i i”	kel ba “bir tür uyuz”
inç ıru “hıçkırık”	ırı “kırık”
ır u’ - a a a rısı “alın damarı a rısı”	ı ır “kısır”
ı ır an / ısır an “yılancık”	ızamu “kızamık”
	oña “saç kepe i”
	kötürüm “yatalak”
	uduz / u uz “kuduz”

ula a rısı “kulak a rısı”
ula dutulması “sa ırlık”
ula gürüldüsü “kulak çınlaması”
ula sancısı “kulak sancısı”
urde en / urde eni “bir tür deri
hastalı ı”
urı öksürük “salgısız öksürük”
urla an “dolama, etyaran”
uru öksürük “salgısız öksürük”
uru uyuz “bir tür uyuz”
ma de a rısı “mide a rısı”
ma de ovu lu ı “mide ü ümesi”
ma de sustlu ı “hazımsızlık”
maf al a rısı “eklem a rısı”
ma de a rısı “mide a rısı”
mara lu “hastalıklı”
nefes arlı ı “nefes darlı ı”
nevbetlü umm “ate nöbetleri olan
humma”
od yan u “karamtırak bir tür çıban”
o yarası “ok yarası”
oñma “iyile mek”
oñatma “iyile tirmek”
ögürük “ögürük”
öksürük / öskürük “öksürük”
öyken a rısı “akci er rahatsızlı ı”
aç dökülmesi “saç dökülmesi”
afr alebelı ı “safra çoklu u”
afr y ısıtma “safradan olan sıtma”
a ır “sa ır”
a ırlı “sa ırlık”
a lı “sa lık, sıhhat”

sa al dökülmesi “sakal dökülmesi”
ala “salya”
alyar “salya”
ancı / ancu “sancı”
aru u “bir tür iltihap”
arulu “sarılık”
ayı lama “sayıklamak”
ayru “hasta”
ayrulu “hastalık”
segirmek “se irmek”
semirmek “etli canlı olmak”
semüz “etli canlı”
sevd alebelı ı “sevda çoklu u”
sıraca “bir tür tüberküloz”
sıtma “sıtma, humma”
ızı / ız u “sızı”
siñir a rısı “sinir a rısı”
siñir büzülmek “sinir kasılmak, spazm
geçirmek”
siñir çekilmek “sinir kasılmak, spazm
geçirmek”
sivilce / sivilci “sivilce”
ovu geçmek “ü ütme”
sökel “hasta”
söyündürmek “iyile tirmek”
sünnet “sünnet olma”
i “ur, çıban”
arlı anma “daralmak, bunalmak”
arlı “nefes darlı ı, iç sıkıntısı”
a a “ta ak”
tatar urdı “sinir spazmı, iddetli
apandis sancısı”

temregü “temriye hastalı ı”
oñuz ba ı “bir tür çıiban”
uda yarılması “dudak yarılması”
uma ı “nezle”
uçı “sara hastalı ı”
u unma “nefesi kesilmek”
unutsa lı “unutkanlık”
ur “ i , tümör”
uyuz “bir tür deri hastalı ı”
yan ba ı a rısı “kalça a rısı, siyatik”
yan u “hastalık ate i”
yan un “iç harareti, ate ”
yanı ara “bir tür çıiban”
yanu “yanık”
yara “yara”
yarım ba a rısı “migren”

ya öksürük “salgılı öksürük”
yel “sızı, romatizma”
yel “gaz”
yenür “bir tür çıiban”
yenür ba “bir tür çıiban”
yenür çıiban “bir tür çıiban”
yılancu “bir tür deri hastalı ı”
yil “sızı, romatizma”
yil “gaz”
yumrı “ i , ur”
yükü “hamile”
yürek a rısı “kalp a rısı”
yürek na sesi “kalp zayıflı ı”
yürek yeli “mide gazı”
yürek a fı “kalp zayıflı ı”

2.4.3.2. Türkçe Dı ındaki Dillere Ait Hastalık Adları ve Sa lıkla İlgili Adlar

Bu ba lık altında Arapça, Farsça, Yunanca ve di er dillere ait hastalık adları ve sa lıkla ilgili adlara yer verilmi tir. Örnekleri unlardır:

kile “bir tür kanser, yenirce hastalı ı”
te -i p rs “karamtırak bir tür iltihaplı
kabarcık”
b dü n m “yüzde çıkan irinli yaralar”
baha / bah “sam lekesi, abra lık”
baha u’l-ebya “abra lık hastalı ının
beyaz türü”
baha u’l-esved “abra lık hastalı ının
siyah türü”
baras / bara “bir tür abra lık hastalı ı”
bev ır / bev s r / bev sir “basur”
bev r “burun içinde çıkan si il”

bey “yumurta büyüklü ünde bir i lik”
bikr “bakire, kızo lankız”
b m r “hasta”
b m r-ı F ris “yılancık hastalı ı”
bu r n “hastalık nöbeti”
cemre “karamtırak bir tür iltihaplı
kabarcık”
cer at “yara, irin”
cereb “uyuz hastalı ı”
cinnet “delilik, cin tutma”
cün n “delirme”
cü m / cü me “cüzzam”

d -i sel sil “elde ve ayakta olu an yara”	il -i lib “vücutta a ır basan vücut sıvısı”
d ü'l-f l “ayak i mesi”	re “bir tür çıban”
d ü'l- ayye “deri soyulması biçiminde görülen bir tür hastalık”	um r “ba a rısı”
d ü' - a leb “saç ve sakal dökülmesi, saçkıran”	umm “ate li hastalık”
derd “dert”	umre “yılancık”
derd “ur, çıban”	un “bo maca”
derm n “deva, ifa”	ır -i nes “siyatik siniri hastalı ı”
dev “derman, ifa”	ır u'n-nes “siyatik siniri hastalı ı”
dev l “toplardamar geni lemesi, varis”	i tib sü'l-bevl “sidik tutulması”
dı “verem, ince hastalık”	il c “ilaç”
d v ne “deli”	ish l “ishal”
ecz “ilaç maddesi”	istifr “kusma”
edviye “devalar, ilaçlar”	istis “siroz”
eflec “felçli”	istis -i dı “bir tür siroz”
elem “ızdırap, acı”	istis -i la m “bir tür siroz”
emr “hastalıklar”	istis -i ab l “bir tür siroz”
evr m “ i ler, urlar”	istis -i zı “bir tür siroz”
f lic / f lice “felç, inme”	k b s “kâbus, karabasana u rama”
felc “felç, inme”	ab “kabız”
freng “frengi hastalı ı”	ar a “yara”
fuv “hıçkırık”	ulunc “ba ırsak a rısı”
alebe-i afr “safra çoklu u”	la ve “yüz felci”
a ey n “kusma”	lo u a “hamile”
a y “bayılma”	ma m m “sıtmalı”
afa n “kalp sıkı ması”	m l-ı Frenc “frengi”
an z r “domuz ba ı dene bir çıban”	m l ly “kara sevda hastalı ı, melankoli hastalı ı”
a pa “kızamık”	ma l l “hastalıklı”
asta “hasta”	mara “hastalık”
hezey n “sayıklama”	ma r “saralı”
	m er / m r “kan çıbanı”

m ter yn “kan çıbanı”
ma arrat “zarar”
mecn n “deli, çılgın”
mefl c “felçli”
merg-i müf c t “kalp durması”
nab “nabız”
n ır / n r / n ır / n r “basur
memesi”
n zle “nezle”
nıkris / nı r “gut hastalısı”
nisy n “unutkanlık, bunama”
ra e / ra “parkinson”
remed “bir tür göz hastalısı”
remek “bir tür çıban”
rıb “sıtma”
ru f “burun kanaması”
afr v umm “safradan olan humma”
a l “a ır, sıkıntılı”
al “iyile me”
ar / ar a “sara hastalısı”
sekte “kalp durması; felç”
sel a “bir tür ur”
sel sü'l-bevl “sidi in devamlı akması,
prostat”
selesü'l-bevl “sidi in devamlı akması,
prostat”
sere n “bir tür çıban”
sers m “menenjit”
ı at “sarılık”
sill “verem”
s ü'l- inye “bir tür karaci er
hastalısı”

su l “öksürük”
ud “ba a rısı”
südde “tutukluk, peklik”
süst-end m “bedenin güçsüz ve hâlsiz
olması”
a a “ba a rısı, migren”
eb- rlu “tavukkarası hastalısı”
er ke “kurde en”
if “iyile me”
i “vücutta olu an yarı, çatlak”
ab l “bir tür siroz”
arfe “gözün kanlanması”
n “bir tür yara; veba”
te ennüc “sinir çekilmesi”
t m r “tedavi etme”
to me / to mene “peklik, hazımsızlık”
uf net “İtihad, irin”
ümmü' - ıby n “çocukluk dönemi
havalesi”
verem “tüberküloz; çıban, ur”
virem “tüberküloz”
yara n “sarılık”
yara n-ı asfer “bir tür sarılık”
yara n-ı esved “bir tür sarılık”
yara n-ı zenciyy “bir tür sarılık”
za r “ba ırsak iltihabı”
za m “yara”
za met “sıkıntı; hastalık”
tü'l-cenb “akci er zarı iltihabı”
tü'r-riyye “zatürre”
“nefes darlı ısı”
u'n-nefes “nefes darlı ısı”

z r “ba ırsak iltihabı”

zük m “nezle”

2.4.4. Organ, Vücutun Bir Bölümü ve Vücut Sıvısı Adları

2.4.4.1. Türkçe Organ, Vücutun Bir Bölümü ve Vücut Sıvısı Adları

Bu başlık altında, tek sözcük veya Türkçe+Türkçe; yabancı+Türkçe sözcük yapısında oluşturulmuş birleşik adlar durumundaki organ, vücutun bir bölümü ve vücut sıvısı adları sıralanmıştır. Örnekleri şunlardır:

ak iz “ak iz”

belden a a a “belden a a ı”

ak iz uyu “salıya”

beñiz “beniz, yüz; yüz rengi”

ak iz yarı “salıya”

bevl yolu “sidik yolu”

ak ya “avuç içi”

beyni “beyin”

alın “alın”

bıñıldıyı “bıngıldak”

ar a “kık; sırt”

bil “bel”

ar a oñur aları “bel kemi i, omurga”

bilek “bilek”

avuç “avuç”

bo az “bo az”

avurt “yana ın ak iz bo lu una gelen kısmı”

boyun “boyun”

bögrek “böbrek”

aya “avuç içi”

bögür “bö ür”

aya “ayak”

bud “but”

baca “bacak”

burun “burun”

ba arsa / ba arsu “ba ırsak”

çeñe “çene”

ba ır “karın bo lu undaki organların ortak adı”

çigin “omuz”

çük “erkeklik organı”

baldır “baldır”

dala “dalak”

bal am “balgam”

dama “damak”

barma “parmak”

depe “ba ”

ba “ba , kafa”

der “ter”

ba düyleri “saç”

deri “deri”

ba amarı “ahdamarı”

ders “dı kı”

ba lı amarı “ahdamarı”

dil “dil”

ba uñ uluñı “ akak”

dil altı “dil altı”

bel “bel”

dilcu / dilcük / dilicu / dilücük / ılcu
“bademcik”
dirsek “dirsek”
di “di ”
di dibi “di kökü”
di eti “di eti”
di anı “di kanı”
di ün pası “di kiri, di lekesi”
diz “diz”
dizi altı “diz altı”
dudak / uda / u a “dudak”
dulun / uluñ “ akak”
ek “eklem”
el “el”
emcek “meme”
eñse “ense”
eñse siñirleri “ense sinirleri”
eyegü “kaburga”
eyegüler altı “kaburgaların iç tarafı”
geñiz “geniz”
gevde “gövde”
gevde amarı “gövde damarı”
göbek “göbek”
gögüs “gö üs”
gögüz “gö üs”
göñül “gönül, kalp; mide”
göt “kıç”
göz “göz”
iç “mide, karın, yürek”
ilik “ilik”
incük “incik”
irin “irin”

iriñ “irin”
aba “göz kapa ı”
an “kan”
ara afr “sevda, öd”
ara sevd “sevda”
arın “karın, mide, rahim”
asu “kasık”
a “ka ”
avu / avu “idrar torbası”
kemük “kemik”
f l amarı “ ahdamarı”
kirpük “kirpik”
oltu “omuz ba ının altı”
oyun “gö üs”
köprücük “köprücük kemi i”
ula “kulak”
ula altı “kulak ardı”
ula ardı “kulak ardı”
ula dibi “kulak dibi”
ula içi “kulak içi”
kürek “kürek kemi i”
meme “meme”
men “er suyu”
murd r ilik “omurilik”
omuz “omuz”
oñur a “omurga”
öd “safra”
ökçe “ökçe”
öyken “akci er”
parma “parmak”
saç / aç “saç”
sa al “sakal”

sidük “sidik”	ırna dibi “tırnak dibi”
sidük yolu “sidik yolu”	opu “topuk”
siñir “sinir”	tükürük “tükürük”
südük “sidik”	tüy “kıl, tüy”
sümük “sümük”	uylu “uyluk”
süñük “kemik”	ya ır “sırt”
a a “ akak”	yan ba ı “kalça kemi inin üst kısmı”
aban “ayak tabanı”	yana “yanak”
ala / ala “dalak”	yar “salya, tükürük”
alu “iki kürek kemi i arası”	yürek “kalp; mide”
amar “damar”	yüz “yüz”
ırna “tırnak”	

2.4.4.2. Türkçe Dı ndaki Dillere Ait Organ, Vücutun Bir Bölümü ve Vücut Sıvısı Adları

Bu ba lık altında Arapça, Farsça, Yunanca ve di er dillere ait organ, vücutun bir bölümü ve vücut sıvısı adlarına yer verilmi tir. Örnekleri unlardır:

a r bin “atardamarlar”	ferc “kadınlık organı”
a “organ”	ablü’z- ır “el üzerindeki damar”
baseli “ ahdamarı”	alefü’l-ü n “kulak ardındaki damar”
b z “pazı”	ya “testis”
beden “vücut”	n “kan”
bendek e “eklem”	ır -ı nes “bir tür damar”
bend-gü d “eklem”	ır u’n-nes “bir tür damar”
bevl “sidik”	ır u’ - a a “alın damarı”
ci er / çiger “akci er, karaci er”	ır u’ - efeteyn “dudak damarları”
çe m “göz”	idr r “sidik”
dim “beyin”	af “ba ”
dübür “kıç”	alb “kalp”
ek el “ortadamar”	r re “idrar”
end m “beden, organ”	kebed “karaci er”
fa al t “dı kılar”	f l “ ahdamarı”

olon “kalın ba ırsa ın bir bölümü”
leh d “bademcik”
ma de “mide”
maf al “eklem”
ma z “beyin”
ma de “mide”
ma ad “kıç, anüs”
m u’l- ayn “göz damarı”
mef il “eklemler”
me ne “idrar torbası”
ra m “rahim”
adr “gö üs”
f n “bir tür damar”
afr “safra, öd”

serey n “atardamarlar”
sevd “kara safra”
ı l “dı kı”
s ne “gö üs”
ofra “kıç, makat”
ret “yüz”
t z afr “akut, iddetli safra”
u v “organ”
üseylem “elde bir damar”
vech-i ceyf “bo azda bulunan bir
damar”
y “ba damarı”
eker “erkeklik organı”

2.4.5. Cevher Adları

2.4.5.1. Türkçe Cevher Adları

Bu başlık altında, tek sözcük veya Türkçe+Türkçe, Türkçe+yabancı, yabancı+Türkçe sözcük yapısında olu turulmu birle ik adlar durumundaki cevher adları sıralanmı tır. Örnekleri unlardır:

a z c “beyaz demir sülfat”
altun “altın”
a u “a ı topra ı”
aya a l “topuk ta ı”
ba ır “bakır”
ça ma a l “çakmakta ı”
demür “demir”
deñiz köpügi “lüle ta ı, topuk ta ı”
deñiz uzı “deniz tuzu”
duz / uz “tuz”
Efl duzı / Efl uzı “Eflak tuzu”
gice r en y “gözta ı”

gümi “gümü ”
Hind uzı “Himalaya tuzu”
incü “inci”
alay “kalay”
ara boya “demir sülfat”
ara a ız “katran, zift”
ara uz “bir tür tuz”
kömür “kömür”
ur un “kur un”
a uz “saf tuz”
aru kükürd “sarı kükürt”
aru z c “sarı demir sülfat”

sıçan otı “arsenik”

sırça “sırça”

sögünmemi kirec “sönmemi kireç”

söyünmi kirec “sönmü kireç”

sülüğen “zirkonyum”

yada da ı / yada a ı “yada ta ı”

yalama uz “kaya tuzu”

2.4.5.2. Türkçe Dışındaki Dillere Ait Cevher Adları

Bu başlık altında Arapça, Farsça, Yunanca ve diğer dillere ait cevher adlarına yer verilmiştir. Örnekleri şunlardır:

hek “kireç”

ka “kırmızı renkli bir tür taş”

ben şir il zeyt nı / ben şir yil zeyt nı
“bir tür taş”

ber ze “açık mavi renkli değerli bir tür
yüzük taşı”

ber re “bir tür sodyum tuzu”

fer ze “açık mavi renkli değerli bir tür
yüzük taşı”

gilermen “bir tür kil, potasyum nitrat”

acerü'l-yeh d “bir tür taş”

ad d “demir”

araza “sırtı ödünden çıkarılan bir taş”

isf d c “kurum karbonat”

jeng “pas”

jeng r “bakır pası”

j ve “civa”

ar n “zift”

kehrüb / kehrüb r “kehribar”

kirec “kireç”

kükürd “kükürt”

l civerd / l jiverd “kıymetli bir tür taş”

mer a -n r “parlak bir maden”

mermer “mermer”

mı n s “mıknatıs”

mi “bir tür madde (?)”

mürdenc “doğal kurum oksit”

mürdeseng “doğal kurum oksit”

neft “ham petrol”

nemek “tuz”

ni dir “amonyak tuzu”

r st “rastık taşı”

r st ta ı “rastık taşı”

r su t “rastık taşı”

ru m “mermer”

semmü'l-f r “arsenik”

senc r “bakır pası”

sırça tozu “cam tozu”

b / eb “potasyum-aluminyum sülfat”

“potasyum-aluminyum sülfat”

n-i Ermen “bir tür kil, potasyum nitrat”

n-i ma t m “bir tür kil”

t tiy “toz hâline getirilmiş sürme taşı”

y t “yakut”

z c “demir sülfat”

zeberced “zebercet”

zenc r “bakır pası”

zencefr / zencefre “doğal civa sülfür”

zern “zırmık”
zift “katran”

zümürüd “zümürüt”

2.4.6. Tedavide Kullanılan İlaç, Zehir ve Dişer Katı ve Sıvı Adları

2.4.6.1. Türkçe Tedavide Kullanılan İlaç, Zehir ve Dişer Katı ve Sıvı Adları

Bu başlık altında, tek sözcük veya Türkçe+Türkçe, Türkçe+yabancı, yabancı+Türkçe sözcük yapısında oluşturulmuş birleşik adlar durumundaki tedavide kullanılan ilaç, zehir ve dişer katı ve sıvı adları sıralanmıştır. Örnekleri şunlardır:

acı badem yağı “yabancı badem yağı”	alamersin “bir tür mersin yemişi”
abir yağı “anber yağı”	alametmek “kepekli ekmek”
acı amır “hamur mayası”	almaağı “elma yemişi”
acı sude yağı “acı tereyağı”	almaağı “elma suyu”
acı ayağı “acı tereyağı”	almaaracı “elma urubu”
acı ıtır yağı “acı tereyağı”	almanuñ içi “elma içi”
acı yağı “acı yağı”	amasanke erüğü “bir tür siyah erik”
afyon dili “afyon parçası”	amaseye erüğü “bir tür siyah erik”
afyon nodu “afyon tanesi”	amaskene erüğü “bir tür siyah erik”
aramı badem “beyazlamı badem”	anduz aracı “andız otu urubu”
au “zehir”	ansın uyu “anason suyu”
anzar t “yara tedavisinde kullanılan bir tür reçine”	ansın yaprağı “anason yaprağı”
aelv “beyaz helva”	ardıç atrını “ardıç katranı”
amım “beyaz mum”	arpa “arpa tanesi”
amükerrer eker “beyaz eker, eker peyniri”	arpa cev-acı “arpa erbeti ve bundan yapılan bir tür yiyecek”
aoan uyu “ada soğanı suyu”	arpa luacı “arpa erbeti”
aoan toması “ada soğanı tohumu”	arpa uyu “arpa erbeti”
aoan yağı “ada soğanı yağı”	arpa unu “arpa unu”
aker “beyaz eker, eker peyniri”	arşlan derisi “arşlan derisi”
aturb toması “beyaz turp tohumu”	seti “kakım eti”
auzüm “beyaz üzüm”	afır çiçeği “yalancı safran çiçeği”
	afır toması “yalancı safran tohumu”

at derisi “at derisi”
at südi “at sütü”
at tersi “at dı kısı”
at ya ı “atın iç ya ı”
at zeb li “at dı kısı”
avrat südi “kadın sütü”
avrat anı “kadın kanı”
ay ur artu ı u “aygır içtikten sonra
artan su”
ay ur tersi “aygır dı kısı”
ayıd to mı “ayır tohumu”
ayran “ayran”
ayu anı “ay kanı”
ayu ödi “ay ödü”
ayu ya ı “ayının iç ya ı”
ayu derisi “ay derisi”
ayu gözi “ay gözü”
ayu südi “ay sütü”
ayva “ayva meyvesi”
ayunuñ iç ya ı “ayının iç ya ı”
ayva çekirdegi “ayva çekirde i”
ayva çekirdegi lu bı “ayva çekirde i
erbeti”
b b nec ya ı “papatya ya ı”
b d m ya ı “badem ya ı”
b dem ar resi “badem tatlısı”
b dem içi “badem içi”
b dem südi “badem sütü”
b dem ya ı “badem ya ı”
ba köki “üzüm kökü”
ba la unı “bakla unu”
bal “bal”

bal beltesi “bal tatlısı, pelte”
bal cül bı “ballı gül suyu”
bal m mı “balmumu”
bal p l zesi “bal tatlısı, pelte”
bal suyu “bal erbeti”
bal erbeti “bal erbeti”
balçı urm “ezik ve yapı kan hurma”
balı yemi “balık yemi”
ba keb bı “bir tür kebab”
behmen uyu “kunduz otu suyu”
bel dur ma c nı “beladır a acının
meyvesinden alınan usare”
beles n ya ı “pelesenk a acından elde
edilen ya ”
bell keli / bel t keli “iyi büyümemi
me e fidanı”
benef e dibi “menek e kökü”
benef e am resi “menek e macunu”
benef e perverdesi “menek e tatlısı”
benef e uyu “menek e suyu”
benef e ar bı “menekçe erbeti”
benef e ya ı “menek e ya ı”
bez r ya ı “keten tohumu ya ı”
be r-i a n lu bı n “katuna tohumu
erbeti”
bıldırcın eti “bıldırcın eti”
bıra a to mı “pırasa tohumu”
bilüç eti “piliç eti”
birinc ç rb sı / birinc rb sı “pirinç
çorbası”
birinc al mesı “pirinç ezmesi”
boy d nesi “boy otu tohumu”

boy to mı “boy otu tohumu”
boya “boya”
boya “boya”
böğürtlen dibi “böğürtlen kökü”
böğürtlen köki “böğürtlen kökü”
böğürtlen yaprağı “böğürtlen yaprağı”
böğürtlen yaprağı uyu “böğürtlen
yaprağı suyu”
bu day kepegi “bu day kepeği”
bu day etmeği “bu day ekmeği”
bu r-ı meryem uyu “tav ankülâğı
suyu”
burça to mı “burçak tohumu”
buyan balı “meyan balı”
çam abı “çam kabuğu”
çam sağızı “çam sakızı”
çam sağızı perverdesi “çam sakızı
tatlısı”
çekirdek “meyve tohumu”
çekirge ayağı “çekirge ayağı”
çekük beynisi “tarla kuşu beyni”
çın r abın “çınar kabuğu”
çın r yaprağı “çınar yaprağı”
çığ asel “i lenmemi bal”
çığ bal “i lenmemi bal”
çığ keçi südi “kaynatılmamı keçi sütü”
çığ so an “pi irilmemi so an”
çığ süd “kaynatılmamı süt”
çığ yumurda “pi irilmemi yumurta”
çiri “çiri kökünden yapılan bir tür
tutkal”
çivit to mı “çivit otu tohumu”

çörek “değirmeni, yalın ekmek”
çükündür uyu “yabani pancar suyu”
çükündür yaprağı “yabani pancar
yaprağı”
çürük alma “çürük elma”
dam a yağı “bir tür yağ (?)”
d ne ç dırı “çadır ağacı bitkisinden elde
edilen bir tür zambak”
defne ağacı yaprağı “defne ağacı
yaprağı”
defne to mı “defne ağacı tohumu”
delüksüz incü “deliksik inci”
deñiz uyu “deniz suyu”
deve anı “deve kanı”
deve örgücü yağı “deve örgücü yağı”
deve sidüğü “deve sidiği”
deve südi “deve sütü”
deve yünü “deve yünü”
devenün ı “devedin kısı”
devgenleç anı “çaylak kanı”
dilkinün içi yağı “tilkinin iç yağı”
dilkü eti “tilki eti”
dilkü alağı “tilki dalağı”
dülkü yağı “tilkinin iç yağı”
ebemgümeçi yaprağı “ebegümeçi
yaprağı”
ek i alma “ek i elma”
ek i alma uyu “ek i elma suyu”
e ki ayran “ek i ayran”
ek i en r “ek i nar”
ek i en r müzevveresi “ek i nar
çorbası”

ek i en r uyu “ek i nar suyu”
ek i erik a ı “ek i erik yeme i”
ek i am r “ek i maya”
ek i n rdeng “ek i nar pekmezi”
emlec murabb sı “amlaç otu reçeli”
en r uyu “nar suyu”
en r çekirdegi “nar çekirde i”
enc r a acı ozi “incir a acı tozu”
enc r uyu “incir suyu”
enc r yapra ı “incir yapra ı”
enük beyni “enik beyni”
erik uyu / erük uyu “erik suyu”
erik ar bı “erik erbeti”
eri te müzevveresi “eri te çorbası”
erük müzevveresi “erik çorbası”
eski afy n no dı “eski afyon tanesi”
eski pen r “eski peynir”
eski sirkengüb n “bir tür eski erbet”
eski sirke “eski sirke”
eski süci “eski içki”
eski zeyt ya ı “eski zeytinya ı”
e ek anı “e ek kanı”
e ek südi “e ek sütü”
e ek tezegi “e ek teze i”
e ek ırna ı “e ek tırna ı”
etlü üzümüñ çekirdegi “dolgun üzüm
çekirde i”
eyü bal “iyi bal”
eyü d rç n “iyi tarçın”
eyü sirke “iyi sirke”
eyü ızıl no d “iyi kırmızı nohut”
fer r c rb sı “piliç çorbası”

ferfiy n ya ı “sütle en otu ya ı”
ferr c rb sı “piliç çorbası”
fındu içi “fındık içi”
fındu ya ı “fındık ya ı”
f l bo ı “fil dı kısı”
f l dersi “fil dı kısı”
f l südügi “fil sidi i”
g v-zeb n uyu “sı ırdili suyu”
gelincik çiçeği dibi “gelincik çiçe i
kökü”
gelincik çiçeği uyu “gelincik çiçe i
suyu”
gelincik çiçeği to mı “gelincik çiçe i
tohumu”
gendene to mı “yabani pırasa tohumu”
gendene yapra ı “yabani pırasa
yapra ı”
geyik eti “geyik eti”
gögercin bo ı “güvercin dı kısı”
gögercin dersi “güvercin dı kısı”
gögercin eti “güvercin eti”
gögercin anı “güvercin kanı”
gögercin tersi “güvercin dı kısı”
gömeç bal “petek bal”
gül köki “gül kökü”
gül uyu “gül suyu”
gül ar bı “gül erbeti”
gül ya ı “gül ya ı”
gülbe eker “bir tür macun”
gülengüb n “bir tür macun”
güneyik dibi “karahindiba kökü”
güneyik yapra ı “karahindiba yapra ı”

günlük “bir tür macun”
cılar kükürdi “bir tür kükürt”
a ba ı “ha ha kapsülü”
a ar bı “ha ha urubu”
a to mı “ha ha tohumu”
a m dibi “hatmi kökü”
a m uyu “hatmi suyu”
a m to mı “hatmi tohumu”
a m ya ı “hatmi ya ı”
a m yapra ı “hatmi yapra ı”
h vuc to mı “havuç tohumu”
hel le murabb sı “helile reçeli”
inz ruñ iç ya ı “domuzun iç ya ı”
inz r ödi “domuz ödü”
ıy r çekirdegi “hıyar çekirde i”
ıy r uyu “hıyar suyu”
ıy r to mı “hıyar tohumu”
oras n sirke “bir tür sirke”
or s bo ı “horoz dı kısı”
or s eti “horoz eti”
or s anı “horoz kanı”
or s ursa ı “horoz kursa ı”
or s ödi “horoz ödü”
or s rb sı “horoz çorbası”
or s a a ı “horoz ta a ı”
urm çekirdegi “hurma çekirde i”
urm oru ı “hurma koru u”
hüdhüd eti “çavuş ku u eti”
hüdhüd gözi “çavuş ku u gözü”
hüdhüd ibigi “çavuş ku u ibi i”
hüdhüd anı “çavuş ku u kanı”
hüdhüd beyni “çavuş ku u beyni”

ısbana müzevveresi “ıspanak çorbası”
ısbatan to umı “ıspanak tohumu”
ısfana müzevveresi “ıspanak çorbası”
ısfana rb sı “ıspanak çorbası”
ı ır an dikenini “ısırgan dikenini”
ısnafa a ı “ıspanak yeme i”
ıssı ya “ısıtılmı ya ”
iç ya ı “i lenmemi hayvan ya ı”
inek ödi “inek ödü”
inek südi “inek sütü”
it bo ı “inek dı kısı”
it bo ı “inek dı kısı”
it üzümü yapra ı “itüzümü yapra ı”
aba çekirdegi “kabak çekirde i”
aba müzevveresi “kabak çorbası”
aba uyu “kabak suyu”
aba ya ı “kabak ya ı”
abluba a eti “kaplumba a eti”
abluba a anı “kaplumba a kanı”
adın uzlu ı uyu “sarıçalı suyu”
a “meyve kurusu”
ara çalı to mı / ara çalu to mı
“karaçalı tohumu”
ara e ek dersi “kara e ek dı kısı”
ara keçi anı “kara keçi kanı”
ara no d “kara nohut”
ara üzüm “siyah üzüm”
ara üzüm çekirdegi “siyah üzüm
çekirde i”
ara zern “kar zırnık”
aranfil uyu “karanfil suyu”
arınca yumurdası “karınca yumurtası”

arpuz abı “karpuz kabu u”
arpuz uyu “karpuz suyu”
arpuz to mı “karpuz tohumu”
a n lu bı “katuna erbeti”
avun çekirdegi “kavun çekirde i”
avun to mı “kavun tohumu”
avurma “kavurma”
ay ana “bir tür omlet”
az aya ı “kazaya ı, sacaya ı”
az cigeri “kaz ci eri”
az eti “kaz eti”
az ödi “kaz ödü”
az ya ı “kazın iç ya ı”
kebere köki “gebre otu kökü”
keb ter bo ı “güvercin boku”
keçi ödi “keçi ödü”
keçi südi “keçi sütü”
eçi tırna ı “keçi tırna ı”
keçi boynuzu “keçiboynuzu yemi i”
keçi boynuzu çekirdegi “keçiboynuzu
çekirde i”
kedi eti “kedi eti”
keklik beyni “keklik beyni”
keklik eti “keklik eti”
keklik ödi “keklik ödü”
keklik ya ı “kekli in iç ya ı”
kelebek anadı “kelebek kanadı”
kene to mı “kene otu tohumu”
kepek “kepek”
kepek ar resi “bir tür tatlı”
kerefes dibi “kereviz kökü”
kerefes uyu “kereviz suyu”

kerefes to mı / kerefez to mı “kereviz
tohumu”
kereviz uyu “kereviz suyu”
kereviz o umı “kereviz tohumu”
kere ya ı “tereya ı”
kertenkelenün sa aya ı “kertenkelenin
sa aya ı”
ke r to mı “havuç tohumu”
ke r yapra inuñ uyu “havuç yapra ı
suyu”
ket n to mı “keten tohumu”
ırlan uç ba ı “kırlangıç ba ı”
ırlan uç anı “kırlangıç kanı”
ı ra südi “kısırak sütü”
ızıl gül “kırmızı gül”
ızıl inek südi “kızıl inek sütü”
ızıl sarımsa “kırmızı sarımsak”
ızıl üzüm “kırmızı üzüm”
ızıl a aç yapra ı “kızıla aç yapra ı”
kirec merhemi “bir tür merhem”
ki n c uyu “ki niç suyu”
oç boynuzu “koç boynuzu”
oç derisi “koç derisi”
oç ödi “koç ödü”
oru / oru “olgunla mamı üzüm”
oru a ı “koruk yeme i”
oru bestili “koruk pestili”
oru uyu “koruk suyu”
oru ar bı “koruk urubu”
oyun eti “koyun eti”
oyun gözi “koyun gözü”
oyun anı “koyun kanı”

oyun ödi “koyun ödü”
oyun öykeni “koyun ci eri”
oyun südi “koyun sütü”
oyun yüregi “koyun yüre i”
oz abı “ceviz kabu u”
oz yapra ı “ceviz a acı yapra ı”
kök “kök”
köpek derisi “köpek derisi”
köpek di i “köpek di i”
unduz yası “o lana ı, bir tür zamk”
unduz a a ı “o lana ı, bir tür zamk”
urba a bo ı “kurba a dı kısı”
urba anuñ iç ya ı “kurba anın iç
ya ı”
urı enc r “kuru incir”
urı üzüm “kuru üzüm”
urlengüç beyni “kırlangıç beyni”
uru b dem “kurum badem”
uru ki n c “kuru ki ni ”
uru üzüm “kuru üzüm”
uyru ya ı “bir tür hayvani ya ”
uz in ya ı “kuzgun ya ı”
labuda yapra ı “evelik yapra ı”
la ana t r si “lahana tur usu”
legleg bo ı “leylek dı kısı”
legleg zeb li “leylek dı kısı”
limon ar bı “limon urubu”
limon uyu “limon suyu”
lis nü' - evr uyu “sı ırdili suyu”
lu “bir tür macun”
ma danos to mı “maydanoz tohumu”
ma danos yapra ı “maydanoz yapra ı”

ma m de a acı südi “mahmude otu
sütü”
marul uyu “marul suyu”
marul yapra ı “marul yapra ı”
maskene erügi “bir tür siyah erik”
ma ak ya ı “sakız a acı ya ı”
mersin uyu “mersin yemi i suyu”
mersin ar bı “mersin yemi i urubu”
mersin to mı “mersin a acı tohumu”
mersin ya ı “mersin yemi i ya ı”
mersin yapra ı “mersin a acı yapra ı”
mersin yemi i “mersin yemi i”
merzenc ya ı “mercankö k ya ı”
m m ya ı “mum ya ı”
murabb b l “kıvama getirilmi bal”
n r uyu “nar suyu”
n r abı “nar kabu u”
n r erbeti “nar erbeti”
n renc abu ı “turunç kabu u”
n renc n to mı “turunç tohumu”
neb t sükkeri “nöbet ekeri”
neb t ekeri “nöbet ekeri”
neft ya ı “bir çe t mineral ya , neft
ya ı”
nergis uyu “nergiz suyu”
nergis ya ı “nergiz ya ı”
n l fer ar bı “nilüfer urubu”
n l fer ya ı “nilüfer ya ı”
n l fer yapra ı “nilüfer yapra ı”
no d uyu “nohut suyu”
no d unı “nohut unu”
o la derisi “o lak derisi”

o la eti “o lak eti”
o lan a ı “bir tür zamk”
b li olmadu o lan sidügi “bülu a
ermemi çocuk sidi i”
o ul balı “bir tür bal”
ördek ya ı “ördek ya ı”
örümcek a ı “örümcek a ı”
örümcek evi “örümcek a ı”
pañ köki “ban otu kökü”
pañ to mı “ban otu tohumu”
papadya ya ı “papatya ya ı”
pey mber çiçeği köki “peygamber
çiçeği kökü”
pirinc rb sı “pirinç çorbası”
r vend-i Ç n ar bı “Çin ravendinin
urubu”
r zy ne uyu “rezene suyu”
r zy ne to mı “rezene tohumu”
r zy ne yapra ı “rezene yapra ı”
rev bal “petek bal”
rey n uyu “reyhan suyu”
rey n to mı “reyhan tohumu”
ri te müzevveresi “eri te çorbası”
ri te rb sı “eri te çorbası”
rufadan yumurda “rafadan yumurta”
s de ya ı “tereya ı”
adef to mı “sedef otu tohumu”
adef ya ı “sedef otu ya ı”
adef yapra ı “sedef otu yapra ı”
a ya ı “tereya ı”
sa a u u ya ı “saka ku u ya ı”
a ız “sakız; karasakız”

samu uyu “dereotu suyu”
ana ya ı “tereya ı”
arı ya “tereya ı”
sarımsa abı “sarımsak kabu u”
sarımsa uyu “sarımsak suyu”
sarımsa un t ze yapra ı “sarımsa ın
ye il yapra ı”
arp sirke “keskin sirke”
arp ucu “keskin içki”
arp ar b “keskin urup”
aru incü “sarı inci”
aru m m “sarı mum”
aya ya ı “tereya ı”
sek ter yapra ı “sekuter yapra ı”
semse “bir tür yufka tatlısı”
serçe eti “serçe eti”
serçe anı “serçe kanı”
serçe zeb li “serçe dı kısı”
ı ır boynuzu “sı ır boynuzu”
ı ır eti “sı ır eti”
ı ır anı “sı ır kanı”
ı ır ödi “sı ır ödü”
ı ır südi “sı ır sütü”
ı ır tezegi “sı ır teze i”
ı ır ya ı “tereye ı”
ı ır yo urdu “sı ır yo urdu”
ı ır uñ arı ya ı “tereya ı”
ı ır çu eti “sı ır cık eti”
sin mek yapra ı “sinameki bitkisi
yapra ı”
siñirlü yapra ı “ba a yapra ı”
siñirlü yapra ı uyu “ba a yapra ı suyu”

siñirlüce yapra ı “ba a yapra ı”
siñirlüce yapra ı uyu “ba a yapra ı
suyu”
siñirlüce yapra ı nuñ to mı “ba a
yapra ı tohumu”
siñirlüçe yapra ı uyu “ba a yapra ı
suyu”
siñüre yapra ı “ba a yapra ı”
siñüre yapra ı uyu “ba a yapra ı suyu”
sir ya ı “çiri ya ı”
sirke merhemi “bir tür merhem”
o an abı “so an kabu u”
o an uyu “so an suyu”
o an to mı “so an tohumu”
sögülme “kebab”
sögüt a acı “sö üt a acı”
sögüt çubu ı “sö üt çubu u”
sögüt köki “sö üt kökü”
sögüt yapra ı “sö üt yapra ı”
uci “ arap, içki”
uçı “ arap, içki”
sum a ı “sumak yeme i”
sum uyu “sumak suyu”
an ya ı “susam ya ı”
süci “ arap, içki”
süci sirkesi “ arap sirkesi”
süd “süt”
süd çürügi “süt çürü ü”
süglün eti “sülün eti”
sürme “sürme”
süzülmi limon uyu “süzülmü limon
suyu”

süzülmi re “süzülmü erbet”
b uyu “ ap suyu”
al am rb sı “ algam çorbasi”
al am yapra ı “ algam yapra ı”
m b nı “bir tür sabun”
m sa ızı “bir tür sakız”
muñ a duran sa ızı “bir tür sakız”
eft l çekirde i “ eftali çekirde i”
eft l yapra ı “ eftali yapra ı”
eker erbeti “ eker erbeti”
eker pen ri “peynir ekeri”
ekerlü yapra ı “ba a yapra ı”
ekerlüce yapra ı “ba a yapra ı”
er a ya ı “bir tür ya ”
tar n uyu “tarhun suyu”
tar n yapra ı “tarhun yapra ı”
atlu alma “tatlı elma”
atlu en r “tatlı nar”
atlu en r uyu “tatlı nar suyu”
atlu erük uyu “tatlı nar suyu”
atlu u “tatlı su”
atlu b dem “tatlı badem”
av an ba arsu ı “tav an ba ırsa ı”
av an eti “tav an eti”
av an necisi “tav an dı kısı”
av an ya ı “tav an ya ı”
avu beyni “tavuk beyni”
avu bo ı “tavuk dı kısı”
avu ç rb sı “tavuk çorbasi”
avu eti “tavuk eti”
avu avurması “tavuk kavurması”
avu keb bı “tavuk kebabı”

avu ödi “tavuk ödü”
avu uyi “tavuk suyu”
avu rb sı “tavuk çorbası”
avu ya ı “tavu un iç ya ı”
avu yumurdası “tavuk yumurtası”
temürhind uyi “demirhindi
meyvesinin suyu”
tereya ı “tereya ı”
t z fetil “keskin, etkili fitil”
t z f “keskin, etkili fitil”
oñuz derisi “domuz derisi”
oñuz di i “domuz di i”
oñuz ödi “domuz ödü”
oñuz ya ı “domuz ya ı”
ura otı uyi “dereotu suyu”
ura otı to mı “dereotu tohumu”
ura otı ya ı “dereotu ya ı”
turb uyi “turp suyu”
turb to mı “turp tohumu”
urna dili “turna dili”
urp uyi “turp suyu”
urr c eti “turaç eti”
t runc abı “turunç a acı kabu u”
t runc abı ma c nı “turunç kabu u
macunu”
t runc abı ar bı “turunç kabu u
urubu”
t runc uyi “turunç suyu”
t runc yapra ı “turunç yapra ı”
t uyi “dut suyu”
t ar bı “dut urubu”
un “un”

unn b müzevveresi “kızıl i de çorbası”
unn b uyu “kızıl i de suyu”
unn b yapra ı “kızıl i de yapra ı”
us amdus ma c nı “karaba otu
macunu”
u a ya usı “çadırı a ı otu yakısı”
üzerlik to mı “üzerlik tohumu”
üzüm “üzüm meyvesi”
ya “ya ”
ya ı alınmı ayran “ya sız ayran”
ya n “yahni”
ya “ya ”
ya u “yakı”
yarpuz uyi “yarpuz suyu”
yekb n uyi “reyhan suyu”
yılan derisi “yılan derisi”
yılan kavı “yılan derisi”
yılan ya ı “yılan ya ı”
yılan uyi “yılan zehri”
yıl un köki “ılgın a acı kökü”
yo urd / yo urt “yo urt”
yumurda “yumurta”
yumurda a ı “yumurta beyazı”
yumurda abı “yumurta kabu u”
yumurda arısı “yumurta sarısı”
yumurda ya ı “yumurta ya ı”
yüzerlik to mı “üzerlik otu tohumu”
zenc r merhemi “jengar merhemi”
zenceb l ma c nı “zencefil macunu”
zenceb l murabb sı “zencefil reçeli”
zenceb l perverdesi “zencefil tatlısı”
zerd l çekirdegi “zerdali çekirde i”

zerd l içi “zerdali çekirde i”
zerd l uyu “zerdali suyu”
zeyt ya ı “zeytinya ı”

zeyt n ya ı / zeyt n ya ı “zeytinya ı”
z re ya ı “kimyon ya ı”
z f ar bı “çördük otu urubu”

2.4.6.2. Türkçe Dı ındaki Dillere Ait Tedavide Kullanılan İlaç, Zehir ve Di er Katı ve Sıvı Adları

Bu ba lık altında Arapça, Farsça, Yunanca ve di er dillere ait tedavide kullanılan ilaç, zehir vb. katı ve sıvı maddelerin adlarına yer verilmi tir. Örnekleri unlardır:

c “fildi i”
c n “macun”
afy n “afyon”
afy n-ı Mı r “Mısır afyonu”
a a ıya “bir tür zamk, bir tür usare”
anber “amber”
anzar t / anz r t “yara tedavisinde
kullanılan bir tür reçine”
asel “bal”
asel-i bel dur “beladır a acı
meyvesinden alınan usare”
asel-i mu aff “süzülmü bal”
ayaric / ay ric “bir grup macun”
ayaric-i fay ara “acı müshil ilacı”
baseli un “bir tür merhem”
bekmez “pekmez”
beksimet “peksimet”
bel dur “beladır a acı meyvesi”
ber “afyon urubu”
ber -i ay n “esrar otu ile yapılan bir tür
macun”
ber -i s “esrar otu ile yapılan bir tür
macun”

besb se “küçük hindistancevizinin
kabu u”
be rü'l-benc “ban otu tohumu”
bur de “bir tür macun”
cev- b “arpa erbeti ve bundan yapılan
bir tür yiyecek”
cev ri “bir grup macunun genel adı”
cev v “arpa erbeti ve bundan yapılan
bir tür yiyecek”
ceviz-i bev v “küçük hindistan cevizi ve
tohumu”
cül b “gül erbeti”
cül n r “yabani nar a acı çiçe i”
çeltük “i lenmemi , kabuklu pirinç”
ç rb “çorba”
demürhind / demürhindü “demirhindi
a acının meyvesi”
dühnü'l-bu m “menengiç ya ı”
eri de / eri te “eri te yeme i”
esr r “esrar, uyu turucu madde”
e y f “fitiller”
f n d “beyaz eker, eker peyniri”

ferfiy n “sütle en otundan elde edilen bir tür zamk”	abbü’ - abr “sarısabır otu tohumu”
fet l “fıtıl”	am r “hamur”
ful niy “çe itli otlardan yapılan hap”	a a “süt kayma ı”
onca “henüz açılmamı olan tomurcuk”	av riyy n “bir tür merhem”
gül b “gül suyu”	heft-m ve “yedi meyveye verilen genel ad”
güv ri “bir grup macunun genel adı”	elv “helva”
ab “hap”	hemt-i zer r “bir grup macun adı”
abb-ı ay ric / abb-ı ay ric “müshil hapı”	her se “bir tür yemek”
abb-ı beles n “pelesenk a acı tohumu”	ın “kına”
abb-ı c mi “bir tür hap, ilaç”	o - b “ho af”
abb-ı cim “bir tür hap, ilaç”	mer “bir tür karı ım”
abb-ı eftimun “sara için kullanılan bir tür hap”	lr b n “Irak sabunu”
abb-ı u iya “beyin ve ba için kullanılan bir tür hap”	k f r “kâfur”
abb-ı l civerd “bir tür hap”	“kül çöre i”
abb-ı mazeryun “bir tür hap”	alye / lye “bir tür yemek”
abb-ı n l “çivıt otu tohumu”	a nı / snı “kadia acından elde edilen zamk”
abb-ı abr “sarısabır otu tohumu”	k t-ı Hind “bir tür ilaç”
abb-ı su l “öksürük içi kullanılan bir tür hap”	keb b “kebab”
abb-ı s rınc n “yabani safran tohumu”	keb be “kababe bitkisi tanesi”
abb-ı eby r “sarısabır otu hapı”	kend “nebat ekeri”
abb-ı t tiy “göz için kullanılan bir tür ilaç, sürme”	ke re “bir tür zamk”
abbü’l-Frenc “Frenk hapı”	ına “kına”
abbü’l-misk “Misk hapı”	ıra i / ıru i “bir tür yakı”
abbü’n-n l “çivıt otu tohumu”	ırfa “çe itli a açların kabu u”
abbü’r-rumm n “nar tanesi”	ı r-ı en r “nar kabu u”
	kiremid / kiremit “kiremit”
	ku l “bir tür sürme”
	u iya “bir tür hap”
	ur “hap, tablet”

ur -i amberb r s / ur -i amberp r s “karamuk hapı”	ma c nü'n-nec “bir tür macun”
ur -i benefsec “menek e hapı”	m ddetü'l- ay t “bir tür macun”
ur -i k f r “kâfur hapı”	ma t m “bir tür balçık”
ur -i kehrüb “kehribar hapı”	maslı “esrar”
ur -i eb r “bir tür ba a rısı hapı”	masl a “bir tür çorba”
ur -i zern “zırnık hapı”	m st “yo urt”
ma c n-i ay n “bir tür macun”	ma ak “sakız”
ma c n-i benefsec “menek e macunu”	ma b “bir tür macun”
ma c n-i ber y-ı nisy n “unutkanlık için macun”	ma b -i eftimun “eftimun macunu”
ma c n-i ekber “bir tür macun”	ma b -i f kihe “meyveler macunu”
ma c n-i fel fise “bir tür macun”	ma b -i hel k “helile macunu”
ma c n-i fel sife “bir tür macun”	m ü'l- asel “bal erbeti”
ma c n-i güçlebüken “bir tür macun”	m ü'l- ayn “kaynak suyu”
ma c n-i r f l “bir tür macun”	m ü'l-cübn “peynir suyu”
ma c n-i kimm n “kimyon macunu”	m ü'l-la m “et suyu”
ma c n-i misk “misk macunu”	m ü'l-u l “kökler suyu”
ma c n-i mu avv “kuvvetlendirici macun”	m ü'l-verd “gül suyu”
ma c n-i mülevves “bir tür macun”	m ü'r-rumm neyn “nar suyu”
ma c n-i n n “bir tür macun”	m ü' - a r “arpa suyu”
ma c n-i nevgül “bir tür macun”	m ye- en r “ek i nar”
ma c n-i sene “bir tür macun”	melhem “merhem”
ma c n-i sin mek “bir tür macun”	merhem “merhem”
ma c n-i s rınc n “bir tür macun”	merhem-i heng “bir tür merhem”
ma c n-i if “bir tür macun”	merhem-i baseli un “bir tür merhem”
ma c n-i us f “bir tür macun”	merhem-i av riyy n “bir tür merhem”
ma c n-i us amdus “bir tür macun”	merhem-i k f r “kafur merhemi”
ma c n-i zenceb l “zencefil macunu”	merhem-i iru i “bir tür merhem”
ma c nü'l-misk “misk macunu”	merhem-i Mı r “bir tür merhem”
ma c nü'l-mül k “bir tür macun”	merhem-i mu l “bir tür merhem”
	merhem-i rusul “bir tür merhem”
	merhem-i senc r “jengâr merhemi”
	merhem-i zenc r “jengâr merhemi”

me lay ulus “bir tür macun”	abr “bir tür zamk”
me ridir us / me ridi us “mesir macunu”	sel me “bir tür zamk”
mev z “kuru üzüm”	sibist n “sibistan a acının meyvesi”
mev zec / mev zek “yabani üzüm”	sikencüb l / sikencüb n / sirengüb n /
mezdek “sakız”	sirkengüb n “bir tür erbet”
misk “misk”	sikencüb l-i s de “bir tür erbet”
mu l b “bir tür urup”	sikencüb l-i sükker “bir tür erbet”
mu l “bir tür urup”	sikencüb n-i buz r “bir tür erbet”
mu l “bir tür zamk”	sikencüb n-i buz r -i u l “bir tür
m m “mum”	erbet”
m miy / m miy n “bir tür zamk”	sikencüb n-i keb r “bir tür erbet”
m m-r an “mum ya ı”	sikencüb n-i un l “bir tür erbet”
murabb “reçel, marmelat”	sikencüb n-i s ec “bir tür erbet”
murabb -ı a ul “havuç reçeli”	sikencüb n-i sükkeric “bir tür erbet”
murabb -ı zenceb l “zencefil reçeli”	sikengüb n-i buz r “bir tür erbet”
mürr “mirra a acı zamk”	sir ı t “bir tür zamk, o lana ı”
mü elle “bir tür macun”	sirke “sirke”
mü k “misk”	sirkengüb n-i buz r “bir tür erbet”
müzevvere “bir tür çorba”	sirkengüb n-i sükker “bir tür erbet”
n rdeng “bir tür pekmez”	suf f “toz hâlinde ilaçlar”
nec “bir tür macun”	b-ı Yemen “Yemen abı”
ni asta / ni ta “ni asta”	f “fıtıl”
nu “bir tür urup, ilaç”	f-ı za r “ba ırsak iltihabı için fıtıl”
nu -ı mı “ek i urup”	a mü'l- anžal “ebucehil karpuzunun
nu -ı müşhil “müşhil urubu”	içi”
p çe “paça çorbası”	ar b “ urup, erbet; içki”
p l ze “bir tür tatlı”	ar b-ı s “mersin urubu”
pel d “me e palamudu”	ar b-ı a l-ı hindib “Hindiba urubu”
pen r “peynir”	ar b-ı ayva “ayva urubu”
perverde “bir tür tatlı”	ar b-ı benefsec “menek e urubu”
rubbü'r-rumm n “nar pekmezi”	ar b-ı benef ec “menek e urubu”
r an “ya ”	ar b-ı d b s “sarıçalı kökü urubu”

ar b-ı en r “nar urubu”
 ar b-ı encüb r “be parmak otu urubu”
 ar b-ı a “ha ha urubu”
 ar b-ı hely n “ku konmaz urubu”
 ar b-ı ı rım “üzüm urubu”
 ar b-ı Hind “Hint urubu”
 ar b-ı hindib “hindiba urubu”
 ar b-ı ulv “tatlı urup”
 ar b-ı umm “kuzukula ı urubu”
 ar b-ı ic “erik urubu”
 ar b-ı ineb “üzüm urubu”
 ar b-ı k sn “hindiba urubu”
 ar b-ı ı r-ı a l-ı hindib “hindiba
 kökünün kabu u urubu”
 ar b-ı limon “limon urubu”
 ar b-ı lis nü'l- amel “ba a yapra ı
 urubu”
 ar b-ı ma c n “macun urubu”
 ar b-ı mersin “mersin urubu”
 ar b-ı na na “nane urubu”
 ar b-ı n l fer “nilüfer urubu”
 ar b-ı r sen “andız urubu”
 ar b-ı rey n “reyhan urubu”
 ar b-ı r vend “ı gın urubu”
 ar b-ı rumm n “nar urubu”
 ar b-ı rumm neyn-i muna na “naneli
 nar urubu”
 ar b-ı rumm n-ı mı “ek i nar
 urubu”
 ar b-ı rumm n-ı ulv “tatlı nar urubu”
 ar b-ı andal “kocayemi urubu”
 ar b-ı sefercel “ayva urubu”

ar b-ı sefercel-i m “ham ayva
 urubu”
 ar b-ı hterec “ahtere urubu”
 ar b-ı temürhind “demirhindi urubu”
 ar b-ı tuff “elma urubu”
 ar b-ı t t “dut urubu”
 ar b-ı d “öd a acı urubu”
 ar b-ı unn b “kızıl i de urubu”
 ar b-ı us amduş “karaba otu urubu”
 ar b-ı u l “kökler urubu”
 ar b-ı verd “gül urubu”
 ar b-ı verd-i ar “taze gül urubu”
 ar b-ı z f “çördük otu urubu”
 ar b-ü'd-d t “dut urubu”
 ar b-ü'l- s “mersin urubu”
 ar b-ü'l- ıy r “hıyar urubu”
 ar b-ü'l-u l “kökler urubu”
 eker “eker”
 em “mum”
 em -i asel “balmumu”
 erbet “urup; müşhil ilacı”
 erbet-i müşhil “müşhil erbeti”
 r “süt”
 re “ıra”
 rl an “susam ya ı”
 r an / r n “susam ya ı”
 iy f “fitiller”
 rb / rv “çorba”
 h n “tahin”
 tar na “tarhana”
 terengüb n “bir tür kudret helvası”
 ter d “tirit”

il “sürülecek sıvı; merhem”	am -ı Arab “Arap zamkı”
tiry / tiry k “bir tür ilaç, panzehir”	zeb b “kuru üzüm”
tiry k-ı ekber “bir tür panzehir”	zeb l “dı kı”
tiry -ı erba a “bir tür panzehir”	zenceb l “bir tür baharat”
tiry -ı f r “bir tür panzehir”	zerd l “zerdali yemi i”
tiry -ı r se “bir tür panzehir”	zer r “bir grup macun”
t r “tur u”	zeyt “zeytin meyvesi”
t t/ t “dut yemi i”	zeyt n “zeytin meyvesi”
t tiy “bir tür sürme”	z rb c “et suyu”
us f “bir tür macun”	z re “kimyon”
Y suf yye “bir tür macun”	žulmiyy n “bir tür merhem”
am / am “zank”	

2.4.7. Ölçü ve Tartı Adları

2.4.7.1. Türkçe Ölçü ve Tartı Adları

Bu başlık altında, tek sözcük veya Türkçe+Türkçe, Türkçe+yabancı ve yabancı+Türkçe sözcük yapısında olurlu birleşik adlar durumundaki ölçü ve tartı adları sıralanmıştır. Örnekleri bunlardır:

arpa “25.2 mg bir a ırlık ölçüsü”	oz adarı “ceviz büyüklü ünde”
avuç “bir avuç dolusu”	oz mi d rı “ceviz büyüklü ünde”
ba man “sekiz kiloluk a ırlık ölçüsü”	no d adarı “nohut büyüklü ünde”
çana mi d rı “bir çana ın alaca ı kadar”	no d mi d rı “nohut büyüklü ünde”
a ça deñlü “akçe büyüklü ünde”	serçe barma mi d rı “serçe parmak kadarı”
dikim “lokma”	sere “bir tür ölçü birimi”
dutam “deste, demet”	utam “deste, demet”
findu adarı “findık büyüklü ünde”	üsküre “çanak mikdarı”
findu mi d rı “findık büyüklü ünde”	yarım “yarım”
a u mi d rı “bir ka ı ın alaca ı kadar”	

2.4.7.2. Türkçe Dışındaki Dillere Ait Ölçü ve Tartı Adları

Bu başlık altında Arapça, Farsça, Yunanca ve diğer dillere ait ölçü ve tartı adlarına yer verilmiştir. Örnekleri şunlardır:

deng “0,80175 gram olan ağırlık ölçü birimi”	mi l “4.810 gram olan bir ağırlık ölçüsü”
dirhem “3,207 gramlık bir ağırlık ölçüsü”	nı f “yarım”
abbe “dirhem 1/48 kadarı”	rı l “130 dirhem”
o a “kapaklı küçük bir kap”	ülü “üçte bir”
ab a “bir tutam”	v fir “çokça”
ır “Dirhem 10 altıda biri”	va iyye “bir tür ağırlık ölçüsü”
ıyye “okka”	vezn “ölçü”

2.4.8. Alet Adları

2.4.8.1. Türkçe Alet Adları

Bu başlık altında, tek sözcük veya Türkçe+Türkçe, Türkçe+yabancı ve yabancı+Türkçe sözcük yapısında oluşturulmuş birleşik adlar durumundaki alet adları sıralanmıştır. Örnekleri şunlardır:

bıça “bıçak”	igne “i ne”
biz “bir tür delme aleti, tı ”	igne div t “bir tür divit”
çatal “çatal”	a u “ka ık”
çeng lçük “küçük çengel”	otda “bir tür kesici alet(?)”
çifte “küçük ma a, cımbız”	indu “makas”
elek “elek”	tel “tel”
ac mat aleti “hacamat aleti”	yılduzsuz igne “deliksiz i ne”
kürkçi ignesi “kürkçü i nesi”	

2.4.8.2. Türkçe Dışındaki Dillere Ait Alet Adları

Bu başlık altında Arapça, Farsça, Yunanca ve diğer dillere ait alet adlarına yer verilmiştir. Örnekleri şunlardır:

cımbız “cımbız”	ne ter “ne ter”
çeng l / çengel “çengel”	end “bir tür alet (?)”
çuv ld z “çuvaldız”	e “hacamat benzeri bir alet”
k rd “bıçak”	za m-ke “bir tür alet (?)”
m l “sert uçlu ince demir alet”	

2.4.9. Tedavi Yöntemi Adları

2.4.9.1. Türkçe Tedavi Yöntemi Adları

Bu başlık altında, tek sözcük ve Türkçe+Türkçe sözcük yapısında oluşturulmuş birleşik adlar durumundaki tedavi yöntemi adları sıralanmıştır. Örnekleri şunlardır:

da lama “kızdırılmı metal bir araçla yakmak”	dütsü virmek / tütsü virmek “tütsü vermek”
dögün / ögün “da lamak, yara açmak”	içini i letmek “ba ırsa ın çalı masını sa lamak”

2.4.9.2. Türkçe Dışındaki Dillere Ait Tedavi Yöntemi Adları

Bu başlık altında Arapçaya ait tedavi yöntemi adlarına yer verilmiştir. Örnekleri şunlardır:

fa d “kan akıtma”	u ne “makattan su ırına etme”
ac mat “kan akıtma”	tely n “kabızlı ı giderme”

2.4.10. Yabancı Sözcüklere Türkçe Karşılıklar

Burada, eserde Türkçe karşılıkları verilen sözcükler sıralanmıştır. Karşılık olarak verilen bu sözcüklerin birkaçı yabancı dillerden Türkçeye girerek yerleşenlerdir, diğerleri ise Türkçe olan sözcüklerdir. Bu sözcükler, genellikle hastalık ve bitki adlarından oluşmaktadır. Eserde, başlıkta sözcüklerin çoğuna Türkçe karşılık yazılırken bazılarının ise kısa tanımı yazılmıştır. Karşılıklar genellikle ... ki / kim ... dirler, ... ki / kim ... dır yapılarıyla, birkaç örnekte de ... ya n ... yapıyla verilmiştir. Yazar, bu yöntem ile okuyucu tarafından anlaşılacak olan sözcüklerin Türkçesini vererek bir tür sözlük oluşturmuştur. Metinde bulunan bu türden sözcükler ve karşılıkları şunlardır:

2.4.10.1. Hastalık Adları

baha u'l-ebya : a lı	m r (m ter yn): ı ır ı / ısır an
baha u'l-esved: aralı	m ter yn (m r): ı ır ı / ısır an
bev ır : burun içinde sigil	nisy n: unutsa lı
cereb: uyuz	ra e: ba ditremegi
d ıs: urla an	remed: göz a rısı
dev l: Gök amarlar yo un ola u olma	ru f: burun kanı
fuv : inç ır	sel sü'l-bevl: d yim sidügi durmayıp akma
a ey n: usma	er ke: urde en
a y: a ıl z il olma	i : el aya yarılma
afa n: yürek oynama	ab l: i mek
an z r: oñuz ba ı	arfe: gözi kan dolma
re: yenür ba	te ennüc: siñir çekilmek
un : bo az a rısı	ümmü' - ıby n: uçu / o lancu lar astalı ı
i tib sü'l-bevl: sidügi dutulma	veca -ı mef il: bendek eler a rısı
ish l: arın geçmek	verem: çıban
istis : ala büyüme / ciger i mek	yara n: arulu
istis -ı dı : ince a rı	za r: z r
k b s: a ır ba ma	tü'l-cenb: ıssı verem
la m : el aya i mek	tü'r-riyye: ıssı verem
la ve: yüz, göz ve a ız e ilmesi	u'n-nefes: nefes arlı ı
leh d: dilcük	zük m: duma ı
m l ly : delülük	

2.4.10.2. Bitki Adları

afsentin: pelin	çünd-i b dester: unduz yası
a f r: a p r	der nec: çıyan otı
b drenb ye: o ul otı	encere: ı ır an diken
b d ne: yarpuz	ficen (se b): adef
bur cu' - anem (sir cü'l- u b): Süleym n pey mber a acı	arba : araca ot
	arba -ı esved: araca ot

ilt t: snı
u yetü' - a leb: dilkü a a ı
ma m de: sa muniya
mev zec: ta üzümi
persiy v n: baldırı ara
r sen: anduz

sa ter: güyegü otı
se b (fıcen): adef
sir cü'l- u b (bur cu' - anem):
Süleym n pey mber a acı
su d (su da): topalak/toparak
a i u'n-nu m n: gelincik çiçe i

2.4.10.3. Hayvan Adları

ef : engerek
sere n: yencek

uff : yarasa

2.4.10.4. Organ Adları

ekhel: gevde amarından a a a amar
alefü'l-ü n: ula ardında olan amar
ır u' - efeteyn: iki uda arasında
içinde iki amar

alb: bögrek
kebed: ciger
ifal: ba amarı

2.4.10.5. Di erleri

cül b: bal suyu
acerü'l-yeh d: ben sr il zeyt nı
ad d: demür
n: an
i til c-n me: segir-n me
mer a -n r: gice r en y

m st: yo urt
ma ak : sa ız
m ü'l-verd: gül uyu
ar b-ı r sen: anduz ar bı
zeb b: uru üzüm

Kitâb-ı Tıbb-ı Hikmet, söz varlığı açısından genel olarak değerlendirildiğinde eserde geçen sözcüklerin kökeni ve kullanım sıklığı açısından şöyle bir tablo karşımıza çıkmaktadır:

T.	2256	% 56	Far.T.	54	% 1
Ar.	1088	% 27	Ar.Far.	10	% 0,02
Far.	467	% 11	Far.Ar.	5	% 0,01
Yun.	86	% 2	Far.Yun.	1	% 0,002
Bul.	5	% 0,1	T.Far.T.	3	% 0,007
t.	2	% 0,005	Ar.Far.T.	4	% 0,010
Fr.	1	% 0,002	T.Ar.Far.	1	% 0,002
Ar.T.	69	% 2	k.b.s.	1	% 0,002
			Toplam	4053	

Dizindeki madde başlıkları esas alınarak yapılan sayıma göre eserde kullanılan sözcüklerin % 56'sı Türkçe, % 3'ü yabancı sözcüklerin Türkçe eklerle genişletilmiş biçimi durumundadır. Sözcüklerin % 41'i ise yabancı kökenlidir. Yabancı sözcüklerin çoğunluğu ise *n r*, *enc r*, *turb*, *zeyt n*; *ciger*, *alb*, *ma de*; *idr r*, *afr*; *or s*, *c navar* gibi bugün de sıklıkla kullanılan ve Türkçede yerleşik hâle gelen sözcüklerdir. Az sayıdaki yabancı sözcük ise terim niteliğinde olan ve toplumun her kesimi tarafından kolaylıkla anlaşılabilen sözcüklerdir. Böylece, eserin tıp alanında yazıldığını göz önünde bulundurup yabancı dillerden alınan terim niteliğindeki bu türden sözcükleri çıkarırsak çoğunluğunun Türkçe olduğunu ve dönemin Türk toplumu tarafından kolaylıkla anlaşılabilirini söyleyebiliriz.

Eserin dilinin söz varlığı açısından değerlendirilmesinde diğer bir ölçüt, birleşik eylemlerle sözcük yapımında sözcüğün ad ögesinin köken bakımından incelenmesi ve yardımcı eylem tercihidir. Birleşik eylemlerin yapımında kullanılan ad ögesinin kökenleri incelenirken eserde en sık kullanılan *et-/it-*, *eyle-*, *il-*, *ol-* yardımcı eylemleri dikkate alınmıştır. Buna göre sözcüklerin dökümü ve kullanım sıklığı aşağıdaki gibidir:

	ol-	et- / it-	eyle-	ıl-	Toplam	Oran
Ar. ad + yrd. eyl.	142	99 / 45	55	9	350	% 52
T. ad + yrd. eyl.	166	29 / 6	26	-	227	% 34
Far. + yrd. eyl.	40	26 / 5	17	2	90	% 14
Toplam	348	210	98	11	667	
Oran	% 52	% 32	% 15	% 0.2		

Sözcüklere gelerek onlardan birle ik eylem yapan *et- / it-*, *eyle-*, *kıl-* ve *ol-* asıl yardımcı eylemlerinin kullanım sıklı ı tespit edilmi tir. Buna göre, en çok tercih edilen yardımcı eylemin *ol-* oldu u görülmü tür. Bunun ardından sırasıyla *et- / it-*, *eyle-* ve *kıl-* yardımcı eylemleri tercih edilmi tir. Birle ik eylem yapımında ad tercihi olarak sırasıyla *Arapça*, *Türkçe* ve *Farsçanın* tercih edildi i görülmü tür. 1689 yabancı sözcü ün 440'ı; yani % 26'sı ile birle ik eylem yapılmı tır.

Yukarıda de inilen verilere Türkçe sözcüklerin kullanım sıklı ı, anlam çe itlili i ve yardımcı eylemlerin anlam a ırlı ı da eklenince eserin oldukça anla ılır ve yalın bir Türkçe ile kaleme alındı ı sonucuna varılır.

3. MET N

[1b]

¹b b1 ba a rısına müte allı ve ba da bit ve sirke def in ²bildürür b b2 m l lı il cın bildürür b b3 ar a ³müte allı il cları bildürür b b4 d v nelere mün sib il cları ⁴bildürür b b5 sers ma ve ba ı sevd ya mün sib il cları ⁵bildürür b b6 nisy n-ki unutsa lı anuñ mu lecesin bildürür ⁶b b7 ba da olan bu rı ve çıbanını bildürür b b8 ⁷burun anı dñmesin bildürür b b9 burun içinde ⁸olan za metlerñ il cın bildürür b b10 di a rılarınuñ il cların ⁹bildürür b b11 di eti mu kem olmasınuñ il cın bildürür ¹⁰b b12 di a artmasını bildürür b b13 yüzde olan ¹¹çu uruñ gidermesin bildürür b b14 demñ yüzi güzel ¹²ve mücell olmasını bildürür b b15 demñ yüzine güne ar r ¹³etmesinñ il cın bildürür b b16 avu urmı a nuñ ¹⁴ve piy de yürüyüp yorulmasınuñ ve gemiye binüp göñli bulananuñ² il cın ¹⁵bildürür b b17 a ız ve dil ve u a za metlerin ve a zından ¹⁶an gelmesin ve ala gelmesin ves yirin bildürür b b18 ¹⁷a ız o usinuñ mu lecesin ve dil za metlerin bildürür b b19 ¹⁸un a ves yir bo aza müte allı di olma ı ve çeñe a ılmasın

[2a]

¹bildürür yüzünci b bda da ı vardır b b20 bo azda sülük ²olmasın ve a a il cların ve yılan çıyan gir[mesin] bildürür b b21 ³eñse siñirleri a rısın ve sustlu ın bildürür b b22 ⁴an z r çıbanları-ki boyunda ve eñsede olur anı bildürür b b23 ⁵gögüs a rısın bildürür b b24 inç iru ve urla an mu lece- ⁶lerin bildürür b b25 u'n-nefes il cların bildürür b b26 ⁷öyken ve ciger a rısın ve südde il cların bildürür b b27 ⁸v z açılmasını bildürür b b28 ma de a rısını ve uvvetin ve ⁹a fın bildürür b b29 a m ha m olmasın ve olmamasın bildürür ¹⁰b b30 u ma ı ve u mama ı bildürür b b31 göz a rıların ¹¹ves yir a v llerin bildürür b b32 uyuma ve uyumama il cların ¹²bildürür b b33 ula a rısın³ ve a ırlı ın bildürür b b34 ¹³yürek a rısın bildürür b b35 afa n-ki yürek oynama dur ¹⁴bildürür b b36 yürege uvvet virenleri ve a f astelik ¹⁵il cın bildürür b b37 yürege fera virenleri bildürür b b38 ¹⁶a y

² bulananuñ: metinde bulanuñ 1b/14

³ a rısın: metinde a rısına 2a/12

a l z il olma dur anı bildürür b b39 a l ziy de ¹⁷olmasını bildürür b b40 tü'l-
cenb ves yir ancuları ¹⁸bildürür b b41 yara n-ki arulu dur anı bildürür b b42
¹⁹öksürüğü bildürür b b43 zük mı bildürür b b44 n zleyi ²⁰bildürür b b45 istis yı
bildürür b b46 ala ı bildürür ²¹b b47 uluncı bildürür b b48 müşhil erbetleri
bildürür

[2b]

¹b b49 bı nesneleri bildürür b b50 arında ı⁴ urdı bildürür ²b b51 arında ı
o ulcanı bildürür b b52 tatar urdını ³bildürür b b53 göbege müte alli olan a rıları
bildürür b b54 ⁴iç a rısın ve arın a rısın bildürür b b55 avu da ı a ı ⁵bildürür
b b56 sidük dutulma ı ve sidük durma[sı]nı ve bil⁵ ⁶ovu lu ın bildürür b b58
yada⁶ ve ekerde olan i leri ⁷bildürür b b59 bev ır ve ma ad za metlerin bildürür
b b60 mile ⁸avratlara müte alli o urma ve ı ır olma ve südleri az olma ı
bildürür ⁹b b61 süst-end m il cların bildürür b b62 u a z il ¹⁰olmasını bildürür
b b63 bil a rısın bildürür b b64 ır - ¹¹u'n-nes yı ve nı r s il cın bildürür b b65
kötürümleri bildürür ¹²b b66 nı r slerüñ il cın ve aya a rıların bildürür b b67
¹³veca -ı mef il ve yil ve ızı bildürür b b68 ırna kem olma ı ¹⁴urla an ve yaya
yürüyüp yorulmama ı bildürür b b69 semürmegi ¹⁵ve aru olma ı bildürür b b70
ısıtmaları bildürür b b71 ¹⁶çiçek ve ızamu il cın bildürür b b72 uyuz ve kel ba ve
Frenk ¹⁷uyuzı bildürür b b73 demregüyi bildürür b b74 ¹⁸re ki yenür ba dur anı
bildürür b b77⁷ cer atları bildürür ¹⁹b b78 gevdeye batan temren ve dikenini bildürür
b b79 ²⁰afr yı bildürür b b80 sevd yı bildürür b b81 bal amı ²¹bildürür b b82 et
kesilmesini ve bertinmesini bildürür b b83

[3a]

¹od yanu unuñ il cın bildürür b b84 att l edviye yeyenlerüñ il cın ²ve afy n
yeyenüñ ve sıçan otını bildürür b b85 u uz alayını bildürür ³b b86 ilan ve a reb ve
aru o du ını bildürür b b87 ⁴aç sa al dökülmesini ve il bitürmesini ve oña ı
bildürür b b88 ⁵saç sa al boyama ı bildürür b b89 an tükürmegi ve an u ma ı

⁴ arında ı: metinde arında ı 2b/1

⁵ Sözcü ün arasına fazladan b b 57 yazılımı .

⁶ yada: metinde ay da 2b/6

⁷b b74'ten b b77'ye geçmi . Biz metinde yazıldı ı gibi verdik.

⁶bildürür b b90 iç ar retin bildürür b b91 n ve abarcu ⁷ve yanı arayı bildürür b b92 ümmü' - ıby n ki uçu dur anı bildürür ⁸b b93 o lancu laruñ a ra çı du da göz degdigin ⁹bildürür b b94 çıbanları ves yir i leri bildürür b b95 ¹⁰f lic ve sekteyi bildürür b b96 la ve ve ra eyi bildürür b b97 ¹¹te ennüc ki siñir çekilmekdür anı bildürür b b98 ya lar çı arma ı bildürür ¹²b b99 ı ır ıyı bildürür ki m r dirler b b100 dilcu ve ¹³un ı ve bo azı dü en bildürür on o uzuncı b bda da ı vardır ¹⁴b b101 avratlar mile olmasını olmamasını ve bikr gibi eylesmesini ¹⁵bildürür b b102 siñek ve arınca ve çekirge ve büre ve dolı ve sıçan ¹⁶ve bit ve mekr(?) ve ya mur def olmasını bildürür ve aru incü a armasını ¹⁷bildürür b b103 süciden kesilmeği bildürür b b104 yüksek ¹⁸yerden y atdan dü meği bildürür b b105 mu avv leri ve ba luları ¹⁹bildürür b b106 def -i derlemegi ve mayılda ota girmegi bildürür ²⁰b b107 ba ı müferri ma c nları ve abları bildürür b b108 ²¹ aftan[a]-leke bula sa ve sa al boyasını bildürür b b109

[3b]

¹i ti nı bildürür b b110 e y fı bildürür b b111 evr[ ]mı ve ba ı ²za metler ve murdrılı ula ma ı bildürür b b112 sıracayı bildürür ³b b113 ovu geçenleri bildürür b b114 mek n ve mesken ve ⁴hav ve ular ve lib sları ve cim bey n ider b b115 ba ı ⁵müf d e ribeleri bildürür b b116 müfred t-ı edviyelerüñ - ⁶ıyyetlerin bildürür b b117 astelik ne sebedendür al metlerin ⁷bildürür b b118 ilk yazın ve yayın ve güzün ne isti m l etmek ⁸gerekdür anı bildürür b b119 mu leceler tedb rin bildürür b b120 ⁹an alma a v llerüñ bildürür b b121 bu r nlar tedb rini bildürür ¹⁰b b122 nab ve r rey ve astanuñ eyü vey telü al metlerin bildürür ¹¹b b123 e ribeleri bi ürmek bildürür b b124 edviyelerden ya ¹²ne vechle çı ar anı bildürür b b125 k b s-ki a ır ba ma dur ¹³anı bildürür b b126 oca ki iler ne vechle amel idecegin ¹⁴bildürür b b127 ba ı merhem düzmesin bildürür b b128 ¹⁵til c-n me ki Segir-n medür b b129 ba ı c me- y ilmin ¹⁶bildürür b b123 Tetimme⁸-i Bay r- n me-i Mu ta ar Kit b⁹-ı ıbb ki ¹⁷ba ı ıbb kit blarından isti r c olunup cem olunmı dur

⁸ tetimme: metinde etimme 3b/16

⁹ kit b: metin içerisinde b b olarak de erlendirilip üzerine 122 rakamı yazılmı tır 3b/16

¹⁸b b-ı evvel ba ve dim ve a a a rısuñ il cın ¹⁹bildürür
eger mersin yapra ın ar bla aynadup atı a rıyan ²⁰ba a ursalar a rısın gidere eger
gül uyın ba a rısına ²¹sürseler n fi dür ar retin def ider b b aba ya ı y zanba

[4a]

¹ya ı ba a sürse n fi dür b b deñiz uyın y gül uyın ba a ²sürse n fi dür u kim
a rısı umm dan ola ve um rdan ³ola b b y sem n o usı bal amdan ve sevd dan
ve yelden olan ⁴ba a rısın giderür amm ma r rü'l-miz c¹⁰ ki ilerüñ ba ın a ridur
b b ⁵na na dibin ba ına sürmek n fi dür benef e ya ı afr dan olan ⁶ba a rısına
n fi dür oru ıssıdan olan ba a rısın ⁷giderür marul uyın eyüdür eger sirkeyle
arı durup sürse ⁸da ı yegdür afr dan ise giderür anisun burnına dütüzdürse ⁹ba
a rısına yet n fi dür eger ba a rısı alnından yaña olursa ¹⁰ an ço lu ındandur il cı
an çı arma dur y ac matla der l ¹¹s kin ola ve afy n mı ırı o ulaya b b d yim
ba a rıyan kimesne ¹²bir avuç çörek otın döğüp çig bal ile ¹¹yo ura ba deh
amm ma ¹³varup bir ıssı yerde otura ve bir dest-m l ile ba ını a a larından
¹⁴mu kem ba laya ba deh bu çörek otın depesine süre da ı terleyinceye ¹⁵degin otura
amm evvel p k tır ola andan- oñra ide ne- adar eskiden ¹⁶ba a rısı olursa def ola
b b gelincik çiçeği dibin her kim çeynese ¹⁷ne-kim ba ında n zlesi varsa çeke endüre
b b me yi den ¹⁸men ldür açan ba uñuz a rısa dim uñuza bir sustlu gelse
amm ma ¹⁹varup iki aya laruñuzı urne içinde ıssı uya oyup ²⁰da ı u içinde oñ
opu dan yu arusun ve a a asın ²¹oñ ba ında ne- adar za met varsa a a asına ta l l

[4b]

¹ide b b gelincik uyın yüzine damzursa dim da olan ²bal amı endüre ve çürüklü
ba ların arıda bir amla b b bir ki inüñ ³ba ında bal am ço olsa a ır ar yı sa ız ile
y ziftle çeynese ⁴bal am endürür ve geñzi ve dim ı arıdup p k ide b b eker ile
⁵b dem için yemek dim a yet-de uvvet virüp ba a rısın giderür ⁶b b eger ba
a rısı afr dan a rısa öyle-kim ba ı ıssı ola ⁷ il cı budur ki ket n bezin gül ya ıyla
uz süreler y n l fer o u- ⁸laya¹² ve afr def idici nesnelere yeye eger ba a rısı

¹⁰ ma r rü'l-miz c: metinde ma r mü'l-miz c 4a/4

¹¹ ile: metinde البله 4a/12

¹² o ulaya: metinde o ulayla 4b/7

af dan ⁹yaña a rısa bal amdandır il cı sirkengüb n turb uyıyla içüp ¹⁰ u ma dur ve oñra ura otı uyn içe ki ba ıyyesin ¹¹da ı u a cehd itmek gerekdür ki ıssı u içinde oturup ¹² u a ve eger ayaric-i fay ara ile ar ara etse der l ba a rısı ¹³s kin ola b b ba uñ uluñı¹³ a rısa köpek derisin y ¹⁴at derisin dütüzdüreler dütüne dura b b gelincik çiçegin ¹⁵hav na oyup döge zeyt ya ı ata üç gün ura andan- oñra ¹⁶ aynadup depesine ura ayru ba a rısın görmeye b b ¹⁷her kim gelincik çiçeginüñ uyn alup sirkeye atsa ba ına ¹⁸dürtse ba a rısın ve a a a rısın gidere na l ¹⁹m r- ek m C l n s b b ba a rısı ıssıdan y ovu dan ²⁰v i olur amm andan olan al meti budur ki ba ı ıssı ²¹olur ba ı ve a a ları a rır gözlerin açamaz ol amarı

[5a]

¹atar evvel ifalden an alalar y eñsesinden ac mat ideler ² ar b-ı n l fer y temürhind ar b-ı benef ey ar b-ı unn b³y erik ar bı içeler y d on be dirhem aru helileyi hav nda ⁴mu kem dögeler yüz ır dirhem erik uyıyla ol adar ezeler ki uvveti ⁵ol uya çı a ba deh süzüp on be dirhem terengüb n ezüp ⁶içeler ve ı ır yo urdını süzüp bir beze süreler alnına ba laya- ⁷lar afr dan olanuñ il cı da ı böyledür amm ovu dan olanuñ ⁸ il cı budur ki ba ı atı a rır gözleri ya arup ve uma ı olur ⁹evvel-emrde ifal amarından an alalar amm abb-ı ay ric ile y ¹⁰ abb-ı eby r ile y abb-ı u iya ile dim ı arıdalar y d bunu ide- ¹¹ler kerevez to mı içi on dirhem ve çekirdegi çı mı ızıl üzüm yigirmi ¹²dirhem bunları uyıla aynadalar t kim bir ba ı ala süzeler ¹³içeler ba ına piy de ya ı dürteler amm süciden olan ¹⁴ um r ba a rısına evvel amm ma gire ilica ucu az döküne amm mdan ¹⁵çı ıça gül ya ın ve b dem ya ın dü[r]tüne da ı yegrek budur kim bir iki ¹⁶davu dan yumurda yeye üstine bir iki ade u içe ar b içe ¹⁷kim ta d l-i miz c oluna b b dö[gü]n urma ı bildürür bilgil kim eski ¹⁸ba a rısına döğün urıca depesine uralar ve da ı her ¹⁹maf alda kim hüneri olur il c olmaya üzerine döğün uralar ²⁰b b afy n gül ya ıyla arı durup ba a dürtseler a rısın s kin ²¹ide b b iki marsamayı ba uñ uluñına ve alnına ursalar ba

¹³ uluñı: metinde ulusı 4b/13

[5b]

¹a rısın s kin ide b b eger çörek otın sirkede bir gice ı latsa- ²lar erteye degin dursa andan ab sa idüp buruna amlatsa- ³lar eski ba a rıların ve la ve gidere amm ı da gerekmez erbet va tlarında ⁴gerekdür b n fi ola b b se ba andal dirler eger anı dögüp ⁵gül ya ıyla ve sirkeyle ba a dü[r]tseler ba a rısın gidere b b ⁶eger a üzümü ki mev zec dirler anı dögüp zeyt ya ina atalar ⁷da ı ba a dürteler biti ve sirkeyi gidere b b amr dı a mdan ⁸oñra yese a muñ bu rın ba a çı ma a omaz b b atlu b dem ⁹ya ın ba a dürtmek a rısın s kin ide b b abbe ıssıdur urıdur ¹⁰eger sirke ile gül ya ıyla ba a dürtseler ba a rısın giderür ¹¹b b ba a rısı ardından a rısa atı u adandur y atı ço ¹²yürümekdendür il cı ab a am bir aç gün us amdus ¹³ma c nın yeye mücerrebdür b b ba a rısına bir d ne yumurdanuñ ¹⁴arusın giderüp a ı bir p re bez üzerine döküp ve birez ¹⁵günlük dögüp bunuñ üzerine eküp alınına yapı durup oya ¹⁶yet mücerrebdür b b bir kimesnenüñ ba ı ü ügen olup ı ınmasa ¹⁷bir mi d r al am alup atı oyalar da ı birez uyıla v fir aynada-¹⁸lar muharr yısa andan çı arup mu kem ezüp melhem gibi ola evde ba a ¹⁹süre üzerine üstübi yapı dura bir gün bir gice dura oñra amm ma ²⁰vara yuna mücerrebdür

b b[2] m l ly ya müte alli olan mu lece ²¹bildürür

sevd y olan kimesne bir iki def a avu ya ı ıssıdup

[6a]

¹ba a dürtse ac yib müf ddür ve eger üç dörd def a dürtseler ² yetle nef i ola sevd ya m l ly b b aba ya ı yüzine ³damzu[r]sa m l ly sın gidere ve hem azacu süci sirkesin atup ⁴ba ina dürtseler gidere b b gül ya ın bir kimesne ba ina sürse ⁵amm ısıca idüp sürse a lı ve fehmi ziy de ıla b b m l ly - ⁶dan eger an alebe idüp anı ara olursa ba ın amarından an ⁷alalar her gün s de cev- b ekerle ovu uyıla y ar b-ı n l fer ⁸ve ar b-ı hterec ve ar b-ı limon ile içeler ıd sına m ye- ⁹en r uyın y bir ek ice nesne ile al idüp yedürel ve ¹⁰mu lif al ž vey urı vey uzı ço nesne yemeye yaramazdur ¹¹ra b amm ma becid oyalar f sid fikrlerden ta d ideler müferri- ¹² tla gönli tefr c ideler amm il na c oldu da ma b -ı ¹³eftimun içürmek gerekdür b b aba ya ın yüzine y ulla larına ¹⁴içine amzursalar dim y bisligin gidere eyleye ten ıye-i ¹⁵dim dur b b bu rı def için ba de' - a m amr d yemek ¹⁶eyüdür ba a çı ma a omaz b b m l ly

didükleri bir bu rdur ¹⁷kim bulut nice güne i aplarsa bu da ı dim ı öyle ¹⁸ aplar
a lı per kende eyler ne görse söyler ibtid sında ifal ¹⁹ amarından an alalar ayaric-
i fay arayla dim ı ten ıye ideler ²⁰y ma b -ı eftimun vireler yet u dura ve
amm mda ba ını ²¹ azıyalar aba ya ina ız o lan emzüren avrat südini

[6b]

¹ arı duralar ba ina bol dürteler y bal p l zesin uralar y ²o la etiyle uzı yedürelər
ekeri p l ze b dem ya ıyla yedüre- ³ler bir l eve oyalar kim gerekse üzerine
girmeye söyle meye ⁴ ar u çubu ıla or udalar ve la f v zla atında saz çalalar ⁵b b
arba ¹⁴-ı esved ki araca otdur eger mercimek ile pi ürüp ⁶ rv sın içseler ar a ve
f lice ve m l lly ya ve mecn nlara ⁷ve maf allar a rısına müf ddür b b uru ki n ci
dögüp a m ⁸üzerine eküp yeseler bu rı def ider eger ır sekiz dirhem ya ⁹ki n c
uyın içseler ne z bill h demi hel k ider b b a mı ¹⁰yedükden- oñra üzerine amr d
yeseler bu rı def ider ve ish li a ¹¹idüp albi av ve fera eyler b b atı ıssı u
içmek va t olur kim ¹² uluncı al ider ve yelleri a ıdur ve uçu dutana ve m l lly -
¹³ya müf ddür b b fikr etmegi men etdürmek gerekdür mu abete me l ¹⁴etmek
gerekdür b b buçu dirhem l jiverd içseler m l lly müf ddür ¹⁵b b yedi güne degin
her gün iki dirhem besf yic bir üsküre ¹⁶ ıy r enbe uyıyla içse m l lly ve cü m
za metine be- yet ¹⁷müf d ola ve sevd y te v leri gidere yedi vezn eftimun ola ¹⁸b b
eger süglün etini biry n eyleseler üç gün ıssı ıssı yeseler ¹⁹vesv s ve ay lleri gidere
cem u lar etinden ise bu ef aldür ²⁰ a lı ve fehmi ziy de ider b b sir cü'l- u b
bur cu' - anem- ²¹dür buña Süleym n pey [ ]mber a acı dirler z r Süleym n
pey [ ]mberün yüzügi

[7a]

¹ a ında bu a açdan vardı anuñıçun inse ve cine ükm iderdi ²da ı Zü'l- arneyn
ma ribile ma rı a ükm etdügi va t b[u]-yüzük anuñla ³bile idi andan ötüri ükm ıldı
dirler imdi bu kök yer altında ⁴ dem va ında biter cem -i end m deme beñzer
aya da durur yapra ı ⁵yer üzerinde it burunı yapra ina beñzer ızılca yemi cükleri
olur ⁶ o usı bal o usına beñzer b larda ve a larda olur çı armasının ⁷va tı ol
va tdur ki Merr amel burcında y d ced burcınun ⁸yigirmi dördünci derecesinde

¹⁴ arba : metinde arma 6b/5

ola ve da ı Ay Merr e mu rin ola ⁹ya ikisi burcında ola ar ı budur ki enbe günü gün o ayorken ¹⁰ol otı azalar dört yanına mu alla oyalar bir aç gün acı mı ¹¹it getüreler bir eyü ip ile boynına ba layalar ve bir ucını ol ota ¹²ba layalar da ı giñ yire gedeler andan ol ite ça ıralar ol it ¹³çektürüp ol otı opardu ı va tın dü er ölür imdi bu otuñ ¹⁴f yidesi ço dur ve m l ıly ya ve cinnete ve dürlü dürlü afr v fikr- ¹⁵lere ve felce ve la veye ve cü m rencine ve a l aruldu ina ve ar a ve ¹⁶unıtsa lı a müf ddür eger gereğinde olan dürtseler cinden ve ¹⁷ey nden nesne almaya gede eger a lı arı ve f sid olan ¹⁸ve hezey n söyleyen ki ilere dütüzseler ol za metleri gide eger ¹⁹bunuñ bir u vın y d kellesin dem virse oyup boyunda y b z da ²⁰götürseler uya ar olmaya ve oda yanmaya ve yıldırım urmaya ve ²¹o k r etmeye ve ılıç kesmeye u rıdan ve ar m den ve za metlerden

[7b]

¹em n ola ve da ı bunuñ aları ço dur yazılmadı ek m eydür bunuñ al meti ²oldur ki gice olica a acınuñ abu ı od gibi ı ılar eger urısa ı ılamaz olur ³eger ı ladup beze ara osalar gine ı ılaya ek m eydür gice ile evüñ ⁴bir buca ına osalar dün nı fında od gibi yanar u le vir[ür] amm urı ⁵oldu da u le virmez olur b b t runc¹⁵ a acı anda afr dan olan ⁶te v leri gidere ıssı miz clu ki ilerüñ albini fera ider afa nı ⁷giderür afr yı keser da ı ço f yidesi vardur v cib budur ki y ⁸yaluñuz yeyeler öninde oñında a m yemeyeler amm talı murabba olması eyüdür

⁹b b[3] ar a müte alli il claruñ a k mın bildürür

b b ¹⁰av an m yasın sirkeyle üç gün içse uçü rencine müf ddür ¹¹b b ayu anın yalasa müf ddür b b urd gözin götürse me k r ¹²mara a müf ddür b b legleg ze[b] lin uçü dutan kimesne içse uçü ¹³gede b b sin mek içmek müf ddür b b ınz r ödin içmek ¹⁴müf ddür b b sar illeti için mücerrebdü[r] gerek büyük dem olsun ¹⁵gerek küçük dem olsun za metin gidere mücerrebdür inanmı dur me el ¹⁶uçü dutup yatdu ı va tda bir yılduzsuz igneyi ba ı ucına a- ¹⁷nçalar yere girüp belürsüz ola ve yılduzsuz igneyi da ı aya ı ucına ¹⁸yere ancalar öy[le]-ki yere gide belürsüz ola ba deh ol ar ı dutan ¹⁹ki inüñ üzerine yaturken (bir e ek) p l nın uzunlu ıla üzerine oyalar ²⁰üstinde üç kerre bir yaña ve üç kerre bir yaña adlayup geçeler üç ²¹bir yaña üç [bir] yaña altı kerre olur bundan- oñra def a çam üzerine

¹⁵ t runc: metinde ru 7b/5

[8a]

¹çı a böyle iden ki i üç kerre ça ıra eyde kim beni ılan o dı der- ²m nın buldum¹⁶
t m r eyledüm keff retin eyledüm deye e idenler eydeler ³kim keff ret ola müb rek
ola deyeler evvelden gerekdür ki yanında olan ⁴ki ilere öğrede kim böyle cev b vireler
keff ret olsun b b ⁵ar için birez a ır ar ve birez afy n ve birez us amdus ve birez
⁶besf yic dögüp eleyeler ve mev z ya ıyla¹⁷ yo uralar donmazdan evvel ⁷bir oz
adarı yeyeler ol hefte ar dan em n ola b b suma ı ⁸ma r uñ boynına a alar ar ı
gede b b uçu utan kimesne ⁹ibl s ırna ın du n idicek müf ddür b b bir ır buyanı
¹⁰ki n c uyıyla ezüp içilse ar a müf ddür b b ço uçu ¹¹olucı yigirmi yıldan añarı
geçe il cı ab l etmez amm ol adar ¹²f yide ider ki ol il c sebebinden mara birez
eksük olur ve ¹³bir illet bal amdan opar ve ol durdu ı eve h ç kerefes omayalar
¹⁴z r kerefes ar ı depredicidür ve bu illetler ek er sevd ya ıl - ¹⁵lar arı ma dan
olur bu ar yavuz bu r dim a iri meyince ¹⁶ar a dü meye ma r uñ al meti dili
aru ola ve dili altında ¹⁷amarlar i ola ve m l ly al metlerinden l olmaya
ma r uñ ¹⁸il cı ıssıdan ovu dan kendüyi a ına ve ol yerde ki ovu[ ] ¹⁹ve yel ola
oturmaya ve amm mda ço oturmaya ve yüksek yerden ²⁰ba maya ve at segirtmeye
ve al ž a mlar yemeye ve atlu nesneleri ²¹ço yemeye yaramazdur ve kerefes ar ı
depredür ve eti ço yemeye

[8b]

¹ve fülful ve ardal ve bunuñ gibileri žarardur yemeye her iki y üç gicede ²bir buçu
mi l ayaric-i fay ara vireler ve ma b -ı eftimun vireler ve tir- ³y -ı erba a vireler
ve erbetleri¹⁸ ve tiry k-ı ekber vireler b b eger ma r ¹⁹ ⁴cinn lerden ise y per lerden
ise buña ılsımlar gerekdür b b r nı ⁵sikencüb n birle içse ar ı gede erbeti bir
[di]kimde buçu dirhem degindür ⁶ve anuñ arasın yemeyeler yaramazdur hel k ider
ı l ı ılıca uyıla ⁷u ma ve süd içmekdür b b mücerreb il c ırlan ucuñ²⁰
yavrusın alup ⁸ur a ın yaralar iki a cu az çı ar birisi bir reng alaca olur ⁹birinüñ
bir aç dürlü alacası olur ol alacası az olanı yab na atalar ¹⁰ve ol alacası ço ın alalar
yere omayalar bir p re buza u derisine aplayalar ¹¹andan ol uçu utan ki inüñ y

¹⁶ buldum: metinde bulmadum 8a/2

¹⁷ ya ıyla: metinde ba laya 8a/6

¹⁸ erbetleri: metinde er leri 8b/3

¹⁹ ma r : metinde: ma r 8b/3

²⁰ ırlan ucuñ: metinde ırla unucuñ 8b/7

boynına y ula ina ba layalar if ¹²bula bi-i ni'll hi te l amm ol a ı yere
omadın buza u derisine ¹³oyalar b b eger e ek a aya ı rna ın yüzük düzeler ve
ol ma r uñ ¹⁴barma ına geçüreler uçu ı gide mücerrebün bi-i ni'll hi te l

b b4 ¹⁵div nelere müte alli il cı bildürür

¹⁶b b ayu anın d v neye içürseler müf ddür ve dü' - al bi yum a ¹⁷dögüp dütsü
etseler delülügi gide hüdhüd ibigin dütsü virseler ¹⁸al bula b b bir ki inüñ ay
evvelinde y irinde delülügi dutup ¹⁹a ısı[z] olsa ızıl sarımsa yemek ve derisin
dütüzdüreler ²⁰ol illet z il ola

b b-ı mis sers ma ve sevd ya müte alli ²¹il cı bildürür

b b aba ya ın ba a sürmek sers mlı ı

[9a]

¹giderür ve ba a rısına f yide ide b b sevd al meti oldur ki ²d yim mutta il
tefekürde ola ve u a ola ve beñzi onu ola revna ı ³olmaya aralı a m il ola ve
ola ki beñzi p selige meyl ide y ara ola ⁴elbette il cı l zımdur b b ol al metleri
bildürür ki açan bir ⁵ki ide ol al metler belürse yüz ve göz egil[se] eger u vda olsa
⁶ziy de segirse or kudur ki ol u vda te ennüc ola yüz göz ızıl ⁷ola ve gözden ya
ço a a ve aydınlı dan içine or[u]dur ki sers m ⁸ola ve da ı mutta il ba çegzinmek
ve ço a ırlı ba ma müf d-i ar ⁹ola u alenmek ve ço fikrler itmek ve neden
gerekse or ma ¹⁰m l ly al metidür güne ar u ay[ ]l t görünmek ve göze u
givür- ¹¹mek al metidür altı aydan geçiçek bu r ma de ol mı olur u enmek
¹²or usı geder b b sustlu ve av slar künd olma ve cem ¹³end mlar segirmek ki
ço ola ve mutta il ola sekte mu addime- ¹⁴si ola b b sevd dan olan ud uñ al meti
yüz rengi ara a ız ¹⁵ola ve gözleri içürü batmı ola il cı içini i ledeler ara hel le
¹⁶ve eftimun ve r n ve us amdus ile ve ba ina b dem ya ı ısıdup ¹⁷dürteler ve
dim ı abb-ı ayaricile ve abb-ı abr ile a[rı]dalar i bu abbı ¹⁸vireler ki isti m l-i
sevd dur ve ba ı m dde-i sevd v den arıdur ¹⁹[zi]y nsızca me el eftimun 2 dirhem
r n 1 dirhem azınmı turb ²⁰1 dirhem us amdus 1 dirhem besf yic 1 dirhem
mecm ın dögüp ²¹elekden geçüreler r zy neyi uyıla yo urup ablar ideler ve

[9b]

¹yudalar bu amusu bir erbetdür b b sers mda ab atı d yim fıla ²ve u ne-i mutavassı ile tely n eyleyüp ab olmaya omayalar ellerin ³aya ların uzla kepek ile aya a ıyla sürüp ovalar ıssı uya ⁴oyalar b b sev[d] yı yet ile def ider n fi dür bir a çalı eftimun-ki ⁵iki avuç olusu olur bir a çalı b dem ya ıyla mu kem ovalar urulu ı gede andan ⁶bir çana süd alup bu südi giceden alup ab bu südi oca da ⁷aynadalar bir iki c mla sirke sepeler ol süd kesile da ı ol kesilen ⁸uyı alup bir çölmege oyup ve ol eftimun da ı bu çölmege oyalar ⁹ab dan ikindüye degin ı lanadura oñra mu kem aynadup çı arup ¹⁰bir stardan²¹ bu eftimun ı alar dura ab ac arnına birezcük ısıca ¹¹idüp içüp v fir v fir içe b ola sevd sı def ola g h g h ¹²etmek c yizdür sevd ya ço nef i vardur b b sevd sı olan ¹³kimesneye evvel bir aç gün bu mu l bı içürelere anisun r zy ne ¹⁴uru üzüm enc r buyan dibi dükelisi atı aynadurlar on be gün ¹⁵erte gice ol mu l buñ uyından içe uru nesnelere pen r gibi keçi eti ¹⁶ve ı ır eti gibi yemeye ba deh müşhil-i sevd y vardur l civerdle alayla ¹⁷anı içe me el budur l civerd döğülmi 1 dirhem ma m de 1 dirhem mezdek ¹⁸[1] dirhem kök döğülmi hav nda döğüp birbirine al ideler da ı ¹⁹bir gün uyıla içeler eger az i lerse ardınca t z uyun içe ²⁰sükkerle bir aç def a böyle ide eger miz cı berk ise ki ol ²¹adar sürmediyse bir iki gök ma m de atup andan içe artu

[10a]

¹ atmaya eger miz c an alebe ılsa gözi amarları ızıl olup dü inde ²kendüyi an içinde görse sevd sı ay ulu olmasa ba amarından ³an alalar eger afr ve bal am lib olsa gevdede iki al met bile belürse ⁴be müşhil [içe] afr ve bal am aç ma m de bir deng ter d bir dirhem mez[de]k buçu ⁵dirhem dükelisi bir erbet olur ve eger dilerse kim müşhil [içe] afr ve sev- ⁶d ve bal am aç a bir dirhem ma m de iki gök a m-ı anžal dört gök mezdek ⁷dükelisin bir erbet ide degme biri no d deñlü ola yuda bir dürlü ⁸da ı anlardan s n bir dirhem ter d üç gök ma m de buçu mi l ⁹ı civerd dükelisin birez uyıla içeler afr ve sevd ve bal am geçüre eger ¹⁰av gerekse bir iki gök ma m deyle ana atı i leye eger bir aç kez amm ma ¹¹girüp irtesi içerse yegrek ola kim il -ı be er çı ması s n ola ¹²b b sers m bir illetdür ki dim uñ perdesinden olur y andan ¹³y afr dan olur m -l -ya n sözler

²¹ stardab: metinde st rdan 9b/10

söyler ve bu illet ibtid ifal amarından ¹⁴ an alalar eger illet mu kem oldıysa t kim an almayalar ve alnı²² amarından ¹⁵ an alalar ba ın tır idüp gül ya ını sirke ile çal ayalar t kim ¹⁶ m te ola ba ina dürteler aba ya ın benef e ya ın dürteler ¹⁷ ab n l fer y ar b-ı benef e içürelor amm kepek²³ uz ve a m aynadup ¹⁸va tın bir aya ların yuyalar b dem ya ın dürteler amm afr dan ise ¹⁹la f id vireler al ž a mlardan a inalar ve arañu²⁴ eve oyalar kim ²⁰ gerekse üstine girmeye söylemeyeler söyle[y]icek a açla or uda- ²¹lar kim söylemeye atında gökçek v z ile saz çalalar amm cev- b

[10b]

¹ve m ye- n r uyıyla te e b dem ya ıyla amm afr dan olanuñ ² al meti budur ki beñzi ararur ve dili üstini ba[r] dutar ve uy usuz olur ³ve gözlerine ya gelür ba ı a a a utar dutmayınca aldurmaz il cı ⁴evvel didüğümüzdür d lu ı dönmeç ısfana müzevveresin oru ⁵ uyıyla y ek i en r uyıyla vireler yeye

b b6 unutsa lı ⁶ il cın bildürür

b b eger kiremid ya ın eñsesine dürtse unutsa lı ⁷gide ya n f yide ide eger hüdhüd gözin unutsa lı ı olan kimesne götürse ⁸ yet müf d ola b b eger F ti a S resin bir sırça çana da eker ⁹ile yazup ve gül uyıyla al idüp içse unutsa lı ı gide ¹⁰b b bir mi l kimn nı uda ı ladup her gün içseler bal amı gide- ¹¹rür ifzi ziy de ider ihni p k ider unutsa lı ı giderür ve ma n yı ¹² av ider ve afa na müf ddür ve a m ı ha m ider ve yelleri a idur ¹³ve ısıtmaya müf ddür amm eger mi l den artu isti m l etseler ba ¹⁴a rıdur eger ço yeseler cü m ve bara ve baha getirür vall hu a lem

b b7 ¹⁵ba da olan çıbanları bildürür ve ba da olan bu r def in bildürür ¹⁶b b mersin ya ın ba da çıbana dürtseler müf ddür eger böğürtlen ¹⁷yapra ın döğüp ba da olan çıbanlara dürtseler gidere b b ¹⁸ba da olan bu rı def etmek için bir ba gül ve bir ba ¹⁹benef e ve bir ba n l fer ve a m ²⁵ to mı ve birez arpa unı birez

²² alnı: metinde alanı 10a/14

²³ kepek: metinde köpük 10a/17

²⁴ arañu: metinde aralu 10a/19

²⁵ a m : metinde atm 10b/19

göl ya ı ²⁰bu dükelinin cem idüp dögeler elekden geçüreler gül bıla yo uralar
²¹ba ına ya u ideler ve ol adar oyalar ki ya unuñ üsti oyalar²⁶ da ı

[11a]

¹göl uyuyla tekr r yo uralar girü ba ına ya alar n fi ola b b ba da ve yüzde ²ba lu
ızıl belürse o lancu larda ço olur amm büyük ki inüñ ³evvel ifal²⁷ amarından
an alalar y ac mat ideler ve ba uñ anki amarı ⁴büyük ise an alalar heft-m ve ile
ish l ideler al ž a m ⁵virneyeler rufadan yumurda yeye da ı il cı var yazılmadı
b b ba da ⁶bu [r] olsa set gerekdür ki ab at tely n üzre gerekdür ki bu rı ⁷ba a
çı ma a men ide y etmek gerekdür ki sükkerle ki n c ve sükkerle birez a - ⁸n
yemek gerekdür ve a m üstine bir d ne ayva y bir d ne alma y bir d ne ⁹arm d
yemek gerekdür her ne a m yerse birez urı ki n c atup yeye- ¹⁰ler elin aya ın
ovalar aya ların uzıla kepek ile ısı u ile yuya- ¹¹lar ve a la a ıyalar bir iki s at
ısı u içinde dutalar gice ı r f l ¹²o rayalar b b gögercin yavrusın yemeye keb bin
dim da arar ¹³ider yaramaz bu r çı arur gögercin yavrusın ço yemeyeler z r
¹⁴anı i r ider cü me olu durur b b dim ı urı olan ¹⁵kimesne ba ın mu kem
azup da ı güñe e ar u y te e ar u ¹⁶yatsa b dem ya ın eliyle sürünseler ve v fir
ovalar ve süreler atı ¹⁷n fi dür eger avrat ise burnına amzuralar b b m l ı y sı
¹⁸olan ba de't-tır avu ya ın ısıdup üç dört kerre ba a ¹⁹sürse yet mücerrebdür
a l dur

b b8 burunun anın diñdür- ²⁰mesin bildürür

eger gögercin anın burnına [d]amzursalar anın diñdüre ²¹eger b çubu ın ya up
külünü ma urıla burnına yüfkürse

[11b]

¹ anın diñdüre eger arp sirkeyi bir çana a oyup yasın ol ²sirke içine birez duta
müf ddür diñdüre m z yı dögüp yum a burnına ³yüfkürse müf ddür diñdüre yumurda
abu in²⁸ ya up kül eyleyüp bir ⁴ amı la burnına yüfküreler diñdüre b b at ba inuñ
kemüginu bu r ⁵idüp diñdüre b b eger ız o lan asu ından il alup burnına ⁶bu r

²⁶ oyalar: metinde opalalar 10b/21

²⁷ ifal: metinde if al 11a/3

²⁸ abu in: metinde aba in 11b/3

ideler ömründe artu burnı anamaya b b her kim gelincik ⁷çiçeğin döğüp uyun alup
alnına dürtse burnı anın diñdüre ⁸b b burun anı a sa diñmesine gerekdür ki ol
burunda anı dev- ⁹üreler ve oda ya alar öyle kim ap ara kül ola ve ol küli ma ra
¹⁰içine oyup girü ve ol an durmayan burun içine yüfküre- ¹¹ler anı dura vey d
panbu fet lin arp sirke ile ı ladup ¹²ve ol an dökülene bulayalar y d çiri
yuvalayalar girü ol ¹³arp sirke ile bandurup burnına o alar ol an dura ¹⁴ve eger enc r
a acı tozın azıyup ol buruna üfürseler y ¹⁵abın da ı o salar ol an ura ve eger
bu day döğüp arp ¹⁶sirkeyle ı lasalar alnına y depesine ya u etseler anın dur- ¹⁷ura
ve eger kimm nı yum a döğüp ma raya oyup burnı ¹⁸içine üfürseler ol an dura ve
eger ay ur tersin arp sirkeyle ¹⁹ı layup depesine ba lasalar ol an ura ve eger ol
burundan ²⁰a an andan alup bir yere a ılmı azı ı yerinden çı aralar ²¹ol anı ol
azı uñ yir içindeki ucına süreler ve

[12a]

¹yerden a ra duran ucını girü ol delügün içine o alar kim ²ol anlu ucı a rada ala
amm ol ki inüñ anı durmasın ³niyyet eyleyeler ol an ura eger bu resmle durmazsa
ol azı uñ ⁴yerden yu aru olan yanına ol anı dürtse ve ol ba ın dur- ⁵urma
niyyetle ol çı ardu ları delük içine oyalar anı dura ⁶ve eger oñuzı dildükleri va tın
anından üstübiye y panbu a ⁷alup a lasalar açan anuñ gibi kimesnenüñ anı
diñmese ol üstübiden ⁸y panbu dan ol ki inüñ burnına düüzeler y anuñla burnını a-
⁹lasalar elbette²⁹ ol an ura yet mücerrebdür eger at m ını ol ¹⁰ki inüñ anı
durma niyyetine burnından gelen ana bu m uñ ucın ¹¹bula durup anı i egenüñ iç
yanına a salar ol an ura ¹²b b mücerrebdür bu ismleri bir k ıda yazup alnı üzerine
a a o- ¹³yalar fi'l- l dura ya n burnınuñ anı diñe Cehher Cehherin ¹⁴Cehherin b b
bir kimesnenüñ burnı anı durmasa k f r o ulatsa ¹⁵fi'l- l diñe b b arıncayı burnı
delügine o sa anı ¹⁶dura mücerrebün vall hu a lem

b b9 burun a rıların ve içinde olan ¹⁷za metleri bildürür

eger benef e ya ın burnı içi uruyan kimesneye dür- ¹⁸tseler müf d ola eger serçe anın
burnı a rıyan kimesnenüñ burnına ¹⁹dürtse a rısın gidere eger gelincik çiçeği uyun

---

²⁹ elbette: metinde elbetde 12a/9

burna dürtsele²⁰burun içinde olan illetleri çeke gidere andan b b çörek otını²¹ uyıla
dögse bir beze oyup o ulasa burnından u³⁰

[12b]

¹gelen kimesnenün ya in kese b b ek i en ruñ çekirdegin balıla²bi ürüp burunda olan
çıbanlara ursalar müf d ola b b kiremid³ya in geñzi dutulana amzursalar açıla b b
ba dan burunu illet⁴dökülse burnı i er ızıl olur ıssı olur amm evvel burnından⁵ an
alalar ar b-ı n l fer y ar b-ı unn b içüreler et virmeyeler⁶rufadan yumurda yeye
eger içinde üzüm d nesi ba olursa eger⁷de ilmediyse elem gelürse çekeler at ılıyla
y ebri imle berk ba layalar⁸kendü dü e burun içinde sigil olsa aña bev ır dirler bir
⁹ illetdür kim dim dan iner burun içinde sigil gibi olur ve atı a rır¹⁰ il cı evvel
ten iye-i dim ideler ayaric ile ve afr yı ya up eby r¹¹ile ba deh perh z ide
mu lif al za urı a mlardan ve ba deh fet l¹²idüp tiry k dürteler flar ba layalar
bir gün dura andan fet li¹³çı aralar oñur a iñen ı alar be altı günde dü ürüp yerine
¹⁴zenc r merhem[i] ile üsfünger uralar eker ile merhem gibi ideler günde¹⁵iki kez
degi dürüp eger göz görür yerde ise biz ile deleler dibinden¹⁶ve da ı bir fet l o alar
ba deh merhem-i rusul ideler günde iki fet l¹⁷ o alar y merhem-i mu l uralar ve
eger göz görürse y rey y çengel¹⁸ile girü çeküp indu ile dibinden kesüp yerine z c
ekeler¹⁹ba oldu ı va t merhemle bitüreler

b b10 di a rısınıñ il cların²⁰bildürür

eger ardal-ı [e]bya bal ile dögüp amu ola bir no d deñlüsün²¹ arup a rıyan di e
ursalar ac yib göre müf ddür

[13a]

¹b b çın r yapra in sirkeyle bi ürüp da ı ol sirkeyi a ızda²dutsalar f idedür b b
a ır[a]r yı dögüp sirkeyle di etine³ma ma a etseler n fi dür b b biberi a rıyan
di e ursalar⁴f idesi vardır b b siñirlüce yapra in deminde çeyneseler⁵a rısın gidere
b b na na yı çeyneseler di [a rısın] gidere b b a rıyan di i⁶ lasalar b n fi dür
b b a rıyan di e y t degzürseler⁷s kin ola b b findu a acını ya up uyın panbu a
alup ısca ıla⁸ol a rıyan di e duta tam m do runa amm ayr di e do undurmaya

³⁰ u: metinde ovu 12a/21

⁹ al bula b b di ızısına mücerrebdür mev zec³¹ dirhem a ır ar 5 dirhem
¹⁰yanmı b 5 dirhem cül n [r] 3 dirhem bunları döğüp ab a am ¹¹süreler b b di
a rısına il c bir küçük yeñi çölmege v fir ¹²ya lu çöregi p releyüp nı fina degin
doldura amm çöregi uva ¹³do raya barma adarı da ı küçük do raya ve bu çöregün
üzerine ¹⁴ arp sirke oya çölmeği doldura ba deh a zını berkidüp ken rların ¹⁵ amur
ile aplayup ba deh oca a oyup aynada t sirkenün nı fı ¹⁶ alınca aynaya
ba deh gice ile ayaza oya üzerine ara aplu ¹⁷bıça oya da ı her ab bir aç gün
a zında v fir duta oñra ¹⁸yab na döke mücerrebdür amm ba ı di a rısı olur ki
o u ıla ¹⁹dutmasını sever ba ı di olur ki ıssı dutma ı sever tecrübe ile ²⁰göre an ısı
di e gelürse aña göre ide mücerrebdür ²¹hem di i berki dürür yet müf ddür b b
di i a rıyan kimesnelere

[13b]

¹kit blarda yazar ki cem i mu leceden [d] lama yegdür dirler a ki ²anuñ
m ddesi di inün delügünden³² ola çuvald zı ıssı eyleyüp ³andan di ün dört yanını
am r ile perkide öyle ki çuvald zuñ ⁴ ar reti ayr mev i e za met eyle[me]ye pes
ol çuvald zı amı ⁵içine geçürüp ol a rıyan di ün delügüne³³ o a bir aç kerre ⁶ide
mücerrebdür b b di a rısına bir il c da ı budur ki ozuñ ⁷içini ya up ol a rıyan di i
d layasın bir çubu a a- ⁸pla[ya]sın ol oz p resi ile bir aç kerre d la[ya]sın
müf ddür b b ⁹gendene to mın döğüp a r nla arı durup urdı olan di e ¹⁰dütsü
virseler urdın dü üre b b bir p re beze a r n sürüp di ine ¹¹yapı dursa a rısını s kin
ide b b di a rısında a et ¹²yemeyeler yaramazdur fa l di çı arma dilerseñ
a ır ar yı bir ay süci ¹³sirkesinde ı ladup t am r gibi ola da ı ol za metlü di
¹⁴üzerine oyalar der l çı a b b a ı döğüp di dibine ¹⁵ osalar sızladu in gidere
ve mu kem ide b b sarımsa ı bi ürüp a rıyan ¹⁶di e dutsa a rısın gidere b b ma danos
yapra ın döğüp ¹⁷a rıyan di e dürtsele a rısın gidere b b bir p re s etin ¹⁸a rıyan
di e ursalar bir zam n durdu dan- oñra ol di ¹⁹a rı ların çı ara b b her kim atm
yapra ın kökin alup a rıyan ²⁰di e dürtse urdı varısa gidere b b di a rısıçun
²¹mücerrebdür iki dirhem eyü zenceb l ve iki dirhem Efl ızın

³¹ mevizec: metinde mevize 13a/9

³² delügünden: metinde هرکوندن 13b/2

³³ delügüne: metinde دكوكونه 13b/5

[14a]

¹mu kem döğüp elekden geçürüp ba deh ısıca amm ma varup ba mu kem ²tır ide ve oñında ba inuñ çevresini alnından bir bez ile ba laya da ı ³ amm muñ ısı alvetine varup bu zenceb l ile uzı birbirine ⁴ arı durup ba ina hep eke da ı durabildügi adar ura^{34 5} oñra yunup çı a be altı ay di i a rımaya oñra eger gerü a rısa ⁶tekr r böyle il c ide mücerrebdür b b di a rısıçun zeyt nı ⁷uzıla ve uyıla v fir aynadalar da ı ısıca ıla a zına ma ma a ⁸ide a rısı s kin ola mücerrebdür b b bo a dikenin aynadup ⁹ uyıyla ma ma a etseler di a rılarına n fi dür b b t ¹⁰a acını yapra ın ve abu ın uyıla yundurup uyın ma ma a ¹¹etseler di in a rısın gidere b b no dı ı ladup uyın ¹²a ızda dutsa di a rısına müf ddür b b d r-ı fülful sirkeyle ¹³ı ladup süzüp a zından dutsa di a rısın s kin ¹⁴eyleye b b zur nb dı d yim a zında dutsa di a rısın ¹⁵s kin ide b b çörek otın sirkeyle pi ürüp ma ma a etse ¹⁶ayrılmı di ler berkidür b b d ger il c bir p re bal m mına v fir ¹⁷uz atup eliyle yo ura tekr r uz atup yo urdu dan- oñra ya ı- ¹⁸ıyup ol a rıyan di lerinüñ üzerine yapı dura dura ¹⁹t a rısı getmeyince çı armaya mücerrebdür ve d ger il c ba ılar ²⁰bir bütün aranfil ba ı sehl çeyneyüp ol a rıyan di üñ delüğine ²¹ o alar a rısın def ide b b eger di e urd dü e ol

[14b]

¹ urd yetle ince olur pañ to mıyla m mı yo uralar bir fet l düzeler ²ve da ı ya alar ve bir çana a u oyup üzerine egile ve a zın açā ³ve tütüni di e ovu larına gede ol urd uya döküle b b açān ⁴di üñ eti bi ürüp ana[r] olsa böğürtlen kökin uyıla aynadup ⁵ uyın a zına ma ma a etse anamasın ve eti yenmesin gidere

⁶b b11 di eti mu kem olmasın bildürür

b b uzla sirkeyi ⁷ arı durup eti yenen di e g h g h sürseler n fi ola b b di ⁸eti³⁵ yenen kimesnelerüñ bir il cı budur kim an aldura vey müşhil gerekdür ⁹vey ac mat ideler ve atlu yemekden perh z ideler b b a ı ¹⁰göyündürüp ve döğüp di dibine sürseler di anın gidere ¹¹b b siñirlüce yapra ın uyın di anın gidermege n fi dür b b ¹²ar nı çeyneyüp di e sürseler di etinden gelen anın ¹³ba laya ve di üñ pasın gidere b b di dipleri anama ¹⁴di a rısın anca anca gelmesi bunuñ

³⁴ ura: metinde urı 14a/4

³⁵ eti: metinde otı 14b/8

il cı ifalden fa d ¹⁵etdürmekdür ve ac mat etdürmekdür ve afr yı ish l eylemekdür ve ¹⁶süm ³⁶ ve cüln r ve mersin yemi in sirkede y uda aynadup ¹⁷ma ma a etmekdür ve di in[e] gül ya ın sürmekdür ve eger bur [de]tden ¹⁸olsa al meti ıssı uyi a za alıca gelmekdür il cı ¹⁹bal am lib ise bal amı ish l etmekdür ve uzlı zeyt nı aynadup ²⁰ma ma a eylemekdür ve di dibine tiry k-ı f r dutma gerekdür ²¹ıssı itmek ve ıssı yumurda arusun içürmekdür b b bir

[15a]

¹ki inüñ di leri çürümi olsa ve a zı çirk[ ]n o sa ebem- ²gümeçinüñ yapra ın bir aç kez çeyneyüp bir aç gün eyleye ab la ³andan tüküre etin bitüre o usın gidere b b pey mber çiçeginüñ ⁴kökini yum a dögeler a zı a rımı vey di i etleri çürümi ⁵ki inüñ be on gün erte gice a zına ekseler t z ola ⁶b b di etleri çürüse ve anasa ve o sa sebebi n zle- ⁷dendür ve iç b m rından olur ni nı a ız o ar b b eger ma ak ⁸mu kem dögüp di etlerine yapı durup gice eyle yatsa müf ddür

⁹b b12 di a artmasın bildürür ¹⁰ve çı armasın bildürür

sırçayı dögüp di e sürse di a arur ¹¹deñiz köpüğün di e sürse a arur bu terk b di e cil ¹²virür kirin giderür ve a ız o usın giderür ve di etlerin çürütmez ¹³f ide ider n r abı deñiz köpüğü ve çörek otı her birinden ber ber ¹⁴alup dögesin d yim di lerüñe süresin ac ib göresin b b ¹⁵eger urba anuñ iç ya ın di e degürseler fi'l- l çı ara amm yab n ¹⁶urba ası gerekdür b b bir kimesne di çı artsa gerekdür ki ol ¹⁷gün ol di i yerine a u do undurmaya yet arar ider ¹⁸eger u içmek dilerse yaramaz gelür ibr ıla yatup içe udan ¹⁹a ina

b b13 yüzde olan ²⁰çu uruñ gidermesin bildürür

b b erüñ ehveti yüzceğine süre- ²¹sin gidere yüzde b dü n [m] v i olsa sebeb anuñ fes dından

[15b]

¹v i olur ni nı budur ki yüzde ızılca yumruca lar olur tam m ²yüzi azdurur cü ma döndürür il cı evvel burnından üç yerde an ³alalar ve ac mat ideler ço an a idurlar ve zern ve ardal ve sa ranc ve ⁴ızıl boya ve n rence³⁷ bunları dögeler

³⁶ sum : metinde su 14b/16

³⁷ n rence: metinde ازرنجه 15b/4

ac[ı] a ya ıla arı duralar evvel ⁵yüzün ılıça uzlu uyıla yuyalar ve sileler ve bu merhemi ina gibi ⁶dürteler amm gözinden ve göz çevresinden sa inalar gice yata-
⁷cegin opara andan merhem-i k f r dürteler y sirke merhemi dürteler ⁸eger getmese her yaña ina dört d ne sülük uralar ve anın sile- ⁹ler ve ba la unı ve no d ve benef e ve ızıl gül ve n l fer ve arpa unı ¹⁰ve ya t runc abı bunları dögeler oru uyıyla ve sirkeyle arı dura- ¹¹lar gice evde dürteler saçı sa alı köpük uyıyla yuyalar ve ¹²gicelerde ırıl y ayaric yeye dim ı ten iye ideler bir aç ¹³gün b b yüze ve göze m er[ ] olsa sebebi bir illetdür ba dan ¹⁴iner ni ni yüz sızlar ve ancar ızıl olur ıssı olur il cı evvel ¹⁵ ifal amarından fa d ideler yüzine u degürmeyeler deve yüniyle ¹⁶ve gil-i Ermen südle ezüp dürteler deve yüñin aralar getmezse ¹⁷çevel n-ı Hind ız o lan emzürür avrat südiyle ezeler içine ¹⁸buçu mi l k f r ezeler gül ya ı ve yumurda ya ı bunları birbirine ¹⁹arı duralar bir iki gün dürteler eger cevel n-ı Hind bulunmazsa ²⁰abr-ı su u uri ezeler süd ile dürteler ço olur ki bir ²¹yerde derilür cem olur ba virür di ilür a ar ol b

[16a]

¹olur kim m dde dökülür bo aza inüp za met virmez vall hu a lem bi' - av b

²b b14 demüñ yüzi güzel ve mücell olmasın ³bildürür

zer vend-i av lden buçu dirhem erbetle içseler yüzi ⁴gö[k]çek eyler b b yüzini sükker eyleseler beñzi b ider ve ızıl ⁵ider biber yemek beñzi b ider za fer n yemek beñzi b ⁶ider amm bir mi lden ziy de içmeyeler erbetle içeler hem ⁷müferri dür beñzi b ider semüz avu etini ve rb sını ⁸yemek b beñzi olur üç dört gün yeyeler ve d rç n yemek ⁹yüzüñ arulu ın giderür ve günü çiçegini va tıyla aynadalar ¹⁰ve uyıyla yunalar y d el ve yüz yusalar p di hlar gözine r n ¹¹ola yetle mücerrebdür b b her kim ke [r] yapra ınıñ uyn kendü ¹²tenine dürtse tenüñ iriligin giderür yum a ider b b ¹³b drençb ye ki o ul otıdur amm bunuñ bir dürlüsi da ı olur ki ¹⁴t runc o usı gibi olur eger anuñ kökinden ve yapra ından ve to mından ¹⁵urudup bir beze ba lasalar üzerine ebr im arsalar andan- oñra ¹⁶götürseler al içinde yet ma b b ve ma l ola her gören ¹⁷atında cem ceti bite ve d ve urrem olup fera ligi getmeye ¹⁸m d mki bilesindedür b b d r-ı fülful isti m l etmek yüzi ¹⁹ b ider b b k bil yi d yim yeseler beñzi gökçek ide ve giç ²⁰ocalda siñirleri av ve ıfzı ziy de eyleye vall hu a lem ²¹b b15

[16b]

¹güne demüñ yüzün yolda ya maya anuñ il cı[n] bildürür

b b ²ıssı günlerde yola geden kimesne yüzine yumurda ya ı sürse t uruyunca ³yüzünde dursa ne- adar yol yürürse güne üñ te ri yüzine ⁴k r etmeye vey d birez a n lu bın süre ol da ı bi- aynihi bu ⁵eyüdür güne te r etmez fa l bir kimesne p r olup gözleri ma l l ⁶olsa günün çiçeğin dev ürüp bir eye oya ve a zın mu kem ⁷berkide ba deh arınca ini üzerinde olan opra ı içine göme- ⁸ oya amm arıncası ço ola bir iki ay ura ba deh çı aralar ol ⁹çiçek u ola ve da ı ol uyu göze çekseler ol o lanlı ındaki ¹⁰ linde nice görür ise öyle göre

b b16 ¹¹ ovu irmi a nuñ ve yayan yürüyüp yorulmanuñ il cın bildürür ¹²ve gemiye binüp göñli bulana unuñ

¹³eger al amı bi ürüp ovu urmı a nuñ üzerine ursalar a alda ¹⁴b b bir ki i yolda ovu a u rasa menzile varıca der l kendüyi ¹⁵ıssı itmemek gerekdür ve ıssı girmemek ve od ken rına t zcek varmama ¹⁶gerek ve od ken rında t zcek ovu yere çı mama gerekdür ve ata binecek ¹⁷va tda od ken rın varmaya b b eger bir ki inüñ aya ları ü üse ¹⁸ al amı uyıla aynadup aya ını içine oyalar bir zam n ura ¹⁹müf d ola mücerrebdür eger amanla bile aynadalar ac yib müf d ola ve eger ²⁰bir ki i al amı ele girmeye aman kif yet ider bu b bda amanla ²¹ al amdan yig nesne yo dur ve ovu urmı aya ı ar üstine

[17a]

¹yürüdeler atı müf ddür ve buzlu u içine oyma bu ikisi cem nesnelere ²müf ddür aya ı ar içine oyma ü ümesin ve ovu ın giderür ³zinh r od ken rına varmayalar aya ını ısıtmayalar eger ovu uran u vuñ ⁴rengi bir dürlü ve da ı olursa ac mat ideler ıssı u içine o- ⁵yalar t an a a gede ve eger çürümege ba ladiysa h ç il c f ide ⁶etmeye cerr getürüp ol çürükleri ayırtlayup merhem urup ⁷oñulda b b yaya yürüyen ki inüñ budları vey oturaca ⁸yeri sürçmekden za met etse ovu u üreler açu oyalar ⁹t hav nuñ ovu lu ı ol yere dege ve her s at bir p re bezi gül bla ¹⁰ı ladar üzerine oyalar b b gevdeye biber sürmek bedenüñ ¹¹yor unlu ın giderür b b deñize girüp gemide olan kimesnelere ¹² u ma v i olsa u ma def etmeyeler u alar kendü diñince degin ¹³ u alar eger adden ziy de u arsa ayva vey

n r ve oru uyıyla ¹⁴mercimek bi ürüp yeye ba deh ³⁸ a zını uvvetlü ide u kim ¹⁵na ne yeye ve gülbe eker f ide ide her kim k kle iki dirhem ki n ci yese ¹⁶ü ümesi gede her kim deve anın alnına aya ina dürtse ı in ¹⁷ü ümeye yazın o[ ]maya b b dü'l- a r yum a döğüp ¹⁸ba deh zeyt atup ovu urmı a ya ıssı amm mda sürünseler ¹⁹dirilde atı n fi dür vall hu a lem

b b17 ²⁰a ız ve dil ve u a a rısınıñ il cın bildürür

b b demür diken ²¹bal ile arı durup a z[ı] a rıyan kimesne a zında duta giderür

[17b]

¹b b göyünmi dem ilin balıla sa idüp a zında dutsa ² u f ide ide b b böğürtlen yapra ın çeyneseler müf ddür ³b b öd mını uzla yese a ız o usın giderür b b ar nı çeynese ⁴a ız o usın gidere b b her kim gice turb yese andan yatup ⁵uyusa a ız o usın gidere ma desin av eyleye bal amın gidere ⁶b b a ız okusına a zında abbü'l-misk dürteler b b ma ak ⁷çeyneseler a ız o usın eyü ide b b dil yarılma dim ın yub se[t]inde olma da ⁸dilde uruma lı il olur dil öyle urursa atı yarılır a m ⁹yemekde men ider ve ek i ve uzlı nesnelere incinür il cı birez ¹⁰ a n yı egüp eker ile a ızda dutsalar ve cül b içseler ve dili ¹¹ ıy r uyıyla ovalar ol ıy r uyudur ki açan ıy rı keseler ¹²üstine u gelür anuñla ovalar ve ba deh benef e ya ın dürteler b b ¹³dil gıcik olma a l ba dan enmekdür il cı dil ızıl olup ¹⁴ve i er atı olmama dur ve ıssı u atı gelmekdür il cı evvel ¹⁵bedeni ten ıye ideler müşhil ile ve ıssı uyıla ma ma a etmekdür ¹⁶ba deh üdle ve birez ekerle ve ba deh sirkeyle ve gül ya ıyla dili ¹⁷ovalar aru hel le ile b b dil altında bir yumrucek atı nesne ¹⁸olsa bir b dem gibi il c-ı evvel an aldurma dur ve ab atı ish l ¹⁹etmekdür ve sa ter ve z f ve uz ı r-ı en r gibi ve yıyıcı otları ²⁰urma dur nu ır ve z c gibi eger bu otlar anı gidermese elbette ²¹yaralar ve anı çı aralar ve eger miz cı ıssı olursa bu erbeti isti m l

[18a]

¹ideler u yetü' - a leb uyı ve ek i en r uyı ve sıca ovu ² ızıl gül ve n r abı arn b ve mersin ve gezm z bunları aynadup ³bunuñ uyıyla ma ma a ideler ve snı uyn yeye ve güln rı ⁴yum a döğeler ekeler bir dürlü il c da ı budur ki güln r

³⁸ ba deh : metinde b deh 17a/14

sekiz dirhem ⁵ b-ı Yemen dört dirhem za fer n iki dirhem k f r ve nu ır her birinden ⁶dögeler eleyeler üzerine ekeler müf d olur ol yumrıyı gidere vall hu

⁷b b¹⁸ ⁸bo[a]z a rıma ve i mek³⁹ ve di olma il cların bildürür
b b ⁹ek i t ar bın ar ara etmek bo az i ine n fi dür b b ¹⁰siñirlüce otuñ uyn ar ara etseler süddeden olan bo az ¹¹a rısına ve da ı i ine n fi dür b b atlu b dem ya ın bo azı ¹²a rıyan ki iye a mla yedürseler vey içürseler n fi dür b b ¹³eger bo az a rısı avurt olsa ısır an dikenüñ yapra ın dögüp ¹⁴ uyn ısıca ar ara ide n fi dür b b snı bal ile arı durup ¹⁵dama ına dürtseler i in giderür un olan kimesne zifti bal- ¹⁶la yalasa müf ddür eger bi mi enc rle un a ya u etseler ¹⁷müf ddür eger bir p re uz ve bir p re eb dögse dama i ine ¹⁸ursalar müf ddür ol balı bo aza ar ara etseler ovu dan olan ¹⁹ un ı gidere biberi bal ile dama a dürtseler un a müf ddür ²⁰b b un için göreler eger an lib ise dil altında ⁴⁰ ²¹ amardan an alalar ve baldırdan ac mat ideler ve la veyi rumm n birle

[18b]

¹ ar ara ideler b b bo aza di ense ek i n ruñ abından bir ²mi d r alalar hav nda mu kem dögeler elekden geçüreler da ı bir mi d r arp ³sirke alup oça da mu kem aynadalar da ı ol sirkeden ol ⁴n r abına oyup arı duralar ve bir d ne cevz ile dögüp ⁵ arı duralar ba deh sökelüñ ba ına aya ına⁴¹ uralar bir s at içinde ⁶ al ola mücerrebdür bal amdan olursa al meti a zı uzlu y da- ⁷tsiz olma ve az u ama ve az a rıma dur il cı evvel belüricek ⁸t zcek ba amarından an alalar ve mercimegi aynadup dört ⁹ ar bla gül b atup evvel günden ve ikinci günde ar ara eleyeler ¹⁰iki üç gün id virmeyeler ar b-ı benef e ve ar b-ı ic ve ar b-ı ¹¹t t vireler ve ar b-ı n l fer ayva çekirdegi lu bıyla y cev- b ¹²y ar b-ı benef e ve atlu b dem ya ın içüreler u ayıca ekerle ¹³vey lis nü' - evr uyn içeler il -ı lib ile ish l ideler müşhil ¹⁴ki hel cleri ola ek ilerden a ına üç-günden oñra ki i tih ¹⁵gele a m yudma s n ola b dem ya ıyla ısnafa y ri te ¹⁶müzevveresin y n m-biri t yumurda vireler yeye eger eñseden çiz- ¹⁷meden urı ac mat eyle çekerlerse yudma geñez olur ¹⁸ i içürüden de ilürse cül bla ve gül ya ıyla ar ara eyleye- ¹⁹ler un da

³⁹ i mek: metinde im ek 18a/8

⁴⁰ altında ı: metinde altındı ı 18a/20

⁴¹ sökelüñ ba ına aya ına: metinde ba ınuñ sökellü aya ına 18b/5

ab atı ab üzre olma omayalar bil-ki fı[la] y²⁰ u ne-i leyyine ile y
mutavassı a ile d yim tely n üzre olma²¹gerekdür aya ların uzla yuyup a la urma
gerekdür her

[19a]

¹ne-kim içerse ar ara eyleye hem ılıca ola ve bo azda di olma uñ²da ı il cı
böyledür b b bo az a rısın uñ il cı birez t³ ar bı it bo ıyla ar ara oluna y a zında
duta ezildükce uyın⁴yuda n fi dür b b bo az[a] di ense y ılıcu olsa bir mi d r
⁵ni stayı sirkeyle arı durup birez bi ürüp da ı çı arup üstübi⁶üzerine yaya bir
mi d r cevz döğüp üzerine eke da ı⁷ısica ıla alınına yu aru perçemine varıncaya
degin depesine⁸yapı dura iki üç gün dura b b çeñe a ılan kimesne bir mi d r⁹balçı
urm alup çekirdegin çı aralar ve bir mi d r mersin yapra ın¹⁰urudup döğüp
elekden geçüreler ve bir a u ızımı uyru ya ı¹¹alup da ı urm yı hav nda
dögeler ve bu mersin buña arı duralar¹²ve bu uyru ya ın bile arı duralar bir p re
üstübi ile çeñesine¹³ve eñsesine ara oyalar a ama degin dura a am¹⁴birin da ı
ideler mücerredür ve bu mara da ol ki i mu lif a m¹⁵yemeye ve ovu dan a ina
ve amm ma girüp ovu a çı arsa¹⁶hel k olur s de ya ı ve adef ya ı eyüdü ısıca
g h g h¹⁷eñsesine ve çigin ba larına sürüp bir bezle ba laya deve¹⁸yüñi ya up yün
ba laya ısıca dur maf al ne ise ısıca¹⁹uta ve atı derleyüp ovu dan a ina ve atı
issilikden da ı²⁰a ina fi'l-cümle bu didüğümüz ac zelerden na l olunmı dur amm
²¹a ı b kit blarındadır amm ac zelerüñ mücerrebi budur b b

[19b]

¹bo[a]z a rısına bo azına di i ense a m nün a acın alup uva²o rayalar bir
çölmege oyalar da ı bir aç d ne bile oyalar aynada-³lar andan çı arup süzeler
bire a u ol udan üç-kez bo-⁴azına ar ara ideler n fi ola b b çeñe çı sa vey
opu⁵çı sa sebebi atı esnemekden v i olur ni nı a a a dü erse⁶yumulmaz a rır
il cı ardından iki barma ıla çeñesin açaduta⁷alan barma ları a a adan duta ba
barma ıla çeñesin düz-⁸ce ba ıvire fi'l- l yerine varur bir zam n bezle ba layalar ve
eger⁹opu ı çı sa ya ıla ı ayalar yeri çu ur olur abanı ol¹⁰çu ura itivireler bir ki i
aya ina berk yapı a bu arafın a a a¹¹ba ıvire kird ide yerine vara b b bo az a rısı ki
un -¹²dur mercimek bi ürüp ısıca ıla uyın tekr r ar ara etse un a¹³eyüdü b b

bo aza di inse fi'l-cümle un za metine mücerrebdür ¹⁴üç-d ne ek i en r göbegi
be d ne m z bir d ne cevz bir p re ¹⁵Efl uzi ba a ba a sa ideler ve uruca
üstübiyi ¹⁶bez r ya ı içinde aynadalar ba deh ol üstübinüñ ya ın ı alar ve ¹⁷bu
edviyeleri üzerine ekeler da ı üstine ol cevzi ekeler ¹⁸ba deh ısıca ıla ba ina
aplayu oyalar bir gün bir gece ura in - ¹⁹all h n fi dür mücerrebdür b b çeñe
a ılsa gögsinüñ yu aru- ²⁰sına bo azına ya ın gögsine bir aç def a e ursa ²¹fi'l-
l al ola mücerrebün b b bo az dü se bir d ne

[20a]

¹ceviz döğüp yumurda arusuyla arı durup ısıca idüp ²depesine ya u ide d ger il c
bir oz adar l den alup bir a u ³zeyt ya ınüñ içine oyasin oca da eriyen ısıca ıla
⁴ba ina ya u ide bo azı dü ene n fi dür mücerrebün

⁵b b20 bo azda sülük ⁶ve yılan girse ve burunda olan ve duda larda olan
i ı ⁷za metlerin bildürür

⁸sirkeyi içmek bo azda olan sülüğü dü ürür a r nı sülük ⁹yudan ki inüñ depesine
ba de't-tır dürteler fi'l- l sülüğü ¹⁰dü üre mücerrebdür meger kim ma deye enmi
ola eger sülük ma deye enmi ¹¹olursa o ulcanı dü üren otları isti m l ideler ki
dü üre ¹²b b bo aza sülük yapı sa bir di arımsa ı döğüp sirkeyle ¹³arı durup
bo azına ar ara etse y d içse al ola b b ¹⁴burundan y u a dan i ı olsa
sebebi dim üñ yub setinden ¹⁵olur ni n duda larüñ ırañları ve burnüñ ırañı
yarılır ve ¹⁶gicidu da oñur ki anar il cı burundan an alalar ve ac mat ideler ¹⁷eger
an ara ise ço a ıdalar be dirhem j veyi içeler tükürükle ¹⁸öldüreler ve tereya ın ve
gül ya ın ve az ya ın avu ya ı ¹⁹a m mla erideler ve hav na oyalar ölmi j ve ile
sa ²⁰ideler t kim birbirine arı a ba deh ol köpük uyıyla ılıça ²¹ol burunı u a ı
yuyalar ve ol ısıca olan ya lu otları

[20b]

¹bir aç kez dü[r]teler ola ve eger getmez ise böğürtlenüñ yapra ın ²çubu ıla bile
ya up külin alalar ol ikisin birbirine arı dura- ³lar merhem gibi ola ve getmege
dü[r]teler erteye degin ura eger yaru ları ⁴büyük olursa ur -ı bernesfec dürteler ar u
sirkeyle yuyalar t p k ⁵olıncaya degin andan merhem-i k f r y merhem-i mu l y
sirke merhemi ⁶dürteler her günde iki kez dürteler bitüp ola b b bo aza ⁷sülük

yapı sa y yılan y kertenkele yapı sa getse sebep u⁸içerken olur y d uyurken olur c navar girer ni nı yemek yemez za-⁹ met çeker ma deye girerse ü endürür il cı ardalı dögeler¹⁰sirkeyle yo uralar ar ara ideler eger çı mazsa snı uz ar b¹¹sirkeyle ar ara ideler gün görse çekeler çı aralar eger ma deye¹²inse sızımı bir deng abb-ı n l ayvadana ve anisun dögeler¹³südle içürelere eger ma deye yılan girse ol ki i ba ı a a a¹⁴a alar altına azanıla üd aynadalar t kim südüñ bu ı gele çı a¹⁵ve arp uci içürelere ve çürük alma yedürelere arnını berk¹⁶ba layalar birez yer yer döveler gerek gerekmez u duralar id ile gelüp¹⁷çı ma vardur ve eger çı mazsa turb to mı ura otı puyan bunları¹⁸ aynadalar ve süzeler uz ve bal atalar amm ma varup ılıca uyıla¹⁹yunalar süst olaca a ya ın bunları içe çal ayalar ve u dura-²⁰lar yılan gele çı a b b sarımsa yese sülügi dü ürür²¹b b açan bo azda sülük dursa al meti oldur ki tükürdügi

[21a]

¹ anla arı ı ola il cı ba lanuñ içindeki urdın yum a dögeler²ve eleyeler ve arp sirkeyle al ideler ve anuñla ar ara ideler fi'l- l³sülük dü e b b bir kimesnenüñ a zına yılan getse ı ır ödin⁴ o an uyıyla içürelere yılan p re p re ola

b b21⁵eñse siñirleri a rısınun ve süstlügin bildürür

b b ura⁶otı siñirler a rısına n fi dür a o an ya ı eyüdür dam a(?) ya ı⁷eyüdür yılan ya ı siñir sustlu ina eyüdür ve bu mara da ot içmekden⁸ a inalar atı yaramazdur a m ördek y az ya ı ile siñirler a rısına⁹dürtselere ola beles n ya ı siñirlere müf ddür ek iler yemeyeler yaramaz-¹⁰dur piy de ya ı siñiri yum a ider benef e ya ı y n l fer¹¹ya ı eyüdür b b mı n s elde dürtselere siñirler büzüldükde¹²giderür b dem ya ı da ı eyüdür b b eñsede y ayrı yerde¹³sustlu olsa kim aña ur dirler sebebi bir illetdür oz gibi olur¹⁴çı ar vardu ça büyür kimi yum a olur il cı eger etlü yerde ise¹⁵bir ince kendir ile dibinden berk ba layalar andan dört h¹⁶eyleyüp kere⁴²yaralar derdi oyalar amm anuñ ba ı a olursa¹⁷anı yarmayalar bütün çı aralar yerine a uz oyalar an ço¹⁸gelürse n-bend oyalar ve eski panbu olduralar⁴³ t iriñin¹⁹olıncaya degin andan açup merhem-i Mı r y merhem-i

⁴² kere: metinde kede 21a/16

⁴³ olduralar: metinde olduralar 21a/18

baseli un ²⁰y merhem-i rusul ile bi üreler bir dürlü il c da ı üç yerde biz ²¹ile eyle deleler t z fet l o alar üzerine eker ile oñur a

[21b]

¹iligin uralar ol fuñ yerleri açılır amm delükleri ya ın ²gerek biribirine ve açan- kim açıla çengel ile ol deri içindeki⁴⁴ ³urı çı aralar eger p re ne alursa merhem-i zenc r ile üsfünger ⁴uralar arıda a r bin amarı atında olursa yarmayalar yed ⁵a a dibine ya ın olan amarı a ola bedel tiry k ile ⁶çı aralar amm ço ı bendek eler üzerinde olur n fi ola b b ⁷eñse siñirleri a rısı defne a acı yapra ın zeyt ya ıyla aynadup ⁸siñirleri anuñla dürteler n fi dür vall hu a lem

⁹b b22 an z r çıiban- ¹⁰lar ki boyunda ve [e]ñsede olur il cın bildürür b b a m to mın ¹¹dögüp an z r üzerine ursalar müf ddür ve hem kendüsin dögüp ¹²az y ördek ya ın atup an z re dürtsele oñada b b ¹³ızıl inek südin kim yeg süd ızıl inek ola be altı ¹⁴ba man alalar aynada t bir ba man ala andan ol an z r ¹⁵ki oñuz ba ı dirler anuñ üzerine uralar fi'l- l giderür ¹⁶bir s atde b b siñirlü yapra ın uzla an z r çıibana ¹⁷ursalar n fi ola b b ba da ve eñsede sel a olsa ¹⁸sebebi göyünmi il dan olur ni nı ba bart olur gicir u- ¹⁹lanur ve kimi ard olur il cı evvel ifalden an alalar y eñse- ²⁰den ac mat ideler gil-i Ermen ve aru abr ve ina ve j ve ve kükürd ²¹her birinden üçer dirhem alup sa ideler gül ya ıyla

[22a]

¹siñirlü yapra ın dögeler merhem gibi ola birbirine atalar evvel ba yerlerine ²bell keli uyıla yuyalar andan dürteler bir gice ura ve andan girü ³yuyalar bir iki kez dürteler sirke da ı bdur b b bo azda ⁴an z r olsa kim oñuz ba ı dirler sebebi bir illetdür ba dan iner ⁵bo aza dökülür ni nı mor findu gibi olur ve ozlar ve anı olur ⁶il cı bir p re bezi dileler üç at idüp ol an z r üzerine ⁷oyalar ve am rle vey çiri le dört yanını yapı duralar ve tiry ⁸dolduralar y süreler ya n ol delügüñ içine tiry k doldura- ⁹lar ve bir gün ura andan bezi gidereler doñuz gibi ap ara olur ve ol ¹⁰an z rüñ üzerine oñurga iligin ek i am rle uralar t kim ¹¹merhem opa ur -ı zern ekeler altı yedi günde açılır ve çevre yanına ¹²eski panbu dolduralar andan merhem ile bitüreler b b [b]di n m ¹³bir illetdür ba dan yüze iner çı ın olur ve ızıl

⁴⁴ içindegi: metinde içindüki 21b/2

olur yüzün ¹⁴rengini bozar ve il cı an alalar ayaric-i fay arayla ten iye ideler al ž
¹⁵a m yemeye ve isf d c ve b re ve iy rek(?) bunları acı ya la ¹⁶sa idüp gice
dürtsele ve arpayı aynadup süreler ılıca ¹⁷arpa uyıyla yüzün yuya ve's-sel m b b
bey yı bildürelüm ¹⁸bey bir m ddedür kim dim dan iner ula ardına dökülür
yumurda ¹⁹gibi olur sancar ve ısıtması olur teni renginde olur gevdesi yanar evvel
²⁰ifal amarından an alalar ba deh mu all[il]dür ya ular ular e ular ²¹bir aç
kez merhem açmasında ta c l etmeyeler t kim m dde tanž m

[22b]

¹ola andan oñra alnından u yürüye bir ne ter ile açalar ço ²a itmeyalar merhem-i
baseli unla fet l ular d yim ve id sı rufadan ³yumurda yeye y ya lu birinc
ç [r]b sın ola ve eger bo azuñ a ra ⁴yüzine m dde dökülse anuñ da ı il cı böyledür
ya ularla utup ⁵de ile likin o lancu larda ço olur anasından utagelür ⁶ya u ular
açmasına ivmeyeler yed kim içi op olu an ola b b ⁷ba ı çıban için bir bütünce
dülenmedük m z yı onı yanında a- ⁸laya ayru ⁴⁵çıban çı armaya

b b23 ⁹gögüs a rısınuñ il cın bildür

¹⁰b b mersin ar bını gögüs a rısın gidere fındu ya ı gögüs ¹¹a rısına n fi dür ızıl
üzüm yemek eyüdür ar b-ı z f içmek eyüdür ¹²ısfana yemek eyüdür ar b-ı un b
eyüdür b b yüzerlik ¹³to mında bir buçu mi l bütünle a zında utup yudsa
gögsinde ¹⁴olan m dde ve iriñi giderür bal erbeti içmek eyüdür b b ¹⁵gögsinde olan
bal amı giderür d rç n yese gögüsde ola[n] bal amı arıda ¹⁶sin mek gögüs
astalı ina müf ddür enc r yemek eyüdür Bu r ¹⁷ek m eydür her kim çükündüri
bi ürüp yese gögsi yum a duta ¹⁸içindeki afr yı ve bal amı gidere amm ulunc
eyler b b atlu b dem ¹⁹mu tedildür gögsi yum adur ve öksürügi giderür demi
semürdür b b ²⁰ura otı ıssıdur urudur dört dirhem andan ve iki dirhem ²¹anisun ile
isti m l ideler gögüs a rısına n fi dür anuñ

[23a]

¹uyı u mu getirür b b eker ıssıdur ya dur gögsi yum adur ²n fi dür b b al amı
yese gögsi yum adur aba n fi dür ³b b bir kimesne uru uru öksürüp gögsi a rısa

---

⁴⁵ ayru : metinde ayrun 22b/8

deve örgüci ⁴ya ın urudup döğüp bir aç gün yeye ol s at gede b b ⁵zeb b ya n
uru üzüm göğüs a rısına müf ddür p l ze muv fı dur

⁶b b24 ⁷ınç ıru il cın bildürür ve urla an bildürür

⁸rev nde inç ıru a eyüdüdür zer vend-i av l içse inç ıru a ⁹eyüdüdür ar b-ı n l fer
inç ıru a eyüdüdür m mıy nuñ bir abbesin ¹⁰kerefes uyıyla içseler inç ıru ı gede eger
ar b to mın döğüp ¹¹her gün bir dirhem iki dirhem bal ile y sikencüb n ile içse
¹²inç ıru ı gede b b urla an ki bir za metdüdür ırna lar içinde olur ¹³atı a rır ve atı
ancu olur ve g h olur ki gevdeyi ızdurur oñra ¹⁴ırna ı çı arur il cı an alma ve
müşhil içmek gerekdür evvel belüricek ¹⁵birez a n lu bın sirkeyle y ya m z
sirkeyle uralar barma ı ¹⁶ar içine y ovu u içine o alar bunuñla getmezse
müna a nesne- ¹⁷ler uralar t iriñlenüp de ile b b fuv ki inç ıru dur sebebi ¹⁸ac
olma dan y ço a m yemekden vey istifr dan vey ovu ¹⁹udan olur na n
ma c n[ı] yemek gerekdür ve b dem ya ıyla eker ²⁰içmek gerekdür ve anisun uyıyla
sikengüb n ezüp virmek ²¹gerekdür amm la f id vireler yeye ve eger astelik
oñında olursa

[23b]

¹mu aradur b b ura otın bi ürüp uyın içseler inç ıru in ²s kin ide amm
müd vemet etmeyeler göze ve men ye arardur b b ³na ne ma ak birle içseler eyüdüdür

b b25 ⁴ u'n-nefes bildürür

⁵b b devgenleç anın birez misk ve birez gül uyı atup içseler u' ⁶n-nefes giderür
b b ar bı urı ura otıyla bi ürüp içseler ⁷ u'n-nefes müf ddür b b her gün on
dirhem eker ılıca uyıla ⁸arı durup içseler müf ddür b b ab e ek südin içmek
⁹ u'n-nefes eyüdüdür b b u'n-nefes ya n nefes arlı ı ek er bur detden ¹⁰ve al ž
bal amdan olur il cı a m ve urı üzüm enc r persiy - ¹¹v n ve egir ve gök an⁴⁶
dibin ve benef e ve r zy ne to mı ve buyan ¹²dibi her gün aynadup sükkerle y bal
üzerine süzüp içüp ¹³bi ürmeğ gerek andan müşhil ile bal amı gidermekdüdür ve her gün
benef e ¹⁴ile ve ar b-ı z f içmek gerekdür ve u ayıca u yerine bal uyın ¹⁵y cül b
uyın ve abı oyulmı aynamı a m uyın içmek gerek ¹⁶eger yub setden y

⁴⁶ san: metinde uyın 23b/11

sevd dan olursa sükkerle cev- b ve ar b-ı ¹⁷rumm n ve [t] ve lis nü' - evr uyi ve ar b-ı n l fer içeler ve sevd yı ¹⁸ish l ideler eger i de olursa i i gidermege il c oluna ve ¹⁹da ı u'n-nefes ek ilerden ve uzlu ve t z nesnelere ve yel ider ²⁰nesnelere perh z ideler b b u'n-nefes bir al ž bal amdur ki ²¹ atı yürüyicek olur nefes alamaz amm eger öksürügi varsa il cı olaydur

[24a]

¹likin ar b-ı z f y ar b-ı benef e içmek gerekdür cev- b b dem süd ²ile a ile eker ile yeye üç-günde bir amm ma gire ³boynına b dem ya ın dürteler ve ızıl inek südin a ıldı ⁴gibi yere omayup fi'l- l içe eger degül ise heft-m ve ⁵vireler ic bet ide b b b li olmadı o lan sidüğün ⁶ olan ki iye içürseler müf d ola b b otuz güne degin ⁷günde evvel iki dirhem neb t sükkerin dögüp ılıca uyıla içseler ⁸uyuz za metine u'n-nefese f ide ide mücerrebün b b ⁹kimn nı dögüp sirkeyle ve uyıla arı durup ab la içseler ¹⁰ u'n-nefese f ide ider b b ı r an dikenini aynadup bala ¹¹ atup yeseler u'n-nefese müf ddür b b sirkeyi ısıca iken ¹²içseler u'n-nefese müf ddür b b bir ki i u'n-nefes olsa ¹³öksürügi olsa yılan ya du ınuñ kökünü bal ile aynadup ma c n ¹⁴ide bir b dem mi d rı ac arnına yeye if ola b b u'n-nefes ¹⁵her ab iki dirhem burça to mın a zında dutsa tam m ıslanınca ¹⁶ oñra çeyneyüp yudsa n fi dür b b u'n-nefes için bo a ¹⁷dikeninüñ amusını dögüp uyn çı aralar ve gül uyi birle içseler ¹⁸ if ola

b b26 ¹⁹b b öyken ve ciger a rısın ve südde a v lin bildürür

²⁰b b r sen⁴⁷ ar bin içmek öyken a rısına ve ögürüğe müf ddür ²¹ r[ ] nı iki dirhem döge uyıla içse öyken a rısına müf ddür

[24b]

¹lis nü' - evr öyken a rısın giderür eger bal erbetle içseler gide yemi i ²sirkeyle murabb olmu dur cigerün süddesin açar d rç n da ³cigerün süddesin açar m ü'l- u l cigerün süddesin açar ara ⁴no duñ uyn içmek ba ırda ⁵süddeyi açar r zy ne südde açar ⁵fınu yemek ve atlu b dem yemek süddeyi açar b b eger yemeyenlere uyıla ⁶ı latsalar üç gün dursa andan ol uyi içseler süddeyi açar ⁷ve ba da ⁸ı çıbanları

⁴⁷ r sen: metinde r sde 24a/20

urudur ve gözün n rın arturur ve ma deyi ve cigeri ⁸ av ider ve uzun ısıtmalara f yide ide b b südde için ⁹ba kerefes yeyeler eger bi ürüp yeseler de c yizdür b b[27] v z ¹⁰açılmasın ve bo az bo ulmasın ve gökçek olmasın bildürür kelem to mindan ¹¹bir mi d r alup çeynese da ı uyın yudsa ba lanmı v zı ¹²açıla b b pi mi o an ni sta ile yese v zı açıla ve ¹³ögürügi gidere eger v z utulma ar retten y yub setden olursa ¹⁴cev- b ve benef e ve ar b-ı n l fer ve ar b-ı ulv ır -ı an ¹⁵uyıyla ve birez a n ayva çekirdegi lu bı içürelər id sı n m- ¹⁶biri t yumurda ve isfana ve ri te ve semüz otı ve avu r- ¹⁷b sını atlu b dem ya ıyla ve kere ya ı ekerle yeyeler eger bur detden ¹⁸olursa vey bal amdan olursa ar b-ı z f bal uyi vire- ¹⁹ler ve bal am olan u'n-nefese didüğümüz il cı buña da ı içürel- ²⁰ler enc r ve urı üzüm ve bal ve köknar içi yeyeler ve bal amı ²¹ish l ideler ça ırma dan ve tozdan ve dütünden a ınalar

[25a]

¹bo az bo ulma il cı ar retten ve yub setden olan il cdur v zı ²dutulan kimesne ek i ve uzlu nesnelere den ve tozdan ve tütünden ve ay ırma dan ³i tir z ideler b b kerevez uyın nu ır ile yo ura da ı ar ara ide ⁴v zı b ider b b v zı açılma için birez ket n to mı dögölmi ⁵ve elekden geçmi ola birez çekirdegi çı mı ızıl üzüm ve birez köknar ⁶içü kim arılmı ola ve birez findu içü kim atı çı mı ola bal ⁷ile ma c n ideler ac arnına bir a u yeyeler ba lanmı aç a b b ⁸ac ile ab dan turb yese v zı açıla b b ac arnına pi mi ⁹ke r yeseler v zı aç a b b bir ki inüñ v zı utulmı olsa açma ¹⁰içün be dirhem avlinc n be dirhem d rç n on dirhem anisun ¹¹cem sin mu kem dögüp uyıla aynadalar andan oñra kefi alınmı bal ¹²ile arı dura acla ab bir aç gün içile mücerrebdür

¹³b b27 ma de a rısın ve uvvetin ve a fın bey n ider

¹⁴b b d rç n ma de a rısın giderür na n yı sirkeyle dögüp ma deye ¹⁵ursalar s kin eyleye gül ar bın a mdan oñra içseler ma de a rısın ¹⁶gidere eger o ul otinuñ ya yapra ın yeseler ma deye uvvet vire ¹⁷d rç n ma deye uvvet virür [bö]gürtlen yapra ın dögüp a f ¹⁸ma deye ursalar av ide ar b-ı limon ma deye uvvet virür ¹⁹gül uyi gerek içsün gerek yalasun ma deye uvvet virür b b ²⁰ma de a rısınuñ sebebi y ar ret lib olma dandur al meti u ama ²¹ve ma de[de] a m göyünmek ve ma de ıssı olma il cı oru ar bı

[25b]

¹ve ar b-ı tuff ve ar b-ı umm ve ar b-ı Hind ve ar b-ı limon ve ar b-ı ²verd-i ar y gül uyıyla ezüp içmek gerekdür id ların oru a ı ve n rdeng ³a ı ve um ve z rb c ve alma ve arm d ve ayva ve k sn gül bla dögüp ⁴birez sirke atup urma gerekdür vey d bur det lib olma dandur ⁵al meti ço geñirmek ve a mı geç ha m olma ve er u ama ve a m ⁶ma de[de] ek imekdür eger yil varsa ma de uruldama dur ve a rı bir arada ⁷urmayup areket eylemek ve inç ırma dur il cı ıssı ma c nlar ve a ız ⁸ve d ve anisun ve r zy ne to mı ile gülbe eker y güleñüb n yeyeler ar b-ı ⁹u l ve t runc abı ar bın içmekdür id sı fer r c y avu ¹⁰y serçe y gögercin yavrusın yemekdür y o la eti biry n idüp ¹¹avursa a ız y fülful ve zenceb l aranfil birle yemekdür ve ma de üstine ¹²birez anisun ve urı gül ve d dögüp zeyt ya ıyla arı durup ¹³ıssıyla uralar ovu udan a ınalar r zy ne aynadup u yerine ¹⁴içmekdür ve ovu nesnelere perh z etmekdür y afr lib olma dandur ¹⁵al meti a zı acı olup ve gönli dönme ve u ıca afr u ma dur ¹⁶y sevd lib olma dur al meti ha m a f olma i tih av ¹⁷olma ve u ıca sevd u ma dur il cları afr yı ve sevd yı ¹⁸müşhil birle ve u ma ıla gidermekdür ve ar retten olan a rıya didügümüz ¹⁹tedb ri etmekdür bal amı lib olma dur al meti i tih a f olma dur ²⁰ve gönli dönmekdür ve ek i ek i geñirmekdür ma de dönme ve t z nesnelere ²¹rz lama dur u ıca bal am u ma dur ve beñzi a lı a m yil olma dur

[26a]

¹ il cı bur detde olan a rıya didügümüz nesnelere eylemekdür ve r zy ne ²to mı ve kerefes to mı ve t runc abı ve urı gül ve fülful ve sa ız ve d ve zenceb l ³ar b-ı ma c n terk b idüp ıssı uyıla içmek gerekdür y gice ⁴yemek gerekdür ve küll ovu lu dan ve bal amdan ve yelden olan mara lara ve ⁵sanculara bu tedb ri etmek gerekdür ve eger ma de a rısı ma dede ⁶f sid a m olma dan olursa ı ı uyıla t zcek u ma gerekdür ⁷oñra miz ca göre tedb r eylemekdür b b her kim turb to mı yese ⁸ma desini av eyle[y]e ve da ı mu telif yelleri ma desine süre gidere ⁹Bu r ek m eydür her kim arımsa ı ço yese ma desini p k eyleye ¹⁰ve el aya ditremesin gidere ve f lice ve süst-end m olana menfa at ¹¹ide b b ma de a fına zenceb l perverdesin

yeye ve ma c n-ı ¹²kimm n da ı müf ddür amm evveli budur ki ma deyi istif
etdüreler ve ¹³bu mara da ek i y al ž a mlar yemeye la f id lar yeye üstine ¹⁴bir
iki ade ar b-ı rey n içe b b bir kimesne a f-i ma de ¹⁵ il eyleyüp yedigi
a mı ha m etmeyüp girü u sa gerekdür ki ¹⁶urı ögölmi na ne ve döğölmi
aranfil alup bu ikisin rb ya ¹⁷oyup bir aç gün isti m l etse n fi ola mücerrebdür
b b ¹⁸na n yı yemek ma de a fin giderür i tih getirür yemege saçup yeseler ¹⁹ma de
ha m[ı] av ider ek i geñirmegi gidere def ider b b eger ²⁰ma de u ma dan a f
olursa bir p re bezi gül uyına ı ladup ²¹ma de üstine urma gerekdür b b ayva ar bı
u ma ı men

[26b]

¹ider usuzlu ı giderür ma deye f sid olmaz süm ma deye dim da ²[uvvet] virür
i tih getirür göñül dönmeçlik ki afr dan ola anı s kin ider

³b b28 ⁴a m ha m olmasın olmamasın bildürür

⁵o ul otinuñ yapra ın çeyneseler a m ha m ider d rç ni yeseler ⁶a mı ha m ider
b b sa ız çeynemek a mı ha m ider na ne ⁷a ma i tih getirür ar n çeyne[y]üp
a ızda dutsalar i tih getirür ⁸b b to me oldur⁴⁸ ki ma deden a m f sid ola eger
u ma ve ⁹ish l ve a a da ı olursa hay a dirler il cı a m ma dede ¹⁰f sid oldu ın
bilicek ıssı uyıla u ma gerekdür ve ol gün id yı ¹¹terk etmeçdür gice ar b-ı verd-
i ar içmeçdür iki üç-gün uvvet ¹²gelince ar b-ı verd-i ar ve ar b-ı rumm neyn-i
muna na içeler ve ek i ve bı ¹³yemi ler yedürmek gerekdür arına b b nec ya ın
dürteler ve na na ve kerefes ¹⁴ar n yedüreler ve hay a uy udan yegrek nesne
yo dur ¹⁵b b B r ek m eydür her kim tur bı acla yese ma desini av ¹⁶eyleye ve
bal amı gidere to me olup a m siñdirimine a ž m menfa at ¹⁷ide ve v zını da ı aç a
b b d r-ı fülful döğüp a ma saçup ¹⁸yeseler anuñ ararın def ide gidere ve ha mı t z
eyleye da ı ço ¹⁹ası vardır b b na neyi eger yemege saçup yeseler ma deyi ²⁰ve
ha mı av ide ek i geñirmegi gidere ve fera eyleye b b ²¹afsentin ki pelin dirler
aynadup üç ab içseler i tih yı

⁴⁸ oldur: metinde 26b/8

[27a]

¹ av ider ve ma de a rısına ve yara na f ide ider b b d r-ı fülful yemege ² açup yemek t z eyleye ve gögsi il dan a laya ve levni gökçek ³ide ve sevd yı s nlı a çı ara ve göz⁴⁹ arardu in gidere b b avlinc nı ⁴yemege saçup yese ovu ma deye ve cigere müf ddür albi ve çigeri ve ⁵ma deyi av eyleye ço ek imegi f ide ide bedeli d rç ndür ⁶b b za fer nı yemege açup yeseler r ı fera ve albi av ⁷ide ve a mı ha m⁵⁰ ide ve göz berdesin gidere göze cil vire ve ⁸süddeleri aç a amm ço isti m l etmeyeler b b hay ayı ve ⁹ish l bildürür bilgil ki hay anuñ ço yemekden olur ma de- ¹⁰nün uvveti kesülür a m ek ür geñirür ve ish l olur yüregi geçer id sı ¹¹ferr cı söğülme eyleyeler tekr r süm uyıyla aynadalar mersin to mın ¹²ve ayva do rayup atalar yet bi e birinci avurup içine bira- ¹³alar ma ak ve d rç n atalar yeye amm içdüğü ar b-ı na na ar b-ı mersin ¹⁴ar b-ı ayva içe ba ılar eydür bir mi l ur -ı kehrüb döğüp rufadan ¹⁵yumurda ile ab içe içi geçdüğün da ı kese

b b29 ¹⁶ u ma ı ve u mama ı bildürür

b b bir ki inuñ a ey nı olsa ya n ¹⁷ u ar olsa ba la n fi dür u masın giderür b b eger ek i ¹⁸almayı ve atlu almayı döğüp uyın içseler a ey nı giderür ya n ¹⁹ u durmaz gerekse bal am ki i atlu alma yese ve afr v ki i ek i ²⁰alma yese a ey nı keser giderür eger bir ki i d yim u ar olsa ²¹ma dede a m dursa süm ı kimm nla yum a döğüp

[27b]

¹ ovu u ile içse u du ın kese amm eger u ma mur d idinse ²turb to mın döğüp u ile içe vey bal erbetiyle y d südle içe ³ne- adar ma desi berk dem ise u dura b b u ma ⁴isteyen kimesne balla turb yese üzerine ılıca u içse u a ⁵müf ddür b b u ma isteyenler bir mi d r süd alup oca da bi ürüp ⁶ve bir a u çörek otı eküp döge da ı südi arı durup aynada ⁷içe çörek otın ve südi hep bile içe ab la ac arnına ⁸içe bir zam ndan oñra gönli bulanur p re p re bal amlar u a ⁹ço f ide bula amm südi atı ıssı içmeye ovudup ılıca la içe ¹⁰ba ılar ba al-ı un ul ma c nın yeyüp u arlar u durur b b ¹¹turb to mın oyun südiyle y sirkeyle v fir içseler ve

⁴⁹ göz: metinde gün 27a/3

⁵⁰ ha m: metinde hażm 27a/7

birez abr idüp ¹²dursa fi'l- l u durur amm ac arnına içe hem amm mda etmek
¹³ef aldür b b ura otın ara üzüm aynadup uyın amm mda ¹⁴v fir içe ba de'z-
zam n u a ço f idesi vardur ve on yıllı ¹⁵bah ı giderür b b istifr dan oñra birez
ovu uya sirke atılmı ¹⁶ola onuñla a zın ve burnın yuya ki bu rı ba a çı ma a
¹⁷omaz ve eger atı u ma dilese gözleri üzerine gül b ı lanmı penbe ¹⁸ba laya ve
olin da ı ba laya ve istifr dan oñra alma ar bın y gül ¹⁹ar bı içmek gül bla
eyüdür ve ba ılar u du dan- oñra gülbe ekeri ²⁰v fir ma ak arı durup yese b
menfa at ide dimi ler b b ²¹bal am miz clu ve ovu miz clu ki iler riy etde ve
a mdan evvel u alar

[28a]

¹ve ıssı miz clu ki iler a mda ar bdan⁵¹ oñra u a b b turpı hav nda ²dögüp uyın
alalar da ı amm ma varup ol turpuñ uyından ³bir ade içseler u dura bal amı ve
a zından gelen ara uyi gidere ⁴b b yemek yeyüp u ma isterlerse uzsuz e[ri] te
gibi ve sirke- ⁵siz uzsuz ba keb bı yeyüp üzerine v fir ılıca ular içüp ⁶ u a b b
eger turpı a mdan evvel yeseler a mı ya ar ve def ⁷ider u ma götürür b b
istifr dan oñra ıd la f ve eyü ⁸olma gerekdür ferr c-ı keb r yeye iki üç gün
ek iler a nma gerekdür ⁹b b u ma dilerse u durıcı otlarla uzsuz eri- ¹⁰ teyle
istifr ide a l ıd yı ço yeyüp ve ılıca uyi ¹¹ço içüp u ma gerek

b b30 ¹²göz a rısınuñ dürlü dürlü il cların bildürür

b b eger um ı ¹³gül uyıyla ezüp göze çekseler göz a rısın gidere eger ızıl a aç
¹⁴yapra ın ya iken bir aç kez göze ursalar ola b b ¹⁵kerefes ve benef e dögüp
gözi a rıyan ki i üstine ura ¹⁶n fi ola b b S retü'l-Mün fı n her kim bu s reyı göz
a rısına ¹⁷o usa if ola eger ba layı yum a dögüp ar rden ¹⁸geçürüp göze çekseñüz
ara u enmi def ide ya n men ide ¹⁹eger snı bal ile arı durup göze çekseler
göze inen uyi ²⁰men ide eger ardalı bal ile uyıla arı durup göze dürtseler ²¹ aba
alıñlı ın gidere eger leg[leg] bo ını alıñ yum a idüp

[28b]

¹göze çekse a ını gidere eger ki n c uyıyla gül uyın atup göze çekse ²göze olan
abarcu ı gidere gendene yapra ın ve çiçegin dögüp i[ ]mi ³göze ursalar ola b b

⁵¹ ar bdan: metinde ar ndan 28a/1

urlengüç beynisin alup bal ile ⁴göze çekseler a lı ın gidere z yil ide gelincik çiçegin döğüp uyun ⁵göze çekseler a lı ın gidere u ki o lancu lar gözinde ola ⁶um ıla elli dirhem uyu pi ürüp t uvveti uya çı inca andan ol ⁷uyı an olan göze damzursalar anın kese b b a an ⁸uyın döğüp ı alar bir bezden süzeler ber beri gül uyuyla arı d- ⁹urup göze a dü mi ki inüñ gözine ı alar yet mücerredür ¹⁰ter anisun uyun göze çekseler a lı ın an sebebiyle ol mı dur giderür ¹¹gerek eski olsun gerek yeñi olsun b b keklik ödin⁵² ber ber ¹²misk ve delüksüz incü atsalar döğüp göze çekseler gözde olan ^{13a} ı gidereler ı ır boynuzın yüzük eyleyüp da ına göze a ¹⁴dü diyse gidere eger bu r-ı meryemi göze çekseler n rı a f ¹⁵olmı gözün n rıñ ziy de ola yüze[r]ligi bal ile y ar b ile y avu ¹⁶ödiyle ısıca idüp göze çekseler a fın giderür b b ¹⁷d rç n döğüp göze çekseler⁵³ a fın giderür altını göze çekseler ¹⁸av ide b b keklik ödin ve a gözün sūd ile aynadup ¹⁹göze çekseler gice gündüz gibi göre b b ebemgümeceñün buda ların ²⁰çigle çeyneseler azacu uzla göze çekseler gözde olan n - ²¹ır etin gidere eger göz yumrılayup a ra dökülse eyüdü eger

[29a]

¹eger nergis uyun a raküs(?) olan göze çekse n fi dür ni ta ²gözde olan ya ı keser zifti göyündürüp gözi dütüne dutsa ³gözden gelen ya ı [keser] eger yarasa anın göze dürtsele ya ardu ın ⁴kese b b eger göz a rısı güne de yürümekden oldıysa afy n ⁵mı ırı o ulaya ve birezin gözine dürtüne ve eger te e ar u otur- ⁶ma dan gözi a rısa il cı al amlu ye[ye]cek yemekdür b b ⁷göze a dü se y ara u ense y onu olsa gerekdür ki ⁸çekik beynisin panbu a alup a layalar cet va tında bir ⁹a u içinde ezüp uyun ol göze amzuralar bir aç nevbet ¹⁰etseler All h te l nuñ in yetiyle if ola b b ayunuñ anın ¹¹göze çekseler aba da ıl bitürmeye r zy ne uyun aynadalar ¹²bal gibi ola andan göze çekeler görmesin ziy de eyleye r zy ne ¹³yemek ve göze uyun dürtmek gözi t z ider b ider balı ¹⁴göze çekseler n rdan artura zenceb l göze n rın t z ider ¹⁵eyü ider d rç n döğüp elekden geçürüp göze çekseler žulmetin ¹⁶gidere ekeri göze çekseler arañulu ın gidere cil vire b b ¹⁷ayy-ı [ ]lem yapra ın döğüp gözde olan çıbana ursalar gidere ¹⁸b b it üzümü yapra ın bi ürüp göze it dirsegine ¹⁹ursalar tam m f ide ide b b göz a rısıçun çe mezeni alup ²⁰mu kem

⁵² ödin: metinde ördin 28b/11

⁵³ çekseler: metinde 28b/17

dögesin un gibi ola elekden geçürüp gül bla mu kem arı-²¹ durasın melhem gibi ola
ba deh yeñi panbu üzerine

[29b]

¹sürüp andan çal oyun yatup gözin yumup üzerine ura eyüdür ²mücerrebün b b ib
kit bında eydür evvel ki a ru yumurda a ı[y]la ız o lan ³emzüren süd oylar
a rıdu ça bunuñla s kin ideler ve gözi t zcek ⁴ılıca uyıla yuma gerek dim ı tam m
arınur göz a rısı ⁵olmayınca amm ma girmeye ve gözi büyüyicek gül uyıyla
yuma ⁶ma İdür dimi ler eger göz a rıma oñına göze a dü erse ⁷dim ı an
alma a ve müşille ten ıye etmek gerekdür ve ba ı dev larda ⁸eyü ola eger gözde
dü en yuf a olursa bu il clar c ızdür ⁹eger alıñ olursa getmez za met çekilmeye
b b anlu göz ¹⁰a rısına ırım memleketinde bir lim ki i görmez oldum deyü a lar
bu il cı ¹¹etdi ertesi apa a oldı inanmı dur terk b budur üç-dirhem ¹²eyü ızıl
no dı azacu oca da ızduralar avuralar ba deh döğüp ¹³elekden eleyeler da ı üç
dirhem o üzerlik to mı azacu avuralar ¹⁴döğüp eleyeler ar r elekden geçüreler
da ı ikisin birbirine arı durup ¹⁵gül uyıyla mu kem yo uralar aba ı üzerine
yapı duralar bir bezle ¹⁶ba layalar gice ile çal oyun yatup ab nam z va tında
gidereler ¹⁷eger bir kez etmekle olmazsa tekr rca ideler mücerrebdür ib kit bında
¹⁸eydür göz a rısı sebebi an lib olma dur al meti göz ızma ve ¹⁹i mek ve
amarlar olu olma ve çapa ço olma ve aba lar birbirine ²⁰yapı ma ve duluñlar
ancıma bunuñ il cını ifalden an ²¹alma dur eñseden ve baldırdan ac mat
etmekdür a gözi

[30a]

¹a rısa a elden alalar ol gözi a rısa ol arafdan alalar ²vey d afr lib
olma dur al meti gözün ızıl olma dur aru- ³lu a m il ola ıssı olup anca anca
gele ve aba lar birbirine ⁴yapı ma dur il cı afr yı ish l etmekdür vey d bal am
lib olma dur ⁵al meti göz rengi a olup aba lar birbirine yapı a ve a rısı az ⁶ola
bunuñ il cı bal amı ish l etmekdür ve gözi a rıyan kimesne ⁷dütünden ve yelden ve
atı aydınlı dan ve a nesneye ba ma dan ve al ž ⁸ id lardan ve gendene ve o an
ve arımsa ve kerdeme ve mercimek ⁹ve uzlu ve ek i nesnelere sirke gibi ve ba a

ya sürmekden ¹⁰ve ço uyuma dan⁵⁴ ve gündüz uyuma dan ve a lama dan ve ¹¹ço uyanu lu dan perh z ideler z r bunuñ gibiler a lı ında ¹²da ı göze ziy ndur ve d yim ab atı fla ve u ne-i leyyine ve mutavassı ¹³ile tely n eylemekdür ab olma a omama gerekdür ve göz a rısına ¹⁴ya du ı yüksek eyleyeler ve ar a üstine yatma gerekdür göze ¹⁵ara vey gök dest r a alar ve arañura yerde oturalar ¹⁶her gice gülbe eker ma c nına benefsec atup yemek gerekdür ar b-ı ¹⁷n l fer ar b-ı benefsec içmek gerekdür id sını ri te yeye et ¹⁸yemeye meger uvvet olsun deyü pirinc rb sın yeye et yemeye ¹⁹n m-biri t yumurda yese c yizdür b b o an uyn gözine ²⁰çekse eb-k rlu ın gidere b b rey nı ço o lasa gözi ²¹r en eyleye b b enük beynisin bal ile arı dursa

[30b]

¹ a f göze çekseler uvvetlü ola n rlanab b müste a avratuñ ² anın göze çekseler a ın gidere b b gözde il bitse hüdhüd anın ³gözine çekse ayru il bitmeye b b ba ı göz a rısı-kim ıssıdan ola ⁴bir aç kerre t ze t ze ı ır etin ursalar ar retin ve anın ve a rısın giderüp ⁵ eyleye b b ovu dan y yelden a rımı göze eger bir aç kez bal ⁶ oysalar anın ve a rısın ve i in gidere b b imdi o mı ⁷o lanuñ evvel al ž itdügi nec seti urudup döğüp elekden geçürüp ⁸gözine sürme çeker gibi çeke gözdeki a ını gidere ı at bula b b ⁹göze arb do unsa berki üp an dökse evvel ifal amarından ¹⁰ an alalar m mı bez rle ovalar yum a ola göz mi d rı ya ıca ¹¹ideler ısıca eyleyüp bir aç kez eyleyüp göze uralar amm neb t ¹² ekerin döğüp göze ekeler bir aç kez t kim anın arıda b b ¹³remed ki göz a rısıdır bu bir illetdür ki ba dan iner gözi anla ¹⁴ öldürür ve sancar ve aba ı i er ba yu aru aldurma ı sevmez ¹⁵evvel-emrde y amarından an alalar y m u'l- ayndan y ifalden ¹⁶üç günden- oñra bunı ideler üzerlik to mı unn b ile dögeler ¹⁷ p ve er a(?) ya ıyla⁵⁵ döğüp birbirine atalar da ı panbu a ¹⁸dürtüp ısıdup giceden uralar ab a degin ura ¹⁹ ar b-ı n l fer y ar b-ı unn by ar b-ı benef e içüreler et yemekden ²⁰ve süciden ve yo urtdan ve urı otdan perh z ideler gözine ²¹mel kiyye(?) y cev hir-i t tiy oyalar bir aç gün ideler if ola

⁵⁴ uyuma dan: metinde uy uma dan 30a/10

⁵⁵ ya ıyla: metinde ya laya 30b/17

¹⁷b b32 ula a rısın ve a ırlığın ve gü- ¹⁸rüldüsin ve çinildisin bildürür
b b b b nec ya ın ula ¹⁹a rısına v fir süreler n fi ola b b gül ya ın ılıca ²⁰idüp
ula a damzursalar ıssıdan olan a rıya f ide ²¹ide b b acı b dem ya ı ula a rısına
müf ddür a ya ı

[32a]

¹ ula a rısına n fi dür b b ura otı sevd dan olan ula ²a rısına müf ddür erigi gül
ya ıyla bi ürüp ula a rısına damzu- ³rsalar n fi dür siñirlüçe yapra ın uyn ula a
damzursalar a rısın ⁴s kin eyleye v'eger uyn ula a osalar eyüdür b b a uzi
⁵sirkeyle ula a damzursalar a rısına müf ddür b b aba uyn ⁶ıssıdan olan ula a
damzursalar gidere keçi südin ovu uyıla ⁷ ula a rısına damzursalar müf ddür ve
ek m eydür F ti a S resin ⁸bir p k k zeye yazsalar gül ya ı ile yusalar a rıyan
ula a ⁹damzursalar a rısın gidere enc ri ardal ile ki ud[a] ısıca ¹⁰olmı dur
arı durup ula gürüldüsin gidere ardalı enc rle ¹¹dögüp ula a ursalar gürüldüsin
gidere sirke bu rına ula ın ¹²dutsa çinledigine müf ddür ve acı b dem ya ı ula
gürüldüsine ¹³çinledigine müf ddür afy n uda ezüp ula gürüldüsine bir aç ¹⁴damla
damladalar s kin ola turb uyn keçi ödiyle arı durup ¹⁵ovu dan dutulan ula a
damzursalar n fi ola b b gelincik dibin ¹⁶aynadup uyn alalar ula a damzuralar
ula ı aç a sirkenün bu rı ¹⁷kim e itmekde müf ddür b b ter anisun yapra ın dögüp
uyn ¹⁸ı salar ula a damzursalar açıla b b h n ödin avurup ¹⁹uyıla ula a
damzursalar a ırlı ın gidere b b urduñ ²⁰ya ını anla arı durup a ır ula a
damzursalar a ırlı ın ²¹gidere b b oçuñ ödini ısıdup a ır ula a damzursalar

[32b]

¹ if ola b b sarımsa ı dögüp uyn alsun da ı oyun ödiyle ²aynadup andan ula a
damzursalar ula ı açıla b b gelincik ³çiçeği uyn alup a günlük atalar merhem gibi
ola andan ula a ursalar ⁴içinden ya çı up iriñ kesile n fi ola b b sirke ısıca idüp
⁵ ula a damzursalar n fi dür b b ek i en r çekirdegin bal ile pi ürüp ⁶ ula da ⁵⁶
çibana ursalar müf ddür b b it üzümü yapra ın ⁷uzla dögüp ula dibinde çı an ba a
uralar müf ddür a m ⁸ ula ardında olan çibana ursalar n fi dür b b ula dan ⁹an
a ar olsa sa ır olsa oru uyn bal ile arı durup ¹⁰ula ına ursa if ola b b ula

⁵⁶ ula da ı: metinde قولاً غمدغى 32b/6

dutulmasına av an ¹¹ya in bir p re panbu banduralar da ı ula a o alar ura bir s atden ¹²ziy de urmaya ve da ı a o an uyın amzurma eyüdür⁵⁷ b b ¹³ ovu oyup ula a rısa y çinlese y gürlöse ar b-ı ¹⁴us amdus ve ar b-ı limon ve ar b-ı benef e ile mu l b⁵⁸-ı mun ic ezüp ¹⁵içeler gice gice ma c n-ı benefsec y gülbe ekerle y d ı r[ ]f l-i a r ¹⁶yedürel et yemeye ula a acı b dem ya in ısıca la ill atı ıssı ¹⁷olmaya damzuralar ab atı d yim tely n eyleyeler bunuñla olmazsa dim ı ¹⁸müşhil ile bal amdan ten ıye ideler eger ula dan iriñ a arsa ¹⁹ula a üç dirhem cül b bir dirhem atlu b dem ya in atup eski ²⁰panbu ıla damzuralar girü ol eski panbu ı ula a dürteler b b²¹ ula içinde ba olup iriñ gelürse gelincik çiçeği uyına

[33a]

¹a günlük atup merhem idüp ula a uralar f ide ıla b b ²ula dutulmasına ve sancusına ve a rısına deñiz uyın aynadalar da ı ³dutulmadu opra parda[ ] içine oyalar da ı ula inı barda a zına ⁴dutivire bu ı içerü gede mücerrebdür b b atun tersini t ze bıra du ı gibi ⁵alup a ır ula a o alar bir niçe kerre ideler a ırlı ı gede b b ⁶turp uyın oyun ödiyle arı durup ula ina damzura ol ⁷ula a ki [u] enmi dür uyın çeke çı ara b b ula a rısıçun ⁸kertenkelenün a aya in ula a o a a rısın gidere mücerrebdür ⁹b b a sa an u inuñ beynisin bal ile arı durup e itmez ula a ¹⁰ oysalar açılıp e idür ola b b ula sancusına buza u sidüğün ¹¹ amzuralar ola b b ula illeti ovu dan y yelden olur evvel ¹²ayaric-i fay arayla ten ıye-i dim ideler amm ol kim süddeden y yelden ¹³ola ba ı a rılanup ve ula içi gürlüder il cı bir deng ferfiy n ¹⁴ve çünd-i b dester buçu dirhem abr-ı su u uri ve ma ak bir dirhem bunları ¹⁵dögüp ı ır ödiyle sa ideler acı b dem ya in atup ula a amzura- ¹⁶lar amm eger ula da ar a olsa ba a rıyup sancsa içinde ¹⁷iriñ ve anluca u a ar olsa ve o ar olsa il cı sirke ¹⁸yedi dirhem bal sekiz dirhem jeng r iki dirhem evvel [sir]keyle balı ¹⁹ aynadalar jeng rı üzerine oyalar ar un ar un arı dura t kim ²⁰ ızıl ola andan fet l idüp eski panbu a dürteler ula ina ²¹ o alar günde iki kez ideler t kim ol irin ve u arınup gede

⁵⁷ eyüdür: metinde ider 32b/12

⁵⁸ mu l b: metinde m l 32b/14

[33b]

¹amm ula da urd olsa eft l yapra ın dögeler uyn alalar abr-ı ²su u uri ma m de sirke da ı atalar birez sa ideler ula ina amzurular ³ol urd hel k ola b b ula a rısı udan y yelden olsa ⁴sebebi amm mda u girmekdür y uda oynama dur y d terlemek ⁵ oında yel alma dan olur ni ni budur ki a rır ve ancar ve hem acı ⁶görölür il cı evvel ifal amarından an ala ki olındadır ve birez bar- ⁷da in oca a oyalar t kim ol bu ula a gire eger atı za met ⁸idüp a rırsa eft l çekirdegin içi ve acı b dem dükelisin ⁹zeyt ya ıyla aynadup süzeler ula ina amzurular ola ve eger ula ı ¹⁰dutulup e itmez olsa aru u gelse sebebi yelden y udan ¹¹olur il cı eger e itmezse oyun ödiyle turb uyn birbirine ¹²arı durup ula ina amzurular aç a vey d rey n dögüp b dem ¹³ya ıyla ula a amzurular aç a ve eger t ze e itmez ula olsa ¹⁴iki dirhem ço an yese n fi ola b b eger ço dan dutulmı ¹⁵ula olsa bir yıldan artu e itmez olsa ura otın r zy ne ¹⁶ile yalıñ bir a [z]ı ar aba osalar uciyla y uyıla y zeyt ¹⁷ya ıyla ol abı doldurular ve a zını am r ile berkideler öyle-kim bu ı ¹⁸çı maya ve oca da aynadalar t ol oydu ları uyuñ yarusı ¹⁹evz nı alınca andan oñra oddan çı aralar ve ol am rüñ orta ²⁰yerinde igne div tle delsele öyle-kim bu ı çı ar ola ve t z- ²¹cek ula in ol ısica bu ı üstine duta t kim ol bu ula ı

[34a]

¹içine vara ba deh ula ın bürüye bir zam n yata ne-deñlü e itmezse ²ula elbette açıla ve eger bir kerre etmekle açılmazsa bir aç def a ³da ı ideler açıla b b eger ula a urtcu az y ayrı nesne ⁴girse za met etse eft l yapra ın dögüp uyn alalar ⁵ula a amzurular ol nesneyi öldüre çifte ile y çengel ile ⁶çekeler çı aralar gede ve eger ula a giden görünürse ü endürmeyeler ⁷ya la ula ın doldurular ve ol yanına ba ı a alar gelür iner ⁸ve ula ın çekeler gelür görükür ve çengel ile çekile çı aralar al ⁹ola b b ula a rısına evüñ a r yerüñi aldurup evi süpüre ¹⁰ba deh ol süpüründü[n]üñ tozını elekden geçüre da ı bir çana a oyup ¹¹üzerine mu kem ıssı u oya da ı ula in ol ıssı uyn bu ina ¹²duta eyüdür b b a r nı ula a dütsü eyleseler içindeki urt- ¹³ları çı ara b b urna dilini e itmez ula a o salar a ır- ¹⁴ligin gidere b b ula za metine ve e itmedüğine a o anı bi ürüp ¹⁵içinde ovudınca bu geregin alup bez r ya ina bandurup ula ina ¹⁶o a amm atı ıssı gerekmez müf ddür b b

ula a il c idicek⁵⁹ 17 oñında ısıca dutma gerekdür bir aç gün nesne ile arup
¹⁸ba lama gerekdür bu nesne il c idüp oñında açu duta yaramazdur ¹⁹ u
ovu gün ola b b ula a ırlı ina bir p re o anuñ ²⁰bir iç abına bir mi d r zeyt n
ya in oyup oca da külegi ²¹ or üzerinde oya bu zeyt n ya ı yap yap aynaya
o an

[34b]

¹pi ince ba deh çı arup birezcük ovuda öyle-ki ılıca ola andan ²bir bıça ı
ula inuñ delüğine dürtüp ol bıça uñ demüri ucında ³be altı damla bu ya ı damlada
da ı bu ya ı arup yata mücerrebdür

⁴b b33 ⁵yürek a rısına müte allı mara laruñ il cın bildürür

⁶ber[ ]-i s yemek yürek a rısına eyüdür me lay ulus yemek eyüdür ve ber -i
⁷ s dan birezin yeyüp birezin a rıyan yere bir p re ya u etseler ⁸bezle ol yürek a rısın
z il ola egir yemek eyüdür b dem yemek ⁹eyüdür b b findu ısıdır ya dur ol yürek
a rısa-kim ovu dan ¹⁰ola giderür b b göbek burusu dirler sebebi ba arsu da yil
eglenmekden ¹¹olur ni ni or or ider ancar r atlı ıla yab na varımaz il cı ¹²evvel
u ne ideler ovu id virmeyeler a inalar n m-biri t ve ¹³ lye ve ke [r] ve
al am rb sın ısı otlarla yeyeler ve u yerine ¹⁴ ar b-ı benef e içe kerefes r zy ne
to mı anisun iks r-i ¹⁵ma ak günlük d rç n cevz-i bev v döğüp gülbe eker ile y
gülengüb n ¹⁶ile arı durup yeyeler eger afr dökülür olursa atı ancar ve uyi ¹⁷içer
ulı id vireler birez a n n renc n to mı lis nü'l- amel ve to mek n ¹⁸bunları
uyıla çal ayalar süzeler andan eker ile u yerine ¹⁹içe fi'l-cümle ar b-ı n l fer da ı
eyüdür içinde ur -ı eb r ²⁰ezeler n fi ola b b bir ki inuñ içi a rısa ve beñzi gözi
²¹ ap aru olsa böğürtlen dibin uyıla aynada içe if ola

[35a]

¹bir aç kerre ide b b her kim turb to mın yese arın a rısın gidere ²b b her kim ura
otin yese vey d uyin içse arın a rısın ³gidere b b bir ki inuñ yüregi a rısa
gülengüb n ile r zy ne v fir ⁴ aynadalar ısıca ıla içeler n fi ola b b gülengüb n
yürece uvvet virür ⁵ve içi ider b b a aç avununuñ ek i[si] ovu dur yürek
ditremesine ⁶n fi dür ve arın ba lar b b yürek yiline bir mi d r r zy ne to mı ve bir

⁵⁹ idicek: metinde içdicek 34a/16

⁷mi d r anisun dögüp uyuyla aynadalar da ı o udup birez eker⁸ atalar ab ab
bir aç kere içeler

b b34⁹ afa n ki yürek oynamasıdır anı bildürür

¹⁰b b o ul otinuñ yapra ın ya la yemek ve o larsa y ar bın ¹¹içmek yürek
oynamasın giderür zurunb d sevd [da]n olan afa na ¹²müf ddür iki dirhem burça
to mın alup ab ab a zında dutsa ¹³içse afa nı gidere gül uyu afa na eyüdür
gerekse yalasun ¹⁴gerekse içsün gerekse dürtsün b b a f r to mın yum a ¹⁵dögüp
bal ile ac arnına yalasa afa na n fi dür b b ¹⁶kimn n ıssıdır urıdır afa nı
giderür b b afa n ya n yürek ¹⁷oynama a f olma dandur al meti u ama ve
ab ve nefesi ¹⁸ser olma ve gögüs [dar] olma ve u alanma ve ovu hav
gelmeğdür ¹⁹il cı ar b-ı umm ve ar b-ı tuff ve ar b-ı n l fer ve ar b-ı
²⁰verd-i ar ve ar b-ı andal ve ar b-ı rumm n ve ı ır dili uyu ²¹ve gül uyu ve
to mek n içmeğdür ve gök benef e ve söğüt yapra ı

[35b]

¹ve ıy r ve mersin ve gül b ve k f r ve amr d o ulama gereğdür ıd lardan n r-
²deng ve oru a ın ve alma a ın ve alma ve ayva amr d yeyeler gögsine ³gül bla
be r-i a n lu bın uralar a ar ular atında oturalar ⁴göñli tefr eyleyeler u ayı
gidereler eger an lib olursa çı aralar ⁵sir ı tla içürelər vey d bur [de]t lib
olma dandur al meti ıssı ⁶nesnelər gelmeğdür ve beñzi ar b olma dur il cı
mü klü ar b-ı ⁷tuff ve ar r ve ar b-ı d lis nü' - evr uyuyla rey n to mın ve
aranfil ⁸uyu birle birez za fer n atup içürelər tiry da bir dirhem yedürelər misk ⁹ve
d ve anber ve t runc yapra ın ve nergis o uladalar ıd lardan fer r c ve ¹⁰avu
avurması ve d rç n ve aranfil ve za fer n ve bal ile⁶⁰ ve fistu ¹¹yedürelər gögsine
an ya ın y y sem n ya ın mü kle ve za fer nla ¹²sürelər ve eger bal am lib
olursa ma c n-ı misk vireler ve u ne eyleyeler ¹³amm atı ish l yaramazdur hem n
ab atı tely n eylemeğdür b b behmen uyun ¹⁴yüregi oynar ki iye içürseler yüregi
oynadu ı gede gerekse ıssıdan ¹⁵oynasun gerekse ovu dan oynasun gidere behmen
uyıla aynadup ¹⁶ol ızıl uyun içile ve o la be gün hem u adu ça içse yürek
¹⁷oynamasın giderüp ve arın a rısı ki anlu ola giderür eyleler ¹⁸b b dimi lerdür ki
yürek oynama urı ar retten y urı ma de ¹⁹y u alenmekden olur evvel baseli

⁶⁰ ile: metinde البيله 35b/10

amarından an alalar bir dirhem^{20r} vend-i Ç n buçu dirhem araza dögeler un gibi
ola ve bir üsküre²¹ zerd l uyuyla ezeler eker atalar ab içüreler öyleye-degin

[36a]

¹ a m yemeye ve mercimek g h g h fer c⁶¹ lye oru uyuyla ek i ²ⁿ r uyuyla
yeyeler amm [i]çmesin ar b-ı andal y alma ar bı y memz c ³ ar b-ı rey n
vireler ızıl gül be dirhem a andal on dirhem ⁴gil-i Ermen bunları dögeler birez
a n yı gül uyuyla çal ayalar bunları ⁵ arı duralar bir beze türtüp yürege uralar
dev -ı misk da ı vire- ⁶lirse müf ddür ek i en r ile atlu en r ile arı durup yemek
⁷ afa n za metine müf ddür

b b35 ⁸yürege uvvet virenleri ve a f astalaruñ il cın bildürür

⁹benef e perverdesi yürege uvvet virür murabb sı da ı f ide virür ¹⁰b b atlu
almanuñ abın oyalar dört p re ideler içindeki e egin ¹¹gidereler ba deh uya
oyalar andan eker erbetin idüp da ı ¹²anuñla aynadalar t ıv ma gelince andan
uyın atalar mü kle tam m ¹³yürege uvvet virür b b gülengüb n yudsa uvvet virür
b b ¹⁴ayva ar bı bi- aynihi eyüdür anber bi- aynihi eyüdür d bi- aynihi eyüdür
¹⁵mu kem ider her kim F ti a S resin bir p k k zeye yaza ve p k ¹⁶ uyıla yusa da ı
içse ol kimesnenüñ ki gögsinde in ıl bı ¹⁷olsa ve ekki y d bir derdi y za meti y
ditremesi olsa ¹⁸her rencden em n ola b b bir asta yetle a f olsa ¹⁹a zından nesne
yudamasa bir semüz avu ı bi ürüp bir mi d r ²⁰a a adan u ne ile oyasın amm
ço omayasın ²¹ba ılar içine benef e am resin da ı bile oyasın b b

[36b]

¹misk n fi nesnedür ço f ide vardur ve hem albi [av] ider ve bah dur ider ²ve
or uyi giderür eger ma c na da ı atup yeseler girü bu f ideleri ³ide ve u unma ı
ve uvvet s ı olma ı giderür b b açan-kim astanuñ ⁴ uvveti a f ola fer r c
rb sın ve m ü'l-la m ya n etüñ araca[sın] ⁵uva no d adarı o rayalar ve birez
sa ız ve birez d ve birez andal oyup ⁶bir p k çölmege oyalar ve çölmeğüñ a zını
apayup arpa am rin ıv- ⁷ayalar⁶² andan oñra od üstine oyup ar u çal ayalar
tam m et o usı ⁸çı up pi ince andan- oñra ol eti ı alar uyın alalar ol astaya

⁶¹ fer c: metinde mer c 36a/1

⁶² ivayalar: metinde صوابيلير 36b/6

⁹içürel ve miz cına mün sib o uladalar açan-kim ayrunuñ u ı getse ¹⁰yüzine u açma gerekdür girü o ular yıylama gerekdür ve ar b-ı verd-i ar ¹¹ve ar b-ı tuff ve g v-zeb n uyi içürel ve gül uyi ile içürel ¹²ve fer [r] c rb sın gül uyiyla içürel açan-kim bu m ddeyi ab at ¹³def itmek dilese men eylemek gerekdür meger ki adden geçe a f ¹⁴eyleye eger ish l ço olursa ar b-ı tuff ve ar b-ı sefercel ¹⁵vey d ar b-ı d b s ve gülbe eker vireler arnına gül ve mersin ve cüln r ¹⁶ve ayva ezeler e r fin ve b z ların ba layalar n rdeng ve adın uzlu ı ¹⁷ve süm a ın yedürel eger ish l ile an gederse ar b-ı anda- ¹⁸leyn ve ar b-ı encüb r ve ar b-ı lis nü'l- amel atalar eger kim ço derlese ¹⁹miz cın ovu dutalar gevdesine mersin yapra ın y dögülmi ²⁰gül oncasın azacu bla açalar ve donların andal ve k f r ²¹ve gül uyi ile o ulayalar ve eger ço u arsa ar b-ı ı rım-ki

[37a]

¹na n yla bi mi ola ve m ü'r-rumm neyn vireler ve b kökin çeyneye ²uyın yuda ve ma ak ya n sa ız y fistu abın çeyneye ve e r fin ³ba layalar ısı u oyalar ma desi varsa adın uzlu ı uyın ⁴vireler ab varsa temürhind uyın vireler eger an u arsa ⁵ar blardan bir dirhem gil-i Ermen ve bir dirhem dögülmi cüln r atup ⁶vireler eger burnı anasa yüzün elin aya ın ovu uyiyla ve gül ⁷uyıyla yuya k f r yıyladalar burnına e ek tezegi oyalar alnına n l fer ⁸yapra ın y t ze iy r abın y arpuz abın uralar y gül uyiyla ⁹andal ezeler e r finı ba layalar yaların⁶³ çekeler burnına dögülmi ¹⁰m z uralar ya ı alınmı ayran içürel arpuzdan ve iy rdan ¹¹ço yedürel ızıl nesne n fi dür yeyeler ve eger ayrunuñ uy usı ¹²gelmeşe burnına benef e ya ın dürteler ve yap yap eliyle uralar ¹³atında v zı keseler meger ki añul a ar u v zı ola gerekdür ki ¹⁴dükeli ayrulu da acılı dan ve usuzlu dan ve uyanu lu dan ve ¹⁵u a[dan] sa ınalar

b b36 ¹⁶yürege fera virenleri bildürür

¹⁷t runc yürege fera virür zurunb d fera virür lis nü' - evr ¹⁸uyın içmek yürege fera virür ve or uyi giderür b b ¹⁹b d ne ya n ya[r]puzuñ urusın dögüp eker ile yese ay usın ²⁰ve göñli arlı ın giderür dlı getirür b b t runc-ı b drençb ye ²¹ki iki dürlüdür birisi o ul ve birisi vardur ki o usı t runc

⁶³ yaların: metinde ay ların 37a/9

[37b]

¹ o usını beñzer eger andan acla yeseler isti m l etseler ma de ovu lu ina ²ve yürek a fina ve a rısına müf ddür ve al ž a mları ha m eyleye ³ve yelleri a ida ve ba arsu larda olan za metleri gidere f yide ide ⁴ve sevd y te v leri ve sevd dan ve bal am göyünmesinden olan afa na ⁵n fi dür ve dim ı av eyleye ve ma deyi cigeri da ı av eyleye ve ⁶a ır ba du ina n fi dür ve to mından buçu mi l yeseler fi'l-cümle müferri ⁷nesne fera virmekde bedeli iri mi dür b b za fer n albe fera ⁸virür dirheme degin yeyeler üç dirhem yese hel k olur eger yemege saçup ⁹yeseler r ı fera ve albini av ide ve a mı ha m ide ve göze ¹⁰cil vire ot ço yeseler gözi arardur da ı ziy nı ço dur ¹¹b b bildircın eti d yim yemek albün as vetin giderür amm atı ço ¹²yeyicek te ennüc ider yamazdur amm ba ılar eydür bildircınuñ yüregiñ ¹³yemektür u a giderür dimi lerdür amm ki n c uyıyla bi üreler ¹⁴ki ararın def ide b b a mına na n ekmek fera getirür ve ek i ¹⁵geñirmegi giderür h ımdur b b y t üç dürlü olur aru ¹⁶ızıl ve ku l olur bu üç dürlüsinden an ısı olursa ¹⁷olsun bir p resin yüzük a ında götürseler albi av ve r ı ¹⁸fera eyler ve ndan em n eyler b b ı ır dili eger ar bla bi ür- ¹⁹seler içseler r ı fera ve albi av ide eger m ü'l- ayn birle ²⁰bi ürüp içseler r ı fera eyler ve sevd y te v leri ²¹gidere da ı f ideleri ço dur eger öksürügi ve eger afa na müf ddür

[38a]

¹b b eger o ul otınuñ yapra ından yigirmi dirhem uyından içseler ²albi fera eyleye bal am ve sevd v za metlere müf ddür ve dim uñ südde- ³lerin aç a inç iru ı ve u unma ı gidere vall hu a lem

⁴b b37 ⁵ a y a l z il olmasın bildürür

⁶ oyun anı sirkeyle ya u eylese a lı z yile müf ddür yarpuz uyın ⁷sirkeyle arı durup a lı z il olma ken burnına damzursalar ⁸a lı gele b b gül uyın içse sehelce dürtse ve yalasa eyüdür ⁹b b a y olan kimesneye ibl s ırna ın du n etseler müf ddür ¹⁰b b misk isti m l etse u unma ı ve uvvet s ı olma ı ¹¹giderür eger ma c na atup yeseler da ı bu f ideleri ide b b ¹²n renc abu ın⁶⁴ o ulasalar albi

⁶⁴ abu ın: metinde aba ın 38a/12

av u unma ı gidere b b eger gül ¹³ uyından azacu içse ıssıdan olan u unma ı ve
yürek ¹⁴oynamasın gidere

b b38 ¹⁵ a l ziy de olmasın bildürür

¹⁶d rç n yese a lı ziy de eyleye eger k bil hel le atsalar da ı ¹⁷müf ddür b b avu
beynisini ve etini u kim da ı yumurdlamamı ¹⁸ola ki iye eyüdür a lı iffet ola
bn-i S n eydür gül ya ı ¹⁹ihni ve a lı arturur eger ılıca ıla ba a dürtseley eyüdür
zenceb l ²⁰yemek eyüdür günlük yemek eyüdür demün ezberin ya n ıfzın ²¹arturur
egir d yim ihnin açar ardal eyüdür nergisi ço

[38b]

¹ o ulasa a lın av ider her kim hüdhüdün beynisin ve yüzün ve ²ırna ın ba ında
götürse u ı ve a lı k mil ola b b a turb to mın ³alup bala atup aynatsa köpügi
cı inca ba deh yene aynadsa ba deh ⁴çı arup ayaza osa da ı bir aç kez içse
ihnin av ve p k eyleye ⁵b b her kim benef e yese beynisin av eyleye b b emlec
murabb sı ⁶isti m l etmek eyüdür ihni ziy de ider b b bel dur ihnüñ fes dın
⁷giderür z rek eyleyeler eger buçu dirhem bel dur içseler be- yet ıfzı ⁸ziy de ider
b b eger süglün etin biry n eyleseler üç gün ıssı ıssı ⁹yeseler a lı ve fehmi ziy de ide
ve sev[d] yı ve ay l tı gidere cem i u lar ¹⁰etinden beyniye bu ef aldür b b su d
ki opala dur eger yum a ¹¹dögüp g h g h a ma eküp yeseler y ma c na atup
yeseler a lı ¹²ziy de ider da ı ço aları vardur amm ço yemeye t kim ¹³anı
söyündürüp cü m eyleye b b eger günlükden bir mi l alup ¹⁴uda ı ladup her gün
içseler bal amı giderür ıfzı ziy de ider ¹⁵ve gögüzde olan ya lu ı giderür ihni arturur
p k ide arıda unutsa- ¹⁶ lı ı gidere afa na f ide ide ma deyi av ide a mı ha m
¹⁷ide yelleri da ıda ısıtmaya f ide ide amm bir mi l den artu olsa ¹⁸ba a rıdur
da ı ararı vardur ve eger günlügi ço yese cü m ¹⁹ve baha ve bara götürür
yaramazdur b b eger hüdhüdün gözün unutsa ı ²⁰olanun boynına a a osalar
unutsa lı ı gede b b genç avu ın eti ²¹fehmi ve a lı ziy de ider v zı açar a lı az
olan ki ilere be- yet

[39a]

¹müf ddür b b r vend-i Ç n eger k bil ile isti m l etseler dim ı be- yet ²arıda ve
ihni eyü eyleye ve bal amdan ve ovu dan olan ba a rısına ³müf ddür ve uyu mı

ki ilere ve f lince ve dim uñ ovu za metlerine ⁴ve bal amdan ve yelden olan5ide amm ısıtmaların evvelinde isti m l etmeyeler ve asu yarıldı ina ⁶ve ala i ine ve ba a rısına müf ddür b b İbb-ı Neb de buyurur ⁷dört nesne fehme ve ihne arar ider birisi u alenmek ikincisi ⁸eñse üzerine yatma ve d yim ek i yemek ve ek i yemi leri ço yemek ⁹b b bir kimesne aya üzerine dururken cim etse vey d ¹⁰yanun yaturken cim etse ziy de çirk n mara lar il ide ¹¹t z mara il etmezse ocaldu ı va tda ol mara lara mübtel olur

¹²b b39 ¹³sancu ve tû'l-cenb il cın bildürür

¹⁴mersin yapra ın al a idüp serçe parma ına geçürse ¹⁵ tû'l-cenbi gede b b ba la unın tereya ın bala atup yese tû' ¹⁶l-cenb gede b b bekmezi t veya⁶⁵ oyasın ve v fir aynaya ve üzerine ¹⁷bir aç yumurda arusuyla a ıyla⁶⁶ çal ayup bu bekmez içine oyup ¹⁸ ay ana gibi bi e andan çı arup üstübi üzerine ya u ¹⁹idesin mu kem ba layasın bir gün bir gice ura eger ol sancu ²⁰gederse getmezse tekr r idesin eger ol yerden geden ayrı ²¹yere varursa tekr r girü ol yere da ı det üzre ol ay ana bi ürüp

[39b]

¹sancu ne yere varursa sancunun üzerine urasın dura bir aç def a ²gerekdür ki il ola b b tû'l-cenb ki bir sancudur ayu ödin içmek ³eyüdü ve tiry k-ı f r yemek eyüdü b b sancu için bir etmegi bıça la ⁴iki p re kese oca a ar u ızdura ba deh bir ızımı etmegün birisin ⁵süciye bira a bir p re dura da ı ısica ıla ol sancunun üzerine ⁶oyup ba laya bir zam ndan oñra ol bir p reyi da ı bi- aynihi eyle ide ⁷if ola b b tû'l-cenb⁶⁷ ıssı veremdür ki gögüs içinde ve gögse ⁸ya ın eyegüler altında olur sebebi afr y an y afr v göyünmi ⁹ andur az olur ki bal amdan ve sevd dan da ı olur al meti gevde atı ¹⁰ ızma ve nefes dar olma ve anca anca gelmek ve nab ulb ve mu telif ¹¹olma ve evvel urı öksürmek oñra anla y iriñle öksürmekdür ¹²b b tû'r-riyye dirler ıssı viremdür ki öykende olur sebebi an ¹³y uzlu bal amdur al meti gevde ızma ve gögüs a ır olma ve a rı ¹⁴gögüsden dutup

⁶⁵ t veya: metinde veya 39a/16

⁶⁶ a ıyla: metinde a laya 39a/17

⁶⁷ tû'l-cenb: metinde 39b/7

ar aya çı ma dan artu yatamama ve ya n ¹⁵mu telif olma dur bu iki mara laruñ
il cın sehl dutma olmaz mü kil ¹⁶mara lardur il cı a rır yañadan ifalden [an]
alma ab atı u ne-i leyyine ¹⁷ile⁶⁸ tely n eylemekdür ve gögsi b dem ya ıyla m m-
r an eyleyüp ¹⁸d yim dürtmekdür ar blardan benef ec ve ar b-ı n l fer ve ar b-ı
unn b ¹⁹ve ar b-ı rumm n-ı ulv a m ve buyan dibi ve unn b uyi ve ayva
²⁰çekirdegi ve lis nü' - evr uyi ki içinden buyan dibi ı lanmı ²¹ola lu bın çı ara be-
yet ekerle içüreler ve bu mara larda

[40a]

¹ atı ish l olma yaramazdur ar b-ı a ve ar b-ı s ve ar b-ı ² andal ile ish lin
dutma gerekdür ve id lardan evvel bir aç gün ³ eker ile cev ile b dem ar resin ve
ısbana müz[evve]resin ⁴virme gerekdür id sına ve erbetine d yim b dem ya ın
atalar yedi ⁵günden- oñra uvvet a f olursa ferr c rb sın vireler ⁶ ar ret tam m
gedicek fer c⁶⁹ ve n m-piri t yumurda vireler atlu ulu mu tedil ⁷ amm ma oyalar
ba ı ve gögsi ovu dan a ınalar b b ancı bir illet- ⁸dür ru betden olur a yañada
y ol yañada olur her an ısında ⁹olursa evvel-emrde ba lı amarından an alalar ve
tiry ber -i ¹⁰ s vireler ve yum a u ne ideler id sı kepek ar resini ¹¹b dem
ya ıyla eker ile yeye ısıca ar b-ı benef e içe b b ¹²sancu için kimn nı uyıla
ayanadalar ayaza oyalar ar u a u- ¹³ ıla içeler sancusı gide s kin ola b b sancu
içün kimn n ¹⁴ve a günlük ve d rç n bunları cem idüp hav nda döğeler ¹⁵andan
uyıla aynadup içeler b b av an etini ve ya ını avurma ¹⁶idüp yeseler rb sın
içseler tü'l-cenbe müf ddür amm av an ¹⁷etin yeyicek bo azlayup iki üç-gün
a a oyalar dura andan ¹⁸yeyeler hem ma de[ye] yet müf ddür ve ha m olur

b b40 ¹⁹yara n ki arulu dur anuñ il cın bildürür

²⁰bu r-ı meryem uyi içse n fi dür amm üç mi lden ziy de

[40b]

¹içmeyeler bal erbetle içeler ve hem içdügi va tda bir ısıca ² alvetde içeler ve
içdükten- oñra örtünüp ba duralar t kim ³derleye b b snıyı urı enc r [ile] yeseler
yara nı gidere b b ⁴ ıy r enbe bi mi ızıl üzüm uyiyla içseler yara nı giderür

⁶⁸ ile: metinde eyleye 39b/17

⁶⁹ fer c: metinde fera 40a/6

⁵b b yedi d ne çörek otın alup bir s at avrat südinde ⁶ı lasa ba deh süzüp yüzine damzursalar yet n fi dür b b ⁷it üzümünü burnına da sa n fi dür giderür ve hem götüren kimesneye ⁸hergiz it ürmeye b b keklük beynisin arp ar bla içse ⁹giderür b b b li olmadu o lan sidüğün içürseler giderür ¹⁰bir almanuñ içini oyalar günlük ile olduralar ve üstübiyi ı ladup ¹¹bu almayı aralar da ı oca a gömmeyüp bi üreler ol yara n ¹²olan kimesne amm ma varup derleye amm mdan çı du dan oñra ¹³fi'l- l ol almayı yeye da ı dö egine girüp bürünüp yata if ¹⁴ola b b yataca va tında aya ını p k yuyalar abanına a r n ¹⁵bi ürüp döyebildüğü adar oca a ar u dura ızdura bu ¹⁶mara a müf ddür giderür ve bu mara da ovu dan atı a inma gerekdür ¹⁷v fir geyecek geyüp kendüyi ısıcā duta ve uyına ılınu oyup ¹⁸içe ve d yim no d uyn içe b b bir ye il çana a ır d ne ¹⁹no d oyup amm no d hep a ola ve bir aç d ne fılori ²⁰ve bir d ne lubada kökinden serçe barma mi d rı kesüp uva ²¹do rayasın amm yere omayasın üzerine ara aplu bıça

[41a]

¹oyasın ab la yere do unmadın içesin if ola mücerredür ²b b arulu için az ödin tam m yudsa if ola b b ³bir aç d ne diri balı ı uya oyup v fir ba asın ol- adar ba a- ⁴sın-ki ol balı lar aru olup hel k olalar andan ol balı ları ⁵girü büyük oyasın if ola ba ılar ça balı lar hel k ⁶olınca ba arlar b b yara n-ı a fer ve yara n-ı esved sebebi afr- ⁷sevd ço lu indandur y südde olma dur y ab at bu r n eylemekdür il cı ⁸ar b-ı ı r-ı a l-ı hindib ve sikencüb n-i sükkerric ve sikencüb n-i buz r ⁹ve m ü'r-rumm neyn ve m ü' - a r içürmek gerek eger ab at ab ¹⁰olursa ar b-ı ic ve ar b-ı benefsec ve ar b-ı k sn to mıyla ¹¹içüreler ve u ne-i leyyine ideler afr yı ve sevd yı ish l ideler ve ¹²amm mda derlemek eyüdür ve aru onlar geye ve olına kehrüb r a alar ve ¹³amm mdan çı ıca gözin gül uyıyla yuyalar ıd lardan bir aç kez oru ¹⁴ve aba ve limon ve marul ve abbü'r- rumm n müzevveresin ekerle cev- ¹⁵v yedüreler oñra z rb c müzevveresin n rencile⁷⁰ bi üreler yemi lerden ¹⁶ek i en r ve eft l ve ıy r marul ve k sn yedüreler ıssı ve f sid ¹⁷nesneler yumurda avun ve etmek yemeyeler b b arulu için il c çaydan ¹⁸dutulmı üç d ne dirice balı ac arnına bi ürseler yese arulu ı ¹⁹gede b b arulu için zerd l uyına dem tersini atalar ol ²⁰ki iye bilmedin içüreler

⁷⁰ n rencile: metinde مزارنجيله 41a/15

elbette arulu ı gede h ç almaya b b²¹yara n-ki arulu dur alebe-i afr dan olur
uvvetlüyse evvel-

[41b]

¹emrde ba lı amarından an alalar eger ara ise a ıdalar eger ızıl ise ²girü dutalar
üç günde bir amm ma gire u döküne ve gevdesine ³t zcek b dem ya ın süreler n fi
ola b b d ger kit bda boz ki ⁴yara n-ı zenci y kim arulu dur il cı evvel ba lı
amarından an ⁵alalar ar b-ı r vend içürel eger bo azı urursa ke re birez ⁶ n
ile ayva çekirdegi gül bla çal ayalar da ı süzeler eker ⁷ atalar u yerine içe ıd sı
billüc ile n rdeng a ın vireler y ⁸temürhind ile erik ve zerd l uyı da ı bduy d
süd ⁹çürüğine bir dirhem r vend iki dirhem zerde- b dögüp ab acla ¹⁰içürel e
bir aç ölçi ic bet eyleye ve g [h] g h sirkengüb n içe ve k sn ¹¹sirkeyle bile yeye ve
becid amm ma gire ılıca u döküne girü çı a ¹²gül ya ın dürtüne b b arulu için
bir dirhem za fer n bir aç ¹³ a u yo urda oysalar andan üç gice ayaza ar u oyup
¹⁴üç ab ac arnına ol yo urddan yese if ola b b yara ¹⁵- n za metine no d
uyın içmek eyüdü isti m l ide b b ¹⁶papadya çiçegin uyıla aynatsalar andan uyını
içseler arulu ı ¹⁷giderür b b sa ter ki güyegü otıdur anı aynadup uyın amm mda
¹⁸dürtmek yara n za metine müf ddür

b b41 ¹⁹öksürüğü için bildürür

²⁰öksürüğü için her ab üçer d ne enc ri yarup içine ²¹çam sa ız[ın]dan doldurup od
üstinde oyup bi ürüp yeye

[42a]

¹ if ola b b mersin ar bı içmek eyüdü b b ebemgümece ²ya la bi ürüp yeseler urı
öksürüğü giderür ki u net-i adrdan ³ola d rç n öksürüğe müf ddür eker pen ri
eyüdü bal muv fı dur ⁴köpüğün ala andan içe yeye turb bi ürüp yeseler eyüdü eksi
⁵öksürüğe müf ddür benef e ar bı ya öksürüğe müf ddür murabb sı ⁶da ı
menfa atlüdü ı ır dilin bal erbetin içseler eyüdü ba la ⁷eyüdü rufadan yumurda
eyüdü b b r vend-i Ç n eyüdü ⁸ ol öksürüğe ki an bal am gelür içeler n fi ola
ısfana yemek ⁹eyüdü fi'l-cümle ek i yemek öksürüğe ziy n ider b b her öksürdücce
¹⁰bir mi d r b dögüp ıssı uyıla içse giderür mücerrebdür meger- ¹¹dür ki atı eski
öksürük ola b b birer mi d r zift yudma öksürüğe ¹²müf ddür giderür b b bir aç gün

ovu u içmeyüp d yim issı ¹³ıssı u içe n fi dür giderür b b t runc urı abın ki yayılmı ¹⁴ola hav nda mu kem döğüp ve çig bala arı durup ab ve ¹⁵a am bir aç kerre findu adar y da ı ziy de yeye üzerine ¹⁶t z yemek vey d u içmeye öksürüğe mücerrebdür giderür b b ¹⁷ket n to mın döğüp bal ile arı dura a am ab bir aç ¹⁸gün yeye öksürüğü gidere eger an tükürürse da ı giderür b b ¹⁹öksürük ovu dan y bal amdan olursa u'n-nefese didüğümüz ²⁰il cları ideler eger ar retten y yub setden ise ar b-ı benef ec ²¹ve ma c n-ı benefsec ve ar b-ı n l fer içeler açan su l birle ish l

[42b]

¹olsa ar b-ı rumm n ve ar b-ı a dan yegrek nesne yo dur eger ²n zleden olursa il cı n zle il cıdur öksürükde atlu b dem ³ya ın aru m mla r an idüp göğsin ve iki ya rını arasın ısica ıla ⁴dürteler id lardan b dem ya ıyla⁷¹ eker y bal ile ri te müzevvere- ⁵sin ısban a y aba müzevveresin y eker ile b dem ar resin ⁶ve n m- piri t yumurda ve bal ve enc r ve köknar içi urı üzüm ve p çe ⁷yeyeler uzlu ve ek i ve t z nesnelere perh z ideler a zında be- yet ⁸ekeri dutalar b b öksürük ki bal am y iriñ gele eski öksürük ola ⁹persiy v n ki baldırı ara dirler bir yeñi çölmekte birez uyıla a zın ¹⁰örtüp aynadalar t ki al ola andan ab ab [ac] arına içeler ¹¹n fi ola b b öksürük için a m m ki ma b ldür benef e ya ıyla ¹²öksürüğü olan o lancu laruñ göğsine dürtsele n fi ola b b ¹³öksürük için y 1 dirhem a to mı a ola 2 dirhem eker pen ri ¹⁴5 dirhem t ze aba bir mi d r bunlaruñ her birini döğüp ma c n idüp ¹⁵findu mi d rı dili altında duta b b nev -i d ger öksürük ¹⁶olan göğsine bunu süre avu ya ı 1 dirhem b dem ya ı 1 dirhem ¹⁷em -i asel k f r 10 dirhem aba 4 dirhem bu cümleyi merhem idüp ¹⁸göğsine süre öksürük giderür b b öksürük için lupada ¹⁹to mın yudalar n fi dür b b o anı biry n idüp ya n ²⁰oca a gömüp yese öksürüğü gede b b ac arına bi mi ²¹al amı yese öksürük gede b b öksürük için mücerrebdür ket n

[43a]

¹to mın avurup mu kem döğeler elekden geçüreler kefi alınmı bal ile yo urup ²her gice bir oz ada[r]ı yese üzerine ilıca u içüp yatsa ve ³ba ısica duta if ola b b

⁷¹ ya ıyla: metinde ya laya 42b/4

öksürük def için aranfil ve cevz ⁴ve zenceb l her birinden ber ber alup sa idüp bir çana bekmez ile v fir ⁵ aynadup andan yataca va tın ısıca ıla v fir içüp mu kem örtünüp ⁶yata n fi ola b b öksürük o kimesne ba ını d yim ısıca ⁷dutma gerekdür ale'l- u ki gice ile yatdu da ba ını mu kem örtmek ⁸gerekdür ki mu lece f ide ide b b öksürük için v fir biberi ⁹bekmez ile aynadup bi- aynihi yataca va tda ıssıla içüp örtünüp ¹⁰yata if ola b b öksürük için ebemgümecini ya la ve b dem ¹¹ile bi ürüp yese eski öksürüğü gidere ve ma deyi arıda b b ¹²dört be d ne enc ri or üstine söğülmeye eyleyüp da ı ¹³ısıca iken içine döğülmi çam sa ızın eküp yedi güne degin ¹⁴günde be altı d nesin yese urı öksürüğü olan ki i öksürüğü ¹⁵gidere b b öksürüğü ola[n] kimesneye içürüden il c etdükdün oñra ¹⁶az ya ı avu ya ı b dem ya ı ma ak a m m erideler ısıca ¹⁷ısıca ar u göğ[s]ine dürteler ve abb-ı su l a zında duta ezildiği ¹⁸va t yuda eger atı öksürük olursa [e ek] südin vireler aç a b b ¹⁹bir dürlü öksürük olur ki urı öksürükdür ve sıtması bile olur ²⁰ve sancusı da ı olur ki urı ol emceginün üstinde olur evvel ²¹ba lı amarından an alalar ar b-ı z f y ar b-ı unn b benef e

[43b]

¹ ar bı içe id sı arpa cev- b[ı] ve b dem ki südle ola a ılmı ²öge keçi süd[i] ılıca ıla içe amm tü'l-cenb bir veremdür ki bo azda ³olur öksürdür ancu dur ve ısıtması da ı olur yanına yatamaz ⁴evvel a elinün kiçi barma uñ üstinden üseylem amarından ⁵[an] alalar ılıca u içinde tely n-i u ne ile içini yum adalar arpa cev- bı ⁶b dem süd ile a ile yedürel ve içdüğü ar b-ı unn b ⁷y ar b-ı benefsec içe de ilürse sul n otını südle aynadalar ⁸ al mesinün bir üsküresin ab içe ve bir üsküresin a am ⁹içe n fi ola b b öksürük için her kim enc ri uyıla aynadup ¹⁰her gün yese öksürüğü gede ve v zın aç a ve bögregin av ıla ¹¹b b öksürük için iki dirhem ekeri ısıca uyıla içseler bir- ¹² aç gün isti m l etseler müf ddür b b öksürük için bir aç ¹³ba sarımsa ı oca a gömüp bi üreler amm yanmaya mu arr ¹⁴pi e da ı çı arup ısıca ıla abın oyup yeye mücerrebdür ¹⁵b b öksürük za meti için n m-piri t yumurda bir mi l am döğüp ¹⁶uz yerine eküp yeseler öksürüğe müf ddür b b la ana t r [si]nün ¹⁷uyın birer üsküre mi d rı bir aç gün içse öksürüğü ¹⁸gidere b b öksürük sevd dan y yub setden olursa ekerle ¹⁹cev- b ve ar b-ı rumm n-ı ulv ve

lis nü' - evr uyun ve ar b-ı n l fer ²⁰içeler ve sevd yı ish l ideler bu erbetle terk b budur a turb ²¹ve afy n ve nemek-i Hind her birinden bir dirhem döğüp eleyeler

[44a]

¹ve m ü'l-cübn ile ab ılıdup içeler sevd yı ish l ide b b ²öksürüğe mücerrebdür b z [r]da ucuz anduz köki atulur ve ıyyesi ³bir a çaya y iki a çaya olur andan üç dört p resin ⁴bıça ıla p releyüp ve üç dört d ne keçi boynuzın eliyle p releyüp ⁵ve yigirmi otuz d ne ara üzüm bunları bir yeñi çölmege oyup üzerine ⁶bir çana mi d rı u oyalar ve birez bek[me]z oyup üzerine ab dan ⁷a ama degin aynaya bir ab ve bir yatdu ı va t birer gice ⁸mi d rı ısca ıla içe artu da ı içse n fi dür be ⁹on gün da ı ziy de isti m l ide ço[ ] nesneye nef i vardur ¹⁰öksürüğe mücerrebdür uyi aldu da dilerse ayrısın ideler dilerse ¹¹bir def a da ı girü ol anduza u bekmez oya aynada vall hu a lem

¹²b b42 ¹³zük m ki duma ıdur il cın bildürür

eger çörek otın ıssı eyleyüp ¹⁴da ı bir gök beze ba laya v fir o laya zük mı giderür b b ¹⁵gül uyi ve ya ı eyüdür b b za fer nı eker ile burnına dütüz- ¹⁶dürseler eyüdür zük mı giderür b b tır olup atı ıssı uyi ¹⁷döyebildüğü adar ba ına dest ile oyalar t kim ıssısı ¹⁸dim a geçe eyü ola b b bir p re ket n bezin mu kem ısdup ¹⁹depesine uralar ıssı dim ına geçe müf d ola giderür b b ²⁰ekerle günlük dütsü vire b b balı otınuñ yapra ını ²¹bezine arup o ulaya b b bilgil ki zük m y ovu dan

[44b]

¹olur y ıssıdan olur ıssıdan ba ı a rıdur yüzünñ rengi ²ızıl olur ve burnından gelen sümük al ž gelür evvel-emrde ³ifal amarından an alma gerekdür ertesi amm ma varasın ba uñ ⁴azıdup b dem ya ı benef e ya ı dürtünesin ar b-ı benef e ⁵y ar b- ı n l fer içe eger ovu dan ve [ru] betden olursa amm ma vara ⁶ıssı u döküne aru kepek ve uz bunları avuralar beze oyalar ba ına ⁷uralar gök bezi ya up burnına v fir dütsü vireler arımsa ı ⁸ara üzümle döğüp yedüreler if ola b b zük m def için ⁹ekeri dütsü virseler müf ddür b b zük m ve n zle her il ki ¹⁰dim dan iner eger burun delüklerine inerse zük mdur eger bo azdan ¹¹y yüze inerse n zledür ege[r] enen nesne ıssı ıl olursa ¹²ki göz ızıl olup göyündüre göyündüre inerse il cı an alma ¹³ve ac mat eylemek ar b-ı a ve ar b-ı benefsec ve ar b-ı limon

¹⁴içmek ve mu tedil amm ma girmek ve ri te ve aba ve isfana ve semüz ¹⁵ot[ı] müzveresin y b dem ya ıyla cev- b içmekdür ve eger inen il ¹⁶ovu olursa ve burnı ve alnı geçerse il cı ar b-ı us amdus ¹⁷ve ar b-ı limon y ar b-ı benefsec ile y mu l b-ı mun ic⁷² ile içmekdür ¹⁸ve bal amı ish l etmekdür ve ba ı ısı dutma dur ekerle vey d bal ¹⁹ile ri te müzveresin yemekdür gice gice ma c n-ı benefsec ile ²⁰gülbe eker ile y güलगüb n yemekdür ve mü k ve anber ve l den ve ²¹avrulmı çörek otı ki ket n bezine ba lamı olalar o ulama

[45a]

¹gerekdür ki evvelinde amm ma yaramazdur irinde eyüdü ovu u içmekden ²a inma gerekdür fi'l-cümle zük muñ ve n zlenüñ iki ismindan da ı ço ³uyuma ve ço yemek ve gündüz uyuma ve et ve cerb a mlar yemek ⁴ve atı ovu ve atı ısı hav da oturma yaramazdur ve yatica ya du in ⁵a a a eylemek gerekdür b b çörek otını sa idüp bir gök ⁶beze oyup o lasalar zük mı gede b b zük m il cı budur ki gerekdür ki ⁷ba ina ısı u oyalar t ki ısı dim ina geçe if ola

⁸b b43 ⁹n zle il cın bildürür

¹⁰b b z f ar bı eyüdü siñirlüce yapra ı dögüp n zleye ¹¹ursalar n fi ola b b eger böğürtlen kökin çölmekde aynadup ¹²bir la ža di üñi bu ina dutasañ a zında bal amı diñe amm yazın ¹³gerekdür müşhil eyy mlarında b b d ger il c bir mi d rcük ara ¹⁴çörek otın bir beze ba layup bir gice gül uyi içinde durup ¹⁵ı lana çal oyun yatup bir damlacüğün burnına oya al a ¹⁶göre burnından bal amlar dökülüp a a al ola amm bu da ı ¹⁷erbet eyy mlarında gerekdür ı arardur b b bir ki inüñ gözine ¹⁸n zle ço inerse avunı il idüp ura ayru görmeye ¹⁹b b ba a rısıçun ve di a rısıçun ve göz a rısıçun ve n zle ²⁰içün bir oz mi d rı eyü l den alasin bir a u zeyt ²¹ya ı[n]uñ içine oyasın bilesince eriye andan ısica iken ba uña

[45b]

¹depeñe süresin yatup uyayasın örtünesin be- yet mücerrebdür ²b b n zle içün ve di azıma içün mücerrebdür ba ı tır ³eyleye da ı f sirkeyle ba ını ziy de ovdura ba deh yum a uzla ⁴yet ovsunlar ba deh acı s de ya la ya lasun ba deh bir p re bürü- ⁵nsün yatsun if ola b b n zle içün piy deyi dütsü ⁶etseler müf ddür b b

⁷² mu l b-ı mun ic: metinde معلاى منض 44b/17

n zle için tecrübe olunmı dur deve sidügiyle ⁷ in yı yo ura ba ın tır idüp ba ına uralar amm gözine ⁸getmekden a er idüp alınından bir bezile mu kem ba layalar b b ⁹n zle için mücerrebdür amm ma girüp tır oldu dan oñra üç ¹⁰d ne yumurda arusun çal ayup ba ına süre üzerine üç ¹¹dirhem za fer n eke da ı üzerine üstübini yapı durup hem n çı a ¹²üç gün ba ında dura ır asın⁷³ dülbendin üzerine geye ¹³üç gündən oñra amm ma vara yuya mücerrebdür eger niçe zam ndan oñra ¹⁴girü incidürse tekr rca böyle ide

b b44 ¹⁵istis il cın bildürür

¹⁶eger ırlan uç ba ın ba ır abında zanba ya ıyla mu kem bi ürüp ol ¹⁷ya eksildükce ar u ya oyalar t ol ba bi ürüp eriyen andan ¹⁸süzüp ol ya ı alup istis ya dürteler n fi ola b b ¹⁹deñiz uyınuñ bu rına dursa n fi ola bir aç kerre eger deñiz ²⁰uyın aynadup içse da ı girse n fi dür bu istis mara ına ²¹b b arı etmegi ovu dur urıdur istis rencine eyüdü d

[46a]

¹ıssıdur eyüdü buçu dirhem in gül bla ezüp içseler istis ya ²müf ddür a r nı bir aç kerre ya u iderlerse gidere b b ızıl ³behmen aynadup uyın u yerine içürseler eyüdü istis ba ın ⁴giderür amm etmek yerine enc r yeye b b sirkeyi aynadup bu rına ⁵otursa⁷⁴ n fi dür bir aç etmek gerekdür riv yet iderler ki me k r ⁶ ızıl behmen aynadup uyın içdükde ıssılı kimesne ekerle içe ⁷ ovu lu kimesne bal ile içe u yerine bunı içe i lerin def ⁸ide ala etmek yemeyüp etmek yerine enc r yeye behmen uyi istis ya ⁹ço[ ] inanmı dur meger ki arnında aru uyi var ola ki a ı etmeye ¹⁰vey meger bo azında ba ola b b istis -ı la m ki ba ıca ¹¹çu ur olur bunuñ gibi istis ya bir aç kerre d rç n içürseler ¹²müf d ola amm eyü d rç n ola ba ılar her istis ya d rç n ¹³müf ddür dimi ler b b aranfil da ı istis ya n fi dür elli dirhem ¹⁴ a f r to min aynadup on dirhem eker atup içseler müf ddür ¹⁵b b no d istis ya mün sibdür yüz dirhem no dı yedi yüz ¹⁶dirhem uyuñ içinde aynadup mu kem pi e andan ar ret olup ¹⁷ u adu ça u yerine bu no d uyın içe ar ret olmayıca ¹⁸ı zım degül b b çükündür yapra ın aynadup istis nuñ ¹⁹ i i

⁷³ ır asın: metinde ır ayasın 45b/12

⁷⁴ otursa: metinde ortursa 46a/5

üzerine ursalar gedere rey nı döğüp i i üzerine ²⁰ursalar gidere ki n c döğüp i
üzerine ursalar gidere ı r ²¹tezegin i üzerine ursalar gidere avu ı yarup atı

[46b]

¹ i e ursalar n fi dür papadayı döğüp i ler[e] ya u etseler yum ada ²benef eyi ya u
etseler giderür b b a z cı sirkeyle arı durup ³ atı i lere ursalar gidere u
sevd dan olan i lere ⁴müf ddür b b istis ya ala büyümezdür ve ma de⁷⁵ i mekden
⁵ oñra a f ola il cı budur ki ar b-ı ı r-ı a l-ı hindib içüreler ⁶h ç u içürmeyeler
etmek yemeyeler u yerine k sn uyın y adın uzlu ı ⁷ uyın içüreler eger u amazsa
bur detden olursa ar b-ı ı r-ı ⁸hindib ve ar b-ı u l y sikencüb n-i buz r-i u l
atup vireler ab at ⁹ atı ab olursa bir dirhem r vend-i Ç n ar bına atup vireler
¹⁰ id lardan fer r c y ya n bi ürüp rb sın içmeyeler etin yeye a mı ¹¹üzerine
al ž id yemeye z r p çe yeye aya ların ısı uyıla ¹²ve uz kepek ile yuma
yeynildür amm ma girmeye meger ciger tam m uvvet ¹³duta i anca dizinde y
aya larında ala pes eger amm ma girse ¹⁴ uyi az oyup derleye ve yerden çı an ısı
ulara girerse eyüdü ¹⁵eger i ço olup öykene za met virürse üm i kesmek
¹⁶gerekdür b b her kim becid sarımsa yese istis rencin giderür ¹⁷b b istis üç
nev dür i er aña ab l dirler biri da ı el ¹⁸aya i mekdür aña la m dirler ve biri
istis -ı dı ⁷⁶ dirler Türkce ¹⁹ince a rıdur eyle olsa istis -ı ab l ye il c abb-ı
mazeryun ²⁰dirler a fe ab ar bü'l-u l vireler mütev tir amm id sı ²¹ oyun
etiyle lye içine r zy ne oyalar bile aynaya yeye amm

[47a]

¹etmek az yeye likin istis -ı dı mü kildür z r ki ish l küll olur ne ²dilerse yeye
b b eger mercimek bi ürüp bal ile arı durup yeseler ³y d rb sın içseler istis ya
arar etmez f ide ider müf ddür ⁴b b eger uzı zeyt ya ıyla arı durup gevdesine sürse
⁵istis ya ve bal am i lere müf ddür b b istis ya odla urma ⁶müf ddür b b
Tesh lde bey n ider s ü'l- ıyye bir mara dur ki beñzi ⁷ arardur boz[ardur] aba ları
ve aya ları i duda ı büzer eger ciger ⁸ i üp arnı abarursa istis dır z olur ki
dükeli gevde ⁹bir kezden il cları eger ar retten olursa al meti atı u ama ¹⁰ve

⁷⁵ ma de: metinde ma deyi 46b/4

⁷⁶ istis -ı dı : metinde istis -ı fera 46b/18

i tih az olma ve r re aru olma ve eger bur detden olursa ¹¹ al meti duda ve dil ve r re a olma ve az u ama ve beñzi ar b¹²olma dur ve nab süst olma dur il cı budur ki ar b-ı ı r-ı a l-ı ¹³hindib içüreler h ç u içürmeyeler bu mu bilde olan il cdan ¹⁴ideler b b her kim t ze ı ır tezeginden da ı ıssıken⁷⁷ i e ursa ¹⁵gidere b b yab n marul ya n k sn eger anuñ gül uyu gibi uyın çı arup ¹⁶ve ol uyından bir üsküresine eker atup i mi deme acla ¹⁷içürseler aź m f ide ıla amm üç güne degin içeler b b ¹⁸gevdede i olsa r vend-i Ç n döğüp u ile arı durup dürtmek ¹⁹n fi dür b b i deme aba ı döğüp i lerine ya u ²⁰ide f ide ola b b ke ruñ to mın içseler beden i ine ²¹müf ddür

b b45 ala il cların bildürür

[47b]

¹eger deñiz köpüğün gül ya ıyla ve m mla arı durup ala a ursalar a rısın ²s kin ide eger söğüt yapra ın döğüp ala üzerine ursalar ³y d ol yapra uñ uyından bir dirhem içse ala a rısına müf d ⁴ola egir ala sancusı için eyüdür giderür b b acı b dem ya ın ⁵ala ı i kimesne içse gidere a n ya ı i e b - ⁶naź rdür b b turb to mın sirkeyle bi ürüp ala i ine ya u ⁷eyleseler al ide gidere çigdem ıssıdur urıdur döğüp sirkeyle ala ⁸üzerine ursalar i gidere bu r-ı meryem döğüp bal ile arı durup ⁹ala ı büyük olan ki inuñ ala ı üzerine ursalar n fi ola eger ¹⁰av an ba arsa ını bi ürüp sirkeyle yese ala a müf ddür ¹¹b b ara no duñ uyın içse müf ddür [zir] vend-i av li sirkeyle yo urup ¹²ala üzerine ursalar müf ddür süd yemek urm yemek ala a ¹³yaramazdur balı ardalı döğüp sirkeyle arı durup ala a ursalar ¹⁴y d içseler ala uñ veremin gidere eger dilkünüñ ala ın ala üzerine ¹⁵ursalar ala ı gidere b b böğürtlen kökini hav nda döğüp ¹⁶bir dutulmadu apda⁷⁸ aynadup üç ab ac arnına içse ¹⁷ala dan al ola b b ur un y d mi (?) ırınduların ¹⁸çig bal ile arı durup ab ab isti m l etse ala ı ¹⁹giderür ba ılar biri yerler t ala ı gedince degin yerler b b her kim ²⁰sarımsa ı döğüp uza atsa andan bir aç kerre ala üstine ²¹ursa ala ın gidere b b ala için sülük amarından an

⁷⁷ ıssıken: metinde isigin 47a/14

⁷⁸ apda: metinde apada 47b/16

[48a]

¹alalar ab ab ar b-ı u l ve sikencüb n-i buz [r] içürelər id sı ² oyun eti
oru uyıyla yeyeler amm etmegi az yeye ve bu ya u müf ddür enc ri ³sirkeyle
ı ladalar da ı dögeler merhem gibi ola arpa unın sirkeyle ⁴ aynadalar kebere⁷⁹ dibi ve
ayid to mı ve gögercin tersi bunları birbirine atalar ⁵birez aynadalar al ž ola da ı
bir beze sürüp ala üzerine uralar ⁶ ala ı ve ar[ ]m ola diñer ala için yigirmi
dirhem u alup⁸⁰ arp ⁷sirkeyle ı ladup andan od üzerine getüreler da ı be dirhem
⁸kebere za fer n iki dirhem ara a ız dört dirhem andan dögüp arı dura- ⁹lar yuf a
me ne sürüp ala üzerine uralar bir hefte uruya- ¹⁰ ura b b afa n ve tiry k-ı erba a
da ı eyüdü b b bu ya u ala ¹¹ i ine ve sancusına eyüdü u ı arp [sir]kede ı ladup
aynadalar ¹² al ža olunca ve bir dirhem za fer n iki dirhem b reyle bile arı durup
¹³ ala i ine ursalar if ola b b ala i mek ve büyümek ¹⁴eger urulda[y]up s kin
olursa yeldendür eger ba ıca a rırsa veremdür ¹⁵iki ta d rde da ı sebebi sevd dur
il cı istis il cidur uyi ¹⁶az içmekdür ve id yı ve uyi az yemekdür ve sevd
arturur nesnelere ¹⁷yemek ve urı et ve b dinc n ve ı ır eti ve uzlu nesnelere
perh z ¹⁸eylemekdür ve sirkede ı lanmı enc r yemekdür ve kebere t r [ ]sini
yemekdür n - ¹⁹fi dür ve eger yelden olursa bir dürlü il cı da ı var yazılmadı ²⁰b b
ala için ebemgümece dibin çı arup gevd[eye] do undurmaya ²¹yuyup uruda köp
balla arı dura üç ab ac arnına

[48b]

¹yeye ala in eride mücerrebdür b b söğüt kökünü uruda ve ²kelbüñ af sında ı dög
ikisin da ı mu kem dögün gibi ola ve bir ³mi d r esr r alup mecm in yumurda
a ıyla⁸¹ aynadup arı durup bez üzerine ⁴ya u ide ve bal sürüp da ı ala üzerine
yapı dura yedi gün ura ⁵ ac yib göre if ola b b ala sevd nuñ sebebi atı
ayrulu dan ve ıssı ⁶ısıtmadan ve al ž a mlardan olur ve ço u içmekden olur ala
⁷yel olur üseylem amarından an alalar ab ar b birle ol sirkengüb n-i ⁸buz r
vireler içe id sı oyun etiyle alye y uruca oru uyıyla ⁹y e ki en r uyıyla ola
etmegi az yeye u virmeyeler ve u ı arp ¹⁰sirkeyle aynadalar t al ž olincadek
gögercin bo nı dögüp ¹¹un gibi ideler ve buña atalar ve bir p re a ina dürteler ala

⁷⁹ kebere: metinde keberde 48a/4

⁸⁰ alup: metinde olup 48a/6

⁸¹ a ıyla: metinde a laya 48b/3

üzerine ¹²uralar b b ala için bir p re bez üzerine çig bal süre ¹³üzerine turb
andalayalar t kim balı örte andan ala ¹⁴üzerine uralar üç gün mi d rı dura yetde
o ar andan ¹⁵oñra gidere if ola b b ala için enc ri sirkeyle ı ladup ¹⁶yese isti m l
etse üç dört günde ala ın gidere b b ¹⁷ara no dı uyi ile aynadup yese uyi içmege
isti m l ¹⁸etse ala uñ süddesin aç a b b ala için renci atı ¹⁹olsa sebebi ço dur u
içmekden ve ısıtmadan olur ni ni ol ²⁰böğri atı olur a rır ve uyi ço içer ısıtması
da ı olur ²¹il cı ol ol elinüñ üstinden üseylem amarından ılıca u

[49a]

¹içüre an alalar ve her ab bir üsküre⁸² sirkengüb n içüreler ve u virmeye- ²ler
ar b-ı u l içmek da ı b dur ve yu aruda ikr olan u ³ya usın uralar ab la
mu kem yürüdeler ve sirkengüb n içüreler ⁴b b ala olan vey ısıtması olan ve ba ı
a rıyan ve cigerin ⁵süd yemeyeler a erdür b b beyni sirkeyle bi ürüp ala a ya u
⁶eyleseler gidere ala için ke[be]re dibin ay eskisinde⁸³ azup aynada- ⁷lar ve eker
atalar ayaza oyalar üç ab birer a u içüreler ⁸a te l fa lıyla def ola b b
sarımsa uñ t ze yapra ın sirkeyle ⁹aynadup etmek üzerine oya da ı ala üzerine
uralar gidere ¹⁰b b labadayı sirkeyle aynadup ala üzerine ursalar ala ı gidere ¹¹b b
ala a rısına iki dirhem r vend-i Ç n içse bi-i ni'Il hü ¹²te l def ola yaz
eyy mında gerekdür üzerine nesne yemeye ish l ¹³ola b b ozuñ yapra ın aynadup
ala üzerine ura- ¹⁴lar gidere b b t runci döğüp nadas opra ile arı durup ¹⁵ala a
ursalar gidere

b b46 ¹⁶ulunc il cın bildürür

urduñ tersini içse y balıla yese uluncı ¹⁷gidere eger ar b dan günde bir dirhem yese
ulunc za metine müf ddür ¹⁸hüdhüd etin yemek ve rb sın içmek bu mara a
müf ddür ura ¹⁹otinuñ dibin uluncı ancılanan kimesne uyin içse müf ddür
²⁰ulunclu kimesne amr d ve ba la ve çükündür yemeyeler yaramazdur b b ²¹ma c n-
ı mel lesi(?) isti m l etseler ulunca müf ddür b b eb -

⁸² üsküre: metinde 49a/1

⁸³ eskisinde: metinde eski südde 49a/6

[49b]

¹cehil arpuzı için fet l idüp götürse der l uluncı gede b b ²urı söğüti bir s içinde ya up külini a u içinde oyup ³arı durup içse uluncı gede b b h vuc to mın aynadup uyın ⁴içse ulunca müf ddür b b ulunc için bir aç d ne yumurdanuñ ⁵a nı alup elenmi un arı durup oñra ar asına süre ve ulunc ⁶üzerine bile süre üzerine bir ot da ı eküp üstübini ⁷yapı dura ab yuya ısica uyıla yuya göre ki ba virüp ⁸de ilmi dür bir aç gün içinde a up a ola b b her kim ı ır ⁹ödin urm ya atup dögse ulunc a rısına ursa ola ¹⁰b b ulunc ve al ž bal amdan olon⁸⁴ ba arsu uñ içinde olur ab ¹¹olur arnı içi ancu olur ve böğürler yelli yelli olur amm ıy r- ¹²enbe on be dirhem içini uyıla ezeler ve içine bir mi l ¹³ayaric-i fay ara atalar yigirmi dirhem neb t ekeri ile içüre eger ¹⁴getmezse irtesi bir mi l ber -i s y tiry -ı erba a y ful - ¹⁵niy içüreler amm id sı bi mi et ile no d ılı ola amm uvvetlü ¹⁶i ti n ideler ba ılar eydür evvel i ti n gerekdür u ne-i leyyine ¹⁷evvel ek i a mlar ve yemi ler yemeye semüz avu rb sı b dem ¹⁸ya ıyla atup yeyeler ve isfana ile yeyeler ve gice ile iki ¹⁹dirhem k sn yudalar asu ına y arnına ma ak ya ın dürteler ²⁰ve b b nec ya ın dürteler be dirhem besf yic yedi dirhem çekirdegi ²¹çı mı ızıl üzüm be d ne enc r yerse üç kez yeye ve f

[50a]

¹üçer dirhem r zy ne to mı kerefes to m[ı] anisun kimn n aynadalar u yerine ² atalar eker b b Tesh l eydür ulunc al meti yil ve nef t az çı ma dur ³ve gönli dönmekdür ve a m siñmemekdür ve i tih az olma dur ve göbek ⁴bögür burma dur ve bil ve baldır a rıma dur atı u ama dur ve u içecek ⁵ iffet bulma dur u ne eylemekde afr v den artu inuñ il cı evvel u ne-i ⁶mutavassı eylemekdür ve oñra u ne-i dde eylemekdür ço olur ki u ne ⁷eyleyicek a rı arturur or mama gerek t zcek u ne eylemek gerek ⁸bu mara a becid bu mara a u ne eylemekdür artu ç re yo dur bir- ⁹ aç kez u neden oñra be dirhem sin mek ve be dirhem besf yic ve yedi ¹⁰dirhem çekirdegi çı mı ızıl üzüm ve be d ne enc r bir ab a baldırı- ¹¹ ara üç dirhem r zy ne to mı anisun ve kimn n aynadalar üstine ¹²birez günlük vey birez sa ız açup içeler ıssı ma c nlar yedüreler ¹³tiry -ı f r ve tiry -ı erba a ve ma c n-ı misk keb r yeye bunuñla ¹⁴da ı olmazsa üç çekirdek ilt t ki aña snı dirler

⁸⁴ olon: metinde بالون 49b/10.

yataca va tda¹⁵vireler gerekdür ki tam m ulunc e ildiginden oñra evvel bir gün bir¹⁶gice geçmeyince a m ve ar b virmeyeler amm id lardan yedügi¹⁷va t ve uzi ve or s vey avu fer r c vey semüz oyun eti¹⁸ve sa ız ve d rç n ve zenceb lle bi mi ola yedüreler i tih av¹⁹olup a rı af f olursa fer [r]cün cirminden da ı yedüre-²⁰ler yemi lerden enc r ve kökna[r] içi ve ızıl üzüm yedüreler ve alma²¹ve amr d ve ayva ve ıy r ve avun ve birinc ve tar na ve üzüm ul s

[50b]

¹ve atı bi mi yumurda ve ab atı ı l vey ço yel [def] etmek istese dutma dan² a ınalar a m yeyüp cim etmekde i tir z ideler amm afr v de³ve yub setde olanuñ il cı u ne-i leyyine⁸⁵ etmek gerekdür ve ar b-ı benefsec⁴ve ayva çekirdegi lu bı ve ket n to mı içürmek gerekdür pen ri ço yemeye-⁵ler ulunc žarardur meger ki üzerine bal yeyeler mu li i baldur b b⁶bir ki i ulunc dutsa or s etin uz uyıla mu kem aynadalar mu arr⁷olup pi e andan yeye n fi ola b b a m ıssıdur ya dur üç dirhem in⁸yeseler uluncı giderür ve ay ba ın⁸⁶sürer b b ma ak sa ızın⁹dögüp iki ol- adar eker atup yese ulunc renci gelmeye b b ulunca¹⁰mücerreb il c iki a u ın yı iki a u uyıla yo urup ba deh bir¹¹ a u a neft ya ı bu ın ya arı durup ulunc oldu ı yere¹²sürse bir yumurda bi iminde ziy dece durma ıla yan usı s kin¹³olur uyu ur gibi olur birezcük durdu dan- oñra salıvire gidere¹⁴mücerrebdür

b b47 s nlı a ish l olma ı¹⁵bildürür

ad d[e] ö[y]ledür al am. [alla'll hu aleyhi ve sellem] be dirhem sin mek ve be dirhem a¹⁶ eker ve bir dirhem r zy ne to mın bunları cem sin dögüp büyük ablar¹⁷ide her ab bir mi l isti m l etseler ço derdine derm n¹⁸ve eyüsi gerekdür b b müşhil r n ki a r n köpügi dirler¹⁹bunuñ yet eyüsinden iki dirhem alup dögüp birez limon uyıyla²⁰yudsa on meclis degin i leye sevd yı ve birez bal amı ve birez²¹ afr yı süre yalıñuz içmek or usuzdur ve bil a rısına ve diz

⁸⁵ u ne-i leyyine: metinde u ne-i yeline 50b/3

⁸⁶ ba ın: metinde ba ın 50b/8

[51a]

¹a rısına ve dürlü za metine n fi dür b b müşhil için gerek göñli ²dönerse ki müşhil a mindan usanulursa burnı delükleri panbu ıla ³duta tar n yapra ın çeynese y o an o laya b b açan bir ki i ⁴müşhil içse amel eylese alma çeyneyüp uyın yuda bunuñla olmazsa ⁵ f getirüle ve yum a u ne eyleyeler ba deh fa d ideler b b ⁶erbet-i müşhil u nedür n fi dür sin mek a eker d ne ma ak bu ⁷cümlesin döğüp birbirine atup altı gün ba ideler üç gün ⁸ab bir ba ve a amda bir ba isti m l ideler n fi dür ⁹b b atı ish l-i afr ıy r enber temürhind ile içseler afr yı ish l ¹⁰ide b b bir ki i ki ab ola müşhil virmeyeler ki ba rısın çal adı ¹¹hel k ider il cı budur ki evvel bir fi ideler b re ve deñiz uzı ¹²ve kimm n ve lr b n her birinden ber ber alup döğüp a elv yıla ki ¹³ısıca ola arı durup üzerine barma adarı iy f ideler ovu[du] da- ¹⁴n- oñra isti m l ideler b b atı ıssı fa lda ve ovu da müşhil içmeye- ¹⁵ler u ki yigirmi gün i r -yı yem n dirler ıssı fa lda olur ¹⁶yılduz o mazdan evvel ve yigirmi gün o du dan- oñra h ç müşhil etmeye- ¹⁷ler ve an aldurmayaalar ve ac mat etmeyeler meger ki atı ar ret ola an aldura- ¹⁸lar ol va tlarda cim da ı etmeyeler u b r günlerde ve da ı ol ¹⁹ki inün ki büyük u ası ol[a] y büyük lı ı ola y büyük ²⁰ase mi ola y büyük end esi ol[a] müşhil için yeyeler ve da ı ol ²¹kimesne ki atı ile müşhil içeler eger ço amel eyleye a f getürse

[51b]

¹b z ların ve baldırların ve budların ba layalar ar b-ı andal ve ar b-ı ²tuff ve ar b-ı sefercel avrulmı birez a n ile ve rey n to mıyla ³içeler b b ba ılar ki i olur ki ab atı uvvetlü olur yaramaz yemekler yer ve ⁴ha ım⁸⁷ ider aña i tim d etmemek⁸⁸ gerekdür ve z r r zg r ile yaramaz ⁵ıl lar mütevellid olur ve ço olur oñra atı ziy de eyler ve nice ma arratlu ⁶yemekler vardır ki ba ı ki iler ol yemekleri yemekle mu t d olmı lardur ⁷her zam nda ı d sı oldur ziy n eylemez ve yer ziy nsız yemek ki bir ki i ⁸aña öğretmi ola ol ı d lardan yemek ziy n ide b b bir ki inün ⁹ma desi atı ıssı ola ab oldu da gibi bir iki lo ma etmegi ek i ¹⁰erbetlerden ezüp etmegi içinde ı ladup yeye n r erbeti gibi ¹¹oru ar bı gibi

⁸⁷ ha ım: metinde hażım 51b/4

⁸⁸ etmemek: metinde اتميمك 51b/4

limon ar bı gibi içe amm ma girüp kendüyi otura ¹²b b müşhil içen kimesne
gerekdür ki bir aç gün evvel perh z eyleye ¹³süddesi aç a ve m ve il ları bi üre ve
ab atın yum ada ve ¹⁴müşhil içdükde i güç ziy n eyler ve a ima dan a ina ve
lı dan ¹⁵ve u adan ve uy usuzlu dan ve cim dan oñra müşhil içmeyeler ve
¹⁶ki iler ki ot içmege öğretmemi dür gerekmez müşhil vireler ve müşhil ¹⁷içmek
isteseler üç dört be gün mu l b içmek gerekdür andan ¹⁸erbet içe ba ılar mu l b
yerine inek südin içeler etmek ¹⁹ot yemeye hem n süd içe mu l b dur ba deh
erbet içe ²⁰b b bir mi d r amasanke erügi ve bir mi d r bu sin mek alup ²¹v fir
uyıla mu kem aynadup andan çı arup bir p re durdu da-

[52a]

¹n- oñra bir seyrek stardan⁸⁹ ı up da ı giceden bir mi d r ²r vend-i Ç n döğüp
bir beze ba layup bir küçük üsküre içinde ³ı ladup ab la mu kem ı up uyın alup
bu sin mek u yerine ⁴arı durup içeler b ish l ider ço derde keff retdür b b
⁵sin mek me h rdur eger dört dirhem in uyıla ı ladup ba deh oca- ⁶ da aynadup
ab la içseler afr y ve bal am ve sevd y olan ⁷fikrleri giderür ve ser r(?) ve sa c⁹⁰
ves yir mara lar ço nef[ ] vardur ve yüregi ⁸ av eyler eger yalnızca üç dirhem in
döğüp içseler girü bu f ide- ⁹leri ide likin giderür yapra ın döğüp içseler b b müşhil
altmı ¹⁰yetmi d ne mi d rı am skine erüğini uyıla aynadup bira a ¹¹ba deh dört
dirhem sin mek bir beze ba layup ol erük uyına bira a ¹²ol-da ı bezle bir mi d r
aynaya ol sin mek ol uyıla ı a ¹³da ı ab içe b ish l ider n fi dür b b ish l
içün kimsenüñ ¹⁴göñli dü e o an o lasa men ider b b benef enüñ ya ı ¹⁵ele girmese
urusın uyıla aynadup uyın ekerle içseler ¹⁶ma dede ve ba arsu da olan afr yı
ish l ider eger erükle ve- ¹⁷y temürhind ile veya het ile bi ürüp içseler b ish l
¹⁸ider ve erbetüñ üç dirheminden yedi dirheme degindür ber ber eker ile ¹⁹ve ılıca
uyıla eger dört dirhem in çiçekden yum a döğüp ²⁰üç gün afr y ıl ların ma de
arıda b b iki dirhem zenceb l ²¹döğüp ber ber eker ile ve ıssı uyıla içseler yelme gen
bal amı ish l

⁸⁹ star: metinde st rdan 52a/1

⁹⁰ sa c: metinde sa 52a/7

[52b]

¹ider b b müşhil-i afr yıçun dirhem ma m deyi ve bir dirhem ma ak hav nda
²mu kem döğeler a zına oyalar ve birezcük uyıla yuda v fir ish l ³ider ço f ide
göre b b müşhil-i bal am budur buçu dirhem zenceb l ⁴y fülful ile bir erbet uyıla
yudalar eger miz cı berk dem ise bir a re ⁵ma m de a acı südin v fir [vir]eler ve
v fir ish l eyleye ço f ide göre ⁶b b müs l-i türbüd 1 dirhem gö[k] ma m de 3
[dirhem] l civerd 2 mi l dükelinin döğüp birez ⁷ uyıla içe afr ve sevd ve bal am
geçüre ferr c⁹¹ gibi ve la f i ek ⁸eti keb r büyük iki üç gün ek ilerden a inma
gerekdür ve müşhil ⁹ertesi amm ma girmek eyüdü b b bir mi d r zerd l uyıla
¹⁰oca da aynadalar ve da ı çı arup o udalar andan el urup ¹¹ezeler çekirdegin
gidereler ve da ı çı arup içeler ish l ide ¹²birez b b eger htereyi döğüp a salar
uyından üç a u ¹³alup bir üsküre süd çürüğine atup ab la içseler afr yı ¹⁴ish l
ide südügi yürüde ciger a fin gidere ve ma deyi av ¹⁵eyleye b b eger htereyi ya
iken döğüp uyın alsa içseler ¹⁶içinde olan göyünmi çı ara ve yaramaz anları arıda
uyuza ve gicigi ¹⁷f ide ide ve yaramaz bal amı çı ara amm atı ovu günlerde
içmeye ¹⁸b b atlu erigi uyıla bi ürseler uyın süzüp eker ile y bal ¹⁹ile arı dursalar
afr yı be- yet ish l ide ve gicigi gidere ve oru ²⁰bi ürüp azacu eker atsalar
içseler afr dan olan ısıtmayı ²¹gidere b b dimi lerdür ki erbet içmek isteyen ki i üç
gün perh z

[53a]

¹eyleye la f id yeye etmek yemeye üç ab mu l b içe andan ²erbet içe y ab içe
öyleye degin elin yüzün yumaya abr ³ide ve areket birez ide ço oturmaya g h g h
bir mi d r areket ide ⁴yürüye eger ic bet etmezse u ne ideler eger müşhil içdükden-
oñra göbegi ⁵bursa birezcük ısıca u içüp bir aç adum yürüye eger bir ki i ⁶müşhil
ab yudsa üzerine birez ısıca u içmek gerekdür ki ⁷ablar eriye b b erbet-i müşhil
af f n fi budur sin mek on sekiz ⁸dirhem a eker d ne 16 dirhem ma ak bir
dirhem bu cümle döğüp birbirine atup ⁹altı ba ideler üç gün ab bir ba ve a am
yatdu da bir ba ¹⁰isti m l ideler b b müşhil mürver a acınuñ ken rında olan kök
¹¹andan bir iki kök kesüp yu aru[da]n a a asına abın oyup da ı ¹²ol apları birez
uyıla aynada andan ol udan bir a u y da ı ¹³ziy de içse ve az bal am afr sürer

⁹¹ fer c: metinde mez c 52b/7

ço nef i vardur amm ol ¹⁴köki oydu ı va tın a a adan yu aru oymaya ki enmez
ab dur ve hem n yu a- ¹⁵rusından a a asına oya b b b n fi müşildür ab
olanda ¹⁶virselerin all h fet ider bir dirhem r vend-i Ç n ve bir dirhem ¹⁷
sin mek yapra ın ve bir dirhem ma ak cümlesin mu kem hav nda ¹⁸ba a ba a
dögüp da ı gül ar bı ile ma c n ilup ab la ¹⁹getüresin⁹² yeye b sürüp yet
menfa at ider b b ma c n-ı ²⁰sin mek sin mek yapra ın 25 dirhem eker 25 dirhem
ma ak 6 dirhem ²¹b dem 5 dirhem bey ž her birin hav nda mu kem dögüp arı dura
ma c n

[53b]

¹ide da ı a am yatdu da üç dirhem ab la be dirhem yeye eger ²on gün yese a
bal am almaya b b kimsenün bir mi d r ab olsa ³ba ılar eydür bir mi d r a r nı
ile urı esr rı od üstinde aru- ⁴dura da ı bir k ı üzerine yayup göbегine yapı dura
ab dan ⁵öyleye degin dura ve bir k ı da ı ol a r na yayup girü göbегine
⁶yapı dura öyleden a ama degin dura ve bir da ı a amdan ⁷ab a degin dura ish l
ola b b bir ki i d yim miz cı ab üzerine ⁸idi bir üst d ek m buña berkildicek
rl an ya ın sehl ⁹ısica idüp u ne eyledi içinde urı uzı oyun ı ları ¹⁰gibi
mühmel tlar gidüp da ı ömrinde ab olmadı r hat oldı ¹¹mücerrebdür

b b48 ¹² atı ish l olanuñ dutmasın bildürür

¹³her kim ciger-bendini biry n eyleyüp yese ish lin gidere süm ve avu ¹⁴keb bı y
avurması y gögercin eti ve serçe eti ve atı bi mi ¹⁵yumurda ve p çe süm la
bi üreler yeyeler amm ya lu nesnelere ve ovu ve ¹⁶ulu yemi ziy n eyler bı
erbetler içeler me el ar b-ı sefercel-i m ¹⁷ve ar b-ı andaleyn ve lis nü'l- amel
ve ar b-ı verd-i ar ve ar b-ı tuff ¹⁸ve ar b-ı d ve ar b-ı s ve ar b-ı
umm dur bunlardan isti m l ¹⁹oluna ish li diñe açan bir ki i müşhil içse da ı ço
amel eylese ²⁰b z ların ve budların ve baldırların ba layalar ve bu ikr olan bı
²¹erbetlerden içürelere b b bir kimesne atı ish l olsa enc r

---

⁹² getüresin: getürüsün 53a/19

[54a]

¹yapra ın bir azanda tam m aynadalar ve da ı ıssı iken aya ların opu a ²degin ol
uya o alar t ovuyınca dura ish l diñe eger dizine ³degin o sa otuz ır gün ab
l zım olur b b bir kimesne ⁴ atı ish l olsa eger gezer sancusı yo ısa ayran içe eger
gezer sancusı ⁵var ise ayran ızımı demür ile layalar ki kese andan çal ayalar ⁶t
kim arı a içe bu ayran içmek arın ba lar anın keser ve el aya ⁷ovma arın ba lar
b b ish l bal ama için seres yigirmi dirhem ⁸ ına yigirmi dirhem ve yumurdanuñ
a ın ve arusun anları ovudu ınca ⁹ atalar yo uralar ya u idüp üstine uralar ish li
diñe b b ¹⁰bir kimesne birinci um la⁹³ bi ürseler içi be- yet ab ide vall hu

¹¹b b49 ¹² demüñ içinde urd ve yılan oldı ın bildürür

¹³eger ru mı balla yalasalar arında ı urdı dü üre zeyt nı o san ¹⁴dirhem ar bla
bi ürüp içseler arında olan urdı ıra eger çörek ¹⁵otın yeseler y d arnına ya u
etseler urdı dü üre b b ¹⁶muna n urdı dü ürür b b her kim sarımsa ı bi ürüp yese
arnında- ¹⁷ ı urdı ıra b b eger eft l yapra ın dögüp göbegine ursa ¹⁸içindeki
urdı ıra b b eft l nuñ yapra ın vey çiçegin ¹⁹dögüp ikup uyın içseler b r-b r
urdın ve içinde olan ²⁰yılanları çı ara b b eger eft l yapra ın y çiçegin dögüp
²¹ ı up uyın nam z-b r urdın ve içinde olan yılanları çı ara

[54b]

¹b b50 ² demüñ içinde o ulcan olsa anı bildürür

³b b eft l yapra ın dögüp göbegine ursa ve hem yapra ın ve çiçegin ⁴dögüp ı up
on dirhem içse ve üzerine ısıcā u içse o- ⁵ ulcan dü üre eger b çubu ın ya up
külünü uyıla ezüp osa ⁶bir zam ndan oñra durucasın alup ac arnına bir iki a u
içse ⁷ o ulcan ve urdın⁹⁴ ıra amm bir niçe def a etmek gerekdür b b ⁸ demüñ
içinde o ulcan ve urd olma mü[te] affin bal amdan olur ⁹ al meti alyar a ma ve
yüregi azınma ve gice duda ları ya ¹⁰olma ve gönli arlı anma ve uy udan
beliñlemek ve yemek yedükde ¹¹gönli dönmek ve uva urd çı ma ve ma ad
giçimek il cı ¹²bal amı istifretmek ve bal am arturur [ne]sne yemeye ve cerb
nesne- ¹³ler yemeyeler anisun ve aranfil ve Hindist n ozi y küflenmi ¹⁴ oz yemek
ve all-i un ul içmekdür amm çürük oz yemeye z r hel k ¹⁵olur b b o lancu lar

⁹³ um la: metinde m la 54a/10

⁹⁴ urdın: metinde urdın 54b/7

o ulcan olsa il c o ulcan otın¹⁶balla yidüreler eger büyük ki ide olursa us amdus evren¹⁷yav anı ayva ana ve oras n sirkeyle aynadup süzeler ve ab la¹⁸içile ulu sögülme çeyneye o ulcan gelüp ma de a zına çı a andan¹⁹ oñra bunı içe andan areket ide ol o ulcan ırılıp²⁰dükeli gede b b arından o ulcan gidermek yigirmi dirhem çörek²¹otın ve yedi dirhem abr ikisin ayru ayru döğüp elekden geçüreler

[55a]

¹ve da ı ı ır ödiyle bunları yo urup göbегine ya u ideler o ulcan²dü üre

b b51³tatar urdı[n]uñ il cın bildürür

⁴ayu ödin ezüp içürseler müf ddür eger Efl uzın ve bir di⁵sarımsa ılıca uyıla içürseler da ı ol renci görmeye⁶b b mercimek adar afy n yeye n fi dür amm süd y ek i yemeye⁷yaramazdur b b firundan çı mı ısıca etmegi sirkeye yaturup ısıca ıla⁸üzerine uralar eger getmezse bir kere da ı uralar

b -⁹b52 göbek uyn ve göbek dü mesin ve yürümesin bildürür

¹⁰b b on dirhem ekeri yigirmi dirhem a ya ıla ezüp içseler¹¹göbегi müf ddür b b göbekde olan yele ve ayrıya domalanı urudup¹²yum a döğeler bal m mıyla göbek çı du ina ya u ideler n fi ola¹³göbek uyi için u ç dırından fındu mi d rıacla yeye¹⁴üç ab degin yese al ola b b göbek uyn alma için¹⁵anisını yum a döğüp sirkeyle aynadup göyünmi b birle¹⁶yo urup göbегine ya u etseler uyn çeker alur

b b53¹⁷iç a rısıçun ve arın a rısın il cın bildürür

¹⁸b b z r için n fi dür sarımsa ı döğüp bez r ya ı içine oyalar¹⁹üzerine üç yumurda çal ayalar ay ana ola da ı yeyeler mücerrebdür²⁰b b iç a rısına mücerrebdür ızıl behmen döğüp ab ab rufadan²¹yumurdaya v firce eke arı durup içeler amm bir nice gün et yemeyeler

[55b]

¹perh z ideler b b keçi boynuzın urusın içi a rıyan kimesneye n fi dür²b b dest-i meryem ile iki arda anın döğüp ab ab rufadan⁹⁵³yumurda ile içse mücerrebdür ish lin def ide b b arın a rısıçun ki an⁴gede ve z r gede siñirlüce

⁹⁵ rufadan: metinde ufadan 55b/2

otuñ kökin ve yapra ın yuyup döğüp uyın⁵ ı alar ab ab üçer a u içse yet bu mücerrebdür b b k t-ı⁶Hind alup birez azıya ve bir a u mi d rı ısıca uyıla ezüp⁷ ab ab üç gün içe mücerrebdür arın a rısını ve göbek a rısını ve⁸ an gidere b b bir mi d r egir döğüp gömeç⁹⁶ bal ile göbek üzerine⁹ya u ideler hem baluñ üzerine da ı egir eke andan yapı dura¹⁰mücerrebdür a rısın def ide b b snı döğüp avu içine oyup¹¹andan biry n idüp ab la yese iç a rısına n fi dür b b¹²iç a rısına bir [a] u a r n sehlce oca da aynadup bir me nün¹³ardına süre andan oñra üzerine bir mi d r esr r ki da ı göbegine¹⁴yapı dura üç günden- oñra göre mücerrebdür b b bir kimesnenün içi¹⁵getse durmasa çam sa ızın döğüp ı ır ya ıyla aynadup ab¹⁶ile içse al ola b b bu u a kiremid ızdurup sarımsa ı¹⁷döğüp sirkeyle arı dura ol kiremidün üzerine döke bu ina¹⁸otura müf ddür b b mersin to mın ish l olana yedürseler ab¹⁹ide b b ba layı u ve sirkeyi içinde bi ürüp abıyıla yeseler²⁰ ab ide demürciler demür uvardu ı udan içse ish li diñe²¹b b enc r yapra ın bir azanda uyıla tam m aynadup ıssıken aya ların

[56a]

¹ o a öyle ki aya ı döyebildügi adart ovuyınca degin duta²amm hem n opu ina degin o a ish l diñe ve eger dizine degin³ o a otuz ır gün ab ola b b z r için keçi boynuzın⁴döğüp ve a günlük döğüp ve döğülmi um la ısıca uyıla içeler⁵z rını gidere b b uz yemek n fi dür b b siñirlüce yapra ın⁶to mı ish l diñdürmesine yet mün sibdür bir kimesne eydür gicede⁷gündüzde ır elli def a a ra çı ardım bir ab rufadan yumurda⁸ile bu siñirlüce yapra ınuñ to mın içdüm ikinci ab içecek bi'l-küllıyye⁹ al oldum dir b b bir kimesnenün arnı a rısa ura otın¹⁰yeye y uyın içe a rısı s kin ola b b bir kimesnenün içinden an¹¹getse snı döğüp avu içine oyup biry n ideler yeye iç¹²a rısı ola b b her kim turb to mın balla aynadup yese göbekde¹³ve asu ında ne-kim renci var ise gide b b ekerlü yapra ın döğüp¹⁴ uyın çı arsalar yedi güne degin günde üç a u ol udan¹⁵içseler anlu iç a rısından urtulup al ola b b¹⁶belini ı lanmı üstübiye arup ısıca külde bi üreler z r olan¹⁷ki iye her a ra çı up geldükde ısıca ısıca üstine otura¹⁸ol rencden urtula b b iç a rısına birinc yumadan um ıla¹⁹uzsuz bi ürüp yeseler iç a rısın gidere b b

⁹⁶ gömec: metinde gömgeç 55b/8

za r bir za metdür⁹⁷ ki ²⁰aña z r dirler sebebi göbek yanında ı ba arsu içine m dde dökülür ²¹ni nı iginür bal am an dökülür uvvetini keser il cı gendeneyi o ralup

[56b]

¹bi ürüp yumurda süm la yeyeler ve birinci avuralar ı ruñ bögreği ya la ²bi üreler ve süm ekeler yeyeler ve p çe yemek da ı v fir süm la eyüdür ve ayvayı ³da ı söğülmeye idüp eker ile yeye ve kiremidi da ı ızdurup sirke dökeler ⁴bu ina otura ve f-ı za r alup gice ile ma adında götüre y u ⁵yerine ar bü'l- s içe vey ayva ar bı içe eger al olmazsa bir ⁶iki boy to mın yedüreler eger gerü bütün çı arsa te h l(?) erbetin virüp ⁷içini p k ideler andan suf f ile erbet ile ba layalar ve ısıca ⁸dutalar b b ba ı ish l ya n arın geçmek y müşhil nesne içmekde ⁹y to me olma dan y dim indan ma deye n zle enmekden olur vey d ¹⁰bedende a l in ço olup ab at def eylemekden y bu r n⁹⁸ eylemekden ¹¹olur y ba arsu larda ru bet y il lar olma dan olur bir ism ¹²a rı göbek burma ıla olur il cı budur ki eger bedende il ¹³ço lu indan y bu r ndan olursa a eylemeyeler meger ki uvvet ¹⁴a f ola y ba arsu ları sa c eyleye diyü orlarsa ish li afr - ¹⁵v iki heftede sa c ve uzlu bal am bir ayda sa c eyler ish li ve sevd v ¹⁶ır günde sa c eyler dükeli ish lden ide budur ki evvel ar b-ı ver[d]-i ¹⁷ar içüreler a m abıyla ve a abın aynadup ve uyın ¹⁸layup içüreler eger an bile gederse ar b-ı andaleyn ve ¹⁹ar b-ı lis nü'l- amel ve ar bü'l- iy r atup vireler eger bunuñla olmaz- ²⁰sa yu aruda yazılan bı nesnelerden vireler b b ²¹za r-i b ıldur ki ab atı ab ve ba arsu larda ı l⁹⁹ acer¹⁰⁰ olma dan

[57a]

¹olur cet va tı olıca ba arsu lar bal am gibi ba arsu ıyrund- ²usı gelür al meti oldur ki arın a ır olur ar a a rısa göbek ³d yim bura i tih az olur z r idicek no d adarı y da ı büyük ⁴adar ı l çı a il cı ab atı ar b-ı benefsec-i mükerrer ve a m uyi ⁵ve ayva çekirdeği lu bı ve ma c n-ı [be]nefsec-i mükerrer ve iy r enberle elbette¹⁰¹ ⁶u ne ile iki dirhem mu l-ı azr atmı olalar tely n

⁹⁷ za metdür: metinde za metler 56a/19

⁹⁸ bu r n: metinde هجران 56b/10

⁹⁹ ı l: metinde ifb 56b/21

¹⁰⁰ acer: metinde 56b/21

¹⁰¹ elbette: metinde 57a/5

eyleyeler ⁷ id sı bir masl a y ısnafa a ı vireler y ol za rdür ki sebebi ⁸yil ve ovica alma dur¹⁰² il cı ma adda papadya ya ıyla¹⁰³ m [m]-r[ ] an ⁹dürteler ve uz ve kepek ve aruyı k seye oyup ızdurup¹⁰⁴ ¹⁰üstine oturalar vey ızımı kiremid üstine vey ızımı keçe üstine ¹¹vey amm mda ıssı mermer üstine oturalar kimn n vey b b nec aynadalar uyın ¹²yurkene oyup ıssıla içine oturalar eger dilerse ki za r a -mıdur ¹³b ıl-mıdur bir aç keçi boynuzın çekirdegi vey bir aç boy d nesin ¹⁴yedürel eger ish l ile bile çı arsa a dur çı mazsa b ıldur ¹⁵b b iç a rısı olup içinde an getse ıssı kiremid ile sirke ¹⁶bu ına otursa n fi ola b b bir ki iden ço an getse gerekse ¹⁷içinden gerekse burnından et yedürmemek v cibdür atı a f ¹⁸eylemezse eger atı a f eylesse aña yedüre ki gice a mda ¹⁹müzevvere vireler b b ısıca ıder ki an ki bu r n ola ki dutmaya- ²⁰lar meger ki adden giçe yo sa hel k olur b b açan ²¹ an adden tec vüz etse ovu uyu depesine oyalar ve-

[57b]

¹y d ba ını ovi uya o alar ve ar aların¹⁰⁵ berk ba laya ²ve becid ovu u içürel b b z r için keçi boynuzın dögeler ³ve dögölmi süm bunları ısıca uyıla içeler b b beksimedi ⁴uva dögeler yo urd ayrılarla yeyeler z ra if ola b b z ra ⁵aru etmegi yemek eyüdür ço yemeye b b ızıl behmen dögüp rufadan ⁶yumurda ile bir aç ab yese iç a rısına mücerredür likin iç a rısına ⁷ne adar il c etseler perh z etmeseler f ide virmez her mara dan perh z l zımdur ⁸mücerred il c olmaz ve u içdükde lanmı u içe b b lebl bı ⁹yemek eyüdür ve uzı ço a m yaramazdur um luca¹⁰⁶ ve um lu ¹⁰laba[da] yemek eyüdür b b iç a rısına etlü üzümün çekirdegin giderüp üzerine ¹¹zenceb l ile ve b ile dögüp a am ab bir oz adarı ¹²yeye isti m l ide niçe gün üzerine u içmeye b b iç ¹³a rısına sa ızı dögüp v fir uyıla aynada bir aç gün içe ¹⁴b b bev s [r]lerden an gelse dutmaya ço mara ları giderür ¹⁵meger ki a f gele dutalar öyle ki va tsız dutalar atı yürüdeler ¹⁶z r ol an a ma ıla dükeli sevd y mara ları cün n ve ¹⁷m l ly ve ab ve bah ve cü m ve umm lar ve sancular ve cem mara lar ¹⁸def olur atı n fi dür ve ansız dutarsa bu a l mara ları ¹⁹getürür bev si[r]i otda ile kesmek yaramazdur ço ı oña mezmele-

¹⁰² alma dur: metinde ayma dur 57a/8

¹⁰³ ya ıyla: metinde ya laya 57a/8

¹⁰⁴ ızdurup: metinde قازدردی 57a/9

¹⁰⁵ ar aların: metinde فرمحیلرین 57b/1

¹⁰⁶ um luca: metinde m luca 57b/9

²⁰sin durdurmaz çünkü bev s r za met eylemeye anuñ durdu indan ²¹ziy n yo dur
b b iç a rısına mücerrebdür di i zifti alma dur ve

[58a]

¹gül ya ıyla esr rıla oca a ar u mu kem yo ura am r gibi olur ²ya ılaya¹⁰⁷ ar asına
iki küregiñün arasına yapı dura bir nesne ile ³ba laya bir aç gün dura mücerrebdür
vall hu a lem

⁴b b54 bögrekden avu dan a ı gidermegi bildürür

⁵eger b lı uñ ba nda olan a ça beyni gibi nesneyi kim atıca a gibi ⁶olur yarup
içürseler bögrekden ve avu da olan a ı eridür ⁷b b demür dikenin aynadup uyın
içse müf ddür çörek otın ıssı ⁸uyıla içseler bögrekden avu da olan a ı eridür her
kimüñ a- ⁹vu nda a dursa balı avrat südine atup içürseler ol ¹⁰a p re p re ola
b b a m dibin ar bla bi ürüp içseler u ¹¹yolında olan a ı eridür b b ekerden an
gelse ket n to mın ¹²avurup yise an gelmez olur mücerrebdür b b ı r anını içse
sidük ¹³yolında olan a ı a a a getirür b b her kim kerevez to mın döğüp ¹⁴balıla
ma c n eyleyüp yese avu nda um var ise gidere b b ¹⁵bir dirhem gögercin tersine
bir dirhem eker atalar da ı ol kimesne ¹⁶sidügi yolında a bitmi ola içüreler n fi
ola amm a ¹⁷p re p re ola amm bir dirhemden ziy de içmeye eger o lancu ise
¹⁸buçu dirhem içüreler b b me nedeki a ı bildürür sebebi bir illetdür ¹⁹ki
bögrekden avu a iner ve ar retten yumrulanur vardu ça büyür ²⁰südügi yolın ba lar
asu inuñ içi a rır südügi amlayu

[58b]

¹amlayu acıyu acıyu gelür oñında anluca sümük gibi gelür tam m ²i eyemez
gerekdür ki ara çalu to mı demür dikenı aynadup süzeler ıy r to mı ³avun to mı
a[r]puz to mı bunları döğeler bu uyıla arı duralar bezden ⁴süzeler bal atalar
ba deh b b nec a m ura otı kerefes dibi ⁵boy to mı benef e demür dikenı
bersiy v n kepek uz bunları ⁶aynadalar üç gün uyına gire otura bilini asu ını
uralar ol ⁷a a a a iner andan ki i üksek yerde otura anı dizine ala ⁸anuñ dizlerin
ba laya berk dutalar üst d ol elinüñ orta ⁹barma ın ofrasına o a a elinüñ
yumru in asu ina ¹⁰ba a a ı ovalaya yasınuñ altına meyd na getüre barma ıyla

¹⁰⁷ ya ılaya: metinde ياصى اليه 58a/2

yene ¹¹ol yumrılanan yeri za m-ke ile yara çengel o a çı ara da ı bir ¹² avu bo azlayalar üstine uralar çal oyun yata ol gün u ¹³virmeyeler irtesi gül ya ı dürteler k f r merhem uralar b b ¹⁴bir kit bda da ı eydür ki avu da a olursa sebebi al ž yaradan ¹⁵y opra yemekden olur ve udan da ı olur ni ni budur ki i emez ¹⁶ amarları acıyara bal am gibi gelür ek er o lancu lardan olur il cı ¹⁷ ara çalınıñ to mı ve demür diken i aynadalar üç gün uyın içe ¹⁸ve b b nec ve a m ura otı ve kerefes dibi ve boy to mı ve benef e ¹⁹ve demür diken i ve persiy v n bunları aynadup uyına gire otura ²⁰kim a ı a a a ine andan barma o up a ı ofr nuñ yanında ²¹ ı u yire getüreler barma ıla perk dutalar ve asu ı bir ki i berk

[59a]

¹ba a sidügi yolından za m-ke eyleyüp so alar gede çe[n]gel ²ile so alar kde çı ara t z dutup yerine bir avu yarup ³ eker ile ısıca uralar ba layalar ol gün ol gice dura ve ⁴ uyi ço virmeyeler oñra merhem-i mu l uralar bitüreler ve eger küçük ⁵o lancu[ ]larda olursa çükini gül ya ıyla uralar üreler kim ⁶ovalaya iner andan delüğinden çeng l ile çı ara ve eger a büyük ⁷ise or[t]adan yaralar bal ile anz r t uralar ço ova kim ⁸derisinüñ delügi araçu olur anuñ gibi sünnet ideler b b ⁹encere ki ı ır an dikenidür bunuñ to mından günde bir dirhem ¹⁰yeseler bögrekde ve avu da olan a ları a ıdur b b ¹¹eger avun çekirdegi bir aç gün yeseler avu da olan a ları ¹² a ıda gidere b b acerü'l-yeh d ben sr il zeyt nına dirler pel de ¹³beñzer eger no d adarın uyıla ezüp üç a u ısıca ¹⁴ uyıla içseler fi'l- l dutulan sidügi yüridüp ve avu da- ¹⁵ki ve bögrekdeki a ı eride gidere be- yet mücerrebdür b b su da ki ¹⁶ opala dur eger içseler avu da olan a ı a ıda çı ara ¹⁷b b bildircınıñ d yim yüregın yese avu da ı ve bögrekde ¹⁸ a ı a ıdur ve sidügi yüridür amm ki n c uyıyla bi ürüp yemek ¹⁹gerekdür ararın def ide b b bir kimesnenüñ avu ında a ²⁰olsa gerekdür ki turpuñ birez içini oyalar da ı birez ya ıla ²¹doldurup or¹⁰⁸ üzerine oyalar birez aynaya andan bir p re

[59b]

¹süre öyle ki dem atlanabile andan ol ki i ekerini ova ya uñ içine ² oya o a dura bir zam n durdu dan- oñra bir aç def a böyle eyleye ³ al ola ol a uvanup gele

¹⁰⁸ or: metinde 59a/21

çı a b b eger gögercin yavrusın⁴çölmege oyup r n ya ıyla uzsuz bi ürüp yeseler
 avu da⁵ve bögrekde olan a ı gidere mücerredür amm gögercin yavrusın⁶ço
 yemek yaramazdur z r anı i r ider cü me olu durur b b⁷bulanu u a[v]u da
 a eyler ve süddeler eyler gerekdür ki üzerine⁸ya lu nesneler elv lar yeyeler b b
 eger papadayı aynadsalar uyından⁹içeler ve içine girüp otursalar avu da olan
 a ları a ıda¹⁰ve yeli a ıda b b persiy v n ki baldırı aradur eger aynadup¹¹uyın
 içseler avu da ı a ları a ıda b b avun to mın yese-¹²ler avu da olan a ları
 a ıda b b dühnü'l-bu m ki s sen¹³ya ıdur eger içseler avu da ı ve bögrekde olan
 a ları a ıda¹⁴ve eride ve ulunca ve la veye u inmi a ya ve bend-gü da ve ar a
¹⁵ve yan ba ı a rısına f ide ide ve amm mda vey güne de sürseler de¹⁶yegdür
 süddeleri açar içseler ve sürseler b menfa at ider b b¹⁷asarundan günde bir dirhem
 iki dirhem eker ile yese isti m l¹⁸etse ma denüñ ovu lu ın ve ciger donlu ın gidere
 ab atı¹⁹yum ada ve bögrekdeki a ı a ıda ve a rıyı gidere ve a u²⁰içene ve yılan
 o ana f ide ide
 b b⁵⁵²¹sidügi utulanuñ ve durmayanüñ ve an gelenüñ ve bil ovu lu ın

[60a]

¹bildürür

eger keb ter bo ın uyıla aynadup sidügi dutulan kimesne²içine girüp otursa sidügi
 yolu açıla b b a m nüñ³to mın ar bla bi ürüp ac arnına içse sidügi açıla d rç n
⁴sidügi yüridür eger acı b dem ya ına bal atup ve gül ya ı atup⁵dürtsele sidügi
 açıla b b sögüt çürüğinden çı an⁶urdu iki p re idüp uyıla ezüp yavrusın içe
⁷keff retdür evvel inanmı dur eger tam m içerse üç gün sidügi⁸durmaya bir mi l
 za fer n içe südügi⁹yürüde arpuz ovu dur ya dur eker ile uyın yeseler u yolın
¹⁰i lede sidügi açıla mücerrebün atı boyayı mu kem döğüp yo urda¹¹arı durup
 andan oñra ekerden içine o up birez dutsa¹²der l sidügi açıla apluba a¹⁰⁹etin
 sirkeyle yeseler sidügi¹³açıla b b bir ki inüñ d yim sidügi durmasa a sa sel sü'¹⁴l-
 bevl olsa dö eğine bile i ese ek er bur detden olur il cı¹⁵ıssı otlar ma c n yeye
 y d gülbe eker y ı r f l-i a r atup yeye¹⁶ar ret ise süm ve oru a ı atup
 yeye eger ar retten olursa¹⁷ar b-ı verd-i ar ve ek i süzülmi yo urd ve oru ve

¹⁰⁹ apluba a: metinde aplula a 60a/12

süm a ı ¹⁸yedürel dükeli ek ilerden ve uzlu nesnelere ve udan perh z
¹⁹gerekdür b b or suñ ursa in o lana yedürseler dö egine ²⁰i emeye a ki
or s¹¹⁰ a ola her kim rey n uyn m z yla ²¹ol gice içse hergiz dö egine i emeye
b b acerü'l-yeh d ki ben sr yil

[60b]

¹zeyt nı dirler me h rdur pel de beñzer eger no d mi d rı alup uda ²ı ladsalar üç
gün a u mi d rı ısica uyıla içseler ³fi'l- l dutulan sidügi açıla ve avu daki ve
bögredeki a ı eride ⁴b b ı r anını içseler sidük yolında olan a ı eridür a a ı
⁵getürür b b bir kimesnenün ekerinden an gelse ket n to mın avurup ⁶yese an
gelmez ola mücerrebün b b bir o lan-ki i egen ola bir mi l ⁷ura otı uyn ol
o lanuñ a mına atalar yeye ayru ol ⁸o lan dö egine i emez ola b b sidügi dutulan
kimesne miski ⁹ ekerinün içine osa fi'l- l sidügi açıla b b i tib sü'l-bevl ¹⁰kim
sidügi dutulma dur ek er bur [de]tden yub setden olur gelen ¹¹bevl az gelür ol da ı
za metle gelür id sı no d al am o an bi üreler ¹²içine b dem südin atalar eker
bal atalar yeye u yerine ar b-ı hely n ¹³ve ar b-ı u l¹¹¹ içe amm anisun ve
r zy ne to mı kimn n kerefes to mı ¹⁴demür dikenini ara çalu to mın bunları
aynadalar süreler içine acerü'l-yeh d ¹⁵ezeler eker atalar u yerine ar u içeler
b b sidügi dutulan ¹⁶ma danosı bi ürüp andan ısica ile asu ina ursa mücerrebdür
¹⁷açıla b b demür dikenini v fir aynadup ol mi d r ki uyuñ el i ¹⁸ala andan- oñra
ol uya sünger yaturup da ı ısica asu ina ¹⁹ve beline ura sidügi açıla b b sidügi
dutulanuñ ekerine bit ²⁰ o salar açıla b b çekirge sidügi dutulan avrata dütüzdür-
²¹seler gidere b b acerü'l-yeh d ki ben sr il zeyt nıdur pel de beñzer eger no d

[61a]

¹ adarın alup uyıla ezüp üç a u ısica uyıla içseler ²fi'l- l dutulan sidügi yürüde
b b su d ki opala dur eger içseler ³sidügi yürüdür b b sidügi dutulan kimesneye
[sa] sa an beyninden ⁴bir arpa adarı içürseler fet ola mücerrebdür b b bir kimesne
t z t z ⁵i ese üç arpa a ırı m mıy n ezüp içürseler müf d ⁶ola b b bir kimesne teb
urdını ki yapı ıca kendüyi dev ür[ür] ⁷küçük urddur eger bunı ar bla içseler sidügi

¹¹⁰ or s: metinde or 60a/20

¹¹¹ u l: metinde 60b/13

dutulana müf ddür ⁸b b per siy v n ki baldırı aradur eger aynadup içseler ⁹sidügi dutulmasına müf ddür b b sidügi dutulan ki i r zy ne ¹⁰ aynadalar birez benef e uyun alalar balla y eker ile iv ma getüreler ¹¹ba deh iy r çekirdegi ve avun çekirdegi dögeler südin alalar ol ¹²ar b ısıca ile atalar içüreler amm ikin ısı olmaya z r ¹³ atı ısı olsa sidügi keser b b bil ovu lu ina zenceb l ma c nı ¹⁴isti m l idüp a am ab yeye b b sidügi dutulmı bir ¹⁵dirhem yunmı yumurda abı ve bir dirhem eker dögüp birbirine atalar ısıca ¹⁶ uyıla ezüp içeler sidügi dutulmı a mücerrebdür b b sidük ¹⁷yolında um olsa bevli acı acı gelse ve bir bir amlasa turbı südile bi üre- ¹⁸ler üç kerre yedüreler bevli yolu açıla ve d ger bu u a demür dikenı ¹⁹ aynadup bal ile yedüreler if ola b b sidügi durmayup ²⁰d yim amlasa üç gün üç gice bir mi d r bu id yı uyıla l alalar ²¹ba deh urudup va t va t al bu day uyıla yese if ola

[61b]

¹b b56 ² yada¹¹² olan i lerüñ il cın bildürür ve murd rı¹¹³ ve ekerde ³olan i i bildürür

⁴b b na n yı dögüp ızıl üzümle birbirine atup merhem gibi ideler andan ⁵ yada¹¹⁴ ızıl rengi varısa gevde amarından an alalar ve ya¹¹⁵ i i ⁶üzerine bu merhem uralar if ola eger rey n dögüp ya¹¹⁶ i ine ⁷ il etse if ola b b h seyremi dögüp yumurda aru ıyla ⁸ arı durup yasına¹¹⁷ il eylese i in gidere ve derdin s kin ⁹eyleye b b eker i e[r] olsa ısı ola baseli den an ¹⁰alma gerekdür ve sirkede ı lanmı ke re yumurda a in gül ya ı ni sta ¹¹ atalar hav nda sa ideler merhem gibi ola beze dürteler asu ina ba layalar ¹² oyalar b b ya¹¹⁸ i se al ž m dde enmekdendür evvel baseli den ¹³ an alma gerekdür da ı il cları var yazılmadı ab ab ar b-ı ¹⁴benef e içeler id sı b dem südiyle birinc ar resi y rufadan yumurda ¹⁵yeye ve etlü a dan ve rb dan a inalar mercimek ile eri de vireler ¹⁶yeye b b ya i i a ır yükden vey ça ırma dan olsa y atı ¹⁷içi ab olma dan olur ni nı oldur ki asu dan yaya¹¹⁹ yumurda ¹⁸bigi iner sancar ba ısı iner girü yatıca giderür

¹¹² yada: metinde ay da 61b/2

¹¹³ murd rı: metinde m rd rı 61b/2

¹¹⁴ yada: metinde ay da 61b/5

¹¹⁵ ya: metinde ay 61b/5

¹¹⁶ ya: metinde ay 61b/6

¹¹⁷ yasına: metinde ay sına 61b/8

¹¹⁸ ya: metinde ay 61b/12

¹¹⁹ yaya: metinde ay ya 61b/17

il cı vardır ¹⁹yazılmadı b b eger yaya¹²⁰ aru u inerse sebab-i isti[s] dan ²⁰olur ni nı üsti o an abı bigi bildürür il cı id b dem ²¹südiyle eri te ola etlü a m virmeyeler ve yemi ler da ı virmeyeler

[62a]

¹ u yerine ar b-ı u l vireler ısıca la mazeryun ya ın dürteler ²eger s kin olmazsa be on d ne yumurda ac mat ideler ı aya- ³lar ol aru u a a üzerine a n¹²¹ dürteler ısıca la ve kimn n ⁴dökeler ve günlük ve ma ak ve za fer n yumurda arusuyla gül ya ın ⁵ arı durup bir beze dürteler da ı üzerine uralar ve b re ve kimn n ⁶ve opala ve arpa on a dögeler bal ile arı duralar bir beze dürteler ⁷ler bir aç gün uralar açıla i leye andan merhem-i k f r y merhem-i ⁸Mı r le bitüre b b bir kimesnenün ekerine murdrılı ¹²² ula sa ⁹sebebi avratdan y murdrılı dan¹²³ olur ni nı uvacu abarçu ¹⁰sigil¹²⁴ çı ar gicir açılır bu bir il cı evvel çı du ında kendü sidügiyle ¹¹yuya üzerine sirke merhemi uralar açılup ba ola ısıca dökeler ¹² arp sirkeyle aynadalar t kim sirke gide yada a ı ile dögeler a ¹³p k ideler ekeler murdrın ve çürüğün yeye udan a ina eger ço dan ¹⁴olmı olursa çürüğe¹²⁵ döner zern ekeler murdrın ve çürüğün yeye ¹⁵andan bal ile anz r[ ]t uralar t kim aladura [a]ndan merhem-i baseli un ¹⁶y merhem-i Mı r uralar ve ol murdrılı ula an avratuñ onı ¹⁷ anından alup¹²⁶ süreler üzerine panbu yapı duralar ¹⁸ve bu mara a merhem-i k f r urma bdur urıdur b b urm ¹⁹çekirdegin a m to mın ber ber alup yum a dögeler andan sirkeyle ²⁰ arı durup ya u idüp ekerde olan i lere ki il cından ²¹ ciz almı lardur dürtsele if ola b b ya¹²⁷ i ine

¹²⁰ yaya: metinde ay ya 61b/19

¹²¹ a n: metinde h n 62a/3

¹²² murdrılı : metinde m rd rlı 62a/8

¹²³ murdrılı dan: metinde m rd rlı dan 62a/9

¹²⁴ sigil: metinde sigir 62a/10

¹²⁵ çürüğe: metinde çürüye 62a/14

¹²⁶ alup: metinde olup 62a/17

¹²⁷ ya: metinde ay 62a/21

[62b]

¹mücerrebdür il c budur ki v fir u teresini dev ürüp bir büyük azan ²içine uyıla
aynadup içine girüp ısıca ıla otura i leri ³gede ve bir mi d r zeyt ya ıyla alata idüp
yese yet n fi dür ⁴i lerine mu a al ota girer bir fuçuya bo aldup gire oñında
⁵ovu dan u içmekden a inalar

⁶b b57 bev siri ve ma ad za metlerin bildürür

⁷oyun bo azlandu ı gibi ısıca ile öykeninden parma gibi kesüp ⁸içine f¹²⁸ gibi
götüre if ola bev sire ve bir p resin da ı ma aduñ ⁹a rasına uralar biri ovuyıca
biri ısıca yine uralar niçe ¹⁰kerre bu resme etseler bev sirüñ yaramaz uların çeke ala
ve eger ¹¹ol öyken p resin kelbe virseler yemeye a ulı oldu ñdan ¹²ötürü b b be
dirhem a u a[a]cı yapra ın alup döge da ı ¹³tencereye oyup otuz dirhem zeyt ya ın
oya aynaya ba deh süzüp ¹⁴f ya ı fet l ide yan-durup ma adında f gibi götüre
eger be- ¹⁵v ır ma aduñ a rasında olsa tekr r ide mücerrebdür ayrı il ca ¹⁶i tiy cı
almaz b b bir dirhem keb r[e] kökin döğüp çig balıla arı durup ¹⁷yeye n fi dür b b
devenüñ örgücin ya ın alup zerd l çekirdegin ¹⁸ve gendeneyi ber ber alup
arı duralar ma ada dürteler bir aç kerre ¹⁹etseler mücerrebdür bev siri giderür
ba ılar eydür ya ın ıssıken dürteler ²⁰b b if Kit bında eydür keb re otınuñ
ıyyeti budur ki bev siri ²¹olan kimesne yatsu nam zı va tında keb re otın biten
yere vara

[63a]

¹atası ve anası adın ve kendünüñ adın digesin y keb re ful n avratuñ ²o lınuñ
bev sirin deyesin da ı oparup yab na ata l kin demür ³letile oparmaya ayr nesne
ile oparup yab na ata yerinden eyde bev- ⁴siri opa gide bu ikmete h ç kimesne
ink r etmeye z r av ⁵ço dur b b bu r-ı meryem uyın ma ad çı an kimesne
sirkeyle ⁶arı durup ma adına dürteler ma adı yerine gele b b ⁷en r abın bi ürüp
o lancu lar ma ad olsa ol uyuñ¹²⁹ içine ⁸otursalar if ola b b m z yı yalıñuz
bi ürseler ısıca idüp ⁹cem ma ad çı du ina ma ad ola b b mersin yapra ın bev-
¹⁰sir[e] dürteler n fi dür b b zern i gül ya ıyla arı durup ¹¹bev sire sürseler
n fi dür amm tenini öldürür yaramazdur b b ¹²ura otı to mın göyündürüp dögeler

¹²⁸ f: metinde b 62b/8

¹²⁹ uyuñ: metinde 63a/7

çig balla liy da ı¹³bev sire ya u ideler dü üre b b ınz r ödin alup urudup¹⁴ cet va tında enc r uyıyla ı ladup panbu üzerine oya-¹⁵lar andan ma ad za metine uralar yet n fi dür b b d ne¹⁶çadırından iki dirhem alup bir a u a u yın ezüp içseler¹⁷üç kerre y dört kerre etseler ömrinde ayru görmeye if ola b b¹⁸ma c n- kim bev sire atı n fi dür hel le k bile ve bel le ve emle her birinden¹⁹otuz dirhem ve mu l-ı azr otuz dirhem cem sin kefi alınmı balıla²⁰ma c n idüp isti m l eyleye n fi dür if ola b b bev sirlü²¹kimesneler ek ilerden ve pen rsiz etmekden ve arpuzdan ve buzlu

[63b]

¹udan a ınalar ve tah reti da ı ısica uyıla ide b b kenger to mın²dögüp çig balıla arı durup ac arnına ab ab bir iki³ay mi d rı yeye mu a al bev sirden al olınca degin müf ddür⁴b b pey [ ]mber çiçeginün kökin çı arup güne de urudalar da ı⁵dögüp on dirhem mi d rı bu kökden ve on dirhem çig balla⁶arı durup ab ab iki er dirhem yeye if ola mücerredür b b⁷s rınc n içseler bev sire n fi dür gerekdür ki eger buçu dirhem in oyunuñ⁸aya ya ıyla arı durup panbu a arup gice ile ma adında götürse⁹iki üç gice böyle etse fi'l- l bev siri gide eger yıl un kökini¹⁰üç kerre bev sire dütüzseler if ola ara a acun kökini o - b¹¹eyledüp ol o - b dan yigirmi dirhem adarı içse ma adında olan¹²yelleri bev siri gidere b b misk içseler ba arsu daki yelleri¹³giderür ve bev siri ma addan giderür ve ne- adar ovu dan illeti varsa¹⁴giderür b b sarımsa ı biry n ilup g h g h yese bev sire ve göbek¹⁵ve asu a rısına müf ddür b b çekirgeyi altına dütüzdürseler¹⁶bev sire if ola b b eski afy n no dın büyük ola ma adında¹⁷götürse bev sire n fi dür b b bev sire sülük urma yetle¹⁸müf ddür sülük urdu dan- oñra be on kerre e çekdüre¹⁹da ı ol gün ovu udan a ina içmeye ılıca uyıla bal²⁰erbetin içe mücerredür b b ırfıl-ı mu l den ab ab bir²¹mi l yemek n fi dür b b oyun bu ura ı bev sire mücerredür

[64a]

¹kökiyle avırup dögüp u yın ı up içebildüğü adar içe²if ola isti m l ide bev sirden aru u gelse ebemgümececinün³yapra ıla bile v fir uyıla bi ürüp döyebildüğü adar bu ina⁴otura havru içinde otura bir aç def a ide if ola⁵b b

siñirlü yapra ın uyun bir iki a u içe bir aç gün isti m l 6etse bev siri giderür eger acılı ndan içemezse cüz eker ata 7b b bev sir def ine bir mi d r kelkik otın döğüp elekden geçüre 8andan bir p re eski süci ile ma adın yuya da ı bir ma adına 9çig bal süre bu oti üzerine yapı dura bir aç def a ide bev- 10 siri gidere mücerrebdür b b bev sir için a o anuñ içini oyup 11birez doldura ba deh oca da aynada da ı çı arup merhem gibi idüp 12bez üstine oyup gice ya[t]du da ma adına yapı dura müf ddür 13b b [bev] sir için altına bir deng ni dir dütüzdüre fi'l- l em n 14ola bir çölmek içine or oyup ma adına dütsü [v]ire ayrı 15yere virmeye mücerrebdür b b böğürtlen yapra ın yum a döğse- 16ler za metlü ve m dde inen 130 ma ada ursalar müf d ola b b kedi 17etin yese bev siri ve bil a rısını gidere b b her kim n r-d nlyı 18 eker ile üç gün yese dir-ı bev sir s nıla gidere ve an gelürse 19gelmez ola her kim n r yese göğsin yum ada ve men yi artura ve beline 20 uvvet vire b b uva bu ura ola ki oyun bu ura ı dirler köki ile 21ve yapra ıla döğseler uyun çı arsalar bev siri olan kimesneye

[64b]

1bir aç gün içürseler bev sir rencinden al ola mücerrebdür b b 2ke rla üzümü aynatsa da ı uyun f idüp içse n fi dür 3b b b lıc nı çiçegiyle döğeler uyun ı alar ol udan iki üsküre 4acla acila içeler ish l idüp bev siri a a a indüre andan 5ol udan bir mi d rın alı oyup ol uyıla ma adın yuya v fir 6ova ol panbu ı opara bev siri da ı bile oya ba deh melhem 7 oya mücerrebdür b b ol bev sir ki üzüm 131 d nesi gibi iner ar- 8 ar sümük gibi anluca gelür il cı oldur ki iki çekirdek maze- 9ryun döğüp çig südle arı durup eker atalar üç ab 10ac arnına içüreler ne varsa afr ya endüre e ura- 11lar kim panbu dürtüp üzerine uralar dutalar ofr içüne 12gedicek panbu ı bile o alar bir zam n dura urıdup dü üre 13bu da ı olur kim fet l ile tiry o alar bu da ı dü ürür ertesi 14gül ya ı yumurda a ıyla çal ayalar dürteler tam m dü icek merhem-i k f r 15uralar günde iki kez amm id sı ferr cla 132 birinc al mesi ola amm 16 ol bev sir ki ofr nuñ a rasında olur kelebek anadına beñzer 17 ulanur anar igneyle delüp ebri m geçüreler ba layalar gerile dibinden 18keser

130 inen: metinde ilen 64a/16

131 üzüm: metinde üzüme 64b/7

132 ferr cla: metinde فرنجله 64b/15

um ¹³³ a uzsız m z aya ya ı dögeler merhem gibi ola ¹⁹panbu ile üzerine uralar bir gün dura oñra k f r merhem ²⁰uralar bev siri bir dürlü geder ofr nuñ üstinde olur d yim ²¹iriñ u eksük olmaz il cı t z fet l o alar ol ura

[65a]

¹amm bunı ideler murd r ilik ek i am r za fer n dögeler bi[re]zi ² atalar be altı gün uralar günde iki kez andan ol n ır eti gele ³çı a eski panbu fet li o alar bir iki gün tam m içi arına ve hem ⁴ av riyy nla isti m l ideler b b ofr içinde urtcu azlar ⁵olsa oyun öykeni yaralar da ı ısıcā iken üzerine otura- ⁶lar gelür urtcu azlar dökülür eger ba ıyye alursa eft l yapra ın ⁷dögeler abr atalar u ne bigi ofr [i]çine dökeler ol urtcu azlar ırıla ⁸gede b b bev sir renci ma adda olur y içerüsünde y a rasında ⁹üstübi a lı göbekte olur içerüsi üzüm d nesi gibi olur an ¹⁰a ar il cı eger a rada olursa igneyle ebri imi deleler ve gerile keser ¹¹yerine sarım a a uz o anla dögeler eski panbu ile uralar ¹²ol gice dura ab gül ya ın dürteler merhem-i k f r ile bitüreler ¹³y ebri imle berk ba layalar y at ılıyla ba layalar kendüsi dü dükde ¹⁴amm içerüde olursa za met ço olur uvveti almaz keser beñzi ¹⁵ ar b ider iki deng mazeryun dögeler añla südle ezeler aba[ ] içüre- ¹⁶ler cem bev siri ma addan endüre andan e uralar ma addan ¹⁷çı a girü mazeryun dögüp un bigi ideler da ı birez eyle aynada-¹⁸lar merhem ola fet l ile o alar a rasına gül ya ı dürteler ve yılan ¹⁹bıça ı ve deve örgüciyle dögüp merhem bigi arı dura ara ²⁰ola b b eger dem ılını göyündürseler a ra çı an ma ada ²¹ekseler içerüde ide b b çam sa ızın otda eridüp

[65b]

¹ber beri birez oyup ya u idüp ma adda ab bler ciz oldu ı sigillere ²ursalar gidere b b arslan derisi üzerine oturma bev siri giderür ³mücerrebdür b b bev sir za metine yet n fi dür mücerrebdür bir aç gün isti m l ⁴ide t gedinceye degin yeye ab ve a am yeye oz adarı bira a ⁵to mı 20 dirhem devedikenı 20 dirhem opala 20 dirhem egir 20 dirhem bunları mu kem dögüp eyü aselün ⁶kefin alup çı arup birezcük ovidup da ı ısıcā la bu ecz yı ⁷arı dura bir sırça [aba] oya üç ecz adarı asel yeter b b mücerreb ⁸ il c bir utam adef yapra ları ile bile yolup bir

¹³³ um : metinde m 64b/18

çölmege oyup ⁹v fir uyıla aynadup ve bu mi d rı ara üzüm bile oya aynada
¹⁰a zın bir nesne ile apaya pi dükden- oñra acla o la içse ¹¹bir aç def a böyle
aynada b b mücerrebdür amm mda bev sirüñ a a ¹²ar an meme gibi etin üstinde
mu kem ac mat idüp uzun ¹³e ile anın çekeler al ola mücerrebdür inanmı dur
bundan ¹⁴müf d yo dur b b bev sire yunus balı ndan üç ab birer p re ¹⁵bi ürüp
yeye mücerrebdür b b bev sirden bir kimesnenüñ dübüri a nda ¹⁶çı mı istiri[d]ye
apların mu kem ya up hav nda dögüp elekden ¹⁷geçürüp bir kimesne avucın
doldurup bunuñ ma addan urup ¹⁸omı bir zam ndan- oñra al olma
mücerrebdür b b ¹⁹marsamayı dögüp uyından üç gün birer a u içse al ²⁰ola
mücerrebdür b b pañ kökin egüp gölgede urudalar da ²¹kükürdle bev siri dütsü
eyleyeler

b b58

[66a]

¹ mile avratlar ne isti m l ide ve do urdu ı lleri ve sevd ları ve

² ay ları a v lin bildürür

³b b ça ma a ı avrat uylu ina ba lasa fi'l- l o ura ⁴b b iki dirhem za fer n yese
fi'l- l o ura b b avrat ⁵arb ense ya ki n c uylu ina ba layalar do ura b b ⁶yılan
avını tütsü virseler o lan yata in dü üre ve arnında ⁷olan o lanı dü üre ve eger diri
o lan bulursa öldürür ziy de ⁸a inalar b b l deni dütsü etseler o lan oñın dü üre b b
⁹avratuñ saçın ve erüñ saçın arı durup avrata dütüz- ¹⁰dürseler o lan t z o ura
amm o lan va tı bitmeden dütüz- ¹¹dürürseñ o lanı dü üre b b [at] ze[b] lin
dütüzdürseler s n- ¹²ı a do ura ve eger o lan içinde ölmı ise da ı çı ma- ¹³sın s n
ide b b mile atun oru ar bın içse eyüdür ¹⁴ma desin av ider o lanı mu kem
dutar dü ürmez bunuñ bede[l]i ¹⁵oru uyıdur ek i alma uyıdur b b ebemgümeçi
yapra in kökin ¹⁶birle bi ürseler südsüz uyın içürseler südi ziy de ola ¹⁷b b avratuñ
ay anı diñmese a sa birinci biry n eyleyüp ¹⁸ve dögüp özini ek i ayanla içse ay
anı diñe b b ¹⁹avratuñ ay ı ba lansa sarımsa uyın götürse açıla dimi lerdür ²⁰eger
yüklü avrat cim sürse ız ni ndur eger üç ayda deprene ²¹erkekdür eger dört ayda
deprene ız ola dimi ler b b ırlan uç

[66b]

¹ anın atun ki iye bilmedin yedürseler cim a heves ılmaya b b ² avratuñ südi eksilse ayvayı balla bi ürüp memesine ursalar ³südi gele b b yüklü avratlar tedbr budur açan kim avrat ay ⁴görmez ola gönli dönmege ba laya ma desi¹³⁴ a rıya i tih sı ⁵az ola ar b-ı tuff vireler ki andan d ve misk ve cev[z]-i bev v ola ⁶ve sa ız çeyneye ve o ular o[u]laya ve ar b-ı sefercel ve ar b-ı d vireler ⁷ id sı fer r c vey o la eti vey erkek i ek eti azar uyıla ⁸ve na na ve tar n o ulaya yemi lerden alma ayva n r amr d yeye gice ⁹bile yatdu ı va t gülbe eker ve t runc abı ma c nı isti m l eyleye ¹⁰ve id ço yemeye a l olmaya ve acı atlu ve al ž nesnelere ve ¹¹ amm mdan a ina ve an almaya ve müşhil içmeye ve ulı yemi lerden ¹²ve rv lardan tiry -ı f r ve me ridir us ve ma c n-ı misk ¹³ve müferri t-ı y tiye gibilerden g h g h yeye ve ab at ab olma a ¹⁴da ı omayalar ar un ar un areket itdüreler segirtmeden ful ndan ¹⁵ a inalar o lan o [du]dan oñra li ve la f id lar yeye ferr c ¹⁶gibi nih d-ı t z ve al ž nesnelere yedürmeyeler ki istis olur ciger i er ¹⁷artu urtulmaz al yo dur b b bir ölmi a rebi¹³⁵ bir beze oyup ¹⁸o lan dü üren avratuñ boynına a a osalar ayru dü ürmeye ¹⁹b b [atuñ] ırna ını do urmayan avratuñ ba ı altında dütüzdürseler ²⁰fi'l- l do ura ve eger atuñ ırna ını fercine dütüzdürse o lanı ²¹dü üre b b o lan-ki avrat arında ölse çı masa ke r to mın

[67a]

¹oda bıra a dütüzdürte avrat otura der l oylan dü e b b ² avrat-kim o urmaya mı n s a i elinde utsa fi'l- l o ura b b ³her kim ke r to mın yüklü avratuñ altına dütsü virse arında ⁴ölmi o lanı dü üre b b C l n s ek m eydür ki eger dilersen yüklü ⁵ avratuñ arını içindeki o lanı bilesin erkek-midür y di i-midür ol ⁶ avratuñ memesinden birez süd a bir a u da dursun bir ⁷çana a u oy ol südi getür ol uyuñ üzerine amzur ve eger ⁸ol amzurdu uñ süd ol uyuñ dibine inerse ızı¹³⁶ ola eger ⁹dibine inmeyüp girü yu aru çı arsa erkek o landur b b ¹⁰gök gözlü o lancu araya ız avrata emzürseler gözinüñ ¹¹gögi aralı a tebd l ola b b bir kimesnenüñ memeleri a rısa ¹²sebebi mu lif id lar yemekde y d um unma dan

¹³⁴ ma desi: metinde مغنوسی 66b/4

¹³⁵ a rebi: metinde a rebi 66b/17

¹³⁶ ızı: metinde ızıl 67a/8

olur i er ¹³ ızıl olur ancır ısıtmalı olur ol emcek amarından an alalar ¹⁴etlü a
virmeyeler mercimek y eri te atun uzlu ıyla kere ¹⁵ya ıla yeye ve ar b-ı benef e
ab içe da ı il c ideler b b ¹⁶avratlarıñ emcegi i er olsa sebebi mu lif
ıd lardan ni ni ¹⁷budur ki i er ızıl olur ısıtması olur il cı budur ki evvel ¹⁸ an
alalar ek el y baseli amarından an alalar et[lü] a yedürmeyeler ¹⁹mercimek eri te
atun uzlu ı vireler ve cevel n-ı Hind ezüp ²⁰südile i e dürteler eger arf olmaz
yum a[ ] da ı ya ular ²¹ideler uralar t kim dola ne ter ile altı yanında açalar fet l idüp

[67b]

¹bal ile yumurda arusun o alar ve a zına ra i uralar ²kelem yapra ı ile oda urudup
emcek üzerine uralar kemendle ³ba layalar yumurda ya ıyla¹³⁷ gül ya ıyla
müf ddür b b avratlarıñ emcekleri ⁴ atı i olup çürüse aña sere n dirler bir illetdür
ki bo azdan ⁵gelür ve delinür ni ni cer atlanur¹³⁸ o ar aru ular a ar il cı ⁶evvel
cer atı yerine ur -ı zern ekeler çevre yanına gül ya ıyla ıru i ⁷ utalar bir aç gün
murd r [i]lik eker ile uralar t kim münc oya merhem-i ⁸ av riyy n düzeler oñuz
ya ıyla ki uz ola merheme bile atalar ve u degür- ⁹meyeler günde iki kez eski
panbu ile uralar a a ol cer atı yet ¹⁰tem z ideler t kim ızıl olunca eger çürük
alursa üsfünger uralar ¹¹ve o[l] üsfünger ile zenc r merhemi uralar t eriyüp merhem
ile p re ¹²p re düz olunca degin ve bu mercimek ibtid dan ıd ları b b nec ile
¹³n rdeng a in vireler birinc ile eri te ile yeyeler ve u yerine ¹⁴ ar b-ı en r virüp
mu lif ıd lardan virmeyeler b b avrat-ki ¹⁵dört aylı mile olsa d yim ayva
yemek gerekdür ve o ulama ¹⁶gerekdür do an o lan la f ma b b ola b b bir
dirhemden eksük ¹⁷çörek otın içseler ay ı yürüde ve içindeki o lanı çı ara ¹⁸diri olsun
ve ölü olsun çı ara ve o lan oñın da ı çı ara

¹⁹b b59 ²⁰süst-end m il cın bildürür

²¹eger merzenc ya ın süst olımı bedene dürtsele yet eyüdür

[68a]

¹eger zanba ya ın burna amzursalar ter çı up bedenüñ sust- ²lu ina n fi dür b b
ikmet kit blarında eydür bir s atlık u a ³bir yıllı uvvet giderür b b turpı dögelər

¹³⁷ ya ıyla: metinde ya laya 67b/3

¹³⁸ cer atlanur: metinde جراحة ياتور 67b/5

uyın ı ıla kefi ⁴alınmı bala atup id olunca degin oca da aynadalar da ı ⁵her gün
ac arnına yeyeler amarların av eyler bal amın keser ve tenine uvvet ⁶virür ve
bedenün sustlu ın giderür ve yürek yelin giderür b b ve gözün ⁷uvvetin arturur ve
a m ha m ider b b eger ar b to mın ya birle ⁸avurup bal ile ma c n ılsa da ı
her gün bir mi l yese end m ⁹sustlu ın giderür b b eger z cı uyıla arı durup usl
¹⁰eyleseler süst olan a ları mu kem ide amm gözün yumaya d ¹¹omuzlarından
a a a varınca usl ideler b b eger uzı zeyt ¹²ya ıyla arı durup gevdesine dürtseler
sustlu ın giderür b b ¹³a ır ar yı¹³⁹ sa idüp zeyt ya ıyla arı durup gevdeye
dürtseler ¹⁴yürek ürperdügin ve gevde sustlu ın ve ovu dan olan za metleri ¹⁵giderür
b b serçe etin yemek ab ider amm f lice ve la veye ve gevde ¹⁶sustlu ına ve cem
istis ya f ide ide ve cim ziy de eyleye ¹⁷ve ı rçu eti da ı buña ya ındur evde
gerekdür ki üç gün abs ¹⁸ideler andan yeyeler b b zanba ya ın sürseler süst-end m-
¹⁹lara ve mufa al a rılara müf ddür

b b60 ²⁰ u a z yıl olmasının il cın bildürür

²¹eger bednusuñ arnında ı a ı kim ba la adar olur bir ab

[68b]

¹içinde yusalar ol uyu u alu kimseye içürseler u a- ²sı gide b b r sen ar bın
içseler am arın gidere b b boza- ³nyanuñ(?) urusun döğüp sükker ile yese ay usın
ve gönül darlu ın ⁴gidere Bu r eydür za fer na müferri ü'l- alb dirler her kim iki
dirhem ⁵içse aź m fera bula ba ılar eydür yarım cevzi bir d ne arpa ⁶ile çeyneyüp
yudsa birez fera ve birez y aranfil çeynese bir d ne ⁷daruyıla yudsa birez fera ve
birez vall hu a lem

⁸b b61 ⁹bil a rısı il cın bildürür

¹⁰yüzerligi bi ürüp uyın içseler bil a rısına müf ddür ura ¹¹otı ya ın bil a rısına
dürtseler gidere ısbana yemek eyüdür eger ¹²ba lanuñ abu ın çı arup bulamaç gibi
idüp andan alın m star ¹³üzerine yazalar da ı ısdup beline ba la[ya] mücerrebdür
b b eyü ¹⁴güçlebükeni alup üste abın bıça ıla yonup içini dört p re ¹⁵her ab
bir p resin enc r y üzüm ile arup yudasın z r ¹⁶acıdur öyle yudması güçdür fi'l-
cümle yürüdüp bir zam n üzerine ¹⁷yemek yemeye ve u içmeye miz cına ek ilerden

¹³⁹ a ır ar yı: metinde a ır a ır yı 68a/13

n fi dür bil ¹⁸a rısına ve ayrı nesneye müf ddür b b bil a rısıçun ¹⁹üzerlik iki dirhem
a rır ar bir dirhem çekirdegi çı mı ara üzüm ²⁰yigirmi d ne bunları döğüp f
ideler gücile götüreler ne- adar ²¹bal am varsa çeküp gidere b b bir a çalı ¹⁴⁰ a r n
ve bir

[69a]

¹a çalı çörek otı alup döğüp elekden geçüresin ve a r nı ²yedi kez udan geçüresin
ya n yuya acısı gede ap aru ³ola ve da ı iki bölük idesin çörek otın da ı iki bölük
ide- ⁴sin da ı iki gödek p resin alup tüyinden ır asın tümi ⁵sa ız arafına ol bir bölük
a r nı süresin üstine ol ⁶bir bölük çöregın otın ekesin da ı belüñe yapı durasın
⁷ya unuñ iki ucu asu uñ iki yanına gele ve üç gün dura ne ⁸va [t]ın yapı durduñ ise
yene ol va tın gideresüñ on ⁹bir bölük bi- aynihi gerü eyle idüp bilüñe yapı durasın
üç ¹⁰gün dura cim etmeyesin ve areket etmeyesin da ı epsem ¹¹durasın bil
a rısından em n olasuñ mücerrebdür na lü'- ¹²s-sul nü'l- ab b b b bil a rısıçun
keberenüñ kökin alup ¹³ve üstinden aru abın gideresin ba ıyyesin¹⁴¹ döğüp un ¹⁴gibi
idesin da ı arpa unı artuñuz ikisi ber ber ola da ı am r ¹⁵idüp iki abanı altına
ınayınan¹⁴² ya alar if ola mücerrebdür eger ¹⁶dizde vey uylu da za met olsa girü
bi- aynihi bu ¹⁷il cı ideler eger za met a ında ise ol aya ı altına uralar ¹⁸eger
za met ol arafında ise a [aya ı] altına uralar if ola ¹⁹b b bil a rısıçun öyle-ki
kötürüm ola il cı budur ki ²⁰bir çu ur azalar dibine um döküp üzerine od ya alar
t kim ²¹ıza ba deh o kötürüm ki bil a rısından yürüyemez içine girüp

[69b]

¹otura fer siy nla üstinden bile ba duralar ço öрте ²örteler dura yata uyuya t ıssiligi
gedinceye degin yata mücerrebdür ³ı at bula b b bil a rısına on dirhem defne
a acınuñ yapra ın ⁴berkideler ve ol- adar aynadalar ki yapra ın uvveti ya a çı a
ba deh endüre- ⁵ler cet va tında oda ar u beline dürteler mücerrebdür ve bil
a rısına ⁶id ısfana yemekdür b b bil a rısına ve za met etse sebebi budur ki
⁷bal am enmekden v i olur ni nı egilemez urımaz il cı evvel üseylem amarından

¹⁴⁰ a çalı : metinde 68b/21

¹⁴¹ ba ıyyesin: metinde b ıyyesin 69a/13

¹⁴² ınayınan: metinde قنایان 69a/15

⁸ an alalar olında ba deh i ti n¹⁴³ ideler ve amm mda istif ideler ⁹ve ba ı nesnelere dürteler eger getmezse zenceb l a ardal döge- ¹⁰ler amm ma girüp çig bal dürteler bunları üzerine ekeler bir zam n ilica ¹¹dura andan yunup çı a kendüyi ısica duta bil a rısına f ¹²götürmek eyüdür ve bu mara da cim dan bir aç gün abr ideler b b ¹³bil a rısıçun keff retdür amm ma girüp derledükden- oñra biline ¹⁴çig bal süre üzerine döğülmi d rç n ekeler bir zam n ¹⁵otura gerek yı ansun çı sun gerekse bilin bozmayup ara ¹⁶çı a yı anmaya b b ma c n ki bil a rısına mücerredür çörek ¹⁷otı 20 dirhem aranfil 3 dirhem ma ak 6 dirhem günlük 2 dirhem asel ¹⁸1 dirhem b b dimi lerdür ki bil a rısına ib kit bında mes rdur ¹⁹evvel u ne-i leyyine ideler ba deh u ne-i mutavassı ideler ve ten ıyeden ²⁰oñra ya u eyleyeler b b beles n ya ı sevd v ve bal am mara lara ²¹až m f ide ider ve bil a rısı-kim yilden ola sürüp gidere

[70a]

¹ve yelleri ta l l¹⁴⁴ ider b b bil a rısına ma b b il c a rlardan ²bir mi d r ara ot alup mu kem döğüp elekden geçüreler ve birez gül ³anisunı ına gibi arı durup da ı ısica amm ma varup yüzi- ⁴oy yata da ı bilünün a rıyan yerine sürüp v fir yata derledükde ⁵a ılur geder ısica ıla yuya çı a ovu u içmeye kendüni ısica ⁶duta b b bil a rısına ki ovu dan y yelden ola bir ba eski ⁷arımsa yigirmi dirhem abıyla bile yum a döğeler on dirhem ⁸döğülmi biber ve iki rı l¹⁴⁵ eski zeyt ya ıyla aynadalar t yarım ⁹alınca endürüp süzeler f ya ı ala yeye od üzerine oyup ¹⁰be dirhem günlük ve be dirhem ferfiy n ki eski da ı döğülmi ola ¹¹evvel ya uñ içine oyup arı duralar da ı oddan endüreler ba deh ¹²bir sırçalı aba oyalar da ı cet¹⁴⁶ va tında sehl ısica idüp ¹³za met oldu ı yeri te e ızdurup bu ya la uralar if bula ¹⁴oñra ısica dutalar if ola

b b62 ¹⁵ır u'n-nes yı ve nı r ve böğür a rısını bildürür

¹⁶bir buçu mi l yüzerlik to mın döğüp bütünle a zına oyup ¹⁷uyıla çal asa yudsar ır -ı nes ya ve cem mef ıla müf ddür ¹⁸on iki gice isti m l ide b b ardalı döğüp balıla ya u ¹⁹idüp ır -ı nes üzerine ursalar s kin ide b b ²⁰sin mek isti m l etseler

¹⁴³ i ti n: metinde i ti n 69b/8

¹⁴⁴ ta l l: metinde ta l l 70a/1

¹⁴⁵ rı l: metinde ra b 70a/8

¹⁴⁶ cet: metinde 70a/12

ır -ı nes ya eyüdür giderür b b ²¹ ur[d] iligin eridüp oca a ar u dürtsele ır -ı nes ya eyüdür

[70b]

¹giderür b b yumurda ya ı il ide n fi dür ır -ı nes ya b b ²eger bir kimesnenün yası i e rey n to mı uyın dürtsele ³gidere b b bir kimsenün yan ba ı a rıyup anca evvel-emrde bu ekle ⁴istifr ideler be dirhem turb to mı on dirhem ura otı bir ⁵utam aynadalar süzeler bir ü[s]küre dolduralar ve içine bir a u ⁶bal ve birez uz andan yavan am rsiz eri te rb sın ki ⁷uzsuz ola bi üreler ab bir üsküre diler dilemez ol rb yı ⁸içe üzerine ol erbeti ısıcı içe da ı kendüyi çal aya istifr ⁹ide da ı ab ab bir mi l ma c n-ı s rınc n yeye üzerine ¹⁰od görmedük bal erbet idüp içe id sı alyesi y rufadan ¹¹yumurda yeye a f degül ise fin amarından an alalar i ti n ¹²da ı müf ddür s kin olmazsa döğün uralar [d]a laya amm ır u' ¹³n-nes [ya]n ba ından dize ene opu a degin za meti a ž m olur evvel-emrde ¹⁴dizi altından alma gerekdür y f[ ]ndan il cı yan ba ındaki ¹⁵za metün il cı gibidür bu da ı mmdur opu dan yu aru dört ¹⁶barma üzerine döğün uralar ala üsti i er olur ısıtması ¹⁷a yanından ol yanından baseli amarından an alma gerekdür ¹⁸hevel n-ı Hind ve za fer n ve afy n b dem ya ı az ya ı a m m ¹⁹uralar hav nda bunları sa ideler dürteler eger teni renginde olursa ²⁰afy n b b nec ya ı dürteler aya ını ısı ı ır bo ina oyalar andan ²¹yemi lerden perh z ideler birinc ar resi tereya ıyla yeye ri te

[71a]

¹rb sı b dem südiyle yeye ma c n-ı s rınc n ve ar b-ı benef e ²da ı müf ddür ve u neler ideler b b dev l bildürür dev l bir illetdür ki ³baldırdan olur gök amarlar yo un ola u olur il cı budur kim ⁴ol amardan an alalar bir ola ıla perk ba layalar dizinden opu ına ⁵degin b b bir kimesneye i e v i olsa att cem a sı ⁶i se istiridye¹⁴⁷ abın döğüp çig bal ile i olan ⁷yerlerine sürseler if bula b b bir ki inün böğri y yan ⁸ba ı a rısa birez v fir üstübi eliyle didüp yum a ide da ı ⁹bir a[ba] içine ba ilup döndüri ısıda andan v firce günlük ¹⁰alup hav nda birezcük döğüp da ı üstübi aba dan çı arup ¹¹eli üzerine duta bu günlügi or üzerine no d gibi ya a

¹⁴⁷ istiridye: metinde ıs ırıdy a 71a/6

¹²v fir dütsü vire üstübiyi döndüre döndüre dütsü vire da ı ¹³ısıca ile ol a rıyan yere yapı dura üzerine bez p resi ¹⁴y çu a y gözek p resi oyup ba laya ovu[du] ça tekr r ¹⁵ide ovudu ça günlüğü dütsü vire yapı dura mücerrebdür ba ılar ¹⁶panbu ıla da ı eyüdür y üstübi y panbu gerekdür ır u'n-nes ya ¹⁷abr-ı su u uri ve aru hel le ve a s rınc n döğüp eleye- ¹⁸ler ab ideler da ı yudalar t be altı el ic bet ide der l ¹⁹ola mücerrebdür b b aya ında i olsa incise ²⁰a rısa aya ınıñ ırna ların bek kesüp bir o a iki o a sin mek ²¹döge ve ı ır ödiyle arı durup aya larına ve barma larına ura

[71b]

¹gicede siñüre ab üç gice if ola ba ılar gül anisun ²bir aç gice süreler ve örtünüp ısıca dutarlar al olurlar d ger ³il c birez sin mek bir oz adar zift oyup uyıla oldura ⁴atında da ı ın ile arı durup üç gice aya larına üç gice süre ⁵amm ırna ı bek kese ve sin mek bir avuç yeter

b b63 ⁶kötürümler il cı bildürür

⁷b b çu ur azup dibine um dö eyeler ol um üstine od ya a- ⁸lar t kim ısı ola ba deh odı gidereler ço fer siy n dö eyeler ⁹astayı içine oyalar t uyu[y]unca yatup amm üzerine v fir fer siy n ¹⁰tezegi delince o ar dirler ve kebe ve yor an örteler ba duralar ¹¹t ol uyunuñ ıssiligi gedince degin yata if ola mücerrebdür ba ılar ¹²eydür bir kimesne var idi h ç yorulmaz idi ve gevdesinde i ler ¹³var idi ve bil a rısı var idi bir kimesne eytdi var mayıs ¹⁴ayında y güzin v fir ı ır tezeğin cem eyle amm t zesi yegdür dev ürüp ¹⁵bir fuçuya doldurup öyle ki oturdu ın va tın bo azına ¹⁶gele da ı ol tersün içine v fir ço uz oyaşın y - ¹⁷d deñiz uyu oyup mu kem arı durup öyle ki oyu ayran gibi ¹⁸ola da ı birez ol uya ol tersün içine gire oturasın ¹⁹öyle ki bo az ve k küle da ı terli oturabildüğün adar ço ço ²⁰oturasın ba deh çı up bir ot dirler o ar ot vireler ²¹ol otdan evvel yoldurup ır etdüresin yatasın ve

[72a]

¹üstüne da ı ol bir otdan örteler da ı üstüne det üzre ²v fir kebe ve ful n örteler mu kem derleye sebebın andan fi'l- l ıssı ³uyıla yunup ovu dan a ınalar da ı geyecek geyüp oturasın ⁴ın all hu'r-ra m n üm dür ki anadan o ma gibi ola

amm ovu ⁵ ovu içmeye yaramazdur b b yerden çı an ularuñ ıyyetin
⁶bildürür yerden çı an ıssı ulara girmek ve bal amı ta l l¹⁴⁸ eyler ⁷uyuz ve gıcık ve
ditremegi giderür ve kötürümlere n fi dür amm ço ⁸oturica ba a rıdur ba ılar
eydür bir kimesnenüñ a sı ⁹dutmasa y beli a rısa ma bere gibi bir çu ur azup
içine ¹⁰v fir urı ı ır tezeğin ya alar üzerine birez u oyalar ol yerüñ ¹¹üzerine v fir
otlu dö eyeler da ı ol asta gönlegile yata ¹²üstinde da ı otlu a ve kebeler ile örte
yata döyebildüğü ¹³ adar yata v fir derleyü demi al a amm ovu dan vey ovu u
¹⁴içmekden a ına meger ki ısica uyıla bir p re benef e ar bın ¹⁵vey atlu erük uyi
içe h ç içmese yegdür ve avu rb sın ¹⁶ ır gerekdür ol rb dan ısica ide
mücerrebdür ve ba ılar eydür ¹⁷fuçı içinde mayıs ayında ota girmek bu mara a atı
n fi dür ¹⁸mücerrebdür a a ıda yüz altıncı b bda yazılmı dur görüle

¹⁹b b64 ²⁰nı r s il cların ves yir aya za metlerin bildürür

²¹eski pen r ki ter ola ve o mı ola ve urt dü mi ola

[72b]

¹ve uva do rayalar andan a hav n içinde döğüp ısica ide- ²ler t kim merhem gibi
olanı r s olan yere ursalar al ola b b ³ ayy-ı [ ]lem yapra ın döğüp nı r se ursalar
gidere b b ızıl üzüm ⁴ve ba la unın ve kimn n ve ç v r atsalar döğüp nı r se ya u
⁵etseler gidere b b zer vend-i av l uyıla nı r s olan ki iye ⁶içürseler müf d ola b b
al amı bi ürüp uyın nı r s olan ⁷üzerine ursalar n fi dür ısica avlinde dibin
bi ürüp nı r se ⁸ursalar n fi dür b b eger ayunuñ derisini nı r s olan ki ilere dö ek
⁹etseler be- yet f ide ide b b uff ¹⁴⁹ ki yarasadur eger yarasanuñ ba ı ¹⁰demür y
ba ırda zanba ya ı içinde ahr¹⁵⁰ olınca bi ürşeler andan ol ya ı ¹¹süzüp nı r se ve
eski f lice ve ra eye ve gevde[de] olan i lere ¹²dürtşeler f ide ide dery n za metine
da ı f ide ide b b ¹³eger arp sirke kebereyle arı durup ısica iken nı r se dökse-
¹⁴ler müf ddür b b nı r s ba barma dan olur sız[lar] ala üsti [gibi] ¹⁵ i er ısıtması
olur a yanında baseli amarından an alma ¹⁶gerekdür ve heve[l] n-ı Hind
za fer n afy n b dem ya ı a m m erideler ¹⁷hav nda bunları döğüp süreler eger teni
renginde olursa ferfiy n ¹⁸b b nec ya ı dürteler aya ını ıssı ı ır bo ına oyalar andan

¹⁴⁸ ta l l: metinde ta l l 72a/6

¹⁴⁹ uff : metinde uff 72b/9

¹⁵⁰ ahr: metinde a r 72b/10

yemi lerdən ¹⁹perh z eyleye birinc ar resi tereya ıla yeye eri te b dem ²⁰ya ıyla yeye ma c n-ı s rınc n ve ar b-ı benef e n fi dūr ²¹ve u ne ideler b b dev l dirler bir illetdür vardır ki baldırda

[73a]

¹olur gök amarlar yo un ola u olur gerekdür ki ol amarından an ²alalar bir nesne ile berk ba layalar t dizden opu ına varınca ³ya n bir ar uyla berk ba layalar b b d ü'l-f l¹⁵¹ dirler bir illet ⁴vardur ki al ž m ddedür kim aya ına dökülür t z t m r olmazsa ol ⁵aya ı büyük olur ol bir aya ından pes emr-i evvelde fin amarından ⁶ an alalar ve bu ya uları düzeler servinün ozi m z mürr-i Mekk ⁷a a ıya abr-ı su u uri sir ke re bunları döğeler sirkeyi yumurda ⁸a ıyla yo uralar opu dan dizine degin bir beze dürtüp mu kem ⁹ aralar abb-ı s rınc n ve ar b-ı benef e isti m li müf ddür ¹⁰ al ž ve ek i a mlardan a ına la f id lar yeyeler likin n - ¹¹ r olıca il cı mü kildür b b aya a rısına ba ıların ¹²ökçesi a rır ısica amm ma varup da ı aya ına u oymadın ¹³ol a rıyan yerine çig bal sürüp üzerine zern eküp ¹⁴ısica da v fir otura oñra yunup çı a b b nı r s dögülmi ¹⁵ferfiy ndan bir ır alup rufadan yumurda ile nı r si gidere ¹⁶b b nı r s rencine ölmi dem kemügin götürse a rısı ¹⁷s kin ola b b d ger uzı zeyte atup nı r se ursalar ¹⁸n fi dūr b b bir ki inün a sında nı r s za mı olsa ¹⁹ yet ızlayup za met itdüğü va tda urba a bo in ²⁰cem idüp da ı ısdup tekr r ol a rıyan yere ursalar ²¹a rısın gidere Sul n Me emmedün¹⁵² il cıdur b b nı r se

[73b]

¹mücerrebdür iki dutam kelebek otın ve iki dutam ara ba lu ve iki dutam ²yüze[r]lik to mı ile ola ve bir ı ır ödi bu cümleyi bir yeñi çölmege oyup ³a zını am r ile ıvayup sehl od ile a fer n bi imi mi d rı ⁴aynadalar oñra mu kem uyını ı up ın yla aya a urup yarındası ⁵ amm ma gire ço f ide göre b b bir ki inün bir yeri ızlasa ⁶her ne yeri olursa olsun mücerrebdür iki a u ın yı iki a u ⁷uyıla yo urup ba deh a neft ya ı bir a u ola bu ın yı ⁸arı durup ol ızlayan yerine

¹⁵¹ d ü'l-f l: metinde دواء العيب 73a/3

¹⁵² Me emmedün: metinde ما م دؤن 73a/21

ura yumurda bi iminden ziy de ⁹dura yan unı geder uyu ur gibi olur oñra birez durdu dan- oñra ¹⁰ovu a ve yele ar u olmaya

b b65 ¹¹veca -ı mef il¹⁵³ il cın ve bendek eler a rıların ve yil ve ızıları

¹²bildürür

eger yüzerlik to mindan bir buçu mi l döğmedin ¹³bütünle a zına oyup uyıla çal ayup yudsa on iki ¹⁴gice böyle etse cem mef ila müf ddür ıy r enber müf ddür ¹⁵b b sir ya ı müf ddür apluba anuñ anın alup veca -ı mef ila ¹⁶dürtseler gidere sin mek isti m l etseler müf ddür çörek otın ¹⁷yum a döğüp gül ya ıyla ursalar veca -ı mef ila giderür benef e ¹⁸dibin urıdup ursalar müf ddür dilkü ya ı s yir ya lardan ¹⁹yegdür bendek eler a rısına n fi dür böğürtlen yapra ın döğüp ²⁰uyın alup gevdeye dürtsele bendek eler a rısın gidere b b ²¹yil ve ızı için mücerrebdür ayu ya ı ve sa a u ı ya ı ve porsu ya ı

[74a]

¹bu üç ya ı ber ber idüp sa layasın ı oda ar u yazın ²güne e ar u süresin üç kerre böyle idesin yet n - ³fi dür b b her kim üç güne degin günde bir dirhem sürse¹⁵⁴ bende- ⁴k eler a rısın gidere b b çörek otın döğüp bal ile arı d- ⁵urup günde bir dirhem adarı ab la yese ızına n fi dür ⁶b b ızı için mücerrebdür iki bölük r st a ı bir bölük ⁷h-d ne b mu kem döğüp ince elekden eleyeler da ı ⁸bir opraçana oyup üzerine arp sirke oyup arı dura ⁹bulamaç bigi ola ve da ı üstübinüñ üzerine yaya¹⁵⁵ ve ol ¹⁰a rıyan yere sehlce eyü üstübi dö eye amm yuf acu dö eye ¹¹öyle-ki aya ı görüne andan bu ya uyu ol üstübi¹⁵⁶ üzerinde ¹²yapı dura iki üç gün dura ızıya n fi dür ayrı yere gider ¹³ol yere da ı ya u ura ızısı def ola b b veca - ı ¹⁴mef il¹⁵⁷ ya n bendek eler a rısı dimekdür dükeli bendek elerde olur ¹⁵aya larda olursa nı r s dirler yan ba indan olursa ¹⁶dize opu a degin inerse ır u'n-nes dirler dükelinüñ afr y ¹⁷bal am y mürekkebdür olur ki yalıñuzca sevd dan olur andan olursa ¹⁸al meti oldur ki rengi ızıl olma ve ab atı ar b-ı benefs c-i mükerrer ¹⁹ile y u ne-i leyyine ile tely n eylemekdür ve afr v de deyeçegümüz ²⁰erbeti içmekdür

¹⁵³ mef il: metinde mef il b 73b/11

¹⁵⁴ sürse: metinde sirse 74a/3

¹⁵⁵ yaya: metinde yayaya 74a/9

¹⁵⁶ üstübi: metinde üste 74a/11

¹⁵⁷ mef il: metinde mef il r 74a/14

ve a rıyan yere evvel andal ve gül ve ki n c ve k sn ²¹ve gül uyuyla sirkeyle uralar eger a rısı atı olursa

[74b]

¹birezafy n da ı atalar uralar a rısı eksilicek benef e ve a m ve ²b b nec iki [I]ü'l-melik uralar eger afr dan olursa al meti rengi ³aru olma dur ve i i az olma dur ve atı a rıma dur ve ızma dur il cı ⁴evvel an aldurma dur ba deh ma b -ı f kiheye s rınc n atup ⁵içmek gerekdür il cları var bunda yazılmadı id dan ve erbet-i ⁶keb r ve ful n nesnelere umm -ı afr v il cıdur eger bal amdan olursa ⁷rengi a olma dur ve i i az olma dur ve ısı nesnelere gelmekdür ⁸ve ı günlerinde a rısı artma ve yazın eksilmekdür id lardan ⁹evvel bir aç gün ekerle ve balıla no d uyın y yalıñuz bal ve ¹⁰ri te müzevveresin yedürmekdür tam m bal am ha m bulıca abb-ı ¹¹s rınc n atılmı ola ish l etmek gerek ar ret olmayınca ¹²ki uvvet a f ola et virmemek¹⁵⁸ gerekdür ve ba ı e ribe- ¹³ler vireler bir aç gün geçüp m dde istif r olundu dan- oñra ¹⁴gögercin eti ura otı ve no d ve d rç n ile bi mi ola ¹⁵yeyeler or [s] rb sı yeyeler ve her gice güलगüb n vireler ma c n-ı ¹⁶fel fise ve tiry -ı f r ve tiry -ı r se yeyeler amm mdan çı ıca ¹⁷bal y keklik¹⁵⁹ ya ı dürteler atlu ulu mura ıb amm [m] ziy n ider mu affif ¹⁸ amm ma ki ço derlemeye ve uyu ısı ola az oyunalar u n nla ¹⁹ve anzar t ile vey uz a rıyan yeri uralar eyüdür eger sevd dan²⁰ olursa al meti oldur ki az a rıma ve i yeri atı olma ²¹ il cı umm -ı sevd v il cıdur eger bur detden ve yelden olursa

[75a]

¹ il cı bal am il cıdur ar retten ise afr v il cıdur likin ²bu iki ismdan müşhille olma dur i tiy c olmaz b b veca -ı mef ılda ³müşhilden u ma yegdür ve u ne ki s rınc n atılmı ola eyüdür ⁴dükeli ek i ve sirkeli nesnelere ve sikencüb n ve amr ziy n ider ve ⁵mara uñ il cından id az yemekdür ve et yememek ve a m yeyüp ⁶t zcek amm ma girmek vey u içmek vey cim etmek vey areket ⁷eylemek bunun gibiler yet arardur yaramazdur b b elde ve aya da ⁸gezer yil olsa bu ecz yı ma c n idüp evvel gün bir dirhem yeye ⁹dördüncü gün dört dirhem yeye mu a al altı

¹⁵⁸ virmemek: metinde virmeyemek 74b/12

¹⁵⁹ kelik: metinde eklik 74b/17

güne degin her günde ¹⁰bir dirhem ziy de ilup isti m l ide yeye budur s rınc ndur 10 dirhem ¹¹eker dirhem ma c n idüp andan yeye b b bir ki inün yasında ¹²yil olsa o an ya la biry n idüp ve eker atup yeye yasında¹⁶⁰ ¹³yili sürüp gidere her fa ldaki sızı olur il cı eyle olmazısa ¹⁴üzerine dögün uralar b b eli aya ı yil ıtsa ve a rısa ¹⁵el aya urulsa ve sızlasa ve uyu sa il cı ek er bendek e- ¹⁶ler içinde olur ba ı bendek eler ıssıda i er evvel müşhil vireler ¹⁷ovu id lar virmeyeler ıssı id lardan vireler eger bilden a a a ¹⁸olursa i ti n ideler ve ıssı ya lar dürteler ve istifr da ı etdü- ¹⁹reler ve abb-ı s rınc n da ı eyüdür ve da ı mu lece ki yu aruda ²⁰yazılmı dur ideler eger getmezse bendek ede olursa dögün uralar ²¹b b err[e] m dde gelse ve i erse sebebi afr dan vey bal amdan

[75b]

¹olur eger afr dan olursa ızıl olur sancar eger bal amdan olursa ²a olur il cı id dan etlü id virmeyeler uyru ya ıyla eri te ³vireler ızıl olursa yum a idici ya ular uralar dolan yerde ⁴yum arsa ol aradan açılır büyük fet l urmayalar z r mu ara- ⁵dur ve hem merhemlü fet l siñire ziy n ider meger fet l o alar a zına merhem-i ⁶baseli un uralar ve kemendle berk ba layalar ve ar un dutalar ⁷bitince degin teni renginde olursa ol açılmaz afy n ve mürr ve mu l ve ⁸za fer n az ya ı ile erideler ve l den da ı atalar ıssıca dutalar ⁹eger s kin olmazsa ol dize bal dürteler üzerine ki n c ve kirec ¹⁰dögüp un gibi idüp ekeler berk ba layalar eger da ı getmezse dizün ¹¹gözine ek er dögün uralar b b bir buçu pelin ki afsentin dirler ¹²bal ile arı durup yeseler bendek eler a rısına müf ddür ıssı ¹³ma deyi av ider arıdur ve yaramaz ıl ları süre çı ara b b ¹⁴dimi lerdür ki eger mercimek deñli afy n yese her a rıları s kin ider ¹⁵ve eksi öksürüğe f ide ide a s rınc n bir mi l alup dögeler ¹⁶ber ber eker ile ve sehlce za fer n ile içseler bal am ve ıl ish l ¹⁷idüp ve eger maf ala ve nı r s a rılarına ursalar fi'l- l s kin ¹⁸eyleye

b b66 ¹⁹ırna ı kem olanuñ ve bozulma il cın bildürür

²⁰ muñ a duran sa ızın alup ırna ına sürüp uza osalar ²¹ol kör ve yaramaz olan ırna ı çı up yerine yene eyü ırna

¹⁶⁰ yasında: metinde ay sında 75a/12

[76a]

¹bitüre b b bir ki i yaya yürümeden mef ilda a rı¹⁶¹ olsa ve a sı²i den als
öyle-kim aya üzerine duramaz olsa il cı budur kim ³elinüñ ve aya larınıñ
ırna ların anki ya la isterse ter eyleyün ⁴der l ola öyle-ki girü ol- adar yol
yürüye eger ya bulunmazsa ⁵y ı v i olsa dizine degin ıssı uya gire öyle-kim
u ⁶ayru yere dökmeye ve eger yazın v i olsa girü dizine degin ovu ⁷ uya gire
öyle-kim u ayru yere dökmeye der l diñlene¹⁶² b b ⁸ urdın di in at boynına
ba lasalar s yir atlardan yügrük ola ⁹b b i kim el aya yarılmadır ki an
göyünmekden ve sevd dan- ¹⁰dur evvel ma b -ı eftimun ile ish l etdüreler ba deh
a m yapra ın ¹¹ve al am yapra ın ve günlük bunları süciyle aynadalar elini
aya ını ¹²yuyalar ızıl ola ba deh merhem-i k f r dürteler b b urla an ¹³bir
illetdür ki ırna dibine dökülür ızarur sancar za met virür ¹⁴evvel ıssı uya oyalar
ıssı ya a[b] içine oyalar s kin ola eger ¹⁵s kin olmazsa bunu yedüreler enc r
aynadup südle ¹⁶ al ž olınca ve oz ve zift bile hav nda dögeler ya u eyleyeler
¹⁷uralar amm artu biterse üsfüngere uralar jeng r merhem-i baseli un¹⁸ile isti m l
idler b b bir kit bda da ı öyle yazar ki d ı s ki ¹⁹ urla an dirler sebebi an
göyünmekde dükelü ni ni ırna dibinde ²⁰çı ar a rır ırna ı çı ardur il cı birez
a n yı sirkeyle çal aya- ²¹lar m z otın atalar eger s kin olmazsa ar içine o alar

[76b]

¹y d ızımı ya ıla içine o alar s kin olmazsa oyun gözin ²üstini o alar bir aç
gün dura ba deh ına ya alar üstine oyun ³ödin geçüreler udan a laya ola b b
zeyt nı dögüp ⁴ urla ana ya u eyleseler müf ddür b b eger dilkinüñ içi ya ıyla yayan
⁵yürüyen kimesneler ellerin ve aya ların ve siñirlerin ovsalar ayru ⁶yorulmaya

b b67 ⁷semürmek ve aru lama il cın bildürür

⁸ ı ır ödinden çı an araza a inuñ iki çekirdegin ezüp amm m ⁹içinde vey d
amm mdan çı ıça içseler ve üstine semüz avu ¹⁰eti rb sın içseler semürde Mı r
atunları ço isti m l ¹¹iderler bir riv yetde da ı eydür me k r a dan ay yeñisinde bir
dirhem ¹²içseler bedeni irken semürdür b b tereya ın bedene sürseler semürdür ¹³b b
keçi ödin süsse semürdür b b bir kimesne ur undan yüzük ¹⁴idüp da ın salar bedeni

¹⁶¹ a rı: metinde ayrı 76a/1

¹⁶² diñlene: metinde ديكننه 76a/7

na ide ya n aru ide b b¹⁵kedüyi d yim yanına alma demi aru ladur b b dem
pey [ ]mberden na ldur¹⁶ki açan bir dem bir dirhem r zy ne ve bir dirhem ekerle
birinci gün¹⁷böylece yese astalı görmeye b b aru lama için bir d ne ozuñ¹⁸içini
çı arup dürteler anuñ a rınca döğülmi uz atalar¹⁹ba deh hav nda döğeler ve oz
mi d rın ab la isti m l ideler²⁰d ger r zy ne k f rı bal m mı ile arı durup ab la
²¹ac arnına findu adarı yeyeler

b b68

[77a]

¹Isıtmaların mu lecesin bildürür

²sirkengüb n-i sükker içseler ısıtmaya yet n fi dür b b ³sıtma için yet
mücerrebdür inanmı dur amm yazarken söylemeye ⁴üç p re k ıda yaza her
yazdu da birisin uyıla ezüp içe ⁵mücerrebdür

بِسْمِ اللَّهِ أَنَا عَطِينُكَ الْكُوثرُ الرَّحْمَى فَسَلِّ لِرَبِّكَ وَ
اِحْرَازِ حَيْرَانَةَ شَانِيكَ هُوَ الْآبَتِ

benef e ar bı ve n l fer⁷ ar bı ısıtmaya n fi dür b b kerefes to mın aynadup uyın
⁸içse arnında ı i i ve uluncı ve rı[b] sıtma dutdu ı gibi ezüp ⁹m mla içse
mücerrebdür b b r[ ] n döğeler ısıtmaya n fi dür¹⁰ve albe ta viyet ve tefr virür
b b n l fer ar bı ısıtmalara n fi dür¹¹ve ar b-ı verd-i mükerre[r] eyüdür ar retin
giderür ma denüñ b b andalı¹²gül uyıyla ezüp al-teni üzerine ya u etseler n fi ola
b b¹³zerd l ovu dur ar reti s kin ider ve usuzlu ı keser mücerrebdür¹⁴ısıtmalara
uyın içmek eyüdür amm ovu miz cluya yaramazdur b b ¹⁵uzıla sirke içinde
bi ürüp yese da ı istifr etse bal am ¹⁶olan ısıtmaya n fi dür b b buçu dirhem
çörek otı yeseler¹⁷vey içseler bal amı ve ısıtmayı giderür amm eger bir dirheminden
ziy de ¹⁸yerse hel k ider b b ma danos to mın bir dirhem döğüp ¹⁹ısıtma dutdu ı
va tın uyıla ezüp içse yet n fi dür²⁰b b asta ki terleye geyecekle ıssı amm ma
girüp²¹otura terleye amm ovu yemeye çı a ar geyecek geye if

[77b]

¹bula ovu geçen astaya da ı n fi dür b b eski ısıtması olan urd ²ödinden balıla
içse ısıtmanın gidere b b ayunuñ gözün bir beze ³osalar rıb ısıtması olan ki inüñ
gözine a a o alar n fi ola b b⁴çörek otın döğüp sirkengüb n birle içse rıb ısıtmasına

müf ddür ⁵buçu dirhem ola b b ek m Ya[ ] bda merv dür ki rib ısıtması dutdu ı
⁶nde on bir d nesin yeye ikinci dutdu ı va tın yigirmi d ne ⁷yeye üçüncide yigirmi
iki d ne yeye n fi ola b b yengeç gözin ⁸götürse rib ısıtmasının gidere b b sögüt
yapra ın uyıla yuyup ⁹da ı mu kem döge ı up uyın alup sıtma dutdu ı gibi fi'l- l
bir büyük ¹⁰a u bu udan doldurup içse al ola eger bir kerre etmekle ¹¹olmazsa
iki kerre ide olmaz yine bir aç kerre ısıtması giderür mücerrebdür ¹²b b umm -ı
add sebebi oldur ki an ço lu indandur al meti gözleri ¹³ve beñzi ızıl olma dur
ve amarları olu olup ve k hil olma dur ve r re ¹⁴ızıl olup al ž olma dur ve yedi
günde bu r n¹⁶³eylemekdür il cı ¹⁵an ço alma ve u ne ile tely n gerekdür ve bir
iki gün id ¹⁶yemeye id lardan e ki müzevvere yemek ve mercimek ve ek i n rdeng
ve ¹⁷ek i erik a ı gibi yeyeler ve et yemeyeler erbetlerden ar b-ı rumm n-ı ¹⁸mı
ve ar b-ı ic ve ar b-ı n l fer ve ar b-ı limon içeler eger ¹⁹bunuñla getmezse
nu -ı müşhil y ma b ¹⁶⁴-ı f kihe içürelere yürek üzerine ²⁰gelüp ve sirkeyle andal
ezüp il eyleyeler ve ekerle a[r]puz uyın ²¹içürelere amm umm -ı afr v al meti
oldur ki u ama ve ba a rıma

[78a]

¹ve uy u gelmemek ve ız un ziy de olma ve a zı acı olma ve av a ²sevmemek
ve çır da ü ütürse dili arar[ur] ızarur za met ve ar ret ³ve usuzlu ve
arlı anma ziy de olur duda yarılır dili ararur ⁴umm -ı afr v de ek er ab at
ab olur ve gönli dönmek ve afr ⁵u ma ço olur ve nevbetden ayılıca dürtmekle
ayılır r re a ⁶ola pes eger burnı anamazsa or udur ki sers m ola il cı ⁷oldur ki
bu umm dan h ç an almayalar meger an lib ola pes ⁸ikinci gün u ne eyleyüp
afr birez getdükdən oñra azacu an a ıdurlar- ⁹sa dürüstdür ve afr v idr r bol
ish l eyleyüp erbetlerden ¹⁰sikencüb n ve ar b-ı n l fer ve arpuz uyı idr r bol ider
dirler ¹¹ve hem usuzlu ı giderür ve ar b-ı benefsec ve ar b-ı limon ve ar b-ı n l -
¹²fer içürelere ab atı her gün fla y u ne-i leyyine ile bir iki meclis ¹³tely n
eyleyeler eger gönli dönmek ve u ma ço olsa temürhind ¹⁴ı ladup on dirhem
ekerle üzerine süzüp içeler eger ¹⁵ab atı ço geçerse ar b-ı umm ve ar b-ı
rumm neyn-i muna na içeler ¹⁶eger gönli dönmek u ma bile gitmezse eb r-i

¹⁶³ bu r n: metinde هجران 77b/14

¹⁶⁴ ma b : metinde ma b 77b/19

Hind süm ve ¹⁷mürr ve ki n c ber ber eleyeler birez k f rıla isti m l eyleyeler
ba deh cev [b] ¹⁸vireler meger ki uvvet a f ola ferr c rb sı vireler açan
¹⁹umm s kin ola i tih olsa abbü'r-rumm n müzevveresin y ²⁰erük müzevveresin
y z rb c müzevveresin y aba müzevveresin ²¹y ri te y b dem ya [iy]la y ek i
en r müzevveresin y limon uyıyla

[78b]

¹sirkeyle yedürelər dükeli nevbetlü¹⁶⁵ umm lardan ide budur ki id yı ²nevbet
va tında altı s at evvel vireler y nevbet va tında degin a m ³ha m ola vey d
ha m olma a ya in ola z r ab at ha m ⁴eylemege me l olur mara ı def ide amm
altı s atden oñra ⁵viricek a[y]runuñ arnı açı ur nevbet va tında uvveti almaz ki
mara ı ⁶def ide dükeli umm larda nevbet va tı ya in gelüp al metleri belüricek
⁷buyan dibin aynadup üzerine eker ve sikencüb n süz[üp] ılıyincaya ⁸içüp u ma
gerekdür ki umm nuñ nevbetinde af f eyles afr v ⁹umm dan üçüncü gün vey
altıncı gün vey yedinci gün müşhil virmek ¹⁰gerekdür ve umm -ı afr v de ud
s kin eyles ve uy uya tebd l eyles ve ¹¹dilde yar[a] olsa ayva çekirdegi lu bin ve sögüt
a acı çürügin¹⁶⁶ ¹²yeseler ve ar ret atı olıca yürek üzerine uralar k sn ve ¹³ıy r
dögüp k bil atup bir iki a re sirke amzurup yüregine ¹⁴uralar ve aya ların ıssı uya
oyalar ve uzlu kepek ile ¹⁵yuyalar ve evin uyıla ulayalar a ar ular atında
yüyürelər ¹⁶alma ve amr d ve ayva ve ıy r [ve] mersin ve n l fer ve t ze gül ve
benef e ¹⁷ve gül b ve sirke ve k f r o uladalar eger uy usı gelmezse k f r ile ¹⁸sirke
o ulatmayalar b b umm -ı bal am nüñ al meti oldur ki ar ret ¹⁹az ola ço ü üye
r renüñ arulu ı az vey a olma ²⁰ve ab at künd olup ve a a az olma meger
kim uz bal am ola ²¹nevbet utma a ırlı ve k hillik ve uy u gelmemek ile dutar

[79a]

¹az dürlüdür ek er nevbet gice gelür ma de a ır ve a f ola nevbet ²gelicek yürek
oynar i tih s ı olur bu umm nuñ nevbeti on ³sekiz s ate degindür il cı evvel
bal amı ovidup andan ish l ⁴eylemek gerekdür ve an alma da a ınalar ab at ab
oldu da fla ve ⁵u ne-i leyyine ile tely n eylemek gerekdür erbetlerden sikencüb n-

¹⁶⁵ nevbetlü: metinde bevbetlü 78b/1

¹⁶⁶ çürügin: metinde çöregin 78b/11

i s ec ⁶ ar b-ı limon içeler yalıñuz temürhind yalıñuz erik uyından ⁷sa inalar eger yigirmi güne degin getmezse ar b-ı a l-ı hindib bile ur -ı ⁸amberb r s r vend vireler nevbet va tı gelicek ura otin ⁹ve buyan dibin aynadup eker y balıla y sikencüb n üzerine ¹⁰süzüp içüp u alar bal amı müşhil ile istifr ile gidere- ¹¹ler tam m olup 35 gün geçmeyince amm m[a] omayalar yazın dutan ¹²ısıtma t zle güzün dutan gec olursa ala büyür ısıtma ı a ula- ¹³ur belki ilk yaza da ı uzana gede eger andan olursa ¹⁴an alma gerekdür ba deh sevd y ki na c bula sehl birle bir aç ¹⁵kez istifr eylemekdür erbetlerden cev v ve ar b-ı n l fer ve cül b ¹⁶ve ar b-ı limon ve ar b-ı hterec ve ba ı ev t¹⁶⁷ sikencüb n ¹⁷içürmek gerekdür ve nevbet güninde oruç dutma meger nevbet ¹⁸giceye ya ın gele pes añlaca ar b-ı n l fer içürelər ısfana ¹⁹y eri te müzevveresin yedürelər nevbet va tı ya ın gelicek buyan ²⁰dibin aynadup üzerine eker süzüp içürelər u ar u du- ²¹dan- oñra birez gülbe eker ve ar b-ı limon içürelər etmegi az yeye y

[79b]

¹h ç yemeye hümm didüğümüz müzevveresin yeye y semüz avu rb sın ²yeye nevbet ertesi atlu ulu mu tedil amm ma gire az otura mu tedil ³uyı gevdesine ço d öke ve ab at l net üzre ideler ve her ⁴gice arpuz yeye yigirmi günden oñra ı r-ı a l-ı hindib ile ur -ı ⁵amberp r s r vendi vireler b b ısıtma için kendü necisini ⁶bir asnaya(?) ba layup boynına bir iple da sa mücerrebdür b b ısıtma ⁷içün dem a du ları ipden dütsü vireler mücerrebdür b b ısıtma ⁸içün d v r yapusunda kemük p recügi bulup dütsü vireler mücerrebdür ⁹b b rib ısıtma için kendüsi bilmedin üç d ne at siñegin ¹⁰dutup ba ın oparup kendülerin ara üzümle yedürelər mücerrebdür ¹¹b b rib ısıtması dutan ek m Ya bda merv dür dutdu ı va tın ¹²on bir d ne biber yeye ikincide yigirmi d ne biber yeye üçüncide yigirmi ¹³d ne biber yeye n fi ola b b ısıtma için üç d ne b dem üzerine ¹⁴yazup yeyeler mücerrebdür ül ler¹⁶⁸ budur Cumhir 20 Cumirun 111 Cumiryun 1111 bunları ¹⁵dütüzeler b b a ır astalı a avun çekirdegi uyıla ı ladup ¹⁶dögüp uyın alup içmek müf ddür ve arpuz yemek ve uyın içmek ¹⁷eyüdür ısıtmaya ve iç a rılarına eyüdür yetle sidügi yürüdür ¹⁸b b rib ısıtması dutan kimesne uzun ba lu çekirgeyi dutup ¹⁹ol ki inüñ boynına a a oyalar

¹⁶⁷ ev t: metinde ev da 79a/16

¹⁶⁸ ül leri: metinde sül s ler 79b/14

müf ddür b b eger ipek urdını ²⁰ urudup bir beze ba lasalar andan boynına a a osalar ısıtmasının gidere ²¹b b eger eb [ ]r me h rdur eger uyıla ezüp içseler ısı ısıtmaya

[80a]

¹ve usuzlu a ve afr dan olan darlanma a ve u aya müf ddür r ı fera ²ider b b örümcegi bir beze ba layup ol alusunuñ üzerine ³ba lasalar ısıtması gidere b b f lüñ tersini dütüzdürseler eski ⁴ısıtmayı gidere b b eger bir d ne ba bit dutup bir ba la delüğine ⁵y figüñ delüğine oyup rıb ısıtması dutan ki iye bilmedin yedürüp ⁶ yet n fi ola mücerredür b b eski ısıtması olan yab n kir- ⁷püsinüñ etinden bir mi d r yeseler n fi dür b b bir d ne tesb ⁸böceğini bir p re beze ba layup ısıtması dutan ki inüñ boynına ⁹ba lasalar ısıtması uruya b b arpuz a ız un [ ]lı ina ve ısıtmaya ¹⁰ve iç alavlandı ina yet f ide ider ve sidügi be- yet ¹¹yürüdür acıla yeseler iç a rısın getürür da ı ish l ider¹⁶⁹ ¹²b b ısıtma için di i urba ayı dutup aya ın alalar ısıtma ¹³dutanuñ boynına ba layalar if ola

b b69 ¹⁴cü m il cın bildürür

¹⁵zebercedi azıyup içesin cü m rencinden [em n] ola hüdhüd ¹⁶gözin cü m olma dan or an kimesne götürse em n ¹⁷ola ve eger ol renc ž hir olmı olsa da ı nih n olmaya b b ¹⁸ley[le]k otın bi ürüp bir niçe gün cü ma yedürseler menfa at ¹⁹ider b b cü m bildür[ür] kim ki cü m an afr göyünmekden ²⁰olur amar içinde südde olur ol sebebden bedenüñ levni artar ²¹ve bu mara lar peyd olur b dü n m d ü' - a leb d ü'l- ayye bah

[80b]

¹bara gibi ve gevdeye çı ın olma beden uyu ma ve [de]mregü ve ırna kör ²olma el aya yarılma ve d -ı sel sil¹⁷⁰ aya da elde ba bart¹⁷¹ ³bunları ı l a getür[ür] eger il cı iderlerse amm eger gözi al ala- ⁴nursa¹⁷² v zı bo u olursa ve yüzini örterse ayru ⁵ il c olmaz amm evvel ibtid sında ek el amarından an alalar üç ⁶günden- oñra ve d rç n amarından ve amarlarından açalar ma b -ı eftimun ⁷vireler

¹⁶⁹ ider: metinde iderüp 80a/11

¹⁷⁰ d -ı sel sil: d r-ı sel sil 80b/2

¹⁷¹ bart: metinde 80b/2

¹⁷² al alanursa: metinde al analursa 80b/3

her gün amm ma gire no d unı ba la unı südle arı durup ⁸ amm mda gevdesine atı atı dürteler çı ıca benef e ya ı ⁹y aba ya ı dürteler gevdesine her ab süd çürüğün içe ¹⁰mütev tir id lar o la eti uzı eti am rlü ri te yeye al ž a mlardan ¹¹ a ına u yerine bir iki [ade] ar b içe memz c ola b b eger hüd- ¹²hüdi bütün götürse cü m rencinden em n [ola] b b cü m rencine ¹³mücerrebdür ve ef alup ba ı uyru ı arafından bir sere mi d rını ¹⁴gidereler ve uzla ve zeyt ile gendene ile ve uyıla bi ürüp ¹⁵yeyeler if ola mücerrebdür b b eger a f r to mı ile on iki ¹⁶gün avu ı bisleseler ve da ı arnını yarup ya ın çı arsalar ¹⁷ve arıdup cü m al meti ž hir olan ki ilerün ba ına ve ¹⁸a sına sürseler be- yet f yide ide

¹⁹b b70 bah ı ve urde eni¹⁷³ ve barası bildürür

²⁰enc r yapra ın döğüp a bah a ursalar giderür a m nün ²¹to mın içseler bah ı giderür ve hem to mın sirkeyle ısıcı

[81a]

¹idüp üzerine dürtseler andan b ve uçu ın gidere amm güne de ²oturıca al ola b b çörek otın sirkeyle arı durup ³virse bah a ya u etseler gidere b b ızıl boyayı a bah a sirkeyle ⁴arı durup ya u etseler müf ddür b b labada kökin yum a ⁵döğüp üstine arp sirkeyle oyalar birez dura andan bah a ⁶dürteler gidere b b bara olan gelincik çiğeginün¹⁷⁴ to mın ⁷bir dirhem adarı ab ab bir aç gün ovu uyıla içse if ⁸ola b b a bah a ki kükürd sıçan otı sirkeyle arı durup ⁹üzerine sürseler gidere b b er ke ki urde endür ya ı ya ı ¹⁰ızıla m yildür abarçu lardur ki ba ıları olur gicidür arlı andurur ¹¹sebebi afr v an bu rıdur al meti ısı ve ızıl olma ve t zcek çı ma ¹²il cı an alma dur eger getmezse tekr r an alalar ve et yemeyeler sirkeyle ¹³mercimek yeyeler y d uzlu bal amdandur bu r dür il cı al meti ¹⁴rengi a lı a m yil olma ve gecile atı olma dur il cı bal amı istifr ¹⁵ve sikencüb n-i un ul içmekdür iki ismda da ı amm ma eyüdür n fi dür ¹⁶fa l baha u'l-ebya ki a lı dur ki benek gevdeye dü er sebebi bal am ¹⁷ço lu ındandur eger ucı ızararsa il cı bildür ızaralmazsa ¹⁸bara dur bil il c degüldür il cı budur ki her gece bir dirhem a i u' ¹⁹n-nu m n ya n gelincik çiğegi to mı içeler

¹⁷³ urde eni: metinde urde ende 80b/19.

¹⁷⁴ çiğeginün: metinde çiğeginün 81a/6

a renqlü a lardan perh z ²⁰eyleyeler ve balı yo urt marul ve semüz otı gibi yeyeler yemegi ²¹ oyun etinün aracasın yeyeler semüzin yemeyeler avu gibi da ı

[81b]

¹yemeyeler lye ve keb b¹⁷⁵ ve biry n ve gögercin etin ıssı otlar ile ²yeyeler heftede iki gün birbiri ardınca ura otı ve buyan ³dibi ile aynadup bal üzerine süze içürelere u alar her ⁴gice ı r f l-i a r ile güleğüb n yeyeler ba deh ılı ba ı e ribe ⁵ile bi ürüp bal amı gidermesine cehd ideler ve baha u'l-esved¹⁷⁶ bir ara- ⁶lı dur ki gevdeye benek be[ne]k dü er uvacu göynük gibi sebebi afr ⁷göyünüp s d olma dur il cı an alma dur ve bir aç kez ma b -ı eftimun ⁸içmekdür ve mura ıb amm ma ço girmekdür ve baha u'l-ebya didüğümüz ⁹nesnelere il eylemekdür b b ura otın ara üzüm ile aynadup ¹⁰uyın amm mda v fir içse da ı istifretse on yıllı bah ı ¹¹gidere da ı ço düрте derm n ola b b urde eni için ¹²mücerrebdür v fir v fir sirke içse gönli bulandurur y u durur ¹³y sürer al olur mücerrebdür b b urde eni için d ger ¹⁴il c mücerrebdür budur ki ayva a acınuñ dibine i eyüp arı durup ¹⁵balçı ın ol urde eni olan yerlerine hep sürseler mücerrebdür b b ¹⁶her kim turb uyn bah rencine dürtse gidere b b enc r ¹⁷yapra ın döğüp uyn bara rencine ya u eylese rencin [gidere] b b ¹⁸ara bah a dürtseler gidere b b bara ı bil ki bara derinün altında ¹⁹çürük bal amdan olur a ça deñlü çı ar vardu ça dikelür yayılır ^{20a} yı dutar gerekdür ki evvel-emrde u duralar ve için ish l ide- ²¹ler bu ab ile a türbüdden iki dirhem abr-ı su u i bir dirhem abb-

[82a]

¹ü'n-n l ya n çivit to mı bir dirhem a mü'l- anžal buçu dirhem ma m de üç ²çekirdegi bunları yum a döğüp uyıla yo urasın ablar idüp ³gölgede urıdasın her erbeti iki er dirhem ola ba deh bu ma c ndan ⁴günde iki er dirhem yeye egir fülful ara hel le ve çam sa ızı ⁵perverdesi ki yet a ola ma ak günlük üzerine r vend defne ⁶to mın ber ber döğüp balıla yo urasın isti m l ide ve amm ma ⁷girüp çı du da jeng r üç dirhem lye kirec ara zern dörd ⁸dirhem semmü'l-f r ide amm bulamaç gibi ola bu otları arı duralar ⁹dörd da ı veche me r üzre amm mdan

¹⁷⁵ keb b: metinde 81b/1

¹⁷⁶ baha u'l-esved: metinde 81b/5

çı up me k rları ¹⁰birle v fir sürdükden- oñra bu merhemi süreler içine anlana
¹¹ ab amm ma varup bir il c da ı vardır ki ba am a acınuñ ¹² ızıl boyayla
aynadalar amm mda sürine ızıl ar biçe ¹³memz c ola al ž a m dan a ina la f
a m yeye

¹⁴b b71 ¹⁵sigil olanı bildürür

¹⁶kene to mın döğüp sigil üzerine ursalar dü ürür serçe zeb[ ]lin ¹⁷ dem tükürüğün bile
arı durup sigili azıyup üzerine ursalar ¹⁸gidere eski panbu ı fet l idüp ucını ya up
sigili d lasa-¹⁹lar gidere no dı d ne d ne alup iñ evvelinde her sigil üzerine ²⁰bir
d ne osalar da ı ol no d d nelerin bir eski beze oyup ²¹da ı ardına atsalar sigilleri
dü üre gidere b b av an

[82b]

¹necisini a zına burnına ve gevdesine dütsü virseler cem sigilleri ²gede mücerrebdür
b b eger it üzümün sigil üzerine dürtseler ya n ³her bir sigili birer d ne it üzümünñ
uyın dürtseler bir gün bir gece- ⁴de gidere eger getmezse üç güne degin ide giderür
mücerrebdür b b ⁵bilgil ki sigil al ž bal amdan ve siñirden olur yumruca olur uzanur
⁶üsti yarılır il cı ırna ile dibini berk ba alar çepeçevre ⁷t kim dibi incele çekeler
çı a an çı madın yerine a uz oldura- ⁸lar berk ba layalar eger ırna a gelmezse
üzerine b dinc n süreler ⁹mu kem süreler ki kendü dü e y d yara n dürteler
çı arur amm ¹⁰sigile beñzer dura ba olur yarılır ve anar ala n a(?) dirler ¹¹aña da ı
t z f o alar y tiry y ur -ı zern uralar çı an ¹²yerini merhem ile bitüre amm
ço olursa uvacu bu ura ı günde ¹³bir d nesin ır güne degin yeye ma v ola b b
b dinc nı ¹⁴döğüp sigil üzerine dürteler bir aç kerre etseler sigil urur gidere ¹⁵b b eger
o an döğüp arı durup döğüp sigillere ursalar ¹⁶gidere b b çekirgenün aya ların
döğüp sigillere ursalar gidere ¹⁷b b güli döğüp yum a idüp sigillere ursalar dü üre
b b ¹⁸sigil için eski panbu ı fet l idüp ucını ya a da ı sigil ¹⁹üzerine ura gidere b b
sigil ay eskisinde ebri imle ba layalar ²⁰uruya dü e vall hu a lem b b gıcik için
mücerrebdür cılar ²¹kükürdin ab ab bir aç d ne rufadan yumurda ile v firce

[83a]

¹yeye gicigin içëruden keser niçe gün yeye ba ılar bir d ne a ² o an kesüp yarusın
bu kükürdin mu arr bi üreler üç ³dört kez etmekle al ola mücerrebdür ad ırı cem

bedende olan ⁴gicigi dürtsele n fi ola hterec uyi ki yeñi ola ol ⁵giciler uyiñ içse
erbeti be -dirhemden on dirheme dekdür ve ⁶temürhind atalar b nef i ola in
uyıla ayran idüp ⁷ayaza osalar ab üzerine gelen udan bir a u içseler gicigin
⁸giderür amm cihetden ki u maya bir aç gün ide b na ber ber uz ⁹oyup
amm m içinde gicige dürtsele giderür yarpuzı sirkeyle gevdeye ¹⁰dürtsele gicigi
giderür b b be dirhem kükürd ve be dirhem oz içi ¹¹ve be dirhem çörek otı bunları
dögüp uyru ya ıyla ¹²arı durup amm mda gevdesine sürse mücerredür gicigin
giderür ¹³fa l cemreyi te -i p rs ¹⁷⁷dirler ol gicikdür ki abarçu olur ¹⁴göyündürür
uyı dökdüğü yeri abarur rengi aralı a m yildür ¹⁵sebebi göyünmi ve t z afr dur
il cı evvel an alma dur andan nu -ı ¹⁶[m]üşhil y ma b -ı f kihe¹⁷⁸ vireler fa l
çiçek za meti an aynayup ¹⁷arekete gelüp müte affin olup afr v olma dan olur
o lan- ¹⁸lardan ve yigitlerde ve ıssı hav da ilk yazda ve yaz günlerde ¹⁹ço olur ve
ocalarda az olur yaramazı ara olandur andan- oñra ²⁰benef e renginde olandur
andan- oñra ya il olandur or u- ²¹suzı büyük ve adedi az olandur ve ar reti az
ol andur ol

[83b]

¹ [ ] a ki andan an a a öldürür ve ço mutta il olanlar ki ve buda lar ²birbirine
binmi ola yavuzdur açan görseñ ki ço ayru ve atı ar olur ³a pa vey çiçek ye il
olu[r] y siy h olur bil-kim mevti ya indur ⁴fa l çiçek ve uyuz an f sid olup
göyünmekden ve afr dan ⁵ve uz bal amdan olup ve sevd dan olur sevd dan olan
urı ⁶olur geç geder il cı evvel an alma ba deh ma b -ı f kihe vireler ve
⁷hterac uyiñ isti m l ide ve cim bi'l-külliyeye terk ide ve atlu ⁸u ço ço içeler
ve a mı az yeyeler atlu ulu mura ib amm ma ço ⁹gireler az oturalar mu tedil
udan ço döküneler atı ovalar oñra ¹⁰benef e ya ı atlu b dem ya ı dürteler bunuñla
getmezse abbü' - abr ura- ¹¹lar añlaca amm ma girüp u n n birle yunalar b belde
ve ¹²aya da gicik olsa eger ı ise ıssı uya bir avuç duz ¹³bıra a da ı ol za metlü
u vı batura ola b b bilgil kim ¹⁴uyuz iki nev dür biri ulıdur biri urıdur an ve
afr göyünmekden ¹⁵olur sivilceler çı ar iriñlenür bir mühmel illetdür cem a ya
yayılır ¹⁶evvel heft-m ve¹⁷⁹ ile içini ish l etdüre ba deh iki elinüñ ¹⁷üstinde ablü'z-

¹⁷⁷ te -i p rs : metinde te -i permer 83a/13

¹⁷⁸ ma b -ı f kihe: metinde ma b -ı f kihe 83a/16

¹⁷⁹ heft-m ve: metinde heftede-m ve 83b/16

zir ¹⁸⁰ amarından an alalar ılıca u içinde ve ba deh ¹⁸⁰ol uyuzlaruñ üzerine
yu aruda yazılan il clardan süreler ¹⁹b b bilgil kim ızamu anun uf netinden olur
ve eger büyücek ²⁰olur evvel-emrde ek el amarından an alalar ab sirkengüb n y
ar b-ı ²¹unn b y m ü'l-cübn içe id sı uzi eti y o la eti

[84a]

¹ile isfana müzevveresin¹⁸¹ y ferr cla amm o lancu lara ço olur ²z r anasından
dutagelür ı ır südinden ekerle içüreler ³b b çiçek ve a pa göyünmi afr yla
bal amdan olur çı mazdan ⁴evvel etle¹⁸² derinüñ arasında yayılır ve u alı ı olur
çı inca ⁵za met çeker eger yigitde olursa ek el amarından an alalar ⁶ve tam m
çı inca ol mara omayalar kim ola gül ya ı dürteler gözine ⁷sürme-i l fah n ¹⁸³ y
sirke çekeler y d um ı gül b içinde ⁸ı layasın dem-[be]-dem gözine amzurular
ve ar ara itdüreler t kim ⁹bo azdan yu aru sir yet etmeye birin birin de eler kim
döküle ba deh ¹⁰ amm ma vara çiçek yerleri çu ur olursa ni stayı arpa unı ¹¹ke re
alup p çe ya ıyla arı duralar becid dürteler kim yerine gele ¹²amm eger
o lancu larda olursa ı ır süd[i] ile gilermen den bir iki ¹³üç dirhem oyalar ezüp
içüreler üç def a u istedükçe bunı ¹⁴içüreler b b a pa yavuz olur atı astalı dan y
¹⁵ndan y veb dan olur eger astalı içinde burnı domrutsa ¹⁶eyüdüür astanuñ
a pa bo azlanursa eger a ra dökülüp ¹⁷ızıl olursa ek el amarından an alalar ar b-
ı unn b içüreler y ¹⁸çig keçi südin içüreler ve eger ara olursa mu aradur ¹⁹b b
gevdede çiçek ve ızamu olma an göyünmekden olur ²⁰ni ni ızılca çı ar ıssı olur
içi iriñlü olur amm ızamu ²¹olsa ızılca ızılca olur ve kimi birbirine ola ol ek er

[84b]

¹o lancu larda olur il cı çı du ı gün becid ı ır süd[iy]le ²ve keçi süd[iy]le a b r
çiçeğin ezüp içüreler ve gözine sürme-i l fah n ³çekeler y gül bla süm ezüp gözine
amzurular elin aya ın ⁴ın layalar t gözden oña dümeye ve atlu yemi
yedürmeyeler ve eger o- ⁵ lancu larda olursa yasına perh z etdüre ovu id lar
⁶vireler u yerine ar b-ı n l fer içüreler yedinci günden- oñra tereya ın ⁷ve gül ya ın

¹⁸⁰ ablü'z-zir : metinde ablü'z-z r 83b/17

¹⁸¹ müzevveresin: metinde قوروسين 84a/1

¹⁸² etle: metinde ile 84a/4

¹⁸³ l fah n : metinde Isfah n 84a/7

dürteler ve amm ma becid gireler ve eger çiçek gidüp çu ur⁸ alursa ni sta ve a
uz ve arpa unı çükündür uyıla⁹ aynadalar ve bir aç kez anuñla yuyalar b b uzi
zeytle ve sirkeyle¹⁰ arı durup gicik olan ki inüñ gevdesine amm mda dürteler
derisince¹¹dürtüne al ola b b boyacılarda ara boyanuñ köpügin alup¹² amm mda
gicik oldu ı yerine sürüp v fir otura mücerrebdür¹³birde olmazsa tekr r bir gün da ı
ide amm evvel gicigine bir k se¹⁴ile y d bir kiremit ile mu kem ovalar andan bir
mi d rca sarp¹⁵sirkeyle oca da aynadalar andan amm ma varup gicigin berk
¹⁶k seyle y a -mıdur y kiremid midür berk süre andan bu sirkelü ara¹⁷boyayı süre
v fir otura ısıca yerde içse anlanur mücerrebdür¹⁸b b kükürdi döğüp yo urup eyle
yese gicigi gidere

¹⁹b b71 ²⁰uyuz ve kel ba ve Frenk uyuzın bildürür

²¹ ara no duñ uyn içseler uyuzı giderür arda[l]ı döğüp

[85a]

¹sirkeyle uyuz a ursalar gidere a z c ba uyuz a n fi dür b b ²deñiz köpügi gül ya ı ile
m mı arı durup uyuz a dür[t]seler gidere ve üç ³gün her ab bir dirhem abr yese
y ıssı uyıla içseler uyuzın ⁴gidere ve ço derde f idesi vardur b b ni dir acı ya ıla
⁵ arı durup uyuz oldu ı yere sürseler n fi dür b b kel ⁶ba için ınız r ödin bal ile ve
biber ile akk ba a dürtseler ⁷kelini gidere ve ılın bitüre dem ılın göyündürüp balıla
ısıca ⁸idüp ba da olan kele ziftin ırdı dan- oñra ya u etseler ⁹müf ddür b b urduñ
beynisini acı a ya ıla kel ba ı ıra- ¹⁰ndan- oñra dürtseler if ola b b Frenk uyuzı
içün ¹¹eger erkek demde ise erkek ı ruñ ödini içe üç ab ¹²aç günde birin içse if
ola üçüncü gün bir p recük ¹³ish l iderse da ı müf d ola eger bu mara avratda ise ¹⁴üç
gün üç inek ödin bi- aynihi birez birez üç ab la içe ¹⁵eger ish l olursa oñra ısıca
rb içüreler al ola ¹⁶b b m l-ı Frenc ki Frenk uyuzıdır il c oldur ki j ve 20
dirhem ¹⁷ma ak 40 dirhem günlük 40 dirhem eker 20 dirhem t runc abı 40 dirhem
a- ¹⁸ru erd(?) to mı 1 dirhem evvel j ve yeñi çana a oyup limon uyıyla öldüre
¹⁹ves yir edviyeleri döğüp elekden geçürüp ab olma a bil olma ²⁰içün bir
mi d rca elenmi un atup yuvala lar idesin uva ²¹yuvala lar iderseñ¹⁸⁴ a am be in
ve ab altısın yeye

¹⁸⁴ iderseñ: metinde یده ایدرسك 85a/21

[85b]

¹ if ola a ¹⁸⁵ za met virmez ve bedene uvvet virür ve beñzi b ²ider oñında perh z gerekdür b b d ger Frenk uyuzı için-ki ³ arrısıçun ya lama mur d idinürse yigirmi dirhem j ve ve on iki ⁴dirhem bal m mı ve otuz altı dirhem r an ya ı alup evvel ⁵j ve aldurasın bir a aç çana da dura ba deh bal m mıyla ⁶ r an ya ın bir t veya¹⁸⁶ oyup bir mi d r aynadasın o- ⁷ñat mülemma ola ba deh çı arup ol j ve olan çana a oya- ⁸sın tam m alı incaya degin mu kem arı durasın va t-ı cetde ⁹bedenüñ ek yerlerine süresin mu kem bürünüp yatasın hem n ¹⁰nefesüñ alma için bir sehlice yercügez açu oyasın uy uya ¹¹varasuñ giderür ol- adar terler gelür ki er b l degüldür j ve tam m ¹²olıca al up mu kem geyecek geyüp derüñi ılı durasın ¹³zinh r ovu içmeyesin hem n ısica bal erbetüñ idüp ¹⁴ cet oldu ça içesin in all hu'r-ra m[ ]n al olasın ¹⁵mücerrebdür b b bir kimesne samu uyun südle gevdesine ermi ¹⁶ki iye içürelere temregüyi bu rıb sıtması mı var uyuz mı var ¹⁷da ı env sevd a rıları var sidük yolında a rı var def ¹⁸ola b b kel ba için e ek ırna ın göyündürüp ¹⁹ve birez b çubu ın ya up gül kökin alalar da ı birez zeyt ²⁰ya ıyla arı durup üç gün ba a sürüp amm tır gerekdür ²¹ve her gün amm ma vara ol üç gün tam m olunca mücerrebdür b b

[86a]

¹kel ba a saç bitürme için oñuz ödin balıla ve fülful ²ile arı durup ba a ıl eyleye mücerrebdür gözine girmeye b b ³ba uyuzına ba ın amm mda azıdup b nla yuya da ı at ⁴ya ın süre mücerrebdür bir kimesnenüñ gevdesinde ba ı uyuzlar belürse o an ⁵uyın arp sirkeyle gevdesine süre uyuzın gidere b b ⁶cereb renci-kim aña uyuz dirler sebebi an göyünmekden ve afr dan olur ⁷ni ni sivilciler çı ar iriñlenür yayılır il cı iki elinde ab[l]ü'z- ir ⁸amarından an alalar heft-m ve ile içinde i ledeler ve ma b -ı ⁹eftimun ve ısı uru ıd virmeyeler bir iki kez j veyi öldüre ve kire- ¹⁰mit ile döğüp o an içine oyalar am [r]lar ile uyıla iç ¹¹ya ıyla arı duralar amm mda yunup anda bunları dürtü ısica da ¹²otura birezinden- oñra yunup yata ve ab amm ma varup eger uru ¹³uyuz olsa kirec alye ay aranc onar dirhem alup amm mda ¹⁴uyıla arı durup dürtüne t acidincaya degin oturalar ¹⁵ba deh

¹⁸⁵ a : metinde 85b/1

¹⁸⁶ t veya: metinde veya 85b/6

amm mdan çı inca gül ya ı dürtüne al ola b b ¹⁶eger çörek otın döğüp gül
ya ıyla arı durup her uyuza dürtsele ¹⁷f ide ide b b Frenk uyuzı için mücerrebdür
apluba ayı bo azlayup ¹⁸ısıca ıla anın içürelen fi ola b b Frenk uyuzı ¹⁹içün
kırpüye bıça ıla fılori bile dutup bo azlayup derisin ²⁰oyup için çı arup tem zleyüp
bi ürüp yese bismi'Il h ²¹deye her a sını adıyla yedükde olı ırılmaya f yideler ola

[86b]

¹ful nı ful numa f ide ola deyü her a sını adıyla aña yemedükde ²a layup tekr r
yeye kemücüklerin bir yere göme oya dem vardır ki ³bedeni a dur girü yılda bir
kırpüyi bu vechle yer eyüdür b b oñuz ⁴ödini fülful arı durup kel ba a sürseler hem
keli gede ve hem il ⁵bitüre tır dan oñra süre mücerrebdür

⁶b b71 demregü il cın bildürür

⁷alem-i jeng r sirkeyle ısıca idüp demregüye sürseler gidere b b ⁸sını göyi gidere
t ze yum a etmegi uzlu uyıla arı durup ço ⁹zam ndan almı demregüye
dürtsele n fi ola gelincik çiçeğin ¹⁰ya oz abıyla demregüye dürtsele gidere b b
limon ya u ¹¹etseler müf d ola b b söğüt a acı külin sirkeyle arı durup ¹²yüzde olan
demregüye dürtsele gidere da ı aña beñzer nesneleri ¹³gidere b b demregüyi olan
yo urda beñzer fülful-i keb r yemeyeler yaramazdur ¹⁴b b demregü için iñ ilk
çeh r enbesine gün gözleyesin ¹⁵ki köpek i er fi'l- l ol sidükden demregüsine süre
ve deye ¹⁶ki bu mur duñ keff reti bu murd rdur deye da ı ardına ba maya gede ¹⁷if
ola b b d ger il c demregüye budur ki kendü sidügi ¹⁸ile atalar arı durup
demregüsine süre bir gice dura mücerrebdür ¹⁹b b demregüyi tır idüp oñra kükürdi
arp sirkeyle arı durup ²⁰süre gidere b b demregüyi a l gidüp sevd lib
olmadandır ²¹cü muñ mu addemleridür il c an alma dur ve sevd dan bedeni
müshil

[87a]

¹ile ten iye etmekdür ve ya ın il clar idüp ço amm ma girmekdür oñra ²baha u'l-
ebya için didügümüz il yı isti m l idüp ve sülük urma dur ³ma b -ı eftimun içmek
eyüdür ve demregü olan yerleri ılıca uyıla ⁴yuyalar bez ile süreler t kim ızıl ola
andan oñra yu aruda yazılan ⁵mu leceleri üzerine süreler mücerrebdür ve
amm mdan çı du ı va t ⁶üzerine günde iki dirhem sirke merhemi dürteler ve tiry -

ı f r da ı⁷eyüdü b b yum a etmegi uyıla ve uzıla arı durup eski demre-⁸gülere
ursalar gidere b b a f r ki a p rdur eger sa¹⁸⁷ idüp⁹balıla arı durup demregüye
ursalar mücerrebdür gider bir kerre olmazsa¹⁰bir aç kerrecük ideler b b eger günlügi
dögüp sirkeyle dürtsele¹¹gidere b b sögüt a acınuñ külin sirkeyle arı durup
uyuzdan¹²olan demregüye ve aña beñzerlere dürtsele gidere

¹³b b72 çürük yenür ba dur ve da ı ba ı cer atları bildürür

¹⁴sere n ki yencekdür külini yenür çıban üzerine ursalar ıf bula¹⁵b b unn b
uridup sa etseler andan balıla re rencine¹⁶ursalar n fi ola b b sögüt çubu inuñ
abın oyup bir ayruca¹⁷yerde ya alar külin ala da ı ol çıbanuñ üzerine üç kerre
tükürele¹⁸ba deh ol külden içine dolduralar bu kül ayru eti yeye gidere¹⁹a ete
ziy n eylemeye n fi ola b b za²⁰metin bildürür ki²⁰yenür ba dur a da çı ar ızılca
olur ve çevre yanı gökçe²¹olur i er vardu ça çürür o ar yenür elde ve aya da ve
gevde-

[87b]

¹de olur amm aya da elde olan kemügi çürüdür ar b idüp ırca²olur amm evvel-
emrde öyken ile eker uralar y merhem-i k f r uralar³eger n - r olmi olur ur -ı
zern ekeler üzerine çı inca nec⁴uralar be on günden evvel murd r¹⁸⁸ et çı ar
kemük açılursa eker⁵ekesin üç gün azıyasın eger kemükden an çı arsa bilesin⁶kim
ol kemük yaramaz ar u eker ekemin panbu oyasın ba laya-⁷sın cehd idesin ki ol
kemügi çı arasın z r ol illet⁸kemügi arasına girer kemügi aldurup çünkü kemügi
çı arasın çevre⁹yanına merhem-i baseli un urasın orta yanına eski panbu urasın
¹⁰gele ber ber olıca sirke merhemi yavuzdur eke deli kemendin mu kem ba laya-
¹¹sın b b d ger tef l yenür ki dirler sebebi a l¹⁸⁹ uf netinden olur¹² n cinsidür
ni nı sivilce pek çı ar d yiresi ara olur ve¹³çürür ni nı i er il cı evvel an alalar
ve u yerine ar b-ı unn b¹⁴içürele ve ovu ıd lar yeye eger [e]llerde çı arsa
a inalar u¹⁵degürmekden ve ırna dan ve ıssı nesnelere virmeke ve urma da
¹⁶amm üzerine bilüç yarup uralar eker ile uralar bir gün dura¹⁷ve bir da ı uralar eger
olmazsa urba ayı yarup eker ile uralar¹⁸bir aç gün ve eger açılıp çürümege ba larsa

¹⁸⁷ sa : metinde sıca 87a/8

¹⁸⁸ murd r: metinde: m rd r 87b/4

¹⁸⁹ a l : metinde a l 87b/11

t z urı zern ¹⁹ekeler ve üzerine ek i am r ile murd r¹⁹⁰ ilik uralar dura ²⁰be güne degin t kim benc oya eski panbu oyalar iki gün dura ²¹eridüp çürüğün yeye çürüğü getmezse üsfünger ile merhem-i

[88a]

¹zenc r uralar d yiresine üzerine ıru i uralar ve münbit-i merhem ²uralar günde iki kez merhem ve merhem-i k f r da ı eyüdü b b ³içinde bir cer at olsa çürüse y baldırda olsa sebeb ⁴ur çı madın y udan yanına do unma dan olur ni nı büyür ⁵açılır eti yumrulanur y çürür aru ular il cı açıla ve süciyle ⁶yuyalar ve sileler ve ur -ı zern ekeler üzerine eger ru u'n-n k(?) uralar ⁷t kim ol üstindeki a ı yeye dört yanında eski panbu çev[re]leye- ⁸ler çu a üzerine uralar be altı günden oñra göreler kemük a -mıdur ⁹yo sa gögermi dür andan evvel kemügi azıyalar eger an gelürse ¹⁰ayırıldur kemük degüldür üzerine eker ekeler ar u kemügi depre- ¹¹deler deprenicek a ken çı aralar anı a arsa ayırmaz arpa unı ¹²yumurda arusuyla eker arı durup eski panbu uralar ve berk ba layalar ¹³ve uz da ı olursa eyüdü bir gün bir gice dura andan açalar ¹⁴arıdalar ol kemük adarı m m düreler kemük üzerine oyalar ¹⁵kim merhem kemüğe degmeye ve merhem-i baseli un vey merhem-i senc r ile bitüreler ¹⁶b b incükde umre¹⁹¹ olsa vey baldırda olsa aña b m r-ı F ris ¹⁷dirler sebeb an çürüğünden olur ızılca abarcu çı ar açılır delük ¹⁸olur ve aru ular a ar yayılır ve gicir il cı iki aya inuñ f[ ]n¹⁹ amarından an alalar y baldırdan ac mat ideler etlü a virmeye- ²⁰ler ve [r]b da ı virmeyeler ve genç defne ve it üzümü yapra ı ²¹ve siñirlü¹⁹² yapra ı ve isf d c ve mürdenc ve gilermen bunları dögeler

[88b]

¹ayru ayru ve birez a n yı sirkeyle çal ayalar ve yumurda a ın atalar ²ve ol otları da ı bunlara arı durup andan dürteler üzerine ket n ³bezin uralar bir aç gün uralar n fi ola eger getmezse güli sirkeyle ⁴ı ladalar ve zer[de]-ç b atalar otlar uruda y merhem-i k f r sürmek ⁵bdur ve kükürlü uyıla da ı yusa olur b b un b yapra ın ⁶urutsalar¹⁹³ dögüp elekden geçürseler andan kile çıbanlarına dürteler

¹⁹⁰ murd r: metinde m rd 87b/19

¹⁹¹ umre: metinde حمير 88a/16.

¹⁹² siñirlü: metinde sirkelü 88a/21

¹⁹³ urutsalar: metinde urudutsalar 88b/6

⁷ba deh ekeler müf d ola b b asel zer mend-i av le arı durup ⁸ re za metlerine ursalar f ide idüp et bitüre b b su d opala - ⁹dur eger¹⁹⁴ yum a dögüp kile çıbanlarına ekseler ve a ızda olan ¹⁰çıbanlara ekseler müf d ola

b b73 ¹¹eski ve t ze cer atlar ve cer atda an ve i [bildürür]

¹²b b eger zer vend-i av l dögüp cer atlara dögüp urıdup ¹³elekden geçürüp da ı bir aç kerre yaraya¹⁹⁵ eke bitüre m sa ızın ¹⁴eritseler üzerine birez atup merhem idüp cer atı atı n fi ola ¹⁵yeñisin bitürür eskin oñarur urde en cer atına dürteler za metin ¹⁶gidere b b zern end mlar za metine kim ba dur iriñlenür müf ddür ¹⁷dögüp za m üzerine ekeler artu biten eti gidere ve berelenmi ¹⁸ an çı mı etleri al a getirür b b m sa ızın za m üstinde- ¹⁹ki artu dura[n] et yenür anı ekicek yeye gidere abr ıssıdur urıdur²⁰eger anı t ze za metlere ekeler t z al a getirür b b n r ²¹etine ye il t tiy yı dögüp ekeler nında keseler s kin ola b b pelin-i

[89a]

¹ma t mı dögüp an a an cer atlara ekeler anın kese b b ²örümcek evin gevdede olan cer atlara ursalar i mekden a laya ³b b aru z c anı a up durmayan yaraya ekseler hem n dura ⁴b b bir p re sirkeyle ı ladup an durmayan za ma ursalar ⁵ an kese ve i mekden a laya b b cer atı a itmasına böğür- ⁶tlen yapra ın ursalar cer atı a ita b b ardıç a r nın yedi ⁷kez uyıla yuyalar ve yüz zerde-ç b dögeler ve yumurda arusun ⁸bile bu a r na arı duralar hem iri[ñ] bitüre ve hem uruda mücerrebdür ⁹t eyü olınca urma gerekdür merhemdür b b ba yaru ına y baca ¹⁰yarasına y ayrı yaraya ki anı diñmeye söğünmemi kireci ¹¹dögüp elekden eleyüp yaraya ekerler anın diñe¹⁹⁶ eger çam sa ızın ¹²dögüp elekden geçürüp bu kirece ata fi'l- l anın diñdüre ¹³b b eger t zesinde o lanuñ sidüğini günlük ile yo urup cer atı ¹⁴ursalar ola bir ki inüñ cer atı beynisine irmi olsa göger- ¹⁵cin anından bir aç kerre damzursalar a ala b b sırça tozu ¹⁶zeyt ya ıyla a zı yarıyla yo urup cer ata dürtseler ¹⁷eyleye b b eger ba a bir arb do unsa y a vey a aç ¹⁸y çoma her ne ise af ya otursa gerek ava da y dü mekden ¹⁹da ı olursa ni nı budur ki atı nesne çe min gözleri i er ²⁰y arar[ur] il cı budur ki evvel

¹⁹⁴ opala dur eger: metinde

88b/9

¹⁹⁵ yaraya: metinde yaryaya 88b/13

¹⁹⁶ diñe: metinde döke 89a/11

ba luya eker erbetin içüre-²¹ler y alma¹⁹⁷ ar bın içüreler uyıla ba deh ol yeri c
bigi yaralar

[89b]

¹ve eger amar kesilüp an atılursa evvel çı an an yeri demürle ve ma ak ²ile
layalar ve ol derinün her ucında bir ebri im tel geçüreler ve ³a zı¹⁹⁸ altına ba layalar
kim af açu ala andan kemügi azıyalar çı an ⁴anı panbu ile y sünger ile alalar
ba deh ol av nda kemügi ege ⁵uzlu ıla çı aralar eger dutar yeri varısa ola eger
beynisine ⁶an enmi ise eker ekeler ol an u gibi ider ve ol anı panbu ⁷ile alalar
t kim ücrelerinde bir zerre almaya ve yerine eker ekile ⁸ba deh t zcek ol çı an
kemük yerine uladı oyalar anzar t ⁹ve ma ak ve ça[m] sa ızı alup yum a dögeler
un gibi eyleyeler ¹⁰ır dura ba deh ol af dan yalan derileri bir arı bezle ¹¹sileler
sülük atalar çı a ve bu un gibi dögülmi otları ol ¹²derinün üzerine açalar ve girü
vireler yerine oyalar ve eger ebri im ile ¹³dikilür y igne ursalar ve derilerün yerini
delücek oyalar kim irin ¹⁴ve u ir gelüp bi e oynamaya ki sa inalar günde iki kere
merhem-i ¹⁵Mı r le fet le uralar üzerine uyru ya ı uralar ve amm mdan ¹⁶a inalar
ve ovu u içmekden ve u yerine eker erbetin vey bal ¹⁷erbetin içüreler id sı
avu uyıyla eri te yedüreler ve ek i ¹⁸id lardan a inalar t olınca degin ve
amm ol arb ¹⁹do unan ki iyi t m r etmezden evvel göreler burnı ve ula ı ve duda ı
²⁰kükürd se ve geleni bilmezse hergiz el urmayalar b b eger ba da ²¹ılıç bıça
gibilerden açu cer at olsa içi görünse

[90a]

¹ol cer atun dört yanın azıyalar ve ılı arayalar eger m l kemüge do unup ²çayırdırsa
açup arıdalar amm ılıçdan bıça dan kemük a ³olursa uvanma ı az olur eger an
ço a arsa n zik ba laya- ⁴lar anı durutalar y kiçe ya up berk aralar üç-gün dura
süciyle ⁵zeyt ya ın aynadalar oyun yüniiyle ol cer atı ı ladup arıda- ⁶lar ve günde
iki kez merhem-i baseli un uralar ve ol merhemi oñuz ya- ⁷ıyla arı duralar tam m
ol yaranun ola artu merhem urmayalar ⁸kim et ziy de olmaya eger deri af dan
yüzilüp ula a alınur- ⁹sa y eñseye dü erse bir aç gün da ı üzerine geçerse ol

¹⁹⁷ alma: metinde almab 89a/21

¹⁹⁸ a zı: metinde azı 89b/3

¹⁰deri[yi] keseler geriki azılır t kim aynaya münbitdür derk(?) ekeler deriyi ¹¹ af avurdına oyalar kürkçi ignesiyle ebri imle berk dikeler ve ¹²altında delücek oyalar ve iki yanına ya du oyalar kemendle berk ¹³ba layalar günde iki kez ve eger d deri af dan yaña gelür gederse ¹⁴çevresi azılır ve gö[k]çek p k arıdalar andan ol deri mi d rı ¹⁵m mlu eyü l deni idüp af üzerine uralar ve af üzerine ¹⁶merhem ve ya dürtünmeyeler z r ki kemügi ara dura amm mdan a ınalar ¹⁷ve eger gözi ve yüzi i se gül ya ın dürteler ve etlü panbu ider- ¹⁸seler id sı ya la birinc rb sı gibi ve rufadan yumurda vireler ¹⁹yeye merhem-i Mı r ile cer atı bitüreler b b ba da çoma y ²⁰a y a aç y ayrı nesne do unsa delinse vey d ayırdan ²¹her ne yeri gerekse olsun i erse vey d gögerse il cı

[90b]

¹evvel t zcek ol arı azılıp sidük ve uz uvatalar kiçe ile berk ²ba layalar y ıssı gülg z uralar y be r ile uz undan mer ide- ³ler ısıca uralar iki üç güne degin i in ve gögerdisi getmez olursa ⁴ne ter ile yaralar eger an ara çı arsa a ıdalar birez amm eger anı ızıl ⁵çı arsa t zcek dutalar berk ba layalar güne degin iriñ duta ⁶andan merhem ile fet l o alar andan iki kez ve amm iki kez büyük ⁷ i erse büyük yaralar içine eski panbu dolduralar üzerine ⁸yumurda arusun uzıla panbu la uralar berk ba layalar andan ⁹merhem ile bitüreler amm eger arb o unsa ve i se ve hem yarılrsa ¹⁰eger ba ı atı a rısa ol ba amarından an alalar ve her gice bir ¹¹mi l r f l yedürelere ve ab ar u bal erbetin içürelere ve ba ına ¹²c ib il lar uralar ve ula dan vey eñseden ac mat ideler ve benef e ¹³ya ın ve aba ya ın dürteler ve ba ısıca dutalar eger o lancu larda ¹⁴olursa y uluñ atında olursa y yöresinde olursa y yö- ¹⁵resinden olursa anı icb r¹⁹⁹ ideler z r mu lif durbı ¹⁶oyalar oldan ola yum a ola andan ne ter ile açalar azacu ¹⁷üzerine un azıla yumurda arusun uralar ve amm mdan a ınalar ¹⁸b b cer at kim uruya ızlaya yumurda arusıyla çig balla ¹⁹arı durup birez za fer n atalar bir p re bez ile y panbu ²⁰uralar ızusu s kin ola b b arba ki araca otdur n r ²¹etine dürtsele iki üç günde gidere b b sa ız çürügin bir p re

¹⁹⁹ icb r: metinde 90b/15

[91a]

¹m m ya [ıy]la oca da eridüp ısıca la bir p re beze sürüp tekr r²ola ar u ol merhemi bezile ı ladup cer ata ara yar[a]yı³t z oñuldur b b eski cer ata üç yıllı acı ı ır ya ıyla panbu dan⁴fet l düze ve evvel ol cer at üzerine oya der l iriñ kese⁵gidere s kin ola üç günde al ola

⁶b b74 gevdeye batan demreni²⁰⁰ çı armasın ve uva yaraları [bildürür]
⁷b b oca keleri yet dögseler eti yenmi yaranuñ ça a zına⁸ursalar demreni²⁰¹ çı ara b b r vend n iki dürlüdür biri erkek⁹ve biri di i olur erkeginuñ yapra ı uzun olur di isinüñ¹⁰yapra ı degirmi olur kimsenüñ gevdesine nesne batsa di isin¹¹dögüp ol yaranuñ üstine ursalar çı ara b b amı¹²ıssıdur urıdur dibin yab n o anıyla cer ata ursalar¹³içinde demren yarasın çı ara b b ı ır ya ın bir apda aynadup¹⁴cer ata ursalar içinde demren-midür y a aç-midur diken-midür her ne¹⁵ise bir s atine çı ar b b gevdeye o yarası do unsa¹⁶vey ılıç vey bıça yarası olsa ni nı budur ki ol yara oñulmaz¹⁷etler varıken ökü o ar il cı eger ya ın ise m l eyleye arayalar¹⁸derin ise a zına ab r²⁰²ya ın uralar temren gelüp çı ar ve eger¹⁹kemük ancılanmı ise cehd idüp yarma gerek çı arma²⁰gerek yerine uz ile eker olduralar eger çekerken amarlar kesilürse²¹ n-bendle ba lama gerekdür üç gün dura iriñ ola andan merhem

[91b]

¹ile bitüreler eger o çekilüp temren çı arsa yerine ıssı ya ıla²dökeler ve sögüt a acın o gibi yonalar ıssı köke oyalar yet ıza³ıssı ola ol o delüğine o alar bir zam n dura andan fet l⁴i ledeler vey ipile aralar temren ipine gelicek fery d ide ve ol⁵yerden yarup temreni çı aralar b b demüñ arnına ılıç y bıça do unsa⁶y ba arsu çı up dökülse il cı eger yarası büyük ise ve t ze⁷ise t zcek ba arsu içine oyalar ve eger ba arsu ovi[ma]mı ısa ya ın⁸keseler ve eger o umı ise arıdalar ve süciyle zeyt ya ıyla aynadalar⁹ılıca ılıca ba arsu ı yuyalar bir a içinde andan ısıca ıla yerine¹⁰o alar ve deriyi dikeler amm altı yanından delücek oyalar kim iriñ¹¹ve çökeregi ve uyu a a andan fet lle ve merhem ile bitüreler ve kemendsiz

²⁰⁰ demreni: metinde demregü 91a/6

²⁰¹ demreni: metinde demregüyi 91a/8

²⁰² ab r: metinde bir 91a/18

¹² omayalar eger yara küçük olup ba arsu çı arsa t zcek a a a ¹³ba alar ve görmedin añsuzdan ba ina çu[b]u o alar y iki aya ın ¹⁴yu aru getüreler ve inç irduvireler ve ba arsu çekilür girer ve eger [gir]mezse ¹⁵ol yeri birez yaralar ve ba arsu yumadın içine omayalar ve ba arsu ¹⁶yarılırsa yapı mayalar için i ledeler ve uyi ço virmeyeler ¹⁷ve i ti n etmek bdur b b eger urba anuñ ba ve aya ların kesüp ¹⁸derisin oyalar andan temren üzerine ursalar temreni çı ara ¹⁹b b eger güli döğüp ya u etseler demren-midür diken-midür çı ara b b ²⁰eger cer atda an durmayup a sa h ç il c idemeseler ²¹bu dayı mu kem avuralar andan döğüp evvel anı durmayan yaraya

[92a]

¹v fir v fir osalar fi'l- l anı diñe

²def -i afr bildürür

³ oru bestilin yese afr yı giderür ıy r enberi temürhind ile içseler ⁴ afr yı ish l ide ek i ve atlu en r uyn arı durup içse eyüdür ⁵her kim [ ]rle benef e uyn içse afr yı giderür b b afr yıçun ⁶buçu dirhem ma m de ve bir dirhem mezdek alup hav nda döğüp da ı ⁷a zına oyup birezcük uyıla a zında çal ayup yudsalar afr yı ⁸mu kem büze on be yigirmi sekiz kerre ic bet ide eger miz cı a f ⁹ise bundan az yeye miz cı av ise bu adar yeye mücerrebdür vall hu ¹⁰a lem (bu kit b evvelinde sers m b binda sev d n m-veriyle yazılmı dur)

¹¹b b75 [def -i sevd bildürür]

¹²zurunb d sevd v olan mara ları giderür r n sevd yı s nlı a ¹³çı arur b b arı or suñ rb sı bef yic ile ve ura otıyla ¹⁴ish l-i s d ider b b sevd sı olan i tir z ide kelem ve b dinc n ¹⁵uzı et[i] ve ı ır otı ve urı pen rden a ınalar yemeyeler yaramazdur ¹⁶b b lis nü' - evr uyn ab ab içmek eyüdür ve d yim eker ¹⁷ile ke r yese b b sevd y için ve bal am için bir arı or sı ¹⁸bo azlayalar da ı a ladup içini arıdalar besf yicüñ da ı abını ¹⁹arıdalar içini alalar on dirhemden on be dirheme degin bundan ²⁰ or suñ içini dolduralar ve çölmege oyup ol- adar aynadalar ki ²¹mu arr pi e andan çı arup ı alar uyn alalar ve bir a u b dem

[92b]

¹ya in oyalar ve yigirmi dirhem eker oyalar öyle-ki bir üsküre erbet ola ²içeler müf d ola b b eftimun me h rdur açan dört dirhem ³balıla arı durup uzla ve azacu sirkeyle içseler bal amı ve atı ⁴sevd yı ish l ide eger afr sı olan ki i u dura ve m l lly sı ⁵olanlara n fi dür eger efseli arı durup içseler m l lly ya yet ⁶müf ddür b b eger bir dirhem bef yic döğüp atup içseler ara sevd yı ⁷ish l ide b b eger bef yicden dört dirhem alup uyun ⁸eker bıra up içseler sevd yı ve yelme ik a l lı ish l eyleye ⁹ma de ve bendek eler a rısına f ide ide ve ulunc fes ide ve [ye]lleri ¹⁰a da b b eger her gün iki dirhem besf yici bir üsküre ıy r enbe ¹¹uyıyla içseler yedi güne degin m l lly ve cü m za metine be- yet ¹²f ide ide ve sevd [y] te v leri gidere bedeli vezn eftimun ola ¹³b b iki mi l üzerligi l adup uyun içseler sevd yı ¹⁴gidere ve anı f eyleye dim ve beden ovu lu in gidere b b ¹⁵d r-ı fülful sevd yı snlı a çı arur b b l ki ilerün a in ¹⁶z il eylemek için ma bereler üzerinde yazılı mermerden alup ezüp ¹⁷içürseler a l z il ola b b eger buçu dirhem abrı döğüp ¹⁸uyıla arı durup ab la içseler ma deni ızdurur ve yelleri ¹⁹da da ve albi av ide ve s dı ish l ide ve m l lly ya f ide ²⁰ider ve ba dan ve maf allardan²⁰³ bal amı çeke ve süddeleri aç a ve ihni ²¹a eyleye eger a f miz clu ki i içse sa ız ile ve gül ile içse

[93a]

¹dim l ten iye ide ve bu rı yu aru çı ma a omaya b b ² l r göbegi otdur eger urusın bir avuç mi d rı m ü'l- asel ile ³içseler sevd v il ları ish l ide b b aranfi[l]i döğüp ⁴sevd v ki ilerün a mına ab la açalar n fi ola b b ⁵ l r dili uylı bdur r a fera ve albe ta viyet virür eger m - ⁶ü'l- asel ile bi ürüp içseler sevd y te v leri ve afa nı giderür ⁷b b sevd nuñ ab atı b rid ü y bisdür ya n ovutma ve urı al ž ⁸ve atı ıssı ve uzlu ve t z nesnelerden il ola ve her il kim göyüne ⁹ve sevd olur ve güz aylarında ve sevd v mara lar ço olur b b ¹⁰sevd lu kimesne keçi eti yemeye yaramazdur ve sevd yı arturur ve l r eti ¹¹umm yınan sevd yı arturur sevd [v] mara ları i d ider girü ala- ¹²nlar da l l r eti gibidür sevd yı arturur durna az ve ördek eti ¹³yaramazdur ve sevd ve bal amı arturur b b zeyt n yemek sevd arturur ¹⁴ve yaramazdur b b b dinc n sevd v mara ları i d

²⁰³ maf allardan: metinde maf llardan 92b/20

ider ve ba a ¹⁵göze ziy n ider b b urı et sevd ya yaramazdur b b ¹⁶sirke sevd yı ziy ndur b b sevd dan olan ba a rısı ¹⁷al meti be bo umdur biri vesv s f sid teb h end elerdür ikinci ¹⁸uy usuzlu dur üçüncü beñzi ta ayyür olma dur il cı ¹⁹budur ki sevd yı ish l eyleyeler ma b -ı eftimun ile ve abb-ı ²⁰ı civerd ve abb-ı eftimunla b b limon ar bı o an uyuyla ezüp ²¹içseler afr yı keser an alebesin s kin ider göyünmi

[93b]

¹sevd dan olan arlı ı giderür ve harını²⁰⁴ giderür da ı s yir aları ²ba çegzinmegi ve a rısına ve ba ı afa na ki ısıtmalardan il ³ola giderür ve a yı av ider cigeri ma de b b persiy v n ⁴ki baldırı ara dirler eger bunuñ uyından üç dirhem içseler ⁵sevd yı ish l ide ve afr yı ish l ide ve ma deye müf ddür b b ⁶zenceb l murabb sın yeseler sevd yı ve bal amı s nlı a çı arur ve içi ⁷arıdur isti m l ideler hem mu avv dür ve p rlige müf ddür ve h ımdur ⁸yedi d r-ı fülfüldür ve a biberdür ba ılar eydür bir buçu veznceye ⁹anduzdur b b sin mek nün dört dirhem in y yedi dirhem in ¹⁰aynadup içseler afr yı ve bal amı ve ayrıları ish l ider ve nı r se ve ır u' - ¹¹n-nes ya ve maf allara ve ~~se~~ a rısına ve sevd y olan fikrlere²⁰⁵ ve ardla ¹²te ennüce ve ıllar²⁰⁶ dökülmege ve uyuza ve gicige ve uçı a müf d ola ¹³ve tüyleri gidere ve yüregi av eyleye ve d ü'l-f le²⁰⁷ ve d ü'l- ayyeye²⁰⁸ müf d ¹⁴ola ve eger yalıñuzca üç dirhem in dögülmi ce yapra ında ¹⁵içseler girü bu f yideleri ide b b us amdusdan üç dir- ¹⁶hem in sirkengüb n ile içseler sevd yı ve bal amı ish l ide ar ayı ¹⁷m l ily yı gidere eger yum a dögüp be on günde iki dirhem in ¹⁸içseler ba ditremesin gidere ve da ı çiçeği[n]den balla y ekerle ¹⁹murabb eyleseler benef e murabb sı gibi ~~se~~ yeyeler nefesi fera eyleye ²⁰ve sevd yı gidere ve il çı ara

²⁰⁴ arını: metinde arını 93b/1

²⁰⁵ fikrlere: metinde f kirlere 93b/11

²⁰⁶ ıllar: metinde 93b/12

²⁰⁷ d ü'l-f le: metinde دایرالفه 93b/13

²⁰⁸ d ü'l- ayyeye: metinde دایرالحيه 93b/13

b b76 ²¹bal am def ini bildürür

[94a]

¹iki dirhem zenceb l döğüp ıssı uyıla içseler bal am ılı giderür ²b b yüzerlik to mından bir buçu mi l bütünle a zında oyup ³yudsa gögsinde olan bal amı giderür b b ma ak sa ız ço ⁴çeynese ba da bal am omaya ve ma de uvvetlü ider ve cigeri yeñi ⁵ider b b bal am için 12 dirhem sin mek 6 dirhem yüzerlik 4 dirhem çörek otı b dem ⁶içi abı oyulup p k ola 62 dirhem bu ikr olan ecz ları al - ⁷infir d sa idüp aseli al idüp ma c n idüp isti m l ⁸ide ab ab yeyüp üzerine nesne yemeye birezcük ish l ⁹idüp r at olup ço nef i vardır b b bal am def i için ¹⁰iki dirhem ter[e] bir buçu dirhem zenceb l vey fülful hav nda mu kem döğüp ¹¹bir erbet uyıla yudalar mu kem süre ish l ide b b bal amuñ ab atı ¹²b rid ü ra bdur al ž id lardan il olur balı ve yo urd ve ya ¹³yemi ler yemek gibi b b abbü'l- mül k dirler yapra ları uçında üçer ¹⁴d nesi olur eger yedi y sekiz d nesin yudsalar üzerine ovu ¹⁵u içseler bal am ve afr yı ish l ide vall hu a lem

¹⁶b b77 et kesilmesin ve et bertinmesin bildürür

¹⁷m mıy içmek y dürtünmek y u ne eylemek kemük inmasına n fi dür ¹⁸mücerredür ma arratlara müf ddür b b ara a acuña kökin abıyla bile alup ¹⁹uvacu do rayalar ve bir çölmek içine oyup ol- adar aynadalar ²⁰ki uyi yalım gibi ola andan alup ol süñük ki inmı ola ²¹üzerine uralar ola b b zer vendüñ di isinde bir

[94b]

¹dirhem uyıla içürseler gevdesinde et kesilmi ²⁰⁹vey urulmı olanlara ²y d eyegü a rısı olanlara n fi dür

³b b78 te göyündürdüğünün il cın bildürür

⁴b b ebemgümecini yapra ıla döğüp yum a etseler andan zeyt ⁵atup od göyündürdüğü yere ursalar müf d ola b b çin ruñ ⁶abın iç ya la od göyündürdüğüne ya u idüp ursalar müf d ola ⁷b b dem ılın göyündürüp ve sinek ile sa idüp gül ya ıyla od ⁸göyündürdüğü yere ursalar gidere b b siñirlüce yapra ın bi ürüp ⁹od

²⁰⁹ kesilmi : metinde ke ilmi 94b/1

göyündürdüğüne uzla ursalar n fi ola b b uza zeyt atup ¹⁰od göyündürdüğüne ursalar abartmaya ıssı udan ve ıssı ya dan göynük ¹¹yerlere²¹⁰ da ı bu il cdur n fi dür b b od yanu ina ursalar ¹²müf ddür b b eger dört yapra ın zeytle sa etseler od yanu ina ¹³ursalar müf ddür b b a m yapra ın zeytle arı durup ya u idüp ¹⁴od yanu ina ursalar vey a ulu c navar o du ina ursalar ¹⁵müf ddür b b eger sirke od yanu ina ursalar fi'l- l söyündüre ¹⁶b b gölügün²¹¹ iç ya ın od yanu ina dürtsele müf ddür b b ¹⁷gevdeyi od göyündürmek ki y ıssı udan vey ıssı baldan ki ıssı ¹⁸göyündüricek t zcek ovu uya oyma ve üstine uz açma ¹⁹ve r an ve isf d c ve k f r ve da ı ya lar amm mda ideler id sı ²⁰semüz et müzevveresi ve unn b²¹² müzevveresi yedürmekdür erbetlerden ²¹ar b-ı n l fer ve ar b-ı ic içmekdür ve merhemlerden merhem-i hek

[95a]

¹ya n kirec merhemi u[r]ma dur nev -i ir od göynüle der l yumurda a ın ²gül ya ıyla ya u ideler ve ba deh isf d c merhemin oyalar

³b b79 ⁴ att l edviye ve afy n yeyenün il cın bildürür

⁵ebegümece kökde yapra ıla bi ürüp att l edviye yemi ki i[y]e ⁶içürseler istif etse bir aç gün böyle etse müf d ola ⁷b b d rç n att l nesne yeyen att ldur eger n -g h bunları yese ⁸ il cı budur ki on dirhem gül ya ın ovura (içürseler) otıla uyıla ⁹içürseler istif ide girü ikinci kerre istif ide ba deh be ¹⁰dirhem gül ya ın ve bir dirhem tiry -ı f r içüreler if ola ¹¹b b zeberced ve zümürüd att l edviye yeyen ide y ar kimesne ¹²içürseler sekiz arpa adarı a ırı içse al ola ve eger ¹³k r etmedin içürse da ı yegdür b b zeyt ya ın içüp u sa ¹⁴a ulu edviyeler def ider b b balıla r an atup att l ¹⁵yeyen kimesne içüp u sa n fi ola b b sü[m] mdan a inma ¹⁶gerekdür ve ittif ²¹³ dü üp a ile içmek tedb r eylemek ¹⁷gerekdür süm m didügümüz a ulu nesnelerdür zanba ve mürdeseng ve ¹⁸isf d c ve zencefre²¹⁴ ve alçu ve sıçan otı ve zern ve bel dur ve ara - ¹⁹r dan ve aru debedbed(?) ve çeltük abı ve kirec ve ²¹⁵b ve b n ²⁰uyı ve çürimi oz ve çürimi b dem ve

²¹⁰ yerlere: metinde yerelere 94b/11

²¹¹ gölügün: metinde 94b/16

²¹² unn b: metinde 94b/20

²¹³ ittif : metinde 95a/16

²¹⁴ zencefre: metinde 95a/18

²¹⁵ b: metinde b 95a/19

findu [ve ar b] olmu andur ²¹ açan bir ki i bir ehlü yere varsa or sa ki a ulu nesne

[95b]

¹yedürelər açla ve usuz varmaya eger fil olup süm mdan nesne ²yedür[ür]seler t zcek ılıca uyıla ve zeytle ve r anla u a ³ve bir dirhem tiry -ı f r dan vey tiry -ı erba adan ar b-ı umm ⁴ile içe eger semlerden²¹⁶ olursa en r uyı ve alma uyı içe ve ⁵semüz et müzevveresin ısfana yeye eger za met göbekden a a a ⁶inerse u ne eyleyeler ve o ular o ulaya ve o ulu do- ⁷nlar geye ve ir gevdesinüñ ılın yer yer yolalar b b uzı ⁸balıla ye[yi]cek afy nuñ vey nelü m ter ñ va[r]sa def ider b b ⁹bir ki iye sıçan otı yedürseler v fir maslı alup uyıla bulamaç ¹⁰gibi idüp içürseler içürebildükleri deñlü içürelər ol ¹¹sıçan otından ol ki iye ziy n gelmeye u durma ıla y ayrı ¹²vechle ol za metden anı urtarur amm esirgemeyüp ço ¹³içürelər ve çal ayalar ac yib ola b b ır südinüñ t ze- ¹⁴sin içürelər a ulu etler zararın def ider b b eger bir ki i ¹⁵afy n yemi olsa hel k olmadın il cı budur ki ço u duralar ¹⁶ya ıla ve u ne ideler ve uzıla sirkengüb n içürelər ve ar b ¹⁷içürelər b b dimi lerdür ki ba açan ma de içinde f sid ¹⁸olsa sem olur dem ço ziy n ider b b ek m eydür her kim ¹⁹Li- l fi S resin bir a muñ üzerine o usa ol a muñ ²⁰ma arratı varsa gidere eger zehr da ı atılmı olursa vall hu ²¹a lem

[96a]

¹b b80 u uz alayanuñ il cın bildürür

²m enc r döğüp balla u uz alayanuñ üzerine ursalar müf d ³ola b b demürciler demür uvardu ı udan alalar uduz ala- ⁴du ı ki i ol udan içse müf d ola b b a nı uduz ⁵it oladu ı yere ursalar n fi ola b b r zy neyi uduz it ⁶aladu ı yere bal ile ursalar n fi ola b b çörek otın uduz ⁷alayan kimesneye her gün döğüp içürseler müf d ola b b uduz ⁸it aladu ına oñuz ödin bir deng içürseler mücerrebdür ⁹b b uduz gelüp her kime degerse yedi gündən- oñra m l ily keb re ¹⁰olur alvet sever aydınlı dan [açar] f sid fikrlər ider hergiz ne görse kelb ¹¹anur açup opr a yatup yuvalanur ise yatıca kendüyi ¹²kelb anur m d mki udan açmaz il cı s ndur retin yinede ¹³bilmezse bil-i il [c] olmaz ek er ır güne degin öl[ür] açan bir

²¹⁶ semlerden: metinde sem lardan 95b/4

ki iyi ¹⁴kelb alasa bilmeseler uduz-mıdur a -mıdur bira alar eger yerlerse ¹⁵ uduz degüldür il cı budur ır gün tam m olmayınca cer atı oñulma a ¹⁶ omayalar ac mat esiyle çekeler da ı taf l ço a il ib kit blarında ¹⁷mes rdur bunda yazılmadı amm her kim-ki uduz kelb alasa cehd ¹⁸eyleyüp ol kelbi öldürüp cigerin yedüre if ola b b demi uduz ¹⁹it alasa ol yeri ac mat ideler anın çekeler a ar u geçmesinden ²⁰ a ınalar hem dili altından an alalar b b uduz urd aladu ı ²¹yeri etmek ve oz içi ile ova gerü avu a bira alar eger avu

[96b]

¹yer ise uduz degüldür eger avu olmazsa ve eger yab n avu olursa²¹⁷ ²ol da ı udurur gerekdür ki ol ki iye evvel e ile ac mat ideler ³ anın çekeler ır gün tam m olmayınca cer atı oñulma a omayalar ve so an ⁴sarımsa ve uz o lan a ı ve avu bo ı bunları dögeler üzerine ⁵urular yedüreler ve yedi günde[n] oñra iki deng va tıla dö[gü]lmi uduz ⁶böcegin süd ile içüreler y ara üzüm ile dögüp ucu az ⁷ile içüreler ve dili altından an alalar ve tiry -ı erba a içüreler ⁸ve ol alayan uduzı öldüreler ve yüregın alalar ol cer atıñ ⁹üzerine urular b b eger or s bo ını sirkeyle dögüp uduz ¹⁰ı ırdı ı cer ata ursalar müf ddür b b yunmı r zy ne uduz ¹¹it ı ırdı ı yere ursalar ola b b bir kimesneyi köpek ¹²ı ırsa na neyi uzla dögüp urular n fi ola b b siñirlüce ¹³yapra ı uduz it aladu ina uzla dögüp ursalar n fi ola ¹⁴vall hu a lem

b b81 ¹⁵ılan ve a reb ve aru o du uñ bildürür

¹⁶gendene to mın ılan o du ina uyıla aynadup uyın içürseler ¹⁷n fi ola b b demür dikenin iki dirhemın yılan o ana ursalar ¹⁸n fi ola b b or sı y avu ı yarsalar ılan o ana bir niçe kerre ¹⁹ursalar n fi ola b b zifte uz oyup ılan o ana bir niçe ²⁰kerre ursalar n fi ola b b böğürtlen yapra ı uyın iki boynuzlu ²¹ılan o ana bir aç kerre ursalar n fi ola b b ılan o ana

---

²¹⁷ olursa: metinde ovalursa 96b/1

[97a]

¹ve büre o ana²¹⁸ avu yumurdasın çig içürseler n fi ola b b ²ma danos yapra ın tencereye oyup uyın alup içse ilan o- ³ mı a n fi ola b b dem anından²¹⁹ birezcük uya oyalar ⁴andan ol o ulan kimesnenün fi'l- l arnına uralar a u k r ılmaya ⁵b b na na çeyneyüp a reb o ana ursalar n fi ola ar n ⁶çeyneyüp a reb o ana ursalar n fi ola b b ma danosı aynadup ⁷gevdesine dürtseler düny içinde olan ı r ı c navarlar anı o maya ⁸b b uz ve bal ve sirkeyi birbir e arı durup çıyan o du ına dürtseler ⁹n fi ola b b ı r tezegin sirkeyle çıyan o du ına ursalar n fi ola ¹⁰b b ebemgümece arı o du ı yere urşa gede b b sarımsa ı ¹¹dögüp yılan ve çıyan o du ına ursalar der[d]ini s kin ide ¹²b b semüz otuñ ç rb sını içse ne deñlü a ulu otlar yemi ¹³ise def ide b b a nı a ulu yere ursalar müf d ola b b ¹⁴ a m to mın dögüp gül ya ıyla ve sirkeyle arı durup c navar o du ı ¹⁵yere ursalar n fi ola b b geyik etini yemek a uları def ider ¹⁶b b ınz rın iç ya ın a udan i mi ki iye sürseler i i ¹⁷gidere b b yüzerlik yapra ın y oz yapra ın ilan çıyan a reb ¹⁸ o ana yedürseler a usı k r ılmaya her kim o ul otın evde a a- ¹⁹ o a ilan ve çıyan ve a reb ol eve girmeye b b a rebi dögüp ²⁰ o du ı yere ursalar müf ddür b b bir ki iyi yavuz ilan o sa ²¹kemüğe bil yerde ise el aya gibi t zcek sir yet etmedin

[97b]

¹ o du ı yerden yu arudan keseler eger kesmege mümkün olmazsa ac mat ² letiyle çizeler üzerine sarımsa ıla se b uralar ki ba eyleye ve ³içüp u duralar fi'l- l tiry -ı f r y tiry -ı erba a y me ridi- ⁴ us ar b-ı umm ile içüreler ı d lardan bal ve semüz otı ve findu ⁵ve zeyt ya ı ve sarımsa ve se b yedüreler eger atı usuz olursa erik ⁶ uyın ekerle içüreler ve girü ol yılan o du ı yeri çizüp ba ⁷oldu ından- oñra olma a omayalar ba ı il clar eyleyeler a ⁸ef o iça yavuzdur il c f ide eylemez hel k ider C l n s eydür ⁹kimesne yılan o a o la derisin ısıca ıla üzerine uralar ve ba layalar der[d]ini ¹⁰çeküp a usın ala b b eger acı am r a reb o du ı yere ursalar ¹¹za mın çeke b b ördegün anın içse a u za metin def ide b b ¹²yılan o du ı kimesne ço sarımsa yeyüp güne e yatsa eyü ola ¹³b b ebemgümececinün yapra ın zeyt ya ıyla arıdup merhem bigi i leyeler ¹⁴andan yılan

²¹⁸ o ana: metinde صوتقملر 97a/1

²¹⁹ anından: metinde abından 97a/3

o du ı yere uralar def ıder b b a reb o ana ¹⁵d rç n enc rle yedürseler ola
b b her kim ısbatan to minuñ ¹⁶ ızılın evde dutsalar eger ol evde yılan varsa gede
ayru ol ¹⁷eve hergiz yılan girmeye b b ef yılan gibi yavuz yılan yo dur Türkce ¹⁸aña
engerek dirler a u ve tiry andan olur demi o a hel k olur ¹⁹ ayrı yılan gibi
degüldür ol o du ı yerden an çı maz yere ap ara ²⁰olur ve a rısından a lı z yil
ıder eger parma ı o a fi'l- l dibinden ²¹berk ba layalar a u yu aru sir yet eylemeye
eger kesgimlü yerde ise

[98a]

¹keseler eger degülse kesmeyeler oyalar içine arımsa ve avu bo ını ²ve uz dögülüp
oyalar amm ol ılanlar k[i] a usuzdur anuñ gibi ³ılan demi o ıca ²²⁰ an çı ar
gögermez i er ol yeri fi'l- l dört ⁴be yerde k[ ]rd ile yaralar e uralar anın çekeler
amm e çeken ⁵ki i ac olmaya a zına gül ya ın dürtüne ve sarım a ve tavu bo ını
⁶dögüp uralar ve tiry -ı erba a dürteler hem içüreler amm a reb o- ⁷ du ina billüc
uralar y kendi sarımsa ve uzla uralar y tir- ⁸[y] -ı f r dürteler def ola b b yılan
ve çıyan ve bö demi o sa ⁹ il c ideler yo sa i er hel k olur il c kesmege yarar ise
¹⁰aya gibi barma gibi a rısı yu arusına geçmedin berk ba layalar ve ¹¹yu arudan
ke[se]ler eger kesmege mümkün olmazsa²²¹ ol yeri t zcek k[ ]rd ¹²ile ya n ac mat ile
ol yeri üç dört yerde p re p re çize- ¹³ler ve e uralar ve anın be- yet çekeler e
çeken ki i ac ¹⁴olmaya a zına gül ya ı dürtüne ve se b ve sarımsa ve avu ¹⁵bo ı
dögeler ve gül ya ı ile arı duralar evvel üzerine ni dir ¹⁶ekeler andan uralar bir gün
açalar girü uralar amm evvelden o mayalar ¹⁷kim yine becid süd içüreler ve
u duralar ve bir iki gün tiry -ı ¹⁸erba a yedüreler ve findu ve zeyt ya ın yedüreler
ve eger ziy nsız ¹⁹ a reb y yılan y çıyan billüc yaralar da ı ısıcı ıla uralar ve tiry
²⁰dürteler ve a reb y böy y yılan dögeler üstine uralar z r ²¹ılandan²²² ef yavuzdur
b b dem sidügi bir ki i içse

[98b]

¹yılan o du ina a u otlara f ide ıder b b yılan o ana çig ²yumurdanuñ a ını
içürseler müf ddür b b eger uzı balla arı durup ³aru o du ı yere ursalar müf ddür

²²⁰ o ıca : metinde o ma 98a/3

²²¹ olmazsa: metinde olursa 98a/11

²²² ılandan: metinde ابو لادن 98a/21

b b eger a r n uzıla arı durup ⁴yılan o du ina ursalar müf ddür b b eger bir dirhem çörek otın ⁵içseler a ulu c navar o du ina f ide ider amm bir dirhemden ⁶ziy de içmeye yo sa hel k ider b b ı ruñ arı ya in ⁷içürseler y dertlü ef nün a usın yuda ki yeti dürmeye fi'l- l ⁸a alda fi'l-cümle içseler cem a ularuñ ararın def ide ⁹b b arımsa ı ço yese ol gün anı yılan o maya ve eger ¹⁰yılan o du ı yere ursalar def ide b b a reb o du ina ¹¹enc r yet eyüdür eger t zesi va tında ise südinden dürtüne- ¹²ler ve eger urusı va tında ise a reb o du ı yere uralar ve hem ¹³yeyeler ma arrat gidere b b ar ret için ziy de mücerrebün yumurdanuñ ¹⁴depesin delüp a ını çı arasın arusun oyasın andan ¹⁵kükürdle doldurup a zını apayup ıvadu dan oñra bi üresin ¹⁶andan çı arup gıcik oldu ı yere süresin gidere ¹⁷(fi'l-a l bu mara a d ü' - a leb dirler ~~ve~~ ve yemesin ve yemesin bildürür)

¹⁸b b82 aç ve sa al dökülmesin ve oña gidermesin bildürür

¹⁹benef e ya ın saçı dökülen yere dürtseler dökülmeye ve dökülen ılı ²⁰da ı bitüre b b sin mek isti m l etseler il bitüreler b b a m ²¹ile ba ın yusa saç dibin berk ider ve döküleni bitüre b b

[99a]

¹deñiz köpüğün sirkeyle arı durup saç dürtseler döküldüğüne menfa at ²ide b b çükündür yapra ın aynadup saçına dürtse saç ³uzun olup ve sirkesin gidere b b ayunuñ²²³ içi ya ın sa ala ⁴dürtseler dökülmekten men ide ve dökülenleri²²⁴ girü bitüre b b biberi ⁵uzla ve o anla döğüp sa ala dürtseler il bitüre amm ⁶ amm mda gerekdür ki kelemi sa al dökülen yere ursalar n fi ola b b ⁷av an ba arsu ın göyündürüp zeyt ya ına atalar n fi ola ⁸b b saçdan sa aldan oña gidermek için çükündür uyıyla ⁹yusa mücerrebdür ayun n iç ya ın ve en ruñ çekirdeğin çı arup ¹⁰içine oysalar ıssı eyleyeler ve ol ya adarı zeyt ya ın atsa- ¹¹lar demün a ina dürtseler dökülmeden a laya ve hem kirpüğe dürtseler ¹²dökülmedin a laya ve dökülen girü bitüre b b benef e ya ın ¹³a kirpük dökülmi yere dürtseler ayru dökülmeye ve döküleni girü ¹⁴bitüre b b deñiz köpüğün il bitmeyen yere dürtseler il bitüre ¹⁵b b o anı döğüp rev bal atup il bitmeyen yere sürseler ¹⁶bir aç kerre etseler il bitüre b b arınca yumurdasın zeyt ya ıyla ¹⁷merhem idüp yüzüne sürseler

²²³ ayunuñ: metinde ayunuñ 99a/3

²²⁴ dökülenleri: metinde dökenleri 99a/4

il bitmeye b b keklik ödin her ne ¹⁸yere dürtse hergiz il bitürmeye b b oña -k[i]
ba da olur ¹⁹ oña ço yeyüp yatma dan olur bu rı ba a çı ar arardur ²⁰ba da kepek
gibi olur il cı budur ki ço ılı uya gireler ²¹ba ı ı ır ödiyle y oyun ödiyle y keçi
ödiyle her g h yuyalar

[99b]

¹ve müşhil içeler abb-ı eby r ki kebr i ba ı arıda b b ba dan oña ²gidermege
av an ya ın alup amm ma vardu ça yedi kerreye degin ³ba ina dürtse her ne
deñlü ba da oña varısa h ç omayup gidere ⁴b b her kim sarımsa abın oda
göyündürüp zeyt ya ına arı durursa ⁵ol ki inüñ kim saçı sa alı dökülüp bitmedi bu
ya dan düрте saçı ⁶sa alı t z bitüre aź m f ide [ider] b b d ü' - leb ki saç sa al dö-
⁷külmekdür ve d ü'l- ayye yılan derisi yüz avlar evvel ayaric-i fay ara vire- ⁸ler y
ma b -ı eftimun vireler sa alın azıdalar bez ile süreler o- ⁹l- adar amarlar gerile
a a bu otlarla il c iderler merzeng aynadup ¹⁰süreler retin ve ba ın yuyalar
üstine a a dürteler bir gün ¹¹bir gice dura ba deh mersin uyıyla yuyalar ve mersin
ya ın dürteler ¹²y d ayu ya ın dürteler y urt ya ın sirkeyle sa idüp dürteler
¹³ba deh saç bitürür nesnel ideler b b bir dürlü il c da ı me el bir ¹⁴ki inüñ saçı
sa alı ve a ı dökülüp ve yüzün rengi boz ola ¹⁵evvel ten iye ideler dim ı abb-ı
eftimunla arıda ba amarından an ¹⁶alalar ve m z ve ara hel le ve emlec ve bel c
ve mersin yapra ı kim bunları ¹⁷eski süc[iy]le aynadalar ve zeyt ya ın atalar kim
süci gede ve amm ma ¹⁸girüp ılıca uyıla bo azın boyanmadan dürtüne da ı oturup
¹⁹terleye ba deh yunup çı a bir aç kez bu resmle eyleye amm ar u ²⁰yasına da ı
düрте bo azında vech-i ceyf amarından an ²¹alup ço a itmayalar da ı b dem içi ve
zerd l içi findu içi

[100a]

¹ve oz içi bunları sa ideler ve ol ılları keser ile azılur ²arı beze aralar andan
bunları dürteler gide al ola b b ³saça sa ala sirke dü e sek ter yapra ın sehl uyıla
aynadup ⁴ol uyıla yusa sirkesin gidere b b güli göyündürüp göze ⁵sürseler kirpüğe
müf ddür mu kem ide b b eger bir pay balla arı durup ⁶d ü' - a lebe ursalar
müf ddür ve d ü'l- ayyeye ursalar aña da ı müf ddür b b ⁷atlu b dem ya ın d ü' -
a lebe ursalar eyüdür isti m l ideler vall hu a lem

⁸b b83 saç ve sa al ara olmasın bildürür

⁹b b gelincik çiçeğin arı durup saç sa ala dürtseler yet eyüdür ¹⁰b b gelincik çiçeğinden bir rı l²²⁵ alup ve bir rı l²²⁶ da ı ya oz abından ¹¹alup bir sırça aba oyup zeb l içine göme oyalar iki hefte dura ¹²andan çı arup a ara[n] saç dürtseler yet ara eyleye ve hem ¹³bunuñ gibi rı lın bir sırça aba oysalar ve yine dört dirhem r st ¹⁴oyup üzerine da ı a zın perkidüp zeb l içinde gömseler üç heftede ¹⁵dursa ba deh çı arup göreler ki a yı u olmı pes ol udan ¹⁶sa ala saç dürtseler yet boyaya b b iki dirhem b n bir dirhem ¹⁷sülügen ve bir dirhem söyünmi kirec atsalar buçu s at dursa yusa ¹⁸b b ba ina dürtseler ap ara eyleye ac yibdür b b böğürtlen bu- ¹⁹da larını yapra ıla bi ürüp ıla dürtseler siy h ide b b bir ya ²⁰aba a bir aç iks ri a up kayna[y]ınca dursa ba deh ol aba uñ ²¹içini alup inaya atup ekerine ura lib yasına olsa gerek

[100b]

¹ amm mda olma gerekdür sa alında olan a ılı ara ola

²b b84 an tükürmek ve an u ma il cın bildürür

³av an m yasın an tükürene içürseler n fi ola b b avu ⁴yumurdasına un atup içse an u an ki iye n fi ola b b ⁵a m to min içseler an tükürmegi giderür hem ki u içinde a m ⁶bi mi ola an tükürene müf ddür b b n ruñ çekirdeğin güne de ⁷urutsalar ya mur uyına atup içseler an tükürene n fi dür b b ⁸uç arpa a ırı m mıy içseler an tükürene yet n fi dür b b ⁹na n bı dur eger uyn ı salar sirkeyle içseler anı tükürmegi ¹⁰kese uzun urdı öldüre

¹¹b b85 iç ar retin bildürür

¹²güneyik yapra ın gül uyıyla gibi uyn çı aralar ac arna ço içseler ¹³iç yan unını giderür ar retin z il eyler htereci uyıla bi ürüp ¹⁴ol udan a zında ma ma a etseler dilde ve a ızda olan ar reti ¹⁵def ide avun arpuz ıy r ve aba çekirdegi bunları döğüp ¹⁶u atup da ı ı up udan çı aralar birez eker atalar andan her ¹⁷ab ac arnına v fir içseler ar retin giderür ayva çekirdegi uda ¹⁸ı lasalar lu bın (eker ile içseler vey gül uyıyla ı lasalar da ı yeg ola lu bın) içseler ar retin gidere b b ı ır dili uyn içseler ba deh ¹⁹cigeri ovu dutar ço derde keff retdür b b ayva

²²⁵ rı l: metinde ra b 100a/10

²²⁶ rı l: metinde ra b 100a/10

çekirdegiyle ²⁰dögüp uyn alalar ket n bezin aña ı ladup avu ından gögsine
²¹varınca uralar mücerrebdür b b gül ki eski ola sirkeyle yo urup

[101a]

¹yüregi üzerine ya u eyleseler der l yan unın ala b b kimün ²yüregi yansa ve uyi
ço içse güneyik dibin dögüp uyn içse ³ol s at susuzlu ın keser ve yüregine uvvet
virür ve amarların açar ⁴ve ba çevrilmesin ve yürek oynamasın giderür ve göbek
uyn ve ⁵göz arardu ın giderür b b bir kimesne ço u arsa sebebi yürek ⁶ ar reti
vey gögüs ar retidür il cı ovu erbetleri içmekdür ar b-ı ⁷n l fer ve ar b-ı
limon ve ar b-ı ineb ve sikencüb l ve demürhindü bile zer- ⁸d l uyn içmek
gerekdür id lardan semüz otı ve oru a ⁹ve sirkeyle marul ve m ye- en r yemek
gerek eger ma dede uzlu ¹⁰bal am olma dan olsa al meti oldur kim u içdükçe da ı
ziy de ¹¹olur il cı bal am u ma ıla ve müs[ ] ile gidermekdür ve anisun uyi ¹²içe
id lardan z rb c yemekdür b b astanuñ a zı acı ar retten ¹³yapu sa urusa abar
abar a a olsa ekerlüce yapra uñ ¹⁴ uynı ve birez gül uyi ve güleñüb n ile
arı dura av aya oru ¹⁵ uyn bir p re ızıl bezle a zı içine d yim süre b b ar ret
ve ¹⁶[ya]n uçun mücerrebdür ayvayı dögüp uyn alalar da ı ket n bezi ol ¹⁷ uyıla
ı ladup asu ından gögsine varınca uralar mücerrebdür ¹⁸b b arpuzı apla kesmedin
ıssı orun içine osa bi se ba deh ¹⁹çı arup ovu ladalar dura ve keseler uyn ı up
alalar ol ²⁰ uya birez temürhind ve birez neb t ekeri atalar ol demler ki asta
²¹olup yüregi yana ve arlı ana yet eyüdür b b bir mi d r demür-

[101b]

¹hind bir üsküreye oyup üzerine bir mi d r u oyup giceden ² ab a degin ı lana
amm h ç arı durmaya ezmeye hem n üzerine gelen ³ ucu azdan alup eker atup
içse hem l net virür hem ar retine eyüdür ⁴b b adun uzlu ı ovu dur²²⁷ urıdur
gevededen issiligi giderür ve usuz- ⁵lu ı giderür ı ladup içseler f yide vire

b b86 n ve abarcu ⁶ve yanı ara ve env dürlü i leri ve mara ları

bildürür

²²⁷ ovu dur: metinde 101b/4

b b her kim günde ⁷yedi kez a ın arayup ve aradu ça bir alav t getürse bi-i nill h em n⁸ola b b abarcu söyündürmek avu bo ı ve za fer n ve yumurda ⁹a ı al idüp uralar if bula b b açan n al meti ¹⁰belürse bedeni ten ıye etmek gerekdür an alma ı[l]a vey müşhil içmekle ¹¹amm veb oldu ından- oñra müşhil içmeyeler yaramazdur meger ki ar ret ¹²ola ve d yim ek i en r uyın ekerle ve sikencüb l ve umm s ve ar b-ı ¹³limon ve ar b-ı andal ve ar b-ı tuff içeler ve i tir z ideler atlu ¹⁴yemi lerden ve elv lardan ve balı dan ve yo urtdan a ınalar üzümnden ¹⁵yaramazdur ve da ı ac ve susuz da ı olmayalar ve amm ma ar ret olmayınca ¹⁶girmeyeler ve id sı la f id lar ola avu ve bilüç eti gibi ek i ¹⁷en r uyıyla y limon uyıyla y sirkeyle y oru uyıyla y t r- ¹⁸unc y um la yeyeler fi'l-cümle ek i nesnelere yeyile eyüdür alma ve ayva ¹⁹ve ek i en r ve t [r]unc gibiler yeye gül uyi birez gil-i Ermen ve [bi]rez sirke ²⁰ atup içeler ve evler içine birez mersin dö eyeler²²⁸ ve gül uyıyla sirke ²¹ açalar²²⁹ ev tda tiry -ı f r dan bir dirhem ar b-ı umm la içüreler

[102a]

¹b b bir kimesnede bir ba sız²³⁰ i olsa gerekse a gibi berk ²olsun murd r²³¹ inse aña ol i i de eler v fir sümüklü böcekler ³cem ideler mu kem dögeler abıyla dögeler ba deh bir p re panbu y ⁴üstübi üzerine uralar ertesi kem -k n bir iki gün uralar y budur ki ⁵fi'l- l ba de ilür y budur ki ol yerden gedüp ayrı yere gede ⁶tekr r ideler al ola b b ara için dimi lerdür ki köpek ⁷kesüp da ı arnın yarup ısica ıla üzerine ba laya bir aç ⁸kerre ideler ecel yo isa mücerrebdür oñda murd r iligi uralar cerr ⁹t m r ide b b n için il yı²³² bildürür bilgil ki n ¹⁰bud ve oltu ve ula ardında olur oz gibi çı ar ba ısı ž hir ¹¹olur ba ısı girü batar ve miz cı uvvet olıca olar de ilür atı ¹²ısıtması olur ve istifr ço olur gevdesi od gibi yanar evvel anı ¹³ço a itmayalar istifr ve ish l olursa an almayalar bilüç yarup ısica ıla ¹⁴üzerine uralar ovuca nesne urmayalar u yerine ar b-ı umm ideler ¹⁵içine gil-i Ermen vey zehr-i ayv n ezüp gül uyıyla neb t eker[iy]le içüreler ¹⁶ or usı üç güne degindür amm ol-kim veb dur gökçe çı ar gicir ızılca ¹⁷ço ı bo azda olur i er

²²⁸ dö eyeler: metinde حوتیه 101b/20

²²⁹ açalar: metinde ارچالار 101b/21

²³⁰ ba sız: metinde با سی 102a/1

²³¹ murd r: metinde mur d 102a/2

²³² il yı: metinde طوای 102a/9

ve ısıtması olur ve cem a da da ı olur¹⁸ ırna da ve udan a ınalar amm kireci ve biber dögülür b n ve a ız¹⁹yarı ile arı duralar sa ideler merhem ola üzerine uralar²⁰ba layalar ol irin gün ura cevel n-ı Hind gil-i Ermen k f r²¹gül uyuyla ezeler ört yanına dürteler söñmezse tiry uralar

[102b]

¹y demür ile layalar y ur -ı zern eke be altı gün geçerse ya ılmayalar² urba ayı yarup ekerle üzerine uralar ura andan merhem-i k f r ura³b b ba ı i leri bildürür kim ins nda olur demde i olma⁴sebebi andan ve afr dan ızıl ve hem ısı olur ve atı ular a ar afr dan olursa⁵od bigi yanar ve hem evvelkinden bunuñ issiligi ziy de olur amm sevd dan⁶olursa a gibi atı olur ulanma ve rengi atı aramtıra olur ızısı⁷olmaz eger bal amdan olursa geñ ek olur amm andan ve afr dan olan⁸ i e evvel an alma gerek oñra ba ı il²³³ gerek amm ol i⁹sevd dandur y bal amdandur eger bedenden imtil varsa istifride ve¹⁰bal ama ya u uralar sevd ya žulmiyy [n] uralar yegrek yo dur b b sere ni¹¹bildürür kim sere n sevd y illetdür gelür çı ar ba la gibi aramtıra olur gökler¹²ço olur vardu ça yayılır gökleri ço olur il cı mü kildür eger¹³ a f degül ise ma b -i eftimun uralar ve ba ı melhem²³⁴ uralar b b¹⁴ an z ri bildürür an z r oñuz ba ı dirler to mene olma dur v i olur¹⁵ ula altında findu gibi çı ar vardu ça oz gibi olur uzılar atında¹⁶bir aç olur il cı bir p re bez[e] sir dürteler orta yerin delük oyalar¹⁷ an z re yapı duralar ol delüğe tiry k uralar bu da ı olur sarımsa ı¹⁸ve pampal urdı ve arba ber ber dögeler acı ya la arı duralar ol delüğe¹⁹panbu ile uralar üzerine oz abıyla aplar oyalar fi'l-cümle t m r ideler²⁰yedi sekiz günde oynaya dört yanın eski panbu ıla bürüyeler²¹gele çı a yerine panbu uralar y kemük uralar ba deh merhem-i av riyy[ ]n

[103a]

¹y merhem-i baseli un y merhem-i zencefr yla t m r ideler b b bey yı²³⁵ bildürür²bey bir mara dur ki dim dan iner ula ardına dökülür yumurda³gibi olur ancara ısıtması olur teni renginde olur gevdesi yanar evvel⁴ af amarından an alalar

²³³ il : metinde طایر 102b/8

²³⁴ melhem: metinde mel em 102b/13

²³⁵ bey yı: metinde bey bir 103a/1

ba deh mu allil²³⁶ ya u uralar bir aç kez e uralar⁵acısından ta c l etmeyeler t kim m dd[e] na c ola altından ne ter ile sır⁶terisinden açalar ço a itmayalar merhem-i baseli un ile fet l isti m l⁷ideler id sı rufadan yumurda y ya lu birinc rb sı ola amm⁸o lancu larda ço olur anasından dutagelür ya u uralar⁹açmasına²³⁷ ivmeyeler yed²³⁸ içi op olu an ola amm bo azuñ a¹⁰yönine m dde görükse anuñ da ı il cı böyledür ya ular ola¹¹de ile b b na döğün urma vardur kim atı m ddeler dökülür¹²amm o[l] veremler ki ya uyla i lemeye öğün uralar ba a i leye b b¹³eyy m-ı ndan ter zern o ulama yet müf ddür b b tar n uyın ve-¹⁴b oldu ı gün içseler men ider b b n-i ma t mı döğüp uda¹⁵ı latsalar veb eyy mında uyın içseler be- yet f ide ide b b¹⁶örümcek a ını alup sirke atsalar andan abarçu ž hir oldu ı gibi¹⁷sürseler uruyunca ursa ziy de olmasını men ide b b günlügi¹⁸dütsü virseler veb ya müf ddür men ider b b der nec ki çıyan otıdur¹⁹evde a a osalar ol evde n girmeye

b b87 uçu dur ki afr dan²⁰olur anı bildürür ümmü' - ıby n ki

o lancu lar astalı ıdur anı bildürür

²¹ astalı ı uçu afr dan olur al meti oldur ki gözi aru olur ve

[103b]

¹ve a lı gider beñzi gözi aru olur usıca afr u ar bunuñ il cı²budur ar b-ı limon ve ar b-ı n l fer ve ar b-ı benef ec içüreler ve eger³o lancu larda olursa lis nü' - evr²³⁹ uyından buyan ibin⁴ aynadalar süze[ler] içine tar n ezeler ve limon ar bın süzeler ı ladup içe-⁵ler n fi ola b b ümmü' - ıby na ara e ek derisinüñ uçın alup²⁴⁰ bir utulmadu çölmege oyup üzerine u oyalar ve bez ile a zın örteler⁷bir gice ayaza ar u oyalar dura andan ab süzüp birez eker atup⁸içüreler mücerrebdür b b ümmü' - ıby n için f r ze mek[e] bile kürs üzerinde⁹ezüp gül uyıyla o lan-kim küçük ola burnına amzuralar if bula¹⁰mücerrebdür b b o lancu lar astalı ına kim ümmü' - ıby n unduz a a ın¹¹yum a döğüp b dem ya [ıy]la ezüp burnınıñ alt yanına dürteler z yil¹²ide b b ümmü' - ıby n için b r ze

²³⁶ mu allil: metinde 103a/4

²³⁷ açmasına: metinde acısına 103a/9

²³⁸ yed: metinde ne 103a/9

²³⁹ lis nü' - evr: metinde 103b/3

²⁴⁰ alup: metinde: olup 103b/5

meke bile kürs üzerine gül uyuyla ¹³o lancu laruñ burnına amzura b b atuñ yüregın urdın döğeler cet ¹⁴va tında bir mi l uçu lu ki iye yedürel ayru dutmaya b b eger ¹⁵or suñ anını uçu utan kimesne açla isti m l idüp içürel ¹⁶müf d ola b b r vend iki dürlüdür biri uzun ve biri degirmidür degirmisin ¹⁷uyıla içürseler uçu dutana müf ddür b b eger zümürüd a ını yürege osalar ¹⁸y d boynına a a osalar uçu dutana müf ddür b b eger dem ılın düsü ¹⁹eyleseler uçu dutan ki i o ulasa müf d ola b b ekerlü yapra ın ²⁰mercimekle y çükündür ile bi ürüp yese uçu utana ve rezb rez(?) ²¹za metine f ide ider b b ayu ödin balla arı durup uçu

[104a]

¹ utan ki i yalasa müf ddür

b b88 o lancu lar yab na varmasın ve ²göz degmesin bildürür

arnınuñ çevre yanına andal ve k f r ve yek[b] n ³uyı uralar günlük fir de içürel b b o la m yasın buçu ⁴dirhem alup anası südin arı durup içürseler eyü ola b b oñuz ⁵di ini götürse yavuz gözden ve yavuz siñirden em n ola her kim götürse ⁶f yide ide b b o lan-kim asu ında a ursa avrat südin ⁷bal ile içse gidere b b altını o lan boynına a alar or maya ⁸ve belinmeden em n ola

b b89 çıbanlar il cın bildürür

bu r-ı ⁹meryemden uva çıbanlu kimesne çıbanlarına sürse gidere enc ri ¹⁰uzıla ve sirkeyle çıbanlara ursalar müf ddür b b kerdeme çıban üzerine ¹¹ursalar iriñ a ıda ebemgümeçi yapra ın bi ürüp ba yerine ursalar ¹²çıban dü e a zın aç ve irin a ıda ve çıbanı dü e b b ¹³eski panbu ı ça ır olmı çıbana d yim ursalar etin bitüre b b freng ¹⁴alamasın çıbanı dü ürür b b çiri ile yo urdı arı durup çıbana ursalar ¹⁵çıbanı dü ürüp gidere b b bir kimesnede çı sa amm de ilmese za met ¹⁶çekse anı de mege il c bir yumurda arusu ve ol mi d rı ek i am r ¹⁷ve bir mi d r çig asel birez zeyt ya ı bunları ber ber cem idüp bir ¹⁸çana içinde çal ayalar birbiriyle arı durup bir bez üzerine dürteler ol i üñ ¹⁹üzerine uralar bir aç def a ideler de ile al ola ²⁰b b su d²⁴¹ opara dur eger yum a döğüp oñulmaz çıbanları üzerine ekse-²¹ler oñula b b mil ki duzdur bı dur cil idicidür ve arıdicidür

²⁴¹ su d: metinde 104a/20

[104b]

¹eger çibanda açsalar artu etlerin giderür ve yeñi etler bitüre b b pı ²göyündürüp yaramaz çibanlara ekse bitüre b b çibanlara mürdeseng²⁴² ekseler ³çürük ve artu biten uralar yerine gidere yerine yeñi etler bitüre b b ⁴eger am ri uzıla arı durup çibanlar[a] ursalar oldura a ızların ⁵aça b b ı ruñ ar[u] ya ın panbu üzerine oyup çibanlara ursalar ⁶eride eyü ide

b b90 f lic²⁴³ il cın bildürür

on bir d ne kene to mın ⁷içse mefl ca müf ddür r vend içmek müf ddür y d dögüp üzerine ⁸eke mücerrebdür b b dilkünün etin yeseler cü m ve f lic ve la veyi giderür ⁹b b keklik eti f lic ve la ve ve end m sustlu ına eyüdür ve cim ehvetin ¹⁰arturur men ziy de ider ve t z ha m²⁴⁴ olur ve istis ya müf ddür ve ¹¹gevdeye uvvet virür ve ma deyi utar gögercin etinün da ı ceti eyle- ¹²dür oru uyıyla ki n c yeyicek dükeli miz ca [muv]fı dur b b sekteyi ¹³bildürür sekte bir illetdür kim dim uñ o u larından ise yüregi aplar ki i ¹⁴kendüden geder göger[ür] z r ki c n ı ılır t zcek af dan y ökçeden ¹⁵an alma gerekdür giç alur a zına yine dutalar eger yine jeng utarsa ¹⁶ükem i n virmi dür an alma gerek bu rence merg-i müf c t dirler ¹⁷binde bir ki i urtulmaz yaramaz rencdür b b f lic bir illetdür ki ba dan iner ¹⁸yürege dökülür bir yan utulur el aya areketin üzer g h olur iki ¹⁹bile utulur da ı erlikden alur ibtid sında mutavassı u neler ²⁰dögeler ayaric-i fay arayla dim ı ten iye ideler semüz avu ile ²¹ısfana müzevve[re]si yedüreler ek i ve al ž a m virmeyeler amm kerefez to m[ı] ve

[105a]

¹us amdus ve anisun ve r zy n[e] to mı buyan bunları aynadalar süzeler ²gülengüb n erbetle arı durup ab ab içüreler üç-günde bir ³amm ma ileteler gevdesine ferfiy n ya ı gibi b b nec ya ı bigi yeñi çörek ⁴otı bigi dürteler b b sekte kimesneye ibl s ırna ²⁴⁵du n etseler müf d ⁵ola b b bel dur ma c n[i] f lice yet müf ddür ve la veye ve ra eye da ı ⁶müf ddür b b eger anberün alma deñlüsün o ulasalar f lice ve la veye ⁷ve eñse çekildüğine f ide ide b b n r k[i] oddur odıla ⁸urma

²⁴² mürdeseng: metinde mürdesem 104b/2

²⁴³ f lic: metinde fel c 104b/6

²⁴⁴ ha m: metinde aźm 104b/10

²⁴⁵ ırna ı: metinde ırana ı 105a/4

la veye ve f llic ve ar a ve m l lly ya ve sekteye müf ddür s kin 9eyleye b b ördegün iç ya ını f llice sürseler f ide ide ördegün 10 avu uñ iç ya ı süst-end ma sürüp ovma be- yet müf ddür b b 11eger çörek otın f llice ve eñsesi çekilen²⁴⁶ ki inüñ ve la venüñ burnına 12 amlatsalar f ide ide b b bal erbetin um la²⁴⁷ içse f llice 13eri mi a ya müf ddür b b d r-ı fül[fül]den z re içinde aynadup 14andan dibini f llice ve i e dürteler müf ddür

b b91 ra eyi bildürür 15ki ba ditremegi dirler ve la veye bildürür a m aynadup uyn ar bla 16ba ı ditreyen ki iye içürseler müf ddür b b d rç n ura otı 17ya ıyla ba a ditreyen ursalar n fi ola b b bir aç gice arımsa dan 18mercimekten büyücek yudsa ba ı ditremesini gidere eger f ide etmezse 19da ı büyük yuda b b ra bir illetdür ki bal am [dür] el ba ı ditrer 20oynar bu za met p rlerde ço olur z r kim uvvet-i al ži eksilür 21bur det ziy de olur ço ar b içmekden da ı olur bunuñ da ı

[105b]

1 il cı f llice il cı gibidür yu aruda er olunmı dur ve bir dirhem tiry k-ı 2f r virürlerse müf ddür b b la ve bir illetdür ki ba dan n zil olur 3iki çeñenüñ siñirlere dökülür areketleri ayru sı olur a zı 4egilür ek er a yana olur gülicek a zı ula ına varur ol yaña 5da ı göz gelür ibtid sında ol ki iyi bir l eve oyalar gözgüye ba dura- 6lar utmazsa r zy ne yapra ın aynadalar süci atalar kiremidi ızdurup 7ol uya bıra alar da ı ba ını bürilüp t kim terleye burnına sūd 8 ökülür ve bir d ne cevz- i bev v nuñ abını yonalar çeñenüñ ol arafına dutalar 9gelen tükruği tüküre ma ak ır ar yı mev zec d rç n her birinden 10üçer dirhem ve on dirhem eker erbeti ideler ve bu otları döğüp 11 atalar ılıdup a u a zına alup bir la ža ura girü her ab 12ide b b rey n ki feslege[n]dür eger sirkeyle arı durup la veye ursalar 13f ide ide

b b92 te ennüc ki siñir çekilmekdür il cın bildürür

14zer vend-i av li²⁴⁸ sirkengüb n birle içse te ennüce müf ddür isti m l 15etse te ennüce müf ddür ki erbeti dört dirhemden yedi dirheme degindür 16 r n da ı te ennüce eyüdür d r-ı fülful²⁴⁹ a ž m müf ddür b b yonca 17dikenin aynadup uyn

²⁴⁶ çekilen: metinde çekilin 105a/11

²⁴⁷ um la: metinde m la 105a/12

²⁴⁸ zer vend-i av li: metinde زراوند طویپ 105b/14

²⁴⁹ d r-ı fülful: metinde d r-ı ful n 105b/16

içseler te ennüc olanlara müf ddür ve hem ish li keser ¹⁸b b ken[ge]r me h rdur yapra ları marul yapra ına beñzer eger ya u siñir- ¹⁹lere büzdüğine ursalar müf ddür b b atlu b dem ya ı te ennüce ve ar a ²⁰oñur alarına d yim²⁵⁰ ürtse müf ddür ve nı r s za meti ki ocalı da ²¹bu gelmekden em n eyleye ve felce ve la veye müf ddür burunlarına amzursalar

[106a]

¹ve gevdelerine sürseler müf ddür ve siñirleri yum adur b b balcı urm yı ²ve bir o ulcanı cem idüp hav nda v fir dögüp ol siñirlere ya u ³ideler ura mücerrebüdür b b93 ya lar çı a[r]masın bildürür

benef e ⁴y gül y n l fer ya ın çı armasın bildürür ır ²⁵¹dirhem çiçek yüz dirhem ⁵rla n ya ı arı durup bir e içine oyalar yigirmi gün gü- ⁶ne de dura y ço ıssı güne e a alar andan süzüp ya ı ⁷alalar b b n l fer ve a m ya ı da ı buña göre olur tam m çiçekler bir ⁸verde olica andan süzüp ya ı alalar b b uru b dem y fistu y ⁹aba çekirdegi abın oyup dögüp ar u üstine ilica u ¹⁰saçup ba deh eliyle ı up çı arma gerek y bir beze ba layup ı ma ¹¹ma ldür b b ve papadya ve nergis yüz dirhem z re ya ı ır dirhem ¹²çiçek arı durup e içine ır gün ıssı güne e ar u erbet ¹³ideler b b to mlar dipler ya ın çı arma tedb ri budur ki n m-k fte²⁵² ¹⁴dögülür yum ayınca uda ı layalar ba deh aynadalar andan süzeler ¹⁵yetecek adarı rla n ya ı zey[t]den atalar andan uyi gedince aynadalar ¹⁶uyın getdüğün bileler ki bir p re a aca panbu aralar evvel ya a endüreler ¹⁷da ı oda dutalar cızıldarlarsa uyi da ı ükenmi dür eger ar olursa ¹⁸birer da ı eylenmi çiçekleri ya ı ır ola çiçekler didügümüz ya lar içinde ¹⁹çı nca aynadalar süzeler

b b94 ı ır anı il cın bildürür

²⁰ı ır an dikenin dögüp un gibi idüp üzerine çig bal süreler da ı ²¹ekeler b b her kim çörek otın balıla aynadup ı ır ana ursalar

²⁵⁰ d yim: metinde yim 105b/20

²⁵¹ ır : metinde ıru 106a/4

²⁵² n m-k fte: metinde n m-kende 106a/13

[106b]

¹ if bula b b rey n ki feslegendür eger sirkeyle arı durup ı ır ana ursalar ²müf ddür b b eger abrı döğüp sirkeyle ezüp ı ır ana dürtsele f ide ide ³b b zeyt n döğüp ı ır ana ya u etseler müf ddür b b eger a r döğüp ⁴andan sirkeyle ezüp ı ır ana ursalar ve ıssı i e ursalar müf ddür b b ⁵eger bu day kepegin sirkeyle ı ladup ı ır ana ursalar müf ddür b b ⁶n-i Ermen sirkeyle ve gül bla ezüp arında ve asu da ve ayrı yerde ⁷ıssı i e ve ı ır ana sürseler ar retin def ide ve i ini fi'l- l ⁸z il ide b b eger siñirlü yapra ı isf d cla²⁵³ arı durup ı ır ana ⁹ursalar f ide ide b b m ter yn ki ısır andur yüz göz aba ı ¹⁰i er ol ifal amarından an alalar ve i yerler iy f-ı m m yı ¹¹gül bla y ız o lan emzüren avrat südiyle ezüp süreler²⁵⁴ y hevel n-ı ¹²Hind da ı olur s kin olmazsa e ek anı da süreler ab ar b-ı ¹³n l fer içürel ve u degürmeyeler ve etlü ç rb virmeyeler ı d sı b dem ya- ¹⁴ıyla eri de ola b b ı ır anı için çam abını yum a döğüp ol ¹⁵ısır anuñ üzerine evvel çig bal süre da ı ol çam abu n üzerine ¹⁶eke if bula b b ısır anı için ž hir oldu ı gibi ız o lan südiyle ¹⁷a uyi ezüp ürteler if ola b b ı ır ana mücerrebdür abu nı tü- ¹⁸kürügile mu kem gibi idüp bir panbu üzerine oyup t ze t ze u[ra]lar ¹⁹amm ıssı uyıla yo uralar eger üzmi da ı olursa f yide ider

²⁰b b95 yılanu için il cı ve bo az dü en için ²¹il cın bildürür barma da tükürügile ı ladup andan döğülmi ni dir

[107a]

¹ba up ça dilücük oldu ı yere ba a mücerrebdür b b bıla balı ²arı durup erbet ide da ı bir aç kerre ar ara ide müf ddür b b bla ³biberi döğüp bir amı la ça dilicu oldu ı yere üfleyeler b b ⁴üç d ne fülfüli döğüp Efl duzin oyup dılcüğe degürelere if bula ⁵b b it necisinün a ların bulup ve bir mi d r cevz ikisin ber ber ⁶arı durup bir küçük ma urı yarusından ziy de doldurup a zına ⁷küzküre fi'l- l gidere b b it bo inuñ içinde kemücükler olur ol ⁸kemügün birisin her kim götürse derletme astalı ndan em n ola ⁹hergiz görmeye b b bir kimsenün bo azına dılcük ense bal beltesin ¹⁰ıssıla depesine ursalar if bula b b dılcük olana y bo az dü ene ¹¹gögercin yavrusın bo azlayup fi'l- l arnın yarup ısıca ıla depesine ¹²ki bñıldayı dur üzerine

²⁵³ isf d cla: metinde استفر اجلی 106b/8

²⁵⁴ süreler: metinde süzeler 106b/11

uralar ve birisin da ı eñsesine uralar¹³berk ba layalar ve mu kem ba ını örte ve gögse ve ba a e urma bo az¹⁴aça b b leh d ki dilcükdür didügümüz dama da mu adderdür ki üzüm d nesi¹⁵gibi olur ipinde bo azı utar dil altından y af dan an alalar ula -¹⁶larını²⁵⁵ berk çekeler çatıla[ya] merzenc²⁵⁶ birez servi oza ı dögeler¹⁷yumurda arusuyla arı durup ılıca ile yuyup depesine uralar¹⁸sarımsa ö[güp] k fte gibi eyleyüp iki ucına aplayalar üstine¹⁹biber ekeler dilcük altına dürteler bir zam n uzanup dil üzerine²⁰yatarsa çeng içükle çekeler induyla keseler ararsa mu ara-²¹dur b b un ı bildürür un ba dan iner bir m ddedür ki bo azuñ iki

[107b]

¹yanına bile dökülür bo azı i er yud una[maz] ır ır ider evvel dil²altından y ifalden an alalar ço a itmayalar unn bla mercimek aynadup³ uyına ar b-ı t ezeler²⁵⁷ ısıca ıla becid ar ar[a] etdüreler²⁵⁸ ar b-ı benefsec⁴alup ısıca içüreler a mı b dem ar resi ola eker ile y ri t[e] ola b dem⁵ üdiyle ekerle bo azına b dem ya ın y gül ya ın dürteler t bir aç gün⁶ ab at anı yum adınca de ile y barma ıla ar un ar un ar u⁷ aldura ne varsa a a gedeb b tesb böcegin balla arı durup⁸bir yelek ile dilcük oldu ı yere sürseler ya n dürteler müf ddür b b⁹eger fülfüli dögüp balla arı durup dama ına yapı dursa un a²⁵⁹ 10f yide ide

b b96 avrat mile olmasınun ve olmamasınun il cın¹¹bildürür ve

bikrligi gedenün ve eker büyüklüğün bildürür

b b avrat¹²Hind ve erd yapra ın ve urm²⁶⁰ oru ın her birinden buçu ar²⁶¹ dirhem¹³ve misk bir deng dögeler bir beze ba layalar birez arp ar b bir çölmege¹⁴ oyup oca da aynadalar ve aynarken ol otları içine bira a-¹⁵lar aynadalar t kim uvveti ol ar ba çı a ba deh süzeler bir eye¹⁶ oyalar cet va tında bir p re bük ile avrat isti m l¹⁷ide hem n bkr gibi ola ve bu il cuñ uvvetinden ra müñ uvvet- i c ibe-¹⁸si mu kem olur ve süddesi açılır ve isti met birle men ma mına¹⁹varur hem n ol s at mile olur ve bu ilm esr r-ı i k [m]dandur²⁰e ibb içinde mes rdur

²⁵⁵ ula larını: metinde ula ırlarını 107a/15

²⁵⁶ merzenc : metinde ferzenc 107a/16

²⁵⁷ ar b-ı t ezeler: metinde شراب طوته ازه 107b/3

²⁵⁸ etdüreler: metinde etdürelere 107b/3

²⁵⁹ un a: metinde: çana a 107b/9

²⁶⁰ urm : metinde urm 107b/12

²⁶¹ buçu ar: metinde buçu ar 107b/12

b b f l dersin iki dirhem bir avrat götürse ²¹y altına tütüzdürürse öyle-ki tütünü fercine gire hergiz ömrinde

[108a]

¹ mile olmaya ı ır ola b b eger f lüñ südüğünü avrat içse mile ²ola b b ızuñ bikri z il olsa girü südüğünden bala atup fercine ³ oysa yine bikr ola b b irkek dem yetmi ya ina varınca o ul ⁴ve ızı olur avrat elli ya ina varınca o ul ızı olur ve y a ⁵ avrat eger yineye ba sa arantı olur ve eger b st na girse avun ⁶ atsız olur ve avun atına varsa ziy n olur b b bir avratuñ ⁷o lanı olmasa benef eyi döğüp uyun alsun bir fet l eylesün ⁸da ı ol benef e uyuña bandursun ol avrat fercine oysun ⁹ba deh el liyle cim ılsun der l yüklü ola b b avrat yüklü ¹⁰olma için aru ıy ruñ to mın döğeler çiri e duta ve yumurda ¹¹ arusıyla da ı buña arı dura avrat içe el liyle yata ¹²fi'l- l mile ola b b avrat mile olmasa bilinmese ki ¹³erden- midür yo sa avratdan-mıdur pes anı bilme[k]-gerek ar ası oldur ki ¹⁴bir p k çana içine u oyup ol çana uñ içine otura ve ehvetin ¹⁵ol uyuñ üstine döke ol ehvet a ır olup uyuñ içine ¹⁶dibine inerse illet avratdandır erden degüldür ve eger uyuñ üstinde ¹⁷ alursa y d u belürsüz olursa u gibi uya arı ursa ¹⁸ illet erdedür b b avrat mile olmasa avratdan-mıdur erden-midür bilinmese ¹⁹ ar ası bir da ı budur ki erle avrat bir yum a azılmı opra ²⁰üstüne iki yere ba a ba a bir aç kerre i eyeler eger erüñ südüğü ²¹t z urursa illet erden ola eger avratuñ t z urursa illet

[108b]

¹ avratdan ola pes an ısında illet bulunsa elbette aña t m r etmek ²l zımdur t kim ol illet ki iden gede b b bir l da ı vardır kim bir ³ki inüñ ekeri küçük ola uzun avrata cim ılamaz ve eger büyük ola ⁴ avrat küçük ola hem n ol da ı cim ılamaz ehvet yerine dü mez ⁵ ehvetüñ f idesi tam m cet yerinde ar r etmez mile olmadı uñ ⁶vechi da ı budur b b biber ile aru kükürdi ba a ba a döğüp ⁷ayru ayru balla arı durup ekerine atı büyük ola zenceb l ve ⁸ dü'l- ahr d rç n her birinden ber ber alup döğeler ve am -ı Arab ²⁶² uyıla ⁹ arı durup ekere dürteler yet büyük ola b b avrat-ki küçük ola ¹⁰uzun ekerli ki i aña cim etdükde men varur yu aru iç abına ula- ¹¹ ur ve anda anlu u gibi olur girü a ar geder

²⁶² am -ı Arab : metinde zam -ı Arab 108b/8

vey d anda kim an¹² ar u yerine ü mez durdu ı yeri çürüdür pes ol avrat yüklü olmaz¹³ve ol eker o lanuñ oldu ı az neyi ar b ider ve ba ı atunlar ol¹⁴ u da renc il idüp içinde urba a gibi c navardan bir nesneye¹⁵beñzer ve arnı da ı i er ve beñzi arusı ve astalı ı artar b b avrat¹⁶kim semüz ola semüz avratuñ içini ya ba lanmı dur o lan az ne-¹⁷si ol ya da ırılmı dur men yi ve ehveti ab l etmez pes anuñ gibi¹⁸ avrat cim va tında oynama ıla ve memelerin ve gögsin v fir ovalama ıla¹⁹fercini eker ile v fir sürünüp fi'l-cümle semüz avrat oynama ıla²⁰bulanur cim etdükde arnı ve iç ya ı a a ısına ar ar o lan²¹ az nesi açılır ehvet yerine varur avrat yüklü olma a eyüdür

[109a]

¹b b yüklü ve emzıklü avratlar a mlaruñ o usından a inma gerek²ve a ır yükden ve al ma dan ve sehl nesneden a inalar amm genç o-³ lancu ları yava ça dutalar atı or mayalar ve uy usuz o mayalar⁴t o lancu lar kendüyi bilince a inalar b b bir dirhem za fer n bir⁵ avrat yese bir yıl ol avratuñ o lı ızı olmaya ve eger bir dirhem⁶ ara boyayı bir avrat yese hergiz do urmaya b b avratı südi⁷kesilse az olsa ı ra südin içse südi gele b b⁸eger avratuñ ta yüzük da ınsa d yim a an kesile b b eger avratlar⁹hev lı la bir dirhem aranfil içse yüklü ola

b b97 siñek ve¹⁰çekirge ve arınca ve püre²⁶³ ve sıçan ve bit ve oy ve yılan ve o lı¹¹ve c z lu ve gevde[den] ırmasın def ini bildürür

bir p re bezi arp sirkeyle¹²ı ladup evde a a osalar siñekler ol evden açma a ba laya b b¹³devenüñ uyru ından bir il alup evde bir a aca ba lasañ sivrisiñe[k]ler¹⁴ açarlar b b yı a atun ba[ ] açup dur[a] ol nde ol yere¹⁵olu ya maya ayrı yere gede b b en r abını uda aynadup andan ol¹⁶ uyı bir tarlaya yer yer açsalar amu çekirgeler anuñ o usından öle¹⁷b b eger n r abını a a an çekirge andan açma arrat etmeye b b¹⁸ a r nı arınca delüğine oyalar artu çı maya b b oñuz derisini¹⁹evde dütüzdürseler siñe[k]ler aç a b b eger ayunuñ südini kimm nla arı durup²⁰bir bu da a acına sürseler andan evüñ ortasına osalar püre²¹ amu ol a acuñ üstine cem ola b b mürdesengi yum a

²⁶³ püre: metinde pürese 109a/10

[109b]

¹dögüp pen re atalar sıçanlar kim yeye öle b b atuñ ırna ını lib ²bütün ırna evüñ
e igi altına göme osalar ol evde sıçanlar açā ³b b oyunüñ ödini amm mda gevdeye
dürtseler aftanına bür[e] gelmeye b b ⁴üzerligi yum a dögüp rla n ya ı ile
aynadup bedene ba dan ⁵aya a degin dürteler öyle-kim h ç bit almaya ırıla b b
kimm n bu rıla ⁶ütüzdürseler sivrisiñekler açā b b ardalı ılan inine dökeler ılan
⁷ açā b b hendec aru hel le dögüp birbirine atup uyıla ⁸ı layalar ba deh uyın
ı up ol uyıla ba yusalar ba ınüñ ⁹bitin ıra gidere b b çükündür aynadup uyın
açına dürtsele sir- ¹⁰kesin ıra b b turb to min geyeceğine tütüzse bit ü meye bir-
¹¹ aç yunmı gömlege etse al ola b b t runcı arpa bu day üstine ¹²ü meye b b her
kim o lan otın evde a a osa ılan çıyan ¹³ve a reb ol [eve] girmeye b b e ek ırna ın
evde tütüzdürseler cem ¹⁴ısıricı c navarlar ol evden açalar b b turbi ı up uyın
¹⁵içseler her ab biti olmaya b b eger urduñ kemügin dögüp oyun ¹⁶a ılınuñ²⁶⁴
çevresine açalar ol a ıla urt girmeye b b ¹⁷eger demetüñ altına bir mi d r uz
açsalar y d eb cehil arpuzın ¹⁸ uyıla aynadup ol [evüñ] içine açsalar cem
püreler açalar b b eger ¹⁹ ır ödin arınca delüğine osalar ayru gelmeye b b bir
kimesne ²⁰deve anın alnına aya ına sürse ayru yazın eli aya ı o maya ²¹b b oç
boynuzın boncu eyleyüp da ınsa hergiz anı püre ı ırmaya

[110a]

¹b b her kim ara keçinüñ anın ol evde gömse püre ol evden açā ²b b eger yılanı
geyes[i] arasında andu lar içinde osalar güveyi ıra b b ³eger yılanuñ uyıyla
mürekkeb arı durup ma v olmaya b b eger yılanuñ yedi ⁴dirhem in uyıla aynadup
ol [evüñ] içine açsalar püreleri ıra b b ⁵eger biti dütüzdürseler a er t gede b b eger
demür dikenin aynadup uyın ⁶eve açsalar püre geder b b ardalı ılanlu yere
dütüzdürseler ılanlar gide ⁷b b zurunb dı dütsü eyleseler arıncalar açā ol evden b b
servinüñ ⁸ oza ın dütsü virseler sivrisiñek açā gede b b tana ayı(?) dögüp ⁹ uzıla
arı durup it ı ırı ına pür ursalar oñulda eger f l ¹⁰bo ını sivrisiñek olan yere dütsü
etseler açalar gide b b ¹¹keçinüñ ırna ını evde dütsü virseler yılanlar açā gede b b
asa anuñ ¹²bir p re derisin götürseler ol ki iye yılan ya ın gelmeye b b eger yılan
¹³derisini esb b arasına osalar güve dü meye b b açān arslan ¹⁴derisin bir yere

²⁶⁴ a ılınuñ: metinde o lınuñ 109b/16

dütüzseñ ol yerde yırtıcı c navarlar almaya açā ¹⁵b b bir p re arslan derisini bir andu a osalar güvesin ıra ¹⁶b b arslan bo ında[n] ar b- r ki iye içürseler terk ide b b ¹⁷ya mur ya arken uyi yere degmedin alup bir t va içine oyup aynada ¹⁸ba deh yere omdan bo yumurda içine oyup bir yere göme osañ ¹⁹bi-i ni'll h diñe b b incü aru olsa avu a yedürse y aza ²⁰bir la ža dursa andan ol avu ı y azı bo azlayup ol ²¹incü yet a ola b b çörek otın uyi aynadup

[110b]

¹ol eve açalar ne- adar pire varsa ırıla b b bir evde ço sıçan olsa ² atır ırna in otda dütüzdürseler cem sıçanlar açā eger girü gelürse ³tekr r ide mücerrebdür

b b98 süciden kesilmek isteyenleri bildürür

⁴b b çubu in içürseler kendüsi bilmezse süciden kesile b b ⁵uz in anın ar ba atup bir kimseye içürseler ar bdan kesile b b bir ⁶yılan bo azlayup panbu a alup a laya ar b içen demün s arlı ina ⁷kendü bilmedin ol panbu ı ı ladup içüre her gün hem n kesile

⁸b b99 bir ki i yüksekden y atdan dü üp a sı a rısı anı ⁹bildürür

b b bir d ne çig yumurda arı durup tam m içeler yet eyüdür ¹⁰ olından an i edür çı ar b b eger bir yerin a rıdursa bir aç yumurda- ¹¹nuñ a ını alup ve birez ır[ ]

b n yuf açu o rayalar andan eliyle mu kem ¹²çal ayalar merhem gibi ola da ı birez üstine ol ebi dö eyüp da ı birez a ¹³mermer dögüp un gibi idüp da ı bu üstübi üzerinde olan merhemün ¹⁴üzerine bir mi d r ekeler da ı ol yaraya ya u ideler amm ol yara ¹⁵y i olan yir ne- adar büyük ise ya u da ı ol adar büyük ¹⁶ yet müf ddür ekerine andan da ı ola aña bu il cı ideler b b ¹⁷köprücük y el aya ınsa atı²⁶⁵ [d]ü mekden y nesne do unma dan ¹⁸olur eger köprücük ınsa omuz a a a dü er ve el aya ınsa ¹⁹ atı dü mekden ve nesne do unma dan olur il cı ma ak ²⁰çam abı ve demür tuv lı çiri yuvaladı yumurda a ıyla arı durup ²¹bir beze düрте köprücügi yerine çekeler oyalar ve oltu altında ya du

²⁶⁵ atı: metinde an 110b/17

[111a]

¹ideler urp ya u üzerine uralar berk kemend ideler berk ba layalar ²ve bir dirhem m mıy -ı Hind içürelere ya ile el aya da ı böyle ideler ³amm anları altı p re ta ta ile berk ba layalar eger barma ları i er²⁶⁶ ise ⁴gül ya ı dürteler eger atı i er ise birez e eler ve oñra amm ma gire ⁵b dem ya ı dürteler eger uvanup za meti olur ise yarayı açu oya- ⁶lar b b eger omuz ve dirsek çı sa²⁶⁷ bilek çı sa opu ve diz çı sa ⁷sebebi atı dü mekten y arbdan olur ni nları eger omuz çı sa ⁸eli a zına varımaz ve eli a a a dü er ollarınun uvveti da ı olmaz il cı ⁹ amm ma götüreler ılıca uyıla yuyalar ba deh be gün se er çal oyun ¹⁰yaturalar andan iki ki i olına yapı a bir ki i gögsine ba a ve omuzı ¹¹çı an arafından elini berk çekeler ve ökçe ile depeler ılaya givürelere ¹²vey d bilegini bir ki i berk duta bir a aca berk olayalar oltu ı ¹³altına oyalar ve a acun iki yanına berk yapı a ol iki ki i olını mu kem ¹⁴çekeler yerine vara andan ya u uralar ba deh berk ba layalar omuzına ¹⁵vardu ı budur ki eli ba ina vara a zına alna ve eger diz çı sa yeri ¹⁶ovucu azalar kim diz ı a ve yüzi oyu yaturalar ve aya ına berk ¹⁷ba alar kim diz egile ve yerine vara b b amdan ve a açdan ve atdan ¹⁸dü en kimesnelere üç arpa a ırı m mıy ezüp içürseler müf d ¹⁹ola b b eger oç derisini yüzüldüğü s at alsalar döğülen kimesne ²⁰çipla gevdesine arsalar bir gün bir gice dursa if bula

²¹(b b100) mu avv ve ba lular il cın bildürür

b b her kim ke rı od

[111b]

¹içinde bi ürüp yese mu avv ola ma c nü'l-misk yeye mu avv dür cim ziy n ²iden to me olma ve ovu u içmek ve ço an alma ve kimn n ve mercimek ³ve ek i nesnelere ve t z nesnelere ve uzlu nesnelere ve marul bunlar cümle cim a ⁴ziy n ider amm cim a n fi olan oyun eti no d ile o anıla ve ⁵eri te ve ba la ve semüz avu ve serçe eti ve bilüçler ve südlü birinc ⁶her se n m-piri de yumurda ve keb b bi mi balı ve süd ve yo urd yeye ⁷eyüdür b b bir kimesne ba lu olsa nergis uyun asu ına dürtse ba ı ⁸açıla b b bir ki inün ekeri ba lu olsa h ç cim idemese ça- ⁹ydan üç-d ne balı dutup da ı diri iken fi'l- I bu balı larun ¹⁰a ızlarına i eyüp yene

²⁶⁶ i er: metinde ne ter 111a/3

²⁶⁷ çı sa: metinde çu sa 111a/6

diri iken ol uya oyup der l ba ı çözüle ¹¹mücerrebdür çözüle b b ba lu e mek için dört d ne utulmadu igne ¹²alup ikisin donınuñ a yanındaki yırtmacuñ iki yanına ancasin ¹³ u a ı ardına döñe oya ve h ç donınuñ ol p çe geye ve a ¹⁴p çesin geymeye ve a radan içerü girü cim me l ola mücerrebdür ¹⁵b b ı iruñ y ı iruñ buza ısı a a ın biry n idüp yeye cim ¹⁶ av ola b b ol abdur ki açan dil altında dürtsele eker yim ola ¹⁷ve çün altından gidereler girü ar rına vara yene ma ak 1 dirhem li misk 1 ¹⁸dirhem aranfil 5 dirhem cümlesin döğüp elekden geçüreler ve zenceb l ¹⁹murabb balıla ablar eyleye no d gibi ablar ola cet va tında birisin ²⁰dili altına oya tam m elden le et ve iv m vire a f olmaya b b ²¹mev zek ve d rç n ve ır ar her birinden bir dirhem yum a döğüp

[112a]

¹ve f bal arı durup ekerine dürteler cim dan evvel bir s at süre ²andan cim ide ol- adar le et ve uvvet vire ki mef lüñ nesi ³varsa f rı ıla vire hergiz anı terk etmeye b b cim dürlü dürlü olur ⁴amm in men cim sür rı b²⁶⁸ getirür z r bu cim uñ mef lüñ ⁵mu abbetini ziy de ider ve erüñ bedenine uvvet ve av eyler ve iffet il ⁶olur imdi cim sür rı didüğümüz budur ki ar ası oy yata ⁷ve göti altına bir ya du oyalar f il gelüp iki aya ını omuzına getüre ⁸ve kendü aya ınıñ barma ların div ra vire ve eliyle omuzın mu kem duta ⁹ve kendüye çeke cim ide Efl n eydür bu cim sür r[ı] bdur ¹⁰ve da ı ziy de ider göz n rın arturur amm cim -ı su d oldur ki ¹¹mef lüñ aya ıyla ba ı bir yere gele bir op gibi ola f il gelüp ¹²arasına gire mef l hem u[y]lu ın kendüye çeke eliyle uta cim ide- ¹³sin yet müf ddür b b her kimüñ eker süst olsa iki dirhem ¹⁴turb to mın tereya la aynadup andan ol ya ı ekerine dürtte ¹⁵ ekeri av ola b b her kimüñ ekeri süst olup ılmaz olsa ¹⁶sarımsa ı ya la arup yeye ve ol ya dan ekerine sürse ¹⁷ ekeri yim ola b b her kim nergis ya ıyla aynadup ol ya ı ekerine ¹⁸dürtse yim eyleye ve ura b b bo anuñ ekerini urutsalar un ¹⁹gibi eleseler ve rufadan yumurda arusıyla içseler ve et ile bi ürüp ²⁰bi ürüp yeseler cim etmege be- yet uvvet vire b b cim va tında ²¹gerekdür ki avratı ar ası oy yaturup memelerin ve gögsini v fir

²⁶⁸ b: metinde ç b 112a/4

[112b]

¹eliyle ova oynaya t kim avratuñ ere mu abbeti ola ba ladu da avratuñ ²fercini ekeriyle v fir sürte andan cim a me l ola ve avrat ³da ı a a adan azar azar areket eyleye ol va t iki ehvet birbirine ⁴arı up ve o lan ol va t da ra me dü e z r ki bunuñ gibi ⁵cim da o lan üstine avrat yüklü ola elbette b b eger or suñ ⁶a a ın urudup yum a döge da ı zeyt ya ına arı durup ⁷andan- oñra ekerine dürtse cim eyleye ol avra[t] ol erden artu ⁸ayrılmaya or suñ ödi da ı buncılayundur b b mu avv eker Süleym n ⁹pey [ ]mber am. [aleyhis's-sel m] ma c nıdur kim cim uvvet virmek için iderdi yet mücerredür ¹⁰a o an to mı ve keb be²⁶⁹ u dili ve dü'l- ahr ve sa ız ve Hindist n ¹¹ozı her birinden bir dirhem alup dögeler ve yumurda arusıyla arı durup ¹²bi üreler ozça uz a ırınca yeyeler ol deñlü cim a mücerredür ma r fdur ¹³b b ma c n-ı mu avv -i cel [l]e ve ket n to mı ber ber ola ve fülful bunlaruñ ¹⁴yarusınca ola dögeler ele[k]den geçüreler üç arpa adarı kefi ¹⁵alınmı balıla yo ura cet va tında be dirhem açlar yeye n fi ¹⁶ola br h m ek m eydür ol ki i kim bir yıl içinde bir هفته ¹⁷her gün bir y n olmı ke r yeye eger on arava ı olursa r ¹⁸eylemezse aceb ola dir z r cim uvvetini yavuz arturur b b ¹⁹her kim cim ılma a dir olmasa iki dirhem turb to mın ya ıla ²⁰aynadup ekerine dürtse ekerinuñ sustlu ın gidere uvvetlendüre ²¹b b bir ki inuñ a z m menfa at göre odda nergis yetle bi ürüp yeye b b

[113a]

¹her kim eylese elbette²⁷⁰ ol nergis gerekmez²⁷¹ eger cim iderken gözi ²nergise d olsa ba a fi'l- l erligi ba lana inz l olmaya ve eger inz l ³olıca olursa gözine alel gele kör ola b b her kim biberi kükürdi ⁴dögüp balıla al idüp ekerine dürtse atı büyük ide b b ⁵bir ki i dilerse²⁷² ço cim ide ol i den almaya gerekdür ki bir aç ⁶nesneden perh z ide evvel sidügi ço dutma dan ve yab na ço ⁷yürümekden ve amm mda ço durma dan ve ço at çapma dan ve ⁸örü dururken cim etmekden ço u ma dan ve ço müşhil içmekden ⁹ve t r ler yemekden ve u amı iken ıssı u içmekden ve t r ler ¹⁰yemekden bunlar cümlesi ekeri süst eyler

²⁶⁹ keb be: metinde ket be 112b/10

²⁷⁰ elbette: metinde elbetde 113a/1

²⁷¹ gerekmez: metinde 113a/1

²⁷² dilerse: metinde delürse 113a/5

ehveti eksildür b b ¹¹bilgil ki cim eylemek bah r va tında dur amm ıssılarda ve ı ¹²u va [t]larında i tir z etmeler gerekdür ve da ı cim gündüz etmek ef aldür ¹³hem er at hem ar at hem ikmet-i ek mile ve dü enbe ve penc enbe d ne- ¹⁴lerinden tecemmüd ola enbe günü y gicesi cim ılsa astalı ¹⁵getürür b b avlic n me h rdur eger bir p resin a ızda dutsa ¹⁶cim be- yet av eyleye eger bir dirhem in döğüp buçu mi l t ze ¹⁷inek südine saçup içeler amm ac arnına içeler cim ı be- yet ¹⁸av ider ekeri mu kem iv ma getürür mücerrebdür b b verd ya n gül ¹⁹dö egi üzerine yatsa cim yaramazdur a ider amm ar reti giderür ²⁰ço ish l ider s neyi açar

b b101 def -i derlemek ²¹ota girmek bildürür

eger bir ki inün aya ı derle[se] a m uyn birle ina

[113b]

¹ atup aya ina sürse if bula eger b uyn birle yusa hem n ²gede b b mersin yapra ın ço terleyen ki inün gevdesine sürseler ³derini s kin ide b b bir kimesne derlese ki derlemekden b - u r ⁴olsa urı gül mersin yapra ın ve m z ve her birinden ber ber alup dögeler ⁵elekden geçüreler ve da ı ba dan aya a degin bunları sürseler ayru ⁶derlemeye b b zeyt ya ın gevdeye dürtseler deri men ide ve gevde- ⁷de yum a ola ovu za metlerin²⁷³ gede b b bir kimesne mayıs ayında ⁸ota girse atı n fi dür bundan n fi nesne yo dur ota girenlerden ⁹e idüp yazıldı tecrübe da ı olundu ba ılar amm ma içinde ¹⁰fuçuya gireler ba ılar oda girerse mayıs ayında bir evün içine ¹¹bir fuçu ır ideler ura da ı ikr olunan otları azanda uyıla ¹²v fir aynadup da ı ol otları uyıla fuçuya oyalar ve bir nesne ¹³ile fuçuyı örteler girüp bo aza degin yatup v fir otura ¹⁴yanında ıssı u ır dura bir ki i ol ıssı udan birer p re oya ¹⁵[döye]bildügi adar otura ne- adar otursa f ide ide atı ıssıyla kendüyi ¹⁶ya maya otlar azanda aynadu dan- oñra girecek va t odı azan ¹⁷altından gidere birez ıssiligi gede ıssıya atlandı ı adar ıssı ola ¹⁸ıssı gerekdür ve otlar bunlardur ba ı girenlerün ta r ri yazıldı ecell ¹⁹ib kit blarında yazılmadı kelkik otı ara ba lu [pa]padya feslegen²⁷⁴ ²⁰ابريكي ki t ze ola ebemgümece ve ina yapra ı u teresi bunlaruñ her ²¹birinden bir utam y iki er utam alup uyıla azanda aynadup

²⁷³ za metlerin: metinde za metlerin 113b/7

²⁷⁴ feslegen: metinde 113b/19

[114a]

¹ba ılar hem n u teresine girerler ba ılar dürlü otdan orlar pes fuçıya ²girdükde dö egi ır gerekdür ve dö ek üzerine v fir²⁷⁵ siñüre yapra ın ³dö eyeler çı du da ovu dan yelden kendüyi a ina bir dest ısıca ⁴[u] ır gerekdür ba dan a a a dökünüp yuna da ı bir ç r afa ⁵bürünüp ol yapra uñ üzerine yata v fir örteler yata derleye bir aç ⁶kerredür geye v fir yata oñra al up v fir geyecek geyine ill ovu ⁷udan atı a ina h ç içmeye meger a zı uruya ılıca uyıla benef e ⁸ar bı y erik uyi içe bir mi d r avu rb sı ır gerekdür ⁹avu ç rb sın yeye ol gün perh z ide atı ten-dürüst ola ¹⁰ba ılar Hı ır- ly s güninde uralar ü erler atı meb d geder dirler ol ¹¹ota girmek n fi dür

b b[102] ba ı c n müf ddür ve ma z-ı ra ve ayrı- ¹²ya

b b bir ki i a arsa gir[ü] civ nlı ı yerine gele ve cem mara ları gede ¹³ a lı²⁷⁶ ziy de ide bev siri gidere bal amı kese bırsa cü ma n fi ¹⁴ola gede az da ı eyüdür geder a fet l varsa bu edviyeler iki er dirhem ¹⁵ ablar ide üç yüz altmı ab ola yayılana degin her ab yeyeler n fi ¹⁶ola an atı budur hel c-i a fer 26 mi l hel c-i esved 26 mi l emlec 26 mi l ¹⁷ n ze 6 mi l keb be 6 mi l n r-misk 6 mi l su d 6 mi l ¹⁸ le 6 mi l cer z(?) 6 mi l [çü]kündür 6 mi l fülful-i ebya 10 mi l d r-ı fülful ¹⁹10 mi l zenceb l 10 mi l besf yic 10 mi l ²⁰ 10 mi l r [n] 10 mi l ^{20t} t 10 mi l anisun 10 mi l ²¹ 2 mi l bel dur 6 mi l ale'd-dev m ²¹ abb-ı eby r ki ba ı arıdur yüregi uvvetlendürür a l ı

[114b]

¹ba dan arıdup ish l ider s n vechle ba ı bedeni arıdur amm erbet ²va tda gerekdür ki ı gerekmez abr-ı us u uri 10 dirhem ma ak 10 dirhem ızıl gül ya ³10 dirhem ayru ayru döğüp elekden geçüreler da ı birbirine arı durup ⁴gül bla yo uralar yaranma a s n ola da ı gölgede bir mi d r urıdalar ⁵va t-ı cetde gice ile be on d nesin yudalar ab bir mi d r ⁶ ora b b müferri terk b-i Sul n Sel m nü'l-mer m ⁷ sul n ⁷1 mi l fers n 1 mi l a ır ar 1 mi l zenceb l 10 dirhem d rç n 10 dirhem ⁸sa ız 10 dirhem günlük 10 dirhem za fer n 7 dirhem afy n

²⁷⁵ v fir: metinde فرافی 114a/2

²⁷⁶ a lı: metinde عقای 114a/13

6 dirhem Mı r-ı dem m 10 [dirhem]⁹ aranfil 10 dirhem fülful 20 dirhem b dem ya ı ve asel iki edviye adarı ola¹⁰b b müferri terk b-i abb-ı Sul n Sel m nü'l-mer m aranfil 5 dirhem¹¹zenceb l 5 dirhem d rç n 5 dirhem ma ak 5 dirhem günlük 5 dirhem neb t¹² ekeri 10 dirhem ni sta 5 dirhem za fer n 2 dirhem am -ı Arab dirhem¹³afy n dirhem buyan balı 1 dirhem misk çekirdegi 1 dirhem ba a ba a dögüp¹⁴gül bla ı ladup ablar ideler oyulan birbirine atup dögse c yiz-¹⁵dür ki elekden eleye arı dura b b sarımsa ma c n budur yet¹⁶n fi sarımsa ana ya ı 120 asel 120 ol ya ı aynadup ı ır ya ı¹⁷ola t kim ülü i gede da ı sarımsa ı ol ya da ar rınca aynadup¹⁸da ı çı arup bir üsküre içinde yo ura ba deh kefi alınmı o ul¹⁹balı ki n m- iv m ola bu sarımsa ı ya ına bir sırçalı aba oyup²⁰her ab bir a u ve u lu da bir a u ve öyleyin ve ikindin²¹yatılı bir a u yeyeler cem za meti ve uluncı ve sancuyı ve bil

[115a]

¹a rısını ve beden p k ider ve alyar a du ın ve a zından ara u geldüğün²ve yüzün oynadu ın vey çizgindüğün giderür b b an at-ı abb-ı u iya³ayaric-i fay ara 10 dirhem a m-ı anžal 3 dirhem sa muniya 3 dirhem mez d-i ebya 5 dirhem⁴us amdus 5 dirhem kerefes uyıyla ablar ideler no d adarı ve yataca va t⁵dört be d nesin yudasın ba mara larına yet n fi dür⁶eger sevd sı varsa be dirhem eftimun da ı ata müf ddür b b⁷ku l ki göze cil virür kütt b eydür bunu kendü nefsim için tecrübe⁸idüp menfa at buldum ku l-i l fah n²⁷⁷ dülenmedük enc r 10 dirhem⁹misk-i ferd 1 dirhem cem sin yuyup urudalar mu kem dögeler ar r elekden geçüre-¹⁰ler yet n fi dür b b ten iye-i dim için yet eyüdür bir gice¹¹yuyup iki gice yeyeler ma c n-ı nev-gül derler n fi dür bal am ve afr yı¹²sevd yı ish l ider bez d(?) 6 mi l kerefes 6 [mi l] zenceb l 1 mi l a ır-¹³ar 1 mi l n r-misk 1 mi l ma m de dirhem bunları dögüp¹⁴yenecek mi d rı asel atup ma c n ideler eyüdür b b¹⁵erbet-i d ger müşhil-i n fi ır d ne zerd l ve ır d ne ma-¹⁶skene erügi ve yigirmi d ne unn b ve sekiz dirhem benef e bu cümle-¹⁷sin altı-yüz dirhem uyıla aynadalar t yüz dirhem alınca andan bir¹⁸beze süzeler ve bir mi l r vend-i Ç n dögeler bunuñ içine ezeler¹⁹ab la içseler eyü erbetdür ish l ider ve bdur amm

²⁷⁷ l fah n : metinde Isfa n 115a/8

yazın²⁰gerekdür b b ber -i ay n keb re cim a mu avv dür ve bdur²¹amm men yi ziy de ider usuzlu ı keser ve beñzi ızardur m l lı y yı giderür

[115b]

¹n zleyi s kin ider a fülful 40 dirhem behmen²⁷⁸ 20 dirhem anisun 20 dirhem za fer n ²12 dirhem b z d n 8 dirhem ferfiy n 1 dirhem s rınc n 2 dirhem a ul 5 dirhem ³sünbül dirhem bir dü'l- ahr mi l bir balıla ma c n idüp afy nı ⁴ufa do rayup bala ar u urudalar andan dögeler ba ılar giceden ⁵sehlce gül bıla l adurlar ab hav nda²⁷⁹ ezerler da ı ıv ma gelmi ⁶mu kem balıla arı durup b b güv ri -i il ki def -i mel ldür ma deye ⁷až m uvvet virür bal amı keser sevd ya afr yı def ider dim ı açar ⁸ve f sid yelleri ta l l ider ve ba dim n zlesin def ider ⁹ve cim a až m f ide ide öyle-kim ne- adar etse a f olmaz ¹⁰da ı f idesi ço dur günlük 4 dirhem le 4 dirhem besb se 4 dirhem ¹¹fülful 8 dirhem zenceb l 8 dirhem sünbül 8 dirhem anber 1 dirhem d-ı Hind 1 dirhem ¹²za fer n dirhem bir ma ak 2 dirhem ögüp ince elekden geçüreler da ı kefi alınmı ¹³balıla n m- ıv m vire ba deh bunları arı durup bir mi l yeye ac yib ¹⁴göre b b ma c n-ı zenceb l ki müf ddür bil a rısına ve ovu olmasına ¹⁵ve selesü'l-bevli keser ve end m arbların giderür ne deñlü illet varısa ¹⁶giderür isti m l oluna inanmı dur hem n edviyelerün eyüsin alma gerekdür ¹⁷zenceb l 25 dirhem a armı b dem 25 dirhem aranfil 4 dirhem d rç n 4 dirhem ma ak ¹⁸6 dirhem ehd ne günlük 5 dirhem za fer n 1 dirhem cem sin dögüp ¹⁹elekden geçüreler üç edviye adarı asel ıv m virüp çı arup ²⁰bu edviyeleri arı durup bir dirhem y da ı ziy de isti m l ide ²¹gökse iki dirhem yeye b b ara çörek otı ve sin mek ve zenceb l

[116a]

¹her birinden ber ber dögüp arı durup her ab ı at-i beden için ²ekl oluna ad - i res ldür am. [aleyhis's-sel m] erbet eyy mlarında isti m l oluna b b ³bal am za meti için n fi dür sin mek 12 dirhem çörek otı 4 dirhem yüzerlik ⁴6 dirhem b dem içi abı ba a dögüp sa idüp asel ile al ⁵idüp ma c n ideler her ab a am yeyeler b b cev ri -i müferri ⁶budur zenceb l 5 ırfa 5 cevz-i bev v 5 besb se

²⁷⁸ behmen: metinde 115b/1

²⁷⁹ hav nda: metinde av nda 115b/5

5 d r-ı fülful 5 anisun 5 her ⁷birinden be er dirhem alup sa idüp y cev ri ma c n ideler ⁸eker ile yeyeler b b nisy n için aranfil 30 dirhem a günlük ⁹30 dirhem üzerlik to mı 30 dirhem alup ayru ayru dögeler da ı birbirine ¹⁰ atup her ab üçer dirhem yeye unutsa lı ı gede b b ¹¹ı r f l-i a r ma deyi av eyler bu rı dim a çı ma a omaz ¹² ihni f eyler ve unutsa lı ı giderür siñirleri av eyler ovu dan ¹³olan dim uñ bal am mara larına müf ddür ta l l ider genç ocaldur ¹⁴gözi ara eyler bev sir [re]nci[n]e a ž m f ide ide ve beñzi eyler ¹⁵terk b budur aru hel le abı k bil abı ya n tere hel le n m-k [f]t[e] ¹⁶ögülmi ola bel le ve emlec yum a dögülmi ola ve elekden ¹⁷eleyeler her birinden onar dirhem ve be dirhem eftimun evvel b dem ya ıyla ¹⁸ aralı n gidereler üç edviye adarı bal eliyle ma c n eyleyeler ¹⁹ç n o ada oyalar y gümi o ada oyalar dükeli ma c nları ²⁰böyle etmek gerek yigirmi oldur ki müşhil için ma c n ola ²¹gündüz isti m l ideler ve erbeti be dirhem yılına degin uvveti getmez

[116b]

¹eger arpa içinde utarlarsa üç yıla degin f idesi getmez b b ma c n-ı ²n n budur müferri dūr a m ha m²⁸⁰ ider bedenüñ a [f]ın gidere nisy nı ³keser cim a uvvet virür men mu kem ider bu rı a ider imtil yı ⁴giderür seyyi t-ı si ri giderür sidük yolın arıdur ve fera virür terk b ⁵budur besb se 1 dirhem avlinc n 5 dirhem ba a ba a dögüp al ideler ⁶üç edviye adarı kefi alınmı bal eliyle ma c n idüp birer mi d r ⁷isti m l ideler b b eftimun oyu bal amları giderür f lince rencine ⁸ki end m sustlu ıdur ve la ve rencine ki yüz göz ve a ız egilmesidür ⁹ve ar a rencine kim olma dur ve m l lı ki bir delülükdür²⁸¹ bunların ¹⁰cem sine müf ddür isti m l olunsa cem bu mara ları def ider darı ¹¹be dirhem beze yayup ısfana rb sıyla bi ürüp yeyeler vey d ¹²bile aynadup ol südi yeyeler u[ ] oca ki iye atı muv fı dur sevd yı ¹³bal amı sürer yili giderür ı l ı ke re iledür b d m ya ıyladur b b ¹⁴bu ma c n-ı ekber yetmi iki dürlü derde dev dur her kim bunuñla mül zemet ¹⁵etse ömri yüz yıla yeti ürse h ç ömrinde renc görmeye ve sa alı ¹⁶a armaya ve yetle müf ddür bu ma c nuñ ıyyeti atı ek m C l n s ¹⁷ve ek m Efl d n ve Bu r t ve erte ab bler bu ma c na ma c n-ı ekber ¹⁸diyü ad

²⁸⁰ ha m: metinde hažm 116b/2

²⁸¹ delülükdür: metinde derlülükdür 116b/9

omi dur yet a l ma c ndur mücerreb tında terk b budur ¹⁹cevz ardal 20 mi l
a fülful 10 mi l dü'l-ahr 10 mi l aranfil ²⁰10 mi l a ul 10 mi l a ir
10 mi l hel c 10 mi l dü' - a[l] b 10 mi l ²¹sünbül-i Hind 10 mi l behmen-
i a mer 10 mi l ^{العقرب} 10 mi l kene-i ebya 10 dirhem

[117a]

¹rey n 1 dirhem kerefes to m[ı] 10 dirhem tar n 10 dirhem o an to m[ı] 10 dirhem
turb ²to m[ı] 10 [dirhem] çörek otı 1 dirhem cem sin mu kem döğüp elekden
geçüreler da ı ³aynadup kefin alup andan oca dan endürüp birez ura atı ⁴issiligi
getdükdən oñra bu edviyeleri arı durup bir sırçalı aba ⁵oyalar her gice her ab
yeye bir oz adarı yeyeler yet müf ddür ⁶b b ayaric-i fay ara ma ak 2 dirhem
za fer n 2 dirhem sünbül 3 dirhem ⁷gül 2 dirhem asarun 2 dirhem sel me 2 dirhem
d rç n 2 dirhem abr-ı us u uri ⁸mecm in döğeler eleyeler kerefes uyıyla y d
çig²⁸² balıla ablar ⁹ideler gice ile bir aç d ne yudalar üç gice isti m l ideler ¹⁰ço
gerekmez bir aç gün geçdükdən- oñrad[a] ise girü yeye bo azında ¹¹ek iden perh z
ide nisy nı gidere ba mara larına ço menfa at ¹²ider f yidesi ço dur hem n fi dür

مجبور بلاذر
أكبر وهو تر ياب القايح واليفح والشكفة خاصة ويعود أسنخ
مع سبعة الديد ويعرف وينقى إذ أسنخ إلى يدين ثم يخرجه
يقرب اجلا طه زنجبيل معقور صلاب الشوقا قسطا فلفردا ب
قلقد روح من واحد عشرة دراهم مروه الشراب جليت حطياتا
زرا غندجيا القار جند بيد سر سطر حرد لخم كل واحد خمسين
دار هو وعسل بلاذر خمسة دراهم يجمع منخو قتم وبلت
يدهن التوزو تعجن بعسل وهو دواء عظيم جيد الشكفة ف
الزغنة واليرض والزرع العقرب وتجميع سراموض الباراق
والشبح الزط والشرب مقدار بندق

b b müferri cev ri

²⁸² çig: metinde çilig 117a/8

[117b]

¹zenceb l 10 dirhem d rç n 10 [dirhem] aranfil 10 dirhem d r-ı fülful 10 dirhem d-ı Hind 5 dirhem ² le dirhem be mu kem döğüp ekerle cev ri ideler dilerlerse ³ma c n ideler b b ma c n-ı us f²⁸³ afr yı bal amı sürer ider ⁴sa muniya ter d erbet mi l fülful le üçer mi l zenceb l d rç n ⁵emlec aranfil besb se cevz-i bev v iki er mi l avuç bunlar adarı iv ma ⁶gelmi aselile arı durup erbeti altı dirhemdür eyü n fi dür b b ⁷ ara hel le hel le murabb sı dim a yavla uvvet virür ve n zleyi ⁸[a]çar ve sa alı geç a ardur um içine kerme oyalar ar u üzerine ⁹ılıca u dökeler be gün dura girü çı aralar girü oyalar on gün ¹⁰ura da ı çı aralar yuyalar her bir d nesi erik gibi olur ba deh ¹¹bal erbetiyle od üzerine ar un ar un aynadalar oñra iv ma ¹²gele ve iv ma gelmi balla arı duralar amm evvel n sı pekledür la f ¹³olur eyü[dü]r b b murabb -ı²⁸⁴ zenceb l murabb sı²⁸⁵ ehvet ziy de ider ¹⁴mu avv dür ve gözden ya endüğine n fi dü[r] da ı ço f ideleri va- ¹⁵rdur ve bal amı keser zenceb l yigirmi gün u içinde oyalar andan çı ara ¹⁶ba erbetle ar un ar un aynadalar al ž olica tam m olur ¹⁷isti m l ideler b b murabb -ı²⁸⁶ a ul murabb sı²⁸⁷ ehvet arturur ¹⁸cim a uvvet budur a ulı arıdalar yigirmi dirhem ola ve yigirmi ¹⁹gün u içinde oyalar andan bal erbetiyle aynadalar pi ince k çı aralar ²⁰ayrı bal za fer nla iv ma getüreler içine atalar arı duralar ²¹ve ıssı otlardan d rç n keb be besb se atalar yet b olur

[118a]

¹b b abb-ı cim abb-ı c mi afr yı bal amı sevd yı sürer dim da olan ² ıl ları çeker arıdur ba ra f ide ide ula a ırlı in açar ısıdalar ³müf ddür bedeninde ba barda oldu in giderür hem eyüdür ayaric ⁴10 dirhem aru hel le 10 dirhem çekirdegi çı mı ve ara hel le çekirdegi çı mı ⁵7 dirhem bunları döğüp ılıca uyıla ablar ideler erbeti iki dirhem ⁶ol gice yudalar b b abb-ı u iya gevdeden al ž ıl ları sürer ⁷ve göze cil virür da ı ço f idesi vardur abr-ı su u ur be dirhem ⁸ma ak be dirhem a m-ı a[n]žal iki dirhem sa muniya iki dirhem bunları döğüp ⁹kerefes

²⁸³ us f: metinde us n 117b/3

²⁸⁴ murabb : metinde urabba 117b/13

²⁸⁵ murabb sı: metinde urabbası 117b/13

²⁸⁶ murabb : metinde urabba 117b/17

²⁸⁷ murabb sı: metinde urabbası 117b/17

uyıyla ablar ideler erbeti iki ola gice ile yudalar b b ¹⁰ ab n fi dür sevd yı sürer uyuzı gicigi arıdur aru hel le ve ¹¹k bil ve ara hel le ve abr-ı su u uri bir dirhem sa muniya buçu deng ¹²mu l bir deng hterec to mı bir dirhem cem sin dögeler girü hterec ¹³uyıyla ab ideler b b ma b -ı eftimun sevd yı sürer sevd dan ¹⁴olmı ne- adar illet varsa def ider ara hel le ve k bil aru hel le ¹⁵ve emlec arınmı ola her birinden be dirhem lis nü' - evr besf yic n m-k ft[e] ¹⁶[dö]gülmi b drençb ye us amduş her birinden dörder dirhem ter d iki dirhem ¹⁷ hendec yedi dirhem erik yigirmi d ne çekirdegi çı mı ızıl üzüm ¹⁸on dirhem bunları ört rı l uyıla aynadalar yarusı ala ¹⁹eftimun alup ket n bezinden bir torvaya oyalar evvel bir uyıla ²⁰yuyalar bir uyıla aynadalar bir yemi ala süzeler yigirmi dirhem ıy r- ²¹enber balını ata bir dirhem r nla yo uralar bu erbet içinde

[118b]

¹ezeler içeler müf ddür b b ma c n-ı ber y-ı nisy n bu ma c n unutsa lı ı giderür ² ihni ve z rekligi arturur ve ma [ ]adı cigeri av ider ve beñzi ızar[d]ur eski ö- ³ksürüğü ve cümle sancuları a ıdur ve bil a rısını o u dan²⁸⁸ ola gider[ür] ve cim ⁴ uvvetin arturur ve a mı ha m²⁸⁹ ider gevde semürdür ve dil a ırlı ın giderür ⁵ve inç iru ²⁹⁰ giderür göz n rını atı r en eyler cümle ovu dan olmı - 6ları giderür ve end mı ditreyen yerise bir s at s kin eyler amm her ⁷ ab fındı adarı acła yeye t bir hefteye degin yeye ol ma c n ⁸budur zenceb l 10 dirhem fülful 15 dirhem aranfil 15 dirhem sünbül 5 dirhem a ra[n]c-ı Hind 5 ⁹dirhem a ır ar 15 dirhem cevz 10 dirhem za fer n 1 dirhem bel dur 10 dirhem lis nü'-¹⁰l- a fir²⁹¹ 5 dirhem günlük 5 dirhem bu edviyeleri mu kem dögüp kefi alınmı ¹¹bal ile ıv ma gele ma c n ideler va t-ı cetde isti m l ideler b b ¹²terk b-i suf f ki göze cil virür ve bal amı giderür ve ula uñ süddesini ¹³açar a ız uyın def ider ve di lerinüñ dibine uvvet virür ve ma denüñ ¹⁴yelin def ider ve nisy nı giderür terk b budur aranfil 10 dirhem a günlük ¹⁵10 dirhem eker 6 dirhem her birini ayru dögeler elekden geçüreler üç dirhem ¹⁶ erbet ideler b b terk b-i n fi dür sin mek 5 dirhem çörek otı 5 dirhem ¹⁷yüzerlik to mı 5 dirhem ma ak 5 dirhem eker 5 dirhem mu kem dögüp ma c n

²⁸⁸ o u dan: metinde 118b/3

²⁸⁹ ha m: metinde hażm 118b/4

²⁹⁰ inç iru ı: metinde incu ı 118b/5

²⁹¹ lis nü'l- a fir: metinde lis nü'l- af ir 118b/10

¹⁸idüp yeyeler ab la b b terk b-i bal am için za fer n 3 dirhem ¹⁹sünbül 3 dirhem
d rç n 3 dirhem seleme 3 dirhem ma ak 3 dirhem d-ı beles n ²⁰³ dirhem abb-ı
beles n 3 dirhem asarun 3 dirhem d r-ı fülful 3 dirhem abr-ı su u uri ²¹207 dirhem
asel 114 dirhem bunları ab ideler da ı asele bir mi d r

[119a]

¹ ıv m vireler 114 al ideler sırçalı aba oyup isti m l ideler b b ²ma c nü'n-nec
sevd yı bal amı ish l ider ara hel le ve bel [l]e ve emlec her ³birinden onar dirhem
besf yic yunulmı in yum a dögeler ve eftimun ⁴dögülmi ola b dem ya ıyla ovulmı
ve us amdus ve ter d her birinden ⁵be er dirhem bunları dögüp eleyeler yenecek adarı
kefi alınmı balıla ⁶ma c n ideler erbeti be dirhemden degindür b b ma c n-ı if
eski ⁷ba a rısına ki o u dan ve yarım ba a rısına ve cem siñirler ⁸a rısına ki
ovu dan olan [ne] deñlü za met varısa a ıdur ve ⁹bal amı giderür ve ma deye
uvvet virür ve albe uvvet virür selesü'l-bevli ¹⁰giderür u ma ı giderür ve z rek
ider ve afa nı ve avu da ı ¹¹za meti giderür ra m astalı in ve cim a uvvet
virür göz n rın ¹²arturur bev sir a ider a l ı z yil ider terk b budur fülful 5 dirhem
¹³d rç n 8 dirhem zurunb t 7 dirhem ma ak 14 dirhem aranfil 5 dirhem besb se 7
dirhem ¹⁴ a ır[ar] 4 dirhem cevz-i bev 14 dirhem za fer n 9 dirhem zerneb 4
dirhem le 7 [dirhem] ¹⁵keb be 8 dirhem asel iki ecz adarı ola ıv ma getüre
b b ma c n-ı ¹⁶fel sife bu ma c n m dde açar ve ihni arturur ve unutsa[ ]lı ı giderür
¹⁷nefes yolın açar yelleri sürer ehveti arturur ekeri av ¹⁸eyler böğür sancusın
giderür bendek eler sızısın giderür ve di leri ¹⁹berk ider bu ma c na m ddetü'l-
ay t²⁹² dirler budur bel c emlec fülful ²⁰d r-ı fülful ay arac zenceb l d rç n
zir [ve]nd onar dirhem ola bunları ²¹dögeler ve yüz çekirdegi çı mı ızıl üzüm ile
dögüp yo ura-

[119b]

¹lar ve iki ecz adarı ıv ma gelmi bal arı durup bir oz deñlü yeyeler ²ba ı yedi
dirhem r zy ne to mı da ı atalar b n fi ola b b misk ³albi av ider ve bah dur
ider ve avfı giderür pes ma c nlar atılsa ⁴yeseler bu f ideler ider n fi dür b b ur -
ı k f r afa na ⁵yürek na[ ]sesine a veb ya ve n çı arana içüreler ⁶ yet

²⁹² m ddetü'l- ay t: metinde m ddetü'l-meb 119a/19

eyüdür eb [ ]r iy r to mı to mek n ızıl a andal be er dirhem ⁷dögeler bir arpa a ırı atalar alma uyuyla yo uralar ur lar ideler her ⁸bir ur ı iki mi l gül uyuyla ezeler içeler yet eyüdür b b ma c n-ı ⁹sene bu ma c na ma c nü'l-mül k dirler ol sebebden kim Arab ve Acem p di hı ¹⁰ço isti m l iderlerdi her kim bu ma c nı ço isti m l eylese yetmi ¹¹yıla degin sa alı a armaya ve illet-i bev ıra ve baha a ve n ra müf ddür ¹²ve nisy nı giderür hel le-i esved 38 mi l emlec 38 mi l n ze 34 mi l aranfil ¹³22 mi l u a 24 mi l d r-ı fülful 23 mi l zenceb l 22 mi l m [mı]y 22 mi l ¹⁴keb be 6 mi l asel-i bel dur 6 mi l f n d²⁹³ 2 mi l me k r e[d]viyeleri yum a ¹⁵dögüp tencerede erideler andan bu edviyeleri atup yo uralar am r ¹⁶gibi ola ba deh ur lar ideler ur iki mi l bir buçu deng ola her ¹⁷ab bir ur ı yeyeler tam mca bu ma c nı isti m l ideler ya ve o u ¹⁸ek i nesnelerden perh z ideler yetle n fi dür b b ma c n-ı ¹⁹r f leftimun n fi dür cem emr a sevd v den ve hem demi giç ²⁰ocaldur ve saçı sa alı geç a ardur ve hem ları ço dur an atı ²¹budur ki hel le ve k bile ve bel le ve emle her birinden onar dirhem

[120a]

¹sin mek ve eftimun ve ter d her birinden be er dirhem ay arac-ı Hind üç ²dirhem bu mecm in dögeler eleye kefi alınmı asel ile yo uralar bir ³mi l isti m l ideler ba ılar eydür hel c atı dögülse ıyyeti ⁴geder b b ma c n-ı güçlebüken murabb te l f-i ek m Ya b mer m ⁵ma f r Sul n Me emmed bunu isti m l iderdi müferri dür hem mu avv dür ⁶ve beñzi b ider ve ulunca bil a rısına ve nı r [s]e ve ayrıya n fi dür ⁷likin yedügi gün ek i nesne yemeye ve edviyelerün eyüsin alma ⁸gerekdür ki f idesi ola yet eyü güçlebükeni yüzer dirhem mi d rı ⁹alup üç dört def a t ze inek südine bıra up aynadalar ¹⁰zehri gidüp abı oyuldu dan- oñra içini alup hav nda sa idüp ¹¹elekden eleyeler ba deh terk b budur asarun 10 dirhem zenceb l 15 dirhem cevz 10 [dirhem] anisun 15 [dirhem] ¹²d-ı beles n 15 [dirhem] d rç n 8 [dirhem] besb se 8 dirhem aranfil 5 dirhem ma ak 5 dirhem ¹³cem sin mu kem ögeler da ı üç ecz deñlü kefi alınmı balıla ma c n ideler ¹⁴da ı isti m l ideler dimi lerdür ki eftimun m yil olan kimesne bu ma c n ¹⁵isti m l eylese afy ndan kese b b ma c n-ı ay n b ber dür ¹⁶fülful 10 dirhem be rü'l-benc-i sef d 10

²⁹³ f n d: metinde f n ye 119b/14

[dirhem] za fer n 10 dirhem a ır ar 10 dirhem d r-ı fülful 10 [dirhem] ¹⁷ asel 300
[dirhem] le 10 dirhem afy n 10 [dirhem] kerefes to mı 5 [dirhem] avlinc n 10
[dirhem] eb 10 [dirhem] bu ecz ları ¹⁸sa idüp elekden eleyüp andan birbirine atup
asel ıv m ¹⁹virüp birez o umaya ba ladu da bu ecz lar al ideler b b ma c n-ı
²⁰us amdus ma c n ıyyeti cem emr a dim a yarar sekte ²¹ve f lıce ve ar a ve
m l ıly ya ve ra e ve göz n rın ve dim uñ

[120b]

¹süddelerine ve zük ma ve su le bu cem emr a müf ddür an at budur ki ²hem n
çiçeğin alalar yapra ı gerekdür ki dibi gerekmez ve çiçek mi d rı eyü bal ³ atalar
hav lar ıssı oldu ı va t güne e oyalar on be gün ura on ⁴be günden- oñra bir edviye
adarı gir[ü] bal atalar girü on be gün- ⁵den oñra bu edviye dura a a arı duralar
t m üç gün def [a] böyle ⁶ideler ki bal atması üç edviye adarı ola güne de urması
ır ⁷be gün ola ba deh isti m l ideler amm evvel balı or üzerinde ⁸sehlce ıv ma
getüre andan us amdus arı durup da ı yegdür hem n ⁹çiçeğün yapra ı gerekdür
ba dan bulalar b b aru kü[kü]rdile pilesteyi²⁹⁴ ¹⁰dögüp ma c n etseler da ı ekerine
dürtsele ac yib büyük ola b b ¹¹ba ı e ibb eydür a l köpük ekeri böylece ideler
bir a zı büyük ¹² e midür ç n -midür alup içine bir p re gül üstine birez eker ço
¹³cehele t o a olınca ba deh bir bez ile a zını mu kem ba layalar ır ¹⁴gün
güne de dura

b b103 geyeçege ya ful n bula sa ve sa al ¹⁵boya ın bildürür

b b ket n bezine ya bula sa sirke dürtesin ¹⁶andan b nla yuyasın y d evvel
t runc uyın sürüp andan ¹⁷ b nla yuya gide eger aftana a r n bula sa bir t ze uda
germ ¹⁸eyleyesin süresin urasın ba deh b nla ıssı uyıla ¹⁹yuya p k ola eger aftana
mürekkeb bula sa u n nı aynadup ²⁰andan uyıla yuya gide b b eger t runc uyın
eski sirkeyle aftan ²¹lekesine sürseler ve güne e oyup oñra bildürür me el p y[ ]z
günlerinde

[121a]

¹gök m z ları bir [ba] ır aba oyalar ve yer içinde oz a acınuñ kökin ²kesüp bu
ba ır içine oyalar üstini bir çana ıla apayup mu kem oprı ıla ³örteler andan ır

²⁹⁴ pilesteyi: metinde پلیستی 120b/9

gün tam m ura ol günden- oñra sev d gelüp ol ⁴m z ları al olur andan ol uyu sa ala dürtseleer yatdu dan- oñra ⁵erte yuyalar ve amm ma varup sa alın yusa sekiz ay mu kem ider mücerrebdür ⁶b b d ger sa al boyasın için mücerrebdür me el rey n çıçegin gelincik ⁷yigirmi be dirhem rla n ya ı seksen dirhem kelepir bir içi sırçalı ⁸çölmege oyup terse göme ır gün ura her yedi günde üstine ⁹ yet ıssı u açalar öyle tersi aza ır tam m oldu dan- oñra ¹⁰çı arup amm m fara ina ba la bir ıssı alvet içinde ola iki ¹¹aya ı altına kiremit oyalar ve bu çölmege içine yaların²⁹⁵ o a a ina ¹²ki ekeri degmeye üç s at mi d rı ura t ki aña bu ya ¹³siñe sa alı siy h ola öyle a ıl dibinde ara çı a mücerrebdür ¹⁴b b bir kum uñ üstine zeyt ya ı y rla n ya ı dökülse ¹⁵a neft süre uralar gede

b b104 i ti n bildürür

u ne-i leyyine ¹⁶ya n yum a u ne ki ab atı tely n eyleye p z yapra ı uyun ¹⁷yüz yigirmi dirhem mi d rı ola süzeler ve ikileyin yigirmi dirhem ¹⁸ eker üzerine süreler altı dirhem atlu b dem ya ını atup ısica ıla ¹⁹ u ne ideler b b i ti n ba ılar eydür ab la ac arnına olma ²⁰ma [b] ldür ol g v-zeb nı uyına eker atup içe ba deh i ti n ²¹ide ba deh bir iki s atden oñra avu rb sı yese üzerine

[121b]

¹benef e ar bı y limon ar bı keb r içe u içmeye atı arardur b b ²bu u ne bil a rısına ve ru bete n fi dür çörek otı otuz dirhem ³dögeler aynadalar andan süzeler sehlce uz ata öküneler b b bu u ne ⁴sers m rencine ve atı ar rete ve iç ab ina²⁹⁶ eyüdür sibist n zerd l ⁵unn b yigirmi er d ne benef e bir avuç a m ebemgümeçi yapra ı aynada- ⁶lar süzeler bir dirhem b re on dirhem eker on dirhem zeyt aynadalar ⁷öküneler b b u neyi asel oyma gerekdür ish li av ider ⁸b b u ne ve a ma ki ovu a m ola uz oyma eyüdür ⁹ ara uz bal amı ve afr yı ish l ider yalama uz sevd yı ish l ider ¹⁰Hind uzı aru u ish l ider ve yelleri a idur ve içi yum adur ¹¹ve bal amı giderür ve albi av ider ve a rıya f ide ider ve a mı i tih sı ¹²getürür n fi

²⁹⁵ yaların: metinde ay ların 121a/11

²⁹⁶ ab ina: metinde aba ina 121b/4

b b106 verem için ve aña beñzer za metleri bildürür

¹³e ek südin veremi olup de ilen kimesneye içürseler n fi ola ¹⁴b b verem için pen rden sa idüp içinde olan veremi gede ¹⁵b b a da verem çı sa aña çıban dirler gökçe gibi çı ar ızıl ¹⁶olur ancı ve ısıtması olur il cı evvel baseli amarından an ¹⁷alalar ve üzerine mu allil ya ular uralar t kim ola ve ek i am r ve ¹⁸gögercin dersi sırça b re ve bel t keli bunları dögeler bal ¹⁹ile arı durup ve a ya ı atalar üzerine uralar bir gice ²⁰dura ve eger de ilmezse va tında end(?) ile yum a yerinden ²¹açalar ve hem baseli un uralar ve eger a zı delük olursa

[122a]

¹i[ri]ñi az [a] arsa a m yapra ın ve siñirlü yapra ın ve labuda yapra ın ²cem idüp uyıla aynadalar ve süzüp hav nda dögeler merhem gibi ³ola andan eker ve m b nı atalar ve gül ya ı ata bir aç kez uralar ⁴açup arıda çirk n gidere andan merhem-i baseli un ura y merhem-i ⁵Mı r uralar et olunca degin ba deh zer d ekeler t olunca ⁶degin al ola b b a da cer at olsa bir dirhemden büyük ⁷olur ve yumrı olur ıssı olur el arafumuz ızıl olur sebebi il - ⁸lar müte affin olma dan olur ek er bendek eler yanında olur mü kil ⁹rençdür il c-ı evvel gevde amarından an alalar ve içini ma b -ı hel k ¹⁰i ledeler a virmeyeler la f id lar vireler cevz²⁹⁷ enc r ı ladup ¹¹ögüp merhem gibi a m ve ket n to mı boy to mı arpa unı benef e ve b b [n]ec ¹²ve a f r çiçegi bunları u a birle dögüp arı duralar yumurda ¹³arusıyla günde iki kez uralar buçu ılıca uyıla yuyalar t kim ola ¹⁴ne ter ile açalar urı fet l o alar üzerine ıru i uralar ¹⁵bendek e atındaysa berk ba layalar ve merhem ve fet l ola o mayalar ¹⁶çiri i yumurda arusıyla yo urup bezle dün yanıya uralar a zını ¹⁷açu oyalar ve amm mdan a ınalar ve u alandurmayalar ıssı utup ¹⁸za met olur b b a da remek(?) bir illetdür ki çı ar büyük olur ¹⁹ızıl olur sıraca gibi göyünmi il lardan olur köknar oza ı ²⁰gibi usun olur evvel an alalar içini i ledeler heft-m ve ²¹demürhind ile andan oña il lar uralar a ıla gide eger

²⁹⁷ cevz: metinde cev z 122a/10

[122b]

¹üç dört günden a ılmazsa ek i am r ve gögercin bo ı ve b re² m²⁹⁸ b nı ve bal ve gül ya ı yumurdasıyla arı duralar ılıca²⁹⁹ uyıla³yuyalar ıl³⁰⁰ uralar t kim yum ada andan ne ter ile çizüp fet l⁴ uralar üzerine fet l ura etlü a ve yemi a l virmeyeler al⁵ ola b b sel[ ]a dirler bir illet vardır ki [e]ñsede çıbanlar gibi olur a ar⁶ ve elde ve aya da olur sebebi bir m ddedür ki dim dan iner ni nı⁷ ara gibi olur delük delük olup iriñi a ar il cı evvel her delüğine⁸ t z f o alar azru üzerine murd r e ek uralar t [a]çılınca⁹ eger açu olur ur -ı zern ekeler n - r etler arıda b süreler¹⁰ eker ökeler t kim kemüğe degin uralar y merhem-i zenc r uralar ardınca andan¹¹ hemt-i zer r ekeler üzerine merhem-i ıru iyi uralar eger kemükde çürük¹² et y irin a etdiyse ır [e]nc r ile arıdalar ört yanına merhem¹³ uralar ortasına uladı oya ve içini ma b -ı f kihe ve demürhind-¹⁴üyle müleyyin ideler ve etlü a virmeyeler ve yemi lerden n r ve ayva vire-¹⁵ler eger i[ri]ñi a mazsa k sn döğüp balıla arı durup vireler n fi¹⁶ ola b b çñil dirler bürüm olur deriñe andan il olur ni nı¹⁷ aya deñlü olur ızıl olur o unamaz sancar ço ı serey n üstinde olur¹⁸ il cı baseli³⁰¹ amarından an alalar etlü a m virmeyeler mercimekle¹⁹ unn b bi ürüp sirkeyle yeye u yerine ar b-ı n l fer y ar b-ı²⁰ unn b içe b b d ü'l-f l dirler bir aya ına iner sebebi il an²¹ dökülmekden v i olur ni nı bir aya ndan bir aya ı büyük olur

[123a]

¹teni renginden a armaz il cı evvel baseli amarından an alalar y baldırdan² ac mat çekeler vireler [yarı]m gün iki dirhem ırfıl yeye buçu dirhem günlük³ ve buçu dirhem zenceb l ile abr mu l a a ıya serv[i] ozı ve çiri ve ma ak⁴ ve günlük ve demür tuv lı bunları döğeler balı yemiyle yo uralar ve bir⁵ beze ürteler dizden aya a degin aralar mu kem ura be gün⁶ y on gün ura eger getmezse baldırından üç yerde az aya ı döğün⁷ uralar b b bir kimesnenün a[vu]cı a yası ve beñzi aru olsa⁸ ve gözi aru aru olsa böğürtlen³⁰² [di]bini aynada içe if⁹ bula b b bir kimesnenün

²⁹⁸ m: metinde h 122b/2

²⁹⁹ ılıca : metinde olıca 122b/2

³⁰⁰ ıl : metinde طای 122b/3

³⁰¹ baseli : metinde baseli un 122b/18

³⁰² böğürtlen: metinde bögrilen 123a/8

ekerine murdrılı ula[ ]sa sebebi avratdan ¹⁰y murdrılı dan olur ni ni uç u
abarçu gibi çı a[r] gicir ¹¹açılır büyür il cı evvel çı anda kendü südügiyle yuya
üzerine ¹²sirke merhemi süre eger açılıp ba olursa r su t ögeler arp ¹³sirkeyle
aynadup öyle ki sirke gede yada da ıyla dögeler un ¹⁴gibi idüp ekeler amm udan
a inalar u do unmaya ve eger ço dan ¹⁵olmı olursa reye zern murdrın³⁰³ ve
çürügin ola andan ¹⁶palayla anzar t uralar t kim gelüp eti ola andan merhem-i
baseli un ¹⁷y merhem-i Mı r uralar ol avratuñ ni anından alup süreler ¹⁸b b
abbü'l-Frenc ki Frenk uyuzı için mücerredür j ve ma ak 5 ¹⁹zencefre 5 a ır ar
5 afy n 1 asel-i mu aff 2 evvel j veyi bir iki a aç ade ²⁰oyasın ve bir mi d r u
oyasın ve [bir] mi d r zeyt ya ı oya ²¹ba deh bir o anuñ depesin kesüp saça ın
elüñe alup bu j veyi

[123b]

¹yapça yapça sürüp öldüresin ve mezdek ökesin ve a ır ar- ² yı ökesin amm
bunlardan evvel afy n bir mi d r uyıla ı ladasın ³ura ve asele oca da n m- iv m
viresin da ı oca da çı arup ⁴birez üresin atı da ı ürmeye ba deh bu ecz ları oyup
mu kem ⁵arı durup alı durasın da ı yigirmi bir yuvala idesin gece ⁶birin ab ikisin
yudasın da ı ek i a mlardan ve cim dan ⁷ve ovu dan a ınasın ve az gibi ve balı
ves yir mu lif a mlardan ⁸a er idesin if ola in all hu te l inanmı dur ve
mücerrebün

⁹b b107 sıracı il cın bildürür

sıracı için günü çiçegin sum n ¹⁰re[n]glü ola güne e ar u döner t gün ola inca
anuñ erkegi di isi ¹¹olur erkegi bir dip olur di isinüñ dibi bir aç çatal olur er- ¹²kegin
erkek sıracı için di in di i sıracı için ab ¹³gün o a ururken varup ol ki inüñ
yanına dibin azalar da ı ¹⁴keseler birer d ne ara üzüm geçüreler eyideler ki ne va tın
bunuñ ¹⁵dipleri urursa ful nuñ sıracası böyle urusun deyeler amm ¹⁶bismi'II hi'r-
ra mani'r-ra m deye azup kese inanmı dur ¹⁷be-ferm n-ı ud b b d ger sıracı
end ma mücerredür

³⁰³ murdrın: metinde mur dın 123a/15

[124b]

¹p releyüp bir s içinde çal asa ba deh boynından yumurdayı a a ²cem a sına süre boynına ve üzerine dögülmi v fir Efl ³uzı eke da ı otura v fir derleye ba deh yunup çı a ovu dan ⁴a ina b b bir kimesne ovu geçüp ba ı yeri a rısa a sını ⁵amm ma varup cem gevdesine çig bal süre elekden geçmi kimn nı ⁶v fir eke da ı derleyebildiği adar otura da ı yunup çı a oñra ⁷ovu dan a ina ol³⁰⁵ a sından ızı gede b b ovu geçüp ⁸a sı dutulsa veremi yo isa a yı d yim³⁰⁶ ovalar³⁰⁷ ıssı ya la ⁹zeyt ya ı ve zanba ya ı gibi ve papadya ya ı gibi ve ne ki bunlara beñzer ¹⁰varsa d yim gevdeyi bunlar ile ya laya³⁰⁸ n fi ola b b dü'l- ahr ¹¹yum a dögüp ba deh zeyt atup ovu geçmi a ya amm mda ¹²süreler derleye atı müf ddür b b109 mek n ve mesken ve ehr ve ¹³geyecekler ve ehr tedb rin ve u a v lini bildürür

b b her kim yüksek ¹⁴ola anuñ hav sı eyü ola ve her bir kim ılıça ola hav ziy n fera ¹⁵idemeye anuñ bu rı yaramaz ola ol hav da nefes virüp alma yaramazdur ¹⁶ve bir yer ki bir yanı a ola ve bir arafı deñiz ola ol yeruñ hav sı ter ¹⁷ola ve ya mur ço ya a eger ol yeruñ opra ı urı olup berk ¹⁸olursa ve a ı a lu olursa y a olursa ma arratı ola ¹⁹ve eger opra olursa yiri da ı gev ek olursa ol hav nuñ terligi ²⁰atı ziy n-k r ola b b ve da ı yurdlayanuñ ki miz cı ıssı ola ²¹uf netleri ço ola u meskeni da ı çu ur ola ve eger bu

[125a]

¹ İlyle boryaz arafı dutulmı olsa ve deñiz ıble arafında olsa ²anuñ gibi yerde env astalı lar ve n ol ehrde ço ³ola b b ve da ı bir mesken ki r de ola y kükürd³⁰⁹ ma deni ⁴ve neft ma deni yanında ola vey yazlu³¹⁰ vey ı lu yer arasında ola ⁵ol yeruñ hav sı i tid l üzre ola ve da ı u meskenler ki a lar ⁶üstinde ola u ol a mesken o u ina ar u ola ⁷anuñ hav sı eyü ola ve demleri uvvetlü ola ve ömri uzun ve atı ⁸varlu ola ve bir mesken ki arı opra ola da deñiz andan ıra ⁹ola anuñ hav sı mu tedil ola ve bir ehr ki anuñ nih dı ¹⁰yaramaz onulmı ve bir kimesne

³⁰⁵ ol: metinde ola 124b/7

³⁰⁶ d yim: metinde yim 124b/8

³⁰⁷ ovalar: metinde uralar 124b/8

³⁰⁸ ya laya: metinde ya ıyla 124b/10

³⁰⁹ kükürd: metinde kükürde 125a/3

³¹⁰ yazlu: metinde sazlu 125a/4

dilese ki kendü evini ve meskenini eyü¹¹nih dila oya gerekdür ki evi **جود** ide ve hep evlerüñ apusın gün¹² o u ina ar u ide ve im l arafın açu oya ve böyle ide ki¹³evüñ içine güne üñ af [ı] gire ve evüñ sa fını yüksek ide ve¹⁴ apuların büyücek ide b b arı yunmazın biz geyinmek tenini aru ladur¹⁵ve deriyi atı ider yum a don geymek teni yum adur ve n zik ider¹⁶ebri im ket ndan ıssıdur ket n bezi panbu bezinden ovu dur ve kür-¹⁷klüsün evvel bah r ve az n va tlarında sanca bile a sam geyile¹⁸deñiz uyına girmek yunma a ları ditreyene ve f lıce ve çıbanları¹⁹olanlara ve ısıtma olana ve nı r [s]e bal amdan ola bunlara yetdür²⁰ve eger atlu uya uz atup aynadalar vey güne de oyalar ura²¹deñiz uyına girmek adar f idesi ola ve kükürlü ulara girmek

[125b]

¹bögreginde ve avu nda yarası olan ki iye müf ddür ve uyuza ve gicige²ve ısıtmaya ve f lıce ve bal am ve sevd y illetlere müf ddür ve eger altmı dirhem³kükürdi bir beze ba layup ve on sekiz va ıyye uyıla aynadalar her va ıyye-⁴si dört yüz dirhem **جايينه** birez mi d r eksilince andan oñra sürüp⁵kükürlü uyuñ f idesin vire b b d yim içi içmek ish l getirür⁶b b bulanu u içmek avu da bögrekde a bitürür b b ılıca u⁷içmek ma adda süst eyler ve gönül döndürür ve a mı ma de üzerine⁸getürür b b atı ı u ma deyi ve ulunclu ki iye müf ddür ve yelleri⁹ a ıdur ve yılan armaldu ı gidere ve ma deyi yur ve n zleye ve m l ıly ya¹⁰ve göz a rısına müf ddür b b ovu u kim mu tedil ola cem a lara¹¹yarar ıssı ma deye güv ri yerine olur ıssı yürege ovu hav yerine olur¹²ve bu rı dim da ondurur likin bir ki inüñ bi mek m ddesi ola ziy n¹³eyler b b ırma uyıyla uyu uyın ikisin bir yerde içmeyeler b b¹⁴yaramaz ular ı l a getürmek budur ki yaramaz uyi opra la arı durup¹⁵çal ayalar ve aynadalar ve süzmeyeler ol da ı va[r]dur al ž uları ar bla¹⁶vey o anla içeler ve r uları sirkeyle içeler dimi lerdür ki cem¹⁷mu lif ulara tiry o andur a kim sirkeyle avrılmı t r¹⁸ola ve da ı ol yerde kim u az ola ve r[ ]zg rı atı ıssı ola¹⁹ uyi sirkeyle arı durup içeler u alı ı gide b b ço ar b²⁰içmek her g h ço ço içseler urudur ki ar b içmek ortasında²¹mün c tla hel k ola z r t zcek anla arı ı hep end mlaruñ amarları

[126a]

¹ciger gibi öyken gibi yürek gibi olu olur der I hel k olur b b ²bednusuñ arnında bulunan a ba la mi d rıdur eger uya bira salar ³udan içseler usuzlu ı giderür b b ularuñ eyüsi ya mur uyıdur ⁴ u[ ] ki yay fa lında ola amm yıldırımli ve yellü bulutlardan olan ⁵ya mur uyi yaramazdur v za ve gögse yaramazdur ar ve olu uyi yaramaz- ⁶dur ve urur ular da ı yaramazdur içmemek gerek ala istis ⁷verem ve bev sir il ider ve demür ma denine u rayan ular içi av ⁸ider ve ma de sustlu ın giderür ve çaba ziy de ider buz uyi siñir ⁹a rısına ve veremlere yaramazdur amm [i]sh l getürür ma de mu kem ider ¹⁰amm da ı ararları ço dur b b bulanu u içmek avu da a ¹¹bitürür gerekdür ki üzerine ya lu nesnelere ve elv lar yeyeler b b a- ¹²reketden oñra ve ulu yemi ler yedükden- oñra ve cim dan- oñra ve amm mdan ¹³çı up u içmek ve ovu nesne içmek yavuzdur b b areket eylemek ¹⁴tedb r budur ki areket ol va t ideler ki id tam m ola ha m³¹¹ olmu ¹⁵ola pes ol va t i tid lile areket eylemek bedeni af f eyler i tih yı ¹⁶açar ve beñzi ızıl eyler amm ço areket eylemek ziy ndur uvveti s ı ¹⁷eyler a yı af f eyler ve da ı d yim oturup areket etmemek bal amı ¹⁸arturur yaramazdur ve da ı or ma ve u alenmek gevdeyi ovidur b b ¹⁹ço uyuma atı arardur bedeni dim ı a l eyler a lı becid ²⁰ve a m³¹² ha m³¹³ etmez ve gündüz uy usı yavuzdur beñzi arardur ²¹ılanı künd ider ve da ı enez ider k hil ider ve n zleyi ve bal amı

[126b]

¹arturur i tih yı keser ve ihni künd ider amm bir ki i gündüz uyuma ² det idinse vey ayrı nesneyi det idinse bir kezden terk etmek ³gerekdür belki teder cle terk etmek gerekdür b b amm ma girmek uyuzı ⁴giderür ve çıbana müf ddür ve uy u getürür ve unutsa[ ]ı ı gidere amm a nuñ ⁵ve dükelisin a f eyler ve süst eyler i i cer atlardan açar ⁶ ovu a ve to me ziy n ider ve amm mda ço oturma a y getürür ⁷ve afa n getürür ve gönli u alu eyler cim ve a m i tih sın keser ⁸ve yerden çı an ıssı ulara girmek fa al tı ta l l³¹⁴ ider bal amı ezer ⁹uyuzı gicigi giderür ve kötürümlüğe müf ddür b b amm muñ eyüsi oldur ki ¹⁰büny d eksi ve içi giñ ola

³¹¹ ha m: metinde hażm 126a/14

³¹² a m: metinde a m 126a/20

³¹³ ha m: metinde hażm 126a/20

³¹⁴ ta l l: metinde ta l l 126b/8

ve ubbesi yüksek ola ve uyu mu tedil ¹¹ola ne acla ne o la girmeye miy ne gire derleyinceye otura derlemek ¹²derinün altında ı illetleri çı arur ve amm mdan çı an ovu u içmeye ¹³ atı arardur³¹⁵ bir aç uva dan yeye ba deh bir iki ade ³¹⁶ ar b- ı andal ve ¹⁴ ar b-ı umm içe da ı bir iki s at uyuya miz cı müsta m ola ve ba deh kükürd³¹⁷ ¹⁵p rlere müf ddür likin yigitlere o lancu lara yaramazdur b b uy usuz- ¹⁶ı dim u klu ndan olur beden süst olur ve yedügi a m ¹⁷semüz gevdesinün fi li bir dürlü da ı olur beñzi ararur ifr ¹⁸delülüge del let ider b b cim a m ma dede ha m³¹⁸ oldu dan- oñra ¹⁹ideler müd m ehvet av ve men atı ço olıncaya etmeyeler eyü cim uñ ²⁰ al meti oldur ki cim dan oñra iffet il ola uy u gele ²¹gönli fera ola u a a ima ı sevd y f sid fikrleri z yil

[127a]

¹eyler amm cet olmayıca cim etmek yaramazdur ba çizginmek göz ² ararma ³¹⁹ gevde a l olma ve ya i mek ve diz ve bil a rısın ³getürür ve ço cim etmek uvveti s ı ider ve yüregi a f eyler ⁴ afa n getürür a ı kirpügi az eyler ve da ı acla y usuzla y o- ⁵ la y amm m içinde y an alma dan y müşhil içmekden y atı u ma dan ⁶ oñra y b yy if geldükde y ar ası cet olup cim etmek ⁷yavuzdur a er etmek gerekdür ve arı avrat ve küçük ızcu aza y ⁸ço zam ndan cim [o]lmamı avrata y ayru avrata y ı ır avrata ⁹y beñzi ızıl o lana y çirk n avrata y gönli istemedügi kimseye ¹⁰cim etmek yaramazdur a f eyler ve yı avrata y lo u a cim etmek ¹¹yavuzdur a er ide ve ol cim dan o an o lan mecn ndur ve cim da ¹² avrat erün üstine çı ma mu aradur sa ınma gerek ve cal ¹³urma yavuzdur erligi a f ve u a arturur

b b110 ba ı e ribeler³²⁰ ¹⁴ve mü elle leri bildürür

b b sikencüb l-i s de afr v ki iye n fi dür ¹⁵süddelerin açar usuzlu ı giderür me el birez ekeri istedügi adar ¹⁶ço vey d ne ise bir tencereye oyup birez üzerine eyü sirke ¹⁷ oyup arı dura ve birez cül b atalar y d u atalar arı duralar ¹⁸ aynadup

³¹⁵ arardur: metinde zarardur 126b/13

³¹⁶ ade : metinde ad 126b/13

³¹⁷ kükürd: metinde kükürde 126b/14

³¹⁸ ha m: metinde hażm 126b/18

³¹⁹ ararma : metinde araruma 127a/2

³²⁰ e ribeler: metinde 127a/13

kefin alalar ve odı³²¹ atı idemeyeler arı du[rup] dadın göreler¹⁹ cet olursa da ı
sirke atalar eger eyü ise ıv ma getürelər andan²⁰çı arup a layalar ba ı bal am
ki ide asel ile bi üreler her ki iye²¹miz cına göre kimine ek i ideler ve kimine miz ca
göre kimine ek i

[127b]

¹ideler ve kimine sirkeyi az oya atı ek i olmaya eger u yerine g v-zeb n² uyn
atup bi ürseler sevd yı ek ide yet müf ddür u ki³ afr dan göyünmi
sevd larla da ı sirkeye vezn oya[ma]du umuza³²² sebeb⁴oldur ki sirke dürlü dürlü
olur t z olur yum a olur eyle olsa⁵veznle oyma rast gelmez böyle darı bi ürmek
سندرية s ndur⁶b b ar b-ı limon ıssı ve a f ma delü ki iye muv fı dur u ma ıla
⁷ve ar rete müf ddür me el üç yüz dirhem ekeri ezüp yumurdayı a ın⁸ atup det
üzre kefin alup p k ideler andan ıv ma getürüp⁹cev ri ıv mına gele ba deh elli
dirhem süzülmi limon uyn bu ıv ma¹⁰gelmi eker azacu od üzerinde yap yap
yedürelər eger birez gül b ol¹¹ eker ile aynadup ıv ma getürürlerse³²³ rev dur
yürece ziy de vire ve¹²limon uyn ekere yedürürken kömür odı üzerinde zer³²⁴
ideler öyle¹³kim aynamaya uyi yo olup hav ya gide ar b-ı limon ıv ma gele
ba deh¹⁴endürelər cet va tında on be adarı ezüp içürelər amm eksi ina-¹⁵laruñ
pi ürmek a ınalar oda çaldurmayalar kömür üzerinde bi üreler¹⁶ba ır apda
bi üreler ve ar b-ı limondan eyü a mükerrer eker gerekdür b b¹⁷m ü'l- asel b b
m ü'l- asel budur ki bir va ıyye eyü a asel be va ıyye¹⁸ uyıla aynadup kefin
alalar ve birez döğülmi [d] rç n ve anisun ve r zy ne¹⁹beze oyup balla aynadalar
b nef i ola mer b³²⁵ ki iye bir mefl ceye²⁰ve bal amı ço ki iye müf ddür isti m l
ide b b iffet-i cül b bey nıdur²¹yüz dirhem eker üç yüz dirhem gül b aynadalar
kefin alup ıv ma getürelər

³²¹ odı: metinde اوای 127a/18

³²² oyamadu umıza: metinde oyadu umıza 127b/3

³²³ getürürlerse: metinde getürelərse 127b/11

³²⁴ zer: metinde azar 127b/12

³²⁵ mer b: metinde ber b 127b/19

[128a]

¹ba deh ovu uyıla ezüp içeler müf ddür bir dürlü cül b da ı budur ²evvel ekeri bir mi d r uyıla ezüp aynadalar ıv ma gele üç eker ³adarı u oyalar andan ıv ma getüreler b b ar b-ı mersin budur ⁴bir aç dürlü bi er ish le ögürüğe ve an gidene ve za r ki Türk çe z r ⁵dirler bunlara müf ddür ve ma deye ve yürege uvvet virür usuzlu ın giderür ⁶ve müferri dür erbetler içinde an atlu ar b-ı mersindür hem atlulu ı ⁷var hem atlulu ı sebebine öksürüğe müf ddür kekriligi ish l keser ve me neye ⁸nef i vardır erbetlerde h ç erbet yo dur ki ish lle³²⁶ öksürüğe ⁹müf d ola ala mersin ar b[ı] ve a ar bıdur me el mersin ar bı ¹⁰budur mersin yemi inden elli dirhem alup n m-k ft[e] ögüp uyıla ı ladup ¹¹ba deh aynadalar bi üreler andan mu kem bizden süzeler iki dirhem eker ¹²atalar ıv ma getüreler erbeti on be dirhem isti m l oluna b b ¹³Y suf yye dirler bir mü el[le]dür bir dürlü mü el[le]dür üç çölmek bi ürüp süzülmi ¹⁴çölmek u atup aynadalar üç ba dan ikisin ki niçeye dek eger d ger ¹⁵bir mi d r ıssı eyler da ı ata bu uyi t zrek gidere mü elle den bu la flerüñ ¹⁶olur a ret-i Eb Y suf için ra . [ra ıyall hu anhu] eylemi lerdür iki çölmek uyi ¹⁷üç çölmek reye atıca dükeli recüğün dutar anuñçun-kim ek er ¹⁸redür eger a üzümüñ resi da ı yegdür eger h ç ıssı otlar atılmazsa ¹⁹ocaya da ı yegdür yarar ola ala ba ı ma desi ki iye ı güninde ²⁰ıssı atma yeg ola sa ızlu küpe a larsa eyü ola ve a zın ²¹açu omayalar o usı çı maya bal cül bın sa ızlu küpde oyıca

[128b]

¹kim [bir] aç gün dura am r gibi olur f ide eyler a mı ha m³²⁷ ider eger ıssı otlar ²atalar yegrek ola iki çölmek bal cül bına bir çölmek re atalar ve amel ³atalar aynadup oñra çı arup bir aba oyalar isti m l ideler b ⁴ider menfa ati ola uy u getüre il cı yemek ha m³²⁸ itdüre b b i tih ⁵getürür ve sidük yolın i ledür ve atı ovu ayrulu lara nef i vardır an at ⁶budur bir ölçek bal iki ölçek u arı duralar kim üç ba dan bir ba ı ⁷ala andan endüreler köpüğün alalar ma ak aranfil d rç n za fer n ⁸ ararınca döğüp oñ aynamasında bala ata ba deh çı arup bir küpçüğe ⁹oyalar gerek oldu ça üsküreye oyup ovu uyıla ezeler cül b ¹⁰ile ata içeler ve

³²⁶ ish lle: metinde اسهال 128a/8

³²⁷ metinde: hażm 128b/1

³²⁸ metinde: hażm 128b/4

oca ki iler miz cına muv fî dur b b mü elle budur ¹¹atlu üzümüñ resin alup
süzeler p kola birez ardala ata ¹²ba ılar h ç ardal omazlar re iken kim mü elle
atmaya ura mü elle ideler ¹³oca da azan içinde ol- adar aynaya üç ba ından
bir ba ı ala andan ¹⁴oñra yigirmi elüden bir elüsince güci yeten eker atalar güci
yetmeyen bal ¹⁵ata tekr r aynadalar t kim iv ma gele andan sırça küpe oyalar
ura ¹⁶cet va tında bir a u ıla üç a u u atalar ezüp içeler gül bla ¹⁷da ı ata
süci menfa atdur yegrek ola da ı menfa at isterlerse ma ak ¹⁸za fer n sünbül
zenceb l cevz-i bev v aranfil d-ı Hind her birinden ¹⁹birer dirhem döğeler beze
ba layalar aynada bira alar aynamaya azanı otdan ²⁰endürelere ol bezi içine so alar
arı duralar edviyenüñ uvveti anda ²¹ala oca ki iye bunuñ f idesi ço dur b b
mu ardal b

[129a]

¹n fi dür ale'l- u ki ocaya yet n fi dür mu kem süzülmi re ²küpe oyalar
andan ardalı yum a döğeler bir beze ba layalar kim büyük ³giñ bez ola ol re ile
ardalı bir aç kerre ovalar güci re çı a ⁴ol bezüñ içine bir a oyalar ki bata ol bezi
a a oyalar köpük ⁵ortasında ura ol ardalı re içinde bir aç kez ovala kim ⁶ardaluñ
güci çı a reye ve ol aynayup köpüğün bira maz mu ardal ⁷olur bu ara üzüm
uyından az uvvetdür azmaz b b ar b-ı r sen ⁸ki anduz ar bıdur u'n-nefese ve
a ulu c navar o du ina müf ddür ve ⁹ay ı yürüdür u ayı giderür ve yelleri a ıdur
ve nefes fera ³²⁹eyleye ve yürege ¹⁰uvvet vire ve süddeleri açar m l ly ya ve yan
ba ı a rısına f ide ¹¹ide amm ço isti m l etmeyeler g h g h içeler eger ı up uyın
ar[ ]b ¹²idüp içelerse de c yizdür eger bi ürüp uyın içseler c yizdür ¹³b b cev- b
budur b rid ü ra bdur f idesi budur ki süm melere ¹⁴eyüdür miz cı ovudur ıl ları
bi ürür bevli idr r [i]der afr yı ¹⁵a ıder uy u getirür öksürüğe müf ddür dim ı
tert b ider bu rı dim a ¹⁶çı ma a omaz amm içi ovu ki iye ziy n ider arpa ve
bu day döğer ¹⁷gibi döğeler abu ı oyula andan çölmege oyup içine on be arpa
¹⁸adarı u oyalar aynaya t uyuñ be ba ından bir ba ı alınca ¹⁹aynaya andan
süzeler uyın astalara içürelere n fi dür b b ²⁰bal amı afr yı def ider anisun 40
üzerlik 40 çörek otı 40 gül ya ı ²¹amaseye [er]ügi 50 bunları iki yüz dirhem uyıla
aynada üç ba ından

³²⁹ fer : metinde bera 129a/9

[129b]

¹bir ba ı alınca ba deh elli dirhem eker ile tekr r aynada tam m üç mu l b ²olur
b b cül bdur bal uyu ki cül bdur ıssıdur uvvet virür ve a m ³i tih sın getirür ve
sidük yolın açar bir üsküre bal iki üsküre ⁴ u fi'l-cümle bir bal iki udur al idüp
aynada öyle-ki üç ba ından ⁵bir ba ı ala ba deh oca da çı arup köpüğün alalar
andan ma ak ⁶ve aranfil [ve] d rç n ve za fer n dögeler da ı oñ aynamasında
atalar ⁷andan bir küpe oyalar gerek oldu ça erbet idüp içeler yet ⁸muv fı dur
zeb nlaruñ b bıdur b b ar b-ı tuff u ma a ve gönül dö- ⁹nmege ve inç iru a
eyüdür def ider atlu ek i en r uyu ve biber ve [bir] utam ¹⁰tuff aynadalar andan
süzeler bir rı l uyuına iki rı l eker atalar da ı ¹¹ iv ma getirüp isti m l ideler eyüdür
b b ar b-ı andal yüregi uvvetlendürür ¹²ve gögüs renclerine ve a lı ıfzına
müf ddür pes gerekdür opılanmı a ¹³ andal ket n bezine oyalar andan uyıla
aynadalar eker iv ma getüreler ¹⁴b b ar bü'd-d t t ar b[ı] un a eyüdür cüz
rı l t³³⁰ ¹⁵ uyu üç rı l eker ile iv ma getüreler b b [si]kengüb n-i buz r afr yı
¹⁶keser ısıtmaya müf ddür ve usuzlu ı gidere cigeri ovudur an at budur ki ek i
¹⁷en r uyu üç rı l ve biber ki birer rı l ve eker iki rı l iv ma getüre b b ¹⁸m ü'l-cübn
göyünmi il ları ve sevd yı ish l ider ve ba arsu ları ¹⁹ur u kim eftimun ve
ıy r enbe atup içeler b b lu -ı ıy r enbe ²⁰ afr yı sürer tely n ider ıssiligi sürer
ma de p k ider ıy r enberi ²¹ uyıla ezeler bir rı l uya buçu rı l eker atalar al ž
olinca b b

[130a]

¹rubbü'r-rumm n usuzlu ı keser ısıtmayı giderür an atı budur ek i en r uyu
² aynadalar bir ba ı ala ve birez tuff atalar andan eker ile a de gele ³b b nev -
i d ger m ü'l- asel bir üsküre nef s asele dört üsküre ⁴ u atalar aynadup yumurda
a ıyla kefin aldu dan sa ız ve d rç n ⁵ve aranfil ve ki n c iki er dirhem atup sa
idüp t uyu gedüp bal ⁶ aldu da yap yap cüz [ ] odıla aynadu dan- oñra endürüp u
atup ⁷bir sırçalı apda a layalar³³¹ cet va tında erbet idüp içeler b³³² ⁸nef i ola
b b ara ba lunuñ çiçeğin alup artalar ba deh aru ol- adar ⁹ aseli kömür üzerinde
aynadalar da ı oca dan endürüp birez ovuya ¹⁰kefin alalar da ı girü kömür odıyla

³³⁰ t: metinde ura 129b/14

³³¹ a layalar: metinde a ayalar 130a/7

³³² b: metinde b 130a/8

üzerinde yap yap aynada- ¹¹lar ba deh çiçeğin asele oyalar arı duralar yap yap aynadalar mu kem ¹² ıv mın bula ba deh çı arup bir sırçalı apda ifz ideler evvel ¹³bah rda ve ı da eyüdür eger yazın atı ıssılarda yerse bir pay ¹⁴gülbe eker ve iki pay ara ba lu arı durup yeye b n fi dür amm ovu da ¹⁵ f yeye üç dört gün yeye oñra iki üç gün yeye oñra girü ¹⁶yeye eger ara ba lu tem z degülse uyıla uyular andan asele arı- ¹⁷ durup ıv m vireler

b b111 müfred t-ı edviyenün ıyyetlerin bildürür

¹⁸b b d r-ı fülful ıssıdur ve urıdur ba rı ovu ıl lardan arıdur ¹⁹ve f lice ve la ve ve end m sustlu ına eyüdür gidere ve yelleri sürer ²⁰çı arur siñ[dü]ricidür ve uvvet virür ve men ziy de ider amm ço ı ba ²¹a rıdur ı l ı am ladur³³³ b b d rç n ıssıdur urıdur müferri -

[130b]

¹dür öyken a rısın giderür istis ya eyüdür dim ı ıl lardan arıdur ²bal ama ısıtmaya müf ddür ve yüz renginün arulu ın giderür ve dim v ye ³eyüdür ve gevdeyi ısı dutar ve süddeyi açar ve ma deye uvvet virür ve a reb o sa ⁴enc rile yeyeler eyler ve göze çekerlerse müf ddür b b emlec uzdur ⁵ıssıdur ve urıdur ve bal amı arıdur eti asını eyler da ı ıyyetleri ço dur ⁶b b za fer n müferri dür ma deye uvvet virür ve ala a rısına ve yürek ⁷a rısına n fi dür ve bil a rısına ki ovu dan ola giderür ve cim ⁸ rz sın getirür ve bal am uf netinde ı l ider ve içgüye uvvet virür ⁹ve yüzün rengin eyler ve göze cil virür ve yürece uvvet virür ve ¹⁰uy u getirür ve sidük yolın açar ve anuñ yemesi buçu dirhemden bir dirheme ¹¹degindür artu yerlerse ziy n eyler ı l ı anisunıladur b b zenceb l ¹²müf ddür ıssıdur urudur f lice ovu lu dan ya lı dan olan renclere ¹³müf ddür eger anı balıla atup yerlerse ne kim dim da süddesi varısa ¹⁴cem olmu bal am ve sevd yı gidere ve end m sustlu ın berkidür ve yeli ¹⁵giderür ve fehmi t z ider ve gözi r en ider ve a mı siñdürür ve cim ¹⁶ rz sın getirür a ki zenceb l bur de iderler anuñ ço nef i ¹⁷vardur b b e ek südi yavuz ayrulu lara müf ddür silden gibi ¹⁸cü m gibi buña beñzer ayrulu lara müf ddür ükelü sevd lardan ol ¹⁹t z sekiz f idesi belürür b b at

³³³ am ladur: metinde zam ladur 130a/21

südi ay ı sür[er] ve sidügi ²⁰yolu ba lansa içüreler ve arını yum adur ve eski öksürügi giderür b b ²¹deve südin içdükde arın ba lar amm girü açılır ve devenün

[131a]

¹ a ın südine atup içürseler istis ya müf ddür cü m ve sil ve ²dı isti m l oluna n fi b b ma m d[e] ki sa muniyadur ıssıdur urudur afr yı ³end mlardan sürer ve gevdeyi av eyler saçı sa alı dökülmi e ve ⁴yara n rencine müf ddür³³⁴ ve bir ıra ³³⁵ andan buçu dirhem[e] degin içeler ve bu ⁵öldürücü otlardandır artu yerse ma deyi çeker yürege ziy n ider ⁶ı l ı ke re ve ni sta ve anisundur ve ayrıran yo urd ve um u- ⁷yıdur b b misk ıssıdur urudur misk-i li dim ı av eyler ve ⁸göze uvvet virür ve gönli d eyler ve yüregi perkidür ve ditremesin giderür ⁹ve sevd dan olan a[y]rulu lara aź m n fi eger o ulasalar yarlu ve ¹⁰ya miz clu ki ilere müf ddür³³⁶ bal amı giderür ve asu a rısı-ki ovu dan ¹¹ola giderür tiry kdur amm ıssı dim lu ki iye o usı ziy n eyler ¹²ı l ı k f rıladur b b na na ıssıdur urudur ma deye uvvet virür ¹³ve fer da ı urdı ırar ve cim ehvetin getirür ve bal am ıl ları arıdur ¹⁴ve men yi arturur ve h im ve yelleri sürer ve anuñ yegregi oldur ki gö- ¹⁵igede urudalar ve anı döğüp uyın içse içinden an geleni ba lar ¹⁶ve anı içenün inç ır ı giderür ve yara n rencine da ı n fi dür amm ço ¹⁷yeseler gıcik getirür ı l ı kerefesdür b b n l fer ovu dur ya- ¹⁸dur ba a rısına ve uluñ a rısına kim ıssıdan ola müf ddür³³⁷ ve ¹⁹bal amları ba dan arıdur ve bunuñ o usı ıssıdan ola ba a rısın s kin ²⁰ider b b rufadan yumurda yemek eyüdür uvvet virür amm d yim yemek yara- ²¹mazdur atı ab ider ve ulunc getirür ve to me eyler ve arnında a bitürür

[131b]

¹anuñ ardınca zenceb l çeynemek gerekdür b b s rınc n ıssıdur ²urıdur bendek eler a rısına ve nı r se a ı vardur cim ehvetin ³getürür ve yeli gevdeden sürer ve end mları av utar ve la ve ⁴ve f lice ve sevd dan olan ayrulu lara f yide ider ve eski ⁵za metleri oñuldur ve aya a rısına urıca giderür u ki ⁶zenceb l ve kevenle buçu dirhem in yeye b b m st ki yo urtdur ıssı ⁷ma delü ki iye muv fı dur yegregi

³³⁴ müf ddür: metinde müfitdür 131a/4

³³⁵ ıra : metinde ır d 131a/4

³³⁶ müf ddür: metinde müfitdür 131a/10

³³⁷ müf ddür: metinde müfitdür 131a/18

oldur ki a la yeye andan semüz⁸etlü bi mi ola üzerine tuff açmı ola ve eger öyle⁹yerlerse sarımsa atup yeyeler ba deh atlu nesnelere yeye ve zenceb l¹⁰çeyneyeler ve ek i yemi lerdən a inalar fi'l-cümle yenicek olursa¹¹b r az yeyeler ve cim dan oñra ve derlemi ler yemeyeler ziy n ider¹²b b kimm n ıssıdur urıdur ma denüñ ba arsu uñ süddesin açar¹³eger anı bir aç kez balıla yerlerse istis ya ve f lıce ve la ve rencine¹⁴[nef i] vardır ve men ye müf ddür³³⁸ ve bögrek ovu lu in gede ve yeli bitürür¹⁵ve bedeni ıssı ider amm ço yemek ziy n eyler arnını a rıdur ı l ı¹⁶ke [re] iledür b b günlük ıssıdur urıdur ıfza yavla f yide¹⁷ider fehmi arturur ihni av ide[r] da ı ço ası vardır¹⁸amm anı ço yemek öykene za met eyler ve an utar ve ba a rıdur¹⁹eger sirkeyle y uciyla andan ço iğerlerse yaramazdur öldürür²⁰anuñ ı l ı azar arıslıdur(?) b b adef kim P rşça se b²¹ Arabça ficen dirler ıssıdur urıdur f lıce rencine ve bendek eler

[132a]

¹a rısına ve aya a rısına müf ddür³³⁹ ve end m sustlu in giderür ve ma de²yelleri sürer üç dirhem in i e ileteler ve anuñ atma ı unt yapra ndan³yegrekdür ol cim ehvetin z yil eyler ve göze ziy nı var ı l ı⁴anisunladur ve isti m l idicek anuñ b st n si gerekdür ve ol-kim⁵yab ndan yeter ve u ya ar[ur] yerlerde olur ol yinmez demi öldürür ve ade-⁶füñ to m[ı] ovura yelleri sür[er] aya a rısın giderür ve ovu ayru-⁷lu lara n fi dür anuñ adrı vehmdür b b lis nü' - evr ya in⁸müferri dür gönli açar yürek a rısına ve yürek ditremesine yet müf ddür⁹ne kim sevd y ayrulu lar var ise anda müf ddür ve öksürügi giderür¹⁰eker bi ürüp yeyeler ve gözi yum adur ve anuñ erbeti iki dirhemdür¹¹b b eger afy n dilini gölgede urudup dögseler bal ile dillü ve yavuz¹²avrata yedürseler yava ola b b ya mur ya arken yu aruda ikr¹³olundı b b incü aru olsa limon uyıyla ve ni dir cla¹⁴bir p k bez içine orsañ a ola vey d avu a vey aza¹⁵yedürseñ ba deh avu bo azlayup çı arasın yet a ola¹⁶b b her kim çig o anı ço yese ba a rısın ve a a¹⁷a rısın getüre ve gözlerin da ı ararda ve sev d rencin belürde ve bal amı¹⁸da ı ma desinde cem ide b b her kim nergisi döğüp avu ina ba lasa¹⁹hergiz³⁴⁰ usuzlu aña k r ılmaya b b ek m C l n s eydür her kim²⁰s r(?) yese üzerine uçı

³³⁸ müf ddür: metinde müfitdür 131b/14

³³⁹ müf ddür: metinde müfitdür 132a/1

³⁴⁰ hergiz: metinde herkese 132a/19

içse aya ı büküle ve siñiri büzüle b b ²¹her kim bir gün içinde balı ile t ze s r(?) yese
ve amm ma girse

[132b]

¹nı r s renci ž hir ola b b us amdus süddeleri açar gözi ²cil landurur ve dim ı arıdur
ve gögsi a rısına be- yet müf ddür³⁴¹ eger ³üç dirhem in sirkengüb nle içseler sevd yı
ve bal amı ish l ider ve ar ayı ⁴ve m l ly yı giderür eger be dirhem iki dirhem
ke re ile arı durup ⁵isti m l etseler dim ı be- yet ten ıye idüp arıda ba ı ükem
eydür ⁶bir dirhem us amdus bal ile arı durup buruna amzursalar be- yet ⁷ten ıye
ide ve murabb sın yeseler fera eyleye ve albi av ide eger çiçeginden ⁸bal ile eker
ile murabb eyleseler bah rda yeseler nefesi fera eyleye ⁹ve sevd ları gede ve il
çı ar ve a u içse ve sevd ları gidere ¹⁰b b emlec ası ço dur yazılmadı likin bir
ası budur ki ¹¹be dirhem in dögüp ber ber eker ata andan b dem ya ıyla ab
idüp ¹²günde be dirhem in ılıça uyıla içseler gözi n rlandura ve a fın ¹³gidere ve iç
a rısına f yide ide ve n ıra f yide ide u ki ¹⁴bal amı ve sevd yı ish l ide ve
bunuñ murabb sı ihni av ider ¹⁵i tih getirür ve ço f yidesi vardır ve ar bı da
müf ddür³⁴² ¹⁶b b o anı o ulama m yelinüñ ararın def ider b b ¹⁷avunı ço
yemek ısıtma il ider z r afr ya utar gerekdür ki ¹⁸yedükden oñra üzerine eski
sir[ke]ngüb n içeler ve birezcük b b ¹⁹yüzine eline a yanına yatmaya t ha m olınca
degin eger bundan ²⁰oñra ha m olmasa oru uyın en r uyın içe eger acla avun
²¹yeyüp yatsa üzerine nesne içmese ısıtma utar ve da ı a ınalar ki

[133a]

¹avun üzerine piy z yemeyeler eger avun to mı yese avu da olan a ları ²a ıda ve
avunı ço yese to me olur ve ma dede nice il lar belürür ma deyi ³burar hem n
t zcek u ma [gerekdür] b b az eti yemek geç ha m ider ⁴ve azuñ cigeri be- yet
le olur b b ı r eti al ž an il ⁵ider amm i i leye eyüdür eger epsem oturursa
sevd v ki ilerdür sere- ⁶n ve cü m ve rıb ısıtmasın ve dürlü te v ler ve istis
za metin getirür ⁷ve ala ı büyüde b b çünd-i b [de]ster unduz yasıdur ası
⁸ço dur te e[nnü]ce ve siñirler a rısına n fi dür b b ad d demürdür açan ⁹demüri

³⁴¹ müf ddür: metinde müfitdür 132b/2

³⁴² müf ddür: metinde müfitdür 132b/13

ızdursalar uya yatarsalar ol uyu içseler eski ¹⁰ish li ve ba arsu çıbanlarına f yide ide b b gö[ge]rçin eti bögrege ¹¹müf ddür³⁴³ ve men yi anı ziy de ider anacı yavrusından yegdür b b ¹²eger bu dayı çeyne[y]üp it ı ırdı ı yere ursalar müf ddür³⁴⁴ b b ¹³yum a bu day etmegi yeyeler eyüdü t z ha m olur semse etmegi ¹⁴ço yemek bögrekde cigerde südd[e] eyler b b u yetü' - a leb dilkü ¹⁵a a ıdur eger eliyle utsa cim av ide eger içse yet av ¹⁶ider sa an r uvveti gibi uvveti olur ızıl yapra ları olur anuñ ¹⁷da ı bir dürlü ıyyetleri olur b b kedüyi d yim yanına alma demi ¹⁸aru ladur b b eger uz balı yese üzerine bal erbeti içe žararı ¹⁹def ider b b mercimegi d yim yese gözde perde eyleye ma dede ba- ²⁰ arsu da yel eyleye ve ab ider siñirlere öykene ba a yaramazdur da ı ²¹ço ararı vardur pi ürürlerse mekesiz yemeyeler eger ço yerlerse

[133b]

¹rencin getirür ve atı i ler ide ve ad alar ide eger sirkeyle ve oru ²uyıyla bi ürseler an alebesin gidere ve eger bal ile arı durup ³yeseler y rb sın içeler istis ya müf ddür³⁴⁵ eger rb sıyla ar ara ⁴etseler un a f yide ide b b me h rdur semüz ki ileri aru ladur ⁵ve afa na f yide ve istis ya ve ciger a rısına müf ddür³⁴⁶ eger iki dirhem in ⁶on iki dirhem sirkeyle ab la içseler süddeleri açar a ya ⁷uvvet virür eger yusalar isti m l etseler f yide ide ve yumasınıñ ⁸ an atı budur çöplerin arıdalar bir hav nda oyup zer vend ve da ı ⁹aynamı u dökeler andan sa idüp süzeler ı alar ıflın³⁴⁷ ¹⁰yab na atalar ve ol uyu oyalar t uruluncaya degin ura andan ¹¹uyı süzüp dibine çökenini alup gölgede urudalar andan bir sırça ¹²aba oyup isti m l ideler ikr ola f yidelü ola böyle üç ¹³bölükden iki bölük r venddür ve yarusı adar asarundur iki ¹⁴bölüğü adar eb [ ]rdür b b limon me h rdur ma de av ider ve i tih ¹⁵getürür a ız o usın giderür ki i geñirmegi ı l ider albi ¹⁶av yaramaz ıl ları eyü ider a rılar ararın def ider amm kendü ¹⁷geç ha m³⁴⁸ olur da ı aları ço dur ve ma denüñ ar retin def ider ¹⁸ve eski ısıtmalara ve ar b

³⁴³ müf ddür: metinde müfitdür 133a/11

³⁴⁴ müf ddür: metinde müfitdür 133a/12

³⁴⁵ müf ddür: metinde müfitdür 133b/3

³⁴⁶ müf ddür: metinde müfitdür 133b/5

³⁴⁷ ıflın: metinde 133b/9

³⁴⁸ ha m: metinde hazm 133b/17

za metine müf ddür³⁴⁹ eger ar ara etseler ve eger uyından¹⁹içseler afr yı a ider ve aralma ı giderür ve u ma ı ve gönül²⁰dönmeği ve ba a rısın gidere ve afa na müf ddür³⁵⁰ ve eger iki günde bir limon²¹ısıtmaya ve a ır astalı a müf ddür³⁵¹ b b m ü'l-verd gül uyıdur dim ı av

[134a]

¹ider afa nı giderür nefes fera ider usrları av ider açup² o ulasalar müf ddür³⁵² ma ma a etseler ve ba düylerine müf ddür³⁵³ eger göze dürtsele³ıssıdan olan a rısın def ider eger içseler a ırlı ı giderüp ve an⁴tükürmeğe müf ddür³⁵⁴ eger ba a dürtsele a rısın gidere eger içseler sa alı⁵t z a arda eger t zedin içseler ol ac yib³⁵⁵ ide b b mer a -n r⁶gice r en y dirler bir a dur ki andan ba ır çı ar eger göyündür-⁷seler ol vechle olur ki bir p resini bala baturalar oda oyalar ız-⁸ınca dura andan çı aralar yuyalar bala baturalar yene oya bir niçe kerre⁹böyle ide t içi a ı göyünince andan isti m l ideler va t¹⁰olur ki eflec yüregi yuyalar da ı göze sürme ideler gözde¹¹pası gidere ve atı i lerin bi ürür eger çam sa ızıyla bi ürüp¹²arı dursalar atı i ler ursalar yum ada eger çıbanlara ursalar¹³artu etlerin gidere eger t tiy etseler gözde olan iriñi ve¹⁴aru uyi ve gözi av eyleye b b egir n fi nesnedür isti m l¹⁵etseler y uyin içseler iç a rısına ve beñzi gözi eyü ve cim a¹⁶ve dil a ırlı ına ve baha a ve barasa ve te ennüce müf ddür³⁵⁶ ve uyin içseler¹⁷asu yarıldı ına ve ba arsu lar a rısına müf ddür³⁵⁷ bir niçe gün isti m l¹⁸ideler f yide ola bunuñ bedeli kimn ndur üç bölükden bir bölüğü¹⁹adar r vend-i Ç n dür b b va a kürk[i] yet ızdurucıdur²⁰ve cim a f yide ider cim rz sın getürür bögrege ar a²¹za metlerine müf ddür alu geyen bev ırdan em n olur b b

³⁴⁹ müf ddür: metinde müfitdür 133b/18

³⁵⁰ müf ddür: metinde müfitdür 133b/20

³⁵¹ müf ddür: metinde müfitdür 133b/21

³⁵² müf ddür: metinde müfitdür 134a/2

³⁵³ müf ddür: metinde müfitdür 134a/2

³⁵⁴ müf ddür: metinde müfitdür 134a/4

³⁵⁵ ac yib: metinde الجايب 134a/5

³⁵⁶ müf ddür: metinde müfitdür 134a/16

³⁵⁷ müf ddür: metinde müfitdür 134a/17

[134b]

¹pelin bildürü[r] aları ço dur biri budur ki pelin uyıla mürekkebe arı dur- ²salar ma v olmaya b b avu eti mu tedildür eyüdü v zı f ³eyler t z ha m olur ve avu uñ eyüsi yumurdlamamı ola ve or suñ ⁴eyüsi ötmemi ola b b ba piy z b riddür [ra] bdur bal amı arturur ⁵b b oz uzlu r u y bisdür³⁵⁸ gec ha m olur ma deye ziy n eyler ⁶bedeni av eyler afr yı arturur b b üzüm yel eyler ve semürdür men ye ⁷ziy n eyler afr yı arturur bir aç gün öyünüñ eyleyüp abın tükürüp ⁸yemek gerekdür b b ur[u] üzüm ma deye cigere uvvet virür amm miz cı ⁹ıssı olan ki inüñ anın göyündürür b b oz r u y bisdür ba ¹⁰a rıdur afr arturur b b findu yemek ba a rıdur afr arturur gec ¹¹ha m olur men yi ziy de ider öksürüg[e] eyüdü sūddeyi açar b b ¹²fısdı yemek eyüdü ma deye uvvet virür ciger sūddesin açar da ı ¹³f yidesi ço dur b b arpuz uyi afr yı a ider bal amı arturur ¹⁴usuzlu ı andurur b b b dilc n r u y bisdür yaramazdur sevd lar ¹⁵arturur ya dur göze ziy n anı göyündürür ı l ı atlu ya ıla ¹⁶s z nla bi ürmekdür b b opala b rid ü ra bdur atı al ždür ¹⁷sevd yı bal amı arturur yaramazdur mara getürür b b sülük afr yı ¹⁸a ider anı f ider uy u getürür b b isfana b ri[d] ü [ra] bdur³⁵⁹ ¹⁹yili bal amı ezer öksürüğe eyüdü bevlı idr r ider afr yı a ider ²⁰amm ciger ve ma deyi ovudur b b ki n c ma deden bu rı ba ina çı ma a ²¹omaz [ye]mesi gözi arardur göñli ar b ider men yi urudur b b al am

[135a]

¹b rid³⁶⁰ ü ra bdur ve ço ıd virür men yi arturur bevlı arıdur gözi ²av ider b b sarımsa ı r u y bisdür bal amı a ider yay ta l l ³ider anı göyündürür afr yı arturur gözde dim a ziy n ider ⁴lib bev ır [sarı]msa çig yemesindendür u[yı]la b b turb r u ⁵[y]bisdür ma denüñ bal amların a ider a mı ha m ider b b ⁶cev- b b riddür y bisdür ma m mlara eyüdü miz cı ovudur ıl ları ⁷bi ürür bevlı idr r ider afr yı a ider öksürüğe f yide ⁸ider afr yı a ider dim a tert b³⁶¹ ider bu rı dim a ⁹çı ma a omaz amm içi ovu ki iye ziy n ider yeli³⁶² arturur ¹⁰an atı budur ki arpayı dögüp abu in oyalar on be arpa ¹¹adarı u oyalar aynadalar t

³⁵⁸ y bisdür: metinde y bi dür 134b/5

³⁵⁹ ra bdur: metinde 134b/18

³⁶⁰ b rid: metinde rid 135a/1

³⁶¹ tert b: metinde ter b 135a/8

³⁶² yeli: metinde yayı 135a/9

kim uyuñ be ba ından bir ¹²ba ı ala andan süzüp uyın içüreler b b hendec
¹³afr yı sevd yı ish l ider uyuzı ve giçigi giderür ¹⁴bevli arıdur b b k bil ma deye
müf ddür³⁶³ ve yaramaz ıl ları çı arur ¹⁵azacu ish le eger d yim yeseler beñzi
gökçek ide ve gec ocalda ¹⁶usrları av ve ifz ziy de eyleye cü m rencine ve
ulunca ¹⁷ve istis ya ve ba a rısına ve ala a rısına müf ddür u ma ı ¹⁸ve gönül
dönmeği ve afa nı giderür bir ki i k bil den bir d ne ¹⁹çekirdeği çı mı çeynese t
eriyinçe ba deh yudsa buña müd vemet ²⁰etse ol ki i oçalmaya ve fera eyleye ve
di in dibin mu kem ide

[135b]

¹ve yaramaz anları gidere b b gül uyın uruya meyl ider dim ı ter- ²t b³⁶⁴ ider hem
ta f f ider ve bu rları def ider ve ıssı ba ³a rısına müf ddür b b benef e ovu dur
müleyyindür afr dan ⁴ve andan ba a rısın giderür ve uy u getirür ve dim uñ
ar retine ⁵ve yub setine müf ddür³⁶⁵ ve miz cı la f ider b b aranfil ıssıdur ⁶urıdur
ovu dur ve a f dim a müf ddür³⁶⁶ ve yürek ıy a³⁶⁷ ⁷mu avv dür ve ma de
uvvetlendürür ve göze u enmeği men ider ve ⁸dim da ovu dan olan emr ı
giderür b b sünbül ıssıdur ⁹urudur dim a uvvet virür ve ba ır yolların açar ve
bal amı ish l ¹⁰ider b b babadya ıssıdur urıdur siñirlere uvvet virür sevd y
¹¹a[y]rulu lara eyüdür anı aynadup uyına oturma gerek bögrekde ¹²a ı ta l l ider
b b besf yic ıssıdur ve urıdur ma de av ¹³eyler yelleri sürer end m sustlu ın giderür
üç dirhem rb ya ¹⁴atup yeseler sevd yı bal amı sürer edviye atarlarsa iki dirhem
¹⁵yeter b b demürhind ovu dur urıdur ish l ider ısıtmalara ¹⁶müf ddür u ma ı
usuzlu ı keser b b cevz-i bev ıssıdur urıdur ¹⁷yelleri sürer ma deye öykene av
utar i tih getirür a ız ousun ¹⁸eyler ve di ³⁶⁸etlerin bitürür berk eyler ve yelleri
sürer ¹⁹ve bögrekdeki³⁶⁹ a ı çı arur ve bögreği ıssı dutar oñulma lı ı ²⁰t z eyler b b
dü'l- a r ıssıdur urıdur bal amları gevdeden sürer ²¹ma deyi arıdur di a rısın
giderür end m sustlu ına müf ddür³⁷⁰

³⁶³ müf ddür: metinde müfitdür 135a/14

³⁶⁴ tert b: metinde ter b 135b/1-2

³⁶⁵ müf ddür: metinde müfitdür 135b/5

³⁶⁶ müf ddür: metinde müfitdür 135b/6

³⁶⁷ ıy : metinde ıy z 135b/6

³⁶⁸ di : metinde da 135b/18

³⁶⁹ bögrekdeki: metinde bögredeki 135b/19

³⁷⁰ müf ddür: metinde müfitdür 135b/21

[136a]

¹b b avlinc n ıssıdur urıdur bö[gre]klerüñ a rısına ulunca ve men arturur ²b b ma ak ıssıdur urudur ma deye uvvet virür ihni p k ider ish l ³getürür bal am[ı] sevd yı dim dan arıdur b b o la etinüñ³⁷¹ eyüsi ara ⁴o la ıssıdur a f olur atlu olur menfa atı ço dur ve et- ⁵lerüñ eyüsi oldur ki atı semüz duta atı arı ola oyun eti n fi dür ⁶dirhem sevd y ki iye n fi dür urr c eti eyüdür astalı dan al mı ⁷a flere n fi dür iki ab atı ab eyler avratın südin arturur ⁸keklik eti r u ra bdur men yi arturur t z ha m olur istis ya müf d³⁷²dür ⁹ve gevdeye uvvet virür ve ma deyi ıssı eyler gögercin eti r u ra bdur ¹⁰f lıce ve la ve ve end m sustlu ina eyüdür ovu miz clu ki iye ¹¹میز کل کی ایی ایدر [o]ru uyıyla ve ki n c uyıyla yemek ükeli ab ata ¹²muv fı dur serçe eti r u ra bdur men yi arturur ovu miz clu ¹³ki iye muv fı dur süglü[n] eti la fdür ve mu tedil[dür] [u]rr c etinden ¹⁴yegrek ola t z ha m olur dim ı f eyler ihni av eyler ¹⁵keçi eti yaramazdur sevd yı arturur ı r e[t]i b riddür y bisdür al ž- ¹⁶dür yaramazdur sevd getürür ve ıssı miz clu ki iye ve yara n olana ¹⁷yaz güninde yerlerse rev ola ulunclu ve sevd y mara lu ki iler ¹⁸yemeyeler ve ı r etin avun abu ıyla bi ürseler t zcek mu arr ola ¹⁹ve da ı ı r etin ço yeyen ki iye uyuz ve temregü ve cü m ve d - ²⁰ü'l-f l renci il ola geyik eti ıssıdur urıdur ulunca ve f lıce ²¹müf ddür³⁷³ miz cı ovu yub seti lib olan ki iye yaramazdur

[136b]

¹ve a ki iler yemek istese ya la ve ek i nesnelere ile bi ürüp yeyeler ²ziy n eylemeye at eti ıssıdur alan etlerden t z ha m olur amm ³ço yemeyeler ma deye a ır ve sevd yı utar eve eti ıssıdur ⁴yel utan kimesnelere yarar ovu renclü dem lere yerse a ı vardır ⁵deve eti sirkeyle yeseler eyüdür t z ha m olur le'n-neb am. [aleyhis's-sel m] buyur mı dur ki ⁶ara üzümün çekirdegin ızılı[n]da renc vardır a ında if vardır buyur- ⁷mı dur her kim acla yigirmi bir d ne üzüm yerse ol gün gevdesinde ⁸yaramaz nesne görmeye nitekim Arab ek mleri dimi lerdür

من كل الميزج التي

ويحتاج في عصره الى الخيب

³⁷¹ etinüñ: metinde اتی 136a/3

³⁷² müf ddür: metinde müfitdür 136a/8

³⁷³ müf ddür: metinde müfitdür 136a/21

b b atlu en r ra bdur ma deden afr ¹⁰bir olur afr ya döner bo azı ve gögsi yum adur öksürüğe müf ddür ¹¹ve men yi arturur ve beyne uvvet virür b b atlu b dem semürdür öksürüğe ¹²müf ddür³⁷⁴ cigerün ve ala uñ süddesin açar men yi arturur ve enc r ile ¹³yeyeler b b men fi -i eftimun ıssıdur urıdur oyu bal amları gevde- ¹⁴den arıdur ve f lıce ve la ve ve ar a rencine n fi dür ve sevd yı ve m - ¹⁵ı lıy yı giderür eger bir dirhemden iki dirheme degin yerlerse ish l ¹⁶ıder ve eger a m bi ürürken be dirhemın beze ba layup içine bıra alar bile ¹⁷ atmayalar ba deh ol a mdan yeyeler n fi ola eft[ ]m n oca ¹⁸ki ilere muv fı dur afr v ki ilere yaramazdur ve ovu u a getürür ¹⁹ı lı ke re iledür

b b112 ol il cları bildürür ki ²⁰ astalı ne sebebden il olmu dur b b an lib olma ²¹ al meti oldur ki uy u ço gelmek ve ço esnemek ve an alacak ²²yerler giçimek ve gevde a ır olma ve burun anama ve a ız yarı atlu olma

[137a]

¹ve gevde sivilcelü çıbanlar çı ma ve beñzi ızıl olma ü üne ² ızıl nesneler girmek ve hav sı mükedder olma dur b b afr ³ lib olma al meti oldur ki a zı yarı acı ola ve gözi ⁴ aru ola b b bal am lib olma al meti oldur ki a ız yarı ⁵ço ola ve ha m a f ola ve gevdesi süst olma ⁶ve a ır olma ve az u ama ve ço k hil ve uy u olma ⁷dü ünde ular ve ya murlar ve ovu lar görmekdür ve gevde ovu ⁸olma dur ve bevlı al ž olma dur b b sevd lib olma ⁹ al meti oldur ki arı olma gevde ve beñzi ara afr olma ¹⁰ve a ma i tih sı av olma uy usı gelmemek ve f sid ¹¹fikrler eylemek ve an ara [ve] al ž olma ve gevdede ço il olma ¹²dü de meyyitler ve or ular ve a[ra]ñular ve uçurumlar görmekdür ve bevlı ¹³ aramtıra ve hem ızıl ve hem al ž olma

b b113 evvel yazın ¹⁴yay fa lında ve güz eyy mında ne isti m l etmek gerek anı bildürür ve ¹⁵ an alma ı bildürür

b b ilk yazın an alma gerekdür ve müs[h]il içmek ¹⁶gerekdür ve u ma dur ve ço areket eylemeye ve amm ma ço girmeye b b yay ¹⁷fa lında areket eylemeyüp gölgede r at olup oturma gerekdür ve gevdeyi ¹⁸ ızdurur nesnelere yemeyeler ya yemi llerden erik ıy r arpuz yeye ba deh sikencüb l-i ¹⁹sükker içmek gerekdür ve

³⁷⁴ müf ddür: metinde müfitdür 136b/12

u ma cet olursa u ma gerekdür ıssı a mlar-²⁰dan a inalar güzin cim ço
etmeyeler ve ovu uya girmeyeler ve atı²¹ ovu u içmeyeler ve ba ı ovu dan
a inalar gicede ab da ba ı ıssı dutalar

[137b]

¹açu utarsa zük m ve n zle ıl olımı dur yemi lerden ço yemek gerekdür
²mu tedil amm ma girmek gerek u ma dan a inma gerek b b ı ıssı onlar
³geyüp ve al ž ıd lar her [ne] yese ve am rlü eri te ve d ne pirinc ve ke r ve
al am ⁴ve ıssı otlar alyeler keb blar ne ise yemek gerekdür amm ovu dan
a inma ⁵gerekdür ek i yemeyeler b b bir kimesne ayuñ 16 [güninde] an aldursa
uyuzı çıbanı ⁶gidere 17 güninde aldursa t ol bir yıla degin asta olmaya 18 güninde
⁷aldursa sustlu ı gidere 19 [güninde] aldursa hergiz mefl c olmaya 20 güninde aldursa
⁸ba a rısın görmeye 21 güninde aldursa yürek oynamasın ve a rısın ⁹gidere 22
güninde aldursa a ız o usın ve rencin görmeye 23 güninde ¹⁰aldursa göz n rın ve
end mların mu kem ıla 24 güninde aldursa i ler ¹¹renci ve cem ar retin gidere
25 güninde aldursa z re[k]lik getüre 26³⁷⁵ ¹²güninde aldursa eyüdür merg-i müf c t
al ola 27 güninde ırından ¹³te v leri gidere 28 güninde aldursa gevdeye uvvet
vire 29 güninde ¹⁴ an aldursa yaramazdur a er oluna 30 [güninde] an aldursa a er
oluna yaramazdur ¹⁵ve ayuñ evvellerinde almayalar atı a erdür t on altı güne degin
almayalar ¹⁶amm on altı [güni]nde alalar yu aruda yazılana mil olalar b b dem
¹⁷pey [ ]mber aleyhi's-sel mdan riv yetdür ki yay fa lınuñ evvel güninde ¹⁸r zy ne
to mından bir dirhem ber ber ekerle yeseler ol yıl ol ki i asta ¹⁹olmaya egerçi ömri
ir oldıysa da ı b b yayuñ ab atı ²⁰ r³⁷⁶ u y bisdür ve anda afr ço olur ha m³⁷⁷
ab at olur b b ²¹güzin sevd ço olur ala büyür b b ı aylarında bal am

[138a]

¹mara lar zük m n zle ve öksürük ve bil a rısı ço olur b b bil kim ² atı ıssı hav
beñzi ara[r]dur uvveti a f eyler ve göz a rısın ço ³eyler dim ı a f eyler ovu
hav beden av eyler ha m³⁷⁸ av eyler ⁴ve beñzi ızıl eyler

³⁷⁵ 26: metinde 22 137b/11

³⁷⁶ ar: metinde ar 137b/20.

³⁷⁷ metinde: hażm 138a/20

³⁷⁸ metinde: hażm 138b/3

(b b114) mu lece tedbirin bildirür

bu r n³⁷⁹ 5ve nevbet va tında ayruya id virmemek gerekdür meger kim a f ola
6dükeli ayrulu lara sevinmek ve gönül sevdügi ki i görmek ve 7 o ular yıylama
ve v zlar e itmek müf ddür ve yer ve hav deg ürmek 8eyüdür ve her mara a
mu lece etmek gerekdür me el açan ıssıya 9 arar olan id yedürmek gerekdür ve
ovu erbet içürmek gerek ve ovuducu 10dev lar virmek gerek ve ovu mara dan
içerüde ve a rada ıssı id lar 11virmek ve eger an bulanu vey girü alan il lara
bile yet olursa 12 an alma gerek eger uvvet ta ammül eylesse ac mat³⁸⁰ etmek
gerek eger uvveti 13 a f etse ovu erbetler içürmek gerekdür ar b-ı verd-i ar 14ve
ar b-ı umm ve ar b-ı limon ve ar b-ı temürhind ve ar b-ı hindib
15sikencüb n-i keb r içüreler eger ab atı ish l olursa ar b-ı s 16ve ar b-ı sefercel³⁸¹
ve ar b-ı verd azar içüreler eger ab atı ab olursa 17 ar b-ı verd-i mükerreri gül
uyıyla y n l fer ile içüreler ve eger ekerle 18y gögsi a f olursa y öksürük olsa
ek ilerden a nma gerekdür 19eger afr dan lib olursa nu -ı mı ma b -ı
f kihe vireler 20 oñra müşhil vireler b b bilgil ki an alma ten ıye-i bedendür³⁸² 21ve
istifr -ı küll dür amm a sı ço dur üst ı olmayıca

[138b]

1amm ac matuñ a sı ço dur ve baldır ac mat[ı] belden a a a olan 2za metlere
müf ddür me el geñez mu leceler ile mara z yil olma mu kemdür 3 av mu lece
bilmemek yegdür m d mki id lar ile ve erbetler ile 4mara z il ola atı müşhil
virmemek gerekdür a lardaki a ise 5dim dur ve albdür ya n bögrekdür ve
kebed³⁸³ ya n cigerdür ta viyet eylemek 6gerekdür a f olmaya z r ki bedenüñ
niyyetleri böyle [de]güldür açan ayrunuñ 7 uvveti a f olsa fer r c rb sı ve
m ü'l-la m³⁸⁴ etüñ aracasın 8a no d gibi o rama gerekdür birez sa ız birez d
birez andal atup bir 9yeñice çölmege oyalar a zın apayup am r ile ıvayalar od
üstine 10 oyup ar u çal ayalar tam m et o usı çı up pi ince ba deh ol-eti 11 ı up
uyın alalar ve miz cına mün sib nesne o ular 12 o uladalar açan kim ayrunuñ

³⁷⁹ bu r n: metinde هجران 138a/4

³⁸⁰ ac mat: metinde 138a/12

³⁸¹ sefercel: metinde seferceb 138a/16

³⁸² ten ıye-i bedendür: metinde ten ıyeye-i bedendür 138a/20

³⁸³ kebed: metinde kebet 138b/5

³⁸⁴ m ü'l-la m: metinde m ü'l-lahm 138b/7

u ı getse üstine ovu u a- ¹³çma gerekdür ve o ular yıyladalar ve keb b
olmı ızıl et o usı ¹⁴ki üsti za fer nlanmı ola ve ıssı etmek o usı ki üstine mü klü
¹⁵y k f rlu gül uyın saçılmı ve t ze ıy r uyın yı[y]ladalar ve ar b-ı ¹⁶verd-i ar
ve ar b-ı tuff ve [g v]zeb n uyıyla ve siñüre yapra ı ¹⁷uyı ve gül içüreler ve
fer r c rb sın gül uyıyla içüreler

¹⁸(b b115) an alma tedb rin bildürür

ovu günlerde ovu ¹⁹miz clulardan an almaya yaramazdur uvveti a f olıca ve
²⁰atı a ır olıca ve amm mda ço oturma dan oñra ve ço ²¹emmekden oñra ve
ısıtma nevbet va tında ve on dört ya ından evvel

[139a]

¹ve altmı ya ından oñra uzlu nesne yemeyeler yaramazdur z r ki bah ²ve uyuz
getürür yazın atı añlaca alup ı alma gerekdür her kim an ³alıca u ı gederse
da ı an almadın ar b-ı tuff ve ar b-ı sefercel³⁸⁵ ⁴ve ar b-ı rumm n ve ar b-ı
verd-i ar -i keb r den içmek gerek an aldu- ⁵da çı a çı a [a]ra olursa t anuñ rengi
öninceye degin a ıtma gerek ⁶meger kim a f eyleye ba amarından ki aña ifal
[dirler] boynından yu arusun ⁷arıdur gevde amarından a a a amardur aña dirler
boynında[n] a a a gevdeyi ⁸arıdur ol amardan ki ek el dir[ler] gevdeyi arıdur ol an
alma ten ıye-i ⁹bedendür ve istifr -ı küll dür amm a sı ço dur üst d ı olma-
¹⁰yıca l - ac matuñ a sı yo dur çevre yanında anı çeker baldır ¹¹ac matı belden
a a a olan za metlere müf ddür b b ya lu ¹²oca ki ilerden ve o lancu lardan an
almaya ve bir ki i an ¹³alsa rufadan yumurda yeyüp ve eker erbeti içe ve oyun eti
¹⁴rb sı ıd eyleyeler ki yet n fi dür b b u alu kimesne- ¹⁵den vey a ımı
vey cim etmi vey amm ma girmi y ish l ¹⁶olmı y a f olmı ki ilerden an
almayalar mu aradur efk r ¹⁷ola ki ecel ya ın irilene a er gerekdür b b ula
ardından olan ¹⁸amar kim aña alefü'l-ü n dir[ler] andan an alınsa unutsa lı ı men
¹⁹ider ve ula içinde olan ba bart varısa giderür ve ²⁰ula rencine müf ddür³⁸⁶ b b
iki uda arasında içinde ²¹iki amar vardur anlara ır u' - efeteyn dirler andan an
alınsa eti

³⁸⁵ sefercel: metinde seferceb 139a/3

³⁸⁶ müf ddür: metinde müfitdür 139a/20

[139b]

¹ anamasına ve udaya yarılmasına yavaş yöreleri [ba] birt olsa andan ²gidere ve ba dehan aldularından eger [ne] terden a iri seni nı ³oldur ki ol amar ola pesgök olur ve ol ızıl olur i[e]r ancara ⁴ ilci oldur ki eger a yanında ise bir iki gündün oñra ol o- ⁵ından an alalar ve ol olı yu aru utalar uvvetlü ise birez uralar ⁶ a f ise ço u[r]mayalar i tibrınca ol gün an alalar eger ol ⁷yanında ise a olından ve mantar³⁸⁷ biürüp gül ya ıyla amar üzerine ⁸ısıca uralar ve aba içinde da ı aynadup südle ol amar üzerine ⁹ oyalar çevr[e] yanına gül ya ıyla birezle yumurda ay ana eyleyüp vey unıla ¹⁰ol amar üzerine uralar y m mıla ya ular uralar t ol inen an ¹¹na c olup ü ince andan merhem-i baseli un uralar y merhem-i ¹²k f r uralar eger an urmazsa ne ter öte geçerse yer bar u in ¹³merhem gibi dögeler m uz atalar yumurda arusuyla arı durup ¹⁴eski panbu a dürteler üzerine uralar berk ba layalar üç gün ura ¹⁵ba dehan panbu ı zeyt ya ıyla süciyle ılıncek yuyalar ba dehan oparalar ¹⁶melhem uralar b b cum a ertesi ve penc enbe günü zinh r an aldurmaya ¹⁷bir s at vardır anı urmaz hel k ider oza uralar

b b116 ¹⁸bu r n³⁸⁸ bilmeklik tedbrin bildürür

m dde ile ab at lib olursa ¹⁹صنوع uralar eger m dde lib olursa hel k olur bu r n³⁸⁹ atı ya in ²⁰olıca ayr[u] çabalar bu r nuñ³⁹⁰ apusı ru fla olur ya n burun ²¹ anıyla olur andan ay la³⁹¹ olandır andan- oñra ver yla³⁹² olandır andan

[140a]

¹ oñra idr r-ı bevle olandır ayrulu lara gice olıca atı olur z r ²la f günleri üçüncü dördüncü be inci altıncı yedinci o uz- ³ıncı on birinci on üçüncü on yedinci on sekizinci yigirmi ⁴birinci yigirmi dördüncü yigirmi yedinci otuz birinci otuz dördüncü ⁵otuz yedinci ır ıncıdur tam m amm eyü bu r n³⁹³ oldur ki dördüncide ⁶otuz birde y otuz yedide vey ır da ola ve n fı bu r n³⁹⁴ oldur ki ⁷üçünde y be inde y

³⁸⁷ mantar: metinde 139b/7

³⁸⁸ bu r n: metinde هجران 139b/18

³⁸⁹ bu r n: metinde هجران 139b/19

³⁹⁰ bu r nuñ: metinde هجرانك 139b/20

³⁹¹ ay la: metinde قاله 139b/21

³⁹² ver yla: metinde ورطه 139b/21

³⁹³ bu r n: metinde هجران 140a/5

³⁹⁴ bu r n: metinde هجران 140a/6

o uzında y on üçünde y d on biri- ⁸ncide ola yavuz bu r n³⁹⁵ oldur ki altıda y yedide y sekizinde ola ⁹y onında y on ikide y on be de y on altıda y on ¹⁰o uzında ola Bu r d ek m ır güninde oñra olan bu r na³⁹⁶ ¹¹i tib r yo dur dir da ı bu r nuñ³⁹⁷ taf ılleri ço dur bunda yazılmadı

¹²b b117 nab [ve] r reyi ve asta eyü al metlerin ve yavuzın

¹³bildürür

eyü al meti oldur ki ayrulu ına atlana uvveti beñzi ¹⁴ola ve yeyni ola ve a m i tih sı ola uy udan oñra a f ola ¹⁵ a lı ında nice yatarsa ayrulu ında da ı eyle yata a lı bile ¹⁶ola nefesi ola il c oldu ça ra ola b b sers - ¹⁷mdan oñra a ırma ve afr y ısıtma sivilceler çı ar[ma] mevte del let ider ¹⁸ıssı mara larda el aya ovuma u ki ish li da ı ol ayrulu ¹⁹ oñına amm ma varalar ta l l³⁹⁸ eylemek yaramazdur mara larda yar[a] olma ve il ²⁰f sid oldu ına del let ider çünkü uvvet ve a m i tih sı ²¹s ı olur mevte del let ider açan nefes yaramaz o sa ve nab ı

[140b]

¹belürse y atı a f belürse mevt ya ınılı ına del let ider göz gör- ²mez ula e itmez olsa uvvet a f olsa mevt ya ın olur ³yalu oyun yatma ellerin aya ların uzatma yavuzdur eger d yim³⁹⁹ ö eginden ⁴ ıyrulup aya ı yerine varursa mevt al metidür d yim ar a üstinde ⁵yatup a zı açu olma aya ları atı egilmek y d birbirine ⁶yatma yavuzdur y d yim arın üstine yatup arnında a rı ⁷vey a lı yo lu ına del let ider ellerin yüzünden yaña iletmek ⁸nesne eller gibi y çiçek ev ürür gibi y ot ev ürür gibi amleler de ⁹yavuzdur ve h ç uy u gelmemek yavuzdur amm eyü al met oldur ki ¹⁰ asta a m göricek sevine ve a yana yatma ve ol yaña yatma ¹¹ellerin aya ların ege boynına bile ege ve gevdesi do ru ola eyüdür ¹²b b nab bildürür nab uzun ve t z ata ve (yürüyüp) ızıl s ar y ızıl gül ¹³renginden ola gevdesi ıssı ola an alebesine del let ider ¹⁴evvel-emrde an alalar ve ar b-ı unn b vireler ve arpa lu bin vire- ¹⁵ler ve atı ki nab olu ve t z ve atı ise dili aru t runc

³⁹⁵ bu r n: metinde هجران 140a/8

³⁹⁶ bu r na: metinde هجرانه a 140a/10

³⁹⁷ bu r nuñ: metinde هجرانك 140a/11

³⁹⁸ ta l l: metinde ta l l 140a/19

³⁹⁹ d yim: metinde yim 140/3

ve ¹⁶za fer n renginde gelür gevdesi yanar a ız bar utar ba ı a rır mec li ¹⁷olmaz evvel-emrde baseli amarından an alalar ovu erbet vireler ¹⁸içi ab olmaya cev [b] vireler adun uzlu ıyla b b bal am al meti ¹⁹budur ki nab süst ve k hil ve ba ise anuñ gbinuñ bevli a olur ²⁰an almayalar mu avv erbe[t]ler vireler ve ıssı ıd lar vireler ve atı ²¹ki nab ke [ ]r ise giç giç aramtıra ve al ž gelür la f erbetler ıd lar

[141a]

¹vireler ve üç günde bir amm ma ileter ço oturmaya b b bir kimesne ²dü inde ayı lasa vey d dü inde çir dilese y d durup ³gitmek dilese il cı her ab bir aç gün eker erbetini içürelere ⁴ve ıd sı atlu ve ter ol[a] ni metler ola ve ar b içüp atı ser- ⁵olma dan a inalar eger bunuñla geçse bir er ki inuñ aya ı abın ⁶alalar ve ol ki i uyu[yu]p sayı larken ol aya abınuñ abanıyla üç ⁷kez a zına uralar bu yuñ kesilsün ayru etme deyeler bunuñ ⁸gibi vey d uyanu ki i urugele ol uyuyup sayı la[ya]- ⁹ururken aya ı ökçesiyle ba a yerden añaru düрте ol gice ¹⁰ol rencden urtula ayru etmez ola b b ol ki inuñ ki nab ¹¹utma i[s]teseler gerekdür ki a ımı olmaya vey or mı olmaya vey atı ¹²sevinmi olmaya vey açlı dan a f vey o lu dan a l ¹³olmı vey ço areket etmi olmaya andan- oñra nab ma l m olur ¹⁴yo sa bu a v ller olıca ma l m olmaz b b r reyi bildürür r re ¹⁵añlaca nesne yemeden ve içmeden evvel i emekden ki tam m i egine ¹⁶ba ma gerekdür ve bir gün öñden r renüñ rengin ta ayyür eyleyiçek ¹⁷nesne za fer n gibi tere gibi yememek gerekdür z r za fer n r re- ¹⁸nüñ rengin ta ayyür ider aru ider ve ter[e] ye il ider ve da ı ¹⁹gerekdür kim atı usuzlu y atı acılı vey d uy usuz ²⁰geçürmi vey d a ımı olmaya üç s atden oñra r reye ²¹ba a pes ol r reyi depredeleler andan ba alar eger rengi t runc

[141b]

¹ abı gibi olur ne al ž ve ne [ra] olmayup bil-ki mu tedil ²olup f ise il bi dügine del let ider eger ızıl ³olup bulanu olursa an alebeligine del let ider ⁴eger atı ızıl vey atı ara olup f olursa ve ra ⁵olursa sevd alebeligine del let ider ve eger bozra ⁶olursa bal am alebelı ina del let ider eger atı aru olursa ⁷ve ra olursa afr alebelı ina del let ider ve her ⁸ r rede ki a vey aru vey ızıl olmaya

yavuzdur hel k-⁹lı a del let ider r reyi ne- adar kim aru vey ızıl¹⁰ola ol adar
ar rete del let ider ne adar ki a lı a m yıl¹¹ola ol adar bur dete del let ider

b b[118] e ribeler niçe¹²bi mek gerekdür anı bildürür

her nesnenün erbeti ab atı kendü¹³ ab atı gibidür her erbeti bi ürmekde ide
budur ki ulu¹⁴yemi ola vey od ola alma ayva en r k sn hendec¹⁵limon umm
oru gibi döğüp uyın alma gerekdür¹⁶ aynadup kefin aldu larından oñra ekerle
y balıla ıv ma getürmek¹⁷gerekdür eger usuz nesnelere ise dipler to mlar benef e
n l fer gül¹⁸us amdus gibi a cırcır unn b temürhind¹⁹mersin gibi ol uvveti
çı ınca uda aynadup balıla y d²⁰ ekerle ıv ma [getürmek] gerekdür ıssı
mara lar erbetin ekerle bi üre ab²¹eyleyecek erbeti balıla bi üreler ve erbetin
sene 906

4. SÖZLÜK-D Z N

A

- ab r [1]: *Ar.* Anber, misk.
a. ya ın 91a/18
- ac [44]: Yemek yeme ihtiyacı duyan,
tok olmayan. *bk.* aç.
a. 23a/18, 25a/8, 98a/13, 101b/15
a.+la 25a/12, 26b/15, 37b/1,
41b/9, 47a/16, 55a/13, 64b/4,
65b/10, 80a/11, 118b/7, 124a/19,
126b/11, 127a/4, 132b/20, 136b/7
a. arna 100b/12
a. arnına 9b/10, 24a/14, 25a/7,
25a/8, 27b/7, 27b/12, 35a/15,
41a/18, 41b/14, 42b/10, 42b/20,
47b/16, 48a/21, 54b/6, 60a/3,
63b/2, 64b/10, 68a/5, 76b/21,
100b/17, 113a/17, 121a/19
a. ol- 98a/5
- c [1]: *Ar.* Fildi i.
.+la 132a/13
- ac ib [1]: *Ar.* a kınlık verici, a ırtıcı,
hayrete dü ürücü, alı ılanın
dı nda. *bk.* ac yib.
a. gör- " a ırmak" 15a/14
- ac yib [9]: *Ar.* a kınlık verici, a ırtıcı,
hayrete dü ürücü, alı ılanın
dı nda. *bk.* ac ib.
- a. 6a/1, 12b/21, 16b/19, 120b/10
a.+dür 100a/18
a. gör- " a ırmak" 48b/5,
115b/13
a. it- 134a/5
a. ol- 95b/13
- aceb [1]: *Ar.* Garip, acayip, tuhaf.
a. ol- 112b/18
- Acem [1]: *Ar.* ran ülkesi.
A. p di hı 119b/9
- acı [19]:
1. Bazı maddelerin dilde bıraktı ı
yakıcı duyu, tatlı kar ıtı.
a. 25b/15, 66b/10
a.+dur 68b/16
a.+sı 69a/2
a.+sından 103a/5
a. ol- 78a/1, 137a/3
2. Tadı acı olan madde.
a. am r 97b/10
a. ar retten 101a/12
a. s de ya ıla 45b/4
a. a ya ıla 15b/4, 85a/9
a. ya ıla 85a/4
a. ya la 22a/15, 102b/18
üç yıllı a. ı ır ya ıyla 91a/3

3. Vücutta duyulan rahatsızlık, ızdırıp.	62a/21
a. 33b/5	. ol- 65b/1
a. a. 61a/17	acı [2]: Aç olma, acıkma durumu. <i>bk.</i>
acı- [3]: Ezizet görmek, canı yanmak.	açlı .
a.-yara 58b/16	a. 141a/19
a.-yu a.-yu 58b/1	a.+dan 37a/14
acı b dem [7]: <i>T.Far.</i> Acı badem, yabani badem (<i>Amygdalus orientalis</i>).	ac ze [2]: <i>Ar.</i> Kocakarı.
a. 33b/8	a.+lerden 19a/20
a. ya ı 31b/21, 32a/12	a.+lerün 19a/21
a. ya ın 32b/16, 33a/15, 47b/4	aç [4]: Yemek yeme ihtiyacı duyan, tok olmayan. <i>bk.</i> ac.
a. ya ına 60a/4	a. 85a/12
acı - [1]: Yeme gereksinimi hissetmek.	a.+la 95b/1, 103b/15
<i>bk.</i> aç ı -.	a.+lar 112b/15
a.-mı 7a/10	aç- [65]:
aç ı - [1]: Yeme gereksinimi hissetmek.	1. Kapalı, örtülü veya ba lı durumdan kurtarmak.
<i>bk.</i> ac ı -.	a.-a 14b/2, 32a/16, 33b/12, 33b/13, 107a/14
a.-ur 78b/5	a.-alar 67a/21, 88a/13, 98a/16
acılı ( ) [1]: Acı olma durumu.	a.-amaz 4b/21
a( ).+ından 64a/6	a.-ar 101a/3, 117b/8, 118a/2, 119a/16, 119a/17, 129b/3, 130b/10, 135b/9
acı(d)- [1]: Acı çektirmek, acı vermek.	a.-up 21a/19, 109a/14, 134a/1
a(d).-ıncaya 86a/14	2. Yo unlu unu gidermek, azaltmak.
c n [1]: <i>Ar.</i> Hamur gibi yo rulmu ve ka ıkla yenecek kıvama getirilmi ilaç, macun.	a.-a 10a/4, 10a/6, 43a/18, 104b/5
. 114a/11	3. Kan almak için vücudun bir yerini yarmak veya toplanan irini akıtmak için bir yaranın a zını
ciz [2]: <i>Ar.</i> Gücü yetmeyen, üstesinden gelemeyen.	
. al- “üstesinden gelememek”	

- de mek.
- a.-a 104a/12
- a.-alar 22b/1, 80b/6, 90b/16, 103a/6, 121b/21, 122a/14
- a.-ar 126b/5
- a.-up 90a/2, 122a/4
4. Vücutun herhangi bir yerindeki tutuklu u gidermek.
- a.-a 25a/7, 25a/9, 26b/17, 27a/8, 38a/3, 43b/10, 48b/18, 51b/13, 92b/20
- a.-ar 24b/2, 24b/3, 24b/4, 24b/5, 24b/6, 38b/21, 59b/16, 118b/13, 127a/15, 129a/10, 130b/3, 131b/12, 132b/1, 133b/6, 134b/11, 134b/12, 136b/12
5. Faaliyetini artırmak.
- a.-ar 38a/21, 113a/20, 115b/7, 126a/16
- gönlü a.-ar 132a/8
- açadut- [1]: Bir eyi ikiye ayırıp açık hâlde bekletmek.
- a.-a 19b/6
- açıl- [58]:
1. Kapalı veya örtülü bir durumdan kurtulmak, ortaya çıkmak.
- a.-a 21b/2, 62a/7
- a.-inca 122b/8
- a.-maz 75b/7
- a.-mazsa 34a/2
- a.-up 62a/11, 123a/12
- a.-ur 21b/1, 22a/11, 62a/10, 75b/4, 88a/17, 108b/21, 123a/11
- a.-ursa 87b/4
2. Tıkanıklı ı, tutuklu u giderilmek.
- a.-a 12b/3, 24b/12, 25a/8, 32a/18, 32b/2, 34a/2, 34a/3, 60a/2, 60a/3, 60a/5, 60a/10, 60a/12, 60a/13, 60b/3, 60b/9, 60b/17, 60b/19, 60b/20, 61a/18, 66a/19
- a.-up 33a/10, 87b/18
- a.-ur 88a/5, 107b/18, 130b/21
3. Kiinin üzerindeki bir durum geçmek, ba lılı ı açılmak.
- a.-a 111b/8
- açılma [2]: Vücutun herhangi bir yerindeki tutukluk giderilmek i i.
- v z a.+sın 24b/10
- v z a.+sını 2a/8
- açılma [1]: Vücutun herhangi bir yerindeki tutukluk giderilmek i i.
- a. 25a/4
- açlı [1]: Aç olma, acıkma durumu. *bk.*
- açlı .
- a.+dan 141a/12
- açma [3]: Kapalı, örtülü bir durumundan kurtarmak i i.
- a.+sına 22b/6, 103a/9
- a.+sında 22a/21

açma	[1]: Vücudun herhangi bir yerindeki tutuklu u gidermek i i. a. 25a/9	.+i 6b/9, 22b/19, 76b/15, 96a/18, 97b/18, 98a/3, 98a/8, 119b/19, 132a/5, 133a/17
açu	[13]: Kapalı, örtülü, ba lı veya tıkalı olmayan, açılmı olan. a. 17a/8, 31a/1, 85b/10, 89b/3, 89b/21, 111a/5, 122a/17, 125a/12, 128a/21 a. dut- 34a/18 a. ol- 122b/9, 140b/5 a. ut- 137b/1	.+ler 101a/20 .+leri 125a/7 .+ün 1b/11, 1b/12, 16a/2, 16b/1, 31b/13, 38a/20, 54a/12, 54b/2, 54b/8, 91b/5, 99a/11, 110b/6 . anından 97a/3 . ılın 85a/7, 94b/7, 103b/18 . ılını 65a/20 . sidüğü 98a/21 . tersini 41a/19 . tükürüğün 82a/17 erkek .+de 85a/11 irkek . 108a/3 küçük . 7b/15 ma desı berk . 27b/3 miz cı berk . 52b/4 ölmi . kemüğün 73a/16 o u geçmi .+ün 124a/9 i .+e 47a/19 i mi .+e 47a/16
ad	[5]: sim, varlıkları birbirinden ayırmaya, onları anlatmaya, tanımlamaya, açıklamaya, bildirmeye yarayan sözcük. a.+ın 63a/1 a.+ıyla 86a/21, 86b/1 a. o- “adlandırmak, ad vermek” 116b/18	
aded	[1]: Ar. Sayı. a.+i 83a/21	
dem	[2]: Ar. İlk insan, ilk peygamber. . pey mber 137b/16 . pey mberden 76b/15	dem [1]: Ar. Âdemo lu, insano lu. ovu renclü .+lere 136b/4
dem	[55]: Ar. nsan, insano lu, adam. . 7a/4, 7a/19, 7b/14, 17b/1, 31b/5, 31b/11, 59b/1, 76b/16, 79b/7, 86b/2, 95b/18 .+de 102b/3 .+e 7a/4, 124a/14	det [5]: Ar. Gelenek, töre, alı kanlık. . 39a/21, 72a/1, 127b/8 . idin- “alı kanlık ve huy hâline getirmek” 126b/2

ad ır	[1]: Ayrık otu (<i>Agropyrum repens</i>). <i>kr . ı</i> ir, ız ır, Mekke ayru ı. / aydeçi, demir otu, idris otu, Mekke ayrı ı / a.+ı 83a/3	a.+dan 120a/15 a.+uñ 95b/8 a. dilini 132a/11 a.-ı Mı r 4a/11, 29a/4 eski a. no dı 63b/16
d ne	[1]: <i>Ar.</i> Cuma günü. .+lerinden 113a/13	a [1]: Örümcek vb. hayvanların salgılarıyla olu turdukları örgü. örümcek a.+ını 103a/16
adla-	[1]: Bir engeli sıçrayarak veya fırlayarak a mak. a.-yup 7b/20	a aç(c) [24]: 1. Meyve verebilen, gövdesi odun veya kereste olmaya elveri li ve uzun yıllar ya ayabilen bitki.
adum	[1]: Adım, yürümek için yapılan ayak atı ları. a. 53a/5	a(c).+a 111a/12 a.+dan 111a/17 a(c).+ınuñ 7b/2 a(c).+uñ 111a/13 ayva a(c).+ınuñ dibine 81b/14 ba am a(c).+ınuñ 82a/11 bu da a(c).+ına 109a/20 defne a(c).+ı yapra ın 21b/7 defne a(c).+ınuñ 69b/3 enc r a(c).+ı tozın 11b/14 fındu a(c).+ını 13a/7 a m nün a(c).+ın 19b/1 oz a(c).+ınuñ 121a/1 ma m de a(c).+ı südin 52b/5 mürver a(c).+ınuñ 53a/10 sögüt a(c).+ı 78b/11 sögüt a(c).+ı külin 86b/11 sögüt a(c).+ın 91b/2
afsentin	[2]: <i>Yun.</i> Anadolu'da yirmi kadar türü bilinen ve veronika olarak da adlandırılan, acı, keskin kokulu otsu bir bitki (<i>Artemisia abssinthum</i>). <i>bk.</i> evren yav anı, pelin. / absent, pelin / a. 26b/21, 75b/11	
afy n	[27]: <i>Ar.</i> Ha ha kapsüllerinden sızan sütün katıla tırılmasıyla elde edilen uyu turucu bir madde. <i>bk.</i> a . a. 3a/2, 5a/20, 8a/5, 31a/5, 32a/13, 43b/21, 55a/6, 70b/18, 70b/20, +72b/16, 74b/1, 75b/7, 75b/14, 95a/4, 95b/15, 114b/8, 114b/13, 120a/17, 123a/19, 123b/2 a.+ı 115b/3	

- sögüt a(c).+ınuñ külin 87a/11 a.+sını 3a/16
 Süleym n pey mber a(c).+ı a art(d)- [3]: Beyazlatmak, akla tırmak.
 6b/21 a(d).-a 134a/5
 t runc a(c).+ı 7b/5 a(d).-ur 117b/8, 119b/20
 ut a(c).+ını 14a/9 a artma [2]: Beyazlatmak i i.
 2. A açların gövdesinden ve di a.+sın 15a/9
 dallarından yapılan nesnel. di a.+sını 1b/10
 a. çana da 85b/5 a ıl [2]: Küçükba hayvanların
 a. ade 123a/19 barındı ı duvar veya çitlerle
 çevrili yer.
 a aç(c) (II) [9]: Sopa, de nek. a.+a 109b/16
 a. 31a/1, 89a/17, 90a/20 oyun a.+ınuñ 109b/15
 a(c).+a 106a/16, 109a/13 a ır [21]:
 a.+dan 7a/1 1. Tartıda çok gelen; yerinden
 a.+la 10a/20 kaldırılması, ta ınması güç olan.
 a. mıdur 91a/14 a. 61b/16, 109a/2
 a(c).+uñ 109a/21 a.+ı 95a/12
 a aç avunı [1]: Turunçgillerden, a.+ınca 76b/18
 yaprakları mavimsi pembe bir bir arpa a.+ı 119b/7
 a aç (*Citrus medica*). ozça uz a.+ınca 112b/12
 a.+nuñ 35a/5 üç arpa a.+ı 61a/5, 100b/8,
 111a/18
 a ar- [8]: a. ol- 108a/15
 1. Beyazla mak. 2. Bedenin çe itli azalarında veya
 tümünde görülen a ırlık hissi,
 hâlsizlik.
 a.-maya 116b/16, 119b/11 a. 79a/1, 136b/3
 a.-maz 123a/1 a. ba - “karabasana u ramak,
 a.-ur 15a/10, 15a/11 kâbus görmek” 3b/12, 37b/6
 a.-an saça 100a/12
 a.-mı b dem 115b/17 a. ol- “hâlsizlik olu mak, a rı
 2. htیارlamak, ya lanmak.
 a.-sa 114a/12
 a arma [1]: Beyazlamak i i.

- meydana gelmek” 136b/22,
137a/6, 138b/20
- gögüs a. ol- “nefes darlığı
çekmek” 39b/13
- arın a. ol- “kabız olmak, peklik
olu mak” 57a/2
3. Dayanılmaz, iddetli, tahammül
edilemez.
- a. astalı a 79b/15, 133b/21
- a ırlı ( ) [5]: Bedenin çe itli azalarında
veya tümünde görülen a ırlık
hissi olu ma, hâlsiz dü me
durumu.
- a. 78b/21
- a( ).+ı 134a/3
- dil a( ).+ın 118b/4
- dil a( ).+ına 134a/16
- a. ba - “karabasana u ramak,
kâbus görmek” 9a/8
- a (i)z [110]:
1. A ız organı.
- a. 1b/15, 17a/20, 139b/1, 140b/16
- a.+a 14b/18
- a.+da 13a/1, 14a/12, 17b/10,
26b/7, 88b/9, 100b/14, 113a/15
- a.+ı 15a/1, 15a/4, 17a/21, 18b/6,
25b/15, 78a/1, 89b/3, 101a/12,
101a/15, 105b/3, 114a/7, 140b/5
- a.+ın 14b/2, 27b/16
- a.+ına 14a/7, 14b/5, 15a/5, 21a/3,
52b/2, 70a/16, 73b/13, 82b/1,
92a/7, 98a/5, 98a/14, 104b/15,
105b/11, 107a/6, 111a/8, 111a/15,
141a/7
- a.+ında 13a/17, 14a/14, 17a/21,
17b/1, 17b/6, 19a/3, 22b/13,
24a/15, 35a/12, 42b/7, 43a/17,
45a/12, 92a/7, 94a/2, 100b/14
- a.+ından 1b/15, 14a/13, 28a/3,
36a/19, 115a/1
- a.+ını 17a/14
- a.+larına 111b/10
- a. un lı ina 80a/9
- a. o usın 15a/12, 17b/3, 17b/4,
17b/5, 17b/7, 133b/15, 135b/17,
137b/9
- a. okusına 17b/6
- a. o usunuñ 1b/17
- a. uyın 118b/13
- a. yarı 102a/18, 136b/22, 137a/4
- a.+ı yarı 137a/3
- a.+ı yarıyla 89a/16
- a. egil- “yüz felci geçirmek”
116b/8
- a. o - 15a/7
- a.+ı egil- “yüz felci geçirmek”
105b/4
2. Kapların veya içi bo eyleyin açık
tarafı.
- a.+ı 33b/16, 120b/11

- a.+ın 16b/6, 42b/9, 65b/10,
100a/14, 103b/6, 128a/20, 138b/9
a.+ına 33a/3
a.+ını 13a/14, 33b/17, 36b/6,
73b/3, 98b/15, 120b/13
ma de a.+ına 54b/18
3. Yarının ba verdi i, açıldı ı,
ortaya çıkt ı kısım.
a.+ı 121b/21
a.+ın 104a/12
a.+ına 67b/1, 75b/5, 91a/7, 91a/18
a.+ını 122a/16
a.+ların 104b/4
- a la- [1]: Üzüntü, acı, pi manlık vb.
sebebiyle gözya ı dökmek.
a.-r 29b/10
- a lama [1]: A lamak i i.
a.+dan 30a/10
- a lı ( ) [1]: Göz bebe ine inen beyaz
leke, katarakt.
a( ).+ın 28b/10
- a rı [272]: Vücudun herhangi bir
yerinde duyulan iddetli acı. *bk.*
a rı , a ru.
a. 25b/6, 39b/13, 50a/7, 50a/19,
56b/12, 76a/1, 85b/17, 140b/6
a.+lar 133b/16
a.+ları 2b/3, 75b/14
a.+larınıñ 1b/8
a.+sı 4a/2, 14a/8, 14a/19, 21b/7,
30a/5, 56a/10, 73a/16, 74a/21,
74b/1, 74b/8, 98a/10
a.+sın 2a/3, 3b/20, 5a/20, 5b/9,
12a/19, 13a/5, 13b/16, 13b/17,
14a/21, 30b/4, 30b/6, 32a/3,
32a/9, 33a/8, 47b/1, 55b/10,
73a/21, 134a/3, 134a/4, 137b/8
a.+sına 32a/5, 33a/2, 37b/2,
93b/2, 93b/11
a.+sından 97b/20
a.+sını 13b/11
a.+ya 25b/18, 26a/1, 31b/20,
121b/11
a.+yı 59b/19
aya a.+sına 73a/11
aya a.+ların 2b/12
aya a.+sın 132a/6
aya a.+sına 131b/5, 132a/1
a sı a.+sı 110b/8
ba arsu lar a.+sına 134a/17
ba a.+sı 4a/9, 4a/16, 4b/6, 4b/8,
4b/12, 4b/19, 5b/11, 93a/16
ba a.+sıçun 45a/19
ba a.+sın 4a/4, 4a/6, 4b/5, 4b/16,
4b/18, 5a/21, 5b/5, 5b/10,
131a/19, 132a/16, 133b/20,
135b/4, 137b/8
ba a.+sına 1b/1, 3b/20, 4a/6,
4a/9, 5a/14, 5a/18, 5b/13, 9a/1,
39a/2, 39a/6, 131a/18, 135a/17

ba a.+sından 31a/9
bendek eler a.+ların 73b/11
bendek eler a.+sı 74a/14
bendek eler a.+sın 73b/20, 74a/3
bendek eler a.+sına 73b/19,
75b/12, 92b/9, 131b/2, 131b/21
bil a.+sı 68b/9, 69b/21, 71b/13,
138a/1
bil a.+sıçun 68b/18, 69a/12,
69a/19, 69b/13
bil a.+sın 2b/10, 127a/2
bil a.+sına 50b/21, 68b/10,
68b/11, 68b/17, 69b/3, 69b/5,
69b/6, 69b/11, 69b/16, 69b/18,
70a/1, 70a/6, 115b/14, 120a/6,
121b/2, 130b/7
bil a.+sından 69a/11, 69a/21
bil a.+sını 64a/17, 114b/21,
118b/3
bo az a.+sı 18a/13, 19b/11
bo az a.+sına 18a/10, 19b/1
bo az a.+sınıñ 19a/2
bögrekleriñ a.+sına 136a/1
bögür a.+sını 70a/15
burun a.+ların 12a/16
ciger a.+sın 2a/7, 24a/19
ciger a.+sına 133b/5
di a.+larına 14a/9
di a.+sı 13a/18
di a.+sıçun 13b/20, 14a/6, 45a/19

di a.+sın 13a/5, 14a/13, 14a/14,
14b/14, 135b/21
di a.+sına 13a/11, 13b/6, 14a/12
di a.+sında 13b/11
di a.+sınıñ 12b/19
di in a.+sın 14a/11
diz a.+sına 50b/21
eñse siñirleri a.+sınıñ 21a/5
eski ba a.+ların 5b/3
eski ba a.+sına 119a/6
eyegü a.+sı 94b/2
göbek a.+sını 55b/7
gögsi a.+sına 132b/2
gögüs a.+sın 2a/5, 22b/10
gögüs a.+sına 22b/10, 22b/21,
23a/5
gögüs a.+sınıñ 22b/9
göz a.+ların 2a/10
göz a.+sı 29a/4, 29b/4, 29b/18,
30b/3
göz a.+sıçun 29a/19, 45a/19
göz a.+sıdur 30b/13
göz a.+sın 28a/13, 138a/2
göz a.+sına 28a/16, 30a/13,
125b/10
göz a.+sınıñ 28a/12
ıssı ba a.+sına 135b/2
iç a.+larına 79b/17
iç a.+sı 56a/11, 57a/15
iç a.+sıçun 55a/17

iç a.+sın 2b/4, 56a/19, 80a/11
iç a.+sına 55a/20, 55b/11, 55b/12,
56a/18, 57b/6, 57b/10, 57b/12,
57b/21, 132b/13, 134a/15
anlu göz a.+sına 29b/9
anlu iç a.+sından 56a/15
arın a.+sı 35b/17
arın a.+sıçun 55b/3
arın a.+sın 2b/4, 35a/1, 35a/2,
55a/17
arın a.+sını 55b/7
asu a.+sı 131a/10
asu a.+sına 63b/15
ula a.+sı 33b/3
ula a.+sıçun 33a/7
ula a.+sın 2a/12, 31b/17
ula a.+sına 31b/18, 31b/21,
32a/1, 32a/2, 32a/7, 34a/9
ulunc a.+sına 49b/9
maf allar a.+sına 6b/7
ma de a.+sı 26a/5
ma de a.+sın 25a/13
ma de a.+sına 27a/1
ma de a.+sınıñ 25a/20
ma de a.+sın 25a/14, 25a/15
ma de a.+sını 2a/8
mufa al a.+lara 68a/19
nı r s a.+larına 75b/17
ır u' a a a.+sından 31a/9
öyken a.+sın 24b/1, 130b/1

öyken a.+sına 24a/20, 24a/21
sevd a.+ları 85b/17
siñir a.+sına 126a/8
siñirler a.+sına 21a/6, 21a/8,
119a/7, 133a/8
a a a.+sın 132a/16
a a a.+sın 4b/18
a a a.+sınıñ 3b/18
ala a.+sına 47b/3
ala a.+sına 49a/11, 130b/6,
135a/17
uluñ a.+sına 131a/18
u a a.+sınıñ 17a/20
yan ba ı a.+sına 59b/15, 129a/10
yarım ba a.+sına 119a/7
yürek a.+sın 2a/13, 34b/8
yürek a.+sına 34b/5, 34b/6,
130b/6, 132a/8
a rı- [76]: Vücutun herhangi bir yeri
a rılı olmak, acı vermek.
a.-du ça 29b/3
a.-maya 14a/5
a.-mı 15a/4, 30b/5
a.-r 4b/21, 5a/8, 12b/9, 19b/6,
23a/13, 33b/5, 48b/20, 58a/20,
73a/12, 76a/20, 140b/16
a.-rsa 33b/8, 48a/14
a.-sa 4a/18, 4b/6, 4b/9, 4b/13,
5b/11, 14a/5, 23a/3, 29a/6, 30a/1,
32b/13, 34b/9, 34b/20, 35a/3,

56a/9, 57a/2, 67a/11, 71a/8, 71a/20, 72a/9, 75a/14, 90b/10, 124b/4 a.-ya 66b/4 a.-yan 3b/19, 4a/11, 12a/18, 12b/21, 13a/3, 13a/5, 13a/6, 13a/8, 13a/21, 13b/5, 13b/7, 13b/15, 13b/17, 13b/18, 13b/19, 14a/18, 14a/20, 17a/21, 18a/12, 28a/15, 30a/6, 32a/8, 34b/7, 49a/4, 55b/1, 70a/4, 71a/13, 73a/13, 73a/20, 74a/10, 74a/20, 74b/19 a.-yup 33a/16, 70b/13 a.-r yañadan 39b/16	a rı a. 29b/2 a u [14]: Zehir. <i>bk.</i> sem, zehr. a. 59b/19, 97a/4, 97b/18, 97b/21, 132b/9 a.+dan 97a/16 a.+ları 97a/15 a.+larıñ 98b/8 a.+sı 97a/18 a.+sın 97b/10, 98b/7 a. otlara 98b/1 a. za metin 97b/11
a rı [1]: Vücutun herhangi bir yerinde duyulan iddetli acı. <i>bk.</i> a rı, a ru. a.+ların 13b/19	a u a acı [1]: Pembe çiçekli, kapsül eklinde meyveleri olan, yapraklarında reçine ve oleandrin adında bir glikozit bulunan zehirli bir bitki (<i>Nerium oleander</i>). la ı a acı, a ı çiçe i zakkum a acı, zıkkım a acı/
a rılan- [1]: A rıları artmak, fenala mak. a.-up 33a/13	a. yapra ın 62b/12
a rıma [7]: A rımak i i. a. 18a/8, 29b/6, 74b/20, 77b/21 a.+dur 18b/7, 50a/4, 74b/3	a ulı [1]: çinde zehir bulunan, zehirli. <i>bk.</i> a ulu. a. 62b/11
a rit(d)- [11]: A rımasına yol açmak. a(d).-ur 4a/4, 10b/13, 38b/18, 44b/1, 72a/8, 130a/21, 131b/15, 131b/18, 134b/9, 134b/10 a(d).-ursa 110b/10	a ulu [9]: çinde zehir bulunan, zehirli. <i>bk.</i> a ulı. a. 97a/13 a. c navar 94b/14, 98b/5, 129a/8 a. edviyeler 95a/14 a. etler 95b/14 a. nesne 95a/21
a ru [1]: Vücutun herhangi bir yerinde duyulan iddetli acı. <i>bk.</i> a rı,	

	a. nesnelerdür 95a/17	a mer [1]: <i>Ar.</i> Kırmızı, kızıl.
	a. otlar 97a/12	behmen-i a. 116b/21
a usuz	[1]: içinde zehir bulunmayan, zehirsiz.	a am [18]: Ak am.
	a.+dur 98a/2	a. 5b/12, 13a/10, 19a/13, 42a/15, 42a/17, 43b/8, 53a/9, 53b/1, 57b/11,
a ya	[1]: Avuç içi. <i>bk.</i> aya.	61a/14, 65b/4, 85a/21, 116a/5
	avucı a.+sı 123a/7	a.+a 19a/13, 44a/6
ar	[2]: <i>Ar.</i> Ba ka, di er, gayrı.	a.+da 51a/8
	. 77a/21, 95a/11	a.+dan ab a 53b/6
hek	[1]: <i>Far.</i> Kireç. <i>bk.</i> kirec.	öyleden a.+a 53b/6
	merhem-i . 94b/21	
ir	[4]: <i>Ar.</i> Son, sonraki.	a v l [8]: <i>Ar.</i> Hâller, durumlar, vaziyetler.
	. 95b/7	a.+in 24a/19, 66a/2
	.+inde 8b/18, 45a/1	a.+ini 124b/13
	nev -i . 95a/1	a.+ler 141a/14
	. ol- “sona gelmek” 137b/19	a.+lerin 2a/11, 31a/21
a k m	[1]: <i>Ar.</i> Hükümler, emirler.	a.+lerün 3b/9
	a.+ın 7b/9	
a l	[7]: <i>Ar.</i> Kan, balgam, sevda ve safradan olu an ve ahlat-ı erbaa olarak da adlandırılan eski tıp anlayı na göre insan bedenini ve mizacını olu turan ve insan sa lı mın bunların vücutta olu turdu u dengeye ba lı oldu u kabul edilen karı ımlar, hıtlar.	a ( ) [91]:
	a. 17b/13, 86b/20, 87b/11	1. Beyaz; kara ve siyah kar ıtı.
	a.+ı 114a/21, 119a/12	a. 30a/7, 42b/13, 60a/20, 114a/14, 116b/19, 121a/13, 141b/8
	a.+ın 56b/10	a.+ça 58a/5
	yelme ik a.+ı 92b/8	a( ).+ı 28b/13, 88a/7
		a( ).+ında 136b/6
		a( ).+ını 98b/14
		a. mıdur 88a/8
		a. a. 101a/13
		a. anzar t 31a/13
		a. biberdür 93b/8

a. ef 97b/7
a. fülful 115b/1
a. günlük 32b/3, 33a/1, 40a/14,
56a/4, 116a/8, 118b/14
a. ardal 69b/9
a. elv yıla 51a/12
a. ılı 100b/1
a. m m 42b/11, 43a/16, 70b/18,
72b/16
a. m mla 20a/19
a. neft 121a/15
a. neft ya ı 50b/11, 73b/7
a. no d 138b/8
a. renglü a lardan 81a/19
a. andal 36a/3, 119b/6, 129b/12
a. s rınc n 71a/17, 75b/15
a. n 47b/5
a. an 28b/7
a. turb 43b/20
a. turb to mın 38b/2
a. türbüdden 81b/21
a. z c 85a/1
a. z cı 46b/2
it necisinüñ a.+ların 107a/5
muñ a. duran sa ızın 75b/20
a. ol- 21a/16, 30a/5, 40b/19,
47a/11, 74b/7, 75b/2, 78a/5,
78b/19, 82a/5, 110a/21, 132a/14,
132a/15, 140b/19
a. p k it- 62a/12

göze a. dü - “katarakt olu mak”
28b/9, 28b/13, 29a/7, 29b/6, 31a/8

2. Bazı eylerin beyaz olan kısmı.
yumurda a( ).+ı 101b/8
yumurda a( ).+ın 61b/10, 88b/1,
95a/1
yumurda a( ).+ıyla 29b/2, 39a/17,
48b/3, 64b/14, 73a/7, 110b/20,
130a/4
yumurdanuñ a( ).+ı 5b/14
yumurdanuñ a( ).+ın 54a/8
yumurdanuñ a( ).+ını 49b/4,
98b/2, 110b/10
yumurdayı a( ).+ın 127b/7

3. Göz bebe ine inen beyaz leke.
a( ).+ın 30b/2
a( ).+ını 28b/1, 30b/8

a -

[34]:

1. Sıvı ve ince taneli katı maddeler
bulundu u yerden daha alçak bir
yere do ru gitmek.
a.-a 9a/7
a.-an 11b/20
a.-ar 108b/11
a.-du ın 115a/1
2. Kan vücutta dola mak.
a.-a 99b/9
3. Bir basıncın etkisiyle bulundu u
yerden dı arı çıkmak, fı kırmak.
a.-a 17a/5

- a.-ar 65a/10
- a.-arsa 88a/11, 90a/3
- a.-sa 11b/8, 91b/20
- a.-ar ol-32b/9
4. çindeki veya üstündeki sulu maddeyi dı arı vermek, dı arı çıkarmak.
- a.-a 45a/16, 62a/3, 67b/9, 83b/1, 91b/11, 107b/7
- a.-an 89a/1, 109a/8
- a.-ar 15b/21, 67b/5, 88a/18, 102b/4, 122b/5, 122b/7
- a.-arsa 32b/18, 122a/1
- a.-mazsa 122b/15
- a.-sa 60a/13, 66a/17
- a.-up 49b/8, 89a/3
- a.-ar ol- 33a/17
- a a ıya [2]: *Yun.* Kuzey Afrika'da do al olarak yeti en bir a aç ve bu a açtan elde edilen bir tür zamk (*Acacia*). *bk.* am -ı Arab , am -ı Arab . /**Arap zamkı, Senegal akasyası**/
- a. 73a/7, 123a/3
- a ar u [4]: Yeryüzünde, yer altında belirli bir yatak içinde, e im boyunca sürekli veya zaman zaman akan su.
- a. 37a/13, 96a/19
- a.+lar 35b/3, 78b/15
- a bah [3]: *T.Ar.* Abra lık hastalı ının bir türü.
- a. bah a 80b/20, 81a/3, 81a/8
- a ça [3]: Küçük gümü veya altın para.
- a.+ya 44a/3
- a. deñlü 81b/19
- a çalı [4]: Gümü para de erinde olan.
- a. 9b/4, 9b/5, 68b/21, 69a/1
- a d [1]: *Ar.* Ba lamak, raptetmek.
- a.+e gel- “kıvama gelmek”
- 130a/2
- a ır [1]: *Ar.* Nezle otu, pire otu (*Anacyclus pyrethrum*). *bk.*
- ır ar , a ır ar , dü'l-ahr, dü'l- a r.
- a. 116b/20
- a ır ar [14]: *Ar.* Nezle otu, pire otu (*Anacyclus pyrethrum*). *bk.* a ır, ır ar , a r, dü'l-ahr, dü'l- a r.
- a. 8a/5, 13a/9, 68b/19, 114b/7, 115a/12, 118b/9, 119a/14, 120a/16, 123a/19
- a.+yı 4b/3, 13a/2, 13b/12, 68a/13, 123b/1
- ır ar [2]: *Ar.* Nezle otu, pire otu (*Anacyclus pyrethrum*). *bk.* a ır, a ır ar , a r, dü'l-ahr, dü'l- a r.
- . 111b/21

	.+yı 105b/9	a.+ı 6a/5, 6a/18, 6b/20, 7a/17,
a ırma	[1]: Hap ırma i i. a. 140a/17	38a/6, 38a/7, 38a/16, 38a/18, 38b/2, 38b/9, 38b/11, 38b/21,
a ıt(d)-	[13]: Akmasını sa lamak, dökmek. a(d).-a 89a/6, 104a/11, 104a/12 a(d).-alar 20a/17, 41b/1, 90b/4 a.-mayalar 22b/2, 99b/21, 102a/13, 103a/6, 107b/2 an a(d).-urlar 15b/3 an a(d).-urlarsa 78a/8	97b/20, 114a/13, 126a/19, 140a/15 a.+ın 38b/1 a.+ı yo lu ına 140b/7 a.+ı artur- “zihni kuvvetlendirmek” 38a/19 a.+ı az ol- “anlayı ı kıt olmak” 38b/21
a ıtma	[1]: Akıtmak i i. a.+sına 89a/5	a.+ı gel- “kendine gelmek” 38a/8 a.+ı git- “kendinden geçmek” 103b/1
a ıtma	[1]: Akıtmak i i. a. 139a/5	a. arul- “aklı karı mak” 7a/15 a. z il ol- “kendinden geçmek” 38a/5
a	[2]: <i>Ar.</i> Çok kere kırmızı renkte olan bir tür de erli ta . a.+i 13b/14, 14b/9	a lı ( ) [6]: 1. Ak olma durumu. a( ).+a 25b/21, 81a/14, 141b/10 2. Göz bebe ine inen beyaz leke. a( ).+ın 28b/4, 28b/5 3. nsan bedeninde pul pul beyazlıklar meydana getiren bir tür hastalık. a.+dur 81a/16
kile	[2]: <i>Ar.</i> Vücudun çe itli yerlerinde kızılca çıkan, çevresi gö ermi , gittikçe çürü e dönen, ciltte eti oyarak yava yava yiyip bitiren i lik, çıban. <i>bk.</i> çürük 3, re, yenür, yenür ba , yenür çıban. /yenirce/ . çıbanlarına 88b/6, 88b/9	a lı sız [1]: <i>Ar.T.</i> Akılsız, akli olmayan, deli. a.+sız ol- “aklı ba ından gitmek, deli olmak” 8b/19
akk	[1]: <i>Ar.</i> Tıra edilmi . a. 85a/6	
a l	[27]: <i>Ar.</i> Akıl. a. 2a/16, 38a/15	

- a ma ( ) [2]: Akmak i i.
a( ).+ıla 57b/16
alyar a. 54b/9
- a mükerrer eker [1]: *T.Ar.Far.* Beyaz eker, eker peyniri. *bk.* a eker, eker pen ri.
a. 127b/16
- a reb [17]: *Ar.* Sıcak ve nemli yerlerde ya ayan, kıvrık ve kalkık kuyru unda zehirli i nesi olan bir tür böcek.
a. 3a/3, 96b/15, 97a/5, 97a/6, 97a/17, 97a/19, 97b/10, 97b/14, 98a/6, 98a/19, 98a/20, 98b/10, 98b/12, 109b/13, 130b/3
a.+i 97a/19
ölmi a.+i 66b/17
- a o an [6]: Zambakgillerden, so anından ilaç olarak yararlanılan beyaz çiçekli, büyük so anlı, çok yıllık otsu bir bitki (*Urginea maritima*). *bk.* ba al-ı un ul, un ul, yab n o anı. /**ada so anı, ayı so anı, beyaz so an, deniz so anı, nute ir so anı**/
a. 83a/1
a.+ı 34a/14
a.+uñ 64a/10
a. uyın 32b/12
a. to mı 112b/10
- a. ya ı 21a/6
- a eker [3]: *T.Far.* Beyaz eker, eker peyniri. *bk.* a mükerrer eker, eker pen ri.
a. 50b/15, 51a/6, 53a/8
- a r [1]: *Ar.* Nezle otu, pire otu (*Anacyclus pyrethrum*). *bk.* a ır, ır ar , a ır ar , dü'l-ahr, dü'l- a r.
a. 106b/3
- a üzüm [1]: Bir üzüm çe idi (*Vitis vinifera*).
a.+uñ resi 128a/18
- al [2]: Kırmızı, kızıl.
a. bu day 61a/21
a. teni 77a/12
- al- [254]:
1. Herhangi bir eyi tutup yerinden ayırmak, bir eyi kullanmak ve gerekeni yapmak üzere elinde veya yanında bulundurmak.
a.-a 42a/4, 87a/17, 128a/19
a.-alar 8b/10, 18b/2, 20b/2, 21b/14, 61a/10, 80a/12, 85b/19, 89b/4, 89b/7, 92a/19, 96a/3, 96b/8, 120b/2, 127a/18, 127b/18, 128b/7, 129b/5, 130a/10, 138b/11, 141a/5
a.-asın 45a/20
a.-du dan 130a/4

a.-du larından 141b/16
a.-salar 111a/19
a.-up 5b/17, 8b/7, 9b/6, 9b/8,
11b/5, 11b/20, 12a/7, 13a/7,
13b/19, 15a/14, 18b/3, 19a/9,
19a/11, 19b/1, 20a/2, 21b/21,
24b/11, 26a/16, 27b/5, 28b/3,
29a/8, 29a/19, 33a/5, 34a/15,
35a/12, 38b/3, 38b/13, 40b/5,
43a/4, 45b/18, 48a/6, 48b/3,
49b/5, 50b/19, 51a/12, 51b/20,
52a/3, 52b/13, 54b/6, 55b/6,
56b/4, 60b/1, 61a/1, 62a/17,
62a/19, 62b/12, 62b/18, 63a/13,
63a/16, 65b/6, 68b/14, 69a/4,
69a/12, 71a/10, 73a/15, 75b/15,
75b/20, 80b/13, 82a/19, 84a/11,
85b/4, 86a/13, 89b/9, 92a/6,
92b/7, 92b/16, 94a/18, 94a/20,
95b/9, 99b/2, 100a/10, 100a/11,
100a/21, 101b/3, 103a/16, 104a/4,
107b/4, 108b/8, 109a/13, 110a/17,
110b/6, 110b/11, 111b/12,
112b/11, 113b/4, 113b/21,
116a/7, 116a/9, 117a/3, 118a/19,
120a/9, 120a/10, 120b/12,
123a/17, 123a/21, 127b/8,
127b/21, 128a/10, 130a/8,
133b/11

2. Bitki suyunu, iresini çıkarmak.

a.-alar 28a/2, 32a/16, 33b/1,
34a/4, 36b/8, 61a/11, 92a/21,
100b/20, 101a/16, 101a/19,
106a/7, 106a/8
a.-sa 52b/15
a.-sun 32b/1, 108a/7
a.-up 4b/17, 11b/7, 32b/3, 73b/20,
77b/9, 79b/16, 97a/2, 128b/11
a.-ur 55a/16

3. Kan, ya vb. çekmek.

a.-a 62b/10, 97b/10
a.-acek 136b/21
a.-alar 15b/2, 22a/14, 30a/1,
122a/20, 123a/1, 137b/16
a.-mayalar 137b/15
a.-up 62b/17, 73b/15, 103b/5,
139a/2
an a.-a 33b/6
an a.-alar 5a/1, 5a/9, 6a/6, 6a/19,
10a/3, 10a/14, 10a/15, 11a/3,
11a/4, 12b/5, 18a/21, 18b/8,
20a/16, 21b/19, 22a/20, 30b/10,
30b/15, 31a/8, 35b/19, 40a/9,
41b/1, 41b/4, 43a/21, 43b/5,
47b/21, 48b/7, 49a/1,
61b/5, 67a/13, 67a/18, 69b/8,
70b/11, 71a/4, 73a/1, 73a/6,
80b/5, 81a/12, 83b/17, 83b/20,
84a/5, 84a/17, 86a/8, 87b/13,
88a/19, 90b/10, 96a/20, 96b/7,

99b/15, 103a/4, 106b/10, 107a/15, 107b/2, 121b/16, 122a/9, 122b/18, 139b/5, 139b/6, 140b/14, 140b/17 an a.-du da 139a/4 an a.-du larından 139b/2 an a.-ıca 139a/2 an a.-insa 139a/18 an a.-madın 139a/3 an a.-maya 66b/11, 138b/19, 139a/12 an a.-mayalar 10a/14, 78a/7, 102a/13, 139a/16, 140b/20 an a.-sa 139a/12 an a.-up 99b/20	a l [2]: <i>Ar.</i> Daha iyi, pek iyi. a. 116b/18 a.+dur 11a/19 alaca [4]: Çok renkli, karı ık renkli. <i>kr</i> . ala. a. 8b/8 a.+sı 8b/9, 8b/10 al -infir d [1]: <i>Ar.</i> Tek tek, ayrı ayrı. a. 94a/6 al met [58]: <i>Ar.</i> z, belirti, ni an, i aret. a. 10a/3, 140b/9 a.+i 4b/20, 7b/1, 8a/16, 9a/1, 9a/14, 10b/2, 14b/18, 18b/6, 20b/21, 25a/20, 25b/5, 25b/15, 25b/16, 25b/19, 29b/18, 30a/2, 30a/5, 35a/17, 35b/5, 39b/9, 39b/13, 47a/9, 47a/11, 50a/2, 54b/9, 57a/2, 74a/18, 74b/2, 74b/20, 77b/12, 77b/21, 78b/18, 81a/11, 81a/13, 93a/17, 101a/10, 103a/21, 126b/20, 136b/21, 137a/3, 137a/4, 137a/9, 140b/18 a.+idür 9a/10, 9a/11, 140b/4 a.+ler 9a/5 a.+leri 9a/4, 78b/6 a.+lerin 3b/6, 3b/10 a.+lerinden 8a/17 cü m a.+i 80b/17 eyü a.+i 140a/13 eyü a.+lerin 140a/12
4. Çekmek, içine çekmek. a.-ıca 14b/18 a.-up 105b/11 nefes a.-amaz 23b/21	
5. Koymak. a.-a 58b/7	
6. Satın almak. a.-up 69a/1, 70a/2, 84b/11	
7. Gidermek, iyile tirmek, izale etmek. a.-a 101a/1	
ala [3]: Karı ık renkli, çok renkli. <i>kr</i> . alaca. a. etmek 46a/8 a. mersin ar bı 128a/9	

n a.+i 101b/9	aleyhi's-sel m [1]: Ar. Selam onun üzerine olsun.
ala n a(?) [1]: Bir tür si il.	a.+dan 137b/17
a. 82b/10	alı oy- [1]: Saklamak, hıfzetmek.
alavlan- [1]: Hararetlenmek, ate lenmek.	a.-up 64b/5
a.-du ina 80a/10	al(i)n [18]: Yüzün ka ların üstünden saçlara kadar olan ve akaklar arasında kalan kısmı.
alçu [1]: Alçı.	a.+a 111a/15
a. 95a/18	a.+ı 12a/12, 44b/16
aldur- [19]:	a.+ına 5a/6, 5a/21, 5b/15, 11b/7, 11b/16, 17a/16, 19a/7, 31b/7, 37a/7, 109b/20
1. Alma i ini yaptırmak.	a.+ından 4a/9, 14a/2, 22b/1, 45b/8
a.-asın 85b/5	a.+ı amarından 10a/14
2. Kan, ya vb. çektirmek.	alın- [15]:
an a.-a 14b/8	1. Bir ey yerinden ayrılmak.
an a.-alar 51a/17	kefi a.-mı bal 25a/11, 43a/1, 116b/6, 118b/10
an a.-mayalar 51a/17, 139b/16	kefi a.-mı bala 68a/3
a.-sa 137b/6, 137b/7, 137b/8, 137b/9, 137b/10, 137b/11, 137b/12, 137b/13	kefi a.-mı balıla 63a/19, 112b/14, 115b/12, 119a/5, 120a/13
an a.-sa 137b/5, 137b/14	kefi a.-mı asel 120a/2
aldurma [2]: Kan, ya vb. çektirmek i i.	ya ı a.-mı ayran 37a/10
an a.+dur 17b/18, 74b/4	kefi a.-mı o ul balı 114b/18
ale'd-dev m [1]: Ar. Devamlı olarak, sürekli olarak.	2. Kan, ya vb. çekilmek.
a. 114a/20	an a.-sa 139a/21
ale'l- u [2]: Ar. Hele, hususiyle, en çok.	alı - [1]: En az iki madde iyice birbirine karı arak kıvama gelmek.
a. 43a/7, 129a/1	
let [2]: Ar. Bir i i yapmak için kullanılan nesne, alet, makine.	
demür .+ile 63a/2	
ac mat .+iyle 97b/1	

a.-incaya 85b/8

alı dur- [1]: En az iki maddeyi iyice birbirine karı tırarak kıvama getirmek.

a.-asın 123b/5

lim [1]: *Ar.* Çok okumu , bilgin. . 29b/10

All h [1]: *Ar.* Her eyin yaratıcısı olan tek ve mutlak varlık, Tanrı, Huda. A. te I nuñ 29a/10

alma [26]: Elma (*Pirus malus*). bk. tuff . /**elma**/

a. 11a/8, 25b/3, 35b/2, 50a/20, 51a/4, 66b/8, 78b/16, 101b/18, 105a/6, 141b/14

a.+yı 27a/17, 40b/11, 40b/13

a. a ın 35b/2

a. uyu 95b/4

a. uyuyla 119b/7

a. ar bı 36a/2

a. ar bın 27b/18, 89a/21

a.+nuñ içini 40b/10

çürük a. 20b/15

ek i a. 27a/19

ek i a. uyıdur 66a/15

atlu a. 27a/19

atlu a.+nuñ 36a/10

atlu a.+yı 27a/18

alma ( ) [42]:

1. Herhangi bir eyi tutup yerinden

ayırmak, bir eyi kullanmak ve gerekeni yapmak üzere elinde veya yanında bulundurmak i i.

a. 76b/15, 120a/7

a.+dur 57b/21

2. Bitkilerin suyunu, iresini çıkarmak i i.

a. 141b/15

3. Kan, ya vb. çekmek i i.

a. 55a/14, 70b/14, 77b/15, 139a/2

an a. 3b/9, 23a/14, 39b/16, 44b/3, 44b/12, 61b/9, 61b/13, 70b/17, 72b/15, 79a/14, 83b/6, 102b/8, 104b/15, 104b/16, 111b/2, 137a/15, 138a/12, 138a/20, 138b/18, 139a/8

an a( ).+a 29b/7

an a.+da 79a/4

an a.+dan 127a/5

an a.+dur 29b/20, 81a/12, 81b/7, 83a/15, 86b/21

an a( ).+ı 137a/15

an a( ).+ıla 101b/10

4. Çekmek, içine çekmek i i.

a. 85b/10, 124b/15

5. Birini veya bir eyi yanında bulundurmak i i.

yanına a. 133a/17

6. Satın almak i i.

a. 115b/16

alt	[42]:	a.+ına 64a/13, 67a/3, 107b/21
1. Bir	eyin yere bakan yanı, alt taraf,	altı
	üst kar	[28]: Altı sayısı.
	ıtı.	a. 7b/21, 9a/11, 12b/13, 14a/5,
	a.+ı 67a/21	21b/13, 22a/11, 34b/3, 43a/14,
	a.+ına 20b/14, 58b/10, 63b/15,	51a/7, 53a/9, 65a/2, 71a/18,
	69a/15, 69a/17, 69a/18, 89b/3,	75a/9, 78b/2, 78b/4, 85b/4, 88a/8,
	107a/19, 112a/7, 121a/11	91b/10, 102b/1, 111a/3, 115a/17,
	a.+ında 31b/13, 31b/14, 66b/19,	117b/6, 121a/18, 137b/15,
	90a/12	137b/16
	a.+ından 103a/5, 111b/17,	a.+da 140a/8, 140a/9
	113b/17	a.+sın 85a/21
	burnınuñ a. yanına 103b/11	altıncı
	dil a.+ında 17b/17, 111b/16	[2]: Altı sayısının sıra sıfatı.
	dil a.+ında ı 18a/20	a. 72a/18, 78b/9, 140a/2
	dil a.+ından 107a/15, 107b/1	altmı
	dili a.+ına 111b/20	[4]: Altmı sayısı.
	dili a.+ında 8a/16, 42b/15	a. 52a/9, 114a/15, 125b/2, 139a/1
	dili a.+ından 96a/20, 96b/7	altun
	dizi a.+ından 70b/14	[2]: Altın.
	oltu ı a.+ına 111a/12	a.+ı 28b/17, 104a/7
	oltu a.+ında 110b/21	amasanke [1]: <i>Yun.</i> Bir çe it küçük, siyah
	ula a.+ında 102b/15	erik. <i>bk.</i> amaskene, amaseye,
2. Bir	eyin iç tarafı, iç, bir yüzeyin	maskene.
	altı.	a. erügi 51b/20
	a.+ına 109b/2, 109b/17	amaseye [1]: <i>Yun.</i> Bir çe it küçük, siyah
	a.+ında 81b/18	erik. <i>bk.</i> amasanke, amaskene,
	a.+ında ı 126b/12	maskene.
	eyegüler a.+ında 39b/8	a. erügi 129a/21
	yer a.+ında 7a/3	amaskene [1]: <i>Yun.</i> Bir çe it küçük, siyah
3. nsanın	kıç tarafı, makat.	erik. <i>bk.</i> amasanke, amaseye,
		maskene.
		a. erüğünü 52a/10

amberb r s [1]: *Yun.* Çalı eklinde, küçük sarı çiçekleri olan, kırmızı ve uzunca meyveleri bulunan yabani bir a aççık (*Berberis vulgaris*).
bk. amberp r , a un uzlu ı, adın uzlu ı, adun uzlu ı.
/çobantuzlu u, diken üzümü, hanımtuzlu u, kadıntuzlu u, karamuk, sarıçalı/
ur -i e. 79a/7

amberp r s [1]: *Yun.* Çalı eklinde, küçük sarı çiçekleri olan, kırmızı ve uzunca meyveleri bulunan yabani bir a aççık (*Berberis vulgaris*).
bk. amberb r , a un uzlu ı, adın uzlu ı, adun uzlu ı.
ur -i e. 79b/4

amel [4]: *Ar.*

1. , eylem, fiil.

a. it- 3b/13

2. shal.

a. eyle- 51a/4, 51a/21, 53b/19

m te [1]: *Far.* Karı mı , karı ık.

. ol- 10a/16

mil [1]: *Ar.* Bir kural ve nasihata göre amel eden, ona göre hareket eden.

. ol- 137b/16

mm [1]: *Ar.* Umumi, genel.

.+dur 70b/15

amm [209]: *Ar.* Ama, fakat, lakin,

ancak.

a. 4a/4, 4a/15, 4b/20, 5a/7, 5a/9, 5a/13, 5b/3, 6a/5, 6a/12, 7b/4, 7b/8, 8a/11, 8b/12, 10a/17, 10a/18, 10a/21, 10b/1, 10b/13, 11a/2, 12a/2, 12b/4, 13a/8, 13a/12, 13a/18, 15a/15, 15b/6, 16a/6, 16a/13, 16b/8, 19a/20, 19a/21, 21a/16, 21b/1, 21b/6, 22b/18, 23a/21, 23b/2, 23b/21, 26a/12, 27a/8, 27a/13, 27b/1, 27b/9, 27b/12, 30b/11, 31a/7, 33a/12, 33a/16, 33b/1, 34a/16, 35b/13, 36a/2, 36a/20, 37b/11, 37b/12, 37b/13, 38b/12, 39a/5, 40a/16, 40a/21, 40b/19, 40b/21, 43b/2, 43b/13, 45a/12, 45a/16, 45b/7, 46a/4, 46a/12, 46b/20, 46b/21, 47a/17, 48a/2, 49b/11, 49b/15, 50a/16, 50b/2, 52b/17, 53a/13, 53b/15, 54b/7, 54b/14, 55a/6, 55a/21, 56a/2, 58a/16, 58a/17, 59a/18, 59b/5, 60b/13, 61a/12, 63a/11, 64b/15, 65a/1, 65a/14, 66a/10, 68a/10, 68a/15, 70b/12, 71b/5, 71b/9, 71b/14, 72a/4, 72a/7, 72a/13, 74a/10, 76a/17, 77a/3, 77a/14, 77a/17, 77a/21, 77b/21, 78b/4, 80b/3, 80b/5, 81a/1, 82a/8, 82b/9,

82b/12, 83a/8, 84a/1, 84a/12, 84a/20, 84b/13, 85b/20, 87b/1, 87b/2, 87b/16, 89b/18, 90a/2, 90b/4, 90b/6, 90b/9, 91b/10, 95b/12, 96a/17, 98a/2, 98a/4, 98a/6, 98a/16, 98b/5, 99a/5, 99b/19, 101b/2, 101b/11, 102a/16, 102a/18, 102b/5, 102b/7, 102b/8, 103a/7, 103a/9, 103a/12, 104a/15, 104b/21, 106b/19, 109a/2, 110b/14, 111a/3, 111b/4, 112a/4, 112a/10, 113a/11, 113a/17, 113a/19, 114b/1, 115a/19, 115a/21, 117b/12, 118b/6, 120b/7, 123a/14, 123b/2, 123b/15, 124a/13, 126a/4, 126a/9, 126a/10, 126a/16, 126b/1, 126b/4, 127a/1, 127b/14, 129a/11, 129a/16, 130a/14, 130a/20, 130b/21, 131a/11, 131a/16, 131a/20, 131b/15, 131b/18, 133a/5, 133b/16, 134b/8, 134b/20, 135a/9, 136b/2, 137b/4, 137b/16, 138a/21, 138b/1, 139a/9, 140a/5, 140b/9, 38b/17		<i>communis</i>). <i>bk.</i> arm d. /armut/ a. 6a/15, 6b/10, 35b/1, 35b/2, 49a/20, 50a/21, 66b/8, 78b/16 a.+ı 5b/7
	n	[1]: <i>Ar.</i> Lahza, pek az bir zaman. .+ında 88b/21
	añ-	[1]: Söylemek, zikretmek. a.+a 86b/1
	ana	[6]: Anne. a.+sı 63a/1, 104a/4 a.+sından 22b/5, 84a/2, 103a/8 a.+dan o ma 72a/4
	aña	[30]: Ona. <i>bk.</i> ol.
	anaç(c)	[1]: Yavru yeti tirecek duruma gelmi hayvan. a(c).+ı 133a/11
	añarı	[1]: Fazla. a. 8a/11
	añaru	[1]: Öte, ileriye do ru. a. 141a/9
	anber	[5]: <i>Ar.</i> Amber; amber balı ından çıkarılan güzel kokulu, kül renginde bir madde. Güzel kokulu bazı maddelerin ortak adı. a. 35b/9, 36a/14, 44b/20, 115b/11 a.+üñ 105a/6
Amme	[1]: <i>Ar.</i> Kur'an-ı Kerim'in 78. suresi olan Nebe Suresinin ilk sözcü ü ve bu adla anılan sure. A. S resin 31b/1	
amr d	[9]: <i>Far.</i> Armut (<i>Pirus</i>	
	anca	[1]: Ancak, yalnızca. a. 46b/13

anda	[6]: Orada, o anda, o zaman. <i>bk.</i> ol.	ter a. uyın	28b/10
andan	[232]: 1. Ondan, oradan. <i>bk.</i> ol. 2. Sonra, ondan sonra. <i>bk.</i> ol.	ter a. yapra	ın 32a/17
anduz	[4]: Kökü ilaç olarak kullanılan sarı çiçekli otsu bir bitki (<i>nula helenium</i>). <i>bk.</i> r sen. / andız / a.+a 44a/11 a.+dur 93b/9 a. ar bıdur 129a/8 ucuz a. köki 44a/2	anlar	[4]: Onlar. <i>bk.</i> ol.
anı	[41]: Onu. <i>bk.</i> ol.	añsuz	[1]: Ansızın, birdenbire. a.+dan 91b/13
anısun	[31]: <i>Yun.</i> Maydanozgillerden, kokulu tohumu hamur i lerinde ve rakı yapımında kullanılan bir yıllık otsu bir bitki (<i>Pimpinella anisum</i>). / anason / a. 4a/8, 9b/13, 20b/12, 22b/21, 25a/10, 25b/8, 25b/12, 34b/14, 35a/7, 50a/1, 50a/11, 54b/13, 60b/13, 71b/1, 105a/1, 114a/20, 115b/1, 116a/6, 120a/11, 124a/17, 127b/18, 129a/20 a.+dur 131a/6 a.+ı 55a/15, 70a/3 a.+ıladur 130b/11 a.+ıladur 132a/4 a. uyu 101a/11 a. uyuyla 23a/20	añul	[1]: Yava , sakın, hafif. a. 37a/13
		anuñ	[48]: Onun. <i>bk.</i> ol.
		anzar t	[3]: <i>Ar.</i> Sıcak memleketlerde yeti en bodur bir a aç. Aynı addaki a açtan çıkarılan ve yara tedavisinde kullanılan bir reçine, balsam (<i>Astragalus sarcocolla</i>). <i>bk.</i> anzar t, anz r t. / anzarot, gözotu / a. 89b/8, 123a/16 a a. 31a/13
		anzar t	[1]: <i>Far.</i> Sıcak memleketlerde yeti en bodur bir a aç. Aynı addaki a açtan çıkarılan ve yara tedavisinde kullanılan bir reçine, balsam (<i>Astragalus sarcocolla</i>). <i>bk.</i> anzar t, anz r t a. 74b/19
		anz r t	[2]: <i>Ar.</i> Sıcak memleketlerde yeti en bodur bir a aç. Aynı addaki a açtan çıkarılan ve yara tedavisinde kullanılan bir reçine, balsam (<i>Astragalus sarcocolla</i>). <i>bk.</i> anzar t, anzar t.

	a. 59a/7, 62a/15	ula a.+ına 103a/2
ara	[10]:	ula a.+ında 32b/8, 102a/10
	1. Yer, alan.	ula a.+ından 139a/17
	bir a.+da 25b/6	ardıç [1]: Servigillerden, yapraklarını
	2. Ara, mesafe, aralık, bo luk.	kı n da dökmeyen, yuvarlak kara
	a.+dan 75b/4	yemi leri ilaç olarak kullanılan
	a.+sına 58a/2, 112a/12	güzel kokulu bir a aççık
	a.+sında 125a/4, 139a/20	(<i>Juniperus</i>).
	iki ya rını a.+sın 42b/3	a. a r nın 89a/6
	3. ç, bir eyin iç tarafı.	arı (I) [6]: Temiz, pak.
	a.+sına 87b/8, 110a/13	a. 90b/1,
	a.+sında 84a/4, 110a/2	a. beze 100a/2
ara-	[2]: Bir eyi bulmaya çalı mak.	a. bezle 89b/10
	a.-yalar 90a/1, 91a/17	a. opra 125a/8
Arab	[2]: <i>Ar.</i> Orta Do u ile Kuzey	a. yunmazın biz 125a/14
	Afrika'nın büyük bir bölümünde	arı (II) [1]: Bal ve bal mumu yapan,
	ya ayan halk ve bu halkın	i nesiyle sokup zarar veren bir
	soyundan olan kimse.	böcek. <i>bk.</i> aru.
	A. 119b/9	a. o - 97a/10
	A. ek mleri 136b/8	arıdıcı [1]: Temizleyici, pak edici.
Arabça	[1]: <i>Ar.T.</i> Arap ülkelerinde	a.+dur 104a/21
	kullanılan dil.	arın- [4]: Temizlenmek, yıkanmak.
	A. 131b/21	a.-a 65a/3
ard	[15]: Art, arka, pe .	a.-up 33a/21
	a.+ına 22a/18, 55b/13, 82a/21,	a.-ur 29b/4
	86b/16, 111b/13	a.-mı ol- 118a/15
	a.+ınca 9b/19, 81b/2, 122b/10,	arıt(d)- [52]: Temizlemek, temiz duruma
	131b/1	getirmek.
	a.+la 93b/11	a(d).-a 4b/2, 21b/4, 22b/15,
	a.+ından 5b/11, 19b/6	30b/12, 38b/15, 39a/2, 43a/11,

- 52a/20, 52b/16, 99b/1, 99b/15,
122a/4, 122b/9, 132b/5
- a(d).-alar 5a/10, 9a/17, 88a/14,
90a/2, 90a/5, 90a/14, 91b/8,
92a/18, 92a/19, 117b/18, 122b/12,
133b/8
- a(d).-up 4b/4, 80b/17, 97b/13,
114b/1
- a(d).-ur 9a/18, 75b/13, 93b/7,
114a/21, 114b/1, 116b/4, 118a/2,
118a/10, 130a/18, 130b/1, 130b/5,
131a/13, 131a/19, 132b/2, 135a/1,
135a/14, 135b/21, 136a/3,
136b/14, 139a/7, 139a/8
- ar a [11]:
1. Bir eyin temel tutulan yüzünün
tam ters yanı.
a.+sı 127a/6
a.+sına 58a/2
a.+sı üzerine 124a/12
  2. Vücutun belden boyuna kadar
olan sırt kısmı.
a.+sına 49b/5
a.+ya 39b/14
a. oñur alarına 105b/19
a. üstinde 140b/4
a. üstine 30a/14
a. za metlerine 134a/20
  3. Vücutun bacakların bitti i yerden
bele kadar olan kısmı, kış.
- a. 57a/2, 59b/14
- ar ası oy [2]: Arkası üzerine, sırtüstü.
a. 112a/6, 112a/21
- ar un [11]: Yava , a ır, sakın.
a. 75b/6
a. a. 33a/19, 66b/14, 107b/6,
117b/11, 117b/16
- arm d [2]: *Far.* Armut (*Pirus
communis*). *bk.* amr d.
a. 11a/9, 25b/3
- arpa (I) [23]: Bu daygillerden bir bitki
(*Hordeum vulgare*). *bk.* cev.
a. 62a/6, 68b/5, 95a/12, 109b/11,
116b/1, 129a/16, 129a/17,
135a/10
a.+yı 22a/16, 135a/10
a. cev- bı 43b/1, 43b/5
a. am rin 36b/6
a. lu bın 140b/14
a. uyıyla 22a/17
a. unı 10b/19, 15b/9, 69a/14,
84a/10, 84b/8, 88a/11, 122a/11
a. unın 48a/3
- arpa (II) [6]: Yakla ık olarak 25.2 mg'a
denk gelen eski bir a ırlık ölçüsü.
bir a. a ırı 119b/7
bir a. adarı 61a/4
üç a. a ırı 61a/5, 100b/8, 111a/18
üç a. adarı 112b/14

arслан	[4]: Aslan. a. bo ından 110a/16 a. derisi 65b/2 a. derisin 110a/13 a. derisini 110a/15	127a/13, 131a/14, 131b/17, 134b/4, 134b/6, 134b/7, 134b/10, 134b/13, 134b/15, 134b/17, 135a/1, 135a/3, 135a/9, 136a/1, 136a/7, 136a/8, 136a/12, 136a/15, 136b/11, 136b/12
art-	[2]: Ço almak, ziyadele mek. a.-ar 80a/20, 108b/15	bal am a.-ur nesne 54b/12
artma	[1]: Ço almak, ziyadele mek i i. a. 74b/8	sevd a.-ur nesnelere 48a/16 a lı a.-ur 38a/18
artu ( )	[22]: 1. Ba ka, gayrı. a. 11b/6, 50a/8, 66b/17, 90a/7, 109a/18, 112b/7, 131a/5 a( ).+ınuñ 50a/5 2. Fazla, ziyade. a. 9b/21, 10b/13, 33b/15, 39b/14, 44a/8, 76a/17, 88b/17, 88b/19, 104b/3, 130b/11, 38b/17 a. etlerin 104b/1, 134a/13 3. Artan, geriye kalan. ay ur a( ).+ı udan 31b/9	aru [3]: Bal ve bal mumu yapan, i nesniyle sokup zarar veren bir böcek. <i>bk.</i> arı. a. 3a/3, 96b/15, 98b/3
artur-	[47]: Artmasını sa lamak, ziyadele tirmek. a.-a 29a/14, 64a/19 a.-ur 24b/7, 38a/21, 38b/15, 50a/7, 68a/7, 93a/10, 93a/11, 93a/12, 93a/13, 104b/10, 112a/10, 112b/18, 117b/17, 118b/2, 118b/4, 119a/12, 119a/16, 119a/17, 126a/18, 126b/1,	aru [1]: Saf, halis. a. 130a/8 aru [4]: Zayıf, sıska. a. it- 76b/14 a. ol- 2b/15, 136a/5, 137a/9 aru lama [2]: Zayıflamak, sıskala mak. a. 76b/7, 76b/17 aru lat(d)- [4]: Zayıflatmak, sıskala tirmek. a(d).-ur 76b/15, 125a/14, 133a/18, 133b/4 rz [3]: <i>Far.</i> stek, dilek. .+sın 130b/8, 130b/16 cim .+sın 134a/20 rz lama [1]: <i>Far.T.</i> stek duymak, istemek i i. .+dur 25b/21

- s (I) [3]: *Ar.* Beyaz çiçekli, güzel kokulu mersin a acı ve bu a açtan elde edilen yemi (*Myrtus communis*). bk. mersin. **/hömbeles, murt, sazak, zazak/** ar b-ı . 40a/1, 53b/18, 138a/15
- s (II) [1]: *Far.* Sansargillerden, 30 cm kadar uzunlukta, 10 cm kadar kuyru u olan, kuyru unun ucu kara renkli, kürkü çok de erli, Avrupa, Asya ve Kuzey Amerika'da ya ayan bir hayvan (*Mustela erminea*). **/gelincik, kakım/** . etin 13b/17
- a - [8]: Bir eyi yüksek bir yere ili tirip sarkıtmak. a.-alar 8a/8, 20b/14, 30a/15, 41a/12, 104a/7, 106a/6 a.-a an 109a/17 a.-du ları 79b/7
- a a o- [9]: Bir eyi asılı olarak bırakmak. *bk.* a a oy-. a.- a 97a/18 a.-sa 109b/12 a.- ala 77b/3 a.-salar 38b/20, 66b/18, 79b/20, 103a/19, 103b/18, 109a/12
- a a oy- [4]: Bir eyi asılı olarak bırakmak. *bk.* a a o-
- a.-alar 12a/12, 40a/17, 79b/19, 129a/4
- s n [9]: *Far.* Kolay. . 10a/8, 114b/1 .+dur 96a/12, 127b/5 .+ıla 64a/18 . it- 66a/13 . ol- 10a/11, 18b/15, 114b/4
- s nlı ( ) [5]: *Far.T.* Kolaylık, iyilik, rahatlık. ( ).+a 50b/14, 66a/11 ( ).+a çı ar- "rahata eri tirmek, iyile tirmek" 27a/3, 92a/12, 92b/15, 93b/6
- asarun [5]: *Yun.* Esmer, kırmızı renkli çiçekleri olan otsu bir *bitki* (*Asarum europaeum*). . 117a/7, 118b/20, 120a/11 .+dan 59b/17 .+dur 133b/13
- a bur [1]: *Ar.* Yaz sonuna do ru turuncu çiçekler açan otsu bir bitki (*Carthamus tinctorius*). *bk.* a f r, a p r. kr . usfur. /asfur, aspir, yalancı safran/ a. çiçeğin 84b/2
- asel [28]: *Ar.* Bal. *bk.* bal. a. 65b/7, 69b/17, 88b/7, 114b/9, 114b/16, 115a/14, 115b/19, 116a/4, 118b/21, 119a/15,

120a/17, 120a/18, 121b/7, 127a/20 a.+e 118b/21, 123b/3, 130a/11, 130a/16 a.+i 94a/7, 130a/9 a.-i bel dur 119b/14 a.-i mu aff 123a/19 çig a. 104a/17 eyü a.+ün 65b/5 kefi alınmı a. 120a/2 ıv ma gelmi a.+ile 117b/5 nef s a.+e 130a/3 a a. 127b/17 em -i a. 42b/17	ar b-ı a.-i hindib 79a/7 ar b-ı ı r-ı a.-i hindib 41a/8, 46b/5, 47a/12 2. En önemli olan, ba ta gelen, hakiki. a. köpük ekeri 120b/11 a. ıb kit blarında 96a/16 3. Gerçekte, hakikatte. a. 28a/10 4. Gibi, benzer. a. 57b/18 a.+ı 65a/9
a fer [2]: <i>Ar.</i> Sarı, sarımsı. hel c-i a. 114a/16 yara n-ı a. 41a/6	a l [1]: <i>Ar.</i> Hiçbir zaman, hiçbir biçimde. a. 122b/4
a fer n [1]: <i>Ar.</i> Sarımsı. a. bi imi 73b/3	a p r [1]: <i>Ar.</i> Yaz sonuna do ru turuncu çiçekler açan otsu bir bitki (<i>Carthamus tinctorius</i>). <i>bk.</i> a f r, a bur. a.+dur 87a/8
a f r [5]: <i>Ar.</i> Yaz sonuna do ru turuncu çiçekler açan otsu bir bitki (<i>Carthamus tinctorius</i>). <i>bk.</i> a bur, a p r. a. 87a/8 a. çiçeği 122a/12 a. to mı 80b/15 a. to mın 35a/14, 46a/14	a ı [3]: Yarar, fayda, menfaat. a. 46a/9, 131b/2, 136b/4 star [3]: <i>Far.</i> Astar, ince bez. .+dan 9b/10 m . 68b/12 seyrek .+dan 52a/1
a l [8]: <i>Ar.</i> 1. Asıl, kök, dip. ı r-ı a.-i hindib 79b/4	sum n [1]: <i>Far.</i> Gök renginde, açık mavi. . 123b/9 a [21]: Yenilmek üzere pi rilmi yiyecek, yemek, taam.

- a. 122a/10
a.+la 131b/7
a renglü a.+lardan 81a/19
alma a.+ın 35b/2
ek i erik a.+ı 77b/17
etlü a. 67a/14, 67a/18, 88a/19,
122b/4, 122b/14
etlü a.+dan 61b/15
ısnafa a.+ı 57a/7
oru a.+ı 25b/2, 60a/16, 101a/8
oru a.+ın 35b/2
n rdeng a.+ı 25b/2
n rdeng a.+ın 41b/7, 67b/13
sum a.+ı 60a/17
sum a.+ın 36b/17
- a a a [32]: A a ı, alt. *bk.* a a ı.
a. 10b/3, 19b/5, 19b/10, 20b/13,
58a/13, 58b/7, 58b/20, 64b/4,
65b/11, 68a/11, 75a/17, 91b/12,
95b/5, 110b/18, 111a/8, 114a/4,
124b/1, 138b/1, 139a/7
a.+da 72a/18
a.+dan 19b/7, 36a/20, 53a/14,
112b/3
a.+sın 4a/20
a.+sına 4a/21, 53a/11, 53a/15,
108b/20
belden a. 139a/11
a. eyle- 45a/5
- a a ı [1]: A a ı, alt. *bk.* a a a.
a. 60b/4
- ı [1]: *Ar.* Birine vurgun, tutkun.
. ki ilerün 92b/15
- a [2]: *Ar.* A ırı sevgi ve ba lılık
duygusu.
a.+ı 92b/17
a.+ın 92b/15
- a r bin [1]: *Ar.* Atardamarlar, nabız
damarları. *bk.* serey n. kr .
er y n.
. amarı 21b/4
- a u [1]: Kırmızı toprak, a ı topra ı.
a.+yı 106b/17
- at [22]: Binme, yük çekme ve ta ıma
gibi i lerde kullanılan tek tırnaklı
bir hayvan.
a. 8a/20
a.+a 16b/16
a.+dan 3a/18, 110b/8, 111a/17
a.+lardan 76a/8
a. ba ınun kemüğünü 11b/4
a. boynına 76a/8
a. derisin 4b/14
a. eti 136b/2
a. ılıyla 12b/7, 65a/13
a. m ını 12a/9
a. südi 130b/19
a. ya ın 86a/3
a. zeb lin 66a/11

a.+uñ tersini 33a/4	te e	[1]: <i>Far.</i> Kızgın, sıcak(?). . b dem ya ıyla 10b/1
a.+uñ ırna ını 66b/19, 66b/20, 109b/1	atıl-	[1]: Birden harekete geçmek. a.-ursa 89b/1
a.+uñ yüregın urdın 103b/13	at siñegi	[1]: Memelilere, en çok atlara, seyrek olarak da çe itli da ku larına ve insanlara sata an sinek türü. a.+n 79b/9
a. çap- “at sürmek” 113a/7	a r	[1]: <i>Ar.</i> Baharat veya güzel kokular satan kimse veya dükkân. a.+lardan 70a/1
a.+a bin- “at sürmek”16b/16	av n	[1]: <i>Ar.</i> Vakit, zaman. a.+da 89b/4
at- [7]:	v z	[22]: <i>Far.</i> Ses, seda. .+a 126a/5 .+ı 24b/12, 25a/1, 25a/4, 25a/8, 25a/9, 37a/13, 38b/21, 80b/4, 134b/2 .+ın 43b/10 .+ını 26b/17 .+la 6b/4 .+lar 138a/7 ba lanmı .+ı 24b/11 gökçek . 10a/21 . açıl- “sesi açılmak” 2a/8, 24b/9 . utul- “sesi kısılmak” 24b/13
1. Bir cismi bir yöne do ru fırlatmak.		
a.-a 63a/2, 63a/3		
a.-alar 8b/9, 133b/10		
a.-salar 82a/21		
2. Kalp, nabız ve damar vurmak, çarpmak.		
a.-a 140b/12		
a.-ar 5a/1		
ata [1]: Baba.		
a.+sı 63a/1		
a a [2]: <i>Ar.</i> Susuzluk, susama, hararet. a. 26b/9, 78b/20		
te [5]: <i>Far.</i> Odun, kömür vb. maddelerin tutu up yanmasıyla beliren ı ık. . 94b/3 .+e 11a/15, 29a/5, 70a/13		
te -i p rs [1]: <i>Far.</i> Karamtırak renkli kabarcıklar olu turan ka ıntılı bir cilt hastalı ı. <i>bk.</i> cemre, ıara, od yanu u, yanııara. kr . te p resi. a. 83a/13		
	av a-	[1]: Avuı içinde sıkı tırarak ovmak, ovalamak. a.-ya 101a/14

avrat [90]: *Ar. Kadın. bk. atun.*
a. 11a/17, 66a/3, 66a/4, 66b/3,
67a/1, 67a/2, 67b/14, 107b/10,
107b/11, 107b/16, 107b/20,
108a/1, 108a/4, 108a/8, 108a/9,
108a/11, 108a/12, 108a/18,
108a/19, 108b/4, 108b/9,
108b/12, 108b/15, 108b/18,
108b/21, 109a/5, 109a/6, 112b/2,
112b/5, 112b/7, 127a/12
a.+a 60b/20, 66a/9, 108b/3,
127a/8
a.+da 85a/13
a.+dan 62a/9, 108b/1, 123a/9
a.+dandur 108a/16
a.+dan mıdur 108a/13, 108a/18
a.+ı 109a/6, 112a/21
a.+lar 3a/14, 109a/8
a.+laruñ 67a/16, 67b/3
a.+uñ 62a/16, 63a/1, 66a/9,
66a/17, 66a/19, 66b/18, 67a/6,
108a/6, 108a/21, 109a/5, 109a/8,
112b/1, 123a/17
a. arnında 66b/21
a. südin 104a/6
a. südinde 40b/5
a. südine 58a/9
a. südiyle 106b/11
a.+ın südin 136a/7
a.+uñ südi 66b/2

çirk n a.+a 127a/9
dillü a.+a 132a/11
do urmayan a.+uñ 66b/19
emzıklü a.+lar 109a/1
mile a.+lar 66a/1
mile a.+lara 2b/7
yız a.+a 127a/10
y a a. 108a/4
araya ız a.+a 67a/10
arı a. 127a/7
ı ır a.+a 127a/8
ız o lan emzüren a. südini
6a/21
ız o lan emzürür a. südiyle
15b/17
müste a a.+uñ anın 30b/1
ayru a.+a 127a/8
semüz a. 108b/19
semüz a.+uñ 108b/16
yavuz a.+a 132a/11
yüklü a. 66a/20
yüklü a.+lar 66b/3
yüklü a.+uñ 67a/3, 67a/4

avuç(c) [9]:

1. Elin iç tarafı.
a(c).+ı a yası 123a/7
2. Elin yarı yumulmu durumu ve bu alanın alabilece i kadar olan.
a(c).+ın 65b/17
bir a. 4a/12, 71b/5, 83b/12, 93a/2,

121b/5	bulunan ve yere basan bölümü.
iki a. 9b/5	bk. aya 1.
iki er a. 117b/5	a.+da 7a/4
avurt(d) [1]: Yanakların elmacık kemi inden çene kemi ine kadar olan ve a ız bo lu u hizasına gelen kısmı.	a. a rısına 73a/11
af a(d).+ına 90a/11	aya ı abı [1]: Ayakkabı. <i>bk.</i> aya abı.
Ay (I) [1]: Dünyanın uydusu olan gök cismi.	a.+n 141a/5
A. 7a/8	aya ( ) [98]:
ay (II) [21]: Yılın ayrıldı ı on iki bölümden her biri.	1. Bacakların bilekten a a ıda bulunan ve yere basan bölümü.
a. 13b/12, 14a/5, 16b/8, 63b/3, 121a/5	<i>bk.</i> aya .
a.+da 66a/20, 66a/21	a. 26a/10, 39a/9, 46b/18, 54a/6, 75a/15, 76a/2, 76a/9, 80b/2, 97a/21, 98a/10, 104b/18, 140a/18
a.+dan 9a/11	a( ).+a 73b/4, 109b/5, 113b/5, 123a/5
a.+uñ 137b/5	a.+da 75a/7, 80b/2, 83b/12, 87a/21, 87b/1, 122b/6
a. eskisinde 49a/6, 82b/19	a( ).+ı 8b/13, 16b/21, 17a/2, 56a/1, 73a/5, 74a/11, 75a/14, 109b/20, 113a/21, 121a/11, 122b/21, 140b/4
a. evvelinde 8b/18	a( ).+ın 11a/10, 37a/6, 84b/3, 91b/13
a. yeñisinde 76b/11	a( ).+ına 17a/16, 18b/5, 19b/10, 73a/4, 73a/12, 109b/20, 113b/1, 122b/20
a.+uñ evvellerinde 137b/15	a( ).+ında 71a/19
bir a.+da 56b/15	a( ).+ından 73a/5, 122b/21
güz a.+larında 93a/9	a( ).+ını 16b/18, 17a/3, 40b/14, 70b/20, 72b/18, 76a/11
ı a.+larında 137b/21	
mayıs a.+ında 71b/13, 72a/17, 113b/7, 113b/10	
aya [1]: Avuç içi. <i>bk.</i> a ya.	
a. deñlü ol- 122b/17	
aya [2]: Bacakların bilekten a a ıda	

a( ).+ınuñ 71a/20, 88a/18	a.+nuñ abanıyla 141a/6
a.+larda 74a/15	aya a ı [1]: Topuk ta ı, ponza, ayak bakımında kullanılan volkanik bir tür ta .
a.+ları 16b/17, 47a/7, 140b/5	a.+yla 9b/3
a.+ların 9b/3, 10a/18, 11a/10, 18b/21, 46b/11, 54a/1, 55b/21, 76b/5, 78b/14, 140b/3, 140b/11	ayaric [4]: <i>Yun.</i> laç olarak kullanılan bir grup macunun genel adı. <i>bk.</i> ay ric.
a.+larına 71a/21, 71b/4	a. 12b/10, 15b/12, 118a/3
a.+larında 46b/13	abb-ı a.+ile 9a/17
a.+larınıñ 76a/3	ay ric [1]: <i>Ar.<Yun.</i> laç olarak kullanılan bir grup macunun genel adı. <i>bk.</i> ayaric.
a.+larınuñuzı 4a/19	abb-ı a. 5a/9
a( ).+ı ökçesiyle 141a/9	ayaric-i fay ara [10]: Acı müshil olarak da bilinen ve de i ik maddelerden yapılan bir tür ilaç.
a( ).+ı ucına 7b/17	a. 4b/12, 8b/2, 49b/13, 99b/7, 115a/3, 117a/6
a( ).+ınuñ barma ların 112a/8	a.+yla 6a/19, 22a/14, 33a/12, 104b/20
a( ).+ıyla 112a/11	ayaz [7]: Duru ve sakin havada çıkan kuru so uk.
a. a rıların 2b/12	a.+a 13a/16, 38b/4, 40a/12, 41b/13, 49a/7, 83a/7, 103b/7
a. a rısın 132a/6	aydınlı [3]: Bir yeri aydınlatan güç, ı ık.
a. a rısına 131b/5, 132a/1	a.+dan 9a/7, 30a/7, 96a/10
a. za metlerin 72a/20	ay ur [2]: Damızlık erkek at.
çekirgenüñ a.+ların 82b/16	a. artu ı udan 31b/9
kertenkelenüñ a a( ).+ın 33a/8	a. tersin 11b/18
a a( ).+ı 69a/18	
ol a( ).+ı 69a/17	
a( ).+ı bükül- 132a/20	
2. Bacak.	
a. 110b/17, 110b/18, 111a/2	
a( ).+ın 80a/12	
a( ).+ına 111a/16	
a( ).+ını 112a/7	
a.+ların 91b/17	
aya abı [1]: Ayakkabı. <i>bk.</i> aya ı abı.	

ayıld	[1]: Mine çiçe igillerden, Akdeniz çevresinde yeti en, mavi, beyaz veya menek e renğinde çiçekleri bulunan 1-2 metre boylarında bir tür a aççık (<i>Vitex agnus-castus</i>). <i>kr</i> . ayıt, hayıt. a. to mı 48a/4	a. it- 83a/6
ayıl-	[2]: Baygınlıktan kurtulmak, kendine gelmek. a.-ıca 78a/5 a.-ur 78a/5	ayrı [1]: Ba ka. a. 109a/15 ayru [11]: Tek, müstakil. a. 118b/15 a. a. 54b/21, 88b/1, 108b/7, 114b/3, 116a/9
ayırtila-	[1]: Ayıklamak, temizlemek, seçmek. a.-yup 17a/6	ayruca [1]: Ayır olarak, tek ba ına. a. 87a/16
yine	[4]: <i>Far</i> . Ayna. . 104b/15 . +de 96a/12 . +ye 108a/5	ayru [19]: 1. Artık, bundan sonra. a. 4b/16, 22b/8, 30b/3, 45a/18, 60b/7, 63a/17, 66b/18, 76b/5, 97b/16, 99a/13, 103b/14, 109b/19, 109b/20, 113b/5, 141a/7, 141a/10 2. Ba ka, gayrı. a. 76a/6, 76a/7, 80b/4
ayılı	[1]: Belirli aydan beri var olan. dört a. mile ol- 67b/15	ayru sı [1]: Farklı, ba ka. a. ol- 105b/3
ayran	[9]: Süt veya yo urt yayıkta çalkalanıp ya ı alındıktan sonra kalan sulu bölüm, yo urdun sulandırılması ile elde edilen içecek. a. 54a/4, 54a/5, 54a/6, 71b/17, 131a/6 a.+la 57b/4 ek i a.+la 66a/18 ya ı alınmı a. 37a/10	ayrul- [2]: 1. Birbirine biti ik iki ey zamanla birbirinden uzakla mak. a.-mı di ler 14a/16 2. Aralarında muhabbet olan iki ki i birbirinden uzakla mak. a.-maya 112b/8 ayu [13]: Ayı. a. anın 7b/11, 8b/16 a. ödin 39b/2, 55a/4, 103b/21

- a. ya ı 73b/21
- a. ya ın 99b/12
- a.+nuñ derisini 72b/8
- a.+nuñ gözin 77b/2
- a.+n n iç ya ın 99a/9
- a.+nuñ içi ya ın 99a/3
- a.+nuñ anın 29a/10
- a.+nuñ südini 109a/19
- ayva [30]: Ayva a acı ve bu a acın büyük, sarı renkte, tüylü, ufak çekirdekli meyvesi (*Cydonia vulgaris*). *bk.* sefercel.
- a. 11a/8, 17a/13, 25b/3, 27a/12, 35b/2, 36b/16, 50a/21, 66b/8, 67b/15, 78b/16, 101b/18, 122b/14, 141b/14
- a.+yı 56b/2, 66b/2, 101a/16
- a. a acınuñ dibine 81b/14
- a. çekirdegi 39b/19, 41b/6, 100b/17
- a. çekirdegi lu bı 24b/15, 50b/4, 57a/5
- a. çekirdegi lu bın 78b/11
- a. çekirdegi lu bıyla 18b/11
- a. çekirdegiyle 100b/19
- a. ar bı 26a/21, 36a/14, 56b/5
- ar b-ı a. 27a/14
- ayvadana [1]: *Yun.* Yüksekli i 15-70 cm, sık tüylü, soluk sarı çiçekli, çok yıllık otsu bir bitki (*Archillea nobilis*). *bk.* ayva ana. /akba lu, binbir yaprak otu, civanperçemi, kandil çiçe i/ a. 20b/12
- ayva ana [1]: *Yun.* Yüksekli i 15-70 cm, sık tüylü, soluk sarı çiçekli, çok yıllık otsu bir bitki (*Archillea nobilis*). *bk.* ayvadana. a. 54b/17
- az [55]: Nicelik, nitelik, güç, süre ve sayı bakımından eksik, çok kar ıtı. a. 2b/8, 8b/9, 9b/19, 18b/7, 46b/14, 47a/1, 47a/11, 48a/2, 48a/16, 48b/9, 50a/2, 50a/3, 53a/13, 60b/11, 74b/18, 74b/20, 75a/5, 78b/19, 79a/1, 79a/21, 79b/2, 83a/19, 83a/21, 83b/8, 83b/9, 92a/9, 122a/1, 127b/1, 129a/7, 131b/11, 137a/6
- a.+ıla 90b/17
- a.+ar 66b/7, 127b/12, 131b/20, 138a/16
- a.+ar a.+ar “yava yava ” 112b/3
- a. eyle- 127a/4
- a. ol- 30a/5, 39b/9, 47a/10, 57a/3, 66b/5, 74b/3, 74b/7, 78b/19, 78b/20, 90a/3, 109a/7, 125b/18
- a lı a. ol- 38b/21

az-	[1]: Ek imek, tadı bozulmak. a.-maz 129a/7	36b/20, 38a/13, 52b/20, 78a/8, 90b/16, 92b/3, 127b/10, 135a/15
a	[36]: <i>Ar.</i> Vücudu meydana getiren parçalar, organlar. a. 138b/4 a.+da 87a/20, 102a/17, 121b/15, 122a/6, 122a/18 a.+lardaki 138b/4 a.+nuñ 1b/13, 126b/4 a.+sı 72a/8, 76a/1, 124a/20, 124b/8 a.+sın 86a/21, 86b/1 a.+sına 80b/18, 124b/2 a.+sında 73a/18 a.+sından 124b/7 a.+sını 124b/4 a.+ya 17a/18, 83b/15, 133b/6 a.+yı 81b/20, 93b/3, 124b/8, 126a/17 a.+sı a rısı 110b/8 cem a.+sı 71a/5 f lice eri mi a.+ya 105a/12 ovu geçmi a.+ya 124b/11 ovu irmi a.+nuñ 16b/11 ovu urmı a.+nuñ 16b/13 u inmi a.+ya 59b/14 a.+ları ditre- “kısmi felç geçirmek” 68a/10, 125a/18	azdur- [1]: Azmasına sebep olmak, yara, hastalık vb. kötüle tirmek, ilerletmek. a.-ur 15b/2 až m [12]: <i>Ar.</i> Çok, fazla. a. 26b/16, 47a/17, 68b/5, 69b/21, 99b/6, 105b/16, 112b/21, 115b/7, 115b/9, 116a/14, 131a/9 a. ol- 70b/13 azru [1]: Daha az, pek az. a. 122b/8
		B
azacu	[12]: Pek az miktarda, azıcık. a. 6a/3, 28b/20, 29b/12, 29b/13,	b b [1775]: <i>Ar.</i> Bir kitabın bölümlerinden her biri. b. 1b/1, 1b/2, 1b/3, 1b/4, 1b/5, 1b/6, 1b/7, 1b/8, 1b/9, 1b/10, 1b/11, 1b/12, 1b/13, 1b/15, 1b/16, 1b/17, 2a/1, 2a/2, 2a/3, 2a/4, 2a/5, 2a/6, 2a/7, 2a/8, 2a/9, 2a/10, 2a/11, 2a/12, 2a/13, 2a/14, 2a/15, 2a/16, 2a/17, 2a/18, 2a/19, 2a/20, 2a/21, 2b/1, 2b/2, 2b/3, 2b/4, 2b/5, 2b/6, 2b/7, 2b/9, 2b/10, 2b/11, 2b/12, 2b/13, 2b/14, 2b/15, 2b/16, 2b/17, 2b/18, 2b/19, 2b/20, 2b/21, 3a/1, 3a/2, 3a/3, 3a/4, 3a/5, 3a/6,

3a/7, 3a/8, 3a/9, 3a/10, 3a/11,
3a/12, 3a/14, 3a/15, 3a/17, 3a/18,
3a/19, 3a/20, 3a/21, 3b/1, 3b/2,
3b/3, 3b/4, 3b/5, 3b/6, 3b/7, 3b/8,
3b/9, 3b/10, 3b/11, 3b/12, 3b/13,
3b/14, 3b/15, 3b/16, 3b/21, 4a/1,
4a/3, 4a/4, 4a/11, 4a/16, 4a/17,
4b/1, 4b/2, 4b/4, 4b/6, 4b/13,
4b/14, 4b/16, 4b/19, 5a/17, 5a/20,
5a/21, 5b/1, 5b/4, 5b/5, 5b/7, 5b/8,
5b/9, 5b/11, 5b/13, 5b/16, 5b/20,
6a/2, 6a/4, 6a/5, 6a/13, 6a/15,
6a/16, 6b/5, 6b/7, 6b/9, 6b/11,
6b/13, 6b/14, 6b/15, 6b/18, 6b/20,
7b/5, 7b/9, 7b/11, 7b/12, 7b/13,
7b/14, 8a/4, 8a/7, 8a/8, 8a/9,
8a/10, 8b/3, 8b/4, 8b/7, 8b/13,
8b/14, 8b/16, 8b/18, 8b/21, 9a/1,
9a/4, 9a/12, 9a/14, 9b/1, 9b/4,
9b/12, 10a/12, 10b/5, 10b/6,
10b/8, 10b/10, 10b/14, 10b/16,
10b/17, 11a/1, 11a/5, 11a/12,
11a/14, 11a/17, 11a/19, 11b/4,
11b/5, 11b/6, 11b/8, 12a/12,
12a/14, 12a/15, 12a/16, 12a/20,
12b/1, 12b/2, 12b/3, 12b/19,
13a/1, 13a/2, 13a/3, 13a/4, 13a/5,
13a/6, 13a/7, 13a/9, 13a/11,
13a/21, 13b/6, 13b/8, 13b/10,
13b/11, 13b/14, 13b/15, 13b/16,

13b/17, 13b/19, 13b/20, 14a/6,
14a/9, 14a/11, 14a/12, 14a/14,
14a/15, 14a/16, 14a/21, 14b/3,
14b/6, 14b/7, 14b/9, 14b/11,
14b/13, 14b/21, 15a/3, 15a/6,
15a/7, 15a/9, 15a/14, 15a/16,
15a/19, 15a/20, 15b/13, 16a/2,
16a/4, 16a/11, 16a/12, 16a/18,
16a/19, 16a/21, 16b/1, 16b/10,
16b/14, 16b/17, 17a/7, 17a/10,
17a/11, 17a/17, 17a/19, 17a/20,
17b/1, 17b/2, 17b/3, 17b/4, 17b/6,
17b/7, 17b/12, 17b/17, 18a/7,
18a/8, 18a/9, 18a/11, 18a/12,
18a/14, 18a/20, 18b/1, 19a/2,
19a/4, 19a/8, 19a/21, 19b/4,
19b/11, 19b/13, 19b/19, 19b/21,
20a/5, 20a/12, 20a/13, 20b/6,
20b/20, 20b/21, 21a/3, 21a/4,
21a/5, 21a/11, 21a/12, 21b/6,
21b/9, 21b/10, 21b/12, 21b/16,
21b/17, 22a/3, 22a/12, 22a/17,
22b/6, 22b/8, 22b/10, 22b/12,
22b/14, 22b/18, 22b/19, 23a/1,
23a/2, 23a/3, 23a/4, 23a/6,
23a/12, 23a/17, 23b/1, 23b/2,
23b/3, 23b/5, 23b/6, 23b/7, 23b/8,
23b/9, 23b/20, 24a/5, 24a/6,
24a/8, 24a/10, 24a/11, 24a/12,
24a/14, 24a/16, 24a/18, 24a/19,

24a/20, 24b/5, 24b/8, 24b/9,
24b/12, 25a/3, 25a/4, 25a/7,
25a/8, 25a/9, 25a/13, 25a/14,
25a/19, 26a/7, 26a/11, 26a/14,
26a/17, 26a/19, 26a/21, 26b/3,
26b/6, 26b/8, 26b/15, 26b/17,
26b/19, 26b/20, 27a/1, 27a/3,
27a/6, 27a/8, 27a/15, 27a/16,
27a/17, 27b/3, 27b/5, 27b/10,
27b/13, 27b/15, 27b/20, 28a/1,
28a/4, 28a/6, 28a/7, 28a/9,
28a/11, 28a/12, 28a/14, 28a/16,
28b/3, 28b/7, 28b/11, 28b/16,
28b/18, 28b/19, 29a/4, 29a/6,
29a/10, 29a/16, 29a/18, 29a/19,
29b/2, 29b/9, 30a/19, 30a/20,
30a/21, 30b/1, 30b/2, 30b/3,
30b/5, 30b/6, 30b/8, 30b/12,
31a/1, 31a/8, 31a/14, 31a/20,
31a/21, 31b/2, 31b/3, 31b/5,
31b/7, 31b/8, 31b/9, 31b/12,
31b/13, 31b/16, 31b/17, 31b/18,
31b/19, 31b/21, 32a/1, 32a/4,
32a/5, 32a/15, 32a/17, 32a/18,
32a/19, 32a/21, 32b/1, 32b/2,
32b/4, 32b/5, 32b/6, 32b/8,
32b/10, 32b/12, 32b/20, 33a/1,
33a/4, 33a/5, 33a/7, 33a/9,
33a/10, 33a/11, 33b/3, 33b/14,
34a/3, 34a/9, 34a/12, 34a/13,

34a/14, 34a/19, 34b/4, 34b/9,
34b/10, 34b/20, 35a/1, 35a/2,
35a/3, 35a/4, 35a/5, 35a/6, 35a/8,
35a/10, 35a/14, 35a/15, 35a/16,
35b/13, 35b/18, 36a/7, 36a/10,
36a/13, 36a/18, 36a/21, 36b/3,
37a/15, 37a/18, 37a/20, 37b/7,
37b/11, 37b/14, 37b/15, 37b/18,
38a/1, 38a/4, 38a/8, 38a/9,
38a/10, 38a/11, 38a/12, 38a/14,
38a/17, 38b/2, 38b/5, 38b/6,
38b/8, 38b/10, 38b/13, 38b/19,
38b/20, 39a/1, 39a/6, 39a/9,
39a/12, 39a/15, 39a/16, 39b/2,
39b/3, 39b/7, 39b/12, 40a/7,
40a/11, 40a/13, 40a/15, 40a/19,
40b/3, 40b/5, 40b/6, 40b/8, 40b/9,
40b/14, 40b/18, 41a/2, 41a/6,
41a/17, 41a/19, 41a/20, 41b/3,
41b/12, 41b/14, 41b/15, 41b/17,
41b/18, 42a/1, 42a/7, 42a/9,
42a/11, 42a/12, 42a/13, 42a/16,
42a/18, 42b/8, 42b/11, 42b/12,
42b/15, 42b/18, 42b/19, 42b/20,
42b/21, 43a/3, 43a/6, 43a/8,
43a/10, 43a/11, 43a/15, 43a/18,
43b/9, 43b/11, 43b/12, 43b/15,
43b/16, 43b/18, 44a/1, 44a/12,
44a/14, 44a/15, 44a/16, 44a/18,
44a/19, 44a/20, 44a/21, 44b/8,

44b/9, 45a/5, 45a/6, 45a/8,
45a/10, 45a/11, 45a/13, 45a/17,
45a/19, 45b/2, 45b/5, 45b/6,
45b/8, 45b/14, 45b/18, 45b/21,
46a/2, 46a/4, 46a/10, 46a/13,
46a/15, 46a/18, 46b/2, 46b/4,
46b/16, 46b/17, 47a/2, 47a/4,
47a/5, 47a/6, 47a/14, 47a/15,
47a/17, 47a/19, 47a/20, 47a/21,
47b/4, 47b/6, 47b/11, 47b/15,
47b/17, 47b/19, 47b/21, 48a/10,
48a/13, 48a/20, 48b/1, 48b/5,
48b/12, 48b/15, 48b/16, 48b/18,
49a/4, 49a/5, 49a/8, 49a/10,
49a/11, 49a/13, 49a/14, 49a/15,
49a/20, 49a/21, 49b/1, 49b/3,
49b/4, 49b/8, 49b/10, 50a/2,
50b/5, 50b/7, 50b/8, 50b/9,
50b/14, 50b/18, 51a/1, 51a/3,
51a/5, 51a/9, 51a/10, 51a/14,
51b/3, 51b/8, 51b/12, 51b/20,
52a/4, 52a/9, 52a/13, 52a/14,
52a/20, 52b/1, 52b/3, 52b/6,
52b/9, 52b/12, 52b/15, 52b/18,
52b/21, 53a/7, 53a/10, 53a/15,
53a/19, 53b/2, 53b/7, 53b/11,
53b/21, 54a/3, 54a/7, 54a/9,
54a/11, 54a/15, 54a/16, 54a/17,
54a/18, 54a/20, 54b/1, 54b/3,
54b/7, 54b/15, 54b/20, 55a/2,
55a/6, 55a/7, 55a/8, 55a/10,
55a/11, 55a/14, 55a/16, 55a/18,
55a/20, 55b/1, 55b/2, 55b/3,
55b/5, 55b/8, 55b/10, 55b/11,
55b/14, 55b/16, 55b/18, 55b/19,
55b/21, 56a/3, 56a/5, 56a/9,
56a/10, 56a/12, 56a/13, 56a/15,
56a/18, 56a/19, 56b/8, 56b/20,
57a/15, 57a/16, 57a/19, 57a/20,
57b/2, 57b/3, 57b/4, 57b/5, 57b/8,
57b/10, 57b/12, 57b/14, 57b/21,
58a/4, 58a/7, 58a/10, 58a/11,
58a/12, 58a/13, 58a/14, 58a/18,
58b/13, 59a/8, 59a/10, 59a/12,
59a/15, 59a/17, 59a/19, 59b/3,
59b/6, 59b/8, 59b/10, 59b/11,
59b/12, 59b/16, 59b/20, 60a/2,
60a/5, 60a/13, 60a/19, 60a/21,
60b/4, 60b/5, 60b/6, 60b/8, 60b/9,
60b/15, 60b/17, 60b/19, 60b/20,
60b/21, 61a/2, 61a/3, 61a/4,
61a/6, 61a/8, 61a/9, 61a/13,
61a/14, 61a/16, 61a/19, 61b/1,
61b/4, 61b/7, 61b/9, 61b/12,
61b/16, 61b/19, 62a/8, 62a/18,
62a/21, 62b/6, 62b/12, 62b/16,
62b/17, 62b/20, 63a/5, 63a/6,
63a/8, 63a/9, 63a/10, 63a/11,
63a/13, 63a/15, 63a/17, 63a/20,
63b/1, 63b/4, 63b/6, 63b/12,

63b/14, 63b/15, 63b/16, 63b/17,
63b/20, 63b/21, 64a/5, 64a/7,
64a/10, 64a/13, 64a/15, 64a/16,
64a/17, 64a/20, 64b/1, 64b/3,
64b/7, 65a/4, 65a/8, 65a/20,
65a/21, 65b/2, 65b/3, 65b/7,
65b/11, 65b/14, 65b/15, 65b/18,
65b/20, 65b/21, 66a/3, 66a/4,
66a/5, 66a/8, 66a/11, 66a/13,
66a/15, 66a/17, 66a/18, 66a/21,
66b/1, 66b/3, 66b/17, 66b/19,
66b/21, 67a/1, 67a/2, 67a/4,
67a/9, 67a/11, 67a/15, 67b/3,
67b/14, 67b/16, 67b/19, 68a/2,
68a/3, 68a/6, 68a/7, 68a/9,
68a/11, 68a/12, 68a/15, 68a/18,
68a/19, 68b/2, 68b/8, 68b/13,
68b/18, 68b/21, 69a/12, 69a/19,
69b/3, 69b/6, 69b/12, 69b/16,
69b/18, 69b/20, 70a/1, 70a/6,
70a/14, 70a/18, 70a/19, 70a/20,
70b/1, 70b/3, 71a/2, 71a/5, 71a/7,
71a/19, 71b/5, 71b/7, 72a/5,
72a/19, 72b/2, 72b/3, 72b/5,
72b/6, 72b/8, 72b/9, 72b/12,
72b/14, 72b/21, 73a/3, 73a/11,
73a/14, 73a/16, 73a/17, 73a/18,
73a/21, 73b/5, 73b/10, 73b/15,
73b/20, 74a/3, 74a/4, 74a/6,
74a/13, 75a/2, 75a/7, 75a/11,

75a/14, 75a/21, 75b/11, 75b/13,
75b/18, 76a/1, 76a/7, 76a/9,
76a/12, 76a/18, 76b/3, 76b/4,
76b/6, 76b/12, 76b/13, 76b/14,
76b/15, 76b/17, 76b/21, 77a/2,
77a/7, 77a/9, 77a/10, 77a/11,
77a/12, 77a/14, 77a/16, 77a/18,
77a/20, 77b/1, 77b/2, 77b/3,
77b/5, 77b/7, 77b/8, 77b/12,
78b/18, 79b/5, 79b/6, 79b/7,
79b/9, 79b/11, 79b/13, 79b/15,
79b/18, 79b/19, 79b/21, 80a/2,
80a/3, 80a/4, 80a/6, 80a/7, 80a/9,
80a/12, 80a/13, 80a/17, 80a/19,
80b/11, 80b/12, 80b/15, 80b/19,
81a/2, 81a/3, 81a/4, 81a/6, 81a/8,
81a/9, 81b/9, 81b/11, 81b/13,
81b/15, 81b/16, 81b/17, 81b/18,
82a/14, 82a/21, 82b/2, 82b/4,
82b/13, 82b/15, 82b/16, 82b/17,
82b/19, 82b/20, 83a/10, 83b/11,
83b/13, 83b/19, 84a/3, 84a/14,
84a/19, 84b/9, 84b/11, 84b/18,
84b/19, 85a/1, 85a/4, 85a/5,
85a/9, 85a/10, 85a/16, 85b/2,
85b/15, 85b/18, 85b/21, 86a/2,
86a/5, 86a/15, 86a/17, 86a/18,
86b/3, 86b/6, 86b/7, 86b/10,
86b/11, 86b/13, 86b/14, 86b/17,
86b/19, 86b/20, 87a/7, 87a/8,

87a/10, 87a/11, 87a/13, 87a/15,
87a/16, 87a/19, 87b/11, 88a/2,
88a/16, 88b/5, 88b/7, 88b/8,
88b/10, 88b/12, 88b/16, 88b/18,
88b/20, 88b/21, 89a/1, 89a/3,
89a/4, 89a/5, 89a/6, 89a/9,
89a/13, 89a/15, 89a/17, 89b/20,
90a/19, 90b/18, 90b/20, 90b/21,
91a/3, 91a/6, 91a/7, 91a/8,
91a/11, 91a/13, 91a/15, 91b/5,
91b/17, 91b/19, 92a/5, 92a/11,
92a/13, 92a/14, 92a/16, 92a/17,
92b/2, 92b/6, 92b/7, 92b/10,
92b/13, 92b/14, 92b/15, 92b/17,
93a/1, 93a/3, 93a/4, 93a/7, 93a/9,
93a/13, 93a/14, 93a/15, 93a/16,
93a/20, 93b/3, 93b/5, 93b/9,
93b/15, 93b/20, 94a/2, 94a/3,
94a/5, 94a/9, 94a/11, 94a/13,
94a/16, 94a/18, 94a/21, 94b/3,
94b/4, 94b/5, 94b/7, 94b/8, 94b/9,
94b/11, 94b/12, 94b/13, 94b/15,
94b/16, 95a/3, 95a/7, 95a/11,
95a/13, 95a/14, 95a/15, 95b/7,
95b/8, 95b/13, 95b/14, 95b/17,
95b/18, 96a/1, 96a/3, 96a/4,
96a/5, 96a/6, 96a/7, 96a/9,
96a/18, 96a/20, 96b/9, 96b/10,
96b/11, 96b/12, 96b/14, 96b/17,
96b/18, 96b/19, 96b/20, 96b/21,

97a/1, 97a/3, 97a/5, 97a/6, 97a/8,
97a/9, 97a/10, 97a/12, 97a/13,
97a/15, 97a/16, 97a/17, 97a/19,
97a/20, 97b/10, 97b/11, 97b/13,
97b/14, 97b/15, 97b/17, 98a/8,
98a/21, 98b/1, 98b/2, 98b/3,
98b/4, 98b/6, 98b/9, 98b/10,
98b/13, 98b/18, 98b/20, 98b/21,
99a/2, 99a/3, 99a/4, 99a/6, 99a/8,
99a/12, 99a/14, 99a/15, 99a/16,
99a/17, 99a/18, 99b/1, 99b/4,
99b/6, 99b/13, 100a/2, 100a/4,
100a/5, 100a/6, 100a/8, 100a/9,
100a/10, 100a/16, 100a/18,
100a/19, 100b/2, 100b/3, 100b/4,
100b/6, 100b/7, 100b/8, 100b/11,
100b/18, 100b/19, 100b/21,
101a/1, 101a/5, 101a/12, 101a/15,
101a/18, 101a/21, 101b/4, 101b/5,
101b/6, 101b/8, 101b/9, 102a/1,
102a/6, 102a/9, 102b/3, 102b/10,
102b/13, 103a/1, 103a/11,
103a/12, 103a/13, 103a/14,
103a/15, 103a/17, 103a/18,
103a/19, 103b/5, 103b/8,
103b/10, 103b/12, 103b/13,
103b/14, 103b/16, 103b/17,
103b/18, 103b/19, 103b/21,
104a/1, 104a/3, 104a/4, 104a/6,
104a/7, 104a/8, 104a/10, 104a/12,

104a/13, 104a/14, 104a/15,
104a/20, 104a/21, 104b/1, 104b/2,
104b/3, 104b/5, 104b/6, 104b/8,
104b/9, 104b/12, 104b/17,
105a/4, 105a/5, 105a/6, 105a/7,
105a/9, 105a/10, 105a/12,
105a/13, 105a/14, 105a/16,
105a/17, 105a/19, 105b/2,
105b/12, 105b/13, 105b/16,
105b/18, 105b/19, 106a/1, 106a/3,
106a/7, 106a/8, 106a/11, 106a/13,
106a/19, 106a/21, 106b/1, 106b/2,
106b/3, 106b/4, 106b/5, 106b/8,
106b/9, 106b/14, 106b/16,
106b/17, 106b/20, 107a/1, 107a/2,
107a/3, 107a/5, 107a/7, 107a/9,
107a/10, 107a/14, 107a/21,
107b/7, 107b/8, 107b/10,
107b/11, 107b/20, 108a/1, 108a/2,
108a/3, 108a/6, 108a/9, 108a/12,
108a/18, 108b/2, 108b/6, 108b/9,
108b/15, 109a/1, 109a/4, 109a/6,
109a/7, 109a/8, 109a/9, 109a/12,
109a/14, 109a/15, 109a/17,
109a/18, 109a/19, 109a/21,
109b/1, 109b/3, 109b/5, 109b/6,
109b/7, 109b/9, 109b/10,
109b/11, 109b/12, 109b/13,
109b/14, 109b/15, 109b/16,
109b/18, 109b/19, 109b/21,

110a/1, 110a/2, 110a/3, 110a/4,
110a/5, 110a/6, 110a/7, 110a/8,
110a/10, 110a/11, 110a/12,
110a/13, 110a/15, 110a/16,
110a/19, 110a/21, 110b/1, 110b/3,
110b/4, 110b/5, 110b/8, 110b/9,
110b/10, 110b/16, 111a/6,
111a/17, 111a/19, 111a/21,
111b/7, 111b/8, 111b/11,
111b/15, 111b/16, 111b/20,
112a/3, 112a/13, 112a/15,
112a/17, 112a/18, 112a/20,
112b/5, 112b/8, 112b/13,
112b/18, 112b/21, 113a/3, 113a/4,
113a/5, 113a/10, 113a/15,
113a/18, 113a/20, 113b/2, 113b/3,
113b/6, 113b/7, 114a/11, 114a/12,
114b/6, 114b/10, 114b/15,
115a/2, 115a/6, 115a/10, 115a/14,
115a/20, 115b/6, 115b/14,
115b/21, 116a/2, 116a/5, 116a/8,
116a/10, 116b/1, 116b/7,
116b/13, 117a/6, 117a/21, 117b/3,
117b/6, 117b/13, 117b/17,
118a/1, 118a/6, 118a/9, 118a/13,
118b/1, 118b/11, 118b/16,
118b/18, 119a/1, 119a/6, 119a/15,
119b/2, 119b/4, 119b/8, 119b/18,
120a/4, 120a/15, 120a/19, 120b/9,
120b/10, 120b/14, 120b/15,

120b/20,	121a/6,	121a/14,	132a/19,	132a/20,	132b/1,
121a/15,	121a/19,	121b/1,	132b/10,	132b/16,	132b/18,
121b/7,	121b/8,	121b/12,	133a/3,	133a/4,	133a/7,
121b/14,	121b/15,	122a/6,	133a/10,	133a/11,	133a/12,
122a/18,	122b/5,	122b/16,	133a/14,	133a/17,	133a/18,
122b/20,	123a/7,	123a/9,	133a/19,	133b/4,	133b/14,
123b/9,	123b/17,	124a/8,	133b/21,	134a/5,	134a/14,
124a/20,	124b/4,	124b/7,	134a/19,	134a/21,	134b/2,
124b/10,	124b/12,	124b/13,	134b/5,	134b/6,	134b/8,
124b/20,	125a/3,	125a/14,	134b/9,	134b/10,	134b/11,
125b/5,	125b/6,	125b/8,	134b/13,	134b/14,	134b/16,
125b/10,	125b/13,	125b/19,	134b/17,	134b/18,	134b/20,
126a/1,	126a/3,	126a/10,	134b/21,	135a/2,	135a/4,
126a/11,	126a/13,	126a/18,	135a/5,	135a/12,	135a/14,
126b/3,	126b/9,	126b/15,	135a/14,	135b/1,	135b/3,
126b/18,	127a/13,	127a/14,	135b/5,	135b/8,	135b/10,
127b/6,	127b/16,	127b/17,	135b/12,	135b/15,	135b/16,
127b/20,	128a/3,	128a/12,	135b/20,	136a/1,	136a/2,
128b/4,	128b/10,	128b/21,	136a/3,	136b/9,	136b/11,
129a/7,	129a/13,	129a/19,	136b/13,	136b/19,	136b/20,
129b/2,	129b/8,	129b/11,	136b/20,	137a/2,	137a/4,
129b/14,	129b/15,	129b/17,	137a/8,	137a/13,	137a/15,
129b/19,	129b/21,	130a/3,	137a/16,	137b/2,	137b/5,
130a/8,	130a/17,	130a/21,	137b/16,	137b/19,	137b/20,
130a/18,	130a/21,	130b/4,	137b/21,	138a/1,	138a/4,
130b/6,	130b/11,	130b/17,	138a/20,	138b/18,	139a/11,
130b/19,	130b/20,	131a/2,	139a/14,	139a/17,	139a/20,
131a/7,	131a/12,	131a/17,	139b/16,	139b/17,	140a/12,
131a/20,	131b/1,	131b/6,	140a/16,	140b/12,	140b/18,
131b/12,	131b/16,	131b/20,	140b/18,	141a/1,	141a/10,
132a/7,	132a/11,	132a/12,	141a/14,	141b/11	
132a/13,	132a/16,	132a/18,	b.+da	2a/1,	3a/13,
			16b/20,	72a/18	
			b.+idur	129b/8	

- b.+ında 92a/10
b.-ı evvel 3b/18
b.-ı mis 8b/20
- babadya [1]: *Yun.* Papatya, çiçekleri beyaz taç yapraklı, ortası sarı kömeçli bir yıllık otsu bir bitki (*Matricaria chamomilla*). *bk.* b b nec, papada, papadya. /**bo az çiçe i, büllümbek, dallama, evrümçevrüm, kelçiçek, kelemne, kerkız çiçe i, kubaçça, nevbetçik, papatya, pirelik, topaçça, tömtöm, ü ü , yo urt çiçe i/**
b. 135b/10
- b b nec [12]: *Ar.* Papatya, çiçekleri beyaz taç yapraklı, ortası sarı kömeçli bir yıllık otsu bir bitki (*Matricaria chamomilla*). *bk.* babadya, papada, papadya.
b. 57a/11, 58b/4, 58b/18, 67b/12, 74b/2, 122a/11
b. ya ı 70b/20, 72b/18, 105a/3
b. ya ın 26b/13, 31b/18, 49b/20
- baca [1]: Vücutun kasıktan tabana kadar olan bölümü.
b. yarasına 89a/9
- b d m [1]: *Far.* Badem a acı ve bu a acın tazeyken kabu u ile de yenen, aynı zamanda ya ı çıkarılan meyvesi, payam (*Amygdalus comminus*). *bk.* b dem.
b. ya ıyladur 116b/13
ba deh [136]: *Ar.* Ondan sonra.
b. 4a/12, 4a/14, 5a/5, 7b/18, 9b/16, 12b/11, 12b/16, 13a/14, 13a/15, 13a/16, 14a/1, 16b/7, 16b/8, 17a/14, 17a/18, 17b/12, 17b/16, 18b/5, 19b/16, 19b/18, 20a/20, 22a/20, 29a/21, 29b/12, 31a/11, 34a/1, 34a/10, 34b/1, 36a/11, 38b/3, 39b/4, 40b/6, 45b/3, 45b/4, 50b/10, 51a/5, 51b/19, 52a/5, 52a/11, 58b/4, 61a/11, 61a/21, 62b/13, 64a/11, 64b/6, 69a/21, 69b/4, 69b/8, 69b/19, 70a/11, 71b/8, 71b/20, 73b/7, 74b/4, 76a/10, 76a/12, 76b/2, 76b/19, 78a/17, 79a/14, 81b/4, 82a/3, 83b/6, 83b/16, 83b/17, 84a/9, 85b/5, 85b/7, 86a/15, 87a/18, 88b/7, 89a/21, 89b/4, 89b/8, 89b/10, 95a/2, 95a/9, 99b/11, 99b/13, 99b/19, 100a/15, 100a/20, 100b/18, 101a/18, 102a/3, 102b/21, 103a/4, 106a/10, 106a/14, 107b/15, 108a/9, 109b/8, 110a/18, 111a/9, 111a/14, 114b/18, 115b/13,

117b/10, 119b/16, 120a/11,
120b/7, 120b/13, 120b/18,
121a/20, 121a/21, 122a/5,
123a/21, 123b/4, 124b/1, 124b/3,
124b/11, 126b/13, 126b/14,
127b/9, 127b/13, 128a/1, 128a/11,
128b/8, 129b/1, 129b/5, 130a/8,
130a/11, 130a/12, 131b/9,
132a/15, 135a/19, 136b/17,
137a/18, 138b/10, 139b/2,
139b/15

b dem [59]: *Far.* Badem a acı ve bu
a acın tazeyken kabu u ile de
yenen, aynı zamanda ya ı
çıkarılan meyvesi, payam
(*Amygdalus comminus*). *bk.*
b d m.
b. 17b/18, 24a/1, 24a/14, 34b/8,
43a/10, 43b/1, 43b/6, 53a/21,
79b/13
a armı b. 115b/17
te e b. ya ıyla 10b/1
b. ar resi 107b/4
b. ar resin 40a/3, 42b/5
b. içi 94a/5, 99b/21, 116a/4
b. için 4b/5
b. südin 60b/12
b. üdiyle 107b/4
b. südiyle 61b/14, 61b/20, 71a/1
b. ya ı 9a/16, 21a/12, 42b/16,

43a/16, 44b/4, 70b/18, 72b/16,
111a/5, 114b/9

b. ya ın 5a/15, 10a/18, 11a/16,
24a/3, 40a/4, 41b/3, 92a/21,
107b/5

b. ya ıyla 6b/2, 9b/5, 18b/15,
23a/19, 33b/12, 39b/17, 40a/11,
42b/4, 44b/15, 49b/17, 72b/19,
78a/21, 103b/11, 106b/13,
116a/17, 119a/4, 132b/11

çürimi b. 95a/20

uru b. 106a/8

ba de' - a m [1]: *Ar.* Yemekten sonra.
b. 6a/15

ba de't-tır [2]: *Ar.Far.* Tıra tan sonra.
b. 11a/18, 20a/9

ba de'z-zam n [1]: *Ar.* Bir zaman sonra.
b. 27b/14

b dilt n [1]: *Far.* Patlıcan (*Solanum
melongena*). *bk.* b dinc n,
b lıc n.
b. 134b/14

b dinc n [5]: *Far.* Patlıcan (*Solanum
melongena*). *bk.* b dilt n,
b lıc n.
b. 48a/17, 82b/8, 92a/14, 93a/14
b.+ı 82b/13

b drençb ye [3]: *Far.* Bir türü o ul otuna
benzeyen soluk sarı veya
beyazımtırak çiçekli, bir türü de

- kokusu turunç kokusuna benzeyen olmak üzere iki türü bulunan bitki. (*Melissa officinalis*). *bk.* o lan otı, o ul otı.
- /melisa, kovan otu, limonnesi, limon otu/**
- b. 16a/13, 118a/16
t runc-ı b. 37a/20
- b dü n m [3]: *Far.* Yüzde meydana gelen ve gittikçe cüzama dönü en irinli, kızılca yumrucuklar.
b. 15a/21, 22a/12, 80a/21
- ba (I) [3]: Erkekli in ba lanması durumu, iktidarsızlık ve hayız kanı vb. vücutta sistemli olarak i leyen eylerin i lerli ini yitirmesi, ba lanması.
b.+ı 111b/7, 111b/10
b.+ın 50b/8
- b (II) [6]: *Far.*
1. Asma, üzüm kütü ü.
b. çubu ın 11a/21, 54b/5, 85b/19, 110b/4
b. kökin 37a/1
  2. Bahçe, ye illik, a açlık ve çiçeklik yer.
b.+larda 7a/6
- ba arsa ( ) [1]: Ba ırsak. *bk.* ba arsu
av an b( ).+ını 47b/10
- ba arsu ( ) [24]: Ba ırsak. *bk.* ba arsa .
- b. 56a/20, 91b/6, 91b/7, 91b/12, 91b/14, 91b/15
b.+da 34b/10, 52a/16, 133a/19
b.+daki 63b/12
b( ).+ı 91b/9
b.+lar 57a/1
b.+larda 37b/3, 56b/11, 56b/21
b.+ları 56b/14, 129b/18
b. çıbanlarına 133a/10
b( ).+uñ süddesin 131b/12
b.+lar a rısına 134a/17
olon b( ).+uñ 49b/10
av an b( ).+ın 99a/7
- ba arsu ıyrundusı [1]: Kalın ba ırsak hastalıklarında çıkarılan sümüksü madde.
b. 57a/1
- ba (i)r [5]: Ci er, ba ırsak vb. vücut bo luklarında bulunan organların ortak adı.
b.+a 118a/2
b.+da ı 24b/4
b.+ı 130a/18
b.+ısın 51a/10
b. yolların 135b/9
- ba la- [108]:
1. Bir eyi bir yere veya bir eye tutturmak, sarmak.
b. 121a/10
b.-sa 66a/3, 132a/18

- b.-salar 11b/19, 16a/15, 31b/4,
76a/8, 79b/20, 80a/3, 80a/9
- b.-sañ 109a/13
- b.-ya 4a/14, 14a/2, 19a/17,
19a/18, 27b/18, 39b/6, 44a/14,
57b/1, 58a/3, 58b/8, 68b/13,
71a/14, 102a/7
- b.-yalar 5a/6, 7a/11, 7a/12, 8b/11,
12b/7, 12b/12, 19b/8, 20b/16,
21a/15, 29b/16, 36b/16, 37a/3,
37a/9, 45b/8, 51b/1, 53b/20,
56b/7, 59a/3, 61b/11, 64b/17,
65a/13, 66a/5, 67b/3, 71a/4,
73a/2, 73a/3, 75b/6, 75b/10,
80a/13, 82b/8, 82b/19, 89b/3,
88a/12, 90a/3, 90a/13, 90b/2,
90b/5, 90b/8, 97b/9, 97b/21,
98a/10, 102a/20, 107a/13,
107b/13, 111a/1, 111a/3, 111a/14,
120b/13, 122a/15, 128b/19,
129a/2, 139b/14
- b.-yasın 39a/19, 87b/6, 87b/10
- b.-yup 31b/4, 45a/14, 52a/2,
52a/11, 79b/6, 80a/2, 80a/8,
106a/10, 125b/3, 136b/16
- b.-mı ol- 44b/21
2. Bir durumu, bir hastalı ı
durdurmak, iyile tirmek.
b.-r 131a/15
b.-ya 14b/13
- arın b.-r 35a/6, 54a/6, 54a/7,
130b/21
3. Durdurmak, tıkamak.
b.-r 58a/20
- ba lama [2]: Bir eyi bir yere veya bir
eye tutturmak, sarmak i i.
b. 34a/18, 91a/21
- ba lan- [6]:
1. Organ, i levini yerine
getirememek, tıkanmak.
b.-mı 25a/7
b.-mı v zı 24b/11
ay ı b.-sa 66a/19
sidügi yolu b.-sa 130b/19
2. Her tarafı sarılmak, kaplanmak.
ya b.-mı dur 108b/16
3. Erkek, cinsî bakımdan iktidarsız
bırakılmak.
b.-a 113a/2
- ba lu [5]: Erke in büyülenerek cinsî
bakımdan iktidarsız olması, cinsel
güçten yoksun olması.
b. 111b/11
b.+lar 111a/21
b.+ları 3a/18
b. ol- 111b/7, 111b/8
- bah dur [2]: *Far.* Cesur, yi it.
b. it- 36b/1, 119b/3
- baha [4]: *Ar.* nsan teninde benekler
olu turan, beyaz ve siyah olmak

	üzere iki türü bulunan bir tür cilt hastalısı; sedef hastalısı, abralık hastalısı. <i>bk.</i> baha .		b.+dan 128a/14, 128b/6
	b. 10b/14, 38b/19		b.+ı 5a/12, 128b/6, 128b/13, 129a/18, 129b/1, 129b/5, 130a/2, 135a/12
	b.+a 119b/11, 134a/16		b.+ından 128b/13, 129a/18, 129a/21, 129b/4, 135a/11
bah	[14]: <i>Ar.</i> İnsan teninde benekler olu turan, beyaz ve siyah olmak üzere iki türü bulunan bir cilt hastalısı; sedef hastalısı, abralık hastalısı. <i>bk.</i> baha .	ba r	[1]: <i>Ar.</i> Çok sıcak, fazla sıcak.
	b. 57b/17, 80a/21, 139a/1		b. günlerde 51a/18
	b.+a 81a/3, 81a/5	ba -	[8]: Bakı ı bir ey üzerine çevirmek.
	b.+ı 27b/15, 80b/19, 80b/21, 81b/10		b.-a 113a/2, 141a/21
	a b.+a 80b/20, 81a/3, 81a/8		b.-alar 141a/21
	b. rencine 81b/16		b.-arlar 41a/6
	ara b.+a 81b/18	ba am	[1]: <i>Ar.</i> Bakam a acı; odunundan kırmızı boya elde edilen bir tür a aç (<i>Caesalpinia echinata</i>). /boya a acı/
	baha u'l-ebya [3]: Abralık hastalısının bir türü.		b. a acınuñ 82a/11
	b. 81a/16, 81b/8, 87a/2	ba dur-	[1]: Bakmasını sa lamak.
	baha u'l-esved [1]: Abralık hastalısının bir türü.		b.-alar 105b/5
	b. 81b/5	ba ır	[6]: Do ada serbest ve birle ik olarak bulunan kızıl renkli, kolay i lenir bir maden ve bu madenden yapılmı e ya.
bah r	[2]: <i>Far.</i> Kıla yaz arasındaki mevsim.		b. 121a/2, 134a/6
	b.+da 132b/8		b.+da 72b/10
	b. va tında 113a/11		b. aba 121a/1
ba	[24]: <i>Far.</i> Kısım, bölük, bir parça.		
	b. 10b/18, 10b/19, 51a/7, 51a/8, 53a/9		

	b. apda 127b/16	44b/18, 46a/7, 47a/2, 47b/8,
	b. abında 45b/16	47b/18, 48b/4, 50b/5, 52b/18,
ba	ıyye [2]: <i>Ar.</i> Artan, geri kalan.	58b/4, 59a/7, 60a/4, 60b/12,
	b. 65a/6	61a/19, 62a/6, 62a/15, 67b/1,
	b.+sin 4b/10, 69a/13	68a/8, 70b/6, 74a/4, 74b/9,
ba	la [16]: <i>Ar.</i> Bakla bitkisi ve bu	74b/17, 75b/9, 75b/12, 81b/3,
	bitkinin ye il ürünü veya kuru	85a/6, 96a/6, 97a/8, 97b/4,
	tanesi (<i>Vicia faba</i>).	99a/15, 104a/7, 116a/18, 117b/20,
	b. 27a/17, 42a/6, 49a/20, 68a/21,	120b/4, 120b/6, 121b/18, 122b/2,
	102b/11, 111b/5	128a/21, 128b/6, 128b/14,
	b.+nuñ 21a/1	129b/3, 129b/4, 130a/5, 132b/6,
	b.+yı 28a/17, 55b/19	132b/8, 133b/2
	b. unı 15b/9, 80b/7	b.+a 24a/10, 38b/3, 39a/15,
	b. unın 39a/15, 72b/4	108a/2, 115b/4, 128b/8, 134a/7,
	b. delüğine 80a/4	134a/8
	b. mi d rıdur 126a/2	b.+dan 94b/17
	b.+nuñ abu ın 68b/12	b.+dur 50b/5
ba	ma [2]: Bakı ı bir ey üzerine	b.+ı 18a/18, 29a/13, 33a/18,
	çevirmek i i.	47b/13, 48b/13, 58a/9, 107a/1,
	b. 141a/16	120b/7
	b.+dan 30a/7	b.+ıla 12b/1, 17b/1, 49a/16,
bal	[190]: Arımın yaptı ı tatlı madde.	58a/14, 70a/18, 74b/9, 77b/2,
	<i>bk.</i> asel.	79a/9, 82a/6, 85a/7, 86a/1, 87a/9,
	b. 12b/20, 17a/21, 18a/14, 18a/19,	87a/15, 92b/3, 95a/14, 95b/8,
	20b/18, 23a/11, 23b/12, 24a/13,	106a/21, 113a/4, 115b/3, 122b/15,
	24b/1, 24b/20, 25a/6, 28a/19,	130b/13, 131b/13, 132a/11,
	28a/20, 28b/3, 28b/15, 29a/12,	141b/16, 141b/19, 141b/21
	30a/21, 30b/5, 32b/5, 32b/9,	b.+ını 118a/21
	33a/9, 33a/18, 35a/15, 35b/10,	b.+la 18a/15, 27b/4, 48a/21,
	42a/3, 42a/17, 42b/4, 42b/6,	54a/13, 54b/16, 56a/12, 61a/10,

66b/2, 93b/18, 96a/2, 98b/2,
100a/5, 103b/21, 107b/7, 107b/9,
108b/7, 127b/19
b.+uñ 55b/9
b. beltesin 107a/9
b. cül bına 128b/2
b. o usına 7a/6
b. p l zesin 6b/1
b. uyu 24b/18, 129b/2
b. uyuın 23b/14
b. erbeti 22b/14, 133a/18
b. erbetin 42a/6, 63b/19, 89b/16,
90b/11, 105a/12
b. erbetiyle 27b/2, 117b/11,
117b/19
b. erbetle 40b/1
b. erbetün 85b/13
çig b. 4a/12, 48b/12, 64a/9,
69b/10, 69b/14, 71a/6, 73a/13,
106a/20, 106b/15, 124b/5
çig b.+a 42a/14
çig b.+ıla 62b/16, 63b/2, 117a/8
çig b.+la 63a/12, 63b/5, 90b/18
eyü b. 120b/2
gömeç b. 55b/8
kefi alınmı b. 25a/11, 43a/1,
116b/6, 118b/10
kefi alınmı b.+a 68a/3
kefi alınmı b.+ıla 63a/19,
112b/14, 115b/12, 119a/5,

120a/13
iv ma gelmi b. 119b/1
iv ma gelmi b.+la 117b/12
iv ma gelmi mu kem bal+ıla
115b/5
murabb b.+ıla 111b/19
od görmedük b. 70b/10
rev b. 99a/15
f b. 112a/1
b. gibi ol- 29a/12
balçı ( ) [1]: Yapı kan çamur, mil.
b( ).+ın 81b/15
balçı urm [2]: *T.Far.* Kabına
bastırılarak konmu ezik ve
yapı kan hurma, sandıklara
basılarak kurutulan hurma.
b. 19a/9
b.+yı 106a/1
baldır [14]: Baca ın dizden ayak
bile ine kadar olan bölümü, incik.
b. 50a/4, 139a/10
b.+da 72b/21, 88a/3, 88a/16
b.+dan 18a/21, 29b/21, 71a/3,
88a/19, 123a/1
b.+ından 123a/6
b.+ların 51b/1, 53b/20
b. ac matı 138b/1
baldırı ara [5]: E reltiotugillerden, nemli
yerlerde yeti en, yaprakları at
yelesini andıran otsu bir bitki

(<i>Asplenium adiantum</i>). bk.	38b/14, 44b/18, 45a/12, 50b/20,
bersiy v an, persiy v n,	54b/12, 72a/6, 77a/17, 79a/3,
per siy v n. /ba rıkara,	79a/10, 81a/14, 81b/5, 92b/3,
karabacak, karabaldır,	92b/20, 93a/13, 93b/6, 93b/10,
venüssaçı/	93b/16, 94a/3, 114a/13, 115b/7,
b. 42b/9, 50a/10, 93b/4	116b/13, 117b/3, 117b/15,
b.+dur 59b/10, 61a/8	118a/1, 118b/12, 119a/2, 119a/9,
bal am [143]: Ar. Eski tıp anlayı na göre	121b/9, 121b/11, 126a/17,
bedeni meydana getiren dört ana	126a/21, 126b/8, 129a/20, 130b/5,
unsurdan biri.	131a/10, 132a/17, 132b/3,
b. 4b/3, 4b/4, 10a/3, 10a/4, 10a/6,	132b/14, 134b/4, 134b/13,
10a/9, 14b/19, 25b/21, 30a/4,	134b/17, 134b/19, 135a/2,
35b/12, 37b/4, 42a/8, 42b/8,	135b/9, 135b/14, 136a/3
52b/7, 53a/13, 53b/2, 57a/1,	b.+ın 17b/5, 68a/5
58b/16, 68b/21, 74b/10, 75b/16,	b.+lar 27b/8, 45a/16
81a/16, 92a/17, 93b/21, 94a/4,	b.+ları 116b/7, 131a/19, 135b/20
94a/5, 94a/9, 94a/15, 101a/11,	b.+ların 135a/5
115a/11, 130b/8, 130b/14, 137a/4,	b.+uñ 94a/11
140b/18	b. arturur nesne 54b/12
b.+a 102b/10, 130b/2	b. alebelı na 141b/6
b.+dan 42a/19, 4a/3, 8a/13, 18b/6,	b. za meti 116a/3
24b/18, 26a/4, 32b/18, 39a/2,	b.+ı ço ki iye 127b/20
39a/4, 39b/9, 74b/6, 75a/21,	çürük b.+dan 81b/19
75b/1, 83b/5, 84a/3, 102b/7,	al ž b.+dan 23b/10, 49b/10,
125a/19	82b/5
b.+dandur 4b/9, 102b/9	oyu b.+ları 136b/13
b.+dur 23b/20	müşhil-i b. 52b/3
b.+ı 2b/20, 4b/2, 10b/10, 14b/19,	müte affin b.+dan 54b/8
22b/15, 22b/18, 23b/13, 24b/20,	terk b-i b. 118b/18
25b/19, 26b/16, 28a/3, 30a/6,	uzlu b. 56b/15, 101a/9

- uzlu b.+dandur 81a/13
uzlu b.+dur 39b/13
yaramaz b.+ı 52b/17
yelme gen b.+ı 52a/21
b. et- 69b/7
- bal ama [1]: Bir durumu, bir hastalığı
durdurmak için.
ish l b. 54a/7
- bal am [20]: *Ar.* Balgamla ilgili, balgama
ait.
b. 24b/19, 38a/2, 52a/6, 74a/17,
77a/15, 125b/2
b.+dür 105a/19
b. il l 94a/1
b. il ları 131a/13
b. an 56a/21
b. ki i 27a/19
b. ki ide 127a/20
b. mara lar 137b/21
b. mara lara 69b/20
b. mara larına 116a/13
b. miz clu 27b/21
b. il cıdur 75a/1
b. i lere 47a/5
umm -ı b.+nün 78b/18
b. ol- 78b/20
- balı [17]: Balık.
b. 81a/20, 94a/12, 123b/7,
132a/21, 133a/18
b.+dan 101b/14
- b.+lar 41a/4, 41a/5
b.+ları 41a/4
b.+ların 111b/9
b.+uñ 58a/5
b. yemiyle 123a/4
bi mi b. 111b/6
diri b.+ı 41a/3
dirice b. 41a/18
y nus b.+ından 65b/14
b. dut- 111b/9
- balı otı [1]: Menispermagillerden, kül
renginde yaprakları olan ho
kokulu, zehirli meyvesiyle
balıkları sersemleterek avlamaya
yarayan bir bitki (*Anamirta*
coculus).
b.+nuñ 44a/20
- b li [1]: *Ar.* Bülu a ermi , ergen. bk.
b li .
b. olmadı o lan sidügin 24a/5
- b li [1]: *Ar.* Bülu a ermi , ergen. bk.
b li .
b. olmadı o lan sidügin 40b/9
- bal m mı [5]: *T.Far.T.* Arıların peteklerini
yapmak için karın halkalarında
bulunan balmumu bezlerinden
salgıladıkları yumu ak, sarı veya
daha koyu bir madde.
b. 76b/20, 85b/4
b.+na 14a/16

	b.+yla 55a/12, 85b/5	b. 80b/1
bandur-	[4]: Bir sıvının içine sokup bulamak.	b r-b r [1]: <i>Far.</i> Bir tür ba ırsak pazariti.
	b.-alar 32b/11	b. urdın 54a/19
	b.-sun 108a/8	barda ( ) [2]: Bardak. <i>bk.</i> parda .
	b.-up 11b/13, 34a/15	b. 33a/3
bar	[2]: Ate ten, mide bozuklu undan; a ızda, dil ve di lerde hasıl olan acılık, sarı tortu, pas.	b( ).+ın 33b/6
	b. dut- “a zı pas tutmak, a ızda acılık olu mak” 10b/2	b r [1]: <i>Far.</i> Hiç olmazsa, hiç de ilse.
	b. ut- “a zı pas tutmak, a ızda acılık olu mak” 140b/16	b. 131b/11
baras	[2]: <i>Ar.</i> Derinin altında çürük balgamdan olup akça derinin üstüne çıkan, gittikçe büyüyen leke, abra lık hastalı ı. <i>bk.</i> bara .	b rid [9]: <i>Ar.</i> So uk, so uk özelli e sahip olan. Eski tıp anlayı ına göre maddelerin sahip oldukları var sayılan dört özellikten biri.
	b.+a 134a/16	b.+dür 134b/4, 135a/6, 136a/15
	b.+ı 80b/19	b. ü ra bdur 94a/12, 19a/13, 134b/16, 134b/18, 135a/1
bara	[7]: <i>Ar.</i> Derinin altında çürük balgamdan olu up daha sonra akça derinin üstüne çıkan, gittikçe büyüyen leke, abra lık hastalı ı. <i>bk.</i> baras.	b. ü y bisdür 93a/7
	b. 10b/14, 38b/19, 81a/6, 81b/18	barma ( ) [21]: Parmak. <i>bk.</i> parma .
	b.+dur 81a/18	b. 58b/20, 70b/16, 98a/10
	b.+ı 81b/18	b.+da 106b/21
	b. rencine 81b/17	b( ).+ı 23a/15
bara	[1]: <i>Ar.</i> Baras hastalı ı ile ilgili.	b( ).+ıla 19b/6, 58b/21
		b( ).+ın 58b/8
		b( ).+ına 8b/14
		b( ).+ıyla 58b/10
		b.+la 107b/6
		b.+ları 19b/7, 111a/3
		b.+larına 71a/21
		aya ınuñ b.+ların 112a/8
		b. adarı 13a/13, 51a/13
		ba b.+dan 72b/14

- ba b( ).+ıla 19b/7
a elinüñ kiçi b( ).+uñ 43b/4
serçe b. mi d rı 40b/20
- ba - [12]:
1. Vücudun a ırlı nı vererek eli veya aya ı ile bir yere kuvvet uygulamak.
b.-a 58b/10, 59a/1, 111a/10, 141a/9
b.-alar 82b/6, 91b/13, 111a/17
b.-ıca 46a/10, 48a/14
  2. Bir eyin etkisinde kalıp eziklik, üzüntü ve a ırlık duymak.
a ır b.-du ına 37b/6
  3. Koyup bastırmak.
b.-a 107a/1
b.-up 107a/1
- ba al-ı un ul [1]: *Ar.* Büyük so anlı, beyaz çiçekli otsu bir bitki (*Urginea maritima*). *bk.* a o an, un ul, yab n o anı.
b. ma c nın 27b/10
- ba dur- [3]: Vücudun a ırlı nı vererek eli ve aya ı ile bir yere bastırmak.
b.-alar 40b/2, 69b/1, 71b/10
- baseli [9]: *Yun.* ahdamarı.
b.+den 61b/9, 61b/12
b. amarından 35b/19, 67a/18, 70b/17, 72b/15, 121b/16, 122b/18, 123a/1, 140b/17
- baseli un [15]: *Yun.* Çam sakızı, sarı sakız vb. ile mum ve ya ihtiva eden bir tür merhem.
b. 121b/21
merhem-i b. 21a/19, 62a/15, 75b/5, 76a/17, 87b/9, 88a/15, 90a/6, 103a/1, 103a/6, 122a/4, 123a/16, 139b/11
merhem-i b.+la 22b/2
- ba ıl- [1]: Vücudun a ırlı nı vererek eli ve aya ı ile bir yere kuvvet uygulanmak.
b.-up 71a/9
- ba ıvir- [2]: A ırlı nı vererek çabucak kuvvet uygulamak.
b.-e 19b/8, 19b/11
- ba ma [2]: Bir eyin etkisinde kalıp eziklik, üzüntü ve a ırlık duymak i i.
a ırlı b. 9a/8
a ır b.+dur 3b/12
- ba (I) [241]:
1. nsan ve hayvanlarda beyin, göz, kulak, burun, a ız vb. organları kapsayan, vücudun üst veya önünde bulunan bölüm, kafa.
b. 3b/18, 4a/11, 10b/13, 14a/1, 30b/14, 43a/3, 45b/17, 80a/4, 90b/13, 91b/17, 93b/18, 109a/14, 109b/8, 115a/5, 115b/8, 117a/11,

130a/20
b.+a 3b/20, 4a/1, 5a/20, 5b/5,
5b/7, 5b/8, 5b/9, 5b/10, 5b/18,
6a/1, 6a/16, 8b/21, 11a/7, 11a/18,
27b/16, 30a/9, 38a/18, 85a/6,
85b/20, 86a/2, 89a/17, 93a/14,
99a/19, 105a/17, 107a/13,
133a/20, 134a/4
b.+da 1b/1, 1b/6, 10b/15, 10b/16,
10b/17, 10b/18, 11a/1, 11a/5,
21b/17, 85a/8, 89b/20, 90a/19,
94a/4, 99a/18, 99a/20, 99b/3
b.+da ı 24b/7
b.+dan 12b/3, 15b/13, 17b/13,
22a/4, 22a/13, 30b/13, 92b/20,
99b/1, 104b/17, 105b/2, 107a/21,
109b/4, 113b/5, 114a/4, 114b/1,
131a/19
b.+ı 4b/6, 4b/20, 4b/21, 5a/8,
5b/16, 9a/18, 10b/3, 20b/13,
31b/13, 33a/13, 34a/7, 40a/7,
44b/1, 44b/18, 45b/2, 49a/4,
66b/19, 80b/13, 85a/9, 90b/10,
99a/21, 99b/1, 105a/18, 105a/19,
112a/11, 114a/21, 114b/1,
137a/21
b.+ın 4a/4, 6a/6, 10a/15, 11a/15,
45b/7, 79b/10, 86a/3, 98b/21,
99b/10
b.+ına 4a/5, 4b/17, 5a/13, 6a/4,

6b/1, 9a/16, 10a/16, 10b/21,
11a/1, 14a/4, 18b/5, 19b/18,
20a/4, 44a/17, 44b/6, 45a/7,
45b/7, 45b/10, 80b/17, 90b/11,
91b/13, 99b/3, 100a/18, 111a/15,
134b/20
b.+ında 4a/17, 4a/21, 4b/3, 38b/2,
45b/12, 58a/5
b.+ını 4a/13, 6a/20, 43a/6, 43a/7,
45b/3, 57b/1, 105b/7, 107a/13
b.+ınuñ 14a/2, 109b/8
b.+uñ 11a/3, 44b/3
b.+uña 45a/21
b.+uñuz 4a/18
at b.+ınuñ kemüğini 11b/4
b. a rısı 4a/9, 4a/16, 4b/6, 4b/8,
4b/12, 4b/19, 5b/11, 93a/16
b. a rısıçun 45a/19
b. a rısın 4a/4, 4a/6, 4b/5, 4b/16,
4b/18, 5a/21, 5b/5, 5b/10,
131a/19, 132a/16, 133b/20,
135b/4, 137b/8
b. a rısına 1b/1, 3b/20, 4a/6, 4a/9,
5a/14, 5a/18, 5b/13, 9a/1, 39a/2,
39a/6, 131a/18, 135a/17
b. a rısından 31a/9
b. düylerine 134a/2
b. amarından 10a/2, 18b/8, 31a/8,
90b/10, 99b/15, 139a/6
b. yaru ına 89a/9

- b.+ı ucına 7b/16
- b.+uñ uluñı 4b/13
- b.+uñ uluñına 5a/21
- eski b. a rıların 5b/3
- eski b. a rısına 119a/6
- ıssı b. a rısına 135b/2
- ırlan uç b.+ın 45b/16
- yarasanuñ b.+ı 72b/9
- b. a rıt- 38b/18, 72a/8, 131b/18, 134b/9, 134b/10
- b. a rı- 33a/16, 77b/21
- b. çegzin- “ba ı dönme” 9a/8, 93b/2
- b. çevril- “ba ı dönme” 101a/4
- b. çizgin- “ba ı dönme” 127a/1
- b. ditre- “ba titremesi hastalı ına yakalanmak” 105a/15
- b.+ı a rı- 140b/16
- b.+ı ditre- “ba titremesi hastalı ına yakalanmak” 105a/16
2. Bir eyin uç kısmı, üst kısmı, en ba taki kısmı.
- b.+ın 12a/4
- b. barma ıla 19b/7
- b. barma dan 72b/14
- b. kerefes 24b/9
- b. sarımsa 43b/13
- bir b. eski arımsa 70a/6
- çigin b.+larına 19a/17
- a b.+ın 31b/2
- aranfil b.+ı 14a/20
3. yi, güzel
- b. erbet 117b/16
- b. piy z 134b/4
- ba (II) [19]: Çıban, yara.
- b. 22a/1, 46a/10, 102a/5, 104a/11
- b.+a 32b/7
- b.+dur 88b/16
- b.+ı 21a/16
- b.+ların 4b/2
- istis b.+ın 46a/3
- b. eyle- “yara ba ı olu turmak” 97b/2
- b. ol- “yara, çıban vb. çıkmak” 12b/6, 12b/19, 32b/21, 62a/11, 82b/10, 97b/6, 123a/12
- b. vir- “yara, çıban vb. belirlemek, ortaya çıkmak” 15b/21, 49b/7
- ba bart(d) [5]: Yara, çıban, sivilce, yara bere.
- b. 80b/2, 139a/19
- b(d).+a 118a/3
- b. ol- “yara bere çıkmak” 21b/18, 139b/1
- ba dan [1]: Ba ından alarak, bir kez daha, yeniden.
- b. 120b/9
- ba a [14]:
1. Ayrı ayrı, tek tek.
- b. 116a/4

- b. b. 19b/15, 53a/18, 108a/20,
108b/6, 114b/13, 116b/5
2. Farklı, de i ik.
b. 103a/12
- ba keb bı [1]: Koyun kellesinin hazırlanıp
pi irilmesiyle yapılan bir tür
kebab.
sirkesiz uzsuz b. 28a/4
- ba la- [6]: Ortaya çıkmak, ba langıç
noktası olu turmak, olu mak.
b.-dıysa 17a/5
b.-du da 112b/1, 120a/19
b.-rsa 87b/18
b.-ya 66b/4, 109a/12
- ba lı [4]: Dirse in iç yanında hacamat
yapılan üç damardan en a a ıda
olan damar, akci er damarı,
ba damarı, a a ı damar.
b. amarından 40a/9, 41b/1, 41b/4,
43a/21
- ba lu (I) [1]: Ba ı, kafası olan.
uzun b. çekirgeyi 79b/18
- ba lu (II) [2]:
1. Yara, çıban ekinde olan, yara ucu
olan.
b. ızıl 11a/2
2. Yaralı, mecruh.
b.+ya 89a/20
- ba sız [1]: Yarasız, çıbansız, yara ucu
olmayan.
- b. i ol- 102a/1
- ba uyuz [1]: Suluca denen sivilceler, bir
tür uyuz. bk. ba uyuzı.
b.+a 85a/1
- ba uyuzı [1]: Suluca denen sivilceler, bir
tür uyuz. bk. ba uyuz.
b.+na 86a/3
- bat- [10]:
1. Bir sıvının üstüneyken içine
gömülmek.
b.-a 129a/4
b.-anı 31b/12
b.-ar 31b/11, 102a/11
b.-mayanı 31b/11
b.-maz 31b/11
b.-mı 9a/15
2. Saplanmak.
b.-an 2b/19, 91a/6
b.-sa 91a/10
- b il [3]: *Ar.* Gerçek olmayan, sahte.
b.+dur 57a/14
b. mıdur 57a/13
za r-i b.+dur 56b/21
- ba [1]: *Ar.* Yava , a ır hareketli.
b. 140b/19
- b lıc n [1]: *Far.* Patlıcan (*Solanum
melongena*). *bk.* b dılc n,
b dinc n.
b.+ı 64b/3

ba man	[2]: Sekiz kiloluk a ırlık ölçüsü. b. 21b/14	113b/10, 114a/1, 114a/10, 115b/4, 120a/3, 121a/19, 128b/12
batur-	[3]: Saplamak. b.-a 83b/13 b.-alar 134a/7, 134a/8	b.+ları 81a/10 b.+larıñ 73a/11 b.+sı 61b/18, 102a/10, 102a/11
b ve	[1]: Bir tür uçuk. b. uçu ın 81a/1	b. ki iler 51b/6 2. Bazen.
bay u	[1]: Ba ında, kulak yerinde iki sorgucu bulunan, yırtıcı gece ku larının genel adı. b. u ını 31b/9	b. 56b/8, 119b/2 b z [4]: <i>Far.</i> Kolun omuz ile dirsek arasındaki kısmı. b.+da 7a/19 b.+ların 36b/16, 51b/1, 53b/20
b z r	[1]: <i>Far.</i> Çar ı, pazar. b.+da 44a/2	becid [11]: <i>Ar.</i> 1. Sık sık, devamlı olarak. b. 6a/11, 41b/11, 84b/7, 107b/3 2. Çok, ziyade. b. 46b/16, 57b/2, 84a/11, 84b/1, 98a/17, 126a/19 3. Çabuk, derhâl, acele. b. 50a/8
ba ı	[71]: <i>Ar.</i> 1. Birtakım, kimi. b. 1b/4, 3a/20, 3b/1, 3b/4, 3b/14, 3b/15, 3b/17, 13a/18, 13a/19, 22b/7, 29b/7, 30b/3, 69b/9, 74b/12, 75a/16, 79a/16, 81b/4, 86a/4, 87a/13, 93b/2, 97b/7, 102b/3, 102b/8, 102b/13, 108b/13, 113b/18, 114a/11, 120b/11, 124b/4, 127a/13, 127a/20, 128a/19, 132b/5 b.+lar 14a/19, 27a/14, 27b/10, 27b/19, 36a/21, 37b/12, 41a/5, 46a/12, 47b/19, 49b/16, 51b/3, 51b/18, 53b/3, 62b/19, 68b/5, 71a/15, 71b/1, 71b/11, 72a/8, 72a/16, 83a/1, 93b/8, 113b/9,	bedel [6]: <i>Ar.</i> Bir eyin yerini tutan, onunla aynı özelliklere sahip ba ka bir ey. b. 21b/5 b.+i 27a/5, 37b/7, 66a/14, 92b/12, 134a/18 beden [37]: <i>Ar.</i> Vücut, gövde. b. 80b/1, 115a/1, 126b/16, 138a/3 b.+de 56b/10, 56b/12, 83a/3 b.+den 102b/9

- b.+e 67b/21, 76b/12, 85b/1, 109b/4
- b.+i 17b/15, 76b/12, 76b/14, 86b/3, 86b/21, 101b/10, 114b/1, 126a/15, 126a/19, 131b/15, 134b/6
- b.+inde 118a/3
- b.+ine 112a/5
- b.+ün 17a/10, 68a/1, 68a/6, 85b/9, 116b/2, 138b/6
- b. ovu lu in 92b/14
- b. i ine 47a/20
- b.+ün levni 80a/20
- ı at-i b. 116a/1
- ten ıye-i b.+dür 138a/20, 139a/8
- bednus [1]: *Yun.* Horoz. *bk.* or s.
- b.+uñ 68a/21, 126a/2
- bef yic [3]: *Ar.* Kayalar ve duvar üzerinde yeti en çiçeksiz otsu bir bitki ve bu bitkinin içinde fıstı a benzer yemi i olan kökü (*Polypodium vulgare*). *bk.* besf yic. /**bespaye, pespaye**/
- b. 92a/13, 92b/6
- b.+den 92b/7
- be-ferm n-ı ud [1]: *Far.* Allah'ın emriyle, buyru uyla.
- b. 123b/17
- be- yet [25]: *Far.Ar.* Oldukça fazla, son derece.
- b. 6b/16, 38b/7, 38b/21, 39a/1, 39a/4, 39b/21, 42b/7, 45b/1, 52b/19, 54a/10, 59a/15, 72b/9, 80a/10, 80b/18, 92b/11, 98a/13, 103a/15, 105a/10, 112a/20, 113a/16, 113a/17, 132b/2, 132b/5, 132b/6, 133a/4
- behmen [9]: *Ar.* 20 ocak ile 20 ubat tarihleri arasında çiçek açan turpa benzer, otsu bir bitki. Çiçe inin rengine göre kızıl behmen ve ak behmen adında iki türü vardır (*Statice limonium, Centaurea behen*). /**kavza kökü, yaban havucu**/
- b. 35b/15, 115b/1
- ızıl b. 46a/2, 46a/6, 55a/20, 57b/5
- b.-i a mer 116b/21
- b. uyu 46a/8
- b. uyun 35b/13
- bek [2]: Çok, fazla. *bk.* pek.
- b. 71a/20, 71b/5
- bekmez [6]: <*Far. bigm s.* Genellikle üzüm, dut vb. meyvelerin kaynatılarak koyula tırlımı biçimi.
- b. 39a/17, 43a/4, 43a/9, 44a/6, 44a/11
- b.+i 39a/16

- beksimet [1]: *Yun.* Pi irildikten sonra dilimler hâlinde kesilerek ısı ile kurutulmu , uzun süre dayanabilen ekmek.
b.+i 57b/3
- bel [9]:
1. İnsan bedeninde gö üsle karın, sırtla kalçalar arasında daralmı bölüm. *bk.* bil 1.
b.+den 138b/1
b.+ine 68b/13
b.+ini 56a/16
b.+den a a a 139a/11
  2. Bel bölümünün sırtın altına rastlayan kısmı. *bk.* bil 2.
b.+ine 60b/19, 64a/19, 69b/5
b.+üne 69a/6
b.+i a rı- 72a/9
- bel dur [7]: *Far.* Özellikle Hindistan'da yeti en kestaneye benzer bir a aç ve bu a acın ku burnunu andıran siyahımsı meyvesi. Meyvesinin içerisinde bulunan bal gibi usareye asel-i beladur denir. Bu usare macun yapımında kullanılır (*Semecarpus anacardium*).
b. 38b/6, 38b/7, 95a/18, 114a/20, 118b/9
asel-i b. 119b/14
b. ma c nı 105a/5
- beles n [5]: *Far.* Ya ı hekimlikte kullanılan pelesenk a acı (*Commiphora opobalsamum*).
kr. kene tohumu. /**balsam a acı, belesen a acı, pelesenk a acı**/
abb-ı b. 118b/20
d-ı b. 118b/19, 120a/12
b. ya ı 21a/9, 69b/20
- bel c [2]: *Far.* Belile otu (*Terminalia bellerica, Bellerica myrobalan*).
bk. bel le. *kr.* bel lec.
b. 99b/16, 119a/19
- bel le [4]: *Far.* Belile otu (*Terminalia bellerica, Bellerica myrobalan*).
bk. bel c.
b. 63a/18, 116a/16, 119a/2, 119b/21
- beliñlemek [1]: Korku ile birden sıçramak, irkilmek i i.
b. 54b/10
- beliñme [1]: Korku ile birden sıçramak, irkilmek i i.
b.+den 104a/8
- belki [2]: *Ar.Far.* Olabilir ki, muhtemel olarak.
b. 79a/13, 126b/3,
- bell [1]: *Ar.* Me e a acı ve bu a acın meyvesi (*Quercus*). *bk.* bel t, pel d. /**emen, güdek, palamut, pelit**/

	b. keli 22a/2	otu, gâvur ha ha ı/
belte	[1]: <i>Far.</i> Ni asta, eker ve su karı ımının pi irilerek so utulmasıyla yapılan bir tür tatlı ve bu tatlı kıvamında olan madde. bal b.+sin 107a/9	b. 87b/20 bendek e [17]: <i>Far.</i> Eklem, mafsalsal. <i>kr.</i> bendük e. b. 122a/15 b.+de 75a/20
bel t	[1]: <i>Ar.</i> Me e a acı ve bu a acın meyvesi (<i>Quercus</i>). <i>bk.</i> bell , pel d. b. keli 121b/18	b.+ler 21b/6, 75a/15, 75a/16, 119a/18, 122a/8 b.+lerde 74a/14 b.+ler a rıların 73b/11 b.+ler a rısı 74a/14 b.+ler a rısının 73b/20, 74a/3 b.+ler a rısına 73b/19, 75b/12, 92b/9, 131b/2, 131b/21
belür-	[12]: Önce belli veya görünür olmayan bir ey ortaya çıkmak, tezahür etmek. b.-icek 18b/7, 23a/14, 78b/6 b.-se 9a/5, 10a/3, 11a/2, 86a/4, 101b/10, 140b/1 b.-ür 130b/19, 133a/2	bend-gü d [1]: <i>Far.</i> Eklem, mafsalsal. b.+a 59b/14
belürsüz [3]:	Belirli olmayan, gayrimuayyen. b. ol- 7b/17, 7b/18, 108a/17	benefsec [14]: <i>Far.</i> Mor renkli, güzel kokulu çiçekler açan çok yıllık otsu bir bitki (<i>Viola tricolor</i>). <i>bk.</i> benefs c, benef ec, benef e, bernefsec. /menek e/ b. 30a/16
belürt(d)-	[1]: Ortaya çıkarmak, zuhur ettirmek. b(d).-e 132a/17	ma c n-ı b. 32b/15, 42a/21, 44b/19 ar b-ı b. 30a/17, 41a/10, 43b/7, 44b/13, 44b/17, 50b/3, 78a/11, 107b/3 ma c n-ı b.-i mükerrer 57a/5 ar b-ı b.-i mükerrer 57a/4
ben	[1]: Teklik birinci ki iyi gösteren söz. b.+i 8a/1	
benc	[1]: <i>Ar.</i> Uyu turucu özelli i de bulunan bir tür zehirli ot (<i>Hyoscyamus</i>). <i>bk.</i> pañ. /ban otu, benek, beng, bengildek, bengilik	

benefsc [1]: *Far.* Mor renkli, güzel kokulu çiçekler açan çok yıllık otsu bir bitki (*Viola tricolor*). *bk.* benefsec, benefe, benefec, bernefsec.

ar b-ı b.-i mükerrer 74a/18

benefe [65]: *Far.* Mor renkli, güzel kokulu çiçekler açan çok yıllık otsu bir bitki (*Viola tricolor*). *bk.* benefsec, benefsc, benefec, bernefsec.

b. 10b/19, 15b/9, 17b/12, 23b/11, 23b/13, 24b/14, 28a/15, 31a/5, 38b/5, 58b/5, 58b/18, 74b/1, 78b/16, 106a/3, 115a/16, 121b/5, 122a/11, 135b/3, 141b/17

b.+yi 46b/2, 108a/7

b. dibin 73b/17

b. am resin 36a/21

b. murabb sı 93b/19

b. perverdesi 36a/9

b. renginde 83a/20

b. uyın 61a/10, 92a/5

b. uyına 108a/8

b. ar bı 42a/5, 43a/21, 77a/6, 114a/7, 121b/1

b. ar bın 72a/14

b. ya ı 4a/5, 21a/10, 31a/21, 44b/4, 80b/8, 83b/10

b. ya ın 10a/16, 12a/17, 37a/12,

90b/12, 98b/19, 99a/12

b. ya ıyla 42b/11

b.+nüñ ya ı 52a/14

gök b. 35a/21

ar b-ı b. 5a/2, 10a/17, 18b/10, 18b/12, 24a/1, 30b/19, 32b/14, 34b/14, 40a/11, 44b/4, 61b/13, 67a/15, 71a/1, 72b/20, 73a/9

benefec [3]: *Far.* Mor renkli, güzel kokulu çiçekler açan çok yıllık otsu bir bitki (*Viola tricolor*). *bk.* benefsec, benefsc, benefe, bernefsec.

b. 39b/18

ar b-ı b. 42a/20, 103b/2

benek [3]: Deri üzerinde olunan ufak leke.

b. 81a/16, 81b/6

ben sr il zeyt nı [3]: *Ar.* Pelide ve zeytine benzeyen, üzerinde çaprazlama çizgiler bulunan, suya bırakıldı ında yumu ayan bir tür ta . *bk.* ben sr yil zeyt nı, hacerü'l-yeh d.

b.+dur 60b/21

b.+na 59a/12

ben sr yil zeyt nı [1]: *Ar.* Pelide ve zeytine benzeyen, üzerinde çaprazlama çizgiler bulunan, suya bırakıldı ında yumu ayan bir tür

- ta . *bk.* ben sr il zeyt nı,
hacerü'l-yeh d.
b. 60a/21
- beñiz [36]: Yüz, yüz rengi.
b.+i 9a/2, 9a/3, 10b/2, 16a/4,
16a/5, 16a/7, 16a/8, 16a/19,
25b/21, 34b/20, 35b/6, 47a/6,
47a/11, 65a/14, 77b/13, 85b/1,
93a/18, 103b/1, 108b/15, 115a/21,
116a/14, 118b/2, 120a/6, 123a/7,
126a/16, 126a/20, 126b/17,
127a/9, 134a/15, 135a/15, 137a/1,
137a/9, 138a/2, 138a/4, 140a/13
- beñze- [17]: Benzemek, andırmak.
b.-r 7a/4, 7a/5, 7a/6, 37b/1,
59a/13, 60b/1, 60b/21, 64b/16,
82b/10, 86b/12, 86b/13, 105b/18,
108b/15, 121b/12, 124b/9,
130b/18
b.+rlere 87a/12
- ber ber [26]: *Far.*
1. Birlikte, bir arada.
b. 15a/13, 28b/11, 43a/4, 51a/12,
52a/18, 52a/21, 62a/19, 62b/18,
75b/16, 78a/17, 82a/6, 83a/8,
102b/18, 104a/17, 107a/5, 108b/8,
113b/4, 116a/1, 132b/11, 137b/18
b.+i 28b/8, 65b/1
b. it- "birbirine karı tırmak" 74a/1
2. Bir seviyede, bir hizada, e it.
- b. ol- "e it seviyede, sayıda
bulunmak" 69a/14, 87b/10,
112b/13
- ber y [1]: *Far.* çin, maksadıyla.
ma c n-ı b.-ı nisy n 118b/1
- berelen- [1]: Yaralanmak.
b.-mi 88b/17
- berk [46]:
1. Sa lam, kuvvetli.
b. 9b/20, 12b/7, 19b/10, 20b/15,
21a/15, 57b/1, 58b/8, 58b/21,
65a/13, 73a/2, 73a/3, 75b/6,
75b/10, 82b/6, 82b/8, 84b/16,
88a/12, 90a/4, 90a/11, 90a/12,
90b/1, 90b/5, 90b/8, 97b/21,
98a/10, 107a/13, 107a/16, 111a/1,
111a/3, 111a/11, 111a/12,
111a/13, 111a/14, 111a/16,
122a/15, 139b/14
ma desi b. dem 27b/3
miz cı b. dem 52b/4
b. eyle- 135b/18
b. it- 98b/21, 119a/19
2. Katı, sert.
b. 84b/15
b. ol- 102a/1, 124b/17
- berkilt(d)- [1]: Kabız etmek, içini
katıla tırmak.
b(d).-icek rl an ya ın 53b/8

berki - [1]: Sertle mek, katıla mak.

b.-üp 30b/9

berki dür- [1]: Sa lamla tırmak, sa lıklı

bir duruma getirmek.

b.-ür 13a/21

berkit(d)- [6]:

1. Sıkıca kapatmak. *bk.* perkit- 1.

b(d).-e 16b/7

b(d).-eler 33b/17

b(d).-üp 13a/14

2. Sa lamla tırmak, sa lıklı bir duruma getirmek. *bk.* perkit- 2.

b(d).-ür 14a/16, 130b/14

b(d).-eler 69b/4

bernefsec [1]: *Far.* Mor renkli, güzel kokulu çiçekler açan, çok yıllık otsu bir bitki (*Viola tricolor*). *bk.*

benefsec, benefs c, benef e, benef ec.

ur -ı b. 20b/4

bersiy v n [1]: *Far.* E reltiotugillerden, nemli yerlerde yeti en, yaprakları at yelesini andıran otsu bir bitki (*Asplenium adiantum*). *bk.*

baldırı ara, persiy v n,

per siy v n.

b. 58b/5

ber [1]: *Far.* Afyon urubu, uyu turucu bir tür ilaç.

b.+dür 120a/15

ber -i ay n [1]: Esrar otu ile yapılan bir tür macun, uyu turucu

bir tür ilaç. *bk.* ber -i s .

b.-ı keb r 115a/20

ber -i s [4]: Esrar otu ile yapılan bir tür macun, uyu turucu bir tür ilaç. *bk.* ber -i ay n.

b. 34b/6, 40a/9, 49b/14

b.+dan 34b/6

bertinme [2]: Burkulup incinmek i i.

b.+sin 94a/16

b.+sini 2b/21

besb se [7]: *Ar.* Küçük hindistancevizinin dı kısmını saran, içerisinde esans ve ya bulunan turuncu renkteki kabuk (*Macis myristica fragrans*). **/pespase/**

b. 115b/10, 116a/6, 116b/5, 117b/5, 117b/21, 119a/13, 120a/12

besf yic [11]: *Ar.* Kayalar ve duvar üzerinde yeti en çiçeksiz otsu bir bitki ve bu bitkinin içinde fıstı a benzer yemi i olan kökü (*Polypodium vulgare*). *bk.* bef yic.

b. 6b/15, 8a/6, 9a/20, 49b/20, 50a/9, 114a/19, 118a/15, 119a/3, 135b/12

b.+i 92b/10

	b.+ün 92a/18	sıfatı.
bestil	[1]: nce yufka biçiminde kurutulmuş meyve ezmesi, bastık.	b. 116a/7, 119a/5, 119b/6, 120a/1
	oru b.+in 92a/3	be er (II) [1]: Ar. nsan.
be	[86]: Be sayısı.	ıl -ı b. 10a/11
	b. 9b/14, 10a/4, 12b/13, 14a/5, 15a/5, 19b/14, 20a/17, 21b/13, 25a/10, 34b/3, 35b/16, 36a/3, 43a/12, 43a/14, 44a/8, 48a/7, 49b/12, 49b/20, 49b/21, 50a/9, 50a/10, 50b/15, 51b/17, 53b/1, 62a/2, 62b/12, 63b/18, 65a/2, 70a/10, 70b/4, 71a/18, 83a/5, 83a/10, 83a/11, 87b/4, 87b/20, 88a/8, 92a/8, 92a/19, 93a/17, 93b/17, 95a/9, 98a/4, 102b/1, 111a/9, 112b/15, 114b/5, 115a/5, 115a/6, 116a/17, 116a/21, 116b/11, 117b/2, 117b/9, 118a/7, 118a/8, 118a/15, 119a/6, 120b/3, 120b/4, 120b/7, 121a/7, 123a/5, 124a/21, 127b/14, 127b/17, 128a/12, 129a/17, 129a/18, 132b/4, 132b/11, 132b/12, 135a/10, 135a/11, 136b/16	be inci [1]: Be sayısının sıra sıfatı. b. 140a/2
	b.+in 85a/21	bev ır [5]: Ar. Basur, hemoroid, anal bölgede oluşan tümörler. <i>bk.</i> bev s r. b. 2b/7, 62b/14, 135a/4 b.+dan 134a/21 illet-i b.+a 119b/11
	b.+inde 140a/7	bev r [1]: Ar. Burun içinde çıkan si il. <i>kr.</i> bev s rü'l-enf. b. 12b/8
	on b. 5a/3, 5a/5	bev sir [50]: Ar. Basur, hemoroid, anal bölgede oluşan tümörler. <i>bk.</i> bev sir, bev sir. b. 64a/7, 64a/10, 64a/13, 64b/7, 64b/16, 65b/3, 119a/12, 126a/7 b.+den 63b/3, 64a/2, 65b/15 b.+e 62b/8, 63a/9, 63a/11, 63a/13, 63a/18, 63b/7, 63b/10, 63b/14, 63b/16, 63b/17, 63b/21, 65b/14 b.+i 57b/19, 62b/6, 62b/19, 62b/20, 63a/3, 63b/9, 63b/12, 63b/13, 64a/6, 64a/9, 64a/17, 64a/21, 64b/4, 64b/6, 64b/20, 65a/16, 65b/2, 65b/21, 114a/13
be er (I) [5]:	Be sayısının üle tirme sayı	

	b.+in 63a/2		b.+isine 89a/14, 89b/5
	b.+ün 62b/10, 65b/11		b.+iye 38b/10, 136b/11
	b. renci 65a/8		çekük b.+isin 29a/8
	b. rencine 116a/14		enük b.+isin 30a/21
	b. rencinden 64b/1		hüdhüdün b.+isin 38b/1
	dır-ı b. 64a/18		keklik b.+isin 40b/8
bev s r	[2]: <i>Ar.</i> Basur, hemoroid, anal bölgede olu an tümörler. <i>bk.</i> bev ır, bev sir.		urduñ b.+isini 85a/9
	b. 57b/20		urlengüç b.+isin 28b/3
	b.+lerden 57b/14		a sa an u inuñ b.+isin 33a/9
bev sirlü	[1]: <i>Ar.T.</i> Basur hastalı ı olan, hemoroidli.	bey	[4]: <i>Ar.</i> Genelde kulak ardında çıkan, ate yapan yumurta büyüklü ünde bir i lik.
	b. kimesneler 63a/20		b. 22a/18, 103a/2
bevl	[12]: <i>Ar.</i> Sidik, çi , idrar.		b.+yı 22a/17, 103a/1
	b. 60b/11		[85]: < <i>Ar. bezz.</i> Keten veya pamuk ipli inden yapılan dokuma, çaput, kuma . <i>bk.</i> biz (I).
	b.+i 61a/17, 129a/14, 134b/19, 135a/1, 135a/7, 135a/14, 137a/8, 137a/12, 140b/19	bez	b. 5b/14, 14a/2, 48b/3, 48b/12, 64a/12, 71a/13, 87a/4, 90b/19, 99b/8, 103b/6, 104a/18, 120b/13, 129a/3, 132a/14
	b.+i yolu 61a/18		b.+den 28b/8, 58b/3
	idr r-ı b.+le 140a/1		b.+e 5a/6, 7b/3, 12a/21, 13b/10, 16a/15, 31b/4, 36a/5, 44b/6, 45a/14, 48a/5, 52a/2, 52a/11, 61b/11, 62a/5, 62a/6, 66b/17, 73a/8, 77b/2, 79b/20, 80a/2, 80a/8, 91a/1, 102b/16, 106a/10,
bey n	[4]: <i>Ar.</i> Açıklama, anlatma, söyleme.		
	b.+ıdur 127b/20		
	b. it- 3b/4, 25a/13, 47a/6		
bey ž	[1]: <i>Ar.</i> Ak; kara ve siyah kar ıtı.		
	b. 53a/21		
beyni	[16]: <i>Beyin.</i> <i>bk.</i> dim .		
	b.+i 49a/5, 58a/5		
	b.+isin 38b/5		

107b/13,	110b/21,	115a/18,	b. ya r ı 19b/16, 55a/18
116b/11,	123a/5,	125b/3,	b. ya r ına 34a/15
127b/19,	128b/19,	129a/2,	be r [2]: <i>Ar.</i>
136b/16			1. Keten tohumu; keten tohumundan
b.+i 17a/9, 22a/6, 22a/9, 26a/20,			çıkan ya r . <i>bk.</i> bez r.
109a/11, 128b/20, 129a/4			b. 90b/2
b.+ile 45b/8, 91a/2			2. Tohum, ekilecek tane.
b.+ine 44a/21			b.-i a n lu b ın 35b/3
b.+le 19a/17, 19b/8, 29b/15,			bezriy n(?) [1]: (?) Bir tür tıbbi madde(?).
34b/8, 52a/12, 122a/16			b.+la 124a/11
b.+uñ 129a/4			be rü'l-benc [1]: <i>Ar.</i> Ban otu tohumu.
arı b.+e 100a/2			b.-i sef d 120a/16
arı b.+le 89b/10			bıça ( ) [13]: Bir sap ve çelik bölümden
eski b.+e 82a/20			olu an kesici araç.
gök b.+e 44a/14, 45a/5			b. 89b/21, 91b/5
gök b.+i 44b/7			b.+dan 90a/2
ket n b.+i 101a/16, 125a/16			b( ).+ı 34b/2, 65a/19
ket n b.+in 4b/7, 44a/18, 88b/2,			b( ).+ıla 44a/4, 68b/14, 86a/19
100b/20			b( ).+la 39b/3
ket n b.+inden 118a/19			b( ).+uñ 34b/2
ket n b.+ine 44b/21, 120b/15,			b. yarası 91a/16
129b/13			ara aplı b. 13a/16, 40b/21
ızıl b.+le 101a/15			bıldırıcın [3]: Tavukgillerden, boz renkli,
panbu b.+inden 125a/16			benekli, eti için avlanan, etinden
bez d(?) [1]: (?) Bir tür bitki(?).			ve yumurtasından yararlanılan
b. 115a/12			göçebe ku r.
bez r [4]: <i>Ar.</i> Keten tohumu; keten			b.+uñ 37b/12, 59a/17
tohumundan çıkan ya r . <i>bk.</i> ket n			b. eti 37b/11
to mı. <i>bk.</i> be r 1.			bıñıldayı [1]: Kafatası kemikle meden
b.+le 30b/10			önce kemiklerin birle me

yerlerinde bulunan kırkırdak bölüm, bingıldak.	<i>vulgaris</i>).
b.+dur 107a/12	b. 95b/17
bıra ( )- [18]:	bi- aynihi [9]: <i>Ar.</i> Aynıyla, oldu u gibi, tıpkı.
1. Tutmamak, koymak.	b. 16b/4, 36a/14, 39b/6, 43a/9, 69a/9, 69a/16, 85a/14
b( ).-a 39b/5, 52a/10, 52a/11, 67a/1, 83b/13	b - u r [1]: <i>Far.Ar.</i> Huzursuz, rahatsız.
b( ).-alar 27a/12, 96a/14, 96a/21, 105b/7, 107b/14, 128b/19, 136b/16	b. ol- 113b/3
b( ).-ıca 31b/11	bi-i ni'll h [2]: <i>Ar.</i> Allah'ın izniyle.
b.-maz 129a/6	b. 101b/7, 110a/19
b.-salar 126a/2	bi-i ni'll hi te l [3]: <i>Ar.</i> Yüce Allah'ın izniyle.
b( ).-up 92b/8, 120a/9	b. 8b/12, 8b/14, 49a/11
2. Çıkarmak.	b -naž r [1]: <i>Far.Ar.</i> E siz, benzeri bulunmayan.
b.-du ı 33a/4	b.+dür 47b/5
bırasa [1]: <i>Yun.</i> Zambakgillerden, sapından ve yapraklarından yararlanılan çok yıllık bir kı sebzesi. (<i>Allium porrum</i>). bk. bıra a, fer siy n, fers n, gendene.	biber [19]: <i>Yun.</i> Biber (<i>Piper</i>).
b. 114a/13	b. 16a/5, 17a/10, 70a/8, 79b/12, 79b/13, 85a/6, 102a/18, 107a/19, 108b/6, 129b/9, 129b/17
bıra a[1]: <i>Yun.</i> Zambakgillerden, sapından ve yapraklarından yararlanılan çok yıllık bir kı sebzesi. (<i>Allium porrum</i>). bk. gendene. bk. bırasa, fer siy n, fers n, gendene. kr . kürr s. / kiri , pırasa/	b.+i 13a/3, 18a/19, 43a/8, 99a/4, 107a/3, 113a/3
b. to mı 65b/4	a b.+dür 93b/8
bı [1]: <i>Ar.</i> Kavun, karpuz (<i>Citrullus</i>	bigi [11]: Gibi.
	b. 61b/18, 61b/20, 65a/7, 65a/17, 65a/19, 74a/9, 89a/21, 97b/13, 102b/5, 105a/3, 105a/4
	bikr [4]: <i>Ar.</i> Bekâr, dokunulmamı , kızo lan kız.
	b. 3a/14, 107b/17

- b.+i 108a/2
b. ol- 108a/3
bikrlik(g) [1]: *Ar.T.* Bekârlık,
dokunulmamılık, kızolan
kızlık.
b(g).+i 107b/11
bil [38]:
1. İnsan bedeninde gövde ile karın,
sırtla kalçalar arasında daralmı
bölüm. *bk.* bel 1.
b.+den
75a/17
2. Bel bölümünün sırtın altına
rastlayan kısmı. *bk.* bel 2.
b. 50a/4
b.+in 69b/15
b.+ine 69b/13
b.+ini 58b/6
b.+üne 69a/9
b.+ünün 70a/4
b. a rısı 68b/9, 69b/21, 71b/13,
138a/1
b. a rısıçun 68b/18, 69a/12,
69a/19, 69b/13
b. a rısın 2b/10, 127a/2
b. a rısına 50b/21, 68b/10,
68b/11, 68b/17, 69b/3, 69b/5,
69b/6, 69b/11, 69b/16, 69b/18,
70a/1, 70a/6, 115b/14, 120a/6,
121b/2, 130b/7
b. a rısından 69a/11, 69a/21
b. a rısını 64a/17, 114b/21,
118b/3
bil- [31]:
1. Bir şeyi anlamı ve öğrenmi
bulunmak.
b. 18b/19, 81b/18, 83b/3, 138a/1,
141b/1
b.-eler 106a/16
b.-esin 67a/5, 87b/5
b.-gil 5a/17, 27a/9, 44a/21, 82b/5,
83b/13, 83b/19, 102a/9, 113a/11,
138a/20
b.-icek 26b/10
b.-medin 41a/20, 66b/1, 79b/9,
80a/5, 110b/7
b.-meseler 96a/14
b.-mezse 110b/4
b.-memek 138b/3
2. Tanımak, hatırlamak.
b.-mezse 89b/20, 96a/13
3. Kendi sözcüyle birlikte, bali
olmak, kendisinin ve çevresinin
bilincine varmak.
kendüyi b.-ince 109a/4
bildür- [277]:
1. Açıklamak, anlatmak.
b.-elüm 22a/17
b.-ür 1b/2, 1b/3, 1b/4, 1b/5, 1b/6,
1b/7, 1b/8, 1b/9, 1b/10, 1b/11,

1b/12, 1b/13, 1b/15, 1b/16, 1b/17,
2a/1, 2a/2, 2a/3, 2a/4, 2a/5, 2a/6,
2a/7, 2a/8, 2a/9, 2a/10, 2a/11,
2a/12, 2a/13, 2a/14, 2a/15, 2a/16,
2a/17, 2a/18, 2a/19, 2a/20, 2a/21,
2b/1, 2b/2, 2b/3, 2b/4, 2b/5, 2b/6,
2b/7, 2b/8, 2b/9, 2b/10, 2b/11,
2b/12, 2b/13, 2b/14, 2b/15, 2b/16,
2b/17, 2b/18, 2b/19, 2b/20, 2b/21,
3a/1, 3a/2, 3a/3, 3a/4, 3a/5, 3a/6,
3a/7, 3a/9, 3a/10, 3a/11, 3a/12,
3a/13, 3a/15, 3a/16, 3a/17, 3a/18,
3a/19, 3a/20, 3a/21, 3b/1, 3b/2,
3b/3, 3b/5, 3b/6, 3b/7, 3b/8, 3b/9,
3b/10, 3b/11, 3b/12, 3b/13, 3b/14,
3b/16, 3b/19, 5a/17, 5b/21, 7b/9,
8b/15, 8b/21, 9a/4, 10b/6, 10b/15,
11a/20, 12a/17, 12b/20, 14b/6,
15a/9, 15a/10, 15a/20, 16a/3,
16b/1, 16b/11, 17a/20, 18a/8,
20a/7, 21a/5, 21b/10, 22b/9,
23a/7, 23b/4, 24a/19, 24b/10,
26b/4, 27a/9, 27a/16, 28a/12,
31a/15, 31a/21, 31b/18, 34b/5,
35a/9, 36a/8, 37a/16, 38a/5,
38a/15, 39a/13, 40a/20, 41b/19,
44a/13, 45a/9, 45b/15, 47a/21,
49a/16, 50b/15, 53b/12, 54a/12,
54b/2, 55a/3, 55a/9, 55a/17,
58a/4, 58a/18, 60a/1, 61b/2,

61b/3, 61b/20, 62b/6, 66a/2,
67b/20, 68a/20, 68b/9, 70a/15,
71a/2, 71b/6, 72a/6, 72a/20,
73b/12, 75b/19, 76b/7, 77a/1,
80a/14, 80a/19, 80b/19, 82a/15,
84b/20, 86b/6, 87a/13, 87a/19,
88b/11, 91a/6, 92a/2, 92a/11,
93b/21, 94a/16, 94b/3, 95a/4,
96a/1, 96b/15, 98b/17, 98b/18,
100a/8, 100b/2, 100b/11, 101b/6,
102a/9, 102b/3, 102b/11,
102b/14, 103a/1, 103a/20, 104a/2,
104a/8, 104b/6, 104b/13, 105a/14,
105a/15, 105b/13, 106a/3, 106a/4,
106a/19, 106b/21, 107a/21,
107b/11, 109a/11, 110b/3,
110b/9, 111a/21, 113a/21,
120b/15, 120b/21, 121a/15,
121b/12, 123b/9, 124a/9,
124b/13, 127a/14, 130a/17,
134b/1, 136b/19, 137a/14,
137a/15, 138a/4, 138b/18,
139b/18, 140a/13, 140b/12,
141a/14, 141b/12

bile [44]:

1. Birlikte, beraber.

b. 7a/3, 10a/3, 16b/19, 19b/2,
20b/2, 27b/7, 36a/21, 41b/11,
46b/21, 48a/12, 57a/14, 64a/3,
64b/6, 64b/12, 65b/8, 67b/8,

- 69b/1, 70a/7, 76a/16, 94a/18,
104b/19, 116b/12, 124a/21,
125a/17, 136b/16, 140a/15
2. le.
b. 19a/12, 78a/16, 79a/7, 82a/17,
86a/19, 89a/8, 101a/7, 103b/8,
103b/12
3. de/da, dahi
b. 43a/19, 49b/6, 56b/18, 60a/14,
65b/9, 66b/9, 107b/1, 138a/11,
140b/11
- bilek(g) [2]: Elle kolun, ayakla baca n
birle ti i bölüm.
b. 111a/6
b(g).+ini 111a/12
- bilesince [2]: Beraberinde, yanında,
birlikte. *bk.* bilesinde.
b. 31b/6, 45a/21
- bilesinde [1]: Beraberinde, yanında,
birlikte. *bk.* bilesince.
b.+dür 16a/18
- bilin- [2]: Anla ılmak, ö renilmek.
b.-mese 108a/12, 108a/18
- bi'l-külliyte [2]: *Ar.* Büsbütün, tamamıyla.
b. 56a/8, 83b/7
- billüç [3]: Piliç, erginle memi tavuk
veya horoz. *bk.* bilüç, fer c,
ferr c.
b. 41b/7, 98a/7, 98a/19
- bilmek [1]: Anlamak, ö renmek i i.
b. 108a/13
- bilmeklik [1]: Bilgi; bilmek, ö renmek i i.
b. 139b/18
- bil ovu lu ı [2]: Üreme organlarında
olu an akıntılı ve bula ıcı bir
hastalık.
b.+n 59b/21
b.+na 61a/13
- bilüç [4]: Piliç, erginle memi tavuk
veya horoz. *bk.* billüç, fer c,
ferr c.
b. 87b/16, 102a/13
b. eti 101b/16
b.+ler 111b/5
- b m r [1]: *Far.* Hasta, sayrı.
iç b.+ından 15a/7
- b m r-ı F ris [1]: *Far.* Deride iltihaplı
kızılıklar olu turan, ka ıntılı bir
cilt hastalı ı, yılancık hastalı ı.
bk. umre, ı r ı, ısır an, ı r an,
m er , m r , m ter ,
m ter yn.
b. 88a/16
- biñ [1]: Bin sayısı.
b.+de bir 104b/17
- bin- [4]:
1. Bir eyin üzerine çıkmak.
b.-mi ol- 83b/2
2. Binek hayvanı kullanmak.
ata b.-ecek 16b/16

	3. Bir ta itta yer almak.	21a/20, 21b/14, 21b/16, 22a/2,
	b.-üp 1b/14, 16b/12	22a/3, 22a/4, 22a/6, 22a/9,
bir	[969]: Bir, herhangi bir.	22a/13, 22a/18, 22b/1, 22b/7,
	b. 4a/13, 4a/18, 4b/2, 5a/6, 5a/12,	22b/13, 23a/3, 23a/9, 23a/11,
	5a/15, 5a/16, 5b/1, 5b/13, 5b/14,	23a/12, 23b/20, 24a/2, 24a/12,
	5b/16, 5b/17, 5b/19, 5b/21, 6a/4,	24a/14, 24b/11, 25a/7, 25a/9,
	6a/9, 6a/16, 6b/3, 6b/15, 7a/11,	26a/14, 26a/20, 27a/14, 27a/16,
	7a/19, 7b/4, 7b/16, 7b/19, 7b/20,	27a/20, 27b/5, 27b/6, 28a/3,
	7b/21, 8a/7, 8a/9, 8a/13, 8b/2,	28b/8, 29a/8, 29b/10, 29b/15,
	8b/5, 8b/8, 8b/10, 8b/18, 9a/4,	29b/17, 30b/13, 31a/3, 31a/6,
	9b/1, 9b/4, 9b/5, 9b/6, 9b/7, 9b/8,	31b/4, 31b/10, 32a/8, 32b/11,
	9b/10, 9b/19, 9b/21, 10a/4, 10a/5,	32b/19, 33a/5, 33a/13, 33a/14,
	10a/6, 10a/7, 10a/8, 10a/10,	33b/15, 33b/16, 34a/2, 34a/10,
	10a/12, 10a/18, 10b/8, 10b/10,	34a/19, 34a/20, 34b/2, 34b/7,
	10b/18, 10b/19, 11a/8, 11a/11,	34b/20, 35a/3, 35a/6, 35b/8,
	11b/1, 11b/3, 11b/20, 12a/12,	35b/19, 35b/20, 36a/5, 36a/15,
	12a/14, 12a/21, 12b/8, 12b/12,	36a/17, 36a/18, 36a/19, 36b/6,
	12b/16, 12b/20, 13a/11, 13b/6,	37a/5, 37b/17, 38b/13, 39a/9,
	13b/7, 13b/10, 13b/12, 13b/17,	39a/19, 39b/2, 39b/3, 39b/4,
	14a/2, 14a/16, 14a/20, 14b/1,	39b/5, 39b/6, 40a/7, 40b/1, 40b/5,
	14b/2, 14b/8, 14b/21, 15a/16,	40b/10, 40b/18, 40b/20, 41b/9,
	15b/13, 15b/19, 15b/20, 16a/6,	41b/12, 42a/10, 42b/9, 42b/14,
	16a/15, 16b/5, 16b/6, 16b/8,	43a/2, 43a/4, 43a/19, 43b/2,
	16b/14, 16b/17, 16b/20, 17a/9,	43b/15, 43b/21, 44a/3, 44a/5,
	17b/17, 17b/18, 18a/4, 18a/17,	44a/7, 44a/11, 44a/14, 44a/18,
	18b/1, 18b/2, 18b/4, 18b/5, 19a/4,	45a/5, 45a/12, 45a/13, 45a/14,
	19a/6, 19a/8, 19a/9, 19a/10,	45a/15, 45a/17, 45b/4, 45b/8,
	19a/12, 19a/17, 19b/2, 19b/10,	46b/9, 47a/6, 47a/9, 47b/3,
	19b/14, 19b/18, 19b/21, 20a/2,	47b/16, 48a/5, 48a/9, 48a/12,
	20b/12, 21a/3, 21a/13, 21a/15,	48a/19, 48b/2, 48b/11, 48b/12,

49a/1, 49a/17, 49b/2, 49b/6,
49b/12, 49b/14, 50a/10, 50a/15,
50b/6, 50b/10, 50b/16, 50b/17,
51a/3, 51a/8, 51a/10, 51a/11,
51b/7, 51b/8, 51b/9, 51b/20,
51b/21, 52a/1, 52a/2, 52a/11,
52a/12, 52b/1, 52b/4, 52b/9,
52b/13, 53a/3, 53a/5, 53a/8,
53a/9, 53a/11, 53a/12, 53a/16,
53a/17, 53b/2, 53b/3, 53b/4,
53b/5, 53b/6, 53b/7, 53b/8,
53b/19, 53b/21, 54a/1, 54a/3,
54a/10, 54b/6, 54b/7, 55a/8,
55a/21, 55b/8, 55b/12, 55b/13,
55b/14, 55b/21, 56a/6, 56a/7,
56a/9, 56a/10, 56a/19, 56b/5,
56b/11, 57a/7, 57a/16, 58a/2,
58a/15, 58a/17, 58a/18, 58b/11,
58b/14, 58b/21, 59a/2, 59a/9,
59a/11, 59a/19, 59a/21, 59b/17,
60a/8, 60a/13, 60b/5, 60b/6,
61a/4, 61a/6, 61a/14, 61a/15,
61a/17, 61a/20, 62a/5, 62a/6,
62a/8, 62a/10, 62b/1, 62b/3,
62b/4, 62b/8, 62b/16, 63a/16,
63b/2, 63b/20, 64a/4, 64a/5,
64a/7, 64a/8, 64a/9, 64a/13,
64a/14, 64b/5, 64b/19, 64b/20,
65a/3, 65b/7, 65b/8, 65b/10,
65b/11, 65b/15, 65b/17, 66b/17,
67a/6, 67a/11, 67b/4, 68a/2,
68a/3, 68a/8, 68a/21, 68b/5,
68b/6, 68b/15, 68b/19, 68b/21,
69a/5, 69a/6, 69a/9, 69a/20,
70a/2, 70a/12, 70a/16, 70b/2,
70b/3, 70b/4, 70b/5, 70b/7, 70b/9,
71a/2, 71a/4, 71a/5, 71a/7, 71a/9,
71a/20, 71b/3, 71b/12, 71b/13,
71b/15, 71b/20, 72a/1, 72a/8,
72a/9, 72a/14, 72b/21, 73a/2,
73a/3, 73a/5, 73a/8, 73a/15,
73a/18, 73b/2, 73b/5, 73b/7,
73b/12, 74a/3, 74a/5, 74a/6,
74a/8, 75a/8, 75a/10, 75a/11,
75b/11, 75b/15, 76a/1, 76a/13,
76a/18, 76b/11, 76b/13, 76b/16,
76b/17, 77a/17, 77a/18, 77b/2,
77b/6, 77b/9, 77b/10, 77b/15,
78a/12, 78b/13, 79b/6, 79b/12,
79b/20, 80a/2, 80a/4, 80a/7,
80a/8, 80a/18, 80b/11, 81a/7,
81a/18, 81b/5, 81b/21, 82a/1,
82a/11, 82a/20, 82b/3, 82b/13,
83a/1, 83a/7, 83b/12, 83b/15,
84a/12, 84b/9, 84b/14, 85a/3,
85a/12, 85a/20, 85b/5, 85b/6,
85b/10, 85b/15, 86a/4, 86a/9,
86b/2, 86b/3, 86b/18, 87a/9,
87a/16, 87b/16, 87b/17, 88a/3,
88a/13, 89a/4, 89a/14, 89a/17,

89b/2, 89b/7, 89b/10, 90b/10,
90b/19, 90b/21, 91a/1, 91a/13,
91a/15, 91b/9, 92a/6, 92a/17,
92a/21, 92b/1, 92b/6, 92b/10,
93a/2, 93b/8, 94a/2, 94a/10,
94a/11, 94a/19, 94a/21, 95a/10,
95a/21, 95b/3, 95b/9, 95b/14,
95b/19, 96a/8, 96a/13, 96b/11,
96b/18, 96b/19, 97a/20, 98a/16,
98a/17, 98a/21, 98b/4, 98b/5,
99b/10, 99b/11, 99b/13, 100a/5,
100a/10, 100a/11, 100a/13,
100a/16, 100a/17, 100a/19,
101a/5, 101a/15, 101a/21, 101b/1,
101b/7, 101b/21, 102a/1, 102a/3,
102a/4, 102b/16, 103a/2, 103b/6,
103b/7, 103b/14, 104a/15,
104a/16, 104a/17, 104a/18,
104b/6, 104b/13, 104b/17,
104b/18, 105a/2, 105a/19, 105b/1,
105b/2, 105b/5, 105b/8, 105b/11,
106a/2, 106a/5, 106a/7, 106a/10,
106a/16, 106b/18, 107a/3, 107a/5,
107a/6, 107a/9, 107a/21, 107b/8,
107b/13, 107b/15, 107b/16,
107b/20, 108a/6, 108a/7, 108a/14,
108a/19, 108b/2, 108b/14, 109a/4,
109a/5, 109a/6, 109a/9, 109a/11,
109a/13, 109a/16, 109a/20,
109b/17, 109b/19, 110a/12,
110a/14, 110a/15, 110a/17,
110a/18, 110a/20, 110b/1, 110b/5,
110b/8, 110b/9, 110b/10,
110b/14, 110b/21, 111a/2,
111a/10, 111a/12, 111a/20,
111b/7, 111b/8, 111b/21, 112a/1,
112a/7, 112a/11, 112b/11,
112b/16, 112b/21, 113a/5,
113a/15, 113a/16, 113a/21,
113b/3, 113b/7, 113b/10,
113b/11, 113b/12, 113b/14,
113b/21, 114a/3, 114a/4, 114a/5,
114a/8, 114a/12, 114b/4, 114b/5,
114b/18, 114b/19, 114b/20,
114b/21, 115a/10, 115a/17,
115a/18, 115b/3, 115b/12,
115b/13, 115b/20, 116b/9,
117a/4, 117a/5, 117b/10, 118a/11,
118a/12, 118a/19, 118a/20,
118a/21, 118b/6, 118b/7,
118b/21, 119b/1, 119b/16,
119b/17, 120a/2, 120b/4,
120b/11, 120b/12, 120b/13,
120b/17, 121a/1, 121a/2, 121a/7,
121a/10, 121a/14, 121a/21,
121b/5, 121b/6, 121b/19, 122a/6,
122a/18, 122b/5, 122b/6,
122b/20, 122b/21, 123a/4, 123a/7,
123a/9, 123a/19, 123a/20,
123a/21, 123b/2, 123b/5,

123b/11, 124a/14, 124a/15,
124a/18, 124a/20, 124b/1, 124b/4,
124b/14, 124b/16, 125a/3, 125a/8,
125a/9, 125a/10, 125b/3, 125b/12,
125b/13, 126b/1, 126b/2,
126b/13, 126b/14, 126b/17,
127a/16, 127b/17, 127b/19,
128a/1, 128a/2, 128a/13, 128a/15,
128b/2, 128b/3, 128b/6, 128b/8,
128b/13, 128b/14, 128b/16,
129a/2, 129a/4, 129a/18, 129b/1,
129b/3, 129b/4, 129b/5, 129b/7,
129b/9, 129b/10, 129b/21,
130a/2, 130a/3, 130a/7, 130a/12,
130a/13, 130b/10, 131a/4,
132a/14, 132a/21, 132b/6,
132b/10, 133a/17, 133b/8,
133b/11, 133b/20, 134a/6, 134a/7,
134a/8, 134a/17, 134a/18,
135a/11, 135a/18, 136b/7,
136b/15, 137b/5, 137b/6,
137b/18, 138b/8, 139a/12,
139b/4, 139b/17, 141a/1, 141a/5,
141a/16, 38b/17
b.+de 84b/13
b.+i 46b/17, 46b/18, 47b/19,
62b/9, 83b/14, 91a/8, 91a/9,
93a/17, 103b/16, 134b/1
b.+isi 8b/8, 31b/11, 37a/21, 39a/7
b.+isin 39b/4, 77a/4, 107a/8,

107a/12, 111b/19
b.+in 19a/14, 84a/9, 85a/12,
123b/6
b.+inün 8b/9
b. arada 25b/6
b. arpa a ır 119b/7
b. arpa adarı 61a/4
b. avuç 4a/12, 71b/5
b. ayda 56b/15
b. ba eski arımsa 70a/6
b. çana mi d rı 44a/6
b. dirhemden eksük 67b/16
b. di arımsa ı 20a/12
b. di sarımsa 55a/4
b. dürlü 17a/4
b. dürlüsi 16a/13
b. a u 45a/20
b. a u mi d rı 55b/6
b. kerre 34a/2
b. oz adarı 57b/11
b. oz mi d rı 45a/20
b. sere mi d rını 80b/13
b. amla 4b/2
b. utam 65b/8
b. üsküresin 43b/8
b. üsküresine 47a/16
b. yumurda bi iminde ziy dece
50b/12
b. zam n 13b/18, 16b/18, 19b/8,
34a/1, 59b/2, 64b/12, 68b/16,

69b/10, 69b/14, 91b/3, 107a/19		112b/3, 114b/3, 114b/14, 116a/9,
b. zam ndan 27b/8, 39b/6, 54b/6,		120a/18, 140b/5
65b/18		b.+yle 104a/18
biñde b. 104b/17	birer	[14]: Bir sayısının üle tirme sayı
degme b.+i 10a/7		sıfatı.
günde b. 41b/2		b. 42a/11, 44a/7, 49a/7, 65b/14,
her b. 119b/7		65b/19, 82b/3, 106a/18, 113b/14,
her b.+in 53a/21		116b/6, 123b/14, 128b/19,
her b.+inden 15a/13, 18a/5,		129b/17
21b/21, 43a/4, 43b/21, 51a/12,		b. a u 19b/3
63a/18, 105b/9, 107b/12, 108b/8,		b. üsküre 43b/17
111b/21, 112b/11, 113b/4,	birez	[130]: Bir parça, azıcık.
113b/20, 116a/1, 116a/6, 116a/17,		b. 5b/14, 5b/17, 8a/5, 8a/12,
118a/15, 118a/16, 119a/2, 119a/4,		10a/9, 10b/19, 11a/7, 11a/9,
119b/21, 120a/1, 128b/18		11b/2, 16b/4, 17b/9, 17b/16,
her b.+ini 42b/14, 118b/15		19a/2, 19a/5, 20b/16, 23a/15,
otuz b.+de 140a/6		23b/5, 24b/15, 25a/4, 25a/5,
o anuñ b. iç abına 34a/19		25a/6, 25b/4, 25b/12, 27b/11,
b. ol- 136b/10		27b/15, 33b/2, 33b/6, 34b/17,
birbir	[1]: Kar ılıklı olarak bir di eri,	35a/7, 35b/8, 36a/4, 36b/5, 41b/5,
	biri öteki. <i>bk.</i> birbiri, biribiri.	42b/9, 44a/6, 48a/5, 50a/12,
	b.+e 97a/8	50b/19, 50b/20, 51b/2, 52b/6,
birbiri	[27]: Kar ılıklı olarak bir di eri,	52b/12, 53a/3, 53a/6, 53a/12,
	biri öteki. <i>bk.</i> birbir, biribiri.	55b/6, 59a/20, 59a/21, 60a/11,
	b. 81b/2	61a/10, 64a/11, 65a/17, 65b/1,
	b.+ne 9b/18, 14a/3, 15b/18,	67a/6, 68b/6, 68b/7, 70a/2, 70b/6,
	20a/20, 20b/2, 22a/1, 29b/14,	71a/8, 71b/3, 71b/18, 72a/10,
	29b/19, 30a/3, 30a/5, 30b/17,	73b/9, 74b/1, 76a/20, 78a/8,
	33b/11, 48a/4, 51a/7, 53a/8,	78a/17, 79a/21, 81a/5, 85a/14,
	61a/15, 61b/4, 83b/2, 109b/7,	85b/19, 88b/1, 88b/14, 90b/4,

90b/19, 101a/14, 101b/20, 107a/16, 110b/12, 120a/19, 125b/4, 127a/17, 128b/11, 139b/5	91b/15, 101a/20, 103b/7, 107b/13, 111a/4, 120b/12, 127a/15, 127b/10, 130a/2, 130a/9, 138b/8, 139b/5	100b/16, 101b/19, 104a/17, 110b/11, 113b/17, 117a/3, 123b/4, 127a/16, 127b/18, 138b/8, 139b/5	ya lu b. rb sı 103a/7
b.+i 65a/1	b.+in 29a/5, 34b/7	b.+inden 86a/12	birinci [5]: Bir sayısının sıra sıfatı.
b.+le 139b/9			b. 76b/16 140a/3140a/3140a/4
birezcük [11]: Birazcık, azıcık, çok az.			b.+de 140a/7
b. 9b/10, 34b/1, 50b/13, 52b/2, 53a/5, 65b/6, 71a/10, 92a/7, 94a/8, 97a/3, 132b/18			bir aç [120]: Çok olmayan, az sayıda, az.
biribiri [2]: Kar ılıklı olarak bir di eri, biri öteki. <i>bk.</i> birbir, birbiri.			b. 5b/12, 7a/10, 8b/9, 9b/13, 9b/20, 13a/17, 15a/2, 19b/2, 19b/20, 20b/1, 22a/21, 23a/4, 25a/12, 26a/17, 28a/14, 29a/9, 30b/5, 30b/11, 30b/12, 30b/21, 32a/13, 34a/2, 34a/17, 38b/4, 39a/17, 39b/1, 40a/2, 40b/19, 41a/3, 41a/13, 41b/10, 41b/12, 42a/12, 42a/15, 42a/17, 43b/11, 43b/12, 43b/17, 45b/19, 46a/2, 46a/5, 46a/11, 47b/20, 49b/4, 49b/8, 50a/8, 51b/12, 53a/5, 57a/13, 57b/6, 57b/13, 58a/3, 59a/11, 59b/2, 62a/7, 62b/18, 64a/4, 64a/5, 64a/9, 64b/1, 65b/3, 65b/11, 67b/7, 69b/12, 71b/2, 74b/9, 74b/13, 76b/2, 77b/11, 79a/14, 81a/7, 81b/7, 82b/14, 82b/21, 83a/8, 84b/9, 87b/18, 88b/3, 88b/13, 89a/15, 90a/9, 95a/6, 96b/21, 99a/16, 99b/19, 100a/20, 102a/7, 102b/16, 103a/4, 104a/19, 105a/17, 107a/2, 107b/5, 108a/20, 109b/10, 110b/10,
birinc [15]: <i>Far.</i> Piriñç, bu daygillerden bir bitki (<i>Oryza sativa</i>). <i>bk.</i> pirinc.			
b. 50a/21, 56a/18, 67b/13			
b.+i 27a/12, 54a/10, 56b/1, 66a/17			
südlü b. 111b/5			
b. al mesi 64b/15			
b. ar resi 61b/14, 70b/21, 72b/19			
b. rb sı 90a/18			
ya lu b. ç rb sın 22b/3			

	113a/5, 117a/9, 117a/10, 122a/3, 123b/11, 126b/13, 128a/4, 128b/1, 129a/3, 129a/5, 131b/13, 134b/7, 141a/3 b. gün 15b/12 b. kerre 13b/5, 13b/8, 30b/4, 35a/1, 35a/8 b. kerrecük 87a/10 b. kerredür 114a/6 b. kez 10a/10	b. 81b/1 b. eyle- 6b/18, 38b/8, 53b/13, 66a/17 b. it- 25b/10, 42b/19, 55b/11, 56a/11, 75a/12, 111b/15 b. ıl- 63b/14 b. ol- 112b/17
birle	[23]: le, birlikte, beraber. <i>bk.</i> ile. b. 8b/5, 18a/21, 23b/3, 24a/17, 25b/11, 25b/18, 31b/15, 35b/8, 37b/19, 42a/21, 48b/7, 55a/15, 66a/16, 68a/7, 77b/4, 79a/14, 82a/10, 83b/11, 105b/14, 107b/18, 113a/21, 113b/1, 122a/12	bisle- [1]: Yiyecek ve içece ini sa lamak. b.-seler 80b/16 bismi'll h [2]: <i>Ar.</i> Besmele, Allah'ın adı ve izniyle. b. 77a/5, 86a/20 bismi'll hi'r-ra mani'r-ra m [1]: <i>Ar.</i> Besmele, Rahman ve Rahim olan Allah'ın adı ve izniyle. b. 123b/16
biri t	[3]: <i>Far.</i> Ha lama, pi irme. <i>bk.</i> piri t, piri de. n m-b. yumurda 18b/16, 24b/15, 30a/19	bi - [22]: 1. Ate te, fırında, kaynar suda veya ya da ısı etkisiyle yenilebilir duruma gelmek. <i>bk.</i> pi -. b.-e 27a/12, 39a/18 b.-er 128a/4 b.-se 101a/18 b.-mi balı 111b/6 b.-mi enc rle 18a/16 b.-mi et 49b/15 b.-mi ızıl üzüm uyuyla 40b/4 b.-mi al amı 42b/20 b.-mi yumurda 50b/1, 53b/14
b r ze	[1]: <i>Far.</i> Ni abur'da çıkan açık mavi renkli ve de erli bir yüzük ta ı. <i>bk.</i> f r ze. b. 103b/12	
biry n	[13]: <i>Far.</i> Tava, tepsi gibi eylerde susuz veya az suda pi rildikten sonra kızartılan et kebabı.	

- b.-mi ol- 37a/1, 50a/18, 74b/14,
100b/6, 131b/8
2. Yara, hastalık, hılt vb.
olgunla mak.
b.-dügine 141b/2
b.-e 89b/14
- bi im [3]: Pi me i i veya biçimi.
a fer n b.+i 73b/3
bir yumurda b.+inde ziy dece
50b/12
yumurda b.+inden ziy de 73b/8
- bi mek [2]: Ate te, fırında, kaynar suda
veya ya da ısı etkisiyle yenilebilir
duruma gelmek, pi mek i i.
b. 125b/12, 141b/12
- bi ür- [119]:
1. Bir besin maddesini gerekti i
kadar ısıda tutarak yenebilecek bir
duruma getirmek.
b.-e 141b/20
b.-eler 37b/13, 40b/11, 41a/15,
43b/13, 53b/15, 56a/16, 56b/2,
60b/11, 61a/17, 70b/7, 83a/2,
112b/12, 127a/20, 127b/15,
127b/16, 128a/11, 141b/21
b.-esin 98b/15
b.-seler 37b/18, 41a/18, 52b/18,
54a/10, 63a/8, 66a/16, 72b/10,
127b/2, 133b/2, 136a/18
b.-üp 12b/2, 13a/1, 13b/15,
- 16b/13, 17a/14, 19a/5, 19b/12,
22b/17, 23b/1, 23b/6, 24b/9,
27b/5, 29a/18, 32a/2, 34a/14,
36a/19, 37b/20, 39a/21, 40b/14,
41b/21, 42/2, 42a/4, 43a/11,
45b/16, 45b/17, 46b/10, 47a/2,
47b/6, 47b/10, 49a/5, 52a/17,
52b/20, 54a/14, 54a/16, 55b/19,
56a/19, 56b/1, 58a/10, 59a/18,
59b/4, 60a/3, 60b/16, 63a/7,
64a/3, 65b/15, 66b/2, 68b/10,
72b/6, 72b/7, 77a/15, 80a/18,
80b/14, 81b/5, 86a/20, 93a/6,
94b/8, 95a/5, 100a/19, 100b/13,
103b/20, 104a/11, 111b/1,
112a/19, 112a/20, 112b/21,
116b/11, 122b/19, 128a/13,
129a/12, 132a/10, 134a/11,
136b/1, 139b/7
- b.-ürken 136b/16
2. Hastalık vücudun bir yerini kabar
kabar yapmak.
b.-üp 14b/4
3. Yara, hastalık, hılt vb.
olgunla tırmak.
b.-e 51b/13
b.-eler 21a/20
b.-ür 129a/14, 134a/11, 135a/7

bi ürmek [5]:

1. Bir besin maddesini gerekti i kadar ısıda tutarak yenebilecek bir duruma getirmek i i.
b. 3b/11, 127b/5
b.+de 141b/13
b.+dür 134b/16

2. Yara, hastalık, hılt vb. Olgunla tırmak i i.

b. 23b/13

bit [11]: Yarım kanatlılar alt takımına giren, insan ve memeli hayvanların vücudunda asalak olarak ya ayan böcek, kehle, parazit.

- b. 1b/1, 3a/16, 60b/19, 80a/4, 109a/10, 109b/5, 109b/10
b.+i 5b/7, 109b/15, 110a/5
b.+in 109b/8

bit- [32]:

1. Sona ermek.
b.-e 16a/17 -6-
b.-ince 75b/7
b.-meden 66a/10
b.-üp 20b/6
2. Meydana gelmek, hasıl olmak, çıkarmak.
b.-en 62b/21, 88b/17, 104b/3
b.-er 7a/4
b.-erse 76a/17

b.-medi 99b/5

b.-meye 99a/17

b.-meyen 99a/14, 99a/15

b.-mi ol- 58a/16

ıl b.-en 31a/14

ıl b.-meye 30b/3

ıl b.-se 30b/2

bitür- [54]:

1. Sona erdirmek.

b.-e 62a/8, 82b/12, 89a/8, 104b/2

b.-eler 12b/19, 22a/12, 59a/4, 65a/12, 90a/19, 90b/9, 91b/1, 91b/11

b.-ür 131b/14

2. Meydana getirmek, hasıl etmek, çıkarmak.

b.-e 15a/3, 76a/1, 85a/7, 86b/5, 88b/8, 88b/13, 98b/20, 98b/21, 99a/4, 99a/5, 99a/12, 99a/14, 99a/16, 99b/6, 104a/13, 104b/1, 104b/3

b.-eler 88a/15, 98b/20

b.-meye 99a/18

b.-ür 88b/15, 125b/6, 126a/10, 135b/18

saç b.-ür nesnelere 99b/13

arnında a b.-ür 131a/21

ıl b.-meye 29a/11

bitürme [2]: Meydana getirmek, hasıl etmek, çıkarmak i i.

- b. 86a/1
 il b.+sini 3a/4
- biz (I) [2]: <Ar. bezz. Keten veya pamuk
 ipli inden yapılan dokuma, çaput,
 kuma . bk. bez.
 b.+den 128a/11
 arı yunmazın b. 125a/14
- biz (II) [2]: Katı bir eyi dikerken i ne
 geçirecek yeri delip açmak için
 kullanılan, çelikten yapılmı , sivri
 uçlu ve a aç saplı araç, tı .
 b. 12b/15, 21a/20
- bo a [1]: Damızlık erkek sı ır.
 b.+nuñ ekerini 112a/18
- bo a dikenini [2]: Maydanozgillerden, yol ve
 tarla kenarlarında, bo arazilerde
 yeti en dikenli bitkilerin genel adı
 (*Eryngium campestre*).
 /develması, gözdikeni, tüsü,
 yılan dikenini/
 b.+n 14a/8
 b.+nün 24a/16
- bo az [57]: Boynun ön bölümü ve bu
 bölümü olu turan organlar, imik,
 kursak.
 b. 18a/8, 18a/9, 24b/10, 71b/19,
 107a/13
 b.+a 1b/18, 16a/1, 18a/18, 18b/1,
 19a/4, 19b/13, 20a/12, 20b/6,
 22a/5, 113b/13
- b.+da 2a/1, 19a/1, 20a/5, 20a/8,
 20b/21, 22a/3, 43b/2, 102a/17
 b.+dan 44b/10, 67b/4, 84a/9
 b.+ı 18a/11, 41b/5, 107a/15,
 107b/1, 136b/10
 b.+ın 99b/18
 b.+ına 19b/1, 19b/3, 19b/20,
 20a/13, 71b/15, 107a/9, 107b/5
 b.+ında 46a/10, 99b/20, 117a/10
 b.+uñ 22b/3, 107a/21
 b. a rısı 18a/13, 19b/11
 b. a rısına 18a/10, 19b/1
 b. a rısınıñ 19a/2
 b.+uñ a yönine 103a/9
 b. bo ul- “sesi kısılmak” 24b/10,
 25a/1
 b. dü - “bademcik i ip bo azı
 kapatmak” 19b/21, 106b/20,
 107a/10
 b.+ı dü - “bademcik i ip bo azı
 kapatmak” 3a/13, 20a/4
- bo azla- [10]: Hayvanı bo azından
 keserek öldürmek.
 b.-yalar 58b/12, 92a/18
 b.-yup 31a/3, 40a/17, 86a/17,
 86a/19, 107a/11, 110a/20, 110b/6,
 132a/15
- bo azlan- [3]:
 1. Hayvan bo azından keserek
 öldürülmek.

b.-du	ı 62b/7	bol	[3]: Çok, fazla; kıt karıtı.
2. Çiçek,	kızamık gibi hastalıklar,	b.	6b/1, 78a/9
bo	aza sıçramak, sirayet etmek.	b. it-	78a/10
b.-ursa	84a/16	boncu	[1]: Ta , sedef, tahta vb.
bo u	[1]: Sesi kısılmı .		maddelerden yapılan, ortası delik,
b. ol-	"sesi kısılmak" 80b/4		ço u yuvarlak ve renkli süs tanesi.
bo ulma	[1]: Nefes daralıp bo az sıkı mak	b. eyle-	109b/21
i i.		boryaz	[1]: <i>Yun.</i> Poyraz.
bo az b.+sın	24b/10	b.	125a/1
bo ulma	[1]: Nefes daralıp bo az	bo	[1]: çinde, üstünde hiç kimse
sıkı mak i i.			veya hiçbir ey bulunmayan.
bo az b.	25a/1	b.	110a/18
bo um	[1]: A ama, kısım.	bo alt(d)-	[1]: Dökmek.
b.+dur	93a/17	b(d)-up	62b/4
bo	[1]: Bok, dı kı. <i>bk.</i> bo .	boy	[5]: Kuvvetli kokulu, sarımsı
it b.+ıyla	19a/3		beyaz çiçekli otsu bir bitki
bo	[16]: Bok, dı kı. <i>bk.</i> bo .		(<i>Trigonella foenum-graecum</i>).
arслан b.+ından	110a/16	/buy, çemen otu, pıltan/	
f l b.+ını	110a/9	b. d nesin	57a/13
gögercin b.+ı	122b/1	b. to mı	58b/5, 58b/18, 122a/11
gögercin b.+ını	48b/10	b. to mın	56b/6
or s b.+ını	96b/9	boya	[3]: Üzerine sürüldü ü, içine
ıssı ı ır b.+ına	70b/20, 72b/18		katıldı ı eye renk veren ve bu
it b.+ınıñ	107a/7		maksatla kullanılan madenî,
keb ter b.+ın	60a/1		bitkisel veya sentetik madde. <i>bk.</i>
urba a b.+ın	73a/19		boya .
legleg b.+ını	28a/21		atı b.+yı 60a/10
tavu b.+ını	98a/5	sa al b.+sın	121a/6
avu b.+ı	96b/4, 98a/14, 101b/8	sa al b.+sını	3a/21
avu b.+ını	98a/1		

boya-	[1]: Boyaya batırarak veya boyaya sürerek renk vermek. b.-ya 100a/16	b.+ına 7a/11, 8a/8, 8b/11, 24a/3, 31b/4, 38b/20, 66b/18, 79b/6, 79b/19, 79b/20, 80a/8, 80a/13, 103b/18, 104a/7, 124b/2, 140b/11 b.+ından 124b/1, 139a/6, 139a/7 at b.+ına 76a/8
boyacı	[1]: Boya yapan, boya satan kimse. b.+larda 84b/11	
boya	[1]: Üzerine sürüldü ü, içine katıldı ı eye renk veren ve bu maksatla kullanılan madenî, bitkisel veya sentetik madde. <i>bk.</i> boya. sa al b.+ın 120b/14	boz (I) [1]: Kül rengi, gri. b. ol- 99b/14 boz (II) [1]: Bir tür kara sarılık. b. 41b/3 boz- [2]: 1. Asıl hâlini de i tirmek, zarar vermek. b.-ar 22a/14 2. Bir eyin düzenini karı tırmak. b.-mayup 69b/15
boyama ( )	[1]: Boyaya batırarak veya boyaya sürerek renk vermek i i. sa al b( ).+ı 3a/5	bozanya(?) [1]: (?) Bir tür bitki(?). b.+nuñ 68b/2
boyan-	[1]: Boyaya batırarak veya boyaya sürülerek renk verilmek. b.-madan 99b/18	bozart(d)- [1]: Boz hâle getirmek, rengini de i tirmek. b(d).-ur 47a/7
boynuz	[2]: Bazı hayvanların ba ında bulunan saldırma ve korunma silahı olarak kullandıkları sert, sivri çıkıntı. oç b.+ın 109b/21 ı ır b.+ın 28b/13	bozra [1]: Rengi daha boz. b. ol- 141b/5
boynuzlu	[1]: Boynuzu olan hayvan. iki b. ılan 96b/20	bozulma [1]: Asıl hâli de i tirilmek, i lerli ini kaybetmek i i. b. 75b/19
boy(u)n	[23]: Gövdenin omuzlarla ba arasında kalan ve ba ı bedene ba layan kısmı. b.+da 2a/4, 7a/19, 21b/10	bö [1]: Bir tür zehirli ve iri örümcek. <i>bk.</i> böy. b. 98a/8

bögrek(g) [24]: Kanı süzüp zararlı maddeleri idrar yoluyla dışarı atan, bedende sağ ve sol olmak üzere iki adet bulunan organ, böbrek.

b.+de 59a/10, 59a/17, 59b/5, 59b/13, 125b/6, 133a/14, 135b/11

b.+deki 59a/15, 59b/19, 60b/3, 135b/19

b.+den 58a/4, 58a/6, 58a/8, 58a/19

b.+dür 138b/5

b(g).+e 133a/10, 134a/20

b(g).+i 135b/19

b(g).+in 43b/10

b(g).+inde 125b/1

b. ovulu 131b/14

b.+lerün a rısına 136a/1

ı ruñ b(g).+i ya la 56b/1

bög(ü)r [7]: Vücudun kaburga ile kalça arasındaki bölümü.

b. 50a/4

b.+i 48b/20, 71a/7

b.+ler 49b/11

b. a rısını 70a/15

b. sancusın 119a/18

bögürtlen [14]: Genellikle kendiliğinden yeti en dikenli ve çok yıllık bir çalı ve bu bitkinin olgunlaşınca kararar, mayho, dut benzeri

meyvesi, böürtlen (*Rubus caesium*). /a aç çile i, bük, diken çile i, diken dutu, fık otu, fiske, fukuku, gercik, gö emcik, karamama, kedi dutu, yabancı üzüm/

b. 10b/16

b. buda larını 100a/18

b. dibin 34b/21

b. dibini 123a/8

b. kökin 14b/4, 45a/11

b. kökini 47b/15

b.+ün yapra ın 20b/1

b. yapra ı uyun 96b/20

b. yapra ın 17b/2, 25a/17, 64a/15, 73b/19, 89a/5

bölük(g) [12]: Parça, kısım.

b. 69a/3, 69a/5, 69a/6, 69a/9, 74a/6, 133b/13

b.+den 133b/13, 134a/18

b(g). +i 133b/14, 134a/18

böy [1]: Bir tür zehirli ve iri örümcek.

bk. bö.

b. 98a/20

böyle [26]: Bunun gibi, bu türlü.

b. 8a/1, 8a/4, 9b/20, 14a/6, 45b/14, 59b/2, 63b/9, 65b/11, 73b/14, 74a/2, 95a/6, 111a/2, 116a/20, 120b/5, 123b/15, 125a/12, 127b/5, 133b/12, 134a/9,

	138b/6	73b/2, 73b/7, 74a/1, 74a/11,
	b.+ce 76b/17, 120b/11	75a/2, 75a/8, 77b/10, 78a/7,
	b.+dür 5a/7, 19a/2, 22b/4,	79a/2, 80a/21, 81b/21, 82a/3,
	103a/10	82a/8, 82a/10, 83a/2, 84b/16,
bu	[429]: Bu, i aret zamiri ve sıfatı.	85a/13, 85b/16, 86b/3, 86b/16,
	b. 4a/14, 6a/17, 6b/19, 7a/1, 7a/2,	87a/18, 89a/8, 89a/12, 89b/11,
	7a/3, 7a/13, 8a/14, 8a/15, 9b/1,	92a/9, 93b/15, 94a/6, 94b/11,
	9b/6, 9b/8, 9b/10, 9b/13, 10a/13,	98b/17, 99b/5, 99b/9, 99b/19,
	10b/20, 12a/3, 12a/10, 12a/12,	102b/17, 104b/16, 105a/20,
	13a/13, 14a/3, 15a/11, 15b/5,	105b/10, 105b/21, 107b/17,
	16b/4, 16b/20, 17a/1, 17b/20,	107b/19, 110b/13, 110b/16,
	17b/21, 19a/11, 19a/12, 19a/14,	111b/9, 112a/4, 112a/9, 114a/14,
	19a/20, 19b/10, 19b/17, 21a/7,	114b/19, 115a/16, 115b/20,
	26a/5, 26a/13, 26a/16, 28a/16,	116b/10, 116b/14, 116b/16,
	29b/8, 29b/10, 30b/13, 31a/4,	116b/17, 117a/4, 118a/21, 118b/1,
	31a/17, 34a/15, 34a/18, 34a/21,	118b/10, 119a/16, 119a/19,
	34b/3, 36b/2, 36b/12, 37b/16,	119b/4, 119b/9, 119b/10,
	38a/11, 38b/10, 39a/17, 39b/15,	119b/15, 119b/17, 120a/2,
	39b/21, 40b/11, 40b/15, 40b/16,	120a/14, 120a/17, 120a/19,
	42b/17, 43b/20, 45a/16, 45b/20,	120b/1, 120b/5, 121a/2, 121a/11,
	46a/17, 47a/13, 48a/2, 48a/10,	121a/12, 121b/2, 121b/3, 123a/21,
	49a/18, 50a/8, 50b/11, 51a/6,	123b/4, 124b/21, 125a/1, 127b/9,
	51b/20, 52a/3, 52a/8, 53a/8,	128a/15, 129a/7, 131a/4, 141a/7,
	53b/20, 54a/6, 55b/5, 55b/16,	141a/14
	56a/8, 57b/18, 58b/3, 61a/18,	b.+dur 4b/7, 4b/20, 5a/8, 5a/15,
	61a/20, 61b/6, 62a/10, 62a/18,	7a/9, 7b/7, 9b/17, 10b/2, 13b/6,
	62b/10, 63a/4, 63b/5, 64a/9,	14b/8, 15b/1, 18a/4, 19a/21,
	64b/13, 65b/6, 65b/9, 67b/12,	26a/12, 29b/11, 33b/5, 43b/20,
	69a/16, 69b/12, 70a/13, 70b/3,	45a/6, 46b/5, 47a/12, 51a/11,
	70b/15, 71a/11, 72a/17, 73a/6,	52b/3, 53a/7, 56b/12, 56b/16,

58b/15, 62b/1, 62b/20, 66b/3,
67a/17, 69a/19, 69b/6, 71a/3,
75a/10, 76a/2, 78b/1, 79b/14,
81a/18, 81b/14, 86b/17, 89a/19,
89a/20, 91a/16, 93a/19, 95a/8,
95b/15, 96a/15, 99a/20, 102a/4,
102a/5, 103b/2, 106a/13, 108a/19,
108b/6, 111a/15, 112a/6, 114a/16,
114b/15, 116a/6, 116a/15, 116b/2,
116b/5, 116b/18, 117b/18,
118b/8, 118b/14, 119a/12,
119a/19, 119b/21, 120a/11,
120b/1, 125b/14, 126a/14,
127b/17, 128a/1, 128a/3, 128a/10,
128b/6, 128b/10, 129a/13,
129b/16, 130a/1, 132b/10,
133b/8, 134b/1, 135a/10,
140b/19, 141b/13
b.+ña 6b/21, 8b/4, 19a/11, 24b/19,
48b/11, 53b/8, 68a/17, 106a/7,
108a/11, 130b/18, 135a/19
b.+nda 74b/5, 96a/17, 140a/11
b.+ndan 7b/21, 65b/13, 92a/9,
92a/19, 113b/8, 132b/19
b.+ni 5a/10, 30b/16, 42b/16,
46a/7, 54b/19, 61a/7, 65a/1,
76a/15, 84a/13, 115a/7, 120a/5,
124a/19
b.+nlar 31a/5, 111b/3, 113a/10,
117b/5, 124b/10

b.+nlara 88b/2, 124b/9, 125a/19,
128a/5
b.+nlardan 53b/18, 123b/2
b.+nlardur 113b/18
b.+nları 5a/12, 13a/10, 15b/4,
15b/10, 15b/18, 18a/2, 20b/17,
20b/19, 22a/15, 33a/14, 34b/18,
36a/4, 40a/14, 44a/5, 44b/6,
48a/4, 50b/16, 55a/1, 57b/3,
58b/3, 58b/5, 58b/19, 60b/14,
65b/5, 68b/20, 69b/10, 70b/19,
72b/17, 73a/7, 76a/11, 79b/14,
80b/3, 82a/2, 83a/11, 86a/11,
88a/21, 95a/7, 96b/4, 99b/16,
100a/1, 100a/2, 100b/15, 104a/17,
105a/1, 113b/5, 115a/13, 115b/13,
118a/5, 118a/8, 118a/18, 118b/21,
119a/5, 119a/20, 121b/18,
122a/12, 123a/4, 124a/18,
129a/21
b.+nlaruñ 42b/14, 112b/13,
113b/20, 116b/9
b.+nuñ 5b/15, 7a/19, 7b/1, 8b/1,
14b/14, 16a/13, 18a/3, 29b/20,
30a/6, 30a/11, 46a/11, 50b/19,
59a/9, 65b/17, 66a/14, 75a/7,
93b/4, 100a/13, 102b/5, 103b/1,
105a/21, 112b/4, 115a/18,
123b/14, 128b/21, 131a/19,
132b/14, 134a/18, 141a/7

	b.+nuñla 23a/16, 29b/3, 32b/17, 50a/13, 51a/4, 56b/19, 77b/19, 83b/10, 116b/14, 141a/5		<i>pulegium</i>). <i>bk.</i> yarpuz. b. 37a/19
buca ( ) [1]: Kenar, kö e, yer.	b( ).+ına 7b/4	bu	[13]: Bu u, buhar. b. 33b/7, 33b/21
buçu ar [1]: Yarım ar.	b. 107b/12		b.+ı 20b/14, 33a/4, 33b/17, 33b/20
buçu [39]: Yarım, yarı.	b. 6b/14, 8b/2, 8b/5, 10a/4, 10a/8, 22b/13, 33a/14, 35b/20, 37b/6, 38b/7, 46a/1, 52b/3, 58a/18, 63b/7, 70a/16, 73b/12, 75b/11, 77a/16, 77b/5, 82a/1, 92a/6, 92b/17, 93b/8, 94a/2, 94a/10, 100a/17, 104a/3, 113a/16, 118a/11, 119b/16, 122a/13, 123a/2, 123a/3, 129b/21, 130b/10, 131a/4, 131b/6		b.+ına 34a/11, 45a/12, 55b/17, 56b/4, 64a/3
	b. dirhem 16a/3		ısıca b.+ı 33b/21
	b. mi l 15b/18	bu da	birke b.+ına 57a/15
bud [4]: Baca ın dizden kalçaya kadar olan kısmı.	b. 102a/10		[1]: Bu daygillerden, ba a ında tohumları bulunan bir yıllık otsu bitki ve bu bitkinin ö ütüldükten sonra hamur yapımında kullanılan tanesi (<i>Triticum sativum</i>). <i>bk.</i> bu day.
	b.+ları 17a/7		b. a acına 109a/20
	b.+ların 51b/1, 53b/20	bu day	[8]: Bu daygillerden, ba a ında tohumları bulunan bir yıllık otsu bitki ve bu bitkinin ö ütüldükten sonra hamur yapımında kullanılan tanesi (<i>Triticum sativum</i>). <i>bk.</i> bu da. kr . hinta, kamh. b. 11b/15, 109b/11, 129a/16
buda [3]: Dal.	b.+lar 83b/1		b.+ı 91b/21, 133a/12
	ebemgümeceñ b.+ların 28b/19		al b. 61a/21
	bögürtlen b.+larını 100a/18		b. kepegin 106b/5
b d ne [1]: <i>Far.</i> Yarpuz (<i>Mentha</i>		bu r	yum a b. etmegi 133a/13
			[29]: <i>Ar.</i>
			1. Isı etkisiyle sıvıların ve bazı

- katıların dönükleri gaz durumu.
b.+ı 124b/15
b.+ına 45b/19, 46a/4
sirkenün b.+ı 32a/16
sirke b.+ına 32a/11
2. Eski tıp anlayışına göre gıdaların hazmından sonra vücutta atık hâlde kalan ve gözeneklerden, deliklerden atılması gerekirken atılamaması nedeniyle organlarda serbest hâlde kalıp çeşitli hastalıklara sebep olan yel.
- b. 8a/15, 9a/11, 10b/15, 11a/6, 11a/13
b.+dur 6a/16
b.+ı 1b/6, 6a/15, 6b/8, 6b/10, 10b/18, 11a/6, 27b/16, 93a/1, 99a/19, 134b/20, 116a/11, 116b/3, 125b/12, 129a/15, 135a/8
b.+ın 5b/8
b.+ları 135b/2
afr v an b.+ıdur 81a/11
- bu r [1]: *Ar.* Vücutta hastalıklara sebep olan buhara ait, buharla ilgili.
b.+dür 81a/13
- bu r n [15]: *Ar.* Ate li hastalıklarda a ırla ma dönemi, kriz dönemi, hastalığın en iddetli dönemi.
b. 57a/19, 138a/4, 139b/18,
- 139b/19
b.+a 140a/10
b.+dan 56b/13
b.+lar 3b/9
b.+uñ 139b/20, 140a/11
eyü b. 140a/5
n fı b. 140a/6
yavuz b. 140a/8
b. eyle- 41a/7, 56b/10, 77b/14
- bu r [3]: *Far.* Tütsü.
b.+ıla 109b/5
b. it- 11b/4 , 11b/6
- bu r-ı meryem [5]: *Ar.* Çuhaçiçe igiillerden, kalp biçiminde geni yapraklı, beyaz, pembe, sarı renkte çiçekleri olan, güzel kokulu, genellikle kökünün suyundan tedavi amacıyla faydalanılan, Hz. Meryem'le ili kilendirildi için bu adı alan bir bitki (*Cyclamen caum*).
/buhurumeryem, danagöbe i, domuza ır a ı, domuz elması, domuz turpu, kır menek esi, küstüköpe i, menek e kökü, siklamen, tav ankula ı, tav an paçası, yer somunu/
b. 47b/8
b.+den 104a/8
b.+i 28b/14

- b. uyun 40a/21, 63a/5
- Bu r d [1]: *Ar.<Yun. Hippokrates.*
Hipokrat, Antik Ça 'da
yonya'da ya amı , tıbbın babası
olarak bilinen büyük bir hekim.
bk. Bu r .
B. 116b/17
- Bu r [2]: *Ar.<Yun. Hippokrates.*
Hipokrat, Antik Ça 'da
yonya'da ya amı , tıbbın babası
olarak bilinen büyük bir hekim.
bk. Bu r d.
B. 22b/16, 26a/9, 26b/15
B. ek m 140a/10
- bul- [30]:
1. Arayarak veya aramadan bir eyle,
bir kimseyle kar ıla mak.
b.-alar 120b/9
b.-up 79b/8, 107a/5
b.-ursa 66a/7
2. Elde etmek, sahip olmak.
b.-a 130a/12
b.-dum 8a/2
f ide b.-a 27b/9
fera b.-a 68b/5
al b.-a 8b/18, 13a/9
na c b.-a 79a/14
ı at b.-a 30b/8, 69b/3
if b.-a 8b/11, 70a/13, 71a/7,
77a/21, 87a/14, 101b/9, 103b/9,
106b/1, 106b/16, 107a/4, 107a/10,
111a/20, 113b/1, 123a/8, 124a/15
menfa at b.-dum 115a/8
ha m b.-ıca 74b/10
- bula- [1]: Bir nesnenin her yanını iyice
bir eye bula tırmak, sürmek.
b.-yalar 11b/12
- bulamaç [4]: En az iki eyi iyice birbirine
karı tırarak elde edilen koyu
pekmez kıvamı.
b. 68b/12, 74a/9, 82a/8, 95b/9
- bulan- [3]: Bulantı hissetmek, kusacak
gibi olmak.
b.-ur 108b/20
göñli b.-anuñ 1b/14
göñli b.-ur 27b/8
- bulana [1]: Midesi bulanmı .
göñli b.+unuñ 16b/12
- bulandur- [1]: Bulantı hissettirmek,
kusacak gibi etmek.
göñli b.-ur 81b/12
- bulanu [5]: Bulanmı olan, duru olmayan.
b. 138a/11
b. u 59b/7, 125b/6, 126a/10
b. ol- 141b/3
- bula - [5]: Bir nesne üzerine sürülen bir
ey nedeniyle kirlenmek.
b.-sa 3a/21, 120b/14, 120b/15,
120b/17, 120b/19

bula dur-	[1]: Bula masına yol açmak. b.-up 12a/11	b. to mın 24a/15, 35a/12
bulma	[1]: Elde etmek, sahip olmak i i. ıffet b.+dur 50a/5	b re [7]: <i>Far.</i> Kuyumcuların kullandı ı tuza benzer bir madde, natron, boraks.
bulun-	[4]: Temin edilmek, ele geçmek. b.-an 126a/2 b.-mazsa 15b/19, 76a/4 b.-sa 108b/1	b. 22a/15, 51a/11, 62a/5, 121b/6, 121b/18, 122b/1 b.+yle 48a/12
bulut	[2]: Atmosferdeki su damlacıkları ve buz taneciklerinin gözle görülebilir bir yo unluk kazanması ile olu turdukları yı mın. b. 6a/17 yellü b.+lardan 126a/4	burma ( ) [2]: Sancılanmak i i. b.+dur 50a/4 b( ).+ıla 56b/12
buncılayun	[1]: Bunun gibi, böyle. b.+dur 112b/8	buru [1]: Sancı, a rı. göbek b.+sı 34b/10
bur-	[3]: Sancılanmak. b.-a 57a/3 b.-ar 133a/3 b.-sa 53a/5	bur cu' - anem [1]: <i>Ar.</i> Kökü yer altında insan suretinde biten, yaprakları geni , bal kokulu, gece kabu u ı ık veren, mavi çiçekleri ve kırmızıya çalan renkte yemi leri olan bir bitki (<i>Mandragora autumnalis</i>). <i>bk.</i> sir cü'l- u b, Süleym n pey mber a acı. /abdüsselam otu, adamkökü, adamotu, hacılar otu, insan otu, kankurutan, köpek elması, köpekta a ı, toskafa kavunu, yer yenidünyası/ b.+dür 6b/20
burc	[3]: <i>Ar.</i> Zodyak üzerinde yer alan on iki takımyıldıza verilen ortak ad, burç. b.+ında 7a/9 amel b.+ında 7a/7 ced b.+ınuñ 7a/7	bur det [13]: <i>Ar.</i> So uk, so uk özelli e sahip. Eski tıp anlayı na göre maddelerin sahip oldu u varsayılan dört özellikten biri.
burça	[2]: Baklagillerden, mercime e benzer taneli bir tür bitki (<i>Vicia ervilia</i>). /efek otu/	

- b. 105a/21
- b.+de 26a/1
- b.+den 14b/17, 23b/9, 24b/17, 25b/4, 35b/5, 46b/7, 47a/10, 60a/14, 60b/10, 74b/21
- b.+e 141b/11
- bur de [1]: *Ar.* Bir tür macun.
- b. it- 130b/16
- bur(u)n [75]: Burun, koklama ve solunum organı.
- b. 11b/10, 12b/8, 12b/9
- b.+a 5b/2, 11b/14, 12a/19, 68a/1, 132b/6
- b.+da 11b/8, 12b/2, 20a/6
- b.+dan 11b/19, 20a/14, 20a/16
- b.+ı 11b/6, 11b/17, 12a/15, 12a/18, 12b/3, 12b/4, 20a/21, 37a/6, 44b/16, 84a/15, 89b/19
- b.+ın 27b/16
- b.+ına 4a/8, 11a/17, 11a/20, 11a/21, 11b/2, 11b/4, 11b/5, 11b/13, 12a/8, 12a/18, 37a/7, 37a/9, 37a/12, 38a/7, 40b/7, 44a/15, 44b/7, 45a/15, 82b/1, 103b/9, 103b/13, 105a/11, 105b/7
- b.+ından 12a/10, 12a/21, 12b/4, 15b/2, 44b/2, 45a/16, 57a/17
- b.+ını 12a/8
- b.+ınıñ 12a/13
- b.+larına 105b/21
- b.+uñ 20a/15
- b. a rıların 12a/16
- b. delüklerine 44b/10
- b. içinde 1b/7, 12a/20
- b. anı 1b/7, 11b/8
- b. anıyla 139b/20
- b.+ı delükleri 51a/2
- b.+ı içi 12a/17
- b.+ı anı 12a/14
- b.+ı anın 11b/7
- b.+ın anın 11a/19
- b.+ınıñ alt yanına 103b/11
- b. ana- 136b/22
- b.+ı ana- 78a/6
- b st n [1]: *Far.* Sebze bahçesi.
- b.+a 108a/5
- b st n [1]: *Far.* Yabani olmayan, kültür bitkisi, insan eliyle yeti tirilen.
- b.+si 132a/4
- bu ura ( ) [2]: Kırlarda yeti en dikenli bir çe it ot ve bu otun dı ı dikenli tohumu (*Xanthium*). **/bıtrak, pıtrak, pırgan/**
- b. 64a/20
- b( ).+ı 82b/12
- b y [1]: *Far.* Koku.
- b. 127a/6
- buyan [11]: Kökleri tatlı, mavimsi ve mor çiçekli bir tür bitki (*Glycyrrhiza glabra*). *bk.* puyan.

kr . meyan. /biyam, meyan, tatlıbayram, tatlı kök/	itkasarı, salep, sahlep, tilkita a ı/
b. 23b/11, 39b/20, 105a/1	b. 115b/2
b.+ı 8a/9	buzlu [2]: Buz tutmu sıvı.
b. dibi 9b/14, 39b/19, 81b/2	b. 17a/1, 63a/21
b. dibin 78b/7, 79a/9, 79a/19	buz r [5]: <i>Ar.</i> Tohumlarla, tanelerle ilgili; bir tür urup hazırlanmasında kullanılan tohumlar, taneler.
b. ibin 103b/3	sikencüb n-i b. 41a/8, 48a/1
buyan balı [1]: Meyan balı.	sikengüb n-i b. 129b/15
buyan b.+ı 114b/13	sirkengüb n-i b. 48b/7
buyur- [3]: Bir eyin yapılmasını veya yapılmamasını kesin olarak söylemek, emretmek.	sikencüb n-i b.-i u l 46b/8
b.-mı dur 136b/5, 136b/6	bük [1]: Su kenarındaki sık çalılık, sazlık.
b.-ur 39a/6	b. 107b/16
buz [1]: Donarak katı duruma gelmiş sıvı.	bükül- [1]: E ilmek.
b. uyu 126a/8	aya ı b.-e 132a/20
buza ı [1]: Yeni doğmuş, anne sütüyle beslenen sırtır yavrusu. <i>bk.</i>	bülbül [1]: <i>Far.</i> Sesinin güzelliği ile tanınmış ötücü bir kuş.
buza u. ı ruñ b.+sı a a ın 111b/15	b.+üñ tüyin 31b/8
buza u [3]: Yeni doğmuş, anne sütüyle beslenen sırtır yavrusu. <i>bk.</i> buza ı.	büny d [1]: <i>Far.</i> Bina, yapı.
b. derisine 8b/10, 8b/12	b. 126b/10
b. sidügin 33a/10	büre [3]: Pireler takımından, insanın ve bazı hayvanların kanını emerek yaayan, iyi sıçradığı için kolay yakalanamayan, küçük, asalak böcek. <i>bk.</i> pire, püre.
b z d n [1]: <i>Far.</i> Salepgillerden, yumrulu bir bitki (<i>Orchis morio</i>). <i>bk.</i> dilkü a a ı, u yetü' - a leb. kr . koç otu, süg. /hussaü'l-kelb, hussaü's-sa leb, husyetü'l-kelb,	b. 3a/15, 97a/1, 109b/3

büril-	[1]: Bürünmek, örtünmek. b.-üp 105b/7	b. 11a/4, 20b/4, 41a/5, 50b/16, 51a/19, 51a/20, 52b/8, 57a/3,
bürü-	[2]: Örtmek, kaplamak. b.-ye 34a/1 b.-yeler 102b/20	59a/6, 62b/1, 63b/16, 75b/4, 77b/9, 83a/21, 90b/6, 90b/7, 91b/6, 105a/19, 110b/15, 120b/11, 129a/2
bürüm	[1]: Halkalanmı , kat kat olmu . b. ol- 122b/16	b. it- 113a/4
bürün-	[4]: Örtünmek, sarınmak. b.-sün 45b/4 b.-üp 40b/13, 85b/9, 114a/4	b. ol- 47b/9, 73a/5, 108b/3, 108b/7, 108b/9, 120b/10, 122a/6, 122a/18, 122b/21
bütün	[9]: Eksiksiz, tam, hep. b. 14a/20, 21a/17, 56b/6, 80b/12, 109b/2 b.+le 22b/13, 70a/16, 73b/13, 94a/2	2. Yeti kin, belli bir ya a gelmi . b. 7b/14, 54b/16 b. ki inün 11a/2
bütünce	[1]: Tamamıyla. b. 22b/7	büyükük(g) [1]: Boyutları benzerlerinden daha fazla olma durumu. b(g).+in 107b/11
büyü-	[7]: Hacmi geni lemek, boyutları artmak. b.-r 21a/14, 58a/19, 79a/12, 88a/4, 123a/11 b.-yicek 29b/5 ala b.-r 137b/21	büyüemek [2]: Hacmi geni lemek, boyutları artmak i i. b. 48a/13 ala b.+dür 46b/4
büyücek	[3]: Biraz büyük, büyü e yakın. b. 105a/18 b. it- 125a/14 b. ol- 83b/19	büyüt(d)- [1]: Büyük duruma getirmek, hacmini geni letmek. b(d).-e 133a/7
büyük	[34]: 1. Boyutları benzerlerinden daha fazla olan.	büz- [3]: Buru turarak, sıkı tırarak veya kıvrım yaparak bir eyin alanını ve hacmini küçültmek. b.-dügine 105b/19 b.-e 92a/8 b.-er 47a/7

büzül-	[2]: Buru arak, sıkı arak veya kısılarak küçülme, buru mak. b.-dükde 21a/11 siñiri b.-e 132a/20	bedenden ayrılan madde dı ı varlık, ruh. c. ı il- "ölecek gibi olmak" 104b/14
C		c navar [9]: <i>Far.</i> 1. Yılan, kertenkele, örümcek, akrep ve benzeri zehirli hayvanlar. c. 20b/8, 97a/14 c.+dan 108b/14 a ulu c. 94b/14, 98b/5, 129a/8 ı ır ı c.+lar 97a/7 ısırtıcı c.+lar 109b/14 2. Büyük, yırtıcı hayvan. yırtıcı c.+lar 110a/14
c iz	[2]: <i>Ar.</i> Uygun, do ru, yapılabilir. <i>bk. c yiz.</i> c.+dür 29b/8, 31a/12	c yiz [6]: <i>Ar.</i> Uygun, do ru, yapılabilir. <i>bk. c iz.</i> c.+dür 9b/12, 24b/9, 30a/19, 114b/14, 129a/12
C l n s	[5]: <i>Ar.<Yun. Galenos. Galen,</i> Antik Roma döneminde ya amı ünü hekim. C. 97b/8 C. ek m 67a/4 ek m C. 116b/16, 132a/19 m r- ek m C. 4b/19	c ib [1]: <i>Ar.</i> Ho a giden, di erlerinden daha çok arzulanan. c. ıl lar 90b/12
cal	[1]: Masturbasyon, elle tatmin. c. ur- 127a/12	c ibe [1]: <i>Ar.</i> Çekim. uvvet-i c.+si 107b/17
c m	[1]: <i>Far.</i> i e, bardak. c.+la 9b/7	c z lu [1]: <i>Far.T.</i> Sihirbazlık, büyücülük. c. 109a/11
c me-	y [1]: <i>Far.</i> Çama ır, giysi; kirli e yaları yıkama i i. c. 3b/15	ced [1]: <i>Ar.</i> On iki burçtan biri, o lak burcu. c. burcınıñ 7a/7
c mi	[1]: <i>Ar.</i> Cem eden, toplayan, içine alan. abb-ı c. 118a/1	
c n	[1]: <i>Far.</i> nсан ve hayvanların ya amasını sa layan ve ölümle	

cehd	[5]: <i>Ar. Çalı ıp çabalama, gayret gösterme, u ra ma.</i> c. eyle- 96a/17 c. it- 4b/11, 81b/5, 87b/7, 91a/19	114b/21, 116b/10, 119a/7, 119b/19, 120a/20, 120b/1, 124b/2, 124b/5, 125b/10, 125b/16, 137b/11
cehele	[1]: <i>Ar. Bilgisizler, cahiller.</i> c. 120b/13	c.+i 13b/1, 38b/9 c.+sin 25a/11, 31a/5, 50b/16, 63a/19, 115a/9, 115b/18, 117a/2, 118a/12, 120a/13
Cehher	[1]: <i>Burun kanını durdurmak için bir ka ıda yazılıp alın üzerine asılan adlardan biri. bk. Cehherin.</i> C. 12a/13	c.+sine 116b/10 c. a sı 71a/5 c.-i end m 7a/4
Cehherin [2]:	<i>Burun kanını durdurmak için bir ka ıda yazılıp alın üzerine asılan adlardan biri. bk. Cehher.</i> C. 12a/13,12a/14	c. ol- 130b/14
cel le	[1]: <i>Ar. Büyük, ulu.</i> ma c n-ı mu avv -i c. 112b/13	cemre [1]: <i>Ar. Deride iltihaplı kara kabarcıklar ekinde beliren ate li bir cilt hastalı ı. bk. te -i p rs , ara, od yan u, yanı ara.</i> c.+yi 83a/13
cem	[13]: <i>Ar. Toplama, biriktirme, bir araya getirme.</i> c. eyle- 71b/14 c. it- 10b/20, 40a/14, 73a/20, 102a/3, 104a/17, 106a/2, 122a/2, 124a/18, 132a/18 c. ol- 15b/21, 109a/21 c. olun- 3b/17	cer at [34]: <i>Ar. Yara, irin.</i> c. 88a/3, 89b/21, 90b/18, 91a/4, 122a/6 c.+a 89a/16, 91a/2, 91a/12, 91a/14, 96b/10 c.+da 88b/11, 91b/20 c.+ı 67b/6, 67b/9, 88b/14, 89a/5, 89a/6, 89a/13, 89a/14, 90a/5, 90a/19, 96a/15, 96b/3 c.+lara 88b/12, 89a/1, 89a/2 c.+lardan 126b/5 c.+ları 2b/18, 87a/13 c.+uñ 90a/1, 96b/8
cem	[45]: <i>Ar. Bütün, hep, cümle.</i> c. 6b/19, 9a/12, 16a/17, 17a/1, 57b/17, 63a/9, 65a/16, 68a/16, 70a/17, 73b/14, 82b/1, 83a/3, 83b/15, 98b/8, 102a/17, 109b/13, 109b/18, 110b/2, 114a/12,	

	eski c.+a 91a/3		c.-i t tiy 30b/21
	urde en c.+ına 88b/15	cev ri	[5]: <i>Far.</i> Sindirime ve mide rahatsızlıklarını gidermeye yardımcı olan bir grup macunun genel adı. <i>bk.</i> güv ri .
	t ze c.+lar 88b/11		c. 116a/7, 127b/9
cer atlan-	[1]: <i>Ar.T.</i> rinlenmek.		c.-i müfferri 116a/5
	c.-ur 67b/5		müfferri c. 117a/21
cerb	[2]: <i>Far.</i> Ya lı.		c. it- 117b/2
	c. nesnelere 54b/12		
	c. a mlar 45a/3		
cereb	[1]: <i>Ar.</i> Uyuz hastalı ı, uyuzluk.		
	c. renci 86a/6	cev v	[2]: <i>Far.</i> Arpadan yapılan bir tür urup, arpa suyu. <i>bk.</i> cev- b.
cer z(?)	[1]: (?) Bir tür bitki(?).		c. 41a/14, 79a/15
	c. 114a/18		
cerr	[2]: <i>Ar.</i> Hekimlik yaparak yara tedavi eden kimse.	cevel n-ı Hind	[3]: <i>Far.</i> Hint topala ı olarak bilinen, yumruları kullanılan ve yapraklarından ye il boya elde edilen bir bitki (<i>Cyperus rotundus</i>). <i>bk.</i> çevel n-ı Hind , hevel n-ı Hind . / Arap topala ı, gecebiten, karatombalak, kara topalak/
	c. 17a/6, 102a/8		c. 15b/19, 67a/19, 102a/20
cev	[1]: <i>Far.</i> Arpa (<i>Hordeum vulgare</i>). <i>bk.</i> arpa (l).		
	c. 40a/3		
cev b	[1]: <i>Ar.</i> Sorulan bir eye kar ı söylenen söz.		
	c. vir- “sorulan bir eye kar ı söz söylemek” 8a/4	ceviz	[12]: <i>Ar.</i> Ceviz a acı ve bu a acın dı ı kabuklu, içi ya lı ve ni astalı yemi i (<i>Juglans regia</i>). <i>bk.</i> oz (l). / gılla, mcık, kakali, karide, kurutakırdak, u ur, yangak, zembiligozgoz/
cev- b	[15]: <i>Far.</i> Arpadan yapılan bir tür urup, arpa suyu. <i>bk.</i> cev v.		c. 18b/4, 19a/6, 19b/14, 20a/1, 43a/3, 107a/5, 116b/19, 118b/9, 120a/11, 122a/10
	c. 6a/7, 10a/21, 18b/11, 23b/16, 24a/1, 24b/14, 43b/19, 44b/15, 78a/17, 129a/13, 135a/6, 140b/18		
	arpa c.+ı 43b/1, 43b/5		
cev hir	[1]: <i>Ar.</i> Cevherler; elmas, zümrüt, pırlanta gibi de erli ta lar.		

- c.+i 19b/17, 68b/5
cevz-i bev v [8]: Portakal a acına benzeyen tropik bir a aç ve bu a acın küçük bir eftaliyi andıran ve tohumları kullanılan meyvesi (*Myristica fragrans*). *kr* . cevz-i b v . /**küçük Hindistan cevizi**/
c. 34b/15, 66b/5, 116a/6, 117b/5, 119a/14, 128b/18, 135b/16
c.-i bev v nuñ abını 105b/8
- cımbız [1]: *Yun*. Kıl vb. ince eyleri tutmak veya çekmek için kullanılan küçük ma a.
c.+la 31a/17
- cırcır [1]: Yabani tere, turpgillerden, su kenarlarında yeti en, tereye benzer çok yıllık otsu bir bitki (*Nasturtium officinale*). *bk*. ısbatan, u teresi.
c. 141b/18
- cızılda- [1]: Yemek, suyunu çekerken ses çıkarmak.
c.-rlarsa 106a/17
- ciger [29]: *Far*. Akci er ve karaci erin ortak adı. *bk*. çiger.
c. 46b/12, 47a/7, 66b/16, 126a/1, 134b/20
c.+de 133a/14
c.+dür 138b/5
c.+e 134b/8
- c.+i 24b/7, 27a/4, 37b/5, 93b/3, 94a/4, 100b/19, 118b/2, 129b/16
c.+in 49a/4, 96a/18
c.+ün 24b/2, 24b/3, 136b/12
c. a rısın 2a/7, 24a/19
c. a rısına 133b/5
c. donlu ın 59b/18
c. süddesin 134b/12
c. a fin 52b/14
azuñ c.+i 133a/4
- ciger-bend [1]: *Far*. Akci er, karaci er, kalp.
c.+ini 53b/13
- cihet [1]: *Ar*. Taraf, husus.
c.+den 83a/8
- cil [9]: *Ar*. Parlaltı, parlaklık.
c. it- 104a/21
c. vir- “parlaklı mını, canlılı mını artırmak” 15a/11, 27a/7, 29a/16, 37b/10, 115a/7, 118a/7, 118b/12, 130b/9
- cil landur- [1]: *Ar.T*. Parlatmak, parlak hâle getirmek.
c.-ur 132b/1
- cim [88]: *Ar*. Cinsel ili kide bulunma, çiftle me.
c. 3b/4, 51a/18, 68a/16, 83b/7, 104b/9, 108b/18, 111b/1, 111b/14, 111b/15, 112a/3, 112a/4, 112a/6, 112a/9, 112a/20, 112b/9,

112b/18, 113a/12, 113a/16, 113a/19, 118b/3, 126b/7, 126b/18, 130b/7, 130b/15, 131a/13, 131b/2, 132a/3, 133a/15, 137a/20		bulunmak” 66a/20
c.+a 66b/1, 111b/3, 111b/4, 112b/2, 112b/12, 115a/20, 115b/9, 116b/3, 117b/18, 119a/11, 134a/15, 134a/20	cin	[2]: <Ar. <i>cinn</i> . Gözle görülmeyip, duyularla kavranamayan insanlar gibi irade ve anlama yetene ine sahip, insanlar gibi ilahi yükümlülükleri bulunan varlık.
c.+da 112b/5, 127a/11		c.+den 7a/16
c.+dan 51b/15, 69b/12, 112a/1, 123b/6, 126a/12, 126b/20, 127a/11, 131b/11	cinnet	[1]: <i>Ar.</i> Cin tutma, delilik, çılgınlık.
c.+ı 113a/17		c.+e 7a/1
c.+uñ 112a/4, 126b/19		[1]: <i>Ar.</i> Cin toplulu una mensup, cine mensup.
c. rz sın 134a/20	cinn	c.+lerden 8b/4
c.-ı su d 112a/10		[1]: <i>Ar.</i> Cin toplulu una mensup, cine mensup.
abb-ı c. 118a/1	cins	c.+lerden 8b/4
c. et- 50b/2, 69a/10, 75a/6, 108b/10, 108b/20, 112a/20, 113a/8, 113a/11, 127a/1, 127a/3, 127a/6, 127a/10, 139a/15		[1]: <i>Ar.</i> Çe it, tür. n c.+idür 87b/12
c. eyle- 112b/7	cirm	[1]: <i>Ar.</i> Posa, suyu ve özü alınımı yiyecek.
c. it- 39a/9, 39a/10, 111b/8, 112a/2, 112a/9, 112a/12, 113a/1, 113a/5		c.+inden 50a/19
c. ıl- 108a/9, 108b/3, 108b/4, 112b/19, 113a/14	civ nlı ( )	[1]: <i>Far.T.</i> Gençlik, yi itlik.
c. ol- 127a/8	c( ).+ı	114a/12
c. sür- “cinsel birle mede	cum a ertesi	[1]: <i>Ar.T.</i> Cuma ile pazar arasındaki gün, cumartesi günü.
		c. 139b/16
	Cumhir	[1]: Sıtma hastalı ının tedavisinde kullanılmak üzere üç adet bademin üzerine yazılan adlardan biri. <i>bk.</i> Cumirun, Cumiryun.
		c. 79b/14

- Cumirun [1]: Sıtma hastalının tedavisinde kullanılmak üzere üç adet bademin üzerine yazılan adlardan biri. *bk.* Cumhir, Cumiryun.
c. 79b/14
- Cumiryun [1]: Sıtma hastalının tedavisinde kullanılmak üzere üç adet bademin üzerine yazılan adlardan biri. *bk.* Cumhir, Cumirun.
c. 79b/14
- cül b [13]: *Far.* Gül suyu. *kr.* cüll b.
c. 17b/10, 32b/19, 79a/15, 127a/17, 128a/1, 128b/9
c.+dur 129b/2
c.+ın 128a/21
c.+la 18b/18
bal c.+ına 128b/2
c. uyun 23b/15
iffet-i c. 127b/20
- cüln r [4]: *Far.* Yabani nar a acı ve bu a acın çiçe i (*Punica granatum*).
bk. güln r.
c. 13a/10, 14b/16, 36b/15
dögülmi c. 37a/5
- cümle [11]: *Ar.* Bütün, hep.
c. 53a/8, 111b/3, 118b/3, 118b/5
c.+si 113a/10
c.+sin 51a/7, 53a/17, 111b/18, 115a/16
c.+yi 42b/17, 73b/2
- cüm d [1]: *Ar.* Donma, katılma, sertleme.
c. ol- 113a/14
- cünd-i b dester [1]: *Far.* Parçalı yapraklı ve genelde sarı çiçekli maydanoz cinsinden bir bitki ve bu bitkiden elde edilen zamk (*Ferula elaeochytris*) *bk.* çünd-i b dester, unduz yası, unduz a a ı, o lan a ı, sir ı t, ç v r.
c. 33a/14
- cün n [1]: *Ar.* Delirme, çıldırma, delilik.
c. 57b/16
- cü m [25]: *Ar.* İnsan vücûdunda yer yer lekeler veya çıbanlar ve yaralar ekinde beliren, çok bulaıcı, iyilemesi güç bir deri hastalısı, miskin hastalısı. *bk.* cü me.
c. 10b/14, 38b/13, 38b/18, 57b/17, 80a/19, 104b/8, 130b/18, 131a/1, 133a/6, 136a/19
c.+a 15b/2, 80a/18, 114a/13
c.+uñ 86b/21
c. al meti 80b/17
c. il cın 80a/14
c. rencinden 80a/15, 80b/12
c. rencine 7a/15, 80b/12, 135a/16
c. za metine 6b/16, 92b/11

c. ol-	80a/16		
cü me	[2]: Ar. insan vücûdunda yer yer lekeler veya çıbanlar ve yaralar ekinde beliren, çok bulaıcı, iyilemesi güç bir deri hastalığı, miskin hastalığı. Ar. bk. cü m. c. 11a/14, 59b/6		bulunan; kahverengi, gri, beyaz ve siyah gibi renklerde olabilen, silisyum dioksitin çökmesi ile oluşan çok sert bir ta . ç. 66a/3
cüz	[30]: Ar. Az, pek az, az miktarda. c. 64a/6, 129b/14, 130a/6	çal-	[2]: Sürterek ses çıkarmak, çalgı aleti çalmak. saz ç.-alar 6b/4, 10a/21
Ç		çaldur-	[1]: Od sözcü üyle birlikte, bir yiyeceği ateşe fazla bekletip dibini tutturmak, yakmak. oda ç.-mayalar 127b/15
çaba	[1]: Çapak, göz pınarında ve kirpiklerde birikerek pıhtılaşan veya kuruyan akıntı. bk. çapa . ç. 126a/8	çal a-	[24]: 1. Sıvıları sallamak veya çırpamak suretiyle karı tırmak. ç.-sa 70a/17, 124b/1 ç.-ya 70b/8 ç.-yalar 10a/15, 20b/19, 34b/18, 36a/4, 36b/7, 41b/6, 54a/5, 55a/19, 64b/14, 76a/20, 88b/1, 95b/13, 104a/18, 110b/12, 125b/15, 138b/10 ç.-yup 39a/17, 45b/10, 73b/13, 92a/7 2. Sarsmak. ç.-dı 51a/10
çabala-	[1]: Çırpınmak. ç.-r 139b/20	çal oyun	[5]: Sırtüstü. ç. 29b/1, 29b/16, 45a/15, 58b/12, 111a/9
ça ır-	[1]: Ba ırmak, haykırmak. ç.-alar 7a/12		
ça ırma	[2]: Ba ırmak, haykırmak için. ç.+dan 24b/21, 61b/16		
ça ra	[1]: Ça rı, yüksek sesle söyleme, seslenme. ç. 8a/1		
ça	[4]: Tam, tamam, tam olarak. ç. 41a/5, 91a/7, 107a/1, 107a/3		
ça ır	[1]: Açık mavi, gö rmi . ç. ol- 104a/13		
ça ma	a ı [1]: Denizlerde eriyik hâlde		

çam	[4]: ne yapraklı, reçineli, kozalaklı kımın yapraklarını dökmeyen ağaçların ortak adı. (<i>Pinus</i>). ç. 7b/21 ç. abı 110b/20 ç. abını 106b/14 ç. abu ın 106b/15	ye il ç( ).+a 40b/18
çam saızı	[8]: Çam ağaçlarından sızan bal renginde ve bal kıvamında bir tür reçine. ç. 89b/9 ç.+ndan 41b/21 ç.+yla 134a/11 ç.+n 55b/15, 65a/21, 89a/11 ç. perverdesi 82a/4 dögülmü ç.+n 43a/13	çapa [1]: Çapak, göz pınarında ve kirpiklerde birikerek pıhtılaşan veya kuruyan akıntı. <i>bk.</i> çaba . ç. 29b/19
çana ( )	[17]: Piirilmi topraktan yapılan yayvan, derince kâse. ç. 9b/6, 43a/4, 104a/18 ç( ).+a 11b/1, 14b/2, 34a/10, 67a/7, 85b/7 ç( ).+ıla 121a/2 ç( ).+uñ 108a/14 a aç ç.+da 85b/5 bir ç. mi d rı 44a/6 p k ç. 108a/14 sırça ç.+da 10b/8 opra ç. 74a/8 yeñi ç( ).+a 85a/18	çapma [1]: At sürme, ko turma i i. at ç.+dan 113a/7
		ç re [1]: <i>Far.</i> laç, deva, tedbir. ç. 50a/8
		ç r af [1]: <i>Far.</i> Yata ın üstüne serilen veya yorgan kaplanan bez örtü. ç.+a 114a/4
		çatal [1]: ki veya daha fazla kola ayrılmı dal, de nek, kök. ç. 123b/11
		çatıla- [1]: Çat diye ses çıkarmak. ç.-ya 107a/16
		ç v r [1]: <i>Far.</i> Parçalı yapraklı ve genelde sarı çiçekli maydanoz cinsinden bir bitki ve bu bitkiden elde edilen zamk (<i>Ferula elaeochytris</i>). <i>bk.</i> unduz yası, unduz a a ı, o lan a ı, sir ı t, cünd-i b dester, çünd-i b dester. kr . c v r / çak ır, kav ır / ç. 72b/4
		çay [2]: Dere, küçük akarsu. ç.+dan 41a/17, 111b/8
		çayırdı- [1]: ki katı cisim birbirine hafifçe de ip ses çıkarmak.

ç.-rsa 90a/2
çegzinmek(g) [2]: Ba ı dönmek, dola mak

i i. *bk.* çizginmek.

ba ç. 9a/8

ba ç(g).+i 93b/2

çeh r enbe [1]: *Far.* Çar amba günü.

ç.+sine 86b/14

çek- [74]:

1. Hareket ettirmek, sürüklemek.

ç.-e 33a/7, 112a/9, 112a/12

ç.-eler 12b/7, 20b/11, 31a/17,

34a/6, 34a/8, 37a/9, 82b/7,

96a/16, 107a/16, 107a/20,

110b/21, 111a/11, 111a/14

ç.-erken 91a/20

ç.-üp 12b/18, 68b/21

2. Gidermek, iyile tirmek, yok
etmek, etkisiz hâle getirmek.

ç.-e 4a/17, 12a/20, 62b/10,

92b/20, 97b/11

ç.-er 118a/2

ç.-üp 97b/10

3. laç, sürme vb. herhangi bir
nesneyi tedavi amacıyla bir
organa sürmek.

ç.-e 30b/8

ç.-eler 84a/7, 84b/3

göze ç.-eler 29a/12

göze ç.-erlerse 130b/4

göze ç.-se 28b/1, 29a/1

göze ç.-seler 16b/9, 28a/13,

28a/19, 28b/5, 28b/4, 28b/10,

28b/12, 28b/14, 28b/16, 28b/17,

28b/17, 28b/19, 28b/20, 29a/11,

29a/14, 29a/15, 29a/16, 30b/1,

30b/2

göze ç.-señüz 28a/18

gözine ç.-se 30a/19, 30b/3

sürme ç.-er 30b/8

5. Kan almak, hacamat etmek.

ç.-eler 65b/13, 96a/19, 96b/3,

98a/4, 98a/13

ç.-er 55a/16, 139a/10

ç.-erlerse 18b/17

ac mat ç.-eler 123a/2

e ç.-en 98a/4, 98a/13

6. Bir derde, zahmete müptela olmak,
bir derdin sıkıntısını ta ımak.

za met ç.-er 20b/8, 84a/5

za met ç.-se 104a/15

7. Büzülüp küçülme.

ç.-er 131a/5

çekdür- [1]: Tedavi amacıyla i e, vantuz,
sülük vb. uygulamak.

e ç.-e 63b/18

çekil- [6]:

1. Hareket ettirilmek, sürüklenmek.

ç.-e 34a/8

ç.-üp 91b/1

2. Bir derde, zahmete müptela

- olunmak, bir derdin sıkıntısı
ta ınmak.
za met ç.-meye 29b/9
3. Sinir veya kas gerilmek, kasılmak.
eñse ç.-dügine 105a/7
eñsesi ç.-en 105a/11
4. Büzülme, küçülme.
ç.-ür 91b/14
- çekilmek [2]: Sinir veya kas gerilmek,
kasılmak i i.
siñir ç.+dür 3a/11, 105b/13
- çekirdek(g) [42]:
1. Meyvelerde bulunan, sayısı bir veya daha fazla olabilen, sert kabuklu tohum.
ç(g).+i 5a/11, 25a/5, 118a/4, 135a/19
ç(g).+in 12b/1, 19a/9, 52b/11, 76b/8
ayva ç(g).+i 39b/19, 41b/6, 100b/17
ayva ç(g).+i lu bı 24b/15, 50b/4, 57a/5
ayva ç(g).+i lu bin 78b/11
ayva ç(g).+i lu bıyla 18b/11
ayva ç(g).+iyle 100b/19
ç(g).+i çı mı ara üzüm 68b/19
ç(g).+i çı mı ızıl üzüm 49b/20, 50a/10, 118a/17, 119a/21
ek i en r ç(g).+in 32b/5
  2. Kuruyemi olarak yenen kabak tohumu, çekirdek i.
aba ç(g).+i 100b/15, 106a/9
avun ç(g).+i 59a/11
  3. Eskiden kuyumcuların kullandığı be santigram a ırlı a e it bir ölçü.
ç. 50a/14, 64b/8
ç(g).+i 82a/2
- çekirge [8]: Düz kanatlılardan, uzun arka bacakları sayesinde uza a sıçrayabilen bir tür böcek.
ç. 3a/15, 60b/20, 109a/10, 109a/17
ç.+ler 109a/16
ç.+yi 63b/15
ç.+nüñ aya ların 82b/16
uzun ba lu ç.+yi 79b/18

çektür-	[1]: Hareket ettirmek, sürükletmek. ç.-üp 7a/13	çeng l. ç. 12b/17, 21b/2, 34a/5, 34a/8, 58b/11, 59a/1
çekük	[1]: Serçeye benzer alacalı bir tür ku . ç. beynisin 29a/8	çepeçevre [1]: Bütün yanlarını ku atacak biçimde. ç. 82b/6
çeltük	[1]: <i>Far.</i> lenmemi , kabuklu pirinç. ç. abı 95a/19	çe m [1]: <i>Far.</i> Göz. ç.+in 89a/19
çeñe	[9]: Canlılarda ba bölümünde yer alan, di lerin yapı ık oldu u, üzerinde a zın açılıp kapanmasını sa layan kaslar bulunan, iki parçaya ayrılımlı bölüm. ç. 19b/4 ç.+nüñ 105b/3, 105b/8 ç.+sin 19b/6, 19b/7 ç.+sine 19a/12 ç. a ıl- "yüz felci geçirmek" 1b/18, 19a/8, 19b/19	çe mezen [1]: <i>Far.</i> Hünnapgillerden, kurak yerlerde yeti en, çiçekleri altın sarısı renginde, sık dikenli bir bitki (<i>Paliurus spinosa</i>). <i>bk.</i> ara çalı, ara çalu. / çalı diken , sa diken , karaçalı , kı la diken , kunar / ç.+i 29a/19
çeng l	[1]: <i>Far.</i> Çengel, ucu sivri ve kanca ekinde olan, bir eyi takıp çekmeye yarayan demir. <i>bk.</i> çengel. ç. 59a/6	çevel n-ı Hind [1]: <i>Far.</i> Hint topala ı olarak bilinen, yapraklarından ye il boya çıkarılan bir bitki (<i>Cyperus rotundus</i>). <i>bk.</i> cevel n-ı Hind , hevel n-ı Hind . ç. 15b/17
çeng lçük	[1]: <i>Far.T.</i> Küçük çengel. ç.+le 107a/20	çevre [11]: Bir eyin yakını, dolayı, etraf. ç. 22a/11, 87a/20, 87b/8, , 139a/10, 139b/9 ç.+si 90a/14 ç.+sinden 15b/6 ç.+sine 109b/16 ç.+sini 14a/2
çengel	[6]: <i>Far.</i> Çengel, ucu sivri ve kanca ekinde olan, bir eyi takıp çekmeye yarayan demir. <i>bk.</i>	

ç. yanına 67b/6	137b/5
arnınıñ ç. yanına 104a/2	ç.+ını 1b/6
çevrele- [1]: Sarmak, çevresini dolamak.	ç.+lar 104a/8, 122b/5
ç.-yeler 88a/7	ç.+lara 10b/17, 12b/2, 88b/10,
çevrilme [1]: Ba ı dolanmak, dönme k i i.	104a/10, 104b/2, 104b/4, 104b/5,
ba ç.+sin 101a/4	134a/12
çeyne- [29]: Bir eyi a zında ç i nemek,	ç.+ları 3a/9, 10b/15, 24b/7,
ö ütme k.	125a/18
ç.-se 4a/16, 4b/3, 17b/3, 24b/11,	ç.+larına 104a/9
51a/3, 68b/6, 94a/4, 135a/19	ç.+uñ 87a/17
ç.-seler 13a/4, 13a/5, 17b/2,	kile ç.+larına 88b/6, 88b/9
17b/7, 26b/5, 28b/20	ba arsu ç.+larına 133a/10
ç.-ye 37a/1, 37a/2, 54b/18	an z r ç.+a 21b/16
ç.-yeler 131b/10	an z r ç.+lar 21b/9
ç.-yüp 14a/20, 14b/12, 15a/2,	an z r ç.+ları 2a/4
24a/16, 26b/7, 51a/4, 68b/6,	oñulmaz ç.+ları 104a/20
97a/5, 97a/6, 133a/12	sivilcelü ç.+lar 137a/1
sa ız ç.-ye 66b/6	yaramaz ç.+lara 104b/2
çeynemek [2]: Bir eyi a zında ç i nemek,	çıbanlu [1]: Çıbanlı, çıbanı olan.
ö ütme k i i.	uva ç. kimesne 104a/9
ç. 26b/6, 131b/1	ç i - [155]:
çıban [43]: Vücutun hem iç hem de dı	1. çeriden dı arıya varmak, bir yerin
tarafında meydana gelen iltihaplı	veya bir eyin içinden dı arıya
kabartı, ba .	çıkma k.
ç. 22b/7, 22b/8, 104a/10, 104a/12,	ç.-a 14a/5, 20b/20, 41b/11,
121b/15	45b/11, 54b/18, 57a/4, 59b/3,
ç.+a 10b/16, 29a/17, 32b/6, 32b/8,	65a/3, 65a/17, 69b/11, 69b/16,
104a/13, 104a/14, 126b/4	70a/5, 73a/14, 77a/21, 82b/7,
ç.+da 104b/1	89b/11, 99b/19, 102b/21,
ç.+ı 104a/12, 104a/14, 104a/15,	124a/13, 124b/3, 124b/6, 139a/5

- ç.-an 60a/5, 76b/8, 82b/11, 89b/1, 89b/3, 126b/12
- ç.-ar 87b/4, 91a/15, 91a/18, 98a/3, 132b/9
- ç.-arsa 19a/15, 56b/6, 57a/14, 87b/5, 90b/4, 90b/5, 91b/1, 91b/12
- ç.-du ı 87a/5
- ç.-du da 3a/8, 82a/7, 114a/3
- ç.-du dan 40b/12
- ç.-ıca 41a/13, 74b/16, 80b/8
- ç.-ıça 5a/15, 76b/9,
- ç.-ınca 87b/3
- ç.-ınca 86a/15
- ç.-madın 82b/7
- ç.-masa 66b/21
- ç.-maya 33b/18, 109a/18, 128a/21
- ç.-maz 97b/19
- ç.-mazsa 20b/10, 20b/17, 57a/14
- ç.-mı 55a/7, 88b/18
- ç.-sun 69b/15
- ç.-up 32b/4, 36b/8, 56a/17, 68a/1, 71b/20, 82a/9, 91b/6, 126a/13, 138b/10
- yerden ç.-an ısı ulara 46b/14, 72a/6, 126b/8
- yerden ç.-an ularuñ 72a/5
- ç.-ar ol- 33b/20
2. Sirayet etmek, etkisi, kuvveti bir eye geçmek.
- ç.-a 5a/5, 69b/4, 107b/15, 129a/3, 129a/6
- ç.-ar 3b/12, 134a/6
- ç.-ınca 28b/6, 141b/19
3. Bir ey bulundu u yerden oynamak, yerinden çıkmak.
- ç.-a 13b/14
- ç.-an 63a/5, 89b/8, 111a/11
- ç.-ar 8b/8
- ç.-du ına 63a/9
- ç.-mı 5a/11, 25a/5, 25a/6, 118a/4, 135a/19
- ç.-sa 19b/4, 19b/5, 19b/9, 111a/6, 111a/7, 111a/15
- çekirdegi ç.-mı ara üzüm 68b/19
- çekirdegi ç.-mı ızıl üzüm 49b/20, 50a/10, 118a/17, 119a/21
- göbek ç.-du ına 55a/12
4. Yükselmek, yukarı çıkmak.
- ç.-a 8a/1, 20b/14
- ç.-ar 99a/19
- ç.-arsa 67a/9
5. Belirmek, görünür olmak.
- ç.-an 32b/7
- ç.-anda 123a/11
- ç.-ar 21a/14, 62a/10, 76a/20, 81b/19, 83b/15, 84a/20, 86a/7, 87a/20, 87b/12, 88a/17, 102a/10, 102a/16, 102b/11, 102b/15,

- 121b/15, 122a/18, 123a/10
ç.-arsa 87b/14
ç.-du ı 84b/1
ç.-du ında 62a/10
ç.-ınca 38b/3, 84a/4, 84a/6
ç.-madın 88a/4
ç.-mazdan 84a/3
ç.-sa 104a/15, 121b/15
6. Büyük abdest bozmak.
ç.-ar 110b/10
a ra ç.-ardım 56a/7
7. Pörtlemek, dı arı do ru yumru olmak.
ç.-an 65a/20
ç.-mı 65b/16
8. Tırnak, saç vb. uzamak, yeniden bitmek.
ç.-a 121a/13
ç.-up 75b/21
9. Elde etmek, sa lamak.
ç.-ınca 106a/19
- çı ar- [108]:
1. çeriden dı arıya götürmek, bir yerin veya bir eyin içinden dı arıya çıkarmak.
ç.-a 13b/19, 15a/15, 33a/7, 34a/13, 52b/16, 52b/17, 54a/20, 54a/21, 58b/11, 59a/2, 59a/6, 59a/16, 67b/17, 67b/18, 91a/8, 91a/11, 91a/13, 91b/18, 117b/15
- ç.-alar 11b/20, 16b/8, 17b/21, 19a/9, 20b/11, 21a/17, 21b/3, 21b/6, 33b/19, 34a/6, 34a/8, 35b/4, 88a/11, 89b/5, 91b/5, 100b/16, 117b/9, 117b/10, 117b/19, 134a/8
ç.-asın 87b/7, 87b/8, 98b/14, 132a/15
ç.-du ları 12a/5
ç.-dur 76a/20
ç.-maya 14a/19
ç.-salar 80b/16
ç.-up 5b/18, 9b/9, 19a/5, 19b/3, 34b/1, 38b/4, 39a/18, 43b/14, 48a/20, 51b/21, 52b/10, 52b/11, 63b/4, 64a/11, 65b/6, 71a/10, 76b/18, 85b/7, 86a/20, 92a/21, 98b/16, 99a/9, 100a/12, 100a/15, 101a/19, 114b/18, 115b/19, 121a/10, 123b/3, 124a/10, 127a/20, 128b/3, 128b/8, 129b/5, 130a/12
ç.-ur 11a/13, 23a/14, 82b/9, 135b/19
2. Elde etmek, sa lamak.
ç.-a 39b/21, 91b/19
ç.-alar 12b/13, 24a/17, 100b/12
ç.-salar 56a/14, 64a/21
ç.-up 47a/15

3. Belirtmek, görünür duruma getirmek.
ç.-maya 22b/8
n ç.-ana 119b/5
4. Bir hastalığı iyileştirmek, emniyete, rahata kavuşturmak.
ç.-a 75b/13, 93b/20
ç.-ur 92a/13, 92b/15, 93b/6, 126b/12, 130a/20, 135a/14
sınlama ç.-a 27a/3
5. Kabuğunu soymak.
ç.-up 68b/12
- çıkarma [5]:
1. çeriden dışarıya götürmek, bir yerin veya bir eyin içinden dışarıya çıkarmak i i.
ç.+sın 15a/10, 91a/6
ç.+sınıñ 7a/6
2. Elde etmek, sağlamak i i.
ç.+sın 106a/3, 106a/4
- çıkarma ( ) [8]:
1. çeriden dışarıya götürmek, bir yerin, bir eyin içinden dışarıya çıkarmak i i.
ç. 91a/19
ç.-mama 16b/16
di ç. 13b/12
an ç.+dur 4a/10
2. Elde etmek, sağlamak i i.
ç. 106a/10, 106a/13
- ya lar ç( ).+ı 3a/11
3. Belirtmek, görünür duruma getirmek i i.
ç. 140a/17
- çıkartma [1]: Dışarıya çıkmasını sağlamak.
di ç.-sa 15a/16
- çıkarma [2]: Vücutta meydana gelen i lik, çıkıntı.
ç. ol- 22a/13, 80b/1
- çıkarma [3]:
1. çeriden dışarıya gitmek, bir yerin veya bir eyin içinden dışarıya çıkmak i i.
ç.+sı 10a/11
ç.+sın 66a/12
2. Yükselmek, yukarı çıkmak i i.
ç. 127a/12
ç.+a 5b/8, 6a/16, 11a/7, 27b/16, 93a/1, 116a/11, 129a/16, 134b/20, 135a/9
- çıkarma [5]:
1. çeriden dışarıya gitmek, bir yerin veya bir eyin içinden dışarıya çıkmak i i.
ç. 20b/17, 54b/11
ç.+dur 50a/2
2. Bir şey bulunduğundan yerden oynamak, yerinden çıkmak i i.
ç.+dan 39b/14

3. Belirmek, görünür olmak i i.
 ç. 81a/11, 137a/1
- çın r [2]: *Far.* Kalın gövdeli, uzun ömürlü, el ekinde yaprakları olan bir a aç (*Platanus Orientalis*). /**beledan, çaymı , çilbirtik, gavlan, kavlagan/**
 ç.+uñ abın 94b/5
 ç. yapra ın 13a/1
- çıpla [1]: Üzerinde giysi bulunmayan.
 ç. gevdesine 111a/20
- çır [1]: *Far.* Fitol, mum, çıra.
 ç.+da 78a/2
- çıyan [9]: Çok ayaklılardan, sarımtırak renkte, zehirli bir böcek.
 ç. 2a/2, 97a/8, 97a/9, 97a/11, 97a/17, 97a/19, 98a/8, 98a/19, 109b/12
- çıyan otı [1]: Karabu daygillerden, salkım biçiminde pembe çiçekleri olan, sap ve kökünde bol miktarda tanen bulunan çok yıllık otsu bir bitki (*Polygonum bistorta*). /**çıyancık, kurtpençesi, kurtturna ı, yılan kökü/**
 ç. 103a/18
- çiçek(g) [48]:
1. Bir bitkinin üreme organlarını ta ıyan ço u güzel kokulu, renkli de i ik ekillerdeki bölümü.
 ç. 16b/9, 106a/4, 106a/12, 120b/2, 140b/8
 ç.+den 52a/19
 ç(g).+in 28b/2, 54a/18, 54a/20, 54b/3, 120b/2, 130a/11
 ç(g).+inden 93b/18, 132b/7
 ç(g).+iyle 64b/3
 ç.+ler 106a/7, 106a/18
 ç.+leri 106a/18
 ç(g).+üñ 120b/9
 a f r ç(g).+i 122a/12
 a bur ç(g).+in 84b/2
 gelincik ç(g).+i dibin 4a/16
 gelincik ç(g).+i uyın 12a/19, 32b/2
 gelincik ç(g).+i uyına 32b/21
 gelincik ç(g).+i to mı 81a/19
 gelincik ç(g).+in 4b/14, 11b/6, 28b/4, 86b/9, 100a/9
 gelincik ç(g).+inden 100a/10
 gelincik ç(g).+inüñ uyın 4b/17
 gelincik ç(g).+inüñ to mın 81a/6
 günü ç(g).+in 123b/9
 günü ç(g).+inin 16a/9
 günün ç(g).+in 16b/6
 ara ba lunuñ ç(g).+in 130a/8
 papadya ç(g).+in 41b/16
 rey n ç(g).+in 121a/6
  2. rinli kabarcıklar olu turarak yüzde izler bırakan, siyah, mor ve

	ye il renklerde olan, ate li, a ır ve bula ıcı bir deri hastalı ı.		ç. 47b/7
	ç. 2b/16, 83b/3, 83b/4, 84a/3, 84a/10, 84a/19, 84b/7	çiger	[1]: <i>Far.</i> Akci er ve karaci erin ortak adı. <i>bk.</i> çiger.
	ç. za meti 83a/16		ç.+e 27a/4
çifte	[1]: Küçük ma a veya cımbız, çift.	çigin	[1]: Omuz.
	ç. 34a/5		ç. ba larına 19a/17
çig	[27]: Pi irilmemi , i lenmemi .	Ç n	[10]: Çin ülkesine ait.
	ç. 47b/18, 97a/1, 135a/4		r vend-i Ç. 35b/20, 39a/1, 42a/7, 47a/18, 49a/11, 52a/1, 53a/16, 115a/18
	ç.+le 28b/20		r vend-i Ç.+dür 134a/19
	ç. asel 104a/17		r vend-i Ç. ar bına 46b/9
	ç. bal 4a/12, 48b/12, 64a/9, 69b/10, 69b/14, 71a/6, 73a/13, 106a/20, 106b/15, 124b/5	ç n	[2]: <i>Far.</i> Pi mi balçıktan yapılan, üstü sırlı ve süslü olan, bir ey koymaya yarayan e ya.
	ç. bala 42a/14		ç. o ada 116a/19
	ç. balıla 62b/16, 63b/2, 117a/8		ç. midür 120b/12
	ç. balla 63a/12, 63b/5, 90b/18		
	ç. keçi südin 84a/18	çiñil	[1]: Avuç içi büyüklü ünde bir tür çıban.
	ç. o anı 132a/16		ç. 122b/16
	ç. südle 64b/9		
	ç. yumurda 110b/9	çiñildi	[1]: Çınlama sesi.
	ç. yumurdanuñ 98b/1		ç.+sin 31b/18
çigdem	[1]: Zambakgillerden, türlü renklerde çiçek açan zehirli bir kır bitkisi (<i>Colchium cancellatus</i>).	çiñle-	[3]: Çınlamak, çın diye ses çıkarmak.
	/apalak, çıvtan, çıyelem, çökülce, kesercik, kıdıman, mahmur çiçe i, öksüzce, sakarca, sarıklık, sarıza ar, yayla kestanesi/		ç.-digine 32a/12, 32a/13
			ç.-se 32b/13
		çir	[1]: Ça ırmak, söylemek, konu mak.
			ç. dile- “konu mak istemek”
			141a/2

çiri	[7]: <Far. sir . Sarımsı çiçekli otsu bir bitki ve bu bitkinin kökünün öütülmesiyle elde edilen ve su katılarak tutkal gibi kullanılan esmer, sarı toz (<i>Eremurus spectabilis</i>). / da pırasası, gülük, sarı zambak, yabancı pırasa/ ç. 104a/14, 123a/3 ç.+e 108a/10 ç.+i 122a/16 ç.+le 22a/7 ç. yuvala- 110b/20 ç. yuvala- 11b/12	ç.-meden 18b/16 ç.-üp 97b/6, 122b/3
çizgin-	[1]: Ba ı dönmek, dola mak. ç.-dügin 115a/2	çizginmek [1]: Ba ı dönmek, dola mak i i. bk. çegzinmek. ba ç. 127a/1
ço an	[1]: <i>Far.</i> Kökü ve dalları, suyu sabun katılmı gibi köpürten, kir temizleyici bir tür bitki. (<i>Saponaria officinalis</i>). bk. u n n. kr . kündüs. / çöven, helvacı çöveni, helvacı kökü, sabun otu/ ç. 33b/14	
çirk n	[4]: <i>Far.</i> 1. Kötü, fena, pis. ç. 15a/1, 122a/4 ç. mara lar 39a/10 2. Göze ve kula a ho gelmeyen, güzel kar ıtı. ç. avrata 127a/9	ço ( ) [238]: Çok, pek, fazla. ç. 4b/3, 5b/11, 6a/10, 7b/7, 8a/10, 8a/19, 8a/21, 9a/7, 9a/8, 9a/9, 9a/13, 9b/12, 10b/14, 11a/2, 11a/13, 15b/3, 15b/20, 20a/17, 21a/17, 22b/1, 22b/5, 23a/18, 25b/5, 26a/9, 26b/18, 27a/5, 27a/8, 27a/9, 27b/9, 27b/14, 28a/10, 28a/11, 29b/19, 30a/10, 30a/11, 30a/20, 31a/7, 36a/20, 36b/1, 36b/14, 36b/18, 36b/21, 37a/11, 37b/10, 37b/11, 38a/21, 38b/12, 38b/18, 39a/8, 44a/9, 45a/2, 45a/3, 45a/18, 46a/9, 46b/15, 48b/6, 48b/20, 50a/6, 50b/1, 50b/4, 50b/17, 51a/21,
çivit	[1]: <i>Far.</i> Turpgillerden, yapraklarından mavi boya elde edilen otsu bir bitki ve bu bitkinin tohumu (<i>Isalis tinctoria</i>). / devemercime i, kızlargöbe i/ ç. to mı 82a/1	
çiz-	[5]: Çizik açmak, çizgi biçiminde yaralamak. ç.-eler 97b/2, 98a/12	

51b/5, 52a/4, 52a/7, 52b/3, 52b/5,
53a/3, 53a/13, 53b/19, 56b/10,
57a/16, 57b/5, 57b/9, 57b/14,
59a/4, 59a/7, 59b/6, 65a/14,
66b/10, 69b/1, 71b/8, 71b/16,
72a/7, 73b/5, 74b/18, 76b/10,
77b/15, 78a/5, 78a/13, 78a/15,
78b/19, 79b/3, 81b/8, 81b/11,
82b/12, 83a/19, 83b/1, 83b/2,
83b/9, 84a/1, 85a/4, 86b/8, 87a/1,
90a/3, 91b/16, 94a/3, 94a/9,
95b/12, 95b/15, 95b/18, 96a/16,
97b/12, 98b/9, 99a/19, 99a/20,
99b/21, 100b/12, 100b/19,
101a/2, 101a/5, 102a/13, 103a/6,
103a/8, 105a/20, 105a/21, 106a/6,
107b/2, 110b/1, 111b/2, 113a/5,
113a/6, 113a/7, 113a/8, 113a/20,
113b/2, 117a/10, 117a/11,
117b/14, 118a/7, 119b/10,
120b/12, 124b/17, 125b/19,
126a/16, 126a/19, 126b/6, 127a/3,
127a/8, 127a/16, 129a/11,
130b/16, 131a/16, 131b/15,
131b/17, 131b/18, 131b/19,
132a/16, 132b/15, 132b/17,
133a/2, 133a/14, 133a/21, 135a/1,
136a/19, 136b/3, 136b/21, 137a/6,
137a/11, 137a/16, 137a/20,
137b/1, 138b/20, 139b/6, 141a/1,

141a/13
ç.+dan 33b/14, 62a/13, 123a/14
ç.+dur 7a/14, 7b/1, 37b/10,
37b/21, 48b/19, 63a/5, 115b/10,
117a/12, 119b/20, 126a/10,
128b/21, 130b/5, 132b/10,
133a/8, 133b/17, 134b/1,
134b/13, 136a/4, 138a/21,
138b/1, 139a/9, 140a/11
ç( ).+ı 21b/6, 57b/19, 102a/17,
122b/17, 130a/20
ç( ).+ın 8b/10
ç. ç. “fazla fazla” 71b/19, 83b/8,
125b/20
bal amı ç. ki iye 127b/20
ç. eyle- 138a/2
ç. ol- 16b/8, 50a/6, 65a/14, 78a/5,
84a/1, 93a/9, 102a/12, 102b/12,
124b/21, 125a/2, 126b/19, 137a/5,
137b/20, 137b/21, 138a/1
ço lu ( ) [5]: Sayı ve ölçü yönünden çok
olma durumu.
ç( ).+ından 56b/13
ç( ).+ındandır 81a/17
an ç( ).+ındandır 4a/10, 77b/12
sevd ç( ).+ındandır 41a/7
çoma [2]: Ucu topuzlu de nek.
ç. 89a/18, 90a/19
çök- [1]: Tortu dibe inmek.
ç.-enini 133b/11

çökerek(g) [1]: Çöküntü, tortu.

ç(g).+i 91b/11

çölmek(g) [28]: Pi irilmi topraktan yapılmı kap, tencere, çömlek.

ç. 64a/14, 94a/19, 128a/13, 128a/14, 128a/16, 128a/17, 128b/2

ç.+de 45a/11

ç(g).+e 9b/8, 13a/11, 19b/2, 59b/4, 65b/8, 92a/20, 107b/13, 121a/11, 129a/17

ç(g).+i 13a/14

ç(g).+ün 36b/6

p k ç(g).+e 36b/6

sırçalı ç(g).+e 121a/7

utulmadı ç(g).+e 103b/6

yeñi ç.+de 42b/9

yeñi ç(g).+e 44a/5, 73b/2

yeñice ç(g).+e 138b/9

çöp [2]: Saman parçası veya bu incelikte meyve sapı; dal veya tahta parçası.

ç. 31a/1

ç.+lerin 133b/8

çöregın otı [1]: Açık mavi renkli çiçekleri sapının ucunda bulunan otsu bir tarla bitkisi ve bu bitkinin dallarındaki kapsüller içinde bulunan susam büyüklü ündeki tohumu (*Nigella sativa*). bk. çörek

otı, ara ot, n ze.

ç.+n 69a/6

çörek(g) [2]: De irmi, ya lı ekmek.

ç(g).+ün 13a/13

ya lu ç(g).+i 13a/12

çörek otı [42]: Açık mavi renkli çiçekleri sapının ucunda bulunan otsu bir tarla bitkisi ve bu bitkinin dallarındaki kapsüller içinde bulunan susam büyüklü ündeki tohumu (*Nigella sativa*). bk. çöregın otı, ara ot, n ze. /**cöcce, çöre otu, karacaot, kara çörek, otçam, siyah kimyon, siyah susam, uccam/**

ç. 15a/13, 27b/6, 69a/1, 69b/16, 77a/16, 83a/11, 94a/5, 116a/3, 117a/2, 118b/16, 121b/2, 129a/20 ç.+n 4a/12, 4a/14, 5b/1, 14a/15, 27b/7, 40b/5, 44a/13, 54a/14, 54b/20, 58a/7, 67b/17, 69a/3, 69a/6, 73b/16, 74a/4, 77b/4, 81a/2, 86a/16, 96a/6, 98b/4, 105a/11, 106a/21

ç.+nı 12a/20, 45a/5

ç.+n uyu 110a/21

ara ç. 115b/21

ara ç.in 45a/13

avrulmı ç.+ı 44b/21

yeñi ç. 105a/3

çözül-	[2]: Erkek, cinsî bakımdan iktidarsız olmak, cinsel güçten yoksun olmak durumundan kurtulmak, ba ı çözülmek. ç.-e 111b/10, 111b/11	etlü ç. 106b/13 avu ç.+sın 114a/9 ya lu birinc ç.+sın 22b/3
çubu ( ) [9]:	1. Küçük, ince, körpe bitki dalı. ç. 91b/13 ç( ).+ıla 20b/2 b ç( ).+ın 11a/21, 54b/5, 85b/19, 110b/4 sögüt ç( ).+ınuñ 87a/16 2. De nek biçiminde ince, uzun ve sert olan ey. ç( ).+a 13b/7 ç( ).+ıla 6b/4	çuv ld z [4]: <i>Far.</i> Çuval vb. dokumaları dikmekte kullanılan, ucu yassı ve e ri büyük i ne. ç. 31a/19 ç.+ı 13b/2, 13b/4 ç.+uñ 13b/3
çu a	[2]: <i>Far.</i> Çuha; tüysüz, ince, sık dokunmu yün kuma . ç. 71a/14, 88a/8	çük [1]: Erkeklik organı. ç.+ini 59a/5
çu ur	[1]: Çevresine göre a a ı çökmü yer. ç. 19b/9, 69a/20, 71b/7, 72a/9, 84b/7, 124b/21 ç.+a 19b/10 ç.+uñ 1b/11, 15a/20 ç. ol- 46a/11, 84a/10	çükündür [9]: <i>Far.</i> Ispanakgillerden, dalları ve top biçimindeki kökü kullanılan, bir veya iki yıllık otsu bir bitki (<i>Beta vulgaris</i>). <i>kr</i> . çugundur. / çüklüce, çükündürük, pazı, pezik, yaban pancarı, yabancı pancar/ ç. 49a/20, 84b/8, 103b/20, 109b/9, 114a/18 ç.+i 22b/17 ç. uyıyla 99a/8 ç. yapra ın 46a/18, 99a/2
ç rb	[4]: <i>Far.</i> Çorba; sebzeyle veya etle hazırlanan sıcak sulu yiyecek. <i>bk.</i> rb , rv . ç.+sını 97a/12	çün [1]: <i>Far.</i> Ne vakit. ç. 111b/17
		çünd-i b dester [1]: <i>Far.</i> Parçalı yapraklı ve genelde sarı çiçekli maydanoz cinsinden bir bitki ve bu bitkiden elde edilen zamk (<i>Ferula elaeochytris</i>) <i>bk.</i> cünd-i b dester,

- unduz yası, unduz a a ı,
o lan a ı, sir ı t, ç v r.
ç. 133a/7
- çünkü [2]: *Far.* undan dolayı, u
sebeple, zira.
ç. 87b/8, 140a/20
- çünkü [1]: *Far.* Çünkü, u sebeple, zira.
ç. 57b/20
- çürü- [2]: Çe itli dı sebepler ve
mikroplar sebebiyle de i ikli e
u ramak. *bk.* çürü-.
ç.-mi b dem 95a/20
ç.-mi oz 95a/20
- çürüt(d)- [1]: Çürümesine sebep olmak. *bk.*
çürüt-.
ç(d).-ür 87b/1
- çürü- [8]: Çe itli dı sebepler ve
mikroplar sebebiyle de i ikli e
u ramak. *bk.* çürü-.
ç.-mi 15a/1, 15a/4
ç.-r 87a/21, 87b/13, 88a/5
ç.-se 15a/6, 67b/4, 88a/3
- çürük(g) [21]:
1. Di , kemik veya vücudun çe itli
yerlerinde sa lıkla ilgili bir
sıkıntıdan dolayı. olu an siyah
veya mor leke.
ç. 67b/10, 104b/3, 122b/11
ç(g).+e 62a/14
ç(g).+i 87b/21
  2. Çe itli dı sebepler veya
mikropların etkisiyle kimyevi
de i ikli e u rayıp bozulmu
olan.
ç. alma 20b/15
ç. bal amdan 81b/19
ç. oz 54b/14
an ç(g).+inden 88a/17
sa ız ç(g).+in 90b/21
sögüt ç(g).+inden 60a/5
süd ç(g).+in 80b/9
süd ç(g).+ine 41b/8, 52b/13
  3. Vücudun çe itli yerlerinde kızılca
çıkan, çevresi gö ermi , gittikçe
çürü e dönen i lik. *bk.* re,
yenür, yenür ba , yenür çıban.
ç. 87a/13
- çürüklü [1]: Hastalık nedeniyle siyah ve
mor lekeleri bulunan, çürü ü
olan.
ç. 4b/2
- çürümek(g) [2]: Çe itli dı sebepler ve
mikroplar sebebiyle de i ikli e
u ramak i i.
ç(g).+e 17a/5, 87b/18
- çürüt(d)- [2]: Çürümesine sebep olmak. *bk.*
çürüt-.

	ç.-mez 15a/12	da ı [446]:
	ç(d).-ür 108b/12	1. da/de, dahi.
D		d. 2a/1, 3a/13, 4b/11, 5a/7, 6a/17,
		7b/17, 9b/8, 11b/15, 13a/13,
		16a/13, 16b/4, 18a/4, 19a/2,
da	[2]: Peki tirme ba lacı. <i>bk.</i> de.	19a/14, 19a/19, 21a/12, 22a/3,
	d. 106b/12, 132b/15	22b/4, 24b/2, 24b/19, 26a/12,
dad	[1]: Tat.	26b/9, 26b/17, 27a/15, 27b/18,
	d.+ın 127a/18	30a/12, 31a/7, 33b/2, 34b/19,
da	[1]: Da , yerkabu unun, çıkıntılı,	36a/5, 36a/9, 36a/21, 36b/2,
	e imli yapısı ile çevresine göre	37b/5, 38a/11, 38a/16, 39a/21,
	oldukça yüksek ve geni alanı	39b/6, 39b/9, 41b/8, 42a/6,
	kaplayan bölümü. <i>bk.</i> a .	42a/18, 43a/20, 43b/3, 44a/8,
	d. 125a/8	45a/2, 45a/16, 46a/13, 46b/17,
da ıt(d)-	[2]: Gidermek, iyile tirmek.	48a/10, 48a/15, 48b/2, 48b/20,
	d(d).-a 92b/19, 38b/17	49a/2, 49b/6, 50a/14, 50a/19,
d la-	[4]: <i>Far.T.</i> Hastalıklı kısımları	51a/18, 52a/12, 53b/5, 55b/9,
	kurutmak, akan kanı durdurmak	56b/2, 56b/3, 58b/14, 58b/15,
	için vücudun hasta veya yaralı	60b/11, 61b/21, 62b/8, 63a/12,
	yerini kızgın bir aletle veya yakıcı	63b/1, 64b/6, 64b/13, 66a/12,
	bir cisimle yakmak. <i>bk.</i> la-.	66b/14, 67a/20, 67b/18, 68a/4,
	d.-ya 70b/12	68a/17, 68b/13, 69a/3, 70a/10,
	d.-salar 82a/18	70b/12, 70b/15, 71a/2, 71a/16,
	d.-yasın 13b/7, 13b/8	71b/4, 71b/19, 72a/1, 72a/12,
d lama	[1]: <i>Far.T.</i> Hastalıklı kısımları	72b/12, 74a/13, 74b/1, 75a/18,
	kurutmak, akan kanı durdurmak	75a/19, 75b/8, 76a/18, 76b/11,
	için vücudun hasta veya yaralı	77b/1, 79a/13, 80a/11, 80a/17,
	yerini kızgın bir aletle veya yakıcı	81a/15, 81a/21, 82a/9, 82b/11,
	bir cisimle yakmak i i.	87a/6, 88a/2, 88a/13, 88a/20,
	d. 13b/1	88b/2, 88b/5, 89a/19, 90a/9,

92a/18, 93a/12, 94b/11, 95b/20,
96b/2, 98b/20, 99b/20, 100a/6,
100a/10, 101b/15, 102a/17,
102b/17, 103a/10, 104b/11,
105a/5, 105a/21, 105b/5, 105b/16,
106a/7, 106a/17, 106b/12,
106b/19, 107a/12, 108a/11,
108a/19, 108b/2, 108b/4, 108b/6,
108b/15, 110b/15, 110b/16,
111a/2, 111a/8, 112b/3, 112b/8,
113b/9, 114a/14, 115a/6, 119b/2,
123b/4, 124a/18, 124b/19,
124b/21, 125b/15, 126a/6,
127b/3, 128a/1, 128b/17, 131a/16,
132a/17, 132a/18, 133a/17,
137b/19, 139b/8, 140a/15,
140a/18

2. Daha.

d. 4a/8, 5a/15, 7b/7, 10a/8, 11a/5,
13b/6, 17a/4, 21a/20, 34a/3,
37b/10, 37b/21, 38a/17, 38b/12,
38b/18, 42a/15, 44a/9, 44a/11,
47a/14, 48a/19, 53a/12, 53b/6,
53b/10, 54a/1, 55a/5, 55a/8,
57a/3, 60b/18, 61b/13, 65a/5,
65b/6, 73a/12, 81b/11, 82a/11,
84b/13, 85a/13, 87b/17, 95a/13,
99b/13, 100b/18, 101a/10,
105a/19, 106a/18, 111b/9,
112a/10, 115b/20, 117b/14,

118a/7, 120b/8, 124a/21, 126a/10,
126b/17, 127a/19, 128a/18,
128a/19, 131b/17, 133a/20,
139a/3

3. Ardından, ve.

d. 4a/14, 4a/20, 5b/7, 5b/17,
7a/12, 9b/7, 9b/18, 10b/21,
11a/15, 13a/1, 13a/17, 13b/13,
14a/2, 14a/4, 14a/7, 14b/2, 16b/9,
18b/2, 18b/3, 19a/5, 19a/6,
19a/11, 19b/17, 24b/11, 25a/3,
26a/8, 28a/2, 29b/14, 30b/17,
32b/1, 32b/11, 33a/2, 33a/3,
34a/10, 34a/11, 34b/3, 35a/7,
36a/11, 36a/16, 38b/4, 39b/5,
40b/11, 40b/13, 41b/6, 43a/12,
43b/14, 44a/14, 45b/3, 45b/11,
45b/20, 48a/3, 48a/5, 48a/7,
48b/4, 49a/9, 52a/1, 52a/13,
52b/10, 52b/11, 53a/11, 53a/18,
53b/1, 53b/4, 53b/19, 55a/1,
55a/19, 58a/15, 58b/11, 59a/20,
62a/5, 62b/12, 63a/2, 63b/4,
63b/19, 64a/8, 64a/11, 64b/2,
65a/17, 65b/20, 67a/15, 68a/8,
69a/4, 69a/6, 69a/10, 69a/14,
70a/3, 70a/4, 70a/11, 70a/12,
70b/8, 70b/9, 71a/8, 71a/10,
71a/12, 71a/18, 71b/16, 71b/18,
72a/1, 72a/3, 72a/11, 73a/20,

- 74a/7, 74a/9, 77a/15, 77b/9, 81b/10, 82a/20, 82a/21, 82b/18, 83b/13, 85b/19, 86b/12, 86b/16, 87a/17, 88b/13, 92a/6, 92a/18, 93b/1, 98a/19, 99b/18, 99b/21, 100a/14, 100b/16, 101a/16, 102a/7, 105b/7, 106a/17, 106a/20, 106b/15, 107a/2, 108a/8, 110b/12, 110b/13, 110b/14, 112b/6, 113b/11, 113b/12, 114a/4, 114b/3, 114b/4, 114b/17, 114b/18, 115b/5, 115b/12, 116a/9, 117a/2, 118b/21, 120a/13, 120a/14, 120b/10, 123b/3, 123b/5, 123b/6, 123b/13, 124a/12, 124b/3, 124b/6, 126b/14, 129b/6, 129b/10, 130a/9, 130a/10, 130b/5, 133b/17, 134a/10, 134b/12, 140a/11
4. Ayrıca, aynı zamanda.
d. 5a/18, 7a/2, 7a/8, 7b/1, 9a/8, 12b/16, 18a/11, 19b/2, 23b/19, 26b/18, 27b/6, 29b/13, 32b/12, 51a/18, 51a/20, 93b/18, 101b/15, 104b/19, 113a/12, 113b/5, 124b/20, 125a/3, 125a/5, 125b/18, 126a/17, 126a/18, 126a/21, 127a/4, 132b/21, 133b/8, 136a/19
5. Sonra, daha sonra.
d. 55b/13, 69a/3, 80b/16, 86a/3, 117b/10
6. Ba ka, di er.
d. 75a/19, 85b/17, 87a/13, 94b/19, 96a/16, 115b/10
7. Yine, yine de.
d. 75b/10, 128a/15, 141a/18
- d is [1]: *Ar.* Tırnak çevresinde yumu ak bölümlerin bazen de kemi in iltihaplanmasından kaynaklanan bazen de tırna ı dü üren a rılı bir i . *bk.* urla an. *kr* . urlu an. /**dolama, etyaran/**
d. 76a/18
- d -ı sel sil [1]: *Ar.* Elde ve ayakta olu an bir tür yara, çıban.
d. 80b/2
- da - [2]: Bir eyi, ba ka bir yere uygun bir biçimde geçirmek.
d.-sa 40b/7, 79b/6
- da ın- [4]: Yüzük vb. kendi parma ına takmak.
d.-a 28b/13
d.-sa 109b/21
d.-salar 76b/14
yüzük d.-sa 109a/8
- dala ( ) [1]: Dalak; midenin arkasında, diyaframın altında, sol böbre in üstünde, yassı, uzunca, akyuvar

- üreten ve yıpranmış alyuvarları toplayan, damarlı, gevrek bir organ ve bu organın iresiyle oluşan bir rahatsızlık *bk. alama*, *alada*.
- d( ).+ı 133a/7
- dama ( ) [5]: Ağız boşluğunun tavanı.
d( ).+a 18a/19
d( ).+da 107a/14
d( ).+ına 18a/15, 107b/9
d. iine 18a/17
- dam a(?) [1]: Yağı çıkarılan bir tür bitki(?).
d. yağı 21a/6
- damla [2]: Bir sıvının yuvarlak biçimde küçük parçası, katre. *bk. amla*.
d. 32a/14, 34b/3
- damlacük(g) [1]: Bir sıvının yuvarlak biçimde çok küçük parçası.
d(g).+in 45a/15
- damlat(d)- [2]: Damlatmak. *bk. amlat-*.
d(d).-a 34b/3
d(d).-alar 32a/14
- damzur- [25]: Damlatmak. *bk. amzur-*.
d.-a 33a/6
d.-alar 32a/16, 32b/17, 32b/20
d.-sa 4b/1, 6a/3
d.-salar 11a/20, 28b/7, 31b/20, 32a/2, 32a/3, 32a/5, 32a/6, 32a/7, 32a/9, 32a/15, 32a/18, 32a/19, 32a/20, 32a/21, 32b/2, 32b/5, 38a/7, 40b/6, 89a/15
- d ne [80]: *Far.*
1. Herhangi bir sayıda olan ey, adet.
d. 5b/13, 11a/8, 15b/8, 18b/4, 19b/2, 19b/14, 19b/21, 40b/5, 40b/18, 40b/19, 40b/20, 41a/3, 41a/18, 41b/20, 43a/12, 44a/4, 44a/5, 45b/10, 49b/4, 49b/21, 50a/10, 51a/6, 52a/10, 53a/8, 62a/2, 68b/5, 68b/6, 68b/20, 76b/17, 77b/6, 77b/7, 79b/9, 79b/12, 79b/13, 80a/4, 80a/7, 82a/19, 82a/20, 82b/3, 82b/21, 83a/1, 104b/6, 105b/8, 107a/4, 110b/9, 111b/9, 111b/11, 115a/15, 115a/16, 117a/9, 118a/17, 121b/5, 123b/14, 124a/21, 127a/16, 135a/18, 136b/7
- d.+si 117b/10
d.+sin 43a/14, 77b/6, 82b/13, 94a/14, 114b/5, 115a/5
2. Nar, üzüm vb. çekirdekli küçük meyve.
d.+si 94a/14
üzüm d.+si 12b/6, 64b/7, 65a/9, 107a/14
3. Bazı bitkilerin tohumu.
d. 137b/3

- d.+lerin 82a/20
boy d.+sin 57a/13
- d ne ç dırı [1]: *Far.T.* Maydanozgillerden, özsuyu hekimlikte kullanılan bir bitki, u ak a acı, çadıru a ı otu ve bundan elde edilen sakız, zamk (*Dorema ammoniacum*). *bk.* u a , u , u a ç dırı. *kr.* d ne çadır, kulh. **/çadırı a ı/**
d.+ndan 63a/15
- dar [2]: Sıkı ık, bunalımı , gögsü daralmı . *bk.* ar 2.
göğüs d. ol- “gögsü sıkı mak, nefesi daralmak” 35a/18
nefes d. ol- “nefes daralmak, nefes alıp verememek” 39b/10
- arb [7]: *Ar.* Vurma, dövme.
. 66a/5, 89a/17, 89b/18, 90b/9
. +dan 111a/7
. +ların 115b/15
. do un- “darbe almak, zarar görmek” 30b/9
- d rç n [21]: *Far.* Defnegillerden, genellikle Asya’nın güneyinde yeti en a acın içinde kokulu bir ya bulunan ve bu nedenle de baharat olarak kullanılan kabu u (*Cinnamomum zeylanicum*). *bk.* d rç n . **/karakabuk, tarçın/**
d. 16a/8, 25a/10, 25a/14, 25a/17, 42a/3, 46a/12, 80b/6, 114b/7, 114b/11, 115b/17, 118b/19, 119a/13, 119a/20, 120a/12, 128b/7, 129b/6, 130a/4, 130a/21
d.+dür 27a/5
dögülmi d. 127b/18
eyü d. 46a/12
- d rç n [25]: *Far.* Defnegillerden, genellikle Asya’nın güneyinde yeti en a acın içinde kokulu bir ya bulunan ve bu nedenle de baharat olarak kullanılan kabu u (*Cinnamomum zeylanicum*). *bk.* d rç n. *kr.* d r-ı Çin .
d. 22b/15, 24b/2, 26b/5, 27a/13, 28b/17, 29a/15, 34b/15, 35b/10, 38a/16, 40a/14, 46a/11, 50a/18, 60a/3, 74b/14, 95a/7, 97b/15, 105a/16, 105b/9, 108b/8, 111b/21, 117a/7, 117b/1, 117b/4, 117b/21
dögülmi d. 69b/14
- darı [2]: Bu daygillerden, ufak taneli bir bitkinin bu day yerine besin olarak kullanılan tohumu. *bk.* daru, arı, aru.
d. 116b/10, 127b/5
- d r-ı fülül [16]: *Far.* Tarçın tohumu da denen karabibere benzer uzun taneli baharat; uzun biber

a acının ham meyvesi. d. 14a/12, 16a/18, 26b/17, 27a/1, 92b/15, 105b/16, 114a/18, 116a/6, 117b/1, 118b/20, 119a/20, 119b/13, 120a/16, 130a/18 d.+den 105a/13 d.+dür 93b/8	dökülmesi biçiminde görülen bir hastalık. /saçkıran/ d. 80a/21, 98b/17, 99b/6 d.+e 100a/6, 100a/7
darlanma ( ) [1]: Canı sıkılmak, bunalmak, rahatsız olmak i i. d( ).+a 80a/1	davu [1]: Tavuk; eti ve yumurtası için beslenen kümes hayvanı. <i>bk.</i> tavu , avu . d.+dan 5a/16
darlı ( ) [1]: ç sıkıntısı. <i>bk.</i> arlı 2. gönül d( ).+ın 68b/3	d yim [43]: <Ar. d im. Sürekli, her zaman. d. 4a/11, 9a/2, 9b/1, 14a/14, 15a/14, 16a/19, 18b/20, 27a/20, 30a/12, 32b/17, 37b/11, 38a/21, 39a/8, 39b/18, 40a/4, 40b/18, 42a/12, 43a/6, 53b/7, 57a/3, 59a/17, 60a/13, 61a/20, 64b/20, 67b/15, 76b/15, 92a/16, 101a/15, 101b/12, 104a/13, 105b/20, 109a/8, 124b/8, 124b/10, 125b/5, 126a/17, 131a/20, 133a/17, 133a/19, 135a/15, 140b/3, 140b/4, 140b/6
darı [1]: Bu daygillerden, ufak taneli bir bitkinin bu day yerine besin olarak kullanılan tohumu. <i>bk.</i> darı, arı, aru. d.+yıla 68b/7	d yim [1]: <Ar. d im . Devamlı, sürekli olarak. d. 22b/2
datsız [1]: Tadı iyi olmayan, lezzetsiz. <i>bk.</i> atsız. d. 18b/6	d yire [2]: <Ar. d ire. Bir eyin çevresi. d.+si 87b/12 d.+sine 88a/1
d ü'l-f l [4]: <i>Ar.</i> Ayak i mesi biçiminde görülen bir hastalık. d. 73a/3, 122b/20 d.+e 93b/13 d. renci 136a/19	de [5]: Peki tirme ba lacı. <i>bk.</i> da. d. 4b/5, 24b/9, 59b/15, 129a/12,
d ü'l- ayye [4]: <i>Ar.</i> Deri soyulması biçiminde görülen bir hastalık. d. 80a/21, 99b/7 d.+ye 93b/13, 100a/6	
d ü' - a leb [5]: <i>Ar.</i> Saç ve sakal	

	140b/8		d. eyle- “iyile tirmek, gidermek”
de-	[10]:		56b/10
	1. Söylemek, söz söylemek. <i>bk. di-</i> 1.		d. it- “iyile tirmek, gidermek”
	d.-ye 86a/21, 86b/15, 86b/16,		3b/21, 6b/8, 6b/10, 9b/4, 14a/21,
	123b/16		26a/19, 26b/18, 28a/6, 28a/18,
	d.-yeçegümüz 74a/19		36b/13, 37b/14, 46a/7, 55b/3,
	d.-yeler 8a/3, 123b/15, 141a/7		55b/10, 59a/19, 78b/4, 78b/6,
	d.-yesin 63a/2		95a/14, 95b/8, 95b/14, 97a/13,
	2. ... diye adlandırmak, ad vermek.		97a/15, 97b/11, 97b/14, 98b/8,
	<i>bk. di-</i> 2.		98b/10, 100b/15, 106b/7, 115b/7,
	d.-rler 115a/11		115b/8, 116b/10, 118a/14,
debedbed(?)	[1]: (?) Bir tür zehirli		118b/13, 118b/14, 129a/20,
	nesne(?).		129b/9, 132b/16, 133a/19,
	aru d. 95a/19		133b/16, 133b/17, 134a/3, 135b/2
def	[70]: <i>Ar.</i> Ortadan kaldırma,		d. ol- “iyile mek, hastalıktan
	giderme.		kurtulmak” 3a/16, 4a/16, 9b/11,
	d. 6a/15		49a/8, 49a/12, 57b/18, 74a/13,
	d.+i 94a/9		85b/17, 98a/8
	d.+in 1b/1, 10b/15	def a	[18]: <i>Ar.</i> Defa, kere, kez.
	d.+ine 64a/7		d. 5b/21, 6a/1, 7b/21, 9b/20,
	d.+ini 93b/21, 109a/11		19b/20, 34a/2, 39b/1, 44a/11,
	d. idici nesnelere 4b/8		54b/7, 56a/7, 59b/2, 64a/4, 64a/9,
	d.+içün 43a/3, 44b/8		65b/11, 84a/13, 104a/19, 120a/9,
	d.-i derlemegi 3a/19		120b/5
	d.-i derlemek 113a/20	defne	[4]: <i>Yun.</i> Güzel kokulu yaprakları
	d.-i mel idür 115b/6		olan, yaz kı ye il kalan, sarı
	d.-i afr 92a/2		çiçekli bir a aç. (<i>Laurus nobilis</i>).
	d.-i sevd 92a/11		/develik, har, nehtel, tefrün,
	d. et- “iyile tirmek, gidermek”		tehnal, tenel, teynel/
	10b/18, 17a/12, 50b/1		d. a acı yapra ın 21b/7

	d. a acınuñ 69b/3	114a/15, 116a/21, 116b/1, 118b/7,
	d. to mın 82a/5	119b/11, 122a/5, 122a/6, 122b/10,
	genç d. 88a/20	123a/5, 131a/4, 132b/19, 133b/10,
deg-	[6]:	136b/15, 137b/6, 137b/15, 139a/5
	1. Dokunmak, temas etmek.	d.+dür 8b/5, 52a/18, 79a/3,
	d.-e 17a/9	102a/16, 105b/15, 119a/6,
	d.-medin 110a/17	130b/11
	d.-meye 88a/15, 121a/12	degirmi [3]: Yuvarlak.
	2. U ursuzluk veya kötülük	d. 91a/10
	getirdi ine inanılan bakı lara	d.+dür 103b/16
	maruz kalmak.	d.+sin 103b/16
	göz d.-digin 3a/8	degi dür- [1]: Bir eyin eskisini giderip
	3. Hastalık bula mak.	yerine yenisini koymak.
	d.-erse 96a/9	d.-üp 12b/15
degin	[87]: Kadar, dek.	degme (I) [1]: Her, her biri, herhangi biri.
	d. 4a/15, 5b/2, 6b/15, 9b/9,	d. biri 10a/7
	13a/12, 17a/12, 19a/7, 19a/13,	degme (II) [1]: U ursuzluk veya kötülük
	20b/3, 20b/5, 21a/18, 24a/6,	getirdi ine inanılan bakı lara
	30b/18, 35b/21, 37b/8, 43a/13,	maruz kalmak i i.
	44a/6, 47a/17, 47b/19, 50b/20,	göz d.+sin 104a/2
	53a/2, 53b/4, 53b/6, 54a/1, 54a/2,	deg ürmek [1]: klimi de i ik bir yer
	55a/14, 56a/1, 56a/2, 56a/14,	gitmek i i.
	63b/3, 65b/4, 67b/12, 68a/4,	hav d. 138a/7
	69b/2, 70b/13, 71a/5, 71b/11,	degül [14]: De il.
	73a/8, 74a/3, 74a/16, 75a/9,	d. 24a/4, 46a/18, 70b/11, 102b/13
	75b/7, 76a/5, 76a/6, 78b/2, 79a/7,	d.+dür 81a/18, 85b/11, 88a/10,
	82b/4, 82b/13, 85b/8, 86a/14,	96a/15, 96b/1, 97b/19, 108a/16,
	87b/20, 89b/18, 90b/3, 90b/5,	138b/6
	92a/19, 92b/11, 96a/13, 99b/2,	d.+se 98a/1, 130a/16
	101b/2, 109b/5, 113b/5, 113b/13,	

d.+dür 116b/9	eski d.+lere 87a/7
d(g).+i 8b/17	demren [5]: Okun ucuna takılan kemik veya demir parça. <i>bk.</i> temren.
d(g).+i dut- “aklımı kaybetmek” 8b/18	d.+i 91a/6, 91a/8
dem [2]: <i>Far.</i>	d. midür 91a/14, 91b/19
1. Kıvam, ayar.	d. yarasın 91a/13
d.+inde 13a/4	demür [13]: Demir elementi ve bu elementen yapılmı e ya. <i>bk.</i>
2. Vakit, an, tam zamanı.	ad d
d.+i 72a/13	d. 55b/20, 72b/10, 96a/3, 102b/1
dem m [1]: (?) Terkip hazırlamada kullanılan bir tür madde(?).	d.+dür 133a/8
Mı r-ı d. 114b/8	d.+i 34b/2, 133a/9
dem-be-dem [1]: <i>Far.</i> Zaman zaman, ara ara.	d.+le 89b/1
d. 84a/8	d. letile 63a/2
demet [1]: <i>Yun.</i> Ba lanarak olu turulmu bitki veya çiçek destesi.	d. ma denine u rayan ular 126a/7
d.+nüñ 109b/17	d. tuv lı 110b/20, 123a/4
demregü [18]: Deride yer yer, küme küme kabarcıklar olu turan bir cilt hastalı ı. <i>bk.</i> temregü. kr . b . / temriye /	ızımı d. 54a/5
d. 80b/1, 86b/14, 87a/3	demürçi [2]: Demir satan, demir e ya yapan veya onaran kimse.
d.+sine 86b/15, 86b/18	d.+ler 55b/20, 96a/3
d.+ye 86b/7, 86b/9, 86b/10, 86b/12, 86b/17, 87a/9, 87a/12	demür dikenini [11]: Toprak üzerinde yatık bir ekilde bulunan, çiçekleri küçük ve açık sarı renkli, meyvesi 10 mm çapında, boynuz ekinde sivri uçları olan bir bitki (<i>Tribulus terrestris</i>). <i>bk.</i> temür dikenini. kr .
d.+yi 2b/17, 86b/13, 86b/19, 86b/20	hasek. / çarık dikenini, çobançökerten, demir bıtıra ı, demir dikenini, demirliyen,
d. il cın 86b/6	

deveçökerten/	d. uyına 125a/18, 125a/21 d. uyunuñ 45b/19
d.+i 17a/20, 58b/2, 58b/5, 58b/17, 58b/19, 60b/14, 60b/17, 61a/18 d.+in 58a/7, 96b/17, 110a/5	deñiz köpügi [6]: Mürekkep balıklarından çıkarılan elips ekinde, kalsiyumca zengin, kemi imsi kısım, topuk ta ı, lüle ta ı. d. 15a/13, 31a/13 d.+n 15a/11, 47b/1, 99a/1, 99a/14
demürhind [3]: <i>Ar.</i> Baklagillerden, sıcak iklimlerde yeti en ilaç yapımında kullanılan bir a aç ve bu a acın meyvesi (<i>Tamarindus indica</i>). <i>bk.</i> demürhindü, temürhind .	deñiz uzı [1]: Deniz kenarlarında olu turulan göletlerde, deniz suyunun kurutulmasıyla elde edilen bir tür tuz. d. 51a/11
/demirhindi/	
d. 101a/21, 122a/21, 135b/15	deñli [1]: Kadar. <i>bk.</i> denlü. mercimek d. 75b/14
demürhindü [2]: <i>Ar.</i> Baklagillerden, sıcak iklimlerde yeti en ilaç yapımında kullanılan bir a aç ve bu a acın meyvesi (<i>Tamarindus indica</i>). <i>bk.</i> demürhind , temürhind .	deñlü [14]: Kadar. <i>bk.</i> denli. d. 10a/7, 34a/1, 95b/10, 97a/12, 99b/3, 112b/12, 115b/15, 119a/8, 119b/1, 120a/13 d.+sin 12b/20, 105a/6 a ça d. 81b/19 aya deñlü ol- 122b/17
d. 101a/7 d.+yle 122b/13	dep- [1]: Aya ıyla vurmak. d.-eler 111a/11
deng [11]: <i>Far.</i> 0,80175 gram olan a ırlık ölçü birimi. d. 10a/4, 20b/12, 33a/13, 64a/13, 65a/15, 96a/8, 96b/5, 107b/13, 118a/11, 118a/12, 119b/16	depe [16]: 1. Ba , kafa. d.+ñe 45b/1 d.+sine 4a/14, 4b/16, 5a/18, 11b/16, 11b/19, 19a/7, 20a/2, 20a/9, 44a/19,
deñiz [18]: Yerkabu unun çukur bölümlerini kaplayan tuzlu su kütlesi. d. 85a/2, 124b/16, 125a/1, 125a/8 d.+e 17a/11 d. uyu 71b/17 d. uyuñ 4a/1, 33a/2, 45b/19	

57a/21, 107a/10, 107a/11, 107a/17	2. Ur, çıban. d.+i 21a/16
2. Bir eyin en üst bölümü. d.+sin 98b/14, 123a/21	derece [1]: <i>Ar.</i> Mertebe, seviye. yigirmi dördüncü d.+sinde 7a/8
depredici [1]: Nüksettirici, tekrarlayıcı. d.+dür 8a/14	der l [16]: <i>Far.Ar.</i> Çabucak. d. 4a/10, 4b/12, 13b/14, 16b/14, 49b/1, 60a/12, 67a/1, 71a/18, 76a/4, 76a/7, 91a/4, 95a/1, 101a/1, 108a/9, 111b/10, 126a/1
depre- [3]: Hareket etmek. d.-e 66a/20 d.-icek 88a/11 d.-se 66a/21	deri [37]:
depret(d)- [4]:	1. İnsan ve hayvan vücudunu kaplayan tüy, kıl veya pulla kaplı tabaka, cilt, ten. <i>bk.</i> teri. d. 21b/2, 90a/8, 90a/13, 90a/14 d.+leri 89b/10 d.+lerün 89b/13 d.+ñe 122b/16 d.+nüñ 81b/18, 84a/4, 89b/2, 89b/12, 126b/12 d.+yi 90a/10, 91b/10, 125a/15 d.+since 84b/10 d.+sinün 59a/8
1. Hareket ettirmek. d(d).-eler 88a/10	
2. Nüksettirmek, tekrarlatmak. d(d).-eler 141a/21 d(d).-ür 8a/21	
der [3]: Derinin gözeneklerinden çıkan ve kendine has kokusu olan tuzlu sıvı. <i>bk.</i> ter (l). d.+i 113b/6 d.+ini 113b/3 d.+üñi 85b/12	
derd [10]: <i>Far.</i>	2. Yüzüldükten sonra i lenerek kullanmaya elviri li duruma getirilmi hayvan derisi. d.+sin 86a/19, 91b/18, 110a/12 arслан d.+si 65b/2 arслан d.+sin 110a/13 arслан d.+sini 110a/15 at d.+sin 4b/14
1. Hastalık, a rı, sızı. d.+e 52a/4, 85a/4, 100b/19, 116b/14 d.+i 36a/17 d.+in 61b/8 d.+ine 50b/17 d.+ini 97a/11, 97b/9	

ayunuñ d.+sini 72b/8	d.-yinceye 126b/11
buza u d.+sine 8b/10, 8b/12	d.-yü 72a/13
ara e ek d.+sinüñ 103b/5	d.-yüp 19a/19
oç d.+sini 111a/19	derlemek(g) [5]: Terlemek, ter çıkarmak
köpek d.+sin 4b/13	i i. <i>bk.</i> terlemek.
o la d.+sin 97b/9	d. 41a/12, 126b/11
oñuz d.+sini 109a/18	d.+den 113b/3
yılan d.+si 99b/7	def -i d. 113a/20
yılan d.+sini 110a/12	def -i d(g).+i 3a/19
3. Meyve ve sebzelerin dı yüzeyi,	derletme [1]: Hummay-ı muhrika, tifo
kabuk.	hastalı ı.
d.+sin 8b/19	d. astalı ndan 107a/8
deril- [1]: Toplanmak.	derm n [3]: <i>Far.</i> laç, ifa, deva.
d.-ür 15b/21	d. 50b/17
derin [1]: Dibi yüzeyinden veya	d.+ın 8a/1
a zından uzak olan.	d. ol- 81b/11
d. 91a/18	ders [2]: nsan veya hayvan dı kısı. <i>bk.</i>
derk(?) [1]: (?) Bir tür ilaç(?).	ters.
d. 90a/10	gögercin d.+i 121b/18
derle- [21]: Terlemek, gözeneklerden ter	f l d.+in 107b/20
çıkılmak. <i>bk.</i> terle-.	dertlü [1]: <i>Far.T.</i> Hastalıklı, hasta.
d.-dükde 70a/4	d. ef nüñ 98b/7
d.-dükden 69b/13	der nec [1]: <i>Far.</i> Akrep ekinde, kül
d.-meye 74b/18, 113b/6	renkli ve güzel kokulu, tüylü
d.-mi ler 131b/11	yapraklı tıbbi bir kök. / çıyan otu,
d.-se 36b/18, 113a/21, 113b/3	akrep otu/
d.-ye 40b/3, 40b/12, 46b/14,	d. 103a/18
72a/2, 114a/5, 124a/12, 124a/15,	dery n [1]: <i>Far.</i> Bir tür el ve ayak
124b/3, 124b/12	hastalı ı(?).
d.-yebildügi 124b/6	d. za metine 72b/12

dest-m l [1]: <i>Far.</i> El bezi. d. 4a/13	de mek [1]: Oymak, delmek, içini açmak i i. d.+e 104a/16
dest-i meryem [1]: <i>Far.</i> ekli yumruk biçiminde kapanmı bir ele benzedi i için bu adı alan ve yumrularının içinde tohumları gizli, beyaz çiçekli otsu bir bitki (<i>Anastatica hierochuntica</i>). /havvaanaeli, meryemanaeli, meryem çiçe i/ d. 55b/2	dev [5]: <i>Ar.</i> laç, derman, ifa. d. 31a/4 d.+larda 29b/7 d.+dur 116b/14 d.-ı misk 36a/5 ovuducu d.+lar 138a/9
dest r [1]: <i>Far.</i> Sarık, tülbent. gök d. 30a/15	dev l [3]: <i>Ar.</i> Toplardamar geni lemesi, varis. <i>kr . dev l .</i> d. 71a/2, 72b/21
dest [2]: <i>Far.</i> Pi irilmi topraktan yapılan, geni gövdeli, dar bo azlı su kabı. d. 44a/17, 114a/3	deve [13]: Boynu uzun, sırtında bir veya iki hörgücü olan hayvan (<i>Camelus</i>). <i>bk. eve.</i> d. eti 136b/5 d. anın 17a/16, 109b/20 d. örgücü ya ın 23a/3 d. örgücüyle 65a/19 d. sidügiyle 45b/6 d. südin 130b/21 d. yünü 19a/17 d. yünün 15b/16 d. yünüyle 15b/15 d.+nüñ ı ın 130b/21 d.+nüñ uyru ından 109a/13 d.+nüñ örgücin ya ın 62b/17
de - [2]: Oymak, delmek, içini açmak. d.-eler 84a/9, 102a/2	
de il- [14]: Yarılmak, oyulmak, açılmak. <i>bk. di il-</i> . d.-e 22b/5, 23a/17, 103a/11, 104a/19, 107b/6 d.-en 121b/13 d.-mediyse 12b/7 d.-mese 104a/15 d.-mezse 121b/20 d.-mi dür 49b/8 d.-ür 102a/5, 102a/11 d.-ürse 18b/18, 43b/7	deve dikenli [1]: Dikenli pembe çiçekli bir bitki (<i>Alhagi pseudalhagi</i>). /akkız, cingi , e ek dikenli,

gengel, h�lemez, kangal, karayandık, kengel, kenger, meryemana diken, peygamber diken, sıyırmadikeni, s�tl� kengel, yaban enginarı, yabani enginar/	24b/19, 25b/18, 26a/1, 79b/1, 81b/8, 87a/2, 106a/18, 107a/14
d. 65b/5	d.-d�g�m�zd�r 10b/4
devgenleç [1]: aylak cinsinden alıcı bir t�r ku . <i>kr</i> . degl�geç, devleg�ç, devlingeç, devl�ngeç, devl�n�geç.	d.-gesin 63a/1
d. anın 23b/5	d.-mi ler 27b/20, 29b/6, 46a/13, 66a/21
devir- [1]: D�nd�rmek, evirmek.	d.-mi lerd�r 35b/18, 37b/13, 52b/21, 66a/19, 69b/18, 75b/14, 95b/17, 102a/6, 120a/14, 125b/16, 136b/8
d.-�p 31a/17	d.-r 56a/9, 112b/18, 140a/11
dev �r- [5]: Toplamak, dermek. <i>bk.</i>	d.-rler 7a/3, 13b/1, 71b/10, 78a/10, 114a/10
ev �r-.	d.-ye 8a/2
d.-eler 11b/8	2 ... diye adlandırmak, ad vermek. <i>bk.</i> de- 2.
d.-�p 16b/6, 62b/1, 71b/14	d.-d�g�m�z 95a/17, 112a/6
d.-�r 61a/6	d.-d�kleri 6a/16
dey� [5]: Diye.	d.-rler 3a/12, 5b/4, 5b/6, 6b/21, 12b/8, 21a/13, 21b/15, 22a/4, 26b/9, 26b/21, 31a/2, 34b/10, 39b/12, 42b/9, 46b/17, 46b/18, 46b/20, 50a/14, 50b/18, 51a/15, 56a/20, 59a/12, 60b/1, 64a/20, 67b/4, 68b/4, 71b/20, 72b/21, 73a/3, 74a/15, 74a/16, 75b/11, 76a/19, 82b/10, 83a/13, 86a/6, 87b/11, 88a/17, 93b/4, 94a/13, 97b/18, 98b/17, 102b/14, 104b/16, 105a/15, 119a/19,
dı [1]: < <i>Ar.</i> dı . Verem, t�berk�loz. <i>bk.</i> ince a rı, sil, verem 1, virem.	
d. 131a/2	
dır z [1]: <i>Far.</i> Uzun.	
d. ol- 47a/8	
di- [164]:	
1. S�ylemek, s�z s�ylemek. <i>bk.</i> de- 1.	
d.-d�g�m�z 42a/19, 19a/20,	

	119b/9, 121b/15, 122b/5, 122b/16, 122b/20, 128a/5, 128a/13, 131b/21, 134a/6, 139a/6, 139a/7, 139a/8, 139a/18, 139a/21	ey i neye geçirilmi iplikle tutturulmak. d.-ür 89b/13
d b s	[1]: <i>Ar.</i> Kadıntuzlu u otunun kökü. <i>kr . diry s.</i> ar b-ı d. 36b/15	dikim [1]: Lokma. d.+de 8b/5
d ger	[20]: <i>Far.</i> Di er, ba ka, öteki. d. 14a/16, 14a/19, 20a/2, 41b/3, 45a/13, 61a/18, 71b/2, 73a/17, 76b/20, 81b/13, 85b/2, 86b/17, 87b/11, 121a/6, 123b/17, 124a/14, 128a/14 nev -i d. 42b/15, 130a/3 erbet-i d. 115a/15	dil [32]: 1. nşan ve hayvanlarda a ız bo lu unda, tat almaya, yutkunmaya ve ses çıkarmaya yarayan etli, uzun, hareketli organ. d. 1b/15, 1b/17, 17a/20, 17b/8, 17b/13, 31a/12, 47a/11, 107a/19 d.+de 17b/8, 78b/11, 100b/14 d.+i 8a/16, 10b/2, 17b/10, 17b/16, 78a/2, 78a/3, 140b/15 d. altında 17b/17, 111b/16 d. altında ı 18a/20 d. altından 107a/15, 107b/1 d.+i altına 111b/20 d.+i altında 8a/16, 42b/15 d.+i altından 96a/20, 96b/7 urna d.+ini 34a/13 d. yarıl- 17b/7
dik-	[2]: Yırtık, delik veya kopmu bir eyi i neye geçirilmi iplikle tutturmak. d.-eler 90a/11, 91b/10	2. Parça, dilim. afy n d.+ini 132a/11
dikel-	[1]: Dik hâle gelmek, dikle mek. d.-ür 81b/19	dil- [2]: Yarmak, ortadan ikiye ayırarak. d.-dükleri 12a/6 d.-eler 22a/6
diken	[5]: Bazı bitkilerin dal, yaprak, meyve kabu u vb. bölümlerinde ve bazı hayvanların derisinde bulunan sert, ucu sivri ve batıcı çıkıntılardan her biri. d.+i 2b/19 d.+in 14a/8, 105b/17 d. midür 91a/14, 91b/19	
dikil-	[1]: Yırtık, delik veya kopmu bir	

dil a ırlı ı [2]: Konu ma güçlü ü.	çir d.-se 141a/2
d.+n 118b/4	dilicu [1]: Bo azın iki yanında birer tane
d.+na 134a/16	bulunan badem biçimindeki
dilcu [1]: Bo azın iki yanında birer tane	organ. Bu organın i ip bo azı
bulunan badem biçimindeki	kapatmasıyla olu an bir hastalık.
organ. Bu organın i ip bo azı	<i>bk.</i> dilcu , dildük, dilük, dilcu , leh d, ilcu .
kapatmasıyla olu an bir hastalık.	d. ol- “bademci i i mek” 107a/3
<i>bk.</i> dildük, dilük, dilcu , leh d,	dilki [1]: Köpekgillerden, çe itli
ilcu .	renklerde olan, a zı ve burnu
d. 3a/12	sivri, kuyru u kalın bir hayvan.
dilcük [5]: Bo azın iki yanında birer tane	<i>bk.</i> dildü.
bulunan badem biçimindeki	d.+nün içi ya ıyla 76b/4
organ. Bu organın i ip bo azı	dilcük [5]: Köpekgillerden, çe itli
kapatmasıyla olu an bir hastalık.	renklerde olan, a zı ve burnu
<i>bk.</i> dilcu , dilcu , dilük, leh d,	sivri, kuyru u kalın bir hayvan.
ilcu .	<i>bk.</i> dilki.
d. 107a/9, 107a/19	d. ya ı 73b/18
d.+dür 107a/14	d. ya ın 31b/7
d.+e 107a/4	d.+nün etin 104b/8
d. ol- “bademci i i mek”	d.+nün ala ın 47b/14
107a/10	dilcük a a ı [1]: Salepgillerden, yumrulu
dile- [18]: stemek.	bir bitki (<i>Orchis hircina</i>). <i>bk.</i>
d.-mez 70b/7	b z d n, u yetü’ - a leb. kr .
d.-r 70b/7	koç otu, süg.
d.-rlerse 117b/2	d.+dur 133a/14
d.-rse 10a/5, 15a/18, 28a/9,	dillü [1]: Geveze, çok konu an.
44a/10, 47a/2, 57a/12, 113a/5	d. avrat 132a/11
d.-rseñ 13b/12, 67a/4	dilük [2]: Bo azın iki yanında birer tane
d.-se 27b/17, 36b/13, 125a/10,	bulunan, badem biçimindeki
141a/3	

	organ. Bu organın i ip bo azı kapatmasıyla olu an bir hastalık.	d.+uñuza 4a/18
	<i>bk.</i> dilcük, dilcu , dilicu , leh d, ilcu	d.+uñ ar retine 135b/4
	d. 107a/1	d.+uñ perdesinden 10a/12
	d. ol- “bademci i i mek” 107b/8	d.+uñ süddelerin 38a/2
dim	[76]: <i>Ar.</i> Beyin; akıl, uur. <i>bk.</i> beyni.	d.+uñ süddelerine 120a/21
	d. 3b/18, 6a/14, 92b/14, 115b/8, 126b/16	ten iye-i d. 33a/12, 115a/10
	d.+a 4b/5, 8a/15, 44a/18, 116a/11, 117b/7, 120a/20, 129a/15, 135a/3, 135a/8, 135b/9	ten iye-i d.+dur 6a/14
	d.+da 4b/1, 11a/12, 26b/1, 118a/1, 125b/12, 130b/13, 135b/8	a f d.+a 135b/6
	d.+dan 12b/9, 22a/18, 31a/15, 44b/10, 103a/2, 122b/6, 136a/3	ten iye-i d. et- 31a/16
	d.+dur 138b/5	ten iye-i d. it- 12b/10
	d.+ı 4b/4, 5a/10, 6a/17, 6a/19, 9a/17, 11a/14, 15b/12, 29b/4, 29b/7, 32b/17, 37b/5, 39a/1, 93a/1, 99b/15, 104b/20, 115b/7, 126a/19, 129a/15, 130b/1, 131a/7, 132b/2, 132b/5, 133b/21, 135b/1, 136a/14, 138a/3	dim lu [1]: <i>Ar.T.</i> Beyinli.
	d.+ın 17b/7	ıssı d. 131a/11
	d.+ına 44a/19, 45a/7	dimav [1]: <i>Ar.</i> Beyne ait, beyinle ilgili.
	d.+ından 56b/9	d.+ye 130b/2
	d.+uñ 20a/14, 39a/3, 104b/13, 116a/13	dimek [1]: Konu mak, söz söylemek i i.
		d.+dür 74a/14
		diñ- [17]: Sona ermek, kesilmek, bitmek, hastalık iyile mek.
		d.-e 12a/13, 12a/15, 45a/12, 53b/19, 54a/2, 54a/9, 55b/20, 56a/2, 66a/18, 89a/11, 92a/1, 110a/19
		d.-er 48a/6
		d.-ince 17a/12
		d.-mese 12a/7, 66a/17
		d.-meye 89a/10
		diñdür- [9]: Sona erdirmek, durdurmak, bitirmek, hastalı ı iyile tirmek.
		d.-e 11a/20, 11b/1, 11b/2, 11b/3, 11b/4, 11b/5, 11b/7, 89a/12

diñdürme [2]: Sona erdirmek, durdurmak,
bitirmek, hastalığı iyile tirmek i i.

d.+sin 11a/19

d.+sine 56a/6

diñlen- [1]: Dinlenmek, rahat etmek.

d.-e 76a/7

diñme [2]: Sona ermek, kesilmek,
bitmek, hastalık iyile mek i i.

d.+sin 1b/7

d.+sine 11b/8

dip(b) (I) [29]:

1. Bir eyin bulundu u yere biti en
en alt kısmı veya yanısı.

d(b).+i 82b/7

d(b).+in 123b/13, 135a/20

d(b).+inde 121a/13

d(b).+inden 12b/15, 12b/18,
21a/15, 64b/17, 97b/20

d(b).+ine 21b/5, 118b/13

d(b).+ini 82b/6

d.+leri 123b/15

ayva a acınuñ d(b).+ine 81b/14

di d(b).+ine 13b/14, 14b/10,
14b/20

di d.+leri 14b/13

ula d(b).+inde 32b/7

saç d(b).+in 98b/21

ırna d(b).+inde 76a/19

ırna d(b).+ine 76a/13

2. Oyuk veya çukur bir eyin en alt

bölümü.

d(b).+ine 67a/8, 67a/9, 69a/20,
71b/7, 108a/16, 133b/11

3. Çökelti, tortu, dipte kalan.

d(b).+ini 105a/14

dip(b) (II) [30]: Bitki kökü. *bk.* ip.

d. 91a/12, 123b/11

d(b).+i 23b/11, 39b/20, 120b/2,
123b/11

d(b).+in 23b/11, 48a/20, 72b/7

d.+ler 106a/13, 141b/17

benef e d(b).+in 73b/17

bögürtlen d(b).+in 34b/21

bögürtlen d(b).+ini 123a/8

buyan d(b).+i 9b/14, 39b/19,
81b/2

buyan d(b).+in 78b/7, 79a/9,
79a/19

gelincik çiçeği d(b).+in 4a/16

gelincik d(b).+in 32a/15

güneyik d(b).+in 101a/2

a m d(b).+in 58a/10

kebere d(b).+i 48a/4

kebere d(b).+in 49a/6

kerefes d(b).+i 58b/4, 58b/18

na na d(b).+in 4a/5

ura otınuñ d(b).+in 49a/18

dirhem [526]: *Ar.* Okkanın dört yüzde
birine e it olan, 3,207 gramlık bir
a ırlık ölçüsü. *kr.* direm.

d. 5a/3, 5a/4, 5a/5, 5a/11, 5a/12,
6b/8, 6b/14, 6b/15, 8b/5, 9a/19,
9a/20, 9b/17, 9b/18, 10a/4, 10a/5,
10a/6, 10a/8, 13a/9, 13a/10,
13b/21, 17a/15, 18a/4, 18a/5,
20a/17, 21b/21, 22b/20, 23a/11,
23b/7, 24a/7, 24a/15, 24a/21,
25a/10, 28b/6, 29b/11, 29b/13,
32b/19, 33a/14, 33a/18, 33b/14,
35a/12, 35b/8, 35b/19, 35b/20,
36a/3, 37a/5, 37b/8, 38a/1, 38b/7,
41b/9, 41b/12, 42b/13, 42b/14,
42b/16, 42b/17, 43b/11, 43b/21,
45b/11, 46a/13, 46a/14, 46a/15,
46a/16, 46b/9, 47b/3, 48a/6,
48a/7, 48a/8, 48a/12, 49a/11,
49a/17, 49b/12, 49b/13, 49b/19,
49b/20, 50a/1, 50a/9, 50a/10,
50a/11, 50b/15, 50b/16, 50b/19,
52a/11, 52a/20, 52b/1, 52b/3,
52b/6, 53a/8, 53a/16, 53a/17,
53a/20, 53a/21, 53b/1, 54a/7,
54a/8, 54a/14, 54b/4, 54b/20,
54b/21, 55a/10, 57a/6, 58a/15,
58a/18, 59a/9, 59b/17, 61a/15,
62b/12, 62b/13, 62b/16, 63a/16,
63a/19, 63b/5, 63b/6, 63b/11,
65b/5, 66a/4, 68b/19, 69b/3,
69b/17, 69b/18, 70a/7, 70a/10,
70b/4, 74a/3, 74a/5, 75a/8, 75a/9,

75a/10, 75a/11, 76b/11, 76b/16,
77a/16, 77a/18, 77b/5, 78a/14,
81a/7, 81a/18, 81b/21, 82a/1,
82a/3, 82a/4, 82a/7, 82a/8,
83a/10, 83a/11, 84a/13, 85a/3,
85a/16, 85a/17, 85a/18, 85b/3,
85b/4, 86a/13, 87a/6, 92a/6,
92b/1, 92b/6, 92b/10, 92b/17,
93b/4, 94a/1, 94a/5, 94a/6,
94a/10, 94b/1, 95a/8, 95a/10,
95b/3, 98b/4, 100a/13, 100a/16,
100a/17, 101b/21, 104a/4, 105b/1,
105b/10, 106a/4, 106a/11,
107b/12, 107b/20, 109a/4, 109a/5,
109a/9, 111a/2, 111b/17, 111b/18,
111b/21, 112a/13, 112b/11,
112b/15, 112b/19, 114a/14,
114b/2, 114b/3, 114b/7, 114b/8,
114b/9, 114b/10, 114b/11,
114b/12, 114b/13, 115a/3, 115a/4,
115a/6, 115a/8, 115a/9, 115a/13,
115a/16, 115a/17, 115b/1, 115b/2,
115b/3, 115b/10, 115b/11,
115b/12, 115b/17, 115b/18,
115b/20, 115b/21, 116a/3, 116a/4,
116a/7, 116a/8, 116a/9, 116a/10,
116a/17, 116a/21, 116b/5,
116b/11, 116b/21, 117a/1, 117a/2,
117a/6, 117a/7, 117b/1, 117b/2,
117b/18, 118a/4, 118a/5, 118a/7,

118a/8,	118a/11,	118a/12,	113a/16, 131b/6, 132a/2, 132b/3,
118a/15,	118a/16,	118a/17,	132b/11, 132b/12, 133b/5,
118a/18,	118a/20,	118a/21,	136b/16
118b/8,	118b/9,	118b/10,	d.+inden 52a/18, 77a/17
118b/14,	118b/15,	118b/16,	bir d.+den eksük 67b/16
118b/17,	118b/18,	118b/19,	buçu d. 16a/3
118b/20, 118b/21, 119a/3, 119a/5,	diri	[6]: Ya amakta olan, canlı.	
119a/12, 119a/13, 119a/14,		d. 66a/7, 67b/18, 111b/9, 111b/10	
119a/15, 119a/20, 119b/2, 119b/6,		d. balı ı 41a/3	
119b/21, 120a/1, 120a/2, 120a/8,		d.+ce balı 41a/18	
120a/11, 120a/12, 120a/16,	dirilt(d)-	[1]: Diri hâle getirmek, eski	
120a/17, 121a/7, 121a/17,		i lerli ini kazandırmak.	
121a/18, 121b/2, 121b/6, 123a/2,	d(d).-e	17a/19	
123a/3, 125b/2, 125b/4, 127b/7,	dirsek	[1]: Kolun orta yerindeki eklem	
127b/9, 127b/21, 128a/10,		dı tarafı.	
128a/11, 128a/12, 128b/19,		d. 111a/6	
129a/21, 129b/1, 130a/5, 132b/4,	di	[96]:	
132b/6, 133b/6, 135b/13,		1. nşanlarda ve hayvanlarda	
135b/14, 136a/6, 137b/18		bulunan, çene kemiklerinin	
d.+dür 117b/6, 132a/10		üstüne dizili, ısırıp koparmaya ve	
d.+e 37b/8, 52a/18, 83a/5, 92a/19,		çi nemeye yarayan sert, beyaz	
105b/15, 130b/10, 131a/4,		organlardan her biri.	
136b/15		d. 1b/8, 13a/19, 13b/13, 13b/18,	
d.+den 58a/17, 83a/5, 92a/19,		15a/9, 15a/10, 45b/2	
98b/5, 105b/15, 119a/6, 122a/6,		d.+e 12b/21, 13a/3, 13a/6, 13a/8,	
130b/10, 136b/15		13a/20, 13b/9, 13b/16, 13b/17,	
d.+in 46a/1, 50b/7, 52a/5, 52a/8,		13b/18, 13b/20, 14a/21, 14b/3,	
52a/19, 59b/17, 63b/7, 68b/4,		14b/12, 15a/10, 15a/11, 15a/15	
92b/2, 92b/7, 93b/9, 93b/14,		d.+i 13a/5, 13a/21, 13b/7, 14a/5,	
93b/15, 93b/17, 96b/17, 110a/4,		15a/17	

d.+in 135a/20
d.+ün 13b/3, 13b/5, 14a/20
d.+üni 45a/12
ayrılmı d.+ler 14a/16
d. a rılarına 14a/9
d. a rısı 13a/18
d. a rısıçun 13b/20, 14a/6, 45a/19
d. a rısının 13a/5, 14a/13, 14a/14,
14b/14, 135b/21
d. a rısına 13a/11, 13b/6, 14a/12
d. a rısında 13b/11
d. a rısınıñ 12b/19
d. dibine 13b/14, 14b/10, 14b/20
d. dipleri 14b/13
d. eti 1b/9, 14b/6, 14b/7
d. etinden 14b/12
d. etine 13a/2
d. etleri 15a/6
d. etlerin 15a/12, 135b/18
d. etlerine 15a/8
d. anın 14b/10, 14b/11
d. ızısına 13a/9
d.+i etleri 15a/4
d.+in a rısının 14a/11
d.+ine 13b/10, 14b/17
d.+inün 13b/2
d.+leri 15a/1, 119a/18
d.+lerinün 14a/18, 118b/13
d.+lerüne 15a/14
d.+ün eti 14b/4

d.+ün pasın 14b/13
eti yenen d.+e 14b/7
köpek d.+ini 31b/12
urdın d.+in 76a/8
oñuz d.+ini 104a/4
d. a art- “di i beyazlatmak” 1b/10
d. çı ar- “çürük di i dü ürmek”
13b/12
d. çı art- “çürük di i çektirmek”
15a/16

2. i , çıkıntı.

d. 1b/18, 18a/8, 18b/1, 19a/1,
19a/4, 19b/1, 19b/13

3. Sarımsak gibi bitkilerde tane.

bir d. arımsa ı 20a/12

bir d. sarımsa 55a/4

di i [11]:

1. nsan, hayvan ve bitkilerin erke i
tarafından döllenecek biçimde
olanı.

d. 91a/9

d. midür 67a/5

d.+n 123b/12

d.+si 123b/10

d.+sin 91a/10

d.+sinde 94a/21

d.+sinün 91a/9, 123b/11

d. urba ayı 80a/12

2. Deri üzerinde serpintili olarak
çıkan si iller.

	d. sıraca 123b/12		d.+a 112a/8
3.	Yumu ak, kolay i lenen.	diz	[23]: Kaval, baldır ve uyluk kemi inin birle ti i oynak yer.
	d. zifti 57b/21		d. 111a/6, 111a/15, 111a/16, 111a/17, 127a/2
di il-	[1]: Yarılmak, oyulmak, açılmak.		d.+de 69a/16
	bk. de il-		d.+den 73a/2, 123a/5
	d.-ür 15b/21		d.+e 70b/13, 74a/16, 75b/9
dit(d)-	[1]: Yün, pamuk vb. tellere ayırarak kabartmak.		d.+inde 46b/13
	d(d).-üp 71a/8		d.+inden 71a/4
ditre-	[5]: Kaslar hızlı ve küçük sarsılmalarla kasılmak.		d.+ine 54a/2, 56a/2, 58b/7, 73a/8, 76a/5, 76a/6
	d.-r 105a/19		d.+lerin 58b/8
	d.-yen 105a/17, 118b/6		d.+üñ 75b/10
	ba ı d.-yen 105a/16		d. a rısına 50b/21
	a ları d.-yene 125a/18		d.+i altından 70b/14
ditreme	[7]: Kaslar hızlı ve küçük kasılmalarla sarsılmak i i.	do -	[1]: Dünyaya gelmek. <i>bk.</i> o - 2.
	d.+si 36a/17		d.-an 67b/16
	d.+sin 26a/10, 93b/18, 131a/8	do ra-	[7]: Keserek parçalamak, parça parça etmek. <i>bk.</i> o ra-.
	d.+sini 105a/18		d.-ya 13a/13
	yürek d.+sine 35a/5, 132a/8		d.-yalar 72b/1, 94a/19
ditremek(g)	[2]: Kaslar hızlı, küçük kasılmalarla sarsılmak i i.		d.-yasın 40b/20
	d.+i 72a/7		d.-yup 27a/12, 115b/4
	ba d(g).+i 105a/15	do ru	[2]:
d v ne	[3]: <i>Far.</i> Deli.		1. Bir ucundan öbür ucuna kadar yönü de i meyen; e ri ve çarpık kar ıtı.
	d.+lere 1b/3, 8b/15		gevdesi d. ol- 140b/11
	d.+ye 8b/16		
d v r	[1]: <i>Far.</i> Duvar.		
	d. 79b/8		

2. Kar ı, hiza.		34a/7, 70b/5, 87a/18, 90b/7, 92a/20
d.+na 13a/8		
do ur-	[6]: Do um yapmak, ocu u olmak. <i>bk.</i> o ur-.	d.-up 41b/21, 59a/21, 65b/17, 71b/15, 77b/10, 98b/15, 107a/6
d.-a 66a/5, 66a/12, 66b/20		dolu [1]: Saydam buz parçaları durumunda d en bir ya ı tr.
d.-du ı 66a/1		<i>bk.</i> olu (II).
d.-maya 109a/6		d. 3a/15
d.-mayan avratuñ 66b/19		
do un-	[10]: De mek, temas etmek, el srmek. <i>bk.</i> o un-.	domalan [1]: Toprak içinde yumru biçiminde yeti en, patatese benzeyen yenilebilir bir tr mantar (<i>Tuber melanosporum</i>). /Arap mantarı, dolaman, karakeme, keme, yer mantarı/
d.-an 89b/19		d.+ı 55a/11
d.-madın 41a/1		
d.-maya 123a/14		
d.-sa 31a/2, 89a/17, 90a/20, 91a/15, 91b/5		domrut- [1]: i ip kabarmak.
d.-up 90a/1		d.-sa 84a/15
arb d.-sa 30b/9		
do undur-	[3]: De dirmek, temas ettirmek.	don [5]: Elbise, kılık kıyafet. <i>bk.</i> on.
d.-maya 13a/8, 15a/17, 48a/20		d.+ınuñ 111b/12, 111b/13
do unma	[3]: De mek, temas etmek i i.	d.+ların 36b/20
d.+dan 88a/4, 110b/17, 110b/19		o ulu d.+lar 95b/6
dol-	[4]: Dolu duruma gelmek; irin, kan ve cerahat toplanmak. <i>bk.</i> ol-	yum a d. 125a/15
d.-a 67a/21		don- [1]: Katı duruma gelmek, katıla mak.
d.-an 75b/3		d.-mazdan 8a/6
an d.-ar 31a/2		
doldur-	[19]: Dolmasını sa lamak, dolu durumuna getirmek. <i>bk.</i> oldur-.	donlu ( ) [1]:  sertli i, katılı ı.
d.-a 13a/12, 13a/14, 64a/11		ciger d( ).+ın 59b/18
d.-alar 22a/8, 22a/12, 33b/17,		doñuz [1]: Domuz. <i>bk.</i> ınz r, oñuz.
		d. 22a/9

dög-	[392]: Ezmek. <i>bk.</i> döv-, ög-.	6b/7, 8a/6, 9a/20, 9b/18, 10b/17,
	d.-e 4b/15, 24a/21, 27b/6, 48b/2,	11b/2, 11b/7, 11b/15, 12b/20,
	62b/12, 71a/21, 77b/9	13a/2, 13a/10, 13b/9, 13b/14,
	d.-eler 5a/4, 10b/20, 15b/4,	13b/16, 14a/1, 14b/10, 15a/8,
	15b/10, 18a/6, 18b/2, 19a/11,	15a/10, 18a/13, 18b/4, 19a/6,
	20b/9, 20b/12, 22a/1, 30b/16,	19a/10, 20a/1, 20a/12, 21b/11,
	33b/1, 35b/20, 36a/4, 40a/14,	23a/4, 23a/10, 24a/7, 24a/9,
	43a/1, 48a/3, 52b/2, 57b/2, 57b/4,	24a/17, 25a/11, 25a/14, 25a/17,
	58b/3, 61a/11, 62a/6, 62a/12,	25b/3, 25b/12, 26b/17, 27a/14,
	63a/12, 64b/3, 64b/18, 65a/1,	27a/18, 27b/2, 28a/2, 28a/15,
	65a/7, 65a/11, 65a/15, 68a/3,	28b/2, 28b/4, 28b/8, 28b/12,
	69b/9, 73a/7, 75b/15, 76a/16,	28b/17, 29a/15, 29a/17, 29b/12,
	76b/19, 77a/9, 88a/21, 89a/7,	29b/14, 30b/7, 30b/12, 30b/17,
	96b/4, 98a/15, 98a/20, 102a/3,	31a/5, 31b/2, 32a/11, 32a/17,
	102b/18, 103b/13, 104b/20,	32b/1, 32b/7, 33a/15, 33b/12,
	107a/16, 107b/13, 108a/10,	34a/4, 34b/15, 35a/7, 37a/19,
	108b/8, 112b/11, 112b/14,	41b/9, 42a/10, 42a/14, 42a/17,
	113b/4, 115a/9, 115a/18, 115b/4,	42b/14, 43b/15, 43b/21, 44b/8,
	116a/9, 117a/8, 118a/12, 118b/15,	45a/10, 46a/19, 46a/20, 46b/1,
	119a/21, 119b/7, 120a/2, 121b/3,	47a/18, 47a/19, 47b/2, 47b/7,
	121b/18, 122a/2, 123a/4, 123a/13,	47b/8, 47b/13, 47b/15, 47b/20,
	128b/19, 129a/17, 129b/6,	48a/8, 48b/10, 49a/14, 50b/9,
	139b/13	50b/16, 50b/19, 51a/7, 51a/12,
	d.-er 129a/16	52a/2, 52a/8, 52a/9, 52a/21,
	d.-esin 15a/14, 29a/20	52b/6, 52b/12, 52b/15, 53a/8,
	d.-medin 73b/12	53a/18, 53a/21, 54a/17, 54a/19,
	d.-se 12a/21, 18a/17, 49b/9,	54a/20, 54b/3, 54b/4, 54b/21,
	114b/14	55a/18, 55a/20, 55b/2, 55b/4,
	d.-seler 64a/21, 91a/7, 132a/11	55b/8, 55b/10, 55b/15, 55b/17,
	d.-üp 4a/12, 5b/4, 5b/6, 5b/15,	56a/4, 56a/11, 56a/13, 57b/5,

57b/11, 57b/13, 58a/13, 60a/10,
61a/15, 61b/4, 61b/6, 61b/7,
62b/16, 63b/2, 63b/5, 64a/1,
64a/7, 64b/9, 65a/17, 65a/19,
65b/5, 65b/16, 65b/19, 66a/18,
68b/3, 68b/20, 69a/1, 69a/13,
70a/2, 70a/16, 70a/18, 71a/6,
71a/10, 71a/17, 72b/1, 72b/3,
72b/4, 72b/17, 73b/19, 74a/4,
74a/7, 75b/10, 76b/3, 77a/18,
77b/4, 78b/13, 79b/16, 80b/20,
81b/17, 82a/6, 82a/16, 82b/14,
82b/15, 82b/16, 82b/17, 83a/11,
84b/18, 84b/21, 85a/19, 86a/10,
86a/16, 87a/10, 88b/6, 88b/12,
88b/17, 88b/21, 89a/1, 89a/11,
89a/12, 91a/11, 91b/19, 91b/21,
92a/6, 92b/6, 92b/17, 93a/3,
94a/1, 94a/10, 94b/4, 96a/2,
96a/7, 96b/6, 96b/9, 96b/12,
96b/13, 97a/11, 97a/14, 97a/19,
98a/6, 99a/5, 99a/15, 100b/15,
100b/20, 101a/2, 101a/16,
103a/14, 104b/7, 105b/10, 106a/2,
106a/9, 106a/20, 106b/2, 106b/3,
107a/3, 107a/4, 107b/9, 108a/7,
108b/6, 109b/7, 109b/15, 110a/8,
110b/13, 111b/18, 113a/4,
113a/16, 114b/3, 114b/13,
115a/13, 115b/18, 116a/1, 116a/4,

116b/5, 117a/2, 117b/2, 118a/5,
118a/8, 118b/10, 118b/17, 119a/5,
119a/21, 120b/10, 122a/12,
122b/15, 128b/8, 131a/15,
132a/18, 132b/11, 135a/10,
141b/15

yum a d.-e 112b/6

yum a d.-eler 15a/4, 18a/4,
21a/1, 55a/12, 62a/19, 70a/7,
89b/9, 119a/3, 129a/2

yum a d.-seler 64a/15

yum a d.-üp 11b/17, 17a/17,
27a/21, 28a/17, 35a/14, 38b/10,
52a/19, 55a/15, 73b/17, 81a/4,
82a/2, 8b/16, 88b/9, 93b/17,
103b/11, 104a/20, 106b/14,
109a/21, 109b/4, 111b/21,
119b/14, 124b/11

dögül- [30]:

1. Ezilmek. *bk.* ögül-.

d.-mi 9b/17, 9b/18, 25a/4, 70a/8,
89b/11, 118a/16, 124b/2

d.-mi cüln r 37a/5

d.-mi çam sa ızın 43a/13

d.-mi d rç n 127b/18

d.-mi d rç n 69b/14

d.-mi ferfiy ndan 73a/14

d.-mi gül oncasın 36b/19

d.-mi aranfil 26a/16

d.-mi uduz böcegin 96b/5

- d.-mi m z 37a/9
d.-mi ni dır 106b/21
d.-mi sum 57b/3
d.-mi um la 56a/4
d.-mi uz 76b/18
d.-mi ce 93b/14
d.-se 120a/3
d.-üp 98a/2
d.-ür 102a/18, 106a/14
d.-mi ol- 70a/10, 116a/16, 119a/4
2. Sopa, de nek vb. ile çalınmak, vurulmak.
d.-en 111a/19
- dögün [10]: Tedavi için kol ve ayakta açılan yara, yakı. *bk.* ögün.
d. ur- “el ve ayakta da lamak suretiyle yaralar açmak, yakı vurmak” 5a/17, 5a/18, 5a/19, 70b/12, 70b/16, 75a/14, 75a/20, 75b/11, 103a/11, 123a/6
- dök- [22]:
1. Sıvı veya tane durumunda olan eyleri bulundu u kaptan ba ka bir yere bo altmak. *bk.* ök-.
d.-dügi 83a/14
d.-e 13a/18, 55b/17, 79b/3, 108a/15
d.-eler 56b/3, 62a/4, 62a/11, 65a/7, 91b/2, 109b/6, 117b/9, 133b/9
- d.-meye 76a/6, 76a/7
d.-seler 72b/13
d.-üp 5b/14, 69a/20
2. Vücutun herhangi bir yerinde kırmızı lekeler olu mak.
an d.-se 30b/9
- dökül- [41]:
1. Sıvı veya tane durumunda olan eyler bulundu u kaptan ba ka bir yere bo altılmak. *bk.* ökül-.
d.-e 84a/9
d.-se 121a/14, 124a/16
d.-üp 45a/16
d.-ür 16a/1, 56a/20, 56a/21, 73a/4, 103a/11
an d.-ene 11b/12
2. Kıl, tüy vb. üzerinden koparak dü mek.
d.-dügine 99a/1
d.-e 14b/3
d.-en 98b/19, 99a/6, 99a/12
d.-eni 98b/21, 99a/13
d.-enleri 99a/4
d.+medin 99a/11, 99a/12
d.-meye 98b/19, 99a/13
d.-mi 99a/13
d.-mi e 131a/3
d.-üp 99b/5, 99b/14
3. Dört hılt; yani safra, kan, balgam, sevda veya hastalık yapıcı bir

madde vücuda karı mak.	d.-üp 114a/4
d.-se 12b/4, 22b/4	u d.-e 41b/2
d.-ür 22a/5, 22a/18, 76a/13, 103a/2, 104b/18, 105b/3, 107b/1	dön- [4]:
d.-ür ol- 34b/16	1. Yönelmek, yönünü çevirmek.
4. Göz, yara vb. yumrulanıp dı arı çıkmaq.	d.-er 123b/10
d.-se 28b/21, 91b/6	2. Gönlü dönmek, midesi bulanmaq.
d.-üp 84a/16	d.-er 136b/10
5. Kurt, solucan vb. vücuttan çıkarmak, atılmak.	göñli d.-erse 51a/1
d.-ür 65a/6	3. Durum de i tirmek, ba ka bir hâl almak. <i>bk.</i> ön-.
dökülme [2]: Kıl, tüy vb. üzerinden atılmak, dü mek i i.	d.-er 62a/14
d.+sin 98b/18	döndür- [5]:
sa al d.+sini 3a/4	1. Durumunu de i tirmek, ba ka bir hâl aldirmek.
dökülmek(g) [4]:	d.-ür 15b/2
1. Dört hilt; yani safra, kan, balgam, sevda veya hastalık yapıcı bir madde vücuda karı mak i i.	2. Dönmesini sa lamak.
an d.+den 122b/21	d.-e d.-e 71a/12
2. Kıl, tüy vb. üzerinden koparak dü mek i i.	d.-i 71a/9
d.+den 99a/4	3. Gönlünü döndürmek, midesini bulandırmak.
d.+dür 99b/6	göñül d.-ür 125b/7
d(g).+e 93b/12	döñe oy- [1]: Bir eyle ba ka bir eyin etrafını çepeçevre sarmak.
dökün- [6]: Bir sıvıyı kendi üzerine dökmek. <i>bk.</i> ökün-.	d.-a 111b/13
d.-e 5a/14, 41b/11, 44b/6	dönmek(g) [13]:
d.-eler 83b/9	1. Gönlü dönmek, midesi bulanmaq i i.
	göñli d. 25b/15, 54b/11, 78a/4, 78a/13, 78a/16
	ma de d. 25b/20

göñli d.+dür 25b/20, 50a/3	68b/14, 70b/15, 75a/9, 83a/3,
göñli d(g).+e 66b/4	88a/7, 90a/1, 92b/2, 92b/7, 93b/9,
göñül d(g).+e 129b/8	94b/12, 98a/3, 98a/12, 100a/13,
göñül d(g).+i 133b/19, 135a/18	102b/20, 105b/15, 111b/11,
2. Bir hâlden ba ka bir hâle geçmek	115a/5, 120a/9, 122b/1, 124a/21,
i i.	125b/4, 130a/3, 130a/15
d. 10b/4	on d. 138b/21
dönme k l i k [1]: Gönül dönme, mide	d. kerre 11a/18
bulanma durumu.	d. yanına 7a/10
göñül d. 26b/2	d. yanını 13b/3
döñülmek [1]: Dönmek i i, yönünü	d. aylı mile ol- 67b/15
de i tirmek i i.	dö e- [8]: Kum vb. ile iyice örtecek
d.+den 31a/15	biçimde sermek.
dörd [4]: Dört sayısı. <i>bk.</i> dört, ört.	d.-ye 74a/10
d. 6a/1, 10a/6, 82a/7, 82a/9	d.-yeler 71b/7, 71b/8, 72a/11,
dörder [1]: Dört sayısının üle tirme sayı	101b/20, 114a/3
sıfatı.	d.-yüp 110b/12
d. 118a/16	dö ek(g) [9]: Yatak.
dördüncü [6]: Dört sayısının sıra sıfatı.	d. 114a/2
d. 75a/9, 140a/2	d(g).+i 113a/19, 114a/2
d.+de 140a/5	d(g).+ine 40b/13, 60a/14, 60a/19,
otuz d. 140a/4	60a/21, 60b/8
yigirmi d. 140a/4	d. et- 72b/8
yigirmi d. derecesinde 7a/8	döv- [1]: Tokat, tekme, yumruk vb.
dört [48]: Dört sayısı. <i>bk.</i> dörd, ört.	vurmak, çalmak.
d. 15b/8, 16a/8, 18a/5, 18b/8,	d.-eler 20b/16
21a/15, 22a/7, 22b/20, 36a/10,	döyebil- [6]: Bir duruma dayanmaya,
39a/7, 43a/12, 44a/3, 44a/4,	katlanmaya gücü yetmek.
48a/8, 48b/16, 51b/17, 52a/5,	d.-dügi 40b/15, 44a/17, 56a/1,
52a/11, 52a/19, 63a/17, 66a/21,	64a/3, 72a/12, 113b/15

duda ( ) [7]: A zın di leri örten ve dı arıya do ru az veya çok kıvrılan üst ve alt kenarlarından her biri. <i>bk.</i> uda , u a . d. 47a/11, 78a/3 d( ).+ı 47a/7, 89b/19 d.+larda 20a/6 d.+ları 54b/9 d.+larıñ 20a/15	14a/18, 19a/8, 19a/13, 39b/1, 39b/5, 40a/17, 40b/15, 45b/12, 48b/14, 53b/5, 53b/6, 53b/7, 54a/2, 58a/3, 59a/3, 59b/2, 64b/12, 64b/19, 65a/12, 69a/7, 69a/10, 69b/2, 69b/11, 73b/9, 74a/12, 76b/2, 81a/5, 82b/10, 85b/5, 86b/18, 87b/16, 87b/19, 87b/20, 88a/13, 89b/10, 90a/4, 91a/21, 91b/3, 99b/11, 100a/11, 101a/19, 103b/7, 106a/6, 109a/14, 113b/14, 117b/9, 120b/5, 120b/14, 121b/20, 128b/1, 134a/8 d.-asın 69a/11 d.-du ı 108b/12 d.-du dan 13b/18, 50b/13, 51b/21, 59b/2, 73b/9 d.-sa 5b/2, 16b/3, 20b/21, 24b/6, 27a/21, 27b/12, 45b/19, 100a/15, 100a/17, 100a/20, 110a/20, 111a/20 d.-sun 67a/6 d.-up 45a/14, 62b/14 d.-ur 7a/4 d.-urken 39a/9 d.-amaz ol- 76a/2 örü d.-urken 113a/8 2. Kesilmek, sona ermek. <i>bk.</i> ur- 2. d.-a 11b/11, 11b/13, 11b/18, 12a/5, 12a/13, 12a/16, 89a/3
du n [3]: <i>Ar.</i> Tütün, duman. d. et- “tütsü vermek, tütsülemek” 38a/9, 105a/4 d. it- “tütsü vermek, tütsülemek” 8a/9	
duluñ [2]: Göz, alın ve yanak arasında, elmacık kemi inin üstünde bulunan çukurumsu bölge, akak. <i>bk.</i> uluñ. d.+lar 29b/20 d.+larına 31b/3	
duma ı [1]: Nezle; so uk almaktan ileri gelen, burun akması ve aksırma ile beliren hastalık. <i>bk.</i> n zle, uma ı, zük m. d.+dur 44a/13	
dur- [107]: 1. Bir süre bir yerde, bir durumda kalmak, beklemek, dikilmek. <i>bk.</i> ur- 1. d.-a 4b/14, 5b/19, 9b/10, 12b/12,	

d.-du	ı 8a/13	d.-a	11b/16
d.-du	ından 57b/20	dur	urma [1]: Durdurmak, kesmek, sonra
d.-masa	12a/14, 55b/15, 60a/13		erdirmek i i.
d.-maya	60a/8	d.	12a/4
d.-mayan	11b/10, 89a/3, 89a/4,	durma	[2]:
91b/21		1.	Tıkanmak, kapanmak i i.
d.-mayanun	59b/21		sidük d.+sını 2b/5
d.-mayup	61a/19, 91b/20	2.	Kesilmek, sona ermek i i.
d.-mazsa	12a/3		d.+sın 12a/2
3.	Belli bir durumda olmak.	durma	( ) [3]:
d.-a	90a/16	1.	Bir süre bir yerde, bir durumda
d.-an	12a/1, 88b/19		kalmak, beklemek i i.
4.	Aya a kalkmak. <i>bk.</i> ur- 3.	d.+dan	113a/7
d.-up	141a/2	d( ).+ıla	50b/12
5.	Tıkamak, kapatmak. <i>bk.</i> ur- 4.	2.	Kesilmek, sona ermek i i.
a	d.-sa 58a/9	d.	12a/10
durabil-	[1]: Bir durumda kalmaya gücü	durna	[1]: Turnagillerden, Avrupa ve
yetmek,	imkânı olmak.		Kuzey Afrika'da toplu olarak
d.-dügi	14a/4		ya ayan, göçmen, iri bir ku . <i>bk.</i>
durb	[1]: <i>Far.</i> Turpgillerden, tüylü	urna.	
yapraklı;	sarı, mor, beyaz çiçekli	d.	93a/12
bir bitki	ve bu bitkinin yenilen etli	duru	[1]: Temiz, berrak, bulanık
kökü	(<i>Raphanus sativus</i>). <i>bk.</i> turb,		olmayan.
turp,	urp. / kocaba , turma /	d.+casın	54b/6
d.+ı	90b/15	durut-	[1]: Durdurmak, kesmek, sona
durdur-	[1]: Kesmek, sonra erdirmek. <i>bk.</i>		erdirmek.
dur	ur-.	d.-alar	90a/4
d.-maz	57b/20	d	[1]: <i>Far.</i> Tesadüf eden, rast gelen.
dur	ur- [1]: Durdurmak, kesmek, sona	d. ol-	113a/2
erdirmek.	<i>bk.</i> durdur-.		

d lu [1]: *Far.T.* Rüyâ âlemi.

d.+ı 10b/4

dut- [107]:

1. Elinde bulundurmak, bir eye temas etmek. *bk.* ut- 1.

d.-a 19b/7, 71a/11, 111a/12, 112a/8

d.-alar 58b/8, 58b/21, 109a/3

d.-ar 66a/14, 89b/5

2. Hastalığa yakalanmak, hastalık başlamak. *bk.* ut- 2.

d.-an 79a/11, 79a/12, 80a/5

d.-ar 78b/21

d.-arsa 57b/18

d.-du ı 77b/5, 77b/6, 79b/11

d.-maya 103b/14

d.-up 39b/14

bar d.-ar 10b/2

delülüğü d.-up 8b/18

ısıtma d.-anuñ 80a/12

ısıtma d.-du ı 77a/19

ısıtması d.-an 80a/8

ulunc d.-sa 50b/6

rıb ısıtması d.-an 79b/11, 79b/18

rıb ısıtma d.-du ı 77a/8

ar ı d.-an 7b/18

sıtma d.-du ı 77b/9

uçu d.-an 7b/12, 103b/19

uçu d.-ana 6b/12, 103b/17, 103b/18

uçu d.-up 7b/16

3. Herhangi bir durumda olmasını, kalmasını sağlamak. *bk.* ut- 3.

d.-a 56a/1, 108a/10

d.-alar 11a/11, 56b/7, 64b/11, 75b/6, 106a/17

d.-mayınca 10b/3

d.-sa 60a/11

açu d.-a 34a/18

ısıca d.-a 40b/17, 43a/3, 69b/11, 70a/5

ısıca d.-alar 70a/14, 75b/8, 90b/13

ısıca d.-arlar 71b/2

ıssı d.-alar 137a/21

ıssı d.-ar 130b/3, 135b/19

semüz d.-a 136a/5

ovu d.-alar 36b/19

ovu d.-ar 100b/19

yum a d.-a 22b/17

4. Bir eyi a zında bekletmek. *bk.* ut- 4.

d.-a 11b/2, 13a/17, 17a/21, 19a/3, 42b/15, 43a/17

d.-alar 42b/8

d.-sa 14a/12, 14a/13, 14a/14, 17b/1, 24a/15, 35a/12, 113a/15

d.-salar 13a/2, 17b/10, 26b/7

5. Tedavi amacıyla bir eyi, a rıyan yerin üzerinde veya a rıyan yeri,

- bir eyin üzerinde bulundurmak.
bk. ut- 5.
d.-a 13a/8, 33b/21, 34a/12
d.-alar 104b/15, 105b/8
d.-asañ 45a/12
d.-sa 13b/16, 29a/2, 32a/12
7. Durdurmak, kesmek, sona erdirmek.
d.-alar 41b/2
d.-mayalar 57a/19
8. Bir durum veya bir eyi üzerine toplamak.
iriñ d.-a 90b/5
uvvet d.-a 46b/12
9. Tıkamak, kapatmak.
d.-a 51a/3
d.-alar 90b/5
10. Osuruk, dı kı, basurdan gelen kan vb. bırakmamak, çıkmasına engel olmak.
d.-alar 57b/15
d.-maya 57b/14
11. Bir duruma kar ı bir ekilde davranmak.
d.-up 59a/2
12. Vücutun organları i lerli ini devam ettirmek.
d.-masa 72a/9
13. Avlamak.
d.-up 79b/10, 79b/18, 80a/4,
- 80a/12, 86a/19
balı d.-up 111b/9
14. Duman, koku vb. bir yeri kaplamak.
d.-ar 81b/20, 128a/17
15. Bir eyi, bir yerde bulundurmak.
d.-salar 97b/16
- dutagel- [2]: Bir durum önceden ba layıp devam etmek, bir eyden ileri gelmek. *bk.* utagel-.
d.-ür 84a/2, 103a/8
- dutam [3]: Deste, demet. *bk.* utam.
d. 73b/1
- dutıvir- [1]: Bir eyi, bir yere çabucak tutmak.
d.-e 33a/4
- dutma [2]:
- Herhangi bir durumda olmasını, kalmasını sa lamak i i.
d.+sını 13a/19
  - Durdurmak, kesmek, sona erdirmek i i.
d.+sın 53b/12
- dutma [10]:
- Herhangi bir durumda olmasını, kalmasını sa lamak i i.
ısıca d. 34a/17, 43a/6
ıssi d.+dur 44b/18
ıssi d.+ı 13a/19
  - Tedavi amacıyla bir eyi, a rıyan

- yerin üzerinde veya a rıyan yeri,
bir eyin üzerinde bulundurmak
i i.
d. 14b/20
3. Bir duruma kar ı bir ekilde
davranmak i i.
sehl d. 39b/15
4. Durdurmak, kesmek, sona
erdirmek i i.
ish lin d. 40a/2
5. Osuruk, dı k ı, basurdan gelen kan
vb. bırakmamak, çıkmasına engel
olmak i i.
d.+dan 50b/1, 113a/6
6. Oruç sözcü üyle birlikte, bir
ibadeti yerine getirmek i i.
oruç d. 79a/17
- dutul- [29]:
1. Kapanmak, tıkanmak, i lerli ini
kaybetmek. *bk.* utul- 1.
d.-an 32a/15, 59a/14, 60a/1,
60b/3, 61a/2, 61a/3
d.-ana 12b/3, 61a/7
d.-mı 41a/18
d.-up 33b/10
d.-mı ula 33b/14
d.-mı ol- 125a/1
sidügi d.-an 60b/8, 60b/15,
60b/20, 61a/9
sidügi d.-anuñ 60b/19
- sidügi d.-mı 61a/14
sidügi d.-mı a 61a/16
2. Herhangi bir organ i levini yerine
getirememek. *bk.* utul- 2.
d.-an 25a/2
d.-sa 124b/8
3. Kullanılmak, daha önce
kullanılmı olmak. *bk.* dutul- 3.
d.-madu apda 47b/16
d.-madu opra 33a/3
- dutulma [3]: Kapanmak, tıkanmak,
i lerli ini kaybetmek i i.
ula d.+sına 32b/10, 33a/2
sidügi d.+sına 61a/9
- dutulma ( ) [2]: Kapanmak, tıkanmak,
i lerli ini kaybetmek i i. *bk.*
utulma .
d.+dur 60b/10
sidük d( ).+ı 2b/5
- duz [2]: Suda eriyen, yiyecekleri
koruma ve tatlandırmada
kullanılan billur madde. *bk.* uz.
d. 83b/12
d.+dur 104a/21
- dübür [1]: *Ar.* Kıç, makat.
d.+i 65b/15
- dühn [1]: *Ar.* Ya .
dühnü'l-bu m [1]: Menengiç ya ı.
d. 59b/12.

dükeli	[23]: Bütün, hepsi. <i>bk.</i> dükelü, ükeli, ükelü. d. 37a/14, 47a/8, 54b/20, 56b/16, 57b/16, 60a/18, 74a/14, 75a/4, 78b/1, 78b/6, 104b/12, 116a/19, 128a/17, 138a/6 d.+si 9b/14, 10a/5 d.+sin 10a/7, 10a/9, 10b/20, 33b/8, 52b/6, 126b/5 d.+sinüñ 74a/16	101b/6, 112a/3, 114a/1, 116b/14, 126b/17, 127b/4, 128a/1, 128a/4, 128a/13, 133a/6, 133a/17 bir d. 17a/4 d.+dür 37a/21, 79a/1, 91a/8, 103b/16 bir d.+si 16a/13 d.+sinden 37b/16
dükelü	[1]: Bütün, hepsi. <i>bk.</i> dükeli, ükeli, ükelü. d. 76a/19	dürt- [212]: 1. Sürmek. <i>bk.</i> türt-, ürt-.
dülbend	[1]: <i>Far.</i> Tülbent. d.+in 45b/12	d.-e 81b/11, 86a/11, 99b/5, 99b/20, 110b/21, 112a/14, 112b/7 d.-eler 5a/13, 5b/7, 6b/1, 9a/17, 10a/16, 10a/18, 15b/6, 15b/7, 15b/11, 15b/16, 15b/19, 15b/20, 17b/6, 17b/12, 20a/9, 20b/1, 20b/3, 20b/4, 20b/6, 21b/8, 22a/2, 22a/3, 24a/3, 26b/13, 31a/6, 31a/18, 32b/20, 33a/20, 37a/12, 42b/4, 43a/17, 45b/18, 48b/11, 49b/19, 49b/20, 57a/9, 58b/13, 61b/11, 62a/1, 62a/3, 62a/5, 62a/6, 62b/18, 62b/19, 64b/14, 65a/12, 65a/18, 67a/20, 69b/5, 69b/9, 69b/10, 70b/19, 70b/20, 72b/18, 74b/17, 75a/18, 75b/9, 76a/12, 76b/18, 80b/8, 80b/9, 81a/6, 82b/9, 82b/14, 83b/10, 84a/6, 84a/11, 84b/7, 84b/10, 87a/6, 88b/2, 88b/6, 88b/15,
dülen-	[2]: Tüylenmek. d.-medük encür 115a/8 d.-medük m z yı 22b/7	
dün	[2]: Gece. d. 122a/16 d. nı finda 7b/4	
düny	[1]: <i>Ar.</i> çinde ya adı ımız gezegen, yerküre. d. 97a/7	
dür-	[1]: Katlamak, bükmek. d.-eler 88a/14	
dürlü	[34]: Türlü, çe itli. d. 7a/14, 8b/9, 10a/7, 18a/4, 21a/20, 28a/12, 37b/15, 43a/19, 48a/19, 51a/1, 64b/20, 99b/13,	

90a/17, 90b/13, 98a/6, 98a/8,
98a/20, 99b/10, 99b/11, 99b/12,
100a/2, 102a/21, 102b/16,
103b/11, 104a/18, 105a/4,
105a/14, 107a/19, 107b/5, 107b/8,
108b/9, 109b/5, 111a/4, 111a/5,
112a/1, 139b/14
d.-esin 120b/15
d.-se 4b/18, 6a/1, 10b/6, 11b/7,
13b/20, 16a/12, 17a/16, 38a/8,
81b/16, 99a/2, 111b/7, 112a/18,
112b/20, 113a/4
d.-seler 5a/20, 5b/5, 5b/10, 6a/1,
6a/4, 7a/16, 10b/16, 10b/17,
12a/4, 12a/17, 12a/19, 13b/17,
18a/15, 18a/19, 21a/9, 21a/11,
21b/12, 22a/16, 28a/20, 29a/3,
31b/3, 38a/18, 42b/12, 60a/5,
62a/21, 63a/6, 63a/10, 67b/21,
68a/12, 68a/13, 68b/11, 70a/21,
70b/2, 72b/12, 73b/16, 73b/20,
81a/1, 81b/18, 82b/2, 82b/3,
83a/4, 83a/9, 83a/10, 85a/2,
85a/6, 85a/10, 86a/16, 86b/9,
86b/10, 86b/12, 87a/10, 87a/12,
89a/16, 90b/21, 94b/16, 97a/7,
97a/8, 98b/19, 99a/1, 99a/4,
99a/5, 99a/11, 99a/13, 99a/14,
99a/18, 99b/3, 100a/9, 100a/12,
100a/16, 100a/18, 100a/19,

106b/2, 109b/3, 109b/9, 111b/16,
113b/6, 120b/10, 121a/4,
134a/2, 134a/4
d.-sün 35a/14
d.-üp 30b/18, 73a/8

2. Ucu sivri bir ey veya elle hafifçe
itmek.

d.-e 141a/9

d.-eler 12b/12

d.-üp 34b/2, 64b/11

dürtmek [8]:

1. Sürmek i i.

d. 5b/9, 29a/13, 41b/18, 47a/18

d.+dür 39b/18

2. Ucu sivri bir ey veya elle hafifçe
itmek i i.

d.+le 78a/5

dürtün- [12]: Sürünmek, kendine sürmek.

d.-e 5a/15, 29a/5, 41b/12, 84b/11,
86a/14, 86a/15, 98a/5, 98a/14,
99b/18

d.-eler 98b/11

d.-esin 44b/4

d.-meyeler 90a/16

dürtünmek [1]: Sürünmek, kendine sürmek
i i.

d. 94a/17

dürüst [1]: *Far.* Kurala uygun, do ru.

d.+dür 78a/9

dü	[5]: Rüya. <i>bk. ü .</i> d.+de 137a/12 d.+inde 10a/1, 141a/2 d.+ünde 137a/7	bo azı d.-ene 20a/4 göze a d.-diyse 28b/14 göze a d.-erse 29b/6 güve d.-meye 110a/13 göze a d.-mi 28b/9 urt d.-mi ol- 72a/21 bo az d.-se 19b/21 göze a d.-se 29a/7, 31a/8 urd d.- e 14a/21
dü -	[45]: 1. Bulundu u yerden ayrılıp yukarıdan a a ıya do ru inmek, yerinden oynamak. <i>bk. ü -.</i> d.-dükde 65a/13 d.-e 12b/8 d.-en 111a/18 d.-er 7a/13, 110b/18, 111a/8 d.-erse 19b/5, 90a/9 d.-mez 108b/4 d.-se 31a/1 d.-üp 110b/8 göbek d.+sin 55a/9 2. Bir duruma yakalanmak. d.-e 21a/3 d.-meye 8a/16 3. Vücudun herhangi bir yerinde bit, pire, kurt vb. olmak veya bir hastalık olu mak. d.-en 29b/8 d.-er 81a/16, 81b/6 d.-meye 84b/4 sirke d.-e 100a/3 bo az d.-en 106b/20 bo azı d.-en 3a/13 bo az d.-ene 107a/10	4. Sevmek, a ık olmak. göñli d.-e 52a/14 5. Kurt, solucan; çıban; bebek vb. vücuttan atmak, çıkmak. d.-e 82b/9, 82b/20, 104a/12 d.-icek 64b/14 o lan d.-e 67a/1 6. Denk gelmek. ittif d.-üp 95a/16 7. Meni yerine ula ıp çocuk rahimde olu maya ba lamak. ra me d.-e 112b/4 dü enbe [1]: Pazartesi günü. d. 113a/13 dü mek(g) [5]: Bulundu u yerden ayrılıp yukarıdan a a ıya do ru inmek, yerinden oynamak i i. d.+den 89a/18, 110b/17, 110b/19, 111a/7 d(g).+i 3a/18

- düür- [29]:
1. Dümesine sebep olmak.
d.-e 20a/11
d.-mez 66a/14
d.-üp 12b/13
  2. Çocuk, vakti gelmeden ana rahminden atılmak veya vücuttan bir eylemler atılmak.
d.-e 13b/10, 20a/10, 54a/13, 54a/15, 54b/5, 55a/2, 63a/13, 64b/12, 66a/6, 66a/7, 66a/8, 66b/21, 82a/21, 82b/17
d.-meye 66b/18
d.-üp 104a/15
d.-ür 20a/8, 20b/20, 54a/16, 64b/13, 82a/16, 104a/14
o lanı d.-e 66a/11
ölmi o lanı d.-e 67a/4
o lan d.-en 66b/18
o ulcanı d.-en otları 20a/11
- dütsü [24]: Çe itli sebeplerle yakılan madde. Bu maddeyi yakıp dumanını, kokusunu etrafa yayma. *bk.* tütsü.
d. et- “yakarak koku salmasını sağlamak” 8b/17, 45b/5, 66a/8, 110a/10
d. eyle- “yakarak koku salmasını sağlamak” 34a/12, 65b/21, 103b/18, 110a/7
- d. vir- “yakarak koku salmasını sağlamak” 8b/17, 13b/10, 44a/20, 44b/7, 44b/9, 64a/14, 67a/3, 71a/12, 71a/15, 79b/7, 79b/8, 82b/1, 103a/18, 110a/8, 110a/11
- dütün [4]: Duman. *bk.* tütün.
d.+den 24b/21, 30a/7
d.+e 29a/2
d.+üne 4b/14
- dütüz- [5]: Koku yaymak için bir eylem yakıp etrafa tütsü vermek. *bk.* tütüz-.
d.-eler 12a/8, 79b/15
d.-seler 7a/18, 63b/10
d.-señ 110a/14
- dütüzdür- [17]: Koku yaymak için bir eylem yakıp etrafı tütsülemek. *bk.* tütüzdür-, tütüzdür-.
d.-e 64a/13
d.-eler 4b/14, 8b/19
d.-se 4a/8, 66b/20
d.-seler 44a/15, 60b/20, 63b/15, 66a/9, 66a/11, 66b/19, 80a/3, 109a/19, 110a/5, 110a/6, 110b/2
d.-ürseñ 66a/10
- dütüzdürt- [1]: Koku yaymak için bir eylem yaktırıp etrafı tütsülemek.
d.-e 67a/1
- düy [1]: İnsan ve hayvan derisi üzerinde bulunan ince, kısa,

- yumu ak ve sık uzantılar. *bk. tüy.*
ba d.+lerine 134a/2
- düz [2]:
1. Yatay durumda olan; e ik ve dik olmayan.
d.+ce 19b/7
  2. Yüzeyinde girinti, çıkıntı olmayan.
d. ol- 67b/12
- düz- [6]: laç, terkip; takı vb. hazırlamak.
d.-e 91a/4
d.-eler 14b/1, 67b/8, 73a/6
yüzük d.-eler 8b/13
- düzme [1]: laç, terkip vb. hazırlamak i i.
merhem d.+sin 3b/14
- E**
- ebegümece [1]: Yerde yayılan, mor çiçekli otsu bir bitki (*Malva sylvestris*).
bk. ebemgümece. /çolaka, develik, develangır, ebelik, gömeç, hamaylık, ilmik, karagöz, kazankarası, mala a, molo , paçık, pençer, saracak, tolik/
e. 95a/5
- ebemgümece [13]: Yerde yayılan, mor çiçekli otsu bir bitki (*Malva sylvestris*). *bk. ebegümece.*
e. 42a/1, 48a/20, 97a/10, 113b/20
e.+ni 43a/10, 94b/4
e.+nüñ 64a/2
e. yapra ı 121b/5
e. yapra ın 104a/11
e. yapra ın kökin 66a/15
e.+nüñ buda ların 28b/19
e.+nüñ yapra ın 15a/1, 97b/13
- ebri im [10]: *Far.* <ebr um.
1. pek iplik, ibri im.
e. 16a/15, 64b/17, 89b/2,
e.+i 65a/10
e.+le 12b/7, 65a/13, 82b/19,
90a/11
2. Bu iplikten yapılmı olan.
e. 125a/16
e. tel 89b/12
- eb cehil arpuzı [2]: *Ar.Far.T.*
Kabakgillerden, erkek ve di i olmak üzere iki türü bulunan, kavun-karpuz gibi toprak üzerinde yayılarak yeti en, kavun-karpuzla göre daha küçük yapraklı ve daha ince köklü, elma büyüklü ündeki meyvesi çok acı bir bitki (*Citrullus colocynthis*).
bk. anžal. /acı düvelek, acı elma, acı hıyar, acı karpuz, acı kavun, çakal kavunu, e ek

	hiyari, it hiyari, yaban hiyari/		e.+leri 19b/17, 85a/19, 115b/20, 117a/4, 118b/10, 119b/14, 119b/15
	e. 49a/21		
	e.+n 109b/17		
Eb Y	suf [1]: mam-ı Azam'ın talebeleri içerisinde en önde gelen Hanefî âlimi.		e.+lerün 115b/16, 120a/7 e.+nüñ 128b/20 a ulu e.+ler 95a/14 att l e. 3a/1, 95a/4, 95a/5, 95a/11
	a ret-i E. 128a/16		müfred t-ı e.+lerün 3b/5 müfred t-ı e.+nüñ 130a/17
ebya	[4]: <i>Ar.</i> Beyaz, ak. fülfül-i e. 114a/18 ardal-ı e. 12b/20 kene-i e. 116b/21 mez d-i e. 115a/3	ef al	[4]: <i>Ar.</i> Yeg tutulan, yapılması daha iyi olan, tercih edilen. e.+dür 6b/19, 27b/13, 38b/10, 113a/12
ecel	[2]: <i>Ar.</i> Muayyen olan vade, ömrün sonu, ölüm zamanı. e. 102a/8, 139a/17	ef	[5]: <i>Ar.</i> Engerek yılanı (<i>Vipera aspis</i>). <i>bk.</i> engerek. kr . ef . e. 80b/13, 98a/21
ecell	[1]: <i>Ar.</i> Çok büyük, en ulu. e. ib kit blarında 113b/18		a e. 97b/7 dertlü e.+nüñ 98b/7 e. yılan 97b/17
ecz	[10]: <i>Ar.</i> laç yapımında kullanılan birle ik otların adı. e. 65b/7, 119a/15, 119b/1, 120a/13 e.+lar 120a/19 e.+ları 94a/6, 120a/17, 123b/4 e.+yı 65b/6, 75a/8	efk r	[1]: <i>Ar.</i> Dü ünceler, fikirler. e. ol- 139a/16
edviye	[27]: <i>Ar.</i> Devalar, ilaçlar, çareler. e. 114b/9, 115b/19, 116a/18, 116b/6, 120b/4, 120b/5, 120b/6, 135b/14 e.+ler 114a/14 e.+lerden 3b/11	Efl d n	[1]: <i>Ar.</i> <Yun. Platon. Yunan filozofu, Platon. <i>bk.</i> Efl n. ek m E. 116b/17
		Efl	duzı [1]: Bir tür tuz; kaya tuzu. <i>bk.</i> Efl uzi. E.+n 107a/4
		Efl	uzı [4]: Bir tür tuz; kaya tuzu. <i>bk.</i> Efl duzı. E. 19b/15, 124b/2

	E.+n 13b/21, 55a/4	getirmek.
Efl n	[1]: <i>Ar.<Yun. Platon.</i> Yunan filozofu, Platon. <i>bk.</i> Efl d n.	e.-e 89b/4, 140b/11
	E. 112a/9	e.-üp 17b/10, 65b/20
eflec	[1]: <i>Ar.</i> Felçli, felç hastalığına tutulmuş kimse.	eger [606]: <i>Far.</i> E er, ayet.
	e. yureği 134a/10	e. 3b/19, 3b/20, 4a/7, 4a/9, 4b/6, 4b/8, 4b/12, 5b/1, 5b/4, 5b/6, 5b/10, 6a/1, 6a/6, 6b/5, 6b/8, 6b/18, 7a/16, 7a/17, 7a/18, 7b/2, 7b/3, 8b/3, 8b/13, 9a/5, 9b/19, 9b/20, 10a/1, 10a/3, 10a/5, 10a/9, 10a/10, 10a/14, 10b/6, 10b/7, 10b/8, 10b/13, 10b/14, 10b/16, 11a/17, 11a/20, 11a/21, 11b/1, 11b/5, 11b/14, 11b/15, 11b/17, 11b/18, 11b/19, 12a/3, 12a/6, 12a/9, 12a/17, 12a/18, 12a/19, 12b/6, 12b/15, 12b/17, 12b/20, 14a/5, 14a/21, 14b/17, 15a/7, 15a/15, 15a/18, 15b/8, 15b/19, 16a/14, 16b/13, 16b/17, 16b/19, 17a/3, 17a/5, 17a/13, 17b/20, 17b/21, 18a/13, 18a/16, 18a/17, 18a/20, 18b/16, 19b/8, 20a/10, 20a/17, 20b/1, 20b/3, 20b/10, 20b/11, 20b/13, 20b/17, 21a/14, 21b/3, 22b/3, 23a/10, 23a/21, 23b/16, 23b/18, 23b/21, 24a/4, 24b/1, 24b/5, 24b/9, 24b/13, 24b/17, 25a/16, 25b/6, 26a/5, 26a/19, 26b/8, 26b/19, 27a/17,
efsel	[1]: (?) Bir tür ilaç(?).	
	e.+i 92b/5	
eftimun	[33]: <i>Yun.</i> Özellikle, felç ve sara hastalıklarının tedavisinde kullanılan, tırmanıcı olarak yaayan, bir yıllık otsu bir bitki (<i>Cuscuta epithimum</i>).	
	/ba bozan, ba bo an, bostanbozan, cinsaçı, gelinsaçı, kızıl sarma ık, ku ut, küsküt, serend, eytansaçı/	
	e. 6b/17, 9a/16, 9a/19, 9b/4, 9b/8, 9b/10, 92b/2, 92b/12, 115a/6, 116a/17, 116b/7, 118a/19, 119a/3, 119b/19, 120a/1, 120a/14, 129b/19, 136b/17	
	abb-ı e.+la 93a/20, 99b/15	
	ma b -ı e. 6a/12, 6a/20, 8b/2, 76a/10, 80b/6, 81b/7, 86a/8, 87a/3, 93a/19, 99b/8, 102b/13, 118a/13	
	men fi -ı e. 136b/13	
eg-	[5]: Düz olan bir eyi e ik hâle	

27a/20, 27b/1, 27b/17, 28a/6,
28a/12, 28a/13, 28a/17, 28a/19,
28a/20, 28a/21, 28b/1, 28b/14,
28b/21, 29a/1, 29a/3, 29a/4,
29a/5, 29b/6, 29b/8, 29b/9,
29b/17, 30b/5, 31a/12, 31b/3,
31b/6, 32b/18, 33a/16, 33b/7,
33b/9, 33b/11, 33b/13, 33b/14,
34a/2, 34a/3, 34a/6, 34b/16,
35b/4, 35b/12, 36b/2, 36b/14,
36b/17, 36b/18, 36b/21, 37a/4,
37a/6, 37a/11, 37b/1, 37b/8,
37b/18, 37b/19, 37b/21, 38a/1,
38a/11, 38a/12, 38a/16, 38a/18,
38b/7, 38b/8, 38b/10, 38b/13,
38b/18, 38b/19, 39a/1, 39a/19,
39a/20, 41a/9, 41b/1, 41b/5,
42a/18, 42a/20, 42b/1, 43a/18,
44a/13, 44b/5, 44b/10, 44b/11,
44b/15, 45a/11, 45b/13, 45b/16,
45b/19, 46b/7, 46b/13, 46b/15,
47a/2, 47a/4, 47a/7, 47a/9,
47a/10, 47a/15, 47b/1, 47b/2,
47b/9, 47b/14, 48a/14, 48a/19,
49a/17, 49b/13, 51a/21, 52a/5,
52a/8, 52a/16, 52a/19, 52b/4,
52b/12, 52b/15, 53a/4, 53a/5,
53b/1, 54a/2, 54a/4, 54a/13,
54a/14, 54a/17, 54a/20, 54b/16,
55a/4, 55a/8, 56a/2, 56b/5, 56b/6,

56b/12, 56b/18, 56b/19, 57a/12,
57a/14, 57a/18, 58a/5, 58a/17,
59a/4, 59a/6, 59a/11, 59a/13,
59a/16, 59b/3, 59b/8, 59b/10,
59b/13, 60a/1, 60a/4, 60a/7,
60a/16, 60b/1, 60b/21, 61a/2,
61a/7, 61a/8, 61b/6, 61b/19,
62a/2, 62a/13, 62b/10, 62b/14,
63b/7, 63b/9, 64a/6, 65a/6,
65a/10, 65a/20, 66a/7, 66a/12,
66a/20, 66a/21, 66b/20, 67a/4,
67a/7, 67a/8, 67a/20, 67b/10,
67b/21, 68a/1, 68a/7, 68a/9,
68a/11, 68a/21, 68b/11, 69a/15,
69a/17, 69a/18, 69b/9, 70b/2,
70b/19, 72b/8, 72b/9, 72b/13,
72b/17, 73b/12, 74a/21, 74b/2,
74b/6, 74b/19, 74b/21, 75a/17,
75a/20, 75b/1, 75b/9, 75b/10,
75b/14, 75b/17, 76a/4, 76a/6,
76a/14, 76a/21, 76b/4, 77a/17,
77b/10, 77b/18, 78a/6, 78a/13,
78a/14, 78a/16, 78b/17, 79a/7,
79a/13, 79b/19, 79b/21, 80a/4,
80a/17, 80b/3, 80b/11, 80b/15,
81a/12, 81a/17, 82b/2, 82b/4,
82b/8, 82b/15, 83b/12, 83b/19,
84a/5, 84a/12, 84a/15, 84a/16,
84a/18, 84b/4, 84b/7, 85a/11,
85a/13, 85a/15, 86a/12, 86a/16,

87a/8, 87a/10, 87b/3, 87b/5,
87b/14, 87b/17, 87b/18, 88a/6,
88a/9, 88b/3, 88b/9, 88b/12,
88b/20, 89a/11, 89a/13, 89a/17,
89b/1, 89b/5, 89b/12, 89b/20,
90a/1, 90a/3, 90a/8, 90a/13,
90a/17, 90b/4, 90b/9, 90b/10,
90b/13, 91a/17, 91a/18, 91a/20,
91b/1, 91b/6, 91b/7, 91b/8,
91b/12, 91b/14, 91b/17, 91b/19,
91b/20, 92a/8, 92b/4, 92b/5,
92b/6, 92b/7, 92b/10, 92b/17,
92b/21, 93a/2, 93a/5, 93b/4,
93b/14, 93b/17, 94a/14, 94b/12,
94b/15, 95a/7, 95a/12, 95b/1,
95b/4, 95b/5, 95b/14, 95b/20,
96a/14, 96a/21, 96b/1, 96b/9,
97b/1, 97b/5, 97b/10, 97b/16,
97b/20, 97b/21, 98a/1, 98a/11,
98a/18, 98b/2, 98b/3, 98b/4,
98b/9, 98b/11, 98b/12, 100a/5,
100b/9, 101a/9, 102b/7, 102b/9,
102b/12, 103b/2, 103b/14,
103b/17, 103b/18, 104a/20,
104b/1, 104b/4, 104b/15, 105a/6,
105a/11, 105a/18, 105b/12,
105b/18, 106a/17, 106b/1,
106b/2, 106b/3, 106b/5, 106b/8,
106b/19, 107b/9, 108a/1, 108a/5,
108a/16, 108a/20, 108a/21,
108b/3, 109a/5, 109a/8, 109a/17,
109a/19, 109b/15, 109b/17,
109b/18, 110a/2, 110a/3, 110a/5,
110a/9, 110a/12, 110b/2, 110b/10,
110b/18, 111a/3, 111a/4, 111a/5,
111a/6, 111a/7, 111a/15, 111a/19,
112b/5, 112b/17, 113a/1, 113a/2,
113a/15, 113a/16, 113a/21,
113b/1, 115a/6, 116b/1, 120b/17,
120b/19, 120b/20, 121b/20,
121b/21, 122a/21, 122b/9,
122b/11, 122b/15, 123a/6,
123a/12, 123a/14, 124b/17,
124b/19, 124b/21, 125a/20,
125b/2, 126a/2, 127a/19, 127b/1,
127b/10, 128a/14, 128a/18,
128b/1, 129a/11, 129a/12,
130a/13, 130a/16, 130b/13,
131a/9, 131b/8, 131b/13,
131b/19, 132a/11, 132b/2,
132b/4, 132b/7, 132b/19,
132b/20, 133a/1, 133a/5, 133a/12,
133a/15, 133a/18, 133a/21,
133b/1, 133b/2, 133b/3, 133b/5,
133b/7, 133b/18, 133b/20,
134a/2, 134a/3, 134a/4, 134a/5,
134a/6, 134a/11, 134a/12,
134a/13, 135a/15, 136b/15,
136b/16, 138a/11, 138a/12,
138a/15, 138a/16, 138a/17,

	138a/19, 139b/2, 139b/4, 139b/6, 139b/12, 139b/19, 140b/3, 141a/5, 141a/21, 141b/2, 141b/4, 141b/5, 141b/6, 141b/17	55b/8, 55b/9, 65b/5, 82a/4, 134a/14
egerçi	[1]: <i>Far</i> . Gerçi, her ne kadar. e. 137b/19	eglenmek [1]: Bir ey, bir yerde kalmak, durmak. e.+den 34b/10
egil-	[5]: 1. Bir yana do ru e ik duruma gelmek, oranını kaybetmek. e.-e 111a/17 a zı e.-ür 105b/4 göz e.-se 9a/5 yüz e.-se 9a/5 2. Bir i i yapmak için belini e mek. e.-e 14b/2 e.-emez 69b/7	ek [1]: Eklem. e. 85b/9 ek- [67]: Bir ilaç veya bir nesne saçmak, serpmek. e.-e 14a/4, 19a/6, 45b/11, 55a/21, 55b/9, 87b/10, 88b/13, 102b/1, 104b/8, 106b/16, 124b/3, 124b/6 e.-eler 12b/18, 18a/4, 18a/6, 19b/17, 22a/11, 30b/12, 31a/14, 56b/2, 62a/13, 62a/14, 67b/6, 69b/10, 69b/14, 75b/10, 87b/3, 87b/19, 88a/6, 88a/10, 88b/7, 88b/17, 88b/20, 88b/21, 89a/1, 89b/6, 90a/10, 98a/16, 106a/21, 107a/19, 110b/14, 122a/5, 122b/9, 122b/11, 123a/14 e.-erler 89a/11 e.-esin 69a/6, 87b/5, 87b/6 e.-icek 88b/19 e.-se 104b/2 e.-seler 15a/5, 65a/21, 88b/9, 88b/10, 89a/3, 104a/20, 104b/2 e.-üp 5b/15, 6b/8, 27b/6, 38b/11, 43a/13, 43b/16, 49b/6, 73a/13
egilme	[1]: Bir yana do ru e ik duruma gelmek, oranını kaybetmek i i. a ız e.+sidür 116b/8	
egilmek	[1]: Bir yana do ru e ik duruma gelmek, oranını kaybetmek i i. e. 140b/5	
egir	[9]: <Yun. <i>ákaron</i> . Dere ve durgun su kenarlarında yeti en, karın a rısını iyi etmek için kullanılan çok yıllık otsu ve rizomlu bir su bitkisi (<i>Acorus calamus</i>). le il, e ir kökü, hazanbel, Türk otu, yel otu/. e. 23b/11, 34b/8, 38a/21, 47b/4,	

ekber	[3]: <i>Ar.</i> En büyük. ma c n-ı e. 116b/14, 116b/17 tiry k-ı e. 8b/3	olan. <i>bk.</i> eski 3. e. öksürüğe 42a/4, 75b/15
ek el	[6]: <i>Ar.</i> Ortadamar, kolun iç tarafındaki ana damar. e. 67a/18, 139a/8 e. amarından 80b/5, 83b/20, 84a/5, 84a/17	eksil- [5]: Azalmak. e.-dükce 45b/17 e.-icek 74b/1 e.-ince 125b/4 e.-se 66b/2 e.-ür 105a/20
ekil-	[1]: Belli bir yere da ilacak biçimde dökülmek. e.-e 89b/7	eksilmek [1]: Azalmak i i. e.+dür 74b/8
ekl	[1]: <i>Ar.</i> Bir ey yeme, yenilme. e. olun- 116a/2	eksilt(d)- [1]: Azaltmak. e(d).-ür 113a/10
ekmek	[1]: Bir ilaç veya bir nesne saçmak, serpmek i i. e. 37b/14	eksük [3]: Noksan, az. <i>bk.</i> eksik. bir dirhemden e. 67b/16 e. ol- "azalmak" 8a/12, 64b/21
ek er	[9]: <i>Ar.</i> Genellikle, en çok. e. 8a/14, 23b/9, 58b/16, 60a/14, 75a/15, 75b/11, 78a/4, 79a/1, 84a/21	ek i [75]: 1. Sirke veya limon tadında olan ve bu tadı veren ey. <i>bk.</i> e ki. e. 17b/9, 25a/2, 26a/13, 26b/12, 27a/17, 39a/8, 42a/9, 42b/7, 55a/6, 75a/4, 92a/4, 104b/21, 127a/21, 127b/1, 137b/5 e.+den 117a/11 e.+ler 21a/9, 28a/8 e.+lerden 18b/14, 23b/19, 52b/8, 60a/18, 63a/21, 68b/17, 138a/18 e.+si 35a/5 e. alma 27a/19 e. alma uyıdur 66a/15 e. ayranla 66a/18
eksi	[3]: 1. Yıpranmı , bozulmu . <i>bk.</i> eski 1. e. 126b/10 2. Üzerinden zaman geçmi olan. <i>bk.</i> eski 2. e. ınalaruñ 127b/14 2. Müzmin, çok zamandan beri var	

- e. en r 36a/6, 41a/16, 101b/19
- e. en r çekirdeğin 32b/5
- e. en r göbeği 19b/14
- e. en r müzevveresin 78a/21
- e. en r uyu 18a/1, 129b/9, 129b/16, 130a/1
- e. en r uyun 101b/12
- e. en r uyuyla 10b/5, 101b/16
- e. en ruñ 12b/1
- e. erik a ı 77b/17
- e. id lardan 89b/17
- e. n r uyuyla 36a/1
- e. n rdeng 77b/16
- e. n ruñ abından 18b/1
- e. nesne 120a/7
- e. nesnelere 101b/18, 111b/3, 136b/1
- e. nesnelerden 30a/9, 119b/18
- e. süzülmi yo urd 60a/17
- e. erbetlerden 51b/9
- e. a mlar 49b/17
- e. a mlardan 73a/10, 123b/6
- e. ut ar bın 18a/9
- e. yemi lardan 131b/10
- e. yemi leri 39a/8
- e.+ce nesne 6a/9
2. Midede asit artmasından ileri gelen ek ime durumu.
- e. geñir- “genirdikçe a za ek i bir tat gelmek” 26a/19, 26b/20, 37b/14
- e. e. geñir- “genirdikçe a za ek i bir tat gelmek” 25b/20
3. Mayalanmı .
- e. am r 65a/1, 87b/19, 104a/16, 121b/17, 122b/1
- e. am rle 22a/10
- ek imek(g) [1]: Midede asit artmasından ileri gelen ek imek ve rahatsızlık duymak i i.
- e.+dür 25b/6
- e(g)+i 27a/5
- ek it(d)- [1]: Ek imesine yol açmak.
- e(d).-e 127b/2
- ek ü- [1]: Midede asit artmasından ileri gelen ek imek ve rahatsızlık duymak.
- e.-r 27a/10
- el [72]:
1. Kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan, tutmaya ve i yapmaya yarayan bölümü.
- e. 16a/10, 26a/10, 46b/17, 54a/6, 75a/15, 76a/9, 80b/2, 97a/21, 104b/18, 105a/19, 110b/17, 110b/18, 111a/2, 122a/7, 140a/18
- e.+de 21a/11, 75a/7, 80b/2, 83b/11, 87a/21, 87b/1, 122b/6
- e.+den 111b/20
- e.+i 71a/11, 75a/14, 109b/20,

111a/8, 111a/15	ele-	[18]: Elekten geçirmek.
e.+in 11a/10, 37a/6, 53a/2, 84b/3		e.-seler 112a/19
e.+inde 67a/2, 86a/7		e.-ye 114b/15, 120a/2
e.+ine 132b/19		e.-yeler 8a/6, 18a/6, 21a/2,
e.+ini 76a/11, 111a/11		29b/13, 29b/14, 43b/21, 71a/17,
e.+inün 48b/21, 58b/8, 58b/9,		74a/7, 78a/17, 116a/17, 117a/8,
76a/3, 83b/16		119a/5, 120a/11
e.+iyle 11a/16, 14a/17, 37a/12,	elek	e.-yüp 89a/11, 120a/18
44a/4, 71a/8, 106a/10, 110b/11,		[38]: Un gibi toz hâlinde veya
112a/8, 112a/12, 112b/1, 116a/18,		taneli eyleri kullanılmayan
116b/6, 133a/15		kısımlarından veya küçü ünü
e.+lerde 87b/14		büyü ünden ayırmak için
e.+lerin 9b/2, 76b/5, 140b/3,		kullanılan tahta kasnak ve tek
140b/7, 140b/11		tarafa gerilmi , gözenekli tel, kıl,
e.+üden 128b/14		bez vb.nden yapılmı araç.
e.+üne 123a/21		e.+den 9a/21, 10b/20, 14a/1,
e.+üsince 128b/14		18b/2, 19a/10, 25a/5, 29a/15,
a e.+den 30a/1		29a/20, 29b/13, 30b/7, 34a/10,
a e.+inün kiçi barma uñ 43b/4		43a/1, 54b/21, 64a/7, 65b/16,
e. ur- “eli ile vurmak” 52b/10		69a/1, 70a/2, 85a/19, 88b/6,
e. ur- “müdahale etmek” 89b/20		88b/13, 89a/11, 89a/12, 111b/18,
2. Kez, defa.		112b/14, 113b/5, 114b/3,
e. 71a/18		114b/15, 115b/19, 116a/16,
3. Sahiplik.		117a/2, 118b/15, 120a/11,
e.+e gir- “edinmek” 16b/20,		120a/18
52a/15		ar r e.+den 29b/14, 115a/9
elbette [9]: <i>Ar.</i> Elbette, üphesiz.		ince e.+den 74a/7, 115b/12
e. 9a/4, 12a/9, 17b/20, 34a/2,		e.+den geçmi kimn nı 124b/5
41a/20, 57a/5, 108b/1, 112b/5,	elem	[1]: <i>Ar.</i> Izdırıp, acı, dert.
113a/1		e. 12b/7

elen-	[2]: Elekten geçirilmek. e.-mi 85a/20 e.-mi un 49b/5	<i>officinalis</i>). <i>bk.</i> emle. <i>kr.</i> . amlac. e. 99b/16, 114a/16, 116a/16, 117b/5, 118a/15, 119a/2, 119a/19, 119b/12, 130b/4, 132b/10
elle-	[1]: Dokunmak. e.-r 140b/8	
elli	[7]: Elli sayısı. e. 28b/6, 46a/13, 56a/7, 108a/4, 127b/9, 128a/10, 129b/1	e. murabb sı 38b/5
emcek(g)	[5]: Memelilerin gö üslerinde yavrularını emzirmek için bulunan organ. <i>bk.</i> meme. e. 67b/2 e(g).+i 67a/16 e.+leri 67b/3 ol e(g).+inüñ 43a/20 e. amarından 67a/13	emmek [1]: Meme emmek i i. e.+den 138b/21
em n	[15]: <i>Ar.</i> Sakıncasız, emniyetli, tehlikesiz. e. eyle- 37b/18, 105b/21 e. ol- 7b/1, 8a/7, 36a/18, 64a/13, 69a/11, 80a/15, 80a/16, 80b/12, 101b/7, 104a/5, 104a/8, 107a/8, 134a/21	emr [15]: <i>Ar.</i> , i buyurma. e.-i evvelde 73a/5 evvel-e.+de 5a/9, 30b/15, 31a/10, 31a/15, 40a/9, 41a/21, 44b/2, 70b/3, 70b/13, 81b/20, 83b/20, 87b/2, 140b/14, 140b/17
emle	[2]: <i>Ar.</i> Hindistan'a mahsus bir meyve; amlaç otu (<i>Emblica officinalis</i>). <i>bk.</i> emlec. <i>kr.</i> . amlac. /amlaç/ e. 63a/18, 119b/21	emr [4]: <i>Ar.</i> Hastalıklar. e.+a 119b/19, 120a/20, 120b/1 e.+ı 135b/8
emlec	[11]: <i>Ar.</i> Hindistan'a mahsus bir meyve, amlaç otu (<i>Emblica</i>	emzıklü [1]: Çocu unu emziren. e. avratlar 109a/1
		emzür- [4]: Memesindeki sütü yavrusuna vermek. e.-en 29b/3, 106b/11 e.-seler 67a/10 ız o lan e.-en avrat südini 6a/21 ız o lan e.-ür avrat südiyle 15b/17
		en- [15]: 1. Bulundu u yerden a a ıya do ru gelmek. <i>bk.</i> in- 1. e.-düğine 117b/14

- e.-mez 53a/14
e.-mi ol- 20a/10
2. Göz, kulak, haya veya beyinde bir hastalık olu mak; su, kan vb. meydana gelmek. *bk.* in- 2.
an e.-mi 89b/6
u e.-mi dür 33a/7
ara u e.-mi 28a/18
ara u e.-se 29a/7
3. Vücudun herhangi bir yerinde olu an hastalık vücudun ba ka bir yerinden kaynaklanmak, oradan ileri gelmek. *bk.* in- 3.
e.-e 70b/13
e.-en 44b/11
e.-se 18b/1, 19a/4, 19b/1, 107a/9
4. Dokunmak, de mek. *bk.* in- 5.
e.-se 66a/5
- en r [28]: *Far.* Nar a acı ve meyvesi (*Punica granatum*). *bk.* n r, rumm n.
e. 141b/14
e. abın 63a/7
e. abını 109a/15
e. uyu 95b/4
e. uyu 132b/20
e.+uñ çekirdegin 99a/9
ek i e. 36a/6, 41a/16, 101b/19
ek i e. çekirdegin 32b/5
ek i e. göbegi 19b/14
- ek i e. müzevveresin 78a/21
ek i e. uyu 18a/1, 129b/9, 129b/16, 130a/1
ek i e. uyu 101b/12
ek i e. uyuyla 10b/5, 101b/16
ek i e.+uñ 12b/1
e ki e. uyuyla 48b/9
ı r-ı e. 17b/19
m ye- e. 101a/9
m ye- e. uyu 6a/9
ar b-ı e. 67b/14
atlu e. 36a/6, 136b/9
atlu e. uyu 92a/4
- encere [1]: *Far.* Yakıcı, otsu bir bitki (*Urtica dioica*). *bk.* enc r, ı r an, ısır an. **/a dalak, cegirgen, cıncar, cızla an, çakır, dakırdalak, daladiken, dala an, dancak otu, e inç, erinç, gezgez, geznik, gıcıkdan otu, gidi gen otu, ısırğı, pürpürü, sancak otu, yı inç/**
e. 59a/9
- enc r [36]: *Far.* Yaprakları geni bir a aç ve bu a acın meyvesi. (*Ficus carica*). **/incir/**
e. 9b/14, 22b/16, 23b/10, 24b/20, 42b/6, 46a/4, 46a/8, 48a/18, 49b/21, 50a/10, 50a/20, 53b/21, 68b/15, 76a/15, 98b/11, 122a/10,

136b/12	e.+lardan 131a/3
e.+i 32a/9, 41b/20, 43a/12, 43b/9,	e.+ları 131b/3
48a/2, 48b/15, 104a/9	e.+ların 137b/10
e.+ile 130b/4	e.+ların 125b/21
e.+le 32a/10, 97b/15	cem -i e. 7a/4
bi mi e.+le 18a/16	e. sustlu ıdur 116b/8
e. a acı tozın 11b/14	e. sustlu ın 68a/8, 130b/14,
e. uyuyla 63a/14	132a/1, 135b/13
e. yapra ın 55b/21, 80b/20,	e. sustlu ına 104b/9, 130a/19,
81b/16	135b/21, 136a/10
m e. 96a/2	e.+lar za metine 88b/16
ır e. 122b/12	end e [2]: <i>Far.</i> Merak, kaygı; gam,
urı e. 40b/3	keder.
encüb r [1]: <i>Ar.</i> Gülgillerden, çayırılık	e.+lerdür 93a/17
arazilerde ve yol kenarlarında	e.+si 51a/20
yeti en, sarı ve beyaz renkte	endür- [15]: Yukarıdan a a ıya inmesini
çiçekler açan, yaprakları be	sa lamak. <i>bk.</i> indür-.
parmak eklinde olan, çok yıllık	e.-e 4a/17, 4b/2, 64b/10, 65a/16
otsu bir bitki (<i>Potentilla erecta</i>).	i.-eler 69b/4, 70a/11, 106a/16,
<i>kr . bantafilyun. /be parmak otu/</i>	127b/14, 128b/7, 128b/20
ar b-ı e. 36b/18	i.-üp 70a/9, 117a/3, 130a/6,
enc r [1]: <i>Ar.</i> Yakıcı, otsu bir bitki	130a/9
(<i>Urtica pilulifera</i>). <i>bk.</i> encere,	i.-ür 4b/4
ı ır an, ısır an.	enez [1]: Hantal.
dülenmedük e. 115a/8	e. 126a/21
end m [19]: <i>Far.</i> Beden, vücut, organ.	engerek [1]: Engerek yılanı (<i>Vipera aspis</i>).
e. 115b/15	<i>bk.</i> ef .
e.+a 123b/17	e. 97b/18
e.+ı 118b/6	enmek [6]:
e.+lar 9a/12	1. Göz, kulak, haya veya beyinde su,

	kan vb. meydana gelmek i i. u e. 9a/11 göze u e(g).+i 135b/7	er (I)	[14]: Erkek. e. 141a/5 e.+dedür 108a/18 e.+den 108a/16, 108a/21, 112b/7 e.+den midür 108a/13, 108a/18 e.+e 112b/1 e.+le 108a/19 e.+ün 127a/12 e.+ün bedenine 112a/5 e.+ün saçın 66a/9 e.+ün südüğü 108a/20 e.+ün ehveti 15a/20
2. Yukarıdan a a ıya inmek i i.	e.+den 56b/9, 69b/7 e.+dendür 61b/12 e.+dür 17b/13		
eñse	[21]: Boynun arkası. e.+de 2a/4, 21a/12, 21b/10, 21b/17, 122b/5 e.+den 18b/16, 21b/19, 29b/21, 90b/12 e.+sinden 5a/1 e.+sine 10b/6, 19a/13, 19a/17, 107a/12 e. siñirleri a rısınıñ 21a/5 e. siñirleri 2a/3, 21b/7 e. üzerine 39a/8 e.+ye 90a/9 e. çekil- “kısmi felç geçirmek, ense sinirleri gerilmek” 105a/7 e.+si çekil- “kısmi felç geçirmek, ense sinirleri gerilmek” 105a/11	er (II)	[1]: Erken, geç olmayan. e. 25b/5
		er-	[1]: Dokunmak, tesir etmek. <i>bk.</i> ir- 2. e.-mi 85b/15
		erba a	[9]: <i>Ar.</i> Dört. tiry -ı e. 8b/2, 49b/14, 50a/13, 96b/7, 97b/3, 98a/6, 98a/17 tiry k-ı e. 48a/10 tiry -ı e.+dan 95b/3
enük	[1]: Kedi, köpek vb. çok memeli hayvanların yarusu. e. beynisin 30a/21	eri-	[6]: Katı cisim sıvı duruma geçmek. e.-ye 20a/3, 45a/21, 45b/17, 53a/7 e.-yinçe 135a/19 e.-yüp 67b/11
env	[3]: <i>Ar.</i> Türler, çe itler. e. 85b/17, 101b/6, 125a/2	erik(g)	[12]: Gülgillerden, beyaz çiçekli bir a aç türü ve bu a acın meyvesi (<i>Prunus domestica</i>). <i>bk.</i> erük.
epsem	[2]: Sessiz, hareketsiz. e. 69a/10, 133a/5		

- ic .
e. 41b/8, 117b/10, 118a/17,
137a/18
e(g).+i 32a/2
e. uyu 114a/8
e. uyun 97b/5
e. uyundan 79a/6
e. uyuyla 5a/4
e. ar bı 5a/3
ek i e. a ı 77b/17
atlu e(g).+i 52b/18
- eri - [1]: Bedende bir hastalık ortaya
çıkma.
- f lice e.-mi a ya 105a/12
- eri de [2]: *Far.* nce ince kıyılarak
kurutulan hamur ve bu hamurun
ha lanıp süzülmesiyle yapılan
yemek, ev makarnası. *bk.* eri te,
ri te.
e. 61b/15, 106b/14
- eri te [13]: *Far.* nce ince kıyılarak
kurutulan hamur ve bu hamurun
ha lanıp süzülmesiyle yapılan
yemek, ev makarnası. *bk.* eri de,
ri te.
e. 61b/21, 67a/14, 67a/19, 67b/13,
72b/19, 75b/2, 89b/17, 111b/5
e. müzveresin 79a/19
am rlü e. 137b/3
uzsuz e. 28a/4
- uzsuz e.+yle 28a/9
yavan am rsiz e. rb sın 70b/6
- erit(d)- [19]: Katıların erimesini
sa lamak, erimesine yol açmak.
e(d).-e 48b/1, 59a/15, 59b/14,
60b/3, 104b/6
e(d).-eler 20a/19, 43a/16, 72b/16,
75b/8, 119b/15
e.-seler 88b/14
e(d).-üp 65a/21, 70a/21, 87b/21,
91a/1
e(d).-ür 58a/6, 58a/8, 58a/11,
60b/4
- erkek(g) [12]:
1. nsan, hayvan ve bitkilerin di iyi
dölleyecek cinsten olanı.
e. 91a/8
e.+dür 66a/21
e(g).+i 123b/10, 123b/11
e(g).+in 123b/11
e(g).+inüñ 91a/9
e. midür 67a/5
e. demde 85a/11
e. o landur 67a/9
e. ı ruñ ödini 85a/11
e. i ek eti 66b/7
  2. Deri üzerinde tek olarak çıkan
si il.
e. sıracı 123b/12

- erlik(g) [3]: Erkeklik, erke e ait özellik.
e(g).+i 113a/2, 127a/13
e.+den al- “erkeklik özelliklerini yerine getirememek” 104b/19
- erte [8]: Yarın, ertesi, afak sökme zamanı. *bk.* ırte.
e. 9b/15, 116b/17, 121a/5
e.+si 29b/11, 64b/13, 44b/3, 52b/9, 79b/2, 102a/4
e.+ye 5b/2, 20b/3
e. gice 15a/5
- erük(g) [7]: Gülgillerden beyaz çiçekli bir a aç türü ve bu a acın meyvesi (*Prunus domestica*). *bk.* erik. ic .
e.+le 52a/16
amasanke e(g).+i 51b/20
amaseye e(g).+i 129a/21
amaskene e(g).+ini 52a/10
e. müzevveresin 78a/20
e. uyuına 52a/11
maskene e(g).+i 115a/15
atlu e. uyuı 72a/15
- esb b [1]: <Ar. e v b. Giyecek, elbise.
e. 110a/13
- esirge- [1]: Bir eyi vermektan kaçınmak, az vermek.
e.-meyüp 95b/12
- eski [53]:
1. Yıpranmı , bozulmu . *bk.* eksi 1.
e. beze 82a/20
- e. panbu a 33a/20, 139b/14
e. panbu ı 32b/20, 82a/18, 82b/18, 104a/13
e. panbu ıla 32b/19
e. panbu la 102b/20
e. panbu 21a/18, 22a/12, 65a/3, 65a/11, 67b/9, 87b/9, 87b/20, 88a/7, 88a/12, 90b/7
2. Üzerinden zaman geçmi olan. *bk.* eksi 2.
e. 70a/10, 100b/21
bir ba e. arımsa 70a/6
e. afy n no dın 63b/16
e. pen r 72a/21
e. sirkengüb n 132b/18
e. sirkeyle 120b/20
e. süci 64a/8
e. süciyle 99b/17
e. zeyt ya ıyla 70a/8
3. Müzmin, çok zamandan beri var olan. *bk.* eksi 3.
e. 5a/17, 28b/11, 72b/11, 88b/11
e.+den 4a/15
e.+n 88b/15
e. ba a rıların 5b/3
e. ba a rısına 119a/6
e. cer ata 91a/3
e. demregülere 87a/7
e. ısıtmalara

- e. ısıtmalara 39a/4, 133b/18
e. ısıtması 77b/1, 80a/6
e. ısıtmayı 80a/3
e. ish li 133a/9
e. öksürüğü 43a/11, 118b/2, 130b/20
e. öksürük 42b/8
e. za metleri 131b/4
atı e. öksürük 42a/11
4. Kamerî takvime göre ay sonu.
ay e.+sinde 49a/6, 82b/19
- esnemek [2]: Uyku, sıkıntı veya yorgunluk hissedildi inde a zı iyice açarak soluk alıp vermek.
e. 136b/21
e.+den 19b/5
- esr r [5]: *Ar.*
1. Gizler, sırlar.
e.-i i k mdandur 107b/19
2. Hint kenevirinden çıkarılan ve kullanılan miktara göre uyarıcı, sarho edici veya uyu turucu madde.
e. 48b/3, 55b/13
e.+ıla 58a/1
urı e.+ı 53b/3
- esved [3]: *Ar.* Kara, siyah.
hel c-i e. 114a/16
hel le-i e. 119b/12
yara n-i e. 41a/6
- e ek (I) [12]: Uzun kulaklı binek ve yük hayvanı, merkep.
e. 8b/13
e. anı 106b/12
e. p l nın 7b/19
e. südi 130b/17
e. südin 23b/8, 43a/18, 121b/13
e. tezegi 37a/7
e. ırna ın 85b/18, 109b/13
ara e. derisinün 103b/5
murd r e. 122b/8
- e ek (II) [1]: Elma, armut gibi meyvelerin, içinde çekirdek bulunan ve yenmeyen kısmı.
e. 36a/10
- e ik(g) [1]: Kapı bo lu unun altında bulunan yükselti.
e(g).+i 109b/2
- e it(d)- [12]: itmek, duymak.
e(d).-enler 8a/2
e.-medübine 34a/14
e.-mez 140b/2
e.-mezse 33b/11, 34a/1
e(d).-üp 113b/9
e.-mez ula a 33a/9, 34a/13
t ze e.-mez ula 33b/13
e(d).-ür ol- 33a/10
e.-mez ol- 33b/10, 33b/15
- e itmek [2]: itmek, duymak i i.
e. 138a/7

	e.+de 32a/17	a ulu e.+ler 95b/14
e ki	[2]: Sirke veya limon tadında olan ve bu tadı veren ey. <i>bk.</i> ek i 1. e. en r uyıyla 48b/9 e. müzevvere 77b/16	s e.+in 13b/17 at e.+i 136b/2 bıldırcın e.+i 37b/11 bilüç e.+i 101b/16 bi mi e. 49b/15 deve e.+i 136b/5 dilkünüñ e.+in 104b/8 e. o usı 36b/7 e.+üñ aracasın 36b/4 erkek i ek e.+i 66b/7 genç avu ın e.+i 38b/20 geyik e.+i 136a/20 geyik e.+ini 97a/15 gögercin e.+i 53b/14, 74b/14, 136a/9 gögercin e.+in 81b/1 gögercin e.+inüñ 104b/11 gögerçin e.+i 133a/10 or s e.+in 50b/6 hüdhüd e.+in 49a/18 apluba a e.+in 60a/12 az e.+i 133a/3 keçi e.+i 9b/15, 93a/10, 136a/15 kedi e.+in 64a/16 keklik e.+i 104b/9, 136a/8 ızıl e. 138b/13 oyun e.+i 48a/2, 50a/17, 111b/4, 136a/5, 139a/13 oyun e.+inüñ 81a/21
e ribe	[6]: <i>Ar.</i> erbetler, uruplar. e. 81b/4 e.+ler 74b/12, 127a/13, 141b/11 e.+leri 3b/11 müf d e.+leri 3b/5	
e y f	[1]: <i>Ar.</i> Fitiller, makata yerle tirilerek kullanılan ilaçlar. e.+ı 3b/1	
et	[152]: 1. Hayvan vücudunun yiyecek maddesi olarak kullanılan kas kısmı ve bu kısımdan pi irilen yemek. e. 12b/5, 13b/11, 30a/17, 30a/18, 30b/19, 32b/16, 45a/3, 55a/21, 57a/17, 74b/12, 75a/5, 77b/17, 81a/12, 112a/19, 122b/12, 138b/10 e.+i 8a/21, 36b/8, 138b/10 e.+in 46b/10 e.+inden 6b/19, 38b/10 e.+ler 91a/17 e.+lerden 136b/2 e.+lerüñ 136a/4 e.+üñ 138b/7	

oyun e.+iyle 46b/21, 48b/8
urı e. 48a/17, 93a/15
uzı e.+i 80b/10, 83b/21, 92a/15
o la e.+i 25b/10, 66b/7, 80b/10,
83b/21
o la e.+inüñ 136a/3
o la e.+iyle 6b/2
ördek e.+i 93a/12
semüz e. müzevveresi 94b/20
semüz e. müzevveresin 95b/5
semüz avu e.+i 76b/9
semüz avu e.+ini 16a/7
serçe e.+i 53b/14, 111b/5,
136a/12
serçe e.+in 68a/15
ı ır e.+i 9b/16, 48a/17, 93a/10,
93a/12, 133a/4, 136a/15
ı ır e.+in 30b/4, 136a/18,
136a/19
ı ırcu e.+i 68a/17
süglün e.+i 136a/13
süglün e.+in 38b/8
süglün e.+ini 6b/18
i ek e.+i 52b/7
av an e.+in 40a/16
av an e.+ini 40a/15
avu e.+i 134b/2
avu e.+ini 38a/17
eve e.+i 136b/3
urr c e.+i 136a/6

urr c e.+inden 136a/13
yab n kirpüsünüñ e.+inden 80a/6
2. nşanlarda deri ile kemik
arasındaki kas ve ya dan olu an
tabaka.
e. 2b/21, 88b/8, 88b/20, 90a/8,
94a/16, 94b/1, 122a/5
e.+i 88a/5, 88b/17, 91a/7,
123a/16, 130b/5, 139a/21
e.+in 15a/3, 65b/12, 104a/13
e.+le 84a/4
e.+ler 104b/1, 104b/3
e.+leri 88b/18
artu e.+lerin 104b/1, 134a/13
di e.+i 1b/9, 14b/6, 14b/7
di e.+inden 14b/12
di e.+ine 13a/2
di e.+leri 15a/6
di e.+lerin 15a/12, 135b/18
di e.+lerine 15a/8
di i e.+leri 15a/4
di üñ e.+i 14b/4
e.+i yenen di e 14b/7
murd r e. 87b/4
n - or e.+ler 122b/9
n ır e.+i 65a/2
n ır e.+in 28b/20
n r e.+ine 88b/20, 90b/20
a e.+e 87a/19
ayru e.+i 87a/18

et- e.+i yen- "eti çürümek" 14b/5
 [129]: Etmek, yapmak. *bk. it-*
 e.-di 29b/11
 e.-me 141a/7
 e.-meye 17a/5, 46a/9
 e.-meyeler 51a/18, 126b/19,
 137a/20
 e.-se 63b/9, 73b/14, 95a/6,
 109b/11, 115b/9
 e.-seler 29a/10, 62b/10, 62b/19,
 63a/17, 82b/14, 99a/16
 cim e.-dükde 108b/10, 108b/20
 cim e.-meyesin 69a/10
 cim e.-mi 139a/15
 cim e.-se 39a/9, 39a/10
 def e.-meyeler 17a/12
 dö ek e.-seler 72b/8
 du n e.-seler 38a/9, 105a/4
 dütsü e.-seler 8b/17, 45b/5, 66a/8,
 110a/10
 e.-mez ol- 141a/10
 f ide e.-mezse 105a/18
 ar ara e.-se 4b/12, 19b/12,
 20a/13
 ar ara e.-seler 18a/10, 18a/18,
 133b/3, 133b/18
 ac mat e.-meyeler 51a/17
 areket e.-meyesin 69a/10
 areket e.-mi ol- 141a/13
 il e.-mezse 39a/11
 a e.-diyse 122b/12
 ha m e.-meyüp 26a/15
 ha m e.-mez 126a/20
 ükm e.-dügi 7a/2
 ic bet e.-mezse 53a/4
 il c e.-dükden 43a/15
 il c e.-seler 57b/7
 ink r e.-meye 63a/4
 istifr e.-se 77a/15, 81b/10,
 95a/6
 isti m l e.-meyeler 27a/8, 39a/5,
 129a/11
 isti m l e.-se 26a/17, 38a/10,
 47b/18, 48b/16, 48b/17, 59b/18,
 64a/5, 105b/14
 isti m l e.-seler 10b/13, 37b/1,
 39a/1, 43b/12, 49a/21, 50b/17,
 70a/20, 73b/16, 98b/20, 132b/5
 133b/7, 134a/14
 ab l e.-mez 8a/11, 108b/17
 k r e.-medin 95a/13
 k r e.-meye 7a/21, 16b/4
 ar r e.-mez 108b/5
 ma c n e.-seler 120b/10
 ma arrat e.-meye 109a/17
 ma ma a e.-se 14a/15, 14b/5
 ma ma a e.-seler 13a/3, 14a/9,
 14a/10, 100b/14, 134a/2
 men e.-dürmek 6b/13
 müd vemet e.-meyeler 23b/2

müd vemet e.-se 135a/19	ish l e.-ereleler 76a/10
mül zemet e.-se 116b/14	istifr e.-eler 26a/12, 75a/18
müshil e.-meyeler 51a/16	perh z e.-e 84b/5
perh z e.-meseler 57b/7	etdürmek [2]: Ettirmek, yaptırmak i i.
sa e.-seler 87a/15, 94b/12	fa d e.+dür 14b/14
sir yet e.-medin 97a/21	ac mat e.+dür 14b/15
sir yet e.-meye 84a/9	e ibb [2]: <i>Ar.</i> Tabipler, hekimler, tıp
ta c l e.-meyeler 22a/21, 103a/5	ilmini bilenler.
tec vüz e.-se 57a/21	e. 107b/20, 120b/11
te r e.-mez 16b/5	etlü [14]:
terk e.-meye 112a/3	1. çinde et bulunan.
ıl e.-se 61b/7	e. a 67a/14, 67a/18, 88a/19,
t m r e.-mezden 89b/19	122b/4, 122b/14
ya u e.-seler 11b/16, 18a/16,	e. a dan 61b/15
34b/7, 46b/1, 46b/2, 54a/15,	e. ç rb 106b/13
55a/16, 72b/4, 77a/12, 81a/3,	e. id 75b/2
81a/4, 85a/8, 86b/10, 91b/19,	e. a m 61b/21, 122b/18
106b/3	semüz e. 131b/7
t tiy e.-seler 134a/13	2. Kalın, çok.
yum a e.-seler 94b/4	e. panbu 90a/17
za met e.-se 17a/8, 34a/4, 69b/6	3. Eti çok olan, dolgun olan.
a f e.-se 138a/13	e. yerde 21a/14
arar e.-mez 47a/3	4. Meyvenin yenecek kısmı çok olan.
areket e.-memek 126a/17	e. üzümün çekirdeğin 57b/10
i tim d e.-memek 51b/4	etme [2]: Etmek, yapmak i i.
etdür- [7]: Ettirmek, yaptırmak. <i>bk.</i>	i tir z e.+ler 113a/12
itdür-.	arar e.+sinün 1b/12
ar ara e.-eler 107b/3	etmek(g) (l) [51]: Etmek, yapmak i i. <i>bk.</i>
ır e.-esin 71b/21	itmek.
ish l e.-e 83b/16	e. 9b/12, 11a/7, 26a/5, 27b/12,

41a/17, 50b/3, 54b/7, 113a/12,
116a/20
e.+dür 25b/19
e.+le 29b/17, 34a/2, 77b/10, 83a/3
cim e(g).+e 112a/20
cim e. 75a/6, 127a/1, 127a/3,
127a/6, 127a/10
cim e.+de 50b/2
cim e.+den 113a/8
def e. 10b/18, 50b/1
fikir e(g).+i 6b/13
ar ara e. 18a/9
ac mat e. 138a/12
ac mat e.+dür 29b/21
a er e. 127a/7
i ti n e. 91b/17
ish l e. 74b/11
ish l e.+dür 14b/19, 17b/18,
30a/4, 30a/6, 44b/18
istifr e. 54b/12
isti m l e. 38b/6, 3b/7, 16a/18,
137a/14
ma ma a e.+dür 14b/17, 17b/15
me l e. 6b/13
mu lece e. 138a/8
perh z e.+dür 25b/14
ten iye e. 29b/7, 101b/10
ten iye e.+dür 87a/1
ten iye-i dim e. 31a/16
terk e. 126b/2, 126b/3

terk e.+dür 26b/11

t m r e. 108b/1

etmek(g) (II) [26]: Tahıl unundan yapılp
pi irilen yiyecek, ekmek.

e. 46a/4, 46a/5, 46a/8, 46b/6,
47a/1, 49a/9, 51b/18, 53a/1,
96a/21, 138b/14

e(g).+i 39b/3, 48a/2, 48b/9, 51b/9,
51b/10, 79a/21

ala e. 46a/8

ısıca e(g).+i 55a/7

ızımı e(g).+ün 39b/4

pen rsiz e.+den 63a/21

semse e(g).+i 133a/13

arı e(g).+i 45b/21

aru e(g).+i 57b/5

yum a bu day e(g).+i 133a/13

yum a e(g).+i 86b/8, 87a/7

e r f [3]: Ar. Etraf, çevre, yan.

e.+ın 36b/16, 37a/2

e.+ını 37a/9

ev [46]:

1. Ev.

e.+de 5b/18, 15b/11, 68a/17,
97a/18, 97b/16, 103a/19, 109a/12,
109a/13, 109a/19, 109b/2,
109b/12, 109b/13, 110a/1,
110a/11, 110b/1
e.+den 109a/12, 109b/14, 110a/1,
110a/7

- e.+e 8a/13, 97a/19, 97b/17,
109b/13, 110a/6, 110b/1
- e.+i 34a/9, 125a/11
- e.+in 78b/15
- e.+ini 125a/10
- e.+ler 101b/20
- e.+lerün 125a/11
- e.+ün 7b/3, 34a/9, 109a/20,
109b/2, 109b/18, 110a/4,
113b/10, 125a/13
- l e.+e 6b/3, 105b/5
- arañu e.+e 10a/19
2. Hayvanların kendilerine
hazırladıkları barınak.
örümcek e.+in 89a/2
- ev t [2]: *Ar. Zamanlar, vakitler.*
e. 79a/16
e.+da 101b/21
- evr m [1]: *Ar. Veremler, vücutta
meydana gelen i ler, yumrular,
urlar.*
e.+ı 3b/1
- evren yav anı [1]: Anadolu'da yirmi kadar
türü bilinen ve veronika olarak da
adlandırılan, acı, keskin kokulu
otsu bir bitki (*Artemisia
abssinthum*). *bk. afsentin, pelin.*
e. 54b/16
- evvel [120]:
1. lk.
- e. 18b/7, 18b/9, 23a/14, 30b/7,
50a/15, 62a/10, 75a/8, 80b/5,
122a/9
- e.+i 26a/12
- e.+inde 82a/19
- b b-ı e. 3b/18
- emr-i e.+de 73a/5
- il c-ı e. 17b/18
- yay fa lınuñ e. güninde 137b/17
2. Önce.
- e. 4a/15, 5a/1, 5a/14, 8a/6, 9b/13,
10b/4, 11a/3, 12b/4, 12b/10,
15b/2, 15b/4, 15b/14, 17b/14,
21b/19, 22a/1, 22a/19, 24a/7,
27b/21, 28a/6, 29b/2, 30b/9,
33a/11, 33a/18, 33b/6, 34b/12,
35b/19, 39b/11, 40a/2, 41b/4,
43a/20, 43b/4, 49b/16, 49b/17,
50a/5, 51a/11, 51a/16, 51b/12,
56b/16, 61b/12, 67a/17, 67b/6,
69b/7, 69b/19, 70a/11, 71b/21,
74a/20, 74b/4, 74b/9, 75a/16,
76a/10, 76a/14, 78b/2, 79a/3,
83a/15, 83b/6, 83b/16, 84a/4,
84b/13, 85a/18, 85b/4, 87b/4,
87b/13, 88a/9, 89a/20, 89b/1,
89b/19, 90b/1, 91a/4, 91b/21,
96b/2, 98a/15, 99b/7, 99b/15,
102a/12, 102b/8, 103a/3, 106a/16,
106b/15, 107b/1, 112a/1, 113a/6,

116a/17, 117b/12, 118a/19, 120b/7, 120b/16, 121b/16, 122a/20, 122b/7, 123a/1, 123a/11, 123a/19, 123b/2, 128a/2, 130b/18, 138b/21, 141a/15 e.+den 8a/3, 98a/16 e.+inde 39a/5, 45a/1, 92a/10 e.+kinden 102b/5	eyle	e. a rısı 94b/2 e.+ler altında 39b/8 [11]: Öyle, o ekilde. e. 15a/8, 21a/21, 39b/6, 46b/19, 65a/17, 69a/9, 75a/13, 84b/18, 127b/4, 140a/15 e.+dür 104b/11
3. Kamerî takvime göre ayın ba ı. ay e.+inde 8b/18 ayun e.+lerinde 137b/15	eyle-	[246]: Yapmak, etmek. e.-dü 8a/2 e.-mi lerdür 128a/16 e.-r 22b/18, 59b/7 e.-se 113a/1 e.-seler 16a/4 e.-sün 108a/7 e.-ye 15a/2, 26b/15, 38b/13, 59b/2, 99b/19, 111b/19 e.-yeler 89b/9, 97b/7 e.-yüp 30b/11, 59a/1, 107a/18, 134b/7 amel e.-se 51a/4, 53b/19 amel e.-ye 51a/21 az e.-r 127a/4 ba e.-ye 97b/2 berk e.-r 135b/18 biry n e.-seler 6b/18, 38b/8 biry n e.-yüp 53b/13, 66a/17 boncu e.-yüp 109b/21 cehd e.-yüp 96a/17 cem e. 71b/14 cim e.-ye 112b/7
evvel [1]: <i>Ar.</i> Önce, ilkin. e. 60a/7		
evvel bah r [2]: <i>Ar.Far.</i> İkbahar. <i>bk.</i> evvel yaz. e. 125a/17 e.+da 130a/12		
evvel-emrde [14]: <i>Ar.T.</i> Her eyden önce, ilk i olarak. e. 5a/9, 30b/15, 31a/10, 31a/15, 40a/9, 41a/21, 44b/2, 70b/3, 70b/13, 81b/20, 83b/20, 87b/2, 140b/14, 140b/17		
evvel yaz [1]: <i>Ar.T.</i> İkbahar. <i>bk.</i> evvel bah r. e.+ın 137a/13		
evz n [1]: <i>Ar.</i> Tartılar, a ırlıklar, ölçüler. e.+ı 33b/19		
eyegü [2]: Kaburga.		

ço e.-r 138a/2
dütsü e.-seler 34a/12, 103b/18,
110a/7
dütsü e.-yeler 65b/21
em n e.-r 37b/18
em n e.-ye 105b/21
eyü e.-ye 39a/2
f ide e.-mez 97b/8
f ide e.-r 128b/1
fera e.-r 6b/11, 37b/18, 37b/20
fera e.-ye 26b/20, 38a/2, 93b/19,
129a/9, 132b/7, 132b/8, 135a/20
ar ara e.-ye 19a/1
ar ara e.-yeler 18b/9, 18b/18
germ e.-yesin 120b/17
ıd e.-yeler 139a/14
gökçek e.-r 16a/4
gözde perde e.-ye 133a/19
usl e.-seler 68a/9
u alu e.-r 126b/7
af f e.-r 78b/8, 126a/15, 126a/17
areket e.-meye 137a/16
areket e.-meyüp 137a/17
areket e.-ye 112b/3
ıl e.-yüp 26a/15
ha m e.-ye 37b/2
e.-r 35b/17, 116a/14, 130b/4,
130b/9, 135b/18
e.-ye 6a/14, 30b/5, 89a/16
u ne e.-di 53b/9

u ne e.-yeler 35b/12, 51a/5,
95b/6
u ne e.-yicek 50a/6
u ne e.-yüp 78a/8
ısıca e.-yüp 30b/11
ıssı e.-r 128a/15, 136a/9
ıssı e.-yeler 99a/10
ıssı e.-yüp 13b/2, 44a/13
ic bet e.-ye 41b/10
ish l e.-ye 52b/5, 92b/8
ish l e.-yeler 93a/19
ish l e.-yüp 78a/9
isti m l e.-se 119b/10, 120a/15
isti m l e.-ye 63a/20, 66b/9
isti m l e.-yeler 78a/17
ab e.-r 136a/7
ab e.-yicek 141b/20
ap ara e.-ye 100a/18
ara e.-r 116a/14
ara e.-ye 100a/12
asnı e.-r 130b/5
a e.-meyeler 56b/13
av e.-r 52a/8, 68a/5, 112a/5,
116a/11, 116a/12, 119a/17,
131a/3, 131a/7, 134b/6, 135b/12,
136a/14, 138a/3
av e.-ye 17b/5, 26a/8, 27a/5,
37b/5, 38b/5, 52b/14, 93b/13,
113a/16, 134a/14
ay ana e.-yüp 139b/9

yim e.-ye 112a/18
ızıl e.-r 126a/16, 138a/4
kül e.-yüp 11b/3
ma c n e.-yeler 116a/18
ma c n e.-yüp 58a/14
m l e.-ye 91a/17
m m-r an e.-yüp 39b/17
murabb e.-seler 93b/19, 132b/8
niyyet e.-yeler 12a/3
p k e.-ye 26a/9, 38b/4
per kende e.-r 6a/18
perh z e.-ye 51b/12, 52b/21,
72b/19
perh z e.-yeler 81a/19
r e.-mezse 112b/17
r en e.-r 118b/5
r en e.-ye 30a/21
f e.-r 116a/12, 134b/2, 136a/14
f e.-ye 92b/14
a e.-ye 92b/21
sa c e.-r 56b/15, 56b/16
sa c e.-ye 56b/14
s l e.-r 126a/16
a l e.-r 126a/19
s kin e.-r 78b/10, 118b/6
s kin e.-ye 14a/13, 25a/15, 32a/4,
61b/8, 75b/17, 105a/8
sancu e.-se 124a/16
sir yet e.-meye 97b/21
sögülme e.-yeler 27a/11

sögülme e.-yüp 43a/12
südde e.-r 133a/14
süst e.-r 113a/10, 125b/7, 126b/5
d e.-r 131a/8
h e.-yüp 21a/15
ta ayyür e.-yiçek 141a/16
ta ammül e.-rse 138a/12
ta l l e.-r 72a/6
tebd l e.-r 78b/10
tefr e.-yeler 35b/4
tely n e.-ye 121a/16
tely n e.-yeler 32b/17, 57a/6,
78a/13
tely n e.-yüp 9b/2
ter e.-yün 76a/3
tır e.-ye 45b/2
t m r e.-düm 8a/2
t z e.-r 135b/20
t z e.-ye 26b/18, 27a/2
to me e.-r 131a/21
ıl e.-se 61b/8
ıl e.-ye 86a/2
ıl e.-yeler 77b/20
ya u e.-se 38a/6, 81b/17
ya u e.-seler 47b/6, 49a/5, 76b/4,
101a/1
ya u e.-yeler 69b/20, 76a/16
yel e.-r 134b/6
yel e.-ye 133a/20
yüksek e.-yeler 30a/14

yüzük e.-yüp 28b/13	areket e. 25b/7, 75a/6, 126a/13,
za met e.-meye 13b/4, 57b/20	126a/15, 126a/16
za met e.-r 131b/18	ha m e(g).+e 78b/3
a f e.-mezse 57a/17	u ne e. 50a/7, 94a/17
a f e.-r 126b/5, 127a/3, 127a/10,	u ne e.+de 50a/5
138a/2, 138a/3	u ne e.+dür 50a/8
a f e.-rse 57a/18	u ne-i mutavassı e.+dür 50a/5
a f e.-ye 36b/13, 139a/6	ish l e. 79a/3
z il e.-r 100b/13	ish l e.+dür 14b/15
z yil e.-r 126b/21, 132a/3	istifr e.+dür 79a/15
z rek e.-yeler 38b/7	ma ma a e.+dür 14b/20
ziy de e.-r 51b/5	men e. 36b/13
ziy de e.-ye 16a/20, 29a/12,	perh z e.+dür 48a/17
38a/16, 68a/16, 135a/16	ta l l e. 140a/19
ziy n e.-meye 87a/19, 136b/2	ta viyet e. 138b/5
ziy n e.-mez 51b/7	tedb r e. 95a/16
ziy n e.-r 51b/14, 53b/16,	tedb r e.+dür 26a/7
125b/12, 130b/11, 131a/11,	tely n e. 79a/5
131b/15, 134b/5, 134b/7	tely n e.+dür 30a/13, 35b/13,
eyleme [1]: Yapmak, etmek i i.	39b/17, 74a/19
e.+sini 3a/14	ıl e.+dür 81b/9
eylemek(g) [38]: Yapmak, etmek i i.	z il e. 92b/16
e.+dür 26a/1, 50a/6	eylen- [1]: Yapılmak, edilmek.
a a a e. 45a/5	e.-mi 106a/18
bu r n e.+den 56b/10	eylet(d)- [1]: Yaptırmak, ettirmek.
bu r n e.+dür 41a/7, 77b/14	o - b e.-üp 63b/10
cim e. 113a/11	eyt(d)- [43]: Demek, söylemek.
def e.+den 56b/10	e.-di 71b/13
f sid fikrler e. 137a/10	e(d).-e 8a/1, 63a/3
ac mat e. 44b/13	e(d).-eler 8a/2, 123b/14

e(d).-ür 7b/1, 7b/3, 22b/17, 26a/9,
26b/15, 27a/14, 29b/2, 29b/18,
32a/7, 37b/12, 38a/18, 49b/16,
50a/2, 53b/3, 56a/6, 58b/14,
62b/19, 62b/20, 67a/4, 68a/2,
68b/4, 68b/5, 71b/12, 72a/8,
72a/16, 76b/11, 93b/8, 95b/18,
97b/8, 112a/9, 112b/16, 115a/7,
120a/3, 120b/11, 121a/19,
125a/16, 132a/19, 132b/5

eyü

[189]: yi.

e. 3b/10, 7a/11, 68b/13, 115a/19,
117b/6, 120a/8, 125a/10, 126b/19,
127a/19, 127b/16, 127b/17,
134a/15, 140b/9
e.+dür 4a/7, 6a/16, 7b/8, 16b/5,
19a/16, 19b/13, 21a/6, 21a/7,
21a/11, 21a/12, 22b/11, 22b/12,
22b/14, 22b/16, 23a/8, 23a/9,
23b/3, 23b/9, 27b/19, 28b/21,
29b/1, 32a/4, 32b/12, 34a/12,
34b/6, 34b/8, 34b/9, 34b/19,
35a/13, 36a/14, 38a/8, 38a/18,
38a/20, 38a/21, 38b/6, 39b/3,
41a/12, 41b/15, 42a/1, 42a/3,
42a/4, 42a/6, 42a/7, 42a/9,
44a/15, 44a/16, 45a/1, 45a/10,
45b/21, 46a/1, 46a/3, 46b/14,
47b/4, 48a/10, 48a/11, 52b/9,
56b/2, 57b/5, 57b/9, 57b/10,

66a/13, 67b/21, 68b/11, 69b/12,
70a/20, 70a/21, 71a/16, 74b/19,
75a/3, 75a/19, 77a/11, 77a/14,
79b/17, 81a/15, 84a/16, 86b/3,
87a/3, 87a/7, 88a/2, 88a/13,
92a/4, 92a/16, 98b/11, 100a/7,
100a/9, 101a/21, 101b/3, 101b/18,
104b/9, 105b/16, 108b/21,
110b/9, 111b/7, 114a/14, 115a/10,
115a/14, 117b/13, 118a/3, 119b/6,
119b/8, 121b/4, 121b/8, 129a/14,
129b/9, 129b/11, 129b/14,
130a/13, 130a/19, 130b/1, 130b/3,
131a/20, 133a/5, 133a/13, 134b/2,
134b/11, 134b/12, 134b/19,
135a/6, 135b/11, 136a/6, 136a/10,
136b/5, 137b/12, 138a/8, 140b/11
e.+si 50b/18, 126a/3, 126b/9,
134b/3, 134b/4, 136a/3, 136a/5
e.+sin 115b/16, 120a/7
e.+sinden 50b/19
e. al meti 140a/13
e. al metlerin 140a/12
e. aselün 65b/5
e. bal 120b/2
e. bu r n 140a/5
e. d rç n 46a/12
e. ızıl no dı 29b/12
e. l den 45a/20
e. sirke 127a/16

e. ırna 75b/21	32a/13, 32b/14, 46a/1, 51b/10,
e. üstübi 74a/10	54b/5, 55a/4, 55a/10, 55b/6,
e. zenceb l 13b/21	59a/13, 60a/6, 61a/1, 61a/5,
m mlu e. l deni 90a/15	61a/16, 63a/16, 67a/19, 76b/8,
e. eyle- 39a/2	77a/4, 77a/8, 77a/12, 77a/19,
e. it- 17b/7, 29a/15, 104b/6,	77b/20, 79b/21, 84a/13, 84b/2,
133b/16	84b/3, 92b/16, 93a/20, 102a/15,
e. ol- 28a/7, 29b/8, 31a/7, 44a/18,	103b/9, 103b/11, 106b/2, 106b/4,
89a/9, 97b/12, 104a/4, 124b/14,	106b/6, 106b/11, 106b/17,
125a/7, 128a/20	111a/18, 127b/7, 127b/14, 128a/1,
eyy m [7]: <i>Ar.</i> Günler.	128a/2, 128b/16
e.-ı ndan 103a/13	2. Balgam, safra, kan veya sevdanın
güz e.+ında 137a/14	yo unlu unu azaltmak.
müşhil e.+larında 45a/13	e.-er 126b/8, 134b/19
erbet e.+larında 45a/17, 116a/2	ezber [1]: <i>Far.</i> Akılda tutma, hıfzetme
veb e.+ında 103a/15	yetene i.
yaz e.+ında 49a/12	e.+in 38a/20
ez- [74]:	ezil- [2]: Katı bir ey ufaltılmak,
1. Katı bir eyi elle ö ütmek veya bir	eritilmek.
sıvının içinde bastırarak eritmek.	e.-dügi 43a/17
e.-eler 5a/4, 15b/17, 15b/18,	e.-dükce 19a/3
15b/20, 31a/5, 34b/20, 35b/21,	
36b/16, 37a/9, 49b/12, 52b/11,	F
60b/15, 65a/15, 102a/21, 103b/4,	f ide [80]: <i>Ar.</i> Fayda, Yarar. <i>bk.</i> f yide.
107b/3, 115a/18, 118b/1, 119b/8,	f. 17a/5, 36b/1
128b/9, 129b/21	f.+dür 13a/2
e.-erler 115b/5	f.+ler 119b/4
e.-meye 101b/2	f.+leri 36b/2, 37b/21, 38a/11,
e.-üp 5a/5, 5b/18, 8a/10, 15b/16,	52a/8, 117b/14
23a/20, 25b/2, 28a/13, 29a/9,	

f.+si 13a/4, 27b/14, 85a/4, 108b/5, 115b/10, 116b/1, 118a/7, 120a/8, 125a/21, 128b/21, 129a/13, 130b/19	f kihe [6]: <i>Ar.</i> Yemi , meyve.
f.+sin 125b/5	ma b -ı f. 77b/19, 83a/16, 83b/6, 122b/13, 138a/19
f. bul- “faydalanmak, yararlanmak” 27b/9	ma b -ı f.+ye 74b/4
f. et- 105a/18	f lic [22]: <i>Ar.</i> Vücudun bir kısmını veya tamamını tutmaz hâle getiren hastalık, inme. <i>bk.</i> f lice.
f. eyle- 97b/8, 128b/1	f. 3a/10, 104b/8, 104b/9, 104b/17, 105a/8
f. gör- “bir tedaviden fayda bulmak, yararlanmak” 52b/3, 52b/5, 73b/5	f.+e 6b/6, 26a/10, 105a/5, 105a/6, 105a/9, 105a/11, 105a/14, 105b/1, 125a/18, 125b/2, 130a/19, 131b/4, 131b/13, 136a/10, 136a/20, 136b/14
f. it- 15a/13, 17a/15, 17b/2, 24a/8, 24a/10, 27a/1, 27a/5, 29a/19, 31b/20, 38b/16, 38b/17, 43a/8, 47a/3, 52b/17, 59b/15, 59b/20, 68a/16, 69b/21, 72b/9, 72b/12, 75b/15, 80a/10, 86a/17, 88b/8, 92b/9, 92b/12, 92b/19, 98b/1, 98b/5, 99b/6, 103a/15, 103b/21, 105a/7, 105a/9, 105a/12, 105b/13, 106b/2, 106b/9, 113b/15, 115b/9, 116a/14, 118a/2, 121b/11, 129a/10	f. il cın 104b/6
f. il- 33a/1, 47a/17	f lice [8]: <i>Ar.</i> Vücudun bir kısmını veya tamamını tutmaz hâle getiren hastalık, inme. <i>bk.</i> f lic.
f. ol- 47a/20, 86b/1	f. 39a/3, 68a/15, 120a/21, 130b/12 f.+den 72b/11
f. vir- “iyile tirmek, iyi bir etkide bulunmak.” 36a/9, 57b/7	f. eri mi a ya 105a/12 f. rencine 116b/7, 131b/21
f il [2]: <i>Ar.</i> Bir i i yapan kimse.	f n d [1]: <i>Far.</i> Beyaz eker, peynir ekeri.
f. 112a/7, 112a/11	f. 119b/14
	fara [1]: < <i>Ar.</i> ferr . Süprüntüleri almak için kullanılan kısa saplı kürek. amm m f.+ına 121a/10

f r	[1]: <i>Ar.</i> Rahat, asude. f.+ıla 112a/3	yay f.+ınuñ evvel güninde 137b/17
f r	[12]: <i>Ar.</i> Keskin, etkili. tiry k-ı f. 14b/20, 39b/3, 105b/1 tiry -ı f. 50a/13, 66b/12, 74b/16, 87a/6, 95a/10, 97b/3, 98a/7 tiry -ı f.+dan 95b/31, 01b/21	F ti a [3]: <i>Ar.</i> Kur'an-ı Kerim'in ilk suresi. F. S resin 10b/8, 32a/7, 36a/15
fa d	[3]: <i>Ar.</i> Kan alma, hacamat. f. et- 14b/14 f. it- 15b/15, 51a/5	f yide [29]: <i>Ar.</i> Fayda, yarar. <i>bk.</i> f ide. f. 133b/5 f.+leri 93b/15 f.+si 7a/14, 7b/7, 117a/12, 132b/15, 134b/13
f sid	[15]: <i>Ar.</i> Bozulmu , bozuk. f. 93a/17 f. fikrler 96a/10 f. fikrlerden 6a/11 f. nesnelere 41a/16 f. a m 26a/6 f. yelleri 115b/8 sevd y f. fikrleri 126b/21 f. fikrler eyle- 137a/10 f. ol- 7a/17, 26b/1, 26b/8, 26b/10, 83b/4, 95b/17, 140a/20	f. it- 8a/12, 9a/1, 10b/7, 24b/8, 37b/3, 39a/4, 80b/18, 104a/6, 106b/19, 107b/10, 131b/4, 131b/16, 132b/13, 133a/10, 133b/4, 133b/7, 134a/20, 135a/7 f. ol- 134a/18 f.+ler ol- 86a/21 f. vir- "iyile tirmek, iyi bir etkide bulunmak." 101b/5
fa l	[12]: <i>Ar.</i> 1. Kısım, bölüm. f. 13b/12, 16b/5, 81a/16, 83a/13, 83a/16, 83b/4 f.+daki 75a/13 2. Mevsim, dönem. ıssı f.+da 51a/14, 51a/15 yay f.+ında 126a/4, 137a/14, 137a/16	f yidelü [1]: <i>Ar.T.</i> Faydalı, yararlı. f. ol- 133b/12 fay ara [10]: <i>Yun.</i> Acı. ayaric-i f. 4b/12, 8b/2, 49b/13, 115a/3, 117a/6 ayaric-i f. 99b/7 ayaric-i f.+yla 6a/19, 22a/14, 33a/12, 104b/20
		fa al t [1]: <i>Ar.</i> Vücuttaki artık, dı kı vb.nin ço ul ekli, kazuratlar, necasetler.

	f.+ı 126b/8		f. ol- 126b/21
fa l	[1]: <i>Ar.</i> Lütuf, ihsan, yardım.		f. vir- “rahatlatmak, rahatlık vermek” 2a/15, 37a/16, 37a/17, 37b/7, 116b/4
	f.+ıyla 49a/8		
feh m	[7]: <i>Ar.</i> Anlama, anlayı , idrak.		fera lik(g) [1]: <i>Ar.T.</i> Ferah olma, ne eli olma, gönlü açık olma durumu.
	f.+e 39a/7		f(g).+i 16a/17
	f.+i 6a/5, 6b/20, 38b/9, 38b/21, 130b/15, 131b/17		fer r c [10]: <i>Ar.</i> Piliçler.
fel fise	[1]: <i>Ar.</i> Çe itli otlarla hazırlanan bir tür macun adı. <i>bk.</i> fel sife.		f. 25b/9, 35b/9, 46b/10, 50a/17, 66b/7
	ma c n-ı f. 74b/15		f.+üñ 50a/19
fel sife	[1]: <i>Ar.</i> Çe itli otlarla hazırlanan bir tür macun adı. <i>bk.</i> fel fise.		f. rb sı 138b/7
	ma c n-ı f. 119a/15		f. rb sın 36b/4, 36b/12, 138b/17
felc	[2]: <i>Ar.</i> Felç, vücudun bir kısmı veya bütününde meydana gelen hareket ve hissin azalması veya kaybolması durumu, inme.		fer siy n [3]: <i>Far.</i> Yabani pırasa. <i>bk.</i> bıra a, bırasa, fers n, gendene.
	f.+e 7a/15, 105b/21		/itsiye i/
fera	[31]: <i>Ar.</i> Gönül açıklı ı, sevinç, rahatlık.		f. 71b/8, 71b/9
	f. 27a/6, 37a/18, 37b/9, 37b/19, 68b/6, 68b/7, 93a/5		f.+la 69b/1
	f. bul- “rahatlamak, rahata kavu mak” 68b/5		ferc [6]: <i>Ar.</i> Kadın cinsel organı.
	f. eyle- 6b/11, 26b/20, 37b/18, 37b/20, 38a/2, 93b/19, 129a/9, 132b/7, 132b/8, 135a/20		f.+ine 66b/20, 107b/21, 108a/2, 108a/8
	f. getir- “rahatlatmak, rahatlık vermek” 37b/14		f.+ini 108b/19, 112b/2
	f. it- 7b/6, 80a/1, 124b/14, 134a/1		ferd [1]: <i>Ar.</i> Tek, bir.
			f. 115a/9
			ferfiy n [6]: <i>Ar.</i> Sütle en otu ve bundan elde edilen tıbbi bir zamk (<i>Euphorbia officinarum</i>).
			f. 33a/13, 70a/10, 72b/17, 115b/2
			dögülmi f.+dan 73a/14
			f. ya ı 105a/3

fer c	[3]: <i>Ar.</i> Piliç, erginle memi tavuk veya horoz. <i>bk.</i> bilüç, billüç, ferr c. f. 36a/1, 40a/6, 52b/7	/fesle en, reyhan/ f. 113b/19 f.+dür 105b/12, 106b/1
ferr c	[7]: <i>Ar.</i> Piliç, erginle memi tavuk veya horoz. <i>bk.</i> bilüç, billüç, fer c. f. 66b/15 f.+ı 27a/11 f.+la 64b/15, 84a/1 f.-ı keb r 28a/8 f. rb sı 78a/18 f. rb sın 40a/5	fet [2]: <i>Ar.</i> Açma, açılma. f. it- “açmak, kabızlı ı gidermek” 53a/16 f. ol- “tıkalı, kapalı bir ey açılmak, i lemek” 61a/4
fers n	[1]: <i>Far.</i> Yabani pırasa. <i>bk.</i> bıra a, bırasa, fer siy n, gendene. f. 114b/7	filori [2]: < <i>Lat. flora.</i> Bir tür bitki(?). f. 40b/19, 86a/19
fer	[1]: <i>Ar.</i> Yeryüzü. f.+da ı 131a/13	fındu [13]: < <i>Ar.</i> fundu . Palamutgillerden, küçük bir a aç türü ve bu a acın dı ı sert kabuklu yemi i (<i>Corylus avellena</i>). /fındık/ f. 22a/5, 24b/5, 34b/9, 95a/20, 97b/4, 98a/18, 102b/15, 118b/7, 134b/10
fery d	[1]: <i>Far.</i> Ba ırma, ça ırma. f. it- 91b/4	f. a acını 13a/7 f. içi 99b/21 f. içü 25a/6 f. adar 42a/15 f. adarı 76b/21 f. mi d rı 42b/15, 55a/13 f. ya ı 22b/10
fes d	[2]: <i>Ar.</i> Bozulma, bozukluk. anuñ f.+ından 15a/21 ihnüñ f.+ın 38b/6	fırun [1]: <i>Yun.</i> Ekmek pi irmek için kullanılan ocak. f.+dan 55a/7
fes	[1]: <i>Ar.</i> Da ıtmak, iyile tirmek, ortadan kaldırmak. f. it- 92b/9	fısdı [1]: < <i>Ar.</i> fustu . Fıstık yemi i (<i>Pistacia vera</i>). <i>bk.</i> fısu . /fıstık/
feslegen	[3]: <i>Far.</i> Beyaz veya pembe çiçekli, kuvvetli kokulu otsu bir bitki (<i>Ocimum basilicum</i>). <i>bk.</i> rey n, h seyrem, yekb n .	

	f. 134b/12	fi l	[1]: <i>Ar.</i> , eylem.
fıstu	[3]: < <i>Ar. fustu</i> . Fıstık yemi i (<i>Pistacia vera</i>). <i>bk.</i> fısdı . f. 35b/10, 37a/2, 106a/8	f.+i 126b/17 fi'l-a l [1]: <i>Ar.</i> Aslında. f. 98b/17	
ficen	[1]: <i>Ar.</i> Çalı görünü lü, sarı çiçekli, kuvvetli kokulu bir bitki (<i>Ruta graveolens</i>). <i>bk.</i> adef, se b. / sedef otu / f. 131b/21	fi'l-cümle [13]: <i>Ar.</i> Nihayetinde, sonunda. f. 19a/20, 19b/13, 34b/19, 37b/6, 42a/9, 45a/2, 68b/16, 98b/8, 101b/18, 102b/19, 108b/19, 129b/4, 131b/10	
fig	[1]: <i>Yun.</i> Baklagillerden, hayvan yemi olarak yeti tirilen bir bitki (<i>Vicia sativa</i>). / efek, fi / f.+ün delüğine 80a/5	fi'l- l [40]: <i>Ar.</i> O anda, hemen, derhâl. f. 12a/13, 12a/15, 15a/15, 19b/8, 19b/21, 20a/9, 21a/2, 21b/15, 24a/4, 27b/12, 31a/2, 40b/13, 59a/14, 60b/3, 60b/9, 61a/2, 63b/9, 64a/13, 66a/3, 66a/4, 66b/20, 67a/2, 72a/2, 75b/17, 77b/9, 86b/15, 89a/12, 92a/1, 94b/15, 97a/4, 97b/3, 97b/20, 98a/3, 98b/7, 102a/5, 106b/7, 107a/7, 107a/11, 108a/12, 111b/9, 113a/2	
fikr	[9]: <i>Ar.</i> Dü ünçe. f.+lere 93b/11 f.+leri 52a/7 f sid f.+ler 96a/10 f sid f.+lerden 6a/11 afr v f.+lere 7a/14 sevd y f sid f.+leri 126b/21 f. et- 6b/13 f sid f.+ler eyle- 137a/10 f.+ler it- 9a/9	fir de [1]: <i>Ar.</i> Kırmızı dut (<i>Morus alba</i>). f. 104a/3	
fi l	[4]: <i>Ar.</i> Kara memelilerinin en irilerinden hortumlu, kalın derili, uzun di li bir hayvan (<i>Elephas</i>). f. bo ını 110a/9 f. dersin 107b/20 f.+ün südüğini 108a/1 f.+ün tersini 80a/3	f r ze [1]: <i>Ar.</i> Ni abur'da çıkan açık mavi renkli ve de erli bir yüzük ta ı. <i>bk.</i> b r ze. f. 103b/8	
		fet l [33]: <i>Ar.</i> Fitil, anüse konulan donmu ya kıvamında ve koni biçiminde ilaç.	

f. 12b/11, 12b/16, 14b/1, 21a/21, 22b/2, 33a/20, 62b/14, 64b/13, 65a/18, 67a/21, 75b/4, 75b/5, 82a/18, 82b/18, 90b/6, 91a/4, 91b/3, 103a/6, 108a/7, 114a/14, 122a/15, 122b/3, 122b/4	düz kap. f. 72a/17, 113b/11 f.+ya 62b/4, 71b/15, 113b/10, 113b/12, 114a/1 f.+yı 113b/13
f.+e 89b/15 f.+i 12b/12, 65a/3 f.+le 91b/11 urı f. 122a/14 merhemlü f. 75b/5 panbu f.+in 11b/11 t z f. 64b/21 f. it- 49b/1	ful n [8]: <i>Ar. Falan.</i> f. 63a/1, 72a/2, 74b/6, 120b/14 f.+dan 66b/14 f.+ı 86b/1 f.+uma 86b/1 f.+uñ 123b/15
freng [1]: <i>Far.</i> Cinsel ili kiyle geçen korkunç ve bulaıcı bir cilt hastalısı. <i>bk.</i> Frenk uyuzı, m l-ı Frenc, f. ala- “frenği hastalığına yakalanmak” 104a/13	ful niy [1]: <i>Yun.</i> Bir tür ilaç, çe itli otlardan yapılan bir tür hap. f. 49b/14
Frenk uyuzı [8]: <i>Far.T.</i> Cinsel ili kiyle geçen korkunç ve bulaıcı bir cilt hastalısı. <i>bk.</i> freng , m l-ı Frenc. / yenirce / F.+ı 2b/16, 85a/10, 85b/2, 86a/17, 86a/18, 123a/18 F.+ıdur 85a/16 F.+ın 84b/20	fuv [1]: <i>Ar.</i> Hıçkırık. <i>bk.</i> inçkırı , inç iru . f. 23a/17
fuçı [8]: <i>Yun.</i> Tahtadan yapılmı , yuvarlak, ortası i kin, altı üstü	fülfül [38]: <i>Ar.</i> Biber, kara biber (<i>Piper nigrum</i>). <i>kr.</i> fulful. f. 8b/1, 25b/11, 26a/2, 52b/4, 82a/4, 86a/1, 86b/4, 94a/10, 112b/13, 114b/9, 115b/11, 116b/19, 117b/4, 118b/8, 119a/12, 119a/19, 120a/16 f.+i 107a/4, 107b/9 a f. 115b/1 d r-ı f. 14a/12, 16a/18, 26b/17, 27a/1, 92b/15, 105b/16, 114a/18, 116a/6, 117b/1, 118b/20, 119a/20, 119b/13, 120a/16, 130a/18

	d r-ı f.+den 105a/13	lib	[25]: <i>Ar.</i> Üstün gelen, çok, fazla.
	d r-ı f.+dür 93b/8		. 14b/19, 18a/20
	f.-i ebya 114a/18	ıl -ı	. 18b/13
	f.-i keb r 86b/13		. ol- 10a/3, 25a/20, 25b/4,
			25b/14, 25b/16, 25b/19, 29b/18,
			30a/2, 30a/4, 35b/4, 35b/5,
			35b/12, 78a/7, 86b/20, 136a/21,
			136b/20, 137a/2, 137a/4, 137a/8,
			138a/19, 139b/18, 139b/19
G			
fil	[1]: <i>Ar.</i> Gaflette bulunan, ihmal eden, dikkatsiz, ihtiyatsız.	lib	[3]: <i>Ar.</i> Büyük ihtimalle, görünüşüne göre.
	. ol- 95b/1		. 100a/21, 109b/1, 135a/4
g h	[25]: <i>Far.</i> Zaman zaman, bazen.	liy	[1]: <i>Ar.</i> Miskten yapılan güzel kokulu bir macun.
	g. 9b/11, 14b/7, 19a/16, 23a/13,		. 63a/12
	36a/1, 38b/11, 41b/10, 53a/3,	al ž	[46]: <i>Ar.</i> Yo un, koyu kıvamda olan, kesif, yapışkan, kokmuş madde. <i>bk.</i> al ža.
	63b/14, 66b/13, 99a/21, 104b/18,		. 6a/10, 22a/14, 23b/20, 44b/2,
	124a/12, 125b/20, 129a/11		73a/10, 93a/7, 140b/21, 141b/1
alebe	[6]: <i>Ar.</i> Çokluk, üstünlük, fazlalık.		.+dür 136a/15
	.-i afr dan 41a/21		. bal amdan 23b/10, 49b/10,
	an .+sin 93a/21, 133b/2		82b/5
	an .+sine 140b/13		. id 46b/11
	. it- 6a/6		. id lar 137b/3
	. il- 10a/1		. id lardan 30a/7, 94a/12
alebelı ( )	[2]: <i>Ar.T.</i> Çokluk, fazlalık. <i>bk.</i> alebelı .		. il ları 118a/6
	bal am .+ına 141b/6.		. an 133a/4
	afr ( ).+ına 141b/7		. il 31a/15
alebelik(g)	[2]: <i>Ar.T.</i> Çokluk, fazlalık. <i>bk.</i> alebelik.		. m dde 61b/12
	an (g).+ine 141b/3		
sevd (g).	+ine 141b/5		

- . m ddedür 73a/4
- . nesnelere 66b/10, 66b/16
- . uları 125b/15
- . a m 11a/4, 104b/21
- . a mdan 82a/13
- . a mlar 8a/20, 26a/13
- . a mlardan 10a/19, 48b/6, 80b/10
- . a mları 37b/2
- . yaradan 58b/14 .ola 48a/5
- atı .+dür 134b/16
- uvvet-i .+i 105a/20
- . it- 30b/7
- . ol- 48b/10, 76a/16, 77b/14, 117b/16, 129b/21, 137a/8, 137a/11, 137a/13
- al ža [2]: *Ar. Yo un, koyu kıvamda olan, kesif, yapı kan, kokmu madde. bk. al ž.*
- . 12b/11
- . ol- 48a/12
- am [1]: <*Ar. amm. Keder, tasa, kaygı.*
- . arın 68b/2
- ar- [1]: *Karı tırmak, birbirine katmak. bk. ar-.*
- .-up 12b/21
- ar m [1]: *Ar. A k, sevda.*
- . 48a/6
- ar ara [22]: *Sıvı ilacı a ızda çalkalama.*
- . et- 4b/12, 18a/9, 18a/10, 18a/18, 19b/12, 20a/13, 133b/3, 133b/18
- etdür- 107b/3
- . eyle-18b/18, 19a/1
- . it- 18a/14, 18b/1, 18b/9, 19b/4, 20b/10, 20b/11, 21a/2, 25a/3, 107a/2,
- . itdür- 84a/8
- . olun- 19a/3
- r [1]: *Ar. Katranköpü ü, a aç mantarı, tıbbi mantar (Polyporus officinalis). bk. r n, ar n köpüğü.*
- ara .+dan 95a/18
- r n [9]: *Ar. Katranköpü ü, a aç mantarı, tıbbi mantar (Polyporus officinalis). bk. r , ar n köpüğü. kr . gr n. /a aç mantarı, çayır mantarı, katranköpü ü /*
- . 9a/16, 9a/19, 50b/18, 77a/9, 92a/12, 105b/16
- .+ı 8b/4, 24a/21
- .+la 118a/21
- ar [1]: *Ar. Suya batma, bo ulma.*
- . ol- 7a/20
- a ey n [3]: *Ar. Kusma. bk. ay .*
- .+ı 27a/16, 27a/18, 27a/20

- a y [4]: *Ar.* Kendinden geçme, bayılma.
. 2a/16, 38a/5, 126b/6
. ol- 38a/9
- av a [1]: *Far.* Gürültü.
. 78a/1
- g v-zeb n [4]: *Far.* Mavi çiçekli otsu bir bitki (*Anchusa officinalis*). *bk.*
l s nü' - evr, ı ır dili. *kr.*
vzub n, busb n, vusb n,
kavzuban. /arı çiçe i, arı otu,
gövrek, öküzdili, sı ırdili/
g.+ı 121a/20
g. uyu 36b/11
g. uyun 127b/1
g. uyuyla 138b/16
- yet [83]: *Ar.* Çok, fazla, son derece.
. 4a/9, 4b/5, 5b/16, 6a/20, 9b/4,
10b/8, 11a/19, 12a/9, 13a/21,
15a/17, 16a/16, 27a/12, 28b/9,
31b/4, 31b/12, 40a/18, 40b/6,
45b/4, 50b/19, 53a/19, 55b/5,
56a/6, 63a/15, 65b/3, 67b/9,
67b/21, 73a/19, 74a/2, 75a/7,
77a/2, 77a/3, 77a/19, 80a/6,
80a/10, 82a/5, 91a/7, 91b/2,
92b/5, 98b/11, 100a/9, 100a/12,
100a/16, 100b/8, 101a/21,
103a/13, 105a/5, 108b/9, 110a/21,
110b/9, 110b/16, 112a/13,
112b/9, 114b/15, 115a/5, 115a/10,
116b/18, 117a/5, 117b/21,
119b/6, 119b/8, 120a/8, 121a/9,
127b/2, 129a/1, 129b/7, 132a/8,
132a/15, 133a/15, 134a/19,
139a/14
. +de 48b/14
. +dür 125a/19
. +le 6a/2, 14b/1, 16a/11, 36a/18,
63b/17, 79b/17, 112b/21,
116b/16, 119b/18
. ol- 138a/11
- ayr [3]: *Ar.* Ayrı, ba ka, di er. *bk.*
ayrı.
. 13a/8, 13b/4, 63a/3
- ayrı [22]: *Ar.* Ayrı, ba ka, di er. *bk.*
ayr.
. 21a/12, 34a/3, 39a/20, 62b/15,
64a/14, 68b/18, 74a/12, 89a/10,
90a/20, 95b/11, 97b/19, 102a/5,
106b/6, 117b/20, 124a/13, 126b/2
. +dan 90a/20
. +ları 93b/10
. +sın 44a/10
. +ya 55a/11, 114a/11, 120a/6
- geç(c) [11]: Belirlenenden sonra, erken kar ıtı. *bk.* giç.
g. 83b/6, 117b/8, 119b/20, 133a/3,
135a/15
g(c).+ile 81a/14

- g. ha m ol- 25b/5, 133b/17,
134b/5, 134b/10
g. ol- 79a/12
geç- [30]:
1. Bir yerden ba ka bir yere gitmek.
g.-eler 7b/20
öte g.-erse 139b/12
  2. Sirayet etmek, i lemek.
g.-e 44a/18, 44a/19, 45a/7
g.-medin 98a/10
ovu g.-en 77b/1
ovu g.-enleri 3b/3
o u g.-mi demüñ 124a/9
ovu g.-mi a ya 124b/11
ovu g.-se 124a/14, 124a/20
ovu g.-üp 124b/4, 124b/7
  3. Zaman; a mak, geride kalmak.
g.-dükden 117a/10
g.-e 8a/11
g.-erse 90a/9, 102b/1
g.-içek 9a/11
g.-meyince 50a/16, 79a/11
g.-üp 74b/13
  4. Bir yandan girip di er yandan çıkmak.
g.-mi 25a/5
elekden g.-mi kimn nı 124b/5
  5. shal olmak; acıkmak.
içi g.-dügin 27a/15
yüregi g.-er 27a/10
  6. Bir sınırı a mak. bk. giç-.
g.-e 36b/13
g.-erse 44b/16, 78a/15
  7. Bir durum geçip bitmek.
g.-se 141a/5
- geçme [1]: Bir yerden ba ka bir yere gitmek i i.
g.+sinden 96a/19
- geçmek [1]: shal olmak i i.
arın g. 56b/8
- geçür- [41]:
1. Bir yandan girdirip di er yandan çıkarmak.
g.-e 34a/10, 64a/7
g.-eler 8b/14, 9a/21, 10b/20,
18b/2, 19a/10, 29b/14, 43a/1,
54b/21, 64b/17, 70a/2, 76b/3,
89b/2, 111b/18, 112b/14, 113b/5,
114b/3, 115a/9, 115b/12,
115b/19, 117a/2, 118b/15,
123b/14
g.-se 39a/14
g.-esin 69a/1
g.-seler 88b/6
g.-üp 13b/5, 14a/1, 28a/18,
29a/15, 29a/20, 30b/7, 65b/17,
85a/19, 88b/13, 89a/12
  2. Bir durumu geçirip bitirmek.
g.-e 10a/9, 52b/7

3. Yıkamak.
g.-esin 69a/2
4. Zamanı a ırmak, geride bırakmak.
g.-mi 141a/20
- gel- [126]:
1. Varmak.
g.-dükde 56a/17
g.-e 69a/7, 71b/16, 87b/10, 112a/11
g.-eni 89b/20
g.-icek 79a/8, 79a/19, 91b/4
g.-meye 109b/3, 109b/19
g.-üp 54b/18, 77b/20, 96a/9, 112a/7, 112a/11
g.-ür 90a/13, 105b/5
g.-ürse 110b/2
ya ın g.-meye 110a/12
ya ın g.-üp 78b/6
2. Akıp çıkmak.
g.-dügin 115a/1
g.-e 20b/20, 57b/15, 59b/3, 65a/2, 102b/21
g.-en 12a/10, 12b/1, 14b/12, 28a/3, 29a/3, 44b/2, 60b/10, 83a/7, 101b/2, 105b/9
g.-mezse 82b/8
g.-se 33b/10, 61a/17, 64a/2, 75a/21
g.-üp 20b/16, 89b/14, 91a/18
g.-ür 17b/12, 34a/7, 34a/8, 42a/8,
- 44b/2, 57a/2, 58b/1, 58b/16, 60b/11, 64b/8, 65a/6, 85b/11, 102b/11, 140b/21
g.-ürse 21a/18, 32b/21
g.-mez ol- 64a/19
içinden an g.-eni 131a/15
iriñ g.-e 42b/8
an g.-enüñ 59b/21
an g.-mez ol- 58a/12, 60b/6
an g.-se 57b/14, 58a/11, 60b/5
an g.-ürse 64a/18, 88a/9
ya g.-ür 10b/3
3. Bir durum ortaya çıkmak, hasıl olmak, sirayet etmek.
g.-e 18b/15, 79a/18
g.-dükde 127a/6
g.-ince 26b/12
g.-icek 79a/2
g.-mese 37a/12
g.-meye 50b/9
g.-se 4a/18
g.-üp 83a/17, 121a/3
g.-ür 79a/1
g.-ürse 12b/7
a lı g.-e 38a/8
alel g.-e 113a/3
uy u g.-e 31b/7, 31b/15, 126b/20
uy usı g.-e 31b/2
uy usı g.-meye 31b/6
uy usı g.-mezse 78b/17

- ziy n g.-meye 95b/11
uy u g.-memek 78a/1, 78b/21,
140b/9
uy usı g.-memek 137a/10
4. Etkisini herhangi bir ekilde
göstermek.
g.-e 30a/3
g.-ür 140b/16
g.-ürse 13a/20
yaramaz g.-ür 15a/18
5. Pi mek suretiyle kıvamını bulmak.
g.-e 20b/14
g.-mi 127b/9
a de g.-e 130a/2
iv ma g.-e 117b/11, 118b/11,
127b/9, 127b/13, 128a/2, 128b/15
iv ma g.-ince 36a/12
iv ma g.-mi bal 119b/1
iv ma g.-mi balla 117b/12
iv ma g.-mi aselile 117b/5
iv ma g.-mi mu kem balıla
115b/5
6. Eski hâlini almak.
g.-e 63a/6, 66b/3, 84a/11, 109a/7,
114a/12
g.-üp 123a/16
7. Bir eyden kaynaklanmak.
g.-ür 67b/5
8. Do ru, uygun olmak.
rast g.-mez 127b/5

- gelincik [16]: Kırmızı çiçekli otsu bir bitki
(*Papaver*). *bk.* a i u'n-
nu m n. /**abı kızı, alakakaç,**
alkakuca, almümmük, alvala,
arigülü, a otu, bebekçik, boce,
çanakçatlata, çaplançanak,
çattımçanak, çömlekçatlata,
da gülü, dü meli ot, gagaç,
gelingülü, gelineli, gelinkadın,
gelin otu, gülgülüm, güngülü,
hüddüdü, ibibik, ilibitce,
kakma, kapçık, küpkıran,
titregızım/
g. 121a/6
g. çiçeği dibin 4a/16
g. çiçeği uyın 12a/19, 32b/2
g. çiçeği uyına 32b/21
g. çiçeği to mı 81a/19
g. çiçeğin 4b/14, 11b/6, 28b/4,
86b/9, 100a/9
g. çiçeğinden 100a/10
g. çiçeğünñ uyın 4b/17
g. çiçeğünñ to mın 81a/6
g. dibin 32a/15
g. uyın 4b/1
- gelme [3]:
1. Akıp çıkmak i i.
an g.+sin 1b/16
ala g.+sin 1b/16

2. Etkisini herhangi bir ekilde göstermek i i.
g.+si 14b/14
- gelmek [8]:
1. Etkisini herhangi bir ekilde göstermek i i.
g. 39b/10
g.+dür 14b/18, 17b/14, 35a/18, 35b/6, 74b/7
2. Ortaya çıkmak, hasıl olmak, bir ey olu mak i i.
g. 136b/21
g.+den 105b/21
- gemi [3]: Su üstünde yüzen, insan ve yük ta ımada kullanılan bir ta ıt.
g.+de 17a/11
g.+ye 1b/14, 16b/12
- genç [4]:
1. Ya ı ilerlememi , ihtiyar olan.
g. 116a/13
g. o lancu ları 109a/2
2. Geli imini tamamlamamı olan.
g. defne 88a/20
g. avu ın eti 38b/20
- gendene [7]: *Far.* Yabani pırasa; zambakgillerden, sapından ve yapraklarından yararlanılan, çok yıllık bir kı sebzesi. (*Allium porrum*). *bk.* bıra a, bırasa, fer siy n, fers n. *kr.* genden , gerdene, kendene, kurat, kürr s.
g. 30a/8, 80b/14
g.+yi 56a/21, 62b/18
g. to mın 13b/9, 96b/16
g. yapra ın 28b/2
- geñez [2]: Kolay.
g. mu leceler 138b/2
g. ol- 18b/17
- geñir- [1]: Midedeki gazı, a ız yoluyla sesli olarak çıkarmak.
g.-ür 27a/10
- geñirmek(g) [6]: Midedeki gazı, a ız yoluyla sesli olarak çıkarmak i i.
g. 25b/5
g.+dür 25b/20
g(g).+i 133b/15
ek i g(g).+i 26a/19, 26b/20, 37b/14
- geñ(i)z [2]: A ız ve burun bo lu unun arka kısmı.
g.+i 4b/4, 12b/3
- geñ ek [1]: Sıkı gergin veya sert olmayan. *bk.* gev ek.
g. ol- “yumu ak olmak, sert olmamak” 102b/7.
- gerek(g) [237]: Gerek, lazım.
g. 7b/14, 7b/15, 16b/16, 20b/16, 21b/2, 23b/13, 23b/15, 25a/19, 28a/11, 28b/11, 29b/4, 41a/9, 50a/7, 51a/1, 69b/15, 74b/11,

89a/18, 91a/19, 91a/20, 100a/21,
101a/9, 102b/8, 104b/16, 106a/10,
108a/13, 109a/1, 116a/20, 126a/6,
127a/12, 135b/11, 137a/14,
137b/2, 138a/9, 138a/10, 138a/12,
139a/4, 139a/5
g.+dür 3b/8, 4b/11, 5b/4, 6a/13,
6b/13, 6b/14, 8a/3, 8b/4, 11a/6,
11a/7, 11a/8, 11a/9, 11b/8, 14b/8,
14b/20, 15a/16, 16b/15, 16b/16,
18b/21, 23a/14, 23a/19, 23a/20,
23a/21, 23b/14, 24a/1, 25b/2,
25b/4, 26a/3, 26a/4, 26a/5, 26a/6,
26a/15, 26a/21, 26b/10, 26b/13,
28a/8, 29a/7, 29b/7, 30a/13,
30a/14, 30a/16, 30a/17, 31a/16,
34a/17, 34a/18, 35b/1, 36b/10,
36b/13, 37a/13, 39b/2, 40a/2,
40a/4, 40b/16, 43a/7, 43a/8,
44b/3, 45a/1, 45a/2, 45a/5, 45a/6,
45a/13, 45a/17, 46a/5, 46b/16,
49a/12, 49b/16, 50a/15, 50b/3,
50b/4, 50b/18, 51b/4, 51b/12,
51b/17, 52b/8, 53a/6, 54b/7,
58b/2, 59a/19, 59a/20, 59b/7,
60a/19, 61b/10, 61b/13, 63b/7,
67b/15, 67b/16, 68a/17, 70b/14,
70b/17, 71a/16, 72a/16, 72b/16,
73a/1, 74b/5, 74b/12, 77b/15,
78b/8, 78b/10, 79a/4, 79a/5,

79a/14, 79a/17, 81b/20, 85b/2,
85b/20, 89a/9, 91a/21, 95a/16,
95a/17, 96b/2, 99a/6, 100b/1,
101a/8, 101b/10, 104b/15,
112a/21, 113a/5, 113a/12,
113b/18, 114a/2, 114a/4, 114a/8,
114b/2, 115a/20, 115b/16, 120a/8,
120b/2, 120b/9, 121b/7, 125a/11,
126a/11, 126b/3, 127a/7, 127b/16,
129b/12, 131b/1, 132a/4,
132b/17, 133a/3, 134b/8, 137a/15,
137a/16, 137a/17, 137a/19,
137b/1, 137b/4, 137b/5, 138a/5,
138a/8, 138a/9, 138a/13, 138a/18,
138b/4, 138b/6, 138b/8, 138b/13,
139a/2, 139a/17, 141a/11,
141a/16, 141a/17, 141a/19,
141b/12, 141b/15, 141b/17,
141b/20
g(g).+in 34a/15
g(g).+inde 7a/16
g.+mez 5b/3, 20b/16
g.+se 6b/3, 9a/9, 10a/10, 10a/20,
27a/19, 35a/13, 35a/14, 35b/14,
35b/15, 57a/16, 57a/17, 69b/15,
90a/21, 102a/1
g. ol- 128b/9, 129b/7
gerek- [6]: Gerek olmak, lazım olmak.
g.-mez 34a/16, 51b/16, 113a/1,
114b/2, 117a/10, 120b/2

geriki	[1]: Sona kalan, en son. g. 90a/10	46a/19, 49b/1, 49b/3, 54b/20, 59a/1, 62b/3, 65a/8, 69a/2, 82b/2,
geril-	[3]: Çekilme suretiyle gergin duruma gelmek. g.-e 64b/17, 65a/10, 99b/9	86b/4, 97a/10, 107b/7, 108b/2, 113b/2, 113b/7, 114a/12, 114a/14, 116a/10, 121b/14, 124b/7, 131b/14,
germ	[1]: <i>Far</i> . Sıcak. g. eyle- 120b/17	g(d).-er 9a/12, 64b/20, 70a/5, 73b/9, 83b/6, 87a/9, 114a/10, 114a/14
gerü	[4]: Tekrar, bir daha, yine. <i>bk.</i> girü 2. 14a/5, 56b/6, 69a/9, 96a/21	g(d).-erse 39a/20
get(d)-	[132]: 1. Varmak, ula mak. <i>bk.</i> git- 1. g(d).-e 7a/17, 14b/3, 17a/5, 23a/12, 33a/4, 79a/13, 86b/16, 97b/16, 102a/5, 109a/15, 110a/5, 110a/6, 110a/8, 110a/10, 110a/11, 113b/17, 114b/17, 132b/9 g(d).-eler 7a/12 g(d).-en 16b/2, 34a/6, 39a/20 g(d).-er 74a/12, 108b/11, 110a/6 g(d).-erse 90a/13 g(d).-icek 64b/12 g.-se 20b/7 2. Bir durum veya hastalık geçmek, bitmek. <i>bk.</i> git- 2. g(d).-e 7b/13, 8a/8, 8b/5, 9b/5, 17a/16, 23a/4, 23a/10, 33a/5, 33a/21, 34a/6, 35b/14, 38b/20, 39a/15, 39a/16, 41a/19, 41a/20, 42b/20, 42b/21, 43b/10, 45a/6,	g(d).-ince 47b/19 g(d).-inceye 65b/4 g.-mese 15b/8 g.-meyince 14a/19 g.-mez 29b/9 g.-mezse 15b/16, 23a/16, 39a/20, 49b/14, 55a/8, 69b/9, 75a/20, 75b/10, 77b/19, 78a/16, 79a/7, 81a/12, 82b/4, 83b/10, 87b/21, 88b/3, 123a/6 g(d).-üp 102a/5 uy usı g(d).-e 31b/8, 31b/9 g.-mez ol- 90b/3 3. Azalmak, özelli ini kaybetmek, ortadan kalkmak. <i>bk.</i> git- 3. g.-dükden 78a/8, 117a/4 g(d).-e 121a/15 g(d).-enün 107b/11 g(d).-er 120a/4 g(d).-icek 40a/6

- g(d).-ince 71b/11
g(d).-inceye 69b/2
g.-meye 16a/17
g.-mez 20b/1
4. Yılan, ha ere vb. içine kaçmak.
g.-se 21a/3
5. Kendinden geçmek. *bk. git-* 4.
kendüden g(d).-er 104b/14
u ı g(d).-erse 139a/3
u ı g.-se 36b/9, 138b/12
6. Akmak, ishal olmak. *bk. git-* 5.
g(d).-e 55b/4
g(d).-erse 56b/18
an g(d).-e 55b/4
içi g.-se 55b/14
an g.-se 56a/10, 57a/15, 57a/16
an g(d).-erse 36b/17
7. Bir ey tükenmek, yok olmak.
g.-dügin 106a/16
g(d).-e 99b/17, 123a/13
g(d).-ince 106a/15
g.-mez 116a/21, 116b/1
g(d).-üp 130a/5
- getmek(g) [2]:
1. Geçmek, bitmek i i.
g(g).+e 20b/3
2. Bir eyin içine kaçmak i i.
g.+den 45b/8
- getür- [83]:
1. Gelmesini sa lamak.
- g. 67a/7
g.-e 58b/10, 112a/7
g.-eler 7a/11, 48a/7, 58b/21,
91b/14
g.-esin 53a/19
g.-üp 17a/6
g.-ür 58a/13, 60b/5, 112a/4,
125b/8, 131b/3, 135b/17
2. Bir hastalı ın gelmesine sebep
olmak veya bir durumun
gelmesini sa lamak.
g.-e 132a/17, 137b/11
g.-ür 10b/14, 23a/1, 26a/18,
26b/2, 26b/7, 28a/7, 37a/20,
38b/19, 57b/19, 80a/11, 113a/15,
121b/12, 125b/5, 126a/9, 126b/6,
126b/7, 127a/3, 127a/4, 129b/3,
130b/8, 130b/16, 131a/13,
131a/17, 131a/21, 132b/15,
133a/6, 133b/1, 133b/15, 134a/20,
134b/17, 136a/3, 136a/16,
136b/18, 139a/2
uy u g.-e 128b/4
za met g.-se 124a/16
a f g.-se 51a/21
fera g.-ür 37b/14
i tih g.-ür 128b/4
uy u g.-ür 31a/21, 31b/1, 126b/4,
129a/15, 130b/10, 134b/18,
135b/4

3. Pi irmek vb. suretiyle kıvamını buldurmak, istenilen hâli aldirmek.

ıv ma g.-e 119a/15, 120b/8, 129b/17

ıv ma g.-eler 61a/10, 117b/20, 127a/19, 127b/21, 128a/3, 128a/12, 129b/13, 129b/15

ıv ma g.-üp 127b/8, 129b/11

ı l a g.-ür 80b/3

ıv ma g.-ür 113a/18

ıv ma g.-ürlerse 127b/11

al a g.-ür 88b/18, 88b/20

4. Söylemek.

alav t g.-se 101b/7

getürmek [3]: Pi irmek vb. suretiyle kıvamını buldurmak, istenilen hâli aldirmek i i.

ı l a g. 125b/14

ıv ma g. 141b/16, 141b/20

gevde [85]: Gövde, vücut.

g. 39b/9, 47a/8, 118b/4, 127a/2, 136b/22, 137a/1, 137a/7, 137a/9

g.+de 10a/3, 47a/18, 72b/11, 84a/19, 87a/21, 89a/2, 113b/6, 137a/11

g.+den 101b/4, 109a/11, 118a/6, 131b/3, 135b/20, 136b/13

g.+lerine 106a/1

g.+si 22a/19, 102a/12, 103a/3,

137a/5

g.+sinde 71b/12, 86a/4, 94b/1, 136b/7

g.+sine 36b/19, 41b/2, 47a/4, 68a/12, 79b/3, 80b/8, 80b/9, 82b/1, 83a/12, 84b/10, 85b/15, 86a/5, 91a/10, 97a/7, 105a/3, 113b/2, 124b/5

g.+sinün 95b/7, 126b/17

g.+ye 2b/19, 17a/10, 48a/20, 68a/13, 73b/20, 80b/1, 81a/16, 81b/6, 83a/9, 91a/6, 91a/15, 104b/11, 109b/3, 113b/6, 136a/9, 137b/13

g.+yi 23a/13, 94b/17, 124b/10, 126a/18, 130b/3, 131a/3, 139a/7, 139a/8

çıpla g.+sine 111a/20

g. sustlu ın 68a/14

g. sustlu ına 68a/15

g. amarından 61b/5, 122a/9, 139a/7

g.+yi ızdurur nesnelere 137a/17

g. ız- “ate lenmek, beden harareti artmak” 39b/13

g.+si do ru ol- 140b/11

g.+si ıssı ol- 140b/13

g.+si yan- “ate lenmek, beden harareti artmak” 140b/16

gev ek	[1]: Sıkı gergin veya sert olmayan. <i>bk.</i> geñ ek. g. ol- “yumu ak olmak, sert olmamak” 124b/19	geyil-	[1]: Elbise, çama ır vb. giyilmek. g.-e 125a/17
gey-	[13]: Elbise, çama ır vb. giymek. g.-e 41a/12, 45b/12, 77a/21, 95b/7, 111b/13, 114a/6 g.-en 134a/21 g.-meye 111b/14 g.-üp 40b/17, 72a/3, 85b/12, 124a/13, 137b/3	geyin-	[1]: Elbise, çama ır vb. giyinmek. g.-e 114a/6
geyecek(g)	[9]: Elbise, çama ır. <i>bk.</i> geyeçek, geyesi. g. 40b/17, 72a/3, 77a/21, 85b/12, 114a/6 g(g).+in 124a/10 g(g).+ine 109b/10 g.+le 77a/20 g.+ler 124b/13	geyinmek	[1]: Elbise, çama ır vb. giyinmek i i. g. 125a/14
geyeçek(g)	[1]: Elbise, çama ır. <i>bk.</i> geyecek, geyesi. g(g).+e 120b/14	geymek	[1]: Elbise, çama ır vb. giymek i i. g. 125a/15
geyesi	[1]: Elbise, çama ır. <i>bk.</i> geyecek, geyeçek. g. 110a/2	gez-	[3]: A rı, sızı vb. bir yerde durmamak, yer de i tirmek. g.-er sancusu 54a/4 g.-er yıl 75a/8
geyik	[2]: Erkeklerinin uzun ve çatallı boynuzları olan eti için avlanan memeli hayvan (<i>Cervus elaphus</i>). g. eti 136a/20 g. etini 97a/15	gezm z	[1]: <i>Far.</i> İlgingillerden, Akdeniz bölgesinde su kıyılarında biten, bir buçuk metre boyunda, i ne yapraklı; kök, kabuk ve yapra ı kullanılan bir a aç veya a aççık (<i>Tamarix</i>). <i>bk.</i> yıl un. /ılgın/ g. 18a/2
		ıd	[94]: <i>Ar.</i> Besin, yiyecek maddesi. . 18b/10, 20b/16, 28a/7, 61b/20, 66b/10, 68a/4, 69b/6, 75a/5, 77b/15, 126a/14, 135a/1, 138a/5, 138a/9 . +dan 74b/5, 75b/2 . +lar 138b/3, 140b/21 . +lardan 35b/1, 35b/9, 40a/2, 41a/13, 42b/4, 46b/10, 50a/16, 51b/8, 74b/8, 77b/16, 97b/4,

101a/8, 101a/12	87b/14
.+ları 67b/12	ulı . 34b/17
.+ların 25b/2	. eyle- 139a/14
.+sı 22b/2, 24b/15, 25b/9,	ızıl [1]: i , çıban, yara, kızılılık.
27a/10, 40a/10, 41b/7, 43b/1,	. 11a/2
46b/20, 48a/1, 48b/8, 49b/15,	gibi [175]: Gibi, -e benzer.
51b/7, 57a/7, 60b/11, 61b/14,	g. 3a/14, 5b/18, 7b/2, 7b/4, 9b/15,
64b/15, 66b/7, 70b/10, 83b/21,	9b/16, 12b/9, 12b/14, 15b/5,
89b/17, 90a/18, 94b/19, 101b/16,	16a/14, 17b/18, 17b/19, 17b/20,
103a/7, 106b/13, 141a/4	20b/3, 21a/13, 22a/1, 22a/5,
.+sına 6a/8, 40a/4	22a/9, 22a/19, 24a/4, 28a/4,
.+sını 30a/17	28b/19, 29a/12, 29a/20, 29a/21,
.+yı 26b/10, 28a/10, 48a/16,	30a/9, 30b/8, 32b/3, 33a/4,
61a/20, 78b/1	35b/20, 39a/18, 46a/11, 47a/15,
ek i .+lardan 89b/17	48a/3, 48b/2, 48b/11, 50b/13,
etlü . 75b/2	51b/9, 51b/10, 51b/11, 52b/7,
al ž . 46b/11	53b/10, 57a/1, 58a/1, 58a/5,
al ž .+lar 137b/3	58b/1, 58b/16, 59a/8, 61b/4,
al ž .+lardan 30a/7, 94a/12	61b/11, 62b/7, 62b/8, 62b/14,
ıssı .+lar 138a/10, 140b/20	64a/11, 64b/7, 64b/8, 64b/18,
ıssı .+lardan 75a/17	65a/9, 65b/12, 66b/16, 68b/12,
uru . 86a/9	69a/14, 70a/3, 71a/11, 71b/17,
la f . 10a/19, 23a/21, 53a/1	72a/4, 72a/9, 72b/2, 72b/14,
la f .+lar 26a/13, 66b/15,	73b/9, 75b/10, 77a/8, 77b/9,
73a/10, 101b/16, 122a/10	77b/17, 80b/1, 81a/20, 81a/21,
mu lif .+lar 67a/12	81b/6, 82a/8, 89b/6, 89b/9,
mu lif .+lardan 67a/16, 67b/14	89b/11, 90a/18, 91b/2, 93b/19,
mütev tir .+lar 80b/10	94a/13, 94a/20, 95b/10, 97a/21,
ovu . 34b/12	97b/17, 97b/19, 98a/2, 98a/10,
ovu .+lar 75a/17, 84b/5,	99a/20, 100a/13, 100b/12,

101b/16,	102a/1,	102a/10,	29b/16,	30a/16,	32b/15,	39a/19,
102a/12,	102b/6,	102b/11,	41b/13,	43a/2,	43a/7,	44a/7,
102b/15,	103a/3,	103a/16,	45a/14,	49b/18,	50a/16,	54b/9,
106a/20,	106b/16,	106b/18,	56b/4,	57a/18,	59a/3,	60a/21,
107a/15,	107a/18,	107b/17,	61a/20,	63b/8,	63b/9,	64a/12,
108a/17,	108b/11,	108b/14,	65a/12,	66b/8,	70a/18,	71b/1,
108b/17,	110b/12,	110b/13,	71b/2,	71b/4,	73b/14,	74b/15,
111b/19,	112a/11,	112a/19,	79a/1,	79b/4,	81a/18,	81b/4,
112b/4,	117b/10,	119b/16,	86b/18,	88a/13,	90b/10,	99b/11,
121b/15,	122a/2,	122a/11,	103b/7,	105a/17,	111a/20,	114b/5,
122a/19,	122a/20,	122b/5,	115a/10,	115a/11,	117a/5,	117a/9,
123a/10,	123a/14,	123b/7,	118a/6,	118a/9,	121b/19,	123b/5,
125a/2,	126a/1,	128b/1,	140a/1,	141a/9		
130b/17,	130b/18,	133a/16,	g.+de	8b/1,	56a/6,	71b/1,
138b/8,	139b/13,	140b/8,	137a/21			
141a/17,	141b/1,	141b/15,	g.+den	9b/6,	30b/18,	52a/1,
141b/18,	141b/19		101b/1,	115b/4		
g.+dür	70b/15,	93a/12,	g.+lerde	15b/12		
141b/13			g.+si	113a/14		
g.+ler	30a/11,	75a/7,	g.+ye	79a/18		
101b/19			erte	g.	15a/5	
g.+lerden	66b/13,	89b/21	g. g.	44b/19		
g.+leri	8b/1		gice	r	en	y [1]: <i>T.Far.</i> Gözta ı denen
g.+nüñ	140b/19					parlak bir maden. <i>bk.</i> merça ği -
anuñ	g. 12a/7					nür.
am r	g. 13b/13					g. 134a/6
gice	[86]: Gece.		gici	[1]: Ka ınma, uyuz hastalı ı. <i>bk.</i>		
g.	5b/1,	5b/19,	gicik,	giçik.		
11a/11,	13a/16,	15a/8,	g.+ler	83a/5		
15b/11,	17b/4,	19b/18,				
22a/2,	22a/16,	26a/3,				
26b/11,	28b/19,					

<p>gici- [6]: Ka ınmak. g.-du da 20a/16 g.-r 21b/18, 62a/10, 88a/18, 102a/16, 123a/10</p> <p>gıcık(g) [24]: Ka ıntı, uyuz hastalı ı. <i>bk.</i> gici, giçik. g. 72a/7, 82b/20, 83b/12, 84b/10, 131a/17 g.+dür 83a/13 g(g).+e 83a/9, 93b/12, 125b/1 g(g).+i 52b/16, 52b/19, 83a/4, 83a/10, 84b/18, 118a/10, 126b/9 g(g).+in 83a/1, 83a/7, 83a/12, 84b/15 g(g).+ine 84b/13 g. ol- 17b/13, 84b/12, 98b/16</p> <p>gicit(d)- [1]: Ka ındırmak. g(d).-ür 81a/10</p> <p>giç [5]: Belirlenenden sonra, erken kar ıtı. <i>bk.</i> geç. g. 16a/19, 119b/19 g. g. 140b/21 g. al- 104b/15</p> <p>giç- [1]: Bir sınırı a mak. <i>bk.</i> geç- 6. g.-e 57a/20</p> <p>giçimek [2]: Ka ınmak i i. g. 54b/11, 136b/22</p> <p>giçik(g) [1]: Ka ınma, uyuz hastalı ı. <i>bk.</i> gici, gıcık. g(g).+i 135a/13</p>	<p>gider- [433]:</p> <p>1. Bir durumu ortadan kaldırmak, yok etmek, izale etmek. g.-e 3b/20, 4b/18, 5b/3, 5b/5, 5b/7, 6a/3, 6a/4, 6a/14, 6b/17, 6b/19, 7b/6, 7b/15, 10b/17, 12a/19, 12a/20, 13a/5, 13b/15, 13b/16, 13b/17, 13b/20, 14a/11, 14b/5, 14b/10, 14b/13, 15a/3, 15a/21, 17b/4, 17b/5, 18a/6, 18a/19, 22b/10, 22b/18, 24b/13, 25a/16, 26a/8, 26a/10, 26a/19, 26b/16, 26b/18, 26b/20, 27a/3, 27a/7, 28a/3, 28a/13, 28a/21, 28b/1, 28b/2, 28b/4, 28b/5, 28b/14, 28b/21, 29a/16, 29a/17, 30a/20, 30b/2, 30b/6, 30b/8, 32a/6, 32a/9, 32a/10, 32a/11, 32a/19, 32a/21, 33a/8, 34a/14, 35a/1, 35a/3, 35a/13, 35b/15, 37b/3, 37b/21, 38a/3, 38a/12, 38a/14, 38b/9, 38b/16, 40b/3, 42a/18, 43a/11, 43a/15, 43b/18, 46a/2, 46a/20, 46a/21, 46b/3, 47a/15, 47b/5, 47b/7, 47b/8, 47b/14, 47b/15, 47b/21, 48b/15, 48b/16, 49a/6, 49a/9, 49a/10, 49a/14, 49a/15, 49a/17, 50b/13, 52b/14, 52b/19, 52b/21, 53b/13, 55b/8, 56a/5, 56a/19, 58a/14,</p>
--	--

59a/12, 59a/15, 59b/5, 59b/18,
59b/19, 60b/21, 61b/8, 63b/12,
64a/10, 64a/17, 64a/18, 65b/2,
68b/2, 68b/4, 68b/11, 68b/21,
69b/21, 70b/3, 72b/3, 72b/5,
73a/15, 73a/21, 73b/16, 73b/20,
74a/4, 75a/13, 77b/2, 77b/8,
79b/20, 80a/3, 80a/4, 81a/1,
81a/3, 81a/6, 81a/9, 81b/11,
81b/16, 81b/17, 81b/18, 82a/18,
82a/19, 82a/21, 82b/4, 82b/14,
82b/16, 82b/19, 84b/18, 85a/1,
85a/2, 85a/4, 85a/7, 86a/5, 86b/7,
86b/8, 86b/10, 86b/12, 86b/13,
86b/20, 87a/8, 87a/11, 87a/12,
87a/18, 88b/16, 88b/17, 88b/19,
90b/21, 91a/5, 92b/12, 92b/14,
93b/13, 93b/17, 93b/18, 93b/20,
94b/8, 95b/20, 97a/17, 98b/13,
98b/16, 99a/3, 99b/3, 100a/4,
100b/18, 104a/7, 104a/9, 104a/15,
104b/3, 105a/18, 107a/7, 109b/9,
112b/20, 114a/13, 116b/2,
117a/11, 118b/3, 122a/4, 125b/9,
126b/4, 128a/15, 129b/16,
130a/19, 130b/14, 132b/9,
132b/13, 133b/2, 133b/20,
134a/4, 134a/11, 134a/13, 135b/1,
137b/6, 137b/7, 137b/9, 137b/11,
137b/13, 139b/2

g.-eler 28b/13, 35b/4, 79a/10,
116a/18
g.-mese 17b/20
g.-üp 5b/14, 30b/4, 35b/17,
57b/10, 134a/3
g.-ür 4a/4, 4a/7, 4a/8, 4b/5, 5b/10,
7b/7, 9a/1, 10b/10, 10b/11,
15a/12, 16a/9, 16a/12, 17a/2,
17a/11, 17a/21, 17b/3, 18a/15,
21a/12, 21b/15, 22b/14, 22b/15,
22b/19, 23b/6, 24b/1, 25a/14,
26a/18, 26b/1, 27a/17, 27a/18,
27a/20, 27b/15, 28b/10, 28b/16,
28b/17, 34b/10, 35a/11, 35a/16,
35b/17, 36b/2, 36b/3, 37a/18,
37a/20, 37b/11, 37b/13, 37b/15,
38a/11, 38b/7, 38b/14, 38b/15,
40b/4, 40b/7, 40b/9, 40b/16,
41b/17, 42/2, 42a/10, 42a/12,
42a/13, 42a/16, 42a/18, 42b/18,
44a/14, 44a/16, 44a/19, 46a/4,
46b/2, 46b/16, 47b/4, 47b/19,
50b/8, 52a/7, 52a/9, 57b/14,
61b/18, 62b/19, 63b/13, 63b/14,
64a/6, 65b/2, 68a/3, 68a/6, 68a/9,
68a/12, 68a/15, 70a/20, 70b/1,
72a/7, 73b/17, 77a/11, 77a/17,
77b/11, 78a/11, 80b/20, 80b/21,
82b/4, 83a/8, 83a/9, 83a/10,
83a/12, 84b/21, 85b/11, 92a/3,

92a/5, 92a/12, 93a/6, 93b/1,
93b/3, 94a/1, 94a/3, 100b/5,
100b/13, 100b/17, 101a/4, 101a/5,
101b/4, 101b/5, 104b/1, 104b/8,
113a/19, 115a/2, 115a/21,
115b/15, 115b/16, 116a/12,
116b/4, 116b/7, 116b/13, 118a/3,
118b/1, 118b/4, 118b/5, 118b/6,
118b/12, 118b/14, 119a/9,
119a/10, 119a/11, 119a/16,
119a/18, 119b/3, 119b/12,
121b/11, 126a/3, 126a/8, 126b/4,
126b/9, 127a/15, 128a/5, 129a/9,
130a/1, 130b/1, 130b/2, 130b/7,
130b/15, 130b/20, 131a/8,
131a/10, 131a/11, 131a/16,
131b/5, 132a/1, 132a/6, 132a/9,
132b/4, 133b/15, 133b/19,
134a/1, 135a/13, 135a/18, 135b/4,
135b/8, 135b/13, 135b/21,
136b/15, 139a/19 uy usı g.-e
31b/5

2. Kaldırmak, çıkarmak.

g.-e 113b/17
g.-eler 22a/9, 29b/16, 36a/11,
52b/11, 71b/8, 80b/14, 111b/17
g.-esin 69a/13
g.-esün 69a/8

giderme [4]: Bir durumu ortadan
kaldırmak, yok etmek, izale

etmek i i.

g.+sin 1b/11, 15a/20, 98b/18

g.+sine 81b/5

gidermek(g) [9]: Bir durumu ortadan
kaldırmak, yok etmek, izale
etmek i i.

g. 54b/20, 99a/8

g.+dür 23b/13, 25b/18, 101a/11

g(g).+e 14b/11, 23b/18, 99b/2

g(g).+i 58a/4

gil [7]: Far. Kil.

gil-i Ermen [7]: Ermeni kili
olarak bilinen bir tür boraks,
potasyum nitrat, kırmızı kil. *bk.*
gilermen , t n-i Ermen .

g. 15b/16, 21b/20, 36a/4, 37a/5,
101b/19, 102a/15, 102a/20

gilermen [2]: *Far.* Ermeni kili olarak
bilinen bir tür boraks, potasyum
nitrat, kırmızı kil. *bk.* gil-i Ermen ,
t n-i Ermen .

g. 88a/21

g.+den 84a/12

giñ [3]: Geni .

g. 129a/3

g. yire 7a/12

g. ol- 126b/10

gine [1]: Gene, yine.

g. 7b/3

gir- [81]:

1. çeriye geçmek, bir eyin içinde olmak, dahil olmak.

g.-dükde 114a/2

g.-e 5a/14, 24a/2, 33b/7, 41b/2, 41b/11, 58b/6, 58b/19, 62b/4, 71b/18, 73b/5, 76a/5, 76a/7, 79b/2, 80b/7, 107b/21, 111a/4, 112a/12, 125a/13, 126b/11

g.-ecek 113b/16

g.-eler 83b/9, 84b/7, 99a/20, 113b/10

g.-enlerün 113b/18

g.-er 20b/8, 31b/10, 87b/8, 91b/14

g.-erler 114a/1

g.-erse 20b/9, 46b/14

g.-meye 6b/3, 10a/20, 29b/5, 46b/12, 86a/2, 97a/19, 97b/17, 103a/19, 109b/13, 109b/16, 126b/11, 137a/16

g.-meyeler 101b/16, 137a/20

g.-mezse 91b/14

g.-mi 139a/15

g.-se 20a/6, 20b/13, 34a/4, 45b/20, 46b/13, 108a/5, 132a/21

g.-üp 7b/17, 10a/11, 17a/11, 19a/15, 40b/13, 45b/9, 51b/11, 59b/9, 60a/2, 62b/2, 69a/21, 69b/10, 69b/13, 77a/20, 82a/7, 83b/11, 99b/18, 113b/13

g.-memek 16b/15

oda g.-erse 113b/10

ota g.-enlerden 113b/8

ota g.-er 62b/4

ota g.-se 113b/8

2. Ele geçmek, tasarrufunda bulunmak.

ele g.-mese 52a/15

ele g.-meye 16b/20

girme [1]: çeriye geçmek, bir eyin içinde olmak, dahil olmak i i.

g.+sin 2a/2

girmek(g) [14]: çeriye geçmek, bir eyin içinde olmak, dahil olmak i i.

g. 44b/14, 52b/9, 72a/6, 75a/6, 125a/18, 125a/21, 126b/3, 126b/8, 137a/2, 137b/2

g.+dür 33b/4, 81b/8, 87a/1

ota g. 72a/17, 113a/21, 114a/11

ota g(g).+i 3a/19

girü [53]:

1. Geri, arka taraf.

g. 12b/18, 61b/18, 102a/11

2. Tekrar, bir daha, yine, sonra. *bk.* gerü.

g. 11a/1, 11b/10, 11b/12, 12a/1, 22a/2, 26a/15, 32b/20, 36b/2, 36b/10, 39a/21, 41a/5, 41b/2, 41b/11, 44a/11, 45b/14, 52a/8, 53b/5, 65a/17, 67a/9, 69a/16,

76a/4, 76a/6, 86b/3, 89b/12,
93b/15, 95a/9, 97b/6, 98a/16,
99a/4, 99a/12, 99a/13, 105b/11,
108a/2, 108b/11, 110b/2,
111b/14, 111b/17, 114a/12,
117a/10, 117b/9, 118a/12, 120b/4,
130a/10, 130a/15, 130b/21

3. Bir şeyin devamı, geriye kalanı.
g. 93a/11, 138a/11

git(d)- [24]:

1. Varmak, ulaşmak. *bk.* get- 1.
g(d).-e 7b/18, 10b/7, 10b/9, 24b/1,
62a/12
2. Bir durum veya hastalık geçmek,
bitmek. *bk.* get- 2.
g(d).-e 7a/18, 8b/14, 8b/17,
40a/13, 56a/13, 63a/4, 63b/9,
68b/2, 100a/2, 122a/21
g(d).-üp 53b/10, 84b/7
3. Azalmak, özelliğini kaybetmek,
ortadan kalkmak. *bk.* get- 3.
g(d).-e 120b/17, 120b/20,
125b/19, 127b/13
g(d).-üp 120a/10
4. Kendinden geçmek. *bk.* get- 5.
a lı g(d).-er 103b/1
5. Akmak, ishal olmak. *bk.* get- 6.
an g(d).-ene 128a/4

gitmek [1]: Varmak, ulaşmak i i.
g. 141a/3

givür- [1]: Koymak, sokmak.
g.-eler 111a/11

givürmek [1]: Koymak, sokmak i i.
g. 9a/10

onca [1]: *Far.* Açılmamı gül.
/cumbut, cümbüt, hohalak,
tomçak, tomurcuk, yumuk/
dögülmi gül .+sın 36b/19

göbek(g) [29]:

1. İnsan ve memeli hayvanlarda
göbek bacağının dümesinden sonra
karnın ortasında bulunan
çukurluk.
g. 50a/3, 55b/8, 56a/20, 56b/12,
57a/2, 63b/14
g.+de 55a/11, 56a/12, 65a/9
g.+den 95b/5
g(g).-e 2b/3
g(g).-i 53a/4, 55a/11
g(g).-ine 53b/4, 53b/5, 54a/17,
54b/3, 55a/1, 55a/16, 55b/13
g. a rısını 55b/7
g. burusu 34b/10
g. uyu 55a/13
g. uyu 55a/9, 55a/14, 101a/4
g. çı - “göbek yerinden oynamak,
bulunduğu yerden aya inmek”
55a/12
g. dü - “göbek yerinden oynamak,
bulunduğu yerden aya inmek”

55a/9	gögerdi [1]: Morartı.
g. yürü- “göbek yerinden	g.+si 90b/3
oynamak, bulundu u yerden	gög(ü)s [47]: Vücudun boyunla karın
a a ıya inmek” 55a/9	arasında bulunan ve yürek,
2. Bazı sebze ve meyvelerin orta	akci er gibi organları içine alan
kısmı.	bölümü. <i>bk.</i> gögüs.
ek i en r g(g).+i 19b/14	g. 39b/13
gödek [1]: Kuyruksuz kümes hayvanı.	g.+de 22b/15
g. 69a/4	g.+den 39b/14
göger- [4]: Morarmak.	g.+e 39b/7, 107a/13, 126a/5
g.-mez 98a/3	g.+i 22b/17, 22b/19, 23a/1, 23a/2,
g.-mi dür 88a/9	23a/3, 27a/2, 39b/17, 40a/7,
g.-se 90a/21	136b/10, 138a/18
g.-ür 104b/14	g.+in 42b/3, 64a/19, 108b/18
gögercin [19]: Güvercin. <i>bk.</i> gögerçin.	g.+inde 22b/13, 22b/15, 36a/16,
g. bo ı 122b/1	94a/3
g. bo ını 48b/10	g.+ine 19b/20, 35b/2, 35b/11,
g. dersi 121b/18	42b/12, 42b/16, 42b/18, 43a/17,
g. eti 53b/14, 74b/14, 136a/9	100b/20, 101a/17, 111a/10
g. etin 81b/1	g.+ini 112a/21
g. etinüñ 104b/11	g.+inüñ 19b/19
g. anın 11a/20	g. a rısın 2a/5, 22b/10
g. anından 89a/14	g. a rısına 22b/10, 22b/21, 23a/5
g. anıyla 31a/18	g. a rısınüñ 22b/9
g. tersi 48a/4	g. ar retidür 101a/6
g. tersine 58a/15	g. astalı ına 22b/16
g. yavrusın 11a/12, 11a/13,	g. içinde 39b/7
25b/10, 59b/3, 59b/5, 107a/11	g. renclerine 129b/12
gögerçin [1]: Güvercin. <i>bk.</i> gögercin.	g.+i a rısına 132b/2
g. eti 133a/10	g. dar ol- “nefesi daralmak, zor

	nefes alıp vermek” 35a/18		g. ol- 87a/20
gögüz	[1]: Vücudun boyunla karın arasında bulunan ve yürek, akci er gibi organları içine alan bölümü. <i>bk.</i> gög(ü)s. g.+de 38b/15	gökçek	[7]: Güzel, sevimli, ho . g. 24b/10, 27a/2, 90a/14 g. v z 10a/21 g. eyle- 16a/4 g. it- 16a/19, 135a/15
gök	[20]: 1. Olgunla mamı . g.+se 115b/21 g. benef e 35a/21 g. ma m de 10a/8, 52b/6 g. ma m deyle 10a/10 g. m z ları 121a/1 g. mezdek 10a/6 g. an 23b/11 g. a m-ı anžal 10a/6 2. Mavi, ye ile çalan mavi. <i>bk.</i> gökçe, göy. g.+i 67a/11 g.+ler 102b/11 g.+leri 102b/12 g. beze 44a/14, 45a/5 g. bezi 44b/7 g. dest r 30a/15 g. gözlü o lancu 67a/10 g. amarlar 71a/3, 73a/1 g. ol- 139b/3	gölge	[7]: Güne ı nlarının gelmedi i yer. g.+de 65b/20, 82a/3, 114b/4, 131a/14, 132a/11, 133b/11, 137a/17
		gölük(g)	[1]: At, e ek, beygir, katır vb. hayvan. g(g).+üñ iç ya ın 94b/16
		göm-	[6]: Yerin altına koyarak üstünü toprakla örtmek. g.-e 121a/8 g.-meyüp 40b/11 g.-se 110a/1 g.-seler 100a/14 g.-üp 42b/20, 43b/13
		gömeç	[1]: Bal pete i, petek. g. bal 55b/8
		göme o-	[2]: Bir eyi gömülü durumda bırakmak. <i>bk.</i> göme oy-. g.-salar 109b/2 g.-sañ 110a/18
gökçe	[3]: Mavi, ye ile çalan mavi. <i>bk.</i> gök 2, göy. g. 102a/16, 121b/15	göme oy-	[3]: Bir eyi gömülü durumda bırakmak. <i>bk.</i> göme o-. g.-a 16b/7, 86b/2

g.-alar 100a/11
gömlek(g) [1]: Vücudun üst kısmına
giyilen giysi. *bk.* göñlek.

g(g).+e 109b/11
göñlek(g) [2]: Gömlek, vücudun üst
kısmına giyilen giysi. *bk.* gömlek.
g. 124a/13

g(g).+ile 72a/11
göñ(ü)l [31]:

1. Gönül, kalp, yürek.

g. 138a/6
g.+i 6a/12, 35b/4, 126b/7,
126b/21, 127a/9, 131a/8, 134b/21
g. darlı ın 68b/3
g.+i arlı ın 37a/20
.+i aç- “ferahlandırmak” 132a/8
g.+i arlı an- “daralmak,
bunalmak” 54b/10

2. Mide, karın.

g.+i bulana unuñ 16b/12
g. dön- “midesi bulanmak”
25b/20, 25b/15, 26b/2, 50a/3,
51a/1, 54b/11, 66b/4, 78a/4,
78a/13, 78a/16, 129b/8, 133b/19,
135a/18
g. döndür- “midesini
bulandırmak” 125b/7
g.+i dü - “ishal olmak” 52a/14
g.+i bulan- “midesi bulanmak,
kusacak gibi olmak” 1b/14, 27b/8

g.+i bulandır- “midesini
bulandırmak, kusacak gibi
yapmak” 81b/12

gör- [44]:

1. Göz yardımıyla algılamak.

g.-e 16b/10, 28b/19, 45a/16,
49b/7, 55b/14
g.-eler 18a/20, 88a/8, 89b/19,
100a/15, 127a/18
g.-icek 140b/10
g.-medin 91b/13
g.-meye 136b/8
g.-mez 140b/1
g.-se 6a/18, 10a/2, 96a/10
g.-señ 83b/2
g.-ür 16b/10
g.-ürse 12b/17
göz g.-ür yerde 12b/15
od g.-medük bal 70b/10
gün g.-se 20b/11
g.-mez ol- 29b/10
2. Ya amak, maruz kalmak.
g.-e 13a/20
g.-en 16a/16
g.-meye 4b/16, 45a/18, 55a/5,
63a/17, 76b/17, 107a/9, 137b/8,
137b/9
renc g.-meye 116b/15
ay g.-mez ol- 66b/3

3. Bir eyin katkısı olmak, faydası dokunmak.
g.-e 12b/21
f ide g.-e 52b/3, 52b/5, 73b/5
mefa at g.-e 112b/21
ac yib g.-e 48b/5, 115b/13
ac ib g.-esin 15a/14
- göre [5]: Bir eye uygun olarak, gere ince.
g. 13a/20, 26a/7, 106a/7, 127a/21
- görik- [1]: Görünmek, görünür olmak.
bk. görük-, görül- 1, görün-.
g.-ür 34a/8
- görme [1]: Göz yardımıyla algılamak i i.
g.+sin 29a/12
- görmek [3]: Göz yarımıyla algılamak i i.
g. 138a/6
g.+dür 137a/7, 137a/12
- görük- [1]: Görünmek, görünür olmak.
bk. görik-, görül- 1, görün-.
g.-se 103a/10
- görül- [2]:
1. Görünmek, görünür olmak. *bk.*
görik-, görük-, görün-.
g.-e 72a/18
2. Maruz kalmak.
g.-ür 33b/6
- görün- [3]: Görünmek, görünür olmak.
bk. görik-, görük-, görül- 1.
g.-e 74a/11
- g.-se 89b/21
g.-ürse 34a/6
- görünmek [1]: Görünür olmak i i.
ay l t g. 9a/10
- göt [1]: Kaba et, kıç, popo.
g.+i 112a/7
- götür- [30]:
1. Ta ımak, üzerinde ta ımak.
g.-eler 111a/9
g.-en 40b/7
g.-se 7b/11, 10b/7, 31b/5, 31b/7,
31b/8, 31b/11, 31b/12, 38b/2,
73a/16, 77b/8, 80a/16, 80b/12,
104a/5, 107a/8, 107b/20
g.-seler 7a/20, 16a/16, 37b/17,
110a/12
2. Fitol vb. sokmak.
g.-e 56b/4, 62b/8, 62b/14
g.-eler 68b/20
g.-se 49b/1, 63b/8, 63b/17, 66a/19
- götürmek [1]: Fitol vb. sokmak i i.
g. 69b/12
- götürül- [1]: Ta ımak, içinde ta ımak.
f g.-e 51a/5
- göy [1]: Ye ile çalan mavi. *bk.* gök 2,
gökçe.
g.+i 86b/8
- göynük [2]: Yanık.
g. 81b/6, 94b/10

göynül- [1]: Yanmak, yanma i ine maruz kalmak. *bk.* göyün- 1.

g.-e 95a/1

göyün- [14]:

1. Yanmak, yanma i ine maruz kalmak. *bk.* göynül-.

g.-ince 134a/9

g.-mi 17b/1

g.-mi b 55a/15

2. Bir takım etmenlerin etkisiyle i e yaramaz duruma gelmek, bozulmak.

g.-e 93a/8

g.-üp 81b/7

g.-mi 52b/16, 83a/15

g.-mi ıl dan 21b/18

g.-mi ıl lardan 122a/19

g.-mi ıl ları 129b/18

g.-mi afr yla 84a/3

g.-mi sevd dan 93a/21

g.-mi sevd larla 127b/3

afr v g.-mi andur 39b/8

göyündür- [25]:

1. Yakmak.

g.-dügi 94b/5, 94b/8

g.-dügine 94b/6, 94b/9, 94b/10

g.-düginün 94b/3

g.-icek 94b/18

g.-seler 65a/20, 134a/6

g.-üp 14b/10, 29a/2, 63a/12,

85a/7, 85b/18, 94b/7, 99a/7, 99b/4, 100a/4, 104b/2

g.-ür 134b/9, 134b/15, 135a/3

2. Vücudu ate lendirmek.

g.-e g.-e 44b/12

3. Vücutta yanıklar olu turmak.

g.-ür 83a/14

göyündürmek [1]: Yakmak i i.

g. 94b/17

göyünme [1]: Yanmak, bozulmak i i.

bal am g.+sinden 37b/4

göyünmek [8]:

1. Bir takım etmenlerin etkisiyle i e yaramaz duruma gelmek, bozulmak i i.

g.+den 83b/4, 83b/14, 84a/19, 86a/6

an g.+de 76a/19

an g.+den 76a/9

afr g.+den 80a/19

2. Midede yiyecek yanmak, fasid olmak i i.

g. 25a/21

göz [208]:

1. Görme organı.

g. 9a/5, 9a/6, 12b/17, 15b/6, 28b/21, 29b/6, 29b/18, 30b/10, 31a/1, 44b/12, 105b/5, 106b/9, 116b/8, 140b/1

g.+de 28b/12, 28b/20, 29a/2,

29a/17, 29b/8, 30b/2, 134a/10,
134a/13, 135a/3
g.+deki 30b/8
g.+den 9a/7, 29a/3, 84b/4,
117b/14
g.+e 9a/10, 15b/13, 23b/2, 27a/7,
28a/14, 28a/19, 28a/20, 28b/2,
28b/3, 28b/7, 29a/3, 29a/9,
29a/13, 29a/14, 29a/18, 30a/12,
30a/14, 30b/5, 30b/9, 30b/11,
30b/12, 31a/3, 31a/7, 37b/9,
93a/15, 100a/4, 115a/7, 118a/7,
118b/12, 130b/9, 131a/8, 132a/3,
134a/2, 134a/10, 134b/15
g.+i 10a/1, 28a/15, 29a/2, 29a/6,
29a/13, 29b/3, 29b/5, 30a/6,
30a/20, 30b/13, 31a/2, 31b/6,
31b/10, 34b/20, 80b/3, 90a/17,
103a/21, 103b/1, 113a/1, 116a/14,
123a/8, 130b/15, 132a/10, 132b/1,
134a/14, 134a/15, 135a/1, 137a/3
g.+in 29b/1, 41a/13, 68a/10
g.+inde 28b/5
g.+inden 15b/6
g.+ine 16a/10, 28b/9, 29a/5,
30b/8, 30b/20, 31a/14, 31b/15,
45a/17, 45b/7, 77b/3, 84a/6,
84a/8, 84b/2, 84b/3, 86a/2, 113a/3
g.+inüñ 67a/10
g.+leri 5a/8, 9a/15, 16b/5, 27b/17,

77b/12, 89a/19
g.+lerin 4b/21
g.+lerine 10b/3
g.+ün 30a/2, 31a/14, 68a/6
ayunuñ g.+in 77b/2
g. a rıların 2a/10
g. a rısı 29a/4, 29b/4, 29b/18,
30b/3
g. a rısıçun 29a/19, 45a/19
g. a rısıdur 30b/13
g. a rısın 28a/13, 138a/2
g. a rısına 28a/16, 30a/13,
125b/10
g. a rısınüñ 28a/12
g. berdesin 27a/7
g. görür yerde 12b/15
g. n rın 112a/10, 119a/11,
120a/21, 137b/10
g. n rını 118b/5
g. rengi 30a/5
g.+lerin ararda
g.+ün n rın 24b/7
g.+ün n rıñ 28b/15
hüdhüd g.+in 10b/7, 80a/15
hüdhüdüñ g.+in 38b/19
anlu g. a rısına 29b/9
oyun g.+in 76b/1
urd g.+in 7b/11
urduñ a g.+ini 31b/6
a g.+i 29b/21

- a g.+in 28b/18
 ol g.+i 30a/1
 yengeç g.+in 31b/5, 77b/7
 a f g.+e 30b/1
 yüz ve g. egil- 9a/5
 g. arar- “tansiyonu dü mek
 nedeniyle göz önünü pus
 kaplamak” 27a/3, 101a/5, 127a/1
 g.+de perde eyle- “katarakt
 olu turmak, göz merce i
 effafılı mı kaybederek donuk bir
 hâl almak” 133a/19
 g.+e a dü - 28b/13
 g.+e a dü - 29b/6
 g.+e a dü - 28b/9
 g.+e a dü - 29a/7, 31a/8
 g.+e çek- “sürme vb. göze
 sürmek” 16b/9, 28a/13, 28a/18,
 28a/19, 28b/1, 28b/5, 28b/4,
 28b/10, 28b/12, 28b/14, 28b/16,
 28b/17, 28b/17, 28b/19, 28b/20,
 29a/1, 29a/11, 29a/12, 29a/14,
 29a/15, 29a/16, 30b/1, 30b/2,
 130b/4
 g.+e u in- “göz karasu hastalı na
 u ramak” 135b/7
 g.+i arart- “göz önünü pus
 kaplatmak” 37b/10, 132a/17,
 134b/21
 g.+i n rlandur- “gözün efaflı mı
 artırmak” 132b/12
 g.+ine çek- “sürme vb. göze
 sürmek” 30a/19, 30b/3
 2. Delik, yara, yara ucu.
 g.+ine 75b/11
 3. Nazar.
 yavuz g.+den 104a/5
 g. deg- “kıskanç ve hayran
 bakı lar nedeniyle kötü bir
 duruma dü mek” 3a/8, 104a/2
 göz berdesi [1]: *T.Far.* Katarakt.
 g.+n 27a/7
 gözek [1]: Örülmü , onarılmı çorap,
 çarık vb. eyler.
 g. 71a/14
 gözgülü [1]: Ayna.
 g.+ye 105b/5
 gözle- [1]: Bir eyin olmasını beklemek.
 g.-yesin 86b/14
 gözülü [1]: Herhangi bir biçimde veya
 renkte gözü olan.
 gök g. o lancu 67a/10
 usl [2]: *Ar.* Cünüplük, hayız ve nifas
 hâllerinden sonra din gere ince
 yıkanma.
 . eyle- 68a/9
 . it- 68a/11
 u a [16]: *Ar.* Keder, kaygı, tasa.
 . 2b/9, 9a/2, 37b/13, 68a/2,
 68a/20, 126b/21, 127a/13

.+dan 37a/15, 51b/15	g(c).+ile 68b/20
.+dandur 5b/11	güçlebüken [3]: Fındık büyüklü ünde
.+sı 51a/19, 68b/1	zehirli meyveleri olan bitki ik taç
.+ya 80a/1	yapraklı bir ağaç (<i>Strychnos nux-</i>
.+yı 35b/4, 129a/9	<i>vomice</i>). /kargabüken/
ovu . 136b/18	g.+i 68b/14, 120a/8
u alandır- [1]: <i>Ar.T.</i> Kederlendirmek,	ma c n-i g.-i murabb 120a/4
kaygılandırmak, tasalandırmak.	gül [132]: <i>Far.</i> Gül bitkisi ve bu
.-mayalar 122a/17	bitkinin çeşitli türleri bulunan
u alanma [1]: <i>Ar.T.</i> Kederlenmek,	güzel kokulu çiçeği (<i>Rosa</i>). <i>bk.</i>
kaygılanmak, tasalanmak i i. <i>bk.</i>	verd.
u alenmek.	g. 5b/10, 10b/18, 25a/15, 36b/15,
. 35a/18	70a/2, 74a/20, 90a/17, 92b/21,
u alenmek [4]: <i>Ar.T.</i> Kederlenmek,	100b/21, 106a/4, 113a/18, 117a/7,
kaygılanmak, tasalanmak i i. <i>bk.</i>	120b/12, 138b/17, 141b/17
u alanma .	g.+i 82b/17, 88b/3, 91b/19,
. 9a/9, 39a/7, 126a/18	100a/4
.+den 35b/19	59a/5, 63a/10, 67b/3, 67b/6,
u alu [3]: <i>Ar.T.</i> Kederli, kaygılı, tasalı.	73b/17, 86a/16, 94b/7, 95a/2,
. 68b/1	97a/14, 139b/7, 139b/9
. kimesneden 139a/14	dögülmi g. oncasın 36b/19
. eyle- 126b/7	g. kökin 85b/19
güç(c) (I) [3]:	g. uyu 23b/5, 24a/17, 25a/19,
1. Maddi ve fiziki kuvvet.	35a/13, 35a/21, 36b/11, 36b/21,
g(c).+i 128b/14	44a/15, 45a/14, 47a/15, 101a/14,
2. Bir maddenin etkisi, kuvveti.	101b/19
g(c).+i 129a/3, 129a/6	g. uyıdur 133b/21
güç(c) (II) [2]: A r ve yorucu emekle	g. uyun 3b/20, 4a/1, 28b/1, 38a/8,
yapılan, çetin, mü küll, zor.	135b/1
g.+dür 68b/16	g. uyuına 26a/20

- g. uyından 38a/12
- g. uyuyla 10b/9, 11a/1, 25b/2, 28a/13, 28b/8, 29b/5, 29b/15, 36a/4, 36b/12, 37a/6, 37a/8, 41a/13, 74a/21, 77a/12, 100b/12, 100b/18, 101b/20, 102a/15, 102a/21, 103b/9, 103b/12, 119b/8, 138a/17, 138b/17
- g. ar bı 27b/18, 53a/18
- g. ya ı 10b/19, 15b/18, 31a/7, 31b/1, 32a/8, 38a/18, 58b/13, 60a/4, 61b/10, 64b/14, 65a/18, 84a/6, 85a/2, 86a/15, 98a/14, 98a/15, 111a/4, 122a/3, 122b/2, 129a/20
- g. ya ın 5a/15, 6a/4, 14b/17, 20a/18, 31b/19, 41b/12, 62a/4, 65a/12, 84b/7, 95a/8, 95a/10, 98a/5, 107b/5
- g. ya ını 10a/15
- g. ya ıyla 4b/7, 5a/20, 5b/5, 17b/16, 18b/18, 21b/21, 32a/2, 47b/1, 58a/1, s g. 71b/1
- k f rlu g. uyun 138b/15
- ızıl g. 15b/9, 18a/2, 36a/3, 140b/12
- ızıl g. ya ı 114b/2
- urı g. 25b/12, 26a/2, 113b/4
- t ze g. 78b/16
- gül- [1]: Gülmek.
- g.-icek 105b/4
- gül b [21]: *Far.* Gül suyundan yapılan bir tür urup.
- g. 18b/9, 35b/1, 78b/17, 84a/7, 127b/10, 127b/21
- g.+ıla 10b/20, 115b/5
- g.+la 17a/9, 25b/3, 27b/19, 29a/20, 35b/3, 41b/6, 46a/1, 84b/3, 106b/6, 106b/11, 114b/4, 114b/14, 128b/16
- gül b [1]: *Far.* Gül suyla ilgili, gül suyuna ait.
- g. 27b/17
- gülbe eker [12]: *Far.* Gül ve çe itli eczalardan yapılan tıbbi macun.
- g. 17a/15, 25b/8, 34b/15, 36b/15, 44b/20, 60a/15, 66b/9, 79a/21, 130a/14
- g.+i 27b/19
- g.+le 32b/15
- g. ma c nına 30a/16
- gülengüb n [10]: *Far.* Gül yapra ı ile baldan yapılan macun.
- g. 25b/8, 34b/15, 35a/3, 35a/4, 36a/13, 44b/20, 74b/15, 81b/4, 101a/14, 105a/2
- gülğ z [1]: *Far.* Kulkas otu ve bu otun ilaç olarak kullanılan kökü (*Marrubium vulgare*). bk. ul s.

	/boz ot, itsine i, kara derme,	59a/3, 59a/11, 60a/7, 60b/2,
	köpek otu, kukas otu/	61a/20, 62a/7, 63b/19, 64a/5,
	g. 90b/2	64a/18, 64b/1, 64b/19, 65a/2,
güln r	[2]: <i>Far.</i> Yabani nar a acı ve bu	65a/3, 65b/3, 65b/19, 67b/7,
	a acın çiçe i (<i>Punica granatum</i>).	68a/5, 68a/8, 68a/17, 69a/7,
	<i>bk.</i> cüln r. kr . mazz.	69a/10, 69b/12, 74a/12, 74b/9,
	g. 18a/4	74b/13, 75a/8, 75a/9, 76b/2,
	g.+ı 18a/3	76b/16, 77b/15, 78a/8, 78a/12,
gümi	[1]: Gümü ten yapılmı olan.	78b/9, 79a/11, 80a/18, 80b/7,
	g. o ada 116a/19	80b/16, 81a/7, 81b/2, 82b/3,
gün	[303]:	83a/1, 83a/8, 84b/1, 84b/13,
	1. 24 saatlik zaman parçası.	85a/2, 85a/12, 85a/14, 85b/20,
	g. 4b/15, 5b/12, 5b/19, 6a/7,	85b/21, 86b/14, 87b/5, 87b/16,
	6b/15, 6b/18, 7a/10, 7b/10, 9b/13,	87b/18, 87b/20, 88a/13, 88b/3,
	9b/14, 9b/19, 10b/10, 12b/12,	90a/4, 90a/9, 91a/21, 92b/10,
	13a/17, 15a/2, 15a/5, 15a/17,	95a/6, 96a/7, 96a/15, 96b/3,
	15b/19, 16a/8, 18b/10, 19a/8,	98a/16, 98a/17, 98b/9, 99b/10,
	19b/18, 22a/9, 23a/4, 23a/11,	102a/4, 102a/20, 102b/1, 103a/14,
	23b/7, 23b/12, 23b/13, 24b/6,	106a/5, 106a/12, 107b/5, 110b/7,
	25a/12, 26a/17, 26b/10, 26b/11,	111a/9, 111a/20, 112b/17, 114a/9,
	28a/8, 30b/21, 34a/17, 34a/19,	117a/10, 117b/9, 117b/15,
	35b/16, 38b/8, 38b/14, 39a/19,	117b/18, 120a/7, 120b/3, 120b/5,
	40a/2, 40a/17, 42a/12, 42a/18,	120b/7, 120b/14, 121a/3, 121a/8,
	43b/10, 43b/12, 43b/17, 44a/9,	123a/2, 123a/5, 123a/6, 128b/1,
	45b/12, 48b/4, 48b/14, 49b/8,	130a/15, 132a/21, 134a/17,
	50a/15, 51a/7, 51a/15, 51b/12,	134b/7, 136b/7, 139b/6, 139b/14,
	51b/17, 52a/20, 52b/8, 52b/21,	141a/3, 141a/16
	53a/9, 53b/2, 54a/3, 55a/21,	g.+de 12b/13, 12b/14, 12b/16,
	55b/7, 56a/3, 57b/12, 57b/13,	18b/9, 20b/6, 22a/11, 24a/2,
	58a/3, 58b/6, 58b/12, 58b/17,	24a/7, 33a/21, 43a/14, 48b/16,

49a/17, 56a/14, 56b/16, 59a/9,
59b/17, 64b/15, 65a/2, 67b/9,
74a/3, 74a/5, 75a/9, 77b/14,
82a/4, 82b/12, 85a/12, 87a/6,
88a/2, 89b/14, 90a/6, 90a/13,
90b/21, 91a/5, 93b/17, 101b/6,
102b/20, 105a/2, 121a/8, 122a/13,
132b/12, 133b/20, 141a/1
g.+den 18b/9, 18b/14, 30b/16,
40a/5, 45b/13, 55b/14, 79b/4,
80b/6, 84b/6, 87b/4, 88a/8, 96a/9,
96b/5, 120b/4, 121a/3, 122b/1,
139b/4
g.+e 6b/15, 24a/6, 43a/13, 47a/17,
56a/14, 74a/3, 75a/9, 79a/7,
82b/4, 82b/13, 87b/20, 90b/3,
90b/5, 92b/11, 96a/13, 102a/16,
137b/15
g.+inde 79a/17, 136a/17, 137b/5,
137b/6, 137b/7, 137b/8, 137b/9,
137b/10, 137b/11, 137b/12,
137b/13, 137b/14, 137b/16,
140a/10
g.+lerde 52b/17, 138b/18
b r g.+lerde 51a/18
bir aç g. 15b/12
g.+de bir 41b/2
Hı ır- ly s g.+inde 114a/10
ıssı g.+lerde 16b/2
ı g.+inde 128a/19

ı g.+lerinde 74b/8
la f g.+leri 140a/2
p y z g.+lerinde 120b/21
penc enbe g.+i 139b/16
enbe g.+i 7a/9, 113a/14
yay fa lınuñ evvel g.+inde
137b/17
yaz g.+lerde 83a/18

2. Güne . *bk.* güne 1.
g. 125a/11
g. o - 7a/9, 51a/16, 123b/13
g. ola - 123b/10
3. Güne ı ı ı . *bk.* güne 2, güne .
g. gör- “dı arı çıkmak, görünür
olmak” 20b/11
4. Gündüz. *bk.* gündüz.
g.+e 9a/10
gündüz [8]: Güne in do u u ile batı ı
arasındaki aydınlık kısım. *bk.* gün
4.
g. 28b/19, 30a/10, 45a/3, 113a/12,
116a/21, 126b/1
g.+de 56a/7
g. uy usı 126a/20
güne [23]:
  1. Güne . *bk.* gün 2, güne .
g.+i 6a/17
g.+üñ af ı 125a/13
  2. Güne ı ı ı ve sıcaklı ı . *bk.* gün 3,
güne .

- g. 1b/12, 16b/1, 16b/5
g.+de 29a/4, 59b/15, 63b/4, 81a/1,
100b/6, 106a/5, 120b/6, 120b/14,
125a/20
g.+e 74a/2, 97b/12, 106a/6,
106a/12, 120b/3, 120b/21,
123b/10
g.+ün 16b/3
- güne [1]: Güne ı ı ı ve sıcaklı ı. *bk.*
gün 3, güne 2.
g.+e 11a/15
- güneyik [2]: Beyaz sütlü yaprakları olan ve
sarı renkte çiçekler açan bir bitki
(*Cichorium endivia*). *bk.* hindib ,
k sn , yab n marul. /**aslandi i,**
güne ik, **karahindiba,**
karakavuk/
g. dibin 101a/2
g. yapra ın 100b/12
- güni çiçeği [2]: Ay çiçe i, sarı çiçekli bir
bitki (*Helianthus annuus*). *bk.*
günüñ çiçeği. /**gündo du,**
göndöndü **günebakan,**
günetapan, sımı ka, akkalgan,
emsaver, vardıyan/
g.+n 123b/9
g.+ni 16a/9
- günlük(g) [36]: Çınar görünümünde bir
a aç ve bu a açtan elde edilen
zamk (*Liquidambar orientalis*).
bk. mu l. kr . m a. /**günlük**
a acı, sı la/
g. 5b/15, 34b/15, 38a/20, 40b/10,
44a/20, 50a/12, 62a/4, 69b/17,
70a/10, 71a/9, 76a/11, 82a/5,
85a/17, 89a/13, 104a/3, 114b/8,
114b/11, 115b/10, 115b/18,
118b/10, 123a/2, 123a/4, 124a/11,
131b/16
g.+den 38b/13
g(g).+i 38b/18, 71a/11, 71a/15,
87a/10, 103a/17
a g. 32b/3, 33a/1, 40a/14, 56a/4,
116a/8, 118b/14
- günüñ çiçeği [1]: Ay çiçe i, sarı çiçekli bir
bitki (*Helianthus annuus*). *bk.* günü
çiçeği.
g.+n 16b/6
- gürle- [1]: Kalın ve gür bir ses çıkarmak.
g.-se 32b/13
- gürülde- [1]: Gürültülü bir ses çıkarmak.
g.-r 33a/13
- gürüldü [5]: Aralarında uyum bulunmayan
düzensiz seslerin bütünü, gür ses.
g.+sin 31b/17, 32a/11
ula g.+sin 32a/10
ula g.+sine 32a/12, 32a/13
- güv ri [2]: *Far.* Sindirime ve mide
rahatsızlıklarını gidermeye
yardımcı olan bir grup macunun

genel adı. *bk.* cevri .
g. 125b/11
g.-i il 115b/6
güve [3]: Kurtçukları kuma , kürk, deri,
yapa ı ve odunları yiyen pul
kanatlı böcek.
g.+sin 110a/15
g.+yi 110a/2
g. dü - “güve zarar vermek”
110a/13

güvegü otı [1]: Mor veya beyaz çiçekli,
güzel kokulu, kekik türünden otsu
bir bitki (*Origanum vulgare*). *bk.*
merzenc , merzeng , sa ter.
kr . güveygü otı, güyegi otı.
**/güveyi otu, güye i kekü ü,
güye ü otu, mercankö k, ile,
yayla keki i, zahter/**

güz [7]: Sonbahar.
g.+in 3b/7, 71b/14, 79a/12,
137a/20, 137b/21
g. aylarında 93a/9
g. eyy mında 137a/14

güzel [2]: Güzel, iyi, ho .
g. 1b/11, 16a/2

H

ab [24]: <Ar. abb. Hap, hamur

kıvamına getirilmi muhtelif
karı ımların, küçük yuvarlak
taneler eklinde hazırlanmasıyla
elde edilen ilaçların genel adı. *bk.*
abb 1.

. 53a/2, 81b/21, 114a/15,
118a/10

.+dur 111b/16

.+lar 9a/21, 50b/16, 53a/7,
111b/19, 114a/15, 117a/8, 118a/9

.+ları 3a/20

müşhil . 53a/6

. it- 71a/18, 118a/13, 118b/21,
132b/11

.+lar it- 82a/2, 114b/14, 115a/4,
118a/5

. ol- 85a/19

abb [24]: *Ar.*

1. Hap, hamur kıvamına getirilmi
muhtelif karı ımların, küçük
yuvarlak taneler eklinde
hazırlanmasıyla elde edilen
ilaçların genel adı. *bk.* ab

.+ı 9a/17

.-ı ay ric 5a/9

.-ı ay ricile 9a/17

.-ı c mi 118a/1

.-ı cim 118a/1

.-ı eftimunla 93a/20, 99b/15

.-ı u iya 5a/10, 118a/6

- .-ı l civerd 93a/19
- .-ı mazeryun 46b/19
- .-ı su l 43a/17
- .-ı s rınc n 73a/9, 74b/10, 75a/19
- .-ı eby r 5a/10, 99b/1, 114a/21
- .-ı t tiy 31a/16
- an at-ı .-ı u iya 115a/2
- terk b-i .-ı Sul n Sel m nü'l-mer m 114b/10
- abbü'l-Frenc [1]: Frenk hâpı, Frenk ilacı, Frenk uyuzuna iyi gelen bir hap.
. 123a/18
- abbü'l-misk [1]: Misk hâpı, misk tableti.
. 17b/6
2. Tane, tohum. *bk.* abbe 1.
. -ı beles n 118b/20
. -ı n l 20b/12
. -ı abr 9a/17
abbü'n-n l [1]: Çivit otu tohumu. *bk.* n l.
. 81b/21
abbü'r-rumm n [2]: Nar tanesi.
. 41a/14
. müzevveresin 78a/19
abbü' - abr [1]: Sarısabır otu tohumu.
. 83b/10
- abbe [2]: *Ar.*
1. Bu day, arpa vb. ufak ve yuvarlak olan ey, tane. *bk.* habb 2.
. 5b/9
2. Eskiden kullanılan bir a ırlık ölçüsü, dirhemın 1/48 kadarı.
. +sin 23a/9
- abbü'l-mül k [1]: *Ar.* Horasan bölgesinde yeti en, kiraza benzer meyvesi olan a aç (*Cerasus aproniana*).
. 94a/13
- ablü'z- ir [2]: *Ar.* Elin ba parma ı üzerinde bulunan damar.
. amarından 83b/17, 86a/7
- abs [1]: *Ar.* Alıkoyma, bir yere kapama.
. it- 68a/17
- c [1]: *Far.* Haç biçiminde olan ey.
. 89a/21
- ac mat [29]: *Ar.* Vücudun herhangi bir yerini hafifçe çizip üzerine boynuz, bardak veya i e oturtarak kan alma.
. 18b/17, 98a/12
. +ı 139a/11
. +la 4a/10
. +uñ 138b/1
- baldır .+ı 138b/1
. letiyle 97b/1
. esiyle 96a/16

	l - .+uñ 139a/10	127a/19, 137a/19
	. çek- 123a/2	cılar kükürdi [1]: Bir tür kükürt.
	. et- 29b/21, 51a/17, 138a/12	.+n 82b/20
	. etdür- 14b/15	ad [4]: <Ar. add. Sınır.
	. eyle- 44b/13	.+den 17a/13, 36b/13, 57a/20,
	. it- 5a/1, 11a/3, 14b/9, 15b/3,	57a/21
	17a/4, 18a/21, 20a/16, 21b/20,	dde [1]: Ar. Sert, tesirli, keskin.
	62a/2, 65b/12, 88a/19, 90b/12,	u ne-i . 50a/6
	96a/19, 96b/2	ad d [1]: Ar. Demir.
acer	[1]: Ar. Ta , ta gibi sert olmu	. 133a/8
	ey.	ad [2]: Ar. Hz. Muhammed'in söz ve
	. 56b/21	davranı ları.
	acerü'l-yeh d [4]: Pelide ve	.+de 50b/15
	zeytine benzeyen, üzerinde	.-i res ldür 116a/2
	çaprazlama çizgiler bulunan, suya	afa n [18]: Ar. Kalp sıkı ması, yürek
	bırakıldı nda yumu ayan bir ta .	oynaması, çarpıntı.
	bk. ben sr yil zeyt nı, ben	. 2a/13, 35a/9, 35a/16, 48a/10,
	sr il zeyt nı.	126b/7, 127a/4
	. 59a/12, 60a/21, 60b/14, 60b/21	.+a 10b/12, 35a/11, 35a/13,
cet	[23]: Ar. Gerekli olan ey, ihtiyaç.	35a/15, 37b/4, 37b/21, 38b/16,
	h. 108b/5	93b/2, 119b/4, 133b/5, 133b/20
	.+i 16a/17, 104b/11	.+ı 7b/6, 35a/13, 35a/16, 93a/6,
	. va tı 57a/1	119a/10, 134a/1, 135a/18
	. va tında 29a/8, 63a/14, 69b/5,	. za metine 36a/7
	70a/12, 103b/13, 107b/16,	af f [5]: Ar. Hafif, a ır olmayan, etki
	111b/19, 112b/15, 127b/14,	gücü az.
	128b/16, 130a/7	. 53a/7
	va t-ı .+de 85b/8, 114b/5,	. eyle- 78b/8, 126a/15, 126a/17
	118b/11	. ol- 50a/19
	. ol- 85b/14, 127a/1, 127a/6,	

het	[1]: (?) Bir tür bitki(?). . 52a/17	104a/19, 109b/11, 122a/6, 122b/4, 124a/13, 137b/12
a (I)	[1]: <Ar. a . Allah. . te l 49a/8	alefû'l-ü n [1]: Ar. Kulak arkasındaki damar. . 139a/18
a (II)	[2]: <Ar. a . Do ru, gerçek. . +dur 57a/14 . mıdur 57a/12	alel [1]: Ar. Bozukluk, zarar. . gel- “bozulmak, zarara u ramak” 113a/3
k	[1]: Far. Toprak. . +de 59a/2	l [2]: Ar. Tenha, bo , ıssız. . eve 6b/3, 105b/5 . ol- 8a/17
l	[4]: Ar. Durum, vaziyet. . 108b/2 . +inde 16b/10 . +iyle 125a/1 . +leri 66a/1	al me [2]: Ar. Ezme, ezilmi . . +sinüñ 43b/8 birinc . +si 64b/15
al	[6]: <Ar. all. Çözme, gev etme; ezme, eritme, yumu atma. . it- 6b/12, 10b/9, 21a/2, 47b/7 . ol- 42b/10, 121a/4	li [2]: Ar. Katı ıksız, saf. . misk 111b/17 misk-i . 131a/7
al	[40]: Ar. Kurtulma, hastalıktan kurtulu . . 66b/17 . bul- “iyile mek” 8b/18, 13a/9 . ol- 18b/6, 19b/21, 20a/13, 34a/8, 45a/16, 47b/17, 55a/14, 55b/16, 56a/9, 56a/15, 56b/5, 59b/3, 63b/3, 64b/1, 65b/13, 65b/18, 65b/19, 71b/2, 72b/2, 77b/10, 81a/2, 81b/13, 83a/3, 84b/11, 85a/15, 85b/14, 86a/15, 91a/5, 95a/12, 100a/2, 102a/6,	al [1]: Ar. nşan toplulu u. . 16a/16 al a [1]: Ar. Ortası bo yuvarlak ekil. . it- 39a/14 al alan- [1]: Ar.T. Halka biçiminde olmak. . -ursa 80b/3 all [1]: Ar. Sirke (Acetum vinegar). . -i un ul 54b/14 al [10]: Ar. Bir eyi ba ka bir eyle karı tırma. . it- 6a/9, 9b/18, 116b/5, 94a/7, 101b/9, 119a/1, 120a/19, 113a/4,

- 116a/4, 129b/4
- alvet [5]: *Ar.* Yalnız kalma, tenhaya çekilme.
 . 96a/10, 121a/10, 124a/11
 .+ine 14a/3
 ısınca .+de 40b/1
- m [6]: *Far.*
1. Tabii hâlde bulunan, i lenmemi .
 . 139b/13
 .+ını 17b/3
 . star 68b/12
  2. Olgunla mamı .
 . 51b/13
 . enc r 96a/2
 ar b-ı sefercel-i . 53b/16
- amel (I) [6]: *Ar.* ran, Irak ve Mısır taraflarında, da larda ve ovalarda yeti en, kökleri kullanılan çi dem türünden bir bitki (*Colchicum autumnale*). *bk.* s rınc n. *kr.* heml. /**ak kasnı, güz çi demi, serincan/**
 . 128b/2
- amel (II) [1]: *Ar.* On iki burçtan biri, koç burcu.
 . burcında 7a/7
- mı [2]: *Ar.* Ek i ve sirke gibi olan, kekre.
 nu -ı . 138a/19
 ar b-ı rumm n-ı . 77b/17
- mile [13]: *Ar.* Hamile, gebe.
 . avratlar 66a/1
 . avratlara 2b/7
 . atun 66a/13
- dört aylı . ol- 67b/15
 . ol- 3a/14, 107b/10, 107b/19, 108a/1, 108a/12, 108a/12, 108a/18, 108b/5
- am r [22]: *Ar.* Hamur, hamur gibi olmu madde. *bk.* am re, amur.
 . 13b/3, 33b/17, 58a/1, 73b/3, 138b/9
 .+i 104b/4
 .+le 22a/7
 .+ler 86a/10
 .+üñ 33b/19
- acı . 97b/10
- arpa .+in 36b/6
- ek i . 65a/1, 87b/19, 104a/16, 121b/17, 122b/1
- ek i .+la 22a/10
- yavan .+siz eri te rb sın 70b/6
 . it- 69a/14
 . gibi ol- 13b/13, 58a/1, 119b/15, 128b/1
- am re [1]: *Ar.* Hamur, hamur gibi olmu madde. *bk.* am r, amur.
 benef e .+sin 36a/21
- am rlü [2]: Hamurlu, hamurdan yapılmı .
 . eri te 137b/3

	. ri te 80b/10	138b/20
mis	[1]: <i>Ar.</i> Be inci, be sayısının sıra sıfatı.	.+dan 5a/14, 40b/12, 41a/13, 66b/11, 74b/16, 76b/9, 82a/9, 86a/15, 87a/5, 89b/15, 90a/16, 90b/17, 122a/17, 126a/12, 126b/12
	b b-ı . 8b/20	
amle	[1]: <i>Ar.</i> Atılma, saldırma. .+ler 140b/8	.+uñ 14a/3, 126b/9 . fara ına 121a/10
amm m	[117]: <i>Ar.</i> Hamam, yıkanılacak yer. . 76b/8, 83a/9, 127a/5 .+a 4a/12, 4a/18, 5a/14, 5b/19, 10a/10, 19a/15, 20b/18, 24a/2, 28a/2, 29b/5, 40b/12, 41b/2, 41b/11, 44b/3, 44b/5, 45a/1, 45b/9, 45b/13, 46b/12, 46b/13, 51b/11, 52b/9, 69b/10, 69b/13, 73b/5, 75a/6, 79a/11, 80b/7, 81a/15, 82a/6, 82a/11, 83b/11, 84a/10, 84b/7, 84b/15, 85b/21, 86a/12, 87a/1, 99b/2, 99b/17, 101b/15, 105a/3, 111a/4, 111a/9, 113b/9, 121a/5, 124a/21, 124b/5, 126b/3, 132a/21, 137a/16, 139a/15, 140a/19, 141a/1 .+da 6a/20, 8a/19, 27b/12, 27b/13, 33b/4, 41a/12, 41b/17, 57a/11, 59b/15, 65b/11, 69b/8, 80b/8, 81b/10, 82a/12, 83a/12, 84b/10, 84b/12, 86a/3, 86a/11, 86a/13, 94b/19, 99a/6, 100b/1, 109b/3, 113a/7, 124b/11, 126b/6,	ısıca .+a 14a/1, 70a/3, 73a/12, 124a/10 ıssı .+a 77a/20 ıssı .+da 17a/18 mu affif .+a 74b/17 mu tedil .+a 40a/6, 44b/14, 137b/2 mura ıb .+a 81b/8 ra b .+a 6a/11 atlu ulu mu tedil .+a 79b/2 atlu ulu mura ıb . 74b/17 atlu ulu mura ıb .+a 83b/8
		amr [1]: <i>Ar.</i> arap, sarho luk verici içki. . 75a/4
		amur [1]: < <i>Ar.</i> am r. Hamur. <i>bk.</i> am r, am re. . 13a/15
		an z r [12]: <i>Ar.</i> Sıraca adı da verilen bir tür çıiban; boyun lenf bezleri iltihabı. <i>bk.</i> toñuz ba ı. . 21b/11, 21b/14, 22a/4, 22a/6,

102b/14	134b/14, 135a/2, 135a/4, 137b/20
.+e 21b/12, 102b/17	ar [2]: <Ar. arr. Hararet, sıcaklık, yakıcılık.
.+i 102b/14	.+ını 93b/1
.+ün 22a/10	am .+ın 68b/2
. çıbana 21b/16	ar b [7]: Ar. Bozulmu , tahrip edilmi .
. çıbanlar 21b/9	. it- 65a/15, 87b/1, 108b/13,
. çıbanları 2a/4	134b/21
andala- [1]: Rendelemek(?).	. ol- 35b/6, 47a/11, 95a/20
.-yalar 48b/13	ar m [1]: Ar. Haydut, e kıya.
anžal [3]: Ar. Kabakgillerden, Erkek ve	.+den 7a/21
di i olmak üzere iki türü bulunan,	ar ret [41]: Ar. Sıcaklık; eski tıp
kavun-karpuz gibi toprak	anlayı na göre maddelerin
üzerinde yayılarak yeti en,	ta ıdıkları varsayılan dört
kavun-karpuz göre daha küçük	özelikten biri; ate , vücut
yapraklı ve daha ince köklü, elma	sıcaklı ı.
büyükü ündeki meyvesi çok acı	. 25a/20, 40a/6, 60a/16, 78a/2,
bir bitki (<i>Citrullus colocynthis</i>).	78b/12, 78b/18, 98b/13, 101a/15
<i>bk.</i> eb cehil arpuzu. / acı	.+den 24b/13, 25a/1, 25b/18,
düvelek, acı elma, acı hıyar, acı	42a/20, 47a/9, 58a/19, 60a/16,
karpuz, acı kavun, çakal	75a/1
kavunu, e ek hıyarı, it hıyarı,	.+e 121b/4, 127b/7, 141b/10
yaban hıyarı/	.+i 13b/4, 77a/13, 83a/21,
a m-ı . 10a/6, 115a/3, 118a/8	100b/14, 113a/19
r [9]: <Ar. rr. Sıcak, sıcak özelli e	.+in 3b/21, 30b/4, 77a/11,
sahip; eski tıp anlayı na göre	100b/13, 100b/17, 100b/18,
maddelerin ta ıdıkları varsayılan	106b/7, 133b/17, 137b/11
dört özellikten biri. <i>bk.</i> ıssı, ıssı.	.+ine 101b/3
u ra bdür 136a/8, 136a/9,	acı .+den 101a/12
136a/12	dim uñ .+ine 135b/4
u y bisdür 134b/5, 134b/9,	

- gögüs .+idür 101a/6
- iç .+in 3a/6, 100b/11
- urı .+den 35b/18
- yürek .+i 101a/5
- araza [2]: *Ar.* Sı ırın ödünden çıkan ve
kıl dü ürmede kullanılan bir ta .
. 35b/20
. a inuñ 76b/8
- arba [1]: *Ar.* Dü ün çiçe igillerden,
siyah ve beyaz olmak üzere iki
türü bulunan bir bitki (*Helleborus
orientalis*). *bk.* araca ot. /**ak
çöpleme, bohça otu, boynuz otu,
çöpleme otu, danaba ırtan,
danakıran, karacaot, kara
çöpleme/**
. 90b/20, 102b/18
. -ı esved 6b/5
- ardal [21]: *Ar.* Turpgillerden, sarı veya
beyaz çiçekli, tohumu tedavi
amacıyla kullanılan, yakıcı
özelli i bulunan bir bitki
(*Brassica nigra*). /**ek turpu,
ısıtan, manamık, tüppek, zıka/**
. 8b/1, 15b/3, 32a/9, 38a/21,
116b/19, 128b/12
. +a 128b/11
. +ı 20b/9, 28a/20, 32a/10,
47b/13, 70a/18, 84b/21, 109b/6,
110a/6, 129a/2, 129a/3, 129a/5
- .+uñ 129a/6
- a . 69b/9
- .-ı ebya 12b/20
- re [1]: *Ar.* Sıcak, kızgın, hararetili.
- ma z-ı . 114a/11
- areket [20]: *Ar.* Kımıldama, yer
de i tirme.
. 53a/3, 126a/14
h.+den 126a/11
. +e 83a/17
. +in 104b/18
. +leri 105b/3
. et- 69a/10, 126a/17
. etmi ol- 141a/13
. eyle- 25b/7, 75a/6, 112b/3,
126a/13, 126a/15, 126a/16,
137a/16, 137a/17
. it- 53a/3, 54b/19
. itdür- 66b/14
- ar r (I) [4]: *Ar.* pek.
. +den 28a/17
. elekden 29b/14, 115a/9
- ar r (II) [1]: (?) Bir tür içecek(?).
. 35b/7
- ar re [7]: *Ar.* eker, su, un veya
ni a tadan yapılan bir tür tatlı.
b dem .+si 107b/4
b dem .+sin 40a/3, 42b/5
birinc .+si 61b/14, 70b/21,
72b/19

	kepek .+sini 40a/10		. 83b/3, 84a/3, 84a/14, 84a/16
arn b	[1]: <i>Far.</i> Keçiboynuzu a acı ve bu a acın meyvesi (<i>Ceratonia siliqua</i>). <i>bk.</i> keçi boynuzu.	a r	[1]: <i>Ar.</i> Saz, kabuk, yaprak vb. bir bitki maddesiyle örülmü taban örtüsü.
	. 18a/2		. 34a/9
	[7]: < <i>Ar.</i> a . Katı ıksız, en iyi cinsten, saf.	a	[17]: <i>Ar.</i> Özellik.
	. 53a/16, 68b/13		. 13b/1, 60a/20, 83b/1, 119b/5, 125b/17, 130b/16
	. çiri yuvalayalar 11b/12		.+ları 7b/1, 38b/12, 93b/1, 119b/20, 133b/17, 134b/1
	. gül 71b/1		.+sı 26b/19, 131b/17, 132b/10, 133a/7
	. mu l bdur 51b/19		.+lar it- 133b/1
	. r vend-i 52a/1		
	. sin mek yapra ın 53a/17		
ıl	[18]: <i>Ar.</i> Meydana gelen, olan ey.	asta	[20]: <i>Far.</i> Hasta, sa lı ı bozulmu olan.
	. et- 39a/11		. 31b/15, 36a/18, 72a/11, 77a/20, 140a/12, 140b/10
	. eyle- 26a/15		.+lara 129a/19
	. it- 39a/10, 108b/14, 126a/7, 132b/17, 133a/4		.+ya 36b/8, 77b/1
	. ol- 17b/8, 39b/2, 93a/8, 93b/2, 94a/12, 112a/5, 122b/16, 126b/20, 136a/20, 136b/20, 137b/1		.+yı 71b/9
ıyyet	[9]: <i>Ar.</i> Özellik.		.+nuñ 3b/10, 31b/14, 36b/3, 84a/16, 101a/12
	.+i 62b/20, 116b/16, 120a/3, 120a/20		a f .+laruñ 36a/8
	.+in 72a/5		. ol- 101a/20, 124a/20, 137b/6, 137b/18
	.+leri 130b/5, 133a/17		
	.+lerin 3b/5, 130a/17		
a pa	[4]: < <i>Ar.</i> a ba. Kızamık hastalı ı. <i>bk.</i> ızamu .	astalı ( )	[15]: <i>Far.T.</i> Hastalık, hasta olma durumu, vücutta genel veya belirli bir doku veya organ ile sınırlı ortaya çıkan yapı ve/veya i lev bozuklukları.

- . 76b/17, 84a/15, 113a/14,
136b/20
.+dan 84a/14
( ).+ı 103a/21, 108b/15
( ).+ına 103b/10
.+lar 125a/2
a ır .+a 79b/15, 133b/21
derletme ( ).+ından 107a/8
göğüs ( ).+ına 22b/16
.+dan al mı a flere 136a/6
ra m ( ).+ın 119a/11
astelik [3]: *Far.T.* Hastalık, hasta olma
durumu, vücutta genel veya belirli
bir doku veya organ ile sınırlı
ortaya çıkan yapı ve/veya i lev
bozuklukları. *bk.* astalık.
. 3b/6, 23a/21
a f . 2a/14
a er t [1]: *Ar.* Yılan, akrep vb. gibi
küçük hayvanlar, böcekler.
. 110a/5
a [10]: *Ar.* Ha ha bitkisinin
kapsüllerinden sızan sütün
katıla tırılmasıyla uyu turucu
madde elde edilen ve
tohumlarından ya çıkarılan bir
bitki (*Papaver, somniferum*). *bk.*
afy n
. 24a/2, 43b/6, 141b/18
. ba ın 31b/2
. abın 56b/17
. ar bıdur 128a/9
. to mı 42b/13
ar b-ı . 40a/1, 44b/13
ar b-ı .+dan 42b/1
a lat(d)- [1]: Bir eyi kaynar suya
daldırtmak.
(d).-up 92a/18
a [7]: *Ar.* stemeyerek ve
bilmeyerek yapılan yanlı , kusur.
. 95a/16
.+sı 138a/21, 138b/1, 139a/9,
139a/10
. et- 122b/12
. iri - “zarar meydana gelmek”
139b/2
. ol- 21b/5
a a [1]: *Ar.* Süt kayma ı.
. 99b/10
ır [1]: *Ar.* Akıl, zihin, hafıza.
.+ından 137b/12
atm [1]: *Ar.* Ebegümeçigillerden;
büyük, yuvarlak ve yumu ak
yapraklı, kök ve çiçekleri
hekimlikte kullanılan çok yıllık
otsu bir bitki (*Althaea officinalis*).
bk. a m .
. yapra ın kökin 13b/19
a m [31]: *Ar.* Ebegümeçigillerden;
büyük, yuvarlak ve yumu ak

<p>yapraklı, kök ve çiçekleri hekimlikte kullanılan çok yıllık otsu bir bitki (<i>Althaea officinalis</i>). <i>bk.</i> atm . /a aç küpesi, devegülü, gülhatmi, hıra, silindirçiçe i, eytanpatlıcanı/ . 10a/17, 21a/8, 23b/10, 32b/7, 39b/19, 50b/7, 58b/4, 58b/18, 74b/1, 98b/20, 100b/5, 105a/15, 121b/5, 122a/11 . dibin 58a/10 . abıyla 56b/17 . uyu 57a/4 . uyu 23b/15, 113a/21 . to mı 10b/19 . to mın 21b/10, 62a/19, 97a/14, 100b/5 . ya ı 106a/7 . yapra ın 76a/10, 94b/13, 122a/1 .+nüñ a acın 19b/1 .+nüñ to mın 60a/2, 80b/20</p>	<p>a un uzlu ı [2]: Çalı ekinde, küçük sarı çiçekleri olan, kırmızı ve uzunca meyveleri bulunan yabani bir a aççık (<i>Berberis vulgaris</i>). <i>bk.</i> amberb r s, amberp r s, adın uzlu ı, adun uzlu ı. . 67a/19 .+yla 67a/14</p> <p>hav [20]: <i>Ar.</i> Hava. h. 3b/4, 35a/18, 124b/14, 125b/11, 138a/2, 138a/3 h.+da 45a/4, 124b/15 h.+lar 120b/3 h.+nuñ 17a/9, 124b/19 h.+sı 124b/14, 124b/16, 125a/5, 125a/7, 125a/9, 137a/2 h.+ya 127b/13 ıssı h.+da 83a/18 h. deg ir- “iklimi de i ik bir yere gidip bir süre kalmak” 138a/7</p> <p>hav n [28]: <i>Far.</i> çinde bir ey dövüp ufalamaya yarayan, tahta, ta , maden veya plastikten yapılan kap. h.+a 4b/15, 20a/19 h.+da 5a/3, 9b/18, 18b/2, 19a/11, 28a/1, 40a/14, 42a/14, 47b/15, 52b/1, 53a/17, 53a/21, 61b/11, 65b/16, 70b/19, 71a/10, 72b/17, 76a/16, 76b/19, 92a/6, 94a/10,</p>
<p>att [1]: <i>Ar.</i> Hatta, üstelik. . 71a/5</p>	
<p>atun [5]: Kadın. <i>bk.</i> avrat. . 66b/1 .+lar 108b/13 mile . 66a/13 y a . 109a/14 Mı r .+ları 76b/10</p>	

106a/2, 115b/5, 120a/10, 122a/2, 133b/8 a h. 72b/1	.+ı 27a/3
av riyy n [3]: <i>Ar.</i> Merhem-i rusul da denen bir tür merhem. .+la 65a/4 merhem-i . 67b/7, 102b/21	havru [1]: <i>k.b.s.</i> Oturak, lazımlık. h. 64a/4
av s [1]: < <i>Ar.</i> av . Görme, i itme, koklama, tatma, dokunma gibi duyular. .+lar 9a/12	h vuc [1]: <i>Far.</i> Maydanozgillerden, koni biçimdeki kökü için yeti tirilen bir bitki, havuç (<i>Daucus carota</i>). <i>bk.</i> ke r, ke re, ke r. / barnak, bödük, çükündür, deperotu, dip, ere il otu, gane, gezer, hart, kalegezen, kazık, ke ir, kınalıparmak, kızılıgücük, kızıl ot, kirtil, margul, pürçekli, sarıparmak, arlık, ekli, teperotu, yarkökü, yerebatan, yeregeçen, yerekaçan, yer otu, zerde/
av [1]: < <i>Ar.</i> av . Özellikler, hassalar. . 63a/4	
avf [1]: <i>Ar.</i> Korku. .+ı 119b/3	
avlic n [1]: <i>Far.</i> Zencefilgillerden, kök sapları baharat olarak kullanılan kokulu bir bitki (<i>Alpinia</i> <i>officinarum, Galanga officinalis</i>). <i>bk.</i> avlinc n. kr . linc n. /galanga, havlıcan, kulunc otu/ . 113a/15	h. to mın 49b/3 ya [22]: <i>Far.</i> Er bezi, testis. . 127a/2, 61b/12 .+da 2b/6, 61b/2, 61b/5 .+ların 37a/9, 121a/11 .+sı 70b/2 .+sın 11b/1 .+sına 61b/8, 84b/5, 99b/20, 100a/21 .+sında 75a/11, 75a/12 .+sınuñ 58b/10 .+ya 61b/17, 61b/19 . i i 61b/5, 61b/16 . i ine 61b/6, 62a/21
avlic n [5]: <i>Far.</i> Zencefilgillerden, kök sapları baharat olarak kullanılan kokulu bir bitki (<i>Alpinia</i> <i>officinarum, Galanga officinalis</i>). <i>bk.</i> avlic n. kr . linc n. . 25a/10, 116b/5, 120a/17, 136a/1	

- ay l [1]: *Ar.* Zihinde tasarlanan, canlandırılan ve gerçekleştirilen özlendiği, hülya.
.+leri 6b/19
- ay l t [2]: *Ar.* Hayaller.
.+ı 38b/9
. görün- 9a/10
- ayırılı [1]: *Ar.T.* Faydalı, makbul, iyi.
.+dur 88a/10
- yı [1]: *Ar.* Âdet gören kadın. *bk.* yı a.
. avrata 127a/10
- yı a [2]: *Ar.* Âdet gören kadın. *bk.* yı
. avrat 108a/4
. atun 109a/14
- ay ırma [1]: Ba ırma.
.+dan 25a/2
- ayv n [1]: *Ar.* Hayvana ait, hayvandan elde edilen.
zehr-i . 102a/15
- ayy-ı lem [2]: *Ar.* Yara iyile tirmede kullanılan, etli yapraklı otsu bir bitki (*Plantago major*). *bk.* lis nü'l- amel, siñirlü, siñirlüce, siñirlüçe, siñüre. /ba yapra ı, ba a yapra ı, sinir otu, yara otu/
. yapra ın 29a/17, 72b/3
- ay [9]: *Ar.* Kadınlarda âdet dönemi,
- ayba ı hâli.
. 50b/8
.+ı 67b/17, 129a/9, 130b/19
.+ları 66a/2
. anı 66a/17, 66a/18
.+ı ba lan- “âdet olmamak” 66a/19
. görmez ol- “âdet olmamak” 66b/3
- hay a [4]: *Ar.* Kolera, ba ırsak enfeksiyonuna ba lı olarak, göbük sancısı, iddetli ishal olma, iddetli kusma.
h. 26b/9, 26b/14
h.+nuñ 27a/9
h.+yı 27a/8
- az n [1]: *Far.* Sonbahar.
. va tlarında 125a/17
- a er [9]: *Ar.* Sakınma, korunma, kaçınma.
. 139a/17
.+dür 49a/5, 137b/15
. et- 127a/7
. it- 45b/8, 123b/8, 127a/11
. olun- 137b/14
- ı [2]: *Ar.* Usta, maharetli.
. ol- 138a/21, 139a/9
- h ım [3]: *Ar.* Sindiren, sindirici, hazmettirici ey.
h. 131a/14

	h.+dur 37b/15, 93b/7	h. itdür- 128b/4
ha ım	[1]: <i>Ar.</i> Yenen eylerin vücutta de i iklere u rayarak kana karı acak duruma gelmesi, sindirim, eritme. <i>bk.</i> ha m.	h. ol- 2a/9, 26b/4, 40a/18, 78b/3, 104b/10, 126b/18, 132b/19, 132b/20
	h. it- 51b/4	h. olmı ol- 126a/14
ır	[9]: <i>Ar.</i> Kullanılacak duruma getirilmi , huzurda olan.	h. ab at ol- 137b/20
	. 72a/16, 89b/10, 113b/14,	t z h. ol- 133a/13, 134b/3, 136a/8, 136a/14, 136b/2, 136b/5
	114a/2, 114a/4, 114a/8	a ret [1]: <i>Ar.</i> Saygı, övme ve yüceltme amacıyla kullanılan bir unvan.
	. et- 71b/21	.-i Eb Y suf 128a/16
	. it- 113b/11	hefte [8]: <i>Far.</i> Hafta, yedi gün.
	. ol- 106a/18	h. 8a/7, 48a/9, 100a/11, 112b/16
az ne	[3]: <i>Ar.</i> Rahim.	h.+de 56b/15, 81b/2, , 100a/14
	.+yi 108b/13	h.+ye 118b/7
	o lan .+si 108b/16, 108b/20	heft-m ve [5]: <i>Far.</i> Üzüm, ku üzümü, kuru
ha m	[46]: <i>Ar.</i> Yenen eylerin vücutta de i iklere u rayarak kana karı acak duruma gelmesi, sindirim, eritme. <i>bk.</i> ha ım.	incir, kuru kayısı, eftali ve hurmadan ibaret yedi meyveye verilen genel ad.
	h. 25b/16, 137a/5, 138a/3	h. 11a/4, 24a/4, 83b/16, 86a/8, 122a/20
	h.+ı 26a/19, 26b/18, 26b/20	ek m [20]: <i>Ar.</i> Doktor, tabip.
	h. bul- 74b/10	. 7b/1, 7b/3, 22b/17, 26a/9, 26b/15, 32a/7, 95b/18
	h. et- 26a/15, 126a/20	Arab .+leri 136b/8
	h. eyle- 37b/2, 78b/3	Bu r . 140a/10
	h. it- 10b/12, 26b/5, 26b/6, 27a/7, 37b/9, 38b/16, 68a/7, 116b/2, 118b/4, 128b/1, 133a/3, 135a/5	C l n s . 67a/4
	geç h. ol- 25b/5, 133b/17, 134b/5, 134b/10	. C l n s 116b/16, 132a/19
		. Efl d n 116b/17
		. Ya bda 77b/5, 79b/11

- ikmet-i .+ile 113a/13
br h m . 112b/16
te l f-i . Ya b 120a/4
üst d . 53b/8
- hel k [20]: *Ar.* Ölme, mahvolma, yok olma.
h. it- 6b/9, 8b/6, 51a/11, 77a/18, 97b/8, 98b/6, 139b/17
h. ol- 19a/16, 33b/3, 37b/8, 41a/4, 41a/5, 54b/14, 57a/20, 95b/15, 97b/18, 98a/9, 125b/21, 126a/1, 139b/19
- hel k lı ( ) [1]: *Ar.T.* Ölme, mahvolma, yok olma durumu.
h( ).+a 141b/8
- el l [2]: *Ar.* Nikâhlı e .
.+iyle 108a/9, 108a/11
- hel c [5]: *Far.* Do u Hindistan'da yeti en, siyah ve sarı olmak üzere iki türü bulunan, tohumları müşhil olarak kullanılan bir bitki (*Terminelia*). *bk.* hel k, hel le, k bile, k bil . *kr* . hel lec. **/halile/**
h. 116b/20, 120a/3
h.+leri 18b/14
h.-i a fer 114a/16
h.-i esved 114a/16
- hel k [1]: *Far.* Do u Hindistan'da yeti en, siyah ve sarı olmak üzere iki türü bulunan tohumları müşhil olarak kullanılan bir bitki (*Terminelia*). *bk.* hel c, hel le, k bile, k bil .
ma b -ı h. 122a/9
- hel le [22]: *Far.* Do u Hindistan'da yeti en, siyah ve sarı olmak üzere iki türü bulunan tohumları müşhil olarak kullanılan bir bitki (*Terminelia*). *bk.* hel c, hel k, k bile, k bil .
h. 38a/16, 63a/18, 116a/15, 119b/21
h. murabb sı 117b/7
h.-i esved 119b/12
ara h. 9a/15, 82a/4, 99b/16, 117b/7, 118a/4, 118a/11, 118a/14, 119a/2
aru h. 17b/17, 71a/17, 109b/7, 118a/4, 118a/10, 118a/14
aru h. abı 116a/15
aru h.+yi 5a/3
- el v [4]: *Ar.* Un, ya ve ekerle yapılan bir tatlı, helva.
.+lar 59b/8, 126a/11
.+lardan 101b/14
a .+yıla 51a/12
- hely n [1]: *Far.* Sarımsı ye il renkte çiçekler açan, meyveleri kırmızı otsu bir bitki (*Asparagus officinalis*). **/çobançırası, heylül,**

	ku konmaz/	hep	[6]: <i>Far.</i>
	ar b-i h. 60b/12		1. Hiçbiri dı ta tutulmamak veya
hem	[50]: <i>Far.</i> Hem, ve daha.		eksik olmamak üzere, bütün, tüm
	h. 6a/3, 13a/21, 16a/6, 19a/1,		olarak.
	21b/11, 27b/12, 33b/5, 35b/16,		h. 14a/4, 40b/19, 81b/15, 125b/21
	36b/1, 40a/18, 40b/1, 40b/7,		2. Daima.
	54b/3, 55b/9, 65a/3, 75b/5,		h. 27b/7, 125a/11
	78a/11, 80b/21, 86b/4, 89a/8,	her	[188]: <i>Her.</i>
	90b/9, 93b/7, 96a/20, 98a/6,		h. 5a/18, 6a/7, 6b/15, 8b/1,
	98b/12, 99a/11, 100a/12, 100b/5,		10b/10, 11a/9, 15b/8, 16a/16,
	101b/3, 102b/4, 102b/5, 105b/17,		17a/9, 18b/21, 20b/6, 23a/11,
	112a/12, 113a/13, 117a/12,		23b/7, 23b/12, 23b/13, 24a/15,
	118a/3, 119b/19, 119b/20, 120a/5,		30a/16, 36a/18, 38b/14, 41b/20,
	121b/21, 128a/6, 128a/7, 135b/2,		42a/9, 43a/2, 43b/10, 44b/9,
	137a/13		46a/12, 49a/1, 50b/17, 56a/17,
hem n	[20]: <i>Far.</i> Hemen, derhâl.		57b/7, 68a/5, 68a/8, 68b/15,
	h. 35b/13, 45b/11, 51b/19, 53a/14,		73b/6, 74b/15, 75a/9, 75a/13,
	56a/2, 85b/9, 85b/13, 89a/3,		75b/14, 77a/4, 78a/12, 79b/3,
	101b/2, 107b/17, 107b/19,		80b/7, 80b/9, 81a/18, 81b/3,
	108b/4, 110b/7, 114a/1, 115b/16,		82a/3, 82a/19, 82b/3, 85a/3,
	120b/2, 120b/8, 124a/11, 124a/12,		85b/21, 86a/16, 86a/21, 86b/1,
	133a/3		89a/18, 89b/2, 90a/21, 90b/10,
hem n	[1]: <i>Far.</i> “Ancak, hemen, her		91a/14, 92b/10, 93a/8, 96a/7,
	zaman” gibi anlamlar ifade eden		99a/17, 99a/21, 99b/3, 100b/16,
	bir tür doldurma sözcük.		105b/11, 109b/15, 110b/7,
	h. 113b/1		112b/17, 114a/15, 114b/20,
hemt-i zer r	[1]: <i>Ar.</i> Bir grup ilaca verilen		116a/1, 116a/5, 116a/10, 117a/5,
	genel ad, haricen kullanılan toz		117b/10, 118b/6, 119b/16,
	ilaçlar.		121a/8, 122b/7, 124b/13,
	h. 122b/11		124b/14, 125b/3, 125b/20,

- 127a/20, 137b/3, 138a/8, 141a/3,
141b/7, 141b/12, 141b/13
- h. bir 119b/7
- h. birin 53a/21
- h. birini 42b/14, 118b/15
- h. birinden 15a/13, 18a/5, 21b/21,
43a/4, 43b/21, 51a/12, 63a/18,
105b/9, 107b/12, 108b/8,
111b/21, 112b/11, 113b/4,
113b/20, 116a/1, 116a/6, 116a/17,
118a/15, 118a/16, 119a/2, 119a/4,
119b/21, 120a/1, 128b/18
- h. an ısında 40a/8
- h. kim 4a/16, 4b/17, 11b/6,
13b/19, 16a/11, 17a/15, 17a/16,
17b/4, 22b/17, 26a/7, 26a/9,
26b/15, 28a/16, 31b/1, 31b/13,
31b/16, 35a/1, 35a/2, 36a/15,
38b/1, 38b/5, 43b/9, 46b/16,
47a/14, 47b/19, 49b/8, 53b/13,
54a/16, 56a/12, 58a/13, 60a/20,
64a/17, 64a/19, 67a/3, 68b/4,
74a/3, 81b/16, 92a/5, 95b/18,
96a/17, 97a/18, 97b/15, 99b/4,
101b/6, 104a/5, 106a/21, 107a/8,
109b/12, 110a/1, 111a/21,
112a/17, 112b/19, 113a/1, 113a/3,
116b/14, 119b/10, 132a/16,
132a/18, 132a/19, 132a/21,
136b/7, 139a/2
- h. kime 96a/9
- h. kimün 58a/8, 112a/13, 112a/15
- h. ab 13a/17
- h. zam nda 51b/7
- hergiz [14]: *Far.* Asla, hiçbir zaman,
hiçbir suretle.
- h. 31b/11, 40b/8, 60a/21, 89b/20,
96a/10, 97b/17, 99a/18, 107a/9,
107b/21, 109a/6, 109b/21, 112a/3,
132a/19, 137b/7
- her se [1]: *Ar.* Dö me bu day ve etin
uzun süre kaynatılıp ezilmesiyle
yapılan, macun kıvamında bir
yemek, ke kek.
- h. 111b/6
- hev lı [1]: *Ar.T.* stekli, arzulu ve hevesli
olma durumu.
- h.+la 109a/9
- hevel n-ı Hind [3]: *Far.* Hint topala ı
olarak bilinen, yapraklarından
ye il boya çıkarılan bir bitki.
(*Cyperus rotundus*) bk. cevel n-ı
Hind , çevel n-ı Hind .
- h. 70b/18, 72b/16, 106b/11
- heves [1]: *Ar.* Arzu, istek.
- h. ıl- 66b/1
- hezey n [1]: *Ar.* Sayıklama.
- h. 7a/18
- iffet [5]: *Ar.* Hafiflik.
. 112a/5, 126b/20

- .-i cül b 127b/20
 . bul- “rahatlamak, rahata eri mek” 50a/5
 . ol- 38a/18
- ifž [9]: *Ar.*
 1. Saklama, koruma, muhafaza etme.
 .+ına 129b/12
 . it- 130a/12
 2. Ezberleme, hatırdı tutma.
 . 135a/16
 .+ı 10b/11, 16a/20, 38b/7, 38b/14
 .+a 131b/16
 .+ın 38a/20
- ıl [39]: *Ar.* Karı ım; eski tıp anlayı ına göre, insan bedeninde var oldukları kabul edilen, besinlerin midede sindirildikten sonra dönü meleriyle olu an kan, balgam, safra ve sevda sıvılarından her biri.
 . 6a/12, 44b/9, 44b/15, 56b/12, 75b/16, 93a/8, 93b/20, 122b/20, 132b/9, 140a/19, 141b/2
 .+dan 27a/2
 .+lar 8a/14, 56b/11, 122a/7, 133a/2
 .+lara 138a/11
 .+lardan 130b/1
 .+ı 81b/4
- .+ları 51b/13, 118a/2, 129a/14, 135a/6
 bal am .+ı 94a/1
 bal am .+ları 131a/13
 al ž .+ları 118a/6
 göyünmi .+dan 21b/18
 göyünmi .+lardan 122a/19
 göyünmi .+ları 129b/18
 .-ı be er 10a/11
 .-ı lib 18b/13
 ıssı . 44b/11
 afr y .+ların 52a/20
 sevd v .+ları 93a/3
 ovu .+lardan 130a/18
 yaramaz .+lar 51b/4
 yaramaz .+ları 75b/13, 133b/16, 135a/14
- ilt t [1]: *Ar.* Kadı a acı, eytanboku bitkisi ve bu bitkiden elde edilen bir tür tıbbi zamk (*Ferula assafoetida*). *bk.* a nı, snı. kr . enc d n, enguv n. /**kadı a acı, eytanboku, eytantsi/**
 . 50a/14
- ın [8]: <*Ar.* inn . Beyaz çiçekli, keskin kokulu, dikenli bir a aç (*Lawsonia alba*) ve bu a acın kurutulmu yapraklarından elde edilen, saç ve elleri boyamakta kullanılan toz madde (*Lawsonia*

- inermis*). *bk.* *ma. kr.* *inn.* .
/kına/
. 71b/4, 83a/6
.+ya 50b/11
.+yı 45b/7, 50b/10, 73b/6, 73b/7
.+yla 73b/4
- ın la- [1]: *Ar.T.* Kınalamak, kına yakmak.
.-yalar 84b/4
- ınz r [4]: *Ar.* Domuz. *bk.* doñuz, oñuz.
. 85a/6
.+ın iç ya ın 97a/16
. ödin 7b/13, 63a/13
- ır ır [1]: Bo az tıkanı ında çıkan ses.
. it- 107b/1
- ır a [1]: *Ar.* Kuma tan yapılmı ceket
biçiminde, önü açık, kollu üst
giysisi.
.+sın 45b/12
- r n [1]: *Ar.* Yaban hurması.
. 114a/19
- ı rım [1]: *Ar.* Üzüm koru u.
ar b-ı . 36b/21
- ıy r [17]: *Ar.* Kabakgillerden bir bitki
türü, salatalık (*Cucumis sativus*).
**/a ure, avar, bostan, gülbeser,
menevrek, salatalık, yelpenek,
ye illik, zavrak/**
. 35b/1, 41a/16, 50a/21, 78b/13,
78b/16, 100b/15, 137a/18
.+dan 37a/10
- .+ı 17b/11
. çekirdegi 61a/11
. uyıdur 17b/11
. uyıyla 17b/11
. to mı 58b/2, 119b/6
aru .+uñ to mın 108a/10
t ze . abın 37a/8
t ze . uyın 138b/15
- ıy rek(?) [1]: (?) Bir tür bitki(?).
. 22a/15
- ıy r embe [6]: *Far.* Hint hıyarı;
baklagillerden, leguminoseae
denilen bir a acın siyah renkte
olan meyveleri ve bu meyvelerin
içinde bulunan, hekimlikte
kullanılan öz. (*Cassia fistula*). *bk.*
ıy r enber. **/hıyar embe, Hint
hıyarı/**
. 40b/4, 49b/11, 129b/19
. uyıyla 6b/16, 92b/10
lu -ı . 129b/19
- ıy r enber [6]: *Far.* Hint hıyarı;
baklagillerden, leguminoseae
denilen bir a acın siyah renkte
olan meyveleri ve bu meyvelerin
içinde bulunan, hekimlikte
kullanılan öz. (*Cassia fistula*). *bk.*
ıy r enbe.
. 51a/9, 73b/14, 118a/20
.+i 92a/3, 129b/20

- .+le 57a/5
- iy [1]: *Ar.* Kadınların ayba ları.
.+a 135b/6
- Hı ır- ly s [1]: *Ar.* Hıdırellez günü, 5
mayısa rastlayan gün.
H. güninde 114a/10
- h ç [24]: *Far.* Olumsuz cümlelerde ve
soru cümlelerinde anlamı
kuvvetlendiren söz, katiyen, asla.
h. 8a/13, 17a/5, 31b/16, 41a/20,
46b/6, 47a/13, 51a/16, 63a/4,
71b/12, 72a/15, 78a/7, 79b/1,
91b/20, 99b/3, 101b/2, 109b/5,
111b/8, 111b/13, 114a/7,
116b/15, 128a/8, 128a/18,
128b/12, 140b/9
- ikmet [3]: *Ar.* Bir eyin ardındaki sır, ne
oldu u anla ılmaz sebep; âlimlik,
bilgelik, tabiplik.
.+e 63a/4
.i ek mile 113a/13
. kit blarında 68a/2
- n [2]: *Ar.* An, vakit, zaman.
.+de 77b/6, 109a/14
- Hind [1]: *Ar.* Hindistan.
ar b-ı H. 25b/1
- Hind [18]: *Ar.* Hindistan'a özgü,
Hintlilere ait.
H. 107b/12
cevel n-ı H. 15b/19, 67a/19,
- 102a/20
çevel n-ı H. 15b/17
hevel n-ı H. 70b/18, 72b/16,
106b/11
k t-ı H. 55b/5
m mıy -ı H. 111a/2
nemek-i H. 43b/21
sünbül-i H. 116b/21
ay arac-ı H. 118b/8, 120a/1
eb r-i H. 78a/16
d-ı H. 115b/11, 117b/1, 128b/18
- hindib [7]: *Ar.* Kara ve beyaz olmak
üzere iki türü bulunan, açık mavi
ve sarı renkte çiçekler açan bir
bitki (*Cichorium endivia*,
Cichorium intybus). *bk.* k sn ,
güneyik, yab n marul.
ı r-ı a l-ı h. 79b/4
ar b-ı a l-ı h. 79a/7
ar b-ı h. 138a/14
ar b-ı ı r-ı a l-ı h. 41a/8, 46b/5,
47a/12
ar b-ı ı r-ı h. 46b/7
- Hindist n ozi [2]: *Ar.T.* Hindistan cevizi;
palmiyegillerden, tropikal
bölgelerde yeti en bir a aç türü ve
bu a acın yemi i. (*Cocos*
nucifera). **/Hindistan cevizi/**
h. 54b/13, 112b/10

- Hind uzi [1]: *Ar.T.* Himalaya tuzu olarak da bilinen, beyaz, pembe, koyu pembe ve kahverengi renkleri bulunan kristal bir tür tuz. H. 121b/10
- d [2]: *Far.* Kendi, bizzat. . 68a/10, 90a/13
- o a [5]: *Ar.* Cam, seramik veya topraktan yapılmı , genellikle kapaklı küçük kap. . 71a/20, 120b/13
- ç n .+da 116a/19
- gümi .+da 116a/19
- oras n [1]: *Ar.* Yav an türünden bir bitki (*Artemisia*). . sirke 54b/17
- re [4]: *Far.* Vücudun çe itli yerlerinde kızılca çıkan, çevresi gö ermi , gittikçe çürü e dönen, ciltte eti oyarak yava yava yiyip bitiren i lik, çıban. *bk.* kile, çürük 3, yenür, yenür ba , yenür çıban. . 2b18
- .+ye 123a/15
- . rencine 87a/15
- . za metlerine 88b/8
- orla- [2]: Uyku sırasında nefes alıp verirken bo az ve burundan gürültülü sesler çıkırmak. .-maya 31b/13
- .-yan 31b/13
- or s [15]: *Far.* Horoz. *bk.* bednus. . 31a/3, 50a/17, 60a/20
- .+ı 96b/18
- .+uñ 92a/20, 134b/3
- . bo inı 96b/9
- . etin 50b/6
- . rb sı 74b/15
- .+uñ anını 103b/15
- .+uñ ursa in 60a/19
- .+uñ ödi 112b/8
- .+uñ a a in 112b/5
- arı .+ı 92a/17
- arı .+uñ rb sı 92a/13
- [59]: *Far.* Ho , iyi, güzel, zevk veren. . 39a/20, 96a/8, 122b/4, 124a/19, 125a/9, 138a/7
- .+dur 113a/11
- . kemend 111a/1
- . kemendle 67b/2, 75b/6
- . o ular 36b/10, 66b/6, 95b/6, 138a/6, 138b/11, 138b/13
- . o ulu donlar 95b/6
- . eyle- 6a/14, 30b/5, 35b/17, 89a/16, 116a/14, 130b/4, 130b/9, 135b/18
- . gel- “iyi etkide bulunmak” 13a/20, 14b/18, 17b/14, 35a/18,

- 35b/6, 74b/7
 . it- 35a/5
 . ol- 15a/5, 20b/1, 20b/6, 21a/9,
 28a/14, 28b/3, 29b/4, 33a/11,
 33b/9, 49b/9, 56a/12, 65a/19,
 71a/19, 76a/4, 76b/3, 79a/11,
 83b/13, 89a/14, 89b/5, 89b/18,
 94a/21, 96b/11, 97b/7, 97b/15,
 122a/5, 140a/13, 140a/16
- o - b [2]: *Far.* Ho af, meyve
 kurularının ekerli suda
 kaynatılmasıyla elde edilen erbet
 kıvamındaki tatlı içecek.
 .+dan 63b/11
 . eylet- 63b/10
- mer [1]: *Far.* Keten tohumu ya ı, tuz
 ve undan yapılan ve merhem
 olarak kullanılan bir tür karı ım.
 . 90b/2
- ra [1]: *Far.T.* Daha iyi, daha ho .
 . ol- 140a/16
- b [41]: *Far.* Güzel, iyi, ho .
 . 5b/4, 13a/6, 15b/21, 16a/8,
 27b/20, 52a/4, 52a/13, 52a/17,
 53a/15, 53a/19, 59b/16, 83a/6,
 112a/4, 119b/2, 120a/15, 127b/19,
 128b/21, 130a/7, 130a/14
 .+dur 22a/3, 41b/8, 49a/2,
 62a/18, 88b/5, 91b/17, 93a/5,
 112a/9, 115a/19, 115a/20
- . it- 16a/4, 16a/5, 16a/7, 16a/19,
 25a/4, 29a/13, 85b/1, 120a/6,
 128b/3
 . ol- 9b/11, 117b/21
- uff [1]: *Ar.* Yarasa.
 . 72b/9
- u ne [46]: *Ar.* Makattan ilaç veya su
 ırına etme; kalın ba ırın
 ın içinden su geçirerek yıkama,
 lavman. bk. i ti n, ten iye.
 . 36a/20, 57a/6, 65a/7, 75a/3,
 77b/15, 121b/2, 121b/3, 121b/8
 .+den 50a/9
 .+dür 51a/6
 .+ler 71a/2
 .+yi 121b/7
 .-i dde 50a/6
 .-i leyyine 18b/20, 30a/12,
 39b/16, 41a/11, 49b/16, 50b/3,
 74a/19, 78a/12, 79a/5, 121a/15
 .-i mutavassı 9b/2
 mutavassı .+ler 104b/19
 tely n-i . 43b/5
 yum a . 40a/10, 121a/16
 . eyle- 35b/12, 50a/5, 50a/6,
 50a/7, 50a/8, 51a/5, 53b/9, 78a/8,
 94a/17, 95b/6
 . it- 34b/12, 53a/4, 72b/21,
 95b/16, 121a/19
 .-i leyyine it- 69b/19

- ..i mutavassı eyle-50a/5
 ..i mutavassı it- 69b/19
- ulv [3]: *Ar. Tatlı.*
 ar b-ı . 24b/14
 ar b-ı rumm n-ı . 39b/19,
 43b/19
- um r [2]: *Ar. çkiden sonra beliren ba
 a rısı, sersemlik.*
 . 5a/14
 .+dan 4a/2
- umm [17]: *Ar. Ba ta sıtma olmak üzere,
 ate li hastalıklara verilen genel
 ad. bk. sıtma 1, ısıtma 1.*
 . 78a/19
 .+dan 4a/2, 78a/7 .+lar 57b/17
 .+larda 78b/6
 .+nuñ 78b/8, 79a/2
 .+yınan 93a/11
 .-ı bal am nüñ 78b/18
 .-ı add 77b/12
 .-ı afr v 74b/6, 77b/21
 .-ı afr v de 78a/4, 78b/10
 .-ı sevd v il cıdur 74b/21
 afr v .+dan 78b/8
 nevbetlü .+lardan 78b/1
- umm s [1]: *Ar. Ek i yapraklı otsu bir bitki
 (Rumex acetosa). bk. umm z,
 umm . /ebemek isi,
 ek ikulak, ek ilik, ek imcik,
 ek imik, kuzukula ı,*
- o lakkula ı, eytankula ı/**
 . 101b/12
- umm [6]: *Ar. Ek i yapraklı otsu bir
 bitki (Rumex acetosa). bk.
 umm s, umm z.*
 ar b-ı . 25b/1, 97b/4, 102a/14,
 138a/14
 ar b-ı .+dur 53b/18
 ar b-ı .+la 101b/21
- umm [5]: *Ar. Ek i yapraklı otsu bir bitki
 (Rumex acetosa).*
 . 141b/15
 ar b-ı 35a/19, 78a/15, 95b/3,
 126b/14,
- umre [1]: *Ar. Deride iltihaplı kızılıklar
 olu turan, ka ntılı bir cilt
 hastalı ı, yılanık hastalı ı. bk.
 b m r-ı F ris, ı ır ı, ısır an,
 ı ır an, m er , m r , m ter ,
 m ter yn.*
 . 88a/16
- n [1]: *Far. Kan.*
 .+ı 123a/17
- un [16]: *Ar. Bo maca, nefes
 alamama, bo ulmayla beliren,
 çe itli sebeplerle ortaya çıkan
 bo az ve gırtlak iltihabı.*
 . 18a/15, 18a/20, 107a/21
 .+a 1b/18, 18a/16, 18a/19,
 19b/12, 107b/9, 129b/14, 133b/4

- .+da 18b/19
- .+dur 19b/11
- .+ı 3a/13, 18a/19, 107a/21
- . za metine 19b/13
- un lı ( ) [1]: *Ar.T.* Bo maca hastalığı, bo az ve gırtlak iltihabı olma nedeniyle nefes alamama ve bozulma durumu.
- a ız ( ).+ına 80a/9
- n-bend [2]: *Far.* Kanı durduran sargı, bez.
- . 21a/18
- .+le 91a/21
- urm [5]: *Ar.* Hurma ağacının tatlı meyvesi.
- . 47b/12
- .+ya 49b/9
- .+yı 19a/11
- . çekirdeğin 62a/18
- . oru nın 107b/12
- urrem [1]: *Far.* en, sevinçli, gülyüzlü.
- . ol- 16a/17
- usr [2]: *Ar.* Hasar, zarar.
- .+ları 134a/1, 135a/16
- u [3]: *Ar.* Konu, i .
- .+a 55b/16, 61a/18
- .+da 108b/14
- u [18]: *Ar.* Bilhassa, özellikle.
- . 4a/2, 17a/14, 17b/2, 28b/5,
- 34a/19, 38a/17, 46b/3, 51a/15, 51a/18, 116b/12, 124b/21, 125a/6, 126a/4, 127b/2, 129b/19, 131b/5, 132b/13, 140a/18
- u yetü' - a leb [2]: *Ar.* Salepgillerden, yumrulu bir bitki (*Orchis hircina*). *bk.* b z d n, dilkü a a ı. *kr.* koç otu, süg.
- . 133a/14
- . uyu 18a/1
- u klu ( ) [1]: *Ar.T.* Kuruluk, kuru olma durumu.
- ( ).+ından 126b/16
- u net [1]: *Ar.* Katılık, sertlik.
- .-i adrdan 42/2
- y [1]: *Far.* Alı kanlık.
- .+uñ 141a/7
- ücre [1]: *Ar.* En küçük parça.
- .+lerinde 89b/7
- hüdhüd [8]: *Ar.* Çavuş kuşu, ibibik olarak da bilinen küçük bir kuş.
- h. etin 49a/18
- h. gözün 10b/7, 80a/15
- h.+i 80b/11
- h. ibigin 8b/17
- h. anın 30b/2
- h.+uñ beynisin 38b/1
- h.+uñ gözün 38b/19
- ükem [2]: *Ar.* Hakimler, filozoflar, ilim adamları.

	. 104b/16, 132b/5	ılıca ( ) [41]: Ilıkça, ılık. <i>bk.</i> ılıça ,
ükm	[3]: <i>Ar.</i> Hüküm, emir, komuta.	ılıncek.
	. et- 7a/1, 7a/2	ı. 5a/14, 8b/6, 20b/18, 22a/16,
	. ıl- 7a/3	23b/7, 24a/7, 27b/4, 28a/5,
hüm	[1]: <i>Ar.</i> Bir tür ku .	28a/10, 29b/4, 31a/6, 31a/11,
	h. 79b/1	41b/11, 43a/2, 43b/5, 48b/21,
hüner	[1]: <i>Far.</i> Marifet, ustalık.	52a/19, 55a/5, 63b/19, 69b/10,
	h.+i 5a/19	83b/17, 87a/3, 91b/9, 95b/2,
		99b/18, 106a/9, 107a/17, 111a/9,
		114a/7, 117b/9, 118a/5, 122b/2,
		122a/13, 125b/6
ılan	[19]: Sürüngenlerden, ayaksız, zehirli bir hayvan (<i>Serpentes</i>). <i>bk.</i> yılan.	ı( ).+ıla 38a/18, 43b/2
	ı. 3a/3, 8a/1, 96b/15, 96b/16, 96b/18, 96b/19, 96b/21, 97a/2, 97a/17, 97a/19, 98a/3, 109b/6, 109b/12	ı.+la 27b/9
	ı.+dan 98a/21	ı. it- 31b/19
	ı.+lar 98a/2, 110a/6	ı. ol- 19a/1, 34b/1
	ı. inine 109b/6	ılıça [4]: Ilıkça, ılık. <i>bk.</i> ılıca , ılıncek.
	iki boynuzlu ı. 96b/20	ı. 15b/5, 20a/20, 132b/12
	yavuz ı. 97a/20	ı. ol- 124b/14
ılanlu	[1]: Yılanlı, yılanı çok olan.	ılıncek [1]: ılıkça, ılık. <i>bk.</i> ılıca , ılıça .
	ı. 110a/6	ı. 139b/15
ılı	[2]: Ilık.	ılını [1]: So uk suyu ılık hâle getirmek için konan sıcak su.
	ı. 49b/15, 99a/20	ı. 40b/17
ılı-	[1]: Ilık durumu gelmek, so ukla sıcak arası bir hâl almak.	ılı dur- [1]: Ilık duruma getirmek. 85b/12,
	ı.-yıncaya 78b/7	ılıt(d)- [2]: Ilık duruma getirmek, hafif ısıtmak.
		ı(d).-up 44a/1, 105b/11
		ınç ırma [1]: Hıçkırma.
		ı.+dur 25b/7

- inç ıru ( ) [9]: Hıçkırık. *bk.* fuv .
ı. 2a/5, 23a/7
ı( ).+a 23a/8, 23a/9, 129b/9
ı.+dur 23a/17
ı( ).+ı 23a/10, 23a/12, 38a/3,
118b/5, 131a/16
ı( ).+ın 23b/1
- ıra [1]: Irak, uzak.
ı. ol- 125a/8
- ır [1]: *Ar.* Irak'a özgü, Irak'a ait.
ı. b n 51a/12, 110b/11
- ır [1]: *Ar.*
1. Kök, dip.
ı.-ı an uyıyla 24b/14
2. Damar.
ır -ı nes [5]: Uylu un dı
tarafından topu a kadar inen
damar; uyluktan topu a kadar
olan yerde, yani siyatik siniri
boyunca olu an a rılı hastalık,
siyatik. *bk.* ır u'n-nes , yan ba ı.
ı. 70a/19
ı.+ya 70a/17, 70a/20, 70a/21,
70b/1
ır u'n-nes [6]: Uylu un dı
tarafından topu a kadar inen
damar; uyluktan topu a kadar
olan yerde, yani siyatik siniri
boyunca olu an a rılı hastalık,
siyatik. *bk.* ır -ı nes , yan ba ı.
ı. 70b/12, 74a/16
ı.+ya 71a/16, 93b/10
ı.+yı 2b/10, 70a/15
ır u' - a a [1]: Alın damarı.
ı. a rısından 31a/9
ır u' - efeteyn [1]: Dudak
damarları.
ı. 139a/21
- ırma [1]: Büyük akarsu, nehir.
ı. uyıyla 125b/13
- ısbana [2]: *Yun.* Sarımsı renkte çiçekleri
olan, sebze olarak yeti tirilen otsu
bir bitki (*Spinacia oleracea*). *bk.*
ısbana , ısfana , ısnafa . /**can
otu, ispanak/**
ı. 42b/5
ı. müzevveresin 40a/3
- ısbana [1]: *Yun.* Sarımsı renkte çiçekleri
olan, sebze olarak yeti tirilen otsu
bir bitki (*Spinacia oleracea*). *bk.*
ısbana , ısfana , ısnafa .
ı. 68b/11
- ısbatan [1]: Turpgillerden, su
kenarlarında yeti en, tereye
benzer çok yıllık otsu bir bitki
(*Nasturtium officinale*). *bk.* cırcır,
u teresi. kr . ıspatan. /**acı
gerdeme, hardal otu, istapan,
yabani roka, yabani tere/**
ı. to minuñ 97b/15

- İfah n [3]: *Far.* sfahan'a ait, sfahan'a özgü.
ku l-i l. 115a/8
sürme-i l. 84a/7, 84b/2
- İsfana [14]: *Yun.* Sarımsı renkte çiçekleri olan, sebze olarak yeti tirilen otsu bir bitki (*Spinacia oleracea*). *bk.* İsbana , İsbana , İsnafa .
İ. 18b/15, 22b/12, 24b/16, 42a/8, 44b/14, 49b/18, 69b/6, 79a/18, 95b/5, 134b/18
İ. müzevveresi 104b/21
İ. müzevveresin 10b/4, 84a/1
İ. rb sııyla 116b/11
- İsıca ( ) [115]: *Sıcak.* *bk.* sıca .
İ. 18a/14, 19a/16, 19a/18, 24a/11, 28b/16, 40a/11 , 43a/13, 43a/16, 43a/17, 43b/11, 45a/21, 49b/7, 53a/5, 53a/6, 53b/9, 54b/4, 55b/6, 56a/4, 56a/16, 56a/17, 56b/7, 57a/19, 57b/3, 59a/3, 59a/13, 60b/2, 60b/16, 60b/18, 61a/1, 61a/12, 61a/15, 62a/11, 62b/7, 62b/9, 63a/8, 63b/1, 65a/5, 70b/8, 71a/13, 72a/14, 72b/7, 72b/13, 80b/21, 84b/17, 85a/7, 85a/15, 85b/13, 90b/3, 107b/4, 114a/3, 139b/8
İ.+da 73a/14, 86a/11
İ.+dur 19a/18
- İ( ).+İla 13a/7, 14a/7, 19a/7, 19b/12, 19b/18, 20a/3, 31a/3, 35a/4, 39b/5, 42b/3, 43a/5, 43b/14, 44a/8, 55a/7, 62b/2, 70a/5, 86a/18, 91b/9, 97b/9, 98a/19, 102a/7, 102a/13, 107a/11, 121a/18
İ.+İa 32b/16, 62a/1, 62a/3, 65b/6, 91a/1, 107b/3
İ. bu İ 33b/21
İ. alvetde 40b/1
İ. amm ma 14a/1, 70a/3, 73a/12, 124a/10
İ. dut- 34a/17, 40b/17, 43a/3, 43a/6, 69b/11, 70a/5, 70a/14, 71b/2, 75b/8, 90b/13
İ. et- 55a/7
İ. eyle- 30b/11
İ. it- 6a/5, 9b/10, 20a/1, 32b/4, 70a/12, 72a/16, 72b/1, 86b/7
İ. ol- 20a/21, 32a/9, 51a/13
- İ İr- [7]: Di leri arasına alıp sıkmak.
İ.-du İ 96b/10, 96b/11, 133a/12
İ.-maya 109b/21
İ.-sa 96b/12
İ.- İ c navarlar 97a/7
İ.-İc İ c navarlar 109b/14
- İsr an [1]: Yakıcı, otsu bir bitki (*Urtica diocia*). *bk.* encere, enc r, İ İr an.
İ. dikenüñ yapra ın 18a/13

- ı ır an [3]: Yakıcı, otsu bir bitki (*Urtica diocia*). *bk.* ısır an, encere.
ı. dikenidür 59a/9
ı. dikenin 106a/20
ı. dikenini 24a/10
- ısır an [3]: Genellikle yüzde çıkan kan çıbanı, yılançık hastalı ı. *bk.* umre, b m r-i F ris, ı ır ı, ı ır an, m r , m ter , m er , m ter yn.
ı.+dur 106b/9
ı.+ı 106b/16
ı.+uñ 106b/15
- ı ır an [10]: Genellikle yüzde çıkan kan çıbanı, yılançık hastalı ı. *bk.* umre, b m r-i F ris, ı ır ı, ısır an, m r , m er , m ter yn.
ı.+a 106a/21, 106b/1, 106b/2, 106b/3, 106b/4, 106b/5, 106b/7, 106b/8, 106b/17
ı.+ı 106b/14
- ı ır ı [2]: Genellikle yüzde çıkan kan çıbanı, yılançık hastalı ı. *bk.* umre, b m r-i F ris, ısır an, ı ır an, m r , m er , m ter , m ter yn.
ı. 106a/19
ı.+yı 3a/12
- ı ır ı ( ) [1]: Isırılan yerde kalan iz.
ı ( ).+ına 110a/9
ısıt(d)- [10]: Sıcak duruma getirmek.
ı(d).-a 71a/9
ı(d).-alar 118a/2
ı.-mayalar 17a/3
ı(d).-up 9a/16, 11a/18, 30b/18, 32a/21, 44a/18, 68b/13, 73a/20
ısıtma [71]:
1. Sıtma hastalı ı; titreme, ate ve ter nöbetleriyle kendini gösteren bir hastalık. *bk.* umm , sıtma 1.
ı. 79a/12, 79b/5, 79b/6, 79b/7, 79b/13, 80a/12, 125a/19, 132b/17, 138b/21
ı.+lara 77a/10, 77a/14, 135b/15
ı.+ları 2b/15
ı.+laruñ 39a/5, 77a/1
ı.+sı 77b/11, 80a/3, 80a/9
ı.+sın 77b/2, 79b/20
ı.+ya 10b/13, 77a/2, 77a/7, 77a/9, 77a/16, 79b/17, 80a/9, 125b/2, 133b/21, 38b/17
ı.+yı 77a/17
eski ı.+lara 39a/4, 133b/18
eski ı.+sı 77b/1, 80a/6
eski ı.+yı 80a/3
ıssı ı.+dan 48b/5
ıssı ı.+ya 79b/21
rıb ı. 79b/9
rıb ı.+sı 77b/3, 77b/5, 80a/5

- 48b/15, 51b/10, 52a/3, 52a/5,
63a/14, 78a/14, 79b/15, 89a/4,
90a/5, 91a/2, 92b/13, 100b/20,
101a/17, 101b/5, 103b/4, 106b/5,
106b/21, 109a/12, 110b/7,
114b/14, 122a/10, 128a/10
ı(d).-urlar 115b/5
- ısnafa [1]: *Yun.* Sarımsı renkte çiçekleri
olan, sebze olarak yeti tirilen otsu
bir bitki (*Spinacia oleracea*). *bk.*
ısbana , ısbana , ısfana .
ı. a ı 57a/7
- ıssi [226]:
1. Sıcak. *bk.* ı ı, ıssi.
ı. 4a/13, 4a/19, 4b/11, 9b/3,
11a/10, 11a/11, 14a/3, 14b/18,
16b/15, 17a/4, 17b/14, 17b/15,
17b/21, 25a/21, 26a/3, 26b/10,
27b/9, 32b/16, 34a/11, 34a/16,
37a/3, 42a/10, 44a/16, 44a/19,
44b/6, 45a/4, 45a/7, 46b/11,
52a/21, 54a/1, 58a/7, 61a/12,
61a/13, 72a/2, 76a/5, 76a/14,
78b/14, 81a/11, 83b/12, 84a/20,
85a/3, 90b/2, 91b/2, 94a/1,
94b/10, 94b/17, 101a/18, 102b/4,
106a/6, 106a/12, 106b/19, 113a/9,
113b/14, 113b/17, 113b/18,
120b/18, 121a/9, 121a/10,
124a/11, 124a/14, 128a/20,
138a/2, 138b/14
ı.+da 75a/16
ı.+dan 4a/6, 4b/19, 8a/18, 30b/3,
31b/20, 32a/6, 35b/14, 38a/13,
44b/1, 131a/18, 131a/19, 134a/3
ı.+dur 125a/16
ı.+ken 47a/14, 55b/21, 62b/19
ı.+la 43a/9, 57a/12, 107a/10
ı.+larda 113a/11, 130a/13
ı.+sı 44a/17
ı.+ya 113b/17, 138a/8
ı.+yla 25b/13, 113b/15
ı. ı. 6b/18, 38b/8, 42a/12
ı. ba a rısına 135b/2
ı. fa lda 51a/14, 51a/15
ı. günlerde 16b/2
ı. amm ma 77a/20
ı. amm mda 17a/18
ı. hav da 83a/18
ı. ı. 6b/18, 38b/8, 42a/12
ı. ısıtmadan 48b/5
ı. ısıtmaya 79b/21
ı. kiremid 57a/15
ı. mara lar 141b/20
ı. mara larda 140a/18
ı. mermer 57a/11
ı. ı ır bo ına 70b/20, 72b/18
ı. ı e 106b/4, 106b/7
ı. onlar 137b/2
ı. veremdür 39b/7

- i. viremdür 39b/12
- i. ya 76a/14
- i. ya ıla 91b/1
- i. ya la 124b/8
- i. ya lar 75a/18
- i. yumurda arusun 14b/21
- atı i. 6b/11
- yerden çı an i. ulara 46b/14, 72a/6, 126b/8
- i. dut- “sıcaklı ını korumak” 13a/19, 44b/18, 130b/3, 135b/19, 137a/21
- i. eyle- 13b/2, 44a/13, 99a/10, 128a/15
- i. it- 14b/21, 16b/15, 131b/15
- i. ol- 4b/6, 4b/20, 12b/4, 15b/14, 30a/3, 51b/9, 61b/9, 71b/8, 74b/18, 84a/20, 91b/3, 120b/3, 122a/7, 125b/18
- gevdesi i. ol- 140b/13
- i. ut- “sıcaklı ını korumak” 122a/17
2. Eski tıp anlayı ına göre, insan bedenini olu turan kan, balgam, safra ve sevda olmak üzere dört unsurun ve birtakım besin, bitki gibi maddelerin sahip oldu u sıcaklık özelli i.
- i. 41a/16, 86a/9, 93a/8, 127b/6, 134b/9
- i.+dur 5b/9, 22b/20, 23a/1, 34b/9, 35a/16, 46a/1, 47b/7, 50b/7, 88b/19, 91a/12, 129b/2, 130a/18, 130a/21, 130b/5, 130b/12, 131a/2, 131a/7, 131a/12, 131b/1, 131b/12, 131b/16, 131b/21, 135b/5, 135b/8, 135b/10, 135b/12, 135b/16, 135b/20, 136a/1, 136a/2, 136a/4, 136a/20, 136b/2, 136b/3, 136b/13
- i. dim lu 131a/11
- i. id lar 138a/10, 140b/20
- i. id lardan 75a/17
- i. il 44b/11
- i. ma c nlar 25b/7, 50a/12
- i. ma delü ki iye 131b/6
- i. ma deye 125b/11
- i. ma deyi 75b/12
- i. miz clu ki iler 28a/1
- i. miz clu ki ilerün 7b/6
- i. miz clu ki iye 136a/16
- i. nesnelere 35b/5, 74b/7
- i. nesnelere 87b/15
- i. otlar 60a/15, 81b/1, 128a/18, 128b/1, 137b/4
- i. otlardan 117b/21
- i. otlarla 34b/13
- i. a mlardan 137a/19
- i. yürece 125b/11
- i. eyle- 136a/9

- i. ol- 124b/20
- ı ı [2]: Sıcak. *bk.* ıssı, ıssi. i- [96]: Ek-eylem.
- i. 26a/6, 125b/8 i.-di 7a/3, 53b/8, 71b/12, 71b/13
- ıssılı [1]: Ate li, vücut harareti yüksek i.-ken 24a/11, 28a/14, 31a/1, 43a/13, 45a/21, 52b/15, 54a/1, 65a/5, 72b/13, 111b/9, 111b/10, 113a/9, 128b/12
- ı in- [1]: Isınmak, ü ümemek. i.-se 4a/8, 6b/19, 8b/4, 9b/20, 10a/18, 11a/4, 11a/17, 12b/15, 14b/19, 16b/10, 18a/20, 19a/18, 20a/17, 20b/1, 21a/14, 24a/4, 27b/3, 41b/1, 42a/20, 52b/4, 54a/5, 56a/13, 58a/14, 58a/17, 59a/7, 60a/16, 66a/12, 69a/8, 69a/17, 69a/18, 70b/11, 75a/1, 83b/12, 85a/11, 85a/13, 89a/18, 89b/6, 91a/15, 91a/17, 91a/18, 91a/19, 91b/6, 91b/7, 91b/8, 92a/9, 96a/11, 96b/1, 97a/13, 97a/21, 97b/21, 98a/9, 98b/11, 98b/12, 102b/13, 104b/13, 110b/15, 111a/3, 111a/4, 111a/5, 117a/10, 127a/16, 127a/19, 132a/9, 137b/4, 138b/4, 139b/4, 139b/5, 139b/6, 139b/7, 140b/15, 140b/19, 140b/21, 141b/2, 141b/17
- ıssıt(d)- [1]: Sıcak duruma getirmek. ı(d).-up 5b/21, i. 11a/11
- ı ıla- [3]: Parlamak. i.-r 7b/2 i. 11a/11
- i. -ya 7b/3 i. -maz ol- 7b/2
- ı r fl [6]: *Ar.* Hazmettirici, sınırları, mideyi ve gözü kuvvetlendiren tropikal bir bitki (*Amomum granum*). *bk.* ı r fl. kr . ıtrif l. /cennet biberi/ i. 90b/11
- ı r fl [1]: *Ar.* Hazmettirici; sınırları, mideyi ve gözü kuvvetlendiren tropikal bir bitki (*Amomum granum*). *bk.* ı r fl. i. 11a/11
- ı r fl [1]: Horoz, hindi, hüdüh gibi hayvanların tepesinde bulunan kırmızı deri uzantısı.

- hüdhüd i(g).+in 8b/17
- iblsırna ı [2]: *Ar.T.* Esans yapımında da kullanılan güzel kokulu bir bitki (*Phyteuma*). *bk.* iblsırna ı. / **eytantırna ı, tırnak buhuru/**
i. 105a/4
i.+n 8a/9
- iblsırna ı [1]: *Ar.T.* Esans yapımında da kullanılan güzel kokulu bir bitki (*Phyteuma*). *bk.* iblsırna ı.
i.+n 38a/9
- bn-i Sn [1]: Tıp ve felsefe alanında ünlü slam âlimi.
. 38a/18
- br h m [1]: *br.* Metinde adı geçen bir hekim.
. ek m 112b/16
- ibr ( ) [1]: *Ar.* Su koymaya yarayan kulplu, emzikli kap.
ı( ).+ıla 15a/18
- ibtid [6]: *Ar.* İkinci, en önce, başta.
i. 10a/13
i.+dan 67b/12
i.+sında 6a/18, 80b/5, 104b/19, 105b/5
- ic bet [5]: *Ar.* Gereklilik.
i. 71a/18
i. et- 53a/4
i. eyle- 41b/10
i. it- 24a/5, 92a/8
- ic [4]: *Ar.* Erik aacı, gülgillerden beyaz çiçekli bir ağaç ve bu ağacın meyvesi (*Prunus domestica*). *bk.* erik. erük. kr. . /**erik/**
ar b-ı ı. 18b/10, 41a/10, 77b/18, 94b/21
- icb r [1]: *Ar.* Zorlama.
i. it- 90b/15
- iç [294]:
1. Mide, bair, karın, yürek.
i.+i 34b/20, 35a/5, 54a/10, 55b/1, 61b/17, 65a/3, 80a/10, 93b/6, 121b/10, 126a/7, 140b/18
i.+in 81b/20, 86a/20
i.+inde 52b/16, 53b/9, 54a/12, 54a/19, 54a/21, 54b/2, 54b/8, 57a/15, 66a/12, 86a/8, 108b/14, 121b/14
i.+indeki 54a/18, 67b/17
i.+inden 56a/10, 57a/17
i.+ine 62b/8, 91b/7
i.+ini 9a/15, 43b/5, 56b/7, 83b/16, 108b/16, 122a/9, 122b/13
i. a rılarına 79b/17
i. a rısı 56a/11, 57a/15
i. a rısıçun 55a/17
i. a rısın 2b/4, 56a/19, 80a/11
i. a rısına 55a/20, 55b/11, 55b/12, 56a/18, 57b/6, 57b/10, 57b/12,

57b/21, 132b/13, 134a/15
i. b m rından 15a/7
i. ar retin 3a/6, 100b/11
i. abına 108b/10
i. ab ına 121b/4
i. yan unını 100b/13
i.+i ovu ki iye 129a/16, 135a/9
anlu i. a rısından 56a/15
arnı i.+i 49b/11
i.+i geç- “ishal olmak” 27a/15
i.+i git- “ishal olmak” 55b/14
i.+inden an gel- 131a/15
i.in i let- “ba ırsa ı temizleyerek
i lemesini sa lamak” 91b/16
i.+ini i let- “ba ırsa ı
temizleyerek i lemesini
sa lamak” 9a/15, 122a/20

2. Bir eyin iki yüzü arasında kalan
kısım, orta, ara.
i. 12a/11
i.+i 22b/6, 84a/20, 89b/21,
103a/9, 134a/9
i.+in 49b/1
i.+inde 12a/16, 12b/6, 12b/8,
12b/9, 23a/12, 33a/16, 34a/15,
49b/10, 75a/16, 80a/20, 88a/3,
91a/13, 91a/14, 139a/20
i.+indeki 21b/2, 22b/18, 34a/12,
36a/10
i.+ine 6a/14, 11b/10, 11b/18,

12a/1, 12a/5, 22a/8, 34a/1,
55b/10, 56a/11,
56a/20, 60a/11, 60b/9, 67a/5,
76b/1, 82a/10, 90b/7
i.+ini 59a/20, 76b/18, 92a/18,
92a/19, 92a/20, 100a/21
asu inuñ i.+i 58a/20

3. Oyuk cisimlerin bo lu u veya bu
bo lu a bakan cidarı.
i.+i 121a/7
i.+inde 4a/19, 29a/9, 49b/2, 52a/2,
64a/4, 68b/1, 72a/17, 72b/1,
91b/9, 95b/17, 104a/18, 105a/13,
110a/2, 114b/18, 124b/1, 128b/13
i.+inden 32b/4
i.+ine 11b/10, 62b/2, 64a/14,
69a/21, 71a/9, 71b/9, 72a/9,
76a/14, 87a/18, 94a/19, 98a/1,
99a/10, 101a/15, 106a/5, 106a/12,
107b/14, 108a/14, 110a/17,
110a/18, 120b/12, 121a/2,
121a/11, 129a/17
burnı i.+i 12a/17
burun i.+inde 1b/7, 12a/20
gögüs i.+inde 39b/7
ula i.+i 33a/13
ula i.+inde 32b/21, 139a/19

4. Herhangi bir durumun, cismin
veya alanın sınırları arasında
bulunan, dahil, dı kar ıtı.

i.+i 126b/10
i.+inde 4a/20, 4b/11, 10a/2,
11a/11, 19b/16, 34b/19, 43b/5,
45a/14, 46a/16, 51b/10, 55b/19,
65a/4, 72b/10, 76b/9, 77a/15,
83a/9, 83b/17, 84a/7, 97a/7,
100a/14, 100b/5, 107a/7, 111b/1,
113b/9, 116b/1, 117b/15,
117b/19, 118a/21, 121a/1,
121a/10, 127a/5, 128a/6, 129a/5,
139b/8
i.+indeki 11b/21
i.+inden 39b/20, 106a/18
i.+ine 11b/2, 13b/5, 15b/17,
16b/7, 16b/18, 17a/1, 17a/2,
17a/4, 20a/3, 23a/16, 27a/12,
33a/3, 36a/21, 39a/17, 43a/13,
45a/21, 46b/21, 49b/12, 55a/18,
57a/12, 59b/1, 59b/9, 60a/2,
60b/12, 60b/14, 62b/2, 63a/7,
65a/7, 70a/11, 70b/5, 71b/16,
71b/18, 76a/21, 86a/10, 91b/15,
100a/11, 101a/18, 101b/20,
102a/15, 103b/4, 108a/15,
109b/18, 110a/4, 113b/10,
115a/18, 117b/8, 117b/20,
125a/13, 128b/20, 129a/4,
132a/14, 136b/16
i.+üne 64b/11

5. Akıl, gönül, irade gibi insanın

manevi varlığını oluşturan
eylerden herhangi biri.

i.+ine 9a/7

6. Bir ülke, şehir, topluluk vb.de
olan.

i.+inde 16a/16, 107b/20

7. Bir zaman dilimi içerisinde veya
bir durum süresince olma.

i.+inde 18b/5, 49b/8, 84a/15,
112b/16, 132a/21

8. Kabuğu olan veya dışı kabuk
durumunda bulunan yiyeceklerde
kabuğun sardığı bölüm.

i.+indeki 21a/1

i.+ine 41b/20

i.+ini 13b/7, 49b/12, 64a/10,
68b/14, 120a/10

almanuñ i.+ini 40b/10

b dem i.+i 94a/5, 99b/21, 116a/4

b dem i.+in 4b/5

fınu i.+i 99b/21

fınu i.+ü 25a/6

kerevez to mı i.+i 5a/11

öz i.+i 83a/10, 96a/21, 100a/1

kökner i.+i 24b/20, 42b/6, 50a/20

kökner i.+ü 25a/5

o anuñ bir i. abına 34a/19

eft | çekirdeğin i.+i 33b/8

zerd | i.+i 99b/21

iç-	[470]: Bir sıvıyı a za alıp yutmak.	9b/19, 10a/9, 16a/6, 18b/13,
	i.-dügi 27a/13, 40b/1, 43b/6	20a/17, 23b/17, 26b/12, 27b/11
	i.-dükçe 101a/10	32b/15, 35a/4, 35a/8, 40a/13,
	i.-dükde 46a/6, 51b/14, 57b/8,	40a/15, 40b/1, 40b/2, 42a/8,
	130b/21	42a/21, 42b/10, 43b/20, 44a/1,
	i.-dükden 40b/2, 53a/4	47a/17, 50a/12, 51a/21, 51b/3,
	i.-düm 56a/8	51b/18, 52a/4, 52b/11, 53b/16,
	i.-e 4b/10, 5a/16, 9b/11, 9b/15,	55a/21, 56a/4, 57b/3, 59b/9,
	9b/17, 9b/19, 9b/21, 10a/4, 10a/5,	60b/15, 61a/16, 61b/14, 64b/4,
	15a/18, 20b/19, 24a/4, 26a/14,	77b/18, 78a/14, 78a/15, 79a/6,
	27a/14, 27a/15, 27b/2, 27b/7,	81a/19, 83b/8, 92b/2, 99b/1,
	27b/8, 27b/9, 27b/12, 27b/14,	101b/13, 101b/20, 103b/4,
	34b/14, 34b/19, 34b/21, 40a/11,	110b/9, 113a/17, 118b/1, 119b/8,
	40b/18, 41b/7, 41b/10, 42a/4,	124a/19, 125b/16, 125b/19,
	42a/13, 43b/1, 43b/2, 43b/7,	128a/1, 128b/10, 128b/16,
	43b/8, 43b/9, 44a/8, 44b/5, 46a/6,	129a/11, 129b/7, 129b/19, 130a/7,
	46a/7, 46a/17, 48b/8, 51b/11,	131a/4, 132b/18, 133b/3
	51b/18, 51b/19, 52a/13, 52b/7,	i.-emezse 64a/6
	53a/1, 53a/2, 54a/4, 54a/6,	i.-en 51b/12, 110b/6
	54b/19, 55b/7, 56a/10, 56b/5,	i.-ene 59b/20
	57b/8, 57b/13, 58b/17, 60a/6,	i.-enüñ 131a/16
	60a/8, 60b/13, 63b/20, 64a/1,	i.-er 34b/17, 48b/20
	64a/5, 67a/15, 70b/8, 70b/10,	i.-erken 20b/8
	72a/15, 77a/4, 80b/9, 80b/11,	i.-erlerse 129a/12, 131b/19
	82a/12, 83b/21, 85a/11, 85a/14,	i.-erse 10a/11, 19a/1, 60a/7
	95b/4, 101a/12, 108a/11, 114a/8,	i.-esin 41a/1, 80a/15, 85b/14
	121a/20, 121b/1, 122b/20, 123a/8,	i.-icek 50a/4, 56a/8
	124a/19, 126b/14, 132b/20,	i.-meden 141a/15
	133a/18, 139a/13	i.-mese 72a/15, 132b/21
	i.-eler 5a/3, 5a/6, 5a/13, 6a/8,	i.-meye 27b/9, 42a/16, 52b/17,

57b/12, 58a/17, 63b/19, 66b/11,
68b/17, 70a/5, 72a/5, 98b/6,
114a/7, 121b/1, 124a/13, 126b/12
i.-meyeler 16a/6, 40b/1, 46b/10,
51a/14, 51b/15, 101b/11,
125b/13, 137a/21
i.-meyesin 85b/13
i.-meyüp 42a/12
i.-se 6b/16, 7b/10, 7b/12, 8b/5,
10b/9, 20a/13, 23a/8, 23a/11,
24a/21, 27b/1, 27b/4, 31b/9,
35a/2, 35a/13, 35b/16, 36a/16,
38a/8, 38a/13, 38b/4, 40a/21,
40b/8, 42a/10, 43b/17, 44a/8,
45b/20, 47b/3, 47b/5, 47b/11,
47b/16, 49a/11, 49a/16, 49a/19,
49b/3, 49b/4, 51a/4, 53a/13,
53b/19, 54b/4, 54b/6, 55b/3,
55b/5, 55b/16, 55b/20, 58a/7,
58a/12, 60a/3, 60a/21, 63b/11,
64b/2, 65b/10, 65b/19, 66a/13,
66a/18, 68b/5, 77a/8, 77a/9,
77a/19, 77b/2, 77b/4, 77b/10,
81a/7, 81b/10, 81b/12, 83a/5,
84b/17, 85a/12, 92a/4, 92a/5,
92b/21, 95a/12, 96a/4, 97a/2,
97a/12, 97b/11, 98a/21, 100b/4,
101a/2, 101b/3, 104a/7, 104b/7,
105a/12, 105b/14, 108a/1, 109a/7,
109a/9, 124a/16, 131a/15,

132a/20, 132b/9, 133a/15
i.-seler 6b/6, 6b/9, 6b/14, 10b/10,
16a/3, 17b/10, 23a/10, 23b/1,
23b/3, 23b/5, 23b/6, 23b/8, 24a/7,
24a/9, 24a/12, 24a/17, 24b/1,
24b/6, 25a/15, 26b/21, 27a/18,
27b/11, 28a/3, 37b/19, 37b/20,
38a/1, 38b/7, 38b/14, 40a/16,
40b/4, 41b/16, 42a/6, 43b/11,
46a/1, 46a/14, 47a/3, 47a/20,
47b/14, 51a/9, 52a/6, 52a/8,
52a/9, 52a/15, 52a/17, 52a/21,
52b/13, 52b/15, 52b/20, 54a/14,
54a/19, 55a/10, 56a/15, 58a/8,
58a/10, 59a/14, 59a/16, 59b/11,
59b/13, 59b/16, 60b/2, 60b/4,
61a/1, 61a/2, 61a/7, 61a/8,
63a/16, 63b/7, 63b/12, 67b/17,
68b/2, 68b/10, 75b/16, 76b/9,
76b/10, 76b/12, 77a/2, 77a/17,
79b/21, 80b/21, 83a/7, 84b/21,
85a/3, 92a/3, 92b/3, 92b/5, 92b/6,
92b/8, 92b/11, 92b/13, 92b/18,
93a/3, 93a/6, 93a/21, 93b/4,
93b/10, 93b/15, 93b/16, 93b/18,
94a/1, 94a/15, 98b/5, 98b/8,
100b/5, 100b/7, 100b/8, 100b/9,
100b/12, 100b/17, 100b/18,
100b/18 101b/5, 103a/14,
103a/15, 105b/17, 109b/15,

112a/19, 115a/19, 125b/20, 126a/3, 129a/12, 132b/3, 132b/12, 133a/9, 133b/6, 133b/19, 134a/3, 134a/4, 134a/5, 134a/15, 134a/16 i.-sün 25a/19, 35a/14 i.-üp 4b/9, 9b/11, 23b/12, 28a/5, 28a/11, 43a/2, 43a/5, 43a/9, 53a/5, 78b/8, 79a/10, 95a/13, 95a/15, 97b/3, 124a/10, 124a/15, 141a/4 i.-memek 126a/6	22b/11, 22b/14, 23a/14, 23a/20, 23b/8, 23b/14, 23b/15, 24a/1, 24a/20, 24b/4, 25b/2, 26a/3, 27b/19, 30a/17, 35a/11, 37a/18, 39b/2, 41b/15, 42a/1, 44b/14, 49a/2, 49a/18, 50b/21, 51b/16, 51b/17, 52b/21, 53a/6, 54a/6, 74b/5, 75a/6, 77a/14, 79b/16, 87a/3, 92a/16, 94a/17, 95a/16, 101a/8, 104b/7, 111b/2, 125b/6, 125b/7, 125b/20, 126a/10, 126a/13, 137a/15, 137a/19, 139a/4 i.+de 56b/8 i.+den 45a/1, 48b/6, 48b/19, 62b/5, 72a/14, 89b/16, 105a/21, 113a/8, 113a/9, 127a/5 i.+dür 8b/7, 25b/9, 25b/14, 26b/11, 35a/21, 44b/15, 44b/17, 48a/16, 54b/14, 74a/20, 81a/15, 81b/8, 94b/21, 101a/6 i(g).+e 48b/17 i.+le 101b/10 içi i. 125b/5 ot i.+den 21a/7 ot i(g).+e 51b/16
içebil- [1]: çme imkânı bulmak. i.-dügi 64a/1	
içerü [12]: çeri, iç taraf. i. 9a/15, 31b/10, 33a/4, 111b/14 i.+de 65a/14, 65a/21, 138a/10 i.+den 18b/18, 43a/15, 83a/1 i.+si 65a/9 i.+sinde 65a/8	
içgü [1]: çki. i.+ye 130b/8	
içi [1]: çilecek ey. i. iç- 125b/5	
içil- [4]: çilmek. i.-e 25a/12, 35b/16, 54b/18 i.-se 8a/10	
içme [1]: çmek i i. i.+sin 36a/2	içün [113]: çin. i. 6a/15, 7b/14, 8a/5, 10b/18, 18a/20, 22b/7, 24a/16, 24b/8, 25a/4, 25a/10, 39b/3, 40a/12,
içmek(g) [85]: çmek i i. i. 6b/11, 7b/13, 15a/18, 20a/8,	

40a/13, 41a/2, 41a/17, 41a/19,
41b/12, 41b/19, 41b/20, 42b/11,
42b/13, 42b/18, 42b/21, 43a/8,
43a/10, 43b/9, 43b/11, 43b/12,
43b/15, 45a/20, 45b/2, 45b/5,
45b/6, 45b/9, 47b/4, 47b/21,
48a/6, 48a/20, 48b/12, 48b/15,
48b/18, 49a/6, 49b/4, 51a/1,
51a/20, 52a/13, 54a/7, 55a/13,
55a/14, 55a/18, 56a/3, 57b/2,
64a/10, 64a/13, 73b/21, 74a/6,
76b/17, 77a/3, 79b/5, 79b/7,
79b/8, 79b/9, 79b/13, 80a/12,
81b/11, 81b/13, 82b/18, 82b/20,
85a/6, 85a/10, 85a/20, 85b/2,
85b/10, 85b/18, 86a/1, 86a/17,
86a/19, 86b/14, 87a/2, 92a/17,
92b/16, 94a/5, 94a/9, 98b/13,
99a/8, 102a/6, 102a/9, 103b/8,
103b/12, 106b/14, 106b/16,
106b/20, 108a/10, 111b/11,
112b/9, 115a/7, 115a/10, 116a/1,
116a/3, 116a/8, 116a/20, 118b/18,
121a/6, 121b/12, 121b/14,
123a/18, 123b/9, 123b/12,
128a/16

içür- [143]: çmesini sa lamak,
içmesine yol açmak.
i.-e 49a/1, 49b/13, 110b/7
i.-eler 9b/13, 10a/17, 12b/5,

18b/12, 20b/13, 20b/15, 21a/4,
24b/15, 24b/19, 30b/19, 35b/5,
35b/8, 35b/21, 36b/9, 36b/11,
36b/12, 37a/10, 39b/21, 41a/11,
41a/20, 41b/5, 41b/10, 46b/5,
46b/7, 47a/13, 48a/1, 49a/1,
49a/3, 49a/7, 49b/15, 53b/21,
56b/17, 56b/18, 57b/2, 58a/16,
58a/18, 61a/12, 64b/10, 65a/15,
77b/19, 77b/21, 78a/12, 79a/18,
79a/20, 79a/21, 81b/3, 84a/2,
84a/13, 84a/14, 84a/17, 84a/18,
84b/2, 84b/6, 85a/15, 85b/16,
86a/18, 87b/14, 89a/20, 89a/21,
89b/17, 90b/11, 95a/10, 95b/10,
95b/13, 95b/14, 95b/16, 95b/17,
96b/6, 96b/7, 97b/4, 97b/6, 98a/6,
98a/17, 101b/21, 102a/15, 103b/2,
103b/8, 103b/15, 104a/3, 105a/2,
106b/13, 107b/4, 111a/2, 119b/5,
127b/14, 129a/19, 130b/20,
135a/12, 138a/15, 138a/16,
138a/17, 138b/17, 141a/3
i.-meyeler 46b/6, 47a/13
i.-se 95a/13
i.-seler 8b/16, 18a/12, 24a/6,
35b/14, 40b/9, 46a/3, 46a/11,
47a/17, 55a/4, 55a/5, 58a/6,
58a/9, 61a/4, 61a/5, 64b/1,
66a/16, 68b/1, 72b/6, 92b/17,

94b/1, 95a/6, 95a/8, 95a/9, 95a/12, 95b/10, 96a/7, 96a/8, 96b/16, 97a/1, 98b/2, 98b/7, 100b/3, 103b/17, 104a/4, 105a/16, 110a/16, 110b/4, 110b/5, 111a/18, 121b/13, 131a/1	idici cil i.+dür 104a/21 idin- det i.-se 126b/2 mur d i.-se 27b/1 mur d i.-ürse 85b/3 idr r i. 78a/10 i.-ı bevllle 140a/1 afr v i. 78a/9 i. it- “akıtmak, akmasını sa lamak” 129a/14, 134b/19, 135a/7 ifr e. 126b/17 if i. 127a/6 igin- i.-ür 56a/21 igne [7]: Diki dikmeye yarayan, ince, ucu sivri, ucunda iplik geçecek deli i olan çelik araç. i. 89b/13 i.+yle 64b/17, 65a/10 kürkçi i.+siyle 90a/11 utulmadu i. 111b/11
içürebil- [1]: çirme imkânı bulmak. i.-dükleri 95b/10	
içürmek [7]: çmesini sa lamak, içmesine yol açmak i i. i. 6a/13, 41a/9, 50b/4, 79a/17, 138a/9, 138a/13 i.+dür 14b/21	
iç ya ı / içi ya ı [11]: Özellikle koyun, sı ır gibi hayvanların vücudunda, daha çok belde ve ba ırsakların dı kısımında ve böbrek çevresinde bulunan i lenmemi ham hayvan ya ı. i. 108b/20 i.+yla 86a/10 i.+la 94b/6 ayunuñ i.+n 99a/3 ayun n i.+n 99a/9 dilkinüñ i.+yla 76b/4 gölügüñ i.+n 94b/16 inz rın i.+n 97a/16 urba anuñ i.+n 15a/15 ördegüñ i.+nı 105a/9 avu uñ i. 105a/10	

yılduzsuz i.+yi 7b/16, 7b/17	geçen bir eser adı. <i>bk. segir-n me.</i>
igne div t [1]: <i>T.Ar.</i> Hokkadaki mürekkebe batırılarak yazı yazmaya yarayan ucu sivri kalem, bir tür divit.	i. 3b/15
i.+le 33b/20	i tir z [5]: <i>Ar.</i> Sakınma, çekinme.
i d [2]: <i>Ar.</i> Meydana getirme, ortaya çıkarma.	i. 25a/3
a. it- 93a/11, 93a/14	i. et- 113a/12
i k m [1]: <i>Ar.</i> Muhafaza ile fesattan menetme, sa lamla tırma.	i. it- 50b/2, 92a/14, 101b/13
esr r-ı i.+dandur 107b/19	i tiy c [2]: <i>Ar.</i> Gereksinim, gerek duyma.
i r [2]: <i>Ar.</i> Yakma.	i.+ı 62b/16
i. it- 11a/14, 59b/6	i. ol- 75a/2
i tib sü'l-bevl [1]: <i>Ar.</i> Sidik tutulması, sidik yolunun tıkanması.	iki [219]: ki sayısı.
i. 60b/9	i. 4a/19, 5a/15, 5a/16, 5a/21,
i ti n [10]: <i>Ar.</i> Temizleme; makattan su veya ilaç ırınğa etmek suretiyle kalın ba ırsa ın içini temizleme.	5b/21, 6b/15, 8b/1, 8b/8, 9b/5,
<i>bk. u ne, ten iye.</i>	9b/7, 10a/3, 10a/6, 10a/10,
i. 49b/16, 70b/11, 121a/15,	11a/11, 12b/16, 13b/21, 15b/19,
121a/19	16b/8, 17a/15, 18a/5, 18b/10,
i.+ı 3b/1	19a/8, 19b/6, 20b/6, 22a/3,
i. et- 91b/17	22b/20, 23a/11, 24a/7, 24a/15,
i. it- 49b/16, 69b/8, 75a/18	24a/21, 26a/14, 26b/11, 28a/8,
121a/20	33a/18, 33a/21, 33b/14, 35a/12,
til c-n me [1]: <i>Ar.Far.</i> Bedenin herhangi bir yerinin se irmesinin ne gibi anlamlar ta ıdı ı hakkında bilgiler veren risale, metinde adı	37a/21, 39b/4, 39b/15, 40a/17,
	41b/9, 43b/11, 44a/3, 45a/2,
	48a/8, 48a/12, 48a/15, 49a/11,
	49b/18, 50b/9, 50b/10, 50b/19,
	51b/9, 52a/20, 52b/8, 53a/11,
	54b/6, 56b/6, 56b/15, 57a/6,
	58a/2, 59b/17, 60a/6, 63a/16,
	63b/2, 63b/9, 64a/5, 64b/3, 64b/8,
	64b/15, 65a/2, 65a/3, 65a/15,
	66a/4, 67b/9, 68b/4, 68b/19,
	69a/3, 69a/4, 69a/7, 69a/15,

70a/8, 70a/18, 71a/20, 73b/1,
73b/6, 73b/13, 74a/6, 74a/12,
75a/2, 76b/8, 77b/7, 77b/11,
77b/15, 78a/12, 78b/13, 80b/11,
80b/15, 81a/15, 81b/2, 81b/21,
83b/14, 83b/16, 84a/12, 85b/3,
86a/7, 86a/9, 87a/6, 87b/20,
88a/2, 88a/18, 89b/14, 90a/6,
90a/12, 90a/13, 90b/3, 90b/6,
90b/21, 91a/8, 91b/13, 92b/10,
92b/13, 93b/17, 94a/1, 94a/10,
96b/5, 96b/17, 98a/17, 100a/11,
100a/16, 102a/4, 103b/16,
104b/18, 105b/3, 107a/18,
107a/21, 107b/20, 108a/20,
111a/10, 111a/13, 111b/12,
112a/7, 112a/13, 112b/3, 112b/19,
114b/9, 115a/11, 115b/21,
116b/14, 118a/5, 118a/8, 118a/9,
118a/16, 119a/15, 119b/1, 119b/8,
119b/16, 121a/10, 121a/21,
122a/13, 123a/2, 123a/19,
126b/13, 126b/14, 128a/11,
128a/16, 128b/2, 128b/6, 129a/21,
129b/3, 129b/4, 129b/10,
129b/17, 130a/14, 130a/15,
132a/10, 132b/4, 133b/5, 133b/6,
133b/13, 133b/20, 135b/14,
136a/7, 136b/15, 139a/20,
139a/21, 139b/4

i.+leyin 121a/17

i.+n 61a/12

i.+si 7a/9, 17a/1, 69a/14

i.+sin 20b/2, 26a/16, 29b/14,
48b/2, 54b/21, 107a/5, 111b/12,
123b/6, 125b/13, 128a/14

i. boynuzlu ilan 96b/20

i. kez 12b/15

i. kök 9b/21

i. ya rını arasın 42b/3

on i.+de 140a/9

ikinci [8]: ki sayısının sıra sıfatı.

i. 18b/9, 56a/8, 77b/6, 78a/8,
93a/17, 95a/9

i.+de 79b/12

i.+si 39a/7

ikindin [1]: kindi vakti. *bk.* ikindü.

i. 114b/20

ikindü [1]: kindi vakti. *bk.* ikindin.

i.+ye 9b/9

iki er [7]: ki sayısının üle tirme sayı
sıfatı.

i. 63b/6, 82a/3, 82a/4, 113b/21,
114a/14, 117b/5, 130a/5

iki arda anı [1]: Zambakgillerden, sert
ve kılıç ekinde yaprakları olan,
hekimlikte ve boyacılıkta
kullanılmak üzere gövdesinden
koyu renkte sakız çıkarılan bir tür
a aç (*Calamus draco*). *kr.*

	demü'l-a aveyn /ayıparma ı, ejder a acı, ejder kanı, karde kanı a acı/ i. +ın 55b/2	5b/12, 8a/11, 8a/18, 8b/15, 8b/21, 9a/4, 9a/15, 10b/3, 11a/5, 12b/10, 14b/8, 14b/14, 14b/18, 15b/2, 15b/14, 17b/9, 17b/13, 17b/14, 18b/7, 19a/2, 19b/6, 20a/16, 20b/9, 21a/1, 21a/14, 21b/19, 22a/6, 22a/14, 22b/4, 23a/14, 23b/10, 23b/21, 24b/19, 25a/1, 25a/21, 25b/7, 26a/1, 26b/9, 29a/6, 29b/10, 30a/4, 30a/6, 33a/13, 33a/17, 33b/6, 33b/11, 34b/11, 35a/19, 35b/6, 39b/16, 41a/7, 41b/4, 42b/2, 44b/12, 44b/16, 45a/6, 46b/5, 47a/12, 48a/15, 48a/19, 48b/21, 50a/5, 50b/3, 51a/11, 54b/11, 56a/21, 56b/12, 57a/4, 57a/8, 58b/16, 60a/14, 61b/18, 61b/20, 62a/10, 64b/8, 64b/21, 65a/10, 67a/17, 67b/5, 69a/17, 69a/19, 69b/7, 70b/14, 70b/15, 71a/3, 71b/6, 73a/11, 74b/3, 74b/21, 75a/1, 75a/13, 75a/15, 75b/2, 76a/2, 76a/20, 77b/14, 78a/6, 79a/3, 80b/3, 81a/12, 81a/13, 81a/14, 81a/17, 81a/18, 81b/7, 82b/6, 83a/15, 83b/6, 84b/1, 86a/7, 87b/13, 88a/5, 88a/18, 89a/20, 90a/21, 91a/17, 91b/6, 93a/18, 95a/8, 95b/15, 96a/12, 96a/15,
ikl lü'l-melik [1]:	Ar. Sarı çiçekli otsu bir bitki, bir tür yonca (<i>Melilotus officinalis</i>). /e ek yoncası, koç boynuzu, kokulu yonca/ i. 74b/2	
iks r [2]:	Ar. Hastanın iyilemesini sahneye ehemmiyetli, iç açıcı, ferahlatıcı ilaç veya içki. i.+i 100a/20 i.-i ma ak 34b/14	
il c [286]:	Ar. Hastalığı iyileştirmek veya önlemek amacıyla türlü yollardan kullanılan madde, deva. i. 5a/19, 8a/12, 8b/7, 13a/11, 13b/6, 14a/16, 14a/19, 17a/5, 18a/4, 20a/2, 21a/20, 41a/17, 45a/13, 46b/19, 50b/10, 54b/15, 57b/8, 62b/1, 67a/15, 70a/1, 71b/3, 80b/5, 81a/18, 81b/14, 82a/11, 85a/16, 86b/17, 86b/21, 97b/8, 98a/9, 99b/13, 104a/16, 122a/9, 140a/16 i.+a 62b/15 i.+dan 47a/13 i.+dur 25a/1, 94b/11 i.+ı 4a/10, 4b/7, 4b/9, 5a/7, 5a/8,	

99a/20, 101a/6, 101a/11, 102b/12,
102b/16, 103a/10, 103b/1,
105b/1, 106b/20, 110b/16,
110b/19, 111a/8, 121b/16,
122b/7, 122b/18, 123a/1, 123a/11,
128b/4, 139b/4, 141a/3
i.+ıdur 74b/6
i.+ın 1b/2, 1b/8, 1b/9, 1b/13,
1b/14, 2a/15, 2b/11, 2b/12, 3a/1,
3b/18, 10b/6, 16b/1, 16b/11,
17a/20, 21b/10, 22b/9, 23a/7,
34b/5, 36a/8, 39a/13, 39b/15,
40a/20, 44a/13, 45a/9, 45b/15,
55a/3, 55a/17, 61b/2, 67b/20,
68a/20, 68b/9, 73b/11, 75b/19,
76b/7, 94b/3, 95a/4, 96a/1,
100b/2, 104a/8, 105b/13, 106a/19,
106b/21, 107b/10, 111a/21,
123b/9, 124a/9
i.+ından 62a/20, 75a/5
i.+ını 29b/20
i.+lar 29b/8, 87a/1, 97b/7
i.+lardan 83b/18
i.+ları 1b/3, 1b/4, 25b/17,
42a/20, 47a/9, 61b/13, 74b/5,
136b/19
i.+ların 1b/8, 2a/2, 2a/6, 2a/7,
2a/11, 2b/9, 12b/19, 18a/8, 28a/12
i.+larıñ 7b/9
i.+uñ 107b/17

bal am i.+ıdur 75a/1
cü m i.+ın 80a/14
demregü i.+ın 86b/6
f lic i.+ın 104b/6
umm -ı sevd v i.+ıdur 74b/21
i.-ı evvel 17b/18
istis i.+ıdur 48a/15
bil-i i. 96a/13
ızamu i.+ın 2b/16
ulunc i.+ın 49a/16
mücerreb i. 65b/7
n zle i.+ıdur 42b/2
nı r s i.+ların 72a/20
afr v i.+ıdur 75a/1
ala i.+ların 47a/21
i. et- 57b/7, 43a/15
i. it- 14a/6, 34a/16, 34a/18,
91b/20, 98a/9, 99b/9
i. olun- 23b/18
ile [413]: le, birlikte, beraber. *bk.*
birle.
i. 4a/12, 4a/13, 4b/3, 4b/4, 4b/12,
5a/9, 5a/10, 5b/10, 6a/8, 6a/9,
6b/5, 7a/11, 7b/3, 9a/16, 9a/17,
9b/2, 9b/3, 9b/4, 10a/15, 10a/21,
10b/9, 11a/4, 11a/10, 11b/11,
11b/13, 12b/10, 12b/11, 12b/14,
12b/15, 12b/18, 12b/20, 13a/15,
13a/16, 13a/19, 13b/3, 13b/8,
14a/2, 14a/3, 15b/20, 17a/21,

17b/10, 17b/15, 17b/17, 18a/14,
18a/19, 18b/4, 18b/13, 18b/20,
19a/12, 20a/19, 20b/16, 21a/8,
21a/15, 21a/20, 21a/21, 21b/2,
21b/3, 21b/5, 22a/12, 22b/1,
22b/21, 23a/11, 23b/13, 23b/14,
24a/2, 24a/13, 24b/12, 25a/3,
25a/7, 25a/8, 25a/12, 25b/8,
27a/15, 27b/1, 27b/2, 28a/19,
28a/20, 28b/3, 28b/15, 28b/18,
29b/16, 30a/13, 30a/21, 30b/16,
31a/12, 31a/16, 31a/19, 32a/8,
32a/9, 32b/5, 32b/9, 32b/14,
32b/18, 33a/9, 33b/16, 33b/17,
34a/5, 34a/8, 34a/17, 34b/15,
34b/16, 34b/18, 35a/3, 35a/15,
35b/10, 36a/6, 36a/20, 36b/11,
36b/17, 36b/21, 37a/19, 39a/1,
39b/17, 40a/2, 40a/3, 40a/11,
40b/3, 40b/10, 41b/6, 41b/7,
41b/8, 42a/17, 42b/4, 42b/5,
43a/1, 43a/4, 43a/7, 43a/9,
43a/11, 43b/5, 43b/6, 44a/1,
44a/15, 44a/17, 44b/17, 44b/19,
44b/20, 46a/7, 46b/12, 47a/2,
47a/18, 47b/8, 47b/18, 48b/17,
49a/14, 49b/13, 49b/15, 49b/18,
51a/9, 51a/21, 51b/2, 51b/4,
52a/17, 52a/18, 52a/21, 52b/4,
52b/18, 52b/19, 53a/18, 53b/3,

54a/5, 55b/2, 55b/3, 55b/8,
55b/16, 56a/8, 56b/3, 56b/4,
56b/7, 57a/6, 57a/14, 57a/15,
57b/6, 57b/11, 57b/19, 58a/2,
59a/2, 59a/3, 59a/6, 59a/7,
59b/17, 60a/9, 60b/16, 61a/10,
61a/12, 61a/19, 61b/15, 62a/6,
62a/12, 62a/15, 62b/7, 63a/3,
63b/8, 64a/8, 64a/18, 64a/20,
64b/13, 64b/19, 65a/11, 65a/12,
65a/18, 65b/8, 65b/10, 65b/13,
67a/21, 67b/1, 67b/2, 67b/7,
67b/9, 67b/11, 67b/12, 67b/13,
68a/8, 68b/3, 68b/6, 68b/15,
71a/6, 71a/13, 71b/4, 72a/12,
73a/2, 73a/15, 73b/2, 73b/3,
74a/4, 74a/19, 74b/14, 74b/19,
75b/8, 75b/12, 75b/16, 76a/10,
76a/18, 76b/20, 77b/15, 78a/12,
78b/14, 78b/17, 78b/21, 79a/5,
79a/10, 79b/4, 80b/14, 80b/15,
81b/1, 81b/3, 81b/4, 81b/5, 81b/9,
81b/21, 82b/6, 82b/12, 82b/21,
83b/16, 84a/1, 84a/12, 84b/14,
85a/2, 85a/6, 86a/2, 86a/8,
86a/10, 86b/18, 87a/1, 87a/4,
87b/2, 87b/16, 87b/17, 87b/19,
87b/21, 88a/15, 89a/13, 89b/2,
89b/4, 89b/7, 89b/12, 90a/19,
90b/1, 90b/2, 90b/4, 90b/6, 90b/9,

90b/16, 90b/19, 91a/20, 91b/1, 91b/11, 92a/3, 92a/13, 92a/17, 92b/21, 93a/2, 93a/6, 93a/19, 93b/16, 94b/7, 95a/16, 95b/4, 96a/6, 96a/21, 96b/2, 96b/6, 96b/7, 97b/4, 98a/4, 98a/12, 98a/15, 98b/21, 99b/8, 100a/1, 100b/18, 101a/11, 101a/14, 102a/19, 102b/1, 102b/19, 103a/5, 103a/6, 103b/6, 103b/20, 104a/7, 104a/14, 104b/20, 107a/17, 107b/4, 107b/8, 107b/16, 108b/6, 108b/19, 109b/4, 111a/2, 111a/3, 111a/11, 111b/4, 112a/19, 113b/13, 114b/5, 116a/4, 116a/8, 117a/9, 118a/9, 118b/11, 119a/21, 120a/2, 120b/13, 121b/19, 121b/20, 122a/14, 122a/21, 122b/3, 122b/12, 123a/3, 124a/11, 124b/10, 127a/20, 127b/11, 128b/10, 129a/3, 129b/1, 129b/15, 130a/2, 132a/21, 132b/4, 132b/6, 132b/8, 133b/2, 136b/1, 136b/12, 138a/17, 138b/2, 138b/3, 138b/9, 139b/18 i.+dür 116b/13, 131b/16, 136b/19		i. 140b/7
ilet-	[3]: Götürmek, ula tırmak. i.-eler 105a/3, 141a/1 i e i.-eler 132a/2	ilik(g) [3]: Kemiklerin iç bo luklarını dolduran ya lı madde. urd i(g).+in 70a/21 oñur a i(g).+in 21a/21, 22a/10
iletmek	[1]: Götürmek, ula tırmak i i.	ilk [1]: Önce gelen, son kar ıtı. i. 86b/14 ilk yaz [4]: Ikbahar. i.+a 79a/13 i.+da 83a/18 i.+ın 3b/7, 137a/15 ill [2]: <i>Ar.</i> Hele, özellikle. i. 32b/16, 114a/6 illet [44]: <i>Ar.</i> Hastalık, hasta olma durumu, vücutta genel veya belirli bir doku veya organ ile sınırlı ortaya çıkan yapı ve/veya i lev bozuklukları. i. 8a/13, 8b/20, 10a/13, 10a/14, 12b/3, 73a/3, 87b/7, 108a/16, 108a/18, 108a/21, 108b/1, 108b/2, 115b/15, 118a/14, 122b/5 i.+dür 10a/12, 12b/9, 15b/13, 21a/13, 22a/4, 22a/13, 30b/13, 40a/7, 58a/18, 67b/4, 71a/2, 72b/21, 76a/13, 104b/13, 104b/17, 105a/19, 105b/2, 122a/18 i.+i 63b/13 i.+ler 8a/14

	i.+leri 12a/20, 126b/12	sözcük. <i>bk.</i> iñ.
	i.-i bev ıra 119b/11	i. 112a/4
	ula i.+i 33a/11	in- [41]:
	mühmel i.+dür 83b/15	1. Bulundu u yerden a a ıya do ru
	sara i.+i 7b/14	gelmek. <i>bk.</i> en- 1.
	sevd y i.+dür 102b/11	i.-e 58b/20
	sevd y i.+lere 125b/2	i.-er 34a/7, 58b/7, 59a/6
ilm	[2]: <i>Ar.</i> ilm, bilim.	i.-erse 20b/12, 67a/8, 108a/16
	i. 107b/19	i.-meyüp 67a/9
	i.+in 3b/15	i.-se 124a/16
imdi	[3]: “Artık, imdi, o hâlde” gibi	i.-üp 16a/1
	anlamlar ifade eden doldurma söz.	2. Göz, kulak, haya veya beyinde bir
	i. 7a/3, 7a/13, 112a/6	hastalık olu mak; su, kan vb.
imtil	[2]: <i>Ar.</i> Tıka basa yemek	meydana gelmek. <i>bk.</i> en- 2.
	yemekten ileri gelen mide	i.-en 28a/19, 139b/10
	dolgunlu u, hazımsızlık.	i.-erse 61b/19
	i. 102b/9	u i.-mi a ya 59b/14
	i.+yı 116b/3	3. Vücudun herhangi bir yerinde
iñ	[2]: En, ba ma geldi i sıfatların	olu an hastalık vücudun ba ka bir
	üstün derecede oldu unu gösteren	yerinden kaynaklanmak, oradan
	sözcük. <i>bk.</i> in (II).	ileri gelmek. <i>bk.</i> en- 3.
	i. evvel 82a/19	i.-en 44b/15
	i. ilk 86b/14	i.-er 12b/9, 15b/14, 22a/4, 22a/13,
in (I)	[2]: Yaban hayvanlarının	22a/18, 30b/13, 44b/10, 58a/19,
	kendilerine yuva edindikleri	103a/2, 104b/17, 107a/21, 122b/6,
	kovuk.	122b/20
	arınca i.+i 16b/7	i.-erse 44b/10, 44b/11, 44b/12,
	ılan i.+ine 109b/6	45a/18, 74a/16, 95b/6
in (II)	[1]: En, ba ma geldi i sıfatların	i.-se 19b/13
	üstün derecede oldu unu gösteren	

4. Sarkmak. i.-en 64a/16 i.-er 61b/18, 64b/7		i. 110a/19, 110a/21, 132a/13 delüksüz i. 28b/12 aru i. 3a/16
5. Olu mak, meydana gelmek. <i>bk.</i> en- 4. i.-se 102a/2	incük	[1]: Diz kapa ı ile topuk arası, bu bölgenin topu a yakın olan kısmı. i.+de 88a/16
in yet [1]: <i>Ar.</i> Lütuf, ihsan. i.+iyle 29a/10	indür-	[1]: Yukarıdan a a ıya inmesini sa lamak. <i>bk.</i> endür-. i.-e 64b/4
ince [4]: 1. Kendi cinsinden olanlara göre dar ve kalınlı ı az olan. i. 14b/1, 21a/15 2. Delikleri daha sık aralıklarla ve daha dar olan. i. elekden 74a/7, 115b/12	ineb	[1]: <i>Ar.</i> Asmanın salkım eklindeki meyvesi (<i>Vitis vinifera</i>). <i>bk.</i> üzüm. ar b-ı ı. 101a/7
ince a rı [1]: Verem, tüberküloz. <i>bk.</i> dı , istis -ı dı , sil, verem 1, virem. i.+dur 46b/19	inec	[7]: Di i sı ır. i. 21b/13 i. ödin 85a/14 i. südin 51b/18 i. südine 113a/16 ızıl i. südin 21b/13, 24a/3 t ze i. südine 120a/9
incel- [1]: nce duruma gelmek. i.-e 82b/7	iñen	[1]: Çok, pek, ziyade, fazla. i. 12b/13
inci- [1]: Zahmet çekmek. i.-se 71a/19	ink r	[1]: <i>Ar.</i> Reddetme, tanımama. i. et- 63a/4
incin- [1]: Zahmet çekmek. i.-ür 17b/9	in il b	[1]: <i>Ar.</i> Alt üst olma, bir durumdan ba ka bir duruma dönme. i.+ı 36a/16
incit(d)- [1]: Zahmet vermek. i(d).-ürse 45b/14	ins	[1]: <i>Ar.</i> nsan. <i>bk.</i> ins n i.+e 7a/1
incü [5]: nci, istiridye gibi bazı kabuklu deniz hayvanlarının içerisinde olu an, de erli, küçük, sert, sedef renginde süs tanesi.		

ins n	[1]: <i>Ar.</i> insan. <i>bk.</i> ins. i.+da 102b/3	ovu i.-mi a nuñ 16b/11
in all h	[2]: <i>Ar.</i> Allah dilerse, Allah nasip ederse, Allah izin verirse. i. 19b/18, 53a/16	iril- [1]: Eriilmek, ulaılmak. i.-ene 139a/17
in all hu te l	[1]: <i>Ar.</i> Yüce Allah dilerse, Yüce Allah izin verirse. i. 123b/8	irilik(g) [1]: Sertlik, katılık. i(g).+in 16a/12
in all hu'r-ra m n	[2]: <i>Ar.</i> Rahman Allah dilerse, Rahman Allah izin verirse. i. 72a/4, 85b/14	iriñ [20]: rin, cerahat, iltihap. <i>bk.</i> irin. i. 32b/4, 32b/18, 32b/21, 33a/17, 64b/21, 89a/8, 89b/13, 91a/4, 91a/21, 91b/10, 104a/11 i.+i 22b/14, 122a/1, 122b/7, 122b/15, 134a/13 i.+in 21a/18
inz l	[2]: <i>Ar.</i> Akma, dıarı çıkma. i. ol- 113a/2	i.+le 39b/11 i. dut- "irinlenmek" 90b/5
ip	[6]: plik. i. 7a/11 i.+den 79b/7 i.+ile 91b/4 i.+inde 107a/15 i.+ine 91b/4 i.+le 79b/6	i. gel- 42b/8 irin [4]: rin, cerahat, iltihap. <i>bk.</i> iriñ. i. 33a/21, 102a/20, 104a/12, 122b/12
ipek urdı	[1]: pek böce i, ipek elde etmede kullanılan bir tür tırtıl. i.+nı 79b/19	iriñlen- [4]: rinlenmek, cerahatlanmak, iltihaplanmak. i.-üp 23a/17 i.-ür 83b/15, 86a/7, 88b/16
ir	[1]: Erken. <i>bk.</i> er (l). i. 89b/14	iriñlü [1]: rini, cerahatı, iltihabı olan. i. ol- 84a/20
ir-	[2]: 1. Ula mak, varmak. i.-mi ol- 89a/14 2. Dokunmak, tesir etmek. <i>bk.</i> er-.	iri - [3]: 1. Ula mak, varmak, yeti mek. i.-meyince 8a/15 i.-mi dür 37b/7 2. Dokunmak, isabet etmek. a i.-se 139b/2

irkek	[1]: nsan, hayvan ve bitkilerin di iyi dölleyecek cinsten olanı. <i>bk.</i> erkek 1. i. dem 108a/3	i.-i s d 92a/14 atı i. 35b/13 i. bal a- “ishali durdurmak” 54a/7 i. et- 14b/19, 17b/18, 30a/4, 30a/6, 44b/18, 74b/11 i. etdür- 76a/10, 83b/16 i. eyle- 14b/15, 52b/5, 78a/9, 79a/3, 92b/8, 93a/19 i. it- 11a/4, 18b/13, 23b/18, 24b/21, 41a/11, 43b/20, 44a/1, 52a/4, 51a/9, 52a/13, 52a/16, 52a/17, 52b/2, 52b/11, 52b/14, 52b/19, 64b/4, 75b/16, 80a/11, 81b/20, 85a/13, 92a/4, 92b/4, 92b/7, 92b/19, 93a/3, 93b/5, 93b/10, 93b/16, 94a/8, 94a/11, 94a/15, 113a/20, 114b/1, 115a/12, 115a/19, 119a/2, 121b/9, 121b/10, 129b/18, 132b/3, 132b/14, 135a/13, 135b/9, 135b/15, 136b/15 i. ol- 27a/10, 42a/21, 49a/12, 50b/14, 53b/7, 53b/12, 53b/21, 54a/4, 55b/18, 85a/15, 102a/13, 138a/15, 139a/15 i.+in dut- 40a/2 atı i. ol- 40a/1
irken	[1]: Erken, geç olmayan. i. 76b/12	
irte	[3]: Ertesi gün. <i>bk.</i> erte. i.+si 10a/11, 49b/14, 58b/13	
isf d c	[6]: <i>Ar.</i> Üstübeğ, kur un karbonat (<i>Plumbum carbonicum</i>). i. 22a/15, 88a/21, 94b/19, 95a/18 i.+la 106b/8 i. merhem in 95a/2	
ish l	[113]: <i>Ar.</i> Normalden daha çok, daha sık ve sulu dı kı çıkarma, amel, ötürük, sürgün, iç sürme, cır cır; hafifleme, azalma. i. 26b/9, 27a/9, 36b/14, 36b/17, 47a/1, 52a/13, 52a/21, 56a/2, 56a/6, 56b/8, 57a/14, 125b/5, 126a/9, 128a/7, 136a/2 i.+e 128a/4, 135a/15 i.+i 6b/10, 53b/19, 54a/2, 54a/9, 55b/20, 56b/14, 56b/15, 105b/17, 121b/7, 140a/18 i.+den 56b/16 i.+in 53b/13, 55b/3 i.+le 128a/8 eski i.+i 133a/9 i.-i afr 51a/9	
		ism [1]: <i>Ar.</i> sim, ad. i.+leri 12a/12

issilik(g) [8]:

1. Sıcaklık.

i.+den 19a/19

i(g).+i 69b/2, 71b/11, 113b/17,
117a/4

2. Ate , beden harareti.

i(g).+i 101b/4, 102b/5, 129b/20

iste- [15]: stek duymak, arzulamak.

i.-dügi 127a/15

i.-dükce 124a/19

i.-dükçe 84a/13

i.-medügi 127a/9

i.-rlerse 28a/4, 128b/17

i.-rse 76a/3

i.-se 50b/1, 136b/1

i.-seler 51b/17, 141a/11

i.-yen 27b/4, 52b/21

i.-yenler 27b/5

i.-yenleri 110b/3

istifr [25]: *Ar.* Kusma; vücutta fazla olan herhangi bir maddeyi bo altma, azaltma. *bk.* u ma, usma .

i. 70b/8, 79a/10, 81a/14, 102a/12,
102a/13

i.+dan 23a/18, 27b/15, 27b/18,
28a/7

i.-ı küll dür 138a/21, 139a/9

i. et- 54b/12, 81b/10

i. etdür- 26a/12, 75a/18

i. eyle- 79a/15

i. it- 28a/10, 69b/8, 70b/4, 77a/15,
95a/6, 95a/9, 102b/9

i. olun- 74b/13

isti r c [1]: *Ar.* Anlam çıkarma, anlama.

i. olun- 3b/17

isti met [1]: *Ar.* Do ru yön, do ru taraf.

i. 107b/18

isti m l [88]: *Ar.* Kullanma, ilaç vb.
kullanma, uygulama.

i.+i 73a/9

i.-i sevd dur 9a/18

i. et- 3b/7, 10b/13, 16a/18, 26a/17,
27a/8, 37b/1, 38a/10, 38b/6,

39a/1, 39a/5, 43b/12, 47b/18,
48b/17, 49a/21, 50b/17, 59b/18,

64a/5, 70a/20, 73b/16, 98b/20,
105b/14, 129a/11, 132b/5,

133b/7, 134a/14, 137a/14

i. eyle- 63a/20, 66b/9, 78a/17,
119b/10, 120a/15

i. it- 17b/21, 20a/11, 22b/21, ,
41b/15, 44a/9, 48b/16, 51a/8,

51a/14, 53a/10, 57b/12, 61a/14,
64a/2, 65a/4, 65b/3, 66a/1,

70a/18, 75a/10, 76a/18, 76b/10,
76b/19, 82a/6, 83b/7, 87a/2,

93b/7, 94a/7, 100a/7, 103a/6,
103b/15, 107b/16, 115b/20,

116a/21, 116b/7, 117a/9, 117b/17,

- 118b/11, 119a/1, 119b/10,
119b/17, 120a/3, 120a/5, 120a/14,
120b/7, 127b/20, 128b/3,
129b/11, 132a/4, 133b/12, 134a/9,
134a/17
i. olun- 53b/18, 115b/16, 116a/2,
116b/10, 128a/12, 131a/2
- istiridye [2]: *Yun.* Yassı solungaçlılardan,
denizlerde ya ayan, eti yenen,
güçlü kaslarla birbiri üzerine
kapanan iki çeneti içinde inci
olu an bir deniz yumu akçası.
i. abın 71a/6
i. abların 65b/16
- istis [34]: *Ar.* Vücudun çe itli
yerlerinde su toplanma hastalı ı,
siroz.
i. 45b/15, 46b/17, 47a/8, 66b/16,
126a/6
i.+dan 61b/19
i.+nuñ 46a/18
i.+ya 45b/18, 46a/1, 46a/8,
46a/11, 46a/12, 46a/13, 46a/15,
46b/4, 47a/3, 47a/5, 68a/16,
104b/10, 130b/1, 131a/1,
131b/13, 133b/3, 133b/5,
135a/17, 136a/8
i.+yı 2a/20
i. ba ın 46a/3
i. il cidur 48a/15
- i. mara ına 45b/20
i. rencin 46b/16
i. rencine 45b/21
i. za metin 133a/6
istis -ı dı [2]: Et ile deri
arasında su birikmesi ile ortaya
çıkan bir tür siroz. *bk.* ince a rı.
i. 46b/18, 47a/1
istis -ı la m [1]: Vücudun
herhangi bir yerinde, bilhassa elde
ve ayakta a ırı et ve su
toplanmasından meydana gelen
bir tür siroz.
i. 46a/10
istis -ı ab l [1]: Karın içinde su
toplanıp karnın i mesiyle kendini
gösteren bir tür siroz. *bk.* ab l.
kr . istis -ı abl .
i.+ye 46b/19
i [4]: Çalı ma, amel.
i.+den al- “bir i i yapamamak,
çalı amaz duruma gelmek” 76a/2,
113a/5
i. i le- “çalı mak, bir eyler
yapmak” 133a/5
i.+e ilet- “kullanmak, istimal
etmek” 132a/2
i bu [1]: Bu, i te bu.
i. 9a/17

i e-	[11]: emek, idrarını yapmak. i.-meye 60a/20, 60a/21 i.-mez 58b/15 i.-r 86b/15 i.-se 60a/14, 61a/5 i.-yeler 108a/20 i.-yemez 58b/2 i.-yüp 81b/14, 111b/10 i.-mez ol- 60b/8	i.-ye 62a/7 atı i.-ye 10a/10
i egen	[2]: Çok i eyen, çok akıtan. i.+ün 12a/11 i. ol- 60b/6	i let(d)- [9]: 1. Çalı tırmak, i lemesini sa lamak, i lerli ini artırmak. i(d).-e 60a/10 i(d).-eler 86a/8, 122a/10, 128b/5 için i(d).-eler 91b/16 içini i(d).-eler 9a/15, 122a/20 2. Sokmak. i(d).-eler 91b/3,
i ek(g)	[1]: Sidik. i(g).+ine 141a/15	i tih [27]: Ar. Yemek, cinsel ili ki vb. bir i i yapmaya duyulan fazla istek, arzu.
i emek	[1]: emek, idrarını yapmak i i. i.+den 141a/15	i. 18b/14, 25b/16, 25b/19, 26a/18, 26b/2, 26b/7, 47a/10, 50a/3, 50a/18, 57a/3, 79a/2, 132b/15, 133b/14, 135b/17
i et(d)-	[1]: etmek, idrar yaptırmak. an i(d).-ür 110b/10	i.+sı 66b/4, 121b/11, 137a/10, 140a/14, 140a/20 i.+sın 126b/7, 129b/3
i güç	[1]: Yapacak belli bir ey, görev, me guliyet. i. 51b/14	i.+yı 26b/21, 126a/15, 126b/1
i le-	[8]: 1. Bir i i yapmak, bir tedaviyi uygulamak. i.-meye 103a/12 i.-ye 50b/20, 103a/12 i.-yeler 97b/13 i i.-ye 133a/5 2. Tesir etmek. i.-rse 9b/19	i. getür- “i tahını açmak, bir eyler yeme iste i olu turmak” 128b/4 i. ol- 78a/19 it [21]: Köpek. i. 7a/11, 7a/12, 40b/8, 110a/9, 133a/12 i.+e 7a/12

i. bo ıyla 19a/3
i. bo inuñ 107a/7
i. necisinuñ a ların 107a/5
uduz i. 96a/4, 96a/5, 96a/7,
96a/18, 96b/10, 96b/13
it(d)- [910]: Etmek, yapmak. *bk. et-*
i(d).-e 4a/15, 9b/20, 10a/7,
13a/20, 13b/6, 17a/14, 24a/13,
27a/3, 35a/1, 36b/3, 38a/11,
39b/6, 45b/14, 50b/17, 52a/9,
53a/3, 53a/21, 62b/14, 63b/1,
64a/4, 64a/9, 65a/21, 77b/11,
82a/8, 82b/4, 83a/8, 84b/13,
85a/21, 93b/5, 93b/15, 95a/11,
105b/12, 114a/15, 125a/11,
125a/12, 134a/9
i(d).-eler 31a/6, 5a/10, 9a/21,
12b/14, 12b/16, 19a/14, 25a/3,
29b/17, 30b/11, 30b/16, 30b/21,
31a/4, 31a/17, 33a/5, 33a/12,
33a/21, 34a/3, 36a/10, 40a/10,
41a/11, 42a/20, 44a/10, 47a/14,
48b/11, 51a/7, 51a/11, 53a/9,
61b/4, 65a/1, 65a/17, 67a/15,
67a/21, 69a/17, 71a/2, 75a/20,
79b/3, 87a/10, 90b/2, 94b/19,
99b/13, 102a/8, 102a/14, 104a/19,
105b/10, 110b/16, 111a/1, 111a/2,
116a/7, 117a/9, 118a/9, 119b/7,
119b/16, 120b/6, 120b/11,
126a/14, 126b/19, 127a/21,
127b/1
i(d).-emeyeler 127a/18
i(d).-en 8a/1
i(d).-er 11a/12, 34b/11, 36a/15,
37b/12, 52a/21, 57a/19, 89b/6,
92a/14, 94a/4, 96a/10, 119b/4,
126a/21, 130b/8, 135a/2, 136a/11,
141a/18
i(d).-erdi 112b/9
i(d).-erlerse 80b/3
i(d).-erseler 90a/17
i(d).-esin 39a/18, 69a/3, 69a/14,
74a/2
i(d).-üp 12b/11, 22a/6, 25b/10,
28b/16, 33a/1, 33a/20, 36a/11,
53b/9, 60a/6, 63a/8, 64a/11,
67a/21, 68b/12, 69a/9, 75a/11,
75b/10, 80b/21, 82a/18, 82b/18,
85a/7, 85b/13, 86b/20, 87a/1,
90a/15, 95b/10, 106a/20, 106b/18,
110b/13, 123a/14, 129a/12
yel i(d).-er nesnelere 23b/19
ac yib i(d).-e 134a/5
a d i(d).-er 93a/11, 93a/14
a p k i(d).-eler 62a/12
amel i(d).-eegin 3b/13
aru i(d).-e 76b/14
s n i(d).-e 66a/13
ayran i(d).-üp 83a/6

zer i(d).-eler 127b/12
bah dur i(d).-er 36b/1, 119b/3
ber ber i(d).-üp 74a/1
berk i(d).-er 98b/21, 119a/19
bey n i(d).-er 3b/4, 25a/13, 47a/6
biry n i(d).-eler 56a/11
biry n i(d).-üp 42b/19, 55b/11,
75a/12, 111b/15
bol i(d).-er 78a/10
bu r i(d).-eler 11b/6
bu r i(d).-üp 11b/4
bur da i(d).-erler 130b/16
büyücek i(d).-e 125a/14
büyük i(d).-e 113a/4
cehd i(d).-eler 81b/5
cehd i(d).-esin 87b/7
cehd i(d).-üp 91a/19
cem i(d).-e 132a/18
cem i(d).-eler 102a/3
cem i(d).-üp 10b/20, 40a/14,
73a/20, 104a/17, 106a/2, 122a/2,
124a/18
cev ri i(d).-eler 117b/2
cim i(d).-e 112a/2, 112a/9,
113a/5
cim i(d).-emese 111b/8
cim i(d).-erken 113a/1
cim i(d).-esin 112a/12
def i(d).-e 14a/21, 26b/18,
28a/18, 37b/14, 46a/7, 55b/3,

55b/10, 59a/19, 78b/4, 78b/6,
97a/13, 97b/11, 98b/8, 98b/10,
100b/15, 106b/7
def i(d).-er 3b/21, 6b/8, 6b/10,
9b/4, 26a/19, 28a/6, 95a/14,
95b/8, 95b/14, 97a/15, 97b/14,
115b/7, 115b/8, 116b/10,
118a/14, 118b/13, 118b/14,
129a/20, 129b/9, 132b/16,
133a/19, 133b/16, 133b/17,
134a/3, 135b/2
def i(d).-ici nesnelere 4b/8
del let i(d).-er 126b/18, 140a/17,
140a/20, 140a/21, 140b/1, 140b/7,
140b/13, 141b/2, 141b/3, 141b/5,
141b/6, 141b/7, 141b/9, 141b/10,
141b/11
du n i(d).-icek 8a/9
eyü i(d).-e 17b/7, 104b/6
eyü i(d).-er 29a/15, 133b/16
f ide i(d).-e 17a/15, 17b/2,
24a/8, 27a/5, 29a/19, 31b/20,
38b/16, 43a/8, 52b/17, 59b/15,
59b/20, 68a/16, 72b/9, 72b/12,
75b/15, 86a/17, 92b/9, 92b/12,
103a/15, 105a/7, 105a/9, 105a/12,
105b/13, 106b/2, 106b/9,
113b/15, 115b/9, 116a/14, 118a/2,
129a/10, 38b/17
f ide i(d).-er 15a/13, 24a/10,

27a/1, 47a/3, 69b/21, 80a/10,
92b/19, 98b/1, 98b/5, 99b/6,
103b/21, 121b/11
f ide i(d).-üp 88b/8
fa d i(d).-eler 15b/15, 51a/5
f yide i(d).-e 9a/1, 10b/7, 24b/8,
37b/3, 39a/4, 80b/18, 104a/6,
107b/10, 132b/13, 133a/10,
133b/4, 133b/7
f yide i(d).-er 8a/12, 106b/19,
131b/4, 131b/16, 134a/20, 135a/7
fera i(d).-emeye 124b/14
fera i(d).-er 7b/6, 80a/1, 134a/1
fery d i(d).-e 91b/4
fes i(d).-e 92b/9
fet i(d).-er 53a/16
fet l i(d).-üp 49b/1
alebe i(d).-üp 6a/6
al ž i.-dügi 30b/7
ar ara i(d).-e 18a/14, 25a/3,
107a/2
ar ara i(d).-eler 18b/1, 19b/4,
20b/10, 20b/11, 21a/2
gökçek i(d).-e 16a/19, 135a/15
usl i(d).-eler 68a/11
ab i(d).-eler 71a/18, 118a/13,
118b/21
ab i(d).-üp 132b/11
ablar i(d).-eler 114b/14, 115a/4,
118a/5

ablar i(d).-üp 82a/2
abs i(d).-eler 68a/17
ac mat i(d).-eler 5a/1, 11a/3,
14b/9, 15b/3, 17a/4, 18a/21,
20a/16, 21b/20, 62a/2, 88a/19,
90b/12, 96a/19, 96b/2
ac mat i(d).-üp 65b/12
al i(d).-e 47b/7
al i(d).-eler 21a/2
al i(d).-er 6b/12
al i(d).-üp 10b/9
al a i(d).-üp 39a/14
al i(d).-eler 9b/18, 116b/5,
119a/1, 120a/19
al i(d).-üp 6a/9, 94a/7, 101b/9,
113a/4, 116a/4, 129b/4
am r i(d).-üp 69a/14
ar b i(d).-er 65a/15, 108b/13,
134b/21
ar b i(d).-üp 87b/1
areket i(d).-e 53a/3, 54b/19
ıl i(d).-e 39a/10
ıl i(d).-er 126a/7, 132b/17,
133a/4
ıl i(d).-üp 108b/14
alar i(d).-e 133b/1
a er i(d).-e 127a/11
a er i(d).-esin 123b/8
a er i(d).-üp 45b/8
ha ım i(d).-er 51b/4

ir i(d).-eler 113b/11
ha m i(d).-e 27a/7, 37b/9, 38b/16
ha m i(d).-er 10b/12, 26b/5,
26b/6, 68a/7, 116b/2, 118b/4,
128b/1, 133a/3, 135a/5
hel k i(d).-er 6b/9, 8b/6, 51a/11,
77a/18, 97b/8, 98b/6, 139b/17
ifž i(d).-eler 130a/12
ir ir i(d).-er 107b/1
i(d).-er 35a/5
b i(d).-er 16a/4, 16a/5, 16a/7,
16a/19, 25a/4, 29a/13, 85b/1,
120a/6, 128b/3
u ne i(d).-eler 34b/12, 53a/4,
72b/21, 95b/16, 121a/19
u ne-i leyyine i(d).-eler 69b/19
u ne-i mutavassı i(d).-eler
69b/19
ükm i(d).-erdi 7a/1
ılıca i(d).-üp 31b/19
ısıca i(d).-e 72a/16
ısıca i(d).-eler 72b/1
ısıca i(d).-üp 6a/5, 9b/10, 20a/1,
32b/4, 70a/12, 86b/7
ı l i(d).-er 133b/15
ıssı i(d).-er 131b/15
ic bet i(d).-e 24a/5, 71a/18, 92a/8
icb r i(d).-eler 90b/15
idr r i(d).-er 129a/14, 134b/19,
135a/7

i r i(d).-er 11a/14, 59b/6
i ti n i(d).-e 121a/20
i ti n i(d).-eler 49b/16, 69b/8,
75a/18
i tir z i(d).-e 92a/14
i tir z i(d).-eler 50b/2, 101b/13
il c i(d).-e 14a/6
il c i(d).-eler 98a/9
il c i(d).-emeseler 91b/20
il c i(d).-erler 99b/9
il c i(d).-icek 34a/16
il c i(d).-üp 34a/18
ish l i(d).-e 44a/1, 51a/9, 52b/11,
52b/14, 52b/19, 92a/4, 92b/4,
92b/7, 92b/19, 93a/3, 93b/5,
93b/16, 94a/11, 94a/15, 132b/14
ish l i(d).-eler 11a/4, 18b/13,
23b/18, 24b/21, 41a/11, 43b/20,
81b/20
ish l i(d).-er 52a/4, 52a/13,
52a/16, 52a/17, 52b/2, 80a/11,
93b/10, 113a/20, 114b/1, 115a/12,
115a/19, 119a/2, 121b/9, 121b/10,
129b/18, 132b/3, 135a/13,
135b/9, 135b/15, 136b/15
ish l i(d).-erse 85a/13
ish l i(d).-üp 64b/4, 75b/16, 94a/8
istifr i(d).-e 28a/10, 70b/8,
95a/9, 102b/9
istifr i(d).-eler 69b/8, 70b/4

isti m l i(d).-e 41b/15, 44a/9,
57b/12, 64a/2, 65b/3, 66a/1,
70a/18, 75a/10, 82a/6, 83b/7,
94a/7, 107b/16, 115b/20, 127b/20
isti m l i(d).-eler 17b/21, 20a/11,
22b/21, 51a/8, 51a/14, 53a/10,
65a/4, 76a/18, 76b/19, 93b/7,
100a/7, 103a/6, 116a/21, 116b/7,
117a/9, 117b/17, 118b/11, 119a/1,
119b/17, 120a/3, 120a/14, 120b/7,
128b/3, 129b/11, 133b/12,
134a/9, 134a/17
isti m l i(d).-erdi 120a/5
isti m l i(d).-erler 76b/10
isti m l i(d).-erlerdi 119b/10
isti m l i(d).-icek 132a/4
isti m l i(d).-üp 61a/14, 87a/2,
103b/15
ab i(d).-e 54a/10, 55b/18,
55b/20
ab i(d).-er 68a/15, 131a/21,
133a/20
k hil i(d).-er 126a/21
atı i(d).-er 125a/15
atı i ler i(d).-e 133b/1
a i(d).-er 113a/19, 116b/3,
119a/12, 129a/15, 133b/19,
134b/13, 134b/18, 134b/19,
135a/2, 135a/5, 135a/7, 135a/8
a i(d).-üp 6b/10

av i(d).-e 25a/18, 26b/20, 27a/6,
28b/18, 37b/9, 37b/19, 38b/16,
92b/19, 132b/7, 133a/15
av i(d).-er 10b/12, 24b/8,
26a/19, 27a/1, 36b/1, 38b/1,
66a/14, 75b/13, 93b/3, 113a/18,
118b/2, 119b/3, 121b/7, 121b/11,
126a/7, 131b/17, 132b/14,
133a/15, 133b/14, 133b/21,
134a/1, 135a/2
avurma i(d).-üp 40a/15
ızıl i(d).-er 16a/4
kif yet i(d).-er 16b/20
kird i(d).-e 19b/11
künd i(d).-er 126a/21, 126b/1
la f i(d).-er 135b/5
ma c n i(d).-eler 25a/7, 115a/14,
116a/5, 117b/3, 118b/11, 119a/6,
120a/13
ma c n i(d).-üp 42b/14, 63a/20,
75a/8, 94a/7, 115b/3, 116b/6,
118b/17
ma ma a i(d).-e 14a/7
ma ma a i(d).-eler 18a/3
menfa at i(d).-e 26a/10, 26b/16,
27b/20, 99a/1
menfa at i(d).-er 53a/19, 59b/16,
80a/18, 117a/11
men i(d).-e 11a/7, 28a/18,
28a/20, 99a/4, 103a/17, 113b/6

men i(d).-er 17b/9, 26a/21,
52a/14, 103a/14, 103a/18, 135b/7,
139a/18
merhem i(d).-üp 42b/17, 88b/14,
99a/17
meyl i(d).-e 9a/3
meyl i(d).-er 135b/1
mu kem i(d).-e 13b/15, 68a/10,
100a/5, 135a/20
mu kem i(d).-er 116b/3, 121a/5,
126a/9
müleyyin i(d).-eler 122b/14
mü elle i(d).-eler 128b/12
na i(d).-e 76b/14
n zik i(d).-er 125a/15
p k i(d).-e 4b/4, 38b/15
p k i(d).-eler 56b/7, 127b/8
p k i(d).-er 10b/11, 115a/1,
129b/20, 136a/2
perh z i(d).-e 12b/11, 113a/6,
114a/9, 117a/11
perh z i(d).-eler 14b/9, 23b/20,
30a/11, 30b/20, 42b/7, 55b/1,
70b/21, 119b/18
riv yet i(d).-erler 46a/5
r an i(d).-üp 42b/3
r en i(d).-er 130b/15
abr i(d).-eler 69b/12
abr i(d).-e 53a/2
abr i(d).-üp 27b/11

f i(d).-er 134b/18
f i(d).-üp 64b/2
sa i(d).-eler 19b/15, 20a/19,
21b/21, 33a/15, 33b/2, 61b/11,
70b/19, 100a/1, 102a/19
sa i(d).-üp 5b/2, 17b/1, 22a/16,
31a/14, 43a/4, 45a/5, 68a/13,
87a/8, 94a/7, 94b/7, 99b/12,
116a/4, 116a/7, 120a/10, 120a/18,
121b/14, 130a/5, 133b/9
s ı i(d).-er 127a/3
s kin i(d).-e 5a/20, 5b/1, 5b/9,
13b/11, 14a/15, 23b/2, 47b/2,
70a/19, 97a/11, 113b/3
s kin i(d).-eler 29b/3
s kin i(d).-er 26b/2, 75b/14,
77a/13, 93a/21, 115b/1, 131a/19
alata i(d).-üp 62b/3
aru i(d).-er 141a/18
siy h i(d).-e 100a/19
söğülmeye i(d).-üp 56b/3
sünnet i(d).-eler 59a/8
sürer i(d).-er 117b/3
sürme i(d).-eler 134a/10
f i(d).-eler 68b/20
erbet i(d).-e 107a/2
erbet i(d).-eler 106a/12, 118b/16
erbet i(d).-üp 70b/10, 129b/7,
130a/7
iy f i(d).-eler 51a/13

ta ayyür i(d).-er 141a/18
ta f f i(d).-er 135b/2
ta l l i(d).-e 4a/21
ta l l i(d).-er 70a/1, 115b/8,
116a/13, 126b/8, 135a/2, 35b/12
ta d i(d).-eler 6a/11
tecrübe i(d).-üp 115a/7
tefr c i(d).-eler 6a/12
tekr r i(d).-e 62b/15, 71a/14,
110b/3
tekr r i(d).-eler 102a/6
tekr r i(d).-esin 39a/20
tely n i(d).-er 129b/20
tem z i(d).-eler 67b/10
ten ıye i(d).-e 93a/1, 132b/7
ten ıye i(d).-eler 6a/19, 15b/12,
17b/15, 22a/14, 32b/18, 99b/15,
104b/20
ten ıye i(d).-üp 132b/5
ten ıye-i dim i(d).-eler 12b/10
terk i(d).-e 83b/7, 110a/16
terk b i(d).-üp 26a/3
tert b i(d).-er 129a/15, 135a/8,
135b/1
te m r i(d).-eler 31a/19
tır i(d).-e 14a/2
tır i(d).-üp 10a/15, 45b/7,
86b/19
t m r i(d).-e 102a/9
t m r i(d).-eler 31a/11, 102b/19,

103a/1
t z i(d).-er 29a/13, 29a/14,
130b/15
ıl i(d).-e 70b/1
ıl i(d).-üp 45a/18
ya u i(d).-e 20a/2, 20a/4, 47a/19,
48b/4
ya u i(d).-eler 10b/21, 55a/1,
55a/12, 55b/9, 63a/13, 95a/2,
106a/2, 110b/14
ya u i(d).-erlerse 46a/2
ya u i(d).-üp 54a/9, 62a/20,
65b/1, 70a/18, 94b/6, 94b/13
yeñi i(d).-er 94a/4
yum a i(d).-e 71a/8
yum a i(d).-er 16a/12, 21a/10
yum a i(d).-ici ya ular 75b/3
yum a i(d).-üp 28a/21, 82b/17
yuvala i(d).-esin 123b/5
yuvala lar i(d).-esin 85a/20
yuvala lar i(d).-erseñ 85a/21
yüksek i(d).-e 125a/13
yüzük i(d).-üp 76b/13
za met i(d).-üp 33b/7
za met i.-dügi 73a/19
z il i(d).-e 106b/8
arar i(d).-er 15a/17, 39a/7
z yil i(d).-e 28b/4, 103b/11
z yil i(d).-er 97b/20, 119a/12
z rek i(d).-er 119a/10

ziy de i(d).-e 38b/9, 114a/13	i.+ınca 139b/6
ziy de i(d).-er 6b/20, 10b/11, 38b/6, 38b/8, 38b/12, 38b/14, 38b/21, 104b/10, 112a/5, 112a/10, 115a/21, 117b/13, 126a/8, 130a/20, 133a/11, 134b/11	i tid l [2]: <i>Ar.</i> A ır ı olmama durumu, ne çok ne az olma durumu. i. 125a/5 i.+ile 126a/15
ziy n i(d).-e 51b/8	i tim d [1]: <i>Ar.</i> Güvenme, emniyet etme. i. et- 51b/4
ziy n i(d).-en 111b/1	itivir- [1]: Ansızın itmek. i.-eler 19b/10
ziy n i(d).-er 42a/9, 74b/17, 75a/4, 75b/5, 93a/15, 95b/18, 111b/4, 126b/6, 129a/16, 131a/5, 131b/11, 135a/3, 135a/9	itmek [4]: Etmek, yapmak i i. <i>bk.</i> etmek. cehd i. 4b/11 def i. 36b/13 fikrler i. 9a/9 ıssı i. 14b/21
z r i(d).-icek 57a/3	
ıssı i.-memek 16b/15	
it burunu [1]: Yabani gül ve bu bitkinin meyvesi (<i>Rosa canina</i>). /ipburnu/ i. 7a/5	ittif <i>Ar.</i> Tesadüfen olma, denk gelme. i. dü - “denk gelmek” 95a/16
it dirsegi [1]: Göz kapa ında çıkan sivilce, arpacık. i. +ne	it üzümü [6]: Patlıcangillerden, 20-50 cm yüksekli inde, bazı ilaçların hazırlanmasında kullanılan beyaz çiçekli bir yıllık otsu bir bitki (<i>Solanum nigrum</i>). /itboncu u, köpekmemesi, köpek üzümü, yaldıran/ i.+n 82b/2 i.+ni 40b/7 i. yapra ı 88a/20 i. yapra ın 29a/18, 32b/6 i.+nüñ uyun 82b/3
itdür- [4]: Ettirmek, yaptırmak. <i>bk.</i> etdür-. ar ara i.-eler 84a/8 areket i.-eler 66b/14 ha m i.-e 128b/4 ar ara i.-elere 107b/3	iv- [2]: Acele etmek. i.-meyeler 22b/6, 103a/9
i tib r [2]: <i>Ar.</i> Önem verme, dikkate alma. i. 140a/11	

i n	[1]: <i>Ar.</i> izin, müsaade, icazet. i. vir- 104b/16	. müzevveresin 42b/5, 78a/20 . uyun 32a/5 . ya ı 3b/21, 6a/2, 80b/9
J		. ya ın 6a/13, 8b/21, 10a/16, 90b/13
jeng	[1]: <i>Far.</i> Pas, bu u. j. ut- “bu ulanmak” 104b/15	. ya ına 6a/21 t ze . 42b/14
jeng r	[5]: <i>Far.</i> Tıpta kullanılan bir tür pas, bakır pası. <i>bk.</i> senc r, zenc r. j. 33a/18, 76a/17, 82a/7 j.+ı 33a/19 alem-i j. 86b/7	ya ( ).+a 100a/19 aba ( ) (II) [11]: Göz kapa ı. . 28a/21 ( ).+a 31a/15 .+da 29a/11
j ve	[13]: <i>Civa.</i> j. 21b/20, 85a/16, 85a/18, 85b/3, 85b/5, 85b/7, 85b/11, 123a/18 j.+yi 20a/17, 86a/9, 123a/19, 123a/21 ölmi j. 20a/19	( ).+ı 29b/15, 30b/14, 106b/9 ( ).+ın 31a/16 .+lar 29b/19, 30a/3, 30a/5 .+ları 47a/7
K		abar- [2]: i mek suretiyle geni lemek. .ur 83a/14 .ursa 47a/8
aba ( ) (I) [22]:	Kabakgillerden, sarı çiçekli, sürüngen gövdeli, büyük tüylü yapraklı otsu bir bitki (<i>Cucurbita pepo</i>). / kado / . 23a/2, 41a/14, 42b/17, 44b/14, 139b/8 ( ).+ı 47a/19 ( ).+uñ 100a/20 . çekirdegi 100b/15, 106a/9	abarcu ( ) [5]: Birtakım hastalıklar nedeniyle vücudun çe itli yerlerinde olu an sivilce gibi küçük i kinlik. <i>bk.</i> abarçu . . 3a/6, 88a/17, 101b/5, 101b/8 ( ).+ı 28b/2 abarcu [5]: Birtakım hastalıklar nedeniyle vücudun çe itli yerlerinde olu an sivilce gibi küçük i kinlik. <i>bk.</i> abarcu . . 62a/9, 103a/16, 123a/10

- .+lardur 81a/10
 . ol- 83a/13
- abar abar [1]: Deri yüzeyinin yer yer kabarması.
 . 101a/13
- abart- [1]: Kabartmak, kabarmasına yol açmak.
 .-maya 94b/10
- bı [7]: Ar. Kabızlık veren, peklik veren, kabızlı a neden olan.
 .+dur 100b/9, 104a/21
 . nesnelere 56b/20
 . nesnelere 2b/1
 . erbetler 53b/16
 . erbetlerden 53b/20
 . yemi ler 26b/12
- bil [6]: Ar. Olabilir, mümkün.
 . 81a/18, 85b/11, 97a/21
 .-i il c 96a/13
 .+dür 81a/17
 . ol- 85a/19
- k bile [3]: Ar. Bir tür helile bitkisi ve meyvesi (*Terminalia chebula*).
bk. k bil , hel le, hel c, hel k.
 k. 63a/18, 119b/21, 118a/14
- k bil [8]: Ar. Bir tür helile bitkisi ve meyvesi (*Terminalia chebula*).
bk. bile, hel le, hel c, hel k.
 k. 38a/16, 39a/1, 78b/13, 118a/11, 135a/14
- k.+den 135a/18
 k.+yi 16a/19
 k. abı 116a/15
- abu ( ) [10]: Bir eyin üstünü kaplayıp onu dı etkenlerden koruyan sertçe kısım. *bk.* ap 1.
 ( ).+ı 7b/2, 129a/17
 ( ).+ın 14a/10, 135a/10
 ( ).+ını 106b/17
 ( ).+ıyla 136a/18
 ba lanuñ ( ).+ın 68b/12
 çam ( ).+ın 106b/15
 n renc ( ).+ın 38a/12
 yumurda ( ).+ın 11b/3
- ab l [2]: Ar. Uygun olma, olumlu kar ılık verme.
 . et- 8a/11, 108b/17
- k b s [1]: Ar. A ır basmak, karabasan.
 k. 3b/12
- ab [32]: Ar. Büyük abdest bozamama veya güçlkle bozma durumu, kabızlık, peklik.
 . 18b/19, 35a/17, 37a/4, 53b/7, 54a/3, 56b/21
 .+dur 53a/14
 iç .+ına 121b/4
 . eyle- 136a/7, 141b/20
 . it- 54a/10, 55b/18, 55b/20, 68a/15, 131a/21, 133a/20
 . ol- 9b/2, 30a/13, 41a/9, 46b/9,

49b/10, 51a/10, 53a/15, 53b/2,
53b/10, 56a/3, 61b/17, 66b/13,
78a/4, 79a/4, 138a/16, 140b/18

ab a [1]: *Ar.* Bir tutam, bir avuç dolusu.
. 50a/10

aç- [18]: Bir yerden hızla
uzakla mak.
. -a 109a/17, 109a/19, 109b/2,
109b/6, 109b/7, 110a/1, 110a/7,
110a/8, 110a/11,
110a/14, 110b/2
. -alar 109b/14, 109b/18, 110a/10
. -ar 96a/10
. -arlar 109a/14
. -maz 96a/12
. -up 96a/11

açan [30]: Ne zaman, ne zaman ki, her
ne zaman.
. 4a/18, 9a/4, 12a/7, 14b/3,
17b/11, 20b/21, 21b/2, 36b/3,
36b/9, 36b/12, 42a/21, 51a/3,
53b/19, 57a/20, 66b/3, 76b/16,
78a/18, 83b/2, 92b/2, 95a/21,
95b/17, 96a/13, 101b/9, 110a/13,
111b/16, 133a/8, 138a/8, 138b/6,
138b/12, 140a/21

açma ( ) [1]: Bir yerden hızla
uzakla mak i i.
( ). +a 109a/12

adar [49]: *Ar.*

1. Bir derecede, miktarda.

. 14a/4, 40b/15, 44a/17, 50b/9,
56a/1, 57a/4, 64a/1, 64a/3,
68a/21, 71b/19, 72a/13, 92a/9,
113b/15, 113b/17, 124b/6,
125a/21, 127a/15, 130a/8,
133b/13, 133b/14, 134a/19
. +ı 63b/11, 65b/7, 74a/5, 81a/7,
88a/14, 95a/12, 99a/10, 106a/15,
114b/9, 115a/4, 115b/19, 116a/18,
116b/6, 117a/5, 117b/5, 118b/7,
119a/5, 119a/15, 119b/1, 120b/4,
120b/6, 127b/14, 128a/3, 129a/18,
135a/11

barma . +ı 13a/13, 51a/13

bir arpa . +ı 61a/4

bir oz . 20a/2

bir oz . +ı 8a/7, 43a/2, 57b/11,
71b/3, 117a/5

findu . 42a/15

findu . +ı 76b/21

mercimek . 55a/6

no d . +ı 36b/5, 57a/3, 65b/4

no d . +ın 59a/13, 60b/21

üç arpa . +ı 112b/14

2. Denli.

. 5a/4, 8a/11, 9b/21, 10b/21,
41a/3, 69b/4, 76a/4, 85b/11,
92a/20, 94a/19, 99b/9, 112a/2,

- 128b/13, 141b/11
ne . 4a/15, 4a/21, 16b/3, 27b/3,
57b/7, 63b/13, 68b/20, 110b/1,
110b/15, 113b/15, 115b/9,
118a/14, 141b/9, 141b/10
- ade [5]: *Ar.* çki, su vb. sıvıları içmeye
yarayan ayaklı bardak.
. 5a/16, 26a/14, 28a/3, 80b/11,
126b/13
a aç . 123a/19
- adın uzlu ı [3]: Çalı ekinde, küçük sarı
çiçekleri olan, kırmızı ve uzunca
meyveleri bulunan yabani bir
a aççık (*Berberis vulgaris*). *bk.*
amberb r , amperb r , a un
uzlu ı, adun uzlu ı.
. 36b/16
. uyun 37a/3, 46b/6
- dir [1]: *Ar.* Bir i i yapmaya gücü
yeten.
. ol-112b/19
- adun uzlu ı [2]: Çalı ekinde, küçük sarı
çiçekleri olan, kırmızı ve uzunca
meyveleri bulunan yabani bir
a aççık (*Berberis vulgaris*). *bk.*
amberp r , adın uzlu ı, a un
uzlu ı.
. 101b/4
. +yla 140b/18
- af [13]: *Ar.* nsan ve hayvanlarda
beyin, göz, kulak, burun, a ız vb.
organları kapsayan, vücudun üst
veya önünde bulunan bölüm, ba .
. 89b/3, 90a/15
. +dan 4b/8, 89b/10, 90a/8,
90a/13, 104b/14, 107a/15
. +ya 89a/18
. avurdına 90a/11
. amarından 103a/4
kelbüñ . +sın 48b/2
- aftan [5]: Üste giyilen, kuma tan
yapımı , uzun, süslü ve astarsız
elbise.
. 120b/20
. +a 3a/21, 120b/17, 120b/19
. +ına 109b/3
- k f r [13]: *Ar.* Kâfur a acından elde
edilen ve hekimlikte kullanılan,
beyaz ve yarı saydam, kolaylıkla
parçalanan, güzel kokulu bir
madde (*Artemisia abrotanum*).
/kâfur/
k. 12a/14, 18a/5, 35b/1, 36b/20,
37a/7, 78b/17, 94b/19, 102a/20,
104a/2
k.+ı 76b/20
k.+ıla 78a/17
k.+ıladur 131a/12
- k f r [17]: *Ar.* Kâfurdan yapılan, kâfura
ait.

k. 15b/18, 42b/17	.+a 120b/5
k. merhem 64b/19	k k [1]: <i>Ar.</i> Kül çöre i.
ur -ı k. 119b/4	k.+le 17a/15 güv ri -i . 115b/6
merhem-i k. 15b/7, 20b/5, 62a/7,	a - [4]: Çakmak, saplamak.
62a/18, 64b/14, 65a/12, 76a/12,	.-alar 34a/7
87b/2, 88a/2, 88b/4, 102b/2,	.-salar 12a/11
139b/11	.-sam 125a/17
k. merhem ur- 58b/13	.-up 100a/20
k f rlu [1]: <i>Ar.T.</i> Kâfurla yapılan, içine	a ı- [3]: Öfkelenmek, sinirlenmek.
kâfur katılan.	.-mı 139a/15
k. gül uyun 138b/15	.-mı ol- 141a/11, 141a/20
k id [2]: < <i>Far.</i> k a . Ka ıt. <i>bk.</i> ka ı .	a ıl- [1]: Çakılmak, saplanmak.
k.+a 12a/12, 77a/4	.-mı 11b/20
k ı [2]: < <i>Far.</i> k a . Ka ıt. <i>bk.</i> k id.	a ıma ( ) [2]: Öfkelenmek, sinirlenmek
k. 53b/4, 53b/5	i i.
k hil [4]: <i>Ar.</i> Güçsüz, gev ek, tembel.	.-dan 51b/14
k. 137a/6, 140b/19	( ).+ı 126b/21
k. it- 126a/21	le [5]: <i>Ar.</i> Zencefilgillerden, sıcak
k. ol- 77b/13	iklimlerde yeti en güzel kokulu
k hillik [1]: <i>Ar.T.</i> Güçsüzlük, gev eklik,	bir bitki ve bu bitkinin tohumu
tembellik.	(<i>Elettaria cardamomum</i>). <i>kr.</i> hil
k. 78b/21	otu.
ahr [1]: <i>Ar.</i> Ezme.	. 114a/18, 115b/10, 117b/2,
. ol- 72b/10	117b/4, 119a/14, 120a/17
ide [3]: <i>Ar.</i> Usul, kural.	k kül [1]: <i>Far.</i> Alnın üzerine sarkıtılan
. 56b/16, 78b/1, 141b/13	kısa kesilmi saç. <i>bk.</i> perçem.
il [1]: <i>Ar.</i> Güvari diye adlandırılan	k.+e 71b/19
bir tür macunun adı(?).	al- [48]:
a [1]: Elma, armut ve kayısı gibi	1. Bir bütünden artmak.
meyvelerin kurusu.	.-a 5a/12, 21b/14, 46b/13,

- 60b/18, 70a/9, 118a/18, 118a/20,
128b/7, 128b/13,
129b/5, 130a/2, 135a/12
.an 19b/7
.anlar 93a/11
.du da 44a/10, 130a/6
.ınca 13a/16, 33b/19, 70a/9,
115a/17, 129a/18, 129b/1
.maya 89b/7, 109b/5
.ursa 21b/3, 65a/6
2. Mevcut bulunmak, var olmaya devam etmek.
.a 89b/3, 128b/21
.an 136b/2, 138a/11
.maya 7a/17, 41a/20, 53b/2, 110a/14
.maz 65a/14, 78b/5
.mı 86b/9
.ursa 67b/10, 84b/8
3. Bir yerde durmak, bir durumda bulunmak.
.a 12a/2
.ur 31b/10
.ursa 108a/17
4. Artık bir i i yapamaz duruma gelmek.
ciz .mı lardur 62a/21
i den .maya 113a/5
i den .sa 76a/2
erlikden .ur 104b/19
5. Gerek, ihtiyaç sözcükleriyle birlikte, bir eyin yapılmasına gerek duyulmak.
.maz 62b/16
6. Geç, geri sözcükleriyle birlikte, bir eye zamanında yeti ememek, zamanında yapamamak.
giç .ur 104b/15
- aladur- [1]: Bir süre bir yerde durmak.
.a 62a/15
- alay [1]: Gümü beyazlı ında, kolay i lenebilen, yumu ak bir element.
.+la 9b/16
- alb [21]: *Ar.*
1. Gö üs bo lu unda, akci erler arasında bulunan organ.
.+dür 138b/5
.+e 77a/10, 93a/5, 119a/9
.+i 6b/11, 27a/4, 27a/6, 36b/1, 37b/17, 37b/19, 38a/12, 92b/19, 119b/3, 121b/11, 132b/7, 133b/15
.+ini 37b/9
2. Kalple ili kilendirilen duygu, his, gönül.
.+e 37b/7
.+i 38a/2
.+ini 7b/6
.+üñ as vetin 37b/11
- aldur- [4]: Bulundu u yerden yukarıya do ru hareket ettirmek.

	.-a 107b/7		sebze. <i>bk.</i> lye.
	.-maz 10b/3		. 48b/8, , 86a/13
	.-up 34a/9, 87b/8		+.ler 137b/4
aldurma ( ) [1]:	Bulundu u yerden		+.si 70b/10
	yukarıya do ru hareket ettirmek	lye [5]:	<i>Ar.</i> Kavrulmu et; ya da
	i i.		kavrulduktan sonra etsiz pi mi
	( ).+ı 30b/14		sebze. <i>bk.</i> alye.
alem [1]:	<i>Ar.</i> Kalem.		. 34b/13, 36a/1, 46b/21, 81b/1,
	.-i jeng r 86b/7		82a/7
alıñ [2]:	Kalın, yo un, sık. <i>bk.</i> alın.	amı [4]:	Bu daygillerden, sulak, nemli
	. 28a/21		yerlerde yeti en, bo umlu, sert
	. ol- 29b/9		gövdesi olan bir bitki (<i>Phragmites</i>
alın [1]:	Kalın, yo un, sık. <i>bk.</i> alıñ.		<i>australis</i>). !okluk, saz, yapıldak/
	. 68b/12		. 13b/4, 91a/11
alıñlı ( ) [1]:	Kalın olma durumu.		+.la 11b/4, 107a/3
	( ).+ın 28a/21	k mil [1]:	<i>Ar.</i> Kemal ve fazilet sahibi,
al - [5]:	Hastalı ı geçip gezecek		olgun.
	duruma gelmek.		k. ol- 38b/2
	.-a 45a/15, 72a/13	amu [5]:	Bütün, hep, her.
	.-up 85b/12, 114a/6		. 109a/16, 109a/21
	astalı dan .-mı a flere		+.sı 9b/1
	136a/6		+.sını 24a/17
al ma [1]:	Aya a kalmak i i.		. ol- 12b/20
	+.dan 109a/2	an [352]:	Atardamar ve
alma [1]:	Yel, so uk vb. vücudun bir		toplardamarlarda dola arak
	yerine yerle mek i i.		vücutta çe itli görevleri yerine
	+.dan 33b/5		getiren kırmızı renkli sıvı.
	+.dur 57a/8		. 6a/6, 10a/1, 10a/2, 11b/10,
alye [4]:	<i>Ar.</i> Kavrulmu et; ya da		11b/13, 11b/15, 11b/18, 11b/19,
	kavrulduktan sonra etsiz pi mi		12a/3, 12a/9, 12a/11, 15b/2,

17a/5, 18a/20, 20a/17, 21a/17,
22a/14, 22b/6, 28b/7, 31a/7,
32b/9, 39b/8, 39b/12, 42a/8,
55b/3, 55b/8, 56b/18, 57a/19,
57a/21, 57b/16, 65a/9, 77b/15,
80a/19, 82b/7, 83a/16, 83b/1,
83b/4, 83b/14, 84a/19, 86a/6,
87b/5, 88b/11, 88b/18, 89a/1,
89a/4, 89a/5, 89b/1, 90a/3, 90b/4,
91b/20, 97b/19, 98a/3, 99b/20,
103a/9, 108b/11, 122a/20, 123a/1,
136b/21, 137a/11, 138a/11,
139b/10, 139b/12
.+a 10a/10, 12a/10
.+da 7b/5
.+dan 4b/20, 10a/12, 11b/20,
31a/8, 74a/17, 79a/13, 102b/4,
102b/7, 122b/16, 135b/4
.+dur 95a/20
.+ı 6a/6, 11a/14, 11b/8, 11b/11,
11b/21, 12a/2, 12a/4, 12a/5,
12a/7, 12a/10, 12a/11, 12a/13,
12a/15, 22a/5, 38b/13, 59b/6,
88a/11, 89a/3, 89a/10, 89b/4,
89b/6, 90a/4, 90b/4, 90b/15,
91b/21, 92a/1, 92b/14, 100b/9,
102a/12, 133a/11, 134b/15,
134b/18, 135a/3, 139a/10,
139b/17
.+in 11a/20, 11b/1, 11b/16,

14b/12, 15b/8, 28b/7, 30b/4,
30b/6, 30b/12, 54a/6, 65b/13,
86a/18, 89a/1, 89a/11, 89a/12,
96a/19, 96b/3, 98a/4, 98a/13,
134b/9
.+ından 12a/6, 62a/17, 123a/17
.+ını 31a/3
.+la 21a/1, 30b/13, 32a/20,
39b/11, 125b/21
.+ları 52b/16
.+un 83b/19
.+uñ 139a/5
dem .+ından 97a/3
ayu .+in 7b/11, 8b/16
ayunuñ .+in 29a/10
bal am .56a/21
burnı .+ı 12a/14
burnı .+in 11b/7
burun .+ı 1b/7, 11b/8
burun .+ıyla 139b/20
burunun .+in 11a/19
deve .+in 17a/16, 109b/20
devgenleç .+in 23b/5
di .+in 14b/10, 14b/11
e ek .+ı 106b/12
al ž .133a/4
gögercin .+in 11a/20
gögercin .+ından 89a/14
gögercin .+ıyla 31a/18
ay .+ı 66a/17, 66a/18

or suñ .+ını 103b/15	29b/7, 29b/20, 30b/10, 30b/15,
hüdhüd .+ın 30b/2	31a/8, 33b/6, 35b/19, 39b/16,
. ço lu indandur 4a/10, 77b/12	40a/9, 41b/1, 41b/4, 43a/21,
. çürüğinden 88a/17	43b/5, 44b/3, 44b/12, 47b/21,
. alebeligine 141b/3	48b/7, 49a/1, 51a/17, 61b/5,
. alebesin 93a/21, 133b/2	61b/9, 61b/13, 66b/11, 67a/13,
. alebesine 140b/13	67a/18, 69b/8, 70b/11, 70b/17,
. u an ki iye 100b/4	71a/4, 72b/15, 73a/1, 73a/6,
abluba anuñ .+ın 73b/15	74b/4, 78a/7, 79a/4, 79a/14,
.+uñ fes dından 15a/21	80b/5, 81a/12, 81b/7, 83a/15,
ara keçinüñ .+ın 110a/1	83b/6, 83b/17, 83b/20, 84a/5,
ırlan uç .+ın 66a/21	84a/17, 86a/8, 87b/13, 88a/19,
oyun .+ı 38a/6	86b/21, 90b/10, 96a/20, 96b/7,
uz in .+ın 110b/5	99b/15, 101b/10, 102a/13,
müste a avratuñ .+ın 30b/1	102b/8, 103a/4, 104b/15,
ördegün .+ın 97b/11	104b/16, 106b/10, 107a/15,
afr v göyünmi .+dur 39b/8	107b/2, 111b/2, 121b/16, 122a/9,
afr v .bu rıdur 81a/11	122b/18, 127a/5, 137a/15, 137b/5,
serçe .+ın 12a/18	137b/14, 138a/12, 138a/20,
ı ır .+ını 58a/12, 60b/4	138b/18, 138b/19, 139a/2, 139a/3,
yaramaz .+ları 135b/1	139a/4, 139a/8, 139a/12, 139a/16,
yarasa .+ın 29a/3, 31a/12	139b/2, 139b/5, 139b/6, 140b/14,
. a it- “damardan bir miktar kan	140b/17, 140b/20
çıkarmak” 15b/3, 78a/8	. alın- “damardan bir miktar kan
. al- “damardan bir miktar kan	çekilmek” 139a/8, 139a/21
çekmek veya akıtmak” 3b/9, 5a/1,	. çı ar- “darmadan bir miktar
5a/9, 6a/6, 6a/19, 10a/3, 10a/14,	kan çekmek veya akıtmak” 4a/10
10a/15, 11a/3, 11a/4, 12b/5,	. dol- “vücudun bir yeri
14b/8, 17b/18, 18a/21, 18b/8,	kanlanmak” 31a/2
20a/16, 21b/19, 22a/20, 23a/14,	

- . dök- “vücudun bir yeri kanlanmak” 30b/9
- . dökül- “vücudun bir yeri kanlanmak” 11b/12, 122b/20
- . en- “vücudun bir yerine kan dökülmek” 89b/6
- . alib ol- 29b/18, 35b/4, 78a/7, 136b/20
- içinden . gel- 131a/15
- . gel- “kanamak, kan akmak” 1b/16, 57b/14, 58a/11, 59b/21, 60b/5, 64a/18, 88a/9
- . gelmez ol- 58a/12, 60b/6
- . git- “kanamak, kan akmak” 55b/4, 128a/4
- . git- “kanamak, kan akmak” 36b/17, 56a/10, 57a/15, 57a/16
- . göyün- “kan bozulmak, i e yaramaz bir duruma gelmek” 76a/9, 76a/19
- . i et- “mesanesinden kan akıtmak” 110b/10
- . u - “kanlı istifra etmek” 3a/5, 37a/4, 100b/2
- . ut- “kanın akmasını engellemek” 131b/18
- . tükür- “kanla karı ık tükürmek” 3a/5, 42a/18, 100b/2, 100b/3, 100b/5, 100b/6, 100b/7, 100b/8, 134a/3
- ana- [8]: Vücudun herhangi bir yerinden kan akmak.
.maya 11b/6
.r 20a/16, 64b/17, 82b/10
.sa 15a/6, 37a/6
burnı .-mazsa 78a/6
.r ol- 14b/4
- anama [2]: Vücudun herhangi bir yerinden kan akmak i i.
.+sın 14b/5
.+sına 139b/1
- anama [2]: Vücudun herhangi bir yerinden kan akmak i i.
. 14b/13
burun . 136b/22
- anat(d) [1]: Ku larda ve böceklerde uçmayı sa layan organ.
kelebek (d).+ına 64b/16
- andur- [1]: çme, yeme iste ini kar ılamak.
.ur 134b/14
- an ı [2]: Hangi. *bk.* an ı, anki.
.+sında 108b/1
her .+sında 40a/8
- an ı [2]: Hangi. *bk.* an ı, anki.
.+sı 13a/20, 37b/16
- anki [2]: Hangi. *bk.* an ı, an ı.
. 11a/3, 76a/3
- anlan- [2]: Vücudun bir yerinde kan birikmek.

.-a 82a/10
. -ur 84b/17
anlu [8]: Kanlı, kanı olan.
. 12a/2, 108b/11
. +ca 33a/17, 58b/1, 64b/8
. göz a rısına 29b/9
. iç a rısından 56a/15
. ol- 35b/17
ansız [1]: Kanlı olmayan.
. 57b/18
ap(b) [78]:
1. Kabuk.
(b).+ı 23b/15, 92a/18, 94a/6,
116a/4, 120a/10
(b).+ın 11b/15, 36a/10, 37a/2,
43b/14, 53a/11, 68b/14, 69a/13,
87a/16, 106a/9, 134b/7
(b).+ıyla 55b/19
(b).+ıyla 70a/7, 94a/18, 102a/3
. +la 101a/18
. +lar 102b/19
. +ları 53a/12
cevz-i bevv nuñ (b).+ını 105b/8
çam (b).+ı 110b/20
çam (b).+ını 106b/14
çeltük (b).+ı 95a/19
çen ruñ (b).+ın 94b/5
ek i n ruñ (b).+ından 18b/1
en r (b).+ın 63a/7
en r (b).+ını 109a/15

a (b).+ın 56b/17
a m (b).+ıyla 56b/17
istiridye (b).+ın 71a/6
istiridye (b).+ların 65b/16
k bil (b).+ı 116a/15
arpuz (b).+ın 37a/8
oz (b).+ıyla 102b/19
n r (b).+ı 15a/13, 18a/2
n r (b).+ına 18b/4
n r (b).+ını 109a/17
sarımsa (b).+ın 99b/4
aru hel le (b).+ı 116a/15
o an (b).+ı 61b/20
o anuñ bir iç (b).+ına 34a/19
t ze iy r (b).+ın 37a/8
t runc (b).+ı 26a/2, 85a/17,
141a/21
t runc (b).+ı ma c nı 66b/9
t runc (b).+ı ar bın 25b/9
t runc urı (b).+ın 42a/13
ya oz (b).+ından 100a/10
ya oz (b).+ıyla 86b/10
ya t runc (b).+ı 15b/10
yumurda (b).+ıyla 124a/21
yunmı yumurda (b).+ı 61a/15
2. çine sıvı veya katı herhangi bir
madde konan ey, kap kacak, tas.
. 68a/21, 76a/14
(b).+a 33b/16, 128b/3
. +da 91a/13

- (b).+ı 33b/17
 ba ır (b).+a 121a/1
 ba ır .+da 127b/16
 ba ır (b).+ında 45b/16
 dutulmadu .+da 47b/16
 sırça (b).+a 65b/7, 100a/11,
 100a/13, 133b/11
 sırçalı (b).+a 70a/12, 114b/19,
 117a/4, 119a/1
 sırçalı .+da 130a/7, 130a/12
3. Bir eyi koruyan, muhafaza eden,
 etrafını çevreleyen ey.
 iç (b).+ına 108b/10
- apa- [5]: Bir eyin üzerini veya a zını
 örtmek.
 .-ya 65b/10
 .-yup 36b/6, 98b/15, 121a/2,
 138b/9
- ap ara [4]: Çok kara, her yanı kara,
 simsiyah.
 . 11b/9
 . eyle- 100a/18
 . ol- 22a/9, 97b/19
- apla- [5]:
1. Kaplamak, kapatmak, istila etmek.
 .-r 6a/18, 104b/13
 .-rsa 6a/17
  2. Bir eyin etrafını açık yer
 bırakmayacak ekilde kapatmak.
 .-yalar 8b/10
- .-yup 13a/15
 aplayu oy- [1]: Kaplayacak ekilde bir
 eyin üzerine koymak.
 .-alar 19b/18
 apluba a [3]: Kaplumba a.
 . etin 60a/12
 .+yı 86a/17
 .+nuñ anın 73b/15
- apu [2]:
1. Kapı.
 .+ların 125a/14
 .+sın 125a/11
  2. Ba langıç, ba lama.
 .+sı 139b/20
- ar [5]: Kı ın beyaz kristaller
 ekinde ya an su buharı.
 . 16b/21, 17a/2, 23a/16, 76a/21,
 126a/5
- k r [6]: *Far*. Etki, tesir.
 k. et- 7a/21, 16b/4, 95a/13
 k. ıl- 97a/4, 97a/18, 132a/19
- ar- [1]: Karı tırmak, birbirine
 katmak. *bk.* ar-
 .-up 112a/16
- ara [46]: Siyah.
 . 20a/17, 24b/3, 28b/10, 30a/15,
 41b/1, 65a/19, 83a/19, 90a/16,
 90b/4, 121a/13, 122b/7, 137a/11
 .+casın 81a/21, 138b/7
 .+sın 8b/6

- etüñ .+casın 36b/4
. çörek otı 115b/21
. çörek otın 45a/13
. e ek derisinin 103b/5
. r dan 95a/18
. hel le 9a/15, 82a/4, 99b/16,
117b/7, 118a/4, 118a/11, 118a/14,
119a/2
. keçinüñ anın 110a/1
. no dı 48b/17
. no duñ uyn 47b/11, 84b/21
. o la 136a/3
. aplu bıça 13a/16, 40b/21
. zern 82a/7
. ol- 6a/6, 9a/3, 84a/18, 87b/12,
100a/8, 100b/1, 139a/5
. eyle- 100a/12, 116a/14, 141b/4
- ara [1]: irpençeye benzer kötü huylu
siyah çıban, kara kabarcık,
arbon. *bk.* te -i p rs , cemre, od
yanu u, yanı ara.
. 102a/6
- ara a aç(c) [2]: Kı ın yaprak döken, kökü
hekimlikte kullanılan bir tür
orman a acı (*Ulmus*).
/akçabudak, lüzi, narven/
(c).+uñ kökin 94a/18
(c).+uñ kökini 63b/10
- ara bah [1]: *T.Ar.* Abra lık hastalı ının
bir türü.
- .+a 81b/18
- ara ba lu [6]: Mavi veya mor çiçekli,
çalımsı bir bitki (*Lavandula*
stoechas). *bk.* us amdus. **/karaba**
otu, ke i otu, yalancı lavanta
çiçe i/
. 73b/1, 113b/19, 113b/19,
130a/14, 130a/16
.+nuñ çiçegin 130a/8
- ara boya [3]: Sülfirik asit, demir sülfat.
.+yı 84b/16, 109a/6
.+nuñ köpüğün 84b/11
- araca ot [2]: Ye ilimtrak beyaz çiçekli ve
otsu bir bitki, bir tür çöpleme otu
(*Helleborus orientalis*). *bk.*
arba .
.+dur 6b/5, 90b/20
- ara çalı [1]: Hünnapgillerden, kurak
yerlerde yeti en, çiçekleri altın
sarısı renginde, sık dikenli bir
bitki (*Paliurus spina-christi*). *bk.*
çe mezen, ara çalı.
.+nuñ to mı 58b/17
- ara çalı [2]: Hünnapgillerden, kurak
yerlerde yeti en, çiçekleri altın
sarısı renginde, sık dikenli bir
bitki (*Paliurus spina-christi*). *bk.*
çe mezen, ara çalı.
. to mı 58b/2
. to mın 60b/14

aralı ( ) [5]: Kara olma durumu.

( ).+a 9a/3, 67a/11, 83a/14

.+dur 81b/5

( ).+ın 116a/18

aramtır [4]: Rengi karaya yakın,
karamsı. *bk.* araca.

. 137a/13, 140b/21

. ol- 102b/6, 102b/11

aranfil [30]: *Ar.* Karanfilgillerden, otsu
bir süs bitkisi (*Dianthus
caryophyllus*). *kr.* aranful.

. 25b/11, 35b/10, 43a/3, 46a/13,

54b/13, 68b/6, 69b/17, 109a/9,

111b/18, 114b/9, 114b/10,

115b/17, 116a/8, 116b/19,

117b/1, 117b/5, 118b/8, 118b/14,

119a/13, 119b/12, 120a/12,

128b/7, 128b/18, 129b/6, 130a/5,

135b/5

.+i 93a/3

dögülmi . 26a/16

. ba ı 14a/20

. uyu 35b/7

arañu [2]: Karanlık. *bk.* arañulu .

.+lar 137a/12

. eve 10a/19

arañulu ( ) [1]: Karanlık. *bk.* arañu.

( ).+ın 29a/16

arañura [1]: Daha karanlık.

. yerde 30a/15

ara ot [1]: Çörek otu. *bk.* çöregın otı,
çörek otı, n ze.

. 70a/2

ar r [4]: *Ar.* Durma; ölçü, derece.

.+ına 111b/17

.+ınca 114b/17, 128b/8

. et- 108b/5

arar- [5]:

1. Rengi karaya dönmek,
siyahla mak.

.-sa 107a/20

.-ur 78a/3, 89a/20

2. Göz sözcü üyle birlikte, ba ı
dönmek, hafif baygınlık
geçirmek.

göz .-du ın 27a/3, 101a/5

ararma [1]: Göz sözcü üyle birlikte, ba ı
dönmek, hafif baygınlık geçirmek
i i.

göz . 127a/1

arart(d)- [4]:

1. Rengini karaya çevirmek,
siyahla tırmak.

(d).-ur 99a/19

2. Göz sözcü üyle birlikte, ba ın
dönmesine sebep olmak, hafif
baygınlık geçirtmek.

gözlerin (d).-a 132a/17

gözi (d).-ur 37b/10, 134b/21

ara afr [1]: <i>T.Ar.</i> Vücutta bulunan dört unsurdan biri, seveda, öd. . 137a/9	k. 98a/4, 98a/11
ara a ız [2]: Zift. <i>bk.</i> a r n, zift. . 48a/8 . ol- 9a/14	ar a [2]: <i>Ar.</i> Yara. . +ların 57b/1 . ol- 33a/16
ara sevd [1]: <i>T.Ar.</i> Vücutta bulunan dört unsurdan biri. . +yı 92b/6	arı [3]: Ya lı, ihtiyar. . avrat 127a/7 . or sı 92a/17 . or suñ rb sı 92a/13
ara u [4]: Göze inip karalı a sebep olan su. . 115a/1 . +yı 28a/3 . en- 28a/18, 29a/7	arıl- [1]: Karı tırlmak. . -mı 25a/6
ara uz [1]: Bir tür tuz. . 121b/9	ar(i)n [73]: 1. nsan ve hayvanlarda gövdenin kaburga kenarlarından kasıklara kadar olan ön bölgesi. . 57a/2 . +da 54a/14, 106b/6 . +da ı 2b/1, 2b/2, 54a/13 . +dan 54b/20 . +ı 47a/8, 56a/9, 108b/15, 108b/20, 130b/20 . +ın 102a/7, 107a/11 . +ına 26b/13, 36b/15, 49b/19, 54a/15, 91b/5, 97a/4 . +ında 46a/9, 126a/2, 140b/6 . +ında ı 54a/16, 68a/21, 77a/8 . +ını 20b/15, 80b/16 . a rısı 35b/17 . a rısıçun 55b/3 . a rısın 2b/4, 35a/1, 35a/2, 55a/17
ara üzüm [11]: Siyah üzüm. . 27b/13, 44a/5, 65b/9, 81b/9, 96b/6, 123b/14 . +le 44b/8, 79b/10 çekirdegi çı mı . 68b/19 . uyından 129a/7 . +üñ çekirdegin ızılında 136b/6	
arava [1]: Cariye, hizmetli. . +ı 112b/17	
araya ız [1]: Koyu esmer kimse. . avrata 67a/10	
ard [1]: Yara, çiban. . ol- 21b/19	
k rd [2]: <i>Far.</i> Bıçak.	

. a rısını 55b/7
. üstine 140b/6
. +ı içi 49b/11
. +ınıñ çevre yanına 104a/2
. +ını a rıt- 131b/15
. ba la- “ishali durdurmak”
35a/6, 54a/6, 54a/7, 130b/21
. +ında a bitür- “vücutta ta
meydana getirmek” 131a/21
. geç- “ishal olmak” 56b/8

2. Mide.

. +ı 78b/5
ac . +a 100b/12
ac . +ına 9b/10, 24a/14, 25a/7,
25a/8, 27b/7, 27b/12, 35a/15,
41a/18, 41b/14, 42b/10, 42b/20,
47b/16, 48a/21, 54b/6, 60a/3,
63b/2, 64b/10, 68a/5, 76b/21,
100b/17, 113a/17, 121a/19

3. Rahim, döl yata ı.

. +ı 67a/5
. +ında 66a/6
. +ında ı 67a/3
avrat . +ında 66b/21

arınca [9]: Zar kanatlılardan, toplu
olarak ya ayan, toprak altında
yuvalar yapan ve bir çok türü
bulunan böceklerin genel adı
(*Formica*).

. 3a/15, 109a/10

. +lar 110a/7
. +sı 16b/8
. +yı 12a/15
. delüğine 109a/18, 109b/19
. ini 16b/7
. yumurdasın 99a/16

arısılı(?) [1]: Bir tür yiyecek(?).

. +dur 131b/20

arı [1]: Akıl, zihin vb. karı ma,
karı ık olma durumu.

. 7a/17

arı - [4]: ki veya daha fazla ey bir
araya gelip birbirinin içinde
da ılmak, birbirinin içine girmek,
birle mek.

. -a 20a/20, 54a/6

. -up 112b/4

. -ursa 108a/17

arı dur- [213]:

1. ki veya daha fazla eyi birbirine
katmak, birle tirmek.

. -a 25a/12, 42a/17, 48a/21,
53a/21, 53b/3, 55b/17, 65a/19,
65b/7, 74a/8, 101a/14, 108a/11,
114b/15, 127a/17

. -alar 31a/6, 6b/1, 15b/4, 15b/10,
15b/19, 19a/11, 19a/12, 20b/2,
36a/5, 48a/8, 58b/3, 62a/6,
62b/18, 82a/8, 84a/11, 86a/11,
89a/8, 90a/7, 98a/15, 102a/19,

102b/18, 117b/12, 117b/20,
120b/5, 122a/12, 122b/2, 127a/17,
128b/6, 128b/20, 130a/11
. -asın 29a/20, 85b/8
. -sa 30a/21
. -salar 52b/19, 134a/12, 134b/1
. -up 4a/7, 5a/20, 13b/9, 14a/4,
14b/7, 17a/21, 18a/14, 19a/5,
20a/1, 20a/13, 23b/8, 24a/9,
25b/12, 27b/20, 28a/19, 28a/20,
28b/8, 29b/14, 31b/3, 32a/10,
32a/14, 32a/20, 32b/9, 33a/6,
33a/9, 33b/12, 34b/16, 36a/6,
38a/7, 42a/14, 46b/2, 47a/2,
47a/4, 47a/18, 47b/1, 47b/8,
47b/13, 47b/18, 48a/12, 48b/3,
49a/14, 49b/5, 50b/11, 51a/13,
52a/4, 55a/21, 60a/11, 61b/8,
62a/5, 62a/20, 62b/16, 63a/6,
63a/10, 63b/2, 63b/6, 63b/8,
64b/9, 66a/9, 68a/9, 68a/12,
68a/13, 70a/3, 71a/21, 71b/4,
71b/17, 72b/13, 73b/8, 74a/4,
75b/12, 76b/20, 80b/7, 81a/2,
81a/4, 81a/8, 81b/14, 82a/17,
82b/15, 83a/12, 84b/10, 85a/2,
85a/5, 85b/20, 86a/2, 86a/14,
86a/16, 86b/4, 86b/8, 86b/11,
86b/18, 86b/19, 87a/7, 87a/9,
87a/11, 88a/12, 88b/2, 88b/7,

90b/19, 92a/4, 92b/3, 92b/5,
92b/18, 94b/13, 97a/8, 97a/14,
98b/2, 98b/3, 99a/1, 100a/5,
103b/21, 104a/4, 104a/14,
104a/18, 104b/4, 105a/2, 105b/12,
106a/5, 106a/12, 106b/1, 106b/8,
107a/2, 107a/6, 107a/17, 107b/7,
107b/9, 108b/7, 108b/9, 109a/19,
110a/3, 110a/9, 110b/9, 110b/20,
112a/1, 112b/6, 112b/11, 114b/3,
115b/6, 115b/13, 115b/20,
116a/1, 117a/4, 117b/6, 119b/1,
120b/8, 121b/19, 122b/15,
123b/5, 125b/14, 125b/19,
130a/14, 130a/16, 132b/4, 132b/6,
133b/2, 139b/13
. -ursa 99b/4

2. Bir eyi ka ık, kepçe, el vb.
eylerle alt üst etmek.

. -a 33a/19

. -alar 18b/4, 18b/5, 70a/11

. -maya 101b/2

. -up 27b/6, 49b/3, 100a/9,
127a/18

arı ı [2]: Birbirinin içine geçmi , bir
eyle karı mı .

. 125b/21

. ol- 21a/1

arı ma [1]: ki veya daha fazla ey bir
araya gelip birbirinin içinde

- da ılmak, birbirinin içine girmek,
birlemek i i.
.+dan 8a/15
- arpuz [16]: <Far. arb z.
Kabakgillerden, sürüngen gövdeli
bir bitki (*Citrulus vulgaris*).
/bostan, hırtı, höllük, topoç/
. 60a/9, 79b/4, 79b/16, 80a/9,
100b/15, 137a/18
.+dan 37a/10, 63a/21
.+ı 101a/18
ebucehil .+ı 49a/21
ebucehil .+ın 109b/17
. abın 37a/8
. uyu 78a/10, 134b/13
. uyun 77b/20
. to mı 58b/3
- ar u [37]:
1. Bir eyin, bir yerin veya bir
kimsenin esas tutulan yüzünün
ilerisi.
. 6b/4, 31a/14, 43a/17, 88a/10,
99b/19, 107b/6, 108b/12
  2. Ön, kat, huzur.
. 11a/15, 29a/5, 39b/4, 40b/15,
41b/13, 58a/1, 70a/21, 73b/10,
74a/1, 74a/2, 103b/7, 106a/12,
123b/10, 125a/6, 125a/12
  3. -e do ru.
. 9a/10, 90b/11
  4. Mukabil, kar ılık olarak.
. 20b/4, 36b/7, 40a/12, 45b/17,
60b/15, 69b/5, 87b/6, 91a/2,
106a/9, 115b/4, 117b/8, 138b/10
- arul- [1]: Akli karı mak, zihni
bulanmak.
a l .-du ina 7a/15
- r re [15]: Ar. Tahlil edilmek üzere
alınan idrar ve bu idrarın içine
konuldu u cam kap, i e, ördek.
. 47a/10, 47a/11, 77b/13, 78a/5,
141a/14
.+de 141b/8
.+nüñ 78b/19, 141a/16, 141a/17
.+ye 141a/20
.+yi 3b/10, 140a/12, 141a/14,
141a/21, 141b/9
- as vet [1]: Ar. Üzüntü, tasa, kaygı,
sıkıntı.
albüñ .+in 37b/11
- asem [1]: Ar. Ant, yemin.
.+i 51a/20
- a ıl- [2]: Büzülüp kasılmak, takallüs
etmek.
çeñe .-an 19a/8
çeñe .-sa 19b/19
- a ılma [1]: Büzülüp kasılmak, takkalüs
etmek i i.
çeñe .+sın 1b/18

- asna(?) [1]: (?).
 .+ya 79b/6
- asna [1]: Sıkı(?).
 . eyle- 130b/5
- asna [9]: *Ar.* Kadıa acı, eytanboku bitkisi ve bu bitkiden elde edilen bir tür tıbbi zamk (*Ferula assafoetida*). *bk.* ilt t, a nı.
 . 18a/14, 20b/10, 28a/19, 50a/14, 55b/10, 56a/11, 86b/8
 .+yı 40b/3
 . uyın 18a/3
- asna [2]: *Ar.* Kadıa acı, eytanboku bitkisi ve bu bitkiden elde edilen bir tür tıbbi zamk (*Ferula assafoetida*). *bk.* ilt t, snı.
 . 96a/4, 97a/13
- asna [12]: *Far.* Mavi ve sarı renkte çiçekler açan, beyaz sütlü ye il yaprakları olan bir bitki (*Cichorium endivia*). *bk.* hindib , güneyik, yab n marul.
 k. 25b/3, 41a/16, 41b/10, 47a/15, 49b/19, 74a/20, 78b/12, 122b/15, 141b/14
 k. uyın 46b/6
 k. uyıyla 31a/5
 ar b-ı k. to mıyla 41a/10
- asna ( ) [20]: Vücutun karın ile uyluk arasındaki bölümü.
 .+da 106b/6
 .+dan 61b/17
 ( ).+ı 58b/21
 ( ).+ına 49b/19, 58b/9, 60b/16, 60b/18, 61b/11, 111b/7
 ( ).+ında 56a/13
 ( ).+ından 11b/5, 101a/17
 ( ).+ını 58b/6
 ( ).+uñ 69a/7
 . a rısı 131a/10
 . a rısına 63b/15
 ( ).+ınuñ içi 58a/20
 ( ).+ında a ur- 104a/6
 . yarıl- 39a/5, 134a/17
- asna (I) [8]:
 1. Gözlerin önünde kemerli birer çizgi olu turan kısa kıllar.
 . 99a/13
 .+ı 99b/14, 127a/4
 .+ın 101b/7
 .+ına 48b/11, 99a/11
 2. Bir eyin ka gibi kavis yapan kemerli, çıkıntılı yeri.
 Süleym n pey mberuñ yüzüğü
 .+ında 6b/21
 yüzük .+ında 37b/17
- asna [1]: Ka ıntıyı gidermek için tırnakla veya ba ka bir eyle deriyi hafifçe ovmak.
 .-yalar 11a/11

a u ( ) [41]: Sulu veya bazı ufak taneli yiyecekleri a za götürmeye yarayan saplı sofr a aracı.

. 19a/10, 20a/2, 25a/7, 27b/6, 29a/9, 41b/13, 49a/7, 49b/2, 50b/10, 50b/11, 52b/12, 53a/12, 54b/6, 55b/5, 55b/12, 56a/14, 59a/13, 61a/1, 64a/5, 65b/19, 70b/5, 73b/6, 73b/7, 77b/10, 83a/7, 92a/21, 105b/11, 114b/20, 114b/21, 128b/16

( ).+a 63a/16

.+da 67a/6

( ).+ıla 40a/12, 128b/16

bir . 45a/20

bir . mi d rı 55b/6

birer . 19b/3

. mi d rı 60b/2

at [13]:

1. Ön, yan.

.+ına 108a/6

.+ında 6b/4, 10a/21, 16a/17, 21b/4, 35b/3, 37a/13, 71b/4, 78b/15, 90b/14, 102b/15

.+ındaysa 122a/15

2. Üst üste konulmu eylerden her biri, tabaka.

. 22a/6

a [1]: Kez, defa, misil.

. 62a/6

t [1]: Far. Bir tür ilaç.

k t-ı Hind [1]: Hindistana mahsus bir ilaç.

k. 55b/5

a [12]: Ar. Kesme; bitirme, sona erdirme.

. eyle- 56b/13

. it- 6b/10, 113a/19, 116b/3, 119a/12, 129a/15, 133b/19, 134b/13, 134b/18, 134b/19, 135a/2, 135a/5, 135a/7, 135a/8

at- [189]: lave etmek, eklemek, koymak.

.-a 4b/15, 64a/6, 89a/12, 115a/6, 118a/21, 121b/3, 122a/3, 128a/15, 128b/8, 128b/10, 128b/11, 128b/15, 128b/17, 132b/11

.-alar 5b/6, 20b/18, 22a/1, 27a/12, 27a/13, 30b/17, 32b/3, 33b/2, 35a/8, 35b/21, 36a/12, 36b/18, 40a/4, 41a/19, 41b/7, 48a/4, 48b/11, 49a/7, 49b/13, 50a/2, 54a/9, 58a/15, 58b/4, 60b/7, 60b/12, 60b/15, 61a/12, 61a/15, 61b/11, 64b/9, 65a/2, 65a/7, 67b/8, 74b/1, 75b/8, 76a/21, 76b/18, 83a/6, 86b/18, 88b/1, 88b/4, 89b/11, 90b/19, 99a/7, 99b/17, 100b/16, 101a/20, 105b/6, 105b/11, 106a/15,

109b/1, 117b/20, 117b/21,
119b/2, 119b/7, 120b/3, 120b/4,
121b/19, 122a/3, 124a/19,
127a/17, 127a/19, 128a/12,
128b/2, 128b/3, 128b/14,
128b/16, 129b/6, 129b/10,
129b/21, 130a/2, 130a/4, 139b/13
.arlarsa 31a/7, 135b/14
.ıca 128a/17
.maya 10a/1, 128b/12
.mayalar 136b/17
.sa 4b/17, 47b/20
.salar 28b/12, 38a/16, 52b/20,
72b/4, 99a/10, 100a/17, 103a/16
.up 6a/3, 9b/21, 11a/9, 14a/17,
17a/18, 18b/9, 21b/12, 23b/5,
24a/11, 25b/4, 28b/1, 30a/16,
32b/19, 33a/1, 33a/15, 35b/8,
36b/2, 37a/5, 38a/11, 38b/3,
38b/11, 39a/15, 46a/14, 46b/8,
46b/9, 47a/16, 49b/9, 49b/18,
50b/9, 51a/7, 52b/13, 53a/8,
56b/19, 58a/9, 60a/4, 60a/15,
60a/16, 61b/4, 68a/4, 73a/17,
74b/4, 75a/12, 78b/13, 85a/20,
88b/14, 92b/6, 94b/5, 94b/9,
95a/14, 99a/15, 100a/21, 100b/4,
100b/7, 100b/16, 101b/3,
101b/20, 103b/7, 108a/2, 109b/7,
110b/5, 113b/1, 114b/14,

115a/14, 116a/10, 119b/15,
120a/18, 121a/18, 121a/20,
124b/11, 125a/20, 127b/2,
127b/8, 128a/14, 129b/19, 130a/5,
130a/6, 130b/13, 131a/1, 131b/9,
135b/14, 138b/8
.mı ol- 57a/6

a [4]: *Ar.* Asla, hiçbir zaman.

. 13b/11, 15a/17, 53b/2, 85b/1

atı [156]:

1. Pek, çok.

. 3b/19, 5a/8, 5b/11, 9b/14,
11a/16, 12b/9, 17a/1, 17a/19,
17b/8, 17b/14, 19a/19, 19b/5,
21a/8, 23a/13, 23b/21, 27b/9,
27b/17, 30a/7, 31a/9, 32b/16,
33b/7, 34a/16, 34b/16, 37b/11,
44a/16, 45a/4, 46b/9, 47a/9,
48b/5, 50a/4, 51a/9, 51a/14,
51a/17, 51a/21, 51b/5, 51b/9,
52b/17, 53b/12, 53b/21, 54a/4,
57a/17, 57a/18, 57b/15, 57b/18,
61a/13, 61b/16, 63a/18, 67b/4,
72a/17, 74a/21, 74b/3, 80b/8,
83b/2, 83b/9, 84a/14, 88b/14,
90b/10, 92b/3, 93a/8, 97b/5,
102a/11, 102b/4, 102b/6, 103a/11,
108b/7, 109a/3, 111a/4, 113a/4,
113b/8, 113b/15, 114a/7, 114a/9,
114a/10, 116b/12, 116b/16,

- 117a/3, 118b/5, 121b/1, 121b/4,
123b/4, 124a/11, 124b/12,
124b/20, 125a/7, 125b/8,
125b/18, 126a/19, 126b/13,
126b/19, 127a/5, 127a/18, 127b/1,
128b/5, 130a/13, 131a/21, 136a/5,
137a/20, 137b/15, 138a/2, 138b/4,
138b/20, 139b/19, 140b/1,
140b/5, 140b/15, 140b/20,
141a/4, 141a/11, 141a/19, 141b/4,
141b/6
- . eski öksürük 42a/11
. al ždür 134b/16
. ıssı 6b/11
. ish I 35b/13
. ızma 39b/9
. öksürük 43a/18
. ol- 48b/18, 78b/12, 140a/1
. a ın- 40b/16
. it- 125a/15
. ish I ol- 40a/1
2. yice.
. 5b/17, 19a/19, 25a/6, 50b/1,
53b/14, 120a/3
. i le- 10a/10
3. Sert.
. 46a/21, 48b/20, 110b/19,
111a/7, 140b/15
. +ca 58a/5
. boyayı 60a/10
- . nesne 17b/17, 89a/19
. i ler ide 133b/1
. i ler 134a/12
. i lere 46b/3
. i lerin 134a/11
. ol- 48b/20, 74b/20, 81a/14,
102/6
3. Sert bir ekilde, iddetlice.
. 110b/17
4. Tam zamanı, ne önce ne sonra.
. añlaca 139a/2
- atıl- [6]: Eklenmek, ilave edilmek.
. -mazsa 128a/18
. -mı 27b/15
. -sa 119b/3
. -mı ol- 74b/11, 75a/3, 95b/20
- atır [1]: Atgillerden, kısarak ile e e in
çiftle mesinden do an melez
hayvan, katır.
. ırna ın 110b/2
- atlan- [2]: Dayanmak, tahammül etmek.
. -a 140a/13
. -du ı 113b/17
- atlanabil- [1]: Dayanmaya gücü yetmek.
. -e 59b/1
- atma [1]: Eklemek, ilave etmek i i.
. +sı 120b/6
- atma [1]: Eklemek, ilave etmek i i.
. 128a/20

a r n [17]: *Ar.* Organik maddelerden kuru damıtma yoluyla elde edilen, sıvı ya kıvamında, kara renkte, a ır, is kokulu, suda erimeyen bir madde. bk. ara a ız, zift.

. 13b/10, 40b/14, 55b/12, 68b/21, 98b/3, 120b/17

.+a 53b/5, 89a/8

.+ı 20a/8, 34a/12, 46a/2, 53b/3,

69a/1, 69a/5, 109a/18

.+la 13b/9

ardıç .+ın 89a/6

a r n köpüğü [1]: *Ar.T.* Çayır mantarı (*Polyporus officinalis*). bk. r ,

r n.

. 50b/18

a re [2]: *Ar.* Damla.

. 52b/4, 78b/13

att l [7]: *Ar.* Çok öldürücü.

. 95a/14

.+dur 95a/7

. edviye 3a/1, 95a/4, 95a/5, 95a/11

. nesne 95a/7

n [1]: *Ar.* Yav an cinsinden Akdeniz bölgesine özgü, yapra ı ve taneleri kullanılan, bir bitki (*Plantago psyllium* / *Trifolium alexandrinum*). bk. a n .

. 41b/6

a n [11]: *Ar.* Yav an cinsinden Akdeniz bölgesine özgü, yapra ı ve taneleri kullanılan, bir bitki (*Plantago psyllium* / *Trifolium alexandrinum*). bk. n .

/karnıyarık otu/

. 11a/7, 24b/15, 34b/17, 51b/2

.+yı 17b/10, 36a/4, 76a/20, 88b/1

be r-i . lu bın 35b/3

. lu bın 16b/4, 23a/15

av [1]: Kavlamı yılandan çıkan deri. yılan .+ını 66a/6

avır- [1]: Bir eyi bir kabın içinde su katmadan pi irmek. bk. avur- 1. .-up 64a/1

av [75]: *Ar.* Kuvvetli, güçlü; etkili.

. 6b/11, 10a/10, 16a/20, 26b/15, 37b/17, 38a/12, 38b/4, 92a/9, 126b/19, 133b/16, 135a/16

. mu lece 138b/3

. eyle- 17b/5, 26a/8, 27a/5, 37b/5, 38b/5, 52a/8, 52b/14, 68a/5, 93b/13, 112a/5, 113a/16, 116a/11, 116a/12, 119a/17, 131a/3, 131a/7, 134a/14, 134b/6, 135b/12, 136a/14, 138a/3

. it- 10b/12, 24b/8, 25a/18, 26a/19, 26b/20, 27a/1, 27a/6, 28b/18, 36b/1, 37b/9, 37b/19,

- 38b/1, 38b/16, 66a/14, 75b/13,
92b/19, 93b/3, 132b/7, 133a/15
113a/18, 118b/2, 119b/3, 121b/7,
121b/11, 126a/7, 131b/17,
132b/14, 133a/15, 133b/14,
133b/21, 134a/1, 135a/2
. il- 43b/10
. ol- 25b/16, 50a/18, 111b/16,
112a/15, 137a/10
. ut- 131b/3, 135b/17
- avla- [1]: Derisi soyulmak.
.r 99b/7
- avrul- [3]: Bir ey bir kabın içinde su
katılmadan pi irilmek.
.mı 51b/2
.mı çörek otı 44b/21
sirkeyle .mı t r 125b/17
- avu [2]: Mesane, idrar torbası. bk.
avu , me ne.
.+da ı 59b/11, 59b/13
- avu ( ) [27]: Mesane, idrar torbası. bk.
avu , me ne.
( ).+a 58a/19
.+da 58a/6, 58a/8, 58b/14,
59a/10, 59a/11, 59a/16, 59b/4,
59b/7, 59b/9, 59b/12, 125b/6,
126a/10, 133a/1
.+da ı 2b/4, 59a/17, 119a/10
.+daki 59a/14, 60b/3
.+dan 58a/4
- ( ).+ına 132a/18
( ).+ında 58a/8, 58a/14, 59a/19,
125b/1
( ).+ından 100b/20
ı ıruñ ( ).+ını 31b/16
- avun [17]: Kabakgillerden, sarı çiçekli,
sürüngen bir bitki ve bu bitkinin
güzel kokulu meyvesi (*Cucumis
melo*). /çemi , dilve, hırtı,
höllük, kabiye, kantartopu/
. 41a/17, 50a/21, 100b/15,
108a/5, 108a/6, 132b/20, 133a/1,
136a/18
.+ı 45a/18, 132b/17, 133a/2
. çekirdeği 59a/11, 61a/11,
79b/15
. to mı 58b/3, 133a/1
. to mın 59b/11
- avur- [12]: Bir eyi bir kabın içinde su
katmadan pi irmek. bk. avır-
.alar 29b/12, 29b/13, 44b/6,
56b/1, 91b/21
.sa 25b/11
.up 27a/12, 32a/18, 43a/1,
58a/12, 60b/5, 68a/8
- avurma [3]: Kendi ya ı ile kızartılıp
pi irilen et.
avu .+sı 35b/10, 53b/14
. it- 40a/15

- avurt [1]: Yo un, fazla.
. ol- 18a/13
- ay [1]: *Ar. Kusma. bk.* a ey n.
.+la 139b/21
- ay ana [4]: Bir çe it omlet.
. 39a/18, 39a/21, 55a/19
. eyle- 139b/9
- ay u [2]: Üzüntü, endi e duyulan
dü ünçe, tasa.
.+sın 37a/19, 68b/3
- ay ulu [1]: Üzüntülü, endi eli, tasalı.
. ol- 10a/2
- ayırmaz [1]: Beis yok, ehemmiyeti yok,
zarar vermez.
. 88a/11
- yim [3]: <*Ar.* im. Dik, kalkmı .
. eyle- 112a/18
. ol- 111b/16, 112a/17
- ayna- [22]:
1. Kaynamak, buhar durumuna geçerek fokurdamak; pi mek, ha lanmak.
. -du dan 113b/16, 130a/6
. -maya 127b/13
. -mı 23b/15, 124a/14, 133b/9
. -rken 107b/14
. -ya 13a/16, 34a/21, 39a/16, 44a/7, 46b/21, 52a/12, 59a/21, 62b/13, 128b/13, 129a/18, 129a/19
  2. Kırık, çatlak bir kemik veya vücutta kesilen bir yer eski durumuna gelmek, birbirine yapı mak.
. -ya 90a/10
- aynama [3]: Buhar durumuna geçerek fokurdamak i i.
. +ya 128b/19
oñ .+sında 128b/8, 129b/6
- aynat(d)- [224]: Bir eyi pi irmek veya bir kıvama getirmek için su veya bir sıvı içinde kaynamasını sa lamak.
(d).-a 13a/15, 21b/14, 27b/6, 34b/21, 44a/11, 53a/12, 57b/13, 64a/11, 65b/9, 65b/11, 110a/17, 123a/8, 128b/19, 129a/21, 129b/1, 129b/4
(d).-alar 5a/12, 5b/17, 9b/7, 14a/7, 16a/9, 16b/19, 18b/3, 19b/2, 19b/16, 20b/14, 20b/18, 25a/11, 27a/11, 29a/11, 33a/2, 33a/19, 33b/18, 35a/3, 35a/7, 36a/12, 40a/12, 42b/10, 43b/7, 48a/4, 48a/5, 48a/11, 48b/10, 49a/6, 50a/1, 50a/11, 50b/6, 52b/10, 54a/1, 57a/11, 58b/6, 58b/17, 60b/14, 61a/10, 62a/12, 65a/17, 68a/4, 69b/4, 70a/8,

70b/5, 73b/4, 76a/11, 82a/12,
84b/9, 84b/15, 90a/5, 91b/8,
92a/20, 94a/19, 99b/17, 103b/4,
105a/1, 105b/6, 106a/14, 106a/15,
106a/19, 107b/14, 107b/15,
115a/17, 117b/11, 117b/16,
117b/19, 118a/18, 118a/20,
120a/9, 121b/3, 121b/5, 121b/6,
122a/2, 124a/18, 125a/20, 125b/3,
125b/15, 127b/19, 127b/21,
128a/2, 128a/11, 128a/14,
128b/15, 129b/10, 129b/13,
130a/2, 130a/9, 130a/10, 130a/11,
135a/11

(d).-asin 85b/6

.-sa 38b/3, 64b/2

.-salar 41b/16, 59b/8

(d).-up 3b/19, 4b/16, 9b/9,
10a/17, 14a/8, 14b/4, 14b/16,
14b/19, 16b/18, 18a/2, 18b/8,
21b/7, 22a/16, 23b/12, 24a/10,
24a/13, 25b/13, 26b/21, 27b/13,
28b/18, 32a/16, 32b/2, 33b/9,
35b/15, 40a/15, 41b/17, 43a/4,
43a/9, 43b/9, 45a/11, 45b/20,
46a/3, 46a/4, 46a/6, 46a/14,
46a/16, 46a/18, 47b/16, 48b/3,
48b/17, 49a/9, 49a/10, 49a/13,
49b/3, 51b/21, 52a/6, 52a/10,
52a/15, 54b/17, 55a/15, 55b/12,

55b/15, 55b/21, 56a/12, 56b/17,
58a/7, 58b/2, 58b/19, 59b/10,
60a/1, 60b/17, 61a/8, 61a/19,
62b/2, 65b/9, 76a/15, 77a/7,
78b/7, 79a/9, 79a/20, 81b/3,
81b/9, 91a/13, 93b/10, 96b/16,
97a/6, 99a/2, 99b/9, 100a/3,
105a/13, 105a/15, 105b/17,
106a/21, 107b/2, 109a/15, 109b/4,
109b/9, 109b/18, 110a/4, 110a/5,
110a/21, 112a/14, 112a/17,
112b/20, 113b/12, 113b/21,
114b/16, 114b/17, 116b/12,
117a/3, 120b/19, 123a/13,
127a/18, 127b/11, 127b/18,
128b/3, 130a/4, 135b/11, 139b/8,
141b/16, 141b/19

(d).-urlar 9b/14

az

[15]: Perde ayaklılardan, uzun,
beyaz veya gri boyunlu, suda ve
karada ya ayan, uçabilen, yabani
veya evcil ku (*Anser*).

. 21b/12, 93a/12, 114a/14,
123b/7

.-+a 110a/19, 132a/14

.-+ı 110a/20

. eti 133a/3

. ödin 41a/2

. ya ı 21a/8, 43a/16, 70b/18,
75b/8

- .ya ın 20a/18
 .+uñ cigeri 133a/4
- az- [10]:
- Herhangi bir amaçla topra ı açmak, oymak.
 .-a 121a/9
 .-alar 7a/10, 69a/20, 111a/16, 123b/13
 .-up 49a/6, 71b/7, 72a/9, 123b/16
  - Tıra etmek, dibinden kesmek. *bk.*
 azı- 2.
 .-up 11a/15
- azan [10]: Çok miktarda yemek pi irmeye veya bir ey kaynatmaya yarayan büyük, derin kap.
 . 62b/1, 113b/16, 128b/13
 .+da 54a/1, 55b/21, 113b/11, 113b/16, 113b/21
 .+ı 128b/19
 .+ıla 20b/14
- az aya ı [1]: Kazaya ı, üzerine tencere, tava vb. koymaya yarayan, ate üzerine oturtulan, üç ayaklı çember veya üçgen biçiminde demir destek. /**sacaya ı**/
 . 123a/6
- azı- [10]:
- Bir aleti sürterek bir eyin yüzeyindeki tabakayı kaldırmak.
 .-ya 55b/6
 .-yalar 88a/9, 89b/3
 .-yasın 87b/5
 .-yup 11b/14, 80a/15, 82a/17
  - Tıra etmek, dibinden kesmek. *bk.*
 az- 2.
 .-lur 90a/14
 .-yalar 6a/21, 90a/1
- azı ( ) [3]: Topra a çakılmak üzere hazırlanmı ucu sivri demir veya a aç.
 ( ).+ı 11b/20
 ( ).+uñ 11b/21, 12a/3
- azıl- [5]:
- Kazma i ine maruz kalmak.
 .-mı 108a/19
  - Silinmek, kazınmak.
 .-up 90b/1
 .-ur 90a/10, 90a/14, 100a/1
- azıma [1]: Bir aleti sürterek bir eyin yüzeyindeki tabakayı kaldırmak i i.
 . 45b/2
- azın- [1]: Bir eyin kabu unu bir aletle kazımak, gidermek.
 .-mı turb 9a/19
- azınma [1]: Açlıktan midesinde rahatsızlık duymak i i.
 yüregi . “Açlıktan içi geçmek,

- çok acıkmak” 54b/9
- azıt(d)- [3]: Tıra ettirmek, dibinden kestirmek.
(d).-alar 99b/8
(d).-up 44b/4, 86a/3
- keb b [6]: *Ar.* Kebap, do rudan do ruya ate te veya bir kap içerisinde susuz pi irilmi et.
k. 81b/1, 111b/6
k.+ın 11a/12
k.+lar 137b/4
avu k.+ı 53b/13
k. ol- 138b/13
- keb be [5]: *Ar.* Karabibergillerden, bir tür bitki ve bu bitkinin küçük ve siyah uzantıları olan meyvelerinin güne te kurutulmasıyla elde edilen tanesi (*Piper cubeba*).
/Cava biberi, Hint biberi, kebabiye, kuyruklu biber/
k. 112b/10, 114a/17, 117b/21, 119a/15, 119b/14
- kebe [3]: Kaba kuma tan yapılmı ceket, palto, aba.
k. 71b/10, 72a/2
k.+ler 72a/12
- kebed [1]: *Ar.* Karaci er.
k. 138b/5
- kebere [6]: *Ar.* Beyaz ve büyük çiçekli, kökü ve çiçek tomurcukları kullanılan bir çalı (*Capparis spinosa*). *bk.* keb re (II), keb r .
/gebere, gebre, kabbar, kapari, keditırna ı, kibre, tırmık/
k. 48a/8
k.+yle 72b/13
k. dibi 48a/4
k. dibin 49a/6
k.+nüñ kökin 69a/12
k. t r sini 48a/18
- keb r [7]: *Ar.* Büyük, ulu; çok.
k. 50a/13, 52b/8, 121b/1
ferr c-ı k. 28a/8
fülfül-i k. 86b/13
sikencüb n-i k. 138a/15
erbet-i k. 74b/5
- keb re (I) [2]: *Ar.* Büyük; ya ça büyük.
k. 63a/1
k. ol- 96a/9
- keb re (II) [3]: *Ar.* Beyaz ve büyük çiçekli, kökü ve çiçek tomurcukları kullanılan bir çalı (*Capparis spinosa*). *bk.* kebere, keb r .
k. 115a/20
k. kökin 62b/16
k. otın 62b/21
k. otınuñ 62b/20
- keb r [2]: *Ar.* Beyaz ve büyük çiçekli, kökü ve çiçek tomurcukları kullanılan bir çalı (*Capparis*

	<i>spinosa</i>). <i>bk.</i> kebere, keb re (II). k. 99b/1, 139a/4				kuvvetli evcil, küçük memeli hayvan, pisik (<i>Felis domesticus</i>). <i>bk.</i> kedü. k. etin 64a/16
keb ter	[1]: <i>Far.</i> Güvercin. k. bo ın 60a/1				
keçe	[1]: Yapa ı veya keçi kılının dokunmadan yalnızca dövülmesiyle elde edilen kuma . <i>bk.</i> kiçe. ızmı k. 57a/10	kedü	[2]: Kedigillerden, köpek di leri iyi geli mi , kasları çevik ve kuvvetli evcil, küçük memeli hayvan, pisik (<i>Felis domesticus</i>). <i>bk.</i> kedi. k.+yi 76b/15, 133a/17		
keçi	[13]: Eti, sütü, derisi ve kılı için yeti tirilen memeli hayvan (<i>Capra hircus</i>). çig k. südin 84a/18 k. eti 9b/15, 93a/10, 136a/15 k. ödi 31a/18 k. ödin 76b/13 k. ödiyle 32a/14, 99a/21 k. südin 32a/6 k. südiyle 84b/2 k.+nüñ ırna ını 110a/11 ara k.+nüñ anın 110a/1 a ılımı öge k. südi 43b/1	kef	[21]: <i>Far.</i> Köpük. k.+in 65b/6, 117a/3, 127a/18, 127b/8, 127b/18, 127b/21, 130a/4, 130a/10, 141b/16 k.+i alınmı bal 25a/11, 43a/1, 116b/6, 118b/10 k.+i alınmı bala 68a/3 k.+i alınmı balıla 63a/19, 112b/14, 115b/12, 119a/5, 120a/13 k.+i alınmı asel 120a/2 k.+i alınmı o ul balı 114b/18		
keçi boynuzu	[5]: Keçi boynuzu a acı ve bu a acın baklaya benzer, ekerli yemi i (<i>Ceratonia siliqua</i>). <i>bk.</i> arn b. k.+n 44a/4, 55b/1, 56a/3, 57b/2 k.+n çekirdegi 57a/13	keff ret	[8]: <i>Ar.</i> Kar ılık. k.+dür 52a/4, 60a/7, 69b/13, 100b/19 k.+i 86b/16 k.+in 8a/2 k. ol- 8a/3, 8a/4		
keci	[1]: Kedigillerden, köpek di leri iyi geli mi , kasları çevik ve	kehrüb	[1]: <i>Far.</i> Süs e yası yapımında kullanılan, açık sarıdan kızıla		

- kadar türlü renklerde, yarı saydam fosille mi reçine. *bk.* kehrüb r. ur -ı k. 27a/14
- kehrüb r [1]: *Far.* Süs e yası yapımında kullanılan, açık sarıdan kıızıla kadar türlü renklerde, yarı saydam fosille mi reçine. *bk.* kehrüb . k. 41a/12
- keklik [7]: Sülüngillerden, güvercin büyüklü ünde, eti için avlanan, tüyü boz, ayakları ve gagası kırmızı renkte ho sesli bir ku . (*Perdrix*). k. beynisin 40b/8 k. eti 104b/9, 136a/8 k. ödin 28b/11, 28b/18, 99a/17 k. ya ı 74b/17
- kelkik otı [2]: Birle ikgillerden, yaprakları acı olan; pembe, kırmızı ve nadiren de beyaz çiçekli, dikesiz, çok yıllık otsu bir bitki (*Acroptilon repens*). /**keklik otu, kekrekre/** k. 113b/19 k.+n 64a/7
- kekrilik(g) [1]: Ek ilik. k(g).+i 128a/7
- kel (l) [4]: *Far.* Kel; kellik hastalı ı, bir mantarın yol açtı ı, sarı kabuklu yaralar ekinde beliren ve vücutta kılıların bir daha çıkmamak üzere dökülmesine yol açan bula ıcı bir deri hastalı ı. k. 85a/9 k.+e 85a/8 k.+i 86b/4 k.+ini 85a/7
- kel (II) [2]: yi büyümemi me e ve çalı fidanı. bell k.+i 22a/2 bel t k.+i 121b/18
- kelb [7]: *Ar.* Köpek, it. k. 96a/10, 96a/12, 96a/14 k.+e 62b/11 k.+i 96a/18 k.+üñ af sın 48b/2 uduz k. 96a/17
- kel ba [6]: *Far.T.* Bir tür uyuz hastalı ı. k. 2b/16, 84b/20, 85a/5, 85b/18 k.+a 86a/1, 86b/4
- kelebek [1]: Pul kanatlılardan, vücudu, kanatları ince pullarla ve türlü renklerle kaplı, dört kanatlı, pek çok türü bulunan beceklerin genel adı (*Lepidoptera*). k. anadına 64b/16
- kelebek otı [1]: Parlak sarı çiçekli, güzel kokulu bir bitki (*Ranunculus*). /**da yoncası, dü ün çiçe i,**

	yaban yoncası/	k.+ler 107a/7
	k. 73b/1	k.+lerin 86b/2
kelem	[4]: <i>Far.</i> Turpgillerden, iri ve kalın yapraklı bir bitki (<i>Brassica oleracea</i>). <i>bk.</i> la ana. / dahat, dürme, feren, ho ulga, kütük, lahana, nanedalı, toppancar/	kemük(g) [31]: insan ve omurgalı hayvanların çatisını olu turan türlü organların genel adı.
	k. 92a/14	k. 79b/8, 87b/4, 87b/6, 88a/8, 88a/10, 88a/14, 89b/8, 90a/2, 91a/19, 94a/17, 102b/21
	k.+i 99a/6	k.+de 122b/11
	k. to mindan 24b/10	k.+den 87b/5
	k. yapra ı 67b/2	k(g).+e 88a/15, 90a/1, 97a/21, 122b/10
kelepir	[1]: Ufak tefek.	k(g).+i 87b/1, 87b/7, 87b/8, 88a/9, 88a/10, 89b/3, 89b/4, 90a/16
	k. 121a/7	k(g).+üñ 107a/8
keler	[1]: Bir tür kertenkele.	at ba ınıñ k(g).+ini 11b/4
	oca k.+i 91a/7	urduñ k(g).+in 109b/15
kelle	[1]: Uç, tepe.	ö.-mi dem k(g).+in 73a/16
	k.+sin 7a/19	ken r [6]: <i>Far.</i>
kem	[2]: <i>Far.</i> Kötü, fena, bozuk.	1. Bir eyin veya bir yerin biti kısmı.
	k. ol- 2b/13, 75b/19	k.+ların 13a/14
kem -k n	[1]: <i>Ar.</i> Eskisi gibi, evvelden oldu u gibi.	2. Bir eyin veya bir yerin yakını.
	k. 102a/4	k.+ın 16b/17
kemend	[5]: <i>Far.</i> Kement, kayı .	k.+ına 16b/15, 17a/3
	k.+le 90a/12	k.+ında 16b/16, 53a/10
	deli k.+in 87b/10	kend [1]: <i>Far.</i> Nebat ekere.
	k. 111a/1	k.+i 98a/7
	k.+le 67b/2, 75b/6	kendir [1]: Kendirden yapılmı ip, urgan.
kemendsiz	[1]: <i>Far.T.</i> Kementsiz, kayı sız.	k. 21a/15
	k. 91b/11	
kemücük	[2]: Ufak kemik.	

kendü [36]: Kendi, ki inin öz varlı ı, zati, dönü lülük zamiri.
k. 12b/8, 16a/11, 17a/12, 62a/10, 79b/5, 82b/9, 86b/17, 110b/7, 112a/8, 115a/7, 123a/11, 125a/10, 133b/16, 141b/12
k.+lerin 79b/10
k.+ni 70a/5
k.+nün 63a/1
k.+si 65a/13, 79b/9, 110b/4
k.+sin 21b/11
k.+ye 112a/9, 112a/12
k.+yi 8a/18, 10a/2, 16b/14, 40b/17, 51b/11, 61a/6, 69b/11, 70b/8, 96a/11, 113b/15, 114a/3
k.+den get- “aklı ba ından gitmek” 104b/14
k.+yi bil- “aklı ba ına gelmek” 109a/4
kene [3]: Kene otu, tohumları kene görünümünde, parçalı yapraklı, tohumundan ya elde edilen bir bitki (*Ricinus communis*).
/dedemene, hırva, Hindiye, Hint baklası, Hint ya ı a acı, kene a acı/
k.-i ebya 116b/21
k. to mın 82a/16, 104b/6
kenger [2]: *Far.* Dikenli, sütlü ve çok yıllık otsu bir bitki (*Cynara*

cardunculus). **/çengel otu, dededikeni, kanak, kanatma, kan diken, kangal, kengi otu, sakız otu, yabani enginar/**
k. 105b/18
k. to mın 63b/1

kepek [11]:

1. Un elendikten sonra elek üstünde kalan kabuk kırıntıları.
k. 9b/3, 10a/17, 11a/10, 44b/6, 46b/12, 57a/9, 58b/5
bu day k.+in 106b/5
k. ar resini 40a/10
uzlu k. 78b/14
2. Ba ın derisinde olu an küçük, beyaz pulcuklar. *bk.* oña .
k. 99a/20

kerdeme [2]: *Yun.* Pembe çiçekli otsu bir bitki (*Lepidium sativum*). *kr.*
kerdeme. **/bahçe teresi, gerdime, tere otu/**
k. 30a/8, 104a/10

kere [1]: Büyük.
k. 21a/16

kerefes [22]: *Ar.* Maydanogillerden, kökleri ve yaprakları sebze olarak kullanılan, kokulu bir bitki (*Apium graveolens*). *bk.* kerefez, kerevez. **/kereviz, selina/**
k. 8a/13, 8a/14, 8a/21, 24b/9,

- 26b/13, 28a/15, 34b/14, 115a/4,
115a/12, 124a/18
k.+dür 131a/17
k. dibi 58b/4, 58b/18
k. uyıyla 23a/10, 117a/8, 118a/9
k. to mı 26a/2, 50a/1, 60b/13,
117a/1, 120a/17
k. to mın 77a/7
- kerefez [1]: *Ar.* Maydanozgillerden,
kökleri ve yaprakları sebze olarak
kullanılan, kokulu bir bitki
(*Apium graveolens*). *bk.* kerefes,
kerevez.
k. to mı 104b/21
- kerevez [3]: *Ar.* Maydanozgillerden,
kökleri ve yaprakları sebze olarak
kullanılan, kokulu bir bitki
(*Apium graveolens*). *bk.* kerefes,
kerefez.
k. uyun 25a/3
k. to mı içi 5a/11
k. to mın 58a/13
- kere ya ı [2]: *Tereya ı. bk. s de ya ı, a
ya ı, ana ya ı, arı ya , aru
ya , aya ya ı.*
k. 24b/17
k.+la 67a/14
- kerme [1]: *Gübre, tezek.*
k. 117b/8
- kerre [48]: *Ar. Kere, defa, kez.*
k. 7b/21, 42a/15, 45b/19, 46a/2,
46a/11, 47b/20, 55a/8, 61a/18,
62b/10, 62b/18, 63a/17, 63b/10,
63b/18, 74a/2, 77b/10, 77b/11,
82b/14, 87a/9, 87a/17, 88b/13,
89a/15, 89b/14, 92a/8, 95a/9,
96b/18, 96b/20, 96b/21, 99a/16,
102a/8, 107a/2, 108a/20, 129a/3,
134a/8
bir k. 34a/2
bir aç k. 13b/5, 13b/8, 30b/4,
35a/1, 35a/8
bir aç k.+dür 114a/6
dört k. 11a/18
niçe k. 33a/5
üç k. 7b/20, 8a/1
yedi k.+ye 99b/2
- kerrecük [1]: *Ar.T. Az kere, az defa.*
bir aç k. 87a/10
- kertenkele [2]: *Kertenkelelerden, uzun
vücutlu, sivri kuyruklu, çevik,
böcekçil, küçük sürüngen
(Lacertus).*
k. 20b/7
k.+nüñ a aya ın 33a/8
- kes- [66]:
1. Bıçak, makas vb. bir araçla bir eyi
ikiye ayırmak, parçalamak,
do ramak.
k.-e 27b/1, 39b/4, 71b/5, 123b/16

- k.-eler 17b/11, 90a/10, 91b/8,
97b/1, 98a/1, 98a/11, 101a/19,
107a/20, 123b/14
- k.-er 29a/2, 64b/18, 65a/10,
105b/17
- k.-medin 101a/18
- k.-meye 7a/21
- k.-meyeler 98a/1
- k.-üp 12b/18, 40b/20, 53a/11,
62b/7, 71a/20, 83a/2, 91b/17,
102a/7, 121a/2, 123a/21
2. Sona erdirmek, durdurmak,
dindirmek, iyile tirmek.
- k.-e 12b/1, 27a/15, 28b/7, 29a/4,
89a/1, 89a/5, 91a/4, 100b/10,
114a/13, 120a/15
- k.-eler 37a/13, 88b/21
- k.-er 7b/7, 27a/20, 29a/3, 54a/6,
61a/13, 68a/5, 77a/13, 83a/1,
93a/21, 101a/3, 115a/21, 115b/7,
115b/15, 116b/3, 117b/15,
128a/7, 129b/16, 130a/1, 135b/16
3. Sütü veya ayrıntı çökertmek,
ek itmek.
- k.-e 54a/5
4. Bir eye olan iste ini bitirmek;
gücünü, takatini bırakmamak.
- k.-er 56a/21, 65a/14, 126b/1,
126b/7
- keser [1]: Bir eyleri kazımaya,
çakmaya yarayan alet.
k. 100a/1
- kesgimlü [1]: Kesilmeye müsait,
kesilebilir.
k. 97b/21
- kesil- [13]:
1. Bir ey ikiye ayrılmak,
parçalanmak.
k.-mi 94b/1
k.-üp 89b/1
k.-ürse 91a/20
2. Süt veya ayran çökmek, ek imek.
k.-e 9b/7
k.-en 9b/7
3. Sona erdirilmek, dindirilmek,
bitirilmek, tükenmek.
k.-e 32b/4
k.-sün 141a/7
k.-e 109a/8
k.-se 109a/7
4. Bir alı kanlık, ba ımlılık, devamlı
yapılan bir ey bırakılmak.
k.-e 110b/7
k.-se 124a/17
süçiden k.-e 110b/4
ar bdan k.-e 110b/5
- kesilme [2]: Bir ey ikiye ayrılmak,
parçalanmak.
k.+sin 94a/16
k.+sini 2b/21

kesilmek(g) [2]: Bir alı kanlık, ba ımlılık bırakılmak i i. süçiden k. 110b/3 süçiden k(g).+i 3a/17	bir bitki, havuç (<i>Daucus carota</i>). <i>bk. h vuc, ke r, ke r.</i> k. 73a/7
ke r [1]: <i>Ar.</i> Çok. k. 140b/21	ke r [10]: <i>Far.</i> Maydanozgillerden, koni biçimdeki kökü için yeti tirilen bir bitki, havuç (<i>Daucus carota</i>). <i>bk. h vuc, ke r, ke re.</i> k. 25a/9, 34b/13, 112b/17, 137b/3 k.+ı 111a/21 k.+la 64b/2
ke re [8]: <i>Ar.</i> Keven dikeninden çıkarılan zamk (<i>Astragalus gummifer</i>). <i>kr . ke r, ke r .</i> k. 41b/5, 61b/10, 84a/11, 116b/13, 131a/6, 131b/16, 132b/4, 136b/19	ke re [11]: <i>Ar.</i> Mavi çiçekli otsu bir bitki, keten (<i>Linum usitatissimum</i>) ve bu bitkinin liflerinden yapılmı dokuma, iplik, bez. / cimit, ezgin, gökdün, keten/ .+dan 125a/16 k. bezi 101a/16, 125a/16 k. bezin 4b/7, 44a/18, 88b/2, 100b/20 k. bezinden 118a/19 k. bezine 44b/21, 120b/15, 129b/13
kesmek(g) [5]: 1. Bir eyi ikiye ayırmak, parçalamak i i. k(g).+e 97b/1, 98a/9, 98a/11 2. Sona erdirmek, durdurmak, dindirmek i i. k. 57b/19 3. Ümit sözcü üyle birlikte, yitirmek, kaybetmek i i. üm i k. 46b/15	ket n to mı [8]: <i>Ar.Far.T.</i> Keten bitkisinin ya ı çıkarılan tohumu. <i>bk. bez r. /çedene, sarek, se elek, se rek, seyrik, zarek, zeyrek/</i>
kesül- [1]: Gücü, takati kalmamak. k.-ür 27a/10	
ke r [1]: <i>Far.</i> Maydanozgillerden, koni biçimdeki kökü için yeti tirilen bir bitki, havuç (<i>Daucus carota</i>). <i>bk. h vuc, ke re, ke r.</i> k. 92a/17	
ke re [1]: <i>Far.</i> Maydanozgillerden, koni biçimdeki kökü için yeti tirilen	

	k. 25a/4, 50b/4, 112b/13, 122a/11 k.+n 42a/17, 42b/21, 58a/11, 60b/5		. 11b/5, 31a/18, 86b/4, 98b/20, 99a/5, 99a/14, 99a/15, 99a/16, 99a/17, 99a/18, 109a/13, 121a/13, 137a/11
keven	[1]: Dikenli bir çe it ot (<i>Astragalus</i>). <i>kr</i> . geven. / çekme, gön, ketire, ketre/ k.+le 131b/6		.+a 100a/19 .+ı 90a/1, 98b/19 .+ın 17b/1, 85a/7, 95b/7 .+lar 93b/12 .+ları 31a/17, 100a/1
kez	[43]: Defa, kere, sefer. k. 15a/2, 19b/3, 20b/1, 20b/6, 22a/3, 22a/21, 28a/14, 29b/17, 30b/5, 30b/11, 30b/12, 33a/21, 38b/4, 41a/13, 49b/21, 50a/9, 64b/15, 65a/2, 67b/9, 69a/2, 79a/15, 81b/7, 83a/3, 84b/9, 86a/9, 88a/2, 89a/7, 90a/6, 90a/13, 90b/6, 99b/19, 101b/7, 103a/4, 122a/3, 122a/13, 129a/5, 131b/13, 141a/6 bir k.+den 47a/9, 126b/2 bir aç k. 10a/10 iki k. 12b/15		dem .+ın 85a/7, 94b/7, 103b/18 dem .+ını 65a/20 a .+ı 100b/1 at .+ıyla 12b/7, 65a/13 al ž . 31a/15 . bit- “kıl çıkmak” 30b/2, 30b/3, 31a/14 . bitür- “kıl çıkarmak” 3a/4, 29a/11
		ıl-	[22]: Etmek, eylemek, yapmak. . -anı 126a/21 biry n .-up 63b/14 cim .-amaz 108b/3, 108b/4 cim .-sa 113a/14 cim .-sun 108a/9 f ide .-a 33a/1, 47a/17 alebe .-sa 10a/1 heves .-maya 66b/1 ükm .-dı 7a/3 . -maz ol- 112a/15 k r .-maya 97a/4, 97a/18,
ible	[1]: <i>Ar</i> . Mekke tarafı, namaza ba larkan yönelinen taraf; güney. . 125a/1		
i	[2]: Koyun, keçi veya deve pisli i, gübresi. devenün .+ın 130b/21 oyun .+ları 53b/9		
ıl	[36]: nsan ve hayvan vücudunda biten sertçe ve kalınca tüy.		

132a/19		hıçkırtmak.
av .-a 43b/10		.-eler 91b/14
ma c n .-sa 68a/8	ır	[2]: Beyazla az miktarda siyah karı mından olan renk.
ma c n .-up 53a/18		. enc r 122b/12
mu kem .-a 137b/10		.-ca ol- 87b/1
ziy de .-a 6a/5		
ziy de .-up 75a/10	ır-	[12]: Öldürmek, yok olmasına neden olmak, tüketmek.
ılıç [5]: Uzun, düz veya e ri, ucu sivri, bir veya her iki yüzü keskin, çelikten silah.		.-a 54a/14, 54a/17, 54a/18, 54b/7, 109b/9, 109b/10, 110a/2, 110a/4, 110a/15
. 7a/21, 89b/21, 91a/16, 91b/5		.-andan 85a/9
.-dan 90a/2		.-ar 131a/13
ılma [1]: Etmek, eylemek, yapmak i i.		.-du dan 85a/8
cim .+a 112b/19		
ına [10]: <Ar. inn . Beyaz çiçekli, keskin kokulu, dikenli bir a aç (<i>Lawsonia alba</i>) ve bu a acın kurutulmu yapraklarından elde edilen, saç ve elleri boyamakta kullanılan toz madde (<i>Lawsonia inermis</i>). bk. in .	ırañ	[2]: Kıyı, kenar, çevre.
. 15b/5, 21b/20, 54a/8, 70a/3, 113a/21		.-ı 20a/15
.-ya 100a/21		.-ları 20a/15
.-yınan 69a/15	ır	[3]: <i>Ar.</i> Dirhem in on altıda birini ifade eden eski bir a ırlık ölçüsü.
eksi .+laruñ 127b/14		. 8a/9, 73a/15, 131a/4
. yapra ı 113b/20	ıra i	[1]: <i>Yun.</i> Mumlu bez üzerine yapılan bir tür yakı. bk. ıruti.
. ya - “kınayı sulandırıp vücudun bir yerine sürmek” 76b/2		. 67b/1
ınç ırduvir- [1]: Hızlıca, çabucak	ırfa	[1]: <i>Ar.</i> Tarçın a acına benzeyen kırfa a acı (<i>Croton eluteria</i>); kırfa a acının kabu u, amber kabu u, tarçın ve nar kabu u, karanfil kabu u gibi çe itli kabuklar.
		. 116a/6

- ırıl- [6]:
1. Vücutun herhangi bir kemi i dış etkilerle kırık duruma gelmek.
.maya 86a/21
  2. Öldürülmek, telef edilmek, yok edilmek.
.a 65a/7, 109b/5, 110b/1
.mı dur 108b/17
.up 54b/19
- ırım [1]: Karadeniz'in kuzeyinde Azak Denizi'nin batısında bulunan yarım ada ve burada 1441-1783 yılları arasında hüküm sürmü Kırım Hanlı ı.
. memleketinde 29b/10
- ırında [1]: Bir eyden arta kalan küçük parça.
.ların 47b/17
- ır [23]: Kırık sayısı.
. 40b/18, 54a/3, 56a/3, 56a/7, 56b/16, 82b/13, 96a/13, 96a/15, 96b/3, 106a/4, 106a/11, 106a/12, 115a/15, 120b/6, 120b/13, 121a/3, 121a/8, 121a/9, 140a/10
.da 140a/6
. sekiz 6b/8
yüz . 5a/4
- ır - [1]: Koyun, keçi vb. hayvanların tüylerini kesmek.
.asın 69a/4
- ır ıncı [1]: Kırık sayısının sıra sıfatı.
.+dur 140a/5
- ırlan uç(c) [2]: Kırlangıçgillerden, geni gagalı, çatal kuyruklu, ince uzun kanatlı, küçük göçebe ku (*Hirundo*). bk. urlengüç.
. ba ın 45b/16
. anın 66a/21
(c).+uñ yavrusın 8b/7
- ırma [1]: Ha ereleri öldürmek, telef etmek, yok etmek i i.
.sın 109a/11
- ıru i [4]: *Yun.* Mumlu bez üzerine yapılan bir tür yakı. bk. ıra i.
. 67b/6, 88a/1, 122a/14
merhem-i .+yi 122b/11
- ı ıl- [1]: Daralmak, darlanmak.
c n .-ur 104b/14
- ısm [4]: *Ar.* Kısım, bölüm.
. 56b/11
.+da 81a/15
.+dan 75a/2
.+ından 45a/2
- ı ır [3]: Üreme imkânı olmayan, döl vermeyen.
. avrata 127a/8
. ol- 2b/8, 108a/1
- ı ra [1]: Di i at.
. südin 109a/7

ı u	[1]: Daracık yer. . yere	. +a gelmi mu kem balıla 115b/5
ı	[16]: Kı mevsimi, sonbahar ile ilkbahar arasındaki so uk mevsim. . 45a/17, 74a/1, 76a/5, 83b/12, 113a/11, 114b/2, 137b/2, 139a/2 . +a 79a/12 . +da 5b/3, 130a/13 . +ın 17a/16 . aylarında 137b/21 . gününde 128a/19 . günlerinde 74b/8	n m- . 114b/19 . +a getir- “istenen yo unlu u buldurmak” 61a/10, 113a/18, 117b/20, 119a/15, 120b/8, 127a/19, 127b/8, 127b/11, 127b/21, 128a/3, 128a/12, 129b/11, 129b/13, 129b/15, 129b/17, 141b/16, 141b/20 n m- . ol- 114b/19 n m- . vir- “istenen yo unlu un yarısına getirmek” 115b/13 , 123b/3 . vir- “istenen yo unlu u buldurmak” 111b/20, 115b/19, 119a/1, 120a/18, 130a/17 . +a gel- “istenen yo unlu u bulmak” 36a/12, 117b/11, 118b/11, 127b/9, 127b/13, 128a/2, 128b/15
ı lu	[1]: Kı ın yo un geçti i so uk yer. . yer 125a/4	ıyye [1]: <i>Ar.</i> Okka, 1282 grama denk gelen bir a ırlık ölçüsü. . +si 44a/2
ı r	[6]: <i>Ar.</i> Kabuk. . -ı a l-ı hindib 79b/4 . -ı en r 17b/19 ar b-ı .-ı a l-ı hindib 41a/8, 46b/5, 47a/12 ar b-ı .-ı hindib 46b/7	ız [13]: Di i çocuk. . 66a/20, 66a/21 . +ı 67a/8, 108a/4, 109a/5 . +uñ 108a/2 . o lan emzüren avrat südini 6a/21
ıv m	[39]: <i>Ar.</i> Bir sıvının koyuluk derecesi, koyuluk; istenen ölçü, tav. . +ın 130a/12 . +ına 127b/9 . +a gelmi aselile 117b/5 . +a gelmi bal 119b/1 . +a gelmi balla 117b/12	

- . o lan emzürür avrat südiyle
15b/17
- . o lan 11b/5, 29b/2, 106b/11,
106b/16
- ız- [8]: Isınmak.
. -a 69a/21, 91b/2
. -ınca 134a/7
. -mı demür 54a/5
. -mı etmegün 39b/4
. -mı keçe 57a/10
. -mı kiremid 57a/10
. -mı ya ıla 76b/1
- ızamu [4]: Kızamık hastalı ı, deride kızıl
lekeler meydana getiren bir cilt
hastalı ı. *bk.* a pa.
. 83b/19, 84a/19, 84a/20
. il cın 2b/16
- ızar- [4]: Rengi kırmızı olmak, kırmızı
bir hâl almak.
. -mazsa 81a/17
. -ur 76a/13, 78a/2
. -arsa 81a/17
- ızart(d)- [2]: Kızarmasına neden olmak.
(d). -ur 115a/21, 118b/2
- ızcu az [1]: Küçük kız çocu u.
. +a 127a/7
- ızdur- [12]:
1. Vücudu veya bir organı
ate lendirmek, beden hararetini
artırmak.
- . -up 105b/6
. -ur 23a/13, 92b/18
gevdeyi . -ur nesnelere 137a/17
2. Bir eyi ate te ısıtmak.
. -a 39b/4, 40b/15
. -alar 29b/12
. -salar 133a/9
. -up 55b/16, 56b/3, 57a/9,
70a/13
- ızdurucı [1]: Isıtıcı, ısıtan, sıcaklık veren.
. +dur 134a/19
- ız un [1]: Beden ate i, hararet.
. 78a/1
- ızıl [87]: Kırmızı, al. *bk.* ızıl.
. 21b/13, 35b/16, 37b/16, 41b/1,
61b/5, 90b/4, 102b/4, 119b/6,
133a/16, 137a/13, 141b/4
. +a 81a/10
. +ca 84a/20, 88a/17, 102a/16
. +ın 97b/15
- bi mi . üzüm uyuyla 40b/4
çekirdegi çı mı . üzüm 49b/20,
50a/10, 118a/17, 119a/21
eyü . no dı 29b/12
. behmen 46a/2, 46a/6, 55a/20,
57b/5
. bezle 101a/15
. et 138b/13
. gül 15b/9, 18a/2, 36a/3,
140b/12

- . gül ya ı 114b/2
- . inek südin 21b/13, 24a/3
- . nesne 37a/11
- . nesneler 137a/2
- . o lana 127a/9
- . s ar 140b/12
- . sarımsa 8b/19
- . ar b 82a/12
- . üzüm 5a/11, 22b/11, 25a/5, 50a/20, 72b/3
- . üzümle 61b/4
- .+ca yemi cükleri 7a/5
- .+ca yumruca lar 15b/1
- ara üzümün çekirdegin .+ında 136b/6
- . eyle- 126a/16, 138a/4
- . it- 16a/4
- . ol- 9a/6, 10a/1, 12b/4, 15b/14, 17b/13, 22a/13, 30a/2, 33a/20, 44b/2, 44b/12, 67a/13, 67a/17, 67b/10, 74a/18, 75b/1, 75b/3, 76a/12, 77b/13, 77b/14, 81a/11, 84a/17, 87a/4, 121b/15, 122a/7, 122a/19, 122b/17, 137a/1, 139b/3, 141b/2, 141b/8, 141b/9
- .+ca ol- 87a/20
- .+ca .+ca ol- 84a/21
- ızıl a aç [1]: Kerestesi kullanılan büyük bir çe it orman a acı, kızıl sö üt (*Alnus*). /**kızılsö üt, yaygın**/
- . yapra ın 28a/13
- ızıl boya [3]: Soluk sarı çiçekli bir bitki (*Flubia tinctorum*). /**kökboyası**/
- . 15b/4
- .+yı 81a/3
- .+yla 82a/12
- ızma [4]: Beden harareti artmak, ate lenmek i i.
- . 29b/18
- gevde . 39b/13
- atı . 39b/9
- .+dur 74b/3
- ki [501]: *Far*. Ki ba lacı. *bk.* kim.
- k. 1b/5, 2a/4, 2a/13, 2a/18, 2b/18, 3a/7, 3a/11, 3a/12, 3b/12, 3b/15, 3b/16, 4b/7, 4b/10, 4b/11, 4b/20, 5a/4, 5a/8, 5b/6, 6b/5, 7a/7, 7a/9, 7b/2, 7b/7, 7b/18, 8a/3, 8a/12, 8a/18, 9a/1, 9a/3, 9a/4, 9a/6, 9a/7, 9a/13, 9a/18, 9b/4, 9b/20, 10a/12, 10b/2, 10b/21, 11a/6, 11a/7, 11b/8, 13a/18, 13a/19, 13b/1, 13b/3, 13b/6, 15a/16, 15b/1, 15b/20, 16a/13, 17b/11, 18a/4, 18b/14, 18b/19, 19b/11, 20a/11, 20a/16, 20b/21, 21b/10, 21b/15, 23a/12, 23a/13, 23a/17, 23b/20, 26a/12, 26a/15, 26b/2, 26b/8, 26b/21, 27a/9, 27b/16, 28b/5, 29a/7, 29b/2, 30b/13, 32a/9,

33a/7, 33b/5, 33b/6, 34a/20,
34b/1, 35a/9, 35b/17, 35b/18,
36a/16, 36b/13, 36b/21, 37a/13,
37a/21, 37b/14, 38b/10, 39b/2,
39b/7, 39b/9, 39b/12, 39b/20,
40a/20, 41a/4, 41a/21, 41b/3,
41b/17, 42/2, 42a/8, 42a/11,
42a/13, 42b/8, 42b/9, 42b/10,
42b/11, 43a/7, 43a/8, 43a/19,
43a/20, 43b/1, 43b/2, 44a/13,
44a/21, 44b/9, 44b/12, 44b/21,
45a/1, 45a/6, 45a/7, 46a/5, 46a/9,
46a/10, 46b/5, 47a/1, 47a/6,
47a/8, 47a/12, 49b/7, 50a/6,
50a/14, 50a/15, 50b/5, 50b/18,
51a/2, 51a/10, 51a/11, 51a/12,
51a/15, 51a/17, 51a/19, 51a/21,
51b/3, 51b/6, 51b/7, 51b/12,
51b/16, 52b/21, 53a/6, 53a/14,
54a/5, 55b/3, 55b/13, 56a/1,
56a/19, 56b/12, 56b/13, 56b/16,
56b/21, 57a/2, 57a/7, 57a/12,
57a/18, 57a/19, 57a/20, 57b/15,
58a/19, 58b/2, 58b/14, 58b/15,
59a/9, 59a/15, 59a/20, 59b/1,
59b/7, 59b/10, 59b/12, 60a/20,
60a/21, 60b/6, 60b/17, 60b/21,
61a/2, 61a/6, 61a/8, 61b/17,
62a/20, 62b/1, 62b/20, 63b/7,
64a/20, 64b/7, 64b/8, 64b/16,
66b/5, 66b/16, 66b/21, 67a/4,
67a/17, 67b/4, 67b/8, 67b/14,
68a/17, 69a/19, 69a/21, 69b/4,
69b/6, 69b/16, 69b/18, 70a/6,
70a/10, 70b/6, 71a/2, 71b/15,
71b/17, 71b/19, 72a/4, 72a/14,
72a/21, 72b/9, 72b/21, 73a/1,
73a/4, 74a/11, 74a/17, 74a/18,
74b/12, 74b/18, 74b/20, 75a/3,
75a/19, 75b/11, 75b/14, 76a/4,
76a/9, 76a/13, 76a/18, 76b/16,
77a/20, 77b/5, 77b/12, 77b/21,
78a/6, 78a/7, 78a/18, 78b/1,
78b/5, 78b/8, 78b/18, 79a/14,
80a/19, 81a/8, 81a/9, 81a/10,
81a/16, 81a/18, 81b/6, 81b/14,
81b/18, 81b/20, 82a/5, 82a/11,
82b/5, 82b/9, 83a/4, 83a/8,
83a/13, 83b/1, 83b/2, 85a/16,
85b/2, 85b/11, 86b/2, 86b/15,
86b/16, 86b/17, 87a/8, 87a/14,
87a/19, 87b/7, 87b/11, 89a/10,
89a/19, 89a/20, 89b/14, 90a/16,
90b/20, 91a/16, 92a/20, 92b/1,
93a/19, 93b/2, 93b/4, 94a/20,
94b/17, 95a/8, 95a/21, 95b/15,
95b/17, 96a/17, 96b/2, 97b/2,
98a/2, 98b/7, 99a/6, 99a/18,
99a/20, 99b/1, 99b/6, 100a/15,
100b/5, 100b/21, 101a/20,

101b/11, 102a/4, 102a/5, 102a/6,
102a/9, 103a/2, 103a/12, 103a/18,
103a/19, 103a/20, 103a/21,
104a/21, 104b/14, 104b/17,
105a/7, 105a/15, 105a/19, 105b/2,
105b/12, 105b/13, 105b/15,
105b/20, 106a/13, 106a/16,
106b/1, 106b/9, 107a/12, 107a/14,
107a/21, 107b/21, 108a/12,
108a/13, 108a/19, 108b/9,
111a/15, 111b/16, 112a/2, 112a/6,
112a/10, 112a/21, 112b/4, 113a/5,
113a/11, 113b/3, 113b/20,
114a/21, 114b/2, 114b/15,
114b/19, 115a/7, 115b/6,
115b/14, 116a/20, 116b/8,
116b/9, 118b/12, 119a/7, 119a/8,
119b/21, 120a/8, 120a/14, 120b/1,
120b/2, 120b/6, 121a/12, 121a/16,
121b/8, 122a/18, 122b/5, 122b/6,
123a/13, 123a/18, 123b/14,
124a/16, 124b/9, 124b/16,
124b/20, 125a/3, 125a/5, 125a/8,
125a/9, 125a/10, 125a/11,
125a/12, 125b/14, 125b/16,
125b/20, 126a/4, 126a/11,
126a/14, 126b/9, 126b/20,
127b/2, 127b/4, 127b/17, 128a/4,
128a/8, 128a/14, 129a/1, 129a/4,
129a/8, 129a/13, 129b/2, 129b/4,

129b/16, 129b/17, 130b/7,
130b/16, 131a/2, 131a/10,
131a/14, 131b/5, 131b/6, 131b/7,
132b/10, 132b/13, 132b/17,
132b/21, 134a/6, 134a/7, 134a/10,
134b/1, 135a/10, 136a/5, 136b/5,
136b/19, 136b/21, 137a/3, 137a/4,
137a/9, 137b/17, 138a/20, 138b/6,
138b/14, 139a/1, 139a/6, 139a/8,
139a/14, 139a/17, 139b/3, 139b/4,
140a/5, 140a/6, 140a/8, 140a/13,
140a/18, 140b/9, 140b/15,
140b/19, 140b/21, 141a/10,
141a/11, 141a/15, 141b/1, 141b/8,
141b/10, 141b/13

kiçe

[2]: Keçe; yapa ı veya keçi kılının dokunmadan yalnızca dövülmesiyle elde edilen kuma . bk. keçe.

k. 90a/4, 90b/1

kiçi

[1]: Küçük, ufak.

a elinüñ k. barma uñ 43b/4

ifal

[18]: *Yun.* Boynun iki yanında, kanı ba a ta ryan aort damarlarının her biri, ahdamarı.

. 139a/6

.+den 5a/1, 14b/14, 21b/19, 29b/20, 30b/15, 39b/16, 107b/2

. amarından 5a/9, 6a/18, 10a/13, 11a/3, 15b/15, 22a/20, 30b/9,

	33b/6, 44b/3, 106b/10	17a/14, 19a/1, 20a/10, 20a/20,
kif yet	[1]: <i>Ar.</i> Yeterli miktarda olma, yetme, kâfi gelme.	20b/14, 21a/13, 21b/2, 21b/13,
	k. it- 16b/20	22a/4, 22a/10, 22a/18, 22a/21,
kim (I)	[67]: Hangi ki i, kimse.	22b/6, 25a/6, 30b/3, 30b/12,
	k.+üñ 101a/1	31a/2, 32a/17, 33a/12, 33a/19,
	her k. 4a/16, 4b/17, 11b/6, 13b/19,	33a/21, 33b/7, 33b/17, 33b/20,
	16a/11, 17a/15, 17a/16, 17b/4,	33b/21, 34b/9, 36b/3, 36b/9,
	22b/17, 26a/7, 26a/9, 26b/15,	36b/12, 36b/18, 38a/17, 38b/12,
	28a/16, 31b/1, 31b/13, 31b/16,	40b/2, 41b/4, 44a/17, 48b/13,
	35a/1, 35a/2, 36a/15, 38b/1,	54a/6, 56a/13, 58a/5, 58b/20,
	38b/5, 43b/9, 46b/16, 47a/14,	59a/5, 59a/7, 60b/10, 62a/12,
	47b/19, 49b/8, 53b/13, 54a/16,	62a/15, 63a/18, 64b/11, 64b/13,
	56a/12, 58a/13, 60a/20, 64a/17,	66b/3, 67a/2, 67a/21, 67b/7,
	64a/19, 67a/3, 68b/4, 74a/3,	67b/10, 68a/21, 69a/20, 69b/21,
	81b/16, 92a/5, 95b/18, 96a/17,	71a/3, 71b/8, 72b/2, 73a/4, 76a/2,
	97a/18, 97b/15, 99b/4, 101b/6,	76a/5, 76a/7, 76a/9, 78b/20,
	104a/5, 106a/21, 107a/8, 109b/12,	80a/19, 82b/7, 83b/3, 83b/13,
	110a/1, 111a/21, 112a/17,	83b/19, 84a/6, 84a/8, 84a/9,
	112b/19, 113a/1, 113a/3, 116b/14,	84a/11, 86a/6, 87a/4, 87b/6,
	119b/10, 132a/16, 132a/18,	87b/20, 88a/7, 88a/15, 88b/16,
	132a/19, 132a/21, 136b/7, 139a/2	89b/3, 89b/7, 89b/13, 90a/8,
	her k.+e 96a/9	90a/10, 90b/18, 91b/10, 93a/8,
	her k.+üñ 58a/8, 112a/13, 112a/15	98a/17, 99b/5, 99b/16, 99b/17,
kim (II)	[180]: Ki ba lacı. <i>bk.</i> ki.	101a/10, 102a/16, 102b/3,
	k. 4a/2, 4a/17, 4b/6, 5a/12, 5a/15,	102b/11, 103a/5, 103a/11, 103b/9,
	5a/17, 5a/19, 6a/17, 6b/3, 6b/11,	103b/10, 104a/6, 104b/13,
	8a/1, 8a/3, 8a/4, 10a/5, 10a/11,	105a/20, 105b/7, 107b/15,
	10a/14, 10a/15, 10a/19, 10a/21,	108b/2, 108b/11, 108b/16,
	11b/9, 12a/1, 12b/9, 14b/8, 16a/1,	109b/1, 109b/5, 111a/16, 111a/17,
		112b/1, 112b/9, 112b/16,

114b/17, 115b/9, 116b/9, 119b/9,
121b/17, 122a/13, 122b/3,
122b/10, 123a/16, 124b/13,
124b/14, 125b/10, 125b/17,
125b/18, 127b/13, 128a/17,
128b/1, 128b/6, 128b/12,
128b/15, 129a/2, 129a/5, 129b/19,
130b/13, 131a/18, 131b/20,
132a/4, 132a/9, 135a/11, 138a/1,
138a/5, 138b/12, 139a/6, 139a/18,
141a/19, 141b/9

kimesne [113]: Kimse, herhangi biri. bk.
kimse.

k. 4a/11, 5b/21, 6a/4, 7b/12, 8a/8,
10b/7, 11a/15, 15a/16, 16b/2,
16b/5, 17a/21, 18a/15, 19a/8,
23a/3, 25a/2, 26a/14, 27b/4,
30a/6, 39a/9, 40b/12, 43a/6,
47b/5, 49a/19, 51a/21, 51b/12,
53b/21, 54a/3, 54a/10, 56a/6,
58a/15, 60a/1, 60b/8, 61a/4,
61a/6, 62b/21, 63a/4, 63a/5,
65b/17, 71b/12, 71b/13, 76b/13,
79b/18, 80a/16, 85b/15, 95a/11,
95a/15, 97b/9, 97b/12, 101a/5,
103b/15, 104a/9, 109b/19,
111a/19, 111b/7, 113b/3, 113b/7,
120a/14, 124a/15, 124b/4,
125a/10, 137b/5, 141a/1
k.+de 102a/1, 104a/15

k.+ler 76b/5
k.+lerden 17a/11
k.+lere 13a/21, 111a/18, 136b/4
k.+lerün 14b/8
k.+nüñ 5b/16, 12a/7, 12a/14,
12a/18, 12b/1, 21a/3, 31b/4,
36a/16, 55b/14, 56a/9, 56a/10,
59a/19, 60b/5, 62a/8, 65b/15,
67a/11, 70b/2, 72a/8, 86a/4,
97a/4, 123a/7, 123a/9

k.+ye 9b/13, 12a/17, 38a/9, 40b/7,
43a/15, 55b/1, 61a/3, 64a/21,
71a/5, 96a/7, 105a/4, 121b/13,
124a/20

k.+yi 96b/11

bev sirlü k.+ler 63a/20

u alu k.+den 139a/14

ıssılı k. 46a/6

ulunclu k. 49a/20

sevd lu k. 93a/10

ovu lu k. 46a/7

uva çıbanlu k. 104a/9

kimi [7]: Bazısı, kimisi.

k. 21a/14, 21b/19, 84a/21

k.+ne 127a/21, 127b/1

kimm n [6]: Ar. Kimyon, meyveleri
baharat olarak kullanılan otsu bir
bitki (*Cuminum cyminum*). bk.
kimn n, z re. /avcar, kimyon,
zıra/

- k. 51a/12, 109b/5
k.+ı 11b/17
k.+la 27a/21, 109a/19
ma c n-ı k. 26a/11
- kimn n [1]: *Ar.* Kimyona ait, kimyonla ilgili.
k. 131b/12
- kimn n [16]: *Ar.* Kimyon, meyveleri baharat olarak kullanılan otsu bir bitki. *bk.* kimn n, z re.
k. 35a/16, 40a/13, 50a/1, 50a/11, 57a/11, 60b/13, 62a/3, 62a/5, 72b/4, 111b/2, 124a/17
k.+dur 134a/18
k.+ı 10b/10, 24a/9, 40a/12
elekden geçmi k.+ı 124b/5
- kimse [8]: Herhangi biri, birisi. *bk.* kimesne.
k.+nüñ 52a/13, 53b/2, 70b/3, 91a/10, 107a/9
k.+ye 68b/1, 110b/5, 127a/9
- kir [1]: Herhangi bir eyin veya vücudun üzerinde olu an, biriken pislik.
k.+in 15a/12
- kird [1]: Yerinden çıkmı bir kemi in tekrar yerine getirilirken çıkardı ı ses.
k. it- 19b/11
- kirec [9]: <*Far. gireç.* Kireç, kalsiyum oksit. *bk.* hek.
k. 75b/9, 82a/7, 86a/13, 95a/19
k.+e 89a/12
k.+i 102a/18
k. merhemi 95a/1
sögünmemi k.+i 89a/10
söyünmi k. 100a/17
- kiremid [9]: *Yun.* Kiremit, çatıları örtmekte kullanılan kızıl toprak renginde, pi mi balçıktan yapılmı levha. *bk.* kiremit.
k. 55b/16
k.+i 56b/3, 105b/6
k. midür 84b/16
k.+üñ 55b/17
ıssı k. 57a/15
k. ya ın 10b/6, 12b/2
ızımı k. 57a/10
- kiremit [3]: *Yun.* Kiremit, çatıları örtmekte kullanılan kızıl toprak renginde, pi mi balçıktan yapılmı levha. *bk.* kiremid.
k. 84b/14, 86a/9, 121a/11
- kirpü [3]: Sırtı dikenlerle kaplı memeli hayvan (*Erinaceus europaeus*).
k.+ye 86a/19
k.+yi 86b/3
yab n k.+sinüñ etinden 80a/6
- kirpük(g) [4]: Göz kapa ının kenarındaki kıllar.

	k. 99a/13	12a/2, 12a/8, 12a/10, 15a/1,
	k(g).+e 99a/11, 100a/5	15a/5, 16b/17, 17a/7, 20a/9,
	k(g).+i 127a/4	25a/9, 27a/16, 28b/9, 34b/20,
k se	[3]: <i>Far.</i> Kese.	35a/3, 45a/17, 47b/9, 51a/19,
	k. 84b/13	51b/8, 60a/13, 71a/7, 73a/18,
	k.+ye 57a/9	73b/5, 75a/11, 77b/3, 79b/19,
	k.+yle 84b/15	80a/8, 84b/10, 89a/14, 99b/5,
ki i	[177]: <i>Ki i</i> , <i>ahıs.</i>	99b/14, 105a/11, 108b/3, 111b/8,
	k. 8a/1, 16b/14, 16b/20, 19a/14,	112b/21, 113a/21, 113b/2,
	19b/10, 20b/13, 24a/12, 27a/20,	123b/13, 125b/12, 134b/9,
	28a/15, 29b/10, 43a/14, 50b/6,	141a/5, 141a/10
	51a/3, 51a/10, 51b/3, 51b/7,	k.+ye 18a/12, 24a/6, 35b/14,
	52b/21, 53a/5, 53b/7, 53b/19,	38a/18, 41a/20, 56a/17, 66b/1,
	58b/7, 58b/21, 59b/1, 61a/9,	72b/5, 80a/5, 85b/16, 95a/5,
	76a/1, 92b/4, 95a/21, 95b/14,	95b/9, 95b/11, 96b/2, 97a/16,
	96a/4, 98a/5, 98a/13, 98a/21,	103b/14, 105a/16, 110a/12,
	103b/19, 104a/1, 104b/13,	110a/16, 125b/1, 125b/8, 127a/20,
	104b/17, 108b/10, 110b/8,	128a/19, 131a/11, 136a/19,
	111a/10, 111a/12, 111a/13,	136a/21
	112b/16, 113a/5, 113b/14,	k.+yi 89b/19, 96a/13, 97a/20,
	114a/12, 126b/1, 133b/15,	105b/5
	135a/18, 135a/20, 137b/18,	ı k.+lerün 92b/15
	138a/6, 139a/12, 141a/6, 141a/8	bal amı ço k.+ye 127b/20
	k.+de 9a/5, 54b/16	bal am k. 27a/19
	k.+den 57a/16, 108b/2	bal am k.+de 127a/20
	k.+ler 51b/16	ba ı k.+ler 51b/6
	k.+lerden 139a/16	büyük k.+nüñ 11a/2
	k.+lere 7a/18, 8a/4, 38b/21, 72b/8	ıssı ma delü k.+ye 131b/6
	k.+lerün 80b/17	ıssı miz clu k.+ler 28a/1
	k.+nüñ 4b/2, 7b/19, 8b/11, 8b/18,	ıssı miz clu k.+lerün 7b/6

ıssı miz clu k.+ye 136a/16	k. 11a/7, 28b/1, 37b/13, 46a/20,
içi ovu k.+ye 129a/16, 135a/9	74a/20, 75b/9, 78a/17, 104b/12,
an u an k.+ye 100b/4	130a/5, 134b/20
oca k.+ler 3b/13, 128b/10	k.+i 17a/15
oca k.+lerden 139a/12	k. uyıyla 8a/10, 59a/18, 136a/11
oca k.+lere 136b/17	urı k. 11a/9
oca k.+ye 116b/12, 128b/21	uru k.+i 6b/7
ma r mü'l miz c k.+lerüñ 4a/4	ya k. 66a/5
mer b k.+ye 127b/19	ya k. uyun 6b/8
afr v k. 27a/19	kit b [14]: <i>Ar. Kitap.</i>
afr v k.+lere 136b/18	k. 92a/10
afr v k.+ye 127a/14	k.+da 41b/3, 58b/14, 76a/18
a k.+ler 136b/1	k.+larda 13b/1
semüz k.+leri 133b/4	a l ib k.+larında 96a/16
sevd v k.+lerdür 133a/5	ecell ib k.+larında 113b/18
sevd v k.+lerüñ 93a/4	ikmet k.+larında 68a/2
sevd y k.+ye 136a/6	a ib k.+larındadır 19a/21
sevd y mara lu k.+ler 136a/17	if K.+ında 62b/20
ovu miz clu k.+ler 27b/21	ib k.+larından 3b/17
ovu miz clu k.+ye 136a/10,	ib k.+ında 29b/2, 29b/17, 69b/18
136a/12	Kit b-ı ibb [1]: Bir eser adı.
uyu mı k.+lere 39a/3	K. 3b/16
ya miz clu k.+lere 131a/10	o- [60]:
a f ma delü k.+ye 127b/6	1. Bir eyi, bir yere bırakmak,
a f miz clu k. 92b/21	yerle tirmek. <i>bk. oy- 1.</i>
ki n c [18]: <i>Far.</i> Maydanozgillerden,	.-madan 110a/18
ki ni otu ve bu otun baharat	.-madın 8b/12
olarak kullanılan meyvesi veya	.-mayalar 8b/10, 8a/13, 79a/11,
tohumu (<i>Coriandrum sativum</i>).	91b/15, 98a/16
/ki ni , yumurcak/	.-mayasın 40b/21

- .-mayup 24a/4
 .-rlar 114a/1
 .-rlarsa 56b/14
 -rsañ 132a/14
 .-sa 31b/14, 38b/4, 60b/9,
 75b/20, 101a/18
 .-salar 7b/4, 13b/15, 31b/13,
 32a/4, 33b/16, 77b/3, 82a/20,
 83a/7, 92a/1, 103b/17, 109a/20,
 109b/19, 110a/2, 110a/13,
 110a/15
 .-ya 34a/11
 .-yalar 6a/11
2. Bir zaman veya sürekli oldu u
 hâlde bırakmak. *bk.* oy- 2.
 .-mı 65b/18
 .-sa 54b/5
3. zin vermek, serbest bırakmak.
 .-maya 93a/1
 .-mayalar 9b/2, 18b/19, 66b/14,
 84a/6, 91b/12, 96a/16, 96b/3,
 97b/7
 .-maz 5b/8, 6a/16, 27b/17,
 116a/11, 129a/16, 134b/21,
 135a/9
 .-mama 30a/13
4. Bir bütünden geriye bırakmak.
 .-maya 94a/4, 99b/3
5. Katmak, eklemek. *bk.* oy- 4.
 .-mayasın 36a/20
- .-mazlar 128b/12
6. Bir durumda olmasını sa lamak,
 bir durumda olmasına neden
 olmak. *bk.* oy- 5.
 .-mayalar 109a/3, 128a/21
7. ... diye adlandırmak, ad vermek.
bk. oy- 6.
 ad .-mı dur 116b/18
 oca [10]: Ya lı, ihtiyar.
 .+larda 83a/19
 .+ya 128b/19, 129a/1
 . keleri 91a/7
 . ki iler 3b/13, 128b/10
 . ki ilerden 139a/12
 . ki ilere 136b/17
 . ki iye 116b/12, 128b/21
 ocal- [1]: Ya lanmak, ihtiyarlamak. *bk.*
 oçal-
 .-du ı 39a/11
 ocalı [1]: Ya lılık, ihtiyarlık.
 .+da 105b/20
 ocalt(d)- [4]: Ya landırmak,
 ihtiyarlatmak.
 (d).-a 16a/20, 135a/15
 (d).-ur 116a/13, 119b/20
 oç [3]: Damızlık erkek koyun.
 . boynuzın 109b/21
 . derisini 111a/19
 .+uñ ödini 32a/21

- oçal- [1]: Ya lanmak, ihtiyarlamak. *bk.*
oçal-
. -maya 135a/20
- o u [1]: Bir eyin oyuk durumda
bulunan iç bölümü. *bk.* ovu .
. +larından 104b/13
- o - [14]: Koku yaymak, koku
çıkarmak.
. -ar 48b/14, 67b/5, 71b/10,
87a/21, 91a/17
. -maya 17a/17, 109b/20
. -sa 15a/6, 140a/21
a ız . -ar 15a/7
çirkin . -sa 15a/1
. -ar ol- 33a/17
. -mı ol- 72a/21
- o ar ot [1]: Beyaz çiçekli otsu bir bitki
(*Datura stramonium*).
**/abızambak, boru çiçe i, bostan
karanfili, cin otu, kokar otu,
eytan elması, eytan otu, tatala,
tatula, yele ik/**
. 71b/20
- o la- [6]: Burnunu yakla tırarak
havasını içine çekmek. *bk.*
o ula-
. -rsa 35a/10
. -sa 30a/20, 52a/14
. -salar 45a/6
. -ya 44a/14, 51a/3
- o u [32]: Nesnelere yayılan küçük
zerrelerin burunda uyandırdı ı
duyu.
. +sı 7a/6, 37a/21, 128a/21,
131a/11, 131a/19, 138b/10,
138b/13, 138b/14
. +sın 15a/3
. +sından 109a/1, 109a/16
a ız . +sın 15a/12, 17b/3, 17b/4,
17b/5, 17b/7, 133b/15, 135b/17,
137b/9
a ız . +sına 17b/6
a ız . +sınıñ 1b/17
bal . +sına 7a/6
et . +sı 36b/7
. +lar 36b/10, 66b/6, 95b/6,
138a/6, 138b/11, 138b/13
t runc . +sı 16a/14
t runc . +sını 37a/21
y sem n . +sı 4a/3
- o ula- [15]: Burnunu yakla tırarak
havasını içine çekmek. *bk.* o la-
. -sa 12a/21, 38b/1, 103b/19
. -salar 38a/12, 105a/6, 131a/9,
134a/2
. -ya 4a/11, 4b/7, 29a/5, 44a/21,
66b/6, 66b/8, 95b/6
. -yalar 36b/21
- o ulama [5]: Burnunu yakla tırarak
havasını içine çekmek i i.

- . 35b/1, 44b/21, 67b/15, 103a/13, 132b/16
- o ulat(d)- [6]: Burnunu yakla tırarak havasını içine çektiirmek.
(d).-alar 35b/9, 36b/9, 78b/17, 138b/12
.-mayalar 78b/18
.-sa 12a/14
- o ulu [1]: Kokusu olan.
. donlar 95b/6
- ol [13]: nsan bedeninde omuz ba ından parmak uçlarına kadar olan organ.
. 139b/3
.+ı 86a/21, 139b/5
.+ın 27b/18
.+ına 41a/12, 111a/10
.+ında 69b/8
.+ındadır 33b/6
.+ından 139b/4
.+ını 111a/13
.+larınıñ 111a/8
. amarı 4b/21
a .+ından 139b/7
- olay [1]: Zahmetsiz, sıkıntısız olarak yapılan.
.+dur 23b/21
- olon [1]: *Yun.* Kalın ba ırsa ın gödenden önceki bölümü.
. ba arsu uñ 49b/10
- oltu ( ) [3]: Omuz ba ının altında, kolun gövde ile birle ti i yer.
. 102a/10
. altında 110b/21
( ).+ı altına 111a/12
- oña ( ) [7]: Ba ın derisinde olu an küçük, beyaz pulcuklar. *bk.* kepek 2.
. 98b/18, 99a/8, 99a/19, 99b/1, 99b/3
( ).+ı 3a/4
( ).+uñ 99a/18
- onul- [1]: ... diye adlandırılmak, bir ad verilmek.
.-mı 125a/10
- op- [3]:
1. Herhangi bir nedenle yerinden ayrılmak.
.-a 22a/11, 63a/4
2. Meydana çıkmak, zuhur etmek.
.-ar 8a/13
- opar- [8]: Kopmasını sa lamak, kopmasına yol açmak.
.-a 15b/7, 64b/6
.-alar 139b/15
.-du ı 7a/13
.-maya 63a/3
.-up 63a/2, 63a/3, 79b/10
- or [7]: yice yanarak ate durumuna gelmi kömür veya odun parçası.

- . 34a/21, 43a/12, 59a/21, 64a/14,
71a/11, 120b/7
.+un 101a/18
- or - [6]:
1. Korku duymak, ürkmek.
. -maya 104a/7
. -mayalar 109a/3
. -sa 95a/21
. -mı ol- 141a/11
  2. Endi elenmek, kaygılanmak.
. -an 80a/16
. -mama 50a/7
- or ma [1]: Korku duymak, ürkmek i i.
. 9a/9, 126a/18
- or or [1]: Guruldama biçiminde çıkan
ses.
. it- 34b/11
- or u [5]: Bir tehlike veya tehlike
dü üncesi kar ısında duyulan
kaygı, üzüntü.
. +lar 137a/12
. +sı 9a/12, 102a/16
. +yı 36b/2, 37a/18
- or usuz [2]: Korku vermeyen, tehlikesiz.
. +dur 50b/21
. +ı 83a/20
- or ut(d)- [5]: Korkmasına yol açmak.
(d). -alar 6b/4, 10a/20
(d). -ur 9a/6, 9a/7, 78a/6
- oru [1]: Olgunla mamı üzüm. *bk.*
- oru .
. uyın 101a/14
- oru [27]: Olgunla mamı üzüm. *bk.*
oru .
. 4a/6, 41a/13, 52b/19, 60a/17,
141b/15
urm . +ın 107b/12
. a ı 25b/2, 60a/16, 101a/8
. a ın 35b/2
. bestilin 92a/3
. uyıdur 66a/15
. uyın 32b/9, 132b/20
. uyıyla 10b/4, 15b/10, 17a/13,
36a/1, 48a/2, 101b/17, 104b/12,
133b/1, 136a/11
. ar bı 25a/21, 51b/11
. ar bın 66a/13
uruca . uyıyla 48b/8
- o - [1]: Katmak, karı tırmak.
. -up 124a/11
- ovucu [1]: Küçük çukur.
. 111a/16
- ovu [1]: Bir eyin oyuk durumunda
bulanın iç bölümü. *bk.* o u .
. +larına 14b/3
- oy- [240]:
1. Bir eyi, bir yere bırakmak,
yerle tirmek. *bk.* o- 1.
. 67a/7
. -a 13a/16, 13a/17, 16b/6,

34a/21, 49a/9, 59b/2, 64b/6,
64b/7, 65b/7, 87b/20, 91a/4,
111b/20, 122b/13, 128a/19,
134a/8

.-alar 6b/3, 9b/4, 7b/19, 8b/13,
9b/8, 10a/19, 10b/21, 12a/5,
13b/14, 16b/18, 17a/4, 17a/10,
19b/2, 20a/19, 21a/17, 21a/18,
22a/7, 29b/3, 30b/21, 33a/3,
33a/19, 33b/7, 36a/11, 36b/6,
37a/7, 40a/7, 40a/12, 44b/6,
46b/21, 49a/7, 52b/2, 55a/18,
59a/21, 63a/14, 70a/12, 70b/20,
71b/9, 72b/18, 76a/14, 78b/14,
81a/5, 86a/10, 87b/20, 88a/14,
89b/8, 89b/12, 90a/11, 90a/12,
90b/16, 91b/2, 91b/7, 95a/2,
98a/2, 102b/19, 103b/7, 105b/5,
106a/5, 107b/16, 109a/18,
110b/21, 111a/13, 112a/7,
113b/12, 116a/19, 117a/5, 117b/8,
117b/9, 117b/15, 117b/19,
118a/19, 120b/3, 121a/1, 121a/2,
121a/11, 125a/20, 128b/3, 128b/9,
128b/15, 129a/2, 129a/4, 129b/7,
129b/13, 133b/10, 134a/7,
138b/9, 139b/9

.-asın 20a/3, 39a/16, 41a/1,
45a/21, 87b/6, 123a/20

.-du ları 33b/18

.-ica 128a/21

.-sa 108a/3

.-salar 30b/6, 33a/10, 99a/10,
100a/13

.-sun 108a/8

.-up 4a/19, 4b/15, 7a/19, 9b/8,
11b/1, 11b/10, 11b/17, 12a/21,
13a/15, 14b/2, 26a/17, 32b/13,
34a/10, 36b/7, 39a/17, 39b/6,
40b/19, 41a/3, 41b/13, 41b/21,
44a/5, 45a/6, 49b/2, 55b/10,
56a/11, 57a/9, 59b/4, 62b/13,
64a/12, 64a/14, 65b/1, 65b/8,
66b/17, 70a/9, 70a/16, 71a/14,
71b/3, 73b/2, 73b/13, 74a/8,
80a/5, 82a/20, 85a/18, 92a/7,
92a/20, 94a/2, 94a/19, 97a/2,
100a/11, 101b/1, 103b/6, 104b/5,
106b/18, 107b/14, 108a/14,
110a/17, 110a/18, 111b/10,
114b/19, 119a/1, 120b/21, 121a/8,
127a/16, 127b/19, 128b/9,
129a/17, 133b/8, 133b/12,
138b/10

2. Bir zaman veya sürekli oldu u
hâlde bırakmak. *bk.* o- 2.

.-a 5b/15

.-alar 17a/8, 61b/12

.-asın 98b/14

.-up 123b/4

- mu alla .-alar 7a/10
3. Katmak, eklemek. *bk.* o- 5.
- .-a 13a/14, 44a/11, 45a/15, 62b/13, 65b/9, 113b/14, 123a/20, 127b/1
- .-alar 37a/3, 44a/6, 44a/17, 45a/7, 45b/17, 57a/21, 72a/10, 76a/14, 84a/13, 92b/1, 97a/3, 103b/6, 128a/3, 129a/18, 130a/11, 135a/11
- .-asın 36a/20, 36a/21, 71b/16, 85b/7, 123a/20
- .-madın 73a/12
- .-maya 124a/12
- .-salar 41b/13
- .-up 18b/4, 34a/20, 36b/5, 40b/17, 44a/6, 46b/14, 57a/12, 70a/11, 71b/17, 74a/8, 83a/9, 85b/6, 96b/19, 100a/14, 101b/1, 107a/4, 127a/17
4. Bir durumda olmasını sağlamak, bir durumda olmasına neden olmak. *bk.* o- 6.
- .-a 67b/7, 125a/12
- .-alar 89b/13, 90a/12, 91b/10, 102b/16, 111a/5, 122a/17
- .-asın 85b/10
5. ... diye adlandırmak; bir sınır çizmek, ölçü belirlemek. *bk.* o- 7.
- .-a 125a/11
- vezn .-amadu umuza 127b/3
- oyma [5]:
1. Bir şeyi, bir yere bırakmak, yerle tirmek i i.
. 17a/1, 17a/2, 94b/18, 121b/7, 127b/5
2. Katmak, eklemek i i.
. 121b/8
- oyu [3]: Yo unlu undan dolayı güç akan.
. 71b/17, 116b/7
. bal amları 136b/13
- oyul- [1]: Koyula mak.
. -an 114b/14
- oy(u)n (I) [1]: Göğüs, kollar arası.
. +ına 31b/16
- oyun (II) [23]: Eti, sütü, yapağı ve derisi için yetiştirilen hayvan (*Ovis aries*).
. 62b/7
. +uñ 63b/7
. ağılınuñ 109b/15
. eti 48a/2, 50a/17, 111b/4, 136a/5, 139a/13
. etinuñ 81a/21
. etiyile 46b/21, 48b/8
. gözün 76b/1
. anı 38a/6
. ılları 53b/9

- . ödün 76b/2
- . ödiyle 32b/1, 33a/6, 33b/11, 99a/21
- . öykeni 65a/5
- . südiyle 27b/11
- . yünîyle 90a/5
- .+uñ ödini 109b/3
- oyun- [2]: Su dökünmek.
- .-alar 74b/18
- .-madın 124a/21
- oyun bu ura ı [2]: Papatyagillerden, soluk pembe veya beyaz renkte küçük çiçekler açan çok yıllık bir bitki (*Eupatorium cannabinum*). **İgrip otu, bn-i Sina otu, koyun pıtra ı, yaban keneviri/**
- . 63b/21, 64a/20
- oz (I) [32]: < *Far. gavz*. Ceviz a acı ve bu a acın dı ı kabuklu, içi ya lı ve ni astalı yemi i (*Juglans regia*). bk. ceviz.
- . 8a/7, 13b/8, 20a/2, 65b/4, 76a/16, 76b/19, 102a/10, 117a/5, 119b/1, 134b/5, 134b/9
- .+lar 22a/5
- bir . adarı 57b/11
- bir . mi d rı 45a/20
- çürimi . 95a/20
- çürük oz 54b/14
- . a acınuñ 121a/1
- . içi 83a/10, 96a/21, 100a/1
- . abıyla 102b/19
- . adar 71b/3
- . adarı 43a/2
- . yapra ın 97a/17
- .+uñ içini 13b/6, 76b/17
- .+uñ yapra ın 49a/13
- küflenmi . 54b/13
- ya . abından 100a/10
- ya . abıyla 86b/10
- . gibi ol- 21a/13, 102b/15
- oz (II) [2]: Kozalak. *bk.* oza .
- servi .+ı 123a/3
- servinüñ .+ı 73a/6
- oza [1]: *Far.* Koza, ipek.
- . 139b/17
- oza ( ) [3]: Kozalak. *bk.* oz (II).
- köknar ( ).+ı 122a/19
- servi ( ).+ı 107a/16
- servinüñ ( ).+ın 110a/7
- ozça uz [1]: Küçük ceviz.
- . a ırınca 112b/12
- kök (I) [31]: Bitkilerin topra ın altında kalan ve topraktaki besin maddelerini emmelerine yarayan kısmı.
- k. 7a/3, 9b/18, 53a/10, 53a/11
- k.+den 63b/5
- k.+i 53a/14, 64a/20
- k.+inden 16a/14

k.+ini 15a/3	k. içü 25a/5
k.+iyle 64a/1	k. oza ı 122a/19
b de k.+inden 40b/20	kömür [4]: Kömür.
b k.+in 37a/1	k. 127b/15, 130a/9
bögürtlen k.+in 14b/4, 45a/11	k. odı 127b/12
bögürtlen k.+ini 47b/15	k. odiyyla 130a/10
ebemgümeçi yapra ın k.+in 66a/15	köp [1]: Çok.
gül k.+in 85b/19	k. 48a/21
atm yapra ın k.+in 13b/19	köpek [5]: Köpek (<i>Canis familiaris</i>).
iki k. 9b/21	k. 86b/15, 96b/11, 102a/6
ara a acuñ k.+in 94a/18	k. derisin 4b/13
ara a acuñ k.+ini 63b/10	k. di ini 31b/12
keberenüñ k.+in 69a/12	köprücük(g) [3]: Gö üs kafesi kemi i ile
keb re k.+in 62b/16	kürek kemi i arasında köprü
labada k.+in 81a/4	vazifesi gören kemik (<i>Clavicula</i>).
pañ k.+in 65b/20	k. 110b/17, 110b/18
pey mber çiçeğiniñ k.+in 63b/4	k(g).+i 110b/21
siñirlüce otuñ k.+in 55b/4	köpük(g) [10]:
sögüt k.+ini 48b/1	1. Çalkalanan, kaynatılan,
ucuz anduz k.+i 44a/2	mayalanan, yukarıdan dökülen
yılan ya du ınıñ k.+ini 24a/13	sıvıların üzerinde olu an hava
yıl ın k.+ini 63b/9	kabarcıkları.
kök (II) [2]: Ate .	k. 129a/4
k.+de 95a/5	k(g).+i 38b/3, 85a/2
k.+e 91b/2	k(g).+in 42a/4, 128b/7, 129a/6,
kök nar [5]: <i>Yun.</i> Köknar a acı ve bu	129b/5
a acın yemi i (<i>Abies</i>). /boz a aç,	a l k. ekeri 120b/11
kütner, verdinar/	ara boyanuñ k(g).+in 84b/11
k. içi 24b/20, 42b/6, 50a/20	a r n k(g).+i 50b/18

2. Sabunun suda eritilmesiyle oluşan beyaz leke.
k. uyuyla 15b/11, 20a/20
- kör [2]:
1. Görme engelli.
k. 75b/21
k. ol- 113a/3
  2. Keskinliği yeterli olmayan.
k. ol- 80b/1
- kötürüm [5]: Yaşlılık veya sakatlık nedeniyle yürüyemeyen, ayağa kalkamayan.
k. 69a/21
k.+ler 71b/6
k.+lere 72a/7
k.+leri 2b/11
k. ol- 69a/19
- kötürümlük(g) [1]: Kötürüm olma durumu.
k(g).+e 126b/9
- ubbe [1]: *Ar.* Yarım küre biçiminde yapıyı örten dam, kümbet.
.+si 126b/10
- udur- [1]: Kuduz hastalığına yakalanmak.
.ur 96b/2
- uduz [16]: Köpek, kedi ve tilki gibi hayvanlardan insana geçen, genellikle çırpınma, sudan korkma, inme ile beliren, ölümlü sonuçlanan hastalık ve bu hastalığa yakalanmış kişilerin *bk.* uuz.
. 96a/6, 96a/9, 96a/15, 96b/1, 96b/9
.+ı 96b/8
. mıdur 96a/14
. it 96a/4, 96a/5, 96a/7, 96a/18, 96b/10, 96b/13
. kelb 96a/17
. urd 96a/20
. aladu ı 96a/3
- uduz böceği [1]: Hekimlikte yakı yakmak için kullanılan, 2 cm uzunluğunda, kıvrımlı, parlak yeşil renkli bir böcek (*Cantharis*). döğülmi . böceğin 96b/5
- kufta [3]: *Far.* Kıyılıp ezilmiş veya döğülmesiyle et, köfte.
k. 107a/18
n m-k. 106a/13, 116a/15, 118a/15, 128a/10
- kufta [2]: *Ar.* Göz ilacı, göze çekilen sürme. *bk.* sürme.
k. 115a/7
k.-i l fah n 115a/8
- kufta [1]: *Ar.* Sürme gibi siyah olan.
k. 37b/16
- uyya [3]: *Yun.* Çeşitli bitkilerden yapılan bir tür hap.
abb-ı . 5a/10, 118a/6

an at-ı abb-ı . 115a/2
ul [1]: Kül(?). *bk.* kül.
.+ında 72b/7
ula ( ) [102]: Kulak, i itme organı.
. 22a/18, 34a/2, 140b/2
( ).+a 31b/20, 32a/3, 32a/4,
32a/5, 32a/6, 32a/8, 32a/11,
32a/15, 32a/16, 32a/18, 32a/19,
32b/2, 32b/3, 32b/5, 32b/11,
32b/16, 32b/19, 32b/20, 33a/1,
33a/7, 33a/8, 33a/15, 33b/7,
33b/13, 34a/3, 34a/5, 34a/6,
34a/12, 90a/8
.+da 33a/16, 33b/1
.+da ı 32b/6
.+dan 32b/8, 32b/18, 90b/12
( ).+ı 32a/16, 32b/2, 33b/9,
33b/21, 89b/19
( ).+ın 32a/11, 33b/21, 34a/1,
34a/7, 34a/8, 34a/11
( ).+ına 8b/11, 32b/10, 33a/6,
33a/20, 33b/2, 33b/9, 33b/12,
34a/15, 105b/4
( ).+ını 33a/3
( ).+ınuñ 34b/2
.+larına 6a/13
.+larını 107a/15
dutulmı . 33b/14
e itmez ( ).+a 33a/9, 34a/13
( ).+uñ süddesini 118b/12

. a rısa 32b/13
. a rısı 33b/3
. a rısıçun 33a/7
. a rısın 2a/12, 31b/17
. a rısına 31b/18, 31b/21, 32a/1,
32a/2, 32a/7, 34a/9
. altında 102b/15
. ardına 103a/2
. ardında 32b/8, 102a/10
. ardından 139a/17
. dibinde 32b/7
. dutulmasına 32b/10, 33a/2
. gürüldüsin 32a/10
. gürüldüsine 32a/12, 32a/13
. içi 33a/13
. içinde 32b/21, 139a/19
. illeti 33a/11
. rencine 139a/20
. a ırlı ın 118a/2
. a ırlı ına 34a/19
. sancusına 33a/10
. za metine 34a/14
a ır ( ).+a 32a/20, 32a/21,
33a/5
t ze e itmez . 33b/13
ul s [1]: *Ar.* Kulkas otu ve bu otun ilaç
olarak kullanılan kökü
(*Marrubium vulgare*). *bk.* gülg z.
. 50a/21

- ulunc [33]: *Ar.* Ba ırsak a rısı, ba ırsaklarda meydana gelip omuz ba larına ve vücuda yayılan bir a rı.
 . 22b/18, 49b/4, 49b/5, 49b/10, 50a/2, 50a/15, 50b/5, 50b/11, 92b/9, 131a/21
 .+a 39a/4, 49a/21, 49b/4, 50b/9, 59b/14, 120a/6, 135a/16, 136a/1, 136a/20
 .+ı 2a/21, 6b/12, 49a/16, 49a/19, 49b/1, 49b/3, 50b/8, 77a/8, 114b/21
 . a rısına 49b/9
 . il cın 49a/16
 . renci 50b/9
 . za metine 49a/17
 . dut- “kulunç a rısı ba lamak” 50b/6
- ulunclu [3]: *Ar.T.* Kulunç a rısı olan.
 . 125b/8, 136a/17
 . kimesne 49a/20
- um [6]: Kum.
 . 58a/14, 61a/17, 69a/20, 71b/7, 117b/8
- kum [1]: *Ar.* Pamuk, yün, ipek vb.den dokunmu her türlü dokuma.
 k.+uñ 121a/14
- unduz yası [1]: *T.Far.* Parçalı yapraklı ve genelde sarı çiçekli maydanoz cinsinden bir bitki ve bu bitkiden elde edilen zamk (*Ferula elaeochytris*). *bk.* cünd-i b dester, cünd-i b dester, unduz a a ı, o lan a ı, sir ı t, ç v r. kr . kunduzkayırı
 .+dur 133a/7
- unduz a a ı [1]: Parçalı yapraklı ve genelde sarı çiçekli maydanoz cinsinden bir bitki ve bu bitkiden elde edilen zamk (*Ferula elaeochytris*) *bk.* cünd-i b dester, cünd-i b dester, unduz yası, o lan a ı, sir ı t, ç v r. kr . kunduzkayırı
 .+n 103b/10
- unt [1]: *Far.* Beyaz, sık taneli bir tür üzüm.
 . yapra ından 132a/2
- urba a [8]: Kurba a.
 . 108b/14
 .+nuñ 91b/17
 .+yı 87b/17, 102b/2
 di i .+yı 80a/12
 . bo ın 73a/19
 .+nuñ iç ya ın 15a/15
 yab n .+sı 15a/15
- urd (I) [10]: Köpekgillerden, yırtıcı, etçil, memeli hayvan (*Canis lupus*). *bk.* urt (I).

uduz . 96a/20
. gözin 7b/11
. iligin 70a/21
. ödinden 77b/1
. +ın di in 76a/8
. +uñ beynisini 85a/9
. +uñ kemügin 109b/15
. +uñ a gözini 31b/6
. +uñ tersini 49a/16
. +uñ ya ını 32a/19

urd (II) [28]: Yumu ak vücutlu, uzun gövdeli, omurgasız, bacaksız, ayaksız küçük hayvan; bazı böcek kurtçuklarına verilen ad. *bk.* urt (II)

. 14b/1, 14b/3, 33b/1, 33b/3, 54a/12, 54b/8, 54b/11
. +dur 61a/7
. +ı 2b/1, 13b/9, 13b/20, 54a/13, 54a/14, 54a/15, 54a/16, 54a/17, 54a/18, 60a/6, 131a/13
. +ın 13b/10, 21a/1, 54b/7
atuñ yüregin .+ın 103b/13
b r-b r .+ın 54a/19
nam z-b r .+ın 54a/21
pamp l .+ı 102b/18
uzun .+ı 100b/10
. dü - “çürümek, kurtlanmak”
14a/21

urde en [3]: Çe itli sebeplerle ciltte

kırmızı yuvarlak döküntüler ekinde olu an ka ıntılı, alerjik bir tür hastalık. *bk.* ırde eni, er ke.

. +dür 81a/9
. +i 80b/19
. cer atına 88b/15

urde eni [3]: Çe itli sebeplerle ciltte kırmızı yuvarlak döküntüler ekinde olu an ka ıntılı, alerjik bir tür hastalık. *bk.* urde en, er ke.

. 81b/11, 81b/13, 81b/15

urı [61]:

1. Suyu, nemi olmayan, ya ve nemli kar ıtı. *bk.* uru 1.

. 7b/4, 53b/9
. +sa 7b/2
. fet l 122a/14

. ı ır tezeğin 72a/10
. ol- 124b/17

2. Salgısı olmayan. *bk.* uru 2.

. 18b/17, 43a/20
. +dur 83b/14

. öksürmek 39b/11
. öksürüğü 42/2, 43a/14
. öksürükdür 43a/19

. ol- 83b/6

3. Daha sonra kullanılmak üzere kurutulmuş olan, taze ve ye il

karıtı. *bk.* uru 3.
. 6a/10, 26a/16, 93a/7
. enc r 40b/3
. esr rı 53b/3
. et 48a/17, 93a/15
. gül 25b/12, 26a/2, 113b/4
. ki n c 11a/9
. otdan 30b/20
. pen rden 92a/15
. söğüti 49b/2
. a mlardan 12b/11
. ura otryla 23b/6
. üzüm 23b/10, 24b/20, 42b/6
. zern 87b/18
t runc . abın 42a/13

4. Eski tıp anlayı na göre kuru, ya ,
so uk ve sıcak özelliklerden kuru
özelli e sahip nesne. *bk.* uru 4.
. +dur 5b/9, 11a/14, 35a/16,
45b/21, 47b/7, 88b/19, 91a/12,
101b/4, 130a/18, 130a/21,
131a/12, 131b/2, 131b/12,
131b/16, 131b/21, 135b/6,
135b/10, 135b/12, 135b/15,
135b/16, 135b/20, 136a/1,
136a/20, 136b/13
. ar retten 35b/18
. ma de 35b/18

urıt(d)- [4]:

1. Suyunu ve ıslaklı nı giderip kuru

duruma getirmek. *bk.* urut- 1.
(d).-alar 114b/4
(d).-asın 82a/3
(d).-up 87a/15

2. Çıban, yara vb. bitirmek, yok
etmek, geçirmek. *bk.* urut- 2.
(d).-ur 62a/18

urla an [7]: Tırnak çevresinde yumu ak
bölümlerin bazen de kemi in
iltihaplanmasından kaynaklanan
bazen de tırna ı dü üren a rılı bir
i . *bk.* d ıs. *kr.* urlu an.

/dolama, etyaran/

. 2a/5, 2b/14, 23a/7, 23a/12,
76a/12, 76a/19
. +a 76b/4

urlengüç [1]: Kırlangıçgillerden, geni
gagalı, çatal kuyruklu, ince uzun
kanatlı, küçük göçebe ku
(*Hirundo*). *bk.* ırlan uç.

. beynisin 28b/3

urne [1]: *Ar.* Hamam kurnası, mermer
tekne.

. 4a/19

ur [18]: *Ar.* Yuvarlak hap ekindeki
ilaçlar, tablet.

. 119b/16

. +ı 119b/8, 119b/17

. +lar 119b/7, 119b/16

. -ı amberb r s 79a/7

.-ı amberp r s 79b/4
.-ı benefsec 20b/4
.-ı k f r 119b/4
.-ı kehrüb 27a/14
.-ı eb r 34b/19
.-ı zern 22a/11, 67b/6, 82b/11,
87b/3, 88a/6, 102b/1, 122b/9
ursa ( ) [2]: Kanatlı hayvanlarda
yiyeceklerin toplandı ı torba
biçiminde i kin organ.
( ).+ın 8b/8
or suñ ( ).+ın 60a/19
ur un [2]: Kur un elementi ve bu
elementten yapılmı e ya.
. 47b/17
.+dan 76b/13
urt (I) [2]: Köpekgillerden, yırtıcı, etçil,
memeli hayvan (*Canis lupus*). *bk.*
urd (I).
. 109b/16
. ya ın 99b/12
urt (II) [2]: Yumu ak vücutlu, uzun
gövdeli, omurgasız, bacaksız,
ayaksız küçük hayvan; bazı böcek
kurtçuklarına verilen ad. *bk.* urd
(II)
.+ları 34a/12
. dü mi ol- 72a/21
urtar- [1]: Kurtulmasını sa lamak.
.-ur 95b/12

urtcu az [4]: Kurtçuk, küçük böcek
kurdu.
. 34a/3
.+lar 65a/4, 65a/6, 65a/7
urtul- [5]: Hastalıktan, sıkıntılı bir
durumdan emin olmak, iyile mek,
selamete eri mek.
.-a 56a/18, 141a/10
.-maz 66b/17, 104b/17
.-up 56a/15
uru [25]:
1. Suyu, nemi olmayan, ya ve nemli
kar ıtı. *bk.* urı 1.
.+ca 19b/15
.+ya 135b/1
2. Salgısı olmayan. *bk.* urı 2.
. . 23a/3
3. Daha sonra kullanılmak üzere
kurutulmu olan, taze ve ye il
kar ıtı. *bk.* urı 3.
.+sı 98b/12
.+sın 52a/15, 55b/1, 68b/3, 93a/2
. b dem 106a/8
. ki n ci 6b/7
. nesnelere 9b/15
. üzüm 9b/14, 23a/5, 134b/8
.+ca oru uyıyla 48b/8
yarpuzuñ .+sın 37a/19
4. Eski tıp anlayı na göre kuru, ya ,
so uk ve sıcak özelliklerden kuru

özelli e sahip nesne. *bk.* urı 4.
.+dur 22b/20, 130b/5, 130b/12,
131a/2, 131a/7, 135b/9, 136a/2
. id 86a/9

uru- [15]:

1. Kuru duruma gelmek, nemi
gitmek.
.r 82b/14
.rsa 17b/8, 41b/5, 108a/21,
123b/15
.sa 101a/13
.ya 82b/20, 90b/18, 114a/7
.yan 12a/17
.yunca 16b/2, 103a/17
2. Çıban, yara vb. bitmek, yok
olmak, geçmek.
.sun 123b/15
.ya 80a/9

ur [1]: *Ar.* Yaralar.
. 88a/4

urul- [1]: Büzülmek, gerilmek.
.sa 75a/15

urulda- [1]: Guruldamak.
.yup 48a/14

uruldama [1]: Guruldamak i i.
.+dur 25b/6

urulu ( ) [1]: Kuru olma durumu.
( ).+ı 9b/5

uruma lı [1]: Kuru olmak, kurumak i i.
. 17b/8

urut(d)- [30]:

1. Suyunu ve ıslaklı ını giderip kuru
duruma getirmek. *bk.* urıt- 1.
(d).-a 48a/21, 48b/1, 88b/4
(d).-alar 63b/4, 65b/20, 115a/9,
115b/4, 131a/15, 133b/11
.salar 88b/6, 100b/7, 112a/18
(d).-up 16a/15, 19a/10, 23a/4,
30b/7, 55a/11, 61a/21, 63a/13,
67b/2, 73b/18, 79b/20, 88b/12,
112b/6, 132a/11
(d).-ur 125b/20, 134b/21
2. Çıban, yara vb. bitirmek, yok
etmek, geçirmek. *bk.* urıt- 2.
(d).-a 89a/8
(d).-up 64b/12
(d).-ur 24b/7

uru uyuz [1]: Bir türü uyuz hastalı ı.
. 86a/12

uruya ur- [1]: Bir süre kurumaya
bırakmak.
.a 48a/9

u - [35]: Midesinin içindikileri a ız
yolu ile dı arı atmak, istifra
etmek.
.a 4b/11, 4b/12, 27b/4, 27b/8,
27b/14, 28a/1, 28a/6, 95b/2
.alar 17a/12, 17a/13, 27b/21,
79a/10, 81b/3
.ar 79a/20, 103b/1

.-arlar 27b/10
 .-arsa 17a/13, 36b/21
 .-du in 27b/1
 .-du dan 27b/19, 79a/20
 .-ıca 25b/15, 25b/17, 25b/21,
 103b/1
 .-maya 83a/8
 .-sa 26a/15, 95a/13, 95a/15
 .-mama ı 2a/10, 27a/16
 an .-an ki iye 100b/4
 an .-arsa 37a/4
 .-ar ol- 27a/17, 27a/20
 u dur- [15]: Kusmasını sa lamak.
 .-a 6a/20, 27b/3, 28a/3, 92b/4
 .-alar 20b/16, 20b/19, 81b/20,
 95b/15, 97b/3, 98a/17
 .-maz 27a/19
 .-ur 27b/10, 27b/12, 81b/12
 .-ıcı otlarla 28a/9
 u durma ( ) [1]: Kusturmak i i.
 ( ).+ıla 95b/11
 u ma [1]: Kusmak i i. *bk.* istifr .
 .+sın 27a/17
 u ma ( ) [44]: Kusmak i i. *bk.* istifr .
 . 8b/7, 17a/12, 26a/6, 26b/8,
 26b/10, 27b/1, 27b/3, 27b/5,
 27b/17, 28a/4, 28a/7, 28a/9,
 28a/11, 75a/3, 78a/5, 78a/13,
 78a/16, 78b/8, 133a/3, 137a/19
 ( ).+a 129b/8
 .+dan 26a/20, 113a/8, 127a/5,
 137b/2
 .+dur 4b/10, 25b/15, 25b/17,
 25b/21, 137a/16
 ( ).+ı 2a/10, 26a/21, 27a/16,
 119a/10, 133b/19, 135a/17,
 135b/16
 ( ).+ıla 25b/18, 101a/11, 127b/6
 an . 100b/2
 an ( ).+ı 3a/5
 u mu [1]: Kusulan ey, kusuntu.
 . 23a/1
 u [5]: Ku .
 .+lar 6b/19
 bay u .+ını 31b/9
 cem .+lar 38b/9
 sa a .+ı ya ı 73b/21
 a sa an .+ınuñ beynisin 33a/9
 u a ( ) [1]: Bele sarılan uzun ve enli
 kuma .
 ( ).+ı 111b/13
 u dili [1]: Soluk mavi renkli çiçekler
 açan ve yapraklarını dökmeyen
 çok yıllık çalimsı bir bitki
 (*Rosmarinus officinalis*). *bk.*
 lis nü'l- a fir. /**biberiye/**
 . 112b/10
 u lu [1]: Sabahla ö le arasındaki
 bölüm, ku luk vakti.
 .+da 114b/20

u uz [3]: Köpek, kedi, tilki gibi hayvanlardan insana geçen, genellikle çırpınma, sudan korkma, inme ile beliren, ölümlle sonuçlanan hastalık ve bu hastalığa yakalanmış kişi. *bk.* uduz.

. alayanuñ 96a/1, 96a/2

. alayını 3a/2

uvvet [93]: *Ar.* Kuvvet, güç.
. 26b/11, 36b/3, 38a/10, 40a/5, 56b/13, 68a/3, 68a/5, 74b/12, 78a/18, 112a/5, 117b/18, 138a/12, 140a/20, 140b/2

.+dür 129a/7

.+i 5a/4, 27a/10, 28b/6, 36b/4, 65a/14, 69b/4, 78b/5, 107b/15, 111a/8, 116a/21, 126a/16, 127a/3, 128b/20, 133a/16, 138a/2, 138a/12, 138b/7, 138b/19, 140a/13, 141b/19

.+in 2a/8, 25a/13, 68a/7, 118b/3

.+inden 107b/17

.+ini 56a/21, 112b/18

.-i c ibesi 107b/17

.-i al ži 105a/20

. dut- “gücü kuvveti yerine gelmek” 46b/12

. ol- 30a/18, 102a/11

. vir- “güç kuvvet kazanmasını

sa lamak” 2a/14, 4b/5, 25a/16, 25a/17, 25a/18, 25a/19, 26b/2, 35a/4, 36a/8, 36a/9, 36a/13, 64a/20, 85b/1, 101a/3, 112a/2, 112a/20, 112b/9, 104b/11, 115b/7, 116b/3, 117b/7, 118b/13, 119a/9, 119a/11, 128a/5, 129a/10, 129b/2, 130a/20, 130b/3, 130b/6, 130b/8, 130b/9, 131a/8, 131a/12, 131a/20, 133b/7, 134b/8, 134b/12, 135b/9, 135b/10, 136a/2, 136a/9, 136b/11, 137b/13

uvvetlendür- [4]: *Ar.T.* Güçlendirmek, kuvvetlendirmek.

.-e 112b/20

.-ür 114a/21, 129b/11, 135b/7

uvvetlü [7]: *Ar.T.* Güçlü, kuvvetli.

. 17a/14, 49b/15, 94a/4, 139b/5

.+yse 41a/21

. ol- 30b/1, 51b/3, 125a/7

uyru ( ) [7]: Hayvanların çoğunda bulunan ve omurganın uzantısı olan uzun, esnek organ.

( ).+ı 80b/13

devenüñ ( ).+ından 109a/13

uyru ya ı [5]: Koyunun bazı türlerinin kuyruklarında bulunan ya .

. 89b/15

.+n 19a/12

.+yla 75b/2, 83a/11

	ızmı . 19a/10	k.-mi oz 54b/13
uyu	[2]: Su ihtiyacını kar ılamak için su katmanına ula ılıncaya kadar kazılan silindir biçimindeki çukur. .+nuñ 71b/11 . uyın 125b/13	kükürd [14]: <i>Far.</i> Kükürt, sarı renkli kimyevi bir element. k. 21b/20, 81a/8, 83a/10, 126b/14 k.+i 84b/18, 86b/19, 113a/3, 125b/3 k.+in 83a/2 k.+le 65b/21, 98b/15 k. ma deni 125a/3 aru k.+i 108b/6 aru k.+ile 120b/9
k ze	[2]: <i>Far.</i> Su testisi. k.+ye 32a/8 p k k.+ye 36a/15	kükürd [1]: <i>Far.</i> Kükürt rengine, sarı renkte. k.+se 89b/20
uz in	[1]: Kargagillerden; da lık, fundalık yerlerde ya ayan siyah tüylü bir tür ku (<i>Corvus corax</i>). . anın 110b/5	kükürdlü [3]: çinde kükürt bulunan. k. ulara 125a/21 k. uyıla 88b/5 k. uyuñ 125b/5
uzı	[7]: Koyun yavrusu. . 6b/2, 50a/17, 53b/9 . eti 80b/10, 83b/21, 92a/15 . +lar 102b/15	kül [15]: Yanan eylerden artakalan toz madde. <i>bk.</i> ul. k. 34a/20, 87a/18 k.+de 56a/16 k.+den 87a/18 k.+i 11b/9 k.+in 20b/2, 87a/17 k.+ini 11a/21, 49b/2, 54b/5, 87a/14 sögüt a acı k.+in 86b/11 sögüt a acınuñ k.+in 87a/11 k. eyle- 11b/3
küçük	[13]: 1. Boyutları benzerlerinininkinden daha ufak olan. k. 7b/15, 13a/11, 13a/13, 52a/2, 61a/7, 91b/12, 127a/7 k. ma urı 107a/6 k. o lancu larda 59a/4 k. ol- 108b/3, 108b/4, 108b/9 2. Ya ı daha az olan. k. 103a/9 k. dem 7b/15	
küflen-	[1]: Küf olu mak, çürümek.	

	k. ol- 11b/9		k. ignesiyle 90a/11
küll	[4]: <i>Ar.</i> Bütün, hep; çok, ziyade. k. 26a/4 istifr -ı k.+dür 138a/21, 139a/9 küll ol- 47a/1	kürklü	[1]: Kürkle kalınlı tırlımı , kürk eklenmi . k.+sün 125a/16
künd	[4]: <i>Far.</i> Anlayı sız, fehmi ve idraki yetersiz. k. it- 126a/21, 126b/1 k. ol- 9a/12, 78b/20	kürs	[2]: <i>Ar.</i> Oturak, oturacak yüksek yer. k. 103b/8, 103b/12
küp	[5]: Su, pekmez, ya vb. sıvıları veya un, bu day, peynir gibi katı maddeleri saklamaya yarayan, geni karınlı, dibi dar toprak kap. k.+e 129a/2, 129b/7 sa ızlu k.+de 128a/21 sa ızlu k.+e 128a/20 sırça k.+e 128b/15	kütt b	[1]: <i>Ar.</i> Kâtipler, yazıcılar. k. 115a/7
küpçük(g)	[1]: Küçük küp. k(g).+e 128b/8	küzkür-	[1]: Püskürtmek. k.-e 107a/7
kürek(g)	[1]: Kürek kemi i, gö üs kafesinin arka kısmında bulunan, kolun gövdeye biti ti i kemi i ve omuz üstü köprücük kemi ini birle tiren kemik (<i>Scapulae</i>). k(g).+inüñ 58a/2	L	
kürk	[1]: Bazı hayvanların, giyecek yapmak için elveri li postu. va a k.+i 134a/19	l	[1]: <i>Ar.</i> Yoktur, de ildir. l.- ac matuñ 139a/10
kürkçi	[1]: Hayvan postlarından kürk hazırlayan kimse.	labada	[3]: <i>Bul.</i> Karabu daygillerden, dere kenarlarında, sulak çayırlarda kendili inden biten, çok yıllık ve yaprakları sebze olarak kullanılan bir bitki (<i>Rumex patientia</i>). <i>bk.</i> labuda, lubada, lupada. / develik, efek otu, efelek, efelik, ebelik, evelik/ um lu l. 57b/9 l. kökin 81a/4 l.+yı 49a/10
		labuda	[1]: <i>Bul.</i> Karabu daygillerden, dere kenarlarında, sulak çayırlarda kendili inden biten,

	çok yıllık ve yaprakları sebze olarak kullanılan bir bitki (<i>Rumex patientia</i>). <i>bk.</i> labada, lubada, lupada.	istis -ı l. 46a/10
	l. yapra ın 122a/1	la ža [3]: <i>Ar.</i> An, çok kısa bir zaman dilimi.
l civerd	[5]: <i>Far.</i> Koyu mavi renkte kıymetli ta . <i>bk.</i> l jiverd.	l. 45a/12, 105b/11, 110a/20
	l. 9b/17, 10a/9, 52b/6	l jiverd [1]: <i>Far.</i> Koyu mavi renkte kıymetli ta . <i>bk.</i> l civerd.
	l.+le 9b/16	l. 6b/14
	abb-ı l. 93a/19	l kin [1]: <i>Ar.</i> Ama, fakat.
l den	[6]: <i>Far.</i> Ladengillerden, Akdeniz ülkelerinde yeti en, tüylü ve genellikle yapı kan yapraklı, beyaz veya pembe çiçekli, reçinesi hekimlikte kullanılan bir bitki (<i>Cistus creticus</i>).	l. 63a/2
	l. 20a/2, 44b/20, 75b/8	la ve [22]: <i>Ar.</i> Yüz felci.
	l.+i 66a/8	l. 3a/10, 5b/3, 104b/9, 105b/2, 130a/19, 131b/3, 136a/10, 136b/14
	eyü l. 45a/20	l.+nüñ 105a/11
	m mlu eyü l.+i 90a/15	l.+ye 7a/15, 59b/14, 68a/15, 105a/5, 105a/6, 105a/8, 105a/15, 105b/12, 105b/21
la ana	[1]: <i>Yun.</i> Turpgillerden, geni ve kalınca kat kat yaprakları olan, güz ve kı sebzesi olarak yeti tirilen ve birçok türü olan bitki (<i>Brassica oleracea</i>). <i>bk.</i> kelem.	l.+yi 18a/21, 104b/8
	l. t r sinüñ uyn 43b/16	l. rencine 116b/8, 131b/13
la m	[2]: <i>Ar.</i> Etle ilgili, ete ait; bir tür siroz.	la f [19]: <i>Ar.</i> Yumu ak, ho , güzel, ho a giden.
	l. 46b/18	l. 6b/4, 28a/7, 52b/7, 67b/16
		l.+dür 136a/13
		l.+lerüñ 128a/15
		l. id 10a/19, 23a/21, 53a/1
		l. id lar 26a/13, 66b/15, 73a/10, 101b/16, 122a/10
		l. günleri 140a/2
		l. erbetler 140b/21
		l. a m 82a/13

	l. it- 135b/5		u ne-i l. 18b/20, 30a/12, 39b/16,
	l. ol-117b/12		41a/11, 49b/16, 50b/3, 74a/19,
l zım	[5]: <i>Ar.</i> Gerekli, lüzumlu.		78a/12, 79a/5, 121a/15
	l. 46a/18		u ne-i l. it- 69b/19
	l.+dur 9a/4, 57b/7, 108b/2	le	[1]: <i>Ar.</i> Lezzetli, tadı ho ve güzel.
	l. ol- 54a/3		l. ol- 133a/4
lebl b	[1]: <i>Ar.</i> Bir tür sarma ık.	le et	[2]: <i>Ar.</i> Zevk, haz.
	l.+ı 57b/8		l. 111b/20, 112a/2
legleg	[2]: <i>Far.</i> Leylek, uzun gagalı, uzun bacaklı, büyük, beyaz göçmen ku (<i>Ciconia ciconia</i>).	lib s	[1]: <i>Ar.</i> Elbise, giysi.
	l. bo ını 28a/21		l.+ları 3b/4
	l. zeb lin 7b/12	Li- l fi	[1]: <i>Ar.</i> Kur'an-ı Kerim'in 106. suresi olan Kurey Suresinin ilk sözcü ü ve bu adla da anılan sure.
leh d	[1]: <i>Ar.</i> Bademcik. <i>bk.</i> dilcu , dilocük, dilicu , dilicük, ılcu . <i>kr</i> .		L. S resin 95b/19
	leh t.	likin	[11]: <i>Far.</i> lakin, e er, ama, fakat.
	l. 107a/14		l. 22b/5, 24a/1, 47a/1, 52a/9, 57b/6, 73a/10, 75a/1, 120a/7, 125b/12, 126b/15, 132b/10
leke	[2]: <i>Far.</i> Kirlili i gösteren iz.	limon	[34]: <i>Yun.</i> Limon, turunçgillerden bir a aç ve bu a acın sarı renkte, ek i meyvesi. (<i>Citrus limonum</i>).
	l. 3a/21		l. 41a/14, 50b/19, 86b/10, 133b/14, 133b/20, 141b/15
	l.+sine 120b/21		l. uyn 127b/12
levn	[2]: <i>Ar.</i> Renk; ten rengi.		l. uyıyla 78a/21, 85a/18, 101b/17, 132a/13
	l.+i 27a/2		l. ar bı 51b/11, 93a/20, 121b/1
	bedenün l.+i 80a/20		l. ar bın 103b/4
leylek otı	[1]: Bir yıllık, nadiren iki yıllık, 20-50 cm boyunda, yükselirken çatalla an narin bir bitki (<i>Geranium robertianum</i>).		süzülmi l. uyn 127b/9
	/dönbaba, turnagagası/		ar b-ı l. 6a/8, 25a/18, 25b/1,
	l.+n 80a/18		
leyyine	[11]: <i>Ar.</i> Yumu ak, hafif.		

- 32b/14, 44b/13, 44b/17, 77b/18,
78a/11, 79a/6, 79a/16, 79a/21,
101a/7, 101b/12, 103b/2, 127b/6,
127b/13, 138a/14
ar b-ı l.+dan 127b/16
- l net [2]: *Ar.* Yumu aklık, mülayimlik,
ishal.
l. 79b/3
l. vir- “içi yumu atmak” 101b/3
- lis nü'l- a fir [1]: *Ar.* Ku dili bitkisi
(*Rosmarinus officinalis*). *bk.* u
dili.
l. 118b/9
- lis nü'l- amel [4]: *Ar.* Yara iyile tirmede
kullanılan, etli yapraklı otsu bir
bitki (*Plantago major*). *bk.* ayy-ı
lem, siñirlü, siñirlüce, siñirlüçe,
siñüre.
l. 34b/17, 53b/17
ar b-ı l. 36b/18, 56b/19
- lis nü' - evr [11]: *Ar.* Mavi çiçekli otsu bir
bitki (*Anchusa officinalis*). *bk.*
g v-zeb n, ı ır dili.
l. 24b/1, 39b/20, 118a/15, 132a/7
l. uyi 23b/17
l. uyi 18b/13, 37a/17, 43b/19,
92a/16
l. uyından 103b/3
l. uyiyla 35b/7
- lo u a [1]: *Yun.* Yeni do um yapmı
kadın.
l. 127a/10
- lo ma [1]: *Ar.* A za bir defada alınıp
götürülen yiyecek parçası, sokum.
l. 51b/9
- lu b [12]: *Ar.* Bitki özleriyle kıvamlı
hâle getirilmi ilaç, bitki erbeti,
bal ve eker gibi eylerden yapılan
tatlı, bitki suyu.
l.+ın 39b/21, 100b/18
arpa l.+ın 140b/14
ayva çekirdegi l.+ı 24b/15, 50b/4,
57a/5
ayva çekirdegi l.+ın 78b/11
ayva çekirdegi l.+ıyla 18b/11
be r-i a n l.+ın 35b/3
a n l.+ın 16b/4, 23a/15
- lubada [1]: *Bul.* Karabu daygillerden,
dere kenarlarında, sulak
çayırlarda kendili inden biten,
çok yıllık ve yaprakları sebze
olarak kullanılan bir bitki (*Rumex
patientia*). *bk.* labada, labuda,
lupada.
l. kökinden 40b/20
- lupada [1]: *Bul.* Karabu daygillerden,
dere kenarlarında, sulak
çayırlarda kendili inden biten,
çok yıllık ve yaprakları sebze
olarak kullanılan bir bitki (*Rumex*

	<i>patientia</i>). <i>bk.</i> labada, labuda, lubada.	63a/18, 69b/16, 75a/11, 116a/7, 118b/1, 118b/7, 119a/16, 120a/14, 120a/20
lu	l. to mın 42b/18 [1]: <i>Ar.</i> Yalanmak üzere hazırlanan ve ilaç olarak kullanılan bir grup macun. l.-ı ıy r enbe 129b/19	m.+a 36b/2, 38a/11, 38b/11, 116b/17, 119a/19, 119b/9 m.+dan 82a/3 m.+dur 116b/18 m.+ı 119b/10, 119b/17 m.+lar 119b/3 m.+ları 116a/19 m.+uñ 116b/16
M		
m	[15]: <i>Ar.</i> Su, erbet. m ü'l- asel [4]: Bal erbeti. m. 93a/2, 93a/5, 127b/17, 130a/3 m ü'l- ayn [1]: Kaynak suyu. m. 37b/19 m ü'l-cübn [3]: Peynir suyu. m. 44a/1, 83b/21, 129b/18 m ü'l-la m [2]: Et suyu. m. 36b/4, 138b/7 m ü'l-u l [1]: Kökler suyu. m. 24b/3 m ü'l-verd [1]: Gül suyu. m. 133b/21 m ü'r-rumm neyn [2]: Nar suyu. m. 37a/1, 41a/9 m ü' - a r [1]: Arpa suyu. m. 41a/9	ba al-ı un ul m.+ın 27b/10 bel dur m.+ı 105a/5 gülbe eker m.+ına 30a/16 ıssı m.+lar 25b/7, 50a/12 m.-ı ay n 120a/15 m.-ı benefsec 32b/15, 42a/21, 44b/19 m.-ı benefsec-i mükerrer 57a/5 m.-ı ber y-ı nisy n 118b/1 m.-ı ekber 116b/14, 116b/17 m.-ı fel fise 74b/15 m.-ı fel sife 119a/15 m.-ı güçlebüken-i murabb 120a/4 m.-ı r f l 119b/18 m.-ı kimm n 26a/11 m.-ı mel lesi 49a/21 m.-ı misk 35b/12, 50a/13, 66b/12 m.-ı mu avv -i cel le 112b/13
ma c n	[87]: <i>Ar.</i> Macun, hamur kıvamındaki ilaç. m. 24a/13, 26a/3, 53a/21, 60a/15,	

m.-i n n 116b/1
m.-i nev-gül 115a/11
m.-i sene 119b/8
m.-i sin mek 53a/19
m.-i s rınc n 70b/9, 71a/1, 72b/20
m.-i if 119a/6
m.-i us f 117b/3
m.-i us amdus 120a/19
m.-i zenceb l 115b/14
müferri m.+ları 3a/20
na n m.+ı 23a/19
sarımsa m. 114b/5
Süleym n pey mber m.+ıdur
112b/9
t runc abı m.+ı 66b/9
us amdus m.+ın 5b/12
zenceb l m.+ı 61a/13
m. et- 120b/10
m. eyle- 58a/14, 116a/18
m. it- 25a/7, 42b/14, 63a/20,
75a/8, 94a/7, 115a/14, 115b/3,
116a/5, 116b/6, 117b/3, 118b/11,
118b/17, 119a/6, 120a/13
m. il- 53a/18, 68a/8
m. ol- 116a/20
ma c nü'l-misk [1]: Misk
macunu.
m. 111b/1
ma c nü'l-mül k [1]: Ana
organların hepsine iyi gelen bir tür

macun.

m. 119b/9

ma c nü'n-nec [1]: Bir tür
macun.

m. 119a/2

m d mki [3]: *Ar.Far.* Madem, de il mi ki.
m. 16a/18, 96a/12, 138b/3

m dde [22]: *Ar.*

1. Hastalık yapıcı etken; iltihap
sonucu olu an akıntı, irin.

m. 16a/1, 22a/21, 22b/4, 22b/14,
56a/20, 64a/16, 74b/13, 75a/21,
103a/5, 103a/10, 139b/18,
139b/19

m.+dür 22a/18, 107a/21, 122b/6

m.+ler 103a/11

m.+si 125b/12

al ž m.+dür 73a/4

2. Bir eyin yapısını olu turan ana
unsur, öge.

m. 119a/16

m.+si 13b/2

m.+yi 36b/12

m.-i sevd v den 9a/18

m ddetü'l- ay t [1]: *Ar.* Pek çok
derde deva olan bir tür macun. *kr .*

m ddetü'l- ayva, m ddetü'l-
ayav t.

m. 119a/19

ma de [105]: *Ar. Mide. bk. ma de.*
m. 25a/21, 25b/6, 25b/11, 26a/18,
26a/19, 26a/20, 26a/21, 52a/20,
79a/1, 92b/9, 95b/17, 125b/7,
126a/9, 129b/20, 131a/5, 132a/1,
133b/14, 135b/7, 135b/12
m.+de 25a/21, 25b/6, 26a/5,
26b/9, 27a/21, 52a/16, 101a/9,
126b/18, 133a/2, 133a/19
m.+den 26b/8, 134b/20, 136b/9
m.+ni 92b/18
m.+nüñ 27a/9, 77a/11, 131b/12,
133b/17, 135a/5
m.+si 51b/9, 66b/4
m.+sin 17b/5, 66a/14
m.+sinde 132a/18
m.+sine 26a/8
m.+sini 26a/8, 26a/9, 26b/15
m.+ye 20a/10, 20b/9, 20b/11,
20b/13, 25a/14, 25a/18, 25a/19,
26b/1, 27a/4, 40a/18, 56b/9,
93b/5, 115b/6, 119a/9, 128a/5,
130b/3, 130b/6, 131a/12, 134b/5,
134b/8, 134b/12, 135a/14,
135b/17, 136a/2, 136b/3
m.+yi 24b/7, 26a/12, 26b/19,
27a/5, 37b/5, 38b/16, 43a/11,
52b/14, 104b/11, 116a/11,
125b/8, 125b/9, 133a/2, 134b/20,
135b/21, 136a/9

ıssı m.+ye 125b/11
ıssı m.+yi 75b/12
urı m. 35b/18
m. a rısı 26a/5
m. a rısına 27a/1
m. a rısinuñ 25a/20
m. ovu lu ına 37b/1
m. sustlu ın 126a/8
m. i mekten 46b/4
m. a fına 26a/11
m.+nüñ ovu lu ın 59b/18
m.+nüñ yelin 118b/13
a f m.+ye 25a/17
a f-i m. 26a/14
m. ol mı ol- 9a/11

ma delü [2]: *Ar.T. Mideli.*
ıssı m. ki iye 131b/6
a f m. ki iye 127b/6

ma den [3]: *Ar. Maden.*
kükürd m.+i 125a/3
neft m.+i 125a/4
demür m.+ine u rayan ular
126a/7

ma danos [4]: *<Yun. makedonesi.*
Maydanoz, ufak ye il yapraklı ho
kokulu bir bitki (*Petroselinum*
crispum). *bk. ma danos.*
m.+ı 97a/6
m. to mın 77a/18
m. yapra ın 13b/16, 97a/2

- maf al [6]: *Ar.* Vücuttaki kemiklerin oynak yeri, eklem.
m. 19a/18
m.+a 75b/17
m.+da 5a/19
m.+lara 93b/11
m.+lardan 92b/20
m.+lar a rısına 6b/7
- ma danos [1]: <*Yun. makedonesi.* Maydanoz, ufak ye il yapraklı ho kokulu bir bitki (*Petroselinum crispum*). *bk.* ma danos. /**garamsa, gin, karo, karus, manduru , manuk, maydanoz/**
m.+ı 60b/16
- ma f r [1]: *Ar.* Allah tarafından günahlarının affedilmesi için kendisine dua edilen ölmü kimse.
m. 120a/5
- ma rib [1]: *Ar.* Batı tarafı.
m.+le 7a/2
- ma z [1]: *Far.* Beyin.
m.-ı re 114a/11
- ma b b [3]: *Ar.* Muhabbet edilen, sevilen.
m. 16a/16, 70a/1
m. ol- 67b/16
- ma m de [14]: Çiçekleri süt rengi ve soluk sarı, kalın köklü, sürünücü otsu bir bitki (*Convolvulus scammonia*) ve bu bitkinin köklerinden çıkarılan, hekimlikte kullanılan, reçineye benzer bir madde. *bk.* sa muniya, sa muniya. /**mahmude otu, tarla sarma ı ı/**
m. 9b/17, 9b/21, 10a/4, 10a/6, 33b/2, 82a/1, 92a/6, 115a/13, 131a/2
m.+yi 52b/1
gök m. 10a/8, 52b/6
gök m.+yle 10a/10
m. a acı südin 52b/5
- ma m m [1]: *Ar.* Hummaya, sıtmaya tutulmu , sıtmalı; ate li, ate i olan.
m.+lara 135a/6
- ma r r [1]: *Ar.* Hararetli, sıcak.
ma r rü'l-miz c [1]: Sıcak mizaçlı, mizacı hararetli olan.
m. ki ilerüñ 4a/4
- ma t m [2]: *Ar.* Mühürlü balçık, tıbbi bir tür balçık.
müleyyin m.+ı 88b/21
n-i m.+ı 103a/14
- ma v [3]: *Ar.* Yok etme, ortadan kaldırma; harap etme; bitme.
m. ol- 82b/13, 110a/3, 134b/2
- ma de [13]: *Ar.* Mide. *bk.* ma de.
m. 93b/3, 94a/4
m.+si 37a/3, 128a/19

m.+ye 25a/16, 25a/17	m.+ler 92b/16
m. a rısın 25a/13, 25a/14, 25a/15	ma b l [2]: <i>Ar.</i> Geçerli, muteber, kabul edilen.
m. a rısını 2a/8	m.+dür 42b/11, 121a/20
m. a zına 54b/18	ma l [3]: <i>Ar.</i> Akla uygun, akıllıca.
m.+si berk dem 27b/3	m.+dür 29b/6, 106a/11
m. dön- "kusacak gibi olmak"	m. ol- 16a/16
25b/20	m u'l- ayn [1]: <i>Ar.</i> Göz bölgesindeki damarlar.
m il [2]: <i>Ar.</i> Bir yana, bir tarafa do ru	m.+dan 30b/15
e ilmi , meyletmi . <i>bk.</i> m yil.	m l-ı Frenc [1]: < <i>Fr. mal de France.</i>
m. ol- 9a/3, 30a/3	Frengi, cinsel ili kiyle geçen korkunç ve bula ıcı bir cilt hastalı ı. <i>bk.</i> freng , Frenk uyuzu.
ma ad [34]: <i>Ar.</i> Oturak yeri, kış, anüs, makat.	/yenirce/
m. 54b/11, 62b/6, 63a/5, 63a/7, 63a/9	m. 85a/16
m.+a 62b/18, 64a/16, 65a/20	m -l -ya n [1]: <i>Ar.</i> Anlamsız, faydasız bo söz.
m.+da 57a/8, 65a/8, 65b/1, 125b/7	m. 10a/13
m.+dan 63b/13, 65a/16, 65b/17	m l ly [29]: <i>Ar.</i> < <i>Yun. melankholia.</i>
m.+ı 63a/6, 118b/2	Belirtileri hayata kar ı ba lılı ın azalması ve her eye kayıtsızlık, derin bir keder vb. olan ruh hastalı ı, kara sevdâ, melankoli.
m.+ın 64a/8, 64b/5	m. 1b/2, 6a/2, 6a/16, 6b/14, 6b/16, 8a/17, 9a/10, 57b/17, 92b/11, 96a/9, 116b/9
m.+ına 63a/6, 64a/8, 64a/12, 64a/14	m.+dan 6a/5
m.+ında 56b/4, 62b/14, 63b/8, 63b/11, 63b/16	m.+sı 11a/17, 92b/4
m.+uñ 62b/8, 62b/15	m.+sın 6a/3
m. za metine 63a/15	
m. za metlerin 2b/7	
ma m [1]: <i>Ar.</i> Durulan, durulacak yer.	
m.+ına 107b/18	
ma bere [2]: <i>Ar.</i> Mezar, kabir.	
m. 72a/9	

	m.+ya 5b/20, 6b/6, 6b/12, 7a/14, 92b/5, 92b/19, 105a/8, 120a/21, 125b/9, 129a/10 m.+yı 93b/17, 115a/21, 132b/4, 136b/14	134b/17, 138b/2, 138b/4 m.+a 7b/12, 40b/16, 49a/18, 50a/8, 62a/18, 72a/17, 98b/17, 138a/8 m.+da 19a/14, 21a/7, 26a/13, 40b/16, 69b/12 m.+dan 57b/7 m.+dur 47a/6, 103a/2 m.+ı 78b/4, 78b/5 m.+lar 52a/7, 57b/17, 80a/21 m.+lara 26a/4, 39a/11 m.+larda 39b/21, 140a/19 m.+ları 57b/14, 57b/18, 92a/12, 101b/6, 114a/12, 116b/10 m.+larına 115a/5, 117a/11 m.+larıñ 34b/5, 39b/15 m.+uñ 75a/5 bal am m.+lar 137b/21 bal am m.+lara 69b/20 bal am m.+larına 116a/13 çirk n m.+lar 39a/10 ıssı m.+lar 141b/20 ıssı m.+larda 140a/18 istis m.+ına 45b/20 mü kil m.+lardur 39b/15 sevd v m.+lar 93a/9 sevd v m.+ları 93a/11, 93a/14 sevd y m.+ları 57b/16 ovu m.+dan 138a/10
ma l l	[1]: <i>Ar.</i> Hasta, sa lı ı bozulmu olan. m. ol- 16b/5	
ma l m	[2]: <i>Ar.</i> Bilinen, belli. m. ol- 141a/13, 141a/14	
m m	[1]: <i>Far.</i> Gelincikgillerden, 30-50 cm boylarında bir veya çok yıllık otsu bir bitki (<i>Glaucium corniculatum</i>). /boynuzlu gelincik, boynuzlu ha ha , çanakkıran, gülfatma, gülhatun, mahmuzlu gelincik/ iy f-ı m.+yı 106b/10	
ma n	[1]: <i>Ar.</i> Anlam. m.+yı 10b/11	
mantar	[1]: <i>Yun.</i> çerisinde zehirlileri de bulunan, silindir gövdeli ve üst tarafı apkalı bir bitki (<i>Fungi</i>). m. 139b/7	
mara	[57]: <i>Ar.</i> Hastalık, hasta olma durumu, vücutta genel veya belirli bir doku veya organ ile sınırlı ortaya çıkan yapı ve/veya i lev bozuklukları. m. 8a/12, 39a/11, 84a/6, 85a/13,	

maralu	[1]: <i>Ar.T.</i> Hastalıklı. sevd y m. ki iler 136a/17	m. 57a/7
marsama	[2]: Yaprakları nane gibi güzel kokulu olup yemeklere konan bir bitki (<i>Tanacetum balsamita</i>). /barsama, marsıvan otu, sunanesi, varsama, yaban keki i/ m.+yı 5a/21, 65b/19	[2]: <i>Yun.</i> Üzerine iplik, erit, fitil gibi eyler sarılan karton, tahta maden veya plastikten yapılmı koni yahut silindir ekindeki parça; burna veya yaraya toz hâlinde ilaç vb. eyler üfleme, püskürtmek için kullanılan ince kamı . <i>bk.</i> ma ur. m. 11b/9 m.+ya 11b/17
marf	[1]: <i>Ar.</i> Herkesçe bilinen, tanınan, belli. m.+dur 112b/12	m. 11b/9 m.+ya 11b/17
marul	[9]: <i>Yun.</i> Marul, birle ikgillerden, geni ve uzun olan ye il yaprakları taze olarak yenilen bir bitki (<i>Lactuca sativa</i>). /banak, dürülü, has, kâhu, ya lı dürülü/ m. 41a/14, 41a/16, 81a/20, 101a/9, 111b/3 m.+ı 31b/14 m. uyi 31b/14 m. uyi 4a/7 m. yapra ına 105b/18	mar [5]: <i>Ar.</i> Saralı, sara hastalı ı olan. m. 8b/3 m.+uñ 8a/8, 8a/16, 8a/17, 8b/13
maskene	[1]: <i>Yun.</i> Bir çe it küçük, siyah erik. <i>bk.</i> amaskene, amasanke, amaseye. m. erügi 115a/15	m st [1]: <i>Far.</i> Yo urt. m. 131b/6
maslı	[1]: Esrar, ha ha . m. 95b/9	ma ak [42]: <i>Ar.<Yun. mastikha.</i> Sakız a acımın kabu undan elde edilen sakız, bir tür reçine (<i>Pistacia lentiscus</i>). <i>bk.</i> mezdek , sa iz, a iz. m. 15a/7, 17b/6, 23b/3, 27a/13, 27b/20, 33a/14, 37a/2, 43a/16, 51a/6, 52b/1, 53a/8, 53a/17, 53a/20, 62a/4, 69b/17, 82a/5, 85a/17, 89b/1, 89b/9, 105b/9, 110b/19, 111b/17, 114b/2, 114b/11, 115b/12, 115b/17, 117a/6, 118a/8, 118b/17, 118b/19, 119a/13, 120a/12, 123a/3,
masla	[1]: <i>Ar.</i> Sadece et suyu ile pi irilen çorba.	

- 123a/18, 128b/7, 128b/17,
129b/5, 136a/2
iks r-i m. 34b/14
m. sa ız 94a/3
m. sa ızın 50b/8
m. ya ın 49b/19
- ma ur [2]: *Yun.* Üzerine iplik, erit, fitil gibi eyler sarılan karton, tahta maden veya plastikten yapılmı koni yahut silindir ekindeki parça; burna veya yaraya toz hâlinde ilaç vb. eyler üfleme, püskürtme için kullanılan ince kamı . *bk.* ma ra.
m.+ıla 11a/21
küçük m.+ı 107a/6
- m er [1]: *Ar.* Genellikle yüzde çıkan kan çıbanı. *bk.* umre, b m r-i F ris, ı ır ı, ısır an, ı ır an, m r , m ter , m ter yn.
m. ol- 15b/13
- m r [1]: *Ar.* Genellikle yüzde çıkan kan çıbanı. *bk.* umre, b m r-i F ris, ı ır ı, ısır an, ı ır an, m er , m ter , m ter yn.
. 3a/12
- ma rı [1]: *Ar.* Do u.
m.+a 7a/2
- m ter [1]: *Ar.* Genellikle yüzde çıkan kan çıbanı. *bk.* umre, b m r-i F ris, ı ır ı, ısır an, ı ır an, m er , m r , m ter yn.
m.+ñ 95b/8
- m ter yn [1]: Genellikle yüzde çıkan kan çıbanı, yılançık hastalı ı. *bk.* umre, b m r-i F ris, ı ır ı, ısır an, ı ır an, m r , m er , m ter .
m. 106b/9
- ma b [19]: *Ar.* Bir bitkinin veya bitkisel bir maddenin su veya benzeri bir sıvıda kaynatılması ile elde edilen ilaç, macun; ha lanmı , kaynatılmı .
m.-ı eftimun 6a/12, 6a/20, 8b/2, 76a/10, 80b/6, 81b/7, 86a/8, 87a/3, 93a/19, 99b/8, 118a/13
m.-ı f kihe 77b/19, 83a/16, 83b/6, 122b/13, 138a/19
m.-ı f kiheye 74b/4
m.-ı hel k 122a/9
m.-ı eftimun ur- 102b/13
- m ya [3]: *Far.* Öz, tohum.
o la m.+sin 104a/3
av an m.+sin 7b/10, 100b/3
- m ye- [3]: *Far.* Tadı ek iyle tatlı arasında; fakat daha çok ek iye yakın olan, ek imsi.
m. 6a/8, 10b/1
m. en r 101a/9

- m yıs [5]: *Yun.* Yılın be inci ayı.
m.+da 3a/19
m. ayında 71b/13, 72a/17, 113b/7,
113b/10
- m yıl [6]: *Ar.* Bir yana, bir tarafa do ru
e ilmi , meyletmi . *bk.* m il.
m.+dür 81a/10, 83a/14
m. ol- 25b/21, 81a/14, 120a/14,
141b/10
- ma arrat [5]: *Ar.* Zarar, ziyan.
m. 98b/13
m.+ı 95b/20, 124b/18
m.+lara 94a/18
m. et-109a/17
- ma arratlu [1]: *Ar.T.* Zararlı, ziyanlı.
m. yemekler 51b/5
- mazeryun [5]: *Yun.* Sütli engillerden bir
bitki (*Aster tripolium*). *kr.*
mazaryum. /**kulapa, maziron,**
yalancı defne/
m. 64b/8, 65a/15, 65a/17
abb-ı m. 46b/19
m. ya ın 62a/1
- ma ma a [12]: *Ar.* Gargara.
m. et- 13a/3, 14a/9, 14a/10,
14a/15, 14b/5, 14b/17, 17b/15,
100b/14, 134a/2
m. eyle- 14b/20
m. it-, 14a/7, 18a/3
- m z [14]: *Far.* Servigillerden, kı ın
yapraklarını dökmeyen bodur bir
a aç ve bu a acın meyvesi
(*Thuja*). /**mazi/**
m. 19b/14, 73a/6, 99b/16, 113b/4
m.+ları 121a/4
m.+yı 11b/2, 63a/8
m.+yla 60a/20
dögülmi m. 37a/9
dülenmedük m.+yı 22b/7
gök m.+ları 121a/1
m. otın 76a/21
a uzsız m. 64b/18
ya m. 23a/15
- meb d [1]: *Far.* Sakın, olmaya ki...
m. 114a/10
- mec l [1]: *Ar.* Güç, kuvvet, takat.
m.+i 140b/16
- meclis [2]: *Ar.* Defa, kere.
m. 50b/20, 78a/12
- mecm [4]: *Ar.* Bütün, hepsi, tüm.
m.+ın 9a/20, 48b/3, 117a/8,
120a/2
- mecn n [2]: *Ar.* Deli, çılgın.
m.+dur 127a/11
m.+lara 6b/6
- mef il [9]: *Ar.* Mafsallar, vücuttaki
oynak yerler, eklem yerleri.
m.+a 70a/17, 73b/14
m.+da 76a/1
veca -ı m. 2b/13, 73b/11, 74a/13

- veca -i m.+a 73b/15, 73b/17
veca -i m.+da 75a/2
- mefl c [2]: *Ar.* Felç olmu , felçli. *bk.*
mefl ce.
m.+a 104b/7
m. ol- 137b/7
- mefl ce [1]: *Ar.* Felç olmu , felçli. *bk.*
mefl c.
m.+ye 127b/19
- mef l [4]: *Ar.* Failin yaptı ı i in
etkisinde kalan; kadın.
m. 112a/12
m.+ün 112a/2, 112a/4, 112a/11
- meger [23]: *Far.* Fakat, ancak, yalnız.
m. 20a/10, 30a/18, 36b/13,
37a/13, 46a/9, 46a/10, 46b/12,
50b/5, 51a/17, 56b/13, 57a/20,
57b/15, 72a/14, 75b/5, 78a/7,
78a/18, 78b/20, 79a/17, 101b/11,
114a/7, 138a/5, 139a/6
m.+dür 42a/10
- mek n [2]: *Ar.* Yer, mahal.
m. 3b/3, 124b/12
- meke [3]: Mısır bitkisi ve tanesi.
m. 103b/8, 103b/12
m.+siz 133a/21
- Mekk [1]: *Ar.* Mekke ehriine ait.
mürr-i M. 73a/6
- mekr(?) [1]: *Ar.* Hile, aldatma(?).
m. 3a/16
- mel l [1]: *Ar.* Can sıkıntısı, usanç.
def -i m.+dür 115b/6
- melhem [5]: <*Ar.* *merhem.* Deriye
sürülerek kullanılan, içinde birçok
etkili madde bulunan, koyu
kıvamda ya lı veya ya sız ilaç.
bk. merhem.
m. 64b/6
m. gibi ol- 5b/18, 29a/21
m. ur- “merhem sürmek”
102b/13, 139b/16
- mel kiyiye(?) [1]: (?) Bir tür merhem(?).
m. 30b/21
- mel les(?) [1]: (?) Bir tür macun(?).
ma c n-i m.+i 49a/21
- meme [6]: Memelilerin gö üslerinde
yavrularını emzirmek için
bulunan organ. *bk.* emcek.
m. 65b/12
m.+leri 67a/11
m.+lerin 108b/18, 112a/21
m.+sinden 67a/6
m.+sine 66b/2
- memleket [1]: *Ar.* Ülke.
ırım m.+inde 29b/10
- memz c [3]: *Ar.* Karı mı , karı tırılmı .
m. 82a/13
m. ar b-ı 36a/2
m. ol- 80b/11
- men [16]: *Ar.* Yasaklama, engelleme.

m. 112a/4	a ıza geçmi söz.
m. etdür- 6b/13	m.+dür 4a/18
m. eyle- 36b/13	menzil [1]: <i>Ar.</i> Konak yeri.
m. it- 11a/7, 17b/9, 26a/21, 28a/18, 28a/20, 52a/14, 99a/4, 103a/14, 103a/17, 103a/18, 113b/6, 135b/7, 139a/18	m.+e 16b/14
men fi [1]: <i>Ar.</i> Menfaatler, faydalar.	mercimek(g) [21]: < <i>Far.</i> <i>merdumek.</i> Baklagillerden, beyaz çiçekli otsu bir bitki ve bu bitkinin kırmızı veya ye il renkte olan ufak tanesi (<i>Lens culinaris, lens esculenta.</i> /heses, meskenye, temsil, yasmık/
m.-i eftimun 136b/13	m. 6b/5, 17a/14, 19b/12, 30a/8, 36a/1, 47a/2, 61b/15, 67a/14, 67a/19, 67b/12, 77b/16, 81a/13, 107b/2, 111b/2
menfa at [14]: <i>Ar.</i> Fayda, yarar.	m.+den 105a/18
m. 128b/17	m(g).+i 18b/8, 133a/19
m.+dur 128b/17	m.+le 103b/20, 122b/18
m.+ı 136a/4	m. deñli 75b/14
m.+i 128b/4	m. adar 55a/6
m. bul- “faydalanmak” 115a/8	merg [1]: <i>Far.</i> Ölüm.
m. gör- “faydalanmak” 112b/21	merg-i müf c t [2]: Kalp durması, kalp krizi.
m. it- 26a/10, 26b/16, 27b/20, 53a/19, 59b/16, 80a/18, 99a/1, 117a/11	m. 104b/16, 137b/12
menfa atlı [1]: <i>Ar.T.</i> Faydalı, yararlı.	merhem [108]: <i>Ar.</i> Deriye sürülerek kullanılan, içinde birçok etkili madde bulunan, koyu kıvamda ya lı veya ya sız ilaç. <i>bk.</i> melhem.
m.+dür 42a/6	m. 12b/14, 20b/3, 22a/11, 22a/12,
men [22]: <i>Ar.</i> Er suyu, sperma.	
m. 104b/10, 107b/18, 108b/10, 116b/3, 126b/19, 130a/20, 136a/1	
m.+ye 23b/2, 131b/14, 134b/6	
m.+yi 64a/19, 108b/17, 115a/21, 131a/14, 133a/11, 134b/11, 134b/21, 135a/1, 136a/8, 136a/12, 136b/11, 136b/12	
men l [1]: <i>Ar.</i> Nakledilmi , a ızdan	

22a/21, 33a/1, 61b/4, 64a/11,
64b/18, 65a/18, 65a/19, 67b/11,
72b/2, 82b/12, 88a/2, 88a/15,
90a/16, 90b/6, 90b/9, 91a/21,
91b/11, 97b/13, 110b/12, 122a/2,
122a/11, 122a/15, 139b/13
m.+dür 89a/9
m.+e 67b/8
m.+i 15b/5, 15b/7, 62a/11,
82a/10, 90a/6, 91a/2
m.+le 12b/19
m.+lerden 94b/21
m.+ün 110b/13
isf d c m.+in 95a/2
k f r m. 64b/19
kirec m.+i 95a/1
m.-i heng 94b/21
m.-i baseli un 21a/19, 62a/15,
75b/5, 76a/17, 87b/9, 88a/15,
90a/6, 103a/1, 103a/6, 122a/4,
123a/16, 139b/11
m.-i baseli unla 22b/2
m.-i av riyy n 67b/7, 102b/21
m.-i k f r 15b/7, 20b/5, 62a/7,
62a/18, 64b/14, 65a/12, 76a/12,
87b/2, 88a/2, 88b/4, 102b/2,
139b/11
m.-i iru iyi 122b/11
m.-i Mı r 21a/19, 62a/16, 90a/19,
122a/4, 123a/17

m.-i Mı r le 62a/7, 89b/14
m.-i mu l 12b/17, 20b/5, 59a/4
m.-i rusul 12b/16, 21a/20
m.-i senc r 88a/15
m.-i zenc r 21b/3, 87b/21,
122b/10
m.-i zencefr yla 103a/1
menbet-i m. 88a/1
sirke m.+i 20b/5, 87a/6, 87b/10,
123a/12
zenc r m.+i 12b/14, 67b/11
m. düz- “merhem hazırlamak”
3b/14
m. it- 42b/17, 88b/14, 99a/17
m. ol- 102a/19
m. gibi ol- 20b/3, 22a/1, 32b/3,
48a/3, 61b/11, 64b/18, 72b/2,
110b/12, 122a/2
m. ur- “merhem sürmek” 17a/6,
61b/6, 90a/7, 122b/12
k f r m. ur- 58b/13
merhemlü [1]: *Ar.T.* Merhem sürülmü ,
merhemli.
m. fet l 75b/5
mer m [2]: *Ar.* Allah’ın rahmetine
kavu mu , vefat etmi , ölmü .
m. 120a/4
terk b-i Sul n Sel m n’ü’l-
m.114b/6
mer a -n r [1]: *Ar.* Göz ta ı denen

- parlak bir maden. *bk.* gice
r en y .
m. 134a/5
- mermer [3]: *Ar.* Mermer.
m. 110b/13
m.+den 92b/16
ıssı m. 57a/11
- Merr [2]: *Ar.* Dünya'dan sonra Güne 'e
en yakın olan gezegen, kızıl
gezegen, Mars.
M. 7a/7
M.+e 7a/8
- mersin [29]: *Yun.* Beyaz çiçekli, güzel
kokulu mersin a acı ve bu a acın
yemi i (*Myrtus communis*). *bk.* s
(l). /**hömbeles, murt, sazak,
zazak**/
m. 18a/2, 19a/11, 35b/1, 36b/15,
78b/16, 101b/20, 141b/19
ala m. ar bı 128a/9
m. uyıyla 99b/11
m. ar bı 42a/1, 128a/9
m. ar bını 22b/10
m. to mın 27a/11, 55b/18
m. ya ın 10b/16, 99b/11
m. yapra ı 99b/16
m. yapra ın 3b/19, 19a/9, 36b/19,
39a/14, 63a/9, 113b/2, 113b/4
m. yemi in 14b/16
m. yemi inden 128a/10
- ar b-ı m. 27a/13, 128a/3
ar b-ı m.+dür 128a/6
- mer b [1]: *Ar.* Dört unsura dayanan eski
tıp anlayı na göre ya tabiatlı, ya
mizaçlı.
m. ki iye 127b/19
- merv [2]: *Ar.* Rivayet olunan.
m.+dür 77b/5, 79b/11
- merzenc [2]: *Far.* Mor veya beyaz
çiçekli otsu bir bitki (*Origanum
marjorana*). *bk.* güyegü oti,
merzeng , sa ter.
m. 107a/16
m. ya ın 67b/21
- merzeng [1]: *Far.* Mor veya beyaz
çiçekli otsu bir bitki (*Origanum
majorana*). *bk.* güyegü oti,
merzenc , sa ter.
m. 99b/9
- me ne [2]: *Ar.* drar torbası. *bk.* avu ,
avu .
m.+deki 58a/18
m.+ye 128a/7
- me el [12]: *Ar.* Misal olarak, örnek
olarak.
m. 7b/15, 9a/19, 9b/17, 53b/16,
99b/13, 120b/21, 121a/6, 127a/15,
127b/7, 128a/9, 138a/8, 138b/2
- mesken [8]: *Ar.* Ev, konut.
m. 3b/3, 124b/12, 125a/3, 125a/6,

125a/8	anlatılan.
m.+i 124b/21	m. 82a/9
m.+ini 125a/10	mev z [1]: <i>Far.</i> Kuru üzüm.
m.+ler 125a/5	m. ya ıyla 8a/6
me lay ulus [1]: <i>Yun.</i> Bir tür macun.	mev zec [3]: <i>Far.</i> Yabani üzüm. <i>bk.</i>
m. 34b/6	mev zek, a üzümü. / da üzümü /
me ridir us [1]: <i>Yun.</i> Mesir macunu. <i>bk.</i>	m. 5b/6, 13a/9, 105b/9
me riditus.	mev zek [1]: <i>Far.</i> Yabani üzüm. <i>bk.</i>
m. 66b/12	mev zec, a üzümü.
me ridi us [1]: <i>Yun.</i> Mesir macunu. <i>bk.</i>	m. 111b/21
me ridirtus.	mevt [6]: <i>Ar.</i> Ölüm.
m. 97b/3	m. 140b/1, 140b/2, 140b/4
mes r [3]: <i>Ar.</i> Yazılımı .	m.+e 140a/17, 140a/21
m.+dur 69b/18, 96a/17, 107b/20	m.+i 83b/3
me yi [1]: <i>Ar.</i> eyhler.	mev i [1]: <i>Ar.</i> Bir ey konulacak yer,
m.+den 4a/17	yer.
me l [4]: <i>Ar.</i> Bi i le u ra an, bir i	m.+e 13b/4
görmekte olan.	meyd n [1]: <i>Ar.</i> Geni , açık, düz yer, alan.
m. et- 6b/13	m.+a 58b/10
m. ol- 78b/4, 111b/14, 112b/2	meyl [2]: <i>Ar.</i> E ilim, temayül.
me h r [8]: <i>Ar.</i> Tanınmı , herkesçe	m. 9a/3
bilinen.	m. it- 135b/1
m.+dur 52a/5, 60b/1, 79b/21,	meyyit [1]: <i>Ar.</i> Ölmü .
92b/2, 105b/18, 113a/15, 133b/4,	m.+ler 137a/12
133b/14	mezdek [5]: <i>Ar.</i> < <i>Yun.</i> <i>mastikha.</i> Sakız,
me n [2]: <i>Far.</i> lenmemi koyun derisi	sakız a acının kabu undan elde
ve bu deriden yapılmı olan.	edilen sakız, bir tür reçine
m.+üñ 55b/12	(<i>Pistacia lentiscus</i>). <i>bk.</i> ma ak ,
yuf a m.+e 48a/9	sa ız, a ız.
me r [1]: <i>Ar.</i> Açıklanan, uzun uzadıya	m. 9b/17, 10a/4, 92a/6, 123b/1

gök m. 10a/6	51b/20, 52a/1, 52a/12, 52b/9,
mez d [1]: (?) Bir tür bitki(?).	53a/3, 53b/2, 53b/3, 55b/8,
m.-i ebya 115a/3	55b/13, 60b/17, 61a/20, 62b/3,
me k r [5]: <i>Ar.</i> Adı geçen, sözü edilen,	64a/7, 70a/2, 80a/7, 85b/6,
zikrolunan.	101a/21, 101b/1, 104a/17, 107a/5,
m. 7b/11, 46a/5, 76b/11, 119b/14	109b/17, 110b/14, 114a/8,
m.+ları 82a/9	114b/4, 114b/5, 116b/6, 118b/21,
mezmele [1]: Döküntü, kırıntı.	123a/20, 123b/2, 124a/14, 125b/4,
m.+sin 57b/19	128a/2, 128a/15
mı n s [2]: <i>Ar.</i> Demir ve daha ba ka	m.+ca 84b/14, 85a/20
metalleri kendine çeken demir	m.+ı 24a/14, 30b/10, 43b/17,
oksit.	44a/8, 48b/14, 52a/10, 63b/3,
m. 21a/11	63b/5, 65b/9, 73b/3, 90a/14,
m. a ı 67a/2	93a/2, 104a/16, 115a/14, 120a/8,
Mı r [2]: <i>Ar.</i> Mısır ülkesi.	120b/2, 121a/12, 121a/17
M. atunları 76b/10	m.+ın 64b/5, 76b/19
M.-ı dem m 114b/8	ba la m.+ıdur 126a/2
Mı r [9]: <i>Ar.</i> Mısıra ait.	bir çana m.+ı 44a/6
afy n-ı M. 4a/11, 29a/4	bir a u m.+ı 55b/6
merhem-i M. 21a/19, 62a/16,	bir oz m.+ı 45a/20
90a/19, 122a/4, 123a/17	bir sere m.+ını 80b/13
merhem-i M.+le 62a/7, 89b/14	fındu m.+ı 42b/15, 55a/13
m [2]: <i>Far.</i> Büyük çivi.	a u m.+ı 60b/2
m.+uñ 12a/10	no d m.+ı 60b/1
at m.+ını 12a/9	serçe barma m.+ı 40b/20
mi d r [84]: <i>Ar.</i> Bir eyin ölçüsü, sayısı.	mi d rcük [1]: <i>Ar.T.</i> Az bir ölçüde, az bir
m. 5b/17, 18b/2, 19a/4, 19a/6,	sayıda.
19a/8, 19a/9, 24b/11, 27b/5,	m. 45a/13
34a/20, 35a/6, 35a/7, 36a/19,	m l [2]: <i>Ar.</i> Yarayı sonda etmeye ve
42a/10, 42a/11, 42b/14, 48b/3,	içine fitil sokmaya mahsus sert

	uçlu ince demir alet.	60a/8, 60b/6, 63b/21, 68a/8,
	m. 90a/1	70a/16, 70b/9, 73b/12, 75b/15,
	m. eyle- 91a/17	90b/11, 92b/13, 94a/2, 103b/14,
mil	[1]: <i>Ar. Tuz.</i>	113a/16, 114a/16, 114a/17,
	m. 104a/21	114a/18, 114a/19, 114a/20,
m r-	ek m [1]: <i>Far.Ar. Ba hekim, büyük</i>	114b/7, 115a/12, 115a/13,
	hekim.	115a/18, 115b/3, 115b/13,
	m. C l n s 4b/19	116b/19, 116b/20, 116b/21,
misk	[19]: <i>Ar. Misk otu (Artemisia</i>	117b/4, 117b/5, 119b/8, 119b/12,
	<i>vulgaris)</i> ; Asya da larında	119b/13, 119b/14, 119b/16,
	ya ayan bir ceylan türünün	120a/3
	erke inde bulunan kese	m.+den 10b/13, 16a/6, 40a/21,
	eklindeki bir bezeden elde edilen	38b/17
	güzel kokulu bir madde. <i>bk. mü k.</i>	buçu m. 15b/18
	/amberçiçe i, misk otu/	mi (?) [1]: (?) Bir tür madde(?).
	m. 23b/5, 28b/12, 35b/8, 36b/1,	m. 47b/17
	38a/10, 63b/12, 66b/5, 107b/13,	m ve [1]: <i>Far. Meyve.</i>
	115a/9, 119b/2, 131a/7	m. 83b/16
	m.+i 60b/8	miy ne [1]: <i>Far. Orta, ne az ne çok.</i>
	dev -ı m. 36a/5	m. 126b/11
	li m. 111b/17	miz c [25]: <i>Ar. Huy, tabiat; insan</i>
	m. çekirdegi 114b/13	vücudunun fizyolojik yapısı,
	m.-i li 131a/7	bünye özelli i.
	ma c n-ı m. 35b/12, 50a/13,	m. 10a/1
	66b/12	m.+a 26a/7, 104b/12, 127a/21
mi l	[89]: <i>Ar. 4.810 gram olan bir</i>	m.+ı 9b/20, 17b/21, 53b/7, 92a/8,
	a ırlık ölçüsü.	92a/9, 102a/11, 124b/20, 126b/14,
	m. 8b/2, 10a/8, 10b/10, 22b/13,	129a/14, 134b/8, 135a/6, 135b/5,
	27a/14, 37b/6, 38b/13, 43b/15,	136a/21
	49b/12, 49b/14, 50b/17, 52b/6,	m.+ın 36b/19

m.+ına 36b/9, 68b/17, 127a/21, 128b/10	mu alla [1]: <i>Ar.</i> Bir yere dayanmayan, bo ta duran.
m.+ı berk dem 52b/4	m. oy- “bo ta bırakmak” 7a/10
m.+ına mün sib nesne 138b/11	
ta d l-i m. olun- 5a/17	mufa al [1]: <i>Ar.</i> Eklem, eklemli.
miz clu [11]: <i>Ar.T.</i> Mizacı herhangi bir özelli e sahip olan.	m. a rılara 68a/19
bal am m. 27b/21	mu l b [9]: <i>Ar.</i> Bir tür urup, kaynatılıp koyula tırılmı sıvı.
ıssı m. ki iler 28a/1	m. 51b/17, 51b/18, 53a/1, 129b/1
ıssı m. ki ilerüñ 7b/6	m.+ı 9b/13
ıssı m. ki iye 136a/16	m.+uñ 9b/15
ovu m. ki iler 27b/21	m.+dur 51b/19
ovu m. ki iye 136a/10, 136a/12	m.-ı mun ıc 32b/14, 44b/17
ovu m.+lardan 138b/18	mu l [1]: <i>Ar.</i> Ha lama, ha lanmı ; orta ate te pi irilmı bir tür urup.
ovu m.+ya 77a/14	ırf l-i m.+dan 63b/20
ya m. ki ilere 131a/10	mu abbet [2]: <i>Ar.</i> Sevgi, sevmeye.
a f m. ki i 92b/21	m.+i 112b/1
mor [1]: Mor renkte olan.	m.+ini 112a/5
m. 22a/5	mu affif [1]: <i>Ar.</i> Hafifleten, hafifletici.
mu lece [14]: <i>Ar.</i> Hastayı ilaçla tedavi etme, hastaya ilaç verme.	m. amm ma 74b/17
m. 5b/20, 43a/8, 75a/19, 138a/4	mu lif [9]: <i>Ar.</i> Aykırı, zıt, uygun olmayan.
m.+den 13b/1	m. 6a/10, 12b/11, 90b/15
m.+ler 3b/8	m. ıd lar 67a/12
m.+leri 87a/5	m. ıd lardan 67a/16, 67b/14
m.+lerin 2a/5	m. ulara 125b/17
m.+sin 1b/5, 1b/17, 77a/1	m. a m 19a/14
geñez m.+ler 138b/2	m. a mlardan 123b/7
av m. 138b/3	
m. et- 138a/8	

- mu allil [3]: *Ar.* Yumruları, i leri veya bir
iltihabı iyi eden ilaç.
m.+dür 22a/20
m. ya u103a/4
m. ya ular 121b/17
- mu ardal [2]: *Ar.* Hardallı.
m. 128b/21
m. ol- 129a/6
- mu arr [6]: *Ar.* Pi mi , iyice kaynamı ;
iyice ha lanmı .
m. 43b/13, 83a/2, 92a/21
m.+yısı 5b/18
m. ol- 50b/6, 136a/18
- mu a al [3]: *Ar.* Hasıl olmu bulunan;
sözün kısıası.
m. 62b/4, 63b/3, 75a/9
- mu ara [6]: Tehlike, korkulacak durum,
tehlike ve zarar ihtimali olan.
m.+dur 23b/1, 75b/4, 84a/18,
107a/20, 127a/12, 139a/16
- mu kem [93]: *Ar.* Sa lam,
sa lamla tırılmı , kuvvetli; iyice.
m. 4a/14, 5a/4, 5b/18, 9b/5, 9b/9,
11a/15, 14a/1, 15a/8, 16b/6,
18b/2, 18b/3, 25a/11, 29a/20,
29b/15, 34a/11, 36a/15, 39a/19,
42a/14, 43a/1, 43a/5, 43a/7,
44a/18, 45b/8, 45b/16, 46a/16,
48b/2, 49a/3, 50b/6, 51b/21,
52a/3, 52b/2, 53a/17, 53a/21,
58a/1, 60a/10, 65b/5, 65b/12,
65b/16, 66a/14, 70a/2, 71b/17,
72a/2, 73a/8, 73b/4, 74a/7, 77b/9,
82b/9, 84b/14, 85b/8, 85b/9,
85b/12, 87b/10, 91b/21, 92a/8,
94a/10, 94a/11, 102a/3, 106b/18,
107a/13, 110b/11, 111a/13,
112a/8, 113a/18, 115a/9, 117a/2,
117b/2, 118b/10, 118b/17,
120a/13, 120b/13, 121a/2, 123a/5,
123b/4, 124a/12, 128a/11, 129a/1,
130a/11
m.+dür 138b/2
ıv ma gelmi m. balıla 115b/5
m. it- 13b/15, 68a/10, 100a/5,
116b/3, 121a/5, 126a/9, 135a/20
m. ıl- 137b/10
m. ol- 1b/9, 10a/14, 14b/6,
107b/18
- mu telif [3]: *Ar.* Türü, çe itli; birbirine
uymayan, zıt.
m. yelleri 26a/8
m. ol- 39b/10, 39b/15
- mu bil [1]: *Ar.* Bir eye kar ılık olarak
yapılan, bir eyin kar ılı ı olan.
m.+de 47a/13
- mu addem [1]: *Ar.* Önce gelen, önceki.
m.+leridür 86b/21
- mu adder [1]: *Ar.* Miktarı takdir ve tayin
olunan, belirlenen.

m.+dür 107a/14	aru m.+la 42b/3
mu addime [1]: <i>Ar.</i> Ba langıç.	m mıy [6]: <i>Far.</i> ran'nın stahri ehrinde
m.+si 9a/13	bir ma ranın tavanından
mu rin [1]: <i>Ar.</i> Yakın olan.	damlayan berrak ve rengi siyaha
m. ol- 7a/8	yakın tedavi edici, her derde deva
mu avv [12]: <i>Ar.</i> Güç, kuvvet veren; güç,	do al bir zamk. <i>bk.</i> m mıy n.
kuvvet için kullanılan ilaç.	m. 94a/17, 100b/8, 111a/18,
m. 111a/21, 112b/8	119b/13
m.+dür 93b/7, 111b/1, 115a/20,	m.+nuñ 23a/9
117b/14, 120a/5, 135b/7	m.-yı Hind 111a/2
m.+leri 3a/18	m mıy n [1]: <i>Far.</i> ran'nın stahri ehrinde
ma c n-ı m.-i cel le 112b/13	bir ma ranın tavanından
m. erbetler 140b/20	damlayan berrak ve rengi siyaha
m. ol- 111b/1	yakın tedavi edici, her derde deva
mu l [6]: <i>Ar.</i> Çınar görünümünde bir	do al bir zamk. <i>bk.</i> m mıy .
a aç ve bu a açtan elde edilen	m. 61a/5
zamk (<i>Boswellia carteri</i>). <i>bk.</i>	m mlu [1]: <i>Far.T.</i> Muma bulanmı , mum
günlük.	sürülmü .
m. 75b/7, 118a/12, 123a/3	m. eyü l deni 90a/15
merhem-i m. 12b/17, 20b/5, 59a/4	m m-r an [2]: <i>Far.</i> Bal mumu ve ya dan
m.-ı azr 57a/6, 63a/19	elde edilen bir karı ım.
m m [14]: <i>Far.</i> Mum.	m. 57a/8
m. 88a/14	m. eyle- 39b/17
m.+ı 14b/1, 30b/10, 85a/2	muna n [1]: <i>Ar.</i> Naneli. <i>bk.</i> muna na .
a m. 42b/11, 43a/16, 70b/18,	m. 54a/16
72b/16	muna na [2]: <i>Ar.</i> Naneli. <i>bk.</i> muna n .
m.+ıla 139b/10	ar b-ı rumm neyn-i m. 26b/12,
m.+la 47b/1, 77a/9	78a/15
a m.+la 20a/19	mun ic [2]: <i>Ar.</i> Yara, çıban vb.
m. ya ıyla 91a/1	cerahatlendiren, olgunla tıran,

hazmettiren.	i renç.
mu l b-ı m. 32b/14, 44b/17	m. 102a/2
murabba [1]: <i>Ar.</i> Kare ekinde, dört kenarlı.	m.+dur 86b/16
m. ol- 7b/8	m.+ı 61b/2
murabb [17]: <i>Ar.</i> Kaynatılıp kıvama getirilmi , dondurulmu meyve suyu tatlısı, reçel, marmelat.	m.+ın 62a/13, 62a/14, 123a/15
m.+sı 36a/9, 42a/5, 117b/13, 117b/17, 132b/14	m. e ek 122b/8
m.+sın 132b/7	m. et 87b/4
benef e m.+sı 93b/19	murd r ilik(g) [2]: <i>Far.T.</i> Omurilik.
emlec m.+sı 38b/5	m. 65a/1, 67b/7, 87b/19
hel le m.+sı 117b/7	m(g).+i 102a/8
m. balıla 111b/19	murd r lı [6]: <i>Far.T.</i> Murdar olma durumu, murdarlık.
m.-ı a ul 117b/17	m.+dan 62a/9, 123a/10
m.-ı zenceb l 117b/13	m. ula - "murdarlık bula mak, sirayet etmek" 3b/2, 62a/8, 62a/16, 123a/9
ma c n-ı güçlebüken-i m. 120a/4	mu aff [1]: <i>Ar.</i> Süzölmü .
zenceb l m.+sın 93b/6	asel-i m. 123a/19
m. eyle- 93b/19, 132b/8	mu abet [1]: <i>Ar.</i> Sohbet etme, konu ma, görü me.
m. ol- 24b/2	m.+e 6b/13
mur d [3]: <i>Ar.</i> Arzu, istek; amaç.	mu li [1]: <i>Ar.</i> Islah eden, iyile tiren, düzelten.
m. 85b/3	m.+i 50b/5
m.+uñ 86b/16	mu t d [1]: <i>Ar.</i> Âdet olunmu , alı ılmı .
m. idin- 27b/1, 85b/3	m. ol- 51b/6
mura ıb [3]: <i>Ar.</i> Rutubetli.	mutavassı [5]: <i>Ar.</i> Orta hâlde olan, orta, vasat. <i>bk.</i> mutavassı a.
m. amm ma 81b/8	m. 30a/12
atlu ulu m. amm m 74b/17	u ne-i m. 9b/2
atlu ulu m. amm ma 83b/8	
murd r [11]: <i>Far.</i> Mundar, kirli, pis,	

m. u neler 104b/19	m. ol- 1b/12, 16a/2
u ne-i m. eyle- 50a/5	mücerreb [156]: <i>Ar.</i> Denenmi , sınanmı ,
u ne-i m. it- 69b/19	tecrübe edilmi .
mutavassı a [1]: <i>Ar.</i> Orta hâlde olan, orta,	m. 8b/7, 50b/10
vasat. <i>bk.</i> mutavassı .	m.+dür 5b/13, 5b/16, 5b/20,
m. 18b/20	7b/14, 7b/15, 11a/19, 12a/9,
mu tedil [13]: <i>Ar.</i> Orta hâlde, orta kararda	12a/12, 13a/9, 13a/18, 13a/20,
olan.	13b/6, 13b/21, 14a/6, 14a/8,
m.+dür 22b/19, 134b/2, 136a/13	14a/19, 16a/11, 16b/19, 18b/6,
m. amm ma 40a/6, 44b/14,	19a/14, 19b/13, 19b/19, 20a/10,
137b/2	25a/12, 26a/17, 28b/9, 29b/17,
m. udan 83b/9	33a/4, 33a/8, 34b/3, 41a/1,
m. uyi 79b/2	42a/10, 42a/16, 42b/21, 43b/14,
atlu ulu m. amm ma 79b/2	44a/2, 44a/10, 45b/1, 45b/2,
m. ol- 125a/9, 125b/10, 126b/10,	45b/9, 45b/13, 48b/1, 50b/14,
141b/1	53b/11, 55a/19, 55a/20, 55b/3,
mutta ıl [4]: <i>Ar.</i> Aralıksız, hiç durmadan.	55b/5, 55b/7, 55b/10, 55b/14,
m. 9a/2, 9a/8	57b/6, 57b/21, 58a/3, 58a/12,
m. ol- 9a/13, 83b/1	59a/15, 59b/5, 60b/16, 61a/4,
muv fı [11]: <i>Ar.</i> Uygun, yerinde.	61a/16, 62b/1, 62b/15, 62b/19,
m.+dur 23a/5, 42a/3, 104b/12,	63b/6, 63b/20, 63b/21, 64a/10,
116b/12, 127b/6, 128b/10,	64a/15, 64b/1, 64b/7, 65b/3,
129b/8, 131b/7, 136a/12, 136a/13,	65b/11, 65b/13, 65b/15, 65b/18,
136b/18	65b/20, 68b/13, 69a/11, 69a/15,
müb rek [1]: <i>Ar.</i> U urlu, kutlu.	69b/2, 69b/5, 69b/16, 71a/15,
m. ol- 8a/3	71a/19, 71b/11, 72a/16, 72a/18,
mübtel [1]: <i>Ar.</i> Bir derde, hastalı a	73b/1, 73b/6, 73b/21, 74a/6,
tutulmu , yakalanmı .	77a/3, 77a/5, 77a/9, 77a/13,
m. ol- 39a/11	77b/11, 79b/6, 79b/7, 79b/8,
mücell [2]: <i>Ar.</i> Cilalı, parlak.	79b/10, 79b/14, 80a/6, 80b/13,

80b/15, 81b/12, 81b/13, 81b/14, 81b/15, 82b/2, 82b/4, 82b/20, 83a/3, 83a/12, 84b/12, 84b/17, 85b/15, 85b/21, 86a/2, 86a/4, 86a/17, 86b/5, 86b/18, 87a/5, 87a/9, 89a/8, 92a/9, 94a/18, 96a/8, 99a/9, 100b/21, 101a/16, 101a/17, 102a/8, 103b/8, 103b/10, 104b/8, 106a/3, 106b/17, 107a/1, 110b/3, 111b/11, 111b/14, 112b/9, 112b/12, 113a/18, 121a/5, 121a/6, 121a/13, 123a/18, 123b/17, 124a/14 m.+i 19a/21 m. il c 65b/7	m. 114b/6, 114b/10 m.+dür 16a/7, 116b/2, 120a/5, 128a/6, 130a/21, 130b/6, 132a/8 cev ri -i m. 116a/5 m. cev ri 117a/21 m. ma c nları 3a/20 m. nesne 37b/6
mücerreb t [1]: <i>Ar. Tecrübe olunmu , denemi ,sınanmı eyler.</i> m.+ında 116b/18	müferri t [2]: <i>Ar. Ferahlık verici ilaçlar, terkipler için kullanılan genel ad.</i> m.+la 6a/11 m.-ı y tiye 66b/13
mücerrebün [10]: <i>Ar. Biz tecrübe ettik.</i> m. 8b/14, 12a/16, 19b/21, 20a/4, 24a/8, 29b/2, 60a/10, 60b/6, 98b/13, 123b/8	müferri ü'l- alb [1]: <i>Ar. Safran. bk.</i> za fer n m. 68b/4
mücerred [1]: <i>Ar. Katı ıksız, saf.</i> m. 57b/8	müf d [287]: <i>Ar. Faydalı, yararlı.</i> m. 65b/14 m.-i ar ola 9a/8 m.+dür 18a/16
müd m [1]: <i>Ar. Daima, sürekli.</i> m. 126b/19	m.+dür 6a/1, 6b/7, 6b/13, 6b/14, 7a/16, 7b/10, 7b/11, 7b/12, 7b/13, 7b/14, 8a/9, 8a/10, 8b/16, 10b/12, 10b/13, 10b/16, 11b/2, 11b/3, 12b/21, 13a/21, 13b/8, 14a/12, 15a/8, 17a/1, 17a/2, 17b/2, 18a/17, 18a/18, 18a/19, 21a/9, 21b/11, 22b/16, 23a/5, 23b/7, 23b/8, 24a/11, 24a/12, 24a/20, 24a/21, 26a/12, 27a/4, 27b/5, 31b/21, 32a/2, 32a/5, 32a/7, 32a/12, 32a/13, 32a/17, 32b/6,
müd vemet [2]: <i>Ar. Devam etme, bir i i aralıksız yapma.</i> m. et- 23b/2, 135a/19	
müferri [13]: <i>Ar. Ferahlatıcı, iç açıcı.</i>	

32b/7, 34a/16, 35a/12, 36a/6,
36a/7, 37b/2, 37b/21, 38a/2,
38a/6, 38a/9, 38a/17, 39a/1,
39a/3, 39a/6, 40a/16, 40a/18,
40b/16, 41b/18, 42a/3, 42a/5,
42a/12, 43b/12, 43b/16, 44b/9,
45b/6, 46a/2, 46a/13, 46a/14,
46b/4, 47a/3, 47a/5, 47a/6,
47a/21, 47b/10, 47b/11, 47b/12,
48a/2, 49a/17, 49a/18, 49a/19,
49a/21, 49b/4, 55a/4, 55a/11,
55b/18, 58a/7, 61a/7, 61a/9,
63b/3, 63b/15, 63b/18, 64a/12,
67b/3, 68a/19, 68b/10, 68b/18,
70a/17, 70b/12, 71a/2, 72b/14,
73a/9, 73b/14, 73b/15, 73b/16,
73b/18, 75b/12, 76b/4, 77b/4,
79b/16, 79b/19, 80a/1, 81a/4,
85a/9, 88b/16, 92b/6, 93b/5,
93b/7, 94a/18, 94b/12, 94b/13,
94b/15, 94b/16, 96b/10, 97a/20,
98b/2, 98b/3, 98b/4, 100a/5,
100a/6, 100b/6, 103a/13, 103a/18,
103b/17, 103b/18, 104a/1,
104a/10, 104b/7, 104b/10, 105a/5,
105a/6, 105a/8, 105a/10, 105a/13,
105a/14, 105a/16, 105b/2,
105b/14, 105b/15, 105b/16,
105b/17, 105b/19, 105b/20,
105b/21, 106a/1, 106b/2, 106b/3,

106b/4, 106b/5, 107a/2, 107b/8,
110b/16, 112a/13, 114a/11,
115a/6, 115b/14, 116a/13,
116b/10, 116b/16, 117a/5, 118a/3,
118b/1, 119b/11, 120b/1,
124a/19, 124b/12, 125b/1,
125b/2, 125b/8, 125b/10, 126b/4,
126b/9, 126b/15, 127b/2, 127b/7,
127b/20, 128a/1, 128a/5, 128a/7,
129a/8, 129a/15, 129b/12,
129b/16, 130b/2, 130b/4,
130b/12, 130b/13, 130b/17,
130b/18, 131a/1, 131a/4, 131a/10,
131a/18, 131b/14, 132a/1, 132a/8,
132a/9, 132b/2, 132b/15, 133a/11,
133a/12, 133b/3, 133b/5,
133b/18, 133b/20, 133b/21,
134a/2, 134a/4, 134a/16, 134a/17,
134a/21, 135a/14, 135a/17,
135b/3, 135b/5, 135b/6, 135b/16,
135b/21, 136a/8, 136a/21,
136b/10, 136b/12, 138a/7,
138b/2, 139a/11, 139a/20
m. e ribeleri 3b/5

m. ol- 6b/17, 10b/8, 12a/18,
12b/2, 16b/19, 18a/6, 24a/6,
44a/19, 46a/12, 47b/3, 61a/5,
64a/16, 72b/6, 85a/13, 86b/11,
88b/7, 88b/10, 92b/2, 93b/12,
93b/13, 94b/5, 94b/6, 95a/6,

- 96a/2, 96a/4, 96a/7, 97a/13,
103b/16, 103b/19, 105a/4,
111a/18, 128a/9
- müfred t [2]: *Ar.* laçlar, tedavi edici
maddeler, tıbbi bitkiler.
m.-ı edviyelerüñ 3b/5
m.-ı edviyenüñ 130a/17
- mühmel [1]: *Ar.* hmal edilmi ,
bakılmamı .
m. illetdür 83b/15
- mühmel t [1]: *Ar.* Dı kı, önemsiz ey.
m.+lar 53b/10
- mükedder [1]: *Ar.* Kederli, üzüntülü.
m. ol- 137a/2
- mükerrer [6]: *Ar.* Tekrarlanmı , tekrar
edilmi .
a m. eker 127b/16
ma c n-ı benefsec-i m. 57a/5
ar b-ı benefsec-i m. 57a/4
ar b-ı benefs c-i m. 74a/18
ar b-ı verd-i m. 77a/11
ar b-ı verd-i m.+i 138a/17
- mül zemet [1]: *Ar.* Bir eyi yapma, bir i le
devamlı me gul olma.
m. et- 116b/14
- mülemma [1]: *Ar.* Bula mı , sıvanmı .
m. ol- 85b/7
- müleyyin [3]: *Ar.* Yumu atan, yumu aklık
veren.
m.+dür 135b/3
- m. ma t mı 88b/21
m. it- 122b/14
- mümkün [2]: *Ar.* Mümkün, olabilir, olası.
m. ol- 97b/1, 98a/11
- mün c t [1]: *Ar.* Ne elenmek.
m.+la 125b/21
- müna a [1]: *Ar.* En iyisi seçilmi ,
güzide.
m. nesnelere 23a/16
- mün sib [6]: *Ar.* Uygun, yerinde.
m. 1b/3, 1b/4, 36b/9
m.+dür 46a/15, 56a/6
miz cına m. nesne 138b/11
- münbit [2]: *Ar.* Verimli, bol.
m.+dür 90a/10
m.-i merhem 88a/1
- münc [1]: *Ar.* Kurtaran, selamet veren.
m. 67b/7
- mürdenc [1]: *Far.* Do al kur un oksit. *bk.*
mürdeseng.
m. 88a/21
- mürdeseng [3]: *Far.* Do al kur un oksit.
bk. mürdenc.
m. 95a/17, 104b/2
m.+i 109a/21
- mürekkeb [4]: *Ar.* Mürekkep; karı mı ,
birle mi .
m. 110a/3, 120b/19
m.+dür 74a/17
m.+e 134b/1

mürr	[3]: <i>Ar.</i> Mirra adı verilen Arabistan'da yeti en bir a acın zamkı, usaresi. (<i>Comiphora myrrha</i>). m. 75b/7, 78a/17 m.-i Mekk 73a/6	51a/4, 51a/10, 51a/14, 51a/20, 51a/21, 51b/12, 51b/14, 51b/15, 51b/16, 52a/9, 52b/8, 53a/4, 53a/10, 53b/19, 66b/11, 75a/16, 78b/9, 79a/10, 86b/21, 99b/1, 101b/10, 101b/11, 113a/8, 116a/20, 127a/5, 137a/15, 138a/20, 138b/4 m.+den 75a/3 m.+dür 53a/15 m.+le 29b/7, 75a/2 m. eyy mlarında 45a/13 m. ab 53a/6 m. nesne 56b/8 m. erbetleri 2a/21 m.-i bal am 52b/3 m.-i n fi 115a/15 m.-i afr yıçun 52b/1 m.-i sevd y 9b/16 nu -ı m. 77b/19, 83a/15 erbet-i m. 51a/6, 53a/7 m. et- 51a/16
mürver	[1]: <i><Far.</i> <i>murdber.</i> Hanımeligillerden, çiçeklerinin suyu nezleye iyi gelen, süt beyazı çiçekli, zeytine benzer meyveli bir a aççık (<i>Sambucus nigra</i>). /çıtlamk, kımçırık, melesir, mısmıl a acı, mindiraç, patlangıç, patpatik, sultan otu, yalangoz/ m. a acınuñ 53a/10	
mü elle	[7]: <i>Ar.</i> Sıvılarının üçte biri kalıncaya kadar kaynatılarak yapılan bir tür macun. m. 128b/10, 128b/12 m.+den 128a/15 m.+dür 128a/13 m.+leri 127a/14 m. it- 128b/12	m.-i n fi 115a/15 m.-i afr yıçun 52b/1 m.-i sevd y 9b/16 nu -ı m. 77b/19, 83a/15 erbet-i m. 51a/6, 53a/7 m. et- 51a/16
müşhil	[58]: <i>Ar.</i> Kolayla tırcı, hafifletici; ba ırsakları temizleyen ilaç. m. 10a/4, 10a/5, 14b/8, 17b/15, 18b/13, 23a/14, 23b/13, 25b/18, 32b/18, 50b/18, 51a/1, 51a/2,	müs l [1]: <i>Ar.</i> sale eden, akıtan. m. 101a/11 müs l [1]: <i>Ar.</i> Bir tür türbüt otu(?). m.-i türbüd 52b/6 müsta m [1]: <i>Ar.</i> Do ru, düzgün. m. ol- 126b/14 müste a [1]: <i>Ar.</i> Ay ba ı gören. m. avratuñ anın 30b/1

<p>mü k [3]: <i>Far.</i> Misk otu (<i>Artemisia vulgaris</i>); Asya da larında ya ayan bir ceylan türünün erke inde bulunan kese eklindeki bir bezeden elde edilen güzel kokulu bir madde. <i>bk.</i> misk. m. 44b/20 m.+le 35b/11, 36a/12</p>	<p>meyvelerden yapılan etsiz çorba. m. 57a/19 m.+sin 41a/14, 44b/15, 79b/1 ek i en r m.+sin 78a/21 eri te m.+sin 79a/19 erük m.+sin 78a/20 e ki m. 77b/16 abbü'r rumm n m.+sin 78a/19 ısbana m.+sin 40a/3 ısfana m.+si 104b/21, 84a/1 ısfana m.+sin 10b/4 aba m.+sin 42b/5, 78a/20 ri te m.+sin 18b/15, 42b/4, 44b/19, 74b/10 semüz et m.+si 94b/20 semüz et m.+sin 95b/5 unn b m.+si 94b/20 z rb c m.+sin 41a/15, 78a/20</p>
<p>mü kil [5]: <i>Ar.</i> Zor, güç, çetin. m. 122a/8 m.+dür 47a/1, 73a/11, 102b/12 m. mara lardur 39b/15</p>	<p>ısbana m.+sin 40a/3 ısfana m.+si 104b/21, 84a/1 ısfana m.+sin 10b/4 aba m.+sin 42b/5, 78a/20 ri te m.+sin 18b/15, 42b/4, 44b/19, 74b/10 semüz et m.+si 94b/20 semüz et m.+sin 95b/5 unn b m.+si 94b/20 z rb c m.+sin 41a/15, 78a/20</p>
<p>mü klü [2]: <i>Far.T.</i> Miskli, içine misk katılmı olan. m. 138b/14 m. ar b-ı tuff 35b/6</p>	<p>ısbana m.+sin 40a/3 ısfana m.+si 104b/21, 84a/1 ısfana m.+sin 10b/4 aba m.+sin 42b/5, 78a/20 ri te m.+sin 18b/15, 42b/4, 44b/19, 74b/10 semüz et m.+si 94b/20 semüz et m.+sin 95b/5 unn b m.+si 94b/20 z rb c m.+sin 41a/15, 78a/20</p>
<p>müte affin [3]: <i>Ar.</i> Çürümü , iltihaplanmı , kokmu . m. bal amdan 54b/8 m. ol- 83a/17, 122a/8</p>	<p>ısbana m.+sin 40a/3 ısfana m.+si 104b/21, 84a/1 ısfana m.+sin 10b/4 aba m.+sin 42b/5, 78a/20 ri te m.+sin 18b/15, 42b/4, 44b/19, 74b/10 semüz et m.+si 94b/20 semüz et m.+sin 95b/5 unn b m.+si 94b/20 z rb c m.+sin 41a/15, 78a/20</p>
<p>müte alli [10]: <i>Ar.</i> Igili, alakalı. m. 1b/1, 1b/3, 1b/18, 2b/8, 7b/9, 8b/15, 8b/20, 34b/5 m. ol- 2b/3, 5b/20</p>	<p>ısbana m.+sin 40a/3 ısfana m.+si 104b/21, 84a/1 ısfana m.+sin 10b/4 aba m.+sin 42b/5, 78a/20 ri te m.+sin 18b/15, 42b/4, 44b/19, 74b/10 semüz et m.+si 94b/20 semüz et m.+sin 95b/5 unn b m.+si 94b/20 z rb c m.+sin 41a/15, 78a/20</p>
<p>mütev tir [2]: <i>Ar.</i> yi, ho . m. 46b/20 m. id lar 80b/10</p>	<p>ısbana m.+sin 40a/3 ısfana m.+si 104b/21, 84a/1 ısfana m.+sin 10b/4 aba m.+sin 42b/5, 78a/20 ri te m.+sin 18b/15, 42b/4, 44b/19, 74b/10 semüz et m.+si 94b/20 semüz et m.+sin 95b/5 unn b m.+si 94b/20 z rb c m.+sin 41a/15, 78a/20</p>
<p>mütevellid [1]: <i>Ar.</i> Meydana gelen. m. ol- 51b/5</p>	<p>ısbana m.+sin 40a/3 ısfana m.+si 104b/21, 84a/1 ısfana m.+sin 10b/4 aba m.+sin 42b/5, 78a/20 ri te m.+sin 18b/15, 42b/4, 44b/19, 74b/10 semüz et m.+si 94b/20 semüz et m.+sin 95b/5 unn b m.+si 94b/20 z rb c m.+sin 41a/15, 78a/20</p>
<p>müzevvere [24]: <i>Ar.</i> Çe itli sebze ve</p>	<p>ısbana m.+sin 40a/3 ısfana m.+si 104b/21, 84a/1 ısfana m.+sin 10b/4 aba m.+sin 42b/5, 78a/20 ri te m.+sin 18b/15, 42b/4, 44b/19, 74b/10 semüz et m.+si 94b/20 semüz et m.+sin 95b/5 unn b m.+si 94b/20 z rb c m.+sin 41a/15, 78a/20</p>

	n. ut- "nabzını saymak için bile ini tutmak" 141a/10	72b/8, 72b/20, 73a/18, 73b/19, 74a/2, 74a/5, 74a/12, 77a/2, 77a/7, 77a/9, 77a/10, 77a/16, 77a/19, 77b/1, 80a/7, 81a/15, 85a/1, 85a/5, 92b/5, 94a/17, 94b/2, 94b/11, 100b/7, 100b/8, 113b/8, 114a/11, 115a/5, 115a/10, 115a/11, 116a/3, 117a/12, 117b/6, 117b/14, 118a/10, 119b/4, 119b/18, 119b/19, 120a/6, 121b/2, 127a/14, 129a/1, 129a/19, 130a/14, 130b/7, 131a/16, 132a/7, 133a/8, 136a/5, 136a/6, 136a/7, 136b/14, 139a/14
nadas	[1]: <i>Yun.</i> Tarlayı sürerek dinlenmeye bırakmayla ilgili.	
	n. opra 49a/14	
n fı	[1]: <i>Ar.</i> A ırı titremeyle gelen bir tür sıtma.	
	n. bu r n 140a/6	
n fi	[216]: <i>Ar.</i> Faydalı.	
	n. 53a/7, 53a/15, 113b/8, 114b/16, 121b/12, 131a/2	
	n.+dür 3b/21, 4a/1, 4a/2, 4a/5, 4a/6, 4a/9, 9b/4, 11a/17, 13a/3, 13a/6, 14a/9, 14b/11, 17a/19, 18a/9, 18a/11, 18a/12, 18a/14, 19a/4, 19b/19, 20a/4, 21a/6, 21b/8, 22b/11, 22b/21, 23a/2, 24a/16, 27a/17, 29a/1, 32a/1, 32a/3, 32b/5, 32b/8, 35a/6, 35a/15, 37a/11, 37b/5, 37b/6, 40a/21, 40b/6, 40b/7, 42a/13, 42b/19, 44a/8, 45b/20, 46a/5, 46a/13, 46b/1, 47a/19, 48a/18, 51a/1, 51a/6, 51a/8, 52a/13, 55a/6, 55a/18, 55b/1, 55b/11, 56a/5, 57b/18, 62b/3, 62b/17, 63a/10, 63a/11, 63a/15, 63a/18, 63a/20, 63b/7, 63b/17, 63b/21, 64b/2, 65b/3, 68a/2, 68b/17, 70b/1, 72a/7, 72a/17, 72b/7,	72b/8, 72b/20, 73a/18, 73b/19, 74a/2, 74a/5, 74a/12, 77a/2, 77a/7, 77a/9, 77a/10, 77a/16, 77a/19, 77b/1, 80a/7, 81a/15, 85a/1, 85a/5, 92b/5, 94a/17, 94b/2, 94b/11, 100b/7, 100b/8, 113b/8, 114a/11, 115a/5, 115a/10, 115a/11, 116a/3, 117a/12, 117b/6, 117b/14, 118a/10, 119b/4, 119b/18, 119b/19, 120a/6, 121b/2, 127a/14, 129a/1, 129a/19, 130a/14, 130b/7, 131a/16, 132a/7, 133a/8, 136a/5, 136a/6, 136a/7, 136b/14, 139a/14
		müşhil-i n. 115a/15
		n. nesnedür 36b/1, 134a/14
		terk b-i n.+dür 118b/16
		n. ol- 5b/4, 11a/1, 14b/7, 19b/4, 21b/6, 21b/17, 26a/17, 28a/16, 31b/19, 32a/15, 32b/4, 33b/14, 34b/20, 35a/4, 41b/3, 42a/8, 42b/11, 42b/12, 43a/6, 43b/9, 45a/11, 45b/18, 45b/19, 47b/9, 50b/7, 55a/12, 57a/16, 58a/16, 77a/12, 77b/3, 77b/7, 79b/13, 80a/6, 83a/4, 86a/18, 86b/9, 87a/16, 87a/19, 88b/3, 88b/14, 93a/4, 94b/9, 95a/15, 96a/5, 96a/6, 96b/12, 96b/13, 96b/17, 96b/18, 96b/19, 96b/20, 96b/21,

	97a/1, 97a/3, 97a/5, 97a/6, 97a/9, 97a/15, 99a/6, 99a/7, 100b/3, 100b/4, 103b/5, 105a/17, 111b/4, 112b/15, 114a/13, 114a/15, 119b/2, 121b/13, 122b/15, 124b/10, 136b/17		<i>bk.</i> na na , na ne. n. 37b/14, 100b/9 n.+yı 25a/14, 26a/18, 61b/4 n.+yla 37a/1 n. ma c nı 23a/19
n -g h	[2]: <i>Far.</i> Birdenbire, ansızın. n. 31a/1, 95a/7	na na	[7]: <i>Ar.</i> Nane (<i>Mentha piperita</i>). <i>bk.</i> na n , na ne. / gölendir, gözüm, meyremhurt, papır/
n - r	[1]: <i>Far.</i> Kokmamı , bozulmamı . n. etler 122b/9 n. olmı ol- 87b/3		n. 26b/13, 66b/8, 97a/5, 131a/12 n.+yı 13a/5 ar b-ı n. 27a/13
na l	[4]: <i>Ar.</i> Anlatma, söyleme, hikâye etme. n. 4b/18, 19a/20 n.+dür 76b/15 n.+ü's-sul nü'l- ab b 69a/11	n. dibin 4a/5	n. ne
na	[1]: <i>Ar.</i> Vücut kilosunu azaltma, eksiltme. n. it- "zayıflatmak" 76b/14	na ne	[6]: <i>Ar.</i> Nane (<i>Mentha piperita</i>). <i>bk.</i> na na , na n . n. 17a/15, 23b/3, 26b/6 n.+yi 26b/19, 96b/12 ögülmi n. 26a/16
nam z	[2]: <i>Far.</i> Namaz. n. 29b/16 yatsu n.+ı 62b/21	n r	[14]: <i>Far.</i> Nar a acı ve meyvesi (<i>Punica granatum</i>). <i>bk.</i> en r, rumm n. n. 17a/13, 64a/19, 66b/8, 105a/7, 122b/14
nam z-b r	[1]: <i>Far.</i> Bir tür ba ırsak paraziti. n. urdın 54a/21	ek i n.	uyıyla 36a/1 ek i n.+uñ abından 18b/1 n. abı 15a/13, 18a/2
n m-ver	[1]: <i>Far.</i> Adlı, namlı. n.+iyle 92a/10	n. abına 18b/4 n. abını 109a/17	
n n	[1]: <i>Far.</i> Ekmek(?). ma c n-ı n. 116b/1	n. uyıyla 10b/1 n. erbeti 51b/10	
na n	[7]: <i>Ar.</i> Nane (<i>Mentha piperita</i>).	n.+uñ çekirdeğin 100b/6	

n r-d nlu [1]: <i>Far.T.</i> Nardan yapılmı erbet, nar erbeti. n.+yı 64a/17	(<i>Mesua ferrea</i>). <i>kr.</i> n r-mü k. /Hint narı/ n. 114a/17, 115a/13
n rdeng [6]: <i>Far.</i> Nar, kızılıcık, erik vb. meyvelerden yapılan ek imsi pekmez; nar suyu. n. 35b/1, 36b/16 ek i n. 77b/16 n. a 25b/2 n. a in 41b/7, 67b/13	n s [1]: <i>Ar.</i> nşanlar, halk. n.+ı 117b/12 na se [1]: <i>Ar.</i> Uyukusu gelme, uyku bastırma. yürek n.+sine 119b/5 n ır [3]: <i>Ar.</i> Basur, hemoroid. <i>bk.</i> n r. n.+a 132b/13 n. eti 65a/2 n. etin 28b/20
n renc [1]: <i>Far.</i> Turunç a acı (<i>Citrus aurantium</i>) ve bu a acın portakala benzeyen meyvesi; portakal. <i>bk.</i> n renc n, n rence, t runc. /narınç, turunç/ n.+ile 41a/15 n. abu in 38a/12	n r [4]: Basur, hemoroid. <i>bk.</i> n ır. n. 73a/10 n.+a 119b/11 n. etine 88b/20, 90b/20
n renc n [1]: <i>Far.</i> Turunç a acı (<i>Citrus aurantium</i>) ve bu a acın portakala benzeyen meyvesi; portakal. <i>bk.</i> n renc, n rence, t runc. n. to mı 34b/17	na c [4]: <i>Ar.</i> Pi me, kıvam bulma, olgunla ma. n. bul- “olgunla mak” 79a/14 n. ol- 6a/12, 103a/5, 139b/11
n rence [1]: <i>Far.</i> Turunç a acı (<i>Citrus aurantium</i>) ve bu a acın portakala benzeyen meyvesi; portakal. <i>bk.</i> n renc, n renc n, t runc. n. 15b/4	n zik [2]: <i>Far.</i> 1. Hafifçe, sıkmadan. n. 90a/3 2. Taze, yumu ak. n. it- 125a/15
n r-misk [2]: <i>Far.</i> Nar-ı Mısırî ve nar-ı Hindî adıyla da bilinen beyaz ve ho kokulu çiçekleri olan bir a aç	n zil [1]: <i>Ar.</i> nmek, nüzul etmek. n. ol- 105b/2 n zle [24]: <i>Ar.</i> Nezle; so uk almaktan ileri gelen, burun akması ve

aksırma ile beliren hastalık. <i>bk.</i>	115b/9, 118a/14, 141b/9, 141b/10
duma ı, uma ı, zük m.	neb t sükkeri [1]: <i>Ar.Far.T.</i> Nöbet ekeri.
n. 44b/9, 45a/9, 45a/18, 45a/19,	<i>bk.</i> neb t ekeri.
45b/2, 45b/5, 45b/6, 45b/9, 56b/9,	n.+n 24a/7
137b/1, 138a/1	neb t ekeri [6]: <i>Ar.Far.T.</i> Nöbet ekeri.
n.+den 42b/2	<i>bk.</i> neb t sükkeri.
n.+dendür 15a/6	n. 31a/13, 49b/13, 101a/20,
n.+dür 44b/11	114b/11
n.+nüñ 45a/2	n.+n 30b/11
n.+si 4a/17	n.+yle 102a/15
n.+sin 115b/8	nec [1]: <i>Ar.</i> Bir tür macuna verilen ad.
n.+ye 45a/10, 125b/9	n. 87b/3
n.+yi 2a/19, 115b/1, 117b/7,	nec set [1]: <i>Ar.</i> Dı kı, ters.
126a/21	n.+i 30b/7
n. il cıdur 42b/2	necis [3]: <i>Ar.</i> Dı kı, ters.
ne [55]: Ne.	n.+ini 79b/5
n. 3b/6, 3b/7, 3b/12, 3b/13, 4a/17,	av an n.+ini 82a/21
6a/18, 11a/9, 19a/1, 19a/18,	it n.+inüñ a ların 107a/5
21b/3, 34a/1, 39b/1, 47a/1,	neden [1]: Ne sebepten.
56a/13, 64b/10, 66a/1, 69a/7,	n. 9a/9
73b/6, 89a/18, 90a/21, 91a/14,	nefes [13]: <i>Ar.</i> Nefes, soluk.
96a/10, 97a/12, 99a/17, 99b/3,	n. 129a/9, 134a/1, 140a/21
107b/7, 115b/15, 119a/8,	n.+i 35a/17, 93b/19, 132b/8,
123b/14, 124b/9, 126b/11,	140a/16
130b/13, 132a/9, 136b/20,	n.+üñ 85b/10
137a/14, 137b/3, 137b/4, 141b/1	n. arlı ı 23b/9
n.+si 112a/2	n. yolın 119a/17
n. adar 4a/15, 4a/21, 16b/3,	n. al- “havayı ci erlerine çekmek,
27b/3, 57b/7, 63b/13, 68b/20,	soluk almak” 23b/21
110b/1, 110b/15, 113b/15,	n. dar ol- “havayı güçlkle

	ci erlerine çekmek, bo ulacak gibi olmak” 39b/10		zeren, zerrin/
	n. vir- “ci erlerindeki havayı bo altmak” 124b/15		n. 35b/9, 106a/11, 112b/21, 113a/1
nef	[13]: <i>Ar.</i> Fayda, yarar.		n.+e 113a/2
	n.+i 9b/12, 44a/9, 52a/7, 53a/13, 94a/9, 128a/8, 128b/5, 130b/16, 131b/14		n.+i 38a/21, 132a/18
	n.+i ol- 6a/2, 83a/6, 127b/19, 130a/8	nesne	[102]: <i>Ar.</i> Nesne, ey.
nef s	[1]: <i>Ar.</i> Pek ho , çok ho a giden, en güzel.		n. 6a/10, 7a/17, 16b/21, 26b/14, 34a/3, 34a/17, 34a/18, 36a/19, 39a/7, 42b/1, 44b/11, 49a/12, 58a/2, 63a/3, 65b/10, 73a/2, 90a/20, 91a/10, 94a/8, 95b/1, 110b/17, 110b/19, 113b/8, 113b/12, 132b/21, 140b/8, 141a/15, 141a/17
	n. asele 130a/3		n.+den 113a/6
nefs	[1]: <i>Ar.</i> Öz varlık, ki ilik.		n.+ler 69b/9
	n.+im 115a/7		n.+lerden 17a/1, 74b/6
neft	[5]: <i>Far.</i> Petrol türevlerinden bir çe it ya , ham petrol, neft ya ı.		n.+leri 26a/1, 81b/9, 86b/12
	n. 50a/2		n.+nüñ 141b/12
	a n. 121a/15		n.+ye 30a/7, 44a/9, 68b/18, 108b/14
	a n. ya ı 50b/11, 73b/7		n.+yi 34a/5, 58a/5, 126b/2
	n. ma deni 125a/4		a ulu n. 95a/21
nelü	[1]: Hangi eyle ilgili, neden ibaret olan.		a ulu n.+lerdür 95a/17
	n. 95b/8		bal am arturur n. 54b/12
nemek	[1]: <i>Far.</i> Tuz.		cerb n.+ler 54b/12
	n.-i Hind 43b/21		def idici n.+ler 4b/8
nergis	[10]: <i>Far.</i> Sarı çiçekli, so anlı bir süs bitkisi (<i>Narcissus</i>). <i>kr.</i> . nercis.		ek i n. 120a/7
	/atnaklı, dilberdudak, dilberkirpi i, nargöz, nergiz,		

ek i n.+ler 101b/18, 111b/3,
136b/1
ek i n.+lerden 30a/9, 119b/18
ek ice n. 6a/9
f sid n.+ler 41a/16
al ž n.+lerden 66b/10, 66b/16
gevdeyi ızdurur n.+ler 137a/17
ıssı n.+ler 35b/5, 74b/7
ıssı n.+lerden 87b/15
bı n.+lerden 56b/20
bı n.+leri 2b/1
atı n. 17b/17, 89a/19
att l n. 95a/7
ızıl n. 37a/11
ızıl n.+ler 137a/2
uru n.+ler 9b/15
miz cına mün sib n. 138b/11
müferri n. 37b/6
müna a n.+ler 23a/16
müshil n. 56b/8
n fi n.+dür 36b/1, 134a/14
saç bitürür n.+ler 99b/13
sehl n.+den 109a/2
sevd arturur n.+lerden 48a/16
sirkeli n.+ler 75a/4
ovuca n. 102a/14
ovu n. 126a/13
ovu n.+lerden 25b/14
usuz n.+ler 141b/17
t z n.+ler 25b/20, 111b/3

t z n.+lerden 23b/19, 42b/7, 93a/8
atlu n.+ler 131b/9
atlu n.+leri 8a/20
uzlu n.+lerden 17b/9
uzlu n. 139a/1
uzlu n.+ler 111b/3
uzlu n.+lerden 25a/2, 48a/17,
60a/18
ya lu n.+ler 53b/15, 59b/8,
126a/11
yaramaz n. 136b/8
yel ider n.+lerden 23b/19
ne ter [9]: *Far.* Cerrahların kesmek ve
yarmak için kullandıkları ufak
bıçak.
n. 22b/1, 67a/21, 90b/4, 90b/16,
103a/5, 122a/14, 122b/3, 139b/12
n.+den 139b/2
nev-gül [1]: *Far.* Bir tür macun(?).
ma c n-ı n. 115a/11
nev [5]: *Ar.* Tür, çe it.
n.+dür 46b/17, 83b/14
n.-i ir 95a/1
n.-i d ger 42b/15, 130a/3
nevbet [18]: *Ar.* Nöbet, hastalık sebebiyle
zaman zaman ortaya çıkan titreme
ve yüksek ate .
n. 29a/9, 79a/1, 79a/8, 79a/17,
79b/2
n.+den 78a/5

n.+i 79a/2		meydana gelen a rılı hastalık, gut
n.+inde 78b/8		hastalı ı. <i>bk.</i> nı r s.
n. va tı 78b/6, 79a/19		n. 70a/15
n. va tına 78b/2	nı f	[3]: <i>Ar.</i> Yarım, yarı.
n. va tında 78b/2, 78b/5, 138a/5, 138b/21		n.+ı 13a/15
n. ut- “hastalık nedeniyle titremek ve yüksek ate olu mak”	nice	n.+ına 13a/12
78b/21		dün n.+ında 7b/4
nevbetlü [1]: <i>Ar.T.</i> Hastalık nöbeti olan.		[6]:
n. umm lardan 78b/1		1. Nasıl. <i>bk.</i> niçe 1.
ne z bill h [1]: <i>Ar.</i> Allah korusun.		n. 6a/17, 16b/10, , 140a/15
n. 6b/9		2. Çok, pek çok. <i>bk.</i> niçe 2.
nı r s [27]: <i>Ar.</i> Eklemlerde ve topuklarda meydana gelen a rılı hastalık, gut hastalı ı. <i>bk.</i> nı r	nice	n. 51b/5, 55a/21, 133a/2
n. 2b/11, 72b/14, 73a/14, 74a/15		[13]:
n.+e 72b/3, 72b/4, 72b/7, 72b/11, 72b/13, 73a/17, 73a/21, 93b/10, 120a/6, 125a/19, 131b/2		1. Nasıl. <i>bk.</i> nice 1.
n.+i 73a/15		n. 141b/11
n.+lerün 2b/12		2. Çok, pek çok. <i>bk.</i> nice 2.
n. a rılarına 75b/17	nih d	n. 54b/7, 57b/12, 62b/9, 80a/18, 83a/1, 96b/18, 96b/19, 134a/8, 134a/17,
n. il cların 72a/20		n.+ye 128a/14
n. renci 132b/1		n. kerre 33a/5
n. rencine 73a/16		n. zam ndan 45b/13
n. za meti 105b/20	nih n	[3]: <i>Far.</i> Tabiat, huy, yaratılı .
n. za mı 73a/18		n.+ı 125a/9
n. ol- 72b/2, 72b/5, 72b/6, 72b/8		n.+la 125a/11
nı r [1]: <i>Ar.</i> Eklemlerde ve topuklarda	nı l	n.-ı t z 66b/16
		[1]: <i>Far.</i> Gizli, saklı.
		n. ol- 80a/17
		[1]: <i>Ar.</i> Mavi su zamba ı, çivit otu (<i>ndigofera tinctoria</i>). <i>bk.</i>

- abbü'n-n l. kr . nilanc, n le,
n lec. /**Mavi su zamba ı** /
abb-ı n. 20b/12
- n l fer [41]: *Far.* Nilüfer, yaprakları yuvarlak ve geni , çiçekleri beyaz, sarı, mavi ve pembe renkte olan, durgun sularda veya havuzlarda yeti en bir su bitkisi (*Nymphaea*). /**nilüfer, su gülü, su lalesi, su zamba ı** /
n. 4b/7, 10a/17, 10b/19, 15b/9, 31a/5, 78b/16, 106a/7, 131a/17, 138a/17, 141b/17
ar b-ı n. 5a/2, 6a/7, 12b/5, 18b/11, 23a/9, 23b/17, 24b/14, 30a/16, 30b/19, 34b/19, 35a/19, 39b/18, 42a/21, 43b/19, 44b/5, 77b/18, 78a/10, 78a/11, 79a/15, 79a/18, 84b/6, 94b/21, 101a/6, 103b/2, 106b/12, 122b/19
n. ar bı 77a/6, 77a/10
n. ya ı 21a/10
n. ya ın 106a/4
n. yapra ın 37a/7
- n m [15]: *Far.* Yarı.
n.-biri t yumurda 18b/16, 24b/15, 30a/19
n.- iv m 114b/19
n.- iv m vir- “yarı kıvama getirmek” 115b/13
- n.- iv m vir- “yarı kıvama getirmek” 123b/3
n.-k fte 106a/13, 116a/15, 118a/15, 128a/10
n.-piri de yumurda 111b/6
n.-piri t 34b/12
n.-piri t yumurda 40a/6, 42b/6, 43b/15
- ni met [1]: *Ar.* Yiyecek, içecek.
n.+ler 141a/4
- nisy n [7]: *Ar.* Unutma, unutkanlık, bunama.
n. 1b/5, 116a/8
n.+ı 116b/2, 117a/11, 118b/14, 119b/12
ma c n-ı ber y-ı n. 118b/1
- ni dir [5]: *Far.* Amonyak tuzu, amonyak klorür. *bk. ni ır. kr . ni dur.*
n. 64a/13, 85a/4, 98a/15, 132a/13
dögülmi n. 106b/21
- ni n [34]: *Far.* Belirti, alamet.
n. 20a/15
n.+dur 66a/20
n.+ı 15a/7, 15b/1, 15b/14, 19b/5, 20b/8, 21b/18, 22a/5, 33b/5, 34b/11, 48b/19, 56a/21, 58b/15, 61b/17, 61b/20, 62a/9, 67a/16, 67b/5, 69b/7, 76a/19, 84a/20, 86a/7, 87b/12, 87b/13, 88a/4, 89a/19, 91a/16, 122b/6, 122b/16,

	122b/21, 123a/10, 139b/2	n. eyle-	12a/3
	n.+ları 111a/7	no d	[35]: <i>Far.</i> Baklagillerden,
ni sta	[7]: <i>Far.</i> Tahıl tanelerinden,		sarımtırak çiçekli, meyvesi
	mercimek, bezelye vb. bakla		baklamsı, bol ni astalı otsu bir
	türleri veya patates gibi birtakım		bitki (<i>Cicer arietinum</i>). /gocuk,
	yumrulardan özel yöntemlerle		nohut/
	çıkarılan una benzer bir madde		n. 12b/20, 15b/9, 40b/19, 46a/15,
	(<i>Amylum</i>). <i>bk. ni ta.</i>		46a/17, 49b/15, 60b/11, 71a/11,
	n. 24b/12, 61b/10, 84b/8,		74b/14, 82a/20, 111b/4, 111b/19,
	114b/12, 131a/6		115a/4
	n.+yı 19a/5, 84a/10		n.+ı 14a/11, 46a/15, 82a/19
ni ta	[1]: <i>Far.</i> Tahıl tanelerinden,		n.+uñ 24b/3
	mercimek, bezelye vb. bakla		a n. 138b/8
	türleri veya patates gibi birtakım		eski afy n n.+ın 63b/16
	yumrulardan özel yöntemlerle		eyü ızıl n.+ı 29b/12
	çıkarılan una benzer bir madde		ara n.+ı 48b/17
	(<i>Amylum</i>). <i>bk. ni sta.</i>		ara n.+uñ uyn 47b/11, 84b/21
	n. 29a/1		n. adarı 36b/5, 57a/3
ni ır	[3]: <i>Far.</i> Nı adır, amonyak tuzu,		n. adarın 59a/13, 60b/21
	amonyum klorür. <i>bk. ni dır. kr .</i>		n. mi d rı 60b/1
	ni dur.		n. uyn 40b/18, 41b/15, 74b/9
	n. 17b/20, 18a/5, 25a/3		n. unı 31a/4, 80b/7
nitekim	[2]: Gerçekten, hakikaten, nasıl		n. denlü ol- 10a/7
	ki.	nu	[3]: <i>Ar.</i> Çe itli bitkilerin suyundan
	n. 31b/10, 136b/8		hazırlanmı urup; müşhil ilacı.
niyyet	[5]: <i>Ar.</i> Bir eyi yapmayı önceden		n.-ı mı 138a/19
	isteyip dü ünme, maksat, kasıt.		n.-ı müşhil 77b/19, 83a/15
	n.+ine 12a/10, 31b/1	n r	[10]: <i>Ar.</i> Aydınlık, parıltı, ı ık.
	n.+le 12a/5		n.+dan 29a/14
	n.+leri 138b/6		n.+ı 28b/14

n.+ın 29a/14	oça	[1]: Ate yakıp bir eyler pi irme, ısıtma veya ısınma gibi amaçlarla kullanılan yer. <i>bk. oca</i> .
göz n.+ın 112a/10, 119a/11, 120a/21, 137b/10		
gözün n.+ın 24b/7		o.+da 18b/3
gözün n.+ın 28b/15	od	[56]: Ate . <i>bk. ot</i> (II).
göz n.+ını 118b/5		o. 7b/2, 7b/4, 16b/15, 16b/16, 16b/17, 17a/3, 36b/7, 41b/21, 48a/7, 53b/3, 70a/9, 73b/3, 94b/5, 94b/6, 94b/7, 94b/9, 94b/10, 94b/11, 94b/12, 94b/14, 94b/15, 94b/16, 94b/17, 95a/1, 102a/12, 102b/5, 111a/21, 117b/11, 127b/10, 138b/9, 141b/14
n rlan- [1]: <i>Ar.T.</i> Parlamak, ı ıldamak, nur gibi olmak.		o.+a 67a/1, 67b/2, 69b/5, 74a/1, 99b/4, 106a/17, 134a/7
n.-a 30b/1		o.+da 112b/21
n rlandur- [1]: <i>Ar.T.</i> Parlak bir duruma getirmek, nur gibi yapmak.		o.+dan 33b/19, 70a/11
gözi n.-a 132b/12		o.+dur 105a/7
O		o.+ı 71b/8, 113b/16, 127a/18
o [2]: <i>O. bk. ol.</i>		o.+ıla 105a/7, 130a/6
o. 43a/6, 69a/21		o.+la 47a/5
o.+nuñla 27b/16		kömür o.+ı 127b/12
oca ( ) [29]: Ate yakıp bir eyler pi irme, ısıtma veya ısınma gibi amaçlarla kullanılan yer. <i>bk. oça</i> .		kömür o.+ıyla 130a/10
o( ).+a 13a/15, 33b/7, 39b/4, 40b/11, 40b/15, 42b/20, 43b/13, 58a/1, 70a/21		o. görmedük bal 70b/10
o.+da 9b/6, 20a/3, 27b/5, 29b/12, 33b/18, 34a/20, 52a/5, 52b/10, 55b/12, 64a/11, 68a/4, 84b/15, 91a/1, 107b/14, 123b/3, 128b/13, 129b/5		o. ya - “ate yakmak” 69a/20, 71b/7
o.+dan 117a/3, 130a/9		o.+a ya - “ate te yakmak” 11b/9
		o.+a yan- “ate te yanmak” 7a/20
		o.+a çaldur- “dibini tutturmak, yakmak” 127b/15

- o.+a gir- “tedavi amacıyla bir çukur veya fiçı içerisindeki sıcak suya bazı otları koyup içine oturmak” 113b/10
- od yan u [1]: Karamtırak renkli kabarcıklar olu turan kaıntılı bir cilt hastalısı. *bk.* te-i p rs , cemre, ara, yanı ara. kr . od göynügi.
- o.+nuñ 3a/1
- o la [9]: Keçi yavrusu.
- ara o. 136a/3
- o. derisin 97b/9
- o. eti 25b/10, 66b/7, 80b/10, 83b/21
- o. etinüñ 136a/3
- o. etiyle 6b/2
- o. m yasın 104a/3
- o lan [46]: Hem erkek hem de kız çocuk.
- o. 60b/6, 60b/8, 66a/7, 66a/10, 66a/12, 66b/15, 66b/21, 67b/16, 103b/9, 104a/6, 104a/7, 112b/4, 112b/5, 127a/11
- o.+a 60a/19
- o.+ı 66a/7, 66a/14, 66b/20, 67a/5, 67b/17, 108a/7
- o.+lardan 83a/17
- o.+uñ 30b/6, 60b/7, 89a/13, 108b/13
- b li olmadu o. sidügin 24a/5
- b l olmadu o. sidügin 40b/9
- erkek o.+dur 67a/9
- ız o. 11b/5, 29b/2, 106b/11, 106b/16
- ız o. emzüren avrat südini 6a/21
- ız o. emzürür avrat südiyle 15b/17
- ızıl o.+a 127a/9
- o. az nesi 108b/16, 108b/20
- o. oñın 66a/8, 67b/18
- o. yata ın 66a/6
- o. dü - “çocuk ya ayabilecek duruma gelmeden do mak” 67a/1,
- o. dü ür- “çocuk ya ayabilecek duruma gelmeden do urmak” 66b/18
- o.+ı dü ür- “çocu u ya ayabilecek duruma gelmeden do urmak” 66a/11
- ölmi o.+ı dü ür- “ana rahminde ölmü çocu u çıkarmak” 67a/4
- o lan a [1]: Parçalı yapraklı ve genelde sarı çiçekli maydanoz cinsinden bir bitki ve bu bitkiden elde edilen zamk (*Ferula elaeochytris*) *bk.* çünd-i b dester, cünd-i b dester, ç v r, unduz yası, unduz a a ı, sir ı t.

- o.+ı 96b/4
- o lancu [25]: Çocuk, çok küçük çocuk.
o. 58a/17
o.+lar 28b/5, 54b/15, 63a/7,
103b/10, 104a/1, 109a/4
o.+lara 84a/1, 126b/15
o.+larda 11a/2, 22b/5, 84a/12,
84b/1, 84b/4, 90b/13, 103a/8,
103b/3
o.+lardan 58b/16, 139a/12
o.+ların 3a/8, 42b/12, 103b/13
genç o.+ları 109a/2
gök gözlü o. 67a/10
küçük o.+larda 59a/4
- o lancu lar astalı ı [1]: *T.Far.T.* Sara
hastalı ı, havale, epilepsi. *bk.*
uçu , ümmü' - ıby n.
o.+dur 103a/20
- o lanlı ( ) [1]: Çocukluk dönemi.
o( ).+ındaki 16b/9
- o lan otı [1]: Soluk sarı veya beyazımtırak
çiçekli otsu bir bitki (*Melissa
officinalis*). *bk.* b drençb ye, o ul
otı.
o.+n 109b/12
- o (u)l [4]: Erkek evlat.
o. 108a/3, 108a/4
o.+ı 109a/5
o.+ınıñ 63a/2
- o ul balı [1]: O ul arılarının yaptı ı bal.
- kefi alınmı o.114b/18
- o ul otı [7]: Soluk sarı veya beyazımtırak
çiçekli otsu bir bitki (*Melissa
officinalis*). *bk.* b drençb ye,
o lan otı.
o. 37a/21
o.+dur 16a/13
o.+n 97a/18
o.+nuñ yapra ın 26b/5, 35a/10
o.+nuñ yapra ından 38a/1
o.+nuñ ya yapra ın 25a/16
- o [5]: Yayla atılan, ucunda sivri bir
demir bulunan ince ve kısa tahta
çubuk.
o. 7a/21, 91b/1, 91b/2, 91b/3
o. yarası 91a/15
- o u- [3]: Bir eyi sesli veya sessiz
okumak, seslendirmek.
o.-sa 28a/17, 31b/2, 95b/19
- ol [478]: O (aret sıfatı ve zamiri).
bk. o.
o. 5a/5, 7a/10, 7a/11, 7a/12, 7a/13,
7a/18, 7b/18, 8a/7, 8a/12, 8a/13,
8a/18, 8b/9, 8b/10, 8b/11, 8b/12,
8b/13, 8b/20, 9a/5, 9a/6, 9b/7,
9b/8, 9b/15, 9b/20, 10b/21, 11b/1,
11b/8, 11b/9, 11b/10, 11b/12,
11b/13, 11b/14, 11b/15, 11b/18,
11b/19, 11b/21, 12a/1, 12a/2,
12a/3, 12a/4, 12a/5, 12a/7, 12a/8,

12a/9, 12a/11, 13a/1, 13a/8,
13b/4, 13b/5, 13b/7, 13b/8,
13b/13, 13b/18, 14a/18, 14a/20,
14a/21, 14b/3, 15a/16, 15a/17,
15b/21, 16b/4, 16b/8, 16b/9,
17a/6, 17a/9, 17b/11, 18a/6,
18a/18, 18b/3, 19a/14, 19b/3,
19b/9, 19b/16, 19b/17, 20a/20,
20a/21, 20b/2, 20b/13, 21b/1,
21b/2, 21b/14, 22a/6, 22a/8,
22a/9, 24b/6, 26b/10, 28a/2,
28b/6, 29a/9, 31a/2, 31a/17,
31b/11, 31b/12, 32b/20, 33a/21,
33b/3, 33b/7, 33b/17, 33b/18,
33b/19, 33b/21, 34a/5, 34a/7,
34a/10, 34a/11, 34b/2, 34b/8,
35b/16, 36b/8, 39a/11, 39a/19,
39a/20, 39a/21, 39b/5, 39b/6,
40b/11, 40b/13, 41a/4, 41a/19,
41b/14, 44a/11, 45b/16, 45b/17,
45b/18, 47a/16, 47b/3, 48b/21,
50b/9, 51a/18, 51b/6, 51b/8,
52a/11, 52a/12, 53a/12, 53a/13,
53b/5, 54a/2, 54b/19, 55a/5,
55b/17, 56a/14, 56a/18, 57a/7,
57b/16, 58a/9, 58b/6, 58b/11,
58b/12, 59a/3, 59b/1, 59b/3,
60a/21, 60b/7, 60b/11, 60b/18,
61a/11, 62a/3, 62a/16, 62b/11,
63a/7, 63b/11, 63b/19, 64b/3,
64b/5, 64b/6, 64b/21, 65a/2,
65a/7, 65a/12, 67a/5, 67a/7,
67a/8, 67a/13, 67b/9, 67b/11,
68b/1, 69a/5, 69a/8, 70b/7, 70b/8,
71a/4, 71a/13, 71b/7, 71b/11,
71b/16, 71b/18, 71b/21, 72a/1,
72a/10, 72a/11, 72a/16, 72b/10,
73a/1, 73a/4, 73a/5, 73a/13,
73a/20, 73b/8, 74a/9, 74a/11,
74a/13, 75b/4, 75b/7, 75b/9,
75b/21, 76a/4, 79b/19, 80a/17,
80a/20, 81b/15, 82a/20, 83b/13,
83b/18, 84a/6, 85b/7, 85b/21,
86b/15, 87a/17, 87a/18, 87b/6,
87b/7, 88a/7, 88a/14, 88b/2,
89a/21, 89b/2, 89b/4, 89b/6,
89b/8, 89b/10, 89b/11, 89b/18,
90a/1, 90a/5, 90a/6, 90a/7, 90a/9,
90a/14, 90b/1, 90b/10, 91a/2,
91a/4, 91a/11, 91a/16, 91b/3,
91b/4, 91b/15, 95b/10, 95b/11,
95b/12, 95b/19, 96a/4, 96a/18,
96a/19, 96b/2, 96b/8, 97a/4,
97a/19, 97b/6, 97b/16, 97b/19,
98a/3, 98a/11, 98a/12, 98b/9,
99a/10, 100a/1, 100a/4, 100a/15,
100a/20, 100b/14, 101a/3,
101a/16, 101a/19, 102a/2, 102a/5,
102a/16, 102a/20, 102b/17,
102b/18, 103a/19, 104a/16,

104a/18, 105b/4, 105b/5, 105b/7,
105b/8, 106a/2, 106b/10,
106b/14, 106b/15, 107a/7,
107b/14, 107b/15, 107b/19,
108a/8, 108a/14, 108a/15, 108b/2,
108b/4, 108b/12, 108b/13,
108b/17, 109a/5, 109a/12,
109a/14, 109a/15, 109a/21,
109b/2, 109b/8, 109b/13,
109b/14, 109b/16, 109b/18,
110a/1, 110a/4, 110a/7, 110a/12,
110a/14, 110a/20, 110b/1, 110b/7,
110b/12, 110b/14, 110b/15,
111a/13, 111b/10, 112a/14,
112a/16, 112a/17, 112b/3, 112b/4,
112b/7, 112b/12, 113a/1, 113a/5,
113b/12, 113b/14, 114a/5, 114a/9,
114a/10, 114b/16, 114b/17,
116b/12, 118a/6, 118b/7, 121a/3,
121a/4, 121a/20, 123a/17,
123b/13, 124b/7, 124b/15,
124b/16, 124b/17, 124b/19,
125a/2, 125a/5, 125a/6, 125b/15,
126a/15, 127a/11, 127b/10,
128b/17, 128b/20, 129a/3, 129a/4,
129a/5, 129a/6, 130a/8, 132a/3,
132a/4, 132a/5, 133a/9, 133b/10,
134a/5, 135a/20, 136b/7, 136b/17,
137b/6, 137b/18, 138b/10,
139b/3, 139b/5, 139b/6, 139b/8,

139b/10, 140a/18, 141a/6, 141a/8,
141a/9, 141a/10, 141a/21,
141b/10, 141b/11, 141b/19
o.+a 122a/15
o.+a (aña) “ona” 12b/8, 13a/20,
21a/13, 31a/2, 46b/17, 46b/18,
50a/14, 51b/4, 51b/8, 56a/20,
67b/4, 82b/11, 86a/6, 86b/12,
87a/12, 88a/16, 97b/18, 100a/6,
100b/20, 102a/2, 108b/1,
108b/10, 110b/16, 121a/12,
121b/12, 121b/15, 132a/19,
139a/6, 139a/7, 139a/18
o.+da (anda) “orada, o anda, o
zaman” 86a/11, 108b/11,
128b/20, 132a/9, 137b/20
o.+dan 90b/16
o.+dan (andan) “Ondan, oradan”
12a/20, 22b/20, 37b/1, 44a/3,
48a/8, 53a/11, 81a/1, 83a/19,
83a/20, 83b/1, 87a/4, 97b/18,
109a/17, 110b/16, 112b/7,
122a/21, 125a/8, 125b/4, 128b/13,
131a/4, 131b/19, 134a/6, 139a/18,
139a/21, 139b/1, 139b/21,
141a/13
o. ötüri (andan ötüri) 7a/3
o. oñra (andan oñra) 4a/15,
4b/15, 16a/15, 22b/1, 25a/11,
33b/19, 36b/7, 36b/8, 48b/14,

54b/18, 55b/13, 60a/11, 60b/18
o. (andan) “Sonra, ondan sonra”
5b/2, 5b/18, 7a/12, 8b/11, 9b/5,
9b/21, 12b/12, 13b/3, 15a/3,
15b/7, 17b/4, 19b/3, 20b/5,
21a/15, 21a/19, 21b/14, 22a/2,
22a/9, 22a/12, 23b/13, 24b/6,
28b/6, 29a/12, 29b/1, 31a/4,
31a/16, 31b/14, 32b/2, 32b/3,
33a/20, 34b/1, 34b/18, 36a/11,
36a/12, 39a/18, 40a/15, 40a/17,
41a/4, 41b/13, 41b/16, 42a/4,
42b/10, 43a/5, 45a/21, 45b/17,
46a/16, 47b/20, 48a/7, 48b/13,
50b/7, 51b/17, 51b/21, 52b/10,
53a/1, 53a/12, 54a/5, 54b/19,
55b/9, 55b/11, 56b/7, 58b/7,
58b/20, 59a/6, 59a/21, 59b/1,
60b/16, 61b/4, 62a/7, 62a/15,
62a/19, 63a/15, 64a/8, 64b/4,
65a/2, 65a/16, 66b/5, 68a/18,
68b/12, 69b/11, 70b/6, 70b/20,
71a/9, 72a/2, 72b/1, 72b/10,
72b/18, 74a/11, 75a/11, 79a/3,
79b/20, 81a/5, 83a/15, 84b/14,
84b/15, 84b/16, 87a/15, 88a/9,
88a/13, 88b/2, 88b/6, 89b/3,
90a/14, 90b/6, 90b/8, 90b/16,
91a/21, 91b/3, 91b/9, 91b/11,
91b/18, 91b/21, 92a/21, 94a/20,

94b/4, 97a/4, 97b/14, 98a/16,
98b/14, 98b/16, 100a/2, 100a/12,
100b/16, 102b/2, 103a/16,
103b/7, 105a/14, 106a/6, 106a/8,
106a/14, 106a/15, 106b/4,
106b/21, 109a/15, 109a/20,
110a/20, 110b/11, 111a/10,
111a/14, 112a/2, 112a/14, 112b/2,
115a/17, 115b/4, 117a/3, 117b/15,
117b/19, 119b/15, 120a/18,
120b/8, 120b/16, 120b/20,
121a/3, 121a/4, 121b/3, 122a/3,
122a/4, 122b/3, 122b/10, 123a/15,
123a/16, 127a/19, 127b/8, 128a/3,
128a/11, 128b/7, 128b/15, 129a/2,
129a/17, 129a/19, 129b/5, 129b/7,
129b/10, 129b/13, 130a/2,
130a/16, 131b/7, 132b/11,
133b/9, 133b/10, 133b/11,
134a/8, 134a/9, 135a/12, 139b/11,
139b/21, 141a/21
o.+ı (anı) “onu” 2a/4, 2a/16,
2a/18, 2b/18, 3a/7, 3a/11, 3b/8,
3b/12, 3b/13, 5b/4, 5b/6, 9b/17,
17b/20, 17b/21, 21a/17, 26b/2,
35a/9, 41b/17, 54b/2, 58b/7,
88b/19, 88b/20, 95b/12, 97a/7,
98b/9, 103a/20, 104a/16, 107b/6,
108a/13, 109b/21, 110b/8, 112a/3,
130b/13, 131a/15, 131a/16,

131b/13, 131b/18, 135b/11,
137a/14, 141b/12

o.+dur 7b/2, 9a/1, 20b/21, 26b/8,
51b/7, 57a/2, 61b/17, 64b/8,
74a/18, 74b/20, 77b/12, 77b/21,
78a/7, 78b/18, 85a/16, 101a/10,
103a/21, 108a/13, 112a/10,
116a/20, 126b/9, 126b/20,
127b/4, 131a/14, 131b/7, 136a/5,
136b/21, 137a/3, 137a/4, 137a/9,
139b/3, 139b/4, 140a/5, 140a/6,
140a/8, 140a/13, 140b/9

o.+lara (anlara) “onlara” 139a/21

o.+lardan (anlardan) “onlardan”
10a/8

o.+ları (anları) “onları” 54a/8,
111a/3

o.+uñ (anuñ) “onun” 1b/5, 8b/6,
13b/2, 16a/14, 16b/1, 21a/16,
21b/15, 22b/4, 22b/21, 26b/18,
40a/20, 47a/15, 57b/20, 58b/8,
59a/8, 76b/18, 98a/2, 103a/10,
108b/17, 109a/16, 123b/10,
124b/14, 124b/15, 125a/2, 125a/7,
125a/9, 130b/10, 130b/16,
131a/14, 131b/1, 131b/20, 132a/2,
132a/4, 132a/7, 132a/10, 133a/16,
140b/19

o.+çun (anuñçun) 128a/17

o.+ıçun (anuñıçun) 7a/1

o.+la (anuñla) 7a/2, 12a/8,
17b/12, 21a/2, 21b/8, 36a/12,
84b/9

o. gibi (anuñ gibi) 12a/7

ol- [1757]:

1. Meydana gelmek.

o.-a 4a/2, 4a/3, 9a/6, 13b/2,
18b/14, 26b/2, 30b/3, 33a/13,
34b/10, 42a/3, 43b/1, 48b/9,
55a/19, 57a/19, 61b/21, 64b/15,
66b/5, 69b/21, 70a/6, 73b/2,
91a/21, 101b/16, 103a/7, 106b/14,
107b/4, 110b/16, 111b/19,
114a/15, 114b/17, 118b/3,
125a/19, 130b/7, 131a/11,
131a/18, 131a/19, 140a/6, 140a/8,
140a/10, 141a/4, 141b/14

o.-an 4a/3, 4a/5, 4a/6, 4b/20,
5a/13, 7b/5, 9a/14, 18a/10,
18a/18, 25a/1, 25b/18, 26a/1,
26a/4, 28b/7, 31b/20, 32a/1,
32a/6, 35a/11, 37b/4, 38a/13,
39a/2, 39a/4, 46b/3, 52b/20,
68a/14, 80a/1, 83b/5, 87a/12,
93a/16, 93b/1, 100b/14, 102b/7,
116a/13, 119a/8, 126a/4, 130b/12,
131a/9, 131b/4, 134a/3, 135b/8,
139a/19, 140a/10

o.-andur 139b/21, 140a/1

o.-anuñ 5a/7, 10b/1, 50b/3

o.-diysa 29a/4
o.-ıca 106a/8, 140a/1, 141a/14
o.-ıncaya 21a/18
o.-mı 118a/14
o.-mı dur 28b/10
o.-mı ları 118b/5
o.-sa 14b/18, 17b/18, 20a/14,
21a/13, 21b/17, 22a/4, 33b/3,
54b/15, 59a/20, 61b/16, 69a/16,
76a/1, 86a/13, 88a/3, 91a/16,
101a/10, 102a/1, 122a/6, 139b/1
o.-up 83b/5
o.-ur 8a/15, 10a/12, 10a/13, 15a/7,
20a/15, 20b/8, 21b/18, 23a/13,
23a/19, 23b/10, 27a/9, 31a/9,
31a/10, 31a/15, 33a/11, 33b/5,
33b/11, 34b/11, 35b/19, 39b/9,
39b/12, 40a/8, 41a/21, 43b/3,
44b/1, 48b/6, 48b/7, 48b/19,
48b/20, 49b/11, 51a/15, 54b/8,
56b/9, 56b/11, 56b/12, 57a/1,
58b/15, 58b/16, 60a/14, 60b/10,
61b/17, 61b/20, 62a/9, 67a/12,
74a/17, 75b/1, 80a/20, 81b/19,
82b/5, 83a/17, 83a/19, 83b/5,
83b/15, 83b/19, 84a/3, 84a/4,
84a/15, 84a/19, 86a/6, 87b/11,
88a/4, 88a/17, 97b/18, 99a/19,
102b/3, 103a/8, 103a/20, 103a/21,
105a/20, 105a/21, 105b/4, 108a/5,

110b/18, 110b/19, 111a/7, 122a/8,
122a/19, 123a/10, 126b/16,
126b/17, 134a/7, 134a/10,
139b/20, 139b/21
o.-ursa 42a/19, 4a/16, 18b/6,
23a/21, 23b/16, 23b/18, 24b/13,
24b/18, 26a/6, 26b/9, 40a/9,
42b/2, 43b/18, 44b/5, 46b/7,
47a/9, 47a/10, 48a/19, 54b/16,
56b/13, 58b/14, 59a/5, 60a/16,
74a/17, 74b/2, 74b/6, 74b/20,
74b/21, 75b/1, 79a/13, 84a/5,
84b/5, 88a/13, 89a/19, 102b/4,
102b/6, 102b/7, 129b/2

2. Bir ad veya sıfatın belirtti i durumu almak.

o.-sa 124a/17

b li o.-madu o lan sidüğün
24a/5

b l o.-madu o lan sidüğün
40b/9

ac o.-maya 98a/5, 98a/14

ac o.-mayalar 101b/15

ac yib o.-a 95b/13

aceb o.-a 112b/18

acı o.-a 137a/3

acı o.-up 25b/15

ciz o.-du ı 65b/1

açu o.-ur 122b/9

a ır o.-ıca 138b/20

a ır o.-up 108a/15
a ır o.-ur 57a/2
a ulı o.-du ından 62b/11
ir o.-dıysa 137b/19
a a o.-sa 101a/13
a o.-a 40b/19, 42b/13, 60a/20,
78a/5, 82a/5, 110a/21, 132a/14,
132a/15
a o.-up 30a/5
a o.-ur 75b/2, 140b/19
a o.-ursa 21a/16
a lı az o.-an 38b/21
a lsız o.-sa 8b/19
m te o.-a 10a/16
mil o.-alar 137b/16
anadan o ma gibi o.-a 72a/4
artu o.-sa 38b/17
aru o.-a 136a/5
s n o.-a 10a/11, 18b/15, 114b/4
sum n renglü o.-a 123b/9
aya deñlü o.-ur 122b/17
ayran gibi o.-a 71b/18
ayru sı o.-ur 105b/3
az o.-a 30a/5, 66b/5, 78b/19,
125b/18
az o.-andur 83a/21
az o.-anı 8b/9
az o.-sa 109a/7
az o.-ur 39b/9, 57a/3, 90a/3
až m o.-ur 70b/13
ba lu o.-sa 111b/7, 111b/8
bal gibi o.-a 29a/12
bal am o.-a 78b/20
bal am o.-an 24b/19, 77a/16
bara o.-an 81a/6
ba o.-a 62a/11
ba o.-du ı 12b/19
ba o.-du ından 97b/6
ba o.-up 32b/21
ba o.-ur 82b/10
ba o.-ursa 123a/12
belürsüz o.-a 7b/17, 7b/18
belürsüz o.-ursa 108a/17
benef e renginde o.-andur 83a/20
ber ber o.-a 69a/14, 112b/13
ber ber o.-ıca 87b/10
berk o.-sun 102a/1
berk o.-ursa 124b/17
b - u r o.-sa 113b/3
bikr gibi o.-a 107b/17
bikr o.-a 108a/3
bir o.-ur 136b/10
biribirine o.-a 84a/21
biry n o.-mı 112b/17
bo u o.-ursa 80b/4
boz o.-a 99b/14
bozra o.-ursa 141b/5
bulamaç bigi o.-a 74a/9, 82a/8
bulanu o.-ursa 141b/3
bürüm o.-ur 122b/16

büyücek o.-ur 83b/19
büyük o.-a 63b/16, 108b/3,
108b/7, 108b/9, 120b/10
büyük o.-an 47b/9
büyük o.-ur 73a/5, 122a/6,
122a/18, 122b/21
büyük o.-ursa 20b/4
cem o.-mı 130b/14
cem o.-a 109a/21
cem o.-ur 15b/21
cim o.-mamı 127a/8
cüm d o.-a 113a/14
ça ır o.-mı 104a/13
çı ın o.-ur 22a/13
ço o.-a 16b/8, 124b/21, 125a/2,
137a/5
ço o.-ıncaya 126b/19
ço o.-sa 4b/3, 78a/13
ço o.-up 46b/15, 56b/10
ço o.-ur 11a/2, 50a/6, 51b/5,
65a/14, 78a/5, 84a/1, 93a/9,
102a/12, 102b/12, 137b/20,
137b/21, 138a/1
ço o.-ursa 31a/7, 36b/14, 82b/12
çu ur o.-a 124b/21
çu ur o.-ur 19b/9, 46a/11
çu ur o.-ursa 84a/10
çürügin o.-a 123a/15
def o.-a 4a/16, 9b/11, 49a/8,
49a/12, 74a/13, 85b/17, 98a/8

def o.-ur 57b/18
delük delük o.-up 122b/7
delük o.-ur 88a/17
delük o.-ursa 121b/21
demregü o.-an 87a/3
derm n o.-a 81b/11
dır z o.-ur 47a/8
dilcük o.-ana 107a/10
dilicu o.-du ı 107a/3
dilücük o.-du ı 107a/1, 107b/8
dört aylı mile o.-sa 67b/15
d o.-sa 113a/2
düz o.-ınca 67b/12
efk r o.-a 139a/16
eksük o.-maz 64b/21
eksük o.-ur 8a/12
ek i o.-maya 127b/1
em n o.-a 7b/1, 8a/7, 36a/18,
64a/13, 80a/15, 80a/16, 80b/12,
101b/7, 104a/5, 104a/8, 107a/8
em n o.-asuñ 69a/11
em n o.-ur 134a/21
erik gibi o.-ur 117b/10
eski o.-a 100b/21
eski öksürük o.-a 42b/8
eyü o.-a 29b/8, 44a/18, 97b/12,
104a/4, 124b/14, 125a/7, 128a/20
eyü o.-ınca 89a/9
eyü o.-ur 31a/7
f ide o.-a 47a/20, 86b/1

f sid o.-a 26b/8
 f sid o.-an 7a/17
 f sid o.-du ın 26b/10
 f sid o.-du ına 140a/20
 f sid o.-maz 26b/1
 f sid o.-sa 95b/17
 f sid o.-up 83b/4
 f yide o.-a 134a/18
 f yideler o.-a 86a/21
 f yidelü o.-a 133b/12
 fera o.-a 126b/21
 fet o.-a 61a/4
     fil o.-up 95b/1
     lib o.-a 78a/7
     lib o.-an 136a/21
     lib o.-sa 10a/3
     lib o.-ursa 35b/4, 35b/12,
 138a/19, 139b/18, 139b/19
 al ž o.-a 48a/5
 al ž o.-ıca 117b/16
 al ž o.-ınca 76a/16, 129b/21
 al ž o.-ıncadek 48b/10
 al ža o.-ınca 48a/12
 ar m o.-a 48a/6
 ar o.-maya 7a/20
 a y o.-an 38a/9
     yet o.-ursa 138a/11
 geç ha m o.-ur 133b/17, 134b/5,
 134b/10
 geç o.-ursa 79a/12
 geñez o.-ur 18b/17
 gerek o.-du ça 128b/9, 129b/7
 gevdesi do ru o.-a 140b/11
 gevdesi ıssı o.-a 140b/13
 gev ek o.-ur 102b/7
 gev ek o.-ursa 124b/19
 gezer yıl o.-sa 75a/8
     ıda o.-ınca 68a/4
 gice o.-ıca 7b/2
 gıcık o.-an 84b/10
 gıcık o.-du ı 84b/12, 98b/16
 giñ o.-a 126b/10
 gök o.-ur 139b/3
 gökçe o.-ur 87a/21
     cet o.-du ça 85b/14
     cet o.-mayıca 127a/1
     cet o.-up 127a/6
     cet o.-ursa 127a/19, 137a/19
 af f o.-ursa 50a/19
 al o.-a 42b/10
 al o.-ur 121a/4
     al o.-a 18b/6, 19b/21, 20a/13,
 34a/8, 45a/16, 47b/17, 55a/14,
 55b/16, 56a/15, 59b/3, 64b/1,
 65b/13, 65b/19, 72b/2, 77b/10,
 81a/2, 83a/3, 84b/11, 85a/15,
 86a/15, 91a/5, 95a/12, 100a/2,
 102a/6, 104a/19, 109b/11, 122a/6,
 122b/4, 124a/13, 137b/12
     al o.-asın 85b/14

al o.-dum 56a/9
 al o.-inca 63b/3
 al o.-mazsa 56b/5
 al o.-mı 65b/18
 al o.-ur 81b/13
 al o.-urlar 71b/2
 l o.-maya 8a/17
 mile o.-a 108a/1, 108a/12
 mile o.-madu uñ 108b/5
 mile o.-masa 108a/12, 108a/18
 mile o.-maya 108a/1
 mile o.-ur 107b/19
 am r gibi o.-a 13b/13, 119b/15
 am r gibi o.-ur 58a/1, 128b/1
 ar b o.-mı 95a/20
 il o.-a 39b/2, 93a/8, 93b/2,
 126b/20, 136a/20
 il o.-mı dur 136b/20, 137b/1
 il o.-ur 17b/8, 94a/12, 112a/5,
 122b/16
 asta o.-maya 137b/6, 137b/18
 asta o.-sa 124a/20
 asta o.-up 101a/20
 a o.-a 21b/5
 l o.-mayıca 138a/21, 139a/9
 ir o.-a 106a/18
 ha m o.-a 78b/3
 ha m o.-du dan 126b/18
 ha m o.-inca 132b/19
 ha m o.-masa 132b/20
 ha m o.-mı o.-a 126a/14
 ha m o.-ur 40a/18, 104b/10
 ha m ab at o.-ur 137b/20
 hel k o.-a 33b/3, 125b/21
 hel k o.-alar 41a/4
 hel k o.-inca 41a/5
 hel k o.-madın 95b/15
 hel k o.-ur 19a/16, 37b/8, 54b/14,
 57a/20, 97b/18, 98a/9, 126a/1,
 139b/19
 iffet o.-a 38a/18
 o.-a 15a/5, 20b/1, 20b/6,
 21a/9, 28a/14, 28b/3, 33a/11,
 33b/9, 49b/9, 56a/12, 65a/19,
 71a/19, 76a/4, 76b/3, 83b/13,
 89a/14, 89b/5, 94a/21, 96b/11,
 97b/15, 140a/13, 140a/16
 o.-inca 89b/18, 122a/5
 o.-mayınca 29b/4
 o.-up 79a/11
 ra o.-a 140a/16
 b o.-a 9b/11
 b o.-ur 15b/21, 16a/8, 117b/21
 un o.-an 18a/15
 urrem o.-up 16a/17
 ılı o.-a 49b/15
 ılıca o.-a 19a/1, 34b/1
 ılıça o.-a 124b/14
 ıra o.-a 125a/8
 ısica o.-a 51a/13

ısica o.-an 20a/21
 ısica o.-mı dur 32a/9
 ısıtmalı o.-ur 67a/13
 ıssi o.-a 4b/6, 51b/9, 61b/9, 71b/8,
 74b/18, 91b/3, 113b/17, 124b/20,
 125b/18, 140b/13
 ıssi o.-an 134b/9
 ıssi o.-du ı 120b/3
 ıssi o.-maya 32b/17, 61a/12
 ıssi o.-sa 61a/13
 ıssi o.-up 30a/3
 ıssi o.-ur 4b/20, 12b/4, 15b/14,
 84a/20, 102b/4, 122a/7
 ıssi o.-ursa 17b/21
 i tiy c o.-maz 75a/2
 iki o.-a 118a/9
 il c o.-du ça 140a/16
 ince o.-ur 14b/1
 inz l o.-ıca 113a/2
 inz l o.-maya 113a/2
 iriñlü o.-ur 84a/20
 ish l o.-a 49a/12, 53b/7
 ish l o.-ana 55b/18
 ish l o.-anuñ 53b/12
 ish l o.-mı 139a/15
 ish l o.-sa 42a/21, 53b/21, 54a/4
 ish l o.-ur 27a/10
 ish l o.-ursa 85a/15, 102a/13,
 138a/15
 istis o.-ur 66b/16
 i egen o.-a 60b/6
 i tih o.-sa 78a/19
 abarçu o.-ur 83a/13
 ab o.-a 51a/10, 56a/3
 ab o.-anda 53a/15
 ab o.-du da 79a/4
 ab o.-madı 53b/10
 ab o.-maya 140b/18
 ab o.-sa 53b/2
 ab o.-ur 49b/10, 78a/4
 ab o.-ursa 41a/9, 46b/9,
 138a/16
 dir o.-masa 112b/19
 ahr o.-inca 72b/10
 aliñ o.-ursa 29b/9
 k mil o.-a 38b/2
 amu o.-a 12b/20
 an o.-a 103a/9
 anlu o.-a 35b/17
 anlu u gibi o.-ur 108b/11
 ap ara o.-ur 22a/9, 97b/19
 ara gibi o.-ur 122b/7
 ara o.-a 9a/3, 100b/1
 ara o.-andur 83a/19
 ara o.-up 141b/4
 ara o.-ur 87b/12
 ara o.-ursa 6a/6, 139a/5
 ara a ız o.-a 9a/14
 aramtıra o.-ur 102b/4, 102b/11
 ard o.-ur 21b/19

ar a o.-sa 33a/16
arı ı o.-a 21a/1
atı eski öksürük o.-a 42a/11
atı o.-ıca 78b/12
atı o.-sa 48b/18
atı o.-ur 48b/20, 102b/6, 140a/1
atı o.-ursa 74a/21
av o.-a 111b/16, 112a/15
av o.-up 50a/18
avurt o.-sa 18a/13
ay ulu o.-masa 10a/2
yım o.-a 111b/16, 112a/17
keb b o.-mı 138b/13
keb re o.-ur 96a/9
keff ret o.-a 8a/3
keff ret o.-sun 8a/4
kem o.-anuñ 75b/19
kepek gibi o.-ur 99a/20
ırca o.-ur 87b/2
ı ır o.-a 108a/1
ızamı o.-sa 84a/20
ızıl o.-a 9a/6, 33a/20, 76a/12,
87a/4, 141b/9
ızıl o.-ınca 67b/10
ızıl o.-maya 141b/8
ızıl o.-up 10a/1, 17b/13, 44b/12,
77b/14, 141b/2
ızıl o.-ur 12b/4, 15b/14, 22a/13,
44b/2, 67a/13, 67a/17, 75b/1,
121b/15, 122a/7, 122a/19,
122b/17, 139b/3
ızıl o.-ursa 75b/3, 84a/17
ızılca ızılca o.-ur 84a/21
ızılca o.-ur 87a/20
öz gibi o.-ur 21a/13, 102b/15
kör o.-a 113a/3
kötürüm o.-a 69a/19
urı o.-an 11a/14
urı o.-du da 7b/5
urı o.-up 124b/17
urı o.-ur 83b/6
uvvet o.-ıca 102a/11
uvvet o.-sun 30a/18
uvvetlü o.-a 30b/1, 125a/7
uvvetlü o.-ur 51b/3
küçük o.-a 103b/9, 108b/3,
108b/4, 108b/9
küçük o.-up 91b/12
kül o.-a 11b/9
küll o.-ur 47a/1
künd o.-up 78b/20
la f o.-ur 117b/12
l zım o.-ur 54a/3
le o.-ur 133a/4
ma b b o.-a 67b/16
ma v o.-a 82b/13
ma v o.-maya 110a/3, 134b/2
ma ad o.-sa 63a/7
ma c n o.-a 116a/20
ma de o.-mı 9a/11

m il o.-a 9a/3, 30a/3
 ma l o.-a 16a/16
 ma l l o.-sa 16b/5
 ma l m o.-maz 141a/14
 ma l m o.-ur 141a/13
 m yil o.-a 141b/10
 m yil o.-an 120a/14
 mefl c o.-maya 137b/7
 melhem gibi o.-a 5b/15, 29a/21
 memz c o.-a 80b/11, 82a/13
 merhem gibi o.-a 20b/3, 22a/1,
 32b/3, 48a/3, 61b/11, 64b/18,
 72b/2, 110b/12, 122a/2
 merhem o.-a 65a/18, 102a/19
 me l o.-a 111b/14, 112b/2
 me l o.-ur 78b/4
 mor findu gibi o.-ur 22a/5
 mu ardal o.-ur 129a/6
 mu arr o.-a 136a/18
 mu arr o.-up 50b/6
 mu kem o.-diysa 10a/14
 mu kem o.-ur 107b/18
 mu rin o.-a 7a/8
 mu avv o.-a 111b/1
 mu t d o.-mı lardur 51b/6
 mu tedil o.-a 125a/9, 125b/10,
 126b/10
 mu tedil o.-up 141b/1
 murabb o.-mı dur 24b/2
 mutta il o.-a 9a/13
 mutta il o.-anlar 83b/1
 müb rek o.-a 8a/3
 mübtel o.-ur 39a/11
 müf d o.-a 6b/17, 10b/8, 12a/18,
 12b/2, 16b/19, 24a/6, 44a/19,
 46a/12, 47b/3, 61a/5, 64a/16,
 72b/6, 85a/13, 86b/11, 88b/7,
 88b/10, 92b/2, 93b/12, 93b/13,
 94b/5, 94b/6, 95a/6, 96a/2, 96a/4,
 96a/7, 97a/13, 103b/16, 103b/19,
 105a/4, 111a/18, 128a/9
 müf d o.-ur 18a/6
 müf d-i ar o.-a 9a/8
 mülemma o.-a 85b/7
 mümkin o.-mazsa 97b/1, 98a/11
 müsta m o.-a 126b/14
 müte affin o.-up 83a/17
 müte alli o.-an 2b/3, 5b/20
 mütevellid o.-ur 51b/5
 n fi o.-a 5b/4, 11a/1, 14b/7,
 19b/4, 21b/6, 21b/17, 26a/17,
 28a/16, 31b/19, 32a/15, 32b/4,
 33b/14, 34b/20, 35a/4, 41b/3,
 42a/8, 42b/11, 42b/12, 43a/6,
 43b/9, 45a/11, 45b/18, 45b/19,
 47b/9, 50b/7, 55a/12, 57a/16,
 58a/16, 77a/12, 77b/3, 77b/7,
 79b/13, 80a/6, 83a/4, 86a/18,
 86b/9, 87a/16, 87a/19, 88b/3,
 88b/14, 93a/4, 94b/9, 95a/15,

96a/5, 96a/6, 96b/12, 96b/13,
96b/17, 96b/18, 96b/19, 96b/20,
96b/21, 97a/1, 97a/3, 97a/5,
97a/6, 97a/9, 97a/15, 99a/6,
99a/7, 100b/3, 100b/4, 103b/5,
105a/17, 112b/15, 114a/13,
114a/15, 119b/2, 121b/13,
122b/15, 124b/10, 136b/17
n fi o.-an 111b/4
n - r o.-mı o.-ur 87b/3
n r o.-ıca 73a/11
na c o.-a 103a/5
na c o.-du da 6a/12
na c o.-up 139b/11
n zil o.-ur 105b/2
nef i o.-a 6a/2, 83a/6, 127b/19,
130a/8
nı r s o.-an 72b/2, 72b/5, 72b/6,
72b/8
nih n o.-maya 80a/17
n m- iv m o.-a 114b/19
no d denlü o.-a 10a/7
öksürük o.-an 42b/15
öksürük o.-sa 138a/18
öksürük o.-ursa 43a/18
p k o.-a 94a/6, 120b/19, 128b/11
p k o.-ıncaya 20b/5
p re p re o.-a 21a/4, 58a/10,
58a/17
peyd o.-ur 80a/21

p r o.-up 16b/5
r at o.-dı 53b/10
r at o.-up 31b/15, 94a/9, 137a/17
ra o.-mayup 141b/1
ra o.-ursa 141b/4, 141b/7
rev o.-a 136a/17
ab o.-du da 51b/9
f o.-ursa 141b/4
a o.-a 49b/8
sa ır o.-sa 32b/9
s i o.-ur 79a/2, 140a/21
a l o.-maya 66b/10
a l o.-mı 141a/12
s kin o.-a 4a/11, 4b/13, 13a/7,
14a/8, 31b/8, 32a/14, 40a/13,
56a/10, 73a/17, 76a/14, 78a/19,
88b/21, 90b/20, 91a/5
s kin o.-mazsa 62a/2, 70b/12,
75b/9, 76a/15, 76a/21, 76b/1,
106b/12
s kin o.-ur 50b/12
s kin o.-ursa 48a/14
apa a o.-dı 29b/11
ap aru o.-a 69a/2
ap aru o.-sa 34b/21
arf o.-maz 67a/20
aru o.-a 8a/16, 137a/4
aru o.-sa 110a/19, 123a/7,
132a/13
aru o.-up 41a/4

aru o.-ur 103a/21, 103b/1
 aru o.-ursa 141b/6
 aru aru o.-sa 123a/8
 sel sü'l-bevl o.-sa 60a/13
 sem o.-ur 95b/18
 semüz o.-a 108b/16
 sers m o.-a 9a/7, 78a/6
 sevd o.-ur 93a/9
 sevd v o.-an 92a/12
 sevd y o.-an 5b/21, 52a/6,
 93b/11
 sigil gibi o.-ur 12b/9
 siy h o.-a 121a/13
 siy h o.-ur 83b/3
 u o.-a 16b/9
 u o.-mı 100a/15
 susuz o.-mayalar 101b/15
 usuz o.-ursa 97b/5
 süst o.-aca a 20b/19
 süst o.-an 68a/10
 süst o.-mı 67b/21
 süst o.-sa 112a/13
 süst o.-up 112a/15
 süst o.-ur 126b/16
 süst-end m o.-ana 26a/10
 d o.-up 16a/17
 a o.-ursa 90a/2
 erbet o.-a 92b/1
 if o.-a 24a/14, 24a/18, 28a/17,
 29a/10, 30b/21, 32b/1, 32b/10,
 34b/21, 39b/7, 40b/13, 41a/1,
 41a/2, 41a/5, 41b/14, 42a/1,
 43a/3, 43a/10, 44b/8, 45a/7,
 45b/5, 48a/13, 48b/5, 48b/15,
 57b/4, 61a/19, 61a/21, 61b/6,
 61b/7, 62a/21, 62b/8, 63a/8,
 63a/17, 63a/20, 63b/6, 63b/10,
 63b/16, 64a/2, 64a/4, 69a/15,
 69a/18, 70a/14, 71b/1, 71b/11,
 80a/13, 80b/15, 81a/7, 85a/10,
 85a/12, 85b/1, 86b/17, 95a/10,
 96a/18, 106b/17, 123b/8
 r n o.-a 16a/10
 i o.-a 8a/17
 i o.-sa 47a/18, 71a/19
 i o.-up 67b/4
 r de o.-a 125a/3
 tam m o.-a 126a/14
 tam m o.-du dan 121a/9
 tam m o.-ica 85b/11
 tam m o.-inca 85b/21
 tam m o.-mayınca 96a/15, 96b/3
 tam m o.-ur 117b/16
 tanž m o.-a 22a/21
 t ze o.-a 113b/20
 tebd l o.-a 67a/11
 tekr r o.-a 91a/1
 ten-dürüst o.-a 114a/9
 ter o.-a 72a/21, 124b/16
 te ennüc o.-anlara 105b/17

tir o.-a 4a/15
tir o.-du dan 45b/9
tir o.-up 44a/16
t m r o.-mazsa 31a/10, 73a/4
t z ha m o.-ur 133a/13, 134b/3,
136a/8, 136a/14, 136b/2, 136b/5
to me o.-up 26b/16
to me o.-ur 133a/2
t runc abı gibi o.-ur 141a/21
a raküs o.-an 29a/1
ala o.-an 49a/4
ar o.-ur 83b/2
ar o.-ursa 106a/17
aracu o.-ur 59a/8
a gibi o.-ur 58a/5
a o.-ursa 124b/18
a lu o.-ursa 124b/18
atlu o.-ur 136a/4
atsız o.-ur 108a/6
ılcu o.-sa 19a/4
ola u o.-ur 71a/3, 73a/1
olu o.-up 77b/13
olu o.-ur 126a/1
onu o.-a 9a/2
onu o.-sa 29a/7
op gibi o.-a 112a/11
uma ı o.-ur 5a/8
uz o.-a 67b/8
uzsuz o.-a 70b/7
un gibi o.-a 29a, 35b/20, 48b/2
usun o.-ur 122a/20
uy ucu o.-an 31b/4
uy usuz o.-ur 10b/2
uyu an o.-a 31b/12
uyu ur gibi o.-ur 50b/13, 73b/9
uyuz o.du ı 85a/5
uzun o.-up 99a/3
ü ügen o.-up 5b/16
üzüm d nesi o.-ur 65a/9, 107a/15
v i o.-sa 15a/21, 17a/12, 71a/5,
76a/5, 76a/6
v i o.-ur 4b/20, 15b/1, 19b/5,
69b/7, 102b/14, 122b/21
var o.-a 46a/9
varlu o.-a 125a/8
veb o.-du ı 103a/14
veb o.-du indan 101b/11
ya in o.-a 78b/3
ya in o.-an 21b/5
ya in o.-ıca 139b/19
ya in o.-ur 140b/2
yalım gibi o.-a 94a/20
yara n o.-an 40b/11
yara n o.-ana 136a/16
yaramaz o.-a 124b/15
yaramaz o.-an 75b/21
yarar o.-a 128a/19
yarusınca o.-a 112b/14
yava o.-a 132a/12
yavuz o.-ur 84a/14

yeg o.-a 100b/18, 128a/20
yegrek o.-a 10a/11, 128b/2,
128b/17, 136a/14
yelli yelli o.-ur 49b/11
yeñi o.-a 83a/4
ye il o.-ur 83b/3
yeyni o.-a 140a/14
yo o.-up 127b/13
yuf a o.-ursa 29b/8, 31a/12
yumrı o.-ur 122a/7
yumruca o.-ur 82b/5
yum a o.-a 30b/10, 90b/16,
113b/7
yum a o.-ur 21a/14
yügrük o.-a 76a/8
yükklü o.-a 108a/9, 109a/9, 112b/5
yükklü o.-maz 108b/12
yüksek o.-a 124b/13, 126b/10
ž hir o.-a 132b/1
ž hir o.-an 80b/17
ž hir o.-du ı 103a/16, 106b/16
ž hir o.-mı o.-sa 80a/17
ž hir o.-ur 102a/10
za met o.-du ı 70a/13
za met o.-ur 122a/18
a f o.-a 36b/4, 46b/5, 56b/14,
74b/12, 78a/18, 79a/1, 137a/5,
138a/5, 140a/14
a f o.-ıca 138b/19
a f o.-maya 111b/20, 138b/6
a f o.-maz 115b/9
a f o.-mı 28b/14, 139a/16
a f o.-sa 36a/18, 138b/7, 140b/2
a f o.-ur 136a/4
a f o.-ursa 26a/20, 40a/5,
138a/18
z il o.-a 8b/20, 34b/8, 92b/17,
138b/4
z il o.-mı ken 38a/7
z il o.-sa 108a/2
arar o.-an 138a/9
ar ret o.-a 51a/17, 101b/11
ar ret o.-mayıca 46a/17
ar ret o.-mayınca 74b/11,
101b/15
ar ret o.-up 46a/16
o.-an 24a/6
ikr o.-a 133b/12
ikr o.-an 49a/2, 53b/20, 94a/6
u'n-nefes o.-sa 24a/12
ziy de o.-a 28b/15, 66a/16
ziy de o.-maya 90a/8
ziy de o.-ur 78a/3, 101a/10,
102b/5, 105a/21
ziy n o.-ur 108a/6
ziy nk r o.-a 124b/20
z r o.-an 56a/16
ha m o.-mamasın 2a/9, 26b/4
mile o.-mamasını 3a/14
amile o.-mamasınıñ 107b/10

atı o.-mama dur 17b/14

3. Bulunmak, var olmak.

o.-a 7a/8, 7a/9, 8a/19, 9a/2, 9a/14,
28b/5, 46a/10, 46a/12, 51a/19,
73b/7, 112b/1, 114b/9, 117b/18,
119a/15, 119a/20, 120a/8,
121a/10, 124b/16, 124b/18,
125a/4, 125a/5, 125a/6, 125a/8,
125a/21, 125b/12, 128b/4, 129a/3,
140a/14, 140a/16
o.-an 1b/6, 1b/8, 1b/10, 2b/6,
4b/1, 7a/16, 8a/3, 9b/12, 10b/7,
10b/15, 10b/17, 10b/18, 11a/18,
12a/4, 12a/16, 12a/20, 12b/2,
13b/9, 15a/19, 16b/7, 17a/11,
20a/6, 20a/8, 22b/14, 22b/15,
28b/2, 28b/12, 28b/20, 29a/2,
29a/17, 32b/8, 37b/3, 38b/15,
42b/12, 43a/14, 43a/15, 47a/13,
49a/4, 52a/16, 52b/16, 53a/10,
54a/14, 54a/19, 54a/21, 55a/11,
58a/5, 58a/6, 58a/8, 58a/11,
58a/13, 59a/10, 59a/11, 59a/16,
59b/5, 59b/9, 59b/12, 59b/13,
60b/4, 61b/2, 61b/3, 62a/20,
62b/21, 63b/11, 64a/21, 66a/7,
71a/6, 72b/11, 77b/1, 77b/3,
80a/6, 81b/15, 83a/3, 85a/8,
85b/7, 86b/12, 86b/13, 87b/1,
88b/9, 89a/2, 92a/14, 92b/4,

94a/3, 97a/7, 100b/1, 110a/10,
110b/13, 110b/15, 118a/1,
121b/14, 125b/1, 133a/1, 134a/13,
138b/1, 139a/11, 139a/17
o.-ana 125a/19
o.-anı 82a/15
o.-anlara 92b/5, 94b/2, 125a/19
o.-anuñ 38b/20
o.-dı in 54a/12
o.-du i 50b/11, 108b/13
o.-du in 118a/3
o.-maya 5a/19, 9a/3, 73b/10,
109b/15
o.-maz 57b/8, 80b/5, 96a/13,
102b/7, 111a/8, 140b/17
o.-mazsa 96b/1
o.-sa 9a/5, 11a/6, 12b/8, 15b/13,
24a/13, 27a/16, 33b/1, 36a/17,
54b/2, 61a/17, 62b/15, 65a/5,
73a/18, 75a/12, 78b/11, 83b/12,
88a/3, 88a/16, 89b/21, 100a/21,
110b/1, 125a/1
o.-up 57a/15, 121b/13
o.-ur 2a/4, 5a/19, 7a/5, 7a/6, 8b/9,
13a/18, 13a/19, 15b/1, 16a/13,
21b/6, 21b/10, 22a/5, 22a/19,
23a/12, 39b/8, 43a/19, 43a/20,
43b/3, 49b/10, 51b/3, 64b/16,
64b/20, 65a/8, 65a/9, 67a/17,
71a/3, 72b/14, 72b/15, 73a/1,

74a/14, 75a/13, 75a/16, 81a/10,
84b/1, 87b/1, 94a/14, 99a/18,
102a/10, 102a/12, 102a/17,
102b/16, 103a/3, 107a/7, 111a/5,
121b/16, 122a/8, 122b/5, 122b/6,
122b/17, 123b/11, 132a/5,
133a/16, 133a/17

o.-ursa 4a/9, 12b/6, 21b/4, 65a/10,
65a/14, 74a/15, 75a/18, 75a/20,
84a/12, 90b/14, 90b/15, 96b/1,
103b/3, 112b/17

4. Sıfat-fiil eki almı sözcüklerle

birlikte ba lama, bitirme vb.
bildiren fiiller olu mak.

a ar o.-sa 32b/9, 33a/17

arınmı o.-a 118a/15

ba lamı o.-alar 44b/21

batmı o.-a 9a/15

binmi o.-a 83b/2

bi mi o.-a 37a/1, 50a/18, 74b/14,

100b/6, 131b/8

bitmi o.-a 58a/16

çı ar o.-a 33b/20

çıkımı ol.-a 25a/6

çürümü ol.-sa 15a/1

dögülmı o.-a 70a/10, 116a/16,

119a/4

dökülür o.-ursa 34b/16

duramaz o.-sa 76a/2

dutulmı o.-sa 125a/1

e itmez o.-sa 33b/10, 33b/15,
140b/2

etmez o.-a 141a/10

geçmi o.-a 25a/5

gelmez o.-a 64a/19

getmez o.-ursa 90b/3

görmez o.-dum 29b/10

areket etmi o.-maya 141a/13

ay görmez o.-a 66b/3

ha m olmı o.-a 126a/14

ı lanmı o.-a 39b/20

ı ılamaz o.-ur 7b/2

inmi ol.-a 20a/10

inmi ol.-ursa 20a/11

inz l olıcak ol.-ursa 113a/3

irmi o.-sa 89a/14

i emez o.-a 60b/8

i idür o.-a 33a/10

a ımı o.-maya 141a/11,

141a/20

an gelmez o.-a 60b/6

an gelmez o.-ur 58a/12

anar o.-sa 14b/4

atılmı o.-a 27b/16, 74b/11,

75a/3

atılmı o.-ursa 95b/20

atmı o.-alar 57a/6

ılmaz o.-sa 112a/15

o ar o.-sa 33a/17

o mı o.-a 72a/21

or mı o.-maya 141a/11
urt dü mi o.-a 72a/21
u ar o.-sa 27a/17, 27a/20
ma de ol mı ol.-ur 9a/11
n r ol mı o.-ur 87b/3
ol mı o.-ursa 62a/14, 123a/14
öğretmi o.-a 51b/8
ötmemi ol.-a 134b/4
açmı o.-a 131b/8
sevinmi o.-maya 141a/12
ınmı o.-a 94a/20
i er o.-sa 61b/9, 67a/16
i er o.-ur 70b/16
u le virmez o.-ur 7b/5
tutulmı ol.-sa 25a/9
ögülmi o.-a 116a/16
urulmı o.-anlara 94b/1
uyumaz o.-a 31b/5
üzmi ol.-ursa 106b/19
yayılmı ol.-a 42a/13
yemi o.-sa 95b/15
yenicek ol.-ursa 131b/10
yumurdlamamı ol.-a 38a/18,
134b/3
ž hir ol mı o.-sa 80a/17
za fer nlanmı ol.-a 138b/14

5. Gerçekle mek.
o.-a 9a/3
o.-ur 6b/11, 15b/20, 23a/13,
74a/17, 104b/18, 112a/3

6. Bildirme ifade etmek.
o.-a 6b/17, 21b/13, 22b/3, 22b/6,
34a/19, 37a/13, 64a/20, 66a/21,
77b/5, 82a/3, 92b/12, 108a/21,
108b/1, 120b/6, 120b/7, 121a/17,
121b/8, 125b/18, 126a/4
o.-sa 33b/13, 33b/15, 46b/19,
127b/4
o.-sun 7b/14, 7b/15, 28b/11,
37b/17, 67b/18, 73b/6, 90a/21
o.-ur 7b/21, 8b/8, 9b/5, 10a/5,
16a/14, 22a/19, 22b/5, 37b/15,
37b/16, 44a/3, 44b/11, 68a/21,
91a/9, 91a/10, 103a/3, 106a/7,
123b/11, 127b/4, 128a/16
o.-ursa 17a/4, 37b/16, 44b/16,
70b/19, 72b/17, 73b/6, 75b/7,
95b/4, 124b/18, 124b/19

7. yile mek, yapılan tedavi olumlu
sonuç vermek.
o.-a 63a/9
o.-maz 39b/15, 77b/11
o.-mazısa 75a/13
o.-mazsa 29b/17, 31a/18, 32b/17,
50a/14, 51a/4, 56b/19, 84b/13,
87a/9, 87b/17
o.-ur 64b/13, 88b/5

8. Bir eyin zamanı, vakti gelmek.
o.-ıca 57a/1

9. Dünyaya gelmek, do mak.

- o.-a 67a/8
o.-masa 108a/7
o.-maya 109a/5
o.-ur 108a/4
10. Bir eyin yerini tutmak.
o.-ur 102b/17, 106b/12, 125b/11
- oldur- [1]: Yara, çıban vb.
olgunla tırmak.
o.-a 104b/4
- olma [23]:
1. Bir ad veya sıfatın belirtti i durumu almak i i.
a l z il o.+sın 38a/5
def o.+sını 3a/16
lib o.+dandur 86b/20
gökçek o.+sın 24b/10
mile o.+sını 3a/14
mile o.+sınıñ 107b/10
ha m o.+sın 2a/9, 26b/4
bil o. 85a/19
ab o.+ya 9b/2
ara o.+sın 100a/8
mu kem o.+sın 14b/6
mu kem o.+sınıñ 1b/9
murabba o.+sı 7b/8
mücell o.+sın 16a/2
mücell o.+sını 1b/12
ovu o.+sına 115b/14
z il o.+sını 2b/9
z yil o.+sınıñ 68a/20
- ziy de o.+sın 38a/15
ziy de o.+sını 2a/16, 103a/17
2. Bir yerde bulunmak i i.
o.+sın 2a/2
- olma ( ) [111]:
1. Meydana gelmek i i.
o. 18a/8, 84a/19, 102b/3
o.+da 17b/7
o.+dur 75a/2
o( ).+ı 1b/18
o( ).+uñ 19a/1
2. Bir ad veya sıfatın belirtti i durumu almak i i.
o.+dur 116b/9
acı o. 78a/1
aç o.+dan 23a/18
açı o. 140b/5
a ır o. 39b/13, 136b/22, 137a/6
a o. 47a/11, 78b/19
a o.+dur 74b/7
aru o( ).+ı 2b/15
aru o. 137a/9
az o( ).+ı 2b/8
az o. 47a/10, 78b/20
az o.+dur 50a/3, 74b/3, 74b/7
bur det cü m o.+dan
80a/16
çı ın o. 80b/1
ço o. 29b/19
dar o. 35a/18

datsız o. 18b/7
eyü o. 28a/8
lib o. 136b/20, 137a/2, 137a/4,
137a/8
lib o.+dandur 25a/20, 25b/4,
25b/14, 35b/5
lib o.+dur 25b/16, 25b/19,
29b/18, 30a/2, 30a/4
al ž o. 137a/11, 137a/13
al ž o.+dur 77b/14, 137a/8
geç ha m o. 25b/5
gıcık o. 17b/13
ab o( ).+a 85a/19
ar b o.+dur 35b/6, 47a/11
ha m o( ).+a 78b/3
o( ).+a 97b/7
ıssı o. 25a/21
ish l o( ).+ı 50b/14
ab o( ).+a 30a/13, 66b/13
ab o.+dan 61b/17
k hil o.+dur 77b/13
ara afr o. 137a/9
atı ish l o. 40a/1
atı o. 74b/20
atı o.+dur 81a/14
av o. 25b/16, 137a/10
kem o( ).+ı 2b/13
ı ır o. 2b/8
ızıl o. 74a/18, 81a/11, 137a/1
ızıl o.+dur 30a/2, 77b/13
kör o. 80b/1
künd o. 9a/12
m yil o. 81a/14
m yil o.+dur 25b/21
mu telif o. 39b/10
mu telif o.+dur 39b/15
mükedder o.+dur 137a/2
müte affin o.+dan 122a/8
nefes dar o. 39b/10
afr v o.+dan 83a/17
s ı o( ).+ı 36b/3, 38a/10
a l o. 127a/2
aru o. 47a/10
aru o.+dur 74b/3
ser o.+dan 141a/4
ser o. 35a/18
ovu o.+dur 137a/7
s d o.+dur 81b/7
südde o.+dur 41a/7
süst o. 137a/5
süst o.+dur 47a/12
ta ayyür o.+dur 93a/18
to me o. 111b/2
to me o.+dan 56b/9
to mene o.+dur 102b/14
atlu o. 136b/22
olu o. 29b/19
yara o. 140a/19
ya o. 54b/9
yükü o( ).+a 108b/21

yüklü o. 108a/9	tecrübe o.-mı dur 45b/6
a f o. 25b/16	ikr o.-an 113b/11
a f o.+dandur 35a/17	ikr o.-dı 132a/12
a f o.+dur 25b/19	olu dur- [3]: Meydana getirmek.
z il o.+dur 2a/16	o.-ur 11a/14, 59b/6
z yil o. 138b/2	omuz [8]: Boynun iki yanında, kolların
ziy de o. 78a/1	gövdeye ba landı ı bölüm.
3. Bir yerde bulunmak i i.	o. 110b/18, 111a/6, 111a/7
o. 18b/19, 18b/20, 54b/8, 100b/1,	o.+ı 111a/10
121a/19, 137a/6, 137a/11	o.+ın 112a/8
o.+dan 26a/6, 56b/11, 56b/21,	o.+ına 111a/14, 112a/7
101a/10	o.+larından 68a/11
olucı [1]: Olan, meydana gelen.	on [75]: On sayısı.
o. 8a/11	o. 3a/13, 5a/11, 9b/14, 15a/5,
olun- [21]: Bir ad veya sıfatın belirtti i	23b/7, 25a/10, 36a/3, 44a/9,
duruma konu olmak.	46a/14, 49b/12, 50b/20, 53a/7,
cem o.-mı dur 3b/17	53b/2, 54b/4, 55a/10, 62a/2,
ekl o.-a 116a/2	62a/6, 63b/5, 63b/18, 69a/8,
ar ara o.-a 19a/3	69b/3, 70a/7, 70a/18, 70b/4,
a er o.-a 137b/14	73b/13, 77b/6, 78a/14, 79a/2,
il c o.-a 23b/18	79b/12, 80b/15, 83a/5, 85b/3,
istifr o.-du dan 74b/13	87b/4, 92a/8, 92a/19, 93b/17,
isti r c o.-up 3b/17	95a/8, 104b/6, 105b/10, 112b/17,
isti m l o.-a 53b/18, 115b/16,	114b/5, 117b/9, 118a/18, 120b/3,
116a/2, 128a/12, 131a/2	120b/4, 121b/6, 123a/6, 125b/3,
isti m l o.-sa 116b/10	127b/14, 128a/12, 129a/17,
na l o.-mı dur 19a/20	133b/6, 135a/10, 137b/15,
er o.-mı dur 105b/1	137b/16, 140a/9
ta d l-i miz c o.-a 5a/17	o.+ında 140a/9
tecrübe o.-dı 113b/9	o. be 5a/3, 5a/5

o. be de 140a/9	i i.
o. birinci 140a/3	o( ).+ı 135b/19
o. birincide 140a/7	oñult(d)- [4]: Tedavi etmek, iyile tirmek.
o. dört 138b/21	o(d).-a 17a/7, 110a/9
o. ikide 140a/9	o(d).-ur 91a/3, 131b/5
o. sekizinci 140a/3	oñur a [4]: Bel kemi i, omurga.
o. o uzında 140a/9	o. 12b/13
o. üçüncü 140a/3	ar a o.+larına 105b/19
o. üçinde 140a/7	o. iligin 21a/21, 22a/10
o. yedinci 140a/3	orta [9]: Bir eyin kenarlarından
o. yıllı 27b/14, 81b/10	merkeze do ru yakla ık olarak
oñ- [1]: yile mek.	aynı uzaklıkta olan yer.
o.-ur 20a/16	o. 33b/19, 58b/8, 87b/9, 102b/16
onar [5]: On sayısının üle tirme sayı	o.+dan 59a/7
sıfatı.	o.+sına 109a/20, 122b/13
o. 86a/13, 116a/17, 119a/3,	o.+sında 125b/20, 129a/5
119a/20, 119b/21	oruç [1]: <Far. r ze. Oruç.
oñar- [1]: Tedavi etmek, iyile tirmek.	o. dut- “oruç ibadetini yerine
o.-ur 88b/15	getirmek” 79a/17
oñat [1]: yi, mükemmel, tam.	ot (l) [49]:
o. 85b/6	1. Ikbaharda bitip bir iki mevsim
oñat(d)- [1]: Tedavi etmek, iyile tirmek.	sonra kuruyan küçük bitkiler.
o(d).-a 21b/12	o. 37b/10, 71b/20, 140b/8
oñul- [3]: ifa bulmak, iyile mek.	o.+a 7a/11
o.-a 104a/21	o.+dan 71b/21, 72a/1, 114a/1
o.-maz 91a/16	o.+dur 93a/2
o.-maz çıbanları 104a/20	o.+ı 7a/10, 7a/13, 64a/9
oñulma ( ) [2]: ifa bulmak, iyile mek i i.	o.+lar 17b/20, 88b/4, 113b/16,
o( ).+a 96b/3, 96a/15	113b/18
oñulma lı ( ) [1]: ifa bulmak, iyile mek	o.+ları 82a/8, 88b/2, 89b/11,

105b/10, 107b/14, 113b/11, 113b/12		çukur veya fıçı içerisindeki sıcak suya bazı otları koyup içine oturmak” 3a/19, 62b/4, 72a/17, 113a/21, 113b/8, 114a/11
o.+larla 99b/9		
o.+uñ 7a/13		
a u o.+lara 98b/1	otda	[1]: Bir tür kesici alet(?). o. 57b/19
a ulu o.+lar 97a/12		
ıssı o.+lar 128a/18, 128b/1, 137b/4	otlu ( )	[2]: Kurutulmuş ot yığını. o. 72a/11
ıssı o.+lardan 117b/21		o( ).+a 72a/12
ıssı o.+larla 34b/13	otur-	[57]: Oturmak, bir yerde durmak, beklemek, zaman geçirmek.
keb re o.+ın 62b/21		
keb re o.+ınuñ 62b/20		o.-a 4a/13, 4a/15, 51b/11, 55b/18, 56a/17, 56b/4, 58b/6, 58b/7, 58b/19, 62b/2, 64a/4, 67a/1, 69b/1, 69b/15, 73a/14, 77a/21, 79b/2, 84b/12, 84b/17, 86a/12, 108a/14, 113b/13, 113b/15, 124a/11, 124b/3, 124b/6, 126b/11
urı o.+dan 30b/20		o.-alar 30a/15, 35b/3, 57a/10, 57a/11, 57a/12, 65a/5, 83b/9, 86a/14
u durıcı o.+larla 28a/9		o.-asın 71b/18, 71b/20, 72a/3
m z o.+ın 76a/21		o.-du ın 71b/15
öldürücü o.+lardandır 131a/5		o.-ıca 72a/8, 81a/2
siñirlüce o.+uñ kökin 55b/4		o.-maya 8a/19, 53a/3, 141a/1
siñirlüce o.+uñ uyun 18a/10		o.-sa 46a/5, 57a/16, 60a/2, 89a/18, 113b/15
ya lu o.+ları 20a/21		o.-salar 59b/9, 63a/8
yıyıcı o.+ları 17b/19		o.-up 4b/11, 99b/18, 126a/17
2. laç.		o.-ursa 133a/5
o. 49b/6, 51b/19		
o.+ıla 95a/8		
ıssı o.+lar 60a/15, 81b/1		
o ulcanı dü üren o.+ları 20a/11		
o. iç- 21a/7, 51b/16		
ot (II) [10]: Ate . bk. od.		
o.+da 65a/21, 110b/2		
o.+dan 128b/19		
o.+a gir- “tedavi amacıyla bir		

oturabil-	[1]: Oturma imkânı veya olasılı ı bulunmak. o.-dügüñ 71b/19	o. 129a/5 o.-ya 58b/10, 59a/6
oturaca yeri	[1]: Kıç, kaba et. o. 17a/7	
oturma	[7]: Oturmak, beklemek, bir yerde durmak i i. o. 45a/4, 65b/2, 126b/6, 135b/11, 137a/17 o.+dan 29a/5, 138b/20	ovalama ( ) [4]: Ovalamak, bir eyin üzerinde el gezdirerek sı amak i i. o( ).+ıla 108b/18
otuz	[14]: Otuz sayısı. o. 24a/6, 44a/5, 54a/3, 56a/3, 62b/13, 63a/19, 85b/4, 121b/2 o. birde 140a/6 o. birinci 140a/4 o. dördüncü 140a/4 o. yedide 140a/6 o. yedinci 140a/5	ovdur- [1]: Ovalatmak, birine bir eyi eliyle sı atmak. o.-a 45b/3
ov-	[19]: Ovmak, bir eyin üzerine bastırarak el gezdirmek; yo urmak. o.-a 59a/7, 59b/1, 64b/6, 96a/21, 112b/1 o.-alar 9b/3, 9b/5, 11a/10, 11a/16, 17b/11, 17b/12, 17b/17, 30b/10, 83b/9, 84b/14, 124b/8, 129a/3 o.-salar 76b/5 o.-sunlar 45b/4	ovma [2]: Ovmak, bir eyin üzerine bastırarak el gezdirmek i i. o. 54a/7, 105a/10
ovala-	[3]: Ovalamak, bir eyin üzerinde el gezdirerek sı amak.	ovul- [1]: Ovulmak, bir ey ba ka bir eyle yo rulmak. o.-mı 119a/4
		oy- [4]: Keskin, sivri uçlu bir cisimle bir eyi yontarak veya delerek çukur olu turmak. o.-alar 40b/10, 59a/20, 98a/1 o.-up 64a/10
		oyna- [10]: 1. Hareket etmek, kıvıldamak. o.-du ın 115a/2 o.-r 105a/20 o.-ya 102b/20 2. Bir eye sürekli olarak dokunmak. o.-maya 89b/14 o.-ya 112b/1

3. Kalp, yürek çarpıntısı olmak.
o.-sun 35b/15
yüregi o.-du ı 35b/14
yüregi o.-r 35b/14
yürek o.-r 79a/2
- oynama [6]: Kalp, yürek çarpıntısı olmak
i i.
yürek o.+sıdur 35a/9
yürek o.+sın 35a/11, 35b/16,
38a/13, 101a/4, 137b/8
- oynamak( ) [6]:
1. Kalp, yürek Çarpıntı olmak i i.
yürek o. 35a/16, 35b/18
yürek o.+dur 2a/13
  2. Bir eye sürekli dokunmak i i.
o.+dur 33b/4
o( ).+ıla 108b/18, 108b/19
- Ö**
- öd (I) [39]: Safra; karaci erin salgıladı ı
ye il, sarı renkte acı sıvı.
ayu ö.+in 39b/2, 55a/4, 103b/21
erkek ı ıruñ ö.+ini 85a/11
ınz r ö.+in 7b/13, 63a/13, 85a/6
or suñ ö.+i 112b/8
inek ö.+in 85a/14
az ö.+in 41a/2
keçi ö.+i 31a/18
keçi ö.+in 76b/13
- keçi ö.+iyle 32a/14, 99a/21
keklik ö.+in 28b/11, 28b/18,
99a/17
oçuñ ö.+ini 32a/21
oyun ö.+in 76b/2
oyun ö.+iyle 32b/1, 33a/6,
33b/11, 99a/21
oyunuñ ö.+ini 109b/3
urd ö.+inden 77b/1
ı ır ö.+i 73b/2
ı ır ö.+in 21a/3, 49b/8, 109b/19
ı ır ö.+inden 76b/8
ı ır ö.+iyle 33a/15, 55a/1,
71a/21, 99a/21
h n ö.+in 32a/18
avu ö.+iyle 28b/15
oñuz ö.+in 86a/1, 96a/8
oñuz ö.+ini 86b/3
- öd (II) [1]: <Ar. d. Tropik bölgelerde
yeti en, odunu ve kabu u ho
kokulu bir a aç (*Aquilaria
agallocha*). bk. d. /**koku a acı,
öd a acı/**
ö. 17b/3
- ögret(d)- [3]: Bir kimseye bir konuda bilgi
ve beceri kazandırmak.
ö(d).-e 8a/4
ö.-memi dür 51b/16
ö.-mi ol- 51b/8

ögürük(g) [3]: Öürmek, kusacak gibi olmak. ö(g).+e 24a/20, 128a/4 ö(g).+i 24b/13	44a/10, 128a/7, 128a/8, 129a/15, 134b/11, 134b/19, 135a/7, 136b/10, 136b/11 ö(g).+i 2a/19, 22b/19, 23b/21, 24a/13, 37b/21, 41b/19, 41b/20, 42a/18, 42b/12, 42b/20, 43a/14, 43a/15, 43b/10, 43b/17, 132a/9 eksi ö(g).+e 42a/4, 75b/15 eski ö(g).+i 43a/11, 118b/2, 130b/20 eski ö. 42b/8 atı ö. 43a/18 urı ö(g).+i 42/2, 43a/14 urı ö.+dür 43a/19 ö. za meti 43b/15 ya ö(g).+e 42a/5 atı eski ö. ol- 42a/11 ö. ol- 43a/18, 138a/18
ökçe [4]: Topu un arka bölümü. ö. 111a/11 ö.+den 104b/14 ö.+si 73a/12 aya ı ö.+siyle 141a/9	
öge [1]: Büyük, ya lı. a ılımı ö. keçi südi 43b/1	
öksür- [2]: Akci erlerdeki havayı birdenbire ve gürültülü bir sesle dı arı vermek. ö.-dükce 42a/9 ö.-üp 23a/3	
öksürmek [2]: Öksürmek i i. ö.+dür 39b/11 urı ö. 39b/11	
öksürt(d)- [1]: Öksürmesine sebep olmak. ö(d).-ür 43b/3	
öksürük(g) [64]: Öksürük. bk. öskürük, su l. ö. 42a/19, 42b/8, 42b/11, 42b/13, 42b/15, 42b/18, 42b/21, 43a/3, 43a/6, 43a/8, 43a/10, 43a/19, 43b/11, 43b/12, 43b/18, 138a/1 ö.+de 42b/2 ö(g).+e 42a/3, 42a/8, 42a/9, 42a/11, 42a/16, 43b/16, 44a/2,	ökü [1]: Çok. ö. 91a/17 öl- [9]: 1. Hayatı sona ermek. ö.-e 109a/16, 109b/1 ö.-se 66b/21 ö.-ür 7a/13, 96a/13 ö.-mi 20a/19, 66a/12, ö.-mi dem kemügin 73a/16 ö.-mi a rebi 66b/17 ö.-mi o lanı dü üre 67a/4

	2. Erimek, çalkalanarak karı tırılmak, kıvama gelmek. ö.-mi j ve 20a/19	107b/21, 116b/15 öñ [3]: Önce, evvel. ö. 4a/20, 4a/21
ölçek	[2]: Birim kabul edilen herhangi bir ölçü miktarınca olan. ö. 128b/6	ö.+inde 7b/8 öñden [1]: Önceden, evvelden. bir gün ö. 141a/16
ölçü	[1]: Ölçü; bir niceli i, o nicelik için kabul edilmi birimlerden birine göre oranlayarak de erlendirme. ö. 41b/10	ördek(g) [6]: Evcil ve yabani türleri bulunan bir tür su ku u (<i>Anas</i>). ö. 21a/8 ö. eti 93a/12 ö(g).+üñ 105a/9
öldür-	[14]: 1. Hayatını sona erdirmek. ö.-e 34a/5 ö.-icek 31b/10 ö.+üci otlardandır 131a/5 ö.-üp 96a/18 ö.-ür 66a/7, 83b/1, 131b/19, 132a/5 2. Eritmek, kıvama getirmek. ö.-e 85a/18, 86a/9, 100b/10 ö.-eler 20a/18, 96b/8 ö.-esin 123b/1 3. Zarar vermek. ö.-ür 63a/11	ö(g).+üñ iç ya nı 105a/9 ö(g).+üñ anın 97b/11 ö. ya nın 21b/12 örgüç(c) [3]: Devenin sırtındaki tümsek, çıkıntı. deve ö.+i ya nın 23a/3 devenüñ ö.+in ya nın 62b/17 deve ö.+iyle 65a/19
ölü	[1]: Ölmü , hayatı son bulmu . ö. 67b/18	ört- [13]: Korumak, görünmez duruma getirmek veya gizlemek için üstüne bir ey koymak. ö.-e 48b/13, 72a/12, 107a/13 ö.-eler 69b/2, 71b/10, 72a/1, 72a/2, 103b/6, 113b/13, 114a/5, 121a/3 ö.-erse 80b/4
ömr	[8]: <i>Ar.</i> Ömür, hayat, ya am. ö.+i 116b/15, 125a/7, 137b/19 ö.+inde 11b/6, 53b/10, 63a/17,	ö.-üp 42b/10 örte [1]: Örtü. ö. 69b/1

örtmek	[1]: Örtmek, üstüne bir ey koymak i i. ö. 43a/7	126a/1 ö.+de 39b/12 ö.+e 46b/15, 131b/18, 133a/20, 135b/17
örtün-	[6]: Kendi üzerini bir ey ile kapatmak. ö.-esin 45b/1 ö.-üp 40b/2, 43a/5, 43a/9, 71b/2, 124a/15	ö.+inden 62b/7 oyun ö.+i 65a/5 ö. a rısın 24b/1, 130b/1 ö. a rısına 24a/20, 24a/21
örü	[1]: Ayakta durma. ö. dur- 113a/8	öyle (I) [1]: O denli, o kadar. ö. 16b/10
örümcek(g)	[3]: Örümcek, a kurarak ya ayan bir hayvan (<i>Aranea</i>). ö. a ını 103a/16 ö. evin 89a/2 ö(g).+i 80a/2	öyle (II) [4]: Ö le. ö.+ye 35b/21, 53a/2 ö.+den a ama 53b/6 ab dan ö.+ye 53b/4
öskürük	[1]: Öksürük. <i>bk.</i> öksürük, su l. ö. 43b/9	öyleyin [1]: Ö le vakti. ö. 114b/20
öt-	[1]: Ku veya böcekler, de i ik tonda ses çıkarmak. ö.-memi 134b/4	öyün [1]: Ö ün, yemek. ö.+ün 134b/7
öte	[1]: Öbür taraf, ileri. ö. geç- 139b/12	öz [1]: ç, bir maddenin içi, en etkili bölümü. ö.+ini 66a/18
ötürü	[2]: Ötörü, dolayı. ö. 62b/12 andan ö. 7a/3	P p çe [7]: <i>Far</i> .
öyken	[16]: Akci er, gö üs kafesinin büyük bir bölümünü dolduran ve solunum organının temeli olan sa lı sollu iki parçalı organ. ö. 2a/7, 24a/19, 62b/11, 87b/2,	1. Pantolon, don, alvar vb. giyeceklerde bacakların çıktığı a a ı bölüm. p. 111b/13 p.+sin 111b/14

2. Kasaplık hayvanların kesilmi
aya ı.
p. 53b/15
p. ya ıyla 84a/11
3. Kasaplık hayvanların kesilmi
aya ından yapılan çorba.
p. 42b/6, 46b/11, 56b/2
- p di h [2]: *Far.* Hükümdar, sultan.
p.+lar 16a/10
Acem p.+ı 119b/9
- p k [24]: *Far.* Temiz.
p. 4a/15, 20b/4, 32a/8, 40b/14,
90a/14, 132a/14
p. çana 108a/14
p. çölmege 36b/6
p. k zeye 36a/15
p. uyıla 36a/15
a p. it- 62a/12
p. eyle- 26a/9, 38b/4
p. it- 4b/4, 10b/11, 38b/15, 56b/7,
115a/1, 127b/8, 129b/20, 136a/2
p. ol- 94a/6, 120b/19, 128b/11
- pala [1]: *t.* Kavisli, kısa, uç bölümü
geni , kabzasına do ru daralan bir
tür bıçak.
p.+yla 123a/16
- p l ze [3]: *Far.* Ni asta ve ekerle
yapılan ve so uk yenen pelte, bir
tür tatlı.
p. 6b/2, 23a/5
- bal p.+sin 6b/1
- pampal urdı [1]: Kuduz böce i. *kr.*
banbal urdı.
p. 102b/18
- pañ [2]: Yapı kan, fena kokulu,
yumu ak tüylü, sarımtırak renkte
çiçekler açan, yaprakları a rı
kesici olarak kullanılan zehirli ve
otsu bir bitki (*Hyoscyamus*). *bk.*
benc.
p. kökin 65b/20
p. to mıyla 14b/1
- panbu [2]: *Far.* Pamuk. *bk.* panbu ,
penbe.
p. 64b/11, 64b/19
- panbu ( ) [52]: *Far.* Pamuk. *bk.* panbu ,
penbe.
p. 32b/11, 62a/17, 63a/14, 71a/16,
87b/6, 89b/4, 89b/6, 90b/19,
102a/3, 102b/19, 102b/21,
104b/5, 106a/16, 106b/18
p( ).+a 31a/6, 12a/6, 13a/7, 29a/8,
30b/17, 63b/8, 110b/6
p.+dan 12a/8, 91a/3
p( ).+ı 64b/6, 64b/12, 110b/7,
139b/15
p( ).+ıla 51a/2, 71a/16, 90b/8
eski p( ).+a 33a/20, 139b/14
eski p( ).+ı 32b/20, 82a/18,
82b/18, 104a/13

- eski p( ).+ıla 32b/19, 102b/20
eski p. 21a/18, 22a/12, 65a/3,
65a/11, 67b/9, 87b/9, 87b/20,
88a/7, 88a/12, 90b/7
etlü p. 90a/17
p. bezinden 125a/16
p. fet lin 11b/11
yeñi p. 29a/21
- papada [2]: *Yun.* Papatya, çiçekleri beyaz
taç yapraklı, ortası sarı kömeçli
bir yıllık otsu bir bitki (*Matricaria
chamomilla*). *bk.* babadya,
b b nec, papadya.
p.+yı 46b/1, 59b/8
- papadya [5]: *Yun.* Papatya, çiçekleri beyaz
taç yapraklı, ortası sarı kömeçli
bir yıllık otsu bir bitki (*Matricaria
chamomilla*). *bk.* babadya,
b b nec, papada.
p. 57a/8, 106a/11, 113b/19
p. çiçeğin 41b/16
p. ya ı 124b/9
- parda [1]: Bardak. *bk.* barda .
opra p. 33a/3
- p re [72]: *Far.* Parça.
p. 5b/14, 8b/10, 13b/10, 13b/17,
14a/16, 17a/9, 18a/17, 19a/12,
19b/14, 21b/3, 22a/6, 26a/20,
27b/8, 32b/11, 34a/19, 34b/7,
36a/10, 39b/4, 39b/5, 44a/18,
45b/4, 48b/11, 48b/12, 51b/21,
58a/10, 58a/17, 59a/21, 60a/6,
64a/8, 65b/14, 67b/11, 67b/12,
68b/14, 72a/14, 77a/4, 80a/8,
89a/4, 90b/19, 90b/21, 91a/1,
98a/12, 101a/15, 102a/3, 102b/16,
106a/16, 107b/16, 109a/11,
110a/12, 110a/15, 111a/3,
113b/14, 120b/12, 124a/18
p.+si 13b/8, 71a/13, 71a/14
p.+sin 37b/17, 44a/3, 62b/8,
62b/11, 68b/15, 69a/4, 113a/15
p.+sini 134a/7
p.+yi 39b/6
p. p. ol- 21a/4
- p recük(g) [2]: *Far.T.* Küçük parça.
p. 85a/12
p(g).+i 79b/8
- p rele- [4]: *Far.T.* Parçalamak.
p.-yüp 13a/12, 44a/4, 124b/1
- parma ( ) [3]: Parmak. *bk.* barma
p. 31a/1, 62b/7
p( ).+ı 97b/20
- P rsça [1]: *Far.T.* Farsça.
P. 131b/20
- pas [2]: Leke, tortu.
p.+ı 134a/11
di üñ p.+ın 14b/13
- pay [3]: Pay, hisse.
p. 100a/5, 130a/13, 130a/14

p y z	[1]: <i>Far.</i> Sonbahar, güz. p. günlerinde 120b/21	p.+den 121b/14 eski p. 72a/21
p z	[1]: <i>Far.</i> Çok yıllık otsu bir bitki, yaban pancarı (<i>Beta vulgaris</i>). p. yapra ı uyun 121a/16	urı p.+den 92a/15
pek	[1]: Çok, fazla. <i>bk.</i> bek. p. 87b/12	pen rsiz [1]: <i>Far.T.</i> çinde peynir olmayan. p. etmekden 63a/21
peklet(d)-	[1]: Temizletmek. p(d).-ür 117b/12	per kende [1]: <i>Far.</i> Da ınık, karı ık. p. eyle- 6a/18
pel d	[3]: < <i>Ar. bell</i> . Me e a acı ve bu a acın meyvesi (<i>Quercus</i>). <i>bk.</i> bel t, bell . p.+e 59a/12, 60b/1, 60b/21	perçem [1]: <i>Far.</i> Kâkül. <i>bk.</i> k küle. p.+ine 19a/7
pelin	[4]: <i>Bul.</i> Anadolu'da yirmi kadar türü bilinen ve veronika olarak da adlandırılan, acı, keskin kokulu otsu bir bitki (<i>Artemisia absinthium</i>). <i>bk.</i> afsentin, evren yav anı. p. 26b/21, 75b/11, 134b/1	perde [2]: <i>Far.</i> 1. Katarakt. gözde p. eyleye 133a/19 2. Dü ünçe, muhakeme yetene ini yitirme. dim uñ p.+sinden 10a/12
penbe	[1]: <i>Far.</i> Pamuk. <i>bk.</i> panbu , panbu . p. 27b/17	perh z [23]: <i>Far.</i> Sa lı ı korumak veya düzeltmek için uygulanan beslenme düzeni; bir eyi yapmaktan kaçınmak. p. 57b/7, 60a/18, 85b/2 p. et- 25b/14, 57b/7 p. etdür- 84b/5 p. eyle- 48a/17, 51b/12, 52b/21, 72b/19, 81a/19 p. it- 12b/11, 14b/9, 23b/20, 30a/11, 30b/20, 42b/7, 55b/1, 70b/21, 113a/6, 114a/9, 117a/11, 119b/18
penc enbe	[2]: <i>Far.</i> Per embe günü. p. 113a/13 p. günü 139b/16	per [1]: <i>Far.</i> Peri, hayal ürünü varlık. p.+lerden 8b/4
pen r	[6]: <i>Far.</i> Peynir. p. 9b/15 p.+e 109b/1 p.+i 50b/4	

- perk [2]: Sa lam, güçlü.
p. 58b/21, 71a/4
- perkit(d)- [3]:
1. Sıkıca kapatmak. *bk.* berkit- 1.
p(d).-e 13b/3
p(d).-üp 100a/14
2. Sa lamla tırmak, sa lıklı bir
duruma getirmek. *bk.* berkit- 2.
p(d).-ür 131a/8
- persiy v n [5]: *Far.* E reltiotugillerden,
nemli yerlerde yeti en, yaprakları
at yelesini andıran otsu bir bitki
(*Asplenium adiantum*). *bk.*
baldırı ara, bersiy v n,
per siy v n.
p. 23b/10, 42b/9, 58b/19, 59b/10,
93b/3
- per siy v n [1]: *Far.*
E reltiotugillerden, nemli
yerlerde yeti en, yaprakları at
yelesini andıran otsu bir bitki
(*Asplenium adiantum*). *bk.*
baldırı ara, bersiy v n,
persiy v n.
p.+ 61a/8
- perverde [3]: *Far.* Çe itli meyve ve sebze
özünün terbiyesiyle yapılmı tatlı.
benef e p.+si 36a/9
çam sa ızı p.+si 82a/4
zenceb l p.+sin 26a/11
- pes [18]: *Far.* u hâlde, öyleyse.
p. 13b/4, 31a/2, 46b/13, 73a/5,
78a/6, 78a/7, 79a/18, 100a/15,
108a/13, 108b/1, 108b/12,
108b/17, 114a/1, 119b/3, 126a/15,
129b/12, 139b/3, 141a/21
- peyd [1]: *Far.* Açıkta, meydanda olan.
p. ol- 80a/21
- pey mber [5]: *Far.* Peygamber.
dem p. 137b/16
dem p.+den 76b/15
Süleym n p. ma c nıdur 112b/8
Süleym n p.+üñ yüzügi a nda
6b/21
- pey mber çiçeği [2]: *Far.T.* Tahıl
tarlalarında yeti en, mavi renkte
ve menek e renginde çiçekleri
olan bir bitki (*Centaurea cyanus*).
**/belemir, göcöz, gökba , mavi
kantaron/**
p.+nüñ 15a/3
p. çiçeğinüñ kökin 63b/4
- pileste [1]: *Far.* Fil di i.
p.+yi 120b/9
- p r [3]: *Far.* Ya lı, ihtiyar.
p.+lerde 105a/20
p.+lere 126b/15
p. ol- 16b/5
- pire [1]: Pireler takımından, insanın ve
bazı hayvanların kanını emerek

- ya ayan, iyi sıçradı ı için kolay yakalanamayan, küçük, asalak böcek. *bk.* büre, püre.
p. 110b/1
- pirinc [2]: *Far.* Pirinç; bu daygillerden, bir bitki (*Oryza sativa*). *bk.* birinc.
p. 137b/3
p. rb sın 30a/18
- p rlik(g) [1]: *Far.T.* Ya lılık, ihtiyarlık.
p(g).+e 93b/7
- piri de [1]: *Far.* Ha lama, pi irme. *bk.* biri t, piri t.
n m-p. yumurda 111b/6
- piri t [3]: *Far.* Ha lama, pi irme. *bk.* biri t, piri de.
n m-p. 34b/12
n m-p. yumurda 40a/6, 42b/6, 43b/15
- p selik(g) [1]: *Far.T.* Alaca renk.
p(g).+e 9a/3
- pi - [11]: Ate te, fırında, kaynar suda veya ya da ısı etkisiyle yenilebilir duruma gelmek, pi mek. *bk.* bi -.
p.-dükden 65b/10
p.-e 43b/13, 46a/16, 50b/7, 92a/21
p.-ince 34b/1, 36b/8, 138b/10
p.-incek 117b/19
p.-mi 25a/8
p. o an 24b/12
- pi ür- [5]: Ate te, fırında, kaynar suda veya ya da ısı etkisiyle yenilebilir duruma getirmek, pi irmek.
p.-üp 6b/5, 14a/15, 28b/6, 32b/5
p.-ürlerse 133a/21
- pi ürmek [1]: Pi irmek i i.
p. 127b/15
- piy de (I) [1]: *Far.* Yaya.
p. 1b/14
- piy de (II) [3]: *Far.* Ba ve ensede olu an a rılara ve nezleye iyi gelen bir tür çiçek.
p.+yi 45b/5
p. ya ı 5a/13, 21a/10
- piy z [2]: *Far.* So an (*Allium cepa*). *bk.* o an, so an.
p. 133a/1
ba p. 134b/4
- porsu [1]: Su kıyılarında kazdı ı deliklerde ya ayan, ot ve etle beslenen, pis kokulu, memeli bir hayvan (*Meles*).
p. ya ı 73b/21
- p l n [1]: <*Far.* p l n. Genellikle e eklere vurulan, ka sız, enli, yayvan ve yumu ak bir çe it eyer. e ek p.+ın 7b/19
- puyan [1]: Kökleri tatlı, mavimsi ve mor çiçekli bir tür bitki, meyan (*Glycyrrhiza glabra*). *bk.* buyan

	p. 20b/17		ilaç(?).
pür	[1]: <i>Far.</i> Çok, çok fazla.		tiry -ı r. 74b/16
	p. 110a/9	r sen	[3]: <i>Far.</i> Kökü ilaç olarak kullanılan sarı çiçekli otsu bir bitki (<i>nula helenium</i>). <i>bk.</i> anduz.
püre	[7]: Pireler takımından, insanın ve bazı hayvanların kanını emerek ya ayan, iyi sıçradı ı için kolay yakalanamayan, küçük, asalak böcek. <i>bk.</i> büre, pire.		r. ar bın 24a/20, 68b/2
	p. 109a/10, 109a/20, 109b/21, 110a/1, 110a/6	rast	ar b-ı r. 129a/7
	p.+ler 109b/18		[1]: <i>Far.</i> Do ru, düzgün.
	p.+leri 110a/4	r. gel-	“do ru olmak, hesabı tutmak” 127b/5
R		r st	[2]: <i>Far.</i> Rastık ta ı, kadınların ka larını veya saçlarını boyamak için sürdükleri siyah boya, sürme. <i>bk.</i> r su t. / sürme ta ı /
			r. 100a/13
r at	[4]: <i>Ar.</i> Üzüntüsüz, sıkıntısız, huzurlu olma durumu.	r. ta ı	74a/6
	r. ol- 31b/15, 53b/10, 94a/9, 137a/17	r su t	[1]: <i>Far.</i> Rastık ta ı, kadınların ka larını veya saçlarını boyamak için sürdükleri siyah boya, sürme. <i>bk.</i> r su t
r atlı ( )	[1]: <i>Ar.T.</i> Üzüntüsüz, sıkıntısız olma durumu.		r. 123a/12
	r( ).+ıla 34b/11	ra e	[5]: <i>Ar.</i> El, ayak, ba vb. organların titremesi ekinde kendisini gösteren bir hastalık, parkinson. <i>bk.</i> ra .
ra m	[3]: <i>Ar.</i> Rahim, döl yata ı.		r. 120a/21
	r. astalı ın 119a/11	r.+ye	72b/11
	r.+üñ uvvet-i c ibesi 107b/17	r.+yi	3a/10, 105a/14, 105a/19
	r.+e dü - “rahimde çocuk olu maya ba lamak” 112b/4	ra	[1]: <i>Ar.</i> El, ayak, ba vb. organların titremesi ekinde
ra	[3]: <i>Ar.</i> Berrak, saydam.		
	r. ol- 141b/1, 141b/4, 141b/7		
r se	[1]: (?) Bir tür tiryak, bir tür		

- kendisini gösteren bir hastalık, parkinson. *bk. ra e.*
r. 105a/5
- ra b [13]: *Ar.* Rutubetli, nemli; eski tıp anlayışına göre maddelerin sahip oldukları var sayılan dört özellikten biri.
r.+dur 94a/12, 129a/13, 136b/9
b rid ü r.+dur 94a/12, 129a/13, 134b/4, 134b/16, 134b/18, 135a/1
r u r.+dur 136a/8, 136a/9, 136a/12
r. amm ma 6a/11
- r vend [5]: *Far.* Karabu daygillerden, büyük yapraklı, kökü ilaç yapımında kullanılan, çok yıllık bir bitki (*Rheum officinale*). *bk. r vend n , rev nde, r vend. /ravent/*
r. 82a/5, 103b/16, 104b/7
r.+i 79b/4
r.+dür 133b/13
r vend-i Ç n [10]: Çin ravendi, tıpta ilaç olarak kullanılan bir tür kök.
r. 35b/20, 39a/1, 42a/7, 47a/18, 49a/11, 52a/1, 53a/16, 115a/18
r.+dür 134a/19
r. ar bına 46b/9
- r vend n [1]: *Far.* Karabu daygillerden, büyük yapraklı, kökü ilaç yapımında kullanılan, dişi ve erkek olma üzere iki türü bulunan, çok yıllık bir bitki (*Rheum officinale*). *bk. r vend, rev nde, r vend.*
r. 91a/8
- r vend [1]: *Far.* Ravendle ilgili, ravende ait.
r. 79a/8
- r [1]: *Ar.* Kabul eden, isteyen, uygun bulan.
r. eyle- 112b/17
- r zy ne [31]: *Far.* Maydanogillerden, otsu bir bitki (*Feoniculum vulgare*). *bk. r zy nec. kr . r ziy ne. /rezene otu/*
r. 9b/13, 24b/4, 25b/13, 29a/12, 33b/15, 35a/3, 46b/21, 61a/9, 76b/16, 76b/20, 124a/18, 127b/18
r.+yi 9a/21, 96a/5
r. uyın 29a/11
r. uyıyla 31a/11
r. to mı 23b/11, 25b/8, 26a/1, 31a/4, 34b/14, 35a/6, 50a/1, 50a/11, 60b/13, 105a/1, 119b/2
r. to mın 50b/16
r. to mından 137b/18
r. yapra ın 105b/6
yunmı r. 96b/10

- r zy nec [1]: *Far.* Maydanozgillerden, otsu bir bitki (*Feoniculum vulgare*). bk. r zyane.
r. 96a/5
- remed [1]: *Ar.* Gözün kanla dolması, sancıması ve göz kapaının i mesi ekinde beliren bir göz hastalığı.
r. 30b/13
- remek(?) [1]: (?) Bir tür çıban.
r. 122a/18
- renc [49]: *Far.* Hastalık, hasta olma durumu, vücutta genel veya belirli bir doku veya organ ile sınırlı ortaya çıkan yapı ve/veya i lev bozuklukları.
r. 80a/17, 108b/14, 136b/6
r.+den 36a/18, 56a/18, 141a/10
r.+dür 122a/9
r.+e 104b/16
r.+i 48b/18, 55a/5, 56a/13, 137b/11
r.+in 81b/17, 133b/1, 137b/9
r.+lere 130b/12
bah r.+ine 81b/16
bara r.+ine 81b/17
bev sir r.+i 65a/8
bev sir r.+ine 116a/14
bev sir r.+inden 64b/1
cereb r.+i 86a/6
- cü m r.+inden 80a/15, 80b/12
cü m r.+ine 7a/15, 80b/12, 135a/16
d ü'l-f l r.+i 136a/19
f lice r.+ine 116b/7, 131b/21
gögüs r.+lerine 129b/12
re r.+ine 87a/15
istis r.+in 46b/16
istis r.+ine 45b/21
ula r.+ine 139a/20
ulunc r.+i 50b/9
la ve r.+ine 116b/8, 131b/13
nı r s r.+i 132b/1
nı r s r.+ine 73a/16
ar a r.+ine 116b/9, 136b/14
sers m r.+ine 121b/4
sev d r.+in 132a/17
uçu r.+ine 7b/10
yara n r.+ine 131a/4, 131a/16
yaramaz r.+dür 104b/17
r. gör- "hastalanmak" 116b/15
- renclü [1]: *Far.T.* Hastalıklı, hastalığı olan.
ovu r. dem lere 136b/4
- reng [29]: *Far.* Renk.
r. 8b/8
r.+i 17a/4, 61b/5, 74a/18, 74b/2, 74b/7, 81a/14, 83a/14, 99b/14, 102b/6, 139a/5, 141a/21
r.+in 141a/16, 141a/18

r.+inde 22a/19, 70b/19, 72b/17, 75b/7, 103a/3, 140b/16	r( ).+ı 9a/2
r.+inden 123a/1, 140b/12	rey n [14]: <i>Ar.</i> Beyaz veya pembe çiçekli, kuvvetli kokulu otsu bir bitki (<i>Ocimum basilicum</i>). <i>bk.</i>
r.+ini 22a/14	feslegen, h seyrem, yekb n .
benef e r.+inde 83a/20	r. 33b/12, 61b/6, 105b/12, 106b/1, 117a/1
göz r.+i 30a/5	r.+ı 30a/20, 46a/19
yüz r.+i 9a/14	r. çiçeğin 121a/6
yüz r.+inün 130b/2	r. uyun 60a/20
yüzün r.+i 44b/1	r. to mı 70b/2
yüzün r.+in 130b/9	r. to mın 35b/7
renglü [2]: <i>Far.T.</i> Bir rengi olan.	r. to mıyla 51b/2
r. 123b/10	ar b-ı r. 26a/14, 36a/2
a r. a lardan 81a/19	rey [1]: (?) Bir tür alet(?).
resm [2]: <i>Ar.</i> Âdet, usul.	r. 12b/17
r.+e 62b/10	rezb rez(?) [1]: (?) Bir tür hastalık(?).
r.+le 12a/3, 99b/19	r. za metine 103b/20
res l [1]: <i>Ar.</i> Peygamber.	rıb [11]: <i>Ar.</i> Nöbeti dört günde bir gelen sıtma hastalı ı.
ad -i r.+dür 116a/2	r. ısıtma 79b/9
rev [2]: <i>Far.</i> Layık, uygun, yerinde.	r. ısıtması 77b/3, 77b/5, 80a/5
r.+dur 127b/11	r. ısıtmasının 77b/8, 133a/6
r. ol- 136a/17	r. ısıtmasına 77b/4
rev [1]: <i>Ar.</i> Petek.	r. sıtması mı 85b/16
r. bal 99a/15	r. ısıtması dut- “rıb ısıtması nöbeti ba lamak” 77a/8, 79b/11, 79b/18
rev nde [1]: <i>Far.</i> Karabu daygillerden, büyük yapraklı, kökü ilaç yapımında kullanılan, çok yıllık bir bitki (<i>Rheum officinale</i>). <i>bk.</i>	rı l [10]: <i>Ar.</i> 130 dirhem a ırlı nda bir ölçek.
r vend, r vend n , r v nde.	r. 70a/8, 100a/10, 118a/18,
r. 23a/8	
revna ( ) [1]: <i>Ar.</i> Parlaklık.	

	129b/10, 129b/14, 129b/15, 129b/17, 129b/21 r.+ın 100a/13		r.+la 139b/20
ri te	[11]: <i>Far.</i> nce ince kıyılarak kurutulan hamur ve bu hamurun ha lanıp süzülmesiyle yapılan yemek, ev makarnası. <i>bk.</i> eri de, eri te. r. 24b/16, 30a/17, 44b/14, 78a/21, 107b/4 am rlü r. 80b/10 r. müzevveresin 18b/15, 42b/4, 44b/19, 74b/10 r. rb sı 70b/21	rub	[1]: Ar. Meyve özü, meyve suyu. rubbü'r-rumm n [1]: Nar suyu, nar pekmezi. r. 130a/1
riv yet	[3]: Ar. Bir haber, söz veya olayı nakletme, anlatma. r.+de 76b/11 r.+dür 137b/17 r. it- 46a/5	rufadan	[18]: < <i>Yun. rophiton.</i> Rafadan, kaynar suda kabu u ile az pi irilmi . r. 11a/5, 12b/6, 55b/2, 70b/10 103a/7, 131a/20, 139a/13 r. yumurda 22b/2, 27a/14, 42a/7, 56a/7, 57b/5, 61b/14, 73a/15, 82b/21, 90a/18, r. yumurda arusuyla 112a/19 r. yumurdaya 55a/20
r vend	[2]: <i>Far.</i> Karabu daygillerden, büyük yapraklı, kökü ilaç yapımında kullanılan, çok yıllık bir bitki (<i>Rheum officinale</i>). <i>bk.</i> r vend, r vend n , rev nde. r. 41b/9 ar b-ı r. 41b/5	r an	[1]: <i>Far.</i> Ya . r. it- 42b/3 ru u'n-n k(?) [1]: Bir tür merhem(?). r. 88a/6
riy et	[1]: Ar. Perhiz, az yiyerek ya ama. r.+de 27b/21	r	[7]: Ar. Ruh, can. r.+a 37b/9, 93a/5 r.+ı 27a/6, 37b/17, 37b/19, 37b/20, 80a/1
ru f	[1]: Ar. Burun kanaması.	ru m	[1]: Ar. Mermer. r.+ı 54a/13
		rumm n	[8]: Ar. Nar a acı ve meyvesi (<i>Punica granatum</i>). <i>bk.</i> en r, n r. r. 18a/21 ar b-ı r. 23b/16, 35a/20, 42b/1,

139a/4	s.+ine 91a/15
ar b-ı r.-ı mı 77b/17	s atlık [1]: <i>Ar.T.</i> Belli bir saat süresince
ar b-ı r.-ı ulv 39b/19, 43b/19	yapılan veya olan.
rumm neyn [2]: <i>Ar.</i> Narlar, ek i ve tatlı	s. 68a/2
narlar.	ab [1]: < <i>Ar.</i> abb. Â ık, tutkun.
ar b-ı r.-i muna na 26b/12,	. 57b/17
78a/15	ab [147]: <i>Ar.</i> Sabah.
r en [3]: <i>Far.</i> Parlak, aydın.	. 5b/2, 5b/12, 9b/6, 9b/10,
r. eyle- 30a/21, 118b/5	10a/17, 13a/10, 23b/8, 24a/15,
r. it- 130b/15	25a/12, 26b/21, 27a/15, 29b/16,
ru bet [4]: <i>Ar.</i> Ya lık, nemlilik.	35a/8, 35a/12, 35b/21, 41b/9,
r. 56b/11	41b/14, 41b/20, 42a/14, 42a/17,
r.+den 40a/8, 44b/5	42b/10, 43b/8, 44a/1, 44a/7,
r.+e 121b/2	46b/20, 47b/16, 47b/18, 48a/1,
r zg r [1]: <i>Far.</i> Yel, esinti.	48a/21, 48b/7, 49a/1, 49a/7,
r. 51b/4	49b/7, 50b/17, 51a/8, 51b/9,
r.+ı 125b/18	52a/13, 53a/1, 53a/9, 55a/20,
	55b/2, 55b/5, 55b/7, 55b/15,
S	56a/7, 56a/8, 57b/6, 57b/11,
	61a/14, 61b/13, 63b/2, 63b/6,
s at [23]: <i>Ar.</i> Saat, vakit, zaman.	63b/20, 64b/9, 65a/12, 65a/15,
s. 11a/11, 17a/9, 18b/5, 23a/4,	65b/4, 65b/14, 67a/15, 68b/15,
31a/3, 40b/5, 78b/2, 100a/17,	70b/7, 70b/9, 71b/1, 80b/9, 81a/7,
101a/3, 107b/19, 111a/19, 112a/1,	82a/11, 82b/21, 83a/7, 83b/20,
118b/6, 121a/12, 126b/14,	85a/3, 85a/11, 85a/21, 86a/12,
139b/17	90b/11, 92a/16, 94a/8, 100b/17,
s.+de 21b/16	103b/7, 105a/2, 105b/11,
s.+den 32b/11, 78b/4, 121a/21,	106b/12, 109b/15, 114a/15,
141a/20	114b/5, 114b/20, 115b/5, 116a/1,
s.+e 79a/3	116a/5, 116a/10, 117a/5, 118b/7,

119b/17, 123b/6, 123b/12, 124a/19, 141a/3 .+a 30b/18, 101b/2 .+da 137a/21 .+dan 9b/9, 25a/8, 44a/6 .+la 15a/2, 24a/9, 27b/7, 41a/1, 49a/3, 52a/3, 52a/6, 52b/13, 53a/18, 53b/1, 54b/17, 55b/11, 74a/5, 76b/19, 76b/20, 85a/14, 92b/18, 93a/4, 115a/19, 118b/18, 121a/19, 133b/6 .+dan öyleye 53b/4 a amdan .+a 53b/6 her . 13a/17 üç . 55a/14		-i us u uri 114b/2, 117a/7 b n [12]: <i>Ar. Sabun.</i> . 95a/19, 100a/16, 102a/18 .+a 83a/8 .+la 86a/3, 120b/16, 120b/17, 120b/18 lr . 51a/12 lra . 110b/11 m .+i 122a/3, 122b/2
abr (I) [3]: <i>Ar. Dayanma, tahammül etme, katlanma.</i> . it- 27b/11, 53a/2, 69b/12		saç [23]: <i>Saç, ba ı kaplayan kıllar. bk. aç.</i> s. 3a/5, 86a/1, 99b/6, 100a/8 s.+a 99a/1, 100a/3, 100a/9, 100a/16 s.+dan 99a/8 s.+ı 15b/11, 98b/19, 99a/2, 99b/5, 99b/14, 119b/20, 131a/3 s.+ın 66a/9 s.+ına 99a/2 a aran s.+a 100a/12 s. bitürür nesnelere 99b/13 s. dibin 98b/21
abr (II) [21]: <i>Ar. Etlı yapraklı, sarı çiçekli, çok yıllık otsu bir bitki ve bu bitkiden elde edilen tıbbi bir zambak (Agave). /sabır otu/</i> . 54b/21, 65a/7, 85a/3, 88b/19, 123a/3 .+ı 92b/17, 106b/2 abb-ı . 9a/17 -i su u i 31a/17, 81b/21 -i su u ur 118a/7 -i su u uri 15b/20, 33a/14, 33b/1, 71a/17, 73a/7, 118a/11, 118b/20		aç [3]: <i>Saç, ba ı kaplayan kıllar. bk. saç.</i> . 3a/4, 98b/18 .+ına 109b/9 saç- [7]: <i>Etrafa serpmek, dökmek. bk. aç-.</i> s.-up 26a/18, 26b/17, 26b/19, 27a/4, 37b/8, 106a/10, 113a/17

aç-	[17]: Etrafa serpmek, dökmek. <i>bk.</i> saç- . -alar 36b/20, 89b/12, 93a/4, 101b/21, 109b/16, 110b/1, 121a/9 . -salar 104b/1, 109a/16, 109b/17, 109b/18, 110a/4, 110a/6 . -up 27a/2, 27a/6, 50a/12 . -mı ol- 131b/8	.+üñ to mı 132a/5 s de ya ı [2]: <i>Far.T.</i> Tereya ı. <i>bk.</i> kere ya ı, a ya ı, ana ya ı, arı ya , aru ya , aya ya ı. s. 19a/16 acı s.+la 45b/4
saça ( )	[1]: Püskül, bitkilerin emici kökleri. s( ).+ın 123a/21	dır [1]: <i>Ar.</i> Ortaya çıkan, meydana gelen. . -ı bev sir 64a/18 adr [2]: <i>Ar.</i> 1. Gö üs. u net-i .+dan 42/2 2. Her eyin önü, ba ı, en ba . . +ı 132a/7
saçıl-	[2]: Etrafa serpilmek, dökülmek. . -a 88a/5 s.-mı 138b/15	f [13]: <i>Ar.</i> Saf, katkısız. . 130a/15, 141b/2 . bal 112a/1 . sirkeyle 45b/3 . ya ı 62b/14, 70a/9 . eyle- 92b/14, 116a/12, 134b/2, 136a/14 . it- 64b/2, 134b/18 . ol- 141b/4
açma	[3]: Etrafa serpmek, dökmek i i. . 94b/18, 138b/12 u . 36b/10	ad [1]: <i>Far.</i> Yüz sayısı. . 133b/1
s de	[4]: <i>Far.</i> Sade, herhangi bir eyle karı mamı olan. <i>bk.</i> s ec. s. 6a/7 sikencüb l-i s. 127a/14	adef [4]: <i>Ar.</i> Çalı görünü lü, sarı çiçekli, kuvvetli kokulu bir bitki (<i>Ruta graveolens</i>). <i>bk.</i> ficen, se b. . 131b/20 . ya ı 19a/16 . yapra ları 65b/8
		f n [3]: <i>Ar.</i> ç a ık kemi inden topu a kadar giden büyük damar. . +den 70b/14 . amarından 70b/11, 73a/5, 88a/18 afr [102]: <i>Ar.</i> Sarı safra, öd; karaci erin salgıladı ı ye il, sarı

renkte acı sıvı, insan bedenini ve mizacını olu turan dört unsurdan biri.

. 4b/8, 10a/3, 10a/4, 10a/5, 10a/9, 25b/15, 25b/14, 30a/2, 34b/16, 39b/8, 41a/6, 52b/7, 53a/13, 78a/4, 78a/8, 81b/6, 83b/14, 103b/1, 134b/10, 136b/9, 137a/2, 137b/20

.+dan 4a/5, 4a/8, 4b/6, 5a/7, 7b/5, 10a/13, 10a/18, 10b/1, 26b/2, 52b/20, 74b/2, 75a/21, 75b/1, 80a/1, 83b/4, 86a/6, 102b/4, 102b/7, 103a/19, 103a/21, 127b/3, 135b/3, 138a/19

.+sı 92b/4

.+ya 64b/10, 132b/17, 136b/10

.+yı 2b/20, 7b/7, 12b/10, 14b/15, 22b/18, 25b/17, 30a/4, 41a/11, 50b/21, 51a/9, 52a/16, 52b/13, 52b/19, 92a/3, 92a/4, 92a/5, 92a/7, 93a/21, 93b/5, 93b/10, 94a/15, 115a/11, 115b/7, 117b/3, 118a/1, 121b/9, 129a/14, 129a/20, 129b/15, 129b/20, 131a/2, 133b/19, 134b/6, 134b/7, 134b/13, 134b/17, 134b/19, 135a/3, 135a/7, 135a/8, 135a/13

def -i . 92a/2

alebe-i .+dan 41a/21

göyünmi .+yla 84a/3

ish l-i . 51a/9

ara . 137a/9

müşhil-i .+yıçun 52b/1

. alebelı ina 141b/7

.+yıçun 92a/5

t z .+dur 83a/15

. göyün- 80a/19

afr v [18]: *Ar.* Safraya ait, safra ile ilgili; karaci erin di er organlardan fazla çalı masından dolayı ten olarak esmer, mizaç olarak atik, hırçın ve zayıf bir bünyeye sahip olan (kimse). *bk.* afr y .

. 56b/14

.+den 50a/5

.+de 50b/2, 74a/19

umm -ı . 74b/6, 77b/21

umm -ı .+de 78a/4, 78b/10

. fikrlere 7a/14

. göyünmi andur 39b/8

. umm dan 78b/8

. idr r 78a/9

. il cıdur 75a/1

. an bu rıdur 81a/11

. ki i 27a/19

. ki ilere 136b/18

. ki iye 127a/14

. ol- 83a/17

afr y [4]: *Ar.* Safraya ait, safra ile ilgili; karaci erin di er organlardan fazla çalı masından dolayı ten olarak esmer, mizaç olarak atik, hırçın ve zayıf bir bünyeye sahip olan *bk.* afr v .

. 52a/6, 74a/16
. il ların 52a/20
. ısıtma 140a/17

a (I) [20]: Sa taraf, vücutta kalbin bulundu u tarafın kar ısında olan, sol kar ıtı.

. 8b/13, 58b/9, 111b/12, 111b/13, 132b/19, 139b/4, 140b/10
. +ında 69a/17
kertenkelenün . aya ın 33a/8
urduñ . gözini 31b/6
. aya ı 69a/18
. elden 30a/1
. elinün kiçi barma uñ 43b/4
. gözi 29b/21
. gözün 28b/18
. olından 139b/7
. yana 105b/4
. yañada 40a/8
. yanında 72b/15
. yanından 70b/17

a (II) [14]:

1. Saf, temiz, halis, katı ıksız.
. asel 127b/17

. uz 21a/17, 65a/11, 82b/7, 84b/8

. uzi 32a/4

. uzsız m z 64b/18

2. Sa lam, sa lıklı, sıhhatli, esen.

. +dur 86b/3

. +lara 125b/10

. mıdur 96a/14

. ete 87a/19

. ki iler 136b/1

. eyle- 92b/21

. ol- 49b/8

a - [2]:

1. Suyunu çıkarmak.

. -salar 52b/12

2. Memeyi parmaklar arasında sıkarak sütünü akıtmak.

süd . 67a/6

a al- [1]: yile mek, ifa bulmak.

. -a 89a/15

a alt(d)- [2]: yile tirmek, sa lı a kavu turmak.

(d). -a 16b/13, 98b/8

s ar [1]: *Far.* Kadeh, içki barda ı.

ızıl s. 140b/12

s arlı ( ) [1]: *Far.T.* Kadeh, içki barda ı.

s( ). +ına 110b/6

a il- [2]: Memeler parmaklar arasında sıkılarak sütü çıkarılmak.

. -du ı 24a/3

. -mı öge keçi südi 43b/1

- sa ır [1]: Sa ır, i itme duyusu s.+dur 131a/2
olmayan. *bk.* a ır.
s. ol- 32b/9
- a ır [3]: Sa ır, i itme duyusu
olmayan. *bk.* sa ır.
. ula a 32a/20, 32a/21, 33a/5
- a ırlı ( ) [6]: Sa ır olma durumu. *bk.*
a ırlık.
( ).+ı 33a/5
( ).+ın 2a/12, 32a/19, 32a/20
ula ( ).+ın 118a/2
ula ( ).+ına 34a/19
- a ırlık(g) [2]: Sa ır olma durumu. *bk.*
a ırlı .
(g).+in 31b/17, 34a/13
- a r [4]: *Ar.* Küçük.
ı r f l-i . 32b/15, 60a/15, 81b/4,
116a/11
- a la- [1]: Sa amla tırmak, sa lamlık
vermek.
.yalar 127a/20
- a lı ( ) [3]: Hasta olmama durumu,
sıhhat, esenlik.
. 129b/12
( ).+ında 30a/11, 140a/15
- sa muniya [1]: *Yun.* Müshil olarak
kullanılan bir bitki, mahmude otu,
bingöz otu (*Convolvulus*
scammonia). *bk.* ma m de,
sa muniya.
- a ya ı [5]: Tereya ı. *bk.* kere ya ı, s de
ya ı, ana ya ı, arı ya , aru
ya , aya ya ı.
. 31b/21, 121b/19
.+la 55a/10
acı .+la 15b/4, 85a/9
- a [1]: <*Ar.* a . Do ru, düzgün.
.+ken 88a/11
- sa c [5]: *Ar.* Ba ırsak enfeksiyonu.
s. 52a/7, 56b/15
s. eyle- 56b/14, 56b/15, 56b/16
- a [1]: *Ar.* Gerçek, asıl.
. ib kit blarındadır 19a/21
- sa [29]: *Ar.* Döverek ezme, dövme.
s. et- 87a/15, 94b/12
s. it- 5b/2, 17b/1, 19b/15, 20a/19,
21b/21, 22a/16, 31a/14, 33a/15,
33b/2, 43a/4, 45a/5, 61b/11,
68a/13, 70b/19, 87a/8, 94a/7,
94b/12, 99b/12, 100a/1, 102a/19,
116a/4, 116a/7, 120a/10, 120a/18,
121b/14, 130a/5, 133b/9
- sa a [1]: Saka ku u.
s. u ı ya ı 73b/21
- sa al [30]: Yeti kin erkeklerde yanak
ve alt çenede çıkan kılların tümü.
s. 98b/18, 99a/6, 99b/6, 100a/8
s.+a 99a/3, 99a/5, 100a/3, 100a/9,
100a/16, 121a/4

s.+dan 99a/8	124b/7
s.+ı 15b/11, 99b/5, 99b/6, 99b/14, 116b/15, 117b/8, 119b/11, 119b/20, 121a/13, 131a/3, 134a/4	.-alar 10a/19, 21a/8, 24b/21, 25b/13, 34b/12, 40a/7, 50b/2, 61b/15, 62b/5, 63b/1, 66a/8, 66b/15, 72a/3, 79a/4, 87b/14, 89b/16, 89b/18, 90a/16, 90b/17, 92a/15, 96a/20, 101b/14, 102a/18, 109a/2, 109a/4, 122a/17, 123a/14, 127b/15, 131b/10, 132b/21, 137a/20, 137a/21, 141a/5
s.+ın 99b/8, 121a/5	.-asın 123b/7
s.+ında 100b/1	
s. boya ın 120b/14	
s. boyama ı 3a/5	
s. boyasın 121a/6	
s. boyasını 3a/21	
s. dökülmesini 3a/4	
sa an r [1]: <i>Ar.</i> Kum kertenkelesi. s. 133a/16	sa inma [1]: Bir eyi yemekten, kullanmaktan veya yapmaktan kaçınmak, uzak durmak i i. <i>bk.</i> a inma . s. 127a/12
sa f [1]: <i>Ar.</i> Tavan, çatı, dam. s.+ını 125a/13	a inma [9]: Bir eyi yemekten, kullanmaktan, yapmaktan kaçınma i i, uzak durma i i. <i>bk.</i> sa inma . . 28a/8, 45a/2, 52b/8, 95a/15, 109a/1, 137b/2, 137b/4, 138a/18 atı . 40b/16
sa in- [4]: Bir eyi yemekten, kullanmaktan veya yapmaktan kaçınmak, uzak durmak. <i>bk.</i> a in-. s.-alar 15b/6, 37a/15, 79a/7, 89b/14	s i [6]: <i>Ar.</i> Dü en, dü mü . s. eyle- 126a/16 s. it- 127a/3 s. ol- 36b/3, 38a/10, 79a/2, 140a/21
a in- [54]: Bir eyi yemekten, kullanmaktan veya yapmaktan kaçınmak, uzak durmak. <i>bk.</i> sa in-. .-a 8a/18, 15a/19, 18b/14, 19a/15, 19a/19, 19a/20, 51b/14, 62a/13, 63b/19, 66b/11, 72a/14, 73a/10, 80b/11, 82a/13, 114a/3, 114a/7, 121a/11, 124a/13, 124b/4,	sa ız [18]: Bazı a açların, özellikle sakız a acının kabu undan sızan,

- beyaz renkli, hoş kokulu çikendi içinde yumu ayan reçine; karaçam ağacının gövdesinin çizilmesiyle elde edilen sakızımsı siyah madde. bk. ma ak , mezdek , a ız.
- s. 4b/3, 26a/2, 26b/6, 36b/5, 37a/2, 50a/12, 50a/18, 69a/5, 92b/21, 112b/10, 114b/8, 130a/4, 138b/8
- s.+ı 57b/13
- ma ak s. 94a/3
- ma ak s.+ın 50b/8
- s. çürüğün 90b/21
- s. çeyne- 66b/6
- a ız [2]: Bazı ağaçların, özellikle sakız ağacının kabu undan sızan, çikendi içinde yumu ayan, hoş kokulu, beyaz renkli reçine; karaçam ağacının gövdesinin çizilmesiyle elde edilen sakızımsı siyah madde. bk. ma ak , mezdek , sa ız.
- . 25b/7, 25b/11
- sa ızlu [2]: içinde sakız bulunan.
- s. küpde 128a/21
- s. küpe 128a/20
- a l [4]: Ar. A ır, sıkıntılı.
- . eyle- 126a/19
- . ol- 66b/10, 127a/2, 141a/12
- s kin [48]: Ar. Rahatsızlığı azaltma veya geçmi .
- s. eyle- 14a/13, 25a/15, 32a/4, 61b/8, 75b/17, 78b/10, 105a/8, 118b/6
- s. it- 5a/20, 5b/1, 5b/9, 13b/11, 14a/15, 23b/2, 26b/2, 29b/3, 47b/2, 70a/19, 75b/14, 77a/13, 93a/21, 97a/11, 113b/3, 115b/1, 131a/19
- s. ol- 4a/11, 4b/13, 13a/7, 14a/8, 31b/8, 32a/14, 40a/13, 48a/14, 50b/12, 56a/10, 62a/2, 70b/12, 73a/17, 75b/9, 76a/14, 76a/15, 76a/21, 76b/1, 78a/19, 88b/21, 90b/20, 91a/5, 106b/12
- sa la- [1]: Bir şeyi sonradan kullanmak amacıyla belli bir süre muhafaza etmek, bir yerde korumak. bk. a la- 1.
- s.-yasın 74a/1
- a la- [13]:
1. Bir şeyi sonradan kullanmak amacıyla belli bir süre muhafaza etmek, bir yerde korumak. bk. sa la- .-rsa 128a/20 .-salar 12a/7 .-ya 22b/7, 31b/6, 110b/6 .-yalar 29a/8, 130a/7

- .-yup 86b/2
2. Vücutu bir hastalıktan emin eylemek, korumak, esirgemek.
.-ya 27a/2, 89a/2, 89a/5, 99a/11, 99a/12
3. Bir eyden uzak tutmak, de mesini engellemek.
.-ya 76b/3
- sa muniya [4]: *Yun.* Müshil olarak kullanılan bir bitki, mahmude otu, bingöz otu (*Convolvulus scammonia*). *bk.* ma m de, sa muniya.
s. 115a/3, 117b/4, 118a/8, 118a/11
- a sa an [1]: Saksa an ku u, alacakarga.
bk. a sa an.
. u inuñ beynisin 33a/9
- sa sa an [1]: Saksa an ku u, alacakarga.
bk. a sa an.
s. beyninden 61a/3
- al [2]: *Ar.* iyile me, düzelme.
. +a getir- “iyile tirmek, düzeltmek” 88b/18, 88b/20
- ala [1]: Salya, a ızdan sızan tükürük.
bk. alyar.
. gel- 1b/16
- alata [1]: *t.* Salata.
. it- 62b/3
- alav t [1]: *Ar.* Hz. Muhammed’e saygı bildirmek için okunan dua.
. getir- “Hz. Muhammed’e saygı bildirmek için dua okumak” 101b/7
- alın- [1]: Sallanmak, sarkmak.
. -ursa 90a/8
- salıvir- [1]: Bırakmak, koyuvermek.
s.-e 50b/13
- li [1]: *Ar.* Uygun, iyi.
. 66b/15
- alyar [2]: Salya, a ızdan sızan tükürük.
bk. ala .
. 115a/1
. a - 54b/9
- aman [3]: Saman.
. 16b/20
. +la 16b/19, 16b/20
- samu [1]: Maydanozgillerden, ince yapraklı, sarı çiçekli, güzel kokulu bir bitki, (*Anethum*).
/dereotu, samit/
s. uyın 85b/15
- m yeli [1]: *Ar.T.* Samyeli, güneyden esen sıcak rüzgâr.
. +nüñ 132b/16
- an- [2]: Bir ey veya kimse oldu unu zannetmek.
. -ur 96a/11, 96a/12
- ana ya ı [1]: Tereya ı. *bk.* kere ya ı, s de ya ı, a ya ı, arı ya , aru

- ya , aya ya ı .
. 114b/16
- an at [9]: *Ar.* laç yapma formülü, ilacı terkip etme usulü, ilaç yapım kuralı.
. 120b/1, 128b/5, 129b/16
. +ı 114a/16, 119b/20, 130a/1, 133b/8, 135a/10
. -ı abb-ı u iya 115a/2
- an atlu [1]: *Ar.T.* Faydalı, marifetli.
. 128a/6
- sanc- [8]:
1. Saplamak, batırmak. *bk.* anc- 1.
s.-a 125a/17
2. Sancımak, bir ey saplanır gibi a rımak, sızlamak. *bk.* anc- 2.
s.-ar 22a/19, 30b/14, 61b/18, 75b/1, 76a/13, 122b/17
s.-sa 33a/16
- anc- [17]:
1. Saplamak, batırmak. *bk.* sanc- 1.
.-alar 7b/16, 7b/18
.-asın 111b/12
2. Sancımak, bir ey saplanır gibi a rımak, sızlamak. *bk.* sanc- 2.
.-a 70b/3
.-ar 15b/14, 33b/5, 34b/11, 34b/16, 67a/13, 103a/3, 139b/3
.-a .-a 14b/14, 30a/3, 39b/10
- ancı [1]: Bedende ve özellikle iç organlarda saplanır veya batar gibi duyulan ve bazen azalır. *bk.* ancı, sancı.
. 121b/16
- ancılan- [2]: Sancıya, sızıya tutulmak.
.-an 49a/19
.-mı 91a/19
- ancıma [1]: Sancı vermek, a rımak i i.
. 29b/20
- sancu [23]: Bedende ve özellikle iç organlarda saplanır veya batar gibi duyulan ve bazen azalır. *bk.* ancı, ancı.
s. 39a/13, 39a/19, 39b/1, 39b/3, 40a/12, 40a/13
s.+dur 39b/2
s.+lar 57b/17
s.+lara 26a/5
s.+ları 118b/3
s.+nuñ 39b/1, 39b/5
s.+sı 40a/13, 43a/20, 47b/4
s.+yı 114b/21
s.+sına 33a/2, 48a/11
böğür s.+sın 119a/18
gezer s.+sı 54a/4
ula s.+sına 33a/10
s. eyle- 124a/16
- ancu [5]: Bedende ve özellikle iç organlarda saplanır veya batar gibi duyulan ve bazen azalır.

- bazen artan a rı. *bk.* ancı, sancu.
. 23a/13, 40a/7, 49b/11
.+dan 31a/9
.+ları 2a/17
- ancut(d)- [1]: Sancıtmak, a rıtmak,
sızlatmak.
(d).-ur 43b/3
- andal [19]: *Ar.* Ak, kızıl ve sarı olmak
üzere üç türü bulunan kısa boylu
bir a aç (*Santalum album*).
/**sandal a acı**/
. 5b/4, 36b/5, 36b/20, 37a/9,
74a/20, 77b/20, 104a/2, 138b/8
.+ı 77a/11
a . 36a/3, 119b/6, 129b/12
ar b-ı . 35a/20, 36a/2, 40a/1,
51b/1, 101b/13, 126b/13, 129b/11
- andaleyn [3]: *Ar.* Sandal a acının iki türü,
sandal a açları.
ar b-ı . 36b/17, 53b/17, 56b/18
- andu ( ) [2]: Sandık.
( ).+a 110a/15
.+lar 110a/2
- apa a [1]: Çok sa lıklı.
. ol- 29b/11
- apla- [2]: Sokmak, saplamak.
.-yalar 107a/18
.-yasın 13b/7
- aplü [2]: Sapı olan.
ara . bıça 13a/16, 40b/21
- ap aru [2]: Her yanı sarı, çok sarı.
. ol- 34b/21, 69a/2
- ar [17]: *Ar.* Sara hastalı ı, zaman
zaman kendini kaybederek oldu u
yere dü me, vücutta iddetli
çırpınmalar ve a ız köpürmesi ile
ortaya çıkan bir sinir hastalı ı. *bk.*
ar a
. 8a/5, 8a/15
.+a 1b/2, 6b/6, 7a/15, 7b/9,
8a/10, 8a/16, 105a/8
.+dan 8a/7
.+ı 8a/8, 8a/14, 8a/21, 8b/5
s. illeti 7b/14
.+ı dut- “sara nöbeti ba lamak”
7b/18
müf d-i . ol- 9a/8
- ar- [18]: Sarmak, örtmek, çevresini
çevirmek.
.-a 69b/15, 91a/2
.-alar 15b/16, 40b/11, 73a/8,
90a/4, 91b/4, 100a/2, 106a/16,
123a/5
.-salar 16a/15, 111a/20
.-up 34a/17, 34b/3, 44a/21,
56a/16, 63b/8, 68b/15
- ar a [5]: *Ar.* Sara hastalı ı, zaman
zaman kendini kaybederek oldu u
yere dü me, vücutta iddetli
çırpınmalar ve a ız köpürmesi ile

- ortaya çıkan bir sinir hastalı 1. *bk.*
ar .
. 120a/21
. +yı 93b/16, 132b/3
. rencine 116b/9, 136b/14
- ara o- [1]: Bir eyi sarılı, örtülü, çevrili
bir durumda bekletmek. *bk.*
ara oy-
. -salar 7b/3
- ara oy- [1]: Bir eyi sarılı, örtülü, çevrili
bir durumda bekletmek. *bk.*
ara o-
. -alar 19a/13
- arar- [3]:
1. Rengi sarı olmak, sarıya
dönü mek.
. -ur 78a/2
2. Hastalık sebebiyle yüzün rengi
solmak.
. -ur 10b/2, , 126b/17
- arart(d)- [3]: Hastalık sebebiyle yüzün
rengini sarıya çevirmek.
(d). -ur 47a/7, 126a/20, 138a/2
- arf [1]: *Ar. De i me.*
. ol- 67a/20
- ar u [1]: Vücudun bir yerini sarmak
için kullanılan uzun, dar ve ince
erit.
. +yla 73a/3
- sarımsa ( ) [31]: Zambakgillerden, keskin
kokulu bir bitki (*Allium sativum*).
bk. arımsa . /**çonça, sarmısak,**
ir/
s. 20b/20, 46b/16, 65a/11, 96b/4,
97b/5, 97b/12, 98a/5, 98a/7,
98a/14, 107a/18, 114b/16, 131b/9,
135a/4
s( ). +ı 13b/15, 32b/1, 47b/20,
54a/16, 55a/18, 55b/16, 63b/14,
97a/10, 102b/17, 112a/16,
114b/17, 114b/19, 135a/2
s( ). +ıla 97b/2
ba s. +ı 43b/13
bir di s. 55a/4
ızıl s. 8b/19
s. abın 99b/4
s. uyun 66a/19
s. +uñ t ze yapra ın 49a/8
arımsa ( ) [8]: Zambakgillerden, keskin
kokulu bir bitki (*Allium sativum*).
bk. sarımsa .
. 30a/8, 98a/1
. +dan 105a/17
( ). +ı 26a/9, 44b/7, 98b/9
bir ba eski . 70a/6
bir di . +ı 20a/12
sarımsa [1]: Sarımsaktan yapılmı ,
sarımsakla ilgili.
s. ma c n 114b/15

arı ya	[1]: Tereya ı. <i>bk.</i> kere ya ı, s de ya ı, ana ya ı, aru ya , aya ya ı. ı ruñ .+in 98b/6	. hel le 17b/17, 71a/17, 109b/7, 118a/4, 118a/10, 118a/14 . hel le abı 116a/15 . hel leyi 5a/3
ar -	[3]: A a ıya do ru uzanmak veya uzamak. . -an 65b/12 . -ar 64b/7, 108b/20	. ıy ruñ to mın 108a/10 . incü 3a/16 . kükürdi 108b/6 . kükürdile 120b/9 . m mla 42b/3 . u 33b/10, 61b/19, 62a/3, 64a/2, 121b/10
armal-	[1]: Sarılmak, dolanmak. . -du ı 125b/9	. ular 67b/5, 88a/5, 88a/18 . uyı 46a/9, 134a/14 . erd to mı 85a/17 . onlar 41a/12 . z c 89a/3
arp	[23]: Sert, keskin. . 11b/15 . sirke 11b/11, 11b/13, 13a/14, 18b/2, 72b/13, 74a/8 . sirkede 48a/11 . sirkeyi 11b/1 . sirkeyle 11b/18, 21a/2, 48a/6, 48b/9, 62a/12, 81a/5, 84b/14, 86a/5, 86b/19, 109a/11, 123a/12 . uci 20b/15 . ar b 107b/13 . ar bla 40b/8	yumurda .+sı 104a/16 yumurda .+sın 45b/10, 67b/1, 89a/7, 90b/8, 90b/17 yumurda .+sıyla 31a/6, 20a/1, 39a/17, 62a/4, 88a/12, 90b/18, 107a/17, 108a/10, 112b/11, 122a/12, 122a/16, 139b/13 yumurda .+ ıyla 61b/7 . it- 141a/18 . ol- 8a/16, 41a/4, 47a/10, 74b/3, 103a/21, 103b/1, 110a/19, 123a/7, 137a/4, 141b/6 . . ol- 123a/8
aru	[71]: Sarı renk ve bu renkte olan. . 37b/15, 69a/13, 132a/13, 140b/15, 141b/8, 141b/9 . +sı 108b/15 . +sın 5b/13, 54a/8, 98b/14 ıssı yumurda .+sın 14b/21 rufadan yumurda .+sıyla 112a/19 . debedbed 95a/19	

sarulu ( ) [1]: Sarı renkli olma durumu. *bk.*
arulu 1.

s( ).+ın 16a/9

arulu ( ) [14]:

1. Sarı renkli olma durumu. *bk.*

sarulu .

( ).+ı 78b/19

( ).+ın 130b/2

2. Sarılık hastalığı, kanda safra

maddesinin artması sonucu cildin,

göz akının ve idrar, ter gibi bazı

vücut sıvılarının sarı renk

almasıyla beliren bir hastalık. *bk.*

yara n.

. 41a/2, 41a/17, 41a/19, 41b/12

s( ).+a 30a/2

.+dur 2a/18, 40a/20, 41a/21,

41b/4

( ).+ı 41a/18, 41a/20, 41b/16

aru abr [1]: Zambakgillerden, sıcak

bölgelerde yetişen, yaprakları

oldukça yüksek bir sapın

tepesinde rozet biçiminde

toplanımı bulunan,

yapraklarından elde edilen sıvı

müşhil olarak kullanılan ifalı bir

tür bitki (*Aloe vera*). *bk.* eby r.

/azvay, sabırlık, sarısabır/

. 21b/20

aru ya [1]: Tereyağı. *bk.* kere yağı, s de

yağı, ana yağı, arıyağı, aya
yağı.

ıruñ .+ın 104b/5

asa an [1]: Büyük yılan.

.+uñ 110a/11

sa ter [2]: *Ar.* Kekik cinsinden, güzel

kokulu, mor veya beyaz çiçekli

otsu bir bitki (*Origanum vulgare-*

Thymus longicaulis). *bk.* güyegü

otı, merzenc , merzeng .

s. 17b/19, 41b/17

atma ( ) [1]: Para karılığını vermek için.

( ).+ı 132a/2

sa ranc [1]: *Ar.* Kurun otu, seçiler otu;

çok yıllık, otsu ve morumsu

pembe çiçekli bir bitki ve bu

bitkinin kökünden elde edilen ilaç

(*Plumbago europaea*). *bk.*

a ranc, ay arac.

s. 15b/3

atul- [1]: Para karılığını verilmek.

.-ur 44a/2

ava [1]: Sava .

.+da 89a/18

avu [1]: Soğuk. *bk.* o u 1, o vı ,

ovu 1.

. ur- “soğuk, vücudun bir yerine

zarar vermek” 1b/13

aya yağı [2]: Tereyağı. *bk.* kere yağı, s de

yağı, a yağı, ana yağı, arı

ya , aru ya .	.+da 37a/14
.+64b/18	.+dan 48b/5
.+yla 63b/8	( ).+ına 140a/13
sayı la- [1]: Uykuda veya hastalık	( ).+ında 140a/15
döneminde anlamsız, tutarsız	.+lara 130b/18, 131a/9, 131b/4,
sözler söylemek. <i>bk.</i> ayı la-	138a/6, 140a/1
s.-rken 141a/6	sevd y .+lar 132a/9
ayı la- [1]: Uykuda veya hastalık	sevd y .+lara 135b/10
döneminde anlamsız, tutarsız	ovu .+lara 128b/5, 132a/6
sözler söylemek. <i>bk.</i> sayı la-	yavuz .+lara 130b/17
.-sa 141a/2	say [2]: <i>Far.</i> Saz, mızraplı bir çalgı
sayı laya ur- [1]: Sayıklar bir durumda	aleti.
olmak.	s. çal- “sazın tellerine dokunmak
s.-urken 141a/8	suretiyle ezgili sesler çıkarmak”
s yir [2]: <i>Ar.</i> Ba ka, öteki, di er.	6b/4, 10a/21
s. 73b/18, 76a/8, 93b/1	s ec [1]: <i>Far.</i> Sade, herhangi bir eyle
ayru [10]: Hasta, sa lı ı bozulmu	karı mamı olan. <i>bk.</i> s de.
olan.	sikencüb n-i s. 79a/5
. 83b/2, 139b/20	sebeb [60]: <i>Ar.</i> Sebep, neden.
.+nuñ 36b/9, 37a/11, 78b/5,	s. 15a/21, 20b/7, 61b/19, 88a/3,
138b/6, 138b/12	88a/17, 127b/3
.+ya 138a/5	s.+den 80a/20, 119b/9, 136b/20
. avrata 127a/8	s.+dendür 3b/6
. eti 87a/18	s.+i 15a/6, 15b/13, 19b/5, 20a/14,
ayrulu ( ) [15]: Hastalık, hasta olma	21a/13, 21b/18, 22a/4, 23a/17,
durumu, vücutta genel veya belirli	25a/20, 29b/18, 31a/8, 31a/15,
bir doku veya organ ile sınırlı	33b/4, 33b/10, 34b/10, 39b/8,
ortaya çıkan yapı ve/veya i lev	39b/12, 41a/6, 48a/15, 48b/5,
bozuklukları.	48b/19, 56a/20, 57a/7, 58a/18,
. 140a/18	58b/14, 62a/9, 67a/12, 67a/16,

69b/6, 75a/21, 76a/19, 77b/12, 81a/11, 81a/16, 81b/6, 83a/15, 86a/6, 87b/11, 101a/5, 102b/4, 111a/7, 122a/7, 122b/6, 122b/20, 123a/9 s.+in 31a/14, 72a/2 s.+inden 8a/12 s.+ine 128a/7 s.+iyle 28b/10		s.+den 66b/14 [1]: <i>Ar.</i> Seher vakti. s. 111a/9 [16]: <i>Ar.</i> 1. Kolay, basit. s. 14a/20, 53b/8, 70a/12, 73b/3, 79a/14, 100a/3 s. nesneden 109a/2 s. dut- “gerekli önemi göstermemek” 39b/15
sefercel [6]: <i>Ar.</i> Ayva. <i>bk.</i> ayva. ar b-ı s. 36b/14, 51b/2, 66b/6, 138a/16, 139a/3 ar b-ı s.-i m 53b/16		2. Az, azıcık. s.+ce 38a/8, 55b/12, 74a/10, 75b/16, 85b/10, 115b/5, 120b/8, 121b/3
sef d [1]: <i>Far.</i> Ak, beyaz. be rü'l-benc-i s. 120a/16		sekiz [14]: Sekiz sayısı. s. 18a/4, 33a/18, 53a/7, 79a/3, 92a/8, 94a/14, 95a/12, 102b/20, 115a/16, 121a/5, 125b/3, 130b/19 s.+inde 140a/8 ır s. 6b/8
segir- [1]: Hafif kımıldamak, kıpırdamak, se irmek. s.-se 9a/6		sekizinci [1]: Sekiz sayısının sıra sıfatı. on s. 140a/3
segirmek [1]: Hafif kımıldamak, kıpırdamak, se irmek i i. s. 9a/13		seksen [1]: Seksen sayısı. s. 121a/7
Segir-n me [1]: <i>T.Far.</i> Bedenin herhangi bir yerinin se irmesinin ne gibi anlamlar ta ıdı ı hakkında bilgiler veren risale; metinde geçen bir eser adı. <i>bk.</i> i til c-n me. s.+dür 3b/15		sekte [7]: <i>Ar.</i> Kalp durması; inme, felç. s. 9a/13, 104b/13, 105a/4, 120a/20 s.+ye 105a/8 s.+yi 3a/10, 104b/12
segirt- [1]: Ko mak. s.-meye 8a/20		
segirtme [1]: Ko mak i i.		

- sek ter [1]: *Far*. Bir tür bitki.
s. yapra ın 100a/3
- sel a [2]: *Ar*. Ensede, elde ve ayakta
çıban gibi beliren, siyaha yakın,
delik delik olup irinleri akan bir
tür i kinlik, ur.
s. 21b/17, 122b/5
- sel sü'l-bevl [1]: *Ar*. Sidi ini tutamama,
sidi in devamlı akması, prostat.
bk. selesü'l-bevl.
s. 60a/13
- el [1]: *Ar*. Üç sayısı.
.+i 60b/17
- seleme [1]: Mantar.
s. 118b/19
- selesü'l-bevl [2]: *Ar*. Sidi ini tutamama,
sidi in devamlı akması, prostat.
bk. sel sü'l-bevl.
s.+ü'l bevlı 115b/15, 119a/9
- sel me [1]: *Ar*. Pelesenk a acından ve
katırkuyru u otunun kökünden
elde edilen tıbbi bir zamk
(*Cinnamomun ceylanici*). *kr* .
sel a, sel e.
s. 117a/7
- sem [2]: <*Ar. semm. Zehir, a ı. bk.*
a u, zehr.
s.+lerden 95b/4
s. ol- 95b/18
semmü'l-f r [1]: Arsenik, maden
filizlerinde çok yaygın bulunan,
metal görünümünde basit bir
etlement. *bk*. sıçan otı, zern .
s. 82a/8
- semse [1]: çine dövülmü ceviz ve
baharat konularak üçgen
biçiminde katlanıp yapılan bir
çe it yufka tatlısı.
s. etmegi 133a/13
- semürmek(g) [2]: Etlı canlı bir hâl almak,
i manlamak i i.
s. 76b/7
s(g).+i 2b/14
- semürt(d)- [7]: Etlı canlı bir hâl aldırılmak,
i manlatmak.
s(d).-e 76b/10
s(d).-ür 22b/19, 76b/12, 76b/13,
118b/4, 134b/6
- semüz [19]: Etlı canlı, i man; eti, ya ı
çok olan.
s. 50a/17, 126b/17
s.+dür 136b/11
s.+in 81a/21
s. avrat 108b/19
s. avratuñ 108b/16
s. et müzevveresi 94b/20
s. et müzevveresin 95b/5
s. etlü 131b/7
s. ki ileri 133b/4
s. avu ı 36a/19

s. avu 104b/20, 111b/5	s. etin 68a/15
s. avu eti 76b/9	s. anın 12a/18
s. avu etini 16a/7	s. zeb lin 82a/16
s. avu rb sı 49b/17	serçe parma ı [1]: Elde ve ayakta yer alan
s. avu rb sın 79b/1	en küçük parmak.
s. dut- “kilosunu korumasını	s.+na 39a/14
sa lamak, zayıflatmamak” 136a/5	sere [1]: Ölçü birimi olarak
s. ol- 108b/16	ba parmakla i aret parma ı
semüz otı [6]: Etli yapraklı, sarı çiçekli, bir	arasındaki uzaklık.
yıllık otsu bir bitki (<i>Portulaca</i>	bir s. mi d rını 80b/13
<i>oleracea</i>). <i>bk.</i> to mek n.	seres [1]: <i>Ar.</i> Hekimlikte ba ırsak
/baldırıkız, bostan otu, cacık,	kurtlarını dü ürmek için
cibille, çilbir otu, elmelik,	kullanılan bir bitki (<i>Driopteris</i>
parpar, perpertiken, pırpırım,	<i>felixmas</i>). <i>kr.</i> sera s, ser as,
semizebe, semizlik, so ukluk,	ser e . /e relti otu, eyrelti otu,
töhmekan/	kuzgun otu/
s. 24b/16, 44b/14, 81a/20, 97b/4,	s. 54a/7
101a/8	sere n [4]: <i>Ar.</i>
s. otuñ ç rb sını 97a/12	1. Yengeç.
senc r [1]: <i>Far.</i> Tıpta kullanılan bir tür	s. 87a/14
pas, bakır pası. <i>bk.</i> jeng r, zenc r.	2. Bakla büyüklü ünde olan,
merhem-i s. 88a/15	karamtırak renkli, iyile mesi zor,
sep- [1]: Serpmek, saçmak.	yenirce de denen bir tür çıban.
s.-eler 9b/7	s. 67b/4, , 102b/11, 133a/5
serçe [8]: Serçe, koyu boz renkli,	s.+ı 102b/10
küçük, ötücü bir ku (<i>Passer</i>	serey n [1]: <i>Ar.</i> Atardamarlar, nabız
<i>domesticus</i>).	damarları. <i>bk.</i> a r bin. <i>kr.</i>
s. 25b/10	er y n.
s. barma mi d rı 40b/20	s. 122b/17
s. eti 53b/14, 111b/5, 136a/12	

ser-	[1]: <i>Far.</i> Alkollü içki veya keyif verici bir madde sebebiyle kendini bilmeyecek durumda olan (kimse). s. ol- 141a/4	vermek. s.-dügi 138a/6
ser	[1]: <i>Ar.</i> Hızlı. s. ol- 35a/18	2. Bir eyi yapmaktan hoşlanmak, bir eyi yapmak iyi gelmek. s.-er 13a/19, 96a/10
sers m	[9]: <i>Far.</i> Menenjit hastalığı. s. 10a/12, 92a/10 s.+a 1b/4, 8b/20 s.+da 9b/1 s.+dan 140a/16 s. rencine 121b/4 s. ol- 9a/7, 78a/6	sev d [3]: <i>Ar.</i> Karalık, siyahlık. s. 92a/10, 121a/3 s. rencin 132a/17
sers mlı ( )	[1]: <i>Far.T.</i> Menenjit hastalığı olma durumu. s( ).+ı 8b/21	sevd [107]: <i>Ar.</i> Kara safra; eski tıp anlayışına göre insan bedeni ve mizacında bulunduğu kabul edilen dört vücut sıvısından biri. s. 9a/1, 10a/5, 10a/9, 25b/16, 25b/17, 52b/7, 86b/20, 93a/13, 136a/16, 137a/8, 137b/21
ser r(?)	[1]: (?) Bir tür hastalık(?). s. 52a/7	s.+dan 4a/3, 9a/14, 23b/16, 32a/1, 35a/11, 37b/4, 39b/9, 43b/18, 46b/3, 74a/17, 74b/19, 83b/5, 86b/21, 93a/16, 102b/5, 118a/13, 131a/9, 131b/4
servi	[4]: <i>Far.</i> Kıvrın yapraklarını dökmeyen bir tür ağaç. (<i>Cupressus sempervirens</i>). s. oza ı 107a/16 s. ozi 123a/3 s.+nüñ oza ın 110a/7 s.+nüñ ozi 73a/6	s.+dandur 76a/9, 102b/9 s.+dur 48a/15 s.+lar 134b/14 s.+lardan 130b/18
set	[1]: < <i>Ar. sedd.</i> Perde, engel. s. 11a/6	s.+ları 66a/1, 132b/9 s.+nuñ 48b/5, 93a/7
sev-	[6]: 1. Sevgi ve bağlılık duymak, gönül	s.+sı 9b/11, 9b/12, 10a/2, 92a/14, 115a/6

s.+ya 1b/4, 6a/2, 8a/14, 8b/20,
9b/12, 93a/15, 102b/10, 115b/7
s.+yı 2b/20, 9b/4, 23b/17, 25b/17,
27a/3, 38b/9, 41a/11, 43b/20,
44a/1, 50b/20, 92a/12, 92b/4,
92b/8, 92b/13, 92b/15, 93a/10,
93a/11, 93a/12, 93a/16, 93a/19,
93b/5, 93b/6, 93b/16, 93b/20,
115a/12, 116b/12, 118a/1,
118a/10, 118a/13, 119a/2, 121b/9,
127b/2, 129b/18, 130b/14,
132b/3, 132b/14, 134b/17,
135a/13, 135b/14, 136a/3,
136a/15, 136b/3, 136b/14
def -i s. 92a/11
göyünmi s.+dan 93a/21
göyünmi s.+larla 127b/3
isti m l-i s.+dur 9a/18
ara s.+yı 92b/6
s. a rıları 85b/17
s. arturur nesnelere 48a/16
s. ço lu ndandır 41a/7
s. alebeligine 141b/5
s. ol- 93a/9
sevd lu [1]: *Ar.T.* Bedeninde ve
mizacında sevda sıvısı baskın
olan.
s. kimesne 93a/10
sevd v [13]: *Ar.* Kara safra ile ilgili,
sevdadan kaynaklanan, sevda

maddesinin a ır bastı ı bünye ve
nesnelere; malihülya ile ilgili,
malihülya belirtileri gösteren. *bk.*
sevd y .
s. 56b/15, 69b/20, 92a/12
s.+den 119b/19
umm -i s. il cıdur 74b/21
m dde-i s.+den 9a/18
s. il ları 93a/3
s. ki ilerdür 133a/5
s. ki ilerün 93a/4
s. mara lar 93a/9
s. mara ları 93a/11, 93a/14
s. za metlere 38a/2
sevd y [19]: *Ar.* Kara safra ile ilgili,
sevdadan kaynaklanan, sevda
maddesinin a ır bastı ı bünye ve
nesnelere; malihülya ile ilgili,
malihülya belirtileri gösteren. *bk.*
sevd v .
s. 5b/21, 52a/6, 79a/14, 92a/17,
93b/11
müshil-i s. 9b/16
s. f sid fikrleri 126b/21
s. illetdür 102b/11
s. illetlere 125b/2
s. ki iye 136a/6
s. mara ları 57b/16
s. mara lu ki iler 136a/17
s. ayrulu lar 132a/9

	s. ayrulu lara 135b/10		s. 81a/8, 95a/18, 95b/9
	s. te v leri 6b/17, 37b/4, 37b/20, 92b/12, 93a/6		s.+ndan 95b/11
sevin-	[2]: Sevinç duymak.	ıfl	[1]: Ar. Posa, artık.
	s.-e 140b/10		.+ın 133b/9
	s.-mi ol- 141a/12	ı -	[1]: Bir kaba, bir yere bütünüyle girebilmek, yakı mak, uymak.
sevinmek	[1]: Sevinç duymak i i.		.-a 111a/16
	s. 138a/6		
seyrek	[1]: Benzerleri veya parçaları arasında çok bo luk bulunan, aralıklı.	ı a-	[2]: Sıvazlamak, mesh etmek. <i>bk.</i> ıla-.
	s. stardan 52a/1		.-yalar 19b/9, 62a/2
seyyi t	[1]: Ar. Kötülükler, fenalıklar.	ı ır	[44]: Manda, öküz, inek vb. boynuzlu evcil büyükba hayvanların genel adı.
	s.-ı si ri 116b/4		.-uñ 111b/15
se b	[5]: Ar. Çalı görünü lü, sarı çiçekli, kuvvetli kokulu bir bitki (<i>Ruta graveolens</i>). <i>bk.</i> ficen, adef.		erkek .+uñ ödini 85a/11
	s. 97b/2, 97b/5, 98a/14, 131b/20		ıssı .bo ina 70b/20, 72b/18
	s.+a 5b/4		urı . tezegin 72a/10
sıca	[1]: Sıcak. <i>bk.</i> ısıca .		. boynuzın 28b/13
	s. 18a/1		. eti 9b/16, 48a/17, 93a/10, 93a/12, 133a/4, 136a/15
sıçan	[6]: Fareden iri, zararlı birçok türü bulunan kemirgen (<i>Rattus</i>).		. etin 30b/4, 136a/18, 136a/19
	s. 3a/15, 109a/10, 110b/1		. anını 58a/12, 60b/4
	s.+lar 109b/1, 109b/2, 110b/2		. ödi 73b/2
sıçan otı	[5]: Arsenik; maden filizlerinde çok yaygın bulunan, metal görünümünde basit bir etlement. <i>bk.</i> semmü'l-f r, zern .		. ödin 21a/3, 49b/8, 109b/19
			. ödinden 76b/8
			. ödiyle 33a/15, 55a/1, 71a/21, 99a/21
			. südi 84a/12
			. südinden 84a/2

- . südinün 95b/13
. südiyle 84b/1
. tezeğin 46a/20, 71b/14, 97a/9
. ya ı 114b/16
. ya ın 91a/13
. ya ıyla 55b/15
. yo urdını 5a/6
.+uñ böğregi ya la 56b/1
.+uñ buza ısı a a ın 111b/15
.+uñ avu ını 31b/16
.+uñ arı ya ın 98b/6
.+uñ aru ya ın 104b/5
t ze . tezeginden 47a/14
üç yıllı acı . ya ıyla 91a/3
ı ır dili [5]: Mavi çiçekli, tüylü, çok yıllık
otsu bir bitki (*Anchusa
officinalis*). *bk.* g v-zeb n,
lis nü' - evr.
. 37b/18
.+in 42a/6
. uyu 35a/20, 93a/5
. uyun 100b/18
ı ır göbeği [1]: Sevdadan olu an
hastalıklara iyi gelen bir tür bitki.
. 93a/2
ı ır otı [1]: Sarı ve nadiren mor çiçekli,
sık tüylü, iki metreye kadar
uzayabilen bir bitki (*Verbascum*).
/**bozkulak,** **danakuyru u,**
öküzpörçü ü, **sı ırgözü,**
sı ırkuyru u/
. 92a/15
ı ırçu [1]: Sı ırcık ku u, siyah renkli,
uzun gagalı, serçeden iri, ötücü bir
ku (*Sturnus vulgaris*).
. eti 68a/17
ı at [3]: *Ar.* Sa lık, esenlik.
.-i beden 116a/1
. bul- "iyile mek" 30b/8, 69b/3
ı - [27]:
1. Sıkı tırıp suyunu veya ya ını
çıkarmak.
.-a 52a/12
.-alar 9b/10, 12b/13, 19b/16,
28b/8, 36b/8, 55b/5, 64b/3,
92a/21, 133b/9
.-salar 32a/18, 100b/9
.-up 52a/1, 52a/3, 54a/19,
54a/21, 54b/4, 64a/1, 73b/4,
77b/9, 100b/16, 101a/19, 106a/10,
109b/8, 109b/14, 129a/11,
138b/11
2. Basıncılı bir araçla fı kırtmak,
püskürtmek.
.-alar 28b/9
ı ıl- [1]: Sıkı tırılıp suyu veya ya ı
çıkarmak.
.-a 68a/3
ı l [3]: *Ar.* Dı kı, artık, tortu.
. 50b/1, 56b/21, 57a/4

ı ma	[1]: Sıkı tırıp suyunu veya ya ını çıkarmak i i. . 106a/10	erkek s. 123b/12
ıla-	[1]: Sıvazlamak, mesh etmek. <i>bk.</i> . 111a/11	sırça [9]: Cam; camdan yapılmı e ya. s. 121b/18 s.+yı 15a/10 s. çana da 10b/8 s. aba 65b/7, 100a/11, 100a/13, 133b/11 s. küpe 128b/15 s. tozu 89a/15
ın-	[4]: Kırılmak. .-sa 110b/17, 110b/18 .-mı ol- 94a/20	sırçalı [7]: Camdan yapılmı e ya. s. çölmege 121a/7 s. aba 70a/12, 114b/19, 117a/4, 119a/1 s. apda 130a/12 s. apda 130a/7
ınan-	[9]: Denenmek, tecrübe edilmek. .-mı dur 7b/15, 29b/11, 46a/9, 60a/7, 65b/13, 77a/3, 115b/16, 123b/8, 123b/16	sıtma [5]: 1. Sıtma hastalı ı, titreme, ate ve ter nöbetleriyle kendini gösteren bir hastalık. <i>bk.</i> umm , ısıtma 1. s. 77a/3 rıb s.+sı mı 85b/16 s. dut- “sıtma nöbetine yakalanmak” 77b/9 rıb s. dut- “rıb sıtmasına yakalanmak” 77a/8 2. Hastalı ın vücutta meydana getirdi i ate , hararet. <i>bk.</i> ısıtma 2. s.+sı 43a/19
ındu	[3]: Makas. . 12b/18, 31a/19 .+yla 107a/20	ıva- [4]: Sıvamak, kaplamak. .-du dan 98b/15
ınma	[1]: Kırılmak i i. .+sına 94a/17	
sır	[1]: nce yüzey, ince katman. s. terisinden 103a/5	
sıraca	[8]: Deride ve genellikle de boyunda görülen, tek veya serpintili olmasına göre erkek veya di i diye adlandırılan, lenf dü ümlerinin i kinli iyle beliren tüberküloz türü. s. 122a/19, 123b/9, 123b/17 s.+sı 123b/15 s.+yı 3b/2 di i s. 123b/12	

	.-yalar 36b/7, 138b/9		.-ya 90b/18
	.-yup 73b/3		.-yan 73b/8
ıyru-	[1]: Kayıp daha a a a bir yöne do ru hareket etmek.	ızu	[1]: nce ve hafif a rı. <i>bk.</i> ızı, sızı.
	.-up 140b/4		.-sı 90b/20
sız-	[1]: Damıtılmak.	sibist n	[1]: <i>Far.</i> Orta boylu, geni yapraklı bir a aç ve bu a acın itüzümü benzeri meyvesi (<i>Cordia mixa</i>).
	s.-mı 20b/12		s. 121b/4
ız-	[1]: Erimek.	sidük(g)	[57]: <i>drar.</i> <i>bk.</i> südük.
	.mı uyru ya ı 19a/10		s. 90b/1
sızı	[2]: nce ve hafif a rı. <i>bk.</i> ızı, ızu.		s.+den 86b/15
	s. 75a/13		s(g).+i 59a/14, 59a/18, 60a/1, 60a/3, 60a/4, 60a/5, 60a/7, 60a/10, 60a/12, 60a/13, 60b/3, 60b/9, 60b/10, 60b/19, 61a/2, 61a/3, 61a/7, 61a/13, 61a/19, 79b/17, 80a/10, 86b/17, 113a/6
	s.+sın 119a/18		s(g).+ini 89a/13
ızı	[10]: nce ve hafif a rı. <i>bk.</i> sızı, ızu.		s(g).+iyle 62a/10
	. 2b/13, 73b/21, 74a/6, 124b/7		dem s(g).+i 98a/21
	.-ları 73b/11		b li olmadu o lan s(g).+in 24a/5
	.-na 74a/5		b l olmadu o lan s(g).+in 40b/9
	.-sı 74a/13, 102b/6		buza u s(g).+in 33a/10
	.-ya 74a/12		deve s(g).+iyle 45b/6
	di .+sına 13a/9		s(g).+i yolu 60a/2
sızla-	[5]: Sızlamak, ince ve hafif bir a rı olu mak. <i>bk.</i> ızla-.		s(g).+i yolında 58a/16
	s.-du ın 13b/15		
	s.-r 15b/14, 72b/14		
	s.-sa 75a/15		
	.-yup 73a/19		
ızla-	[3]: Sızlamak, ince ve hafif bir a rı olu mak. <i>bk.</i> sızla-.		
	.-sa 73b/5		

	s(g).+i yolından 59a/1	sikencüb l [4]: <i>Far.</i> Bal, eker ve sirkenin
	s. yolın 116b/4, 128b/5, 129b/3,	karı tırılıp kıvama getirilmesiyle
	130b/10	elde edilen erbet. <i>bk.</i> sikencüb n,
	s. yolında 58a/12, 60b/4, 61a/16,	sikengüb n, sirengübin,
	85b/17	sirkengüb n.
	s. dur- “sidik yolu tıkanmak,	s. 101a/7, 101b/12
	idrarını yapamamak” 2b/5	s.-i s de 127a/14
	s. dutul- “sidik yolu tıkanmak,	s.-i sükker 137a/18
	idrarını yapamamak” 2b/5	sikencüb n [14]: <i>Far.</i> Bal, eker ve sirkenin
	s(g).+i dutul- “sidik yolu	karı tırılıp kıvama getirilmesiyle
	tıkanmak, idrarını yapamamak”	elde edilen erbet. <i>bk.</i> sikencüb l,
	60b/8, 60b/15, 60b/19, 60b/20,	sikengüb n, sirengüb n,
	61a/9, 61a/14, 61a/16	sirkengüb n
	s(g).+i utul- “sidik yolu tıkanmak,	s. 8b/5, 23a/11, 75a/4, 78a/10,
	idrarını yapamamak” 59b/21	78b/7, 79a/9, 79a/16
	s(g).+i yolu ba lan- “sidik yolu	s.-i buz r 41a/8, 48a/1
	tıkanmak, idrarını yapamamak”	s.-i buz r -i u l 46b/8
	130b/19	s.-i keb r 138a/15
sigil	[23]: Si il, vücudun herhangi bir	s.-i s ec 79a/5
	yerinde çıkan kabarcık.	s.-i sükkerric 41a/8
	s. 12b/8, 12b/9, 62a/10, 82a/15,	s.-i un ul 81a/15
	82a/16, 82a/19, 82b/2, 82b/5,	sikengüb n [2]: <i>Far.</i> Bal, eker ve sirkenin
	82b/14, 82b/18, 82b/19	karı tırılıp kıvama getirilmesiyle
	s.+e 82b/10	elde edilen erbet. <i>bk.</i> sikencüb l,
	s.+i 82a/17, 82a/18, 82b/3	sikencüb n, sirengüb n,
	s.+lere 65b/1, 82b/15, 82b/16,	sirkengüb n.
	82b/17	s. 23a/20
	s.+leri 82a/21, 82b/1	s.-i buz r 129b/15
si r	[1]: <i>Ar.</i> Büyü, sihir.	sil [2]: < <i>Ar. sill.</i> Verem, tüberküloz.
	seyyi t-ı s.+i 116b/4	<i>bk.</i> dı , ince a rı, verem 1, virem.

	s. 131a/1		siñdürücü [1]: Sindirime katkıda bulunan,
	s.+den 130b/17		sindirimi iyi olan ey.
sil-	[5]:		s.+dür 130a/20
	1. Kuru duruma getirmek.		siñdürüm [1]: Besinlerin mide tarafından
	s.-eler 15b/5, 15b/8, 88a/6,		çe itli enzimlerle eritilerek,
	s.-erlerse 31a/12		parçalanarak ince ba ırsaklarda
	2. Temizlemek.		emilebilir, kana karı abilir
	s.-eler 89b/11		duruma gelmesi süreci.
siñ-	[2]: Hazmolmak.		s.+ine 26b/16
	s.-e 121a/13	s ne	[1]: <i>Far.</i> Gö üs, ba ır.
	s.-memekdür 50a/3		s.+yi 113a/20
sin mek	[26]: <i>Ar.</i> Baklagillerden, sıcak	siñek	[4]: Sinek. <i>bk.</i> sinek.
	bölgelerde yeti en, sarı çiçekli,		s. 3a/15, 109a/9
	çalı görünü lü bir bitki ve bu		s.+ler 109a/12, 109a/19
	bitkinin meyvesi (<i>Cassia</i>	sinek	[1]: Sinek. <i>bk.</i> siñek.
	<i>officinalis</i>). <i>kr.</i> sin yimekk .		s. 94b/7
	s. 7b/13, 22b/16, 50a/9, 50b/15,	siñir	[26]:
	51a/6, 51b/20, 52a/3, 52a/5,		1. Duyu ve hareket uyarılarını
	52a/11, 52a/12, 53a/7, 70a/20,		beyinden organlara, organlardan
	71a/20, 71b/3, 71b/5, 73b/16,		beyne ileten beyazımsı teller ve
	94a/5, 98b/20, 115b/21, 116a/3,		bu tellerin olu turdu u demet,
	118b/16, 120a/1		sinir, kas kiri i ve zarı.
	s.+nüñ 93b/9		s. 21a/7
	s. yapra ın 53a/17		s.+den 82b/5
	ma c n-i s. 53a/19		s.+e 75b/5
	s. yapra ın 53a/20		s.+i 21a/10
siñdür-	[1]: Besinleri midede eritmek,		s.+ler 21a/8, 21a/11
	parçalamak suretiyle kana		s.+lere 21a/9, 105b/3, 105b/18,
	karı tırmak.		106a/2, 133a/20, 135b/10
	s.-ür 130b/15		s.+leri 106a/1, 16a/20, 21b/8,

- 116a/12
s.+lerin 76b/5
eñse s.+leri 2a/3, 21b/7
eñse s.+leri a rısınıñ 21a/5
s. a rısına 126a/8
s.+ler a rısına 21a/6, 21a/8,
119a/7, 133a/8
s.+i büzül- “sinirler kasılıp
gerilmek” 132a/20
s. çekil- “sinirler kasılıp
gerilmek” 3a/11, 105b/13
2. Dü ünçe(?).
yavuz s.+den 104a/5
- siñirlü [6]: Yara iyile tirmede kullanılan,
etli yapraklı otsu bir bitki
(*Plantago major*). *bk.* ayy-ı
lem, lis nü'l- amel, siñirlüce,
siñirlüçe, siñüre.
s. yapra ı 88a/21, 106b/8
s. yapra ın uyn 64a/5
s. yapra ın 21b/16, 22a/1, 122a/1
- siñirlüce [9]: Yara iyile tirmede
kullanılan, etli yapraklı otsu bir
bitki (*Plantago major*). *bk.* ayy-ı
lem, lis nü'l- amel, siñirlü,
siñirlüce, siñüre.
s. otuñ kökin 55b/4
s. otuñ uyn 18a/10
s. yapra ı 45a/10, 96b/12
s. yapra ın uyn 14b/11, 32a/3
- s. yapra ın 13a/4, 56a/5, 94b/8
s. yapra ınıñ to mın 56a/8
- siñirlüçe [1]: Yara iyile tirmede kullanılan,
etli yapraklı otsu bir bitki
(*Plantago major*). *bk.* ayy-ı
lem, lis nü'l- amel, siñirlü,
siñirlüce, siñüre.
s. yapra ın uyn 32a/3
- siñüre [3]: Yara iyile tirmede kullanılan,
etli yapraklı otsu bir bitki
(*Plantago major*). *bk.* ayy-ı
lem, lis nü'l- amel, siñirlü,
siñirlüce, siñirlüçe.
s. 71b/1
s. yapra ı uyn 138b/16
s. yapra ın 114a/2
- sir cü'l- u b [1]: *Ar.* Kökü yer altında
insan suretinde biten, yaprakları
geni , bal kokulu, gece kabu u
ı ık veren, mavi çiçekleri ve
kırmızıya çalan renkte yemi leri
olan bir bitki (*Mandragora
autumnalis*). *bk.* bur cu' - anem,
Süleym n pey mber a acı.
s. 6b/20
- sir yet [3]: *Ar.* Yayılmak, bula mak,
geçmek.
s. et- 84a, 97a/21
s. eyle- 97b/21

- sirengüb n [1]: *Far.* Bal, eker ve sirkenin karı tırılıp kıvama getirilmesiyle elde edilen erbet. *bk.* sikencüb l, sikencüb n, sikengüb n, sirkengüb n. s. 95b/16
- sir i t [1]: *Far.* Parçalı yapraklı ve genelde sarı çiçekli maydanoz türünden bir bitki ve bu bitkiden elde edilen zamk (*Ferula elaeochytris*) *bk.* çünd-i b dester, cünd-i b dester, unduz yası, unduz a a ı, o lan a ı, ç v r. .+la 35b/5
- sir [3]: *Ar.* Çiri otu denilen bitki (*Asphodelus*). s. 73a/7, 102b/16 s. ya ı 73b/15
- sirke (I) [168]: *Far.* Sirke, ek imi üzüm suyu. s. 5b/10, 9b/7, 10a/15, 11b/2, 15b/7, 22a/3, 25b/4, 27b/15, 30a/9, 32b/4, 33a/17, 33b/2, 56b/3, 62a/11, 62a/12, 77a/15, 78b/13, 78b/17, 78b/18, 81b/12, 84a/7, 93a/16, 94b/15, 101b/19, 101b/20, 103a/16, 120b/15, 123a/13, 127a/19, 127b/4 s.+de 5b/1, 14b/16, 48a/18, 61b/10
- s.+den 18b/3
s.+nüñ 13a/15
s.+ye 4b/17, 55a/7, 127b/3
s.+yi 5b/7, 13a/1, 14b/6, 20a/8, 24a/11, 46a/4, 55b/19, 73a/7, 97a/8, 127b/1
s.+yle 4a/7, 5b/5, 7b/10, 11b/15, 13a/1, 13a/2, 14a/12, 14a/15, 15b/10, 17b/16, 19a/5, 20a/12, 20b/4, 20b/10, 20b/11, 23a/15, 24a/9, 24b/2, 25a/14, 27b/11, 32a/5, 33a/18, 38a/6, 38a/7, 41b/11, 46b/2, 47b/6, 47b/7, 47b/10, 47b/11, 47b/13, 48a/3, 48b/15, 49a/5, 49a/8, 49a/10, 54b/17, 55a/15, 55b/17, 60a/12, 62a/19, 63a/5, 74a/21, 76a/20, 77b/20, 78b/1, 80b/21, 81a/2, 81a/3, 81a/8, 81a/12, 83a/9, 84b/9, 85a/1, 86b/7, 86b/11, 87a/10, 87a/11, 88b/1, 88b/3, 89a/4, 92b/3, 96b/9, 97a/9, 97a/14, 99a/1, 99b/12, 100b/9, 100b/21, 101a/9, 101b/17, 104a/10, 105b/12, 106b/1, 106b/2, 106b/4, 106b/5, 106b/6, 122b/19, 125b/16, 125b/19, 131b/19, 133b/1, 133b/6, 136b/5
eski s.+yle 120b/20
eyü s. 127a/16

- s. bu rna 57a/15
s. bu rna 32a/11
s. merhemi 20b/5, 87a/6, 87b/10, 123a/12
s.+nün bu rı 32a/16
s.+yle avrulmı t r 125b/17
f s.+yle 45b/3
arp s. 11b/11, 11b/13, 13a/14, 18b/2, 72b/13, 74a/8
arp s.+de 48a/11
arp s.+yi 11b/1
arp s.+yle 11b/18, 21a/2, 48a/6, 48b/9, 62a/12, 81a/5, 86a/5, 86b/19, 109a/11, 123a/12
sarp s.+yle 84b/14
süci s.+sin 6a/3
süci s.+sinde 13b/12
- sirke (II) [5]: Bit yavrusu, bit yumurtası.
s. 1b/1
s.+sin 99a/3, 100a/4, 109b/9
s. dü - "bitlenmek" 100a/3
- sirkeli [1]: *Far.T.* Sirkeli, içinde sirke bulunan. *bk.* sirkelü.
s. nesnelere 75a/4
- sirkelü [1]: *Far.T.* Sirkeli, içinde sirke bulunan. *bk.* sirkeli.
s. 84b/16
- sirkengüb n [12]: *Far.* Bal, eker ve sirkenin karı tırılıp kıvama getirilmesiyle elde edilen erbet.
- bk.* sikencüb l, sikencüb n, sikengüb n.
s. 4b/9, 41b/10, 49a/1, 49a/3, 77b/4, 83b/20, 93b/16, 105b/14
eski s. 132b/18
s.-i buz r 48b/7
s.-i sükker 77a/2
s.+le 132b/3
- sirkesiz [1]: *Far.T.* içinde sirke bulunmayan.
s. uzsuz ba keb bı 28a/4
- sivilce [3]: içinde irin, cerahat bulunan derideki küçük kabarcık. *bk.* sivilci.
s. 87b/12
s.+ler 83b/15, 140a/17
- sivilcelü [1]: Sivilcesi olan.
s. çıbanlar 137a/1
- sivilci [1]: içinde irin, cerahat bulunan derideki küçük kabarcık. *bk.* sivilce.
s.+ler 86a/7
- sivrisiñek [4]: insan ve memeli hayvanların kanıyla beslenen, birçok türü bulunan ve bir türü sıtma a ılayan uçucu böcek.
s. 110a/8, 110a/10
s.+ler 109a/13, 109b/6
- siyah [3]: *Far.* Kara, siyah.
s. 83b/3

	s. it- 100a/19	.+dan 118b/3, 119a/7
	s. ol- 121a/13	( ).+ıla 13a/18
ofra	[7]: <Ar. fre. Kıç, dübür, makat. . 64b/11, 65a/4, 65a/7 .+sına 58b/9 .+nuñ 58b/20, 64b/16, 64b/20	. geçmi demüñ 124a/9 . geç- “ü üyüp hastalanmak” 124a/9
so an	[1]: So an (<i>Allium cepa</i>). <i>bk.</i> piy z, o an. s. 96b/3	2. Eski tıp anlayı na göre so uk özelli e sahip mizaç veya nesne. <i>bk.</i> ovu 2. . 119b/17
o an	[27]: So an (<i>Allium cepa</i>). <i>bk.</i> piy z, so an. . 30a/8, 34a/21, 51a/3, 52a/14, 60b/11, 75a/12, 82b/15, 86a/10 .+dur 125b/17 .+ı 42b/19, 99a/15, 132b/16 .+ıla 111b/4 .+la 65a/11, 99a/5, 125b/16 .+uñ 123a/21 çig .+ı 132a/16 pi mi . 24b/12 . abı 61b/20 . uyn 30a/19, 86a/4 . uyıyla 21a/4, 93a/20 . to mı 117a/1 .+uñ bir iç abına 34a/19	o ulcan [12]: Solucan; yuvarlak veya yassı, uzun kurtlara verilen genel ad. . 54b/2, 54b/4, 54b/7, 54b/8, 54b/15, 54b/18, 54b/19, 54b/20, 55a/1 .+ı 2b/2, 106a/2 .+ı dü üren otları 20a/11
		o ulcan otı [1]: Bile ikgillerden, ho kokulu hardal sarısı çiçekler açan, çiçekleri solucan dü ürmede kullanılan çok yıllık bir bitki (<i>Pelargonium endlicherianum</i>). /solucan otu/ .+n 54b/15
o u-	[1]: Isısını kaybederek so uk bir duruma gelmek. <i>bk.</i> ovi- ovu- . -mı 91b/8	o uma [1]: Isısını kaybederek so umak i i. .+ya 120a/19
o u ( )	[6]: 1. So uk. <i>bk.</i> avu , ovu 1, ovi .	o ut(d)- [2]: Isısını kaybetmesini sa layarak so uk bir duruma getirmek. <i>bk.</i> ovit-, ovut-.

- (d).-alar 52b/10
- (d).-up 35a/7
- so - [3]: çine veya arasına girmesini
sa lamak, batırmak. *bk.* o - 1.
s.-alar 59a/1, 59a/2, 128b/20
- o - [97]:
1. çine veya arasına girmesini
sa lamak, batırmak. *bk.* so - .
. -a 13b/5, 33a/8, 34a/16, 56a/1,
56a/2, 56a/3, 58b/9, 58b/11,
59b/2, 121a/11
. -alar 11b/13, 12a/1, 12b/16,
12b/17, 14a/21, 21a/21, 23a/16,
32b/11, 33a/5, 33a/21, 54a/2,
57b/1, 64b/12, 64b/13, 64b/21,
65a/3, 65a/18, 67b/1, 75b/5,
76a/21, 76b/1, 76b/2, 82b/11,
90b/6, 91b/3, 91b/10, 91b/13,
122b/8
. -mayalar 122a/15
. -sa 12a/15, 31b/16, 54a/3
. -salar 11b/15, 34a/13, 60b/20
. -up 58b/20, 60a/11
2. Yılan, arı, pire vb. hayvan ısırarak,
i nesini batırmak.
. -a 97b/9, 97b/18, 97b/20
. -alar 122a/14
. -ana 59b/20, 96b/17, 96b/18,
96b/19, 96b/21, 97a/1, 97a/5,
97a/6, 97a/18, 97b/14, 98b/1
- . -dı 8a/1
. -du ı 97a/10, 97a/14, 97a/20,
97b/1, 97b/6, 97b/10, 97b/12,
97b/14, 97b/19, 98b/3, 98b/10,
98b/12
. -du ina 94b/14, 96b/16, 97a/8,
97a/9, 97a/11, 98a/6, 98b/1,
98b/4, 98b/5, 98b/10, 129a/8
. -du inı 3a/3
. -du uñ 96b/15
. -ıca 98a/3
. -ıça 97b/8
. -maya 97a/7, 98b/9
. -mı a 97a/2
. -sa 97a/20, 98a/8, 130b/3
- o ul- [1]: Yılan, arı, pire vb. hayvan
ısırmak, i nesini batırmasına
maruz kalmak.
. -an 97a/4
- ol [16]: Kalbin bulundu u tarafta
olan, sa kar ıtı.
. 30a/1, 31b/6, 48b/7, 48b/19,
48b/21, 58b/8, 69a/18, 111b/13,
139b/4, 139b/6, 140b/10
. +ından 110b/10
. aya ı 69a/17
. emciginuñ 43a/20
. gözi 30a/1
. alusınuñ 80a/2
. yañada 40a/8

	. yanından 70b/17	73b/4, 73b/9, 74b/13, 78a/8,
olu-	[1]: Nefes alıp vermek.	78b/4, 79a/21, 79b/4, 80b/6,
	.-r 23b/21	82a/10, 83a/19, 83a/20, 83b/9,
oñ	[15]:	84b/6, 85a/8, 85a/10, 85a/15,
	1. Bir eyin en arkadan gelen	86a/12, 86b/5, 86b/19, 87a/1,
	bölümü, bitimi, nihayet, akıbet.	87a/4, 88a/8, 96a/9, 96b/5, 97b/7,
	.+a 84b/4	98b/15, 101b/11, 102b/8, 111a/4,
	.+da 102a/8	112b/7, 113b/16, 114a/6, 117a/4,
	.+ına 29b/6, 140a/19	117b/11, 120a/10, 120b/4,
	.+ında 7b/8, 14a/2, 23a/21,	120b/5, 120b/21, 121a/3, 121a/4,
	33b/5, 34a/17, 34a/18, 58b/1,	121a/9, 121a/21, 122a/21, 124b/6,
	62b/4, 85b/2	125b/4, 126a/12, 126b/18,
	. aynamasında 128b/8, 129b/6	126b/20, 127a/6, 128b/3,
	2. Döl e i, döl yata ı.	128b/14, 130a/6, 130a/15,
	o lan .+ın 66a/8, 67b/18	131b/11, 132b/18, 132b/20,
oñra	[147]: Sonra, müteakiben.	138a/20, 138b/20, 138b/21,
	. 4b/10, 5b/7, 5b/19, 6b/10, 9b/9,	139a/1, 139b/4, 139b/21, 140a/1,
	13a/17, 13b/18, 14a/5, 14a/17,	140a/10, 140a/14, 140a/17,
	18b/14, 23a/13, 24a/16, 25a/15,	141a/13, 141a/20, 141b/16
	26a/7, 27b/8, 27b/15, 27b/18,	.+da 117a/10
	27b/19, 28a/1, 28a/7, 30b/16,	andan . 4a/15, 4b/15, 16a/15,
	31a/11, 39b/6, 39b/11, 40a/5,	22b/1, 25a/11, 33b/19, 36b/7,
	40b/2, 40b/12, 41a/15, 43a/15,	36b/8, 48b/14, 54b/18, 55b/13,
	45b/9, 45b/13, 46b/5, 49b/5,	60a/11, 60b/18
	50a/6, 50a/9, 50a/15, 50b/13,	bundan . 7b/21
	51a/14, 51a/16, 51b/5, 51b/15,	or- [1]: Emmek.
	52a/1, 53a/4, 54b/6, 55b/14,	.+a 114b/6
	57b/19, 59a/4, 59b/2, 63b/18,	ovi- [1]: Isısını kaybederek so uk bir
	64b/19, 65b/10, 65b/18, 66b/15,	hâle gelmek. <i>bk.</i> o u-, ovu-.
	69b/13, 69b/20, 70a/14, 73a/14,	.-mamı ısa 91b/7

ovıca	[1]: So ukça, çok so uk olmayan, serin. <i>bk.</i> ovuca . . 57a/8	81a/7, 89b/16, 94a/14, 94b/18, 111b/2, 114a/6, 115b/14, 121b/8, 124a/13, 124a/15, 125b/10, 125b/11, 126b/12, 128a/1, 137a/20, 137a/21, 138a/3, 138b/12, 138b/18
ovı	[1]: So uk. <i>bk.</i> avu , o u 1, ovu 1. . 57b/1	( ).+a 16b/14, 19a/15, 73b/10, 126b/6 .+da 51a/14, 130a/14 .+dan 42a/19, 4b/19, 5a/7, 8a/18, 18a/18, 19a/15, 19a/19, 30b/5, 32a/15, 33a/11, 34b/9, 35b/15, 39a/2, 40a/7, 40b/16, 44a/21, 44b/5, 62b/5, 63b/13, 68a/14, 70a/6, 72a/3, 72a/13, 85b/13, 114a/3, 116a/12, 118b/5, 119a/8, 123b/7, 124b/3, 124b/7, 130b/7, 131a/10, 135b/8, 137a/21, 137b/4 ( ).+ın 17a/2 .+lar 137a/7 . geçmi a ya 124b/11 . irmi a nuñ 16b/11 . nesne 126a/13 . uya 76a/6 . uyıla 128b/9 . erbet 138a/9, 140b/17 . erbetler 138a/13 . erbetleri 101a/6 . urmı a nuñ 16b/13 . . 72a/4
ovıt(d)-	[3]: Isısını kaybetmesini sa layarak so uk bir hâle getirmek. <i>bk.</i> o ut-, ovut-. (d).-up 65b/6, 79a/3 s(d).-ur 126a/18	
ovu-	[8]: Isısını kaybederek so uk bir hâle gelmek. <i>bk.</i> o u-, ovı-. . -du ınca 54a/8 . -du ça 71a/14, 71a/15 . -du dan 51a/13 . -ya 130a/9 . -yıca 62b/9 . -yınca 54a/2, 56a/1	
ovuca	[1]: So ukça, çok so uk olmayan, serin. <i>bk.</i> ovıca . . nesne 102a/14	
ovu ( )	[146]: 1. So uk. <i>bk.</i> avu , o u 1, ovı . . 6a/7, 8a/18, 16b/16, 17a/8, 23a/16, 23a/18, 25b/13, 27b/1, 27b/15, 32a/6, 32b/13, 34a/19, 35a/18, 37a/6, 42a/12, 45a/1, 45a/4, 52b/17, 57a/21, 57b/2, 63b/19, 70a/5, 72a/13, 77a/21,	

- . dut- “serin kalmasını sağlamak”
100b/19
- . geç- “ü üyüp hastalanmak”
3b/3, 77b/1, 124a/14, 124a/20,
124b/4, 124b/7
- . ol- 137a/7
- . ur- “so ukta kalıp etkilenmek”
16b/21, 17a/3, 17a/18
2. Eski tıp anlayışı göre so uk özelliğe sahip mizaç veya nesne.
bk. o u 2.
- . 18a/1, 27a/4, 44b/16, 53b/15,
136a/21
- . +dur 35a/5, 45b/21, 60a/9,
77a/13, 101b/4, 125a/16, 131a/17,
135b/3, 135b/6, 135b/15
- içi . ki iye 129a/16, 135a/9
- . id 34b/12
- . id lar 75a/17, 84b/5, 87b/14
- . u a 136b/18
- . ıl lardan 130a/18
- . mara dan 138a/10
- . miz clu ki iler 27b/21
- . miz clu ki iye 136a/10,
136a/12
- . miz clulardan 138b/18
- . miz cluya 77a/14
- . nesnelere 25b/14
- . renclü dem lere 136b/4
- . ayrulu lara 128b/5, 132a/6
- . za metlerin 113b/7
- . za metlerine 39a/3
- . dut- “so uk olarak kalmasını
saamak” 36b/19
- ovu lat(d)- [1]: Isısını kaybetmesini
saayarak so uk duruma
getirmek.
(d).-alar 101a/19
- ovu lu [1]: So uk mizaca sahip olan.
. kimesne 46a/7
- ovu lu ( ) [6]:
1. So ukluk, so uk olma durumu.
. +dan 26a/4, 130b/12
. +ı 17a/9
( ). +ın 2b/5
beden ( ). +ın 92b/14
bögrek .( ) +ın 131b/14
2. Mizacın so uk olma durumu.
ma denün . +ın 59b/18
ma de . +ına 37b/1
- ovuma [1]: Isısını kaybederek so uk
olmak i i.
. 140a/18
- ovura [2]: Daha so uk.
. 95a/8
. yelleri 132a/6
- ovut(d)- [8]: Isısını kaybetmesini
saayarak so uk bir duruma
getirmek. *bk. o ut-, ovit*
(d).-a 34b/1

(d).-ınca 34a/15	s. eyle- 27a/11, 43a/12
(d).-up 27b/9	s.+ye it- 56b/3
(d).-ur 129a/14, 129b/16, 134b/20, 135a/6	söğünmemi kirec [1]: <i>T.Far.</i> Kireç fırınından elde edilmi kalsiyum oksit, söndürülme i lemi uygulanmamı kireç.
(d).-ucı dev lar 138a/9	s.+i 89a/10
ovutma [1]: Isısını kaybetmesini sa layarak so uk bir duruma getirmek i i.	sögüt [12]: Daha çok sulak yerlerde yeti en bir a aç türü (<i>Salix</i>).
. 93a/7	s. 49a/1, 60a/5
oy- [14]: Bir eyin üzerinden kabuk, zar, deri vb. eyleri çıkarmak.	urı s.+i 49b/2
.-a 53a/15	s. a acı 78b/11
.-alar 5b/17, 21a/16, 36a/10, 91b/18, 135a/10	s. a acı külin 86b/11
.-asın 41a/5	s. a acın 91b/2
.-du ı 53a/14	s. a acınuñ külin 87a/11
.-maya 53a/14	s. çubu ınıñ 87a/16
.-up 43b/14, 53a/11, 86a/20, 87a/16, 106a/9	s. kökini 48b/1
oyul- [4]: Bir eyin üzerinden kabuk, zar, deri vb. eyler soyulmak.	s. yapra ı 35a/21
.-a 129a/17	s. yapra ın 47b/2, 77b/8
.-du dan 120a/10	sökel [1]: Hasta, sa lı ı bozulmu olan. s.+üñ 18b/5
.-mı 23b/15	söñ- [1]: Yara, çıban, kabarcık vb. iyile mek, yok olmak.
.-up 94a/6	s.-mezse 102a/21
soyun- [1]: Üzerindeki giysileri çıkarmak.	söyle- [7]: Demek, anlatmak.
s.-up 124a/13	s.-cek 10a/20
sögülme [4]: Kebap.	s.-meye 10a/21, 77a/3
ulu s. 54b/18	s.-meyeler 10a/20
	s.-r 6a/18, 10a/13
	s.-yen 7a/18

söyle - [1]: Kar ılıklı konu mak. s.-meye 6b/3	46a/3, 46a/7, 46a/17, 46b/6, 47a/13, 47a/18, 48b/6, 48b/9, 48b/19, 48b/21, 49a/1, 50a/1, 50a/4, 52a/3, 53a/5, 53a/6, 54b/4, 55b/19, 56b/4, 57b/2, 57b/8, 57b/12, 58b/12, 60b/12, 60b/15, 62a/1, 62b/5, 67a/7, 67b/8, 67b/13, 68b/17, 70a/5, 72a/10, 72a/13, 73a/12, 75a/6, 76a/5, 76a/7, 80b/11, 83b/17, 84a/13, 84b/6, 87b/13, 87b/14, 89b/6, 89b/14, 89b/16, 94a/15, 100b/5, 100b/16, 101a/10, 101b/1, 103b/6, 106a/9, 106b/13, 108a/14, 108a/17, 108b/11, 111b/2, 113a/9, 113a/12, 113b/14, 114a/4, 117b/9, 117b/15, 117b/19, 121a/9, 121b/1, 122b/19, 123a/14, 123a/20, 124a/9, 124a/12, 124a/13, 124a/16, 124a/19, 124a/21, 124b/13, 125b/6, 125b/8, 125b/10, 125b/18, 126a/13, 126b/12, 127a/17, 127b/1, 128a/3, 128a/14, 128b/6, 128b/16, 129a/18, 129b/4, 130a/4, 130a/6, 133b/9, 135a/11, 137a/21, 138b/12 .+da 10b/10, 14b/16, 32a/9, 32a/13, 33b/4, 38b/14, 60b/1, 100b/17, 103a/14, 106a/14,
söyünmi kirec [1]: <i>T.Far.</i> Kireç fırınından elde edilmi kalsiyum oksidin üzerine bol miktarda su ilave edip ısı çıkı ı sa layarak söndürmek. s. 100a/17	
söyündür- [2]: Yara, çıban, kabarcık veya akan kanı durdurmak, iyile tirmek s.-e 94b/15 s.-üp 38b/13	
söyündürmek [1]: Yara, çıban, kabarcık veya akan kanı durdurmak, iyile tirmek i i. s. 101b/8	
söz [1]: Söz, laf, kelam. s.+ler 10a/13	
u [862]: 1. Su. . 4a/20, 4b/11, 5a/16, 6b/11, 11a/10, 11a/11, 12a/21, 14b/2, 15a/17, 15a/18, 15b/15, 17a/1, 17a/4, 17a/8, 17b/14, 20b/7, 23a/16, 23b/14, 25b/13, 27b/1, 27b/2, 27b/4, 31b/1, 33b/4, 34a/11, 34b/13, 34b/18, 37a/3, 41b/7, 41b/11, 42a/12, 42a/13, 42a/16, 43a/2, 43b/5, 44a/6, 44a/11, 44b/6, 45a/1, 45a/7,	

109a/15, 120b/17, 141b/19
 .+dan 15a/18, 23a/19, 25b/13,
 33b/3, 33b/10, 53a/12, 55b/20,
 58b/15, 60a/18, 62a/13, 63a/21,
 63b/19, 69a/2, 76b/3, 88a/4,
 94b/10, 94b/17, 96a/3, 96a/4,
 96a/12, 100b/16, 102a/18,
 113b/14, 114a/7, 123a/14, 126a/3
 .+dur 129b/4
 .+lar 3b/4, 28a/5, 137a/7
 .+laruñ 126a/3
 .+lar 126a/7
 .+ya 4a/19, 5a/5, 7a/20, 9b/3,
 14b/3, 27b/15, 28b/6, 31b/10,
 36a/11, 41a/3, 54a/2, 57b/1,
 60b/18, 71b/18, 76a/5, 76a/14,
 78b/14, 83b/12, 94b/18, 97a/3,
 99a/20, 108a/17, 111b/10, 126a/2,
 129b/21, 133a/9, 137a/20
 .+yı 9b/8, 14b/18, 28a/10, 28b/6,
 34b/16, 44a/16, 46b/14, 48a/15,
 48a/16, 48b/20, 57a/21, 59a/4,
 68b/1, 74b/18, 91b/16, 101a/2,
 106a/15, 106a/17, 110a/17,
 125b/19, 126b/10, 127b/13,
 128a/15, 128a/16, 130a/5, 133a/9
 .+yıla 5a/12, 5b/17, 6a/7, 8b/6,
 9a/21, 9b/19, 10a/9, 12a/21,
 14a/7, 14a/10, 14b/4, 16b/18,
 17b/15, 20b/18, 22a/2, 23b/7,
 24a/7, 24a/9, 24a/21, 24b/5,
 25a/11, 26a/3, 26a/6, 26b/10,
 28a/20, 29b/4, 31b/2, 32a/6,
 32a/19, 33b/16, 34b/18, 34b/21,
 35a/7, 35b/15, 37a/6, 40a/12,
 40a/15, 41b/16, 42a/10, 42b/9,
 43b/9, 43b/11, 46b/11, 49b/7,
 49b/12, 50b/6, 50b/10, 51b/21,
 52a/5, 52a/10, 52a/12, 52a/15,
 52a/19, 52a/21, 52b/2, 52b/4,
 52b/7, 52b/9, 52b/18, 53a/12,
 54b/5, 55a/5, 55b/6, 55b/21,
 56a/4, 57b/3, 57b/13, 58a/8,
 58b/3, 59a/13, 59a/14, 60a/1,
 60a/6, 60b/2, 61a/1, 61a/16,
 61a/20, 61a/21, 62b/2, 63b/1,
 63b/19, 64a/3, 65b/9, 66b/7,
 68a/9, 70a/17, 71b/3, 72a/3,
 72a/14, 72b/5, 73b/7, 73b/13,
 77a/4, 77a/19, 77b/8, 78b/15,
 79b/15, 79b/21, 80b/14, 81a/7,
 82a/2, 83a/6, 84b/8, 85a/3,
 86a/10, 86a/14, 87a/3, 87a/7,
 89a/7, 89a/21, 92a/7, 92b/18,
 94a/1, 94a/11, 94b/1, 95a/8,
 95b/2, 95b/9, 96b/16, 99b/18,
 100a/3, 100a/4, 100b/13, 103b/17,
 106b/19, 108b/8, 109b/7,
 109b/18, 110a/4, 111a/9, 113b/11,
 113b/12, 113b/21, 114a/7,

115a/17, 118a/5, 118a/18,
118a/19, 118a/20, 120b/18,
120b/20, 122a/2, 122a/13, 122b/2,
123b/2, 125b/3, 127b/18, 128a/1,
128a/2, 128a/10, 129a/21,
129b/13, 129b/21, 130a/16,
132b/12, 134b/1, 135a/4
.+yın 19a/3, 34a/11, 36a/12,
59b/11, 63a/16, 73b/20, 77a/7,
79b/16, 102a/14, 106a/16
.+yına 40b/17
.+yuñ 33b/18, 46a/16, 60b/17,
67a/7, 67a/8, 108a/15, 108a/16,
129a/18, 135a/11
ay ur artu ı .+dan 31b/9
bulanu . 59b/7, 125b/6, 126a/10
buz .+yı 126a/8
demür ma denine u rayan
deñiz .+yı 71b/17
deñiz .+yın 4a/1, 33a/2, 45b/19
deñiz .+yına 125a/18, 125a/21
deñiz .+yınıñ 45b/19
al ž .+ları 125b/15
ırma .+yıyla 125b/13
köpük .+yıyla 15b/11, 20a/20
uyu .+yın 125b/13
kükürlü .+lara 125a/21
kükürlü .+yıla 88b/5
kükürlü .+yuñ 125b/5
mu lif .+lara 125b/17

mu tedil .+dan 83b/9
mu tedil .+yı 79b/2
p k .+yıla 36a/15
.ya arur yerlerde 132a/5
aru . 33b/10, 61b/19, 62a/3,
64a/2
sovu .+ya 76a/6
ovu .+yıla 128b/9
r .+ları 125b/16
lanmı . 57b/8
atlu . 83b/7
atlu .+ya 125a/20
olu .+yı 126a/5
urur .+lar 126a/6
uzlu .+yıla 15b/5, 86b/8
ya mur .+yı 126a/5
ya mur .+yıdur 126a/3
ya mur .+yına 100b/7
yaramaz .+lar 125b/14
yaramaz .+yı 125b/14
yerden çı an ısı .+lara 46b/14,
72a/6, 126b/8
yerden çı an .+larıñ 72a/5
. dökün- 41b/2
. ol- 100a/15
. aç- “su serpmek” 36b/10

2. Bazı meyve ve sebzelerden, ayrıca bazı bitkilerin yaprak veya köklerinden sıkılmak, kaynatılmak veya damıtılmak

suretiyle elde edilen sıvı.

. 16b/9, 17b/12
. +dan 19b/3, 56a/14, 64b/3,
64b/5, 77b/10, 83a/7, 100a/15,
100b/14
. +ya 101a/20, 105b/7
. +yı 16b/9, 23a/1, 24b/6, 28b/7,
39b/20, 41b/8, 44a/10, 48b/17,
94a/20, 95a/19, 109a/16, 121a/4,
133b/10, 133b/11
. +yıla 64b/5, 101a/17, 109b/8
. +yın 9b/19, 11b/7, 13a/7,
14a/10, 14a/11, 14b/5, 18a/14,
19b/12, 23b/1, 24a/17, 24b/3,
24b/11, 27a/18, 27b/13, 28a/2,
28b/4, 28b/7, 29a/9, 29a/13,
32a/4, 32a/16, 32a/17, 32b/1,
33b/1, 34a/4, 35a/2, 35b/16,
36b/8, 37a/2, 41b/17, 46a/3,
46a/6, 46a/17, 47a/15, 49a/19,
49b/3, 51a/4, 52a/3, 52a/15,
52b/15, 52b/18, 54a/19, 54a/21,
55b/4, 56a/10, 56a/14, 56b/17,
57a/11, 58a/7, 58b/17, 60a/9,
64a/1, 64a/21, 64b/2, 64b/3,
66a/16, 68a/3, 68b/10, 70b/2,
72b/6, 77a/14, 77b/9, 79b/16,
81b/10, 81b/17, 83a/5, 92a/21,
92b/7, 92b/13, 96b/16, 97a/2,
100b/9, 100b/12, 100b/20,

101a/2, 101a/16, 101a/19,
103a/15, 105a/15, 105b/17,
108a/7, 109b/8, 109b/9, 109b/14,
110a/5, 129a/11, 129a/12,
129a/19, 131a/15, 134a/15,
134a/16, 135a/12, 138b/11,
141b/15
. +yından 9b/15, 28a/2, 38a/1,
47a/16, 47b/3, 52b/12, 59b/8,
65b/19, 93b/4, 133b/18
. +yını 41b/16, 73b/4
. +yıyla 14a/9, 16a/10, 18a/3,
28b/1, 37b/13, 40b/4, 50b/19,
115a/4, 118a/13
. +yuñ 63a/7
a o an .+yın 32b/12
alma .+yı 95b/4
alma .+yıyla 119b/7
anisun .+yı 101a/11
anisun .+yıyla 23a/20
arpa .+yıyla 22a/17
bal .+yı 24b/18, 129b/2
bal .+yın 23b/14
behmen .+yı 46a/8
behmen .+yın 35b/13
benef e .+yın 61a/10, 92a/5
benef e .+yına 108a/8
bi mi ızıl üzüm u.+yıyla 40b/4
böğürtlen yapra ı .+yın 96b/20
bu r-ı meryem .+yın 40a/21,

63a/5
cül b .+yın 23b/15
çörek otın .+yı 110a/21
çükündür .+yıyla 99a/8
ek i alma .+yıdır 66a/15
ek i en r .+yı 18a/1, 129b/9,
129b/16, 130a/1
ek i en r .+yın 101b/12
ek i en r .+yıyla 10b/5, 101b/16
ek i n r .+yıyla 36a/1
en r .+yı 95b/4
en r .+yın 132b/20
enc r .+yıyla 63a/14
erik .+yı 114a/8
erik .+yın 97b/5
erik .+yından 79a/6
erik .+yıyla 5a/4
erük .+yına 52a/11
e ki en r .+yıyla 48b/9
g v-zeb n .+yı 36b/11
g v-zeb n .+yın 127b/1
g v-zeb n .+yıyla 138b/16
gelincik çiçeği .+yın 12a/19,
32b/2
gelincik çiçeği .+yına 32b/21
gelincik çiçeğinün .+yın 4b/17
gelincik .+yın 4b/1
gül .+yı 23b/5, 24a/17, 25a/19,
35a/13, 35a/21, 36b/11, 36b/21,
44a/15, 45a/14, 47a/15, 101a/14,

101b/19
gül .+yıdır 133b/21
gül .+yın 3b/20, 4a/1, 28b/1,
38a/8, 135b/1
gül .+yına 26a/20
gül .+yından 38a/12
gül .+yıyla 10b/9, 11a/1, 25b/2,
28a/13, 28b/8, 29b/5, 29b/15,
36a/4, 36b/12, 37a/6, 37a/8,
41a/13, 74a/21, 77a/12, 100b/12,
100b/18, 101b/20, 102a/15,
102a/21, 103b/9, 103b/12,
119b/8, 138a/17, 138b/17
a m .+yı 57a/4
a m .+yın 23b/15, 113a/21
ıy r .+yıdır 17b/11
ıy r .+yıyla 17b/11
ıy r enbe .+yıyla 6b/16, 92b/10
u yetü' - a leb .+yı 18a/1
ır -ı an .+yıyla 24b/14
it üzümünün .+yın 82b/3
aba .+yın 32a/5
adın uzlu ı .+yın 37a/3, 46b/6
k f rlu gül .+yın 138b/15
ara no duñ .+yın 47b/11,
84b/21
ara üzüm .+yından 129a/7
aranfil .+yı 35b/7
arpuz .+yı 78a/10, 134b/13
arpuz .+yın 77b/20

snı .+yın 18a/3
k sn .+yın 46b/6
k sn .+yıyla 31a/5
kerfes .+yıyla 23a/10, 117a/8,
118a/9
kerevez .+yın 25a/3
ke r yapra inuñ .+yın 16a/11
ki n c .+yıyla 8a/10, 59a/18,
136a/11
oru .+yın 101a/14
oru .+yıdur 66a/15
oru .+yın 32b/9, 132b/20
oru .+yıyla 10b/4, 15b/10,
17a/13, 36a/1, 48a/2, 101b/17,
104b/12, 133b/1, 136a/11
uruca oru .+yıyla 48b/8
la ana t r sinüñ .+yın 43b/16
limon .+yın 127b/12
limon .+yıyla 78a/21, 85a/18,
101b/17, 132a/13
lis nü' - evr .+yı 23b/17
lis nü' - evr .+yın 18b/13,
37a/17, 43b/19, 92a/16
lis nü' - evr .+yından 103b/3
lis nü' - evr .+yıyla 35b/7
marul .+yı 31b/14
marul .+yın 4a/7
mersin .+yıyla 99b/11
n r .+yın 6a/9
n r .+yıyla 10b/1

nergis .+yın 29a/1, 111b/7
no d .+yın 40b/18, 41b/15,
74b/9
p z yapra ı .+yın 121a/16
r zy ne .+yın 29a/11
r zy ne .+yıyla 31a/11
rey n .+yın 60a/20
.+yına 58b/6, 58b/19, 107b/3,
121a/20, 129b/10, 135b/11
samu .+yın 85b/15
sarımsa .+yın 66a/19
ı ırdili .+yı 35a/20, 93a/5
ı ırdili .+yın 100b/18
siñirlü yapra ın .+yın 64a/5
siñirlüce otuñ .+yın 18a/10
siñirlüce yapra ın .+yın 14b/11,
32a/3
siñüre yapra ı .+yı 138b/16
o an .+yın 30a/19, 86a/4
o an .+yıyla 21a/4, 93a/20
um .+yıdur 131a/6
sum .+yıyla 27a/11
süzülmü limon .+yın 127b/9
b .+yın 113b/1
hterec .+yı 83a/4
hterec .+yın 83b/7
ekerlüce yapra uñ .+yını
101a/13
tar n .+yın 103a/13
t ze iy r .+yın 138b/15

temürhind .+yın 37a/4
ter anisun .+yın 28b/10
turb .+yın 32a/14, 33b/11,
81b/16
turb .+yıyla 4b/9
turp .+yın 33a/6
t runc .+yın 120b/16, 120b/20
atlu en r .+yın 92a/4
atlu erük .+yı 72a/15
avu .+yıyla 89b/17
ura otı .+yın 4b/10, 60b/7
t .+yı 129b/14
unn b .+yı 39b/19
yarpuz .+yın 38a/6
ya ki n c .+yın 6b/8
yekb n .+yı 104a/2
zerd l .+yın 101a/7
zerd l .+yına 41a/19
zerd l .+yıyla 35b/21
. ol- 16b/9

3. Vücutun herhangi bir yerinde toplanmı irin, cerahat veya vücuttan çıkan tükürük, sidik vb. sıvı.
. 9a/10, 33a/21, 64b/21
. +lar 102b/4
. +ların 62b/10
. +yı 28a/19, 83a/14, 91b/11
. +yın 33a/7, 55a/16
a ız .+yın 118b/13

göbek .+yı 55a/13
göbek .+yın 55a/9, 55a/14,
101a/4
ara . 115a/1
ara .+yı 28a/3
. inmi a ya 59b/14
. yolın 60a/9
. yolında 58a/10
aru . 121b/10
aru .+lar 67b/5, 88a/5, 88a/18
aru .+yı 46a/9, 134a/14
göze . in- “göz karasu hastalı ına u ramak” 135b/7
. en- “vücutun herhangi bir yerine su toplanmak” 33a/7
. in- “göz karasu hastalı ına u ramak” 9a/11
ara . en- “göz karasu hastalı ına u ramak” 28a/18, 29a/7
. yürü- “su akmak” 22b/1

4. Bazı hayvanlardan elde edilen sıvı.
yılanuñ .+yıyla 110a/3
su l [3]: *Ar.* Öksürük. *bk.* öksürük, öskürük.
s. 42a/21
uçı [3]: *arap, içki. bk.* uçı, süci.
. +yıla 33b/16, 131b/19
arp . 20b/15
uçı [1]: *arap, içki. bk.* uçı, süci.
. 132a/20

- ucu az [3]: Az bir miktar su.
. 96b/6, 5a/14
. +dan 101b/3
- s d [3]: *Ar.* Sevdalar; bedeni ve mizacı olu turan dört sıvıdan biri.
ish l-i s. 92a/14
s.+ı 92b/19
s. ol- 81b/7
- su d [5]:
1. *Ar.* Üç kö e gövdeli, kök saplı, çok yıllık otsu bir bitki (*Cyperus rotundus*). *bk.* su da, su d, opala , opara .
s. 38b/10, 61a/2, 88b/8, 104a/20
2. Yuvarlak duruma gelme, topalak olma.
cim -ı s. 112a/10
- ud [2]: *Ar.* Ba a rısı.
. 78b/10
. +uñ 9a/14
- su da [1]: *Ar.* Üç kö e gövdeli, kök saplı, çok yıllık otsu bir bitki (*Cyperus rotundus*). *bk.* su d 1, su d, opala , opara .
s. 59a/15
- f [1]: *Ar.* Yün, yapa ı, ibri im.
. +lar 12b/12
- suf f [2]: *Ar.* Toz hâlindeki ilaçlar.
s. 56b/7
terk b-i s. 118b/12
- su u i [2]: *Yun.* Hint Okyanusu'ndaki adacıklardan olu an, Yemen'e ba lı Sukutra adası ve bu adada yeti en sabır otunun bir türü. *bk.* su u ur, su u uri, us u uri.
abr-ı s. 31a/17, 81b/21
- su u ur [1]: *Yun.* Hint Okyanusu'ndaki adacıklardan olu an, Yemen'e ba lı Sukutra adası ve bu adada yeti en sabır otunun bir türü. *bk.* su u i, su u uri, us u uri.
abr-ı s. 118a/7
- su u uri [6]: *Yun.* Hint Okyanusu'ndaki adacıklardan olu an, Yemen'e ba lı Sukutra adası ve bu adada yeti en sabır otunun bir türü. *bk.* su u i, su u ur, us u uri.
abr-ı s. 15b/20, 33a/14, 33b/1, 71a/17, 73a/7, 118a/11, 118b/20
- ula- [1]: Sulamak, su saçmak.
. -yalar 78b/15
- ulan- [2]: Yara, çıban vb. sulu duruma gelmek, su toplamak.
. -ur 21b/18, 64b/17
- ulanma [1]: Yara veya çıban sulu duruma gelmek, su toplamak i i.
. 102b/6
- ulb [1]: *Ar.* Nabzı hızlı, yüksek.
. 39b/10

- ulu [3]: Suyu olan, içinde su bulunan.
bk. ulu.
.+dur 83b/14
. id 34b/17
. yemi lerden 66b/11
- sul n [1]: *Ar.* Belli bir alanda en üst düzeyde olan, bir alanın üstadı.
na lü's-sul nü'l- ab b 69a/11
- sul n [1]: *Ar.* Çekirdeksiz bir tür üzüm.
s. 114b/6
- Sul n Me emmed [2]: Fatih Sultan Mehmet.
S. 120a/5
S.+ün il cidur 73a/21
- sul n otı [1]: *Ar.T.* Sütle engillerden, 10-15 cm'ye kadar büyüeyebilen ye ilimsi sarı çiçekler açan, çok yıllık, otsu bir bitki (*Mercurialis annua*). **lakça ot, buyurgan, köpek lahanası, parten, yaban fesle eni, yer fesle eni/**
s.+nı 43b/7
- Sul n Sel m n [2]: *Ar.* Sultan Selim Han, Yavuz Sultan Selim.
terk b-i abb-ı S. 114b/10
terk b-i S. 114b/6
- ulu [8]: Suyu olan, içinde su bulunan.
bk. ulu.
. sögülme 54b/18
. yemi 53b/16, 141b/13
- . yemi ler 126a/12
atlu . 40a/6
atlu . mu tedil amm ma 79b/2
atlu . mura ıb amm m 74b/17
atlu . mura ıb amm ma 83b/8
- suma [1]: *Ar.* Antepfıstı ıgillerden, genç dalları kızılmıtrak tüylü, bile ik yapraklı, çalı görünümünde bir a aççık ve bu a acın küremsi ekilli, tüylü, kırmızı renkli ve ek i meyvesi (*Rhus coriafia*). bk. sum , um . **/sumak/**
s.+ı 8a/7
- sum ( ) [15]: *Ar.* Antepfıstı ıgillerden, genç dalları kızılmıtrak tüylü, bile ik yapraklı, çalı görünümünde bir a aççık ve bu a acın küremsi ekilli, tüylü, kırmızı renkli ve ek i meyvesi (*Rhus coriaria*). bk. sum , um .
s. 14b/16, 26b/1, 53b/13, 56b/2, 60a/16, 78a/16, 84b/3
s( ).+ı 27a/21
s.+la 53b/15, 56b/1, 56b/2
dögülmi s. 57b/3
s. a ı 60a/17
s. a ın 36b/17
s. uyıyla 27a/11

um ( ) [11]: *Ar.* Antepfıstı ıgillerden, genç dalları kızılımtırak tüylü, bile ik yapraklı, çalı görünümünde bir a aççık ve bu a acın küremsi ekilli, tüylü, kırmızı renkli ve ek i meyvesi (*Rhus coriaria*). *bk.* suma , sum .

. 25b/3, 64b/18

( ).+ı 28a/12, 84a/7

( ).+ıla 28b/6

.+la 54a/10, 56a/18, 101b/18, 105a/12

dögülmi .+la 56a/4

. uyıdur 131a/6

um lu [2]: *Ar.T.* çerisinde sumak bulunan.

.+ca 57b/9

. labada 57b/9

s r(?) [2]: (?) Bir tür yiyecek(?).

s. 132a/20, 132a/21

s re [6]: *Ar.* Kur'an'ın yüz on dört bölümünden her biri.

s.+yi 28a/16

F ti a S.+sin 10b/8, 32a/7, 36a/15

Li- I fi S.+sin 95b/19

Amme S.+sin 31b/1

S retü'l-Mün fı n [1]: Kur'an-ı Kerim'in 63. suresi olan Münafikun Suresi.

s. 28a/16

ret [2]: *Ar.* Yüz, surat.

.+in 96a/12, 99b/10

s rınc n [14]: *Far.* ran, Irak ve Mısır taraflarında, da larda ve ovalarda yeti en, kökleri kullanılan çi dem türünden bir bitki (*Colchicum autumnale*). *bk.* amel (I). kr . surenc n. /**ak kasmı, güz çi demi, serincan/**

s. 63b/7, 74b/4, 75a/3, 115b/2, 131b/1

s.+dur 75a/10

a s. 71a/17, 75b/15

abb-ı s. 73a/9, 74b/10, 75a/19

ma c n-ı s. 70b/9, 71a/1, 72b/20

u a- [7]: Su içme gereksinimi duymak.

.-du ça 35b/16, 46a/17

.-mazsa 46b/7

.-mı 113a/9

.-rsa 101a/5

.-yıca 18b/12, 23b/14

u alı ( ) [2]: Susama, susuzluk.

( ).+ı 84a/4, 125b/19

u ama [9]: Su içme gereksinimi duymak i i.

. 18b/7, 25a/20, 25b/5, 35a/17, 47a/9, 47a/11, 77b/21, 137a/6

+.dur 50a/4

n	[1]: <i>Far.</i> Susam; susamgillerden, beyaz veya kırmızı çiçekli bir bitki (<i>Sesamum indicum</i>). <i>bk.</i> an, s sen. / bakıldak otu, köhnar, küncü, zulfar/	135b/21, 136a/10 gevde s( ).+ın 68a/14 gevde s( ).+ına 68a/15 ma de s( ).+ın 126a/8
a	. 47b/5	susuz [1]: <i>bk.</i> usuz 1. s. 101b/15
an	[4]: <i>Far.</i> Susam; susamgillerden, beyaz veya kırmızı çiçekli bir bitki (<i>Sesamum indicum</i>). <i>bk.</i> n, s sen.	usuz [4]: 1. Susamı olan. . 95b/1, 97b/5 .+la 127a/4 2. Suyu çok az olan. . nesnelere 141b/17
a	. 28b/7	
gök	. 23b/11	
ır -ı	. uyuyla 24b/14	susuzlu ( ) [1]: Susamı olma durumu. <i>bk.</i>
. ya	ın 35b/11	usuzlu . s( ).+ın 101a/3
s sen	[1]: <i>Far.</i> Susam; susamgillerden, beyaz veya kırmızı çiçekli bir bitki (<i>Sesamum indicum</i>). <i>bk.</i> s n, an.	usuzlu ( ) [17]: Susamı olma durumu. <i>bk.</i> susuzlu . . 78a/3, 132a/19, 141a/19 ( ).+a 80a/1 .+dan 37a/14 ( ).+ı 26b/1, 77a/13, 78a/11, 101b/4, 115a/21, 126a/3, 127a/15, 129b/16, 130a/1, 134b/14, 135b/16 ( ).+ın 128a/5
s. ya	ıdır 59b/12	
sustlu ( )	[22]: <i>Far.T.</i> Gev eklik, zayıflık, güçsüzlük. <i>bk.</i> süstlük. s. 4a/18, 9a/12, 21a/13 s( ).+ı 137b/7 s( ).+ın 2a/3, 68a/6, 68a/12, 112b/20 s( ).+ına 21a/7, 68a/1 end m s.+ıdır 116b/8 end m s( ).+ın 68a/8, 130b/14, 132a/1, 135b/13 end m s( ).+ına 104b/9, 130a/19,	u teresi [3]: Yabani tere; turpgillerden, su kenarlarında yeti en, tereye benzer çok yıllık otsu bir bitki (<i>Nasturtium officinale</i>). <i>bk.</i> cırcır, isbatan.

	. 113b/20		3a/17, 110b/3, 110b/4
	.+ne 114a/1	süd	[91]:
	.+ni 62b/1		1. Süt. <i>bk.</i> üd 1.
	s.+e 120b/1		s. 8b/7, 9b/6, 9b/7, 15b/20,
	abb-ı s. 43a/17		21b/13, 24a/1, 27b/5, 28b/18,
su d	[1]: <i>Ar.</i> Üç kö e gövdeli, kök		29b/3, 43b/6, 47b/12, 49a/5,
	saplı, çok yıllık otsu bir bitki		51b/19, 55a/6, 67a/8, 96b/6,
	(<i>Cyperus rotundus</i>). <i>bk.</i> su d 1,		98a/17, 105b/7, 111b/6, 124a/14
	su da, opala , opara .		s.+i 9b/6, 27b/6, 27b/7, 27b/9,
	s. 114a/17		66a/16, 66b/3, 67a/7, 109a/6,
s ü'l-	inye [1]: <i>Ar.</i> Karaci ere ba lı		109a/7, 116b/12
	olarak olu an ve yorgunluk veren		s.+ile 61a/17, 67a/20
	bir rahatsızlık.		s.+in 61a/11, 104a/4
	s. 47a/6		s.+ine 131a/1
uvar-	[2]: Sulamak, su vermek.		s.+iyle 106b/16
	.-du ı 55b/20, 96a/3		s.+le 15b/16, 17b/16, 20b/13,
s z n	[1]: <i>Far.</i> Yakan, yakıcı.		27b/2, 43b/1, 43b/7, 65a/15,
	s.+la 134b/16		76a/15, 80b/7, 85b/15, 139b/8
süci	[18]: arap, içki. <i>bk.</i> ucu, uçu.		s.+leri 2b/8
	s. 99b/17, 105b/6, 128b/17		s.+ün 20b/14
	eski s. 64a/8		avratuñ s.+i 66b/2
	s.+den 5a/13, 30b/20		avrat s.+in 104a/6
	s.+ye 39b/5		avratın s.+in 136a/7
	s.+yle 76a/11, 88a/5, 90a/4,		avrat s.+inde 40b/5
	91b/8, 139b/15		avrat s.+ine 58a/9
	eski s.+yle 99b/17		avrat s.+iyle 106b/11
	s. sirketin 6a/3		at s.+i 130b/19
	s. sirkesinde 13b/12		ayunuñ s.+ini 109a/19
	s.+den kesil-		çig keçi s.+in 84a/18
	ba ımlılı ından kurtulmak”		çig s.+le 64b/9

deve s.+in 130b/21	üd [2]:
e ek s.+i 130b/17	1. Süt. <i>bk.</i> s.üd 1.
e ek s.+in 23b/8, 43a/18, 121b/13	. 20b/14
inek s.+in 51b/18	2. Bazı bitkilerde bulunan beyaz
inek s.+ine 113a/16	renkte öz su. <i>bk.</i> s.üd 2.
keçi s.+in 32a/6	b dem .+yle 107b/5
keçi s.+iyle 84b/2	südde [35]: <i>Ar.</i> Peklik, mide, ba ırsak
ı ra s.+in 109a/7	dolgunlu u; çe itli organlarda
ız o lan emzüren avrat s.+ini	görülen tutukluk.
6a/21	s. 2a/7, 24a/19, 24b/4, 24b/8,
ız o lan emzürür avrat s.+iyle	41a/7, 80a/20
15b/17	s.+den 18a/10, 33a/12
ızıl inek s.+in 21b/13, 24a/3	s.+ler 59b/7
oyun s.+iyle 27b/11	s.+leri 27a/8, 59b/16, 92b/20,
s. çürüğün 80b/9	129a/10, 132b/1, 133b/6
s. çürüğüne 41b/8, 52b/13	s.+lerin 127a/15
a ılımı öge keçi s.+i 43b/1	s.+si 51b/13, 107b/18, 130b/13
ı ır s.+i 84a/12	s.+sin 24b/2, 24b/3, 48b/18
ı ır s.+inden 84a/2	s.+yi 24b/4, 24b/5, 24b/6, 130b/3,
ı ır s.+inüñ 95b/13	134b/11
ı ır s.+iyle 84b/1	ba arsu uñ s.+sin 131b/12
t ze inek s.+ine 120a/9	ciger s.+sin 134b/12
s. a - 67a/6	dim uñ s.+lerin 38a/2
2. Bazı bitkilerde bulunan beyaz	dim uñ s.+lerine 120a/21
renkte öz su. <i>bk.</i> üd 2.	ula uñ s.+sini 118b/12
s.+inden 98b/11	ala uñ s.+sin 136b/12
b dem s.+n 60b/12	s. eyle- 133a/14
ma m de a acı s.+in 52b/5	südlü [1]: çerisinde süt bulunan, süt
b dem s.+iyle 61b/14, 61b/20,	katılmı olan.
71a/1	s. birinc 111b/5

- südsüz [1]: Sütü olmayan.
s. 66a/16
- südük(g) [8]: drar. *bk.* sidük.
s(g).+i 52b/14, 60a/8, 108a/20
s(g).+inden 108a/2
s(g).+iyle 123a/11
f lüñ s(g).+ini 108a/1
s(g)+i yolın 58a/20
- süglün [3]: Sülün; kuyru u çok uzun, eti yenebilen bir hayvan.
s. eti 136a/13
s. etin 38b/8
s. etini 6b/18
- sükker [8]: *Far.* eker. *bk.* eker.
s. 16a/4, 68b/3
s.+le 9b/20, 11a/7, 23b/12, 23b/16
- sükker [2]: *Far.* ekerle ilgili, ekerli. *bk.* sükkeric.
sikencüb l-i s. 137a/18
sirkengüb n-i s. 77a/2
- sükkerric [1]: *Far.* ekerle ilgili, ekerli. *bk.* sükker .
sikencüb n-i s. 41a/8
- ül [1]: *Ar.* Üçlü, üç eyden meydana gelen.
.+ler 79b/14
- Süleym n pey mber [2]: *Ar.Far.* Hz. Davut'un o lu Süleyman peygamber, Hz. Süleyman.
S. ma c nıdur 112b/8
- S.+üñ yüzügi a ında 6b/21
- Süleym n pey mber a acı [1]: *Ar.Far.T.* Kökü yer altında insan suretinde biten, yaprakları geni , bal kokulu, gece kabu u ı ık veren, mavi çiçekleri ve kırmızıya çalan renkte yemi leri olan bir bitki. Süleyman peygamberin yüzü ünün ka ında bu bitkinin kökünden bir parça olmasından dolayı bu adla da anılmı tır. (*Mandragora autumnalis*). *bk.* bur cu' - anem, sir cü'l- u b. **/abdü's-selam otu, adamotu, adamkökü/**
S. 6b/21
- sülügen [1]: Erimi kur unun bir hava akımında yükseltilmesiyle üretilen, çok yo un ve zehirli zirkonyum madeni.
s. 100a/17
- sülük(g) (I) [17]: Tatlı sularda ya ayan, bedeninde 22 sindirim kesesi oldu u için bir seferde a ırlı nın sekiz katı kan emebilen, bazı hastalıkların tedavisinde kullanılan hayvan (*Hirudo medicinalis*)
s. 2a/1, 20a/5, 20a/8, 20a/10, 20a/12, 20b/7, 20b/21, 21a/3,

89b/11, 134b/17	s. 115b/3, 115b/11, 117a/6,
s(g).+i 20a/8, 20a/9, 20b/20	118b/8, 118b/19, 128b/18, 135b/8
s. ur- “tedavi amacıyla a rıyan	s.-i Hind 116b/21
yere sülük yapı tırmak” 15b/8,	sünger [2]: <i>Yun.</i> Sünger. <i>bk.</i> üsfünger.
63b/17, 63b/18, 87a/2	s. 60b/18, 89b/4
sülük (II) [1]: Bir tür damar(?).	sünnet [1]: <i>Ar.</i> Erkek çocukta, erkeklik
s. amarından 47b/21	organının ucundaki derinin
ülü [1]: <i>Ar.</i> Üçte bir.	çepeçevre kesilmesi.
.+i 114b/17	s. it- 59a/8
sümük [3]: Sümük doku hücrelerinin ve	süñük [1]: Kemik.
üzerinde bulunan bezlerin, doku	s. 94a/20
yüzünde nemli, akıcı, kaygan bir	süpür- [1]: Bir eyin, bir yerin üstündeki
tabaka olu turan salgısı.	çer çöp, toz toprak vb. eyleri
s. 44b/2, 58b/1, 64b/8	süpürge, fırça gibi araçlarla
sümüklü böcek [1]: Bitkilerle beslenen,	toplamak, temizlemek.
salgıladıkları madde sümük	s.-e 34a/9
görüntüsünde oldu u için bu adı	süpüründü [1]: Temizlik yapıldı ında
alan bir tür böcek (<i>Pulmonata</i>).	toplanan çer çöp, toz toprak.
s.+ler 102a/2	s.+nüñ 34a/10
süm m [3]: <i>Ar.</i> Zehirler, a ılar. <i>bk.</i>	sür- [134]:
süm me.	1. Bir maddeyi bir yüzey üzerine
s. 95a/17	tabaka hâlinde yaymak, sıvamak.
s.+dan 95a/15, 95b/1	<i>bk.</i> ür-.
süm me [1]: <i>Ar.</i> Zehirler, a ılar. <i>bk.</i>	s.-dükden 82a/10
süm m.	s.-e 4a/14, 5b/19, 16b/4, 42b/16,
s.+lere 129a/13	42b/18, 45b/10, 48b/12, 49b/5,
sünbül [8]: <i>Far.</i> Zambakgillerden,	49b/6, 55b/13, 59b/1, 64a/9,
so anlı, çiçekleri kuvvetli kokulu,	69b/14, 71b/4, 84b/16, 84b/17,
çok yıllık bir bitki (<i>Hyacinthus</i>	86a/4, 86a/5, 86b/5, 86b/15,
<i>orientalis</i>). /sümbül/	86b/18, 86b/20, 101a/15,

106b/15, 112a/1, 121a/15,
123a/12, 124b/2, 124b/5
s.-eler 4b/7, 5a/6, 11a/16, 11b/21,
13a/11, 22a/8, 22a/16, 31b/19,
35b/12, 41b/3, 60b/14, 62a/17,
71b/2, 72b/17, 82a/10, 82b/8,
82b/9, 83b/18, 87a/4, 87a/5,
99b/8, 99b/10, 106a/20, 106b/11,
106b/12, 121a/18, 122b/9,
123a/17, 124b/12
s.-er 118a/1
s.-esin 15a/14, 15a/20, 45b/1,
69a/5, 74a/2, 85b/9, 98b/16,
120b/18
s.-mediyse 9b/21
s.-se 4a/1, 4a/2, 4a/7, 6a/4, 6a/5,
11a/19, 15a/10, 15a/11, 16b/2,
31b/7, 47a/4, 50b/12, 74a/3,
76b/13, 83a/12, 104a/9, 109b/20,
112a/16, 113b/1
s.-seler 3b/21, 14b/7, 14b/10,
14b/12, 59b/15, 59b/16, 63a/11,
68a/18, 71a/7, 76b/12, 80b/18,
81a/9, 81b/15, 85a/5, 86b/4,
86b/7, 97a/16, 99a/15, 99a/17,
100a/5, 103a/17, 105a/9, 106a/1,
106b/7, 107b/8, 109a/20, 113b/2,
113b/5, 120b/21
s.-üp 9b/3, 13b/10, 19a/17, 29b/1,
48a/5, 48a/9, 48b/4, 53a/19,

70a/4, 73a/13, 75b/20, 84b/12,
85b/20, 91a/1, 105a/10, 120b/16,
123b/1, 125b/4

2. Kovmak, uzakla tırmak,
gidermek, taretmek.

s.-e 26a/8, 50b/21, 75b/13, 94a/11
s.-er 50b/8, 53a/13, 81b/13,
116b/13, 118a/6, 118a/10,
118a/13, 119a/17, 129b/20,
130a/19, 130b/19, 131a/3,
131a/14, 131b/3, 132a/2, 132a/6,
135b/13, 135b/14, 135b/17,
135b/18, 135b/20

s.-üp 69b/21, 75a/13

s.-er it- 117b/3

3. Bir i yapmak.

cim s.-se 66a/20

ür- [4]: Bir maddeyi bir yüzey üzerine
tabaka hâlinde yaymak, sıvamak.
bk. sür- 1.

.-eler 17a/8, 59a/5

.-esin 123b/4

.-meye 123b/4

sürçmek [1]: Sürtünmek, de mek i i.

s.+den 17a/8

sürin- [1]: Kendi üzerine sürmek. *bk.*
sürün-.

s.-e 82a/12

sürme [4]: *Far.* Göz ile ilgili
rahatsızlıklarda kirpik diplerine

sürülen, çe itli özelliklere sahip siyah toz. <i>bk.</i> ku l.	dü mü .
s.-i l fah n 84a/7, 84b/2	s. 2b/9, 67b/20
s. çek- “göze sürme sürmek” 30b/8	s.+a 105a/10
s. it- “göze sürme sürmek” 134a/10	s.+lara 68a/18
sürmek [6]: Bir maddeyi bir yüzey üzerine tabaka hâlinde yaymak, sıvamak i i.	s. ol- 26a/10
s. 4a/5, 8b/21, 17a/10, 88b/4	süslük(g) [1]: <i>Far.T.</i> Gev eklik, zayıflık, güçsüzlük. <i>bk.</i> sustlu .
s.+den 30a/9	s(g).+in 21a/5
s.+dür 14b/17	süz- [49]: Bir sıvıyı içindeki katı maddelerden ayırmak için bez veya delikli bir kaptan geçirmek.
sürt- [1]: Bir eyi ba ka bir eye hafif bastırarak de dirmek, dokundurmak.	s.-e 81b/3
s.-e 112b/2	s.-eler 5a/12, 19b/3, 20b/18, 28b/8, 33b/9, 34b/18, 41b/6, 54b/17, 58b/2, 58b/4, 70a/9, 70b/5, 103b/4, 105a/1, 106a/14, 106a/19, 107b/15, 115a/18, 118a/20, 121a/17, 121b/3, 121b/6, 128a/11, 128b/11, 129a/19, 129b/10, 133b/9
sür r [3]: <i>Ar.</i> Sevinç, haz.	s.-meyeler 125b/15
s.+ı 112a/4, 112a/6, 112a/9	s.-üp 5a/5, 5a/6, 14a/13, 23b/12, 40b/6, 45b/18, 52b/18, 62b/13, 72b/11, 78a/14, 78b/7, 79a/10, 79a/20, 103b/7, 106a/6, 106a/8, 122a/2, 133b/11, 135a/12
sürün- [3]: Kendi üzerine sürmek. <i>bk.</i> sürin-.	süzül- [4]: Bir sıvıyı içindeki katı maddelerden arındırmak amacıyla bez veya delikli bir kaptan geçirilmek.
s.-seler 11a/16, 17a/18	
s.-üp 108b/19	
süst [17]: <i>Far.</i> Gev ek, zayıf, güçsüz.	
s. 140b/19	
s. eyle- 113a/10, 125b/7, 126b/5	
s. ol- 20b/19, 47a/12, 67b/21, 68a/10, 112a/13, 112a/15, 126b/16, 137a/5	
süst-end m [5]: <i>Far.</i> Zayıf bedenli, güçten	

- s.-mi 128a/13
ek i s.-mi yo urd 60a/17
s.-mi limon uyun 127b/9
s.-mi re 129a/1
- b [12]: <Ar. bb. ap; alüminyum ve potasyum sülfatından veya amonyum alüminyum sülfatından olu an, sıcak suda eriyen, tadı buruk, antiseptik bir madde. *bk.* p, eb. . 13a/10, 42a/10, 57b/11, 74a/7, 95a/19, 122b/9 .+ıla 107a/1 .+la 36b/20, 107a/2 göyünmi . 55a/15 .-i Yemen 18a/5 . uyun 113b/1
- d [2]: *Far.* Sevinçli, huzurlu, ne eli. . 16a/17 . eyle- 131a/8
- dli [1]: *Far.T.* Sevinçli, huzurlu, ne eli olma durumu. *bk.* lı . . 37a/20
- f [16]: *Far.* Fitol, çe itli hastalıklarda makattan kulllanılmak üzere hazırlanmı ilaç. *bk.* iy f. . 49b/21, 62b/8, 62b/14, 69b/11, 82b/11 .+ı 51a/11 .+ıla 9b/1, 18b/19 .+la 30a/12, 78a/12, 79a/4 .+uñ 21b/1 .-i za r 56b/4 t z . 122b/8 . it- 68b/20 . götürül- 51a/5 afa ( ) [1]: Güne do madan az önce beliren aydınlık. güne üñ .( )+ı 125a/13 h [1]: *Far.* Parça. . eyle- 21a/15 h-d ne [1]: *Far.* Kenevir tohumu, esrar otu (*Cannabis sativa*). *bk.* eh-d ne. . 74a/7 hendec [1]: *Far.* Pembe veya beyaz çiçekli otsu bir bitki (*Fumaria officinalis*). *bk.* hendec , htere, hterec, hterec . / **ahtere, tilki ki ni i/** . 135a/12 hendec [3]: *Far.* Pembe veya beyaz çiçekli otsu bir bitki (*Fumaria officinalis*). *bk.* hendec, htere, hterec, hterec . . 109b/7, 118a/17, 141b/14

- h n [1]: *Far.* ahin; kartalgillerden, yırtıcı bir kuş (*Buteo buteo*).
. ödin 32a/18
- a m [4]: *Ar.* Sebze ve meyvelerin etli kısmı.
-ı anžal 10a/6, 115a/3, 118a/8
- a mü'l- anžal [1]: *Ar.* Ebucehil karpuzunun içi.
. 82a/1
- h seyrem [1]: *Far.* Beyaz veya pembe çiçekli, kuvvetli kokulu otsu bir bitki (*Ocimum basilicum*). *bk.* feslegen, reyhân, yekbîñi. *kr.* hperem, h sebrem, h sefrem, h siperem, h sipergen.
. +i 61b/7
- htere [2]: *Far.* Pembe veya beyaz çiçekli otsu bir bitki (*Fumaria officinalis*). *bk.* hendec, hendec , hterec, hterec .
. +yi 52b/12, 52b/15
- hterec [6]: *Far.* Pembe veya beyaz çiçekli otsu bir bitki (*Fumaria officinalis*). *bk.* hendec, hendec , htere, hterec .
. +i 100b/13, 118a/12
. uyi 83a/4
. uyn 83b/7
ar b-ı . 6a/8, 79a/16
- hterec [1]: *Far.* Pembe veya beyaz çiçekli otsu bir bitki (*Fumaria officinalis*). *bk.* hendec, hendec , htere, hterec .
. to mı 118a/12
- a [1]: <*Ar.* a . Çatlak, kırık.
. ol- 90a/2
- a i u'n-nu m n [1]: *Ar.* Gelincik çiçe i, kırmızı çiçekli otsu bir bitki (*Papaver*). *bk.* gelincik.
. 81a/18
- a a [5]: Göz, alın ve yanak arasında, elmacık kemiğinin üstünde bulunan çukurumsu bölge.
. 2a/2
. +ları 4b/21
. +larının 31a/10
. +larından 4a/13
. a rısın 132a/16
- a ul [4]: *Ar.* Yabani havuç, karakök, tekesakalı da denilen bitkinin yenilebilen, ak, tatlı ve gevrek kökü (*Pastinaca sativa*). **/yabani havuç/**
. 115b/2, 116b/20
. +ı 117b/18
murabb -ı . 117b/17
- a yı [1]: Dü ünçiçe igillerden, türlü renkte çiçekleri olan, çok yıllık güzel bir süs bitkisi (*Paeonia mascula*). **/bocur/**

- . 100a/15
- a a [2]: *Ar.* akaklarda beliren bir tür
ba a rısı, migren. *bk.* yarım ba
a rısı.
. a rısın 4b/18
. a rısınıñ 3b/18
- al am [13]: *Far.* Turpgillerden, yumrulu
bir bitki (*Brassica rapa*). **lçelem,**
dip, höngül, savat, turp
lahanası, yamaneyisi/
. 5b/17, 60b/11, 134b/21, 137b/3
. +dan 16b/21
. +ı 16b/13, 16b/18, 16b/20,
23a/2, 72b/6
bi mi .+ı 42b/20
. rb sın 34b/13
. yapra ın 76a/11
- al amlu [1]: *Far.T.* algamlı, içinde
algam bulunan.
. yeyecek 29a/6
- m b nı [2]: *Ar.T.* am sabunu.
. 122a/3, 122b/2
- m sa ızı [2]: *Ar.T.* Çam sakızı. *bk.*
muñ a duran sa ızı.
. +n 88b/13, 88b/18
- muñ a duran sa ızı [1]: *Ar.T.* Çam
sakızı. *bk.* m sa ızı.
. +n 75b/20
- p [2]: <*Ar.* bb. ap, alüminyum ve
potasyum sülfatından veya
amonyum alüminyum sülfatından
olu an, sıcak suda eriyen, tadı
buruk, antiseptik bir madde. *bk.*
b, eb.
. 30b/17
. +ı 104b/1
- ar b [281]: *Ar.* urup, erbet; çe itli
bitkilerin veya meyvelerin
kaynatılmasıyla hazırlanan koyu
sıvı kıvamında ilaç.
. 5a/16, 20b/10, 28b/15, 48b/7,
50a/16, 61a/12, 80b/11, 95b/16,
105a/21, 110b/6, 125b/19,
125b/20, 129a/11, 141a/4
. +a 107b/15, 110b/5
. +dan 28a/1, 49a/17
. +ı 23b/6, 132b/15
. +ın 25a/15, 35a/10
. +la 3b/19, 18b/9, 37b/18,
54a/14, 58a/10, 60a/3, 61a/7,
105a/15, 125b/15
. +lardan 37a/5, 39b/18
ala mersin .+ı 128a/9
alma .+ı 36a/2
alma .+ın 27b/18, 89a/21
anduz .+ıdur 129a/8
ayva .+ı 26a/21, 36a/14, 56b/5
benef e .+ı 42a/5, 43a/21, 77a/6,
114a/7, 121b/1
benef e .+ın 72a/14

ek i ut .+in 18a/9
 erik .+ı 5a/3
 gül .+ı 27b/18, 53a/18
 a .+ıdur 128a/9
 ızıl . 82a/12
 oru .+ı 25a/21, 51b/11
 oru .+in 66a/13
 limon .+ı 51b/11, 93a/20, 121b/1
 limon .+in 103b/4
 mersin .+ı 42a/1, 128a/9
 mersin .+ını 22b/10
 mü klü .-ı tuff 35b/6
 n l fer .+ı 77a/6, 77a/10
 r sen .+in 24a/20, 68b/2
 r vend-i Ç n .+ına 46b/9
 arp . 107b/13
 arp .+la 40b/8
 . to mın 23a/10, 68a/7
 .-ı s 40a/1, 53b/18, 138a/15
 .-ı a l-ı hindib 79a/7
 .-ı ayva 27a/14
 .-ı benefsec 30a/17, 41a/10,
 43b/7, 44b/13, 44b/17, 50b/3,
 78a/11, 107b/3
 .-ı benefsec-i mükerrer 57a/4
 .-ı benefs c-i mükerrer 74a/18
 .-ı benef e 5a/2, 10a/17, 18b/10,
 18b/12, 24a/1, 30b/19, 32b/14,
 34b/14, 40a/11, 44b/4, 61b/13,
 67a/15, 71a/1, 72b/20, 73a/9
 .-ı benef ec 42a/20, 103b/2
 .-ı d b s 36b/15
 .-ı en r 67b/14
 .-ı encüb r 36b/18
 .-ı a 40a/1, 44b/13
 .-ı a dan 42b/1
 .-ı hely n 60b/12
 .-ı ı rım 36b/21
 .-ı Hind 25b/1
 .-ı hindib 138a/14
 .-ı ulv 24b/14
 .-ı umm 25b/1, 97b/4,
 102a/14, 138a/14
 .-ı umm 35a/19, 78a/15,
 95b/3, 126b/14
 .-ı umm dur 53b/18
 .-ı umm la 101b/21
 .-ı ic 18b/10, 41a/10, 77b/18,
 94b/21
 .-ı ineb 101a/7
 .-ı k sn to mıyla 41a/10
 .-ı ı r-ı a l-ı hindib 41a/8,
 46b/5, 47a/12
 .-ı ı r-ı hindib 46b/7
 .-ı limon 6a/8, 25a/18, 25b/1,
 32b/14, 44b/13, 44b/17, 77b/18,
 78a/11, 79a/6, 79a/16, 79a/21,
 101a/7, 101b/12, 103b/2, 127b/6,
 127b/13, 138a/14
 .-ı limondan 127b/16

.-i lis nü'l- amel 36b/18, 56b/19
 .-i ma c n 26a/3
 .-i mersin 27a/13, 128a/3
 .-i mersindür 128a/6
 .-i na na 27a/13
 .-i n l fer 5a/2, 6a/7, 12b/5,
 18b/11, 23a/9, 23b/17, 24b/14,
 30a/16, 30b/19, 34b/19, 35a/19,
 39b/18, 42a/21, 43b/19, 44b/5,
 77b/18, 78a/10, 78a/11, 79a/15,
 79a/18, 84b/6, 94b/21, 101a/6,
 103b/2, 106b/12, 122b/19
 .-i r sen 129a/7
 .-i rey n 26a/14, 36a/2
 .-i r vend 41b/5
 .-i rumm n 23b/16, 35a/20,
 42b/1, 139a/4
 .-i rumm neyn-i muna na
 26b/12, 78a/15
 .-i rumm n-i mı 77b/17
 .-i rumm n-i ulv 39b/19, 43b/19
 .-i andal 35a/20, 36a/2, 40a/1,
 51b/1, 101b/13, 126b/13, 129b/11
 .-i andaleyn 36b/17, 53b/17,
 56b/18
 .-i sefercel 36b/14, 51b/2, 66b/6,
 138a/16, 139a/3
 .-i sefercel-i m 53b/16
 .-i hterec 6a/8, 79a/16
 .-i temürhind 138a/14
 .-i tuff 25b/1, 35a/19, 36b/11,
 36b/14, 51b/1, 53b/17, 66b/5,
 101b/13, 129b/8, 138b/16, 139a/3
 .-i t t 18b/10
 .-i t 107b/3
 .-i d 35b/7, 53b/18, 66b/6
 .-i unn b 5a/2, 12b/5, 22b/12,
 30b/19, 39b/18, 43a/21, 43b/6,
 83b/20, 84a/17, 87b/13, 122b/19,
 140b/14
 .-i us amdus 32b/13, 44b/16
 .-i u l 25b/8, 46b/8, 48a/1,
 49a/2, 60b/13, 62a/1
 .-i verd 138a/16
 .-i verd-i mükerrer 77a/11
 .-i verd-i mükerreri 138a/17
 .-i verd-i ar 25b/1, 26b/11,
 26b/12, 35a/19, 36b/10, 53b/17,
 56b/16, 60a/17, 138a/13, 138b/15,
 139a/4
 . za metine 133b/18
 .-i z f 22b/11, 23b/14, 24a/1,
 24b/18, 43a/21
 t runc abı .+ın 25b/9
 t .+ı 19a/2, 129b/14
 z f .+ı 45a/10
 .+dan kesil- "içkiyi bırakmak"
 110b/5
 ar bü'd-d t [1]: Dut urubu.
 . 129b/14

- ar bü'l- s [1]: Mersin yemi i urubu. . 56b/5
- ar bü'l- ıy r [1]: Hıyar urubu. . 56b/19
- ar bü'l-u l [1]: Bitki köklerinden yapılan urup. . 46b/20
- ar b- r [1]: *Ar.Far.* arap içen, alkolik. . 110a/16
- yed [3]: *Far.* E er. . 21b/4, 22b/6, 103a/9
- a ranc [2]: *Ar.* Kur un otu, seçiler otu; çok yıllık, otsu ve morumsu pembe çiçekli bir bitki ve bu bitkinin kökünden elde edilen ilaç (*Plumbago europaea*). *bk.* sa ranc, ay arac, ay aranc. . 86a/13 .-ı Hind 118b/8
- ay arac [2]: *Ar.* Kur un otu, seçiler otu; çok yıllık, otsu ve morumsu pembe çiçekli bir bitki ve bu bitkinin kökünden elde edilen ilaç (*Plumbago europaea*). *bk.* sa ranc, a ranc, ay aranc. . 119a/20 .-ı Hind 120a/1
- lı ( ) [2]: *Far.T.* Sevinçli, huzurlu, ne eli olma durumu. *bk.* dlı . .+dan 51b/14 ( ).+ı 51a/19
- eb [3]: <*Ar.* bb. ap; alüminyum ve potasyum sülfatından veya amonyum alüminyum sülfatından olu an, sıcak suda eriyen, tadı buruk, antiseptik bir madde. *bk.* b, p. . 18a/17, 120a/17 .+i 110b/12
- eb- rlu ( ) [1]: *Far.T.* Tavukkarası, gece körlü ü hastalı ı. ( ).+ın 30a/20
- eby r [4]: *Far.* Sarısabır otu ve bu ottan hazırlanmı bir tür ilaç. *bk.* aru abr. . 12b/10 abb-ı . 5a/10, 99b/1, 114a/21
- eft l [9]: *Far.* eftali; gülgillerden, ılıman bölgelerde yeti en, pembe çiçekli bir a aç ve bu a acın tatlı ve sulu meyvesi (*Persica vulgaris*). . 41a/16 . çekirdegin içi 33b/8 .+nuñ yapra ın 54a/18 . yapra ın 33b/1, 34a/4, 54a/17, 54a/20, 54b/3, 65a/6
- eh-d ne [1]: *Far.* Kenevir tohumu, esrar otu (*Cannabis sativa*). *bk.* h-

	d ne.		75b/16, 78b/7, 79a/9, 79a/20,
	. 115b/18		85a/17, 87b/2, 87b/4, 87b/6,
ehlü	[1]: <i>Far.T.</i> Padi ahlı, padi ahı olan.		87b/16, 87b/17, 88a/10, 88a/12,
	. 95a/21		89b/6, 89b/7, 91a/20, 92a/16,
ehr	[4]: <i>Far.</i> ehir.		92b/1, 92b/8, 100b/16, 100b/18,
	. 124b/12, 124b/13, 125a/9		101b/3, 103b/7, 107b/4, 112b/8,
	.+de 125a/2		116a/8, 118b/15, 118b/17,
ehvet	[17]: <i>Ar.</i> Cinsel istek, arzu; cinsi münasebet nedeniyle gelen sıvı.		120b/12, 121a/18, 121a/20,
	. 108a/15, 108b/4, 108b/21,		121b/6, 122a/3, 122b/10, 124a/18,
	112b/3, 117b/13, 117b/17,		127b/10, 127b/11, 127b/21,
	126b/19		128a/2, 128a/11, 128b/14, 129b/1,
	.+i 108b/17, 113a/10, 119a/17		129b/10, 129b/13, 129b/15,
	.+in 104b/9, 108a/14, 131a/13,		129b/17, 129b/21, 130a/2,
	131b/2, 132a/3		132a/10, 132b/8, 132b/11
	.+ün 108b/5		.+e 127b/12
erün	.+i 15a/20		.+i 6b/2, 29a/16, 42b/8, 43b/11,
eker	[138]: <i>Far.</i> eker. <i>bk.</i> sükker.		44b/9, 55a/10, 127a/15, 127b/7,
	. 4b/4, 10b/8, 12b/14, 17b/10,		128a/2
	21a/21, 23a/1, 23a/19, 23b/7,		.+le 6a/7, 17b/16, 18b/12,
	24a/2, 34b/18, 35a/7, 35b/21,		24b/17, 39b/21, 41a/14, 43b/18,
	37a/19, 40a/3, 40a/11, 41b/6,		44a/20, 44b/18, 46a/6, 52a/15,
	42b/4, 42b/5, 44a/15, 46a/14,		74b/9, 76b/16, 77b/20, 78a/14,
	47a/16, 49a/7, 50a/2, 50b/9,		84a/2, 93b/18, 97b/6, 101b/12,
	52a/18, 52a/21, 52b/18, 52b/20,		102b/2, 107b/5, 117b/2, 137b/18,
	53a/20, 56b/3, 58a/15, 59a/3,		138a/17, 141b/16, 141b/20
	59b/17, 60a/9, 60b/12, 60b/15,		a l köpük .+i 120b/11
	61a/10, 61a/15, 64a/6, 64a/18,		. erbeti 105b/10, 139a/13
	64b/9, 67b/7, 75a/11, 75a/12,		. erbetin 36a/11, 89a/20, 89b/16
			. erbetini 141a/3

ekerlü	[2]: <i>Far.T.</i> Papatyagillerden, sivri uçlu, uzunca yaprakları olan, sarı çiçekli, toprak üstü kısımları tatlandırıcı olarak kullanılan otsu bir bitki (<i>Inula oculus-christi</i>). <i>bk.</i> ekerlüce. / eker otu, ekerli ot/ . yapra ın 56a/13, 103b/19	bir tür hastalık. <i>bk.</i> urde en, urde eni. . 81a/9
ekerlüce	[1]: <i>Far.T.</i> Papatyagillerden, sivri uçlu, uzunca yaprakları olan, sarı çiçekli, toprak üstü kısımları tatlandırıcı olarak kullanılan otsu bir bitki (<i>Inula oculus-christi</i>). <i>bk.</i> ekerlü. . yapra uñ uyını 101a/13	erbet [95]: <i>Ar.</i> urup, meyve özü, su ve ekerle yapılan tatlı içecek; sıvı hâlinde olup bardakla içilen, genellikle müşhil olarak kullanılan ilaçlara verilen ad. . 10a/5, 10a/7, 51b/18, 51b/19, 52b/4, 52b/21, 53a/2, 56b/7, 92b/1, 94a/11, 114b/1, 117b/4, 118a/21, 128a/8 .+dür 9b/1, 115a/19 .+i 8b/5, 17b/21, 70b/8, 74a/20, 82a/3, 83a/5, 105b/15, 116a/21, 117b/6, 118a/5, 118a/9, 119a/6, 128a/12, 132a/10, 141b/12, 141b/13, 141b/21 .+in 141b/20, 141b/21 .+ine 40a/4 .+le 16a/3, 16a/6, 24b/1, 43b/20, 105a/2, 117b/16 .+ler 128a/6, 138b/3 .+lerde 128a/8 .+lerden 77b/17, 78a/9, 79a/5, 79a/15, 94b/20 .+leri 8b/3 .+üñ 52a/18
eker pen ri	[2]: Peynir ekeri. <i>bk.</i> a mükerrer eker, a eker. . 42a/3, 42b/13	bal .+i 22b/14, 133a/18
ekk	[1]: <i>Ar.</i> üphe, zan, tereddüt. .+i 36a/17	bal .+in 42a/6, 63b/19, 89b/16,
ekl	[1]: <i>Ar.</i> Davranı biçimi, yol, tarz. .+e 70b/3	
em	[1]: <i>Ar.</i> Mum. .-i asel 42b/17	
enbe	[2]: <i>Far.</i> Cumartesi günü. . günü 7a/9, 113a/14	
end(?)	[1]: (?) Bir tür alet(?). . 121b/20	
er ke	[1]: <i>Ar.</i> Çe itli sebeplerle ciltte kırmızı yuvarlak döküntüler ekinde olu an ka ıntılı, alerjik	

90b/11, 105a/12	. 85b/11
bal .+iyile 27b/2, 117b/11, 117b/19	. olun- 105b/1
bal .+le 40b/1	er a(?) [1]: <i>Ar.</i> Ya ı çıkarılan bir tür madde(?).
bal .+üñ 85b/13	. ya ıyla 30b/17
ek i .+lerden 51b/9	er at [1]: <i>Ar.</i> Ayet, hadis ve icma-i ümmet esaslarına dayanan din kuralları.
bı .+ler 53b/16	. 113a/13
bı .+lerden 53b/20	e - [1]: Çözmek.
la f .+ler 140b/21	.-eler 111a/4
mu avv .+ler 140b/20	e il- [1]: Çözölmek.
müshil .+leri 2a/21	.-diginden 50a/15
n r .+i 51b/10	e mek [1]: Çözmek i i.
ovu . 138a/9, 140b/17	. 111b/11
ovu .+ler 138a/13	ey n [1]: <i>Ar.</i> eytanlar.
ovu .+leri 101a/6	.+den 7a/17
. eyy mlarında 45a/17, 116a/2	if [72]: <i>Ar.</i>
. va tlarında 5b/3	1. Hastalıktan kurtulma, iyile me.
.-i d ger 115a/15	. 136b/6
.-i keb r 74b/5	ma c n-ı . 119a/6
.-i müshil 51a/6, 53a/7	. bul- “iyile mek” 8b/11, 70a/13, 71a/7, 77a/21, 87a/14, 101b/9, 103b/9, 106b/1, 106b/16, 107a/4, 107a/10, 111a/20, 113b/1, 123a/8, 124a/15
eker .+i 105b/10, 139a/13	. ol- 24a/14, 24a/18, 28a/17, 29a/10, 30b/21, 32b/1, 32b/10, 34b/21, 39b/7, 40b/13, 41a/1, 41a/2, 41a/5, 41b/14, 42a/1,
eker .+in 36a/11, 89a/20, 89b/16	
eker .+ini 141a/3	
te hil .+in 56b/6	
. it- 70b/10, 106a/12, 107a/2, 118b/16, 129b/7, 130a/7	
erd(?) [2]: (?) Bir tür bitki(?).	
aru . to mı 85a/17	
. yapra ın 107b/12	
er [2]: <i>Ar.</i> Açıklama, izah etme.	

- 43a/3, 43a/10, 44b/8, 45a/7,
45b/5, 48a/13, 48b/5, 48b/15,
57b/4, 61a/19, 61a/21, 61b/6,
61b/7, 62a/21, 62b/8, 63a/8,
63a/17, 63a/20, 63b/6, 63b/10,
63b/16, 64a/2, 64a/4, 69a/15,
69a/18, 70a/14, 71b/1, 71b/11,
80a/13, 80b/15, 81a/7, 85a/10,
85a/12, 85b/1, 86b/17, 95a/10,
96a/18, 106b/17, 123b/8
2. Bir eser adı.
- . Kit bında 62b/20
- i [2]: *Ar.* El, ayak, burun, dudak
gibi vücudun çe itli organlarında
meydana gelen yarık, çatlak.
. 76a/9
. +ı 20a/6, 20a/14
- im l [1]: *Ar.* Kuzey.
. 125a/12
- imdi [1]: *Az önce, demin.*
. 30b/6
- r [1]: *Far.* Süt. *bk.* sūd 1, üd 1.
. +le 92a/5
- i r -yı yem n [1]: *Ar.* Gökyüzünün güney
yarım küresinde bulunan, Büyük
Köpek Takımyıldızı'nda yer alan
ve bütün gökyüzünün görünen en
parlak yıldızı, Akyıldız, Sirius.
. 51a/15
- re [11]: *Far.* ıra, üzüm ve çe itli
meyvelerin suyu; henüz
mayalanmamı üzüm suyu.
. 128b/2, 128b/12, 129a/3,
129a/5
. +dür 128a/18
. +ye 128a/17, 129a/6
a üzümün . +si 128a/18
süzülmi . 129a/1
atlu üzümün . +sin 128b/11
- recük(g) [1]: *Far.T.* Az bir miktar ıra.
(g). +in 128a/17
- r n [1]: *Far.* Sevimli, tatlı, ho .
. ol- 16a/10
- rl an [1]: *Ar.* Susam ya ı. *bk.* rla n,
r an, r n.
berkildicek . ya ın 53b/8
- rla n [5]: *Ar.* Susam ya ı. *bk.* rl an,
r an, r n.
. ya ı 106a/5, 106a/15, 109b/4,
121a/7, 121a/14
- r an [5]: *Ar.* Susam ya ı. *bk.* rl an,
rla n, r n.
. 94b/19, 95a/14
. +la 95b/2
. ya ı 85b/4
. ya ın 85b/6
- r n [1]: *Ar.* Susam ya ı. *bk.* rl an,
rla n, r an.
. ya ıyla 59b/4

i [78]: i , kabartı, ur, çıban.
. 18b/18, 46a/20, 46a/21, 46b/13,
46b/15, 47a/7, 47b/5, 47b/8,
71a/6,
74b/20, 88b/11, 102b/3, 102b/8,
106b/10, 110b/15
.+de 23b/18
.+e 46b/1, 47a/14, 47b/5, 67a/20,
102b/8, 105a/14
.+i 23b/18, 46a/19, 61b/3, 74b/3,
74b/7, 77a/8, 97a/16, 102a/2,
126b/5
.+in 18a/15, 30b/6, 61b/8, 90b/3
.+ine 18a/9, 18a/11
.+ini 106b/7
.+ler 71b/12, 137b/10
.+lere 46b/1, 46b/3, 62a/20,
72b/11
.+leri 2b/6, 3a/9, 62b/2, 101b/6,
102b/3
.+lerin 46a/7
.+lerine 47a/19, 62b/4
.+lerün 61b/2
.+ün 104a/18
. deme 47a/19
bal am .+lere 47a/5
ba sız . 102a/1
beden .+ine 47a/20
dama .+ine 18a/17

ya .+i 61b/5, 61b/16

ya .+ine 61b/6, 62a/21

ıssı .+e 106b/4, 106b/7

atı .+ler 134a/12

atı .+ler ide 133b/1

atı .+lere 46b/3

atı .+lerin 134a/11

ala .+ine 39a/6, 47b/6, 48a/10,
48a/13

. ol- 8a/17, 47a/18, 67b/4, 71a/19

i - [37]: i kin bir durum almak,
hacmi büyüme, kabarmak.

.-e 70b/2, 71a/5

.-er 12b/4, 17b/14, 30b/14,

46b/17, 66b/16, 67a/12, 67a/17,

72b/15, 75a/16, 87a/21, 87b/13,

89a/19, 98a/3, 98a/9, 102a/17,

106b/10, 107b/1, 108b/15,

111a/3, 111a/4, 139b/3

.-erse 75a/21, 90a/21, 90b/7

.-mi 28b/2, 97a/16

.-se 61b/12, 71a/6, 90a/17, 90b/9

.-üp 47a/8

.-mi deme 47a/16

.-er ol- 61b/9, 67a/16, 70b/16

e [20]: *Far.* i e, camdan yapılmı
dar a ızlı, uzun kap.

. 65b/13, 96b/2, 106a/5, 106a/12

. midür 120b/12

+.ye 16b/6, 107b/15

	.+yle 18b/17		. it- 51a/13
	ac mat .+siyle 96a/16	ol	[45]: u, o.
	. çek- “tedavi amacıyla hazırlanmış bir ienin içindeki ispirotolu pamu u yakıp havasını azaltarak i eyi sırta yapıştırmak, vantuz çekmek” 98a/4, 98a/13		. 5a/4, 7a/7, 8a/11, 9a/4, 16b/9, 23a/4, 33a/6, 33a/12, 34b/9, 36a/16, 41a/3, 42a/8, 51a/18, 51a/20, 58a/15, 60b/17, 64b/7, 64b/16, 69b/4, 83a/4, 83a/13, 83a/21, 84a/21, 85b/11, 92a/20, 94a/19, 94a/20, 98a/2, 99b/5, 99b/8, 101a/20, 102b/8, 103a/12, 111b/16, 112a/2, 112b/16, 119b/9, 125b/18, 126a/14, 128b/13, 134a/7, 136b/19, 139a/8, 141a/10
	. çekdür- “vantuz çektirmek” 63b/18		
	. ur- “tedavi amacıyla hazırlanmış bir ienin içindeki ispirotolu pamu u yakıp havasını azaltarak i eyi sırta yapıştırmak” 19b/20, 22a/20, 64b/10, 65a/16, 98a/4, 98a/13, 103a/4, 107a/13	öyle	[35]:
i ek	[2]: ki yağındaki koyun, koç.	1.	u ekilde.
	. eti 52b/7		. 6a/17, 7b/18, 11b/9, 13b/3, 17b/8, 33b/17, 33b/20, 34b/1, 56a/1, 57b/15, 59b/1, 68b/16, 71b/15, 71b/19, 74a/11, 76a/2, 76a/4, 76a/5, 76a/7, 76a/18, 107b/21, 109b/5, 115b/9, 121a/9, 123a/13, 124a/16, 129b/4, 131b/8
	erkek . eti 66b/7		.+dür 50b/15
i mek	[8]: i mek, kabarmak, hacmi geni lemek i i.	2.	unun gibi, una benzer.
	. 18a/8, 29b/19, 127a/2		. 4b/6, 69a/19, 71b/17, 92b/1, 121a/13, 127b/12
	.+den 89a/2, 89a/5		
	.+dür 46b/18	u	[1]: u.
	ala . 48a/13		. 125a/5
	ma de .+den 46b/4	u le	[2]: Ar. Ilık, alev, ate alevi.
iy f	[2]: <i>Far.</i> Fitiller, çe itli hastalıklarda makattan kullanılmak üzere hazırlanmış ilaçlar. <i>bk.</i> f.		
	.-i m m yı 106b/10		

- . virmez ol- 7b/5
- . vir- “ı ık yaymak” 7b/4
- n ze [2]: *Ar.* Çörek otu (*Nigella sativa*). *bk.* çöregın otı, çörek otı, ara ot. *kr.* n z. . 114a/17, 119b/12
- r [1]: *Far.* Tuzlu. . uları 125b/16
- rb [37]: *Far.* Çorba; sebzeyle veya etle hazırlanan sıcak sulu yiyecek. *bk.* ç rb , rv . . 85a/15, 88a/20 .+dan 61b/15, 72a/16 .+sı 139a/14 .+sın 40a/16, 46b/10, 47a/3, 49a/18, 76b/9, 133b/3 .+sını 16a/7 .+sıyla 133b/3 .+ya 26a/16, 135b/13 .+yı 70b/7
- birinc .+sı 90a/18
- fer r c .+sı 138b/7
- fer r c .+sın 36b/4, 36b/12, 138b/17
- ferr c .+sı 78a/18
- ferr c .+sın 40a/5
- or s .+sı 74b/15
- ısfana .+sıyla 116b/11
- arı or suñ .+sı 92a/13
- pirinc .+sın 30a/18
- ri te .+sı 70b/21
- semüz avu .+sı 49b/17
- semüz avu .+sın 79b/1
- al am .+sın 34b/13
- avu .+sı 114a/8, 121a/21
- avu .+sın 72a/15
- avu .+sını 24b/16
- ya lu birinc .+sı 103a/7
- yavan am rsız eri te .+sın 70b/6
- r de [1]: *Far.* Karı ık, peri an. . ol- 125a/3
- rv [2]: *Far.* Çorba; sebzeyle veya etle hazırlanan sıcak sulu yiyecek. *bk.* ç rb , rb . .+lardan 66b/12 .+sın 6b/6
- T**
- t [96]: *Far.* Kadar, dek, de in. t. 5a/12, 10a/14, 10a/15, 13a/15, 13b/13, 14a/19, 16b/2, 17a/5, 17a/9, 20a/20, 20b/4, 20b/14, 21a/18, 21b/14, 22a/10, 22a/21, 23a/17, 28b/6, 30b/12, 33a/19, 33a/21, 33b/7, 33b/18, 33b/21, 36a/12, 38b/12, 40b/2, 42b/10, 44a/17, 45a/7, 45b/17, 47b/19, 48b/10, 48b/13, 54a/2, 54a/6, 56a/1, 62a/12, 62a/15, 65b/4,

67a/21, 67b/7, 67b/10, 67b/11,
69a/20, 69b/2, 70a/8, 71a/18,
71b/8, 71b/9, 71b/11, 72b/2,
73a/2, 82b/7, 84a/8, 84b/4,
86a/14, 87a/4, 87b/20, 88a/7,
89a/9, 89b/7, 89b/18, 90a/10,
103a/5, 105b/7, 107b/5, 107b/15,
108b/2, 109a/4, 112b/1, 114b/17,
115a/17, 118b/7, 120b/13,
121a/12, 121b/17, 122a/5,
122a/13, 122b/3, 122b/8,
122b/10, 123a/16, 123b/10,
128b/15, 129a/18, 130a/5,
132b/19, 133b/10, 134a/9,
135a/11, 135a/19, 137b/6,
137b/15, 139a/5, 139b/10

a m [97]: *Ar. Yemek, a* .
. 2a/9, 6b/7, 11a/8, 11a/9, 17b/8,
18b/15, 22a/14, 23a/18, 25a/21,
25b/5, 26b/4, 26b/5, 26b/8, 26b/9,
26b/16, 27a/10, 27a/21, 36a/1,
50a/3, 50a/16, 57b/9, 68a/7,
75a/5, 78b/2, 116b/2, 121b/8,
126a/20, 126b/7, 126b/16,
126b/18, 129b/2, 136b/16,
140a/14, 140a/20, 140b/10
. +a 26b/7, 26b/17, 38b/11,
121b/8, 137a/10
. +da 28a/1, 57a/18
. +dan 5b/7, 25a/15, 27b/21,

28a/6, 136b/17
. +ı 6b/9, 10b/12, 25b/5, 26a/15,
26b/6, 27a/7, 28a/6, 37b/9,
38b/16,
46b/10, 83b/8, 107b/4, 118b/4,
121b/11, 125b/7, 128b/1,
130b/15, 135a/5
. +ına 37b/14, 60b/7, 93a/4
. +la 18a/12
. +laruñ 109a/1
. +uñ 5b/8, 95b/19
cerb . +lar 45a/3
ek i . +lar 49b/17
ek i . +lardan 73a/10, 123b/6
etlü . 61b/21, 122b/18
f sid . 26a/6
al ž . 11a/4, 104b/21
al ž . +dan 82a/13
al ž . +lar 8a/20, 26a/13
al ž . +lardan 10a/19, 48b/6,
80b/10
al ž . +ları 37b/2
ıssı . +lardan 137a/19
urı . +lardan 12b/11
la f . 82a/13
mu lif . 19a/14
mu lif . +lardan 123b/7
. ye- 7b/8, 50b/2
aba [2]: *Ar. Yiyecek koymaya*
yarayan, az derin ve yayvan kap.

- . 71a/9
 .+dan 71a/10
- ab l [1]: *Ar.* Karın içinde su toplanıp
 karnın i mesiyle kendini
 gösteren bir tür siroz. *bk.* istis -i
 ab l . kr . abl .
 . 46b/17
- aban [4]:
 1. Aya ın alt yüzü.
 .+ı 19b/9, 69a/15
 .+ına 40b/14
 2. Ayakkabının alt bölümü.
 aya abının .+ıyla 141a/6
- ab at [41]: Bir varlı ın tabii
 özelliklerinin bütünü; nesnelere
 so uk-nemli, sıcak-kuru
 özelliklerinden birine sahip
 olması durumu; huy yaratılı ,
 mizaç.
 . 11a/6, 41a/7, 41a/9, 46b/8,
 56b/10, 66b/13, 78a/4, 78b/3,
 78b/20, 79a/4, 79b/3, 107b/6,
 139b/18
 .+a 136a/11
 .+ı 9b/1, 17b/18, 18b/19, 30a/12,
 32b/17, 35b/13, 39b/16, 50b/1,
 51b/3, 56b/21, 57a/4, 59b/18,
 74a/18, 78a/12, 78a/15, 93a/7,
 94a/11, 121a/16, 136a/7, 138a/15,
 138a/16, 141b/12, 141b/13
- .+ın 51b/13
 m dde-i . 36b/12
 yayuñ .+ı 137b/19
 ha m . ol- 137b/20
- ab b [3]: *Ar.* Hekim, doktor.
 .+ler 65b/1, 116b/17
 na lü's sul nü'l . 69a/11
- ta c l [2]: *Ar.* Acele ettirme.
 t. et- 22a/21, 103a/5
- ta d l [1]: *Ar.* De i tirme, de i iklik.
 t.-i miz c olun- 5a/17
- ta f l [2]: *Ar.* Bir eyi ayrıntılı açıklama.
 t. 96a/16
 t.+leri 140a/11
- a (I) [6]: Da ; yerkabu unun, çıkıntılı,
 e imli yapısı ile çevresine göre
 oldukça yüksek ve geni alanı
 kaplayan bölümü. *bk.* da .
 . 124b/16, 125a/6
 .+ı 124b/18
 .+lar 125a/5
 .+larda 7a/6
- (II) [2]: <*Far. d* . yile tirmek için
 vücudun hastalıklı bölümüne
 kızgın bir araçla yapılan yanık.
 . ur- "da lamak" 47a/5, 105a/7
- ta ayyür [3]: *Ar.* De i me.
 t. eyle- 141a/16
 t. it- 141a/18
 t. ol- 93a/18

a ıl-	[3]: Da ılmak; etkisi, gücü azalmak. .a 122a/21 .-mazsa 122b/1 .-ur 70a/5	tah ret	[1]: <i>Ar.</i> Sidik veya dı kı yapıldıktan sonra suyla temizlenme. t.+i 63b/1
a it(d)-	[20]: Da ıtmak; etkisini, gücünü azaltmak, gidermek. (d).-a 37b/3, 59a/12, 59a/16, 59b/9, 59b/10, 59b/11, 59b/12, 59b/13, 59b/19, 92b/10, 133a/2 (d).-ur 6b/12, 10b/12, 59a/10, 59a/18, 118b/3, 119a/8, 121b/10, 125b/9, 129a/9	ta f f	[1]: <i>Ar.</i> Hafifletme. t. it- 135b/2
la-	[8]: <i>Far.T.</i> Akan kanı dindirmek veya hasta bölümleri ortadan kaldırmak için vücudun bir yerini kızdırılmı bir metal araçla yakmak. <i>bk.</i> da la- .-salar 12a/8, 13a/6 .-yalar 31a/11, 31a/19, 54a/5, 89b/2, 102b/1 .-yup 56b/18	a n	[1]: <i>Ar.</i> Tahin, ö ütlümü susamın koyu sıvı durumu. . 62a/3
lan-	[1]: <i>Far.T.</i> Kızdırılmak, ısıtılmak. .-mı u 57b/8	ta l l	[9]: <i>Ar.</i> Halletmek, da ıtmak; gidermek, bo altmak. t. eyle- 72a/6, 140a/19 t. it- 4a/21, 70a/1, 115b/8, 116a/13, 126b/8, 135a/2, 135b/12
a üzümi	[1]: Yabani üzüm. <i>bk.</i> mev zec, mev zek. . 5b/6	ta ta	[1]: <i>Far.</i> Tahta; düz, enlice, uzun ve az kalın biçimli a aç. t. 111a/3
ta ammül	[1]: <i>Ar.</i> Dayanma, katlanma. t. eyle- 138a/12	ta	[1]: Yay(?). t. 109a/8
		at	[1]: <i>Ar.</i> Güç, kuvvet. .+ı ol- 17b/14
		ta d r	[1]: <i>Ar.</i> Durum, vaziyet. t.+de 48a/15
		a raküs(?)	[1]: (?) Bir tür göz hastalı ı(?). . ol- 29a/1
		ta r r	[1]: <i>Ar.</i> Anlatma, anlatı . t.+i 113b/18
		ta viyet	[3]: <i>Ar.</i> Kuvvetlendirme, kuvvetlendirilme. t. 77a/10, 93a/5

	t. eyle- 138b/5	ala .
tal	[1]: Dal, a aç gövdesinden ayrılan kollardan her biri.	. 47b/2, 47b/7, 47b/12, 47b/20, 47b/21, 48a/5, 48a/9, 48a/20, 48b/4, 48b/5, 48b/6, 48b/11, 48b/12, 48b/13, 48b/15, 48b/18, 49a/4, 49a/6, 49a/9, 49a/10, 49a/13, 70b/16, 72b/14, 79a/12, 126a/6
	t.+ı 7b/8	( ).+a 47b/1, 47b/10, 47b/12, 47b/13, 49a/5, 49a/15
ala-	[13]: Bula mak, dalamak, ısırılmak. <i>bk.</i> ola- 2.	.+dan 47b/17
	.-du ı 96a/6, 96a/20	( ).+ı 2a/20, 47b/5, 47b/9, 47b/15, 47b/18, 47b/19, 48a/6, 49a/10
	.-du ına 96a/8, 96b/13	( ).+ın 47b/21, 48b/1, 48b/16
	.-sa 96a/14, 96a/17, 96a/19	( ).+uñ 47b/14, 48b/18
	.-yan 96a/7, 96b/8	dilkünün .+ın 47b/14
	uduz .-du ı 96a/3	. a rısına 49a/11, 130b/6, 135a/17
	u uz .-yanuñ 96a/1, 96a/2	. il cların 47a/21
	u uz .-yını 3a/2	. i ine 39a/6, 47b/6, 48a/10, 48a/13
ala	[4]: Dalak; midenin arkasında, diyaframın altında, sol böbre in üstünde, yassı, uzunca, akyuvar üreten ve yıpranmı alyuvarları toplayan, damarlı, gev ek bir organ; bu organın i mesiyle olu an bir hastalık <i>bk.</i> ala , dala .	( ).+uñ süddesin 136b/12
	. 47b/4, 47b/14, 48a/6	. büyü- 46b/4, 137b/2
	. a rısına 47b/3	. i - 48a/13
ala ( )	[59]: Dalak; midenin arkasında, diyaframın altında, sol böbre in üstünde, yassı, uzunca, akyuvar üreten ve yıpranmı alyuvarları toplayan, damarlı, gev ek bir organ; bu organın i mesiyle olu an bir hastalık. <i>bk.</i> dala ,	alama [1]: Dalamak, bula mak i i. freng .+sın 104a/13
		alu [2]: ki kürek kemi i arası. . 134a/21
		ol .+sınuñ 80a/2

t m	[1]: <Ar. t mm. Eksiksiz, kesintisiz. t. 120b/5	.+ı 11a/3, 21b/5 .+ından 6a/6, 73a/1, 80b/6 .+lar 8a/17, 29b/19, 91a/20, 99b/9
am	[1]: Dam, çatı. .+dan 111a/17	.+ları 10a/1, 58b/16, 77b/13, 125b/21
a m	[1]: Ar. Tat. .+ından 51a/2	.+ların 68a/5, 101a/3
tam m	[39]: Ar. 1. Bütün, tüm, tümüyle. t. 15b/1, 24a/15, 29a/19, 29b/4, 36a/12, 36b/7, 40a/6, 41a/2, 46b/12, 50a/15, 58b/1, 60a/7, 64b/14, 65a/3, 74b/10, 79a/11, 84a/6, 106a/7, 110b/9, 111b/20, 129b/1, 138b/10, 141a/15 t.+ca 119b/17 2. Ne ileri ne geri olan, tam yerinde, kıvamında, zamanında olan. t. 13a/8, 54a/1, 55b/21, 85b/8, 90a/7, 108b/5, 121a/3, 140a/5 t. ol- 85b/11, 85b/21, 96a/15, 96b/3, 117b/16, 121a/9, 126a/14	.+larından 80b/6 alnı .+ından 10a/14 a r bin .+ı 21b/4 baseli .+ından 35b/19, 67a/18, 70b/17, 72b/15, 121b/16, 123a/1, 140b/17 baseli un .+ından 122b/18 ba .+ından 10a/2, 18b/8, 31a/8, 90b/10, 99b/15, 139a/6 ba lı .+ından 40a/9, 41b/1, 41b/4, 43a/21 ek el .+ından 80b/5, 83b/20, 84a/5, 84a/17 emcek .+ından 67a/13 gevde .+ından 61b/5, 122a/9, 139a/7 gök .+lar 71a/3, 73a/1 ablü'z- ir .+ından 83b/17, 86a/7 af .+ından 103a/4 ifal .+ından 5a/9, 6a/18, 10a/13, 11a/3, 15b/15, 22a/20, 30b/9, 33b/6, 44b/3, 106b/10
amar	[82]: Damar, canlı varlıklarda kanla beraber besleyici sıvıların dola tı ı kanal. . 80a/20, 89b/1, 139a/18, 139a/21, 139b/3, 139b/7, 139b/8, 139b/10 .+dan 18a/21, 71a/4, 139a/8 .+dur 139a/7	

ol .+ı 4b/21	añ [2]: Güne do madan önceki
fin .+ından 70b/11, 73a/50,	alaca karanlık vakit, fecir.
88a/18	.+la 57a/18, 65a/15
sülük .+ından 47b/21	tana a(?) [1]: (?) Yara iyile tirmede
üseylem .+ından 43b/4, 48b/7,	kullanılan bir tür madde(?).
48b/21, 69b/7	t.+yı 110a/8
vech-i ceyf .+ından 99b/20	añlaca [4]: Sabahleyin erkenden, afakla
y .+ından 30b/15	beraber.
amla [1]: Bir sıvının ufak bir yuvarlak	. 79a/18, 83b/11, 141a/15
eklindeki çok küçük parçası,	atı . 139a/2
katre. <i>bk.</i> damla.	tanž m [1]: <i>Ar.</i> Düzeltme, düzenleme,
bir . 4b/2	düzen verme.
amla- [4]: Damlamak.	t. ol- 22a/21
.-sa 61a/17, 61a/20	ar [3]:
.-yu .-yu 58a/20	1. Dar; geni ve bol kar ıtı.
amlat- [2]: Damlatmak. <i>bk.</i> damlat-.	. 33b/16
.-salar 5b/2, 105a/12	2. Bunalımı , gö sü daralmı . <i>bk.</i>
amzur- [23]: Damlatmak. <i>bk.</i> damzur-	dar.
. 67a/7	. ol- 83b/2, 106a/17
.-a 103b/13	ara- [2]: Taramak.
.-alar 11a/17, 29a/9, 31a/3,	.-du ça 101b/7
31a/13, 33a/11, 33a/15, 33b/2,	.-yup 101b/7
33b/9, 33b/12, 33b/13, 34a/5,	araçu [1]: Çok dar.
84a/8, 84b/3, 103b/9	. ol- 59a/8
.-du uñ 67a/8	araf [12]: <i>Ar.</i> Cihet, yön.
.-salar 6a/14, 12b/3, 68a/1,	.+dan 30a/1
105b/21, 132b/6	.+ı 124b/16, 125a/1
.-up 78b/13	.+ın 19b/10, 125a/12
amzurma [1]: Damlatmak i i.	.+ına 69a/5, 105b/8
. 32b/12	.+ında 69a/18, 125a/1

.+ından 80b/13, 111a/11	hekimlikte kullanılan, güzel
.+umuz 122a/7	kokulu bir bitki (<i>Astemisia</i>
aralma ( ) [1]: Daralmak, bunalmak i i.	<i>dracunculus</i>). <i>bk.</i> tar n, tar n.
( ).+ı 133b/19	. 26b/7, 26b/14, 97a/5
arantı [1]: Saçı ve sakalı tararken	.+ı 14b/12, 17b/3
dökülen kıllar.	arı [1]: Darı; bu daygillerden, ufak
. 108a/5	taneli bir bitkinin bu day yerine
arfe [1]: <i>Ar.</i> Parmak, a aç, ta vb.	besin olarak kullanılan tohumu.
de mekten dolayı gözde olu an	<i>bk.</i> darı, daru, aru.
kırmızılık, kanlanma.	. etmegi 45b/21
. 31a/2	ar [11]: <i>Ar.</i> Taze.
tar na [1]: <i>Far.</i> çine çe itli bitkiler, süt	ar b-ı verd-i . 25b/1, 26b/11,
veya yo urt katılan, bulgur,	26b/12, 35a/19, 36b/10, 53b/17,
mayalanmı ve kurutularak	56b/16, 60a/17, 138a/13, 138b/15,
ufalanmı hamur vb.nden yapılan	139a/4
çorba malzemesi.	ar [1]: <i>Ar.</i> Takip edilen yol, usül.
t. 50a/21	.+i 7a/9
tar n [1]: <i>Ar.</i> Birle ikgillerden,	ar a [2]: <i>Ar.</i> Yöntem, usül, tarz.
hekimlikte kullanılan, güzel	.+sı 108a/13, 108a/19
kokulu bir bitki (<i>Astemisia</i>	ar at [1]: Allah'a ula mak için tutulan
<i>dracunculus</i>). <i>bk.</i> ar n, tar n.	yol.
t. 103b/4	. 113a/13
tar n [4]: <i>Ar.</i> Birle ikgillerden,	tarla [1]: Tarıma elveri li toprak
hekimlikte kullanılan, güzel	parçası.
kokulu bir bitki (<i>Astemisia</i>	t.+ya 109a/16
<i>dracunculus</i>). <i>bk.</i> tar n, ar n.	arlı an- [1]: Darlanmak, bunalmak, içi
t. 66b/8, 117a/1	sıkılmak.
t. uyn 103a/13	.-a 101a/21
t. yapra ın 51a/3	arlı andur- [1]: Sıkıntı, eziyet vermek.
ar n [5]: <i>Ar.</i> Birle ikgillerden,	.-ur 81a/10

arlı anma [1]: Darlanmak, bunalmak, içi sıkılmak i i. <i>bk.</i> arlı anma . göñli . 54b/10	sert ve katı cisim. . 31a/1, 58a/5, 58a/10, 58a/16, 58b/7, 58b/14, 59a/6, 59a/19, 59b/3, 59b/7, 89a/17, 90a/20, 91b/9, 102a/1, 102b/6, 110b/12, 124b/18, 125b/6, 126a/2, 126a/10, 129a/4
arlı ( ) [3]: 1. Nefesi zor alıp verme durumu, nefes darlı ı. nefes ( ).+ı 23b/9 2. ç sıkıntısı. <i>bk.</i> darlı . ( ).+ı 93b/1 göñli ( ).+ın 37a/20	.+dan 76b/11 .+dur 134a/6 . dursa 58a/9 . hav n 72b/1
arlı anma [1]: Darlanmak, bunalmak, içi sıkılmak i i. <i>bk.</i> alı anma . . 78a/3	.+ı 2b/4, 8b/12, 58a/4, 58a/6, 58a/8, 58a/11, 58a/13, 58a/18, 58b/10, 58b/20, 59a/15, 59a/16, 59a/18, 59b/5, 59b/19, 60b/3, 60b/4, 68a/21, 135b/12, 135b/19
art- [2]: Tartmak, ölçmek. .-alar 130a/8 .-uñuz 69a/14	.+la 11a/11, 18b/21 .+ları 59a/10, 59a/11, 59b/9, 59b/11, 59b/12, 59b/13, 133a/1
aru [3]: Darı; bu daygillerden, ufak taneli bir bitkinin bu day yerine besin olarak kullanılan tohumu. <i>bk.</i> darı, daru. arı. . 44b/6 .+yı 57a/9 . etmegi 57b/5	. midur 84b/16 araza .+inuñ 76b/8 mı n s .+ı 67a/2 r st .+ı 74a/6
s [2]: <i>Ar.</i> Tas, kap. . 49b/2, 124b/1	zümürüd .+ını 103b/17 arnında . bitür- “böbrekte ta
ta d [1]: <i>Ar.</i> Onaylama. t. it- 6a/11	meydana getirmek” 131a/21 asu ında . ur- “böbrek ta ı
a [66]: 1. Do ada farklı renk ve ekillerde bulunan farklı özelliklere sahip	mesaneye baskı yaparak kasıkta a rı olu turmak” 104a/6 2. Dı , dı taraf.

- .+ı 134a/9
- .+ında 65b/15
- bo azuñ . yönine 103a/9
- a a [3]: Er bezi, haya, testis.
- . 21b/5
- or suñ .+ın 112b/5
- ı ruñ buza ısı .+ın 111b/15
- a cu az [1]: Küçük ta .
- . 8b/8
- a lu [1]: Ta ı çok olan yer.
- . ol- 124b/18
- a ra [18]: Dı arı.
- . 3a/8, 12a/1, 22b/3, 28b/21,
31b/10, 56a/17, 65a/20, 84a/16
.+da 12a/2, 65a/10, 138a/10
.+dan 111b/14
.+sına 62b/9, 65a/18
.+sında 62b/15, 64b/16, 65a/8
. çı - 56a/7
- tatar urdı [2]: Sinir gerilmesi, sinir
spazmı, iddetli apandis sancısı.
- t.+nı 2b/2
- t.+nuñ 55a/3
- atlu [26]: Tatlı.
- . 14b/9, 66b/10, 129b/9, 141a/4
. alma 27a/19
. almanuñ 36a/10
. almayı 27a/18
. en r 36a/6, 136b/9
. en r uyn 92a/4
- . erigi 52b/18
- . erük uyu 72a/15
- . nesnelere 131b/9
- . nesneleri 8a/20
- . u 83b/7
- . ulu 40a/6
- . ulu mu tedil amm ma 79b/2
- . ulu mura ıb amm m 74b/17
- . ulu mura ıb amm ma 83b/8
- . uya 125a/20
- . üzümüñ resin 128b/11
- . ya ıla 134b/15
- . yemi 84b/4
- . yemi lerden 101b/13
- . ol- 136a/4, 136b/22
- atlu b dem [13]: *T.Far.* Bir tür badem.
(*Prunus amygdalus*).
- . 22b/18, 24b/5, 136b/11
- . ya ı 83b/10, 105b/19
- . ya ın 5b/8, 18a/11, 18b/12,
32b/19, 42b/2, 100a/7
- . ya ını 121a/18
- . ya ıyla 24b/17
- atlulu ( ) [2]: Tatlı olma durumu.
( ).+ı 128a/6, 128a/7
- atsız [1]: Tadı iyi olmayan, lezzetsiz.
bk. datsız.
- . ol- 108a/6
- n [13]: Vücutun dirsek, koltuk, el,
parmak, kulak ardı gibi yerlerinde

	çıkan ve iddetli a rı ve i kinliklere sebep olan yara; veba.	avu ( ) [51]: Tavuk; eti ve yumurtası için beslenen kümes hayvanı. <i>bk.</i> davu , tavu .
	. 3a/6, 101b/5, 102a/9, 103a/19, 125a/2	. 25b/9, 50a/17, 55b/10, 56a/11, 58b/12, 59a/2, 81a/21, 96a/21, 96b/1, 101b/16, 132a/15
	.+a 103a/11	( ).+ı 46a/21, 80b/16, 96b/18, 110a/20
	.+dan 37b/18, 84a/15	( ).+uñ 134b/3
	eyy m-ı .+dan 103a/13	( ).+a 96a/21, 110a/19, 132a/14
	. al meti 101b/9	genç ( ).+ın eti 38b/20
	. cinsidür 87b/12	semüz ( ).+ı 36a/19
	. çı ar- “taun hastalı na yakalanmak” 119b/5	semüz . 104b/20, 111b/5
t va	[1]: <i>Far.</i> Uzun saplı yayvan kap. t. 110a/17	semüz . eti 76b/9
	.+ya 39a/16, 85b/6	semüz . etini 16a/7
av l	[7]: <i>Ar.</i> Uzun. zer vend-i . 23a/8, 72b/5, 88b/12	semüz . rb sı 49b/17
	zer vend-i .+den 16a/3	semüz . rb sın 79b/1
	zer mend-i .+e 88b/7	( ).+uñ iç ya ı 105a/10
	zer vend-i .+i 47b/11, 105b/14	. beynisini 38a/17
av an	[9]: Eti yenen, hızlı ko an, postundan yararlanan memeli bir hayvan (<i>Lepus europeus</i>).	. bo ı 96b/4, 98a/14, 101b/8
	. ba arsu ın 99a/7	. bo ını 98a/1
	. ba ursa ını 47b/10	. ç rb sın 114a/9
	. etin 40a/16	. eti 134b/2
	. etini 40a/15, 40a/15	. etini 38a/17
	. m yasın 7b/10, 100b/3	. avurması 53b/13, 35b/10
	. necisini 82a/21	. keb bı 53b/13
	. ya ın 32b/10, 99b/2	. ödiyle 28b/15
		. uyıyla 89b/17
		. rb sı 114a/8, 121a/21
		. rb sın 72a/15

	. rb sını 24b/16		t.+sinde 89a/13
	. ya ı 5b/21, 20a/18, 42b/16, 43a/16		t. cer atlar 88b/11
	. ya ın 11a/18		t. e itmez ula 33b/13
	. yumurdasın 97a/1	te l	[6]: <i>Ar.</i> “ anı yüce olsun” anlamında Hak, Allah adlarından sonra kullanılan sözcük.
	. yumurdasına 100b/3		All h t.+nuñ 29a/10
tavu	yab n . 96b/1		bi-i ni'll hü t. 8b/12, 8b/14, 49a/11
	[1]: Tavuk; eti ve yumurtası için beslenen kümes hayvanı. <i>bk.</i> davı , avı .		a t. 49a/8
	t. bo ını 98a/5		in all hu t. 123b/8
t ze	[26]: <i>Far.</i>	teb h	[1]: <i>Far.</i> Mahvolma, harap olma, tükenme.
	1. Bozulmamı , bayatlamamı , kurumamı olan.		t. 93a/17
	t. 86b/8, 113a/16, 120b/17, 132a/21	eb r	[5]: <i>Far.</i> Bambu ekeri, Hintkamı ı ekeri (<i>Bambusa</i> <i>arundinaceae</i>).
	t.+si 71b/14, 98b/11		. 79b/21, 119b/6
	t.+sin 95b/13, 134a/5		.+dür 133b/14
	sarımsa uñ t. yapra ın 49a/8		ur -ı t. 34b/19
	t. gül 78b/16		.-i Hind 78a/16
	t. ıy r abın 37a/8	tebd l	[2]: <i>Ar.</i> De i tirme, bir eyi ba ka bir hâle dönü türme.
	t. ıy r uyun 138b/15		t. eyle- 78b/10
	t. inek südine 120a/9		t. ol- 67a/11
	t. aba 42b/14	teb	urdu [1]: <i>Ar.T.</i> Tespih böce i (<i>sopoda</i>). <i>bk.</i> tesb böcegi.
	t. ı ır tezeginden 47a/14		t.+nı 61a/6
	t. t ze 30b/4, 106b/18		
	t ze t. 30b/4, 106b/18		
	t. ol- 113b/20		
	2. Yeni, henüz ortaya çıkmı .		
	t. 33a/4, 91b/6		

tec vüz	[1]: <i>Ar.</i> A ma, ötesine geçme. t. et- "bir sınırı geçmek" 57a/21	84b/13, 86b/2, 91a/1, 128b/15, 129b/1
tecrübe	[4]: <i>Ar.</i> Deneme, sınama. t. 13a/19, 113b/9 t. it- 115a/7 t. olun- 45b/6	t.+ca 29b/17, 45b/14 t. it- 39a/20, 62b/15, 71a/14, 102a/6, 110b/3
tedb r	[13]: <i>Ar.</i> Önlem. t. 66b/3, 126a/14 t.+i 25b/19, 26a/5, 106a/13 t.+in 3b/8, 124b/13, 138a/4, 138b/18, 139b/18 t.+ini 3b/9 t. eyle- 26a/7, 95a/16	tel [1]: Türlü metallerden yapılmı , kopmaya kar ı dirençli ince uzun nesne. ebri im t. 89b/2
tedr c	[1]: <i>Ar.</i> Azar azar, derece derece. t.+le 126b/3	te l f [1]: <i>Ar.</i> Çe itli eyleri birle tirip karı tırmak. t.-i ek m Ya b 120a/4
tefekkür	[1]: <i>Ar.</i> Dü ünme, zihin yorma. t.+de 9a/2	telü [1]: Akli dengesi bozulmu olan, aklını yitirmi olan. <i>bk.</i> deli. t. 3b/10
tef l	[1]: <i>Ar.</i> Bölüm, parça. t. 87b/11	tely n [15]: <i>Ar.</i> Yumu atma; içi yumu atma, kabızlı ı giderme. t. 11a/6, 18b/20, 77b/15 t.-i u ne 43b/5
tefr c	[1]: <i>Ar.</i> Gönül açma, gam ve tasa giderme. t. it- 6a/12	t. eyle- 9b/2, 30a/13, 32b/17, 35b/13, 39b/17, 57a/6, 74a/19, 78a/13, 79a/5, 121a/16
tefr	[2]: <i>Ar.</i> Ferahlandırma, gönül açma. t. eyle- 35b/4 t. vir- "ferahlandırmak, günlünü açmak" 77a/10	t. it- 129b/20 tem z [2]: < <i>Ar.</i> temy z. Temiz, pak, arı. t. 130a/16 t. it- 67b/10
tekr r	[20]: <i>Ar.</i> Bir daha, yine, yeniden. t. 11a/1, 14a/6, 14a/17, 19b/12, 27a/11, 39a/21, 73a/20, 81a/12,	tem zle- [1]: <i>Ar.</i> T. Temiz, pak duruma getirmek. t.-yüp 86a/20

- temregü [2]: Deride yer yer, küme küme kabarcıklar olu turan bir cilt hastalı ı, temriye hastalı ı. *bk.* temregü.
t. 136a/19
t.+yi 85b/16
- temren [7]: Okun ucuna takılan kemik veya demir parça. *bk.* demren.
t. 2b/19, 91a/18, 91b/1, 91b/4, 91b/18
t.+i 91b/5, 91b/18
- temürhind [12]: *Ar.* Baklagilleden, sıcak iklimlerde yeti en ilaç yapımında kullanılan bir a aç ve bu a acın meyvesi (*Tamarindus indica*). *bk.* demürhind , demürhindü.
t. 5a/2, 41b/8, 51a/9, 52a/17, 78a/13, 79a/6, 83a/6, 92a/3, 101a/20, 141b/18
ar b-ı t. 138a/14
t. uyn 37a/4
- ten [13]: *Far.*
1. Vücutun dı yüzü.
t.+i 22a/19, 70b/19, 72b/17, 75b/7, 103a/3, 123a/1, 125a/15
t.+ine 16a/12
t.+ini 63a/11
t.+üñ 16a/12
al. t.+i 77a/12
2. Vücut, beden.
t.+ine 68a/5
t.+ini 125a/14
- tencere [4]: *Ar.* çerisinde yemek pi irilen, kapaklı kap.
t.+de 119b/15
t.+ye 62b/13, 97a/2, 127a/16
- ten-dürüst [1]: *Far.* Sa lam vücutlu, sa lıklı.
t. ol- 114a/9
- ten ıye [21]: *Ar.* Temizleme; makattan su veya ilaç ırına etmek suretiyle kalın ba ırın içinini temizleme. *bk.* u ne, i ti n.
t.+den 69b/19
t.-i bedendür 138a/20, 139a/8
t.-i dim 115a/10
t.-i dim dur 6a/14
t. et- 29b/7, 87a/1, 101b/10
t. it- 6a/19, 15b/12, 17b/15, 22a/14, 32b/18, 93a/1, 99b/15, 104b/20, 132b/5, 132b/7
t.-i dim et- 12b/10, 31a/16
t.-i dim it- 33a/12
- ter (I) [1]: Derinin gözeneklerinden çıkan ve kendine has kokusu olan tuzlu sıvı. *bk.* der.
t. 68a/1
- ter (II) [7]: *Far.*
1. Ya , ıslak.
t. eyle- 76a/3

2. Taze.		t. 10a/4, 10a/8, 117b/4, 118a/16, 119a/4, 120a/1
t. 141a/4		
t. anisun uyun 28b/10	terk	[6]: <i>Ar.</i> Bırakma, vazgeçme.
t. anisun yapra ın 32a/17		t. et- 26b/11, 112a/3, 126b/2, 126b/3
t. zern 103a/13		t. it- 83b/7, 110a/16
t. ol- 72a/21, 124b/16		
tere [4]: Tere otu, turpgillerden kokulu bir bitki (<i>Lepidium sativum</i>).	terk b	[16]: <i>Ar.</i> Birden çok maddenin, bitkinin bir araya getirilmesi ile hazırlanan ilaçlar; çe itli unsurları birle tirerek bütün hâline getirme; bir eyin bile imi.
t. 94a/10, 116a/15, 141a/17, 141a/18		t. 15a/11, 29b/11, 43b/20, 116a/15, 116b/4, 116b/18, 118b/14, 119a/12, 120a/11
terengüb n [1]: <i>Far.</i> Basra balı, bir tür kudret helvası, deve dikenini bitkisi üzerine gece dü en tatlı madde (<i>Hedysarum alhargi</i>).		t.+i 31a/17
t. 5a/5		t.-i bal am 118b/18
tereya ı [7]: Tereya ı, süttten çıkarılan yemeklik ya . <i>bk.</i> kere ya ı, s de ya ı, a ya ı, ana ya ı, arı ya , aru ya , aya ya ı.		t.-i abb-ı Sul n Sel m n'ü'l- mer m 114b/10
t.+n 20a/18, 39a/15, 76b/12, 84b/6		t.-i n fi dür 118b/16
t.+yla 70b/21		t.-i suf f 118b/12
t.+la 72b/19, 112a/14		t.-i Sul n Sel m n'ü'l-mer m 114b/6
teri [1]: nsan ve hayvan vücudunu kaplayan tüy, kıl veya pulla kaplı tabaka, cilt, ten. <i>bk.</i> deri 1.	terle-	t. it- 26a/3
sır t.+sinden 103a/5		[7]: Terlemek, gözeneklerden ter çıkma. <i>bk.</i> derle-
ter d [6]: <i>Far.</i> Tirit, et suyuna kızartılmı veya bayat ekmek konularak yapılan yemek.		t.-r 85b/11
		t.-ye 77a/20, 77a/21, 99b/19, 105b/7
		t.-yen 113b/2
		t.-yinceye 4a/14

terlemek [1]: Terlemek, ter çıkarmak i i. <i>bk.</i> derlemek. t. 33b/4	te r [2]: <i>Ar.</i> Etki, bir eyde eser ve iz bırakma. t.+i 16b/3 t. et- 16b/5
terli [1]: Terlemi olan. t. 71b/19	te ennüc [12]: <i>Ar.</i> Spazm, sinir çekilmesi, büzü mesi, kasılması. t. 3a/11, 9a/6, 37b/12 t.+e 93b/12, 105b/13, 105b/14, 105b/15, 105b/16, 105b/19, 133a/8, 134a/16 t. ol- 105b/17
terlik(g) [1]: <i>Far.T.</i> Nemli, rutubetli olma durumu. t(g).+i 124b/19	te h l(?) [1]: (?) Bir tür erbet(?). t. erbetin 56b/6
ters [11]: nsan veya hayvan dı kısı. <i>bk.</i> ders. t.+e 121a/8 t.+i 121a/9 t.+üñ 71b/16, 71b/18 dem t.+ini 41a/19 atuñ t.+ini 33a/4 ay ur t.+in 11b/18 f lüñ t.+ini 80a/3 gögercin t.+i 48a/4 gögercin t.+ine 58a/15 urduñ t.+ini 49a/16	te m r [1]: <i>Ar.</i> Sıvama. t. it- 31a/19
tert b [3]: <i>Ar.</i> Düzenleme. t. it- 129a/15, 135a/8, 135b/1	te v [8]: <i>Ar.</i> Karı ıklık, bulanıklık. t.+ler 133a/6 t.+leri 7b/6, 137b/13 sevd y t.+leri 6b/17, 37b/4, 37b/20, 92b/12, 93a/6
tesb böcegi [2]: <i>Ar.T.</i> Tespih böce i (<i>sopoda</i>). <i>bk.</i> teb urdı. t.+n 107b/7 t.+ni 80a/7	Tetimme-i Bay r-n me-i Mu ta ar [1]: <i>Far.</i> Bir eser adı. t. 3b/16
Tesh l [2]: <i>Ar.</i> Hacı pa a (1335-1417)'nin eserinin adı. T. 50a/2 T.+de 47a/6	eve [1]: Deve, boynu uzun, sırtında bir veya iki hörgücü olan hayvan (<i>Camelus</i>). <i>bk.</i> deve. . eti 136b/3 ev ür- [2]: Toplamak, dermek. <i>bk.</i> dev ür-. .-ür 140b/8

tezek(g) [7]: Kurutulmu sı ır dı kısı.	. it- 45a/18, 70b/1
t(g).+i 71b/10	ılcu [1]: Bo azın iki yanında birer tane
e ek t(g).+i 37a/7	bulunan, badem biçimindeki
urı ı ır t(g).+in 72a/10	organ. Bu organın i ip bo azı
sı ır t(g).+in 46a/20	kapatmasıyla olu an bir hastalık.
ı ır t(g).+in 71b/14, 97a/9	bk. dilcük, dilcu , dilicuk,
t ze ı ır t(g).+inden 47a/14	dilücük, leh d.
ıbb [7]: <Ar. ıbb. Tıp, hekimlik,	. 19a/4
tabiplik ilmi.	ılsım [1]: Ar. Büyülü oldu una inanılan
a l . kit blarında 96a/16	muska vb. ey.
ecell . kit blarında 113b/18	.+lar 8b/4
a . kit blarındadır 19a/21	tır [10]: Far. Saç veya sakalı kesme.
. kit bında 29b/2, 29b/17, 69b/18	t. 85b/20
. kit blarından 3b/17	t.+dan 86b/5
ıbb-ı Neb [1]: Ar. Hz. Muhammed'in	t. eyle- 45b/2
sa lıkla ilgili hadislerini esas	t. it- 10a/15, 14a/2, 45b/7, 86b/19
olarak yazılmı eser; Türk	t. ol- 4a/15, 44a/16, 45b/9
edebiyatında Ahmed-i Da'i'nin	ırfıl [3]: Yun. Çimler arasında biten bir
bu konuda yazılmı aynı adlı	tür yonca (<i>Trifolium</i>). bk. yonca.
eseri.	. 15b/12, 123a/2
.+de 39a/6	.-ı mu l den 63b/20
ıl [13]: <Ar. ıl . Sürülecek sıvı	ırna ( ) [28]: nsanda ve birçok omurgalı
veya merhem.	hayvanda parmak uçlarının dı
. 102b/8, 122b/3	bölümünü örten boynuzsu tabaka.
.+lar 122a/21	. 2b/13, 80b/1, 82b/6, 109b/2
.+yı 87a/2, 102a/9	.+da 102a/18
c ıbb .+lar 90b/12	.+dan 87b/15
. et- 61b/7	( ).+a 82b/8
. eyle- 61b/8, 77b/20, 81b/9,	( ).+ı 23a/14, 71b/5, 75b/19,
86a/2	75b/21, 76a/20

( ).+ın 8b/13, 38b/2	tiry	[27]: <i>Ar.</i> Karı ımında birçok madde bulunan; sancıya, öksürü e, yılan ve akrep sokmasına, bazı hastalıklara ve zehirlenmelere kar ı panzehir olarak kullanılan bir tür ilaç. <i>bk.</i>
( ).+ına 75b/20		tiry k.
.+lar 23a/12		t. 22a/7, 40a/9, 64b/13, 82b/11,
.+ların 71a/20, 76a/3		97b/18, 98a/19, 102a/21, 125b/17
atuñ ( ).+ını 66b/19, 66b/20,		t.+da 35b/8
109b/1		t.-ı erba a 8b/2, 49b/14, 50a/13,
e ek ( ).+ın 85b/18, 109b/13		96b/7, 97b/3, 98a/6, 98a/17
eyü . 75b/21		t.-ı erba adan 95b/3
atır ( ).+ın 110b/2		t.-ı f r 50a/13, 66b/12, 74b/16,
keçinüñ ( ).+ını 110a/11		87a/6, 95a/10, 97b/3, 98a/7
. dibinde 76a/19		t.-ı f ru dan 101b/21
. dibine 76a/13		t.-ı f r dan 95b/3
ib [1]: Bitki kökü. <i>bk.</i> dip (II).		t.-ı r se 74b/16
buyan .+in 103b/3		
t m r [9]: <i>Far.</i> Hastaya veya yaraya	tiry k	[10]: <i>Far.</i> Karı ımında birçok
bakma, tedavi etme.		madde bulunan; sancıya,
t. et- 89b/19, 108b/1		öksürü e, yılan ve akrep
t. eyle- 8a/2		sokmasına, bazı hastalıklara ve
t. it- 31a/11, 102a/9, 102b/19,		zehirlenmelere kar ı panzehir
103a/1		olarak kullanılan bir tür ilaç. <i>bk.</i>
t. ol- 31a/10, 73a/4		tiry .
n [2]: <i>Ar.</i> Kil, çamur.		t. 12b/12, 21b/5, 22a/8
n-i Ermen [1]: Ermeni kili		t.+dur 131a/11
olarak bilinen bir tür boraks,		t.-ı ekber 8b/3
potasyum nitrat, kırmızı kil. <i>bk.</i>		t.-ı erba a 48a/10
gilermen , gil-i Ermen .		t.-ı f r 14b/20, 39b/3, 105b/1
. 106b/6		
n-i ma t m [1]: Limni adasından		
getirilen bir tür kil.		
.+ı 103a/14		

t. ur-	102b/17	125b/21, 133a/3, 136a/18
t z	[47]: <i>Far.</i>	t zrek [1]: <i>Far.T. Derhâl.</i>
1. Tez, çabuk, seri.		t. 128a/15
t. 9b/19, 15a/5, 39a/11, 42a/16,		o - [6]:
59a/2, 66a/10, 73a/4, 87b/18,		1. Güne , ay veya yıldız ufuktan
88b/20, 91a/3, 99b/6, 104b/10,		yükselerek görünmek.
108a/21, 130b/19, 134a/5,		gün .-ayorken 7a/9
140b/12, 140b/15		gün .-du dan 51a/16
t. t. 31a/10, 61a/4		yıldız .-mazdan 51a/16
t.+le 79a/12		2. Dünyaya gelmek. <i>bk. do -.</i>
t. eyle- 26b/18, 27a/2, 135b/20		.-an 127a/11
t. ha m ol- 133a/13, 134b/3,		.-du dan 66b/15
136a/8, 136a/14, 136b/2, 136b/5		.-mı 30b/6
t. it- 29a/13, 29a/14, 130b/15		o a ur- [1]: Güne , ay veya yıldız
2. Keskin, etkili; akut, iddetli.		do maya ba lamak.
t. 21a/21, 82b/11, 127b/4		gün .-urken 123b/13
nih d-ı t. 66b/16		o ma [1]: Do mak i i.
t. fet l 64b/21		anadan . 72a/4
t. nesnelere 25b/20, 111b/3		o ra- [4]: Keserek parçalamak, parça
t. nesnelere 23b/19, 42b/7,		parça etmek. <i>bk. do ra-</i>
93a/8		.-yalar 11a/12, 19b/2, 36b/5,
t. afr dur 83a/15		110b/11
t. f 122b/8		o ral- [1]: Do ranmak, parçalanmak.
t zcek [23]: <i>Far.T. Çabucak, hemen.</i>		.-up 56a/21
t. 16b/15, 16b/16, 18b/8, 26a/6,		o rama [1]: Keserek parçalamak, parça
29b/3, 33b/20, 41b/3, 50a/7,		parça etmek i i.
75a/6, 81a/11, 89b/8, 90b/1,		. 138b/8
90b/5, 91b/7, 91b/12, 94b/18,		o san [1]: Doksan sayısı.
95b/2, 97a/21, 98a/11, 104b/14,		. 54a/13

o ur-	[5]: Do um yapmak, çocu u olmak. <i>bk.</i> do ur- .a 66a/3, 66a/4, 66a/10, 67a/2 -maya 67a/2	gelincik çiçeğün t.+in 81a/6 gendene t.+in 13b/9, 96b/16 a t.+ı 42b/13 a m t.+ı 10b/19 a m t.+in 21b/10, 62a/19, 97a/14, 100b/5 a m nün t.+in 60a/2, 80b/20 h vuc t.+in 49b/3 ıy r t.+ı 58b/2, 119b/6 ısbatan t.+ınun 97b/15 araçalınun t.+ı 58b/17 araçalı t.+ı 58b/2 araçalı t.+in 60b/14 arpuz t.+ı 58b/3 avun t.+ı 58b/3, 133a/1 avun t.+in 59b/11 kelem t.+ından 24b/10 kene t.+in 82a/16, 104b/6 kenger t.+in 63b/1 kerefes t.+ı 26a/2, 50a/1, 60b/13, 117a/1, 120a/17 kerefes t.+in 77a/7 kerefez t.+ı 104b/21 kerevez t.+ı içi 5a/11 kerevez t.+in 58a/13 ke r t.+in 47a/20, 66b/21, 67a/3 ket n t.+ı 25a/4, 50b/4, 112b/13, 122a/11 ket n t.+in 42a/17, 42b/21, 58a/11, 60b/5
o urma	[1]: Do urmak, çocu u olmak i i. . 2b/8	
o u	[2]: Güne , ay veya yıldız ufuktan yükselerek görünmek i i. .+ına 125a/6, 125a/11	
to m	[123]: <i>Far.</i> Tohum, birlikte döllenme sonunda yumurtacıktan olu an ve yeni bir bitki olu masını sa layan tane. t.+ı 56a/6, 122a/11 t.+in 80b/21 t.+ından 16a/14, 37b/6, 59a/9 t.+lar 106a/13, 141b/17 a turb t.+in 38b/2 a o an t.+ı 112b/10 a f r t.+ı 80b/15 a f r t.+in 35a/14, 46a/14 bıra a t.+ı 65b/4 boy t.+ı 58b/5, 58b/18, 122a/11 boy t.+in 56b/6 burça t.+in 24a/15, 35a/12 çivit t.+ı 82a/1 defne t.+in 82a/5 eyid t.+ı 48a/4 gelincik çiçeği t.+ı 81a/19	

lupada t.+ın 42b/18	yüzerlik t.+ın 70a/16
ma denüs t.+ın 77a/18	yüzerlik t.+ında 22b/12
mersin t.+ın 27a/11, 55b/18	yüzerlik t.+ından 73b/12, 94a/2
n renc n t.+ı 34b/17	to me [7]: <i>Far.</i> Peklik, hazımsızlık, çok
pañ t.+ıyla 14b/1	yemekten olan mide i kinli i. <i>bk.</i>
r zy ne t.+ı 23b/11, 25b/8, 26a/1,	to mene.
31a/4, 34b/14, 35a/6, 50a/1,	t. 26b/8, 126b/6
50a/11, 60b/13, 105a/1, 119b/2	t. eyle- 131a/21
r zy ne t.+ın 50b/16	t. ol- 26b/16, 56b/9, 111b/2,
r zy ne t.+ından 137b/18	133a/2
rey n t.+ı 70b/2	to mek n [3]: <i>Far.</i> Semizotu, etli yapraklı
rey n t.+ın 35b/7	ve sarı çiçekli, bir yıllık otsu bir
rey n t.+ıyla 51b/2	bitki (<i>Portulaca oleracea</i>). <i>bk.</i>
adefüñ t.+ı 132a/5	semüz oti.
aru iy ruñ t.+ın 108a/10	t. 34b/17, 35a/21, 119b/6
aru erd t.+ı 85a/17	to mene [1]: <i>Far.</i> Peklik, hazımsızlık, çok
siñirlüce yapra ñnuñ t.+ın 56a/8	yemekten olan mide i kinli i. <i>bk.</i>
o an t.+ı 117a/1	to me.
hterec t.+ı 118a/12	t. ol- 102b/14
ar b t.+ın 23a/10, 68a/7	o [5]:
ar b-ı k sn t.+ıyla 41a/10	1. Açlı ını gidermi , doymu .
turb t.+ı 20b/17, 26a/7, 70b/4,	.+la 35b/16, 65b/10, 126b/11,
117a/1	127a/4
turb t.+ın 27b/2, 27b/11, 35a/1,	2. Dolgun.
47b/6, 56a/12, 109b/10, 112a/14,	. üzerlik to mı 29b/13
112b/19	o lı [1]: Bir yıllık kuzu.
o üzerlik t.+ı 29b/13	. 109a/10
ura oti t.+ın 63a/12	o lu [1]: Tok olma durumu.
üzerlik t.+ı 30b/16, 31a/4, 116a/9	.+dan 141a/12
yüzerlik t.+ı 73b/2, 118b/17	

- o un- [2]: De mek, temas etmek, el sürmek. *bk.* do un-.
 .-amaz 122b/17
 .-sa 90b/9
- o uz [3]: Dokuz sayısı.
 .+uncı 3a/13
 .+ında 140a/7
 on .+ında 140a/9
- o uzuncı [1]: Dokuz sayısının sıra sıfatı.
 . 140a/2
- ol- [11]: Dolu duruma gelmek, irin, kan, cerahat toplanmak. *bk.* dol-.
 .-a 84a/6, 90a/7, 90b/16, 103a/10, 121b/17, 122a/13, 123a/16, 139b/3
 .-ar 102a/11
 .-ınca 120b/13, 122a/5
- ola- [2]:
 1. Etrafını bez, erit vb. eylerle sarmak, çevirmek.
 .-yalar 111a/12
 2. Dalamak, ısırarak. *bk.* ala-.
 .-du ı 96a/5
- ola ( ) [1]: Tozluk yerine bacaklara ayak bile inden dize kadar dolanan ensiz ve uzun kuma parçası.
 ( ).+ıla 71a/4
- ola - [1]: Güne , bir yörüngeyi takip ederek do up batmak.
 gün .-ınca 123b/10
- ola u [2]: Dola ık, birbirine karı mı .
 . ol- 71a/3, 73a/1
- oldur- [6]: Dolmasını sa lamak, dolu durumuna getirmek. *bk.* doldur-.
 .-a 71b/3
 .-alar 21a/18, 40b/10, 82b/7, 91a/20
 .-ur 30b/14
- olu (I) [5]: Dolu, dolmu , içi bo olmayan.
 . 140b/15
 .+sı 9b/5
 . ol- 29b/19, 77b/13, 126a/1
- olu (II) [2]: Saydam buz parçaları durumunda dü en bir tür ya ı .
bk. dolı.
 109a/15
 . uyu 126a/5
- on [4]: Elbise, kılık kıyafet. *bk.* don.
 .+ı 22b/7, 62a/16
 ıssı .+lar 137b/2
 aru .+lar 41a/12
- ondur- [1]: Donmasını sa lamak.
 .-ur 125b/12
- onu [2]:
 1. Parlak olmayan, mat.
 . ol- 9a/2
 2. Gözünün canlılı ı olmayan, fersiz.
 . ol- 29a/7

- oñuz [8]: Domuz. *bk.* doñuz, inz r. .+la 125b/14
 .+ı 12a/6
 . derisini 109a/18
 . di ini 104a/4
 . ödin 86a/1, 96a/8
 . ödini 86b/3
 . ya ıyla 67b/8, 90a/6
- oñuz ba ı [3]: Sıraca adı da verilen bir tür
 çıban; boyun lenf bezleri iltihabı.
bk. an z r.
 . 21b/15, 22a/4, 102b/14
- op [1]: Yuvarlak biçimde, ba ı ve
 aya ı bir yere gelmi biçimde
 olan.
 . 112a/11
- opala [7]: Üç kö e gövdeli, kök saplı,
 çok yıllık otsu bir bitki (*Rhamnus
 clorophorus globosus*). *bk.* su d 1,
 su da, su d, opara .
 . 62a/6, 65b/5, 134b/16
 .+dur 38b/10, 59a/16, 61a/2,
 88b/8
- opara [1]: Üç kö e gövdeli, kök saplı,
 çok yıllık otsu bir bitki (*Cyperus
 rotundus*). *bk.* su d 1, su da,
 su d, opala .
 .+dur 104a/20
- opılan- [1]: Toplama i ine konu olmak.
 .-mı 129b/12
- opra [1]: Toprak. *bk.* opra .
- opra ( ) [12]: Toprak. *bk.* opra .
 . 58b/15, 108a/19, 124b/19
 ( ).+a 96a/11
 ( ).+ı 16b/7, 124b/17
 t( ).+ıla 121a/2
 arı . 125a/8
 dutulmadu . 33a/3
 nadas . 49a/14
 . çana 74a/8
 . parda 33a/3
- op olu [2]: Dopdolu.
 . 22b/6, 103a/9
- opu ( ) [12]: Aya ın yuvarlakça olan alt
 bölümü.
 . 19b/4, 111a/6
 ( ).+a 54a/1, 70b/13, 74a/16
 .+dan 4a/20, 70b/15, 73a/8
 ( ).+ı 19b/9
 ( ).+ına 56a/2, 71a/4, 73a/2
- torva [1]: Torba.
 t.+ya 118a/19
- oy [2]: Toygillerden, böcek ve tane
 ile beslenen, eti için avlanan, kızıl
 tüylü bir ku .
 . 109a/10
 .+uñ yüregini 31b/3
- toz [5]: Çok küçük parçacıklara
 bölünmü herhangi bir madde.
 t.+dan 24b/21, 25a/2

t.+ını	34a/10	ört	[3]: Dört sayısı. <i>bk.</i> dörd, dört. . 102a/21, 118a/18, 122b/12
enc r a	acı t.+ın 11b/14	ö ek(g)	[1]: Dö ek, yatak. (g).+inden 140b/3
sırça t.+ı	89a/15	uda	[2]: A zın di leri örten ve dı arıya do ru az veya çok kıvrılan üst ve alt kenarlarından her biri. <i>bk.</i> duda , u a . . 139a/20 . yarıl- 139b/1
ög-	[6]: Ezmek. <i>bk.</i> dög-. .-eler 120a/13, 123a/12 .-üp 107a/18, 115b/12, 122a/11, 128a/10	tuff	[13]: <i>Ar. Elma (Pirus malus).</i> <i>bk.</i> alma. t. 129b/10, 130a/2, 131b/8 mü klü ar b-ı t. 35b/6 ar b-ı t. 25b/1, 35a/19, 36b/11, 36b/14, 51b/1, 53b/17, 66b/5, 101b/13, 129b/8, 138b/16, 139a/3
ögül-	[2]: Ezilmek. <i>bk.</i> dögül- 1. .-mi na ne 26a/16 .-mi ol- 116a/16	uluñ	[4]: Göz, alın ve yanak arasında, elmacık kemi inin üstünde bulunan çukurumsu bölge, akak. <i>bk.</i> duluñ. . 90b/14 ba uñ .+ı 4b/13 ba uñ .+ına 5a/21 . a rısına 131a/18
ögün	[1]: Tedavi için kol ve ayakta açılan yara, yakı. <i>bk.</i> dögün. . 103a/12	uma ı	[1]: Nezle; so uk almaktan ileri gelen, burun akması ve aksırma ile beliren hastalık. <i>bk.</i> duma ı, n zle, zük m. . ol- 5a/8
ök-	[3]: Sıvı veya tane durumunda olan eyleri bulundu u kaptan ba ka bir yere bo altmak. <i>bk.</i> dök- 1. .-eler 122b/10 .-esin 123b/1, 123b/2		
ökül-	[1]: Sıvı veya tane durumunda olan eyler bulundu u kaptan ba ka bir yere bo altılmak. <i>bk.</i> dökül- 1. .-ür 105b/8		
ökün-	[2]: Bir sıvıyı kendi üzerine dökmek. <i>bk.</i> dökün-. .-eler 121b/3, 121b/7		
ön-	[1]: Durum de i tirmek, ba ka bir hâl almak. <i>bk.</i> dön- 3. .-inceye 139a/5		

- ur- [47]:
1. Bir süre bir yerde, bir durumda kalmak, beklemek, dikilmek. *bk.*
dur- 1.
. -a 4b/15, 14a/4, 16b/8, 16b/18, 19b/18, 20b/3, 22a/2, 22a/9, 30b/18, 32b/11, 39a/19, 48b/4, 64b/21, 102a/20, 102b/2, 105b/11, 106a/3, 112a/18, 113b/11, 117a/3, 117b/10, 120b/3, 121a/3, 121a/8, 121a/12, 123a/5, 123a/6, 123b/3, 125a/20, 128b/12, 128b/15, 129a/5, 133b/10, 139b/14
. -maya 32b/12
. -mayup 25b/7
. -sa 103a/17
. -ur ular 126a/6
  2. Kesilmek, sona ermek. *bk.* dur- 2.
. -a 11b/15, 11b/19, 12a/3, 12a/9, 12a/11
. -maz 139b/17
. -mazsa 139b/12
  3. Aya a kalkmak. *bk.* dur- 4.
. -imaz 69b/7
  4. Tıkamak, kapatmak. *bk.* dur- 5.
asu ında a . -sa 104a/6
- ura otl [24]: Dereotu, rezene (*Anethum graveolens*). /**durak otu**/
. 20b/17, 21a/5, 22b/20, 32a/1, 58b/4, 58b/18, 70b/4, 74b/14, 81b/2
. +n 23b/1, 27b/13, 33b/15, 35a/2, 56a/9, 79a/8, 81b/9
. +yla 92a/13
urı . +yla 23b/6
. uyun 4b/10, 60b/7
. to mın 63a/12
. ya ın 68b/10
. ya ıyla 105a/16
. +nuñ dibin 49a/18
- turb [28]: *Far.* Turpgillerden, tüylü yapraklı; sarı, mor, beyaz çiçekli bir bitki ve bu bitkinin yenilen etli kökü (*Raphanus sativus*). *bk.*
durb, turp, urp.
t. 17b/4, 25a/8, 27b/4, 42a/4, 48b/13, 135a/4
t.+ı 26b/15, 61a/17, 109b/14
a t. 43b/20
a t. to mın 38b/2
azınmı t. 9a/19
t. uyun 32a/14, 33b/11, 81b/16
t. uyıyla 4b/9
t. to mı 20b/17, 26a/7, 70b/4, 117a/1
t. to mın 27b/2, 27b/11, 35a/1, 47b/6, 56a/12, 109b/10, 112a/14, 112b/19

urma	[1]: Bir durumda, bir yerde beklemek, kalmak i i. .+sı 120b/6	meyve. t.+ler 113a/9 kebere t.+sini 48a/18
urna	[1]: Turnagillerden, Avrupa ve Kuzey Afrika'da toplu olarak ya ayan, göçmen, iri bir ku . <i>bk.</i> durma. . dilini 34a/13	la ana t.+sinüñ uyun 43b/16 sirkeyle avrulmı t. 125b/17
turp	[6]: <i>Far.</i> Turpgillerden, tüylü yapraklı; sarı, mor, beyaz çiçekli bir bitki ve bu bitkinin yenilen etli kökü (<i>Raphanus sativus</i>). <i>bk.</i> durb, turb, urp. t.+ı 28a/1, 28a/6, 68a/3 t.+uñ 28a/2, 59a/20 t. uyun 33a/6	urugel- [1]: Kalkıp gelmek. .e 141a/8 urul- [1]: Durulmak, duru bir hâl almak. .-uncaya 133b/10
urp	[1]: <i>Far.</i> Turpgillerden, tüylü yapraklı; sarı, mor, beyaz çiçekli bir bitki ve bu bitkinin yenilen etli kökü (<i>Raphanus sativus</i>). <i>bk.</i> durb, turb, turp. . 111a/1	t runc [19]: <i>Far.</i> Turunç; turunçgillerden, kı ın yapraklarını dökmeyen, portakala benzer ek imsi meyveli bir a aç. (<i>Citrus aurantium</i>). <i>bk.</i> n renc, n renc n, n rence. t. 37a/17, 101b/17, 101b/19, 140b/15 t.+ı 49a/14, 109b/11 t. a acı 7b/5 t. abı 26a/2, 85a/17 t. abı ma c nı 66b/9 t. abı ar bın 25b/9 t. o usı 16a/14 t. o usını 37a/21 t. urı abın 42a/13 t. uyun 120b/16, 120b/20 t. yapra ın 35b/9 t.-ı b drençb ye 37a/20 ya t. abı 15b/10 t. abı gibi ol- 141a/21
urr c	[2]: < <i>Ar.</i> durr c. Sülüne benzer, eti yenen bir tür ku . (<i>Tetrao francolinus</i>). . eti 136a/6 . etinden 136a/13	
t r	[5]: <i>Far.</i> Tur u; tuzlu suda veya sirkede bekletilerek özel bir kıvama getirilmi sebze veya	

- t t [2]: *Far.* Çe itli türleri bulunan dut a acı ve bu a acın ak, kara veya pembe renkte ek i veya tatlı, sulu meyvesi (*Morus*). *bk.* t. **/a aç üzümü/**
t. 114a/20
ar b-ı t. 18b/10
- t [7]: *Far.* Çe itli türleri bulunan dut a acı ve bu a acın ak, kara veya pembe renkte ek i veya tatlı, sulu meyvesi (*Morus*). *bk.* t t.
ek i . ar bın 18a/9
. 23b/17
ar b-ı . 107b/3
. a acını 14a/9
. uyu 129b/14
. ar bı 19a/2, 129b/14
- ut- [30]:
1. Elinde bulundurmak, bir eye temas etmek. *bk.* dut- 1.
.a 112a/12
.ar 107a/15
.sa 67a/2, 133a/15
2. Hastalığa yakalanmak, hastalık başlamak. *bk.* dut- 2.
ısıtma .-ar 132b/21
uçu .-an 8a/8, 8b/11, 103b/15, 103b/21
uçu .-ana 103b/20
yel .-an 136b/4
yil .-sa 75a/14
3. Herhangi bir durumda olmasını, kalmasını sağlamak. *bk.* dut- 3.
.a 19a/18
.ar 10b/3, 132b/17, 136b/3
.up 22b/4
açu .-arsa 137b/1
ıssı .-up 122a/17
an .-ar 131b/18
av .-ar 131b/3, 135b/17
ma deyi .-ar 104b/11
yu aru .-alar 139b/5
4. Bir şeyi a zında bekletmek. *bk.* dut- 4.
.arlarsa 116b/1
.up 22b/13
5. Tedavi amacıyla bir şeyi, a rıyan yerin üzerinde veya a rıyan yeri, bir eyin üzerinde bulundurmak. *bk.* ut- 5.
.alar 67b/7
6. Pas kaplamak, üzerini örtmek.
bar .-ar 140b/16
jeng .-arsa 104b/15
7. Uygulanan bir tedavinin olumlu kar ılık vermesi.
.mazsa 105b/6
utagel- [1]: Bir durum, önceden başlayıp devam etmek. *bk.* dutagel-
.ür 22b/5

- u a ( ) [4]: A zın di leri örten ve dı arıya do ru az veya çok kıvrılan üst ve alt kenarlarından her biri. *bk.* duda , uda , u a .
 .+dan 20a/14
 ( ).+ı 20a/21
 . a rısınıñ 17a/20
 . za metlerin 1b/15
- utam [5]: Deste, demet. *bk.* dutam.
 . 70b/5, 113b/21, 129b/9
 bir . 65b/8
- t tiy [4]: *Far.* Çinko madeniyle yapılan ve göz hastalıklarında kullanılan bir tür ilaç; toz hâline getirilmi sürme ta ı.
 cev hir-i t. 30b/21
 abb-ı t. 31a/16
 ye il t.+yı 88b/21
 t. et- 134a/13
- utma [2]:
 1. Hastalı a yakalanmak, hastalık ba lamak i i.
 nevbet . 78b/21
 2. Bir ey hakkında bilgi edinmek, bir eyi de erlendirmek i i.
 nab . 141a/10
- utul- [7]:
 1. Kapanmak, tıkanmak, i lerli ini kaybetmek. *bk.* dutul- 1.
 sidügi .-anuñ 59b/21
2. Herhangi bir organ i levini yerine getirememek. *bk.* dutul- 2.
 .-mı 25a/9
 .-up 124a/20
 .-ur 104b/18, 104b/19
3. Kullanılmak, daha önce kullanılmı olmak. *bk.* dutul- 3.
 .-madu çölmege 103b/6
 .-madu igne 111b/11
- utulma [1]: Kapanmak, tıkanmak, i lerli ini kaybetmek i i. *bk.* dutulma .
 v z . 24b/13
- tuv l [2]: *Far.* Bakır, gümü , altın gibi çe itli madenlerden i lenirken ortaya çıkan parçacıklar.
 demür t.+ı 110b/20, 123a/4
- uz [81]: Suda eriyen, yiyecekleri koruma ve tatlandırmada kullanılan billur madde. *bk.* duz.
 . 4b/7, 10a/17, 14a/17, 17b/19, 18a/17, 20b/10, 20b/18, 43b/16, 44b/6, 46b/12, 50b/6, 56a/5, 57a/9, 58b/5, 67b/8, 70b/6, 71b/16, 74b/19, 78b/20, 83a/8, 83b/5, 88a/13, 90b/1, 90b/2, 91a/20, 94b/18, 96b/4, 96b/19, 97a/8, 98a/2, 109b/17, 121b/3, 121b/8, 125a/20, 133a/18, 139b/13

- .+a 47b/20, 75b/20, 94b/9
.+dur 130b/4
.+ı 6a/10, 14a/3, 47a/4, 57b/9, 68a/11, 73a/17, 84b/9, 95b/7, 98b/2
.+ıla 11a/10, 14a/7, 77a/15, 87a/7, 90b/8, 95b/16, 98b/3, 104a/10, 104b/4, 110a/9
.+la 9b/3, 14b/6, 17b/3, 18b/21, 21b/16, 28b/20, 32b/7, 45b/3, 80b/14, 92b/3, 94b/9, 96b/12, 96b/13, 98a/7, 99a/5
dögülmi . 76b/18
ara . 121b/9
a . 21a/17, 65a/11, 82b/7, 84b/8
a .+ı 32a/4
- uzlu [2]: Tuzu olan. *bk.* uzlu.
. nesnelere 17b/9
. zeyt nı 14b/19
- uzlu [18]: Tuzu olan. *bk.* uzlu.
. 18b/6, 23b/19, 30a/9, 42b/7, 93a/8, 134b/5
. bal am 56b/15, 101a/9
. bal amdandur 81a/13
. bal amdur 39b/13
. kepek 78b/14
. nesne 139a/1
. nesnelere 111b/3
. nesnelere 25a/2, 48a/17, 60a/18
- . uyula 15b/5, 86b/8
uzsuz [1]: Tuzu olmayan veya tuzu az olan. *bk.* uzsuz.
a . m z 64b/18
uzsuz [6]: Tuzu olmayan veya tuzu az olan. *bk.* uzsuz.
. 56a/19, 59b/4, 70b/7
sirkesiz . ba keb bı 28a/4
. eri te 28a/4
. eri teyle 28a/9
- ükeli [1]: Bütün, hepsi. *bk.* dükeli, dükeli, ükeli.
. 136a/11
- ükelü [1]: Bütün, hepsi. *bk.* dükeli, dükeli, ükeli.
. 130b/18
- üken- [1]: Bitmek, kalmamak.
.-mi dür 106a/17
- tükür- [10]: Tükürmek.
t.-dögi 20b/21
t.-e 15a/3, 105b/9
t.-eler 87a/17
t.-üp 134b/7
an t.-ene 100b/3, 100b/6, 100b/7, 100b/8
an t.-ürse 42a/18
- tükürmek(g) [5]: Tükürmek i i.
t(g).+i 100b/9
an t. 100b/2
an t(g).+e 134a/3

	an t(g).+i 3a/5, 100b/5	tütsü	[1]: Çe itli sebeplerle yakılan madde. Bu maddeyi yakıp dumanını, kokusunu etrafa yayma. <i>bk.</i> dütsü.
tükürük(g)	[5]: Tükürük bezlerinin a za akan salgısı.	t. vir-	“yakarak koku salmasını sa lamak” 66a/6
	t(g).+i 105b/9	tütün	[3]: Duman. <i>bk.</i> dütü. t.+den 25a/2
	t(g).+ile 106b/17, 106b/21		t.+i 14b/3, 107b/21
	t.+le 20a/17	tütüz-	[1]: Koku yaymak için bir ey yakıp etrafa tütsü vermek. <i>bk.</i> dütü. t.-se 109b/10
	dem t.+in 82a/17	tütüzdür-	[2]: Koku yaymak için bir ey yakıp etrafı tütsülemek. <i>bk.</i> dütü. t.-seler 109b/13
tüm	[1]: Bütün, tam, hepsi.		t.-ürse 107b/21
	t.+i 69a/4	ütüzdür-	[1]: Koku yaymak için bir ey yakıp etrafı tütsülemek. <i>bk.</i> dütü. t.-seler 109b/6
türbüd	[2]: <i>Ar.</i> Türbüt otu (<i>Convolvulus turpethum</i>).	tüy	[3]: nsan ve hayvan derisi üzerinde bulunan ince, kısa, yumu ak ve sık uzantılar. <i>bk.</i> dü. t.+inden 69a/4
	a t.+den 81b/21		t.+leri 93b/13
	müs l-i t. 52b/6	bülbülüñ	t.+in 31b/8
Türkce	[2]: Türkçe. <i>bk.</i> Türk ce. T. 46b/18, 97b/17		
Türk ce	[1]: <i>T.Far.T.</i> Türkçe. <i>bk.</i> Türkce. T. 128a/4		
türt-	[1]: Sürmek. <i>bk.</i> dürt- 1, ürt-. t.-üp 36a/5		
ürt-	[3]: Sürmek. <i>bk.</i> dürt- 1, türt-. -eler 106b/17, 123a/5		
	-se 105b/20		
ü	[1]: Rüya. <i>bk.</i> dü . +üne 137a/1		
ü -	[3]: Bulundu u yerden ayrılıp yukarıdan a a ıya do ru inmek, yerinden oynamak. <i>bk.</i> dü - 1. -erler 114a/10		
	-ince 139b/11		
	-mez 108b/12		

U

ucuz [1]: Fiyatı yüksek olmayan, pahası az, düşük fiyatlı.

u. anduz köki 44a/2

uç(c) [16]:

1. Bir nesnenin genellikle sivri olan bitim noktası.

u(c).+ı 12a/2, 81a/17

u(c).+ın 12a/10

u(c).+ına 11b/21

u(c).+ında 34b/2

u.+ında 94a/13

u(c).+ını 12a/1

2. Kenar.

u(c).+ı 69a/7

u.+ın 103b/5

u(c).+ında 89b/2

u(c).+ını 82a/18, 82b/18

3. Bir şeyin baş veya son noktası.

u(c).+ına 107a/18

u(c).+ını 7a/11

aya ı u(c).+ına 7b/17

ba ı u(c).+ına 7b/16

uç ( ) [21]: Sara hastalığı, havale, epilepsi. *bk. o lançular hastalığı, ümmü' - iby n.*

u. 8a/10, 103a/21, 123a/10

u( ).+a 93b/12

u.+dur 3a/7, 103a/19

u( ).+ı 7b/12, 8b/14

b ve u( ).+ın 81a/1

u. rencine 7b/10

u. dut- “uçuk hastalığına yakalanmak” 6b/12, 7b/12, 7b/16, 103b/17, 103b/18, 103b/19

u. ut- “uçuk hastalığına yakalanmak” 8a/8, 8b/11, 103b/15, 103b/20, 103b/21

uçulu [1]: Sara hastalığı olan, havale geçiren.

u. 103b/14

uçurum [1]: Deniz, göl, ırmak vb. su kenarlarında veya karada dik yer, yar.

u.+lar 137a/12

d [17]: *Ar. Tropik bölgelerde yetişen, odunu ve kabuğu hoş kokulu bir ağaç. bk. öd (II).*

. 25b/8, 25b/12, 26a/2, 35b/9, 36a/14, 36b/5, 45b/21, 66b/5, 138b/8

ar b-ı . 35b/7, 53b/18, 66b/6

.-i beles n 118b/19, 120a/12

.-ı Hind 115b/11, 117b/1, 128b/18

dü'l- ar [2]: *Ar. Nezle otu, pire otu (Anacyclus pyrethrum). bk. aır, ır ar , aır ar , ar , dü'l- ahr.*

	. 17a/17, 135b/20		u.+dan 7a/21
dü'l-	ahr [5]: <i>Ar.</i> Nezle otu, pire otu (<i>Anacyclus pyrethrum</i>). <i>bk.</i> a ır, ır ar , a ır ar , a r, dü'l- a r.	u unma ( ) [5]: Solu u tıkanmak, nefesi kesilmek.	u( ).+ı 36b/3, 38a/3, 38a/10, 38a/12, 38a/13
	. 108b/8, 112b/10, 115b/3, 116b/19, 124b/10	uladı [2]: Burun temizlemek için koyunda ta ınan ipek kuma parçası.	u. 89b/8, 122b/13
dü' -	al b [2]: <i>Ar.</i> Bir tür akayık bitkisi ve bu bitkinin kökü (<i>Paeonia</i> <i>officinalis</i>). <i>kr.</i> fav niy .	ula - [5]:	
	/ayıgülü, e ek gülü, yer akayı ı/	1. Varmak, ula mak.	
	. 116b/20	u.-ur 79a/12, 108b/10	
	.+i 8b/16	2. Sirayet etmek, bula mak, tesir etmek.	
ufa	[1]: Boyutları normalden küçük olan.	murd rlı u.-an 62a/16	
	u. 115b/4	murd rlı u.-sa 62a/8	
uf net	[3]: <i>Ar.</i> İtiyah, çibanda olu an pis kokulu cerahat, irin.	murd rlı u.-sa 123a/9	
	u.+inde 130b/8	ula ma ( ) [1]: Sirayet etmek, bula mak, tesir etmek i i.	
	u.+inden 83b/19, 87b/11	murd rlı u( ).+ı 3b/2	
	u.+leri 124b/21	um unma [1]: Ummak, canı çekmek i i.	
u ra-	[2]:	u.+dan 67a/12	
	1. Kötü bir duruma konu olmak.	un [33]: Ö ütülenerek toz durumuna getirilmî tahıl ve ba ka besin maddeleri.	
	u.-sa 16b/14	u. 48b/11, 65a/17, 69a/13, 75b/10, 85a/20, 89b/9, 89b/11, 90b/17, 100b/4, 106a/20, 110b/13, 112a/18, 123a/13	
	2. Bir yerin yanından, yakınından, içinden geçmek.	u.+dan 90b/2	
	demür ma denine u.-yan ular		
	126a/7		
u rı	[1]: Hırsız.		

- u.+ıla 139b/9
arpa u.+ı 10b/19, 15b/9, 69a/14, 84a/10, 84b/8, 88a/11, 122a/11
arpa u.+ın 48a/3
ba la u.+ı 15b/9, 80b/7
ba la u.+ın 39a/15, 72b/4
elenmi u. 49b/5
no d u.+ı 31a/4, 80b/7
u. gibi ol- 29a/20, 35b/20, 48b/2
unn b [23]: *Ar. Dikenli, kı ın*
yapraklarını döken, kırmızı veya siyahımtırak renkli, çekirde i sert, iri zeytin biçiminde meyveleri olan bir tür a aç. (*Zizyphus jujuba*). /**çigde, hünnap/**
u. 30b/16, 31a/4, 87a/15, 115a/16, 121b/5, 122b/19, 141b/18
u.+ıla 107b/2
u. müzevveresi 94b/20
u. uyu 39b/19
u. yapra ın 88b/5
ar b-ı u. 5a/2, 12b/5, 22b/12, 30b/19, 39b/18, 43a/21, 43b/6, 83b/20, 84a/17, 87b/13, 122b/19, 140b/14
un ul [3]: *Ar. Ada so anı (Scilla maritima).*
ba al-ı u. ma c nın 27b/10
all-i u. 54b/14
- sikencüb n-i u. 81a/15
unutsa ( ) [1]: Unutkanlık, nişyan. *bk.*
unutsa lı .
u( ).+ı 38b/19
unutsa lı ( ) [15]: Unutkanlık, nişyan. *bk.*
unutsa .
u. 1b/5, 10b/5
u( ).+a 7a/16
u( ).+ı 10b/6, 10b/7, 10b/9, 10b/11, 38b/15, 38b/20, 116a/10, 116a/12, 118b/1, 119a/16, 126b/4, 139a/18
ur [2]: Yumru, i , tümör, neoplazma.
u. 21a/13
u.+ı 21b/3
ur- [374]:
1. Dokunmak, hafifçe vurmak.
u.-alar 37a/12, 58b/6, 121a/15, 139b/5, 141a/7
u.-mayalar 139b/6
el u.-mayalar 89b/20
el u.-up 52b/10
2. Tesir etmek, sirayet etmek.
ovu u.-an 17a/3
avu u.-mı 1b/13
ovu u.-mı 16b/21, 17a/18
ovu u.-mı a nuñ 16b/13
3. Merhem, ilaç sürmek.
u.-a 4b/16, 29b/1, 71a/21,

100a/21, 102b/2, 122a/4
u.-alar 6b/1, 12b/14, 12b/17,
18b/5, 21b/1, 21b/4, 21b/15,
22a/10, 23a/15, 23a/17, 25b/13,
30b/11, 30b/18, 31a/7, 32b/7,
33a/1, 35b/3, 36a/5, 37a/8,
37a/10, 44b/7, 45b/7, 48b/12,
49a/9, 54a/9, 55a/8, 59a/4, 59a/5,
59a/7, 62a/11, 62a/15, 62a/16,
64b/15, 64b/19, 64b/20, 65a/2,
65a/11, 67b/1, 67b/9, 67b/11,
70a/13, 70b/19, 75b/6, 78b/14,
87b/2, 87b/4, 88a/1, 88a/2, 88a/6,
90a/6, 90a/15, 90b/2, 90b/8,
90b/12, 90b/17, 90b/20, 91a/18,
94a/21, 96b/5, 96b/12, 97a/4,
97b/14, 98a/6, 98a/16, 98a/20,
101b/9, 102a/4, 102a/19, 102a/21,
102b/13, 102b/19, 104a/3,
104b/3, 106b/18, 107a/17,
121b/19, 121b/21, 122a/3, 122a/5,
122a/13, 122a/14, 122a/16,
122a/21, 122b/3, 122b/10,
122b/11, 123a/16, 123a/17,
139b/11, 139b/12, 139b/14
u.-asın 39b/1, 87b/9, 120b/18
u.-sa 28a/15, 32b/10, 45a/18,
47a/14, 47b/21, 49b/9, 54a/17,
54b/3, 60b/16
u.-salar 3b/20, 5a/21, 12b/2,

12b/21, 13a/3, 13b/18, 16b/13,
18a/18, 21b/11, 21b/17, 25a/15,
25a/18, 28a/14, 28b/3, 29a/17,
29a/19, 30b/4, 32a/11, 32b/3,
32b/6, 32b/8, 45a/11, 46a/19,
46a/20, 46a/21, 46b/1, 46b/3,
47b/1, 47b/2, 47b/8, 47b/9,
47b/12, 47b/13, 47b/15, 48a/13,
49a/10, 49a/13, 49a/15, 64a/16,
66b/2, 72b/2, 72b/3, 72b/7, 72b/8,
75b/17, 80b/20, 82a/16, 82a/17,
82b/15, 82b/16, 82b/17, 85a/1,
87a/8, 87a/9, 87a/14, 87a/16,
88b/8, 89a/14, 91a/8, 91a/11,
91a/14, 94b/15, 96a/2, 96a/6,
96b/10, 96b/13, 96b/20, 96b/21,
97a/11, 97a/15, 97a/20, 98b/3,
98b/4, 100a/6, 100a/7, 104a/14,
104b/5, 105a/17, 106a/21, 106b/4,
106b/5, 110a/9, 133a/12, 134a/12
u.-up 65b/17, 73b/4
k f r merhem u.-alar 58b/13
melhem u.-alar 102b/13, 139b/16
merhem u.-alar 61b/6, 122b/12
merhem u.-mayalar 90a/7
merhem u.-up 17a/6
tiry k u.-alar 102b/17
4. Yakı, bez, hayvan yahut bitkiden
elde edilmi bir eyi vücudun bir
bölümü üzerine koymak,

yapı tırmak.

u.-a 60b/19, 73b/8, 82b/19

u.-alar 5a/18, 44a/19, 48a/5,
48a/9, 48b/14, 49a/3, 58b/12,
59a/3, 62a/5, 62a/7, 62b/9,
63a/15, 64b/11, 67a/21, 67b/2,
67b/7, 67b/10, 69a/17, 69a/18,
74a/21, 74b/1, 74b/2, 74b/19,
75b/3, 76a/17, 78b/12, 82b/11,
83b/10, 87b/16, 87b/17, 87b/19,
88a/1, 88a/8, 88a/12, 88b/3,
89b/15, 90b/3, 96b/9, 97b/2,
97b/9, 98a/7, 98a/19, 98b/12,
100b/21, 101a/17, 102a/8,
102a/14, 102b/2, 102b/21,
103a/12, 104a/19, 107a/12,
111a/1, 114a/10, 121b/17, 122b/8,
139b/8, 139b/10, 139b/17,
139b/19

u.-asın 87b/9

u.-ıca 131b/5

u.-mayalar 102a/14

u.-sa 97a/10

u.-salar 65b/2, 70a/19, 73a/17,
73a/20, 73b/17, 73b/18, 89a/2,
89a/4, 89a/6, 91a/12, 91b/18,
94b/5, 94b/6, 94b/8, 94b/9,
94b/10, 94b/11, 94b/13, 94b/14,
96a/5, 96b/11, 96b/17, 96b/19,
97a/5, 97a/6, 97a/9, 97a/13,

97b/10, 98b/10, 99a/6, 104a/10,
104a/11, 104a/13, 104b/4,
105b/12, 105b/19, 106b/1,
106b/9, 107a/10

dögün u.-alar 5a/19, 70b/12,
70b/16, 75a/14, 75a/20, 75b/11,
123a/6

dögün u.-ıca 5a/18

sülük u.-alar 15b/8

sülük u.-du dan 63b/18

ya u u.-a 74a/13

ya u u.-alar 22b/6, 102b/10,
103a/4, 103a/8, 111a/14

ya ular u.-alar 22a/20, 139b/10

žulmiyy n u.-alar 102b/10

5. Yıldırım ile birlikte, çarpamak.

yıldırım u.-maya 7a/20

6. i e ile birlikte, çekmek.

e u.-alar 22a/20, 64b/10,
65a/16, 98a/4, 98a/13, 103a/4

e u.-sa 19b/20

7. ne, fitil vb. sokmak, batırmak.

u.-a 122b/4

u.-alar 22b/2, 89b/15, 122b/3

u.-mayalar 75b/4

u.-salar 89b/13

urma [16]:

1. Merhem, ilaç sürmek i i.

u. 18b/21, 25b/4, 26a/21, 62a/18,
89a/9

- u.+dur 17b/20, 95a/1
2. Yakı, bez, hayvan yahut bitkiden elde edilmi bir eyi vücudun bir bölümü üzerine koymak, yapı tırmak i i.
u.+da 87b/15
dögün u. 103a/11
sülük u. 63b/17
sülük u.+dur 87a/2
dögün u.+ı 5a/17
3. i e ile birlikte, çekmek i i.
e u. 107a/13
4. Yara açmak, delik açmak i i.
u. 47a/5, 105a/7
5. Calk ile birlikte, mastürbasyon yapmak i i.
cal u. 127a/12
- urul- [1]: Vurma i ine konu olmak.
u.-mı 94b/1
- u [4]: Akıl, zihin.
u.+ ı 38b/2
u.+ ı get- “aklımı kaybetmek”
36b/9, 138b/12, 139a/3
- usanul- [1]: Bıkılmak.
u.-ursa 51a/2
- us f [1]: Ar. Bir tür macun.
ma c n-ı u. 117b/3
- us u uri [2]: Yun. Hint Okyanusu’ndaki adacıklardan olu an, Yemen’e ba lı Sukutra adası ve bu adada yeti en sabır otunun bir türü. bk. su u i, su u ur, su u uri.
abr-ı u. 114b/2, 117a/7
- us amdu [17]: Yun. Mavi veya mor çiçekli, kokulu, çalımsı bir bitki (*Lavandula stoechas*). bk. ara ba lu. kr . us u udus.
u. 8a/5, 9a/16, 9a/20, 54b/16, 105a/1, 115a/4, 118a/16, 119a/4, 120b/8, 132b/1, 132b/6, 141b/18
u.+dan 93b/15
ma c n-ı u. 120a/19
ar b-ı u. 32b/13, 44b/16
u. ma c nın 5b/12
- u l [6]: Ar. laç yapımında kullanılan bitki kökleri.
sikencüb n-i buz r -i u. 46b/8
ar b-ı u. 25b/8, 46b/8, 48a/1, 49a/2, 60b/13, 62a/1
- usun [1]: Uzun. bk. uzun 1.
u. ol- 122a/20
- u ( ) [4]: <Far. u a . Çadırı a ı otu ve bu otdan elde edilen tıbbi bir zamk (*Dorema ammoniacum*). bk. d ne ç dırı, u a , u a ç dırı.
u. 48a/6
u( ).+ı 48a/11, 48b/9
u. ya usın 49a/2

u a	[2]: <i>Far.</i> Çadırı a ı otu ve bu otdan elde edilen tıbbi bir zambak (<i>Dorema ammoniacum</i>). <i>bk.</i> d ne ç dırı, u , u a ç dırı. u. 119b/13, 122a/12	u.-up 59b/3, 111a/5 uvanma ( ) [1]: Ufanmak, parçalanmak i i. u( ).+ı 90a/3
u	ç dırı [1]: < <i>Far.T.</i> Maydanozgillerden, özsuyu hekimlikte kullanılan bir bitki, u ak a acı, çadırı a ı otu ve bundan elde edilen sakız, zambak (<i>Dorema ammoniacum</i>). <i>bk.</i> d ne ç dırı, u a , u . kr . çadırı a ı. u.+ndan 55a/13	uvat(d)- [1]: Ufaltmak, parçalamak. u(d).-alar 90b/1 uya- [1]: Uyumak, uyku durumunda olmak. <i>bk.</i> uyu-. u.-yasın 45b/1
u n n	[3]: <i>Ar.</i> Kökü ve dalları suyu sabun katılmı gibi köpürten, kir temizleyici bir bitki (<i>Saponaria officinalis</i>). <i>bk.</i> ço an. kr . ü n n. u. 83b/11 u.+ı 120b/19 u.+la 74b/18	uyanı [1]: Uyumamı . u. 141a/8 uyanı lu [2]: Uyanıklık, uyumamı olma durumu. u.+dan 30a/11, 37a/14
uvacu	[4]: Ufacık. u. 62a/9, 81b/6, 82b/12, 94a/19	uy u [1]: Uyku. <i>bk.</i> uy u. u.+ya varasuñ 85b/10 uy u [31]: Uyku. <i>bk.</i> uy u. u. 31b/1, 136b/21, 137a/6 u.+dan 26b/14, 54b/10, 140a/14 u.+sı 31b/7, 37a/11 u.+ya 78b/10 gündüz u.+sı 126a/20
uva	[13]: Ufak, boyutları normalden küçük olan. u. 13a/12, 19b/1, 36b/5, 40b/20, 54b/11, 57b/4, 64a/20, 72b/1, 85a/20, 91a/6, 104a/9 u.+dan 126b/13 u. çıbanlu kimesne 104a/9	u. gel- “uyuma iste i duymak” 31b/2, 31b/6, 31b/7, 31b/15, 78a/1, 78b/17, 78b/21, 126b/20, 137a/10 u. getür- “uyuma iste i duyurmak” 31a/21, 31b/1, 126b/4, 128b/4, 129a/15, 130b/10, 134b/18, 135b/4
uvan-	[2]: Ufalmak, parçalanmak.	

- u.+sı get- “uyuma iste i kalmamak” 31b/8, 31b/9
- u.+sı gider- “uyuma iste i bırakmamak” 31b/5
- uy ucu [1]: Uykuyu seven, çok uyuyan kimse. *bk.* uyu an.
u. 31b/4
- uy usuz [1]: Uyumamı veya uykusunu alamamı . *bk.* uy usuz.
u. 141a/19
- uy usuzlu [1]: Uykusuzluk, uyuyamama veya uyumamı olma durumu. *bk.* uy usuzlu .
u. 126b/15
- uy usuz [2]: Uyumamı veya uykusunu alamamı . *bk.* uy usuz.
u. 109a/3
u. ol- 10b/2
- uy usuzlu [2]: Uykusuzluk, uyuyamama veya uyumamı olma durumu. *bk.* uy usuzlu .
u.+dan 51b/15
u.+dur 93a/18
- uylu ( ) [4]: Kalçadan dize kadar olan bacak kısmı.
u.+da 69a/16
u( ).+ın 112a/12
u( ).+ına 66a/3, 66a/5
- uyu- [14]: Uyku durumunda olmak. *bk.* uya-.
- u.-maya 31b/11, 31b/16
- u.-rken 20b/8
- u.-sa 17b/5
- u.-ya 31b/3, 31b/15, 69b/2, 126b/14
- u.-yunca 71b/9
- u.-yup 141a/6, 141a/8
- u.-mama 2a/11, 31a/20
- u.-maz ol- 31b/5
- uyu an [1]: Uykuyu seven, çok uyuyan kimse. *bk.* uy ucu.
u. ol- 31b/12
- uyuma [8]: Uyumak, uykuda olmak i i.
u. 2a/11, 31a/20, 45a/3, 126a/19, 126b/1
u.+dan 30a/10
- uyu - [4]: Vücudun herhangi bir bölümünde, kan dolaımının azalması veya sinir tahri i gibi nedenlerle hareket etme ve duyma yetene i geçici olarak azalmak.
u.-sa 75a/15
u.-ur 50b/13, 73b/9
u.-mı ki ilere 39a/3
- uyu ma [1]: Uyu mak i i.
u. 80b/1
- uyuz [28]: Uyuz hastalı ı, uzun süren iddetli ka ıntı ve ka ıntıya ba lı olarak deri tahribatıyla beliren bir cilt hastalı ı.

u. 2b/16, 72a/7, 83b/4, 83b/14, 84b/20, 85a/5, 85b/16, 86a/6, 136a/19, 139a/2	u. ekerli 108b/10
u.+a 52b/16, 85a/1, 85a/2, 86a/16, 93b/12, 125b/1	u. ol- 99a/3
u.+dan 87a/11	2. Ba langıcı ile bitimi arasında fazla zaman aralı ı olan, çok süren.
u.+ı 84b/21, 118a/10, 126b/3, 126b/9, 135a/13, 137b/5	u. 24b/8, 125a/7, 140b/12
u.+ın 85a/3, 86a/5	uzunlu ( ) [1]: Uzunlu una, uzunlamasına.
u.+lar 86a/4	u( ).+ıla 7b/19
u.+laruñ 83b/18	u v [5]: Ar. Uzu v, organ.
u. za metine 24a/8	u.+da 9a/5, 9a/6
uzan- [3]:	u.+ın 7a/19
1. Boylu boyunca yatmak.	u.+uñ 17a/3
u.-up 107a/19	za metlü u.+ı 83b/13
2. Bir zamana kadar devam etmek, etkisi sürmek.	Ü
u.-a 79a/13	üç [181]: Üç sayısı.
3. Uzamak, boyu büyümek.	ü. 4b/15, 6a/1, 6b/18, 7b/10, 7b/20, 7b/21, 8b/1, 10a/8, 11a/18, 15b/2, 16a/8, 18b/10, 18b/14, 19a/8, 19b/3, 19b/14, 21a/20, 22a/6, 24a/2, 24b/6, 26b/11, 26b/21, 28a/8, 29b/11, 29b/13, 30b/16, 32b/19, 37b/8, 37b/15, 37b/16, 38b/8, 40a/17, 40a/21, 41a/18, 41b/2, 41b/13, 41b/14, 44a/3, 44a/4, 45b/9, 45b/10, 45b/12, 45b/13, 46b/17, 47a/17, 47b/16, 48a/21, 48b/14, 48b/16, 49a/7, 49b/21, 50a/11, 50a/14,
uzatma [1]: leriye do ru yöneltmek i i.	
u. 140b/3	
uzlu ( ) [1]: Ustalık, maharet.	
u( ).+ıla 89b/5	
uzun [10]:	
1. ki ucu arasında fazla uzaklık olan, kısa kar ıtı. bk. usun.	
u. 65b/12, 91a/9, 103b/16, 108b/3,	
u. ba lu çekirgeyi 79b/18	
u. urdı 100b/10	

50b/7, 51a/7, 51b/17, 52a/8, 52a/18, 52a/20, 52b/8, 52b/12, 52b/21, 53a/1, 53a/9, 53b/1, 55a/19, 55b/7, 55b/14, 56a/14, 58b/6, 58b/17, 59a/13, 60a/7, 60b/2, 61a/1, 61a/18, 61a/20, 63a/17, 63b/9, 63b/10, 64a/18, 64b/9, 65b/7, 65b/14, 65b/19, 66a/20, 68a/17, 69a/7, 69a/9, 71b/1, 71b/4, 74a/1, 74a/2, 74a/3, 74a/12, 77a/4, 79b/9, 79b/13, 80b/5, 82a/1, 82a/7, 82b/4, 83a/2, 84a/13, 85a/2, 85a/11, 85a/14, 85b/20, 85b/21, 87a/17, 87b/5, 90a/4, 90b/3, 90b/21, 91a/5, 91a/21, 93b/4, 93b/14, 93b/15, 98a/12, 100a/14, 102a/16, 105a/2, 107a/4, 111b/9, 114a/15, 115b/19, 116a/18, 116b/1, 116b/6, 117a/9, 118b/15, 120a/1, 120a/9, 120a/13, 120b/5, 120b/6, 121a/12, 122b/1, 123a/6, 127b/7, 127b/21, 128a/2, 128a/13, 128a/14, 128a/17, 128b/6, 128b/13, 128b/16, 129a/21, 129b/1, 129b/4, 129b/15, 129b/17, 130a/15, 132a/2, 132b/3, 133b/12, 134a/18, 135b/13, 139b/14, 141a/1, 141a/6, 141a/20 ü.+inde 140a/7	ü. arpa a ırı 61a/5, 100b/8, 111a/18 ü. arpa adarı 112b/14 ü. kerre 7b/20, 8a/1 ü. ab 55a/14 on ü.+inde 140a/7 ü. yıllı acı ı ır ya ıyla 91a/3 üçer [8]: Üç sayısının üle tirme sayı sıfatı. ü. 21b/21, 41b/20, 50a/1, 55b/5, 94a/13, 105b/10, 116a/10, 117b/4 üçüncü [7]: Üç sayısının sıra sıfatı. ü. 78b/9, 85a/12, 93a/18, 140a/2 ü.+de 77b/7, 79b/12 on ü. 140a/3 üfle- [1]: Üflemek. ü.-yeler 107a/3 üfür- [2]: Üflemek. <i>bk.</i> yüfkür-. ü.-seler 11b/14, 11b/18 üksek [1]: Belirli bir yere göre yukarıda olan. <i>bk.</i> yüksek. ü. 58b/7 üm [2]: <i>Far.</i> Ümit. ü.+dür 72a/4 ü.+i kesmek “ümidini yitirmek” 46b/15 ümmü' - ıby n [6]: <i>Ar.</i> Çocukluk döneminde görülen havaleler; epilepsi. <i>bk.</i> uçu , o lancu lar astalı ı.
--	---

	ü. 3a/7, 103a/20, 103b/8, 103b/10, 103b/12	ü.+e 68b/14
	ü.+a 103b/5	ü.+i 10b/21, 61b/20, 70b/16, 72b/14, 82b/6, 138b/14
ür-	[1]: Havlamak.	ü.+inde 7b/20, 41b/21, 43a/20, 53b/3, 64b/20, 65b/12, 72a/12, 83b/17, 108a/16, 122b/17, 125a/6
	ü.-meye 40b/8	ü.+indeki 88a/7, 88b/18
ürper-	[1]: Korku, tiksinti, ü üme vb. yüzünden tüylerin dikilip derinin nokta nokta kabarmasıyla titreme meydana gelmek.	ü.+inden 43b/4, 48b/21, 69a/13, 69b/1
	yürek ü.-dügün 68a/14	ü.+ine 16b/21, 17b/12, 19b/17, 25b/11, 26a/21, 28a/15, 33b/21, 36b/7, 43a/12, 47b/20, 50a/11, 54a/9, 56a/17, 57a/10, 57a/11, 58b/12, 64a/12, 69a/5, 71b/7, 76b/2, 81a/5, 91a/11, 94b/18, 98a/20, 99b/10, 106a/9, 107a/18, 108a/15, 108a/20, 109a/21, 109b/11, 110b/12, 112b/5, 120b/12, 121a/8, 121a/14, 127a/12, 138b/9, 138b/12, 138b/14
üseylem	[4]: Ar. Serçe parmak ile yüzük parma ı arasında bulunan damar. ü. amarından 43b/4, 48b/7, 48b/21, 69b/7	ü.+ini 10b/2, 76b/2, 121a/2
üsfünger	[6]: Yun. Sünger. bk. sünger. ü. 12b/14, 21b/3, 67b/10, 67b/11, 87b/21	ü.+üñe 72a/1
	ü.+e 76a/17	ar a ü.+inde 140b/4
üsküre	[21]: Topraktan yapılmı çorba tası, çukur çanak. ü. 6b/15, 35b/20, 43b/17, 49a/1, 52a/2, 52b/13, 64b/3, 70b/5, 70b/7, 92b/1, 92b/10, 114b/18, 129b/3, 130a/3	ar a ü.+ine 30a/14
	ü.+sin 43b/8	arın ü.+ine 140b/6
	ü.+sine 47a/16	
	ü.+ye 101b/1, 128b/9	
üst	[85]: 1. Bir eyin yukarıya bakan yüzeyi, dı yüzü.	2. Bir eyin ardından, bir eyi yaptıktan sonra onun üzerine. ü.+ine 5a/16, 11a/8, 26a/13, 76b/9

	3. Girmek eylemiyle birlikte, bir kiinin bulundu u yer, yan.	ü.-meyeler 34a/6 ü.-ür 20b/9
	ü.+ine gir- “birinin bulundu u yere dahil olmak” 10a/20	ü ü- [3]: Ü ümek. ü.-meye 17a/17
üst d	[3]: <i>Far.</i> Üstat, herhangi bir alanda yetene i olan kimse. <i>bk.</i> üst . ü. 58b/8, 139a/9 ü. ek m 53b/8	ü.-se 16b/17 ü.-ye 78b/19 ü üme [2]: Ü ümek i i. ü.+si 17a/16 ü.+sin 17a/2
üst	[1]: <i>Far.</i> Üstat, herhangi bir alanda yetene i olan kimse. <i>bk.</i> üst d. ü. 138a/21	ü ügen [1]: Çok ü üyen. ü. ol- 5b/16 ü üt- [1]: So uk almak. ü(d).-ürse 78a/2
üstübi	[22]: <i>Yun.</i> Tedavide kullanılan didilmi kendir. ü. 5b/19, 19a/5, 19a/12, 39a/18, 65a/9, 71a/8, 71a/10, 71a/16, 74a/11, 102a/4, 110b/13 ü.+den 12a/7 ü.+ni 45b/11, 49b/6 ü.+nüñ 19b/16, 74a/9 ü.+ye 12a/6 ü.+yi 19b/15, 40b/10, 71a/12 eyü ü. 74a/10 ı lanmı ü.+ye 56a/16	üz- [2]: 1. Hareketini kısıtlamak. ü.-er 104b/18 2. Bozmak, a ndırmak. ü.-mi 106b/19
ü -	[2]: Toplanmak, ü ü mek. ü.-meye 109b/10, 109b/12	üzer [255]: 1. Üst. ü.+inde 16b/7, 21b/6, 34a/21, 74a/11, 92b/16, 103b/8, 110b/13, 120b/7, 127b/10, 127b/12, 127b/15, 130a/9, 130a/10 ü.+ine 5a/19, 5b/14, 5b/15, 5b/19, 6b/8, 7b/19, 7b/21, 12a/12, 13a/13, 13a/16, 13b/14, 14a/18, 14b/2, 16a/15, 16b/13, 17a/10, 18a/6, 19a/6, 19b/17, 21a/21, 21b/11, 21b/15, 22a/6, 22a/10,
ü endür-	[2]: Rahatsız etmek, tedirgin etmek.	

23b/12, 27b/17, 29a/21, 29b/1,
29b/15, 33a/19, 34a/11, 39a/9,
39a/16, 39a/18, 39b/1, 39b/5,
40b/21, 44a/5, 44a/6, 45b/10,
45b/11, 45b/12, 46a/19, 46a/20,
46a/21, 47b/2, 47b/8, 47b/9,
47b/12, 47b/14, 48a/5, 48a/7,
48a/9, 48b/3, 48b/4, 48b/11,
48b/12, 48b/13, 48b/14, 49a/9,
49a/10, 49a/13, 49b/6, 51a/13,
53b/4, 53b/7, 55a/8, 55a/19,
55b/8, 55b/9, 55b/13, 55b/17,
57b/10, 59a/21, 61b/6, 62a/3,
62a/5, 62a/11, 62a/17, 63a/14,
64a/9, 64b/11, 64b/19, 65a/5,
65b/2, 67a/7, 67b/2, 68b/13,
69a/20, 69b/10, 69b/14, 70a/9,
70a/19, 70b/16, 71a/11, 71a/13,
71b/9, 72a/10, 72a/11, 72b/7,
73a/13, 74a/8, 74a/9, 75a/14,
75b/9, 76a/2, 77a/12, 77b/19,
78a/14, 78b/7, 78b/12, 79a/9,
79a/20, 79b/13, 80a/2, 81a/1,
81a/9, 81b/3, 82a/5, 82a/16,
82a/17, 82a/19, 82b/2, 82b/8,
82b/14, 82b/19, 83a/7, 83b/18,
87a/5, 87a/6, 87a/14, 87a/17,
87b/3, 87b/16, 87b/19, 88a/1,
88a/6, 88a/8, 88a/10, 88a/14,
88b/2, 88b/14, 88b/17, 89b/12,

89b/15, 90a/9, 90a/15, 90b/7,
90b/17, 91a/4, 91b/18, 94a/21,
95b/19, 96a/2, 96b/4, 96b/9,
97b/2, 97b/9, 98a/15, 100a/14,
101a/1, 101b/1, 101b/2, 102a/4,
102a/7, 102a/14, 102a/19, 102b/2,
102b/19, 103b/6, 103b/12,
104a/10, 104a/18, 104a/19,
104a/20, 104b/5, 104b/7, 106a/20,
106b/15, 106b/18, 107a/12,
107a/19, 110b/14, 111a/1,
113a/19, 114a/2, 114a/5, 117b/8,
117b/11, 121a/18, 121b/19,
122a/14, 122b/4, 122b/8,
122b/11, 123a/11, 124b/2,
125b/7, 127a/16, 131b/8, 139b/7,
139b/8, 139b/10, 139b/14

ar ası ü.+ine 124a/12

eñse ü.+ine 39a/8

yer ü.+inde 7a/5

2. Bir eyin ardından, bir eyi yaptıktan sonra, onun üzerine.

ü.+ine 6b/10, 27b/4, 28a/5,
42a/15, 43a/2, 46b/11, 49a/12,
50b/5, 53a/6, 54b/4, 57b/12,
59b/7, 68b/16, 70b/8, 70b/9,
94a/8, 94a/14, 121a/21, 121b/17,
126a/11, 132a/20, 132b/18,
132b/21, 133a/1, 133a/18

3. Girmek eylemiyle birlikte, bir kiinin bulundu u yer, yan. ü.+ine gir- “birinin bulundu u yere dahil olmak” 6b/3		urı ü. 23b/10, 24b/20, 42b/6 uru ü. 9b/14, 23a/5, 134b/8 atlu ü.+ün resin 128b/11 ü. d nesi 12b/6, 64b/7, 65a/9, 107a/14
üzerlik(g) [8]: Sedefotugillerden, beyaz çiçekli, susama benzer acı tohumlu, hekimlikte tütsü olarak da kullanılan bir bitki (<i>Peganum harmala</i>). bk. yüzerlik. /ilezik, nazar otu, yabani sedef otu/	V	
ü. 68b/19, 129a/20 ü(g).+i 92b/13, 109b/4 ü. to mı 30b/16, 31a/4, 116a/9 o ü. to mı 29b/13	v cib	[2]: Ar. Yapılması gerekli olan. v. 7b/7 v.+dür 57a/17
üzre [9]: -e gibi, -e göre. 11a/6, 18b/19, 18b/20, 39a/21, 72a/1, 79b/3, 82a/9, 125a/5, 127b/8	v fir	[69]: Ar. Çok, bol. v. 5b/17, 9b/11, 11a/16, 13a/17, 13a/11, 14a/7, 14a/16, 27b/11, 27b/14, 27b/20, 28a/5, 31b/19, 35a/3, 39a/16, 40b/17, 41a/3, 43a/4, 43a/5, 43a/8, 44a/14, 44b/7, 51b/21, 52b/2, 52b/5, 56b/2, 57b/13, 60b/17, 62b/1, 64a/3, 64b/5, 65b/9, 70a/4, 71a/8, 71a/12, 71b/9, 71b/14, 71b/16, 72a/2, 72a/10, 72a/11, 72a/13, 73a/14, 81b/10, 81b/12, 82a/10, 84b/12, 84b/17, 92a/1, 95b/9, 100b/17, 102a/2, 106a/2, 108b/18, 108b/19, 112a/21, 112b/2, 113b/12, 113b/13, 114a/2, 114a/5, 114a/6, 124b/2, 124b/3, 124b/6
üzüm [29]: Asmanın salkım eklindeki meyvesi (<i>Vitis</i>). bk. ineb. /ütküy/ ü. 50a/21, 68b/15, 134b/6, 136b/7 ü.+den 101b/14 ü.+i 64b/2 bi mi ızıl ü. uyıyla 40b/4 çekirdegi çı mı ızıl ü. 49b/20, 50a/10, 118a/17, 119a/21 etlü ü.+ün çekirdegin 57b/10 ızıl ü. 5a/11, 22b/11, 25a/5, 50a/20, 72b/3 ızıl ü.+le 61b/4	v firce	[3]: Ar.T. Bolca, çokça. v. 55a/21, 71a/9, 82b/21

va iyye [4]: <i>Ar.</i> Okka, dört yüz dirhemlik bir a ırlık ölçüsü. v. 125b/3, 127b/17 v.+si 125b/3	69b/5, 70a/12, 103b/13, 107b/16, 111b/19, 112b/15, 127b/14, 128b/16, 130a/7 az n v.+larında 125a/17
v i [11]: <i>Ar.</i> Olan, vuku bulan. v. ol- 4b/20, 15a/21, 15b/1, 17a/12, 19b/5, 69b/7, 71a/5, 76a/5, 76a/6, 102b/14, 122b/21	nevbet v.+ı 78b/6, 79a/19 nevbet v.+ına 78b/2 nevbet v.+ında 78b/2, 78b/5, 138a/5, 138b/21
va t [79]: <i>Ar.</i> Vakit, zaman. v. 6b/11, 7a/2, 12b/19, 43a/18, 50a/17, 61a/21, 87a/5, 112b/3, 113b/16, 120b/3, 126a/14, 126a/15, 134a/9 v.+da 7b/16, 16b/17, 39a/11, 40b/1, 73a/19, 112b/4, 114b/2 v.+dur 7a/7 v.+ı 7a/7, 66a/10, 79a/8 v.+ıla 96b/5 v.+ın 7a/13, 10a/18, 12a/6, 53a/14, 69a/8, 71b/15, 77b/6, 77a/19, 79b/11, 123b/14 v.+ında 29b/16, 62b/21, 98b/11, 98b/12, 108b/18, 112a/20, 121b/20 v.+ıyla 16a/9 v.+larda 51a/18 v.+larında 113a/12 bah r v.+ında 113a/11 cet v.+ı 57a/1 cet v.+ında 29a/8, 63a/14,	erbet v.+larında 5b/3 v.-ı cetde 85b/8, 114b/5, 118b/11 yataca v. 115a/4 yataca v.+da 43a/9, 50a/14 yataca v.+ın 43a/5 yataca v.+ında 40b/14 yatdu ı v. 44a/7, 66b/9
	va tsız [1]: <i>Ar.T.</i> Vakti, zamanı gelmeden. v. 57b/15
	vall hu [1]: <i>Ar.</i> Allah için, Allah hakkı için. v. 18a/6, 54a/10
	vall hu a lem [16]: <i>Ar.</i> Allah bilir. v. 10b/14, 12a/16, 16a/20, 17a/19, 21b/8, 38a/3, 44a/11, 58a/3, 68b/7, 82b/20, 92a/9, 94a/15, 95b/20, 96b/14, 100a/7
	vall hu a lem bi' - av b [1]: <i>Ar.</i> Do rusunu Allah bilir. v. 16a/1

var	<p>[91]: Mevcut olan, yok kar ıtı. v. 11a/5, 48a/19, 54a/5, 56a/13, 58a/14, 61b/13, 71b/12, 71b/13, 74b/5, 85b/16, 85b/17, 128a/7, 132a/3, 132a/9 v.+dı 7a/1 v.+dur 2a/1, 3a/13, 7b/7, 9b/12, 9b/16, 13a/4, 20b/17, 26b/19, 27b/14, 36b/1, 37a/21, 38b/12, 38b/18, 44a/9, 51b/6, 52a/7, 53a/13, 61b/18, 72b/21, 73a/4, 82a/11, 85a/4, 86b/2, 94a/9, 103a/11, 108b/2, 117b/14, 118a/7, 122b/5, 125b/15, 128a/8, 128b/5, 130b/17, 131b/2, 131b/14, 131b/17, 132b/15, 133a/21, 136b/4, 136b/6, 139a/21, 139b/17 v.+iken 91a/17 v.+ısa 13b/20, 61b/5, 89b/5, 99b/3, 115b/15, 119a/8, 130b/13, 139a/19 v.+sa 4a/17, 4a/21, 23b/21, 25b/6, 37a/3, 37a/4, 63b/13, 64b/10, 68b/21, 95b/8, 95b/20, 97b/16, 102b/9, 107b/7, 110b/1, 112a/3, 114a/14, 115a/6, 118a/14, 124b/10 v. ol- 46a/9</p>	var-	<p>[64]: 1. Ula mak, yeti mek, gitmek. v. 71b/13 v.-a 5b/20, 34a/1, 44b/5, 45b/13, 62b/21, 84a/10, 85b/21, 111a/15 v.-alar 140a/19 v.-asın 44b/3 v.-du ı 111a/15 v.-du a 21a/14, 99b/2 v.-ıca 16b/14 v.-ımaz 34b/11, 111a/8 v.-ınca 68a/11, 73a/2, 100b/21, 101a/17 v.-ıncaya 19a/7 v.-maya 16b/17, 95b/1 v.-mayalar 17a/3 v.-sa 95a/21, 108a/6 v.-up 4a/13, 4a/19, 14a/1, 14a/3, 20b/18, 28a/2, 40b/12, 70a/3, 73a/12, 82a/11, 84b/15, 86a/12, 121a/5, 123b/13, 124a/10, 124a/21, 124b/5 v.-ur 105b/4, 107b/19, 108b/10, 108b/21 v.-ursa 39a/21, 39b/1, 140b/4 v.-mama 16b/15 2. ıkan bir kemik geri yerine gelmek veya bir uzuv eski hâline geri dönmek. v.-a 19b/11, 111a/14, 111a/17,</p>
-----	---	------	--

	111b/17		3a/5, 3a/6, 3a/7, 3a/10, 3a/12,
	v.-ur 19b/8		3a/13, 3a/14, 3a/15, 3a/16, 3a/18,
3.	Zaman, süre geçmek.		3a/19, 3a/20, 3a/21, 3b/1, 3b/2,
	v.-du ça 58a/19, 81b/19, 87a/21,		3b/3, 3b/4, 3b/7, 3b/10, 3b/18,
	102b/12, 102b/15		4a/2, 4a/3, 4a/11, 4a/13, 4a/20,
4.	Uyku sözcü üyle birlikte;		4b/2, 4b/4, 4b/8, 4b/10, 4b/12,
	uyumak, uykuya dalmak.		4b/18, 4b/21, 5a/6, 5a/8, 5a/11,
	uy uya v.-asun 85b/11		5a/15, 5a/18, 5a/21, 5b/3, 5b/5,
5.	Belli bir duruma ve düzeye		5b/7, 5b/14, 6a/1, 6a/3, 6a/5, 6a/8,
	gelmek.		6a/9, 6a/20, 6b/4, 6b/6, 6b/7,
	v.-ınca 108a/3, 108a/4		6b/10, 6b/11, 6b/12, 6b/16, 6b/17,
varlu	[1]: Varlıklı, zengin.		6b/19, 6b/20, 7a/1, 7a/6, 7a/8,
	v. ol- 125a/8		7a/11, 7a/14, 7a/15, 7a/16, 7a/17,
varma	[1]: Gitmek i i.		7a/18, 7a/20, 7a/21, 7b/1, 7b/17,
	v.+sın 104a/1		7b/20, 8a/5, 8a/6, 8a/12, 8a/13,
va a	[1]: <Far. vi . Kedigillerden,		8a/14, 8a/16, 8a/17, 8a/18, 8a/19,
	kulakları sivri, di leri ve tırnakları		8a/20, 8a/21, 8b/1, 8b/2, 8b/3,
	keskin, kürkünden yararlanan,		8b/6, 8b/7, 8b/10, 8b/13, 8b/16,
	yırtıcı bir hayvan (<i>Lynx lynx</i>).		8b/19, 8b/20, 9a/1, 9a/2, 9a/3,
	v. kürki 134a/19		9a/5, 9a/7, 9a/8, 9a/9, 9a/10,
va	[1]: Ar. Durum, vaziyet.		9a/12, 9a/13, 9a/15, 9a/16, 9a/17,
	v.+ında 7a/4		9a/18, 9a/21, 9b/2, 9b/8, 9b/16,
ve	[3291]: Ar. Ve.		10a/3, 10a/4, 10a/5, 10a/6, 10a/9,
	v. 1b/1, 1b/4, 1b/6, 1b/12, 1b/14,		10a/13, 10a/14, 10a/17, 10a/19,
	1b/15, 1b/16, 1b/17, 1b/18, 2a/2,		10b/1, 10b/2, 10b/3, 10b/9,
	2a/3, 2a/4, 2a/5, 2a/7, 2a/8, 2a/9,		10b/11, 10b/12, 10b/13, 10b/14,
	2a/10, 2a/11, 2a/12, 2a/14, 2b/4,		10b/15, 10b/18, 10b/19, 10b/21,
	2b/5, 2b/6, 2b/7, 2b/8, 2b/11,		11a/1, 11a/3, 11a/7, 11a/8,
	2b/12, 2b/13, 2b/14, 2b/15, 2b/16,		11a/11, 11a/16, 11b/9, 11b/10,
	2b/19, 2b/21, 3a/2, 3a/3, 3a/4,		11b/12, 11b/14, 11b/15, 11b/17,

11b/18, 11b/19, 11b/21, 12a/4,
12a/6, 12a/16, 12b/9, 12b/10,
12b/11, 12b/16, 12b/17, 13a/13,
13b/15, 13b/21, 14a/2, 14a/7,
14a/10, 14a/19, 14b/2, 14b/3,
14b/5, 14b/9, 14b/10, 14b/13,
14b/15, 14b/16, 14b/17, 14b/19,
14b/20, 14b/21, 15a/1, 15a/6,
15a/7, 15a/10, 15a/12, 15a/13,
15b/3, 15b/4, 15b/5, 15b/6, 15b/8,
15b/9, 15b/10, 15b/11, 15b/13,
15b/14, 15b/16, 15b/18, 16a/2,
16a/4, 16a/7, 16a/8, 16a/9,
16a/10, 16a/14, 16a/16, 16a/17,
16a/19, 16a/20, 16b/6, 16b/9,
16b/11, 16b/12, 16b/15, 16b/16,
16b/19, 16b/21, 17a/1, 17a/2,
17a/4, 17a/5, 17a/9, 17a/13,
17a/15, 17a/20, 17b/9, 17b/10,
17b/12, 17b/14, 17b/15, 17b/16,
17b/18, 17b/19, 17b/20, 17b/21,
18a/1, 18a/2, 18a/3, 18a/5, 18a/8,
18a/11, 18a/17, 18a/21, 18b/4,
18b/7, 18b/8, 18b/9, 18b/10,
18b/11, 18b/12, 18b/18, 19a/1,
19a/9, 19a/10, 19a/11, 19a/12,
19a/13, 19a/14, 19a/15, 19a/16,
19a/17, 19a/19, 19b/8, 19b/15,
19b/16, 20a/6, 20a/15, 20a/16,
20a/18, 20a/19, 20a/21, 20b/1,

20b/3, 20b/12, 20b/15, 20b/17,
20b/18, 20b/19, 21a/2, 21a/5,
21a/7, 21a/18, 21b/2, 21b/10,
21b/11, 21b/17, 21b/19, 21b/20,
22a/2, 22a/5, 22a/7, 22a/9,
22a/11, 22a/13, 22a/14, 22a/15,
22a/16, 22a/19, 22b/2, 22b/3,
22b/14, 22b/18, 22b/19, 22b/20,
23a/7, 23a/13, 23a/14, 23a/19,
23a/20, 23a/21, 23b/2, 23b/5,
23b/10, 23b/11, 23b/13, 23b/14,
23b/15, 23b/16, 23b/17, 23b/18,
23b/19, 24a/3, 24a/9, 24a/17,
24a/19, 24a/20, 24b/5, 24b/7,
24b/8, 24b/10, 24b/12, 24b/14,
24b/15, 24b/16, 24b/17, 24b/19,
24b/20, 24b/21, 25a/1, 25a/2,
25a/5, 25a/6, 25a/13, 25a/21,
25b/1, 25b/2, 25b/3, 25b/5, 25b/6,
25b/7, 25b/8, 25b/9, 25b/11,
25b/12, 25b/14, 25b/15, 25b/17,
25b/18, 25b/20, 25b/21, 26a/1,
26a/2, 26a/4, 26a/5, 26a/8,
26a/10, 26a/11, 26a/12, 26a/16,
26b/8, 26b/9, 26b/10, 26b/12,
26b/13, 26b/14, 26b/16, 26b/17,
26b/18, 26b/20, 27a/1, 27a/2,
27a/3, 27a/4, 27a/6, 27a/7, 27a/8,
27a/10, 27a/12, 27a/13, 27a/16,
27a/18, 27a/19, 27b/6, 27b/7,

27b/11, 27b/14, 27b/16, 27b/17,
27b/18, 27b/19, 27b/21, 28a/1,
28a/3, 28a/4, 28a/6, 28a/7,
28a/10, 28a/15, 28b/2, 28b/12,
28b/18, 29a/5, 29a/13, 29b/3,
29b/5, 29b/7, 29b/18, 29b/19,
29b/20, 29b/21, 30a/3, 30a/5,
30a/6, 30a/7, 30a/8, 30a/9,
30a/10, 30a/12, 30a/13, 30a/14,
30a/15, 30b/4, 30b/6, 30b/14,
30b/17, 30b/20, 31a/5, 31a/9,
31a/12, 31a/13, 31a/18, 31a/20,
31b/1, 31b/10, 31b/17, 31b/18,
32a/7, 32a/12, 32b/12, 32b/14,
33a/2, 33a/13, 33a/14, 33a/17,
33a/21, 33b/5, 33b/6, 33b/8,
33b/9, 33b/13, 33b/17, 33b/18,
33b/19, 33b/20, 34a/2, 34a/6,
34a/7, 34a/8, 34a/14, 34b/6,
34b/12, 34b/13, 34b/16, 34b/17,
34b/20, 35a/5, 35a/6, 35a/10,
35a/17, 35a/18, 35a/19, 35a/20,
35a/21, 35b/1, 35b/2, 35b/6,
35b/7, 35b/9, 35b/10, 35b/11,
35b/12, 35b/16, 35b/17, 35b/20,
36a/1, 36a/8, 36a/15, 36a/17,
36b/1, 36b/2, 36b/3, 36b/4, 36b/5,
36b/6, 36b/9, 36b/10, 36b/11,
36b/12, 36b/14, 36b/15, 36b/16,
36b/17, 36b/18, 36b/20, 36b/21,

37a/1, 37a/2, 37a/5, 37a/6,
37a/10, 37a/11, 37a/12, 37a/14,
37a/18, 37a/20, 37a/21, 37b/2,
37b/3, 37b/4, 37b/5, 37b/6, 37b/9,
37b/14, 37b/16, 37b/17, 37b/18,
37b/19, 37b/20, 37b/21, 38a/2,
38a/3, 38a/8, 38a/10, 38a/13,
38a/17, 38a/18, 38b/1, 38b/2,
38b/4, 38b/9, 38b/15, 38b/18,
38b/19, 38b/21, 39a/2, 39a/3,
39a/4, 39a/5, 39a/6, 39a/7, 39a/8,
39a/13, 39a/16, 39b/3, 39b/7,
39b/9, 39b/10, 39b/11, 39b/13,
39b/14, 39b/17, 39b/18, 39b/19,
39b/20, 39b/21, 40a/1, 40a/2,
40a/3, 40a/4, 40a/6, 40a/7, 40a/9,
40a/10, 40a/14, 40a/18, 40b/1,
40b/2, 40b/7, 40b/10, 40b/16,
40b/17, 40b/18, 40b/19, 40b/20,
41a/6, 41a/8, 41a/9, 41a/10,
41a/11, 41a/12, 41a/14, 41a/16,
41a/17, 41b/2, 41b/8, 41b/10,
41b/11, 42a/14, 42a/21, 42b/1,
42b/3, 42b/6, 42b/7, 43a/2, 43a/3,
43a/4, 43a/10, 43a/11, 43a/17,
43a/19, 43a/20, 43b/1, 43b/3,
43b/6, 43b/8, 43b/10, 43b/19,
43b/20, 43b/21, 44a/1, 44a/2,
44a/4, 44a/5, 44a/6, 44a/7,
44a/15, 44b/2, 44b/5, 44b/6,

44b/9, 44b/13, 44b/14, 44b/15,
44b/16, 44b/17, 44b/18, 44b/20,
45a/2, 45a/3, 45a/4, 45a/19,
45b/2, 46b/4, 46b/8, 46b/12,
46b/14, 46b/18, 47a/5, 47a/7,
47a/10, 47a/11, 47a/12, 47a/16,
47b/1, 48a/1, 48a/2, 48a/4, 48a/6,
48a/10, 48a/11, 48a/12, 48a/13,
48a/16, 48a/17, 48a/18, 48a/19,
48b/1, 48b/2, 48b/4, 48b/5, 48b/6,
48b/9, 48b/11, 48b/19, 48b/20,
49a/1, 49a/2, 49a/3, 49a/4, 49a/7,
49a/18, 49a/20, 49b/5, 49b/10,
49b/11, 49b/12, 49b/17, 49b/18,
49b/20, 49b/21, 50a/2, 50a/3,
50a/4, 50a/6, 50a/9, 50a/10,
50a/11, 50a/13, 50a/16, 50a/17,
50a/18, 50a/20, 50a/21, 50b/1,
50b/3, 50b/4, 50b/8, 50b/15,
50b/16, 50b/18, 50b/20, 50b/21,
51a/1, 51a/5, 51a/8, 51a/11,
51a/12, 51a/14, 51a/16, 51a/17,
51a/18, 51a/20, 51b/1, 51b/2,
51b/3, 51b/4, 51b/5, 51b/7,
51b/13, 51b/14, 51b/15, 51b/16,
51b/20, 52a/6, 52a/7, 52a/16,
52a/18, 52a/19, 52a/21, 52b/1,
52b/2, 52b/5, 52b/7, 52b/8,
52b/10, 52b/11, 52b/14, 52b/16,
52b/17, 52b/19, 53a/3, 53a/9,

53a/13, 53a/14, 53a/16, 53a/17,
53b/5, 53b/6, 53b/13, 53b/14,
53b/15, 53b/17, 53b/18, 53b/20,
54a/1, 54a/6, 54a/8, 54a/12,
54a/19, 54a/21, 54b/3, 54b/4,
54b/7, 54b/8, 54b/9, 54b/10,
54b/11, 54b/12, 54b/13, 54b/14,
54b/17, 54b/21, 55a/1, 55a/4,
55a/9, 55a/11, 55a/17, 55b/4,
55b/6, 55b/7, 55b/19, 56a/2,
56a/4, 56a/13, 56b/1, 56b/2,
56b/3, 56b/4, 56b/7, 56b/15,
56b/17, 56b/18, 56b/19, 56b/21,
57a/4, 57a/5, 57a/8, 57a/9, 57b/1,
57b/2, 57b/3, 57b/8, 57b/9,
57b/11, 57b/16, 57b/17, 57b/18,
57b/21, 58a/6, 58a/19, 58b/15,
58b/17, 58b/18, 58b/19, 58b/21,
59a/3, 59a/4, 59a/6, 59a/10,
59a/14, 59a/15, 59a/17, 59a/18,
59b/5, 59b/7, 59b/9, 59b/10,
59b/13, 59b/14, 59b/15, 59b/16,
59b/18, 59b/19, 59b/20, 59b/21,
60a/4, 60a/16, 60a/17, 60a/18,
60b/3, 60b/13, 60b/19, 61a/11,
61a/15, 61a/17, 61a/18, 61b/2,
61b/5, 61b/8, 61b/10, 61b/15,
61b/21, 62a/3, 62a/4, 62a/5,
62a/6, 62a/13, 62a/14, 62a/16,
62a/18, 62b/3, 62b/6, 62b/8,

62b/10, 62b/18, 63a/1, 63a/18,
63a/19, 63a/21, 63b/1, 63b/5,
63b/13, 63b/14, 63b/15, 64a/16,
64a/17, 64a/18, 64a/19, 64a/21,
65a/3, 65a/10, 65a/18, 65a/19,
65b/4, 65b/9, 66a/1, 66a/6, 66a/7,
66a/9, 66a/12, 66a/18, 66b/5,
66b/6, 66b/8, 66b/9, 66b/10,
66b/11, 66b/12, 66b/13, 66b/15,
66b/16, 66b/20, 67a/7, 67a/15,
67a/19, 67b/1, 67b/5, 67b/8,
67b/11, 67b/12, 67b/13, 67b/15,
67b/17, 67b/18, 68a/5, 68a/6,
68a/7, 68a/14, 68a/15, 68a/16,
68a/17, 68a/19, 68b/3, 68b/6,
68b/7, 68b/17, 68b/18, 68b/21,
69a/1, 69a/3, 69a/7, 69a/10,
69a/13, 69b/4, 69b/5, 69b/6,
69b/8, 69b/9, 69b/12, 69b/19,
69b/20, 69b/21, 70a/1, 70a/2,
70a/8, 70a/10, 70a/15, 70a/17,
70b/5, 70b/6, 70b/18, 71a/1,
71a/2, 71a/17, 71a/21, 71b/2,
71b/5, 71b/10, 71b/12, 71b/13,
71b/19, 71b/21, 72a/2, 72a/6,
72a/7, 72a/12, 72a/15, 72a/16,
72a/21, 72b/1, 72b/4, 72b/11,
72b/16, 72b/20, 72b/21, 73a/6,
73a/9, 73a/10, 73b/1, 73b/2,
73b/10, 73b/11, 73b/21, 74a/9,

74a/18, 74a/19, 74a/20, 74a/21,
74b/1, 74b/3, 74b/5, 74b/6, 74b/7,
74b/8, 74b/9, 74b/12, 74b/14,
74b/15, 74b/16, 74b/18, 74b/19,
74b/20, 74b/21, 75a/3, 75a/4,
75a/5, 75a/7, 75a/12, 75a/14,
75a/15, 75a/18, 75a/19, 75a/21,
75b/5, 75b/6, 75b/7, 75b/8, 75b/9,
75b/13, 75b/15, 75b/16, 75b/17,
75b/19, 75b/21, 76a/1, 76a/3,
76a/6, 76a/9, 76a/11, 76a/16,
76b/5, 76b/7, 76b/9, 76b/16,
76b/19, 77a/6, 77a/8, 77a/10,
77a/11, 77a/13, 77a/17, 77b/13,
77b/14, 77b/15, 77b/16, 77b/17,
77b/18, 77b/20, 77b/21, 78a/1,
78a/2, 78a/3, 78a/4, 78a/5, 78a/9,
78a/10, 78a/11, 78a/13, 78a/15,
78a/16, 78a/17, 78b/7, 78b/10,
78b/11, 78b/12, 78b/14, 78b/15,
78b/16, 78b/17, 78b/20, 78b/21,
79a/1, 79a/4, 79a/9, 79a/15,
79a/16, 79a/17, 79a/21, 79b/3,
79b/16, 79b/17, 80a/1, 80a/9,
80a/10, 80a/17, 80a/21, 80b/1,
80b/2, 80b/4, 80b/6, 80b/13,
80b/14, 80b/16, 80b/17, 80b/19,
80b/21, 81a/11, 81a/12, 81a/14,
81a/15, 81a/20, 81b/1, 81b/2,
81b/5, 81b/7, 81b/8, 81b/20,

82a/4, 82a/6, 82b/1, 82b/5,
82b/10, 83a/5, 83a/10, 83a/11,
83a/15, 83a/18, 83a/19, 83a/21,
83b/1, 83b/2, 83b/4, 83b/5, 83b/6,
83b/7, 83b/8, 83b/11, 83b/14,
83b/17, 83b/19, 84a/3, 84a/4,
84a/6, 84a/8, 84a/18, 84a/19,
84a/21, 84b/2, 84b/4, 84b/7,
84b/8, 84b/9, 84b/20, 85a/2,
85a/4, 85a/6, 85a/7, 85a/21,
85b/1, 85b/3, 85b/4, 85b/16,
85b/19, 85b/21, 86a/1, 86a/6,
86a/8, 86a/9, 86a/12, 86b/4,
86b/15, 86b/21, 87a/1, 87a/2,
87a/3, 87a/5, 87a/6, 87a/7,
87a/12, 87a/13, 87a/20, 87a/21,
87b/12, 87b/13, 87b/14, 87b/15,
87b/17, 87b/18, 87b/19, 88a/1,
88a/2, 88a/5, 88a/6, 88a/12,
88a/13, 88a/15, 88a/18, 88a/20,
88a/21, 88b/1, 88b/2, 88b/4,
88b/5, 88b/9, 88b/11, 88b/17,
89a/5, 89a/7, 89a/8, 89b/1, 89b/2,
89b/6, 89b/7, 89b/9, 89b/11,
89b/12, 89b/13, 89b/14, 89b/15,
89b/16, 89b/17, 89b/18, 89b/19,
89b/20, 90a/1, 90a/6, 90a/11,
90a/12, 90a/13, 90a/14, 90a/15,
90a/16, 90a/17, 90a/18, 90b/1,
90b/3, 90b/6, 90b/9, 90b/10,

90b/11, 90b/12, 90b/13, 90b/17,
91a/4, 91a/6, 91a/9, 91a/18,
91b/2, 91b/4, 91b/6, 91b/7, 91b/8,
91b/10, 91b/11, 91b/13, 91b/14,
91b/15, 91b/16, 91b/17, 92a/4,
92a/6, 92a/13, 92a/14, 92a/15,
92a/16, 92a/17, 92a/20, 92a/21,
92b/1, 92b/3, 92b/4, 92b/8, 92b/9,
92b/11, 92b/12, 92b/14, 92b/18,
92b/19, 92b/20, 92b/21, 93a/1,
93a/5, 93a/6, 93a/7, 93a/8, 93a/9,
93a/10, 93a/12, 93a/13, 93a/14,
93a/19, 93a/20, 93b/1, 93b/2,
93b/3, 93b/5, 93b/6, 93b/7, 93b/8,
93b/10, 93b/11, 93b/12, 93b/13,
93b/14, 93b/16, 93b/18, 93b/20,
94a/4, 94a/12, 94a/15, 94a/16,
94a/19, 94b/7, 94b/10, 94b/18,
94b/19, 94b/20, 94b/21, 95a/2,
95a/4, 95a/10, 95a/11, 95a/12,
95a/16, 95a/17, 95a/18, 95a/19,
95a/20, 95b/1, 95b/2, 95b/3,
95b/4, 95b/6, 95b/7, 95b/13,
95b/16, 96a/21, 96b/1, 96b/3,
96b/4, 96b/5, 96b/7, 96b/8,
96b/15, 97a/1, 97a/8, 97a/11,
97a/14, 97a/19, 97b/2, 97b/4,
97b/5, 97b/6, 97b/9, 97b/18,
97b/20, 98a/1, 98a/2, 98a/5,
98a/6, 98a/7, 98a/8, 98a/10,

98a/13, 98a/14, 98a/15, 98a/17,
98a/18, 98a/19, 98a/20, 98b/9,
98b/12, 98b/17, 98b/18, 98b/19,
98b/21, 99a/3, 99a/4, 99a/5,
99a/9, 99a/10, 99a/11, 99a/12,
99a/13, 99b/1, 99b/7, 99b/10,
99b/11, 99b/14, 99b/16, 99b/17,
99b/21, 100a/1, 100a/6, 100a/8,
100a/10, 100a/12, 100a/13,
100a/17, 100b/2, 100b/14,
100b/15, 101a/2, 101a/3, 101a/4,
101a/7, 101a/8, 101a/9, 101a/11,
101a/14, 101a/15, 101a/19,
101a/20, 101a/21, 101b/4, 101b/5,
101b/6, 101b/7, 101b/8, 101b/12,
101b/13, 101b/14, 101b/15,
101b/16, 101b/18, 101b/19,
101b/20, 102a/10, 102a/11,
102a/12, 102a/13, 102a/17,
102a/18, 102b/4, 102b/5, 102b/6,
102b/7, 102b/9, 102b/13,
102b/18, 103a/21, 103b/1,
103b/2, 103b/4, 103b/6, 103b/16,
103b/20, 104a/1, 104a/2, 104a/5,
104a/8, 104a/10, 104a/12,
104a/16, 104a/17, 104a/21,
104b/1, 104b/3, 104b/8, 104b/9,
104b/10, 104b/11, 104b/21,
105a/1, 105a/5, 105a/6, 105a/7,
105a/8, 105a/11, 105a/14,

105a/15, 105b/1, 105b/8,
105b/10, 105b/17, 105b/19,
105b/20, 105b/21, 106a/1, 106a/2,
106a/7, 106a/11, 106b/4, 106b/6,
106b/7, 106b/10, 106b/13,
106b/20, 107a/5, 107a/12,
107a/13, 107b/10, 107b/11,
107b/12, 107b/13, 107b/14,
107b/17, 107b/18, 107b/19,
108a/4, 108a/5, 108a/6, 108a/10,
108a/14, 108a/16, 108b/3, 108b/7,
108b/8, 108b/11, 108b/13,
108b/15, 108b/17, 108b/18,
108b/20, 109a/1, 109a/2, 109a/3,
109a/5, 109a/9, 109a/10, 109a/11,
109b/13, 110b/11, 110b/18,
110b/19, 110b/20, 110b/21,
111a/2, 111a/4, 111a/6, 111a/8,
111a/10, 111a/11, 111a/13,
111a/15, 111a/16, 111a/17,
111a/21, 111b/2, 111b/3, 111b/4,
111b/5, 111b/6, 111b/13,
111b/14, 111b/17, 111b/18,
111b/20, 111b/21, 112a/1, 112a/2,
112a/5, 112a/7, 112a/8, 112a/9,
112a/10, 112a/16, 112a/18,
112a/19, 112a/21, 112b/2, 112b/4,
112b/10, 112b/11, 112b/13,
113a/2, 113a/6, 113a/7, 113a/8,
113a/9, 113a/11, 113a/12,

113a/13, 113b/4, 113b/5, 113b/6,
113b/12, 113b/18, 113b/20,
114a/2, 114a/11, 114a/12, 114b/9,
114b/20, 114b/21, 115a/1, 115a/2,
115a/4, 115a/11, 115a/15,
115a/16, 115a/18, 115a/19,
115a/20, 115a/21, 115b/8, 115b/9,
115b/14, 115b/15, 115b/21,
116a/12, 116a/14, 116a/16,
116a/17, 116a/21, 116b/4, 116b/8,
116b/9, 116b/15, 116b/16,
116b/17, 117b/7, 117b/8,
117b/12, 117b/14, 117b/15,
117b/18, 117b/21, 118a/4, 118a/7,
118a/10, 118a/11, 118a/14,
118a/15, 118b/2, 118b/3, 118b/4,
118b/5, 118b/6, 118b/12,
118b/13, 118b/14, 119a/2, 119a/3,
119a/4, 119a/7, 119a/8, 119a/9,
119a/10, 119a/11, 119a/16,
119a/18, 119a/21, 119b/1, 119b/3,
119b/5, 119b/9, 119b/11,
119b/12, 119b/17, 119b/19,
119b/20, 119b/21, 120a/1, 120a/6,
120a/7, 120a/21, 120b/1, 120b/2,
120b/14, 120b/21, 121a/1, 121a/5,
121a/11, 121a/17, 121b/2, 121b/4,
121b/8, 121b/9, 121b/10,
121b/11, 121b/12, 121b/16,
121b/17, 121b/18, 121b/19,

121b/20, 121b/21, 122a/1, 122a/2,
122a/3, 122a/7, 122a/9, 122a/11,
122a/12, 122a/15, 122a/17,
122b/1, 122b/2, 122b/4, 122b/6,
122b/13, 122b/14, 123a/3, 123a/4,
123a/7, 123a/8, 123a/14, 123a/15,
123a/20, 123b/1, 123b/3, 123b/6,
123b/7, 123b/8, 124a/11, 124a/17,
124a/18, 124a/19, 124b/2, 124b/9,
124b/12, 124b/13, 124b/14,
124b/16, 124b/17, 124b/18,
124b/19, 124b/20, 124b/21,
125a/1, 125a/2, 125a/3, 125a/4,
125a/5, 125a/7, 125a/8, 125a/9,
125a/10, 125a/11, 125a/12,
125a/13, 125a/15, 125a/16,
125a/17, 125a/18, 125a/19,
125a/20, 125a/21, 125b/1, 125b/2,
125b/3, 125b/7, 125b/8, 125b/9,
125b/10, 125b/12, 125b/15,
125b/16, 125b/18, 126a/4, 126a/5,
126a/6, 126a/7, 126a/8, 126a/9,
126a/11, 126a/12, 126a/13,
126a/16, 126a/17, 126a/18,
126a/20, 126a/21, 126b/1, 126b/4,
126b/5, 126b/6, 126b/7, 126b/8,
126b/9, 126b/10, 126b/12,
126b/13, 126b/14, 126b/16,
126b/19, 127a/2, 127a/3, 127a/4,
127a/7, 127a/10, 127a/11,

127a/12, 127a/13, 127a/14,
127a/16, 127a/17, 127a/18,
127a/21, 127b/1, 127b/6, 127b/7,
127b/11, 127b/16, 127b/18,
127b/20, 128a/4, 128a/5, 128a/6,
128a/7, 128a/9, 128a/20, 128b/2,
128b/5, 128b/10, 129a/6, 129a/8,
129a/9, 129a/10, 129a/16, 129b/2,
129b/3, 129b/6, 129b/8, 129b/9,
129b/12, 129b/16, 129b/17,
129b/18, 129b/19, 130a/2, 130a/4,
130a/5, 130a/13, 130a/14,
130a/18, 130a/19, 130a/20,
130b/2, 130b/3, 130b/4, 130b/5,
130b/6, 130b/7, 130b/8, 130b/9,
130b/10, 130b/14, 130b/15,
130b/19, 130b/20, 130b/21,
131a/1, 131a/3, 131a/4, 131a/6,
131a/7, 131a/8, 131a/9, 131a/10,
131a/13, 131a/14, 131a/15,
131a/16, 131a/18, 131a/19,
131a/21, 131b/2, 131b/3, 131b/4,
131b/5, 131b/6, 131b/8, 131b/9,
131b/10, 131b/11, 131b/13,
131b/14, 131b/15, 131b/18,
131b/21, 132a/1, 132a/2, 132a/3,
132a/4, 132a/5, 132a/6, 132a/8,
132a/9, 132a/10, 132a/11,
132a/13, 132a/16, 132a/17,
132a/20, 132a/21, 132b/2, 132b/3,
132b/4, 132b/7, 132b/9, 132b/12,
132b/13, 132b/14, 132b/15,
132b/18, 132b/21, 133a/2, 133a/4,
133a/6, 133a/7, 133a/8, 133a/10,
133a/11, 133a/20, 133b/1, 133b/2,
133b/5, 133b/7, 133b/8, 133b/10,
133b/13, 133b/14, 133b/17,
133b/18, 133b/19, 133b/20,
133b/21, 134a/2, 134a/3, 134a/11,
134a/13, 134a/14, 134a/15,
134a/16, 134a/17, 134a/20,
134b/3, 134b/6, 134b/20, 135a/1,
135a/13, 135a/14, 135a/15,
135a/16, 135a/17, 135a/18,
135a/20, 135b/1, 135b/2, 135b/4,
135b/5, 135b/6, 135b/7, 135b/9,
135b/12, 135b/18, 135b/19,
136a/1, 136a/4, 136a/9, 136a/10,
136a/11, 136a/13, 136a/16,
136a/17, 136a/18, 136a/19,
136a/20, 136b/1, 136b/3,
136b/10, 136b/11, 136b/12,
136b/14, 136b/16, 136b/18,
136b/21, 136b/22, 137a/1, 137a/2,
137a/3, 137a/5, 137a/6, 137a/7,
137a/8, 137a/9, 137a/10, 137a/11,
137a/12, 137a/13, 137a/14,
137a/15, 137a/16, 137a/17,
137a/19, 137a/20, 137a/21,
137b/1, 137b/3, 137b/4, 137b/8,

137b/9, 137b/10, 137b/11, 137b/15, 137b/20, 138a/1, 138a/2, 138a/4, 138a/5, 138a/6, 138a/7, 138a/8, 138a/9, 138a/10, 138a/11, 138a/14, 138a/16, 138a/17, 138a/21, 138b/1, 138b/3, 138b/5, 138b/7, 138b/11, 138b/13, 138b/14, 138b/15, 138b/16, 138b/17, 138b/19, 138b/20, 138b/21, 139a/1, 139a/2, 139a/3, 139a/4, 139a/9, 139a/12, 139a/13, 139a/19, 139b/1, 139b/2, 139b/3, 139b/5, 139b/7, 139b/8, 139b/16, 140a/6, 140a/12, 140a/14, 140a/17, 140a/19, 140a/20, 140a/21, 140b/9, 140b/10, 140b/11, 140b/12, 140b/14, 140b/15, 140b/19, 140b/20, 140b/21, 141a/1, 141a/4, 141a/6, 141a/15, 141a/16, 141a/18, 141b/1, 141b/4, 141b/5, 141b/7, 141b/21		v.+dur 102a/16 v.+ya 103a/18, 119b/5 v. eyy mında 103a/15 v. ol- 101b/11 veca [6]: <i>Ar.</i> A rı, sızı, acı. v.-ı mef ıl 2b/13, 73b/11, 74a/13 v.-ı mef ıla 73b/15, 73b/17 v.-ı mef ılda 75a/2 vech [8]: <i>Ar.</i> Tarz, biçim, yol. v.+e 82a/9 v.+i 108b/6 v.+le 3b/12, 3b/13, 86b/3, 95b/12, 114b/1, 134a/7 vech [1]: <i>Ar.</i> Yüz, çehre, surat. vech-i ceyf(?) [1]: Bo azda bulunan bir damar. v. amarından 99b/20 v'eger [1]: <i>Ar.Far.</i> Ve e er, ve ayet. v. 32a/4 vehm [1]: <i>Ar.</i> Gerçekte olmayan; fakat varmı gibi tasarlanan dü ünçe, zan. v.+dür 132a/7 ver [1]: <i>Ar.</i> Kıç, dübür; ishal. v.+yla 139b/21 verd [16]: <i>Ar.</i> Gül bitkisi ve bu bitkinin çe itli türleri bulunan güzel kokulu çiçe i (<i>Rosa</i>). <i>bk.</i> gül. v. 113a/18 v.+e 106a/8
ve's-sel m [1]: <i>Ar.</i> te bu kadar, son söz budur. v. 22a/17		
vcb [7]: <i>Ar.</i> Veba hastalı ı; ate li, bula ıcı ve öldürücü salgın hastalıkların genel adı. v. 103a/13 v.+dan 84a/15		

ar b-ı v. 138a/16	vesv s [1]: <i>Ar. üpheli, kuruntulu.</i>
ar b-ı v.-i mükerrer 77a/11	v. 93a/17
ar b-ı v.-i mükerreri 138a/17	vey [91]: <i>Ar.Far. Veya, yahut.</i>
ar b-ı v.-i ar 25b/1, 26b/11, 26b/12, 35a/19, 36b/10, 53b/17, 56b/16, 60a/17, 138a/13, 138b/15, 139a/4	v. 3b/10, 6a/10, 14b/8, 14b/9, 15a/4, 17a/7, 17a/13, 18a/12, 18b/13, 19b/4, 22a/7, 23a/18, 24b/18, 27b/2, 30a/15, 46a/10, 49a/4, 50a/12, 50a/17, 50b/1, 52a/16, 52a/17, 54a/18, 56b/5, 57a/10, 57a/11, 57a/13, 59b/15, 61b/16, 66b/7, 69a/16, 72a/13, 72a/15, 74b/19, 75a/6, 75a/21, 77a/17, 78b/9, 78b/19, 83b/3, 88a/15, 88a/16, 89a/17, 89b/16, 90b/12, 91a/16, 91b/4, 94a/10, 94b/1, 94b/14, 94b/17, 95b/3, 95b/8, 100b/18, 101a/6, 101b/10, 102a/15, 115a/2, 125a/4, 125a/20, 125b/16, 126b/2, 132a/14, 138a/11, 139a/15, 139b/9, 140a/6, 140b/7, 141a/11, 141a/12, 141a/13, 141b/4, 141b/8, 141b/9, 141b/14
ar b-ı v.-i ar -i keb r den	
verem [13]: <i>Ar.</i>	
1. Ate li ve bula ıcı hastalık, tüberküloz. <i>bk. dı , ince a rı, sil,</i> virem. v. 126a/7 v.+dür 43b/2, 48a/14 v.+in 47b/14 v.+lere 126a/9 ıssı v.+dür 39b/7	
2. Vücutun dı yüzeyinde veya de i ik iç organlarda, çe itli sebeplerle meydana gelen, ço u zaman iltihaplı i , çıban veya ur. v. 121b/12, 121b/14, 121b/15, v.+i 121b/13, 121b/14, 124b/8 v.+ler 103a/12	
ves yir [9]: <i>Ar. Bunun gibi olanlar.</i> v. 1b/18, 2a/11, 2a/17, 3a/9, 52a/7, 72a/20, 85a/19, 123b/7 v.+in 1b/16	vey d [27]: <i>Ar.Far. Yahut, veya.</i> v. 11b/11, 16b/4, 25b/4, 30a/2, 30a/4, 31a/13, 33b/12, 35a/2, 35b/5, 36b/15, 39a/9, 42a/16, 44b/18, 56b/9, 57a/21, 76b/9, 78b/3, 90a/20, 90a/21, 108b/11, 111a/12, 116b/11, 132a/14,
vesv s [1]: <i>Ar. üphe, kuruntu.</i> v. 6b/19	

vezn	<p>141a/2, 141a/8, 141a/19, 141a/20</p> <p>[5]: <i>Ar.</i> Ölçü, tartı.</p> <p>v. 6b/17, 92b/12</p> <p>v.+ceye 93b/8</p> <p>v.+le 127b/5</p> <p>v. oy- “bir ölçü belirlemek”</p> <p>127b/3</p>	<p>v.-meyeler 11a/5, 12b/5, 18b/10,</p> <p>34b/12, 48b/9, 49a/1, 50a/16,</p> <p>51a/10, 58b/13, 59a/4, 61b/21,</p> <p>67a/14, 67b/14, 75a/17, 75b/2,</p> <p>86a/9, 88a/19, 88a/20, 91b/16,</p> <p>104b/21, 106b/13, 122a/10,</p> <p>122b/4, 122b/14, 122b/18</p>
vir-	<p>[221]:</p> <p>1. letmek, eri tirmek.</p> <p>v.-eler 6a/20, 8b/2, 8b/3, 9a/18,</p> <p>10a/19, 10b/5, 18b/11, 18b/16,</p> <p>23a/21, 24a/5, 24b/18, 34b/17,</p> <p>35b/12, 36a/3, 36b/15, 37a/1,</p> <p>37a/4, 37a/6, 40a/5, 40a/6,</p> <p>40a/10, 41b/7, 43a/18, 46b/8,</p> <p>46b/9, 46b/20, 48b/8, 50a/15,</p> <p>51b/16, 52b/5, 56b/19, 56b/20,</p> <p>57a/7, 57a/19, 61b/15, 62a/1,</p> <p>66b/5, 66b/6, 67a/19, 67b/13,</p> <p>71b/20, 74b/13, 74b/15, 75a/16,</p> <p>75a/17, 75b/3, 78a/18, 78b/2,</p> <p>79a/8, 79b/5, 80b/7, 83a/16,</p> <p>83b/6, 84b/6, 89b/12, 90a/18,</p> <p>99b/7, 99b/8, 112a/3, 122a/10,</p> <p>122b/14, 122b/15, 123a/2,</p> <p>138a/19, 138a/20, 140b/14,</p> <p>140b/17, 140b/18, 140b/20,</p> <p>141a/1</p> <p>v.-elerse 36a/5</p> <p>v.-icek 78b/5</p>	<p>v.-se 7a/19, 81a/3</p> <p>v.-seler 53a/16, 62b/11</p> <p>v.-üp 56b/6, 67b/14</p> <p>v.-ürlerse 105b/2</p> <p>v.-memek 74b/12, 138a/5, 138b/4</p> <p>2. Kazandırmak.</p> <p>v.-e 125b/5</p> <p>cil v.-e 27a/7, 29a/16</p> <p>cil v.-ür 15a/11, 37b/10, 115a/7,</p> <p>118a/7, 118b/12, 130b/9</p> <p>f ide v.-mez 57b/7</p> <p>f ide v.-ür 36a/9</p> <p>f yide v.-e 101b/5</p> <p>fera v.-enleri 2a/15, 37a/16</p> <p>fera v.-ür 37a/17, 37a/18, 37b/7,</p> <p>116b/4</p> <p>id v.-ür 135a/1</p> <p>iv m v.-e 111b/20</p> <p>iv m v.-eler 119a/1, 130a/17</p> <p>iv m v.-üp 115b/19, 120a/18</p> <p>uvvet v.-e 25a/16, 64a/20,</p> <p>112a/2, 112a/20, 129a/10,</p> <p>137b/13</p>

- uvvet v.-enleri 2a/14, 36a/8
uvvet v.-üp 4b/5
uvvet v.-ür 25a/17, 25a/18, 25a/19, 26b/2, 35a/4, 36a/9, 36a/13, 68a/5, 85b/1, 101a/3, 104b/11, 115b/7, 116b/3, 117b/7, 118b/13, 119a/9, 119a/11, 128a/5, 129b/2, 130a/20, 130b/3, 130b/6, 130b/8, 130b/9, 131a/8, 131a/12, 131a/20, 133b/7, 134b/8, 134b/12, 135b/9, 135b/10, 136a/2, 136a/9, 136b/11
I net v.-ür 101b/3
n m- iv m v.-e 115b/13
n m- iv m v.-esin 123b/3
ta viyet v.-ür 93a/5
tefr v.-ür 77a/10
ziy de v.-e 127b/11
3. I ık, duman, tütsü vb. yaymak.
dütsü v.-e 44a/20, 64a/14, 71a/12, 71a/15
dütsü v.-eler 44b/7, 79b/7, 79b/8
dütsü v.-meye 64a/15
dütsü v.-se 67a/3
dütsü v.-seler 8b/17, 13b/10, 44b/9, 82b/1, 103a/18, 110a/8, 110a/11
u le v.-mez ol- 7b/5
u le v.-ür 7b/4
tütsü v.-seler 66a/6
4. Dü ünçe veya bilgi anlatan eyleri ba kalarına iletmek, bildirmek.
cev b v.-eler 8a/4
5. Yara veya çıban ucu belirlemek, ortaya çıkmak.
ba v.-üp 49b/7
ba v.-ür 15b/21
6. Acıya, zahmete yol açmak, neden olmak.
za met v.-mez 16a/1, 85b/1
za met v.-ür 76a/13
za met v.-ürse 46b/15
8. zin sözcü üyle birlikte kullanılarak müsaade etmek.
i n v.-mi dür 104b/16
9. Bir yere dayanmak.
d v ra v.-e 112a/8
10. Nefes, soluk vb. ile birlikte, içe çekip geri bırakmak.
nefes v.-üp 124b/15
- virem [1]: *Ar.* Ate li ve bula ıcı hastalık, tüberküloz. *bk.* dı , ince a rı, sil, verem 1.
ıssi v.+dür 39b/12
- virmek [8]:
1. letmek, eri tirmek i i.
v. 23a/20, 40a/4, 78b/9, 138a/10, 138a/11
v.+de 87b/15

<p>2. Kazandırmak i i. uvvet v. 112b/9 fera v.+de 37b/7</p>	<p>33a/11, 33a/12, 33b/3, 33b/4, 33b/10, 33b/16, 34a/3, 34a/5, 34b/15, 35a/10, 35b/11, 35b/18, 35b/19, 36a/2, 36a/17, 36b/19, 37a/2, 37a/8, 38a/6, 38b/11, 39b/8, 39b/11, 39b/13, 40a/8,</p>
<p>Y</p>	<p>41a/7, 41b/7, 42a/15, 42a/20, 42b/4, 42b/5, 42b/8, 42b/13, 43a/21, 43b/7, 43b/18, 44a/3, 44a/21, 44b/1, 44b/5, 44b/11, 44b/15, 44b/17, 44b/20, 46b/6, 46b/8, 46b/10, 46b/13, 48b/8, 48b/9, 49a/16, 49b/14, 49b/19, 51a/3, 51a/19, 51a/20, 52b/4, 52b/18, 53a/2, 53a/12, 53b/14, 54a/20, 54b/13, 55a/6, 56a/10, 56b/4, 56b/8, 56b/9, 56b/10, 56b/11, 56b/13, 56b/14, 57a/3, 57a/7, 58b/15, 60a/15, 61a/10, 61b/14, 61b/16, 62a/7, 62a/9, 62a/16, 63a/1, 63a/17, 65a/8, 65a/13, 67a/5, 67a/14, 67a/18, 68b/6, 68b/15, 70a/6, 70b/10, 70b/14, 71a/7, 71a/14, 71a/16, 71b/14, 72a/9, 72b/10, 74a/17, 74a/19, 74b/9, 74b/17, 76a/5, 77b/19, 78a/12, 78a/19, 78a/20, 78a/21, 78b/2, 79a/9, 79a/19, 79a/21, 79b/1, 80a/5, 80b/9, 81b/12, 81b/13, 82b/11, 83a/16,</p>
<p>y</p>	<p>[432]: <i>Far.</i> Ya, ya da, yahut. y. 3a/18, 3b/21, 42a/19, 4a/1, 4a/10, 4b/3, 4b/7, 4b/13, 4b/19, 5a/1, 5a/2, 5a/3, 5a/9, 5a/10, 5b/11, 6a/7, 6a/13, 6a/20, 6b/1, 7a/9, 7a/19, 7b/7, 8b/1, 8b/4, 8b/11, 8b/18, 9a/3, 10a/12, 10a/13, 10a/17, 10b/5, 11a/3, 11a/7, 11a/8, 11a/15, 11b/14, 11b/16, 12a/6, 12a/8, 12b/5, 12b/7, 12b/17, 14b/16, 15b/7, 15b/12, 18b/6, 18b/11, 18b/12, 18b/15, 18b/16, 18b/19, 18b/20, 19a/3, 19a/4, 20a/14, 20b/5, 20b/7, 21a/8, 21a/10, 21a/12, 21a/19, 21a/20, 21b/12, 21b/19, 22a/8, 22b/3, 23a/11, 23a/15, 23a/16, 23a/18, 23b/12, 23b/15, 23b/16, 24a/1, 24b/13, 25a/20, 25b/2, 25b/8, 25b/9, 25b/10, 25b/11, 25b/14, 25b/16, 26a/3, 26a/13, 27b/11, 27b/18, 28b/15, 29a/7, 30b/5, 30b/15, 30b/19, 30b/21, 31a/1, 32b/13, 32b/15,</p>

83b/3, 83b/20, 83b/21, 84a/1,
84a/7, 84a/14, 84a/15, 84a/17,
84b/3, 84b/16, 85a/3, 87b/2,
88a/3, 88a/4, 88a/5, 88a/19,
88b/4, 89a/9, 89a/10, 89a/17,
89a/18, 89a/20, 89a/21, 89b/4,
89b/13, 90a/4, 90a/9, 90a/19,
90a/20, 90b/2, 90b/14, 90b/19,
91a/14, 91b/5, 91b/6, 91b/13,
93b/9, 93b/18, 94a/14, 94a/17,
95a/11, 95b/11, 96b/6, 96b/18,
97a/17, 97b/3, 98a/7, 98a/19,
98a/20, 98b/7, 99a/21, 99b/8,
99b/12, 101b/17, 101b/18,
102a/3, 102a/4, 102a/5, 102b/1,
102b/9, 102b/21, 103a/1, 103a/7,
103b/20, 104b/14, 106a/4, 106a/6,
106a/8, 106a/10, 106b/11,
107a/10, 107a/15, 107b/2, 107b/4,
107b/5, 107b/6, 107b/21,
110a/19, 110a/20, 110b/8,
110b/15, 110b/17, 111a/7,
111b/15, 113a/14, 113b/21,
114a/8, 115b/20, 116a/7, 116a/19,
121a/14, 121b/1, 122a/4, 122b/10,
122b/12, 122b/19, 123a/1, 123a/6,
123a/10, 123a/17, 124b/18,
125a/3, 127a/4, 127a/5, 127a/6,
127a/7, 127a/8, 127a/9, 127a/10,
131b/19, 133b/3, 134a/15,

138a/17, 138a/18, 138b/15,
139a/15, 139a/16, 139b/1,
139b/10, 139b/11, 140a/6, 140a/7,
140a/8, 140a/9, 140b/1, 140b/6,
140b/8, 140b/12, 141a/19,
141b/16

yab n [11]: *Far.*

1. Dı arı, uzak yer, gurbet; tarla, kır,
ıssız.

y.+a 8b/9, 13a/18, 34b/11, 63a/2,
63a/3, 104a/1, 113a/6, 133b/10

2. Kendili inden yeti en, ıssız yerde
ya ayan veya yeti en, yabani.

y.+dan 132a/5

y. kirpüsinün etinden 80a/6

y. urba ası 15a/15

yab n marul [1]: *Far.Yun.* Beyaz sütlü ve
sarı çiçekli otsu bir bitki (*Lastuca*
serriola). *bk.* hindib , güneyik,
k sn .

y. 47a/15

yab n avu [1]: *Far.T.* Kaz cinsi
ehlîle mi tür bir tavuk.

y. 96b/1

yab n o anı [1]: *Far.T.* Büyük so anlı,
beyaz çiçekli otsu bir bitki
(*Urginea maritima*). *bk.* a o an,
ba al-ı un ul, un ul.

y.+yla 91a/12

y bis [9]: *Ar.* Kuru, kuru mizaca sahip nesne.
y.+dür 135a/6, 136a/15
b rid ü y.+dür 93a/7
r u y.+dür 134b/5, 134b/9, 134b/14, 135a/2, 135a/4, 137b/20
y bislik(g) [1]: *Ar.T.* Kuruluk, kuru olma durumu.
y(g).+in 6a/14
yada da ı [1]: *Yada ta ı, ye im ta ı. bk.*
yada a ı.
y.+yla 123a/13
yada a ı [1]: *Yada ta ı, ye im ta ı. bk.* yada da ı.
y. 62a/12
ya [304]: *Ya . bk.* ya .
y. 3b/11, 30a/9, 45b/17, 45b/18, 68a/7, 76a/4, 90a/16, 99a/10, 111a/2, 121a/12
y.+a 69b/4, 106a/16
y.+da 108b/17, 114b/17
y.+dan 94b/10, 99b/5, 112a/16
y.+ı 34b/3, 44a/15, 47b/5, 72b/10, 74a/1, 106a/6, 106a/8, 106a/18, 112a/14, 112a/17, 114b/16
y.+ıla 19b/9, 59a/20, 95b/16, 112b/19
y.+ın 17b/12, 19b/16, 62b/19, 80b/16, 90a/17, 91b/7, 106a/13
y.+ına 114b/19

y.+ıyla 5b/10, 57a/8
y.+la 34a/7, 42/2, 43a/10, 70a/13, 75a/12, 76a/3, 90a/18, 112a/16, 136b/1
y.+lar 94b/19, 106a/3, 106a/18
y.+lardan 73b/18
y.+uñ 59b/1, 70a/11
acı b dem y.+ı 31b/21, 32a/12
acı b dem y.+ın 32b/16, 33a/15, 47b/4
acı b dem y.+ına 60a/4
acı s de y.+la 45b/4
acı a y.+ıla 15b/4, 85a/9
acı y.+ıla 85a/4
acı y.+la 22a/15, 102b/18
a neft y.+ı 50b/11, 73b/7
a o an y.+ı 21a/6
at y.+ın 86a/3
te e b dem y.+ıyla 10b/1
ayu y.+ı 73b/21
ayu y.+ın 99b/12
b b nec y.+ı 70b/20, 72b/18, 105a/3
b b nec y.+ın 26b/13, 31b/18, 49b/20
b d m y.+ıyladur 116b/13
b dem y.+ı 9a/16, 21a/12, 42b/16, 43a/16, 44b/4, 70b/18, 72b/16, 111a/5, 114b/9
b dem y.+ın 5a/15, 10a/18,

11a/16, 24a/3, 40a/4, 41b/3,
92a/21, 107b/5
b dem y.+ıyla 6b/2, 9b/5, 18b/15,
23a/19, 33b/12, 39b/17, 40a/11,
42b/4, 44b/15, 49b/17, 72b/19,
78a/21, 103b/11, 106b/13,
116a/17, 119a/4, 132b/11
beles n y.+ı 21a/9, 69b/20
benef e y.+ı 4a/5, 21a/10, 31a/21,
44b/4, 80b/8, 83b/10
benef e y.+ın 10a/16, 12a/17,
37a/12, 90b/12, 98b/19, 99a/12
benef e y.+ıyla 42b/11
berkildicek rl an y.+ın 53b/8
bez r y.+ı 19b/16, 55a/18
bez r y.+ına 34a/15
dam a y.+ı 21a/6
deve örgüci y.+ın 23a/3
devenün örgücün y.+ın 62b/17
dilkü y.+ı 73b/18
dilkü y.+ın 31b/7
ferfiy n y.+ı 105a/3
fındu y.+ı 22b/10
gül y.+ı 10b/19, 15b/18, 31a/7,
31b/1, 32a/8, 38a/18, 58b/13,
60a/4, 61b/10, 64b/14, 65a/18,
84a/6, 85a/2, 86a/15, 98a/14,
98a/15, 111a/4, 122a/3, 122b/2,
129a/20
gül y.+ın 5a/15, 6a/4, 14b/17,

20a/18, 31b/19, 41b/12, 62a/4,
65a/12, 84b/7, 95a/8, 95a/10,
98a/5, 107b/5
gül y.+ını 10a/15
gül y.+ıyla 4b/7, 5a/20, 5b/5,
17b/16, 18b/18, 21b/21, 32a/2,
47b/1, 58a/1, 59a/5, 63a/10,
67b/3, 67b/6, 73b/17, 86a/16,
94b/7, 95a/2, 97a/14, 139b/7,
139b/9
a m y.+ı 106a/7
ıssı y. 76a/14
ıssı y.+ıla 91b/1
ıssı y.+la 124b/8
ıssı y.+lar 75a/18
aba y.+ı 3b/21, 6a/2, 80b/9
aba y.+ın 6a/13, 8b/21, 10a/16,
90b/13
aba y.+ına 6a/21
az y.+ı 21a/8, 43a/16, 70b/18,
75b/8
az y.+ın 20a/18
keklik y.+ı 74b/17
ızıl gül y.+ı 114b/2
ızımı y.+ıla 76b/1
kiremid y.+ın 10b/6, 12b/2
urduñ y.+ını 32a/19
urt y.+ın 99b/12
ma ak y.+ın 49b/19
mazeryun y.+ın 62a/1

mersin y.+ın 10b/16, 99b/11

merzenc y.+ın 67b/21

mev z y.+ıyla 8a/6

m m y.+ıyla 91a/1

nergis y.+ıyla 112a/17

n l fer y.+ı 21a/10

n l fer y.+ın 106a/4

ab r y.+ın 91a/18

ördek y.+ın 21b/12

p çe y.+ıyla 84a/11

papadya y.+ı 124b/9

piy de y.+ı 5a/13, 21a/10

porsu y.+ı 73b/21

s de y.+ı 19a/16

adef y.+ı 19a/16

f y.+ı 62b/14, 70a/9

sa a u y.+ı 73b/21

ı ır y.+ı 114b/16

ı ır y.+ın 91a/13

ı ır y.+ıyla 55b/15

ı iruñ bögreği y.+la 56b/1

ı iruñ arı y.+ın 98b/6

ı iruñ aru y.+ın 104b/5

sir y.+ı 73b/15

an y.+ın 35b/11

s sen y.+ıdur 59b/12

er a y.+ıyla 30b/17

rla n y.+ı 106a/5, 106a/15,
109b/4, 121a/7, 121a/14

r an y.+ı 85b/4

r an y.+ın 85b/6

r n y.+ıyla 59b/4

atlu b dem y.+ı 83b/10, 105b/19

atlu b dem y.+ın 5b/8, 18a/11,
18b/12, 32b/19, 42b/2, 100a/7

atlu b dem y.+ını 121a/18

atlu b dem y.+ıyla 24b/17

atlu y.+ıla 134b/15

av an y.+ın 32b/10, 99b/2

av an y.+ını 40a/15

avu y.+ı 5b/21, 20a/18, 42b/16,
43a/16

avu y.+ın 11a/18

oñuz y.+ıyla 67b/8, 90a/6

ura otı y.+ın 68b/10

ura otı y.+ıyla 105a/16

üç yıllı acı ı ır y.+ıyla 91a/3

y.+ı alınmı ayran 37a/10

y sem n y.+ın 35b/11

yılan y.+ı 21a/7

yumurda y.+ı 15b/18, 16b/2,
70b/1

yumurda y.+ıyla 67b/3

zanba y.+ı 3b/21, 72b/10, 124b/9

zanba y.+ın 68a/1, 68a/18

zanba y.+ıyla 45b/16

z re y.+ı 106a/11

y. ba lan- "vücutunda ya oranı
artmak" 108b/16

y.+lar çı ar-3a/11

ya -	[4]: Ya mur, kar, dolu gökten dü mek. y.-a 124b/17		so anla pi irilen sade veya sebzeli et yeme i. y. 46b/10
	ya mur y.-arken 110a/17, 132a/12	y d	[41]: <i>Far.</i> Yahut, veya. y. 5a/3, 5a/10, 7a/7, 7a/19, 11b/12, 16a/10, 20a/13, 20b/8, 27b/2, 31a/19, 32b/15, 33b/4, 36a/17, 41b/8, 47a/3, 47b/3, 47b/14, 47b/17, 54a/15, 60a/15, 67a/12, 71b/16, 76b/1, 81a/13, 82b/9, 84a/7, 84b/14, 94b/2, 99b/12, 103b/18, 104b/7, 108a/17, 109b/17, 117a/8, 120b/16, 124a/9, 127a/17, 140a/7, 140b/5, 141a/2, 141b/19
ya (i)r	[1]: Sırt, arka, iki kürek kemi i arası. iki y.+ını arasın 42b/3		[1]: Ya . <i>bk.</i> ya . y. 120b/14
ya la-	[2]: Ya sürmek. y.-sun 45b/4 y.-ya 124b/10		[32]: 1. Yanmasını sa lamak, tutu turmak. y.-a 71a/11, 82b/18 y.-alar 14b/2, 72a/10, 87a/17 y.-maya 113b/16 y.-up 11a/21, 11b/3, 12b/10, 13a/7, 13b/7, 19a/18, 20b/2, 44b/7, 49b/2, 54b/5, 65b/16, 82a/18, 85b/19, 90a/4 od ya -alar 69a/20, 71b/7 oda y.-alar 11b/9
ya lama	[1]: Ya sürmek i i. y. 85b/3		
ya lu	[7]: çinde veya üzerinde ya bulunan. y. birinc ç rb sın 22b/3 y. birinc rb sı 103a/7 y. çöregi 13a/12 y. nesnelere 53b/15, 59b/8, 126a/11 y. otları 20a/21	ya	
ya mur	[8]: Ya mur. y. 3a/16, 110a/17 y.+lar 137a/7 y. uyu 126a/5 y. uyıdur 126a/3 y. uyuına 100b/7 y. ya - 124b/17, 132a/12	ya -	
ya n	[1]: <i>Far.</i> Yahni, kavrulmu		2. Güne karartmak, kızartmak. y.-maya 16b/1

3. Bozuk hâle getirmek, fasit etmek.
y.-ar 28a/6
4. Kına, yakı vb. koymak, sürmek.
y.-alar 11a/1, 69a/15
ına y.-alar 76b/2
ına y.-ar 69a/15
- ya ıl- [1]: Yakma i i yapılmak.
y.-mayalar 102b/1
- ya ın [17]:
1. Arada az mesafe bulunan.
y. 19b/20, 21b/1, 39b/8, 91a/17
y. gel- “biri veya bir ey
yakla mak” 110a/12
y. ol- 21b/5
  2. Benzeyen, aynı özelli e sahip
olan.
y. 87a/1
y.+dur 68a/17
  3. Zaman bakımından uzak olmayan.
y. 20b/19, 79a/18, 79a/19,
139a/17
y.+dur 83b/3
y. gel- “vakit yakla mak” 78b/6
y. ol- 78b/3, 139b/19, 140b/2
- ya ınlı ( ) [1]: Zaman bakımından yakın
olma durumu.
y( ).+ına 140b/1
- ya u [67]: Yakı, bazı hastalıkları tedavi
etmek amacıyla bir bez üzerine
yayılp deri üzerine uygulanan,
- beden ısıyla vücuda yapı an,
koyuca lapa.
y. 39a/18, 48a/2, 48a/10, 105b/18,
110b/15, 111a/1
y.+lar 67a/20, 103a/10
y.+ları 73a/6
y.+larla 22b/4
y.+nuñ 10b/21, 69a/7
y.+yı 74a/11
y.+yla 103a/12
mu allil y.+lar 121b/17
u a y.+sın 49a/2
yum a idici y.+lar 75b/3
y. et- 11b/16, 18a/16, 34b/7,
46b/1, 46b/2, 54a/15, 55a/16,
72b/4, 77a/12, 81a/3, 81a/4,
85a/8, 86b/10, 91b/19, 106b/3
y. eyle- 38a/6, 47b/6, 49a/5,
69b/20, 76a/16, 76b/4, 81b/17,
101a/1
y. it- 10b/21, 20a/2, 20a/4, 46a/2,
47a/19, 48b/4, 54a/9, 55a/1,
55a/12, 55b/9, 62a/20, 63a/13,
65b/1, 70a/18, 94b/6, 94b/13,
95a/2, 106a/2, 110b/14
y. ur- “yakı yapı tırmak” 22b/6,
74a/13, 102b/10, 103a/4, 103a/8,
111a/14
y.+lar ur- “yakılar yapı tırmak”
22a/20, 139b/10

Ya b	[3]: <i>Ar. II. Bayezid ve Fatih Sultan Mehmet zamanında ya amı ünlü hekim.</i> ek m Y.+da 77b/5, 79b/11 te l f-i ek m Y. 120a/4	y. 94a/20 yalıñ [1]: Sade. y. 33b/16 yalıñuz [2]: 1. Tek, ba ka bir ey katmadan. <i>bk.</i> yalıñuz. y. 50b/21, 63a/8 2. Sadece, yalnızca. y. 74b/9, 79a/6
y	[1]: <i>Ar. Bingıldak ve burada bulunan damar, ba damarı. kr .</i> y f . y. amarından 30b/15	yalıñuzca [3]: Yalnızca, sadece. y. 52a/8, 74a/17, 93b/14
y t	[2]: <i>Ar. Pembe veya erguvan tonları ile karı k koyu kırmızı renkte, saydam bir korindon türü olan de erli ta .</i> y. 13a/6, 37b/15	yalu oyun [1]: Sırtüstü. y. 140b/3 yalıñuz [1]: Tek, ba ka bir ey katmadan. <i>bk.</i> yalıñuz 1. y. 7b/8
y tiye	[1]: <i>Ar. Yakut ta ma ait, yakutla ilgili.</i> müferri t-ı y. 66b/13	yan [53]: Yan, taraf, yön. y. 62b/14, 104b/18 y.+a 140b/10 y.+ı 87a/20, 124b/16 y.+ın 90a/1, 102b/20 y.+ına 12a/4, 12a/11, 22a/11, 34a/7, 43b/3, 69a/7, 76b/15, 87b/9, 88a/4, 90a/12, 102a/21, 107b/1, 111a/13, 111b/12, 122b/12, 123b/13, 132b/19, 139b/9
yalala-	[8]: <i>Dilini gezdirerek bir eyin üzerindeki almak, yemek.</i> y.-sa 7b/11, 18a/16, 35a/15, 38a/8, 104a/1 y.-salar 54a/13 y.-sun 25a/19, 35a/13	
yalama	uz [1]: <i>Kaya tuzu, çe itli büyüklüklerde, i lenmemi tuz ta ı.</i> y. 121b/9	
yalan	[1]: Gerçek olmayan. y. 89b/10	y.+ında 8a/3, 22b/7, 58b/20, 67a/21, 88a/7, 113b/14, 122a/8, 125a/4, 139a/10, 139b/4, 139b/7
yalım	[1]: Alev.	

- y.+ında ı 56a/20
y.+ındaki 111b/12
y.+ından 91b/10
y.+ını 22a/7
y.+ıya 87b/9, 122a/16
y.+un 39a/10
burnunuñ alt y.+ına 103b/11
çevre y.+ına 67b/6
dört y.+ına 7a/10
dört y.+ını 13b/3
arnınıñ çevre y.+ına 104a/2
a y.+a 105b/4
a y.+ında 72b/15
a y.+ından 70b/17
ol y.+ından 70b/17
y.+ına al- “yanında bulundurmak”
133a/17
- yan- [11]:
1. Yanmak, kavrulmak.
y.-maya 43b/13
y.-mı 13a/10
oda y.-maya 7a/20
  2. I ılamak, parlamak.
y.-ar 7b/4
  3. Beden veya bedenin herhangi bir yeri hastalık sebebiyle ate lenmek.
y.-ar 22a/19, 102a/12, 102b/5, 103a/3
gevdesi y.-ar 140b/16
4. Hararettten içi yanmak.
y.-a 101a/21
y.-sa 101a/2
- yan ba ı [7]: Kalça kemi inin üst kısmı ve bu bölümde meydana gelen a rılı hastalık, siyatik. *bk.* ır -ı nes , ır u'n-nes .
y. 70b/3, 71a/7
y.+ndaki 70b/14
y.+ndan 70b/13, 74a/15
y. a rısına 59b/15, 129a/10
- yaña [13]: Yön, taraf, cihet.
y. 4a/9, 4b/9, 7b/20, 7b/21, 90a/13, 105b/4, 140b/7, 140b/10
a y.+da 40a/8
ol y.+da 40a/8
a rır y.+dan 39b/16
- yana ( ) [1]: Yanak, yüzün göz, kulak ve burun arasındaki bölümü.
y( ).+ına 15b/8
- yan u [1]: Hastalık ate i, hararet. *bk.*
yan un.
y.+çun 101a/16
- yan un [2]: Hastalık ate i, hararet. *bk.*
yan u.
y.+ın 101a/1
iç y.+ını 100b/13

yanı ara [2]: irpençeye benzer kötü huylu siyah çıban, kara kabarcık, arbon. *bk.* te -i p rs , cemre, ara, od yan u.

y. 101b/6

y.+yı 3a/7

ya n [34]: *Ar.* Yani, demek, u demek ki.

y. 10b/7, 12a/13, 22a/8, 23a/5, 23b/9, 27a/16, 27a/18, 28a/18, 35a/16, 36b/4, 37a/2, 37a/19, 38a/20, 39b/14, 42b/19, 47a/15, 56b/8, 69a/2, 73a/3, 74a/14, 76b/14, 81a/19, 82a/1, 82b/2, 93a/7, 95a/1, 98a/12, 107b/8, 113a/18, 116a/15, 121a/16, 138b/5, 139b/20

yan u [1]: iddetli a rı, sız1.

y.+nı 73b/9

y.+sı 50b/12

yanu ( ) [5]: Yanmı olan.

y( ).+ına 94b/11, 94b/12, 94b/14, 94b/15, 94b/16

yap [14]: Yava , usul.

y. y. 34a/21, 37a/12, 127b/10, 130a/6, 130a/10, 130a/11

y.+ça y.+ça 123b/1

yapı - [8]:

1. Sıkıca tutmak.

y.-a 19b/10, 111a/10, 111a/13

y.-mayalar 91b/16

2. Bir ey bir yere ayrılmayacak ekilde tutunup kalmak.

y.-ıca 61a/6

y.-sa 20a/12, 20b/7

3. Aralık bırakmayacak ekilde bitmek. *bk.* yapu .

y.-a 30a/5

yapı dur- [27]: Yapı tırmak, yapı masını sa lamak.

y.-a 5b/19, 14a/18, 19a/8, 48b/4, 49b/7, 53b/4, 53b/6, 55b/9, 55b/14, 58a/2, 64a/9, 64a/12, 71a/13, 71a/15, 74a/12

y.-alar 22a/7, 29b/15, 62a/17, 102b/17

y.-asın 69a/6, 69a/9

y.-duñ 69a/8

y.-sa 13b/11, 107b/9

y.-up 5b/15, 15a/8, 45b/11

yapı ma [2]: Bir ey bir yere ayrılmayacak ekilde tutunup kalmak i i.

y. 29b/20

y.+dur 30a/4

yapra ( ) [127]: Yaprak.

y( ).+ı 7a/4, 91a/9, 91a/10, 120b/2, 120b/9

y( ).+ıla 64a/3, 64a/21, 94b/4, 95a/5, 100a/19

y( ).+ın 10b/16, 14a/10, 52a/9,
53b/21, 54b/3, 55b/4, 69b/3,
69b/4, 94b/12
y( ).+ına 7a/5
y( ).+ında 93b/14
y( ).+ından 16a/14
y( ).+ını 44a/20
y( ).+ları 94a/13, 105b/18,
133a/16
y( ).+uñ 47b/3, 114a/5
a u a acı y( ).+ın 62b/12
bögürtlen y( ).+ı uyın 96b/20
bögürtlen y( ).+ın 17b/2, 25a/17,
64a/15, 73b/19, 89a/5
bögürtlenüñ y( ).+ın 20b/1
çın r y( ).+ın 13a/1
çükündür y( ).+ın 46a/18, 99a/2
defne a acı y( ).+ın 21b/7
ebemgümece y( ).+ı 121b/5
ebemgümece y( ).+ın 104a/11
ebemgümece y( ).+ın kökin
66a/15
ebemgümeceñ y( ).+ın 15a/1,
97b/13
enc r y( ).+ın 55b/21, 80b/20,
81b/16
gendene y( ).+ın 28b/2
güneyik y( ).+ın 100b/12
sin mek y( ).+ın 53a/17
atm y( ).+ın kökin 13b/19

a m y( ).+ın 76a/10, 94b/13,
122a/1
ayy-ı lem y( ).+ın 29a/17,
72b/3
ısır an dikenüñ y( ).+ın 18a/13
it üzümü y( ).+ı 88a/20
it üzümü y( ).+ın 29a/18, 32b/6
kelem y( ).+ı 67b/2
ke r y( ).+ıñ uyın 16a/11
ına y( ).+ı 113b/20
ızıl a aç y( ).+ın 28a/13
oz y( ).+ın 97a/17
ozuñ y( ).+ın 49a/13
unt y( ).+ından 132a/2
labuda y( ).+ın 122a/1
ma denüs y( ).+ın 13b/16, 97a/2
marul y( ).+ına 105b/18
mersin y( ).+ı 99b/16
mersin y( ).+ın 3b/19, 19a/9,
36b/19, 39a/14, 63a/9, 113b/2,
113b/4
n l fer y( ).+ın 37a/7
o ul otıñ y( ).+ın 26b/5,
35a/10
o ul otıñ y( ).+ından 38a/1
o ul otıñ ya y( ).+ın 25a/16
p z y( ).+ı uyın 121a/16
r zy ne y( ).+ın 105b/6
adef y( ).+ları 65b/8
sarımsa uñ t ze y( ).+ın 49a/8

sek ter y( ).+ın 100a/3	yapu -	[1]: Aralık bırakmayacak ekilde
sin mek y( ).+ın 53a/20		biti mek. <i>bk.</i> yapı - 3.
siñirlü y( ).+ı 88a/21, 106b/8		y.-sa 101a/13
siñirlü y( ).+ın 21b/16, 22a/1,	yar	[5]: Salya, tükürük.
122a/1		a ız y.+ı 102a/18, 136b/22,
siñirlü y( ).+ın uyn 64a/5		137a/4
siñirlüce y( ).+ı 45a/10, 96b/12		a zı y.+ı 137a/3
siñirlüce y( ).+ın 13a/4, 56a/5,		a zı y.+ıyla 89a/16
94b/8	yar-	[27]: Kesip açmak, delik açmak.
siñirlüce y( ).+ın uyn 14b/11,		y.-a 58b/11
32a/3		y.-alar 8b/8, 17b/21, 21a/16,
siñirlüce y( ).+ınuñ to mın 56a/8		59a/7, 65a/5, 89a/21, 90b/4,
siñüre y( ).+ı uyi 138b/16		90b/7, 91b/15, 98a/4, 98a/19
siñüre y( ).+ın 114a/2		y.-mayalar 21a/17, 21b/4
sögüt y( ).+ı 35a/21		y.-salar 96b/18
sögüt y( ).+ın 47b/2, 77b/8		y.-up 41b/20, 46a/21, 58a/6,
al am y( ).+ın 76a/11		59a/2, 80b/16, 87b/16, 87b/17,
eft l y( ).+ın 33b/1, 34a/4,		91b/5, 102a/7, 102a/13, 102b/2,
54a/17, 54a/20, 54b/3, 65a/6		107a/11
eft l nuñ y( ).+ın 54a/18	yara	[24]: Vücutta meydana gelen
ekerlü y( ).+ın 56a/13, 103b/19		yarık, kesik veya çıban.
ekerlüce y( ).+uñ uynı 101a/13		y. 78b/11, 91a/16, 91b/12,
erd y( ).+ın 107b/12		110b/14
tar n y( ).+ın 51a/3		y.+ları 91a/6
ter anisun y( ).+ın 32a/17		y.+nuñ 90a/7, 91a/7, 91a/11
t runc y( ).+ın 35b/9		y.+sı 91b/6, 125b/1
unn b y( ).+ın 88b/5		y.+ya 88b/13, 89a/3, 89a/10,
yüzerlik y( ).+ın 97a/17		89a/11, 91b/21, 110b/14
yapu	[1]: Yapı.	y.+yı 91a/2, 111a/5
y.+sında 79b/8		baca y.+sına 89a/9

bıça y.+sı 91a/16	55a/7, 57b/9, 57b/19, 59b/6,
demren y.+sın 91a/13	63a/11, 72a/5, 75a/7, 77a/14,
al ž y.+dan 58b/14	86b/13, 92a/15, 93a/10, 93a/13,
o y.+sı 91a/15	93a/14, 93a/15, 101b/11, 101b/15,
y. ol-140a/19	113a/19, 124b/15, 126a/5, 126a/6,
yara- [5]: Yarar sa lamak, faydası	126a/9, 126a/18, 126b/15, 127a/1,
olmak.	127a/10, 131a/20, 131b/19,
y.-r 98a/9, 120a/20, 125b/11,	133a/20, 134b/14, 134b/17,
136b/4	136a/15, 136a/16, 136a/21,
y.-r ol- 128a/19	136b/18, 137b/14, 138b/19,
yara n [16]: <i>Ar.</i> Kara ve sarı olmak üzere	139a/1, 140a/19
iki türü bulunan sarılık hastalı ı.	y.+ı 83a/19
<i>bk.</i> arulu .	y. bal amı 52b/17
y. 2a/18, 40a/20, 40b/11, 41a/21,	y. çıbanlara 104b/2
82b/9	y. ıl lar 51b/4
y.+a 27a/1	y. ıl ları 75b/13, 133b/16,
y.+ı 40b/3, 40b/4	135a/14
y. rencine 131a/4, 131a/16	y. anları 52b/16, 135b/1
y. za metine 41b/14, 41b/18	y. nesne 136b/8
y.-ı a fer 41a/6	y. rencdür 104b/17
y.-ı esved 41a/6	y. ular 125b/14
y.-ı zenciy 41b/4	y. uyu 125b/14
y. ol- 136a/16	y. yemekler 51b/3
yaramaz [79]: Zararlı, kötü, fena.	y. gel- “yaramamak, zararı
y. 11a/13, 62b/10, 75b/21, 87b/6,	olmak” 15a/18
125a/10, 140a/21	y. ol- 124b/15
y.+dur 6a/10, 8a/21, 8b/6, 13b/12,	yaranma ( ) [1]: Yararlanmak,
21a/8, 21a/9, 31a/10, 34a/18,	faydalanmak i i.
35b/13, 37b/12, 38b/19, 40a/1,	y( ).+a 114b/4
45a/1, 45a/4, 47b/13, 49a/20,	

yarasa	[4]: Yarasa, geceleri uçan memeli bir hayvan (<i>Vespertilio</i>). y.+dur 72b/9 y. anın 29a/3, 31a/12 y.+nuñ ba ı 72b/9	yarma	[1]: Kesip açmak, delik açmak i i. y. 91a/19
yarıl-	[9]: Üzerinde yarık veya yara açılmak. y.-sa 90b/9 y.-ur 17b/8, 20a/15, 78a/3, 82b/6, 82b/10 y.-ursa 91b/16 asu y.-du ina 39a/5, 134a/17	yarpuz	[3]: Ballıbabagillerden, çiçekleri birbirinden ayrı halka durumunda, nane türünden, güzel kokulu, az veya çok tüylü bir bitki (<i>Mentha pulegium</i>). <i>bk. b d ne. /filiskin, kır nanesi, narpuz, yaban nanesi/</i> y.+ı 83a/9 y. uyun 38a/6 y.+uñ urusun 37a/19
yarılma	[2]: Üzerinde yarık veya yara açılmak i i. y.+dur 76a/9 uda y.+sına 139b/1	yarı	[7]: Bir eyin yarısı kadar olan, yarım. y.+sı 33b/18, 118a/18, 133b/13 y.+sın 60a/6, 83a/2 y.+sınca 112b/14 y.+sından 107a/6
yarılma	[2]: Üzerinde yarık veya yara açılmak i i. y. 80b/2 dil y. 17b/7	yarı ( )	[2]: Yarık, yarılarak açılmış yer, geni çatlak. y.+ları 20b/3 ba y( ).+ına 89a/9
yarım	[3]: Bir bütünün yarısı olan miktar. y. 68b/5, 70a/8, 123a/2	ya du ( )	[6]: Yastık. y. 90a/12, 110b/21, 112a/7 y( ).+ı 30a/14, 31b/14 y( ).+ın 45a/4
yarım ba a rısı	[1]: akaklarda beliren bir tür ba a rısı, migren. <i>bk. a a.</i> y.+na 119a/7	y sem n	[2]: <i>Far.</i> Beyaz veya sarı çiçekli, kokulu, tırmanıcı bir tür bitki (<i>Jasminum</i>). <i>/yüsüre/</i> y. o usı 4a/3
yarındası	[1]: Yarın, ertesi gün. y. 73b/4		
yarlı	[1]: Salya ve tükürü ü olan. y. 131a/9		

- y. ya ın 35b/11
- ya ı [3]: Yayvan ve düz.
- y. y. 81a/9
- y.+ca 30b/10
- ya ıla- [2]: Yassı duruma getirmek.
- y.-ya 58a/2
- y.-yup 14a/17
- ya (I) [32]:
1. Islak, nemli.

y. 32b/4

y.+ın 12b/1

y. ol- 54b/9
  2. Ya , nemli mizaca sahip olan.

y. 119b/17

y.+dur 23a/1, 34b/9, 50b/7, 60a/9, 131a/17, 134b/15

y. miz clu ki ilere 131a/10

y. yemi llerden 137a/18
  3. Kendi suyunu, canlılı ını yitirmemi , kurumamı , kurutulmamı olan, taze.

y. 28a/14, 52b/15

benef enüñ y.+ı 52a/14

y.+ın 132a/7

y.+la 35a/10

o ul otınuñ y. yapra ın 25a/16

y. aba a 100a/19

y. ki n c 66a/5

y. ki n c uyın 6b/8

y. oz abından 100a/10
- y. oz abıyla 86b/10
- y. m z 23a/15
- y. t runc abı 15b/10
- y. yemi ler 94a/12
4. Göz ya ı.
- y. 9a/7, 117b/14
- y.+ı 29a/2, 29a/3
- y. gel- “ya akmak” 10b/3
6. Salgısı olan.
- y. öksürüğe 42a/5
- ya (II) [4]: Do u tan beri geçen ve yıl birimiyle ölçülen zaman.
- y.+ına 108a/3, 108a/4
- y.+ından 138b/21, 139a/1
- ya ar- [3]:
1. Islanmak, nemlenmek.

u y.-ur yerlerde 132a/5
  2. Gözler ya la dolmak.

y.-du ın 29a/3

y.-up 5a/8
- ya ıl [1]: Ye il. *bk.* ye il.
- y. 83a/20
- ya lı [1]: Ya olma durumu, nemlilik. *bk.* ya lu .
- y.+dan 130b/12
- ya lu [1]: Ya lı, kocamı .
- y. 139a/11
- ya lu ( ) [1]: Ya olma durumu, nemlilik. *bk.* ya lı .
- y( ).+ı 38b/15

- yat- [68]:
1. Boylu boyunca uzanmak.
    - y.-a 58b/12, 70a/4, 72a/11, 72a/12, 72a/13, 112a/6, 114a/5, 114a/6, 124a/12
    - y.-amaz 43b/3
    - y.-arsa 107a/20
    - y.-asın 71b/21
    - y.-ıca 61b/18, 96a/11
    - y.-maya 132b/19
    - y.-sa 11a/16, 97b/12, 113a/19
    - y.-up 15a/18, 29b/1, 45a/15, 96a/11, 113b/13
    - y.-urken 39a/10
  2. Uyumak için uzanmak.
    - y.-a 34a/1, 34b/3, 40b/13, 43a/6, 43a/10, 69b/2, 71b/11, 86a/12, 140a/15
    - y.-acegin 15b/6
    - y.-asın 85b/9
    - y.-du ı 7b/16
    - y.-du da 43a/7, 53a/9, 53b/1, 64a/12
    - y.-du dan 121a/4
    - y.-ıca 45a/4
    - y.-sa 15a/8, 43a/2, 132b/21
    - y.-sun 45b/5
    - y.-up 17b/4, 29b/16, 45b/1, 71b/9, 124a/15, 140b/5, 140b/6
    - y.-urken 7b/19
  - y.-ursa 140a/15
  - y.-amama 39b/14
  - y.-aca va t 115a/4
  - y.-aca va tda 43a/9, 50a/14
  - y.-aca va tın 43a/5
  - y.-aca va tında 40b/14
  - y.-du ı va t 44a/7, 66b/9
  3. Birlikte olmak, cima etmek.
    - y.-a 108a/11
- yata ( ) [1]: Rahim, döl yata ı.
o lan y( ).+ın 66a/6
- yatılı [1]: Yatma zamanı.
y. 114b/21
- yatma [6]: Boylu boyunca uzanmak, yatmak i i.
y. 30a/14, 39a/8, 140b/3, 140b/6, 140b/10
y.+dan 99a/19
- yatsu [1]: Yatsı namazı vakti.
y. nam zı 62b/21
- yatur- [6]:
1. Yatmasını sa lamak, uzandırmak.
y.-alar 111a/10, 111a/16
  2. Bir eye bandırmak, batırmak.
y.-salar 133a/9
y.-up 55a/7, 60b/18, 112a/21
- yavan [1]: Ya sız.
y. am rsiz eri te rb sın 70b/6

yava	[2]: 1. Yava , usul. y.+ça 109a/3 2. Yumu ak huylu, yumu ak ba lı. y. ol- 132a/12	y. fa lınuñ evvel güninde 137b/17 y.+uñ ab atı 137b/19
yavla	[2]: Pek, çok, gayet. y. 117b/7, 131b/16	yay- [5]: Yaymak, sermek. <i>bk.</i> yaz- (II). y.-a 19a/6, 74a/9 y.-up 53b/4, 53b/5, 116b/11
yavru	[8]: Yeni do mu hayvan. gögercin y.+sın 11a/12, 11a/13, 25b/10, 59b/3, 59b/5, 107a/11 ırlan ucuñ y.+sın 8b/7 y.+sından 133a/11	yaya [2]: Yaya, yürüyerek. <i>bk.</i> yaya . y.+n 16b/11, 76b/4 yaya [3]: Yaya, yürüyerek. <i>bk.</i> yaya. y. 2b/14, 17a/7, 76a/1
yavuz	[25]: Kötü, fena. y. 8a/15, 97b/17, 112b/18 y.+dur 83b/2, 87b/10, 97b/8, 98a/21, 126a/13, 126a/20, 127a/7, 127a/11, 127a/13, 140b/3, 140b/6, 140b/9, 141b/8 y.+ın 140a/12 y. avrata 132a/11 y. bu r n 140a/8 y. gözden 104a/5 y. ilan 97a/20 y. ayrulu lara 130b/17 y. siñirden 104a/5 y. ol- 84a/14	yayıll- [10]: 1. Serilmek, da ılmak. y.-ana 114a/15 y.-mı 42a/13 y.-ur 81b/19, 83b/15, 84a/4, 86a/7, 88a/18 2. Bir hastalı ın vücutta etkisi artmak, ba ka yerlere de sıçramak. y.-ur 102b/12
yay	[7]: Yaz mevsimi, sıcak mevsim. y. 135a/2 y.+ın 3b/7 y. fa lında 126a/4, 137a/14, 137a/16	yaz [13]: Yaz mevsimi; bahar mevsimi. y. 136a/17 y.+ın 17a/17, 45a/12, 74a/1, 74b/8, 76a/6, 79a/11, 109b/20, 115a/19, 130a/13, 139a/2 y. eyy mında 49a/12 y. günlerde 83a/18

yaz- (I) [9]: Yazmak.	132b/18
y.-a 36a/15, 77a/4	y.-e 87a/18
y.-ar 13b/1, 76a/18	y.-meden 141a/15
y.-arken 77a/3	y.-medükde 86b/1
y.-du da 77a/4	y.-meye 6a/10, 8a/20, 8a/21, 8b/1,
y.-salar 32a/8	9b/16, 11a/12, 19a/15, 22a/15,
y.-up 12a/12, 79b/14	26a/13, 30a/18, 32b/16, 36a/1,
yaz- (II) [2]: Yaymak, sermek. <i>bk.</i> yay-.	38b/12, 46b/11, 49a/12, 49b/17,
y.-alar 68b/13	51b/19, 53a/1, 54b/12, 54b/14,
y.-up 10b/9	55a/6, 57b/5, 62b/11, 66b/10,
yazıl- [19]: Yazma i i yapılmak.	68b/17, 77a/21, 77b/16, 79b/1,
y.-an 56b/20, 83b/18, 87a/4	93a/10, 94a/8, 120a/7
y.-ana 137b/16	y.-meyeler 8b/6, 11a/13, 13b/12,
y.-dı 113b/9, 113b/18	21a/9, 41a/17, 46b/6, 49a/5,
y.-madı 7b/1, 11a/5, 48a/19,	49a/20, 50b/4, 54b/13, 55a/21,
61b/13, 61b/19, 74b/5, 96a/17,	77b/17, 81a/12, 81a/21, 81b/1,
113b/19, 132b/10, 140a/11	86b/13, 92a/15, 131b/11, 133a/1,
y.-mı dur 72a/18, 75a/20, 92a/10	133a/21, 136a/18, 136b/3,
yazılı [1]: Üzerinde yazı bulunan, yazısı	137a/18, 137b/5, 139a/1
olan.	y.-meyenlere 24b/5
y. 92b/16	y.-meyüp 46a/8
yazlu [1]: Yazlık, yazın sıcak geçti i	y.-mi 95a/5, 97a/12
yer.	y.-r 51b/3, 51b/7, 86b/3, 96b/1
y. 125a/4	y.-rler 47b/19
ye- [476]:	y.-rlerse 96a/14, 130b/11,
1. A ızda çi neyerek yutmak. <i>bk.</i> yi-	130b/13, 131b/9, 131b/13,
y.-digi 26a/15	133a/21, 136a/17, 136b/15
y.-dügi 50a/16, 120a/7, 126b/16	y.-rse 11a/9, 49b/21, 77a/18,
y.-dükde 54b/10, 86a/21	130a/13, 131a/5, 136b/4, 136b/7
y.-dükden 6b/10, 126a/12,	y.-se 5b/8, 17a/15, 17b/3, 17b/4,

20b/20, 22b/15, 22b/17, 23a/2,
24b/12, 25a/8, 26a/7, 26a/9,
26b/15, 27a/4, 27a/19, 27a/20,
27b/4, 27b/20, 30a/19, 33b/14,
35a/1, 35a/2, 37a/19, 37b/8,
38a/16, 38b/5, 38b/18, 39a/15,
41a/18, 41b/14, 42b/20, 42b/21,
43a/2, 43a/11, 43a/14, 43b/10,
46b/16, 47b/10, 48b/16, 48b/17,
49a/16, 49a/17, 50b/9, 53b/2,
53b/13, 54a/16, 55a/14, 55b/11,
56a/12, 57b/6, 58a/14, 59a/17,
59b/17, 60b/6, 61a/21, 62b/3,
63b/14, 64a/17, 64a/18, 64a/19,
66a/4, 68a/8, 68b/3, 74a/5,
75b/14, 76b/17, 77a/15, 84b/18,
85a/3, 86a/20, 92a/3, 92a/17,
95a/7, 98b/9, 103b/20, 109a/5,
109a/6, 111b/1, 121a/21, 132a/16,
132a/20, 132a/21, 133a/1, 133a/2,
133a/18, 133a/19, 137b/3
y.-seler 6b/8, 6b/10, 6b/18,
10b/14, 16a/19, 24a/11, 24b/9,
25a/9, 25a/16, 26a/18, 26b/5,
26b/18, 26b/19, 27a/6, 28a/6,
36b/2, 37b/1, 37b/6, 37b/9,
37b/10, 38a/11, 38b/9, 38b/11,
40a/16, 40b/3, 42/2, 42a/4,
43b/16, 47a/2, 50b/8, 54a/15,
55b/19, 56a/19, 59a/10, 59a/11,

59b/4, 59b/11, 60a/9, 60a/12,
75b/12, 77a/16, 78b/12, 80a/7,
80a/11, 93b/6, 104b/8, 112a/20,
119b/4, 131a/17, 132b/7, 132b/8,
133b/3, 135a/15, 135b/14,
136b/5, 137b/18
y.-ye 4b/8, 5a/16, 5b/13, 10b/5,
11a/5, 12b/6, 15b/12, 17a/14,
17a/15, 18a/3, 18b/16, 22b/3,
23a/4, 23a/21, 24a/2, 24a/14,
26a/11, 26a/13, 27a/13, 28a/8,
30a/17, 30a/18, 40a/11, 40b/13,
41b/11, 41b/21, 42a/4, 42a/15,
42a/18, 43b/14, 46a/4, 46a/8,
46b/10, 46b/11, 46b/21, 47a/1,
47a/2, 48a/2, 48b/1, 48b/9,
49b/21, 50a/13, 50b/7, 51b/10,
53a/1, 53a/19, 53b/1, 55a/6,
55a/13, 56a/10, 56a/11, 56b/3,
57b/12, 60a/15, 60a/16, 60b/7,
60b/12, 61a/14, 61b/15, 61b/16,
62b/17, 63b/3, 63b/6, 65b/4,
65b/15, 66b/8, 66b/13, 66b/15,
67a/15, 70a/9, 70b/9, 70b/11,
70b/21, 71a/1, 72b/19, 72b/20,
75a/8, 75a/9, 75a/10, 75a/11,
75a/12, 77b/6, 77b/7, 79a/21,
79b/1, 79b/2, 79b/4, 79b/12,
79b/13, 80b/10, 82a/4, 82a/13,
82b/13, 83a/1, 85a/21, 86b/2,

87b/14, 87b/21, 88a/7, 90a/19,
92a/9, 95b/5, 101b/19, 109b/1,
111b/1, 111b/6, 111b/15,
112a/16, 112b/15, 112b/17,
112b/21, 114a/9, 115b/13,
115b/21, 116a/10, 117a/5,
117a/10, 118b/7, 122b/19, 123a/2,
126b/13, 130a/14, 130a/15,
130a/16, 131b/6, 131b/7, 131b/9,
137a/18
y.-yeler 7b/8, 8a/7, 11a/9, 16a/8,
24b/9, 24b/17, 24b/20, 25a/7,
25b/8, 34b/13, 34b/16, 35b/2,
36a/2, 37a/11, 37b/8, 40a/18,
42b/7, 48a/2, 49b/18, 50b/5,
51a/20, 53b/15, 55a/19, 56b/1,
56b/2, 57b/4, 59b/8, 67b/13,
68a/5, 68a/18, 73a/10, 74b/15,
74b/16, 76b/21, 77b/17, 79b/14,
80b/15, 81a/13, 81a/20, 81a/21,
81b/2, 81b/4, 83b/8, 93b/19,
98b/13, 101b/18, 112b/12,
114a/15, 114b/21, 115a/11,
116a/5, 116a/8, 116b/11, 116b/12,
117a/5, 118b/18, 119b/1,
119b/17, 126a/11, 130b/4,
131b/9, 131b/11, 132a/10,
133a/13, 136b/1, 136b/13,
136b/17
y.-yen 95a/7, 95a/11, 95a/15,

136a/19
y.-yenlerün 3a/1
y.-yenün 3a/2, 95a/4
y.-yicek 37b/12, 40a/17, 95b/8,
104b/12
y.-yüp 27b/10, 28a/4, 28a/5,
28a/10, 34b/7, 75a/5, 94a/8,
97b/12, 99a/19,
132b/21, 139a/13
y.-memek 75a/5, 141a/17
a m y.-meyeler 7b/8
yemek y.-mez 20b/8
a m y.-yüp 50b/2
y.-mi ol- 95b/15
2. Murdarı veya çürü ü yok etmek,
gidermek.
y.-ye 62a/13, 62a/14, 88b/19
[33]: Yedi sayısı.
y. 6b/15, 6b/17, 22a/11, 33a/18,
40a/4, 40b/5, 43a/13, 46a/15,
48b/4, 49b/20, 50a/9, 52a/18,
54b/21, 56a/14, 69a/2, 77b/14,
89a/6, 92b/11, 93b/8, 93b/9,
94a/14, 96a/9, 96b/5, 99b/2,
101b/7, 102b/20, 105b/15,
110a/3, 118a/17, 119b/2, 121a/8
y.+de 140a/8
otuz y.+de 140a/6

yedinci [6]: Yedi sayısının sıra sıfatı.

y. 78b/9, 84b/6, 140a/2

on y. 140a/3

otuz y. 140a/5

yigirmi y. 140a/4

yedür- [57]:

1. Yemesini sa lamak. *bk.* yidür-.

y.-e 57a/18, 96a/18

y.-eler 6a/9, 6b/2, 20b/15, 26b/14,

32b/16, 35b/8, 35b/11, 36b/17,

37a/11, 41a/15, 41a/16, 43b/6,

44b/8, 50a/12, 50a/18, 50a/19,

50a/20, 56b/6, 57a/14, 60a/18,

61a/18, 61a/19, 76a/15, 78b/1,

79a/19, 79b/10, 89b/17, 90b/11,

95b/1, 96b/5, 97b/5, 98a/18,

103b/14, 104b/21

y.-meyeler 66b/16, 67a/18, 84b/4

y.-se 110a/19

y.-seler 18a/12, 55b/18, 60a/19,

66b/1, 80a/18, 95b/9, 97a/18,

97b/15, 132a/12

y.-señ 132a/15

y.-üp 80a/5

y.-ürseler 95b/2

y.-memek 57a/17

2. Bir eyi azar azar ba ka bir eyin içine karı tırarak belli olmayacak duruma getirmek.

y.-eler 127b/10

y.-ürken 127b/12

yedürmek [1]: Yemesini sa lamak i i.

y. 26b/13, 138a/9

y.+dür 74b/10, 94b/20

yeg [16]: Daha iyi, üstün. *bk.* yig.

y. 21b/13, 100b/18

y.+dür 4a/8, 13b/1, 59b/16,

71b/14, 72a/15, 73b/19, 75a/3,

95a/13, 120b/8, 128a/18, 128a/19,

133a/11, 138b/3

y. ol- 128a/20

yegrek(g) [11]: Daha iyi, daha üstün, en iyi, efdal.

y. 5a/15, 26b/14, 42b/1, 102b/10,

128b/17

y.+dür 132a/3

y(g).+i 131a/14, 131b/7

y. ol- 10a/11, 128b/2, 136a/14

yekb n [1]: *Far.* Beyaz veya pembe çiçekli, kuvvetli kokulu otsu bir bitki (*Ocimum basilicum*). *bk.* feslegen, rey n, h seyrem.

y. uyu 104a/2

yel [52]:

1. Rüzgâr. *bk.* yil 1.

y. 8a/19, 33b/5

y.+den 4a/3, 26a/4, 30a/7, 30b/5,

33a/11, 33a/12, 33b/3, 33b/10,

39a/4, 70a/6, 74b/21, 114a/3

y.+e 73b/10

2. Sızı, romatizma a rısı. <i>bk.</i> yıl 2.		durumu.
y.+i 59b/10, 130b/14, 131b/3, 131b/14		y. y. ol- 49b/11
y.+leri 6b/12, 70a/1, 92b/9, 130a/19	yellü	[1]: Rüzgârlı.
yürek y.+in 68a/6		y. bulutlardan 126a/4
ovura y.+leri 132a/6	yelme gen [1]:	Yapı kan.
y. ut- "sızlamak, a rımak"		y. bal amı 52a/21
136b/4	yelme ik [1]:	Yapı kan.
3. Mide ve kalın ba ırsaktaki gaz. <i>bk.</i>		y. a l ı 92b/8
yıl 3.	yem	[1]: Hayvan yiyece i.
y. 48b/7, 50b/1		balı y.+iyle 123a/4
y.+den 48a/19	yeme	[5]: Yemek yemek, karın
y.+dendür 48a/14		doyurmak i i.
y.+e 55a/11		y.+si 130b/10, 134b/21
y.+i 135a/9		y.+sin 98b/17
y.+leri 10b/12, 37b/3, 63b/12, 92b/18, 119a/17, 121b/10, 125b/8, 129a/9, 131a/14, 132a/2, 135b/13, 135b/17, 135b/18, 38b/17	yemek(g) [95]:	1.Yemek yemek, karın doyurmak i i.
f sid y.+leri 115b/8		y. 4b/5, 6a/15, 8b/19, 11a/8, 11a/9, 16a/5, 16a/8, 22b/11, 22b/12, 22b/16, 23a/19, 24b/5, 26a/4, 26a/18, 27a/2, 29a/13, 30a/16, 34b/6, 34b/8, 35a/10, 36a/6, 37b/11, 38a/20, 39a/8, 39b/3, 42a/8, 42a/9, 45a/3, 47b/12, 48a/17, 49a/18, 51b/8, 54b/14, 56a/5, 56b/2, 57b/5, 57b/9, 57b/10, 59a/18, 59b/6, 63b/21, 67b/15, 68a/15, 68b/11, 77b/16, 79b/16, 93a/13, 94a/13, 97a/15, 101a/9, 131a/20, 131b/15,
ma denün y.+in 118b/13		
mu telif y.+leri 26a/8		
y. ider nesnelere 23b/19		
y. eyle- 133a/20, 134b/6		
yelek	[1]: Ku ların kanat uçlarındaki tüylerden her biri, telek.	
	y. 107b/8	
yelli	[2]: Mide ve ba ırsakta gaz olma	

131b/18,	132b/17,	133a/3,	y.+lerden 41a/15, 50a/20, 66b/8,
133a/14,	134b/8,	134b/10,	70b/21, 72b/18, 122b/14, 137b/1
134b/12,	136a/11,	136b/1,	ek i y.+lerden 131b/10
137b/1, 137b/4			ek i y.+leri 39a/8
y.+de 17b/9, 67a/12			bı y.+ler 26b/12
y.+den 14b/9, 23a/18, 27a/9,			mersin y.+in 14b/16
30b/19, 58b/15, 113a/9, 113a/10,			mersin y.+inden 128a/10
124a/17			ulu y.+lerden 66b/11
y.+dür 25b/10, 25b/11, 29a/6,			ulu y. 53b/16, 141b/13
37b/13, 44b/19, 44b/20, 48a/16,			ulu y.+ler 126a/12
48a/18, 69b/6, 75a/5, 101a/12			atlu y. 84b/4
y.+le 51b/6			atlu y.+lerden 101b/13
2. Yiyecek, a , taam.			ya y.+ler 94a/12
y. 28a/4, 42a/16, 54b/10, 68b/17,			ya y.+lerden 137a/18
128b/4			yemi cük [1]: Küçük meyve.
y(g).+e 26a/18, 26b/19, 27a/1,			ızılca y.+leri 7a/5
27a/4, 27a/6, 37b/8			yen- [6]:
y(g).+i 81a/20			1. Yemek i ine konu olmak. <i>bk.</i> yin-
y.+leri 51b/6			y.-ecek 115a/14
ziy nsız y. 51b/7			y.-icek 131b/10
ma arratlu y.+ler 51b/5			2. Hastalık nedeniyle eti büzülmek,
yaramaz y.+ler 51b/3			çekilmek.
y. ye- 20b/8			y.-ecek 119a/5
Yemen [1]: <i>Ar.</i> Yemen'e ait, Yemen'e			y.-en 14b/8
özgü.			y.-mi 91a/7
b-ı Y. 18a/5			eti y.-en 14b/7
yemi [25]: Meyve.			yencek [1]: Yengeç. <i>bk.</i> yengeç.
y. 118a/20, 122b/4			y.+dür 87a/14
y.+i 24b/1			yene [13]: Gene, tekrar.
y.+ler 49b/17, 61b/21			y. 38b/3, 58b/10, 62b/9, 69a/8,

75b/21, 77b/11, 98a/17, 100a/13,
108a/3, 111b/10, 111b/17, 134a/8

yengeç [2]: Yengeç. *bk.* yencek.

y. gözün 31b/5, 77b/7

yeñi [15]:

1. Kullanılmamı olan, eski kar tı.

y. 13a/11, 28b/11, 83a/4, 104b/1,
104b/3

y.+sin 88b/15

y. çana a 85a/18

y. çölmege 44a/5, 73b/2

y. çölmekde 42b/9

y. çörek otı 105a/3

y. panbu 29a/21

y.+ce çölmege 138b/9

y. it- 94a/4

2. Kamerî takvime göre ay
ba langıcı.

ay y.+sinde 76b/11

yenme [1]: Hastalık nedeniyle eti
büzülme i i.

eti y.+sin 14b/5

yenür [3]: Vücudun çe itli yerlerinde
kızılca çıkan, çevresi gö ermi ,
gittikçe çürü e dönen, ciltte eti
oyarak yava yava yiyip bitiren
i lik, çıban. *bk.* kile, çürük 3,
re, yenür ba , yenür çıban.

y. 87a/21, 87b/11, 88b/19

yenür ba [3]: Vücudun çe itli yerlerinde

kızılca çıkan, çevresi gö ermi ,
gittikçe çürü e dönen, ciltte eti
oyarak yava yava yiyip bitiren
i lik, çıban. *bk.* kile, çürük 3,
re, yenür, yenür çıban.

y.+dur 2b/18, 87a/13, 87a/20

yenür çıban [1]: Vücudun çe itli
yerlerinde kızılca çıkan, çevresi
gö ermi , gittikçe çürü e dönen,
ciltte eti oyarak yava yava yiyip
bitiren i lik, çıban. *bk.* kile,
çürük 3, re, yenür, yenür ba .
y. 87a/14

yer [230]:

1. Zemin, yüzey. *bk.* yir 1.

y.+den 12a/1, 12a/4, 141a/9

y.+e 8b/10, 8b/12, 24a/4, 40b/21,
41a/1, 108a/20, 110a/17, 110a/18

y.+üñi 34a/9

y. altında 7a/3

y. üzerinde 7a/5

2. Bir eyin, bir kimsenin kapladı ı
veya kaplayabilece i bo luk,
mahal, mekân. *bk.* yir 2.

y. 124b/16, 138a/7

y.+de 4a/13, 8a/18, 58b/7, 84b/17,
87a/17, 110a/14, 125a/2

y.+den 3a/18, 8a/19

y.+e 31a/6, 16b/16, 62b/21,
109a/14, 109a/15, 110a/6,

110a/10, 110a/14, 112a/11,
124a/11

y.+i 19b/9, 108b/12, 111a/15

y.+in 102b/16

y.+inde 33b/20, 108b/5

y.+inden 11b/20, 63a/3

y.+ine 12b/18, 15a/17, 19b/8,
19b/11, 21a/17, 59a/2, 63a/6,
65a/11, 75b/21, 82b/7, 84a/11,
89b/7, 89b/8, 89b/12, 91a/20,
91b/1, 91b/9, 102b/21, 104b/3,
108b/4, 108b/12, 108b/21,
110b/21, 111a/14, 111a/17,
114a/12, 140b/4

y.+ini 31a/18, 82b/12

y.+leri 21b/1, 84a/10

y.+lerine 22a/1

y.+ün 72a/10, 124b/16, 124b/17,
125a/5

ı lu y. 125a/4

arañura y.+de 30a/15

u ya arur y.+lerde 132a/5

3. Vücutun herhangi bir bölümü. *bk.*

yir 3.

y.+de 15b/2, 15b/21, 21a/12,
21a/20, 75b/3, 97a/21, 97b/21,
98a/4, 98a/12, 106b/6, 123a/6

y.+den 39a/20, 91b/5, 97b/1,
97b/19, 102a/5

y.+e 17a/9, 34b/7, 39a/21, 39b/1,

50b/11, 64a/15, 71a/13, 72b/2,
73a/20, 74a/10, 74a/12, 74a/13,
74a/20, 76a/6, 76a/7, 85a/5,
94b/5, 94b/8, 96a/5, 96a/6,
96b/11, 97a/10, 97a/13, 97a/15,
97a/20, 97b/10, 97b/14, 97b/19,
98b/3, 98b/10, 98b/12, 98b/16,
98b/19, 99a/6, 99a/13, 99a/14,
99a/15, 99a/18, 102a/5, 107a/1,
107a/3, 107b/8, 133a/12

y.+i 58b/11, 70a/13, 73b/5, 73b/6,
74b/19, 74b/20, 83a/14, 89a/21,
89b/1, 89b/5, 90a/21, 91b/15,
96a/19, 96a/21, 97b/6, 98a/3,
98a/11, 98a/12, 124b/4

y.+in 110b/10

y.+inden 121b/20

y.+ine 67b/6, 70a/4, 73a/13,
73b/8, 84b/12, 104a/11

y.+ini 89b/13

y.+ise 118b/6

y.+ler 106b/10, 136b/22

y.+lere 94b/11

y.+leri 87a/3

y.+lerine 71a/7, 81b/15, 85b/9

etlü y.+de 21a/14

göz görür y.+de 12b/15

ısu y.+e 58b/21

oturaca y.+i 17a/7

4. Toprak. *bk.* yir 4.
y. 121a/1
y.+e 7b/17, 7b/18, 11b/20, 86b/2,
110a/18
y.+den çı an ısı ulara 46b/14,
72a/6, 126b/8
y.+den çı an ularuñ 72a/5
5. Bir eye kar ılık.
y.+ine 12b/13, 23b/14, 25b/13,
34b/13, 34b/18, 41b/7, 43b/16,
46a/3, 46a/4, 46a/7, 46a/8,
46a/17, 46b/6, 50a/1, 51b/18,
52a/3, 56b/5, 60b/12, 60b/15,
62a/1, 67b/13, 80b/11, 84b/6,
87b/13, 89b/16, 102a/14,
122b/19, 125b/11, 127b/1
6. Ülke.
y.+de 125b/18
y.+e 95a/21
7. Bir arada, beraber.
y.+de 125b/13
8. Mesafe.
y. y. “bir eyi belli mesafe
aralıklarıyla yapma” 95b/7,
109a/16
9. Zaman.
y. y. “bir eyi belli zaman
aralıklarıyla yapma” 20b/16
- yer ba arsu ı [1]: Yer soluncanı, solucan.
y.+n 139b/12
- yecügez [1]: Küçük yer, küçük alan.
y. 85b/10
- ye il [4]: Ye il. *bk.* ya ıl.
y. 83b/3, 141a/18
y. çana a 40b/18
y. t tiy yı 88b/21
- yet- [7]:
1. Yetecek miktarda olmak, kâfi
gelmek.
y.-ecek 106a/15
y.-en 128b/14
y.-er 65b/7, 71b/5, 135b/15
y.-meyen 128b/14
  2. Bitkiler büyüme, olgunla mak.
y.-er 132a/5
- yeti - [1]: Bir zamana kadar ya amı
olmak, o zamana ula mı olmak.
y.-ürse 116b/15
- yeti dür- [1]: Hastalık ilerlemek.
y.-meye 98b/7
- yetmi [4]: Yetmi sayısı.
y. 52a/10, 108a/3, 116b/14,
119b/10
- yeyecek [1]: Yiyecek.
al amlu y. 29a/6
- yeyil- [1]: A ızda çi neyerek yutulmak.
y.-e 101b/18
- yeyni [1]: Ruhen hafiflemi , üzerindeki
a ırlı ı atmı .
y. ol- 140a/14

yeynilt(d)-	[1]: Ruhen hafifletmek, üzerindeki a ırlı ı attırmak.	y. derisi 99b/7
y(d).-ür	46b/12	y. derisini 110a/12
yı an-	[2]: Banyo yapmak.	y. avını 66a/6
y.-maya	69b/16	y. ya ı 21a/7
y.-sun	69b/15	y.+uñ uyuyla 110a/3
yıl	[11]: Sene.	yılan ya du ı [1]: Yı lanyastı ı gillerden, sulak ve nemli yerlerde yeti en, geni yapraklı, kök sapında süt görünümünde yakıcı ve acı bir öz su bulunan zehirli bir bitki (<i>Dracunculus vulgaris</i>). ıacı so an, buza ı otu, domuz lahanası, domuz pancarı, gâvur pancarı, sarmalık, yılanbıça ı, yılanboncu u, yılanekme i, yılanpancarı, yılanıyastı ı/
yılan	[44]: Sürüngenlerden, ayaksız, zehirli bir hayvan (<i>Serpentes</i>). <i>bk. ılan.</i>	y.+nuñ kökünü 24a/13
	y. 2a/2, 20a/6, 20b/7, 20b/13, 20b/20, 21a/3, 21a/4, 54a/12, 59b/20, 65a/18, 96b/17, 97a/11, 97b/6, 97b/9, 97b/12, 97b/14, 97b/16, 97b/17, 97b/19, 98a/8, 98a/19, 98a/20, 98b/1, 98b/4, 98b/9, 98b/10, 109a/10, 110a/12, 110b/6, 125b/9	yılancu [1]: Yüzde i me biçiminde görünen bir hastalık.
	y.+ı 110a/2	y. 106b/20
	y.+lar 110a/11	yıldırım [1]: Gök gürültüsü ve im ekle görülen, hava ile yer arasındaki elektrik bo alması.
	y.+ları 54a/20, 54a/21	y. ur- “yıldırım çarpmak” 7a/20
	y.+uñ 110a/3	yıldırım ı [1]: Yıldırım olu an, yıldırım dü en.
bögür y.+ını	123a/8	y. bulutlardan 126a/4
ef y.	97b/17	yılduz [1]: I ıklı gök cisimlerinden her biri.
		y. o mazdan 51a/16

yılduzsuz igne [2]: Deliksiz i ne. y.+yi 7b/16, 7b/17	yidür- [1]: Yemesini salamak. <i>bk.</i> yedür- y.-eler 54b/16
yıl un [1]: İlgingillerden, Akdeniz bölgesinde su kıyılarında biten, bir buçuk metre boyunda, i ne yapraklı; kök, kabuk ve yaprağı kullanılan bir ağaç veya ağaççık (<i>Tamarix</i>). <i>bk.</i> gezm z . y. kökünü 63b/9	yig [1]: Daha iyi, daha üstün. <i>bk.</i> yeg. y. 16b/21
yıllı [4]: Üzerinden ... yıl geçmi olan bir y. 68a/3 on y. 27b/14, 81b/10 üç y. acı ı ır ya ıyla 91a/3	yigirmi [42]: Yirmi sayısı. y. 5a/11, 8a/11, 38a/1, 44a/5, 48a/6, 49b/13, 51a/15, 51a/16, 54a/7, 54a/8, 54b/20, 55a/10, 63b/11, 68b/20, 70a/7, 77b/6, 77b/7, 79a/7, 79b/4, 79b/12, 85b/3, 92a/8, 92b/1, 106a/5, 115a/16, 116a/20, 117b/15, 117b/18, 118a/17, 118a/20, 121a/7, 121a/17, 123b/5, 128b/14, 136b/7 y. birinci 140a/3 y. dördüncü 140a/4 y. dördüncü derecesinde 7a/8 y. yedinci 140a/4
yırt- [1]: Hayvan, beslenmek adına ba ka hayvanları parçalamak. y.-ıcı c navarlar 110a/14	yigirmi er [1]: Yirmi sayısının üle tirme sayı sıfatı. y. 121b/5
yırtmaç(c) [1]: Çok unlukla etek, paça veya kol yanında dikilmemi uzunca açıklık. y(c).+uñ 111b/12	yigit [3]: Genç, delikanlı. y.+de 84a/5 y.+lerde 83a/18 y.+lere 126b/15
yıy- [1]: Kokmak, koku vermek. y.-ıcı otları 17b/19	yil [15]: 1. Rüzgâr. <i>bk.</i> yel 1. y. 57a/8
yıylama [2]: Koklamak i i. y. 36b/10, 138a/7	
yıylat(d)- [3]: Koklatmak. y(d).-alar 37a/7, 138b/13, 138b/15	
yi- [1]: A ızda çi neyerek yutmak. <i>bk.</i> ye- 1. y.-se 58a/12	

	y.+den 69b/21		58a/1, 112b/15, 114b/18
	2. Sızı, romatizma a rısı. <i>bk.</i> yel 2.		y.-alar 8a/6, 10b/20, 11a/1, 14b/1,
	y. 2b/13, 73b/11, 73b/21, 75a/12		20b/10, 29b/15, 54a/9, 73a/8,
	y.+i 75a/13, 116b/13, 134b/19		106b/19, 114b/4, 118a/21,
	gezer y. 75a/8		119a/21, 119b/7, 119b/15, 120a/2,
	y. ut- “sızlamak, a rımak”		123a/4
	75a/14		y.-asın 82a/2, 82a/6
	3. Mide ve kalın ba ırsaktaki gaz. <i>bk.</i>		y.-du dan 14a/17
	yel 3.		y.-up 9a/21, 43a/1, 47b/11,
	y. 25b/6, 34b/10, 50a/2		50b/10, 55a/1, 55a/16, 73b/7,
	yürek y.+ine 35a/6		84b/18, 89a/13, 89a/16, 100b/21,
yin-	[1]: Yemek i ine konu olmak. <i>bk.</i>		122a/16
	yen- 1.	yo urd	[5]: Yo urt. <i>bk.</i> yo urt.
	y.-mez 132a/5		y. 57b/4, 94a/12, 111b/6, 131a/6
yir	[4]:		ek i süzülmi y. 60a/17
	1. 1. Zemin, yüzey. <i>bk.</i> yer 1.	yo urt(d)	[9]: Yo urt. <i>bk.</i> yo urd.
	y.+i 124b/19		y. 81a/20
	2. Bir eyin, bir kimsenin kapladığı		y(d).+a 41b/13, 60a/10, 86b/13
	veya kaplayabileceği bölük,		y.+dan 30b/20, 41b/14, 101b/14
	mahal, mekân. <i>bk.</i> yer 2.		y.+dur 131b/6
	giñ y.+e 7a/12		y(d).+ı 104a/14
	3. Vücudun herhangi bir bölümü. <i>bk.</i>		ı r y(d).+ını 5a/6
	yer 3.	yo sa	[2]: Yoksa, aksi taktirde. <i>bk.</i>
	y. 110b/15		yo sa.
	4. Toprak. <i>bk.</i> yer 4.		y. 57a/20, 88a/9
	y. 11b/21	yo ( )	[17]: Bulunmayan, mevcut
yo un	[2]: Çapta kalın.		olmayan, var kar ıtı.
	y. 71a/3, 73a/1		y.+dur 16b/21, 26b/14, 42b/1,
yo ur-	[38]: Yo urmak.		50a/8, 57b/21, 65b/14, 66b/17,
	y.-a 4a/12, 14a/17, 25a/3, 45b/7,		97b/17, 102b/10, 113b/8, 128a/8,

139a/10, 140a/11	yol-	[1]: Kıl veya bitkiyi çekip koparmak.
y( ).+ısa 54a/4, 102a/8, 124b/8		
y. ol- 127b/13		y.-alar 95b/7
yo lu ( ) [1]: Yok olma, bulunmama durumu.		y.-up 65b/8
a lı y( ).+ına 140b/7	yoldur-	[1]: Yolma i ini yaptırmak.
yo sa [4]: Yoksa, aksi takdirde. <i>bk.</i>		y.-up 71b/21
yo sa.	yon-	[3]: Yontmak.
y. 98a/9, 98b/6, 108a/13, 141a/14		y.-alar 91b/2, 105b/8
yol [23]:		y.-up 68b/14
1. Yürümeye uygun yer, tarik.	yonca	[1]: Baklagillerden, ba ak durumundaki çiçekleri kırmızı veya mor renkli, hayvanlara yem olarak yeti tirilen üç yaprakçıklı çayır bitkilerinin genel adı. (<i>Trifolium</i>). <i>bk.</i> ırfıl. / filfil, ırkı, latır, üçgül/
y. 16b/3, 76a/4		y. 105b/16
y.+a 16b/2	yor an	[1]: Yorgan.
y.+da 16b/1, 16b/14		y. 71b/10
2. çinden bir sıvının veya havanın geçti i, aktı ı yer.	yor unlu ( ) [1]: Yorgun olma durumu.	
ba ır y.+ların 135b/9		y( ).+ın 17a/11
bevli y.+ı 61a/18	yorul-	[3]: Yorgun duruma gelmek.
nefes y.+ın 119a/17		y.-maya 76b/6
sidügi y.+ı 60a/2		y.-maz 71b/12
sidügi y.+ı ba lansa 130b/19		y.-mama ı 2b/14
sidügi y.+ında 60b/4	yorulma	[2]: Yorulmak i i.
sidügi y.+ından 59a/1		y.+nuñ 16b/11
sidük y.+ın 116b/4, 128b/5,		y.+sınuñ 1b/14
129b/3, 130b/10		
sidük y.+ında 58a/12, 61a/16,		
85b/17		
u y.+ın 60a/9		
u y.+ında 58a/10, 58a/16		
südügi y.+ın 58a/20		

yön	[1]: Belli bir noktaya göre olan yer, taraf.	130a/16, 134a/8, 134a/10, 139b/15
	bo azuñ a y.+ine 103a/9	y.-yasın 120b/16
yöre	[3]: Etraf, çevre.	y.-yup 18b/21, 48a/21, 55b/4, 77b/8, 107a/17, 115a/9, 115a/11
	y.+leri 139b/1	
	y.+sinde 90b/14	yub set [11]: Ar. Kuruluk, kuru özelli e
	y.+sinden 90b/14	sahip mizaç.
yu-	[76]: Yıkamak.	y.+de 50b/3
	y.-madan 56a/18	y.+den 23b/16, 24b/13, 25a/1, 42a/20, 43b/18, 60b/10
	y.-madın 91b/15	y.+i 136a/21
	y.-maya 53a/2, 68a/10	y.+inde 17b/7
	y.-r 125b/9, 129b/19	y.+inden 20a/14
	y.-rkene 57a/12	y.+ine 135b/5
	y.-sa 31b/15, 36a/16, 88b/5, 98b/21, 99a/9, 100a/4, 100a/17, 113b/1, 121a/5	yud- [39]: A ızda bulunan bir eyi yuta a geçirmek.
	y.-salar 16a/10, 32a/8, 68b/1, 109b/8, 133b/7	y.-a 10a/7, 19a/4, 37a/2, 43a/18, 51a/4, 52b/2, 98b/7, 105a/19
	y.-ya 22a/17, 27b/16, 37a/7, 45b/13, 49b/7, 62a/11, 64a/8, 64b/5, 69a/2, 70a/5, 86a/3, 120b/17, 120b/19, 120b/20, 123a/11	y.-alar 9b/1, 42b/19, 49b/19, 52b/4, 71a/18, 94a/11, 114b/5, 117a/9, 118a/6, 118a/9
	y.-yalar 10a/18, 11a/10, 15b/5, 15b/11, 20a/21, 20b/4, 22a/2, 22a/3, 31a/11, 40b/14, 41a/13, 76a/12, 78b/15, 84b/9, 87a/4, 88a/6, 89a/7, 91b/9, 99a/21, 99b/10, 99b/11, 111a/9, 117b/10, 118a/20, 121a/5, 122a/13, 122b/3,	y.-amasa 36a/19
		y.-an 20a/9
		y.-sa 22b/13, 24a/16, 24b/11, 36a/13, 41a/2, 50b/20, 53a/6, 68b/6, 68b/7, 70a/17, 73b/13, 94a/3, 105a/18, 135a/19
		y.-salar 92a/7, 94a/14
		y.-asın 68b/15, 115a/5, 123b/6

yud un-	[1]: Tükürü ü yutmak veya bir ey yutuyormu gibi gırtlı hareket ettirmek. y.-amaz 107b/1	yuma	[1]: Yıkamak i i. y.+sınuñ 133b/7
yudma	[1]: Yutmak i i. y.+sı 68b/16	yuma	[3]: Yıkamak i i. y. 29b/4, 29b/5, 46b/12
yudma	[2]: Yutmak i i. y. 18b/17, 18b/15, 42a/11	yumrı	[2]: Vücuttaki i , ur, sigil. y.+yı 18a/6 y. ol- 122a/7
yuf a	[3]: nce, sı . y. me ne 48a/9 y. ol- 29b/8, 31a/12	yumrıla-	[1]: i mek. y.-yup 28b/21
yuf acu	[1]: ncecik. <i>bk.</i> yuf açu y. 74a/10	yumrılan-	[1]: i kin bir hâl almak. <i>bk.</i> yumrulan- y.-an 58b/11
yuf açu	[1]: ncecik. <i>bk.</i> yuf açu 110b/11	yumru	[1]: i kin, kabarık, yuvarlak. y.+ca ol- 82b/5
yu aru	[28]: Yukarı. y. 12a/4, 19a/7, 30b/14, 53a/14, 67a/9, 70b/15, 84a/9, 91b/14, 93a/1, 97b/21, 108b/10 y.+da 49a/2, 56b/20, 75a/19, 83b/18, 87a/4, 105b/1, 132a/12, 137b/16 y.+dan 53a/11, 97b/1, 98a/11 y.+sın 4a/20, 139a/6 y.+sına 19b/19, 98a/10 y.+sından 53a/14 y. ut- “yukarıda kalmasını sa lamak” 139b/5	yumrucek	[1]: Yumru ekinde olan. <i>bk.</i> yumruca . y. 17b/17
yum-	[1]: Kapamak. y.-up 29b/1	yumruca	[1]: Yumru ekinde olan. <i>bk.</i> yumrucek. ızılca y.+lar 15b/1
		yumruk( )	[1]: Parmakların kapanmasıyla elin aldığı durum. y( ).+ın 58b/9
		yumrulan-	[2]: i kin bir hâl almak. <i>bk.</i> yumrılan- y.-ur 58a/19, 88a/5
		yum a-	[2]: Yumu ak bir hâl almak. y.-rsa 75b/4 y.-yınca 106a/14

yum a [59]:

1. Yumu ak.

y. 51a/5, 108a/19, 121b/20,
127b/4

y. bu day etmegi 133a/13

y. don 125a/15

y. etmegi 86b/8, 87a/7

y. u ne 40a/10, 121a/16

y. idici ya ular 75b/3

y. dut- “yumu ak kalmasını
sa lamak” 22b/17

y. et- 94b/4

y. it- 16a/12, 21a/10, 28a/21,
71a/8, 82b/17

y. ol- 21a/14, 30b/10, 90b/16,
113b/7

2. Hafif, hafifçe.

y. 11b/2, 45b/3, 67a/20, 116a/16

y. döğ- 8b/16, 11b/17, 15a/4,
17a/17, 18a/4, 21a/1, 27a/21,
28a/17, 35a/14, 38b/10, 52a/19,
55a/12, 55a/15, 62a/19, 64a/15,
70a/7, 73b/17, 81a/4, 82a/2,
88b/9, 89b/9, 93b/17, 103b/11,
104a/20, 106b/14, 109a/21,
109b/4, 111b/21, 112b/6, 119a/3,
119b/14, 124b/11, 129a/2

yum at(d)- [17]: Yumu ak duruma
getirmek, sertli ini gidermek.

y(d).-a 46b/1, 51b/13, 59b/19,

64a/19, 122b/3, 134a/12

y(d).-alar 43b/5

y(d).-ınca 107b/6

y(d).-ur 22b/19, 23a/1, 23a/2,
106a/1, 121b/10, 125a/15,
130b/20, 132a/10, 136b/10

yumul- [1]: Kapanmak.

y.-maz 19b/6

yumurda [89]: Yumurta.

y. 5a/16, 11a/5, 12b/6, 22a/18,
41a/17, 55a/19, 55b/2, 56b/1,
61b/17, 62a/2, 70b/11, 103a/2,
110a/18, 139b/9

y.+nuñ 5b/13, 98b/13

y.+sıyla 122b/2

y.+yı 124b/1

bir y. bi iminde ziy dece 50b/12

bi mi y. 50b/1, 53b/14

çig y. 110b/9

çig y.+nuñ 98b/1

ıssı y. arusun 14b/21

arınca y.+sın 99a/16

n m-biri t y. 18b/16, 24b/15,
30a/19

n m-piri t y. 40a/6, 42b/6, 43b/15

n m-piri de y. 111b/6

rufadan y. 22b/2, 27a/14, 42a/7,
56a/7, 57b/5, 61b/14, 73a/15,
82b/21, 90a/18, 103a/7, 131a/20,
139a/13

rufadan y. arusuyla 112a/19	yun-	[18]: Yıkanmak.
rufadan y.+ya 55a/20	y.-a	5b/20, 114a/4
avu y.+sin 97a/1	y.-alar	16a/10, 20b/19, 83b/11
avu y.+sina 100b/3	y.-mı	109b/11
y. a ı 101b/8	y.-up	14a/5, 69b/11, 72a/3,
y. a ın 61b/10, 88b/1, 95a/1		73a/14, 86a/11, 86a/12, 99b/19,
y. a ıyla 29b/2, 39a/17, 48b/3,		124b/3, 124b/6
64b/14, 73a/7, 110b/20, 130a/4	arı y.-mazin biz	125a/14
y. bi iminden ziy de 73b/8	y.-mı r zy ne	96b/10
y. abıyla 124a/21	y.-mı yumurda abı	61a/15
y. abu ın 11b/3	yundur-	[1]: Yıkamak.
y. arusu 104a/16	y.-up	14a/10
y. arusın 45b/10, 67b/1, 89a/7,	yunma	[1]: Yıkanmak i i.
90b/8, 90b/17	y.	125a/18
y. arusuyla 31a/6, 20a/1, 39a/17,	yunul-	[1]: Yıkanmak, yıkanılmak.
62a/4, 88a/12, 90b/18, 107a/17,	y.-mı ın	119a/3
108a/10, 112b/11, 122a/12,	yunus	[1]: <i>Ar. Balinalardan, ılık ve sıcak</i>
122a/16, 139b/13		<i>denizlerde sürüler hâlinde</i>
y. aru ıyla 61b/7		<i>ya ayan, memeli deniz canlısı</i>
y. ya ı 15b/18, 16b/2, 70b/1		<i>(Delphinus).</i>
y. ya ıyla 67b/3	y.+balı ından	65b/14
y.+nuñ a ı 5b/14	yurdla-	[1]: Yerle mek, yurt edinmek.
y.+nuñ a ın 54a/8	y.-yanuñ	124b/20
y.+nuñ a ını 49b/4, 98b/2,	Y suf yye	[1]: <i>Ar. Hazret-i Ebu Yusuf için</i>
110b/10		<i>yapılmı bir müselles, bir tür</i>
y.+yı a ın 127b/7		<i>macun.</i>
yunmı y. abı 61a/15	Y.	128a/13
yumurdla- [2]: Yumurtlamak.	yuvala-	[2]: Yuvarlamak, yuvarlak bir
y.-mamı 38a/17, 134b/3		<i>duruma getirmek.</i>
	çiri y.-dı	110b/20

	çiri y.-yalar 11b/12	oyun y.iyle 90a/5
yuvala	[3]: Yuvarlak. y.+ it- 123b/5 y.+lar it- 85a/20, 85a/21	yün [1]: Yün. <i>bk.</i> yün. deve y.+iyle 15b/15
yuvalan-	[1]: Yuvarlanmak. y.-ur 96a/11	yürek(g) [71]: Yürek, kalp; mide. y. 77b/19, 78b/12, 126a/1, 135b/6 y(g).+e 2a/14, 2a/15, 35a/4, 36a/5, 36a/8, 36a/9, 36a/13, 37a/16, 37a/17, 37a/18, 103b/17, 104b/18, 124a/16, 127b/11, 128a/5, 129a/9, 130b/9, 131a/5
yüfkür-	[4]: Üfürmek. <i>bk.</i> üfür-. y.-eler 11b/4, 11b/10 y.-se 11a/21, 11b/3	y(g).+i 35a/3, 52a/7, 93b/13, 101a/1, 101a/2, 101a/21, 104b/13, 114a/21, 127a/3, 129b/11, 131a/8
yügrük	[1]: Hızlı, çevik. y. ol- 76a/8	y(g).+in 37b/12, 59a/17, 96b/8 y(g).+ine 78b/13, 101a/3 atuñ y(g).+in urdın 103b/13 eflec y(g).+i 134a/10 ıssı y(g).+e 125b/11 oyuñ y(g).+ini 31b/3
yük	[2]: Yük. y.+den 61b/16, 109a/2	y. a rısa 34b/9 y. a rısın 2a/13, 34b/8 y. a rısına 34b/5, 34b/6, 130b/6, 132a/8 y. ar reti 101a/5 y. na sesine 119b/5 y. yelin 68a/6 y. yiline 35a/6 y. a fina 37b/2
yüklü	[11]: Hamile. y. avrat 66a/20 y. avratlar 66b/3, 109a/1 y. avratuñ 67a/3, 67a/4 y. ol- 108a/9, 108b/12, 108b/21, 109a/9, 112b/5	y. ditre- “içi ü ümek” 35a/5, 132a/8
yüksek	[7]: Belirli bir yere göre yukarıda bulunan. <i>bk.</i> üksek. y. 3a/17, 8a/19, 124b/13 y.+den 110b/8 y. eyle- 30a/14 y. it- 125a/13 y. ol- 126b/10	
yün	[4]: Yün. <i>bk.</i> yün. y. 19a/18 deve y.+i 19a/17 deve y.+in 15b/16	

- y(g).+i geç- “ishal olmak” 27a/10
y(g).+i azın- “açlıktan midesinde eziklik duymak” 54b/9
y. oyna- “çarpıntısı olmak” 2a/13, 35a/9, 35a/11, 35a/16, 35b/16, 35b/18, 38a/13, 79a/2, 101a/4, 137b/8
y(g).+i oyna- “çarpıntısı olmak” 35b/14
y. ürper- “çok korkmak” 68a/14
yürüt(d)- [3]: Kan, irin vb. akıtmak. *bk.*
yürüt- 2.
y(d).-üp 59a/14
y(d).-ür 60a/4, 80a/11
yürü- [13]: Adım atarak ilerlemek.
y.-rse 16b/3
y.-ye 53a/4, 53a/5, 76a/4
y.-yemez 69a/21
y.-yen 17a/7, 76b/5
y.-yicek 23b/21
y.-yüp 1b/14, 2b/14, 16b/11, 140b/12
2. Kan, irin vb. akmak.
u y.-ye 22b/1
yürüme [2]:
1. Adım atarak ilerlemek i i.
y.+den 76a/1
2. Göbek yerinden oynamak i i.
y.+sin 55a/9
yürümek [3]: Adım atarak ilerlemek i i.
y.+den 29a/4, 113a/7
y.+dendür 5b/12
yürüt- [12]:
1. Yürümesini sağlamak.
y(d).-eler 17a/1, 49a/3, 57b/15
y(d).-üp 68b/16
2. Kan, irin vb. akıtmak. *bk.* yürüt-.
y(d).-e 52b/14, 60a/9, 61a/2, 67b/17
y(d).-ür 59a/18, 61a/3, 79b/17, 129a/9
yüyür- [1]: Ko turmak.
y.-eler 78b/15
yüz (I) [55]:
1. Surat, çehre.
y. 9a/5, 9a/6, 15b/14, 16a/10, 99b/7, 106b/9, 116b/8
y.+ceğine 15a/20
y.+de 1b/10, 11a/1, 15a/19, 15a/21, 15b/1, 86b/12
y.+e 15b/13, 22a/13, 44b/11
y.+i 1b/11, 15b/2, 16a/2, 16a/3, 16a/18, 90a/17
y.+in 15b/5, 16b/1, 22a/17, 31b/15, 37a/6, 38b/1, 53a/2
y.+inde 16b/3
y.+inden 140b/7
y.+ine 1b/12, 4b/1, 6a/2, 6a/13, 15b/15, 16b/2, 16b/3, 36b/10, 40b/6,

132b/19	y. to mın 70a/16
y.+ini 16a/4, 80b/4	y. to mında 22b/12
y.+ün 16a/9, 22a/13, 99b/14, 115a/2	y. to mından 73b/12, 94a/2
y.+üne 99a/17	y. yapra ın 97a/17
y.+inün rengi 44b/1	yüzi oy [1]: Yüzüstü. <i>bk.</i> yüzi oyu. y. 70a/3
y. rengi 9a/14	yüzi oyu [1]: Yüzüstü. <i>bk.</i> yüzi oy. y. 111a/16
y. renginün 130b/2	yüzil- [1]: Yüzülmek, soyulmak. <i>bk.</i> yüzül-.
y.+ün rengin 130b/9	y.-üp 90a/8
y. ve göz eğil- “kısmi felç geçirmek” 9a/5	yüzüncü [1]: Yüz sayısının sıra sıfatı. y. 2a/1
2. Cihet, yön, taraf.	yüzük(g) [7]: Yüzük. y. 7a/2
a ra y.+ine 22b/4	Süleym n pey mberün y(g).+i a ında 6b/21
yüz (II) [18]: Yüz sayısı.	y. a ında 37b/17
y. 46a/15, 72a/18, 89a/7, 106a/4, 106a/11, 114a/15, 115a/17, 116b/15, 119a/21, 121a/17, 125b/4, 127b/7, 127b/21, 129a/21	y. da ın- 109a/8
y. ır 5a/4	y. düz- “yüzük yapmak” 8b/13
yüzer [1]: Yüz sayısının üle tirme sayı sıfatı.	y. eyle- 28b/13
y. 120a/8	y. it- 76b/13
yüzerlik(g) [11]: Sedefotugillerden, beyaz çiçekli, susama benzer acı tohumlu, hekimlikte tütsü olarak da kullanılan bir bitki (<i>Peganum harmala</i>). <i>bk.</i> üzerlik.	yüzül- [1]: Yüzülmek, soyulmak. <i>bk.</i> yüzil-.
y. 94a/5, 116a/3	y.-dügi 111a/19
y(g).+i 28b/15, 68b/10	Z
y. to mı 73b/2, 118b/17	z c [6]: <i>Ar.</i> Kükürtle demir birle imlerinden biri, demir sülfat.

- z. 12b/18, 17b/20
z.+ı 68a/9
a z. 85a/1
a z.+ı 46b/2
aru z. 89a/3
- a f [12]: *Ar.* Zayıflık, kuvvetsizlik.
. 140b/1
.+ın 2a/9, 25a/13, 26a/18,
28b/16, 28b/17, 116b/2, 132b/12
ciger .+ın 52b/14
ma de .+ına 26a/11
yürek .+ına 37b/2
. götür- “kuvvetsizlik
olu turmak” 51a/21
- za fer n [42]: *Ar.* Süsengillerden,
sonbaharda mor renkli çiçekler
açan yumrulu bir bitki (*Crocus
sativus*) ve bu bitkinin
tepeciklerinin kurutulmasıyla elde
edilen, sarı renk vermekte
kullanılan tozu. *bk.* müferr hü'l-
alb. /**safran, safran çi demi**/
z. 16a/5, 18a/5, 35b/8, 35b/10,
37b/7, 41b/12, 45b/11, 48a/8,
48a/12, 60a/8, 62a/4, 65a/1,
66a/4, 70b/18, 72b/16, 75b/8,
75b/16, 90b/19, 101b/8, 109a/4,
114b/8, 114b/12, 115b/1,
115b/12, 115b/18, 117a/6,
118b/9, 118b/18, 119a/14,
- 120a/16, 128b/7, 128b/18,
129b/6, 130b/6, 140b/16, 141a/17
z.+a 68b/4
z.+ı 27a/6, 44a/15
z.+la 35b/11, 117b/20
- za fer nlan- [1]: *Ar.T.* çerisine veya
üzerine safran katılmak,
eklenmek.
z.-mı 138b/14
- za r [6]: *Ar.* Kanlı ishal, kabızlık ve
karın ağrısı ile birlikte a rılı
dı kılama ve yüksek ate gibi
belirtilerin de görülebildi i,
ba ırsakta yaralara yol açan
bula ıcı, salgın hastalık; ba ırsak
iltihaplanması, kanlı basur,
dizanteri. *bk.* z r.
z. 56a/19, 57a/12, 128a/4
z.+dür 57a/7
f-ı z. 56b/4
z.-i b ıldur 56b/21
- ž hir [6]: *Ar.* Açık, görünür durumda
olan, belli.
ž.ol- 80b/17, 102a/10,103a/16,
106b/16, 132b/1
ž. olmu ol- 80a/17
- za m [5]: *Far.* Yara.
z. 88b/17, 88b/18
z.+a 89a/4
z.+ın 97b/11

nı r s z.+ı 73a/18
za met [87]: *Ar. Sıkıntı, eziyet, hastalık.*
z. 4a/21, 65a/14, 69a/17, 69a/18,
78a/2, 95b/5, 105a/20, 119a/8
z.+den 95b/12
z.+dür 23a/12, 56a/19
z.+i 36a/17, 70b/13, 111a/5,
114b/21, 119a/11
z.+in 7b/15, 87a/19, 88b/15
z.+ine 51a/1, 65b/3
z.+le 60b/11
z.+ler 3b/2
z.+lerden 7a/21
z.+lere 88b/20, 138b/2, 139a/11
z.+leri 7a/18, 12a/17, 37b/3,
68a/14, 121b/12
z.+lerin 1b/17, 20a/7, 62b/6
z.+lerün 1b/8
z.+ün 70b/15
a u z.+in 97b/11
ar a z.+lerine 134a/20
aya z.+lerin 72a/20
bal am z.+i 116a/3
cü m z.+ine 6b/16, 92b/11
çiçek z.+i 83a/16
dery n z.+ine 72b/12
end mlar z.+ine 88b/16
eski z.+leri 131b/4
afa n z.+ine 36a/7
re z.+lerine 88b/8

un z.+ine 19b/13
istis z.+in 133a/6
ula z.+ine 34a/14
ulunc z.+ine 49a/17
ma ad z.+ine 63a/15
ma ad z.+lerin 2b/7
nı r s z.+i 105b/20
öksürük z.+i 43b/15
rezb rez z.+ine 103b/20
sevd v z.+lere 38a/2
ovu z.+lerin 113b/7
ovu z.+lerine 39a/3
ar b z.+ine 133b/18
u a z.+lerin 1b/15
uyuz z.+ine 24a/8
yara n z.+ine 41b/14, 41b/18
z. çek- “sıkıntı duymak” 20b/8,
84a/5, 104a/15
z. çekil- “sıkıntı duyulmak” 29b/9
z. et- 17a/8, 34a/4, 69b/6
z. eyle- 13b/4, 57b/20, 131b/18
z. getir- “sıkıntı olu turmak”
124a/16
z. it- 33b/7, 73a/19
z. ol- 69a/16, 70a/13, 122a/18
z. vir- “sıkıntıya sokmak” 16a/1,
46b/15, 76a/13, 85b/1
za metle- [1]: *Ar.T. Zahmet, sıkıntı*
çekmek.
z.-rse 124a/10

- za metlü [3]: *Ar.T.* Sıkıntı, eziyet veren.
z. 13b/13, 64a/16
z. u vı 83b/13
- za m-ke [2]: *Far.* Bir tür alet(?).
z. 59a/1
z.+ile 58b/11
- a f [52]: *Ar.* Zayıf, güçsüz, kuvvetsiz.
. 57b/15, 70b/11, 92a/8, 102b/13,
127a/13, 139b/6, 141a/12
.+e 46b/20
astalı dan al mı .+lere
136a/6
. dim a 135b/6
. göze 30b/1
. astalaruñ 36a/8
. astelik 2a/14
. ma delü ki iye 127b/6
. ma deye 25a/17
. miz clu ki i 92b/21
.-i ma de 26a/14
. et- 138a/13
. eyle- 36b/13, 57a/17, 57a/18,
126b/5, 127a/3, 127a/10, 138a/2,
138a/3, 139a/6
. ol- 25b/16, 25b/19, 26a/20,
28b/14, 35a/17, 36a/18, 36b/4,
38a/7, 40a/5, 46b/5, 56b/14,
74b/12, 78a/18, 79a/1, 108a/2,
111b/20, 115b/9, 136a/4, 137a/5,
138a/5, 138a/18, 138b/6, 138b/7,
- 138b/19, 139a/16, 140a/14,
140b/2
- z il [12]: *Ar.* Sona eren, yok olan,
ortadan kalkan. *bk.* z yil.
z. eyle- 92b/16, 100b/13
z. it- 106b/8
a l z. ol- 38a/5
z. ol- 2b/9, 2a/16, 8b/20, 34b/8,
92b/17, 138b/4,
- zam n [19]: *Ar.* Zaman, vakit.
bir z. 13b/18, 16b/18, 19b/8,
34a/1, 59b/2, 64b/12, 68b/16,
69b/10, 69b/14, 91b/3, 107a/19
ço z.+dan 86b/9, 127a/8
her z.+da 51b/7
bir z.+dan 27b/8, 39b/6, 54b/6,
65b/18
niçe z.+dan 45b/13
- am [1]: *Ar.* Zamk, bazı a açların öz
suyunda bulunan yapı kan,
renksiz veya sarı kırmızımtırak
renkte amorf madde. *bk.* am .
. 43b/15
am -ı Arab [1]: Kuzey
Afrika'da do al olarak yeti en bir
a açtan elde edilen bir tür zamk.
bk. a a ıya, am -ı Arab .
. 108b/8
- am [1]: *Ar.* Zamk, bazı a açların öz
suyunda bulunan yapı kan,

- renksiz veya sarı kırmızımtırak renkte amorf madde. *bk.* am .
 .+ladur 130a/21
 am -ı Arab [1]: Kuzey Afrika'da doğal olarak yetişen bir ağaçtan elde edilen bir tür zambak. *bk.* a a ıya, am -ı Arab . 114b/12
- zanba [7]: *Ar.* Zambak, güzel iri çiçekli, çok yıllık bir süs bitkisi (*Lilium candidum*). **/bambul, dıngıra, lifor, narbis, zambak/**
 z. 95a/17
 z. ya ı 3b/21, 72b/10, 124b/9
 z. ya ın 68a/1, 68a/18
 z. ya ıyla 45b/16
- arar [25]: *Ar.* Bir şeyin neden olduğu kötü sonuç, ziyan.
 . 11a/12
 .+dur 8b/1, 23b/2, 45a/17, 50b/5, 75a/7, 121b/1, 126a/19, 126b/13
 .+ı 38b/18, 133a/18, 133a/21
 .+ın 26b/18, 37b/14, 59a/19, 95b/14, 98b/8, 132b/16, 133b/16
 .+ları 126a/10
 . et- 1b/12, 47a/3
 . it- 15a/17, 39a/7
 . ol- 138a/9
- arr [1]: *Ar.* Zarar, ziyan.
 .+ısıçın 85b/3
- ar ret [6]: *Ar.* Zorunluluk, gereklilik, mecburiyet.
 . ol- 46a/16, 46a/17, 51a/17, 74b/11, 101b/11, 101b/15
 tü'l-cenb [8]: *Ar.* Ateş, nefes darlığı ve kuru veya irinli öksürük ekinde beliren akciğer zarı iltihabı.
 . 2a/17, 39a/13, 39a/15, 39b/2, 39b/7, 43b/2
 .+e 40a/16
 .+i 39a/15
 tü'r-riyye [1]: *Ar.* Zatürre, sancı, ateş ve öksürükle beliren, tehlikeli bir akciğer hastalığı, batar.
 . 39b/12
- z yil [9]: *Ar.* Zil. Sona eren, yok olan, ortadan kalkan. *bk.* z il.
 z.+e 38a/6
 z. eyle- 126b/21, 132a/3
 z. it- 28b/4, 97b/20, 103b/11, 119a/12
 z. ol- 68a/20, 138b/2
- zeberced [1]: *Ar.* Zümrüt cinsinden ve onun kadar kıymetli olmayan, sarımtırak yeşil, cam parlaklığında kıymetli taş.
 z.+i 80a/15
- zeberced [1]: *Ar.* Zebercetle ilgili.
 z. 95a/11

zeb b	[1]: <i>Ar.</i> Kuru üzüm (<i>Vitis vinifera</i>). z. 23a/5	.+iyle 112b/2 bo anuñ .+ini 112a/18
zeb l	[5]: <i>Ar.</i> Dı kı, gübre. z. 100a/11, 100a/14 at z.+in 66a/11 legleg z.+in 7b/12 serçe z.+in 82a/16	ekerli [1]: <i>Ar.T.</i> Erkeklik organı olan. uzun . 108b/10
zeb n	[1]: <i>Far.</i> Zayıf, güçsüz, âciz. z.+laruñ 129b/8	zenc r [5]: <i>Far.</i> Tıpta kullanılan bir tür pas, bakır pası. <i>bk.</i> jeng r, senc r. merhem-i z. 21b/3, 87b/21, 122b/10 z. merhemi 12b/14, 67b/11
zehr	[3]: <i>Far.</i> Zehir. <i>bk.</i> a u, sem. z. 95b/20 z.+i 120a/10 z.-i ayv n 102a/15	zenceb l [43]: <i>Ar.</i> Zencefil, zencefilgillerden, kamı görünümünde, çok yıllık, otsu bir bitki (<i>Zingiber officinale</i>) ve bu bitkiden elde edilip baharat olarak kullanılan toz. <i>kr.</i> zencef l. / sancı çubu u, Türk otu, zencefil/ z. 14a/3, 25b/11, 26a/2, 29a/14, 38a/18, 43a/4, 52a/20, 52b/3, 57b/11, 69b/9, 94a/1, 94a/10, 108b/7, 111b/18, 114a/19, 114b/7, 114b/11, 115a/12, 115b/11, 115b/17, 115b/21, 116a/6, 117b/1, 117b/4, 117b/15, 118b/8, 119a/20, 119b/13, 120a/11, 123a/3, 128b/18, 130b/11, 130b/16, 131b/1, 131b/6, 131b/9 z.+le 50a/18 eyü z. 13b/21 ma c n-i z. 115b/14
eker	[41]: <i>Ar.</i> Erkeklik organı. . 61b/9, 107b/11, 108b/13, 108b/19, 111b/16, 112a/13 .+de 2b/6, 61b/2, 62a/20 .+den 58a/11, 60a/11 .+e 108b/9 .+i 108b/3, 111b/8, 112a/15, 112a/17, 113a/10, 113a/18, 119a/17, 121a/12 .+inden 60b/5 .+ine 60b/19, 62a/8, 100a/21, 108b/7, 110b/16, 112a/1, 112a/14, 112a/16, 112a/17, 112b/7, 112b/20, 113a/4, 120b/10, 123a/9 .+ini 59b/1 .+inuñ 60b/9, 112b/20	

- murabb -ı z. 117b/13
z. ma c nı 61a/13
z. murabb sın 93b/6
z. perverdesin 26a/11
- zencefr [1]: *Far.* Kırmızı renkli do al civa
sülfür. *bk.* zencefre.
merhem-i z.+yla 103a/1
- zencefre [2]: *Far.* Kırmızı renkli do al civa
sülfür. *bk.* zencefr .
z. 95a/18, 123a/19
- zenciy [1]: *Ar.* Kara, siyah.
yara n-ı z. 41b/4
- zer mend [1]: *Ar.* Çok yıllık, otsu veya çalı
görünümünde bir bitki
(*Aristolochia*). *bk.* zer vend.
/**kabakulak otu, kurtluca,**
lo usa çiçe i, lo usa otu,
zeravent/
z.-i av le 88b/7
- zer vend [9]: *Ar.* Çok yıllık, otsu veya çalı
görünümünde bir bitki
(*Aristolochia*). *bk.* zer mend.
z. 119a/20, 133b/8
z.+ün 94a/21
z.-i av l 23a/8, 72b/5, 88b/12
z.-i av lden 16a/3
z.-i av li 47b/11, 105b/14
- zerd l [10]: *Far.* Zerdali, kayısı a acının
Akdeniz ülkelerinde yeti tirilen
küçük meyveli bir türü
(*Armeniaca vulgaris*). kr .
zerd li. /**acı kayısı, berge, fı fı ,**
zerdali/
z. 41b/8, 52b/9, 77a/13, 115a/15,
121b/4
z. çekirdegin 62b/17
z. içi 99b/21
z. uyun 101a/7
z. uyuına 41a/19
z. uyuyla 35b/21
- zerde-ç b [2]: *Far.* Zencefilgillerden, kök
saplarından safranı andıran boyalı
bir madde çıkarılan, yaprakları
sivri uçlu, çiçekleri sarı renkte,
çok yıllık bir bitki (*Curcuma*
longa). *bk.* zerde- b. kr . zerde-
ç v. /**Hint safranı, sarıkök,**
zerdeçal/
z. 88b/4, 89a/7
- zerde- b [1]: *Far.* Zencefilgillerden, kök
saplarından safranı andıran boyalı
bir madde çıkarılan, yaprakları
sivri uçlu, çiçekleri sarı renkte,
çok yıllık bir bitki (*Curcuma*
longa). *bk.* zerde-ç b.
z. 41b/9
- zerneb [1]: *Ar.* Turunç kokusu gibi güzel
kokan bir ot (*Taxus baccata*). kr .
çekirgeaya ı.
z. 119a/14

- zern [17]: *Far.* Arsenik, maden filizlerinde çok yaygın bulunan, metal görünümünde basit bir element. *bk.* semmü'l-f r, sıçan otı. **/zırnık/**
z. 15b/3, 62a/14, 73a/13, 88b/16, 95a/18, 123a/15
z.+i 63a/10
ara z. 82a/7
urı z. 87b/18
ur -ı z. 22a/11, 67b/6, 82b/11, 87b/3, 88a/6, 102b/1, 122b/9
ter z. 103a/13
- zerre [2]: *Ar.* Çok küçük parçacık.
z. 75a/21, 89b/7
- zer d [1]: *Ar.* Bir grup ilaca verilen genel ad. *kr.* zer d.
z. 122a/5
- zeyt [12]: *Ar.* Zeytingillerden, dalları dikensiz, yaprakları küçük ve gümü renginde, uzun ömürlü bir a aç (*Olea europea*) ve bu a acın taze iken ye il, daha sonra kararan ya lı meyvesi. *bk.* zeyt n. **/karaolan, zeytin/**
z. 17a/18, 80b/14, 94b/4, 94b/9, 121b/6, 124b/11
z.+den 106a/15
z.+e 73a/17
z.+le 84b/9, 94b/12, 94b/13,
- zeyt n ya ı [34]: *Ar.T.* Zeytin ya ı. *bk.*
zeyt n ya ı, zeyt n ya ı.
z. 4b/15, 97b/5, 104a/17, 121a/14, 123a/20, 124b/9
z.+n 62b/13, 90a/5, 95a/13, 98a/18, 99a/10, 99b/17, 113b/6
z.+na 5b/6, 99a/7, 99b/4, 112b/6
z.+nuñ 20a/3, 45a/20
z.+yla 21b/7, 25b/12, 33b/9, 33b/16, 47a/4, 62b/3, 68a/11, 68a/13, 85b/19, 89a/16, 91b/8, 97b/13, 99a/16, 139b/15
eski z. 70a/8
- zeyt n [6]: *Ar.* Zeytingillerden, dalları dikensiz, yaprakları küçük ve gümü renginde, uzun ömürlü bir a aç (*Olea europea*) ve bu a acın taze iken ye il, daha sonra kararan ya lı meyvesi. *bk.* zeyt.
z. 93a/13, 106b/3
z.+ı 14a/6, 54a/13, 76b/3
uzlu z.+ı 14b/19
- zeyt n ya ı [1]: *Ar.T.* Zeytinya ı. *bk.* zeyt ya ı, zeyt n ya ı.
z.+n 34a/20
- zeyt n ya ı [1]: *Ar.T.* Zeytin ya ı. *bk.* zeyt ya ı, zeyt n ya ı.
z. 34a/21

	[2]: <i>Ar.</i> Darlık, nefes darlığı, astım. <i>bk.</i> u'n-nefes. . 24a/4, 24a/6		.+üñ fes dın 38b/6
	u'n-nefes [18]: Nefes darlığı, astım. <i>bk.</i> . . 2a/6, 23b/4, 23b/5, 23b/7, 23b/9, 23b/19, 23b/20, 24a/12, 24a/14, 24a/16	ikr	[6]: <i>Ar.</i> Söyleme, anma. . ol- 49a/2, 53b/20, 94a/6, 113b/11, 132a/12, 133b/12
	.+e 24a/8, 24a/10, 24a/11, 24a/12, 24b/19, 42a/19, 129a/8	zinh r	[3]: <i>Far.</i> Asla. z. 17a/3, 85b/13, 139b/16
zift	[9]: <i>Ar.</i> Katran ve diğer organik maddelerin buharla masından veya damıtılmasından elde edilen, kolay kırılan, az ısı ile eriyen, katı, siyah, parlak madde. <i>bk.</i> ara a ız, a r n. z. 42a/11, 71b/3, 76a/16	z r	[31]: <i>Far.</i> Çünkü, undan dolayı. z. 6b/21, 8a/14, 11a/13, 30a/11, 46b/11, 47a/1, 51b/4, 54b/14, 57b/16, 59b/6, 61a/12, 63a/4, 68b/15, 75b/4, 78b/3, 84a/2, 87b/7, 90a/16, 90b/15, 98a/20, 104b/14, 105a/20, 112a/4, 112b/4, 112b/18, 125b/21, 132b/17, 138b/6, 139a/1, 140a/1, 141a/17
	z.+e 96b/19	z rb c	[4]: <i>Far.</i> Et suyu, paça. z. 25b/3, 101a/12
	z.+i 18a/15, 29a/2	z re	[2]: <i>Far.</i> Kimyon. <i>bk.</i> kimm n, kimn n. z. 105a/13
	z.+in 85a/8		z. ya ı 106a/11
	z.+le 4b/3	z rek	[2]: <i>Far.</i> Anlayı lı, zeki. z. eyle- 38b/7
ihn	[18]: <i>Ar.</i> Zihin, hafıza. .+e 39a/7		z. it- 119a/10
	.+i 10b/11, 38a/18, 38b/6, 38b/15, 39a/2, 92b/20, 116a/12, 118b/2, 119a/16,	z reklik	[2]: <i>Far.T.</i> Anlayı lılık, zekilik. z. 137b/11
	126b/1, 131b/17, 132b/14, 136a/2, 136a/14		z.+i 118b/2
	.+in 38a/21, 38b/4	ziy de	[57]: <i>Ar.</i> Fazla, çok. z. 9a/6, 16a/6, 17a/13, 32b/12,

- 39a/10, 40a/21, 42a/15, 44a/9,
45b/3, 53a/13, 58a/17, 66a/7,
77a/17, 98b/6, 98b/13, 107a/6,
115b/20
bir yumurda bi iminde z.+ce
50b/12
yumurda bi iminden z. 73b/8
z. eyle- 16a/20, 29a/12, 38a/16,
51b/5, 68a/16, 135a/16
z. it- 6b/20, 10b/11, 38b/6, 38b/8,
38b/9, 38b/12, 38b/14, 38b/21,
104b/10, 112a/5, 112a/10,
114a/13, 115a/21, 117b/13,
126a/8, 130a/20, 133a/11,
134b/11
z. il- 6a/5, 75a/10
z. ol- 2a/16, 28b/15, 38a/15,
66a/16, 78a/1, 78a/3, 90a/8,
101a/10, 102b/5, 103a/17,
105a/21, 108a/6
z. vir- “kuvvetini artırmak”
127b/11
ziy n [37]: *Far.* Zarar.
z. 57b/21, 124b/14, 134b/15
z.+dur 30a/12, 93a/16, 126a/16
z.+ı 37b/10, 132a/3
z.+sız 98a/18
z. eyle- 51b/7, 51b/14, 53b/16,
87a/19, 125b/12, 130b/11,
131a/11, 131b/15, 134b/5,
134b/7, 136b/2
z. gel- “zarar ula mak” 95b/11
z. it- 42a/9, 51b/8, 74b/17, 75a/4,
75b/5, 93a/15, 95b/18, 111b/1,
111b/4, 126b/6, 129a/16, 131a/5,
131b/11, 135a/3, 135a/9
ziy n-k r [1]: *Far.* Zarar veren, zarar ve
ziyan edici.
z. ol- 124b/20
ziy nsız [2]: *Far.T.* Zararsız.
z.+ca 9a/19
z. yemek 51b/7
z r (I) [1]: *Far.* Güç, kuvvet, zor.
z. it- 57a/3
z r (II) [10]: *Far.* Kanlı ishal, kabızlık ve
karın a rısı ile birlikte a rılı
dı kılama ve yüksek ate gibi
belirtilerin de görülebildi i,
ba ırsakta yaralara yol açan
bula ıcı, salgın hastalık; ba ırsak
iltihaplanması, kanlı basur,
dizanteri. *bk. za r.*
z. 55a/18, 55b/4, 56a/3, 56a/20,
57b/2, 128a/4
z.+a 57b/4
z.+ını 56a/5
z. ol- 56a/16
z f [7]: *Ar.* Tüylü, çok yıllık, mavimsi
çiçekli, yaprakları kokulu bir bitki
(*Hyssopus officinalis*). /**zulfa otu**/

- z. 17b/19
ar b-ı z. 22b/11, 23b/14, 24a/1, 24b/18, 43a/21
z. ar bı 45a/10
- žulmet [1]: *Ar.* Gözün kararması.
ž.+in 29a/15
- žulmiyy n [1]: *Ar.* Bir tür merhem. *kr .*
d iliyy n, ta liyy n.
ž. ur- “merhem sürmek” 02b/10
- z runb d [4]: *Far.* Çekirgeaya ina benzer,
kâfur kokulu bir ot, (*Curcuma zedoaria*). *bk.* zur nb d, zurunb t.
kr . zurunbe. /**erdel kökü, yabani zencefil**/
z. 35a/11, 37a/17, 92a/12,
z.+ı 110a/7
- zur nb d [1]: *Far.* Çekirgeaya ina benzer,
kâfur kokulu bir ot, yabani zancefil (*Curcuma zedoaria*). *bk.*
z runb d, zurunbat.
z.+ı 14a/14
- zurunb t [1]: *Far.* Çekirgeaya ina benzer,
kâfur kokulu bir ot, yabani zancefil (*Taxus baccata*). *bk.*
zurunb d, zur nb d.
z. 119a/13
- Žü'l- arneyn [1]: *Ar.* Kur'an-ı Kerim'de bahsedildi i üzere, Yecüc ve Mecüc'ü engellemek için set in a eden ki i.
- Z. 7a/2
zük m [14]: *Ar.* Nezle; so uk almaktan ileri gelen, burun akıntısı ve aksırma ile beliren hastalık. *bk.*
duma ı, n zle, uma ı.
z. 44a/13, 44a/21, 44b/8, 44b/9, 45a/6, 137b/1, 138a/1
z.+a 120b/1
z.+dur 44b/10
z.+ı 2a/19, 44a/14, 44a/16, 45a/6
z.+uñ 45a/2
- zümürüd [1]: *Ar.* Zümrüt.
z. a ını 103b/17
- zümürüd [1]: *Ar.* Zümrütle ilgili, zümrüte ait.
z. 95a/11

4.1. Türkçedeki Bitki Adlarının Metnimizdeki Karşılıkları Dizini

abdüsselam oyu: burcu' - anem, sircü'l- u b, Süleyman peymber aacı

abı kızı: gelincik, a i u'n-nu m n

abızambak: o ar ot

absent: afsentin, evren yav anı, pelin

acı düvelek: ebcehil arpuzı, anžal

acı elma: ebcehil arpuzı, anžal

acı gerdeme: cırcır, isbatan, su teresi

acı hiyar: ebcehil arpuzı, anžal

acı karpuz: ebcehil arpuzı, anžal

acı kavun: ebcehil arpuzı, anžal

acı kayısı: zerd l

acı soğan: yılan ya du l

adamkökü: burcu' - anem, sircü'l- u b, Süleyman peymber aacı

adam otu: burcu' - anem, sircü'l- u b, Süleyman peymber aacı

a aç küpesi: am , atm

a aç mantarı: r n

a dalak: encere, enc r, ı r an, ısır an

a ı a acı: a u a acı

a ı çiçe i: a u a acı

ada soğanı: a o an, ba al-ı un ul, un ul, yab n o anı

a aç çile i: böğürtlen

a aç üzümü: t t, t

a ure: iy r

akba lı: ayvadana, ayva ana

akçabudak: ara a aç

akça ot: sul n otı

ak çöpleme: arba , araca ot

ak kasnı: amel, s rınc n

akkız: deve diken i

akrep otu: der nec

alakakaç: gelincik, a i u'n-nu m n

alkakuca: gelincik, a i u'n-nu m n

almümmük: gelincik, a i u'n-nu m n

alvala: gelincik, a i u'n-nu m n

amberçiçe i: misk, mü k

amlaç: emle, emlec

andız: anduz, r sen

anason: anisun

anzarot: anzar t , anzar t , anz r t

apalak: çiğdem

Arap mantarı: domalan

Arap topala ı: cevel n-ı Hind , çevel n-ı Hind , hevel n-ı Hind

arı çiçe i: g v-zeb n, l s nü' - evr, ı r dili

arıgülü: gelincik, a i u'n-nu m n

arı otu: g v-zeb n, l s nü' - evr, ı r dili

armut: arm d, amr d

asfur: a bur, a f r, a p r

aslandi i: güneyik, hindib , k sn , yab n marul

aspir: a bur, a f r, a p r
a otu: gelincik, a i u'n-nu m n
atnaklı: nergis
avar: ıy r
avcar: kimm n, kimn n, zire
aydeçi: ad ır
ayı so anı: a o an, ba al-ı un ul,
un ul, yab n o anı
ayıd: ayıt, hayıt
ayı gülü: dü' - al b
ayıparma ı: iki arde anı
ayva: sefercel
azvay: abr, eby r
bambul: zanba
bo az çiçe i: babadya, b b nec,
papada, papadya
ba bo an: eftimun
ba bozan: eftimun
ba rıkara: baldırı ara, bersiy v an,
persiy v n, per siy v n
ba yapra ı: ayy-ı lem, lis nü'l-
amel, siñirlü, siñirlüce, siñirlüçe,
siñüre
ba a yapra ı: ayy-ı lem, lis nü'l-
amel, siñirlü, siñirlüce, siñirlüçe,
siñüre
bahçe teresi: kerdeme
bakıldak otu: n, an, s sen
baldırıkız: semüz otı, to mek n
balsam a acı: beles n
banak: marul
ban otu: benc, pañ
barmak: h vuc, ke r, ke re, ke r
barsama: marsama
bebekçik: gelincik, a i u'n-nu m n
belemir: pey amber çiçeği
belesen a acı: beles n
benek: benc, pañ
beng: benc, pañ
bengildek: benc, pañ
bengilik otu: benc, pañ
berge: zerd l
bespaye: besf yic, bef yic
be parmak otu: encüb r
beyaz so an: a o an, ba al-ı un ul,
un ul, yab n o anı
bıtırak: bu ura
biberiye: u dili, lis nü'l- a fir
binbir yaprak otu: ayvadana, ayva ana
biyam: buyan, puyan
boce: gelincik, a i u'n-nu m n
bocur: a yı
bohça otu: arba , araca ot
boru çiçe i: o ar ot
bostan: ıy r; arpuz
bostanbozan: eftimun
bostan karanfili: o ar ot
bostan otu: semüz otı, to mek n
boya a acı: ba am
boynuz otu: arba , araca ot
boynuzlu gelincik: m m
boynuzlu ha ha : m m
boz a aç: köknar
bozkulak: ı ır otı

boz ot: gülg z, ul s
bödük: h vuc, ke r, ke re, ke r
buhurumeryem: bu r-ı meryem
buy: boy
buyurgan: sul n otı
buza ı otu: yılan ya du ı
bük: böğürtlen
büllümbebek: babadya, b b nec,
papada, papadya
cacık: semüz otı, to mek n
can otu: ısbana , ısbana , ısfana ,
ısnafa
Cava biberi: keb be
cegirgen: encere, enc r, ı ır an, ısır an
cennet biberi: ı r f l, ı r f l
cıncar: encere, enc r, ı ır an, ısır an
cızla an: encere, enc r, ı ır an, ısır an
cibille: semüz otı, to mek n
cimit: ket n
cingi : deve dikenini
cin otu: o ar ot
cinsaçı: eftimun
civanperçemi: ayvadana, ayva ana
cöcce: çöregın otı, çörek otı, ara ot,
n ze
cumbut: onca
cümbüt: onca
çadırı a ı: d ne ç dırı, u a , u ,
u a ç dırı
çakal kavunu: eb cehil arpuzı, anžal
çakır: encere, enc r, ı ır an, ısır an
çak ır: ç v ır, unduz yası, unduz
a a ı, o lan a ı, sir ı t, cünd-i
b dester, cünd-i b dester
çalı dikenini: çe mezen, ara çalı, ara
çalı
çanakçatlattan: gelincik, a i u'n-
nu m n
çanakkıran: m m
çaplançanak: gelincik, a i u'n-
nu m n
çarık dikenini: demür dikenini, temür
dikenini
çattımçanak: gelincik, a i u'n-
nu m n
çayır mantarı: r n
çedene: bez r, ket n to mı
çekme: keven
çelem: al am
çemen otu: boy
çemi : avun
çengel otu: kenger
çıtlamık: mürver
çıyancık: çıyan otı
çıyan otu: der nec
çigde: unn b
çilbir otu: semüz otı, to mek n
çivtan: çigdem
çiyelem: çigdem
çobançırası: hely n
çobançökerten: demür dikenini, temür
dikenini

çobantuzlu u: amberb r s, amberp r s,
a un uzlu ı, adın uzlu ı, adun
uzlu ı

çolaka: ebegümece, ebemgümece

çonça: sarımsa , arımsa

çökülce: çigdem

çömlekçatlatan: gelincik, a i u'n-
nu m n

çöpleme otu: arba , araca ot

çöre otu: çöregın otı, çörek otı, ara ot,
n ze

çöven: ço an, u n n

çüklüce: çükündür

çükündür: h vuc, ke r, ke re, ke r

çükündürük: çükündür

da gülü: gelincik, a i u'n-nu m n

da pırasası: çiri

da üzümü: mev zec, mev zek, a
üzümi

da yoncası: kelebek otu

dahat: kelem, la ana

dakırdalak: encere, enc r, ı ır an,
ısır an

daladiken: encere, enc r, ı ır an,
ısır an

dala an: encere, enc r, ı ır an, ısır an

dallama: babadya, b b nec, papada,
papadya

danaba ırtan: arba , araca ot

danagöbe i: bu r-ı meryem

danakıran: arba , araca ot

danakuyru u: ı ır otı

dancak otu: encere, enc r, ı ır an,
ısır an

darı: darı, daru, arı, aru

dedemene: kene

demir bıtıra ı: demür dikenı, temür
dikenı

demir dikenı: demür dikenı, temür
dikenı

demirhındı: demürhınd , demürhındü,
temürhınd

demirliyen: demür dikenı, temür dikenı

demir otu: ad ır

deniz so anı: a o an, ba al-ı un ul,
un ul, yab n o anı

deperotu: h vuc, ke r, ke re, ke r

dere otu: samu

deveçökerten: demür dikenı, temür
dikenı

devedikenı: kenger

deveelması: bo a dikenı

devegülü: a m , atm

develik: defne; ebegümece,
ebemgümece; labuda, lubada, lupada

devemercime i: çivit

devlangır: ebegümece, ebemgümece

dıngıra: zanba

diken çile i: böğürtlen

diken dutu: böğürtlen

diken üzümü: amberb r s, amberp r s,
a un uzlu ı, adın uzlu ı, adun
uzlu ı

dilberdudak: nergis

dilve: avun

dip: h vuc, ke r, ke re, ke r; al am

dolaman: domalan

domuza ır a ı: bu r-ı meryem

domuz elması: bu r-ı meryem

domuz lahanası: yılan ya du ı

domuz pancarı: yılan ya du ı

domuz turpu: bu r-ı meryem

dönbaba: leylek otı

durak otu: ura otı

dü meli ot: gelincik, a i u'n-
nu m n

dü ün çiçe i: kelebek otu

dürme: kelem, la ana

dürülü: marul

ebelik: ebegümeçi, ebemgümeçi

ebemek isi: umm , umm s,
umm z

efek: fig

efek otu: labuda, lubada, lupada

efelek: labuda, lubada, lupada

efelik: labuda, lubada, lupada

egil: egir

e inç: encere, enc r, ı ır an, ısır an

e ir kökü: egir

e relti otu: seres

ejder a acı: iki arde anı

ejder kanı: iki arde anı

ek ikulak: umm , umm s, umm z

ek ilik: umm , umm s, umm z

ek imcik: umm , umm s, umm z

ek imik: umm , umm s, umm z

elma: alma, tuff

elmelik: semüz otı, to mek n

emen: bel t, bell , pel d

erdel kökü: z runb d, zur nb d,
zurunb t

ere il otu: h vuc, ke r, ke re, ke r

erik: ic s

erineç: encere, enc r, ı ır an, ısır an

e ek diken: deve diken

e ek gülü: dü' - al b

e ek hıyarı: eb cehil arpuzu, anžal

e ek turpu: ardal

e ek yoncası: ikl lü'l-melik

evelik: labuda, lubada, lupada

evrümçevrüm: babadya, b b nec,
papada, papadya

eyrelti otu: seres

ezgin: ket n

feren: kelem, la ana

fesle en: feslegen, rey n, h seyrem,
yekb n

fık otu: böğürtlen

findık: findu

fıstık: fısdı , fıstu

fı fı : zerd l

fi : fig

filfil: yonca

filiskin: b d ne, yarpuz

fiske: böğürtlen

fukuku: böğürtlen

gagaç: gelincik, a i u'n-nu m n

galanga: avlic n, anlinc n

gane: h vuc, ke r, ke re, ke r
garamsa: ma danos, ma danos
gâvur ha ha ı: benc, pañ
gâvur pancarı: yılan ya du ı
gebere: kebere, keb re, keb r
gebre: kebere, keb re, keb r
gecebiten: cevel n-ı Hind , çevel n-ı
Hind , hevel n-ı Hind
gelincik: s
gelineli: gelincik, a i u'n-nu m n
gelingülü: gelincik, a i u'n-nu m n
gelinkadın: gelincik, a i u'n-
nu m n
gelin otu: gelincik, a i u'n-nu m n
gelinsaçı: eftimun
gengel: deve dikenini
gercik: böğürtlen
gerdime: kerdeme
gezer: h vuc, ke r, ke re, ke r
gezgez: encere, enc r, ı ır an, ısır an
geznik: encere, enc r, ı ır an, ısır an
gıcıkdan otu: encere, enc r, ı ır an,
ısır an
gılla: cevz, oz
gidi gen otu: encere, enc r, ı ır an,
ısır an
gin: ma danos, ma danos
gocuk: no d
göcöz: pey amber çiçeği
gö emcik: böğürtlen
gökba : pey amber çiçeği
gökdün: ket n

gölendir: na na , na n , na ne
gömeç: ebegümece, ebemgümece
gön: keven
gövrek: g v-zeb n, l s nü' - evr, ı ır
dili
gözdikeni: bo a dikenini
gözotu: anzar t, anzar t, anz r t
gözüm: na na , na n , na ne
grip otu: oyun bu ura ı
güdek: bel t, bell , pel d
gülbaser: ıy r
gülfatma: m m
gülgülüm: gelincik, a i u'n-nu m n
gülhatmi: a m , atm
gülhatun: m m
gülük: çiri
gündo du: günü çiçeği, günüñ çiçeği
gündöndü: günü çiçeği, günüñ çiçeği
günebakan: günü çiçeği, günüñ çiçeği
güne ik: güneyik, hindib , k sn , yab n
marul
günetapan: günü çiçeği, günüñ çiçeği
güngülü: gelincik, a i u'n-nu m n
günlük a acı: günlük, mu l
güveyi otu: güyegü otı, merzenc ,
merzeng , sa ter
güye i kekü ü: güyegü otı, merzenc ,
merzeng , sa ter
güye ü otu: güyegü otı, merzenc ,
merzeng , sa ter
güz çi demi: amel, s rınc n

- hacılar otu:** burcu' - anem, sircü'l-
u b, Süleyman peymber aacı
- halile:** helc, helk, helle, kbile, kbil
- hamaylık:** ebegümece, ebemgümece
- hanımtuzlu u:** amberbrs, amberprs,
aunuzluı, adınuzluı, adunuzluı
- har:** defne
- hardal otu:** circır, isbatan, su teresi
- hart:** hvuc, ker, kere, ker
- has:** marul
- havlıcan:** avlıcn, anlıcn
- havvaanaeli:** dest-i meryem
- hazanbel:** egir
- helvacı çöveni:** çoan, un n
- helvacı kökü:** çoan, un n
- heses:** mercimek
- heylül:** hely n
- hıra:** am, atm
- hırtı:** arpuz, avun
- hırva:** kene
- hıyar embe:** ıyr enbe, ıyr enber
- Hindistan cevizi:** Hindist n ozi
- Hindiye:** kene
- Hint baklası:** kene
- Hint biberi:** keb be
- Hint hıyarı:** ıyr enbe, ıyr enber
- Hint narı:** nr-misk
- Hint safranı:** zerde-çb, zerde- b
- Hint yaı aacı:** kene
- hohalak:** onca
- ho ulga:** kelem, lana
- hölemez:** deve diken
- höllük:** arpuz, avun
- hömbeles:** s, mersin
- höngül:** al am
- hussaü'l-kelb:** bzdn, dilkü a a ı,
u yetü' - a leb
- hussaü's-saleb:** bzdn, dilkü a a ı,
u yetü' - a leb
- husyetü'l-kelb:** bzdn, dilkü a a ı,
u yetü' - a leb
- hüddüdü:** gelincik, aı u'n-nu m n
- hünnap:** unn b
- ılgın:** gezm z, yıl un
- ıncık:** cevz, oz
- ırkı:** yonca
- ısırgı:** encere, enc r, ır an, ısır an
- ısıtan:** ardal
- ıspanak:** ısbana, ısbana, ısfana,
ısnafa
- ıbibik:** gelincik, aı u'n-nu m n
- bn-i Sina otu:** oyun bu ura ı
- ıdris otu:** ad ır
- ilezik:** üzerlik, yüzerlik
- ilibitce:** gelincik, aı u'n-nu m n
- ilmik:** ebegümece, ebemgümece
- incir:** enc r
- insan otu:** burcu' - anem, sircü'l-
u b, Süleyman peymber aacı
- ipburnu:** it burunı
- sa diken:** çe mezen, ara çalı, ara
çalı
- istapan:** circır, isbatan, su teresi

itboncu u: it üzümü

itburnu: it burunu

it hıyarı: eb cehil arpuzı, anžal

itkasarı: b z d n, dilkü a a ı,
u yetü' - a leb

itsine i: gülg z, ul s

itsiye i: fer siy n, fers n, gendene

kabakulak otu: zer mend, zer vend

kabbar: kebere, keb re, keb r

kabiye: avun

kadı a acı: ılt t, a nı, snı

kadıntuzlu u: amberb r s, amberp r s,
a un uzlu ı, adın uzlu ı, adun
uzlu ı

kado: aba

kâfur: k f r

kâhu: marul

kakali: cevz, oz

kakım: s

kakma: gelincik, a i u'n-nu m n

kalegezen: h vuc, ke r, ke re, ke r

kanak: kenger

kanatma: kenger

kan dikenini: kenger

kandil çiçe i: ayvadana, ayva ana

kangal: deve dikenini, kenger

kankurutani: bur cu' - anem, sir cü'l-
u b, Süleym n pey mber a acı

kantartopu: avun

kapari: kebere, keb re, keb r

kapçık: gelincik, a i u'n-nu m n

karaba otu: ara ba lu, us amdus

karabacak: baldırı ara, bersiy v an,
persiy v n, per siy v n

karabaldır: baldırı ara, bersiy v an,
persiy v n, per siy v n

karacaot: çöregini otı, çörek otı, ara ot,
n ze

karacaot: arba , araca ot

karaçalı: çe mezen, ara çalı, ara çalu

kara çöpleme: arba , araca ot

karaçörek: çöregini otı, çörek otı, ara
ot, n ze

kara derme: gülg z, ul s

karagöz: ebegümece, ebemgümece

karahindiba: güneyik, hindib , k sn ,
yab n marul

karakabuk: d rç n, d rç n

karakavuk: güneyik, hindib , k sn ,
yab n marul

karakeme: domalan

karamama: böğürtlen

karamuk: amberb r s, amberp r s,
a un uzlu ı, adın uzlu ı, adun
uzlu ı

karao lan: zeyt, zeyt n

karayandık: deve dikenini

karatombalak: cevel n-ı Hind ,
çevel n-ı Hind , hevel n-ı Hind

kara topalak: cevel n-ı Hind , çevel n-
ı Hind , hevel n-ı Hind

karde kanı a acı: iki arde anı

kargabüken: güçlebüken

karide: cevz, oz

karnıyarık otu: a n , n	ketre: keven
karoz: ma danos, ma danos	kıdıman: çigdem
karus: ma danos, ma danos	kımçırık: mürver
katranköpü ü: r n	kına: in
kav ir: ç v ir, unduz yası, unduz a a ı, o lan a ı, sir ı t, cünd-i b dester, cünd-i b dester	kınalıparmak: h vuc, ke r, ke re, ke r
kavza kökü: behmen	kır menek esi: bu r-ı meryem
kazankarası: ebegümece, ebemgümece	kır nanesi: b d ne, yarpuz
kazık: h vuc, ke r, ke re, ke r	kı la diken i: çe mezen, ara çalı, ara çalı
kebabiye: keb be	kızlgücük: h vuc, ke r, ke re, ke r
ke di dutu: böğürtlen	kızıl ot: h vuc, ke r, ke re, ke r
kedirna ı: kebere, keb re, keb r	kızıl sarma ık: eftimun
keklik otu: kelkik otu	kızıl sö üt: ızıl a aç
kekre: kelkik otu	kızıl göbe i: çivit
kelçiçek: babadya, b b nec, papada, papadya	kibre: kebere, keb re, keb r
kelemne: babadya, b b nec, papada, papadya	kimyon: kimm n, kimn n, z re
kelkız çiçe i: babadya, b b nec, papada, papadya	kiri : bira a, bırasa
keme: domalan	kirtil: h vuc, ke r, ke re, ke r
kene a acı: kene	ki ni : ki n c
kengel: deve diken i	kocaba : durb, turb, turp, urp
kenger: deve diken i	koç boynuzu: ikl lü'l-melik
kengi otu: kenger	kokar otu: o ar ot
kereviz: kerefes, kerefez, kerevez	koku a acı: öd, d
kesercik: çigdem	kokulu yonca: ikl lü'l-melik
ke ir: h vuc, ke r, ke re, ke r	kovan otu: b drençb ye, o lan otı, o ul otı
ke i otu: ara ba lu, us amdus	koyun pıtra ı: oyun bu ura ı
keten: ket n	köhnar: n, an, s sen
ketire: keven	kökboyası: ızıl boya

köpek elması: bur cu' - anem, sir cü'l- u b, Süleym n pey mber a acı

köpek lahanası: sul n otı

köpekmemesi: it üzümü

köpek otu: gülg z, ul s

köpekta a ı: bur cu' - anem, sir cü'l- u b, Süleym n pey mber a acı

köpek üzümü: it üzümü

kubatça: babadya, b b nec, papada, papadya

kukas otu: gülg z, ul s

kulapa: mazeryun

kulunc otu: avlic n, anlinc n

kunar: çe mezen, ara çalı, ara çalu

kurtluca: zer mend, zer vend

kurtpençesi: çıyan otı

kurttırna ı: çıyan otı

kurutakırdak: cevz, oz

ku konmaz: hely n

ku ut: eftimun

kuyruklu biber: keb be

kuzgun otu: seres

kuzukula ı: umm , umm s, umm z

küçük Hindistan cevizi: cev-i bevv

küncü: n, an, s sen

küpkıran: gelincik, a i u'n-nu m n

küsküt: eftimun

küstüköpe i: bu r-ı meryem

kütner: köknar

kütük: kelem, la ana

lahana: kelem, la ana

latır: yonca

lifor: zanba

limonanesi: b drençb ye, o lan otı, o ul otı

limon otu: b drençb ye, o lan otı, o ul otı

lo usa çiçe i: zer mend, zer vend

lo usa otu: zer mend, zer vend

lüzi: ara a aç

mahmude otu: ma m de, sa muniya, sa muniya

mahmur çiçe i: çiğdem

mahmuzlu gelincik: m m

mala a: ebegümeci, ebemgümeci

manamık: ardal

manduru : ma danos, ma danos

manuk: ma danos, ma danos

margul: h vuc, ke r, ke re, ke r

marsıvan otu: marsama

mavi kantaron: pey amber çiçegi

mavi su zamba ı: n l

maydanoz: ma danos, ma danos

mazı: m z

maziron: mazeryun

Mekke ayrı ı: ad ır

melesir: mürver

melisa: b drençb ye, o lan otı, o ul otı

menek e: benefsec, benefs c, benef ec, benef e, bernefsec

menek e kökü: bu r-ı meryem

menevrek: ıy r

mercankö k: güyegü otı, merzenc , merzeng , sa ter	o lakkula ı: umm , umm s, umm z
meryemana dikenı: deve dikenı	okluk: amı
meryemanaeli: dest-i meryem	otçam: çöregın otı, çörek otı, ara ot, n ze
meryem çiçe i: dest-i meryem	öd a acı: öd, d
meskenye: mercimek	öksüzce: çiğdem
meyan: buyan, puyan	öküzdili: g v-zeb n, l s nü' - evr, ı ır dili
meyremhurt: na na , na n , na ne	öküzpörçü ü: ı ır otı
mısmıl a acı: mürver	paçık: ebegümece, ebemgümece
mindıraç: mürver	palamut: bel t, bell , pel d
misk otu: misk, mü k	papatya: babadya, b b nec, papada, papadya
molo : ebegümece, ebemgümece	papır: na na , na n , na ne
murt: s, mersin	parpar: semüz otı, to mek n
nanedalı: kelem, la ana	parten: sul n otı
nar: en r, rumm n	patlangıç: mürver
narbis: zanba	patpatik: mürver
nargöz: nergis	pazı: çükündür
narınc: n renc, n renc n, n rence, t runc	pelesenk a acı: beles n
narven: ara a aç	pelin: afsentin, evren yav anı, pelin
nazar otu: üzerlik, yüzerlik	perpertiken: semüz otı, to mek n
nehtel: defne	pezik: çükündür
nergiz: nergis	pelit: bel t, bell , pel d
nezle otu: a ır, a ır ar , ır ar , a r, dü'l-ahr, dü'l- a r	pire otu: a ır, a ır ar , ır ar , a r, dü'l-ahr, dü'l- a r
nevbetçik: babadya, b b nec, papada, papadya	pirpirim: semüz otı, to mek n
nilüfer: nil fer	pençer: ebegümece, ebemgümece
nohut: no d	pespase: besbase
nute ır so anı: a o an, ba al-ı un ul, un ul, yab n o anı	pespaye: besf yic, bef yic
	peygamber dikenı: deve dikenı

pıltan: boy	saracak: ebegümece, ebemgümece
pırasa: bira a, bırasa	sarek: bez r, ket n to mı
pıtırgan: bu ura	sarıçalı: amberb r s, amberp r s, a un uzlu ı, adın uzlu ı, adun uzlu ı
pıtrak: bu ura	sarıklık: çiğdem
pirelik: babadya, b b nec, papada, papadya	sarıkök: zerde-ç b, zerde- b
pürçekli: h vuc, ke r, ke re, ke r	sarıparmak: h vuc, ke r, ke re, ke r
pürpürü: encere, enc r, ı ır an, ısır an	sarısabır: aru abr
ravent: r vend, r vend n , rev nde, r vend	sarıza ar: çiğdem
reyhan: feslegen, rey n, h seyrem, yekb n	sarı zambak: çiri
rezene: r zy ne, r zy nec	sarmalık: yılan ya du ı
sabırlık: aru abr, eby r	savat: al am
sabır otu: abr, eby r	saz: amı
sabun otu: ço an, u n n	sazak: s, mersin
saçkıran: d ü' - a leb	sedef otu: ficen, adef, se b
safran: müferr hü'l- alb, za fer n	se elek: bez r, ket n to mı
safran çi demi: müferr hü'l- alb, za fer n	se rek: bez r, ket n to mı
sahlep: b z d n, dilkü a a ı, u yetü' - a leb	selina: kerefes, kerefez, kerevez
sakarca: çiğdem	semizebe: semüz otı, to mek n
sakız otu: kenger	semizlik: semüz otı, to mek n
salatalık: ıy r	Senegal akasyası: a a ıya
salep: b z d n, dilkü a a ı, u yetü' - a leb	serend: eftimun
samit: samu	serincan: amel, s rınc n
sancak otu: encere, enc r, ı ır an, ısır an	seyrik: bez r, ket n to mı
sancı otu: zenceb l	sı ırdili: g v-zeb n, l s nü' - evr, ı ır dili
sandal a acı: andal	sı ırgözü: ı ır otı
	sı ırkuyru u: ı ır otı
	sı la: günlük, mu l
	sımı ka: günü çiçeği, günün çiçeği
	sıyırmadikeni: deve dikenini
	siklamen: bu r-ı meryem

silindirçiçe i:	a m , atm	eytansaçı:	eftimun
sinameki:	sin mek , sin yimekk	eytanterisi:	ılt t, a nı, snı
sinir otu:	ayy-ı lem, lis nü'l- amel, siñirlü, siñirlüce, siñirlüçe, siñüre	eytantırna ı:	ıbl s ırna ı, ıbl s ırna ı
siyah kimyon:	çöregın otı, çörek otı, ara ot, n ze	ile:	güyegü otı, merzenc , merzeng , sa ter
siyah susam:	çöregın otı, çörek otı, ara ot, n ze	ir:	sarımsa , arımsa
so ukluk:	semüz otı, to mek n	tarçın:	d rç n, d rç n
solucan otu:	o ulcan otı	tarla sarma ı ı:	ma m de, sa muniya, sa muniya
su gülü:	nil fer	tatala:	o ar ot
su lalesi:	nil fer	tathbayram:	buyan, puyan
sumak:	suma , sum , um	tatlı kök:	buyan, puyan
su nanesi:	marsama	tatula:	o ar ot
su zamba ı:	nil fer	tav ankula ı:	bu r-ı meryem
sultan otu:	mürver	tav an paçası:	bu r-ı meryem
sümbül:	sümbül	tefrün:	defne
sütlü kengel:	deve dikenı	tehnel:	defne
ahtere:	hendec, hendec , htere, hterec, htere	temsıl:	mercimek
akkalgan:	güni çiçeği, günün çiçeği	tenel:	defne
arlık:	h vuc, ke r, ke re, ke r	teperotu:	h vuc, ke r, ke re, ke r
ekerli ot:	ekerlü, ekerlüce	tere otu:	kerdeme
eker otu:	ekerlü, ekerlüce	teynel:	defne
ekli:	h vuc, ke r, ke re, ke r	tırmık:	kebere, keb re, keb r
emsaver:	güni çiçeği, günün çiçeği	tırnak buhuru:	ıbl s ırna ı, ıbl s ırna ı
eytanboku:	ılt t, a nı, snı	tilki ki ni i:	hendec, hendec , htere, htere, htere
eytan elması:	o ar ot	tilkita a ı:	b z d n, dılkü a a ı, u yetü' - a leb
eytankula ı:	umm , umm s, umm z	tıtregızım:	gelincik, a i u'n- nu m n
eytan otu:	o ar ot	tolik:	ebegümeđi, ebemgümeđi
eytanpatıcanı:	a m , atm		

tomçak: onca	yaban fesle eni: sul n oti
tomurcuk: onca	yaban havucu: behmen
topaçça: babadya, b b nec, papada, papadya	yaban hıyarı: eb cehil arpuzı, anžal
topoç: arpuz	yabani enginar: deve dikenı; kenger
toppancar: kelem, la ana	yabani havuç: a ul
toskafa kavunu: bur cu' - anem, sir cü'l- u b, Süleym n pey mber a aci	yabani pancar: çükündür
töhmekan: semüz oti, to mek n	yabani pırasa: çiri
tömtöm: babadya, b b nec, papada, papadya	yabani roka: cırcır, ısbatan, su teresi
turma: durb, turb, turp, urp	yabani sedef otu: üzerlik, yüzerlik
turnagagası: leylek oti	yabani tere: cırcır, ısbatan, su teresi
turp lahanası: al am	yabani üzüm: böğürtlen
turunç: n renc, n renc n, n rence, t runc	yabani zencefil: z runb d, zur nb d, zurunb t
tüppek: ardal	yaban keki i: marsama
Türk otu: egir; zenceb l	yaban keneviri: oyun bu ura ı
tüsü: bo a dikenı	yaban nanesi: b d ne, yarpuz
uccam: çöregın otı, çörek otı, ara ot, n ze	yaban pancarı: çükündür
u ur: cevz, oz	yaban yoncası: kelebek otu
üçgül: yonca	ya h dürülü: marul
ü ü : babadya, b b nec, papada, papadya	yalancı defne: mazeryun
ütküy: ineb, üzüm	yalancı lavanta çiçe i: ara ba lu, us amdus
vardıyan: günü çiçeği, günüñ çiçeği	yalancı safran: a bur, a f r, a p r
venüssaçı: baldırı ara, bersiy v an, persiy v n, per siy v n	yalangoz: mürver
verdinar: köknar	yaldıran: it üzümü
yaban enginarı: deve dikenı	yamaneyisi: al am
	yangak: cevz, oz
	yapıldak: amı
	yara otu: ayy-ı lem, lis nü'l- amel, siñirlü, siñirlüce, siñirlüçe, siñüre
	yarkökü: h vuc, ke r, ke re, ke r
	yasmık: mercimek

yaygın: ızıl a aç
yayla keki i: güyegü otı, merzenc ,
merzeng , sa ter
yayla kestanesi: çigdem
yele ik: o ar ot
yel otu: egir
yelpenek: ıy r
yerebatan: h vuc, ke r, ke re, ke r
yeregeçen: h vuc, ke r, ke re, ke r
yerekaçan: h vuc, ke r, ke re, ke r
yer fesle eni: sul n otı
yer mantarı: domalan
yer otu: h vuc, ke r, ke re, ke r
yer somunu: bu r-ı meryem
yer akayı ı: dü' - al b
yer yenidünyası: bur cu' - anem,
sir cü'l- u b, Süleym n pey mber
a acı
ye illik: ıy r
yı nç: encere, enc r, ı r an, ısır an
yılanbıça ı: yılan ya du ı
yılanboncu u: yılan ya du ı
yılan diken: bo a diken
yılanekme i: yılan ya du ı
yılan kökü: çıyan otı
yılanpancarı: yılan ya du ı
yı lanyastı ı: yılan ya du ı
yo urt çiçe i: babadya, b b nec,
papada, papadya
yumuk: onca
yumurcak: ki n c
yüsüre: y sem n

zahter: güyegü otı, merzenc ,
merzeng , sa ter
zakkum a acı: a u a acı
zambak: zanba
zarek: bez r, ket n to mı
zavrak: ıy r
zazak: s, mersin
zembiligozgoz: cevz, oz
zencefil: zenceb l
zeravent: zer mend, zer vend
zerdali: zerd l
zerde: h vuc, ke r, ke re, ke r
zerdeçal: zerde-ç b, zerde- b
zeren: nergis
zerrin: nergis
zeyrek: bez r, ket n to mı
zeytin: zeyt, zeyt n
zıka: ardal
zıkkım a acı: a u a acı
zıra: kimm n, kimn n, z re
zulfa otu: z f
zulfar: n, an, s sen

4.2. Eserde Okunamayan Sözcükler

ابورکتی	[1]: 113b/20	قلیتیه	[1]: 114a/19
التعیر	[1]: 116b/21	کلامک	[1]: 93b/11
بکایف	[1]: 93b/19	عیارم	[1]: 112b/16
کایف	[1]: 122a/21	مستدیره	[1]: 127b/5
کایف	[1]: 114a/20	نیله	[1]: 114b/6
جانبینه	[1]: 125b/4	تقیبا	[1]: 98b/17
تقیبوت	[1]: 136a/11	یبنخود	[1]: 116b/9
صم	[1]: 139b/19	یعود	[1]: 125a/11
قلیتیه	[1]: 114a/19	یورویزلا	[1]: 124a/17
		یوضعت	[1]: 113a/1

SONUÇ

Kitâb-ı Tıbb-ı Hikmet, XV. yüzyılın sonlarında dönemin önemli tıp kitaplarından özet çıkarma yöntemiyle hazırlanmış bir eserdir. Eski Anadolu Türkçesi özelliklerini yansıtan bu eser, dönemin Türkçesi ve Türkçenin tıp dili olarak söz konusu dönemde nasıl bir gelişme gösterdiği hakkında bize kıymetli bilgiler sunmaktadır. Ayrıca, bu eser, Türk dili araştırmalarının yanında tıp, halk bilimi ve bilim tarihi gibi pek çok alanda yapılacak çalışmalara da kaynak teşkil edecek özelliklere sahiptir.

Çeşitli açılardan incelemeye tabi tuttuğumuz bu eser, genel olarak değerlendirildiğinde şu sonuçları göstermektedir:

Yazım açısından, eseri kaleme alan kişinin yabancı sözcüklerin, özellikle bitki ve hastalık adlarının yazımında bazı yanlışlıklar yapıldığı görülmektedir. Bu durum bizde yazarın yazım konusunda pek usta ve dikkatli olmadığını fikrini uyandırmaktadır. Aynı zamanda, bitki adları konusunda görülen bu farklı yazımlar, bu adların o dönemde farklı biçimlerde telaffuz edildiğinin bir yansıması olarak da değerlendirilebilir. (bk. 2.1. Yazım Özellikleri)

Ünlülerin ve bazı ünsüzlerin yazımı konusunda genelde karışılan tutarsızlıklar, metnimizde de devam etmektedir. Ön ünlülü bazı sözcüklerde söz başında tı ( ) (ög-, ört, ükeli, ü ...) ve sad ( ) (üd, ür-...) kullanımları dönemin yazımında ortaya çıkan özellikleri göstermesi bakımından dikkat çekicidir. (bk. 2.1. Yazım Özellikleri)

Türkçe sözcüklerin bazılarında görülen farklı yazımlar aynı özelliklerinin de esere yansıtıldığının bir göstergesidir: avu / ovu / ou , ılan / yılan, yayan / yayak...

Eser, i/e meselesi bakımından bir ikilik arz etmektedir. Eserimizde aynı sözcüklerin hem i'li hem de e'li yazımları bir arada bulunmaktadır. (bk. 2.2.1.1. Kök Hecede e/ / i Meselesi)

Ana Türkçedeki birincil uzun ünlülü sözcüklerde kök hecedeki uzun ünlüyü izleyen ünsüzün ötümlüle mesine bakarak incelediğimiz eserin bazı sözcüklerde uzun ünlülerin izlerini taşıdığı söyleyebiliriz. (bk. 2.2.1.2. Ünlü Uzunlukları)

Birkaç istisna dışında sözcüklerin artlık-önlük uyumuna büyük oranda bağlı oldu u görülür. Ancak bugün de oldu u gibi bazı eklerin uyuma girmedi i de görülür. Bunlar, *-ki* aitlik eki ve *-ken* zarf-fiil ekidir. Bunun yanında, bugünkü kullanımdan farklı olarak *-ki* aitlik ekinin iki ünlü arasında kalınca tonlula ıp uyuma girdi i örnekleri de vardır. (bk. 2.2.1.3.1. Artlık-Önlük Uyumu)

Art ünlülü bazı sözcüklere gelen eklerin ön ünlülü ve ön ünlülü bazı sözcüklere gelen eklerin art ünlülü oldu u örneklerle rastlanmaktadır. Bu durum, Do u Türkçesi özelliklerinin eserimizde görüldü ünün göstergelerindedir. Ayrıca, bu sözcüklerin bazılarının uyuma girmeyen örneklerinin yanında uyuma giren örnekleri de vardır. Bu durum, bazı yabancı sözcüklerde de ikili ekilde tespit edilmi tir: dilcu / dilcük, damlacügin, a ırligin / a ırlı ın, yumrucek / yumruca ; u alenmek / u alanma , astalı / astelik, mi d rcük... (bk. 2.2.1.3.1. Artlık-Önlük Uyumu)

Düzlük-yuvarlaklık uyumu bakımından Eski Türkçede görülen uyumsuzlu un eserinde bazı sözcük kök ve gövdelerinde devam etti i görülür. Bazı sözcüklerde ise düzle me ve yuvarlakla ma olayları nedeniyle hem uyumlu hem uyumsuz biçimlere rastlanır. Eski Anadolu Türkçesinin en önemli özelliklerinden olan yuvarlakla ma olayı, uyumsuzlu un başlıca sebeplerindedir. (bk. 2.2.1.3.2.1. Sözcük Kök ve Gövdelerinde Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu)

Eklerde düzlük-yuvarlaklık olayını tespit edebilmek için eserimizdeki ekler dört sınıfa ayrılmı tır. Buna göre: Birinci sıradaki {I} sınıfı eklerin devamlı düz ünlüyle yazılarak yuvarlak ünlülü sözcüklere eklendi inde uyumsuz oldu u, ikinci sıradaki {U} sınıfı eklerin devamlı yuvarlak yazılarak düz ünlü sözcüklere eklendi inde uyumsuz oldu u, üçüncü sıradaki {U} / {I} sınıfı eklerin genellikle yuvarlak veya düz ünlülü yazılarak hem uyumlu hem uyumsuz oldu u, dördüncü sıradaki {X} sınıfı eklerin düz ünlülü ve yuvarlak ünlülü sözcüklere eklendi inde uyumlu oldu u görülmü tür. (bk. 2.2.1.3.2.2. Eklerde Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu)

Eserimizde *m* dudak ünsüzünün darlatıcı etkisiyle Eski Türkçedeki durumundan farklı olarak *imdi* sözcü ü daralmı tır. (bk. 2.2.1.4.1. Daralma)

Eski Anadolu Türkçesinde görülen yuvarlakla ma ve düzle me olayı eserimizde de yaygındır. Eski Türkçedeki biçimlerine göre eserimizdeki sözcük ve eklerde düzle me veya yuvarlakla ma oldu u ve Türkiye Türkçesinde bunların

sonradan düz veya yuvarlak olarak devam etti i görülmü tür. (bk. 2.2.1.4.2. Yuvarlakla ma; 2.2.1.4.3. Düzle me)

Eserimizde gerileyici ünlü benze mesi sonucu *a aç* sözcü ünde ünlü geni lemesinin oldu u tespit edilmi tir. (bk. 2.2.1.4.4. Geni leme)

Eserimizdeki bazı Türkçe sözcüklerde söz içinde; bazı yabancı sözcüklerde ise hem söz ba ında hem söz içinde ünlü türemelerinin oldu u belirlenmi tir. (bk. 2.2.1.5. Ünlü Türemesi)

Ekle me veya birle me sonucu vurgusuz orta hece ünlüsünün dü tü ü örneklere eserimizde sıkça rastlanmı tır. (bk. 2.2.1.6. Ünlü Dü mesi)

ki ünlünün yan yana gelmesi veya iki sözcü ün birle mesi sonucu meydana gelen birle me/kayna ma olayı da eserimizde görülmü tür. (bk. 2.2.1.7. Birle me / Kayna ma)

Metnimizde söz ba ında *b* ünsüzü, *b / p* açısından genellikle *b* tarafında olmakla birlikte, söz ba ında *p* ünsüzünün kullanıldı ı örnekler de vardır. Söz ba ında *b / v* bakımından birkaç sözcükte *b- / v-* de i imi de bulunmaktadır. (bk. 2.2.2.1.1 *b- / -b- / -b*)

Söz ba ında *t- / d-* konusunda Türkçenin bütün dönemlerinde görülen karı ıklık eserimiz için de söz konusudur. Art ünlülü sözcüklerde, Eski Türkçe döneminde *t* ile kar ılanıp, günümüzde *d* ünsüzüne dönen sözcüklerin bir kısmı *d*, bir kısmı da *t* ünsüzü ile kar ılanmı tır. Bazı sözcüklerin de hem *t*'li hem de *d*'li biçimleri bulunmaktadır. Ön ünlülü sözcüklerde, Eski Türkçede *t* olup, Türkiye Türkçesinde *d* veya *t* olan örnekler, metnimizde genellikle *d* ile kar ılanmakta; bunun yanında *t* ile kar ılandı ı örnekler de bulunmaktadır. Bununla birlikte, Eski Türkçede *t*, Türkiye Türkçesinde genellikle *d* ile kar ılanan, Eski Anadolu Türkçesinde de *d*'li olan bazı sözcüklerin yazımında söz ba ında hem *d* hem de ( ) ünsüzü bir arada yazılmaktadır. (bk. 2.2.2.1.8. *t- / d-*)

Yukarıda belirtti imiz de i imlerin yanında metnimizde söz ba ı, söz içi ve söz sonu ünsüzlerinde *-b- / -v-*; *-b / -v*; *-d- / -y-*; *-d / -y*; *- / -*; *- / -*; *k- / g-*; *- / -*; *- / -v-*; *-g / -v*; *-v- / -b-*; *-v- / -f-*; *-r- / -l-* de i imleri mevcuttur. (bk. 2.2.2.1. Ünsüz De i meleri).

Metnimizde birincil uzun ünlüler ve iki ünlü arasında kalma sebebiyle ötümlüle me görülmü tür. (bk. 2.2.2.2. Ötümlüle me)

nceledi imiz eserde söz ba ı, söz içi ve söz sonunda, *b-* / $\emptyset$; *-b* / $\emptyset$; *-* , *-g-* / $\emptyset$; *-* , *-g* / $\emptyset$; *-* - / $\emptyset$; *-l-*, *-l* / $\emptyset$; *y-* / $\emptyset$ ünsüz dü meleri görülmektedir. (bk. 2.2.2.3. Ünsüz Dü mesi)

Metnimizde söz içinde *-n-*; *-y-* ünsüzleri türemi tir. (bk. 2.2.2.4. Ünsüz Türemesi)

Metnimizde a ı, ıssı ve u ı sözcüklerinde ünsüz ikizle mesi görülmektedir. (bk. 2.2.2.5. Ünsüz kizle mesi)

Ünsüz uyumu bakımından metnimiz, genel olarak uyumsuz olmakla birlikte az sayıda yazımda uyuma girmi örneklere de rastlanmaktadır. Hatta aynı sözcükte dahi uyuma girmi ve girmemi yazımları bir arada bulunmaktadır. (bk. 2.2.2.6. Ünsüz Uyumu)

nceledi imiz eserde bazı sözcüklerde göçü me örnekleri tespit edilmi tir. (bk. 2.2.2.7. Göçü me).

Ek-eylem *durur*'un ekle erek *-dur* biçimini alması sebebiyle hece yitimi örnekleri metnimizde görülmü tür. (bk. 2.2.2.8. Hece Yitimi)

Metnimiz sözcük yapımı ve türleri bakımından Eski Anadolu Türkçesi dil bilgisi özelliklerini ta ımaktadır. Bu özelliklerin yanında, bazı sözcük yapım ve çekimlerinde Do u Türkçesi özellikleri de görülmektedir: o ral- (do ran-); açma a (kaçmaya); dilcu , damlacüğün, a ırligin, yumrucek... (bk. 2.3. Biçim bilgisi)

Kitâb-ı Tıbb-ı Hikmet, dil bilgisi özellikleri bakımından genel olarak de erlendirildi inde Eski Anadolu Türkçesinin pek çok özelli ini bünyesinde barındırmaktadır. Bunun yanında, Eski Anadolu Türkçesinin karakteristik eklerinden olan *-IsAr*, *AvUz* ve *-vAn* ekleri hiç kullanılmamı , *- Il* eki ise *bil-* eylemi ile birkaç örnekte kalıpla mı olarak yer almı tır. Bu da, eserin Eski Anadolu Türkçesinin son dönemlerinde kaleme alındı ının kanıtıdır.

Eser, söz varlı ı açısından de erlendirildi inde, *Dizin*'deki madde ba ları esas alınarak yapılan sayıma göre eserin yaklaşık % 60'ı Türkçe sözcüklerden olmaktadır. Bu da, hastalık ve bitki adı gibi terim niteli indeki bazı sözcüklerin di nda ço unlukla Türkçe sözcüklerin kullanıldı ını göstermektedir. Bu durum, eserin halk tarafından anlaşılmasını kolayla tırmaktadır. Terim niteli indeki sözcüklere baktı mızda slam ve Yunan tıp anlayı larının etkisi gere i bunların Arapça, Farsça ve Yunanca sözcükler oldu u görülmektedir. Bitki, hayvan, hastalık,

organ, cevher, ilaç, ölçü-tartı ve alet adı gibi sözcüklerin Türkçeleri de yabancılarının yanında eserde yerini almıştır. Bu da Türkçenin tıp dili olarak söz konusu dönemde i lek olarak kullanıldığının bir kanıtıdır. (bk. 2.4. Söz Varlığı)

Eser, XV-XVI. yüzyıl özelliklerini taşımaktadır. Sade bir dille yazılmıştır. Söz varlığı bakımından zengindir. Bugün, özellikle hastalık adlarında, eserde geçen Türkçe tıp sözcüklerin birçoğu Anadolu a ızlarında hâlâ varlığını devam ettirmektedir. Bu da, bu tür eserlerin geçmi ile bağlantı kurulmada önemli veriler taşıdığını göstermektedir. Bunun yanında, bu türden eserlerin incelenmesiyle Türklük bilimine önemli bir katkının yapıldığı da görülmektedir. Bu nedenle söz konusu eser üzerine çalışmalarımızın derinlemesine devam edecektir.

KAYNAKÇA

- Adivar, A. Adnan (1982). *Osmanlı Türklerinde lim.* stanbul: Remzi Kitabevi.
- Ahmet Vefik Pa a (2000). *Lehçe-i Osmânî.* Haz: Recep Toparlı. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Akçiçek, Eren (2010). “Eski laçlar, Yeni Uygulama Alanları”. *Bitkilerle Tedavi Sempozyumu, 5-6 Haziran 2010:* 51-60. stanbul: Merkezefendi Geleneksel Tıp Derne i Yay.
- Akkiraz Ayhan, Zeynep (2011). *Kitâbu Emrâzi'l- Ayn (nceleme-Metin-Dizin).* Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi. Sivas.
- Akta , Esra Gül (2010). *Abdulvehhâb'ın Müntehab Adlı Tıp Kitabı (nceleme-Metin-Dizinli Sözlük).* Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi. Sivas.
- Alkayı , M. Fatih (2007). *Türkiye Türkçesinde Bitki Adları.* Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Doktora Tezi. Kayseri.
- (2009). “Türkçede Kullanılan Alıntı Bitki Adları”. *Turkish Studies.* 4/4: 71-92.
- (2013). ver n-n me (nceleme-Metin-Sözlük-Tıpkıbasım). stanbul: Kesit Yay.
- Argun ah, Mustafa (1999). *Muhammed b. Mahmûd-ı irvânî, Tuhfe-i Muradî (nceleme-Metin-Dizin).* Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Arslan Erol, Hülya (2002). *Eski Türkçeden Eski Anadolu Türkçesine Anlam De i meleri.* Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Doktora Tezi. Çanakkale.
- Atalay, Besim (2013). *Kâ garlı Mahmud, Divânü Lûgati't-Türk I-II.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Ayverdi, Ihan (2011). *Misalli Büyük Türkçe Sözlük.* stanbul: Kubbealtı ktisâdi letmesi.
- Banguo lu, Tahsin (2004). *Türkçenin Grameri.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Ba da , Cahit (2007). “Türkiye Türkçesinde Asli Uzunluk Belirtileri”. *Turkish Studies.* 2/2: 89-101.

- Batmaz, Macidegül (2013). “Eski Uygur Türkçesinde Tıp Terimleri”. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Bayat, Ali Haydar (2005). *Abdülvehhâb bin Yûsuf ibn-i Ahmed el-Mârdânî, Kitâbu'l-Müntehab fi't-Tıbb (823/1420) nceleme-Metin-Dizin-Sadele tirme-Tıpkıbasım.* stanbul: Merkezefendi Geleneksel Tıp Derne i Yay.
- (2006). *Osmanlı Devleti'nde Telif İlk Bah-nâme Ali bin şak'ın Bah-nâmesi (1430).* stanbul: Ircıca.
- (2010). *Tıp Tarihi.* stanbul: Merkezefendi Geleneksel Tıp Derne i Yay.
- Bayat Ali Haydar ve Okumu Necdet (2004). *Muhammed bin Mahmûd ırvânî, Mür id [Göz Hastalıkları] (ncele-Metin-Dizin-Sözlük).* Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Ba kanlı ı Yay.
- Bayrak, Özlem (2005). “Tarihî Türk Lehçelerinde Bitki simleri”. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Baytop, Turhan (2007). *Türkçe Bitki Adları Sözlü ü.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Besili, Ertan (2010). “Eski ve Orta Türkçe Hayvan Adlarının Etimolojisi”. stanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Doktora Tezi. stanbul.
- Bilgegil, M. Kaya (2009). *Türkçe Dilbilgisi.* Erzurum: Salkımsö üt Yay.
- Biray, Himmet (1999). *Batı Grubu Yazı Dillerinde sim.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Bouamrane, Chikh (2009). “Ortaça slam Dünyasında Bilim ve Teknik”. (Çev: Hüseyin im ek). *stem.* 14: 383-396.
- Bruwier, M. C (2006). “Eski Mısır Tıbbına Genel Bir Bakı ”. *Türk Eskiça Bilimleri Enstitüsü Haberler.* 22: 1-5.
- Büyük Türkçe Sözlük*, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts.
- Cafero lu, Ahmet (2000). *Türk Dili Tarihi I-II.* stanbul: Enderun Kitabevi.
- (2011). *Eski Uygur Türkçesi Sözlü ü.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Canpolat Mustafa ve Önler Zafer (2007). *shâk bin Murâd, Edviye-i Müfredede.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Ceylan, brahim (2012). *Türklerde Cerrahinin Geli imi.* Ankara: Türk Cerrahi Derne i Yay.

- Clauson, Gerard (1972). *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Centry Turkish*. London: Oxford At The Clarendon Press.
- Co ar, Asiye Mevhibe (2010). “Eski Anadolu Türkçesi Üzerinde Dü ünçe ve Yorumlar”. *Turkish Studies*. 5/1: 246-262.
- Ça ıran, Önder (1996). *Tıbb-ı Nebevî*. stanbul: Bo aziçi Yay.
- Delice, H. brahim (2008). *Sözcük Türleri*. Sivas: Asitan.
- Demir, Hüseyin (2002). *Zahire-i Muradiyye, Mü'min bin Mukbil Sinobi (nceleme-Metin-1-80 Varaklar Arası Dizin*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Demirhan Erdemir, Ay egül (1994). *Tıp Tarihi ve Deontoloji Dersleri*. Bursa: Uluda Üniversitesi Basımevi.
- Deny, Jean (2012). *Türk Dil Bilgisi*. (Çev: Ali Ulvi Elöve, haz: Ahmet Benzer). stanbul: Kabcacı Yay.
- (2013). *Türk Dili Gramerinin Temel Kuralları*. (Çev: Oytun ahin). Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Derin, Adnan (1987). *Tuhfe-i Mübarizi (Metin-Gramer Notları-Sözlük)*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Develi, Hayati (1995). *Evliya Çelebi Seyahatnamesine Göre 17. Yüzyıl Osmanlı Türkçesinde Ses Benze meleri ve Uyumlar*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Devellio lu, Ferit (2009). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. Ankara: Aydın Kitabevi Yay.
- Dilçin, Cem (2009). *Yeni Tarama Sözlü ü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Dinçol, Belkıs (2003). *Eski Önasya Toplumlarında Suç Kavramı ve Ceza*. stanbul: Türk Eskiça Bilimleri Enstitüsü Yay.
- Do an, Levent (2005). “Türk Dilinde Organ Adları Üzerine Bir nceleme -Ana ve Ara Temel Kelimeler-”. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 6/1: 141-163.
- Do an, aban (2009). *Terceme-i Akribâdîn, Sabuncuo lu erefeddin (Giri -nceleme-Metin-Dizinler)*. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Doktora Tezi. Sakarya.
- (2009). “15. Yüzyıla Ait Bir Tıp Terimleri Sözlü ü: Terceme-i Akribâdîn'in İstilah Lügati”. *Turkish Studies*. 4/4: 250-316.

- (2010). “Eski O uz Türkçesinde Tıp Dilinin Olu umu ve Özellikleri”. *Turkish Studies*. 5/1: 313-373.
- Duman, Musa (1995). *Evliya Çelebi Seyahatnamesine Göre 17. Yüzyılda Ses De i meleri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- (1999). “Klâsik Osmanlı Türkçesi Döneminde i/e Meselesine Dair”. *İmî Ara tırmalar*. 7: 65-104.
- Eckmann, János (1996). *Harezmi, Kıpçak ve Ça atay Türkçesi Üzerine Ara tırmalar*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- (2012). *Ça atayca El Kitabı*. (Çev: Günay Karaa aç). İstanbul: Kesit Yay.
- Ediskun, Haydar (2010). *Türk Dilbilgisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Efe, Kür at (2004). “Tarihî Türk Lehçelerinde Hayvan simleri”. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- (2012). “Türkiye Türkçesi A ızlarında Bitki ve Hayvan simleri”. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Doktora Tezi. Ankara.
- Eker, Süer (2013). “Ana Türkçede Uzun Ünlülerin Kıpçak Dillerindeki Kimi zlerine Dair”. *A BÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 13: 145-167.
- Emino lu, Emin (2003). “Tercüme-i Menâkıb-ı eyh Safiyyü'd-dîn Erdebilî (nceleme-Metin-Dizin)”. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Doktora Tezi. Ankara.
- (2008). *eyyâd Hamza, Destân-ı Yûsuf*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.
- (2011). *Abbâs ibni Hamza es-Sabrânî, Kitâbü'l-Ef'âl -Kıpçakça Satır Arası Sözlük-*. Ankara: Akça Yay.
- Eraslan, Kemal (2012). *Eski Uygur Türkçesi Grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Ercilasun, Ahmet Bican (2005). *Ba langıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*. Ankara: Akça Yay.
- Erda ı Do uer, Binnur (2013). *Hekim Bereket, Tu fe-i Müb riz (Metin-Sözlük)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Erdem, Mehmet Dursun (2007). *Müseyyeb-nâme*. Ankara: Hece Yay.
- (2008). “Birincil Ünlü Uzunlukları ve mâle”. *Turkish Studies*. 3/6: 236-261.
- Erdem Mehmet Dursun ve Gül Münteha (2006). “Kapalı e ( ) Sesi Ba lamında Eski Anadolu Türkçesi-Anadolu A ızları li kisi”. *Karadeniz Ara tırmaları*. 11: 111-148.

- Erdem Mehmet Dursun, Yavuz Serdar, Gürlek Mehmet ve Dost Ayhan (2013). *Eski Anadolu Türkçesi Bibliyografyası*. İstanbul: Kesit Yay.
- Ergin, Muharrem (2009). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basım.
- Erten, Asalet (2003). *Tıp Terminolojisi ve Tıp Metinleri Çevirisi*. Ankara: Seçkin Yay.
- Gabain, A. Von (2007). *Eski Türkçenin Grameri*. (Çev: Mehmet Akalın). Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Göçgün, Serap (2010). *Abdülvehhâb'ın Müntehâb-ı Fi't-Tıbb Adlı Eseri*. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi. Sivas.
- Gökdoğan, Melek Dosay (2008). *Türklerin Bilime Katkıları*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yay.
- Gülensoy, Tuncer (2011). *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Gülsevin, Gürer (1998). "Köktürk Bengü Ta'larında Ouzca Özellikler". *Karde Aızlar Türk Lehçe ve İveleri Dergisi*. 7: 12-18.
- (2009). "Eski Anadolu Türkçesi Aızlarında Uzun Ünlüler Üzerine". *Dil Araştırmaları*. 5: 39-56.
- (2011). *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Gülsevin Gürer ve Boz Erdoğan (2010). *Eski Anadolu Türkçesi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Günday, İl (1997). "Akupunktur ve Anestezi". *Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*. 14-3: 207-209.
- Gündüz, Altay (2002). *Mezopotamya ve Eski Mısır*. İstanbul: Buke Yay.
- Gürbüz, Aysun (2005). *bn-i Kutluk Molla Toh Niyaz Ahond-ning Tıbb Kitabı (Giriş - Metin-Tercüme-Sözlük-Dizin)*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Doktora Tezi. İstanbul.
- Gürkan, Mahmut (2010). *Orta Asya'daki Eski Türk Tıbbının, Başılangıçtan 14. Yüzyıla Kadarki Döneme Ait Bilinen Türkçe Tıp Metinlerinde, Tıp Tarihi Açısından Değerlendirilmesi*. İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamı Doktora Tezi. İstanbul.

- Gürlek, Mehmet (2011). *brahim bin Abdullah'ın Cerrâh-nâme (Alâ'im-i Cerrâhîn) Adlı Eseri (Giri -Metin-Sözlük)*. stanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Doktora Tezi. stanbul.
- Gürsoy Naskali, Emine (1997). *Türk Dünyası Gramer Terimleri Kılavuzu*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Güven, Meriç (2005). *Abdulvehhâb bin Yusuf'un Müntahab-ı Fi't-Tıbb'ı (Dil ncelemesi-Metin-Dizin)*. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Doktora Tezi. Denizli.
- Hacıemino lu, Necmettin (1992). *Türk Dilinde Edatlar*. stanbul: MEB Yay.
- (2008). *Karahanlı Türkçesi Grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Hamârine, Ne et (2012). “ slam Medeniyetinde Tıp Tarihine Dair Yeni Bir Yorum”. *Ü arkiyat Mecmuası*. 20: 145-171.
- Hüseyin Cahit (2000). *Türkçe Sarf ve Nahiv*. (Haz: Leylâ Karahan ve Dilek Ergönenç). Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Ihan, Nadir (2009). *Hazâ'inü's-Sa adât*. Malatya: Öz Serhat Yay.
- Iker, Ay e (1997). *Batı Grubu Türk Yazı Dillerinde Fiil*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Kafadenk, Nurhan (1996). *Hekim Bereket'in Tuhfe-i Mübarizi Adlı Eserinin Tenkitli Metni ve Akrabadin Kısmının ncelenmesi*. stanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi. stanbul.
- Kâhya, Esin (2003). “On Be inci Yüzyılda Osmanlılarda Bilimsel Faaliyetlerin Kısa Bir De erlendirilmesi.” *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 14: 11-19.
- (2010). *bn-i Sînâ, El-Kânûn Fi't-Tıbb Be inci Kitap*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yay.
- Karaa aç, Günay (2013). *Dil Bilim Terimleri Sözlü ü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Karahan, Leyla (2011). *Anadolu A ızlarının Sınıflandırılması*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Karaörs, Metin (2005). *Kar ıla tırmalı ekil ve Cümle Bilgisi*. Ankara: Akça Yay.
- Károly, László (2014). “Türkçe Yazılımı slam Tıp Eserlerindeki ifalı Dualar”. *Turcology and Linguistics, Éva Ágnes Csató Festschrift*. (Ed. Nurettin Demir, Birsal Karakoç, Astrid Menz): 279-290. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yay.

- (2015). *A Turkic Medical Treatise from Islamic Central Asia, A Critical Edition of a Seventeenth-Century Chagatay Work by Subhân Qulî Khan*. Brill's Inner Asian Series 32.
- Kaya, Ceval (1994). *Uygurca Altun Yaruk (Giriş, Metin ve Dizin)*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Kaya, Emel (2002). *Hekim Hayreddin Amasyavî'nin Hulasatu't-Tıbb Adlı Eseri (nceleme-Metin-Dizin)*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi. Konya.
- (2008). *Muyîddin Mehî'nin Müfîd (Nazmü't-Teshîl) Adlı Eseri (nceleme-Metin-Dizin) ve Bu Eserin XV. Yüzyıl Türk Tıp Dilinin Oluşmasındaki Yeri*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Doktora Tezi. Konya.
- Kayhan, Hüseyin (2010). "Beylikler Devrinde Tıp Bilimi ve Hekimler". *International Journal of History*. 2/3: 223-229.
- (2011). "Selçuklular Devrinde Tıp Bilimi ve Hekimler Hakkında Notlar". *International Journal of History*. 3/1: 155-163.
- Kılıco lu, Vecihe (1956). *Cerrâhiye-i İlhaniye*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Kocao lu, Timur (2003). "Tarihî Türk Lehçeleri Metinlerinin Transkripsiyonlanmasında Kapalı / i Meselesi". *Türk Kültürü*. 483-484: 266-281.
- Kocatürk, Utkan (1991). *Açıklamalı Tıp Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Korkmaz, Zeynep (2003). *Türkiye Türkçesi Grameri (ekil Bilgisi)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- (2005a). *Türk Dili Üzerine Ara tırmalar I*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- (2005b). *Türk Dili Üzerine Ara tırmalar II*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- (2007). *Türk Dili Üzerine Ara tırmalar III*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- (2007). *Gramer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- (2011). *Türkçede Eklerin Kullanılışları, Ekleri ve Ek Kalıpla ması Olayları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.

- (2013). *Türkiye Türkçesinin Temeli O uz Türkçesinin Geli imi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Köktekin, Kazım (2011). *Eski Anadolu Türkçesi*. Erzurum: Fenomen Yay.
- Köprülüzâde Mehmet Fuat ve Süleyman Saip (2006). *Türk Dilinin Sarf ve Nahvi*. (Haz: M. Metin Karaörs). Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Kurban, Ferhat (1990). *irvani Mahmud, Sultâniye (Giri -Metin-Sözlük)*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi. stanbul.
- Küçüker, Paki (1994). *Yadigâr-ı bn-i erif (Giri -Metin-Dizin)*. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Doktora Tezi. Elazı .
- (2010). “Lügat-ı Mü kilât-ı Eczâ’ da Türkçe Bitki Adları”. *Uluslararası Sosyal Ara tırmalar Dergisi*. 3: 401-415.
- (2010). *Mücerrebname*. Ankara: Kültür Ajans Yay.
- Mansuro lu, Mecdut (1988). *Karahanlıca, Tarihi Türk iveleri*. (Çev: Mehmet Akalın). Ankara: Türk Kültürünü Ara tırma Enstitüsü Yay.
- Muallim Naci (1995), *Lugat-ı Naci*. stanbul: Ça rı Yay.
- Mütercim Âsım Efendi (2009). *Burhân-ı Katı*. (Haz: Mürsel Öztürk ve Derya Örs). stanbul: Türk Dil Kurumu Yay.
- (2013). *El-Okyanûsu’l-Basît Fî Tercemeti’l-Kâmûsi’l-Muhît Kâmûsu’l-Muhît Tercümesi 1-4*. Ciltler. (Yay. haz: Mustafa Koç ve Eyyüp Tanrıverdi). stanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Ba kanlı ı.
- (2014). *El-Okyanûsu’l-Basît Fî Tercemeti’l-Kâmûsi’l-Muhît Kâmûsu’l-Muhît Tercümesi 5-6*. Ciltler. (Yay. haz: Mustafa Koç ve Eyyüp Tanrıverdi). stanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Ba kanlı ı.
- Önler, Zafer (1989). “Eski Anadolu Türkçesi Döneminde Yazılmı ki Tıp Kitabında Yer Alan Sa lık Bilgisi Terimleri”. *TDAY Belleten*: 89-130.
- (1990). *Celâlüddin Hızır (Hacı Pa a), Müntahab-ı ifâ I (Giri -Metin)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- (1998) “XIV-XV. Yüzyıl Türkçe Tıp Metinlerinin Dili ve Söz Varlı ı”. *Kebikeç*. 6: 157-168.
- (1999). *Celâlüddin Hızır (Hacı Pa a), Müntahab-ı ifâ II (Sözlük)*. stanbul: Simurg Yay.

- (2004). “XIV.-XV. Yüzyıl Tıp Metinlerinde Türkçe Bitki Adları”. *Kebikeç*. 22: 273-301.
- (2006). “Divânü Lügâtit-Türk ve Kutadgu Bilig’de Tıp Terimleri”. *Kebikeç*. 22: 135-150.
- Özcan, Hatice (2007). *Kaysunizade Nidai Muhammed Çelebi El-Ankaravi’nin Menâfiü’n-Nas Adlı Eseri 57a-99b (Metin-Dil Özellikleri-Dizin)*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi. Konya.
- Özçelik, Sadettin (1990). *Nidayî Menâfiü’n-Nâs (Dil Özellikleri-Metin-Söz Dizini)*. nönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Doktora Tezi. Malatya.
- (2001). *Kitâbü’l-Mühimmât*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yay.
- Özek, Fatih (2013). “Tarihî Türk Lehçelerinde Uzun Ünlülere Ba lı Olarak Olu mu Ses Olayları”. *JASSS*. 6: 649-666.
- Özer, Osman (1995). *Ahmedî, Tervihü’l-Ervah (Giri -Metin-Dizin)*. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Doktora Tezi. Elazı .
- Özkan, Mustafa (1995). *Türk Dilinin Geli me Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*. stanbul: Filiz Kitabevi.
- Öztek, Zafer (1992). *Halk Dilinde Sa lık Deyi leri Sözlü ü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Paçacıo lu, Burhan (2006). *VIII-XVI. Yüzyıllar Arasında Türkçenin Sözcük Da arcı ı*. Ankara: Bizim Büro Basımevi.
- (2010). *Nidai, Manzum Tıp Kitabı*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yay.
- (2014). *laç ve Bitki Adları Sözlü ü*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yay.
- Redhouse, Sir James W. (2006). *Turkish And English Lexicon New Edition*. stanbul: Ça rı Yay.
- Ronan, C. A. (2005). *Bilim Tarihi-Dünya Kültürlerinde Bilimin Tarihi ve Geli imi*. (Çev: Ekmeleddin hsa o lu ve Feza Günergün). Ankara: TÜB TAK.
- Saraç, Celal (1943). “Eski Mısır’da Bilim ve Teknik”. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Co rafya Fakültesi Dergisi*. 2/5: 103-113.
- Sarı, Mevlüt (2000). *El-Mevarid, Arapça-Türkçe Lügat*. stanbul: pek Yay.

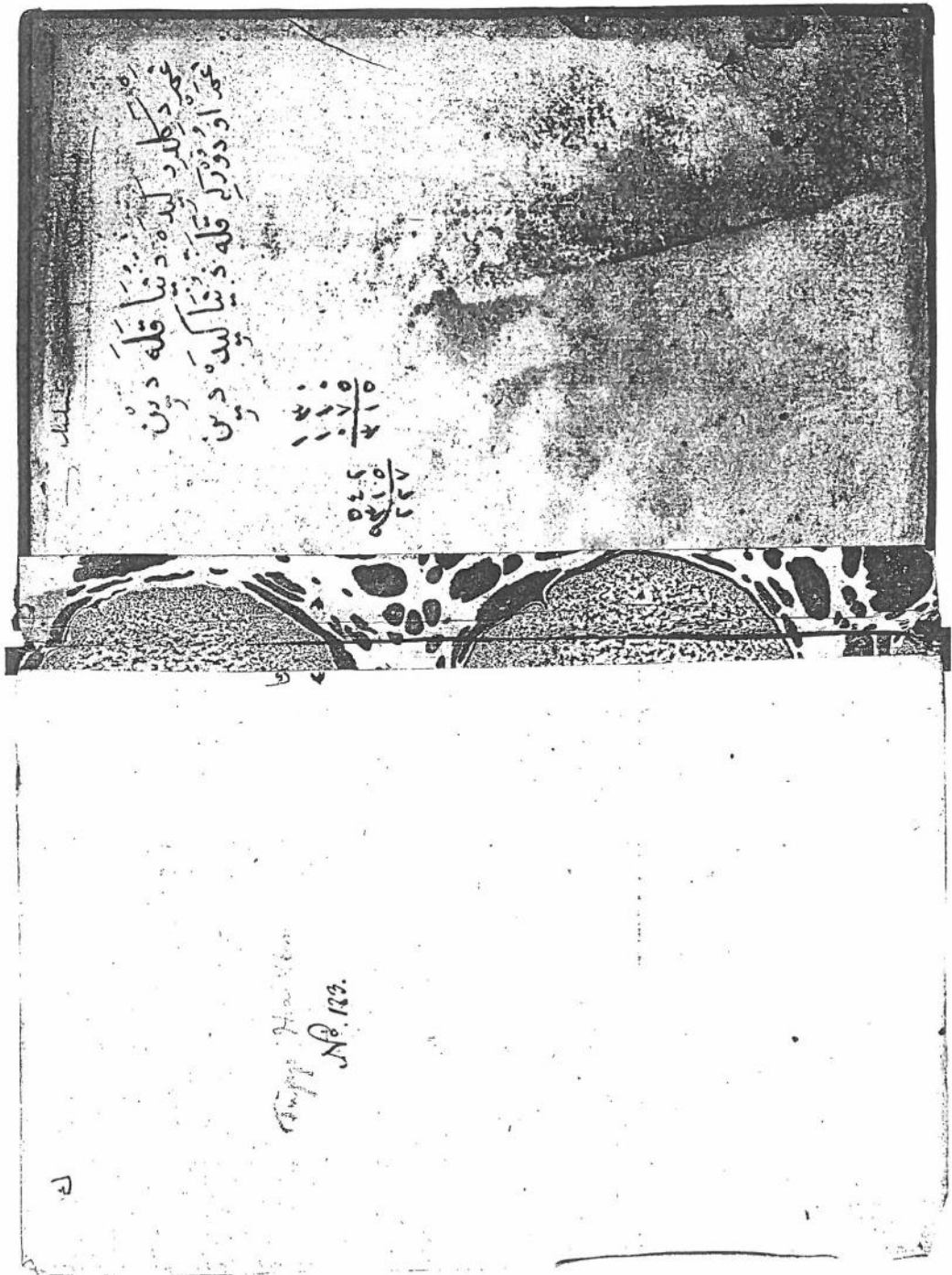
- Sayılı, Aydın (1991). *Mısırlılarda ve Mezopotamyalılarda Matematik, Astronomi ve Tıp*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yay.
- Serebrennikov, B. A. ve Gadjieva N. Z. (2011). *Türk Yazı Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihî Grameri*. (Çev: Tefvik Hacıyev ve Mustafa Öner). Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Sertkaya, Osman Fikri (1997). “Uygur Tıp Metinlerine Toplu Bir Bakış”. *Uluslararası Osmanlı Öncesi Türk Kültürü Kongresi Bildirileri, 4-7 Eylül 1989*: 349-359. (Haz: Azize Akta Yasa ve Sevay Okay Atılğan). Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yay.
- Sevimli, İbrahim (2005). *Anadolu Uygarlıklarında Temizlik Kavramı ve Uygulamalarının Evrimi*. Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Adana.
- Sezgin, Fuat (2008). *İslam’da Bilim ve Teknik (Cilt IV)*. İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür Araştırma Yay.
- Steingass, Francis (1998). *A Comprehensive Persian-English Dictionary*. Beirut: Typopress.
- Şahin, Hatice (2003). *Eski Anadolu Türkçesi*. Ankara: Akçağ Yay.
- (2004). “Terceme-i Rahatü’l-İnsân”. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edabiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 5: 71-115.
- (2005). “Anadolu’da Yazılmış Bir Tıp Kitabı Kemâliyye”. *Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 6-9: 147-177.
- (2007). *Abdülvehhâb bin Yûsuf ibn-i Ahmed el-Mârdânî, Müntehib (Dil Özellikleri-Metin-Dizin-Tıpkı Basım)*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Yay.
- (2007). “Câmi’ü’l-Fürs Örneğinde XVI. Yüzyıl Bitki Simleri”. *Turkish Studies*. 2/2: 570-602.
- Şahin, M. Ünal (1994). *Miftâhü’l-nûr ve Hazâinü’s-Sürûr (Dil Özellikleri-Metin-Söz Dizini)*. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Malatya.
- Şarkıoğlu, Seyda (2013). *Mu’âlecât-ı İbn-i Baytâr’ın XVII. Yüzyıl Tercümesi (1b-49a) (İnceleme-Metin-Dizin)*. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sivas.
- Şehsuvaroğlu, Bedi N (1960). *Hazâinü’s-Saadet*. Ankara: TTK Basımevi.

- emseddin Sami (2009). *Kâmûs-ı Türkî*. stanbul: Kapı Yay.
- (2010). *Kamus-ı Türkî*. (Haz: Pa a Yavuzarslan). Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- eyhülislâm Mehmed Esad Efendi (1999). *Lehçetü'l-Lügat*. (Haz: Ahmet Kırkkılıç). Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Tarama Sözlü ü I-VIII* (2009). Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Tekeli Sevim, Kâhya Esin, Dosay Melek, Demir Remzi, Topdemir Hüseyin Gazi, Unat Yavuz ve Koç Aydın Ayten (2001). *Bilim Tarihine Giri* . Ankara: Nobel Yayın Da ıtım.
- Tekin, Talât (1995). *Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler*. Ankara: Simurg Yay.
- (2000). *Orhon Türkçesi Grameri*. (Yay. Mehmet Ölmez). Ankara: afak Matbaacılık.
- (2008). *Orhon Yazıtları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- (2013). *İrk Bitig*. (Haz: Emine Yılmaz, Nurettin Demir). Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Tekinda , M. C. ehabettin (1971). “ zzet Koyuno lu Kütüphanesinde Bulunan Türkçe Yazmalar Üzerine Çalı malar I”. *Türkiyat Mecmuası*. 16: 133-162.
- Tekine , Ayhan (2008). “Tıbb-ı Nebevî’de Meyve”. *Turkish Studies*. 3/5: 134-142.
- Thomsen, Vilhelm (2011). *Orhon Yazıtları Ara tırmaları*. (Çev. ve yay. haz: Vedat Köken). Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Tiken, Kâmil (2004). *Eski Türkiye Türkçesinde Edatlar, Ba laçlar, Ünlemler ve Zarf-Fiiller*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Timurta , Faruk Kadri (2005). *Eski Türkiye Türkçesi XV. Yüzyıl Gramer-Metin-Sözlük*. Ankara: Akça Yay.
- Tokat, Feyza (2012). *Hezârfen Hüseyin Efendi'nin Tuhfetü'l-Erîbi'n-Nâfia Li'r-Rûhânî Ve't-Tabîb'i (nceleme-Metin-Dizin)*. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Doktora Tezi. Denizli.
- Tokatlı, Suzan (2003). “Türkiye Türkçesinde Son Seste Tonlula ma ve Uzun Ünlü Üzerine Bir nceleme”. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 15/2: 141-150.
- Toparlı, Recep (1992). *r âdü'l- Mülûk Ve's-Selâtin*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.

- Toparlı Recep, Vural Hanifi ve Karaatlı Recep (2007). *Kıpçak Türkçesi Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Toparlı Recep ve Vural Hanifi (2007). *Harezm Türkçesi*. Ankara: Öncü Basımevi.
- Topdemir, Hüseyin Gazi (2012). “İslam Dünyasında Tıp”. *Bilim ve Teknik*. 537: 90-93.
- Turan, Zikri (1992). *Hacı Paşa, Teshil (Dil Özellikleri- İnceleme-Söz Dizini)*. 9. sınıfta. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Malatya.
- Turan, Fikret (2001). *Eski Ouzca Sözlük, Baharın Lügati*. İstanbul: Bilimsel Akademik Yay.
- Türkçe Sözlük* (2005). Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Türkiye’de Halk Anlatısından Derleme Sözlüğü I-VI* (2009). Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Türkmen, Seyfullah (2006). *Eski Anadolu Türkçesinde Tıp Terimleri*. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Kırıkkale.
- Türkyılmaz, Fatma (1999). *Tasarlama Kiplerinin Sınıfları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Uçar, İhan (2009). *Hazâ Kitâb-ı Hulâsa-i Tıbb, Cerrâh Mes’ûd (Giriş - İnceleme-Metin-Dizinler)*. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Sakarya.
- Uludağ, Osman Evke (1991). *Be buçuk Asırlık Türk Tebâbeti Tarihi*. (Haz: İter Uzel). Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay.
- Unat Ekrem Kadri, İhsanolu Ekmeleddin ve Vural Suat (2004). *Osmanlıca Tıp Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yay.
- Uslucan Tekdemir, Zehra (2000). *Hekim Bereket, Tuhfe-i Mübarizi (Metin- İnceleme)*. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kayseri.
- Uzel, İter (1992). *Sabuncuolu İbrahim, Cerrahiyetü’l-Haniyye*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yay.
- Uzel İter ve Süveren Kenan (1988). “İlk Türkçe Tıp Yazmalarına Genel Bir Bakış”, *Tıp Tarihi Araştırmaları*. 2: 126-142.

- (1999). *erefettin Sabuncuo lu, Mücerrebname*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yay.
- Üçer, Müjgân (2010). “Sivas Yöresinde Yerel Bitkilerden Yapılan laçlar”. *Bitkilerle Tedavi Sempozyumu, 5-6 Haziran 2010*: 29-42. stanbul: Merkezefendi Geleneksel Tıp Derne i Yay.
- Ünal, Ahmet (1980). “Hitit Tıbbının Ana Hatları”. *Belleten*. XLIV-175: 475-495.
- Vural Hanefi ve Böler Tuncay (2012). *Ses ve ekil Bilgisi*. stanbul: Kesit Yay.
- Yavuz, Serdar (2013). *Cerrâh-nâme (nceleme-Metin-Dizin-Tıpkıbasım)*. stanbul: Kesit Yay.
- (2013). *Türkiye Türkçesi A ızlarında Ba laçlar*. Elazı : Manas Yay.
- Yavuz, Yasemin (2008). *Hekim Hayreddin'in Kitâb-ı Akrâbâdîn'i*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi. Konya.
- Yazım Kılavuzu* (2012). Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Yelten, Muhammet (1993). *irvanlı Mahmud-Kemâliyye (Giri - nceleme-Cümle Bilgisi-Metin-Sözlük)*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yay.
- Yıldırım, Nuran (1983). “XV. Yüzyıla Ait Türkçe Bir Cerrahname”. *stanbul Tıp Fakültesi Mecmuası*. 46: 227-246.
- Yıldırım, Onur (2010). *Et-Teshil Fi't-Tıbb (Kitâb-ı Teshîli'l-Mevlanâ emseddin) (nceleme-Metin-Dizin)*. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi. Sivas.
- Yılmaz Ceylan, Emine (1991). “Ana Türkçede Kapalı e Ünlüsü”. *Türk Dilleri Ara tırmaları*: 151-165.
- Yoket, Ümit (2003). “Eski Ça da Tıp”. *Sted*. 12-2: 76-78.
- Yurdakul, Yalçın (2001). *Risale-i Hasatü'l-Külye Ve'l-Mesane (Giri - nceleme-Metin-Sözlük-Tıpkıbasım)*. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi. Isparta.
- Yücel, Bilal (2000). “Türkiye Türkçesinde Zarf-Fiil Eklerinin Yapı Bakımından Sınıflandırılması Üzerine”. *Türklük Bilimi Ara tırmaları*: 75-114.
- (2002). *Mahmud Pa a, Adnî Divanı*. Ankara: Akça Yay.
- (2007). “Nehcü'l-Ferâdîs'te Uzun-Kapalı E (̄) Ünlüsünün Yazımı”. *ICANAS*. 38: 2009-2017.

TIPKIBASIM

محمد داور دور که قله دنیا کید دین
محمد داور دور که قله دنیا کید دین

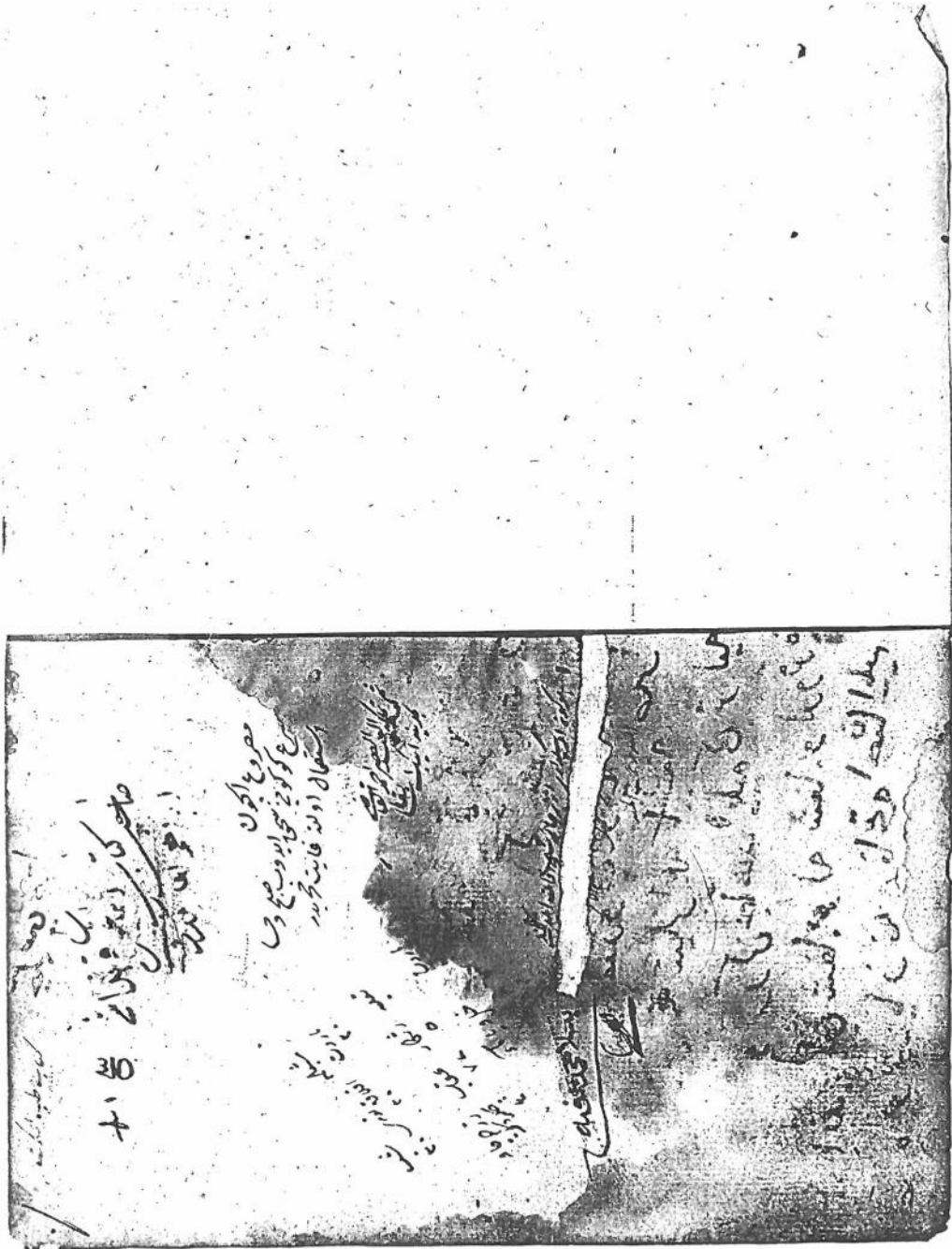
۴۰
۱۱۷۵
۱۱۷۵
۴۰

۵۱۵
۲۶
۲۶

Handwritten Persian text
No. 123.

Small handwritten mark at the top left of the bottom page.

و ما به خوش ناز صوریله آتشه با هم با شیده اما صغیر از او آتش
 طاعتی بود که بویضا از دور و تاری و دور و تاری و دور
 و کوز لویه باشی بویضا آتشه طاعتی و دور و تاری و دور
 اول دیده کرد در دو شقی و در ناز استقامت مریز تا سبب تر بود
 صریح با کاش ناد صوریله و درین سبب با سبب استقامت
 علاجین بلد در باب اگر کرم باشی که سبب استقامت
 کیه نمیشی تا آنکه ایله که بعد از آن استقامت مریز تا سبب
 نایت صغیر از او آتش اگر ناز صوریله بر کرم باشی خفا
 ایله از او کرم صوریله آتشه استقامت مریز تا سبب
 باب بر نشتا ال کرم و در ناز استقامت مریز تا سبب
 در صغیر از او آتش اگر ناز صوریله بر کرم باشی خفا
 قوی از او استقامت مریز تا سبب استقامت مریز تا سبب
 و استقامت مریز تا سبب استقامت مریز تا سبب
 آخر از او کرم صوریله آتشه استقامت مریز تا سبب
 باشد از او کرم صوریله آتشه استقامت مریز تا سبب
 نایت صغیر از او آتش اگر ناز صوریله بر کرم باشی خفا
 آخر از او کرم صوریله آتشه استقامت مریز تا سبب
 باشد از او کرم صوریله آتشه استقامت مریز تا سبب
 نایت صغیر از او آتش اگر ناز صوریله بر کرم باشی خفا
 آخر از او کرم صوریله آتشه استقامت مریز تا سبب
 باشد از او کرم صوریله آتشه استقامت مریز تا سبب
 نایت صغیر از او آتش اگر ناز صوریله بر کرم باشی خفا

کرم صوریله آتشه با هم با شیده اما صغیر از او آتش
 طاعتی بود که بویضا از دور و تاری و دور و تاری و دور
 و کوز لویه باشی بویضا آتشه طاعتی و دور و تاری و دور
 اول دیده کرد در دو شقی و در ناز استقامت مریز تا سبب تر بود
 صریح با کاش ناد صوریله و درین سبب با سبب استقامت
 علاجین بلد در باب اگر کرم باشی که سبب استقامت
 کیه نمیشی تا آنکه ایله که بعد از آن استقامت مریز تا سبب
 نایت صغیر از او آتش اگر ناز صوریله بر کرم باشی خفا
 ایله از او کرم صوریله آتشه استقامت مریز تا سبب
 باب بر نشتا ال کرم و در ناز استقامت مریز تا سبب
 در صغیر از او آتش اگر ناز صوریله بر کرم باشی خفا
 قوی از او استقامت مریز تا سبب استقامت مریز تا سبب
 و استقامت مریز تا سبب استقامت مریز تا سبب
 آخر از او کرم صوریله آتشه استقامت مریز تا سبب
 باشد از او کرم صوریله آتشه استقامت مریز تا سبب
 نایت صغیر از او آتش اگر ناز صوریله بر کرم باشی خفا
 آخر از او کرم صوریله آتشه استقامت مریز تا سبب
 باشد از او کرم صوریله آتشه استقامت مریز تا سبب
 نایت صغیر از او آتش اگر ناز صوریله بر کرم باشی خفا

تور و غایتها ایضا اول در باک تخمها سوئی پودش او برتسمه و زرد
و در حق زنده رو بوی خفاصه صوفیوب او زردینه اکل و انفرین ایجه
و توتی و نیشه قوثر بینه اکل اول تو در صومیه و دکله باب چمن
دشمن انوشورب قنا اولسه بو کولان کوک صومیه تیند و ب
صومین انزوبیه صمغه اشه قاسمین واتی نینه سینی اکل
باب ۱۱ دینان حکم اولسین بیلدر باب علی ناله سوله ب
فرشد رانی بن دینسه لاله سورسلر نایع اولله پاد دینش
اونی یق کسه لاله بر بلخچو دیو کوناد لادووهو ایستای کلام
و باجماعت ایدله اولشون عیله زهره تو ایدله او باب عینی
کلی ندر و ب و دو کوب و تیش دینه صومیه سولی تیش تانی کانی
بایر سکا لوجه با بر این صومیه و تیش تانی کدی که لاله کله نایع
طریقی تیش تیش دینه سوس سولر تیش ایندن کلون قنا تیش
بالطیبه و نیشک با سنین کدی با آب دینش با تیش کلون تیش
دیو انوشورب با جمعه صلیحه لایسینی و ناله بلخی قناله اول
اندرو کدی زوجه است اندرو کدی و بعضی ادا سها اول ایلکدی و تیش
سینا و زده طیار و نیش تیش عینی سوس که و با صومیه و تیش
بمخیمه اکلکدی زهره تیش کل با یغن سور کله بزین اکل و تیش
اولسه علاقی ایچی تیش تیش ایزن العین تیش اکلکدی و بلخچو
بلغم خالی ایسینه بلخی اسهال اکلکدی و طوثر و تیش تیش تیش
بمخیمه اکلکدی و تیش و نیش اول اوزق و تیش کلام
تایخی تیش تیش تیش و صومیه تیش تیش تیش تیش تیش تیش

کلام

کشته و نیش تیش تیش تیش اولسه و تیش تیش تیش تیش
کوبکله تیش تیش تیش تیش تیش تیش تیش تیش تیش
اندون کور تیش تیش تیش تیش تیش تیش تیش تیش
کوک تیش تیش تیش تیش تیش تیش تیش تیش تیش
کشته تیش او کون دانه کیده انزوبیه اکلکدی و تیش تیش
باب دینش اول اکلکدی و نسانه و تیش تیش تیش تیش
و ندر و تیش تیش تیش تیش تیش تیش تیش تیش
حکام و تیش تیش تیش تیش تیش تیش تیش تیش
باب ۱۲ دینان حکم اولسین بیلدر باب علی ناله سوله ب
فرشد رانی بن دینسه لاله سورسلر نایع اولله پاد دینش
اونی یق کسه لاله بر بلخچو دیو کوناد لادووهو ایستای کلام
و باجماعت ایدله اولشون عیله زهره تو ایدله او باب عینی
کلی ندر و ب و دو کوب و تیش دینه صومیه سولی تیش تانی کانی
بایر سکا لوجه با بر این صومیه و تیش تانی کدی که لاله کله نایع
طریقی تیش تیش دینه سوس سولر تیش ایندن کلون قنا تیش
بالطیبه و نیشک با سنین کدی با آب دینش با تیش کلون تیش
دیو انوشورب با جمعه صلیحه لایسینی و ناله بلخی قناله اول
اندرو کدی زوجه است اندرو کدی و بعضی ادا سها اول ایلکدی و تیش
سینا و زده طیار و نیش تیش عینی سوس که و با صومیه و تیش
بمخیمه اکلکدی زهره تیش کل با یغن سور کله بزین اکل و تیش
اولسه علاقی ایچی تیش تیش ایزن العین تیش اکلکدی و بلخچو
بلغم خالی ایسینه بلخی اسهال اکلکدی و طوثر و تیش تیش تیش
بمخیمه اکلکدی و تیش و نیش اول اوزق و تیش کلام
تایخی تیش تیش تیش و صومیه تیش تیش تیش تیش تیش تیش

فایده و منفعت
کمال آن است

رع
صن

باز این

بجز این
تقی سها ال انا لک ده که سینه بطنه
بگویند که سینه بر آن است و سینه بطنه که در آن است و سینه بطنه که در آن است
کتابی یا تا و سینه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
بجز در سینه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
سینه بطنه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
بیشتر سینه بطنه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
و سینه بطنه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
باز در سینه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
بیشتر سینه بطنه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است

ایه و خشم بیداده اوج در هر سینه که در سینه است
از آن که سینه بطنه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
بعضی از این سینه بطنه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
شود و در سینه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
او سینه بطنه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
باز در سینه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
صاحبه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
ایه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
استخوانی که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
بجز سینه بطنه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است

ادویه بطنه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
در سینه بطنه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
لوز سینه بطنه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
مشابه سینه بطنه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
تقی سینه بطنه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
بعضی از سینه بطنه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
سینه بطنه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
باز در سینه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
بیشتر سینه بطنه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است

باز این سینه بطنه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
تقی سینه بطنه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
باز در سینه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
بیشتر سینه بطنه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
سینه بطنه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
باز در سینه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است
بیشتر سینه بطنه که در سینه است و سینه بطنه که در آن است

زنجبیل در هر دو جیبی قرمز دارد و در نخل زده و موخه میزند
قاتق در دو گوش عکس کوب شکله جوارش آید از او رسیده
سجوز زاید با بـــــ سجوز با سفید سفید آید و سفید با بون
سفرنازید سفید سفید نخل قاتق از او سفید سفید سفید آید
المیخ زنجبیل سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
کاش سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
بابر با او سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
سکر سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
الین سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
طهر سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
بال سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
کله سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
اوردن او سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
مغز سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
زده سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
با کله سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
استفاده سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
جماعه سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
که سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
عزیز سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
وامی سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید

۱۱۰

بابر سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
خطای سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
رو سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
دیده سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
دیده سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
الیک سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
کوز سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
مسلک سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
کوس سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
کالی سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
مغز سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
موی سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
موی سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
الک سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
والیک سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
کالی سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
شاه سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
اوردن او سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
امی سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
نور سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید
سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید سفید

۱۱۱

نیاده دولت استرسن صحت یتز
نیاده راحت استرسن کوشنه و حدیته
ت استرسن فرارستانه نظر الله عزت یتز
ور کسرتک و التخی بکون ی نفس افضل له کل یتز
کوشنی صوی بیانل صوک اوچی بان لخلو تو قریدر
هیج سومه کی و زتلر بیجینا و تور و زوق ایدر
نیانوک صوک منزلی اخترتک ایتد اغز لندر
له انسان کران قیبه کیره حلاله صابن و مورک من غذای کر

Ms. orient. 7116

ÖZ GEÇM

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Ahmet Turan DOĞAN

Uyruğu: T.C.

Doğum Tarihi ve Yeri: 1986 / Sivas

e-posta: adogan@adiyaman.edu.tr

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Yılı
Lisans	Cumhuriyet Üniversitesi	2008
Yüksek Lisans	Adıyaman Üniversitesi	2011

TECRÜBES

Tarih	Kurum	Görev
2009-...	Adıyaman Üniversitesi	Türk Dili Öğretmeni

YABANCI DİLLER

Yabancı Dilin Adı : ÜDS (68,750)